14. 2. Q. 3

Burana in libros Priorum Reſolutoriorum.

Eccã vobis qui Dialectice incumbitis ſtudioſi Adoleſcentes: tantopere exoptatam in Priores Ariſtotelis Reſolutorios Joãnis Franciſci Burane Veronenſis interpretationem fidiſſimam: necnon exactiſſimam expoſitionem: Hieronymi Bagolini Veronẽſis opera nũc primum caſtigatam ⁊ in lucem editam.

Eiuſdem Hieronymi ad eminentiſſimos Senatores ⁊ clariſſimos Patauine Academie inſtauratores: Georgiũ Piſanum: Marinum Georgium: ⁊ Antonium Juſtinianum: in eandem Prefatio.

Auerrois Cordubenſis expoſitio media in eoſdẽ Ariſtotelis Priores Reſolutorios: eodem Joãne Frãciſco interprete emendatiſſima abſolutiſſimaq;: cui preter eorũ que in altera perperã legebãtur omnifariã caſtigationem: pleraq; addita ſunt: ⁊ Secundi Secti q̃d de facultate ꝓpõnũ inſcribit: vniuerſa expoſitio: cuius nihil prorſus in altera legebat. Necnõ eiuſdẽ Auer. in eoſdẽ cõpẽdiũ perq̃ vtile: eodẽ interprete.

Addidit idẽ Hieronymus Annotationes quaſdã ſuas: quas nõ ingratas fore lecturis putauit: q̃q̃ illas nimia lectionũ moleſtia vexatus breui ſuppreſſas inuitus perſtrinxerit.

Nequis hec Commentaria calcographus typis cudere preſumat Veneti Senatus ſeueriore decreto cautũ eſt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Hieronymi Bagolini Veronenſis/Ad clariſſimos Patauinę Academię inſtauratores/Georgium piſanũ,Marinũ georgiũ,& Antonium Iuſtinianum/Prefatio.

Cum ſuperioribus annis/viri Clariſſimi ac omni ſcientiarum genere eminentiſſimi,in academia Philoſophantium Patauina,ad contextus logicę Ariſtotelis cum expoſitoribus grecis publice interpretandos/ſcholaſticis annuentibus,fuiſſem conſtitutus,ob id ſciliʒ quod antea nõ niſi per Neotericos quoſdam interpretes,Qui omnia Ariſtotelis ſenſa deprauata,corrupta,ac teterrima quadam caligine inuoluta legebant,exponerentur:nec poſteriores Reſolutorios vltra primi dimidium ſcholares deguſtarent.Qui vero priores Reſolutoriorum nũcupant prorſus õmitterentur,eo anno,non ſine maximis laboribus ad id continuata lectione perueni,vt & Priores & Poſteriores Reſolutorios cum Alexandri/Simplicij Philoponi/& aliorum quorũdã expoſitionibus integros enucleauerim:necnõ diebus feſtis libros Elenchorum,Quos ſane a nullo penitus ſine grecorum expoſitione recte intelligi poſſe exiſtimauerim.Hi enim certe ſunt qui ab ipſo Ariſtotele/Theophraſto,atqʒ Eudemo,ſũmis Peripateticis,ad nouiſſimos vſqʒ quaſi hereditario quodam iure doctrinam Peripateticam integram atqʒ illabefactaʒ conſeruarunt:Fuerũt mihi,Deuʒ teſtor,auditores quãplures acutiſſimi/atqʒ ingenioſiſſimi.Sed inter ceteros(abſit verbo inuidia)floruit in auditorio noſtro preſtantiſſimus Ioãnes Franciſcus Burana Veronenſis/qui paucis menſibus interiectis,acerrimo quodam diſceptandi genere,nobis aſſidẽtibus in mediũ produxit,effecitqʒ vt poſt adepta laborum ornamẽta,ipſe quoqʒ ad interpretanda Ariſtotelis logicę monumẽta ardentiſſimis ſcholariũ votis deputatus,nõ per grecorũ tñ,ſed & Arabum fertiliſſimaʒ frugẽ,quos ipſe ex hebraica/quã optime percallebat lingua/ſibi peruios fecerat,audiẽtibus publicę profiteretur.Verum quũ ex eiuſmodi publicę profeſſionis genere,nihil fere preter gloriam cõſequi poſſe exiſtimaret,ſperaretqʒ ex medẽdi peritia ditior fieri,ad eã ſe tranſtulit facultateʒ qua ęgrotos,ſũma ope,in patria ſua curatos,priſtinę ſanitati reſtituebat,& per id quod ſibi ocij ſupererat,collectis hiſce quę in Priores Ariſtotelis Reſolutorios legẽdo,diſputãdo,cõponendo,ingenioſiſſime excogitauerat/exactiſſimam demũ expoſitionem ex Grecorum/Arabũ/ac Latinorum aſſiduis lectionibus elucubratam,in illos conſtruxit,& in vnuʒ redegit,quã ſepius mihi peruidendaʒ dũ adhuc ſuperuiueret,ſe oſtẽſuruʒ predixerat.Sed quum & bellorum & ſeuientis in vrbe noſtra epidemię iniuria receſſiſſeʒ,dum ille curãdis ęgrotis operam ſuam preſtaret,impia morte occupatus,quod ſperabat minime eſt aſſequutus.Teſtamẽto tamẽ heredibus mãdauit expoſitionẽ hanc edẽdam oĩno ac promulgãdam fore,ſi prius caſtigandam alicui tradidiſſent.Quũ igitur ij me potiſſimuʒ ea in vrbe inter ceteros inueniſſent cui eiuſmodi caſtigãdi prouincia demandaretur,id mihi oneris impoſuerunt,quod & libens aſſumpſi,ne tot in vnuʒ congeſti labores perirent,lateretqʒ in tenebris tãta huius Litteratiſſimi viri doctrina,necnõ Grecę/Latinę/Hebraicęqʒ eruditionis peritia,qua erat apprime preditus,naʒ & preter expoſitionẽ,addidit cõtextus Ariſtotelici interpretationem ex Greco,& Auerroicaʒ ex Hebraico in eãdem enarrationẽ quã candidiſſimo & ſplẽdidiſſimo ſermone illuſtrauit.Sed ſuper omnia ad id me preſertim impulit ſũma expoſitionis vtilitas,quã non vtilem tñ & cõmodã/ſed & maximopere neceſſariaʒ dialecticę profeſſoribus omnibus & vniuerſę Philoſophantium academię proculdubio iudicauerim,quũ nullum ſit ex Ariſtotelicis in dialectica voluminibus,quod tot ſcateat inuolutis nodis,quos certe enodaſſe ſit perquãdifficile,preter Priora Reſolutoria,nec inter Latinos,preter Albertũ Magnum,interpretem habeamus,qui & in multis ab Ariſtotele deuiat apertiſſime,& quanquam ſeriem ſequatur Ariſtotelicam/verba tamẽ õmittit/quę interduʒ adeo difficilia atqʒ perplexa ſunt,vt fere Arioli quid ſibi voluerit,aut ſphyngis,vt aiunt,alicuius opem implorare opus ſit.His ego quę a Ioãne Franciſco compoſita ſunt,cenſui pleraqʒ addẽda annotatu digna,ne ea tñ quę ab alijs edita ſunt caſtigando,videar tantillũ mihi glorię voluiſſe aucupari,ſed & ea quę noſtra ſunt ſubnectẽdo,quę multorum opinionibus refragant,aliquem ex laboribus noſtris fructum bonarum litterarum ſtudioſi poſſint adipiſci.Hęc vero omnia auctoritati veſtrę/quę ſũma eſt/Patauinę academię inſtauratores doctiſſimi,pariterqʒ integerrimi/veſtroqʒ acerrimo iudicio ſubijcienda putaui.Cui eniʒ quęſo aptius quam vobis poterãt cõmodiuſqʒ dicari:quos certe in eiuſmodi dignoſcẽdis ac perpẽdendis voluminibus quę de re quapiã litteraria/quamuis ſuprema aliquid pertractent,litterati omnes,ac ſtudioſi ęquiſſimos iudices ac iuſtos ęſtimatores percenſeant.Non enim maiorem aut certioreʒ poterant hęc ipſa ſibi gloriam conſequi,quam in eorum nomine in lucem profecta,quos et eruditiſſimos,& ſapientiſſimos,oĩum ora fatentur/ac cõteſtantur.Verum,quiaʒ tot & tãta ſint,patres optimi,quę de vobis memoratu digniſſima afferri poſſent,vt Epiſtolę fines excedere nos cogant,ea in aliam occaſioneʒ duximus eſſe differenda,quũ de quibus multa dicenda ſint/ſiluiſſe,quam pauca dicere,ſatius ſit.Eſt enim non iniuſta ſane mihi cauſa,preclaras veſtri cuiuſqʒ laudes enarrãdi,virtuteſqʒ celebrandi.Tu enim in primis occurris Antoni,qui ex iuſtitia & integritate nomẽ indeptum tenes,Cui me potiſſimuʒ deuinxit inſolubilis ille obſtrictę beneuolentię nexus,qua me ab eo fere tempore quo tirũculus Patauiuʒ acceſſi in hunc diem tua benignitate ſemp amplexus es,Subis inde & tu Marine excellentiſſime,cuius in me gratiam non mediocrem,affectũqʒ non vulgarem perſenſi,quũ Patauij Pretorẽ ageres,lectionũqʒ mearum primitias preſentia tua decorares,quodqʒ a me legendi munus ſponte abdicauerã,tuis ſuaſionibus reſtitueres.Vltimo accedis & tu Piſane ſapiẽtiſſime,qui quo ętate antiquior es,eo doctrina,auctoritate,ac ſapientia ab omnibus iudicaris non minor.Hęc profecto ſingula,quamquam ſeparatuʒ volumen expoſcerent/In aliũ tamẽ locuʒ & tempus,bona veſtrarum aurium venia,breuitatis gratia ſeponemus.Supereſt demũ vt in Epiſtolę calce illud ſubiũgam,quod ſi nutu veſtro,Nomine,ac dignitate,vt par eſt.Liber hic obloquẽtiũ calũnias & oblatrantium morſus effugerit,Auerrois expoſitionem magnaʒ ac mediã in Poſteriores Reſolutorios/eodẽ Ioãne Franciſco interprete,noſtrãqʒ in eaſdem expoſitionem,aliaqʒ his longe maiora,paulopoſt expectetis.

❡Hoc indice copioſiſſimo dicta omnia annotatu digniora, queſtioneſq; omnes ꝑmonſtrantur/que totius huius voluminis ambitu continentur.

Quenam ſint ea q̄ in cuiuſq; libri exordio/quane cauſa ſint declarāda.charta p̄ª.colūne p̄ª.
Quenā ſit totius reſolutiui negocij intentio:et que ſpecialis libri priorum.char.p̄ª.col.p̄ª.
Qȝ ſyllogiſmus ſimplr ſit libri prioꝝ ſubiectum:non aūt argumentatio.char.p̄ª.col.p̄ª.
Que ſit libri priorum vtilitas.char.p̄ª.col.p̄ª.
Qȝ liber prioꝝ Ariſtotelis legitimus ſit.char.p̄ª.col.z.
Quis ſit ordo libri prioꝝ ad alios logice ab Ariſtotele editos libros.char.p̄ª.col.z.
Quare priora reſolutoria iſcripta ſint.char.p̄ª.col.z.
Quid ſit reſolō ꝛ cōpoſitio.char.p̄ª.col.z.De his multa vide in annotationibus prologi.
Qȝ triplex ſit reſolō auctē Jo.Damaſceni.ibidem.
Cur liber prioꝝ reſolutorius iſcriptus ſit quū potius cōpoſitorius inſcribi debuiſſet.char.p̄ª.col.z.
Quenā ſit ꝓportio logice ad oēs alias artes:ꝛ an logica ſit pars p̄hie/vel inſtrumentum potius.char.p̄ª.col.3.
Academicoꝝ opinio.Itēq; ſtoicoꝝ ꝛ peripateticorū de logica/an ſit p̄hie pars.char.p̄ª.col.3.
Simplicij opio de logica an ſit p̄hie ps.char.p̄ª.col.3.
Diuiſio libri prioꝝ:ꝛ ꝙ nouez reſolutoria volumia Ariſtoteles conſcripſerit/teſte Laertio.char.p̄ª.col.4.
Quo doctrine modo vſus ſit Ariſtoteles in ſcientia libri priorum tradenda.char.p̄ª.col.4.
Intētio libri ꝑoꝝ zªꝛ p̄maria ꝛ ſcdaria.char.p̄ª.col.4.
Quomodo dīant/demonſtratio ꝛ ſcientia demonſtratiua/teſte Philopono.char.z.col.p̄ª.
Dubitatio cur Ariſtoteles a ꝓpoſitiōe inceperit: quū potius a termino incipere debuiſſet.char.z.col.p̄ª.
Dubitatio alia cur nō a ſyllō iceperit.char.z.col.p̄ª.
Quenam ſtatuāt differētia inter ꝓpōnez/ꝓblema/ꝯcluſionem/inſtātiam/enuntiationem.char.z.col.z.
An definitio ꝓpōnis ab Ariſtotele tradita ſit per veruz genus/an ꝟo per ſua analogata:poniturq; Alexandri opinio/ꝛ Philoponi contra eū rōnes/ſolutis Alexandri fundamentis.char.z.col.z.ꝛ.3.
Defenſio opinionis Alexandri contra Philoponum: ꝛ ſolutio rationum eius.char.z.col.4.
Opinio Abumaçaris Alpharabij circa diuiſionē ꝓpoſitionis:quenā mālis ꝛ que formalis.char.z.col.4.
Opinio Auer.ꝙ diuiſio ꝓpōnis ꝑ vle ꝛ particulare ſit formalis/ꝛ illius declaratio.char.z.col.4.
Cur Phs de propoſitione indefinita meminerit:quū equaleat particulari.char.3.col.p̄ª.
Qȝ diuiſio ꝓpoſitionis in dialecticam ꝛ demonſtratiuā non ſit generis in ſpecies.char.3.col.p̄ª.
Qȝ Phs diuerſimode definierit ꝓpōnē dialecticā in diuerſis libris.char.3.col.z.
Dubitatio an dialecticus totam cōtradictionem interroget:vel potius partem.char.3.col.z.
Quo interſtitio differant terminus:vox ſimplex:nomen ꝛ verbum.char.3.col.3.
Quare ſit termin⁹ vocitat⁹ ꝛ qdē ab Ariᵗᵉ p̄ᵐ.char.3.c.4
Que ſit inter diſſolōnē ꝛ reſolōnē dīia.char.3.col.4.
Qȝ ſubiectum ꝛ predicatum tm̄ ſint ꝓpoſitionis ptes ex ſententia Alexandri.char.3.col.4.
Expō Philoponi ꝯ Alexᵐ circa illā ptē appoſito aut diuiſo eē vl nō eē poſitā i definitiōe termini.ibiq; notatᷓ vlis diuiſio oīuz ꝓpōnū cathegoricarū de quib⁹ Phs agit in libro de interpretatiōe:ex ſententia Diui Jamblici.char.3.col.4.
Rōcinatio latine/a grecis ſyllogiſmus/hoc eſt orationū compoſitio/teſte Alexandro.char.4.col.p̄ª.
Quid ſit ſyllš ō mēte Gal.i li:ō hiſto.ꝓhica.char.4.c.p̄ª
Ephecticoꝝ opio g ſyllž ōſtruebant.char.4ª.col.p̄ª.
Noua opio expoſitoris ꝙ rō nō oīo ꝑ gſie ſylli ponēda ſit:ꝛ ita trāſferēda iſa Phi.cōtra oium alioꝝ opionē: rationibus optimis infra.char.4.col.z.
Confirmatio eiuſdem opinionis ex Seuerino ꝛ Alberto magno.char.4.col.z.
Que ſint orationes ſolicapie quas iuniores ſtoici μονολημμάτους vocabant.char.4.col.z.
Qȝ neceſſario ſequi in plus ſe habeat q̄ȝ ſyllogiſtice ſeq: teſte Alexandro.char.4.col.z.
Quid intelligendu; ſit per ꝑticulā poſitis/in definitione ſyllogiſmi.char.4.col.z.
Quid per particulam alterum in definitione ſyllogiſmi intelligendum ſit.char.4.col.3.
Diuiſio ꝓbationis cuiuſcūq; generis.char.4.col.3.
Abumaçaris Alpharabij opinio addētis particulas q̄ſdam definitioni ſyllogiſmi.char.4.col.4.
Diuiſio ſyllogiſmorum de mente Abumaça.Alph.itēq; Jo.grāmatici.char.4.col.4.
Notanda ibi ſunt que dicūtur de potentia dianoetica:ħ eſt diſcurrente.char.4.col.4.
Quid ſit ꝑfect⁹ ſyllš/ꝛ qs iperfect⁹.char.4.col.4.
Quō dictum de omni ꝛ eē in toto differāt.char.5.col.p̄ª.
Quid ſenſerit Abumaçar Alpharabi⁹ de dicto de omni: ꝛ quomodo dīat a ꝓpoſitione vli.char.5.col.p̄ª.
Opio Auer.ō dicto ō oī ꝯ Alpharabium.char.5.col.p̄ª.
Qȝ ꝯuerſio multis modis accipi poſſit.char.5.col.p̄ª.
Diuiſio cōuerſionis in propoſitionibus.char.5.col.p̄ª.
Cōtra iuniores multa notanť in mā ꝯuerſionū.Item de ꝯuerſiōe cū ꝯpōne ꝛ de conuerſione per accidēs longo proceſſu.char.5.col.3.ꝛ.4.

❡Index eoꝝ que cap.z.continentur.

❡An diſio ꝓpōnū ab Ariᵗᵉ tradita ſit penes modos tm̄ an penes māz tm̄:aut penes vtrūq; itellīᵍᵃ.cha.6.c.p̄ª
Opinio Alexādri aphrodiſiei ꝙ diuiſio ꝓpōnū ab Ariᵗᵉ tradita ſit/iuxta modos ꝛ materias.char.6.col.z.
Opio Aui.circa diſionē ꝓpōnis ab Ax.traditā.cha.6.c.3
Diſio pl̄cherᵐᵃ ꝓpōnū ex dcō Leui Herſōis.char.6.c.3.
Dīiſe antiquoꝝ opiones ō ꝓpōne de ineē.char.6.col.3.
Cōtra op̄.Theophra.arguit Aui.ō ꝓpōne ō ieē.ch.6.co.3
Ibiq; vera Auer.opio de ꝓpōne de ineſſe ſubiūgitur.
Opio Albti magni circa ꝓpōnē de ineē.char.7.col.p̄ª.
Dubᵐ cur Ax.moᵐ ipoſez poſſemq; dimiſerit.ch.7.c.1.
Cur Ariſtoteles propoſitionem ſingularez indefinitāq; dimiſerit.char.7.col.z.
Cur Ariſtoteles de ſyllogiſmo ſm formam diſſerēs/materiales differentias ꝓpōnum aſſumat.char.7.col.z.
Qȝ ꝓpōnes ꝯdictorie ſiſez moᵐ ꝯuiſiōis obtinēt.ch.7.c.3
Exᵐ Algaçel ibi poniť ō ꝯuiſiōe ꝑticl'aris negaᵗᵉ.ch.7.c.3
Modus probandi conuerſionez vlis negatiue quo vſi ſunt Theophraſtus ꝛ Eudemus.char.7.col.4.
Dubitationes ꝯ dicta de ꝯuerſionibus.char.7.col.4.
Cōuerſio ꝑ accñs bifariam diuidiť.char.8.col.p̄ª.
Dubᵐ ꝙ ꝑticl'aris negatiua ꝯitať i termis.char.8.co.p̄ª
Qȝ negaᵗᵃ ꝑticl'aris poſſit duob⁹ mōis eē vera.cha.8.c.z.
Dubia ꝙ vlis negᵗᵃ nec ꝑticuˡʳⁱˢ affirᵗᵃ ꝯitāť.char.8.co.z
Qȝ ampliatio ēt ad mētē Ariᵗⁱˢ ꝯcedēda ſit.char.8.co.z.
Qȝ ꝟbū ē/bifariā ꝑdicari poſſit:ꝑ ſe ac ꝑ accñs.ch.8.c.z.
An ꝯuerſio modus aliqs rōcinādi dici dēat.char.8.co.3.

¶ Index eorum que cap. 3° continētur.

¶ Quō Ariſtoteles ꝑpōnes neceſſarias accepit in cap. de ꝯuerſione propoſitionū neceſſariax. char. 8. col. 4.

An ꝓhs recte oſtenderit cōuerti propoſitiones neceſſarias aſſignando oppoſitū per ꝑpoſitiones de contingenti. char. 8. col. 4.

Dubitatio ardua circa conuerſionez vlis affirmatiue de neceſſario. char. 9. col. p°.

Qꝫ plures q̄ꝫ quatuor ſint modi quib⁹ ꝑpoſitio denoiari pōt: ꝛ cur de bis nō meminit Ari^{les}. char. 9. col. 2.

Dubium contra conuerſionem vlis negatiue de neceſſario: ibiqꝫ ſolutio ponitur, ꝛ ꝙ propoſitiones neceſſarie biſariam diuiduntur. char. 9. col. 2.

¶ Index eorum que ꝯtinentur in caplo 4°.

¶ Opio Alberti magni de diuiſione cōtingentis: quā ponit Ariſtoteles in pncipio cap. 4^{i}. char. 9. col. 3.

Contra opinionē Alberti adducunt̄ rōnes plures ibidē.

Ibi quoqꝫ ponunt̄ rōnes ꝓ opione Albti ſatis efficaces.

Ponitur alia opinio magis peripatetica, aliaꝫ contingētis diuiſionem ꝛ omnifariam ſubornans. ibiqꝫ rationibus Alberti ridetur. char. 9. col. 4.

Dubitatio ardua quō vniuerſalis affirmatiua de contingēti poſſit conuerti. ibiqꝫ ponitur rñſio Alberti ꝛ oppugnat̄: ꝛ addit̄ rñſio peripatetica. char. 10. col. 2.

Alia dubitatio ibidem ſubiūgit̄ de particulari affirmatiua de cōtingenti. ibiqꝫ ſolutio ponitur Alberti ꝛ excluditur, ſuperaddita reſponſione peripatetica. char. 10. col. 2. ꝛ 3.

Opinio Alberti quid per nō neceſſariū intellexerit Ariſtoteles: qui cum tam breui ſpatio equoce ibidē ſumpſiſſe aſſerit. char. 10. col. 3.

¶ Index eorum que caplo 5° ꝯtinentur.

¶ In entibus aliqua eē que nulla monſtratione indigeāt: ꝛ hec quadrifariam diuidi. char. 11. col. p^{a}.

Que partim nota, partim ignota ſunt, demonſtratiōe indigere. ibidem.

Quid ſit ꝯiugatio ex intētione Alexādri. char. 11. col. 2.

Qꝫ coniugatio medij cum extremis: qua figuram quartā aliqui imaginati ſunt non ſit peripatetica. ibidem.

Qua cauſa figurā primam ꝑmo loco Ariſtoteles ſtatuerit. char. 11. col. 3.

Ponūtur ibidem prime figure conditiones.

Nō eē approbādā opi. Abumaçaris Alpharabij de ordine ſyllogiſmorum prime figure. char. 12. col. p^{a}.

Qua cauſa illis elementis alphabeti ꝛ non alijs vſus ſit Ariſtoteles in tribus figuris aſſignandis. ibidem.

Qꝫ minor in prima figura ſit omnino affirmatiua nullaꝫ prorſus negationem includens, qua ꝯditione ſoluunt̄: ſophiſtici quidam ſyllogiſmi. char. 12. col. 2.

Duplex eſſe ſignificatum ꝑpōnis particularis, ꝛ quare particularis indefinita vocet̄ ab Ari^{le}. char. 13. col. 3.

Quinque modos addidit Theophraſtus in p^{a} fig^{a}, Alexādro referēte: quē Auer. iprobauit. char. 14. col. p^{a}.

Cur alie figure ſint ſuperaddite: ſi per primaꝫ omnia ꝓblemata concluduntur: improbatur prima reſponſio: alia exornata peripatetica magis. char. 14. col. p^{a}.

Que ſint conditiones ſecūde figure. char. 14. col. 2. ibiqꝫ coniugationum ſecūde figure niis explicatur.

Dubium difficile quo pacto iudicande ſint figure ſecunde extremitates: ibiqꝫ ſolutio Hermini ponit̄ ꝛ iprobatur: aliaqꝫ Alexandri ꝛ Auer. longe melior ſubiungitur. char. 14. col. 3.

Cur ex ambabus affirmatiuis in ſecūda figura non fiat ſylls declatio Alexādri ꝛ Philoponi. char. 15. col. p^{a}.

Cur ſylli ſimplices ꝑ ſyllꝫ ad ipoſſe demōſtrent̄: quum ipſi lōge notiores ſint q̄ꝫ hypothetici. char. 16. col. p^{a}.

Quo pacto coniugatio ex maiore particulari concludere poſſit in 2ª figura: per accñs tñ ꝛ raro. char. 16. col. p^{a}.

Non eſſe ideo aliquā coniugationem inutileꝫ: quia bina concludat contradictoria, referente Alexandro: ſed qꝛ omnes concluſiones deſtruit: qḋ fieri non poteſt niſi duo contraria concludat. char. 16. col. 4.

Cur tertie figure vltimus aſſignat⁹ ſit locus: ꝛ quare plures in ea modi. char. 17. col. p^{a}. ꝛ 2.

Aliter Ariſtotelem terminos aſſignaſſe in figura tertia: aliter Auer. ibidem.

Quare in tertia figura maior lōgius a medio: minor ꝟo propius ſita eſſe dicatur. char. 17. col. 2.

Cur nō ſemꝑ ſit minor particularis in tertia figura, quū per ꝯuerſionē illi⁹ que affirmatiua eſt a prima figura deducatur tertia. char. 17. col. 3.

Cur vles due nihil plus in tertia figura cōcludāt q̄ꝫ vlis ꝛ particularis. char. 17. col. 3.

Cur ſi in ſecūda figura ex conuerſione ambarum propoſitionū, maioris. ſ. ꝛ minoris hinc ſiebant ꝯiugatiōes, non ſit idē obſeruatum in tertia. char. 17. col. 4.

Dubium de ordine particularium ſyllogiſmoruꝫ in tertia figura. char. 18. col. 3.

Dubiuꝫ cur aliqua reperta ſit figura que particularē tm̄ concludat, quū nulla repiat̄ que vniuerſalem tm̄ concludat. char. 19. col. 3.

Quō ex vniuerſali negatiua minore, maiore vel particulari vel vniuerſali exiſtēte affirmatiua poſſit fieri cōiugatio vtilis in oībus figuris, ꝛ cur in prima tm̄ exēpluꝫ Ariſtoteles dederit. char. 19. col. 4. in expoſitiōe litere. Item ꝛ char. 20. col. p^{a}.

Quid de quarta figura dicendum ſit: quā finxit Gal. ſm Ariſto. ꝛ Auer. mentem. char. 20. col. p^{a}. ꝛ 2.

Duodecim eſſe modos qui ad prime figure vniuerſales poſſunt reduci. char. 20. col. 4.

¶ Index eorum que caplo 6° dicuntur.

¶ Ineſſe nō magis eſſe cōmune q̄ꝫ neceſſario ineſſe, ſꝫ illi contradiſtingui. char. 21. col. p^{a}.

Dubitatio ꝙ Ariſtoteles videat̄ ſyllogiſmos formales ad materiam coercere. char. 21. col. 2.

Dub^{m} ḋ ꝑpōnib⁹ modalib⁹ qḋ orit̄ ex lr̄a Phi. cha. 21. c. 2.

Diuerſe moderniorum opiniones ponuntur in miſtione neceſſarij ꝛ ineſſe. char. 22. col. p^{a}.

Ibi quoqꝫ opinio Diui Alberti ponitur, ꝛ excluditur: ponitur ꝛ opinio Auer. ꝛ improbatur opinio Alexādri ꝛ Philoponi i miſtiōe necarij ꝛ ineē. char. 22. col. 2. ꝛ 3.

Ibi etiam ponuntur rōnes Theophraſti ꝛ Eudemi cōtra Ariſtotelem: ꝛ ſoluuntur. char. 22. col. 4.

Quot modis ꝯcretum accñtale ſumatur. char. 23. col. p^{a}.

Diuerſimode ſumi neceſſariū ex ſuppōne. char. 23. co. 2.

Propoſitionem hanc, de neceſſitate nullum albuꝫ eſt nigrum, falſam eſſe de mente Phi. char. 23. col. 2.

Qꝫ ex maiori de neceſſario ꝛ minori de ineē ſequat̄ ꝯclo de neceſſario: vide deductionem ad impoſſibile ꝛ inſtantias ꝯtra eā cū ſolutionibus. char. 23. col. 2. ꝛ 3.

Cur hec ꝑpō, omne ambulans mouet̄, non ſit cenſenda de ineſſe. char. 25. col. 2.

Neceſſariū ex ſuppōne dupl̄r ſumi. char. 25. col. 2.

Argumentatio quorūdam, ꝙ in 4^{a} ſecūde ſequatur concluſio neceſſaria. char. 25. col. 4.

In tertia figura due regule ponuntur ad concluſionē neceſſariam concludendam. char. 26. col. p^{a}.

Dubitatio Leui Gerſonis an ſub particulari neceſſaria poſſit fieri expoſitio. char. 27. col. p^{a}.

Quo pacto ſit Phi dictū intelliḋuꝫ, ꝙ ꝯclo de ineē non

sequitur

ſequitur niſi ex ꝓpõnibus de ineſſe.char.27.col.3.
¶ Index coꝝ que caplo 7° continentur.
¶ Uarie opiones circa diffinitionē ꝯtigētis.char.28.col.2.
Opinio Abumaçaris circa definitionē ꝯtingētis.ibidē.
Expoſitio definitionis contingentis/iuxta mentē Auer. ⁊ Alexandri.ibidem.
Argumenta contra expoſitionem Alexandri ⁊ ſolutiones.char.28.col.3.
Argumēta cōtra Abumaçarē pro Alexādro.ibidem.
Cur Ariſ^{les} contingens tm̄ in p° definierit.char.28.col.3.
Contingentis negationes quō intelligende ſint de mente Alexandri.char.29.col.p°.
Quare cōtingens equale ⁊ in paucioribus infinita vocētur.char.29.col.2.
Quo pacto cōuertatꝰ cōtingens ad oppoſitas qualitates de mente Alexandri.char.29.col.3.
Cur contingens vtplurimum non conuertatur eodē modo ſm Ariſtotelem.char.29.col.4.
¶ Index coꝝ que caplo 8° ꝯtinentur.
¶ Quo pacto dictū de oī in ꝓpõnibꝰ ꝯtingentibꝰ ſit intelligendum.char.30.col.p°.ibiqꝫ dubia q̄dā ſoluunꝰ.
Inſtantie ſophiſtice ꝙ ex vniſor^{bꝰ} de contingenti non ſequatur contingens concluſio.char.29.col.2.
In negatiuis de contingenti tranſpoſitis nō ſeruari idē contingens de mente Alexandri.ibiqꝫ ponitur opinio Themiſtij ⁊ Auer.contra eum.char.30.col.3.
Cur in contingentibus negatiue in affirmatiuas conuertantur: ſed non econtra.char.31.col.p°.
Cur Ariſtoteles non proſequatur vniformes de contingētia in 2ª figura: poſt vniformes in p°. char.29.col.3.
Theophraſtus ⁊ Eudemꝰ aliter q̄ꝫ Ariſtoteles ſenſerūt de miſtione contingentis ⁊ ineſſe in p° figura.ibidē.
Opiniones diuerſe modernoꝝ in miſtione ineſſe ⁊ cōtingentis in prima figura.ibidem.
Quo pacto ſumēdū ſit poſſibile in regula illa Ariſto.ex falſo poſſibili nō ſequi falſū impoſſe.char.32.col.p°.
Inſtantie Chryſippi cōtra Ariſtotelem ꝙ falſo poſſibili poſſit ſequi falſum impoſſibile.char.32.col.2.
Diodorus poſſibile ex euentu iudicabat. char.32.col.3.
Philon iudicauit poſſibile ex aptitudine:q̄uis nūq̄ꝫ in actum exiret.ibidem.
Quid per ꝓpõnem de ineſſe ſimpliciter ſit intelligēdū in miſtione ineſſe ⁊ contingentis in prima figura tam de mēte Diui Alberti q̄ꝫ Alexādri.char.33.col.3.
Quid per contingens qd dicitꝰ nulli ex neceſſitate intellexerit Ariſtoteles ambiguitas maxia:ibiqꝫ diuerſe expoſitorum opiniones ponūtur.char.33.col.4.per longum ſermonem, in modo negatiuo concludēte ex maiore de ineē ſimplr negatiua/⁊ minore ꝯtigēte affir^{ua}.
Dubitatio ardua ꝙ etiam in modo affirmatiuo concludatur contingens dimidium.char.34.col.2.
Solutio Alberti ⁊ Alexandri ad illam dubitationem:⁊ improbatio eiuſdem.char.34.col.3.
¶ Index coꝝ que cap.10.continentur.
¶ Opio modernoꝝ de miſtione neceſſarij ⁊ ꝯtingentis.char.36.col.2.ibiqꝫ opiniones alie recitantur.
Que cōcluſio ſequatur ex neceſſaria negatiua ⁊ affirmatiua ꝯtingente opiniones diuerſe.char.36.col.3.
Dubium quare in mō negatiuo ſequatꝰ ꝯcluſio inexiſtēs quum ibi nulla ſit ꝓpoſitio inexiſtens.ibidem.
Si maior accipiatꝰ vere neceſſaria nō poſſe ſubſumi veram contingentem minorem.char.36.col.4.
Dubitatio ꝙ ex affirmatiua neceſſaria maiore ⁊ minore cōtingente ſequatꝰ cōcluſio neceſſaria.char.37.col.p°.
Solutio de mente authoris quare inexiſtens ꝯcluſio ſequatꝰ ⁊ non dimidij contingentis.ibidem.
Dictum Auer.ꝙ in ea mixtione neceſſarij ⁊ contingētis ſequatur cōcluſio nec̄ia:⁊ improbatꝰ.char.37.col.4.
¶ Index coꝝ que cap.11.continentur.
¶ Opinio Themiſtij ꝙ ex ambabꝰ ꝯtingentibus in 2ª figura ſequatur concluſio.char.39.col.3.
Multe ⁊ antiquoꝝ ⁊ moderníoꝝ de cōuerſione vniuerſalis negatiue de contingenti citantur.char.39.col.4.
Quenam ſequatur cōcluſio ex miſtione inexiſtis ⁊ ꝯtingētis in ſecūda figura/opi.q̄dā citanꝰ.char.40.col.p°
¶ Que cap.13°continētur hec ſunt.
¶ Que ꝯcluſio ſequatur ex miſtione neceſſarij ⁊ contingentis in ſecunda figura.char.41.col.4.
An hec propoſitio ſit neceſſaria/oē vigilās animal.char.42.col.2.
Dubitatio ꝙ ſequatꝰ ꝯtigēs dimidiū ex ꝓdicta miſtiōe.
¶ In cap.14.hec continētur.
¶ Que ꝯcluſio ſequatur ex vniformibus de contingenti in tertia figura.char.43.col.2.
Ex vniformibus de contingenti ſequi concluſionem cōtingentem in tertia figura:modo altera ꝓpoſitionum ſit vniuerſalis.char.43.col.3.
Quō intelligendū ſit ꝙ ijdem erūt ſylli ex ambabꝰ contingentibus ꝙ ⁊ ex ambabus de ineſſe in tertia figura.char.43.col.3.
Opiniones multe de ſyllis cōpoſitis ex vna inexiſte/altera ꝯtingēte in 3ª figura.char.43.col.4.
Cur ꝯcludatꝰ ꝯcluſio de vero ꝯtingēti in mixtiōe ꝯtingentis ⁊ ineſſe in tertia figura.char.43.col.3.
Dubiū ꝙ ex maiori de ineſſe ⁊ minori de ꝯtingenti in 5° tertie ſequatur cōcluſio contingens:⁊ ibi ꝯſidera varias reſponſiones.char.44.col.2.
Opiniones varie quenā ꝯcluſio ſequatꝰ ex miſtione neceſſarij ⁊ cōtingentis in tertia figura.char.44.col.3.
Quare Ariſtoteles pauca admodum de ſyllogiſmis hypotheticis pertractauerit.char.46.col.p°.
Quid ſtoici ſenſerint de ſyllis hypo^{cis}.char.46.col.p°.
Syllogiſmorum hypotheticorum.diuiſio iuxta peripateticos.char.46.col.3.
Cōditiōales ꝓpōnes q̄drifariā diuidi.char.46.col.4.
Syllogiſmi hypothetici ex diſiuncto trifariam diuiduntur.char.46.col.4.
Quo pacto ſyllogiſmus ad impoſſibile ſit pars hypotheticorum.char.47.col.p°.
Declaratio exempli illius ꝙ diameter ſit coſte incōmenſurabilis.char.47.col.2.ibidem que ſit ad id demōſtratio Ariſtotelis.
Quare tranſumptum potius q̄ꝫ aſſumptum vocandum ſit in ſyllogiſmis hypotheticis.ibiqꝫ quid ſit vocādū aſſumptum.char.48.col.p°.
Cur ſyllogiſmus omnis conſtet ex altera vniuerſali/⁊ altera affirmatiua.char.48.col.2.
Demōſtratio Theonis ⁊ alioꝝ ꝙ anguli triāguli equicruris qui ſupra baſim ſunt/eq̄les ſint.char.48.col.3.
Quō intelligendum ſit/concluſionem alteri premiſſarū vel vtriſqꝫ debere eſſe perſimilem.char.49.col.2.
An ſi concluſio ignota ſit/neceſſarium ſit alterā propoſitionem eſſe ignotam.char.49.col.2.
Quō plures propoſitiones ad eādem concluſionē afferri poſſint ex ſententia Auer.char.49.col.4.
Plures modi ſyllogiſmorum compoſitorum de mente Abumaçaris Alpharabij.char.50.col.p°.
Quid ſit tertium thema de mente Alexandri:⁊ quid ſyllogiſmi inconiuncti.char.50.col.3.
Quid ſit abductio:⁊ q̄d occultatio.ibidē.col.3.4.

Que dicanꝰ media non continua.char.51.col.pᵃ.
Quid ſint ſyll'i inycientes ꝛ iniecti.ibidē.col.2.
Quō cōcluſiones ſint plures ꝓpōnibus quaꝫ ad q̄libet cōcluſioneꝫ due ꝓpoſitiones requirunꝰ.char.51.col.3.
Problema quid ſit ꝛ quot modis dicaꝰ.ibidē.col.4.
Quid ſignificet caſus apud Ariſtotelem de mente Alexandri ꝛ Procli.ibidem.col.4.
℄ Index eoꝝ que in ſecūdo ſecto ↄtinētur.
℄ De mediū in diuerſis figuris ꝑdicandi ratione cognoſcatur.char.52.col.2.
De ſingularia aliq̄n ꝑdicari poſſint:ſꝫ nō vl'r vere.ibidē.
De multiplex ſit predicatio.ibidem.col.3.
Stoicorum opinio q̄ vnum ſit omnium entium genus: quod etiam in quatuor diuiditur.ibidem.
Quid Plato ſenſerit de ente. Itē qd Ariˢᵗᵒ.ibidē.col.4.
Equiuoca ſm analogiam ꝛ ad vnum multum differre.ibidem.col.4.
Equiuocoꝝ diuiſio de mente Simplicij.ibidem.
Quid ſit predicari ſm opinionem.ibidem.
Nota dictum Io.grāmatici de propoſitionibꝰ indeſinitis que cū articulis ꝛ ſine eis ꝓferunꝰ.char.53.col.2.
Que dicantur ab Ammonio de articulis/ꝛ que differentia inter articulum ꝛ ſignuꝫ vniuerſale.char.53.col.2.
Propō idefinita qd ſit ſꝫ Nicephoꝝ.ibidē.col.2.ꝛ.3.
De propoſitione indefinita ſm Ariſtotelem.ibidem.
Quare ſignū vl'e nō ſit addēdū ꝑdicato.ibidem.col.4.
Quare in top̄.ꝛ elenchis non fuit tradita ars inueniendi medium.char.54.col.pᵃ.
Regule plures quibus quatuor problemata conſtruantur.char.54.col.2.
Figura inueniendi medium in ſingulo ꝓblemate/cui pleraq; addita ſunt in alijs omiſſa.char.54.
Syllogiſmi refracti quid ſint.char.55.col.2.
Quo pacto omne qđ poteſt per ſyll'm oſtēſiuū monſtrari poſſit ꝑ deductionē ad īpoſs'e mōſtrari.char.56.col.3.
Qui ſint termini ſuppoſiti ꝛ q coes in rōcinijs oſtēſiuis ꝛ ducentibus ad incōmodum.char.57.col.pᵃ.
Dr̄ia īter ſyll'm oſtēſiuū ꝛ ducētē ad icōmodū.ibidē.co.1.
Syllogiſmus ſm tranſumptioneꝫ quid ſit/ponunꝰ multi modi dicendi.char.57.col.2.
Hypothetici ſyllogiſmi ſm qualitatē qd ſint.ibidem.
Hypothetici ſyll'i ſm analogiam qd ſint.ibidē.col.3.
Syllogiſmi per totum hypothetici quid ſint de mente Theophraſti.ibidem.
Nota de dialectica multa que dr̄r.char.58.col.pᵃ.
Principia experimēto ꝛ memoria cognoſci.ibidē.col.2.
Apparentia apud Ariſtoteleꝫ ſignificant aſtrologiā nauticam ſenſibilem.ibidem.
Plures modi de inueniēdo medio quos poſuit Abumaçar Alpharabius.ibidem.col.3.
Diuiſio dialectice ſm Platonem.char.58.col.3.
Diuiſio ſit multis modis.ibidem.col.4.
Quare diuiſio ſit parua particula methodi inētiue ipſiꝰ medij.char.58.col.4.
Quid ſit methodus de mēte Simplicij.ibidē.col.4.
Verbū ὅτι apō grecos ābiguā hꝫ ſig̃tionē.ibidē.col.4
De definitio nō ſit ſyll's nec rōcinatio.char.59.col.pᵃ.
Diuiſionem non eſſe vtilem ad omnia problemata concludenda.char.59.col.2.
Dubitationes quedam de diuiſione.char.59.col.3.
De hypothetici diuiſiui habeant aliquam vim demonſtrandi.char.59.col.4.
℄ Index eoꝝ q̄ in 3ᵒ ſecto cōtinenꝰ.char.59.col.4.
℄ Diuiſio dialectices in quatuor ꝑtes ſm academicos.char.59.col.4.
Reſol'onis ſpēs tres ſꝫ Io.Gram.multaq; ibi ꝺ reſol'one ꝛ cōpōne ↄ̄ q̄ſdā modernoꝝ opiones.char.60.col.pᵃ.
Reſolutionem quadrifariam diuidi.ibidem.
Differre reſolutionem a reductione/de mente Alexandri.ibidem.col.2.
Abumaçar Alpharabius artem inueniēdi medij reſolutioni aſcripſit.ibidem.
Neceſſario ſequi ꝛ ſyllogiſtice ſequi non conuertuntur.ibidem.col.4.
Tres figuras tria problemata primaria intentione concludere.char.61.col.pᵃ.
Quō hec ꝓpō falſa ſit/ois itelligiˡᵉ Ariſtomenes ſemꝑ eſt:hec autem vera/itelligibilis Ariſtomenes ſemper eſt.char.61.col.3.
Epitheta addita ſinglaribꝰ ↄ̄hēr ꝛ nō āpliare ſig̃ta.ibidē.
Ex varia ſuppoſitione cōmitti fallaꝫ accītis.ibidem.
Quid ſit ꝓprie falſa eo q̄ pene.ibidem.col.4.
Fallacia ſm quid ꝛ ſimpliciter quando ſumitur abſtractum pro concreto.char.62.col.pᵃ.
De hec ꝓpoſitio ſit falſa/ex neceſſitate/nullū morbidum eſt ſanum.ibidem.
Quare termini in recto non ſemper ſint ponendi in ſyllogiſmo.char.62.col.4.
Quid per predicationem intellexerint Alexāder ꝛ Philoponus.char.63.col.pᵃ.
Ben"lati" ſumi ꝑ oi eo de quo eſt ſcia.char.63.col.2.
Nota diuerſas opiones de nūo ꝑ̄ntoꝝ.ibidem.col.4.
Que ſint predicata ſimpliciter tm̄/que ſimpliciter ꝛ ſm quid.char.64.col.pᵃ.
Opiones varie modernoꝝ de ꝓpōnibꝰ obliq̄s.ibidem.
Reduplicatio quid ſit de mente Philoponi:aliter tamē Albertus.ibidem.
Reduplicatio non ſolum notat cauſam inherentie ſꝫ cōſequentiaꝫ ꝛ ſpecificationē quot modis reduplicatio ſm modernos ſumatur.ibidem.col.pᵃ.
Lꝫ reduplicatio maiori extremo apponatur: tamen nō maior:ſed medius reduplicatur.ibideꝫ.
Superꝑdicatū quid ſit de mente Alexandri.ibidem.
Opinio quorūdaꝫ modernoꝝ falſa q̄ poſſit reduplicari minor ſupra medium.ibidem.col.3.
Multa ibi per longū proceſſum ponūtur de reduplicatione ꝛ propoſitionibus reduplicatiuis.col.3.ibidē.
Ex veris reduplicatiuis fit ſolū i pᵃ figᵃ ſyll's.ibidē.col.4.
Quō ſignificꝫ ꝑdicatū ſubale apō Ariˢᵗᵒ.char.65.col.pᵃ.
Non idem ſignificare terminos cuꝫ articulis ꝛ ſine.ibidem.col.2.
Τὸ ἀγαθὸν idem qđ ipm bonū apud grecos.ibidem.
Nota differētiam inter has ꝓpōnes/cui omni ineſt/b/et cui ineſt/b/huic omni/a/ineſſe.ibidem.col.3.
Sēſus ꝛ expō cauſe iſtrales ad cognoſcēdū.char.66.c.1.
Problema in ſex partes ſecari.ibidem.
In ſyllogiſmis hypotheticis eſt tētanda reſolutio in trāſumpto non in continuo.ibidem.col.3.
Syllogiſmi hypothetici:nō ſyllogiſmi tm̄:ſed ex ſuppoſitione ſyllogiſmi vocantur.ibidem.col.4.
De Theophraſtus ꝛ Eudemus tractatū fecerunt de ſyllogiſmis hypotheticis:ſed nō Ariˢᵗᵒ.ibidē.col.4.
Si problema aliquod in tribus figuris ↄcluꝰ poteſt fieri mutua conuerſio.char.67.col.3.
De ↄuerſio ꝓpōnis in ſeipaꝫ ꝓꝑe dicaꝰ ↄuerſio.ibideꝫ.
Negatio que facit ꝓpoſitionem infinitam eſt eius ꝑ̄nō autem que facit negatiuam.char.68.col.pᵃ.
Modū ꝓpōni appoᵐ equalē v̄bo ſbſtātiuo.ibidē.col.pᵃ
Nota contra eos qui dicūt nomen infinitū taꝫ de nō ente q̄ꝫ de ente predicari.ibidem.col.2.

Uerbū īfinitū in orone nō differre a negaᵗᵃ.ibidē.col.3.
Nota dr̄iaʒ īter nomē pᵛatiuū/īfinitū/ ⁊ negatiuū.ibidē.
Dubium Alexandri de contradictione aſſignanda p̄ negationem prepoſitam verbo.ibi.col.4.
Subiectuʒ ppōnum negatiuarum nō ſemper ſigᵗre reʒ exiſtentē:quis ei non apponatur negatio:cuius tamen oppoſitū multi aſſerunt.ibidem.col.4.
Propōnē hāc/ſocra.nō viuit verā eē ꝗuis ſbto n̄ apponaꝛ negatio:qđ tn̄ dcm̄ maturiᵘˢ ē ꝯſiderādū.ibi.co.4.
Nota de ordine ſimplicium propoſitionum ad trāſpoſitas.char.69.col.pᵃ.
Dubitationes ſophiſtarum cōtra regulas Ariſtotelis/et limitationes quas addendas cenſeꝛ/q̄ꝗ perperā addite ſint.ibidem.col.pᵃ.⁊.2.
Dubiū Philoponi īgenioſum ꝯ dicta Phi/ꝙ iſte ppōnes ſiles ſint/potēs ambulare/potens non ambulare/ eſt album/⁊ eſt non albū:quū tamen illas dicat poſſe eſſe ſimul veras/has ꝟo non.ibidē.col.3.
Nota regulas celebratiſſimas ſūptas ex dict̄ Phi.cap. vltimo pmi Prioꝝ.char.70.col.3.

Index eorum que ſecūdo Priorum Reſolutorioꝝ volumine continentur. Et primo in primo ſecto.

Que ſit Phi intētio/opiones multe adducuntur.char.71.col.1.
Tres modi ſyllogiſmorum quos Theophraſtus addidit.ibidem.col.2.
Dubia modernorū/quo pacto ſyllogiſmus vnus plures colligere poſſit concluſiones.ibi.col.2.
An ppō ꝯūſa ꝯuertēſq; vna ſit cēſenda ppō.ibi.col.3.
Alius modus quo vnus ſyllogiſmus plures poteſt colligere ꝯcluſiones.char.71.col.4.
An ex falſis ppōnibꝰ poſſit ſeq vera ꝯclō.char.73.col.2
An complicatio illa ſyllogiſtica ſit in qua ex falſis ppoſitionibus ſequitur vera concluſio.ibi.col.3.
Nota de ſyllogiſmo ꝓpter quid ⁊ q̄a:⁊ differentia inter ſyllogiſmū propter quid ⁊ demrōnē.char.74.col.pᵃ.
Qꝛ ex veris nō poſſit ſequi falſū.char.74.col.pᵃ.
Quare ex maiore tn̄ falſa nō poſſit ſeq vera ꝯ.ibi.col.4
Nota regulam vniuerſaleʒ quando ex propoſitionibus falſis poteſt ſequi vera ꝯcluſio.ibidem.
Propoſitio particularis in cōiugationibus pticularibꝰ/ nec in toto/nec in pte falſa dicenda eſt.char.75.col.2.
Nota quid ſit ſyllogiſmus per tria/queʒ moderni vocāt a primo ad vltimum.char.78.col.pᵃ.
An circularis modus demōſtrādi legitime fieri poſſit. ibi.col.2.
Petitio principiꝫ peccat contra ſyllogiſmuʒ ſimpliciter dialecticum ⁊ demonſtratiuum.ibi.col.3.
Ad quid cōferat ſyllogiſmus circularis.ibi.col.3.
An in ſyllogiſmo circulari negatiuo ſex poſſint fieri coniugationes vt in affirmatiuo.char.79.col.2.
Quis ſit modus conuerſionis quo Phs vtitur ad īferēdū affirᵐᵃᵐ ex negatiuis ī ſyllō circlari.char.79.col.3.
Nota opinionē Abumaçaris de dicto de omni affirmatiuo ⁊ negatiuo.ibi.col.3.
Nota cōtradictionem Auer.cōtra Abumaçarē.ibidē.
Opinio Auer.⁊ Leui Gerſonis de dicto de omni optima.ibidem.col.4.
Cōuerſio ī ſyllīs ē ſilis ꝯūſiōi cū oppōne.char.81.col.3.
Mutatio ꝯdictoriꝫ aut cōtrariꝫ a Phō vocaꝛ trāſpō.et non proprie conuerſio.ibi.col.3.
Quid p̄ oppᵐ q̄dq; p̄ ꝯūū itelligēdū ſit.ibi.col.4.
Cui artifici dſeruiat ꝯuerſio in ſyllō.char.82.col.2.
Nō poſſe maiorē in pma figura ꝯūe interimi.ibi.col.3.
In tertia figura ſi cōcluſio in ſubcōtrariam tranſponaꝛ/ neutra propoſitionum tolletur.ibi.col.4.
An deductio ad impoſſibile ſuſcipiat rationem ſyllogiſmi.char.83.col.3.
Opinio Abumaçaris ⁊ Algaçelis de ſyllogiſmo hypothetico.ibi.col.4.
Opinio quorūdam de diuiſione ſyllogiſmi ſm materiā ⁊ ſm formam.ibi.col.4.
Alexander noluit ſyllogiſmo ad īpoſſibile deducenti cōpetere definitionem ſyllogiſmi.ibi.col.4.
Nota qui artifices vtantur demonſtratione ad impoſſibile ducente:multaq; de eadem/⁊ differentia eius ad oſtēſiuam:⁊ ꝙ ſit demōſtratio q̄a:⁊ quo pacto demōſtrator illa vtatur.char.84.col.pᵃ.⁊.2.
Nota ꝙ in deductione ad impoīe nō poſſumus recte ꝯdictorium ſupponere.ibi.col.2.
In oībus figuris pter pmā oſidi vlem affirmatiuā p̄ deductioneʒ ad impoſſibile:⁊ nota ibi dubitationē poſitā ab expoſitore:⁊ ſolonē.char.84.col.3.⁊.4.
Opinio ſtoicorum de dignitate.char.85.col.3.
Quid ſit probabile:⁊ ꝙ duplex ſit probabile/neceſſariū ⁊ non neceſſarium.ibi.col.4.
Differentia duplex inter oſtēſiuam ⁊ ducentem ad impoſſibile demonſtrationem.char.86.col.4.
Omne qđ per deductionē ad impoīe oſtēdiꝛ ēt p̄ ſyllm oſtenſiuum oſtendi poteſt.char.87.col.pᵃ.
An ſylls ex oppoſitis ſit ſylls:ſoluiꝛ ꝙ ſit potius potentia ſyllogiſtica ꝙ̄ ſyllogiſmus.char.88.col.2.
Ad quē artificē ſpectet ſyllogiçare ex oppⁱˢ.ibi.col.3.
Sylls ex oppoſitis ē duplx.Itē nō fieri ſyllm nāleʒ ex duobꝰ actu oppoſitꝫ ⁊ multa alia ð eo notāꝛ.ibi.col.4.
Syllm ex oppoſitis nō poſſe in pᵃ figᵃ fieri/adducta ibidem inſtantia de hoc ⁊ ſoluta.char.89.col.pᵃ.
Dubiū q̄uo Ariſtoteles in ſyllō ex oppoſitis ponat actu oppoſita/quū actu poni non debeant.ibidem.
Ex dicto Leui Gerſonis multis modis effici oppoſita in potentia.ibi.col.2.
Dubium Leui Gerſonis ꝙ ex ambabus affirmatiuis in tertia fiat ſyllogiſmus ex oppoſitis.ibi.col.3ᵃ.
Opinio quorūdā ꝙ liber topicoꝝ pcedat librū prioꝝ. ipſaq; pſita antetopica dixerūt.ibi.col.4.
Opio Auer.fuit liᵐ topicoꝝ pcedē poſteriora.ibi.col.4.
Nō repugnare regulis de ſyllō traditis poſſe fieri ſyllm ex oppoſitis ex maiore ꝑticulari in 2ᵃ/⁊ minore negatiua in tertia.char.90.col.pᵃ.
Differētia inter ſyllm ex falſis ⁊ ex oppoſitis.ibi.col.2.
Alius modus cōcludēdi oppoſita eodē ſyllō ab Ariᵉ ponitur ⁊ inſtantia ibi ſoluitur q̄uo eodē ſyllogiſmo poſſint oppoſita concludi.ibi.col.3.

Index eoꝝ q̄ 2ᵒ ſecto ſcđi Prioꝝ ꝯtinenꝛ.

An petitio principiꝫ ſit ſyllogiſmus.char.91.col.pᵃ.
Quot ſint modi petitionis pncipiꝫ/⁊ qui artifices de ipſa pertractent.ibidem.col.pᵃ.
Que ſint pᵃ pnᵃ ⁊ q̄s habitꝰ illa cognoſcēs.ibidē.col.2.
Que ſit petitio principiꝫ ſtatim facta/que etiam non ſtatim facta.ibi.col.3.
Dictū quorūdā qui petitionē pncipiꝫ idem dixerūt cum circulari demonſtratione.ibi.col.4ᵃ.
Quomodo fiat petitio principiꝫ in terminis conuertibilibus.char.92.col.pᵃ.
Differenter fieri petitionem principiꝫ in ſecunda ⁊ tertia figura.ibi.col.2.

Petitio p̄ncipij ſ̄ƺ veritatē fit trib⁹ modis ex dcō Simplicij.8.phyſicoꝝ.char.93.col.p̄ª.
Petitio principij.8.topicorum fit quinque modis.ibidem.col.p̄ª.
Fallacia non penes hoc non recipit definitionem ſyllogiſmi.ibidem.col.p̄ª.
Quare in libro Priorum atqꝫ Elenchoꝝ de non penes hoc ſiue non cauſa vt cauſa actum ſit.ibi.col.2.
Quare non penes hoc/fiat in deductionibus ad impoſſibile.ibi.col.3.
Quare de non penes hoc/non pertractauerit Phs in topicis.ibi.col.4.
Quot modis dicit̄ ratio falſa:ꝛ qui artifices de ea agant.char.94.col.4.
Rō falſa/nō eſt ſyllo/ ſed impotentia ſyllogiſtica.ibidē.
Celatio diruit vim ſyllogiſticam.char.95.col.p̄ª.
Precepta Phi plura ad precauendū ne nobis fiat ſyllogiſmus.ibidem.col.p̄ª.
Quomodo celatio cōmode fieri poſſit docet Phs.ibidem.col.2.
Tria precepta ad celationeƺ/ libro ſecūdo priorum/ traduntur.ibi.col.2.
De elenchus multis modis apud grecos accipiatur.ibidem.col.3.
Quid ſit elenchus ꝓprie dictus/quiqꝫ artifices ipſo vtātur.ibidem.col.3.
Quomodo elenchus ſit cōtradictionis ſyllo/quum etiaƺ per contraria fiat redargutio.ibi.col.4.
Quid deceptio ſm̄ exiſtimationē ꝛ qͦ pertineat dialectico ꝛ demonſtratori.ibi.col.4.
Expoſitio rationis Menonis qua concludebatur quod addiſcitur preſciri.char.86.col.4.
Cognitio circa vlia/ſpeculatio dicitur.char.87.col.p̄ª.
Scire tribus modis dici.ibidem.col.p̄ª.
Dubium ex Auer.qui ſcire ipſum quadrifariam diuiſit.ibidem.col.2.
¶ Index coꝝ que in 3º ſecto ſcdi prioꝝ ꝯtinent̄.
¶ In prima figura ſi extrema conuertuntur neceſſe eſt ꝛ medium ad vtraqꝫ conuerti.char.97.col.4.
An argumentum a conuerſione ſit idem cuƺ ſyllogiſmo circulari.ibidem.
In ſecūda ac tertia figura non valere argumentuƺ a cōuerſione ꝓpter inequalē mediȷ diſtantiā.ibidem.
Nota quattuor modos proportionuƺ a quibus argumēta deducuntur.char.98.col.2.
Theorema a cōmutata conuerſiōe/quod eſt/ſi/a/ꝛ/b cōuertuntur ꝛ/d/ꝛ/c/ſimiliter:ſi a/ꝛ/c/omni in ſunt:igitur b/ꝛ/d/omni inerunt:ꝛ oſtenditur oſtenſiue ꝛ per impoſſibile.char.98.col.3.
Aliud theorema qͦ verius dicitur a cōmutata ꝯuerſione:ꝛ fit in contradictorijs/ꝛ ſm̄ alios etiā in relatiuis.ibidem.col.4.
Theorema de eligendis ex mutua oppoſitorum cōuerſione.char.99.col.2.
Dubium an magis eligendo magis fugiendum opponatur:ꝛ minus fugiendum minus eligendo.ibidem.
Ex predicto theoremate de eligendo elicit Ari^{les} amorē non eſſe propter coitum.ibidem.
Ex Platonis ſententia concubituƺ non eſſe amoris finē.ibidem.col.3.
Duo eſſe logici inſtrumenta/ſyllogiſmum ꝛ inductioneƺ/ primo topicoꝝ.ibidem.col.4.
Nota quid inductio ſit/ꝛ eius diuiſioneƺ/de mēte Auer.ibi.col.4.
Quō in inductione omnia ſingularia enumerentur.nota multas ſolutiones.char.100.col.p̄ª.
Si propoſitiones imediate ſunt per ſe note/cur aſſerit Ariſtoteles eas per inductionem oſtendi.ibi.col.2.
Circa negatiuam inductionem fieri deceptiones nota.ibi.col.2.
Differentia inter rhetoricam ꝛ dialecticam ex Zenone ſtoico.ibi.col.3.
Quid ſit exēplum/ꝛ que exempli ſpecies.ibidem.
Quid ſit exemplaris ſyllogiſmus.ibidem.col.4.
Diuiſio omnis argumentationis.char.101.col.p̄ª.
Quid ſit abductio ex intētione Procli.ibidem.col.p̄ª.
Quid ſit eadem abductio ſm̄ Platonicos/ꝛ que ei⁹ ſpecies.ibidem.col.2.
Quid ſenſerit Ariſtoteles de abductione.ibidē.col.2.
Declaratio exempli de quadratione circuli per lunulas vt Hippocrates chius.ibi.col.3.
Qui artifices vtantur inſtantia.ibi.col.4.
Rhetores nōnulli aliter inſtantiam ꝙ Phs acceperūt.ibidem.col.4.
Inſtantia de mente Ariſtotelis eſt propoſitio ꝓpōni cōtraria.char.102.col.p̄ª.
Quō differt inſtantia a ꝓpoſitione/vide multos modos dicendi.ibidem.col.p̄ª.
Quare inſtantia nō poſſit eſſe particularis.ibidem.
Duobus modis ꝛ per binas figuras inſtantie feruntur.ibidem.col.2.
Alie inſtantiarum ſpecies conſiderande ſunt in ſpecialibus ſcientijs.ibi.col.3.
Ex rhetoricis quadrifariā ferunt̄ inſtantie.ibi.col.4.
Quid ſit εἰκὸς/hoc eſt veriſimile/ſm̄ Ariſtoteleƺ in rhetoricis.char.103.col.p̄ª.
Signum diuiditur in neceſſarium/qͦ τεκμήριον dicit̄/ ꝛ non neceſſarium teſte Fabio.ibidem.col.p̄ª.
Quid ſit enthymema:ſm̄ diuerſas rhetorum ꝛ Phorūƺ deſcriptiones.ibi.col.2.
Quō enthymema ſit ſyllogiſmus impfect⁹.ibi.col.3.
Quō cognoſci poſſit que propoſitio deſit.ibi.col.3.
Differentia inter enthymemata ſm̄ diuerſitatem figurarum.ibi.col.4.
Veſtigium eſt quod greci τεκμήριον vocant:ex quo fit ſyllogiſmus in prima figura.col.4.ibidem.
Plures enthymematum ſpecies/ſm̄ Hermogenem/ſm̄ Ariſtotelem due tm̄.ibi.col.4.
Nota multos eſſe locos enthymematum qui ibi enumerantur.char.104.col.p̄ª.
Loci enthymematici ab Ariſtole ꝛ Minutiano additi.ibi.col.p̄ma.
Quid ſit ſyllogiſmus phyſiognomicus:ꝛ que principia conſtituendi eundem.ibidem.col.2.

FINIS.

¶ Joannis Franciſci Burane Veronenſis in primum priorum reſolutorioꝝ Ariſtotelis. Expoſitio per q̃ vtilis ex viſceribus Illuſtrium peripateticorum collecta.

In ṗmordio cuiuſq; libri octo cõſiderã da.

HAud abre greci ennarratores mihi feciſſe videnẽ quũ in cuiuſq; voluminis primordio octo illa/que προλεγόμενα appellantur conſiderari debere precipiũt: ſunt eniz tãti momenti/ vt nemo enucleate/que in libro aliq̃ dñr cogñcẽ poſſit: niſi hec prius ad ipas ſtatiz/vt dr̃ fores/ꝑdidicerit: ⁊ ne pluribus agam quis eſt queſo/qui librũ prioꝝ queat intelligere/niſi que ipſi⁹ intẽtio ſit exacte precognouerit: Similes inqt Afrodiſieñſis Alexãder ſunt/qui libri intẽtionẽ ignorãt his/qui iter faciũt, ⁊ quo tendãt neſcientes in multos ⁊ meãdros ⁊ labyrinthos incidũt: ſed porro nec qui intẽtionẽ cognoſcit:eni ⁊ librũ perlegit/ni quid ſibi inde vtilitatis accedat/animaduerterit.

Intẽtio libri ⁊ vtilitas.

¶ Eſt itaq; primũ libri intẽtio moꝝ ⁊ vtilitas ꝑmonſtrãda: ⁊ vt breuib⁹ agã/qđ inqt Pyndarus operis facies atq; ṗncipiũ ſplẽdidiſſimũ faciẽdum eſt: ex vtilitate enim admiratio ſequit̃/ex admiratione inq̃ſitio ex inq̃ſitione cognitio: ceterũ nec adhuc animus noſter quieſcere poteſt ni prius auctoris de quo agimus ꝓpriũ eſſe volumen cognoſcamus: qđ poſtq̃ ſciuerimus/iã ad ipſuz perlegẽdũ debemus nos accingere: deq; lectionis ordine ṗmo querẽdũ eſt: moꝝ de inſcriptionis cauſa/quãdoq̃dez ⁊ ipſa quoq; intẽtionẽ quodãmõ aperit: ſubinde ⁊ ꝓportione quã greci ὑποτιμέρος ἀναφορὰν vocitãt: hec eniz ꝑmõſtrare videt̃ cui maxime ph̃ie parti liber iſte videat̃ conferre. De diuiſione aũt ac doctrine mõ ad finẽ dicendũ cẽſeo.

Intẽtio libri priorum.

¶ Intẽtio itaq; hoc in libro ea eſt/quam in ipſo ſtatim exordio dicit Ariſto. de demõſtratione inquã ⁊ demonſtratiua diſciplina: vbi cõfeſſo conſtare videt̃: prioꝝ ac poſterioꝝ volumina in vnũ Redigi librũ/eũq; analytica inſcribi: ꝓſertim quũ ad calcẽ ſcḋi poſterioꝝ ꝓhemio huic corriſdentia ꝓtuliſſe videat̃: vbi ait. De ſyllo igit̃ ⁊ demõſtratione qđ vnũq̃dq; ſit/⁊ quõ ſit manifeſtũ eſt. Dicimus itaq; in toto analyticoꝝ libro intẽtionẽ eſſe de demõſtratione: ceterũ q̃a demõſtratio oĩs ſyllo eſt: ⁊ de ſyllo in priorib⁹ analyticis/de demõſtratiõe in poſterioribus agit̃: ob id in hoc prioꝝ volumine intẽtionẽ eẽ dicimus de ſyllo partibuſq; ac paſſionib⁹ ſylli ꝑtractare.

Syllm eẽ libri poꝝ ſubz: nõ aũt argumentationẽ.

¶ Quas ob res ⁊ ſyllm voluminis huius ſubm aſſerimus nec vt nõnulli male allucinant̃ argumẽtationem.

Vtilitas libri poꝝ maxia.

¶ Qđ aũt ad vtilitatẽ attinet/mirũ eſt/quãta ſit libri huius vtilitas: in hoc eniz vt ferũt totã Ariſto. logicen geometriꝫ: atq; nec quiſq̃ nõ ſolũ demõſtrationis volumen ſed ne ph̃ie quidẽ librũ aliquẽ poterit accurate intelligere: ni ꝑus diſciplina i iſtã magnifice edoct⁹ fuerit: hic eni de ſylli ṗncipijs/hic de eiuſdẽ ſtructura ⁊ ſimplici ⁊ permiſta/hic de medij inuentione/hic deniq; de oĩbus/que ad aliqđ arguẽdũ pertinent/diligentiſſime pertractat̃: age itaq; poſtea q̃ tãta eſt voluminis hui⁹ vtilitas. An Ariſtotel ꝓpriũ ſit diſcutiam⁹.

Libri poꝝ eẽ Ariſtotelis ꝓprium.

¶ Prioꝝ itaq; volumẽ nemo vnq̃ Ariſtotelis ſtagirite nõ eſſe dixit tum ꝓpter ſtili grauitatẽ ſolitãq; elocutionis breuitatẽ/tum et q̃ locis cõpluribus hoc in volumine alios ſuos de q̄b⁹ nulla dubitatio eſt/citat libros: accedit ⁊ Laertij aliorũq; grauiſſimoꝝ ph̃oꝝ haud aſpernandũ teſtimoniũ: qui ipſuz non duo tñ: ſed ⁊ nouẽ prioꝝ analyticoꝝ volumina ſcripſiſſe dicũt.

Ordo libri priorum.

¶ Ordo aũt lectiõis eſt/vt poſteaq̃ ſimplices voces didicimus/⁊ ex ſimplicibus enuntiationeſ cõſtruximus/moꝝ ⁊ de ſyllo agamus: q̃ ex enuntiationibus ꝓpõnibuſq; conſtituit̃: ſequit̃ itaq; priorum volumen nõ imerito de interpretatione libri: q̃uẽ ṗdicamenta tanq̃ que de ſimplicibus pertractent vocibus antecedant.

Cur liber ṗorũ reſolutori⁹.

¶ Inſcribitur aũt volumen hoc priora analytica ſeu vt latine ꝓferã reſolutoria ἀναλύειν nãq; grece latine reſoluere eſt.

Reſolo quot modis dicat̃.

¶ Reſoluere aũt multifariã vt inquit Alexãder in ꝓhemio h⁹ libri dr̃: nãz oĩs cõpoſiti in ea ex quib⁹ cõponit̃ reductio/reſolutio vocatur: econuerſo eniz ſe hñt cõpoſitio atq; reſolutio. Cõpoſitio via eſt a principijs in ea que ex ṗncipijs. Reſolutio aũt retroceſſio a fine in ṗncipia. Geometre nãq; reſoluere dñr: qñ a ꝯcluſione icipiẽtes ſm eoꝝ ordinẽ/que aſſumpta ſunt in cõcluſionis demõſtrationẽ ad ṗncipia ⁊ ṗmũ redeunt problema: quẽ reſoluẽdi modũ definiẽs Themiſtius. Reſoluere inqt voco vera ꝯcſone poſita/ꝓpões ex quib⁹ cõfecta ſit/exquirere. Ceteꝝ reſoluere et dicunt̃/qui corpora miſta in ſimplicia reducũt elemẽta: ſz ⁊ qui oõnez in ptes oratiõis/quiq; has in ſyllas/⁊ ſyllas in lr̃as retroagit/reſoluere nũcupat̃: verũ ij ꝓprie dicunt̃ reſoluere/qui cõpoſitos ſyllos in ſimplices redigunt/quiq; impfectos ad perfectos/maleq; diſpoſitos ad ꝓprias figuras reuocant: ⁊ ſm hui⁹ reſolonis ſignificationẽ inqt Alexãder liber iſte reſolutorius inſcribit̃: de hac eniz ad calcẽ ṗmi prioꝝ mentionẽ faciẽs ⁊ alibi quõ ſylli in ꝓpões reſoluant̃ ⁊ cõpoſiti in ſimplices diligẽtiſſime declaret. ¶ Ait quoq; Joã. Gram. triplicẽ eſſe reſolutionẽ nãlẽ q̃ cõpoſitũ i ſimpliciora reſoluit: vt corp⁹ in q̃tuor hũores: humores in elemẽta/elemẽta in materiã ac formã. Logicã quũ ꝓpoſitũ ſyllm ad ꝓprias reducimus figuram: mathematicã/qñ queſitũ/vt cõfeſſum accipimus/moꝝ deſcẽdentes ad cõfeſſum illud/vñ tale queſituz venari poſſimus: quẽadmodũ ſi dixerim: q̃a anima eſt imortalis: ideo ſũt bonoꝝ maloꝝũq; iudicia/ſi hec/eſt ⁊ iudicãs aliq̃s ⁊ ꝓuiſor ⁊ ꝓuidẽtia: ad hoc igit̃ deuenimus/qđ paſſim cõceditur/eo ſuppoſito tanq̃ conceſſo/qđ tñ ab oĩbus nõ cõcedit̃. Hac ꝟo facta reſolutione poſſum⁹ indidẽ pedẽ referre quõ deueneramus/iterũ cõponendo: ſi eſt ꝓuidẽtia ⁊ iudex/eſt aliqđ iudicio ſubm/ſi hoc aña eſt imortalis.

Dubitatio.

¶ Sz occurrit nõ inutilis ſane dubitatio qua de cã/quũz vt in plurib⁹ de cõpoſitione hoc in libro pertractet/nõ cõpoſitiua magis inſcriptus ſit/q̃ reſolutoria.

Solutio.

¶ Dicimus a digniori ꝓbm inſcriptionẽ aucupatum. Reſolutio nãq; cõpoſitione ⁊ antiquior ⁊ dignioꝝ qui eniz reſoluere ſcit/ſcit et cõponere/qui ꝟo cõpoſitionez nõ ignorat/nõ ob id ⁊ reſolutionẽ callet: his accedit/ q̃ reſolonẽ dicẽs ⁊ cõpoſitionẽ notat/nõ aũt ecõuerſo: poſſunt eniz que nõ reſoluta fuere cõponi/nõ tñ que nõ compoſita reſolui: qđ enim reſoluit̃ ṗus cõpoſitũ fuiſſe neceſſe eſt: vt itaq; vnico verbo vtrũq; cõprehenderet/ reſolutoria inſcripſit ⁊ nõ cõpoſitiua. Priora ꝟo nuncupantur ob id/q̃ de ſyllogiſmo ſimpliciter: qui ſm naturam demõſtratione prior eſt/hic pertractat̃.

Proportio libri poꝝ ad totã ph̃iaz. ⁊ an logica ſit ph̃ie pars vel inſtrumẽtũ.

¶ De proportione autẽ quã ſciẽtia hec logices ad alias habeat artes maxima ⁊ apud antiq̃ſſimos ph̃os extitit dubitatio.

Stoicoꝝ opi.

¶ Stoici nãq; qui circa iſtaz maxie verſati ſunt logicẽ partem eſſe volebãt ph̃ie: habẽt eniz Zeno Citticus tris

in partes ſecabat, in nālem, moralem, ac rōnalem: aſſerebatq; phīaʒ animāti eſſe perſimilē, nā logicen ſeu rōnalem oſſa atq; neruos imitari, moralē carnis inuolucrū, nālem vo animā: ⁊ ita voluit Zeno pmū in phīa locum logicen obtinere, lʒ Diogenes hunc morali aſcriberet: ⁊ Panetius nāli. Ad hec aūt iidē ipſi rōnē quādā addebant quā ⁊ Alexāder ⁊ Philoponus recitāt talē. Illud circa qḋ verſaṫ ars aliq̄ vl ſcīa, niſi ad aliā artē vel ſciaʒ tāq̄ ps vel pticula referaṫ ei⁹ pars eſt vel particula: ſed circa logicen phīa verſaṫ que ad aliaʒ ſciam neq; vt pars neq; vt particula referṫ: igiṫ phīe pars eſt vel particula: vbi per partē, partē primariā intelligere debemus: per particulam partē partis: logica itaq; pars eſt phīe: quū particula eſſe nō poſſit: nam neq; ſub actiua, neq; ſub ſpeculatiua phīe parte collocari pōt: qḋ q; nō ſub actiua ꝯſtat cōfeſſo: ſed neq; ſub ſpeculatiua: huius eni mā circa quā verſaṫ ſunt res diuine, finis vo ꝯſideratio circa diuina: quoꝝ neutri⁹ ꝑticeps eſt logica. Hactenus ſtoici. Achademici vo ⁊ Plato ⁊ inſtrm ⁊ partē phīe eſſe poſſe aſſerebāt: eā nāq; bifariaʒ cōſiderari, ⁊ vt nulli applicita eſt materiei, veluti quū docemus, ꝙ ex duab⁹ affirmatiuis in pma figura, vlis cōcludaṫ affirmatiua: ⁊ talē cōſyderat in parmenide Plato: talēq; inſtrumentum eſſe phīe aſſertabāt: ptē aūt volebāt eē, quū alicui phīce mãe adaptaṫ: vt de ea ⁊ in phedro ⁊ in Phedone diuus agit Plato: ⁊ h̄ ēt vi dicere Aluiſidus Roſ. in alpha minori poſt nāliꝫ: artē eni logicā ⁊ ille duplicē aſſerit vlēʒ ⁊ pticularē, vlēm que oībus ꝯueniat ſciētijs, particularē, que vni: ⁊ hoc idē in ꝓhemio nālis auditus ſenſiſſe vr: vbi logicen inter artes quaſi ſpeculatiuas connumerat.

Achademicorum opinio.

Peripateticorum opinio.

Ceterū Peripatetici ⁊ in pmis Alexāder ac Joannes grāmaticus in priora analytica ⁊ Ammonius in quinq; voces Porphyrij logicen phīe tm̄ inſtrumentū eē velle videṫ: quoꝝ ſnīe acceſſerūt ⁊ Moſes maimonis capite vltimo Expoſitionis logicoꝝ nominū ⁊ Abumaçar Alpharabius in prohemio ſue logice: qui enixiſſime ipaʒ inſtrumentū ſolūmō phīe eſſe cōtēdūt: ⁊ ne hoc ſine aliqua ꝓbatione ꝓſeramus: adducaʒ quas Alexāder atq; Philoponus in mediū attulere rōnes: oīs inquiunt ars, que alijs inſtrumēta ſuppetit vilior ignobiliorq; eſt his, quarū inſtrumēta machinaṫ. Ceterū logica ⁊ oratorie ⁊ alijs quoq; artibus, que cum phīa nullū hn̄t cōmerciū, inſtrumenta exhibet: illis itaq; multo eſt vilior: qḋ ſane ꝑ abſurdū foret: ſi logica pars eſſet phīe. Preterea ptes ſublate totū auferūt: ſed logica ſublata nō auferṫ phīa, nō itaq; pars eſt phīe: minorē māſtro: nam ante Platonem, qui logices inuētor extitiſſe diciṫ, multe phīe ptes exercebanṫ vt nālis a Thalete ⁊ Anaximandro alijſq; cōpluribus ⁊ indē a Socrate moralis: que tn̄ ſine logices adminiculo habebanṫ. Uiri itaq; iſti non ſolum qḋ intendunt firmis corroborant rōnibus: ſed ⁊ ſtoicoꝝ argumēto reſpōdent hūc in modū dicentes, maiorē illam haud recte ſe hr̄e, verū ita eſſe ꝓferendū: illud circa qḋ ars aliq̄ vel ſcīa verſaṫ, niſi ad aliā artē vel ſciam tanq̄ pars vel particula vel inſtrumētū referaṫ, aut pars illi⁹ aut particula eſt: ſed manifeſtū, ꝙ logica ad alias artes ſciaſq; tāq̄ inſtrm̄ referṫ. Uerū eni vo nō ignobilis auctor Simplici⁹ in p̄dicamētoꝝ ennarratōe qḋ ⁊ Galen⁹ ꝯfirmat i li⁰ de phīca hyſtoria ipaʒ vult ptē eē phīe: nec ſolū phīaʒ i ſpeculatiuā, actiuāq; gen⁹ diuidit: ſʒ ⁊ tertiā ptē addit inſtrumētariā: atq; logicen inſtrumētariā partē ſibi totā vēdicare: ꝙ ſi qs auctorē afferat Ariſto. qui in E. poſt naturalia phīam in Theoricū tn̄ ac practicū diuidit, reſpōdere poſſumus, diuiſionē illā realis nō ſimpliciter phīe factam eſſe: ꝙ ad pōrē in oppoſitū rationeʒ

dicimus maiorē falſaʒ eſſe: nā ſerraria malleos ceteraq; inſtrumēta ſibi fabrefacit: nec tn̄ idcirco ſcipſa eſt ignobilior. Ad reliquā vo reſpōdemus nō oēm partē totū auferre, ſed quātitatis tn̄ partē ea aſtringi lege: verū ⁊ ſi hāc cōcedamus, nō ob id tn̄ aſſentiendū eſt: phīaʒ poſſe agri ſine logica: eſt enīʒ inſtrm̄ ad oēm ſciētiā neceſſariū: ⁊ ob huius defectū antiq phī diuerterūt in viaʒ quandā aliam. Sequiṫ voluminis huius diuiſio: ſecanṫ itaq; priora analytica primum in duo volumina, q̄uq̄ Laertius nouē prioꝝ analyticoꝝ volumina cōſcripſiſſe Phīm teſtaṫ: ꝙ fortaſſe ob eam cām accidit: quā ⁊ Philopon⁹ recitat: ait eni quadraginta reſolonis volumina: que Ariſtoteli aſcribebanṫ adinuēta fuiſſe: ſed hec tn̄ que apud nos ſunt, ariſtotelica eſſe. Duo itaq; ſunt prioꝝ volumina: quoꝝ prius tres in partes, que greci τμήματα nos ſecta poſſumus nūcupare, ſcindiṫ: in pmo etenīʒ agit de ſylli ſtructura: in ſcḋo de ꝓpōnū abūdātia, mediq; inuentione. In tertio aūt de reſolone in ſyllm. Poſſemus ⁊ vlteriorē perſequi diuiſionē: ſed abſurdū exiſtimo ſingulas quaſq; ꝓſequi minutias. Doctrine itaq; modū aggrediemur: qḋ vltimo loco ſupererat: quū igiṫ q̄tuor ſint docendi modi diuidēdi, definiēdi, demonſtrandi, ac reſoluēdi: hīs oībus hoc in volumine vtiṫ: naʒ ⁊ diuidit plerūq; ⁊ definitiones multas ponit, ⁊ nōnunq̄ ſyllogiſticas affert rōnes, ⁊ interdū etiā reſoluēdo ꝓcedit. Dicenus igiṫ que ante voluminis atq; contextus ennarrationē pertractari cōſuere diximus, intētionē inquā, vtilitatem, ꝓprietatē, ſeu auctoris nomen, ordinē lectionis, inſcriptionis cauſam, ꝓportionē, diuiſionē ac deniq; doctrine modum: qḋ quū ita ſit tēpus iam eſt, vt ad comextum ipſum enarrandum auſpicato procedamus.

Diuiſio librorum priorum.

PRimum dicere circa quid ⁊ cuius ſit conſideratio: quoniaʒ circa demonſtrationem ⁊ ſcientie demonſtratiue.

Quoniam inqt leui Berſonis res oīs ꝓpter aliquē finē ad opus deduciṫ: ⁊ pncipiū in libris addit Alexāder eſt tanq̄ cuius gratia in rebus, operepreciū fuit inqt Aluiſidus Roſad. intētionē finēq; in principio ꝓponere: ſed ⁊ hoc nihil ad attentionē cōparandam facit: niſi que ex eo fine emergat vtilitas, ꝓcognouerimus: vult itaq; Phs pmū intētionē finēq; mox ⁊ vtilitatem, que ex fine ꝓuenit premonſtrare: ⁊ quoniā inqt Albertus intētio duplex eſt primaria ſcḋariaq;, ideo de primaria prius agit, ſubinde ⁊ de ſcḋaria: ⁊ ait pmariam intētionē eſſe de demonſtratione, ſcḋariaʒ de his in que reſolviṫ demōſtratio, ꝓpōne inquā atq; termino: deq; ſyllo ac principijs ſylli: ſenſus igiṫ eſt vt ad cōtextū ipm iam deſcēdamus. Primū dicere. Subaudiēdū opʒ: eſt enīʒ ex attica dictū cōſuetudine: nā ii maxime ea vtūtur figura, que ἔλλειψις hoc eſt defectus nūcupaṫ: quēadmodū ſi diceremus, breui ad te veniā: hoc etenim atticum eſt: deficit enīʒ tēpore. Primū inquā opʒ dicere circa qḋ tanq̄ circa ſubm pmo intentū ⁊ finē ipſum. Dicit nāq; hec ꝓpoſitio circa inqt Albertus motū circūſpicientis rōnis ⁊ nihil omittentis: ⁊ cuius. vʒ. vtilitatis ex hoc ꝓueniētis fine: exponit Aluiſidus Roſadis. Quoniaʒ circa demonſtrationē: redditio eius, ꝙ dixerat circa qḋ: eſt enim intētio ⁊ finis negocij huius circa demōſtrationē: vbi ſignificat ait Alexāder ꝙ principale opus totius ſyllogiſtice eſt demōſtratio: ⁊ hoc facit ex cōſuetudine ſua: nāq; ⁊ in Nicomacheis, quū intētionē dixiſſet eſſe de re publ. ac ciuili potētia de ea demū agit poſt libros decē: tanq̄ prius neceſſariū fuiſſet de moribus boniʒ pertracta-

Intētio 2x pmaria ⁊ ſecundaria.

re.[Et ſcie demr̃atiue.] ſcribūt nōnulli ait Alexander ⁊ ſciaʒ demōſtratiuā: ⁊ qui ita ſcribūt volūt hoc totū intē/ tionē ſolā ſignificare: ideoq; aſſerūt eē demōſtrationeʒ ac demōſtratiuā ſciaʒ ⁊ ipm̄ Ariſtotelē adducētes teſteʒ: q in fine 2ⁱ poſterioꝝ inqt. De ſyllō igit̃ ⁊ demōſtratione qd vnūqdq; ſit ⁊ quō ſit manifeſtū eſt, ſil' aūt ⁊ de ſcia demōſtratiua, idē eniʒ eſt. Ceterū antiqoꝛ vt puto lectio eſt vt ſcie demōſtratiue legamus ita q per hoc nō inten tionē finēue fingeret ſʒ vtilitatē ex eo puenientē. Dicēdū inquiens circa qd, qm̄ circa demr̃ationē, ⁊ cui⁹ vtilitatis qm̄ ſcie demōſtratiue. Differūt eni inqt Philopon⁹ de/ mōſtratio ac ſcia demōſtratiua: eo q demōſtratiua: di ſciplina habitus eſt aie: demōſtratio vero actus q ex hītu puenit: queadmodū ſenſus ⁊ ſentire: ſenſuʒ eteniʒ hēm⁹ ⁊ in ſomno ⁊ in vigilia: ſentimus vero nō niſi vigiles. Sed diceret aliq̄s: cur Ariſto. dixit hec ambo idē eē? Rndemus ita id eē intelligēdū: q idē eſt ſcire demōſtratioēʒ ⁊ habere ſcientiam demōſtratiuam: non tamen q idem ſit demōſtratio ⁊ ſcientia demonſtratiua.

Poſtea determinare qd eſt ppō ⁊ qd ter minus, ⁊ qd ſyllō, ⁊ qualis perfect⁹ ⁊ qua/ lis imperfectus: poſt hec aūt ⁊ quid in toto eſſe aut non eſſe hoc in hoc: ⁊ quid dicimus de omni aut nullo predicari.

Inquit Diuus Albert⁹ ſecūdariā intētionē hāc eē, de finire inquā qd ſit ppō: nā ⁊ definitio terminus appella tur vnde ⁊ determinare definire: ſed alr̃ Philopon⁹ cui ⁊ Alulidus Roꝫ. aſtipulat̃. Declarata inquit intētione ⁊ vtilitate: vult p̄n⁹ ſcie hui⁹ ponere tāq̄ φιλογεωμέτρης.

Ariſtoteles geometras imitatur.

nā ⁊ Geometre in initijs ſemp p⁹ ponūt p̄ncipia, digni/ tates inquā ſuppōnes ac definitiones: mox vero negociū aggrediūtur: definit itaq; p̄mū qd ſit ppō, qa in ipſaʒ re ſoluit̃ imediate ſyllō: mox ⁊ qd termin⁹: qa in terminos ppō reſoluit̃: deinde qd ſit ratiocinationis ſeu ſylli: qd idē eſt: ⁊ qm̄ vt inqt Ariſto. in p̄ de aia, accn̄tia cōferunt magnā partē ad cognoſcēdū qd eſt res aliqua. Idcirco vidēdū etiā erit de pprijs accn̄tib⁹ ſyllō, q̄lis inquā pfe ctus ⁊ qualis impfect⁹: ac demū exponere p̄ncipia ſylli inquantum ſyllogiſmus eſt: quid. vʒ. ſit eſſe in toto aut nullo, ⁊ quid de omni aut nullo p̄dicari.

Propoſitio igit̃ eſt oīo affirmatiua vl̃ negatiua alicuius de aliquo: hec aūt aut vl̃is aut in parte aut idefinita. Dico aūt vl̃e qui/ dem omni aut nulli ineſſe: in parte vero alicui aut non alicui: aut nō omni ineſſe: ſed inde/ finitā ineſſe aut nō ineſſe ſine vniuerſali aut ſm̄ partem: vt cōtrarioꝝ vnam eſſe ſciētiaʒ aut voluptatem non eſſe bonum.

Ordine quo ppoſuerat p̄mū definit ppōnem: deinde terminū, poſtea ſyllm̄. Qd quare factū fuerit haud me/ diocri dubitatione ambigit̃: aut eni cōponēdo aut reſol/ uēdo pcedēdū fuit .i. aut a ſimplicioꝛib⁹ aut a cōpoſitio/ ribus inchoandū: ſi a ſimplicioꝛib⁹ cur nō p̄us terminuʒ definiuit: ſi a cōpoſitioꝛib⁹ cur nō ſyllm̄? Diceret fortaſ ſe Albertus vt ſupius etiā diximus voluiſſe Ariſtoteleʒ duplicē ſignificare intētionē p̄mariā atq; ſecūdariā, p̄/ mariāq; fuiſſe agere de demōſtratiōe ac demōſtratiua ſcia, ſecūdariā de reſolōne ſylli: ⁊ qm̄ p̄us in ppōneʒ re/ ſoluit̃ deinde in terminos: ideo p̄mū ppōnē definiuiſſe. Sʒ q̄re dicet merito aliq̄s nō p̄us definiuit ſyllm̄? Dico definitionē ſylli nō exp̄mere intētionē ſecūdariā: que vt

Dub⁹ p̄chm

Solo Albti.

Alia dub⁹.

Solutio.

diximus eſt agere de reſolōne: q̄ſiqdē nullā notat reſolu tionē: ſed definitionē ſylli iam inter p̄ma hui⁹ artis p̄nci/ pia cōnumerari: ⁊ qm̄ vult Phs p̄mo intētionē ſigr̃e, po ſtea ⁊ p̄ma principia ponere: ideo prepoſuit non iniuria definitioneʒ ppōnis: mox ⁊ p̄ma p̄ncipia ponit. Alij

Solo alioꝝ.

vero inquīt voluiſſe Phm̄ ſm̄ doctrine ordinē pcedere: qui vt inqt Simplici⁹ eſt: quū a nobis notioꝛib⁹ inchoa

Simplici⁹ in plogo phyſi.

mus: ⁊ qm̄ ppō notiſſimū hoꝝ oium erat: quū de hac ⁊ ⁊ in libro de interp̄tatiōe tractatū fuiſſet: idcirco p̄mam ppōnis definitionē ↄſtituiſſe: quū alioqn ⁊ hoc ppōnis nomē nō ſolū apd̄ Phos, ſʒ ⁊ oratores alioſq; cōplures artifices in vſu ſit: termini vero nomen ipſe oium primus adinuenerit. Ceterū optima vt exiſtimo oium ſolonū

Solo optis.

exiſtit: quā ⁊ Philoponus approbat: ordinē. vʒ. doctrine Ariſtotelē obſeruaſſe: ſemp eni definiētia debēt notioꝛa eſſe definito: qm̄ itaq; i termini ſylliq; rōne ponit̃ ppō: termini quū ait: terminū voco, in quē diſſoluit̃ ppō: ſylli quū inqt poſitis qbuſdā: iō p̄us ppōnē definire opeꝛpciū fuit. Uerū anq̄ definitionē iſtā ennarremus: ſcitu dignū q ppō, pblema, inſtātia, ↄclō, atq; enūtiatio, re atq; ſu/ biecto idē ſunt, rōne aūt ſola atq; hitudine differunt. Si enim hāc aſſumamus ad ſyllm̄ ↄſtituēdū tanq̄ illi⁹ ptē: ppō nūcupat̃: quū vero alteri vt eā mōſtret, pponimus: pblema ſeu ppoᵐ: vt ſi dicamus: argue ſi aia eſt imor/

Propoſitio
Problema
Concluſio
Inſtantia
Enunciatio

talis: ſi aūt ad deſtruēdā cuipiam, aut affirmationē, aut negationē ipſam in mediū afferamus, inſtātia nūcupat̃: vt ſi aliquo aſſerente alaʒ omnē imortalē eſſe, dicamus hoc eē falſuʒ, qm̄ hoīs aīa nō imortalis ſit: q ſi ipaʒ pre/ miſſis ppōnib⁹ ↄcludamus ↄclō nūcupabit̃: vt quū di/ cimus: qd per ſe mouet̃ ſemp mouet̃, qd ſemp mouetur imortale: aīa itaq; imortalis. Uerū enuntiatio appellat̃, quū ſimplr̃ aliqd de aliquo enūtiam⁹. Diſtinguunt̃ itaq; enūtiatio atq; ppō vt inqt Albertus eo q enūtiatio ad deſignataʒ refert̃ rem: ppō aūt vt p̄ncipiū rōnē hʒ: ac ſi diceremus p alio poſitio. Ut vero Alexāder diſtinguunt̃: qa ſm̄ q vera eſt aut falſa enūtiatio dicit̃, ſm̄ aūt q affir matiua aut negatiua ppō: aut alr̃ enuntiatio eē hʒ in eo, q vera eſt aut falſa, ppō in eo, q ita ⁊ ita vera aut falſa eſt: ob hoc igit̃ aliā hoc in loco ppōnis definitioneʒ poſuit quā ſit ea quā in libro de interp̄tatiōe hēmus: quū dicit̃ enūtiatio eſt oīo, in qua verū vel falſuʒ eſt: pōt eteni fie/ ri, vt aliq̄ eedē ſint orationes: non tn̄ eedē ppōnes. [Eſt itaq; ppō oīo affirmatiua.] Qm̄ inqt Alexāder ppoſi/ tio nō eſt genus affirmationis ⁊ negationis, neq; nā aliq̄ cōis alia a ſuis ſpēbus: q̄ſiqdē in his ⁊ prius ⁊ poſterius dat̃: vn̄ ⁊ in libro de interp̄tatiōe dr̄: q p̄ms eſt oīo enū/ tiatiua affirmatio, poſtea negatio: ideo ppōnem definit duʒ ſpēs ſeu partes ſuas definit .i. affirmationē negatio/ nēq;: cui⁹ pſile fecit ⁊ in libro περὶ ἑρμηνείας: vbi inqt eſt aūt ſimplex enuntiatio, vox ſignificatiua de eo, q eſt ineſſe aliqd aut nō ineſſe: ⁊ in poſterioꝛib⁹: enūtiationis altera pars vnū de vnoqdq; hoc ita ſe hēat teſtē quoq; addit Theophraſtū: q in li⁹ de affirmatione ipaʒ nō de/ finit ppōnē, ſed affirmationē tn̄ atq; negationē. Ioā nes vero grāmaticus lōgo ſermone digredit̃ cōtra Alexā drū: ⁊ vt rei iſti⁹ difficultas aliquātū cōplanet̃: ego quoq; plixioꝛib⁹ agā bona legētiū venia: ⁊ p̄mo ad ptes Alexā dri arguo. Ois definitionis ptes in plus debēt ſe hr̃e, q̄ totū, ſed partes hui⁹ definitionis nō in plus, imo in min⁹ ſe hn̄t. g̃ non eſt vera definitio ppōnis. Preterea in oī definitione dʒ eē aliqd gen⁹: ſʒ oīo nō eſt genus affirma/ tionis negationiſq;: iſta itaq; non eſt vera definitio: minoꝛ arguit̃: nulla ſpēs prioꝛ eſt reliqua: ſed affirmatio prioꝛ eſt negatione: nō ſunt igit̃ oīonis ſpēs. Preterea nlĺʒ iſeri⁹ ponit̃ in definitione ſui ſupioꝛis: ſed. a. g̃ neq; affir/

Rōnes ↄ opi nione Alexā dri q ppō de finiat̃ p ſuas ſpēs ⁊ non ſit vera definitio

Solo Joan. grāmatici ad rones Alexā.

mario negationem legitime ⁊ in hac ppōnis definitiōe collocabunt. ¶ Ad has ⁊ cōsiles rones rñdet Joannes: ⁊ ad [illegible] pres nō se hēant in plus: ait enim ꝙ hoc qđ est affirmatio vł negatio: ⁊ hoc est de aliquo in plus se hēt quā ppōnem ⁊ pe [illegible] dicet verū qđ diceret forsitā se aliqs hec rōne tñ: nō in se vt supius declaratū est. [illegible] alr rñdet negās maiorē [illegible] ⁊ ipa lissimas dīas: que cū definito ꝯuertant: quēadmodum enī circulū figurā eē planā definimus vna linea ꝯtētā a cuius cētro ad circūferentiam oēs linee ducte sunt eq̄les: nā ⁊ hoc qđ est vna linea contineri/ ⁊ a cētro ad circūferētiā lineas eq̄s deduci dīe sunt cū circulo ꝯuertibiles nec alteri cōpiā ꝯuenientes: hinc accedit ꝙ quum ppi caremus dīis ad ppzias passiones ꝯfugimus: q̄ pariter hō cū subto definitoq̄ ꝯuertunt: ꝯiliter ⁊ in ppōnis definitione hec qđ est alicui" de aliq̄ solū dicatur cōpetit orationē: nā aliqd pdicatum notat: de aliq aut subiiciatur hoc qđ est affirmatiue vł negatiue cū ppōne ipsa ꝯuertit: ⁊ ꝯiūctio vel nō pro disiūctiua accipit sz p eo qđ est ꝯueterū: si qs nō ita accipiat ꝯiūctionē istā/ sz disiūctiuā eē credat: tūc alr dicim": ꝙ vz dīe iste ꝯiūcte nō ponūtur in ppōnis definitiōe [illegible] tota enī ppōnis rō hec est/ ꝙ est orō alicui" de aliq: vez qz ppōnes nō sunt vnius speciei ad has dīone addidit affirmatiua vł negatiua: ⁊ sic orō erit ppō est orō alicuius de aliq̄ affirmatiua vł negatiua: quoqz ex pō hec [illegible] accōmodatior ex sequētibus liquet/ [illegible] orō aut vlis aut in prticularis [illegible] in definitiōe disiunctiua accipit ꝯiūctio: de oī enī hoīe pdicat ⁊ animal ⁊ rōnale ⁊ mortale: non de oī aut ppōne dr affirmatiua ⁊ negatiua ⁊ vlis ⁊ pticularis: est igit potius diuisio ppōnis ꝙ definitio/ diuisio inquā ⁊ sm q̄litatē quā dicim" affirmatiua vł negatiua ⁊ sm quātitatē quā dicim" vlis vł i pte vł indefinita.

Dubitatio.

¶ Si qs hō dicat falsuz eē dīaz cū definito conuerti: quū dicat Porphyri" dīaz de plib" ac spē differētib" in eo/ ꝙ q̄le qd pdicari.

Solutio.

¶ Rñdem" ꝙ ⁊ dīa ista de pluribus ac spē dñtib" pdicat: nā ⁊ de affirmatiōe ⁊ negōne pdicat: q̄ spē dñt.

Affirmatiōe nō esse priorē negatione.

¶ Ad zm hō negat Joānes affirmationē poręt eē negōne gnīs cōparatā: additqz gnīs naturā destrui si spēs in eo/ ꝙ gnīs pticipes sunt/ pot vna fuerit altera: non aūt si vna p se alteri collata potior dignior qz extiterit: nāqz ⁊ inter aīalia hō dignissimū obtinet locū: sz hō/ neqz pus/ neqz dignius aīalis sit pticeps ꝙ equus: naz hō atqz equus eo/ ꝙ aīalia equa ⁊ tpe ⁊ dignitate sunt ꝙ si ꝯspiā instaret ingens/ illud eē pus/ qđ simplicius/ illō vo posteri"/ qđ cōpositius: negādum hoc autumat Joānes: multe enī ⁊ ex aliqs ꝯ diuisis spēb" ita se hñt/ ꝙ vna altera simplicior est: vt equus simplicius qd est ꝙ hō: equus etenī solā hz irrōnalitatē pro dīa/ hō ⁊ rōnalitatē ⁊ mortalitatē: quēadmodū ⁊ de orōnibus planū est: quaz alie duas tm ptes hñt/ alie tres/ alie omnes: vt Homerica illa πρό δ' ἐμε τον δύστηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέησον: nec tamen ob id magis orōnes esse dñr. Ceterū addit Joānes ꝙ nec recte ꝯcedit affirmationē negōne simpliciorē eē: cōposita nāqz in se simpliciū ꝯtinēt sigtionē: sed negatio nō ꝯtinet in se affirmatiōis sigtūm: nō est itaqz cōpositior sz enī vox cōpositior sit/ sigtū tñ nō ē cōpositi": nāqz nō solā debem" vocē aīaduertere/ sz sigtū attēdēdū ē: etenī simplicē vocē cōpositā hēre sigtionē: ⁊ cōpositā simplicē: vt in li° de īterptatiōe vidim". Et si accuratius aliqs velit inspicere/ negatio fortasse simplicior multo existimāda erit affirmatiōe: hec enī subz ꝯiūgit pdicato: negatio aūt nō inesse pdicatū subto dicit. Hactenus Joannes. Ad reliquā hō rōnē iā ex supius dictis qd rñdēdū sit liquet.

Defensio opinionis Alexādri ꝯ Joannē grāmaticum.

¶ Ceterū qm opīo Alexādri quā ⁊ Aspasius secutus est lōge mihi antiquior eē visa eā aliquātisp stabilire conabor ⁊ plerā cas ptes defendēdo: qb" vult affirmationē poręt eē negōne [illegible] quoz [illegible] gōnē [illegible] negatio [illegible] affirmatio [illegible] itaqz [illegible] Joannes ꝯcedit [illegible] pus qđ cōponit [illegible] posteri" qđ cōponit: sz affirmatio non solū quo ad verba vez ⁊ quo ad sigtionem negōnē ꝯstituit: itaqz haud iniuria prior [illegible] etenī affirmationis appositā negōne negat: nec posset fieri talis negatio/ ni pus pcessisset affirmatio: quū in sophisticis elēchis dicat Aristoteles: ꝙ facere in nō facere ⁊ oīno i negōne dictio intelligat: nec solū īter se hāc hñt ordinē/ sz ⁊ gnī si orō gen" dicedū cōparata: nā affirmatio pus est orō/ ꝙ negatio: qđ mōstro: nā affirmatio pus est negōne: q pus habz essentiā [illegible] itaqz pus orō: quū orō affirmationis essentia rōnēqz ꝯstituat. Et si aliqs instaret dicens rōnē istā non valere/ [illegible] Socrates pus sit [illegible] q pus dicit [illegible] hō non pdicat equa de Socrate ⁊ Platone/ ⁊ ppea nō est spēs. Respōdem quēadmodū fortasse nōnulli ex modernioribz dicerēt/ ꝙ hō nō pdicat equalr de socra. ⁊ plato. vt sunt indiuidua accidētalia: sed si de his pdicat/ pdicat/ vt eēntiā hoīs retinent/ ⁊ ita socra. nō dr pri" neqz eē neqz fuisse ꝙ plato: sz de affirmatiōe ⁊ negōne secus est: nāqz affirmatio dico et vt ꝯtinet sub orōne pus est ꝙ negatio/ qm affirmatio est tanꝙ ps negōnis atqz eā cōstituit. Uerū illi hec missa [illegible] las sz affirmationē negōnēqz definire qđ ē euidenti rōne cōmōstrādū: orō enī neqz penit" vniuoca est: neqz equoca penitus: sz ex eoz gnē que ab vno seu ad vnū vocitant: que definiri sm cōem naz aliquā minime possunt: vez si declarant/ in cōparatiōe ppōrtioneqz dignioris describit: quēadmodū si [illegible] velle/ ad [illegible] semp respiciēdo describerē: qm itaqz ppō pus de affirmatōe pdicet [illegible] affirmationis rōne ipaz definire: vñ dixit alicui" de aliq tñ/ nec pacto vllo addidit alicui" ab aliq/ qđ negōnē notet/ innuēs ꝙ si negatio ppō est respectu affirmationis ppō est: sz enī/ vt inqt Alexāder alicuius de aliq in hac definitiōe solū signet pdicatū/ qđ aut affirmatiue aut negatiue pdicat: pus tñ ⁊ cōuenientius de affirmatiōe dr quā negōne: nec ppea negamus/ ꝙ simul etiā hac in definitiōe ppōnis diuisionē nō innuat Arist. tanꝙ breuitatis ppetu" obseruator: ⁊ eā maxie que magis de eēntia formaqz ppōnis est. Ut enī innuere vr Abunaçar Alpharabius in pri" libri/ qui de syllo inscribitur: quū in ppōne duo sint subm atqz pdicatū/ ⁊ subm mate pdicatū hō forme rōnē hēat: diuisio ppōnis sm subm sm maām dicet/ sm aūt pdicatū/ sm formā: ⁊ q2 signum vle pticulareue in pte cedunt subti/ negatio aut pdicato: ideo hec sm formā/ sm maām illa nūcupabit. Definiens [illegible]

Aristoteles p[illegible] nē cathegorica tñ definitia.

que ⁊ simplex ⁊ cathegorica seu pdicatiua nūcupat: qm qdē hypothetica nō in eo/ ꝙ aliqd de aliquo dicat: sz in ꝯsequutione repugnātiaue veritatē hēt aut falsitatē: ppōnē inquā definiēs cathegoricā orōne pro gnē accepit nō aut enūciatione: q̄ enūciatio ppōne colorȩ eē nō pequā idē vt diximus sm rem existat: nec addenda mea qdem sñia indicatiuā: quum sola hec dicat aliqd de aliquo: reliqua hō que in definitione sunt tanꝙ dīe diuisiueqz principaliter posite sunt/ alie q̄litatē quātitatē alie diuidētes: quaz tū aliqua vt inqt Albertus Ro. Diuisio ppōnis i vlēz atqz pticularē [illegible] ex pte forme: qđ exponens seu [illegible] ex pte [illegible] diuisio ppōnis sm hec/ [illegible]

Diuisio ppōnis in vlem ⁊ [illegible] ex parte forme.

giſtica variaꝫ forma: qḋ fieri negḋ quũ neceſſarias ꝓbabileſue induunt mãm.[Hec aũt aut vlis.] Hec ſubaudi dictio nõ ãt ꝓpõ: vt ex codice greco liquet. Notatu dignũ ꝙ de ſingulari ꝓpoſitione mentionẽ nõ fecit cũ ea particulari equiualet, tum ꝙ ſciẽtia nulla verſatur circa ſingularia: quãobrem ſi in ſyllõ ponatur nõ vt ſingularis; ſed particularis collocabiꝫ. Sed diceret aliqs cur de indefinita meminit: quũ ⁊ ipſa particularẽ reddat. Rñdemus nõ ſemper indefinitam particularis vim obtinere: qḋ qui grecã callent dialectum dilucidius cognoſcunt: quũ ii articuli nota duplicez huius vim demonſtrent: ⁊ particularis ⁊ vlis: vnde ⁊ indefinita nũcupaꝫ, quaſi indeterminate ſigtionis: aut idefinita ꝗa ſignũ non hꝫ qḋ greci προσδιορισμόν nos ꝑdefinitõez vocare poſſum⁹. Sed dubitaret nõ imerito quiſpiã cur quũ de trib⁹ mentionẽ fecerit ꝓpõnibus, indefinite ſolũ exemplũ poſuerit. ¶ Rñdemus hoc feciſſe phm ſolite breuitatis ſtudio: qꝛ enim indefinita quodãmodo mã eſt vlis particularíſqꝫ ꝓpõnis: cui ſi vle addaꝫ ſignum vlis efficiꝫ: ſi particulare, particularis: ꝓpterea de hac tm̃ exẽplũ poſuit: qꝛ vtriuſqꝫ ſigni appõne poterãt exẽpla hec de indefinita ⁊ vli ⁊ particulari ꝓpoſitione accõmodari.

¶ Differt aũt demõſtratiua ꝓpoſitio a dialectica: quoniam demõſtratiua ſumptio alterius particule cõtradictionis eſt: non enim interrogat, ſed accipit demonſtrans.

¶ Quãqꝫ ſm vle particulareqꝫ ꝓpõnis diuiſio ſm materiam ſit: huius tñ cõparatione ſm formam potius eẽ diceretur: hec enim vere ſm mãm eſt: qꝛ ⁊ variatis ſm has ſylli ꝓpõnibus, nõ tñ ob id ſyllꝰ quo ad formã mutaꝫ: vnde quũ diuiſio oĩs generis in ſpẽs fiat per dĩas: que forme ſunt. Diuiſio ꝓpõnis per dialecticam ⁊ demoſtratiuam gñis in ſpẽs nullo pacto erit: lꝫ vt inquit Alualidus Roſ. ꝓpoſitio ſyllogiſtica ad has ſe habeat quaſi gen⁹. ꝗa de his vtriſqꝫ vniuoce ꝑdicaꝫ ſm nomen dico ac diffinitionẽ. Diuiſio itaqꝫ ꝓcedẽs quodãmodo per eſſentialia ſylli ſimplr accepti fuit: hec aũt tanq̃ per accñtalia ⁊ vt Diuus inquit Albertus per ꝓprietates: oſtendit itaqꝫ phs dĩam inter dialecticã ꝓpõnẽ demõſtratiuãqꝫ ex vſu atqꝫ aſſumptione. Dialecticus nãqꝫ totã interrogat cõtradictionẽ: vt quacũqꝫ eius parte cõceſſa ad incõueniens deducaꝫ reſpõdens. Demõſtratiuus ꝟo alterã cõtradictionis partẽ accipit que vera fuerit, atqꝫ illaꝫ accipit nulla precedẽte interrogatione.[Alterius particule.] Nõ imerito dixit particule: particula enim vt ⁊ ſuperi⁹ diximꝰ partẽ ſignificat partis: qꝛ aũt enũtiatio eſt vtralibet pars vt in poſterioribus inqꝫ Ariſto. ⁊ ꝓpoſitio enũtiationis altera eſt particula: ſequiꝫ nõ iniuria demõſtratorez partẽ ꝑtis cõtradictionis accipere.[Sed accipit.] ſ. a ſeipſo. vꝫ. ⁊ ſi audiẽti nõ videaꝫ hoc eſſe verũ, ſicqꝫ nullus qui audiat preſens ſit: accipiet enim demonſtrator ſi cõtigerit ſolem terra eſſe maiorẽ: lꝫ q̃plurimis ſecus ſe hic videaꝫ: non queadmodum dialecticus: qui a rñdẽte cõceſſa accipit, ſeu ṽa ſint, ſiue falſa: vt aduerſariũ ſuperet.

¶ Dialectica ꝟo interrogatio cõtradictionis eſt: nihil aũt differet quo vtriuſqꝫ fiat ſyllꝰs: nãqꝫ ⁊ demonſtrans ⁊ interrogans rõcinaꝫ accipiens aliquid de aliquo ineſſe aut nõ ineſſe: quare eſt ſyllogiſtica quidem ꝓpoſitio ſimpliciter affirmatio aut negatio alicuius de aliquo ſm dictum modum.

¶ Aliter in primo poſteriorum. dialectica inquit eſt que ſimiliter vtrãlibet enũtiationis particulam accipit: ⁊ aliter in ꝑmo topicoꝝ. Propoſitio dialectica interrogatio ꝓbabilis aut omnib⁹, aut plurib⁹, aut ſapientibus: ⁊ his vel omnibus vel pluribus vel maxime notis nõ preter opinionẽ: ⁊ iterum in octauo. ꝓpoſitio dialectica eſt contra quã ſic in pluribus ſe hñtem non eſt dare inſtantiaꝫ: ⁊ item inferius. Dialectica ꝓpoſitio eſt ad quã eſt reſpõdere ſic vel non. ⁊ in libro de interpretatione interrogatio dialectica rñſionis eſt petitio vel ꝓpõnis vel alteri⁹ partis ꝯtradictionis: has itaqꝫ definitiones omnes aliqñ enucleabimus: nũc ambiguitatẽ quandã diſſoluiſſe ſuffi ciat. Cur in libro περὶ ἑρμηνείας alterã ꝯtradictiõis ptẽ dialecticũ interrogare aſſerat, nũc aũt totã ꝯtradictionẽ: Dicimus ꝙ actu dialecticus alterã ꝯdictionis partẽ tm̃ interrogat, potẽtia ꝟo totũ: qḋ ⁊ ex his, que hic dicuntur liquet: quũ dialecticum dicamus interrogare, vt vtrauis parte cõceſſa ꝯdictionis, ꝯtra eã arguẽdi anſam hẽam⁹: ⁊ ob ħ ab eo, quã greci πυσματικὴν nos percuntatoriã vocare poſſumus diſtinguiꝫ: que nõ vincẽdi ſꝫ ſciendi grã ſit: ad quã nõ ſimplici rñſione, ſed lõge plib⁹ op⁹ eſt. Qꝫ aũt potẽtia vtraqꝫ ꝯdictionis particula interrogetur, manifeſtũ eſt ex eo, ꝙ reſpõdẽs plerũqꝫ rñdet interrogationi nõ actu interrogate: vt ſi qſpiã dicat: eſt ne oĩa aĩa imortalis: rñdebit plerũqꝫ aliqs, nõ: nec tñ negatiua ꝯdictõis ꝑo interrogata actu fuerat.[Nihil aũt differet.] quum intẽdat phs de ſimplr ſyllõ ꝑtractare hoc addit innuens, qḋ quantum ad ſylli formã nulla erit dĩa, ſiue interrogata fuerit ꝓpõ, ſiue accepta.[Ut vtriuſqꝫ.] i. tã dialectici q̃ demõſtratorie fiat ſyllꝰs: nãqꝫ ⁊ demõſtrãs .i. qui demõſtrationẽ cõtexit: ⁊ interrogans .i. dialecticus [Rõcinaꝫ accipiẽs aliqḋ de aliq̃ ineſſe aut non ineſſe.] hoc eſt ꝓpõnẽ aut affirmatiuã aut negatiuaꝫ: vbi qḋ ſuperi⁹ ſub obſcure dixerat, nũc declarauit: quũ hoc qḋ eſt, aliqḋ de aliquo dixiſſe per ineſſe ⁊ nõ ineſſe.[Alicui⁹ de aliquo.] addunt qdã alicuius ab aliquo: ſed perperã: vt inqꝫ Alexãder addidit ſm dictũ modũ innuens, ꝙ verbũ alicui⁹ de aliquo ſecus accipi põt: in pñtia tñ accipiꝫ ſm modũ ꝑdictũ: ſunt aliter ſm dictum modũ. i. aut vniuerſaliter aut in parte aut indefinite.

¶ Demõſtratiua ꝟo ſi vera ſit ⁊ per ſuppoſitiones, que a principio ſunt accepta: ſꝫ dialectica percunctanti quidẽ interrogatio ꝯdictionis: rõcinanti aũt ſumptio apparentis ⁊ ꝓbabilis queadmodũ in topicis dictũ eſt.

¶ Addidit per ſuppõnes: qꝛ ꝓpõnẽ eſſe verã nõ ſufficit ad cõſtituẽdã demõſtratiuã: quũ ⁊ hoc dialectice cõpetat aliqñ: ſꝫ opꝫ eam ex ꝑmis ꝑncipijs corroborari ac primis ſuppõnibus: ant enĩ ex ꝑncipio ſuppõnes vocat cões animi cõceptiones: q̃ ſiqdẽ he ſciunꝫ per ſe: aut ex ꝑncipio ſuppõnes ꝓpa vocat ꝑncipia, vltra que nõ licꝫ ꝓcedere: queadmodũ in geometria pũctũ eſſe, cuius ꝑs non eſt.[Percũctanti qdem.] facit ⁊ dialectice ꝓpõnis diuiſionẽ, aliã eſſe dicẽs interrogãtis, que in petitiõe ab alio ꝯſiſtit: que nondũ neqꝫ enũtiatio, neqꝫ affirmatio eſt aut negatio: aliã ꝟo rõcinãtis, que ⁊ ſylli pars eſt: interrogatio nãqꝫ ꝯdictionis non eſt pars ſylli.[Probabilis.] probabile ⁊ in ꝑmo topicoꝝ aſſerit Ariſto. multifariam diciꝫ: nam ⁊ qḋ oĩbus vĩ ⁊ qḋ pluribus ⁊ qḋ viris celebribus ꝓbabile nũcupaꝫ.[In ſequentibus.] hoc eſt in ꝑ poſt⁹ iux ꝑn⁹: ibi. n. exactiſſimas haꝝ definitiões ponit.

¶ Quid itaqꝫ eſt ꝓpõ ⁊ quo differat ſyllogiſtica ⁊ demonſtratiua ⁊ dialectica cũ diligẽtia in ſequẽtibus diceꝫ: ad preſentẽ ꝟo viſuꝫ

Diuerſe diffinitiões ppõnis dialectice.

Dubitatio.

Solutio.

Diuiſio ppõnis in dialecticã ⁊ demõſtratiuã nõ ẽ gñis in ſpẽs.

ſufficiāt que nūc a nobis determinata ſunt.
Breuis dictoꝝ ꝯclo: vbi notatu dignū ꝙ de ſophiſtica ꝓpoſitione nulla facta eſt mētio/qm̄ ad artē rōcinatoris nō multū cōferūt: imo ſi verū fateri licet, potius artē hanc deſtruūt/ꝗ̄ conſtruāt: poſſet aūt ⁊ iſta hunc in modum definiri/ſumptio apparentis ꝓbabilis.

Terminum aūt voco/in quem diſſoluitur propoſitio: vt ⁊ predicatū ⁊ de quo p̄dicaẗ aut appoſito aut diuiſo eſſe aut non eſſe.

Poſt definitionē ꝓpōnis/non ab re terminum definiuit: ga vt ſuperius docuimus: in huius rōne ponit̄ ꝓpō: ꝙ ſi ex poſterioribus priora declarant̄/haud mirū: quū hec p̄moꝝ p̄ncipioꝝ vim in hac obtineāt arte: qbus prſa dari minime poſſunt. Scitu autem dignum ꝙ vt inquit Philoponus terminus dictio/quaꝫ greci φάσιν vocāt/vox ſimplex/nomen atqꝫ verbum: idē ſubiecto ſunt: habitudine Ꝟo ac rōne differunt. Terminus enim dicit̄/ vt verbū verbo effingā/qm̄ vt ps ſylli accipit̄: qm̄ aūt vt ps ꝓpōnis/dictio: qm̄ vt ſubiecta i ꝓpōne/nomē: qm̄ vt p̄dicata v̄bū: qm̄ vt vox ſimpl'r ſignificans/ſimplex vox: hec ille. Sꝫ meo iudicio dixeri/nō recte iſthec ꝓtuliſſe Philoponū nō recte inquā/neqꝫ his/q̄ inferi⁹ dicit ꝯſentaneæ: nāqꝫ termin⁹ nō ſolū rōne ſꝫ ⁊ re ſubiectoqꝫ a dictōe ſimplici voce/noieqꝫ atqꝫ verbo ſeiūgit̄: multe etenīꝫ ſūt voces ſimplices que nō ſunt termini/vt verbū/vt modi/vt p̄definitiones oēs: ⁊ ne multis agam: dictio oīs/que neqꝫ ſubꝫ neqꝫ p̄dicatū in ꝓpōne ſit/nullo pacto terminus vocitāda eſt: vnde ⁊ Ariſtoteles in cōtextu hactenus ſolite idul gens/ſimulqꝫ ⁊ definitionē ⁊ diuiſionē tradens/terminū īngt voco in quē diſſoluit̄ ꝓpō/vt ⁊ p̄dicatum ⁊ de quo predicat̄ appoſito aut diuiſo eſſe aut nō eſſe: vbi manifeſte innuit eſſe/⁊ nō eſſe terminos non dici: cui ⁊ Aludius Roſ. aſtipulat̄ inquiens: ꝙ res/que addantur loco copule non ſunt termini: ⁊ addit ad verbum/qm̄ in illas non reſoluit̄ ꝓpoſitio/ſm̄ ꝙ ſunt partes in ea: quia iam ꝓpoſitio eſt ꝓpō in actu/ſꝫ verbū inuenit̄ in potentia ⁊ occultatione: ſicut currit ꝯſuetudo in ea apud Arabes in ternarijs/⁊ ſicut ſe habet res in binarijs: quod exponēs ex ſnia Leui ⁊ Abumaçaris in 5° capituloꝝ vl'ium dico: ꝙ Arabes maxime expoſitionē noſtrā ſtabiliunt: quum ipſi in ꝓpōnibus tertij adiacētis verbū eſt in vſu nō habeant: tm̄ qd̄ nos dicimus Socrates ſapiens eſt illi contenti ſubiecto p̄dicatoqꝫ dicunt/Socrates ſapiēs: ſignificātes copulā nō eſſe ꝓpōnis eſſentialē ſed aduentitiā partem. Hoc etiā voluere antiquoꝝ nōnulli quēadmoduꝫ ⁊ Eretriēſes phi ⁊ Lycophron Ariſtotelicus: qd̄ ⁊ apud nos in ꝓpōnibus binarijs/hoc eſt ſecūdi adiacentis conſeſſo cōſtat: quū in his verbū ſubſtātie potētia tm̄ cōprehendat̄: quēadmodū quū dicimus ſocrates currit. Terminus aūt ob id dicit̄/qm̄ in eū vltima ſit diſſolutio/vltima inquā apud logicos non apud grāmaticos: vn̄ ⁊ rō patet/ob quā terminū definierit/dicens in quē diſſoluit̄ ꝓpō: ꝓpōnem Ꝟo nō dixerit eſſe in quā diſſoluit̄ ſylls. Terminus itaqꝫ vt ⁊ Alexāder aſtipulatur dicit̄: ga hoc ꝓpoſitio terminat̄: vel vt Philopon⁹ eo/ꝙ in hūc ſylli diſſolutio terminat̄: hoc nō noviciū eſſe vocabulū teſtat̄ Phs quū dixit voco: quū etenim alicuius vocabuli primus ipſe eſt auctor non dicit eſt aut vocat̄/ſed voco/ſit/ vocet̄/⁊ cōſimili vtit̄ dicēdi modo: quēadmodū ⁊ in lib° de interpretatione: at Ꝟo īngt de noīe infinito nec poſitū eſt nomen quo illud oporteat appellari: ſed ſit nomē infinitū. Sunt tn̄ qui dicant ob id Phm voco dixiſſe: quia trāſlaticiū ⁊ nō ꝓpriū eſt v̄bū: ꝓpe nāqꝫ termin⁹ nō dicitur ſubꝫ aut p̄dicatū ſed metaphorice. Diſſoluit̄ legēdum ⁊ nō reſoluit̄/vt ex codice etiā greco liquet: ⁊ ratio cōuincit: reſolutio etenim ꝓprie eſt in partes formales/ diſſolutio aūt in mā̄les. Air Dauidus Phs. diſſolutio inquit ſeu διάλυσις eſt omnifaria corpis corruptio. Reſolutio aūt ſectio in partes: quaꝫ itaqꝫ terminus pars ſit ꝓpōnis mā̄lis: nō iniuria diſſoluit̄ potius legendū/ꝗ̄ reſoluitur. Ut predicatū. Hic diuiſionē termini tāgit aliud predicatū eſſe dicēs. Subm aliū: ſola nāqꝫ p̄dicatū atqꝫ ſubm partes eē dicunt̄ ꝓpōnis: reliqua Ꝟo/que in ꝓpoſitionē aſciſcunt̄ ligamētoꝝ potius vt ingt Philoponus vim ſupplent. Definitio aūt vt idē aſſerit p̄dicati eſt terminus/qui de altero dicit̄: ſeu q alteri ineſt/aut nō ineſt. Subiectum Ꝟo de quo alterū dicit̄/vel cui alterū ineſt. Aut appoſito. Hoc ingt Alexāder addidit/ne quis exiſtimaret/eſt/eſſe terminū in ꝓpōne: ſed aduēticiū: quum alioquin in ꝓpōnibus ſecūdi adiacētis terminus eſſe videat̄: qd̄ tn̄ falſum eſt: qm̄ ⁊ ille in verbum ſubē participiūqꝫ diſſoluunt̄. Sed amabo ait Alexāder perabſurdum hercle videt̄ dicere appoſito aut diuiſo eſſe aut nō eſſe: ſufficiebat enim dicere appoſito aut diuiſo eſſe. Ceterum hoc ingt addidit/vt ſignificaret/quo diuiſio effici debeat: nam ⁊ ſi penitus auferamus eſt diuiſio dicit̄/⁊ ſi negationē addiderimus/diuiſio itidē nūcupat̄: vt itaqꝫ diuiſionis modū exprimeret/adiūxit etiā nō eſſe: vl' hec dixit/vt ſignificet ꝙ nō ſunt ꝓpōnis partes neqꝫ termini: tn̄ melius ingt fortaſſe ſe haberet ꝯtextus hūc in modum/addito eſſe vel non eſſe aut diuiſo. Ceterū forte fortuna ait incōueniens eſt/ſi dicamus verbuꝫ eſt/nullo pacto p̄dicari: quū hoc plibus oſtēdat rationibus Eudemus in libro περὶ λέξεως. Hec Alexander. Uteruꝫ ingt Philoponus expō iſta ſimplex magis/ꝗ̄ vera eſt: quū eniꝫ affirmatio ⁊ negatio ſint oppoſita/ſi ipſas exprimere voluiſſet/oppoſitis vocibus expreſſiſſet. Appoſitio aūt ⁊ diuiſio non ſunt oppoſita. Appoſitioni nāqꝫ ablatio opponit̄: diuiſioni Ꝟo cōpoſitio. Diligentius itaqꝫ ⁊ accuratī⁹ expoſuerūt Jamblicus atqꝫ alij nōnulli volētes Phm vtriuſqꝫ oppoſitionis alterā tm̄ partē ob breuitatē protuliſſe: q̄re ſient oppoſitiones due/appoſitio/ ablatio cōpoſitio atqꝫ diuiſio: per has Ꝟo omnes notauit ꝓpōnes quas in libro περὶ ἑρμηνείας recitauit. Omnis enim ꝓpoſitio aut additū habet verbū ſubē/ aut ablatū/aut cōpoſitum/aut diuiſum: qd̄ ex ꝓpōnum ſufficienti diuiſione ita accipiamus: ꝓpōnum alie cum modo/alie ſine modo: atqꝫ earuꝫ/que modū non habēt/ alie potentia hñt ipſuꝫ eſt/vt ſocrates ambulat: actu alie vt Socrates phs eſt: ⁊ vtrarūqꝫ alie affirmatiue alie negatiue: eaꝝ Ꝟo/que cū mō/queqꝫ actu verbuꝫ hñt ſubē/ alie ſimplices/ex trāſpoſitione alie: ⁊ ſm̄ vtraſqꝫ alie affirmatiue/alie negatiue: affirmatiue igit̄ ſine modo potētia hñtes ipſum eſt/ablationē dicunt̄ pati ipſius eſſe/vt ſocrates ambulat: harū Ꝟo negōnes ipſi⁹ nō eē ablationem hñe dn̄r: vt ſocrates non ambulat: affirmatiue autē ſine modo actu hñtes ipm̄ eſſe/additionē patiunt̄ ipſi⁹ eſſe/vt ſocrates phs eſt: qm̄ dictio phs ꝓprie predicatuꝫ eſſe dicit̄: qa Ꝟo duo noīa ſine verbo ſniaꝫ nō abſoluūt/ ideo additū eſt ſubē verbū/non tanꝗ̄ ꝓpōnis pars: ſed potius ad terminos colligādos: haꝝ aūt negōnes appoſitionē hñt ipſius nō eē/vt ſocrates phs nō eſt. Cōſilr ⁊ modaliū affirmatiue ſimplices cōpōnē hñt ipſius eſſe/ vt ſocratē poſſibile eſt ambulare: que Ꝟo ex trāſpoſitione exiſtit/cōpoſitionē hꝫ ipſi⁹ nō eſſe/vt ſocratē poſſibile eſt nō ambulare: negatio aūt ſimplicis modalis diuiſionē hꝫ ipſi⁹ eſſe: vt nō poſſe ſocratem Phm eē: negatio Ꝟo eius/que ex trāſpoſitione diuiſionē hꝫ ipſi⁹ nō eſſe/ vt nō poſſibile ſocratē nō ambulare: cōpoſitionē aūt dicant̄ hic

Terminus. phaſis ſiue vox ſimplex. Nomē. vbū.

Quare ſit dictus termin⁹.

Nota hic differentiā inter diſſolutionē ⁊ reſolutionē

Subm ⁊ p̄dicatū ſunt tn̄ ꝓpōnis ptes.

Alex. expō

Philopon⁹ ꝯ Alexandri expōnem.

Jāblici expō.

Non diuiſionē vſam olim ꝓpōnū ꝙ qb⁹ phs agit in libro de interpretatione.

cuntur hic affirmationes modales ſimplices ⁊ ex tranſpo-ne ipſi⁹ eē vel nō eē:qm̄ vbo ſubē ꝑexiſte i ꝓpōnib⁹ ſine mō/ipſo accedēte tota cōponit ꝓpō:⁊ ꝯſilr ob eādē cāz negōnes ipſi⁹ eē vl nō eē diuiſione hn̄t:ſꝫ nō ita i ꝓpōnibus ſine mō. ℂ Uolēs itaqꝫ Phs breuib⁹ ꝓpōnes iſtas oēs ſigr̄e:in quaꝝ qbuſdā addit ipſum eē in alijs ipſiꝰ nō eē:in qbuſdā auferunt/vtraqꝫ hec in nōnullis ꝟo cōponunt/⁊ in alijs diuidunt:dixit apposito aut diuiſo eē vel nō eē:apponit ⁊ auferꝫ vt i ꝓpōnib⁹ ſimplicib⁹:ac ſine mō:cōponit et atqꝫ diuidit,vt i reliqs:modasꝟo ſolua ⁊ cōponit ⁊ diuidit:vt itaqꝫ breue dictoꝝ cōpēdiū faciamus dicim⁹:ꝙ ꝓpōnū alie potētia hn̄t ipſꝫ eē/alie actu: ⁊ eaꝝ q̄ potētia alie ſunt affirmatiue ⁊ de ablatione hn̄t ipſi⁹ eſſe:alie negatiue ⁊ de ablatione hn̄t ipſi⁹ nō eē:eaꝝ ꝟo q̄ actu/alie ſimplices/alie ex trāſpōne ſeu ꝑdicati indefiniti:⁊ ſimplicū alie cū mō/alie ſine mō:⁊ ex his que ſine mō affirmatiue appōnē hn̄t ipſi⁹ eē/negatiue appoſitionē ipſi⁹ nō eē:⁊ ex his/q̄ cū mō affirmatiue cōpōnē hn̄t ipſi⁹ eē/negatiue diuiſionē ipſi⁹ eē.Si ꝟo ex trāſpōne ſint ꝓpōnes cū mō/ſi affirmatiue fuerint cōpōnē hn̄t ipſi⁹ nō eē/ſi negatiue diuiſionē ipſius nō eē. Hactenus Joānes grāmaticus atqꝫ alia cōplura īterſeruit:veꝝ ne in iliadē nr̄a excreſceret oīo/q̄ min⁹ nec̄ia eē videbāt re ſecuim⁹ nihil tn̄ omittētes/qđ ad ꝓpōitū nr̄ꝫ facēt:quū alioꝝ expō h̄ ⁊ pulcherrima ſit/⁊ maxie textui ꝯſentanea.

Phs oēs ꝓpōnū ſpēs in definitiōe termini voluit cōprehendere.

ℂ Syll'us aūt eſt rō in qua poſitis qbuſdā alteꝝ quid a poſitis neceſſe ꝯtingere eo/ꝙ hec ſint. Dico aūt eo/ꝙ hec ſint,ꝓpter hec cōtingere:ꝓpter hec ꝟo nulli⁹ extrinſecus termini adiumēto indigere ad nec̄iuꝫ efficiendū.

ℂ Quod nos ratiocinationē/greci ſyllogiſmum vocant/ quaſi vt inquit Alexander λογων σύλλογισμ.eſt aūt voꝝ hec diuerſe ⁊ apud rhetoras ⁊ apud dialecticos ſigr̄ōis. Rhetores nāqꝫ ſtatū quendā forēſiū cāraꝫ rōcinationē ſeu ſyll'm appellitāt. Quē definiēs Hermogenes tarſe⁹ in libro de ꝯſtitutionib⁹/ſyll's inquit eſt rei nō ſcripte ad ſcriptā cōparatio ꝯcludēte aliq̄ in idē rē nō ſcriptā cum ſcripta/vt lex eſt ex meritoria ꝑgnatā muliere cōcionez hic nō poſſe:a Lenone quendā genitū ꝓhibent nōnulli cōcionez dicere:ſtat⁹ ꝯt ſyll's:⁊ de h̄ rhetores. ℂ Sed ⁊ apud pħos dictio hec multiplicitatē quādā hēre videt: ſunt eni q ſyll'm dialectici tn̄ inſtr̄m eē ꝯtēdāt. ℂ Quēadmodū Galen⁹ in libello de hyſtoria phica:q definiēs ſyll'm inqt:ſyll's eſt rō varijs miſſionib⁹ a diſputātib⁹ ꝯnē ꝯcludēs inexpectatā:vbi ꝯfeſſo ſyll'm i dialectici tn̄ ꝯcedere aſſertare vī. ℂ Ceterū peripatetice ſecte ꝑnceps Ariſtoteles ſyll'm nō tn̄ dialectico/ſed ⁊ demonſtratori aſcribit volens cōe argnēdi inſtr̄m in artib⁹ atqꝫ ſciētus oib⁹ ſyll'ꝫ eſſe:de hoc itaqꝫ ſc̄m ꝓpōnis ordinē ꝑtractare incipit. ℂ Uerū q a Ephectici noiati pħi:q̄ ꝑ ſecta ⁊ trippus ⁊ ἀπορημα Tικὴ dicebāt:ſyll'ꝫ penitus deſtruebāt illoꝝ rōcinatōib⁹ ꝑns r̄ndēdū:deinceps ⁊ ad definitōeꝫ iſtā declarādā accedēdū eſt. Interrogāt q̄ hūc in modū dū ſyll'm tollūt. Dicitis ne vos ſyll'm eē aut nō:ſiquidez non cōmonſtrātes hoc dicitis/vobis nō adhibemus fidē:ſi ꝟo demonſtrātes/ſyll'o nimiꝝ alio vtimini:quem iterū per ſyll'm aliū debebatis mōſtrare,⁊ rurſus hunc per aliū/atqꝫ ita res in infinitū abibit:ſed ꝯ hos dicimus eos ꝓprijs capi retib⁹:arguā eni ego quoqꝫ ꝯſilr:aut eni demōſtratis ꝙ nō eſt ſyll's aut nō:⁊ ſi nō demonſtratis/ nō credimus vobis:ſi ꝟo demōſtratis/demonſtratione vtimini/q̄re demōſtratio ſyll'uſqꝫ erit. Unī ⁊ Plato i dialogo ꝑlualorio ad iuuenes:referēte Dauido pħo dicē cō

Galenus li⁹ de hyſtoria phica ē ſyll'o

Ephectici pħi ſyll'm deſtruebāt.

Syll's diuerſimode accipit apud dialecticos ⁊ rhetores,

fuerat εἴπμαν φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον, εἰδὲ μὴ φιλοσοφητέον φιλοσοφητέον q̄ſi inquiens/ſi eſt pħia/opus eſt illi incūbere: ſi ꝟo nō eſt pħia/h̄ demōſtrari opꝫ:ſed demōſtratio ad pħiaꝫ attinet:quare ex hoc ſequit pħiaꝫ eſſe. Ad hec dicimus/ꝙ nō ois notitia eſt per ſyll'm:ſed ſunt quedā/que ⁊ per ſe cognoſcunt/vt p̄ ꝑn̄:⁊ ideo ſi ſyll'm eē dicim⁹ nō eſt op⁹/ꝙ ꝑ aliū hoc monſtremus ſyll'm. Sed vt accedam⁹ iā ad definitionē ipſaꝫ dicim⁹:ꝙ hec definitio/quēadmodū ⁊ relique ex gn̄e cōſtat ⁊ ꝯſtitutiuis diffis:gen⁹ qdē eſt oīo vt dicūt interpretes oēs/⁊ oīo nō ois/ſed vt inqt Alulidus Roſ.enunciatiua:hec eni vt ait Alexāder ſeparat a remotiorib⁹/diffe ꝟo a ꝓximiorib⁹. ℂ Uerūenīuero iurarē aīam pħi/nūqꝫ ꝑ λόγον intelligēdā eē oīonē:ſciūt eniꝫ grecaꝝ lraꝝ periti nomen hoc multa ſigr̄e:nā λόγος oratio eſt/ſꝫ ⁊ λόγος ratio etiam vocitat/rō inquā.i.argumētatio:ſꝫ ⁊ intell's quoqꝫ vim notet: qđqꝫ λόγος pro argumentatione accipiat teſtē tibi afferā grece dialecti accuratiſſimuꝫ obſeruatoreꝫ Ariſtophanem:qui in nubium comedia inquit: εἶναι παρ' αὐτοῖς φασιν ἀμφοτέρω λόγω idē ⁊ λόγικον rōnale dicimus:⁊ ne te teneā iſthec nois ſigr̄o in vſu freq̄ntiſſimo eſt. Ceterū ne h̄ ſine rōne pferre videamur pro virili nr̄a etiam ipſum arguere conabimur:ſi enim λόγος pro oīone accipiēdū eēt/oīones magis/q̄ oīo dicendū fuiſſet:ꝙ ſi r̄ndeas:ideo oīonē dixiſſe/vt inqt Diuus Albertus/quia in vnum terminum vniuntur:ad ſinē vnicū tēdunt. Cōtra inſtabim⁹ dicētes/ꝙ ſi ex h̄ ſyll's oīo vna eſt/tota quoqꝫ ilias vni⁹ oīonis nomē ſibi vēdicabit:quū ad vnū finē dirigat. ℂ Itē ois oratio vna aut ſimplr vna aut cōiūctione/hec aūt nullo mō:ſumēdo.ſ. ſyll'm pro ꝓpōnib⁹ tn̄ in mō ⁊ figura ꝯſtitutis. ℂ Preterea aut definitio iſta formā declarat ſyll'i aut mām/ſi formā:q̄ nō eſt ponēdū gen⁹ oīo:quū hec māꝫ poti⁹ exprimat q̄ formā:ſi ꝟo dicis māꝫ/nō igit dōꝫ oīo:q̄ ꝓpōnes nō vniunt i medio termino mālr/ſꝫ foialr:vt ⁊ idē aſtipulat Albert⁹:deinde vt inqt i 6⁰ topi⁹ Ariſto aut in ꝓximū gen⁹ ponēdū aut oēs diffe ſupiori gn̄i addēdū: ꝑ q̄s determinat ꝓximū gen⁹:ſꝫ oīo nō eſt ꝓximū genus ſyll'i/vt liqdo ꝯſtatnec et ꝑ ꝓprias diffes ꝯhit/vt ꝑ affirmatiuū negatiuūue/per vnā/aut plēs/ꝑ indicatiuam aut nō indicatiuā:ſupeſt igit nō oīo/ſꝫ rō ſecūdū eē:quaꝝ aliqn vt ⁊ diuus teſtat Seuerin⁹ li⁹ de topicis diffs 2⁰. Argumētatio ſit ꝓximū gen⁹ ſyll'i:⁊ nō oīo:ꝙ ſi hec nos ſomniaſſe dicas:accipe que Diuus Albert⁹ q̄ſi a veritate ipſa coactus dicit in topica Ariſto. in hac inqt definitione oīo eſt vt gen⁹/⁊ vt hoc ꝓximum ſit ſc̄m vim noīs accipit oīo/q̄ſi oīs rō:hoc eſt ratio ſermone explicata. λόγον itaqꝫ legimus de cā rōnē ⁊ nō oīonē trāſtulim⁹: vt ſyll's ⁊ ꝑ foiale gen⁹ ⁊ ꝑ ꝓximū definiat:ꝙ ſi audacius eē videoꝝ:ꝙ ꝯ oiuꝫ ferme ennarratoꝝ ſniaꝫ rōneꝫ ⁊ nō oīonē ſcripſerim:bonā legētiū veniā peto:hec eteniꝫ nō vt antiquorib⁹ derogē/ſꝫ vt aliqđ vtilitatis in mediuꝫ afferā ſcribo. ℂ Quibuſdā.ſ.dixit ad diffam Enthymematis ⁊ eoꝝ argu⁹:que μονολήμματα nūcupant/nos ſoli capias rōnes appellare poſſum⁹:ſolā nāqꝫ accipiētes ꝓpōnē ex ea ꝯnē inferūt:vt tu ſpiras q̄ viuis/altera ſb audiētib⁹ addita,q ſpirat viuit:neqꝫ eni ſi qcq̄ nec̄io ſequit ob id ſyll'iſtice ſeq dōm eſt:nāqꝫ i plus ſe hꝫ nec̄io ſeq/q̄ ſyll'iſtice:quēadmodū inqt Alexander in ꝯſiliis ⁊ ꝯhitudinib⁹ ⁊ continuis ⁊ ꝯiūctis nec̄io ſeqt ꝯclo/nō tn̄ ſyll'iſtice. ℂ Poſitis.ſ.aut pro diſpoſitis dixit/vt notet modū figurāqꝫ ſyll'i:aut poſitas vt iqt Alulidus Roſ.aliqꝫ cōplures.ſ.ꝯceſſis:in ſyll'o qdē dialectico a r̄ndēte:in demōſtratione aūt ſimplr. Ceterū ſi ita poſitis itelligam⁹ definitio h̄ ſyll'i ꝑbātis nō ſimplicit ſyll'i definitio erit

Nota aliā expōnem de gn̄e ſyll'i ⁊ ē ꝑpe. ratione.

λόγον ſ argumentum poni in definitione ſyll'i

Seuerinus Boeci⁹ ꝙ argumētatio ſit genus ſyll'i.

Nota de eiſmibus ſollicapijs.

si ſyll. [illegible]
[illegible]
[illegible]

atq3 ita ↄuerſiuis ſyllis ceteriſq3/q p ꝓpõnes ꝓcedunt ſpoſes/nõ erũt ſylli:qḋ ꝑabſurdũ hercle vi. ¶ Alr Alexãder ⁊ mea qdẽ ſnĩa longe meli⁹:poſitis inqt nõ ſolum acceptis ſigt/ſ3 ⁊ acceptiõis modũ:ꝙ.v3.oporteat ꝓpõnes cathegoricas eẽ.i.ꝑdicatiuas nõ hypotheticas h eſt ſuppoſitiuas:he enĩ ſupponi potius/q̃ poni dr̃r.Hꝑcꝫ Algaççeles nõ ſolũ oſtẽſiuo/ſed ⁊ ſuppoſitorio voluit ſinitioẽm iſtã accõmodari. Addũt nõnulli ↄceſſis/queadmodum Diuus Seuerin⁹ in 2° de diffe topicis inqẽs ſyllo eſt oĩo/in qua qbuſdã poſitis ⁊ ↄceſſis ⁊ reliq̃:ſ3 h aiunt nõnulli idcirco additũ eſt:qa de dialectico tñ ſyllo ſermo erat:q ꝓpõnũ ↄceſſionẽ exigit. ¶ Alterũ.) legẽdũ ⁊ nõ aliud/queadmodũ grecus codex atteſtat/⁊ rõ ẽt confirmat:voluit enĩ ꝓhs ſigr̃e:ꝙ l3 in ſyllo bine ponãt ꝓpõnes atq3 vna ↄclo:h tñ tria vix obtinẽt duo⁊ aĩtis iquã ⁊ ↄñtis:queadmodũ ⁊ ſſeri⁹ dicet/ſi qs ponat.a.ꝓpõne: b.aũt ↄclõnẽ:itelligim⁹ aũt alter⁊ ſm formã nõ ſm materiã:qm que mãm exhibẽt ↄclonis/ea ẽt pars erũt mãe ꝑmiſſarũ. Alterũ itaq3 dictũ eſt ꝓp petitionẽ ꝑncipii:qa vt inqt Alulidus Roſ.res nõ accipiunt in oſtẽſione ſui ipſarũ:⁊ ꝓp eas rõnes:q̃s greci appellant ἀδιαφόρως περαίνοντας ⁊ διφορουμένους:queadmodũ ſi diceret:ſi dies eſt dies eſt:ſed dies eſt:dies ergo eſt:ꝑt etenim inqt Alexãder figura eẽ ſyllogiſtica:nec tñ erit ſyllo:ſyllo etenim eſt inſtr̃m ⁊ alicui⁹ vtilitatis grã:q̃re qḋ nõ vtile/neqꝫ ſyllo:ꝑterea ſyllo oĩs in aliq̃ ſpe eſt:vel⁊ iſte nec demonſtratiu⁹ nec dialectic⁹ nec litigioſus:nõ eſt itaq3 ſyllo:qḋ ſi diceret aliqs falſũ eẽ:ꝙ oporteat 3ne eẽ alter⁊:qm in ſyllo diuiſiuo plerũq3 fit ↄclo cũ ꝑmiſſar⁊ aliq̃ eadẽ:vt ſi dicã:aut dies eſt aut nõ eſt dies:ſed nõ eſt dies:g non eſt dies:rñdem⁹ voce tñ nõ vi ſigtioneq3 ↄclõnẽ cũ ꝑmiſſis eadẽ eẽ:ↄclo enĩ accipit nõ vt minor/ſ3 vt alter⁊ mẽbrũ ſupra 3 diuiſar⁊ ꝑdũnaq3 effect⁹ ſemꝑ alter a cã eẽ dz:qm itaq3 ↄclo effect⁹ ſit ꝑmiſſar⁊/ſeqt nec̃io/oportere/primã a ꝑmiſſis eẽ diuerſã. ¶ Preterea qcũq3 aliquid cõmõſtrare ↄtẽdit:aut manifeſtũ mãifeſto ↄſtimet/aut manifeſtũ nõ manifeſto:aut nõ manifeſtũ nõ manifeſto aut nõ manifeſtũ manifeſto:ꝑme itaq3 tres ↄiugationes nullũ ↄſtituũt ſyllm:ſm ꝟo vltimã ſiũt mõſtrationes:ſi igit ↄclo nõ manifeſta eſt:ꝑmiſſe aũt manifeſte:relinquit nec̃io oportere alterã a ꝑmiſſis eſſe 3nẽ. ¶ Quid.) dixit.i. determinatũ ꝓp inqt Joãnes grãmaticus inutiles ↄiugatiõis:q̃ ⁊ oĩ ⁊ nulli ideterminate ↄcludũt. ¶ Ex nec̃itate.) nõ rei ſ3 ↄñtie:⁊ iõ dixit accidit/ne qs exiſtimaret neceſſariã oportere ↄclõnẽ eẽ/ſ3 nec̃io ↄſeq ex añtib⁹:⁊ h addidit ꝓp exẽplũ atq3 iductionẽ:q̃ nullã hñt nec̃itatẽ:niſi forte vt inqt Leui oĩa accipiam⁹ ꝑ ſenſus ſingularia:oĩs enĩ ꝓbatio ↄſtitutioq3/aut ex equo equũ/aut ex maiori minus/aut ex minori maius cõprobat:⁊ ſiqdẽ ex equo equũ/exẽplũ eſt:vt ille nauigãs naufragiũ fecit:g ⁊ tu ſi nauigabis/facies naufragiũ:ſi ꝟo ex minori maius/inductio:vt equus inferiorẽ mouet maxillã ⁊ hõ ⁊ bos itidẽ:oẽ itaq3 aĩal iferiorem mouet maxillam:nulla igit iſtarũ mõſtrationũ:vt liqdo ↄſtat neceſſitatẽ hz ↄñtie:monſtratio aũt ſyllogiſtica ea eſt/que ex maiori min⁹ cõprobat:queq3 oĩu3 iudicio nec̃io ↄcludit:ob hoc igit ex nec̃itate dictũ eſt. ¶ Eo ꝙ h ſiue.) Dixit ꝓp nõ cãs vt cãs ⁊ ꝓp eos/q̃s antipã. Referẽte Alex⁹ μονολήμματους nũcupatis/nos ſacricio noĩe dicam⁹ ſolicapios:hec etenĩ alic⁹ extrinſeci indigent:⁊ ꝓp eas rõnes/que a ſtoicis ἀμεθόδως περαίνοντες vocabant/vt p̃m̃ 2° maius/2ᵐ 3° ꝑimũ itaq3 3°. Jndiget enim extrinſece ꝓpõne:tale eſt qḋ apud Platonẽ i republica:ſi fuiſſet fili⁹ dei nõ extitiſſet mali lucri:ſi mali lucri nõ fili⁹ dei/nõ igit ambo:tale eſt ⁊ qḋ i Phedone dĩ/aĩa ꝑ ſe mouet/qḋ ꝑ ſe mouet ſemꝑ mouet/aĩa itaq3 imortalis:tale ⁊ qḋ infert⁹ ſecto 3° ponitur apḋ Ariſtotelẽ/vt nõ ſuba oblata nõ auferuntur ſube/eius aũt qḋ auferit ⁊ ptes auferunt:partes igit ſube ſunt ſube:⁊ hactẽn⁹ Ariſtoteles. ¶ Abumaçar ꝟo capite 8° libri de ſyllo quaſdã huic definitioni vĩ addidiſſe particulas. ait enĩ. Syllo oĩo eſt/in qua ponant res plẽs vna:q̃ poſteaq̃ cõpoſite ſunt ſeqt ex ipſis ꝑ ſe ⁊ nõ per accñs res alia ab ipſis de nec̃itate:q̃s pticulas exponẽs ⁊ Alulidus Roſ.ꝑ ſe inqt/vt nõ diminuat aliqd/ꝑ qḋ fit ſyllo:nõ ꝑ accñs ꝓp quaſdã figuras q̃ ↄcludũt in qbuſdã materys vt ex duab⁹ affirmatiuis in 2ᵃ figura:⁊ addit ꝙ q̃ in definitione hac ponant oĩa ſũt ꝑ ſe manifeſta ꝑter illã pticulã poſitis:q̃ iferi⁹ declarabit:dũ.v3.figurar⁊ diſpõnes declarabunt:⁊ hec de ſylli definitiõe. ¶ Abumaçar aũt diuiſionẽ q̃3 eiuſdẽ addit ſyllo⁊ inqẽs aliũ cathegoricũ/hypotheticũ aliũ eẽ. ¶ Nos aũt ſm ꝓpõnis diuiſionez poſſem⁹ ⁊ ſyll3 diuidere dicẽtes. Syllo⁊ aliũ eẽ demõſtratiuũ dialecticũ aliũ/atq3 aliũ litigioſu3:queadmodũ ⁊ in ꝑ topico⁊ tradit ad pñᵐ:qḋq3 hec diuiſio recte ſe habeat adducem⁹/quã in pñ° ſue ennarrationis rõnẽ adducit Joãnes grãmatic⁹:tria enĩ inqt ſunt/ſm que ſyllo diuiſio accipit/cognitio/cognoſcẽs ⁊ cognitũ:nã cognoſcẽs aut itelle eſt aut diſcurſus aut opio aut phãtaſia aut ſenſus:ſ3 ex his intelle qdẽ tãq̃ diſcurſu lõge pſtãtior nullo pacto rõcinat:vel⁊ neq3 ſenſus/qm mlto ſit vilior abiectior⁊ diſcurſu ipſo:ſilr neq3 phãtaſia:eſt enĩ ſtat⁹ quidã eo⁊ q̃ ſenſui videnr q̃ſi φαροσασίας ſupſunt itaq3 duo/diſcurſus q διάνοια dĩ atq3 opio:ex qb⁹ opio nllo mõ rõcinat/qm ſit q̃ſi ↄclo ipi⁹ diſcurſus:ſola igit διάνοια rõcinat. ¶ Ceterum qa ſyllo λόγων ἐστι συλλογὴ ops q̃ſdã res ꝑcedere:q̃ a reliqs aĩ qb⁹ ꝑficiant:ops itaq3 res illas vl ex intelle deduci aut ex phãtaſia aut ex opione:⁊ ſi qdẽ ex intelle pñ⁹:q̃s cões ↄceptiones vocamus/ſumit/ſyllm facit demonſtratiuũ:ſi ꝟo ex opione dialecticũ:ſin aũt ex phãtaſia ſophiſticũ:oĩs etenim falſa opio a phãtaſia originẽ ducit:ex pter etiã cogniti triſariã diuidit ſyllo:res enĩ aut ſemꝑ ita ſe hñt/⁊ ita fit demonſtratio/vl nũq̃ ⁊ ita ſophiſtic⁹ ſyllo:aut aliqñ ſic ⁊ aliqñ alr/⁊ ita fit dialectic⁹. Cõſilr ⁊ ex cognitõis ꝑte:nã cognitio aut nunq̃ errat ⁊ ita fit demonſtratio/aut ſemꝑ ⁊ ita ſophiſticus ſyllogiſmus:aut nũc errat alias nõ/⁊ ita dialecticus. Et hec de ſyllogiſmo abſolute ſumpto.

¶ Profectũ itaq3 voco ſyllm nullo alio indigentẽ ꝑ vltra aſſumpta/vt nec̃iu3 appareat. Jmperfectũ ꝟo indigentem:aut vnius/aut pluriũ:que ſunt qdez neceſſaria per ſubtos terminos:nõ tñ aſſumpta ſunt per ꝓpõnes.

¶ Poſteaq̃ definiuit ſyllm/ac definitiõis partes ſub obſcuras diſlucidas reddidit:eũdẽ diuidit vt ait Diuus Albertus nõ ſm ſpẽm:ſ3 ſm apparẽtiã quo ad nos:impfectus etenim nõ dĩ ipfect⁹ ſm ꝙ eſt/ſ3 ſm ꝙ bene eſt tñ:pfectus itaq3 ſyllo eſt q nullius extrinſeci indiget/vt cõſequẽtie neceſſitas appareat:impfectus ꝟo q vni⁹.i.conuerſionis/aut pluriũ exponũt nõnulli ↄuerſiõis ⁊ tranſpoſitionis ꝑmiſſarũ:Joãnes ꝟo pluriũ dixit.i.ↄuerſionu3. Sed diceret nõ ab re aliqs ſyllos ipfectos nõ eẽ ſyllos/qm alicui⁹ extrinſeci indigeãt:qḋ eſt 3 ſylli finitionez vt vidim⁹. Rñdem⁹ eos minime ſyllos eẽ/q extrinſeci termini indigeãt vt nec̃ia3 appareat ſ3 fiat. Cetex⁊ impfecti ſylli nõ ita ſe hñt/imo oẽs ſuos hñt terminos ⁊ ↄñtie nec̃itatẽ:idigẽt aũt aut ↄuerſiõis/aut ad ipoſſe deductiõis/nõ vt fiat/ſ3 vt appeat nec̃iu3. Qz ſi qſpiã validi⁹ iſtaret dicẽs incõgnitũ videri/ꝙ enthymemata:q̃ vni⁹ tñ indigẽt ꝓpõnis a ſylli rõne ſcindant:ſylli ꝟo nõnulli/qui non vni⁹ tñ.

Alexãdri expõ qd ꝑ hoc poſitis intelligendum ſit.

Diuiſio ꝓbationis.

Abumaçar addidit q̃ſdã pticulas deſinitioni ſylli.

Diuiſio ſylli qnã Abumaçar fecit.

Diuiſio ſyllorum de mẽte Jo. grãmatice in ꝓlogo ꝑma prio⁊.

Nota de potẽtia dianoetica q̃ diſcurſiua eſt.

vnius tñ ꝑpõnis ſiue ſylli indigẽt ex ſylli definitioneꝫ nõ eliminent. Dicim⁹ ad h̃ ꝯſilr eos ꝑpõne indigere vt fiat necĩus: hos ꝟo nõ vt fiat/ſꝫ vt appeat: qḋ ſylli rõnẽ nõ fugit: aut alr ꝙ ꝑpõ illa ſylli inteñ ꝯclõnẽ īferet: ſylls ꝟo ad ipoſe nõ ꝑmariã/ſꝫ lõge diuerſaꝫ ꝯclõnẽ ꝯcludit atq; ita deductio illa ad ipoſe nõ potẽtia ī ꝑmiſſis quẽadmodũ ꝯuerſio ꝯtinetur/ſed potius ⁊ extrinſecus aſciſcatur/⁊ extrinſecum ⁊ ꝯcludit queſitum.

¶ In toto autẽ eſſe alterũ in altero ⁊ de omni predicari alterum altero idem ſignificat. Dicimus autem de omni predicari: quando nihil ſit ſubiecti accipere/de quo alterum non dicitur: ac de nullo conſimiliter.

¶ Quũ ſylli tãdẽ oẽs ꝑ duo iſta pn̄ᵃ/q̃ ſũt de oĩ ⁊ de nullo dici/vim hñtq; quã 2ᵃ ac 3ᵃ figure ꝑ pᵃˢ ſtabiliant̃ pᵃ ꝟo ꝑ hec pn̄ᵃ. Idcirco qḋ hec ſint ſupponit Ariſt. ingens/ꝙ in toto eẽ ⁊ de oĩ dici idẽ quo ad ſignũ ſũt: diũt aũt ingt Philopon⁹ ſola hitudine: ſi eñi a ſubto icipiẽtes ī ꝑdicatũ terminem⁹ ī toto dĩ: ſi aũt a ꝑdicato ī ſubꝫ/de oĩ. hec ſolũ addit idẽ/hitudine diũt: ſꝫ ⁊ alia dĩa: ſm ꝙ id/qḋ in toto eſt aut min⁹ aut eq̃le ei eſt/in cui⁹ toto exiſtit qḋ aũt de oĩ dĩ/aut ī plus aut eq̃lr ſe hꝫ ei/de quo dĩ: quẽadmodũ hõ ī toto eſt aĩalis: aĩal aũt de oĩ dĩ hoĩe/in toto aũt eẽ ſigt ingt Alexãder/ꝙ nihil cadit extra id/in cui⁹ toto eẽ dĩ: neq; eñi tñ ī toto dĩ/qḋ ꝑ totũ extẽdit: nã ⁊ ꝑticulare in toto eẽ ꝯtingit: accidit eteñi qḋ de oĩ dĩ in plus ſe hẽt: quẽadmodũ aĩal longe in plus ſe hꝫ q̃ hõ: dicit itaq; de oĩ eẽ qñ nihil .i. nulla ps ſubti accipi poſſit: de q̃ alteꝝ .i. ꝑdicatũ: qḋ 2ᵐ eſt in ꝑpõne nõ ꝑdicet̃. Alexander ingt Alexãder notatu dignũ nõ eẽ idẽ ⁊ qḋ hec ⁊ qḋ in poſteriorib⁹ tradit̃ vlẽ: ſꝫ lõgo differũt/vt aliqñ declarabim⁹/ſuo loco. Ac de nullo ꝯſilr. Inõ hoc dicit/ꝙ idẽ ſint de oĩ ⁊ de nullo: ſunt eñi ꝯrãꝫ: ſꝫ ꝙ poſſim⁹ ex definitõe de oĩ ⁊ ipi⁹ definitionẽ anticipari dicẽtes: ꝙ tũc de nullo dĩ: qñ nihil ſit cape ſubti: de q̃ dicat̃ ꝑdicatũ. Quũ aũt h̃ ita ſint/videndũ deinceps/qñã vere ꝑ dictũ de oĩ itelligẽdũ ſit. Albumaſar eñi Alpharabi⁹: quẽadmodũ Aualidus Roſ. illi videre intũgere extiſtimauit/ꝙ dictũ de oĩ ſit: qñ cuicũq; attribuit̃ ſubꝫ eidẽ ẽt attribuit̃ ꝑdicatũ: addiditq; dĩaꝫ eẽ iter dictũ de oĩ ⁊ vlẽꝫ ꝑpõnẽ: ꝙ ꝑpõ vlis eſt: in q̃ aliqḋ aut affirmat̃ aut negat̃ ab oib⁹ ptib⁹ ſubti: nil alið dĩcit: ꝑter q̃ ꝙ ꝯſiderem⁹ ꝑdicatũꝫ ꝑdicari de oĩ eo/qḋ eſt ſubti: ſꝫ dictũ de oĩ eſt/ꝙ ꝑdicatũ aut affirmet̃ aut neget̃ a q̃lꝫ/qḋ eſt ps ſubti aut qḋ denoiat̃ ꝑ ſubm. ¶ Et uerũ addidit ſyllm poſſe fieri ex duab⁹ negatiuis ⁊ ex negatiua minore/⁊ affirmatiua maiore ꝯcludẽtẽ ꝑ dictũ de oĩ/quẽadmodũ ſi ita rõcinaremur: qḋ nõ eſt aĩal nõ ẽ hõ/ſtatua nõ eſt aĩal/ḡ ſtatua nõ eſt hõ: ⁊ h̃ fortaſſe ꝯſile eſt ꝯuerſiõi: quã in pᵒꝝ 2ᵒ tradit Ariſto. capite de circulari mõſtratiõe: vbi ad ꝯcludẽdã negatiuã/ſũmẽdũ ingt/aut a. nulli ineſt/huic. b. oĩ ineſſe. ¶ Ceterũ Aualidus Roſ. opionẽ hãc Alpharabij ſi ꝟe ẽ Alpharabij deſtruẽs dictũ de oĩ 2ᵉ voluit hẽe ſigũ/ꝑmariũ atq; ſcḋariũ: ꝑmariũq; eẽ/ꝙ de q̃lꝫ ſubti pte dicat̃ ꝑdicatũ: ſcḋariũ ꝙ de q̃lꝫ/de quo ſubm dĩ/⁊ ꝑdicatũ enũtiet̃: ⁊ ſubdit dictũ de oĩ binas nãe ꝑpõnes vnã in actuq̃ eſt vlis/alterã in po⁹: que eſt pticularis: nullaq; ingt alia dĩa eſt iter dictũ de oĩ ac ꝑpõnẽ vlẽm: q̃ ꝙ in dicto de oĩ in maiore ꝑpõne inuit̃ minor eẽ ī po⁹/in ꝑpõne aũt vli minime: qḋq; h̃ ita ſe hẽat oñdit euidẽte rõne Egidi⁹ in poſteriora analytica ingens: ſi ꝑpõ vlis idẽ eẽt cũ dicto de oĩ: ſeq̃ret̃ quaꝫ in oĩ ſyllo ſit aliq̃ ꝑpõ vlis: ꝙ ſylls oĩs ꝯſtrueret̃ ꝑ dictũ de oĩ: qḋ ꝑabſurdũ eſt: ordo itaq; ſyllogiſtic⁹ denotat̃ ꝑ

Eſſe in toto ⁊ dici de oĩ ſola habitudine differunt.

Albumazar Alpharabi⁹ de dicto de oĩ ⁊ dĩa iter ipſꝫ ⁊ ꝑpõnẽ vlẽꝫ.

Nota de mẽte Albumazar ꝙ poſſit fieri ſyllo ex duabus negatiuis.

Alia opinio Auer ꝯ Alpharabiuꝫ de dicto de oĩ.

dictũ de oĩ qḋ nõ inuit vlis ꝑpõ. Sed diceret aliquis nõne ⁊ in ꝑpõne vli ꝯtinet̃ pticularis in po⁹: nulla igit̃ vĩ eẽ dĩa iter ꝑpõnẽ vlẽꝫ ac dictũ de oĩ. Rñdem⁹ itaq; omittẽdo alioꝝ opiones ex ſnia ⁊ Leui ⁊ Alexandri q̃ꝫ ꝙ dĩa q̃ eſt iter dictũ de oĩ ac ꝑpõnẽ vlẽꝫ eſt ſm ꝯſiderãdi modũ tñ: ſi eñi ꝯſiderem⁹ inherẽtiã ſolã ꝑdicati cũ ſubto ꝑpõnẽ notat vlẽꝫ: ſi aũt diſpõnẽ ſubti ⁊ ptiũ ſubiecti/dictũ erit de oĩ: ⁊ addit Alexãder aliã q̃ꝫ dĩaꝫ/ꝙ ꝑpõ vlis ſemꝑ per totũ extẽdit̃/eẽ ꝟo: in toto nõ: nãq; ⁊ pticulare in toto eẽ dĩ. Uel fortaſſe ⁊ meli⁹ dĩnt dictũ de oĩ ac vlis ꝑpõ: q̃ñ dictum de oĩ binas notat ꝑpõnes vnã in actu ⁊ vlẽꝫ/alterã in po⁹ vel vlẽm vel in pte/ſed affirmatiuã ſꝫ: vlis ꝟo ꝑpõ duas ⁊ ipſa notat ꝑpõnes vnã vlẽꝫ in actu/alterã ꝟo in po⁹ idetermінate penit⁹ q̃titatis ⁊ q̃litatis h̃ eſt vel vlẽꝫ vel ī pte vl affirmatiuã vel negatiuã. Dicimus itaq; vt breuib⁹ agam⁹: ꝙ de oĩ dici aut ī toto eẽ nihil aliud notat: quã pᵐ illud pn̄ᵐ: qḋ in antepꝑdicamẽtis ponit̃: qñ alteꝝ de altero ꝑdicat̃ vt de ſubto/q̃cũq; de eo ꝙ ꝑdicat̃ dĩr/oĩa ẽt de ſubto dicunt̃. Ut aũt breuẽ eoꝝ/q̃ dicta ſunt enumerationẽ faciamus a pᵒ exordiẽtes pn̄ᵒ dicim⁹ ſuppõnes q̃ſi oẽs enarrãs eſſet qḋ inquã ſit ꝑpõ. ⁊ an gen⁹ affirmationis negõnis ſue/nã quẽadmodũ voluit Alexãder vni⁹ ad vnũ/queq; dĩa ſit iter ꝑpõnẽ atq; enũtiationẽ/deq; ordine cur ꝑmũ deſiniẽrit ꝑpõnẽ. Deinde ꝑpõnis oĩfariã diuiſionẽ explicuimus poſtea qḋ termin⁹ ⁊ quõ a ſimplici voce ꝯ Philoponũ differt/ſimulq; admirabilẽ expõnẽ eiuſdẽ ī termini definitiõe/mox ⁊ ſylli definitionẽ/qḋq; rõ/nõ aũt oro lectitãdũ ſit/⁊ ꝙ ſylls ſit ꝯ ephecticos phos: deinceps ⁊ que ſit ſylli diuiſio ⁊ q̃lis ꝑfect⁹ ⁊ q̃lis iꝑfect⁹: ac demũ qḋ ī toto eẽ/aut de oĩ recitat/ibi ⁊ Albumaſaris ⁊ Aualidi Roſ. opionib⁹: nũc aũt ſupeſt vt ⁊ aliud pn̄ᵐ ꝑ qḋ ſylli 2ᵉ ac 3ᵉ fig̃ ſtabiliunt̃/ī mediũ afferam⁹ dicẽtes/qḋ ꝯuerſio ſit/ac quõ ꝑpõnes cuiuſcũq; q̃titatis ⁊ ī nã q̃cũq; ꝯuertãt̃. ¶ Poſtea igr̃ q̃ declarauit Ariſto. pn̄ᵐ de oĩ/ꝑ qḋ pᵉ fig̃ vis obtinet: nõ īmerito ⁊ de ꝯuerſiõe nũc agẽ icipit/q̃ 2ᵉ ac 3ᵉ euidẽtiã exhibet argũẽdi. ¶ Ceterũ qñ nomẽ h̃ ꝯuerſio multiplex eſt/nõ ab re erit/ſi ipſius multiplicitatẽ ꝑus aperuerimus: nã ⁊ ꝯuerti denoĩationeꝫ/⁊ ꝯuerti terminos/⁊ ꝑpõnes/⁊ ſyllos ꝯuerti dicim⁹: ⁊ denominationẽ quidẽ ꝯuerti vocat in 2ᵒ topicoꝝ Ariſtoteles/vt ſi ineſt alicui aĩal/erit verũ cõuenientẽ dicere/ꝙ eſt aĩal: ⁊ hoc mõ ſemꝑ voluit genus definitionẽq; ac ꝑpriũ ꝯuerti: de accñte ꝟo hoc negauit/neq; eniꝫ ſeq̃t̃/ſi mauro ineſt albedo/ḡ maur⁹ eſt alb⁹: põt eteñi illi ineſſe ſm qḋ/nõ aũt ſimplr: ⁊ hec de ꝯuerſione ſm denoĩatõeꝫ. Cõuerſio aũt ſm terminos adhuc duplex/aut eñi quo ad relõnẽ ꝯuertunt̃/aut q̃ ad exĩtiã ambitũq;/de ꝯuerſione eoꝝ/q̃ ad aliqḋ dictũ eſt in ꝑdicamẽtoꝝ libro/nã pr̃ filij pr̃ dicit̃/⁊ ꝯuertendo filius pr̃is filius: conuerſione ꝟo ſm exiſtẽtiã ambitumq; cõuerti appellant̃/que idẽ penitus ſignificant/vt definitio atq; definitũ/⁊ ſubm cũ ꝑpria ſua paſſione. Sed cõuerſio ſylli nuncupat̃/quãꝫ accepta ꝯclõne cũ altera ꝑmiſſoꝝ/alteri⁹ ꝑpõnis oppoſitũ ꝯcludimus: ⁊ de hac abũde in 2ᵒ pᵒꝝ analyticorum diſputat̃. De cõuerſione ꝟo in ꝑpõnib⁹ in pñtia agitur nec de oĩ tñ: quã eteñi ꝯuerſio circa duas ad minimũ verſetur ꝑpõnes ⁊ ꝑpõ oĩs duos habeat terminos/ſubꝫ predicatũq;/neceſſe eſt ꝑpõnes in qbus ꝯuerſio conſideratur/aut ſm vtroſq; ſibiinuicem cõicare/aut ſm vtroſq; differre: aut ſm ſubm differre/ſm ꝟo ꝑdicatũ cõmunicare/aut ecõuerſo: quũ igit̃ q̃tuor ſint cõiugationes/tres qdẽ minime ꝯſiſtũt: quarta ꝟo etiã: neq; eñi ſi in vtriſq; differũt terminis ꝯuerſio fit/quũ penitus ⁊ diuerſe ⁊ nõ cõmunicãtes ſint: oꝫ nãq; que ꝯuertunt̃ aliquo inter ſe

De ꝯuerſiõe.

Cõuerſio mõ tripliciter dĩ.

Diuiſio ꝯuerſionis in ꝑpoſitionibus.

pacto ↄueniret:ſed neqꝫ ſi altero terminoꝝ ↄſentiẽtibꝫ altero diſſonẽt ↄuerſio in his ꝓpõnibus fieri põt:opꝫ itaqꝫ ſm̃ ambos terminos eas inter ſe ↄuenire. ¶ Ceteꝝ qm̃ in ꝓpõnib⁹ iridẽ ordo quidã ꝛ qualitas terminoꝝ conſiderat̃ neceſſe eſt ꝓpões/que vtriſqꝫ terminis ↄueniũt aut ordine ꝛ qualitate ſibiinuicẽ ↄſentire/aut vtriſqꝫ diſferre:aut altero ↄſentire/diſcrepare altero:ꝛ hoc bifariã aut ordine ↄuenire/qualitate aũt differre/aut ecõuerſo. Ex his itaqꝫ ↄiugationib⁹ quatuor/vna ſolũmodo nõ cõſiſtit:que vtriſqꝫ ↄcordes habet ꝓpões ordine inquã ꝛ qualitate. Ita enim vna eſſet ꝓpõ bis accepta:eſt autẽ hec diuiſio priori penitus oppoſita:que enim in hac conſiſtunt/ibi diſſident:que ꝟo ibi ↄſiſtũt/hic eſt nõ cõſiſtens. Si itaqꝫ cõuertẽde ꝓpões terminoꝝ ordinẽ eundẽ habeant qualitatẽ ꝟo diuerſam/huiuſcemodi ↄuerſio contingens nũcupatur:qꝛ in ſola ↄtingenti mã reperitur: quẽadmodũ ſi dicamus/aliqs homo lauat̃/aliquis homo non lauatur. Si autem neqꝫ ordo/neqꝫ qualitas eadem ſit:talis conuerſio cũ oppoſitione nuncupatur:qꝛ ſimul cũ qualitate ꝛ ordine mutat/vt homo aĩal eſt/nõ aĩal non homo eſt. Si ꝓpõnum qualitas eadem ſit ordo ꝟo diuerſus/talis ↄuerſio ſimplex vocitat̃:qm̃ circa id/qđ maxime ſimplex eſt in ꝓpõne.i.terminos ipſos cõuerſionẽ exercet/vt omnis homo aĩal/aliqđ aĩal hõ:ꝛ de hac in pñtia ſermo habẽdus eſt:quã ꝛ definiẽtes dicimus cõuerſio ſimplex eſt cõuemẽtia duaꝝ ꝓpõnum ſm̃ vtroſqꝫ terminos/qualitate eadẽ permanente/ordine aũt terminoꝝ variato ſeruata veritate:addita eſt vltima hec particula ꝓpter eã:que grece ἀντιστροφὴ latine ↄuerſio dici poſſet:quẽadmodũ ſi dicã oĩs homo aĩal/oẽ aĩal eſt homo. Cõuertẽtia ꝟo duaꝝ ꝓpõnũ ſm̃ vtroſqꝫ terminos loco gñis ponit̃:hoc enim cuicũqꝫ cõpetit conuerſioni:reliqua ꝟo differẽtiarũ vim obtinent:diximus enim qualitate eadẽ permanẽte ad differẽtiã cõuerſionis cũ oppoſitione:ordine aũt variato additũ eſt/ꝓpter ↄtingentẽ ↄuerſionẽ:ꝛ hec Joãnes grãmaticus quaſi ad ꝟbuꝫ ꝛ multo ẽt plã. ¶ Ceteꝝ qꝛ iuniores nõnulli dicã equidẽ in bonis lrĩs tenebriones/ↄuerſionis rõnẽ euertunt/nugas neſcio quas in mediũ adducentes:non ab re fuerit ſi paulo licẽtioſius euagatus/manifeſtiſſimũ ꝓ errorẽ hoꝝ deſtruẽs/ſimul nominũ diuerſitatẽ oſtẽdꝫ/ que inter priſcos ꝛ modernos inuenit̃:ac deinde nõnullos alios ↄuertẽdi modos:de quib⁹ hoc in loco nihil aut pauxillũ admodum diximus:accuratiſſime declarans.

Nota ↄtra iuniores de cõuerſionibus.

¶ Sciẽdũ ḡ dignũ ꝙ quã antiqui ↄuerſionẽ cũ oppõne iuniores per cõtrapoſitionẽ vocant:qꝫ illi latinis ſimplicẽ vocitabãt cõuerſionẽ/hi preſſius appellãt dicẽtes ex hac vnã eſſe que per accñs nũcupat̃/vt quã qualitas bñ ꝓpõnis ſeruat̃ quãtitate variata:alterã ꝟo ſimplicẽ nũcupari/quã.vꝫ.vtraqꝫ hec ſeruant̃:quẽadmodum ſi dicas/nullus homo lapis/nullus lapis hõ:ſed ſint hec tolerabilia:qđ aũt vlterius addant minime ferendũ cẽſeo: aiunt enim poſſe ↄuerſionẽ quandã eẽ ꝛ eã quidẽ ꝑ contrapoſitionẽ vocatã:in qua cõuerſa vera ſit/ↄuertẽs aũt falſa:ꝛ ne mẽtiri ſine aliq rõne videant:exẽplũ i mediũ afferũt:ponamus inquiũt nullã actu roſam exiſtere:ꝑfecto tũc vera hec erit:aliqua roſa non eſt ſuba/quã tñ hec ſua ↄuertẽs ſit falſa/aliqua nõ ſuba nõ eſt nõ roſa:ꝙ ex veritate cõtradictorie ſatis liquet:hec enim ꝓculdubio vera eſt/oĩs nõ ſuba eſt nõ roſa:ꝛ ſꝫ amabo viri boni paulo mitiorib⁹ vobiſcũ agã prius cõtorib⁹ arguẽs rõnib⁹/ moꝝ ꝛ exẽplũ veſtrũ diſſipans:agite itaqꝫ nõne ↄuerſio vtilitatis ſyllogiſtice grã adinuẽta eſt/an ꝟo alterius cã dicitis:nimirũ ſcio rñdebitis vtilitatis ſyllẽſtice grã:ꝙ ſi ita eſt:dicitis ne vos vtilitatẽ ſyllo afferre/q̃ ſylli penitus rõnẽ deſtruãt:nemo eſt enĩꝫ qui hoc ignorat/ꝙ vi ſyllogiſtica ex vero falſum ſequi non põt. Preterea cur Diuus Seuerinus/ꝛ vos quoqꝫ etiã negatis vlem negationẽ particularẽqꝫ affirmatiõnẽ per ↄpoſitionẽ conuerti:ꝑfecto nulla alia de cã hoc euenit:niſi qꝛ vt ad ꝟbuꝫ dicta Seuerini ꝓferã nõ eſt ad veritatis ſalſitatiſue cõſenſum fida cõuerſio:lꝫ enim in falſitate cõueniat/nõ tñ in veritate cõſentit:cuĩ oppoſitũ de particulari dicim⁹ affirmatiua:hec enĩ q̃ ad ꝟitatẽ ↄuenit cũ ↄuertẽte/q̃ ad falſitatẽ ꝟo diſcrepat. Preterea que rõ alia a Pħo aſſignat̃ ꝙ particularis negatiua nõ cõuertat̃/niſi ꝙ cõuerſa vera eſt/vt aliqđ aĩal nõ eſt hõ/cõuertẽs aũt falſa/vt aliqs hõ nõ eſt aĩal. Demũ nõne cogĩtant iſti boni viri/ nihil aliud eſſe per cõtrapõnẽ cõuerti/quã deſtructo cõſequẽte ad añs reuerti deſtruẽdũ:vt ſi hõ eſt/aĩal ẽ:ḡ ſi nõ eſt aĩal nõ eſt hõ:quĩ itaqꝫ modus iſte arguẽdi legitimus ſit:cur has inepcias ꝓferunt. Sed dicerẽt fortaſſe/ qđ ad exẽplũ:ve miſeri quãta bonaꝝ lraꝝ cecitate detinemini:nõne vel minutis logicis manifeſtuꝫ eſt/ꝛ nulla roſa exiſtẽ iſtã falſiſſimã eſſe/aliqua roſa non eſt ſuba: qđ ſi negas:des oppoſitũ:nõne hec ꝑ ſe ꝛ neceria eſt que dicit oẽm roſam ſubam eſſe/ꝛ ſiue roſa exiſtat/ſiue non exiſtat/oĩno veritatẽ ſuam obtinet. Dicamus itaqꝫ cum Abumaſare/ꝛ Aualido Roſad.ac Diuo Seuerino/ꝙ ſi veritas nõ remanet/euerſio potius q̃ cõuerſio nũcupãda eſt:ꝛ vt breuibus agaꝫ qđ inqt Diuus Seuerinus in introductione ad ſyllm̃ cathegoricũ cõuerti ꝓpões dicuntur quotiẽs mutato ordine terminoꝝ.i.qđ ſubꝫ fuerat ꝑdicato/ꝛ qđ ꝑdicabat̃/ſubto/veritatẽ ſimul obtinẽt vel falſitatẽ.

Dubitatio.

Sed ꝓculdubio ex illis audaculus aliquis inſurget inquiens/quid nõne hec falſa eſt/omne aĩal eſt hõ/ꝛ tñ hec vera/aliqs homo eſt aĩal:ḡ non in falſitate cõſentiunt.

Solutio.

Dicimus ꝛ ad argutiã hãc id eſſe itelligẽdũ/ꝙ ſeruato ſyllogiſtico ↄñie mõ ſeruãda eſt veritas/ falſitaſue.i.ꝙ ſi añs eſt verũ/ↄñs ſit verũ:ꝛ ſi ↄñs falſuꝫ ꝙ añs falſum exiſtat:nõ aũt ſi añs falſum/ꝓpterea vetatur/qn ↄñs ſit veꝝ:quã ex falſo/vt alibi declarabit̃/verum cõſequi poſſit:vñ ſi hec ꝓpõ/omne aĩal eſt hõ/que vim obtinet añtis falſa ſit:nõ tñ ob hoc ꝓhibet̃/qn hec/ aliqs homo eſt aĩal/que ↄñtis rõnẽ induit/vera eſſe poſſit. Sed abunde ↄtra manifeſtarios iſtos deturpatores dialectice ne dicã artiũ oĩum inuecti fuimus. Supereſt igitur vt ad rem ꝓpoſitũqꝫ noſtrũ redeamus inueſtigãtes ſit ne alius cõuertendi modus ꝛ quonãmõ cũ oppoſitione cõuerſio/de qua hoc in loco nullã Pħs mẽtionẽ fecit/ſit faciẽda. Dicimus itaqꝫ ꝙ ꝛ alius ↄuertẽdi modus ponit̃ ab eodẽ prioꝝ analyticoꝝ 2° capite de circulari oſtẽſione:ꝫ dicto de omni Abumaſaris/de quo ſuperius tractauimus valde eſt ſilis:vt puta hec ꝓpoſitio nullum.b.eſt.a.in hanc cõuertetur:cui.a.nulli ineſt/huic omni ineſt.b.ꝛ de hac inibi dicẽdũ erit. Aliũ etiã cõuertendi modũ receſuit inferius lectione ſcða quĩ.vꝫ.ↄtradictoriũ in cõtradictoriũ ↄuertẽdũ eſſe aſſerit. Sed qm̃ de cõuerſione cũ oppoſitiõe nihil hoc in loco ponit Ariſtoteles/ꝛ nos pauca admodum diximus:ideo que ſit/ꝛ quõ fieri debeat breuib⁹ narrandũ eſt. Cõuerti itaqꝫ per oppõnẽ vt inqt Diu⁹ Seuerin⁹ ꝓpões dicit̃/quã vtriqꝫ terminorũ ordine permutato vni vel vtriqꝫ eorum negatiuũ copulat̃ aduerbiũ:ꝛ vt breuibus agam nihil aliđ eſt qđ etiam diximus/per oppoſitionẽ cõuerti/q̃ a cõſequentis oppoſito ad antecedẽtis oppoſitũ redire:qđ qꝛ nõ ſemper ita fit:ideo ꝛ ille modus enarrandus nobis eſt:accidit enim vt nõ ſemꝑ hõ ↄuerſione ↄñs/ſed ꝛ añs aliqñ deſtruamus:maximeqꝫ hoc fieri accidit vt in ꝑ° de celo Simplic⁹ ꝛ in ꝑ° de aĩa Themiſtius tradit/quã

non ſit neceſſaria ꝯſequētis cum antecedēte connexio: tale qꝫ accipit̄ ꝯſequēs vt ⁊ omni ⁊ nulli poſſit ineſſe antecedēti, quēadmodū ſi dicā, ſi Dion nauigat, ꝯtingit ipſum bene nauigare: ⁊ ſi homo eſt, cōtingit ipſum eſſe grāmaticū, cōſimilr ſi veniens illud animal eſt, contingit ipſum eſſe equū: vbi palā, ꝙ deſtructo ꝯſequēte: nō ob id tn̄ antecedēs deſtruit̄: neqꝫ eniꝫ recte ſe hꝫ, ſi dicamus, ſed nō contingit illud eſſe equum: ergo non eſt animal: ſed ꝯtrario potius modo arguendum eſt, vt. vꝫ. deſtructo ante, ꝯſeqūs etiā deſtruamus, vt ſed non eſt animal: nō igit̄ contingit ipſum eſſe equū: quali arguēdi modo in p̄mo de aīa voluit vſum eſſe Ꝑhs dum inqͣt: ſi eſt aliqͦd opus anime ꝓpriū, contingit ipſam ſeparari: ſed de his alias: iam eniꝫ tēpus eſt vt ad cōceptum ipſum redeamus.

¶ De cōuerſione ꝓpoſitionū inexiſtētiū. Cap. II.

Quoniaꝫ vero oīs ꝓpō eſt aut ineſſe: aut neceſſario ineſſe: aut ꝯtingēter ineſſe: harū aūt alie affirmatiue, alie negatiue ſm̄ vnāquāqꝫ allocutionē.

Volēs vt diximꝰ Ꝑhs exponere p̄nᵐ, quo ſylli 2ᵉ ac 3ᵉ figure, apparentiā capiunt arguēdi, prius omnifariā ꝓpōnū facit diuiſionem: in q̄ exponēda ſi qd vnqꝫ ingenij in nobis fuit, id totū hercle adhibēduꝫ eſt: tanta eſt etenim hoc in loco ennarratoꝝ confuſio: vt ad aucupandā veritatē Edipode aliquo opus nimiruꝫ eſſe videat̄: ⁊ quēadmoduꝫ poſt multa inqͭ Leui Berſonis, vt verbū verbo effingam: ecce oino vehemēti cōfuſione cōfuſa eſt res hec: adeo vt iudiciū nō poſſimus ferre ob materias, quas i hoc nobis exhibuit Ariſtoteles: que ſic ipſius, quā intēderit, intētio in his ꝓpōnibus. hec ille. Nō iniuria igit̄ enixiſſime laborādum eſt: ⁊ q̄ꝫ fieri pōt breuioribus agēdū. ¶ Primū itaqꝫ queſitu dignū, quū in modalibꝰ duo ſint, modus ac materia ipſa, an ſm̄ modos, an ſm̄ mām: an vero ſm̄ vtraqꝫ magis iſtā fecerit diuiſionem: vt. vꝫ. ſenſus ſit, ꝓpōnū aliam eſſe cuꝫ modo neceſſitatis, aliā cuꝫ poſſibili, aliā cum ineſſe ipſo: an vero potius ita intelligēda eſt: ꝓpōnum aliqͣs in materia neceſſaria eſſe, alias in poſſibili, nōnullas aūt in ea: que ineſſe nūcupat̄: an demum ſenſus ſit, ꝙ ſm̄ vtraqꝫ diuiſio fiat: ⁊ ſi qdeꝫ ſm̄ modos tn̄ dixeris: inuoluti ꝓfecto nec Gordiano faciliores erūt tibi nodi exoluēdi: ſi etenim iuxta modos tn̄ diuiſio hec facta fuiſſet: ſequeret̄ hanc eē neceſſariā, neceſſe eſt aliquē hoieꝫ eſſe albuꝫ: qͦd arguit̄: nāqꝫ ⁊ vera eſt, ⁊ modū hꝫ neceſſitatis: igit̄ ex ſuppoſitis ſequit̄ ipſam neceſſariam eſſe: qͦd ſi cōceſſeris maius adhuc ſequit̄ abſurdū: in miſtiōe nāqꝫ neceſſarij ⁊ inexiſtēris nulla erit diuerſitas, ſiue maior ſeu minor accipiatur neceſſaria, dūmodo vera ſit: ſemꝑ eniꝫ quū ꝯclo vera ſit, cū tali neceſſitatis modo, neceſſaria erit nūcupanda. Preterea qͦd ⁊ abſurdius nōne ex hac poſitione ſequetur ſylloꝝ diuas iſtas, quas hoc in volumine tradit Ariſto. arbitrarias potius eſſe, q̄ꝫ ſm̄ rei nām: nō igitur modoꝝ tn̄ varietas ꝓpōnū facit diuerſitates. ¶ Amplius cuꝫ ꝯtingētes ꝓpōnes in omni ꝯtingēti ſignificato nō eodē mō conuertant̄, ſi nulli materie determinate addicant̄: profecto nullam quiſpiā rōneꝫ aliā aſſignare poterit, q̄ꝫ ꝙ ⁊ ſm̄ materias diſtinctio iſta ſumenda eſt. ¶ His accedit, ꝙ ꝓpōnes iſte non ſunt alr hoc in loco accipiēde: q̄ꝫ de his in libro de interpretatione pertractatum fuerit: ſed vt liquido ꝯſtat modales ibi enuntiationes materiā ſibi aſciſcebāt determinataꝫ: ratio itaqꝫ eadem ⁊ hic habēda erit. ¶ Demum hoc etiā ipſius Ꝑhi teſtimonio refutatur: qui quum ſylloſ ineſſe abſoluiſſet, volēs de ſyllis ex neceſſarijs ꝓpoſitionibus agere inqͭ ad verbū. Quoniā diuerſuꝫ eſt ineſſe ⁊ ex neceſſitate: ineſſe, ⁊ ꝯtingēter ineſſe: nam multa quidē inſunt, nō tamē ex neceſſitate: alia vero neqꝫ inſunt ex neceſſitate, neqꝫ inſunt oīno, contingit aūt ineſſe: manifeſtū ꝙ ſyllus vniuſcuiuſqꝫ horum alter erit, ⁊ nō ſimilr ſe habētibus terminis: ſed hic quidē ex neceſſarijs: ille vero ex his, que ſimpliciter inſunt: ille aūt ex cōtingētibus: ⁊ que ſequuntur: ob hec itaqꝫ ⁊ cōſimilia: nō immerito diceret aliquis diuiſionē iſtam penes mām magis factitatā eſſe, q̄ꝫ modos. ¶ Cōtra quē tamē inſurgēt aliqͣ: nā ſi iuxta materiā tn̄ ſumit̄ ꝓpōnum diuiſio hec, nimirum iſta, homo eſt animal, ꝓpoſitio neceſſaria dicēda erit, ⁊ iſta ſimiliter ꝯtingit oēm equū hinnibilē eſſe, qͦd perabſurdum eſt. Preterea ſi penes mām differūt ꝓpōnes he alia nimiruꝫ erit ipſiꝰ inexiſtis mā alia neceſſitatis mā: quare iſthec ꝓpō aliqͦd animal nō eſt homo inexiſtētis nullo pacto dicet̄: quū tn̄ Ariſtoteles, vt inexiſteꝫ manifeſtiſſime ponit: dum particularē negatiuā terminis cōuerti negat. Deinde nonne idem dum arguit ex maiori affirmatiua, minoriqꝫ negatiua in ſyllis inexiſtibꝰ nullā ſequi ꝯclonē, accipit hoſce terminos, animal homo equus: ex quibus manifeſte neceſſarie cōſtruunt̄ ꝓpōnes: qͦd ⁊ inferius paulo facit, dū hos accipit ſciētia linea, medicina. Preterea materie ex natura ipſa propriā vim obtinent, modi aūt ex nr̄o ꝓferēdi modo. Ꝑhs itaqꝫ nō ex natura, ſed ex noſtro proferendi modo, voluit ꝓpōnes iſtas variari, quuꝫ inqͭ ſm̄ vnāquāqꝫ allocutionē. Hec itaqꝫ ⁊ cōſimilia alio q̄ꝫ pluꝫ agitans, ⁊ penes modos ⁊ iuxta etiaꝫ mās ipſas iſthanc fieri diuiſionē animaduerti: qͦd ſi dixeris ſequet̄, ꝓpōnem nullā falſam eſſe: ⁊ neceſſariā ꝓſertim: ſi enim in mā fuerit neceſſaria, ⁊ modū habeat neceſſitatis, qui fieri pōt, vt falſa eſſe dicatur. Preterea quonā ordine erūt iſte reponēde, neceſſe eſt aliquē hoiem currere: ꝯtingit hoiem animal eſſe, que modum hn̄t a materia diſſonuꝫ: ꝙ ſi dicas nullas tales fieri ꝓpōnes, hoc arguo: nulli enim ambiguū qn ſi vnū ꝯdictorium in rerū natura fuerit, ⁊ alterum itidē reperiat̄: ſi igit̄ hoc ita eſt: cur ⁊ huic ꝓpōni, ꝯtingit oēm hoiem currere vere exiſti ſuū cōtradictoriū nō dabit̄: Mirandū ꝓfecto eſſet ſi in talibus ꝓpōnibꝰ nūq̄ꝫ poſſemus oppoſituꝫ aſſignare: qͦd alioqn pleriſqꝫ in locis Ariſtoteles factitauit. ¶ Quū hec itaqꝫ adeo ad oēm parteꝫ ambigua ſint, Dicemus nos cum Alexādro aphrodiſienſi, diuiſionē iſtā ⁊ iuxta modos, ⁊ penes etiā mās ipſas ſumi: qͦd vt planius intelligat̄: ipſum quoqꝫ Alexandrū loquētem in mediū ꝓferā: ait eniꝫ inexiſtiū aliquibꝰ, alia ſemꝑ inſunt, nōnulla aliquando inſunt, aliquādo minime: ſi itaqꝫ ſemꝑ inſit qͦd ineſſe dī, ⁊ ſic accipiat̄ ineſſe, neceīa talis efficitur ꝓpoſitio affirmatiua vera: neceſſaria vero negatiua vera eſt: que nunq̄ꝫ aptum natuꝫ alicui ineſſe, accipit ipſum non ineſſe. Sin aūt non ſemꝑ predicatum ſubiecto inſit: ſi quidē cuꝫ defectu inſit hoc ſignificās propoſitio inexiſtēs fit affirmatiua vera. Cōſimiliter ⁊ inexiſtēs negatiua vera: que qͦd non ineſt, dicit non ineſſe: ſi vero in pñtia ſubto nō inſit p̄dicatuꝫ, poſſit aūt ipſi ineſſe, atqꝫ ita vt potens accipiat̄, contingens affirmatiua vera efficitur ꝓpō: que vero cōtingens ineſſe aut qͦd inſit aut qͦd non inſit quidem, poſſit autē ineſſe ⁊ non ineſſe dicit, contingens negatiua vera: falſe autem, que non ſic ſe habentia, vt ita ſe habentia ſignificant: ſignificantes nāqꝫ inexiſtētiam ꝓpoſitiones eorū, que ab ipſis dicunt̄: quēadmodum illa in eo, ꝙ inſunt ſe habuerint: ita ⁊ ipſe aſſimilate eoꝝ modo, que ab ipſis ſignt̄. ¶ Amplius oē qͦd alicui ineſt: aut inſeparabile ab ipſo eſt ⁊ per ſe ineſt, aut ſeparabile: ſi qdeꝫ inſeparabile, que

Nō pulchraꝫ diuiſioneꝫ de ꝓpōne modali.

Modi nō ex nā, ſed ex nr̄o ꝓferendi modo variant̄.

Sm̄ Alex.

Qd alicui ineſt, aut ſepabile aut inſeparabile eſt.

boc ſignificat ꝓpō neceſſaria eſt: ſi ꝟo ſeparabile/cōtin
gens: ex qua que quidez pn̄s iam ſignat/inexn̄s: que ꝟo
ſeparatum boc eſt nondū pn̄s/potens aūt ineſſe/contin
gens ꝓprie. Hec ad verbū Alexāder: que ſi diligēter in
ſpicimus: liquidū erit ſnīam extitiſſe Alexandri vt mo
dus materie cōformis eſſet. ❡ Ceterū Alulidus Roſ.
iſtā banc opionē limitatiꝰ ēt protulit ingens diuiſionē
iſtā ꝛ eſſe ſm rei ſubiez nām/ꝛ ſm etiā noſtrū cognoſcē
di modū: vt. vz. ꝓpō illa nečia ſit/que ꝛ in mā exiſtat ne
ceſſaria: ꝛ ipſas etiā neceſſariā eē cognoſcamꝰ/vt neceſſe
eſt boiez aīal eſſe: atqꝫ itidē poſſez que ꝛ ſm nām ꝛ ſm
cognitionē poſſis ſit: ea ꝟo ineſſe nūcupet: quā ignoramꝰ
ſit ne nečia an poſſis queādmodū ſi dicā: oēm coruuz ni
grū eſſe: verū de bis poſtea: ſufficiat ad pn̄s diuiſionem
iſtā ꝛ ſm nās ꝛ ſm modos fieri: ꝛ vt altiꝰ exordiamur
dicimꝰ ꝓpōnū alias actū/potentiā alias ſignificare: ꝛ ſi
gdē actū notet aut ꝑmutabilē aut nō: ſi ꝑmutabilē ꝓpō
nē inexn̄tē ꝯſtrui: ſi nō ꝑmutabilē ꝓpōnē fieri nečiam:
ſi ꝟo potētiam ſignet/ꝓpōnes iure ꝯtingētes nūcupari.
❡ Ceterū vt rōnibꝰ etiā in oppoſitū poſſimus facere ſa
tis aliā faciemꝰ diuiſionē/quā ꝛ leui Gerſonis innuit/di
cētes: ꝓpōnū nečiaꝝ ſeu poſſiuz/ſeu iexiſtētiū/alias ſim
pliciter tales eē/alias ſm gd: ꝛ que ſimplr̄ tales ſūt/be ꝛ
modū bn̄t ꝛ nām modo/ꝯuenietē: que ꝟo ſm gd/be bi
fariā ſecanť: alie nāqꝫ ſm gd vocitanť/ga aut modum/
aut nām tn̄ bn̄t: alie ſm gd: qm̄ nō totā nām/ſꝫ ipſiꝰ
tn̄mō partē mō cōrrīdētē retinent: ꝛ vt ſigillatim aga
mus ea ſimplr̄ nečia nūcupať/que ꝛ modū bꝫ nečitatis/
ꝛ ſubiei ꝑdicatiqꝫ exñtias nečias ꝛ adbuc eſſentialē reſpe
ctū ꝑdicati ad ſubꝫ/queādmodū ſi dicerē/neceſſe eſt bo
minē aīal eē: ꝟ mō nečiuz accipiēs ꝑ poſterioꝝ Ariſt.
voluit ꝑ ſe neceſſariūqꝫ ad ſeinuicē ꝯuerti: neceſſaria ꝟo
ſm gd. i. ſine mō: in mā aūt neceſſaria bec nūcupabitur/
bō eſt aīal: nečia aūt cū mō abſqꝫ mā/vt neceſſe ē ſocra
tem currere: ſed nečia ga materie tn̄ partē bꝫ triſariam
ſcindiť/aut enim ſubm ꝑdicatūqꝫ ꝯtingētia bꝫ/bitudinē
tn̄ ꝑdicati ad ſubm nečiaz retinēs/vt ſocrates corrūpe
tur: aut ſubm bꝫ nečio exn̄s cū eadē ꝑdicati bitudine ne
ceſſaria/ꝑdicatū ꝟo ꝯtingens: vt bō ſpirat: aut ecōuerſo/
vt grāmaticū eſt bō: ſcribēs eſt bō. Cōſimilr̄ ꝛ ꝯtingen
tes partiemur: bāc ſimplr̄ ꝯtingētē vocitātes/ꝯtingit ſcri
bens eſſe albū: bas ꝟo ſm gd ꝯtingit boiez eſſe aīal/con
tingit ſocratē ſpirare/ꝯtingit boiem ſcribere/ꝯtingit ſcri
bens boiem eē. Que aūt inexn̄tes ſimplr̄/queue ſm gd
dicanť mox ꝑtractabimus: ſaz enī ad argumēta rōcina
tionesqꝫ rn̄dēdū eſt: qd̄ itaqꝫ ꝑ ſequi aſſeris/nullam. vz.
boc ſuppoſito ꝓpōnē falſaz eſſe poſſe: negandū procul
dubio arbitramur: nā bec falſa eſt/neceſſe eſt/nulluz bo
minē eſſe aīal/ꝛ tn̄ cuz modo neceſſitatis ꝛ in mā nečia
exiſtit. Poſtea dicimꝰ ad bec/ꝙ diuiſio iſta ꝑmaria in
tētione ꝓpōnes ꝯtinet ſimplr̄ tales: ſecūdaria ꝟo ꝛ eas/
que ſm gd: tn̄ ꝛ bec pacto aliquo ſi nō ſimplr̄/ſaltē ſm
gd nečia vocitabiť/neceſſe eſt boiem currere: erit inquā
ſm gd neceſſaria/ſed tn̄ falſa: atqꝫ ita vt exiſtimo ꝛ rōni
ſecūde factū eſt ſatis. Alex enim ꝟo qd̄ iam polliciti ſu
mus/dicendū eſt que naz ſit ꝓpō inexn̄s ſimplr̄ queue
ſm gd: qd̄ ne ſepe ac ſepius repetēdū poſtea ſit/accura
tius ꝑtractādū eſt. ❡ Sciendū itaqꝫ ꝙ multifarias ſuꝑ
nā ꝓpōnis inexn̄tis babuerunt antiq opiones/vt enim
narrauit Alpharabius recitante Alulido Roſad. Her
minus/Themiſtius ac Theophraſtus/voluerunt nām
ꝓpōnis inexn̄tis eam exiſtere: que cōprebēderet nečias
atqꝫ poſſibilē/queqꝫ reſpectu ipſaꝝ eſſet quaſi genꝰ: ſm
bas etenim ꝓpoſitio oīs ſine modo inexn̄s nūcupabiť.
Alexāder aūt/queādmodū ex antedictis ſatis apparere
pōt/lōge ſecius opinatus eſt: voluit eniz eā dici inexn̄tē
cuiꝰ ꝑdicatū nō ſꝑ ſubto inbereret: inbereret tn̄/ꝟ eſt cō
tingētē ꝓpōnē ad actū reductā. Sed Alulidus Roſ. ꝫo
oīum iſtoꝝ opionē dixit illā abſolutā ſeu inexn̄tez nūcu
pari/que tēpori determinato non addiciť/ꝛ eq̄lr̄ ſciť ex
re ipſius ꝙ nō ſit neceſſaria/aut idē boc ignoreť: ꝛ vt fa
cilius que ſuꝑ boc intēderit/intelligamus perſtringam/
que ab eodē in queſtione de bac ꝓpōne ſcriptitata ſunt.
ꝓpō ingt vl̄is duplex eſt: vna in qua ꝑdicatuz toti ineſt
ſubto actu: alterā in qua nō actu ſed potētia ineſt: ꝛ eiꝰ
in qua ꝑdicatū ineſt toti ſubto actu qdā eſt/in qua ſemꝑ
ineſt ꝑdicatū/ꝛ eſt neceſſaria/quedā in qua nō ſemper ꝛ
eſt inuēta ſeu inexn̄s: ꝛ boc biſariā eſt/vt in pluribꝰ/ꝛ eſt
quū ſubm ſm ſuā nām nō recipit niſi vnū ꝯtrioꝝ: qd̄ ꝟo
reliquū eſt/per accn̄s inueniť: queādmodū ſi dicamus/
omne bn̄s oculū videt. Alterū ꝟo eſt qd̄ nō vt in pluri
bus/ſed aut vt in pauciorībus/aut equalr̄/ꝛ que ſm boc
efficiť ꝓpoſitio illa eſt que oppoſita ſuſcipit: inexiſtens
itaqꝫ ꝓpoſitio tria bēbit ſpecies/vt in pluribꝰ/vt in pau
ciorībus ꝛ equalr̄: ꝛ que vt in plibus actu eſt/vt in pau
ciorībus potentia eſſe diciť: atqꝫ ita ꝓpōni inexn̄ti vt in
pluribꝰ corrīdet poſſibilis vt in paucioribꝰ: ei ꝟo que
eſt inexn̄s equalr̄/poſſibilis itidē equalr̄: ei aūt que vt in
pauciorībus poſſibilis vt in plibus: que quū ita ſint ad
dit idē/non eſſe inuentā quā voluit Ariſtoteles illā/que
eſt ſm paucius: queādmodū nōnulli intellexerūt ex doctri
na Alexādri/ſed voluit Ariſtoteles/vel illaz/que eſt ſm
plurimū: vel ambas ſimul: preterqꝫ ꝙ intēdit illaz que
eſt ſꝫ plimū ꝑmaria itētione/aliā aūt ſcdaria: ſꝫ ꝙ ꝯſe
rūt in aliquibus locis/vt in ſyllo ducēre ad impoſſibile.
❡ Qr aūt Theopbraſti opinio/ſi vere Theopbraſti eſt/
nō ſit ſm Phi ſnīam/bis idē Alulidus Roſ. arguit rō
cinationibus: Ariſtoteles nāqꝫ de bis agit ꝓpōnibꝰ que
in re ipſa/ꝛ extra intellectū reperianť: ſꝫ tales ꝓpōnes/
que ꝛ poſſi ꝛ neceſſarie eōdē ſint/nō ſunt extra animam:
nō itaqꝫ de bis agit Ariſto. Preterea falſuz eſſet negare
particularē negatiuā in terminis cōuerti: quū poſſis: que
ipſius quaſi pars eſt/terminis ad ſe ꝯuertať. Deinde ex
ipſius quoqꝫ Phi ꝓceſſu boc pōt eē dillucidū: ſemꝑ eniz
ꝛ ꝑſertim in miſtione ꝯtingētis ꝛ inexn̄tis ponit ꝯtingen
tem ineſſe: ergo ſequiť ꝓpōnē inexn̄tē nil aliud ſignre/ꝗ̄
poſſibilē ad actū deductā. Preterea ingt Leui ſi ita eſt/
queādmodū dicitis/aut diuiſio iſta erit ſm rem ipſam/
aut ſm nr̄m cognoſcēdi modū: non ſm rē ipſaz/ga genꝰ
nō venit in diuiſionē cū ſuis ſpēbꝰ: neqꝫ enī ita dicimus/
nūioꝝ alios nūeros eſſe/alios pares/alios impares: ſi ꝟo
dicas ſm noſtrum cognoſcendi modū/palā ꝙ boc erro
neum eſt: nō enim dum abſolutā cognoſcimus neceſſa
riā poſſibilēqꝫ cognoſcimus: ſupeſt itaqꝫ nō eē intelligē
dam ꝓpōnē inexn̄tē ſm Theopbraſti opinionē. ❡ Si
ꝟo dixeris ſm opionē Alexādri ſtatim inſurgemus di
centes: quuz oīs ſyll̄s rōcinatioqꝫ per vl̄es fiat ꝓpōnes
raro aut nunqꝫ euenire/vt inexn̄s vl̄is fiat ꝓpō: qd̄ per
abſurdū eſt: vl̄itas enī ꝓpōnū iſtarū nō eēt niſi ꝑ accn̄s.
Preterea Ariſtoteles in miſtione cōtingētis ꝛ inexiſten
tis ꝓpoſitiones damnat que ſunt inexiſtentes vt nunc/ꝛ
tempori determinato addicunť: ſequitur igitur non eſſe
boc modo intelligendas propoſitiones inexiſtentes.
❡ His itaqꝫ ꝛ cōſimilibus ratiocinationibus ambe iſte
refutantur opiniones: operepreciam ergo eſt/vt cū Alu
lido Roſ. dicamꝰ/Ariſtotelē per inexn̄tē ꝓpōnes intel
lexiſſe primaria intentione: que ſint inexiſtens ſimplici
ter: ſecūdaria ꝟo/que ſm quid: ſed vt boc exactius intel
ligamus prius nomina bec aperienda ſunt: quidue per
ſimplr̄ ineſſe/ꝛ gd per ſm gd audiēdū ſit. ❡ Dicimus

Marginal notes:

Opio Auer. de ꝓpōne neceſſaria.

Diuerſe antiquoꝝ opiniones de ꝓpōne inexiſtente.

Diuiſio vl̄is ꝓpōnis.

Opionē theopbraſti ꝺ ꝓpōne inexn̄te/vt ipſe/non eſſe intelligendā.

Verū dat intellectū/de mēte Auer. de ꝓpōne inexiſtēti.

Handwritten marginal note: iſto ꝓpon & quem ... multe dif...

itaqꝫ cum Alulido Roſadis atqꝫ eiꝰ interprete leui eaꝫ ſimplr inexiſtentē vocitari: que nullum habeat modū ⁊ materiā teneat inexiſtētē hoc eſt in qua teſtatꝰ ſenſus, ꝙ inueniꝰ ꝑdicatum in oībus ſubiecti partibꝰ in oī tēpore aut plurimo eius ⁊ ꝑdicatuꝫ ſubiecqꝫ inexiſtentia ⁊ non neceſſaria ſunt: vt omnis coruus eſt niger: ⁊ omnis nix eſt alba: ⁊ differentia eſt inter has ⁊ neceſſarias: quia in his predicatū non habet eſſentialē a ſubiecto depēdentiaꝫ: ⁊ ſi nō re, intellectu ſaltē pōt ab ipſo ſeparari: in neceſſarijs vo ꝑdicatū ſubiecti eſſentiā ꝯſtituit: aut eēntialē ſaltē hꝫ depēdētiā: nec me ꝑterit alios nōnullos ⁊ magnos ꝑfecto lōge alr ſenſiſſe. ¶ Diuus nāqꝫ Albertus duplicē vult eē ꝓpōnē inexiſtē ſimplr: vnā que miſtionibꝰ neceſſarij ⁊ inexiſtis deſeruiat: alterā, que ꝯtingētis ⁊ inexiſtis: in miſtione nāqꝫ neciꝫ ⁊ inexiſtis vult eā a neciā non differre, niſi qa modū nō hꝫ: que vo in miſtionē ꝯtingētis ⁊ inexiſtētis aſciſciꝰ ea eſt: que a ꝯtingēti nato oriūda eſt: vnde hec inexiſtis ſimplr vocitabiꝰ, grāmaticū eſt aial: ⁊ hec Albertus. ¶ Alexāder vo lōge alr iſthāc ꝓpōnē diffiniuit, ait eni opꝫ talē inexiſtē ꝓpōnē accipi: cuius veritas non eſt determinata a ꝯtingēte ſibi addita, ⁊ ꝯtingente vlī in eā que inexiſtis eſt trāſſumpta: nihil eni dat ſiue determinationē quādā ꝓpōni inexiſti addas, vt ſm tēpus coarcteꝰ: ſiue talē cū ipſa ꝯtingētē cōponas: que in eam, que inexiſtis eſt trāſmutata ipſam tollat: nā neqꝫ eā, que ſemper ineſt dicit: hec eniꝫ iā neciā eſt: ſꝫ que manere queat vlis affirmatiua vera, ⁊ qū ꝯtingēs affirmatiua vlis cuꝫ hac aſſumpta in eā, que inexiſtis eſt, ꝑmutata fuerit. Hec Alexāder. Nos aūt quū ad locū illū deuenerimꝰ aliqua fortaſſe etiā in mediū adducemus: ſufficiat igiꝰ in pñtia eaꝫ ſimplr inexiſtē vocitari, quā voluit Alulidus Roſ. ſm qd vo bifariaꝫ ſcindiꝰ, ſiue enim māl̄ habuerit inexiſtē ⁊ cū modo extiterit aut ꝯtrio modū nō habuerit, ⁊ in neciā aut ꝯtingēti mā ſit. Siue curtā mutilāqꝫ inexiſtētis māl̄ obtinuerit: vn̄ iſte omnes ſm qd inexiſtentes appellabunꝰ: neceſſe eſt oēm coruū eſſe nigrū, cōtingit oēm tunicā eſſe albā: hō eſt aial, aliqd animal ambulat, ambulans moueꝰ. ¶ Quum hec itaqꝫ ita ſint abſurdum minime eſt: ſi ꝓpō quepiā ⁊ ſm qd neciā ⁊ ſm qd inexiſtis ſit ac de reliqs ꝯſilr: naꝫ hec, aliqd aial nō eſt hō, ⁊ inexiſtis ⁊ neciā dici pōt, ſm qd tn̄: vn̄ ſi eā in ꝯuerſiōibꝰ inexiſtiū poſuit Ariſtoteles haud mirū. ¶ Ceterū multum ꝑfecto iam a ꝓpoſito digreſſi ſumus. Tēpꝰ itaqꝫ eſt vt velis collectis in portū deſcēdamus, ⁊ qd ex contextu ſupereſt, ennarremꝰ: oīs ꝓpoſitio ſub iudicēdū inqt Alexander cathegorica, aut inexiſtis .i. ſine modo ⁊ in mā inexiſtē: aut neciō ineſſe: hoc eſt cū modo neceſſitatis mā adhibita neciā, aut ꝯtingēter ineſſe: hoc eſt in qua ꝑdicatum ſubiecto nō inſit, quum tn̄ ineſſe poſſit, mō ꝯtingentis appoſito. Sed cur dicet nō ab re aliqs: quū quatuor ſint modi ꝓpōnū nām variātes, de binis tn̄ mētioneꝫ fecit neciō inquā ⁊ ꝯtingēter, poſſem impoſſemqꝫ modos omittens: Dicimꝰ breuitatis ſtudio fecit h̄ ſuiſſe: neciō nāqꝫ ipoſſeꝫ: ꝯtingēti vo poſſeꝫ modū cōprehēdi: qd eni neceſſe illud ipoſſe nō eē: ⁊ qd impoſſe eſſe illud neceſſe non eſſe: ⁊ ꝯſilr poſſe ꝯtingēſqꝫ idē penitus valent: niſi ꝙ voce ac loquēdi cōi quodā vſu aliqn̄tum diſtat: dicimꝰ nāqꝫ impoſſe ꝑuātes poſſe nāꝫ, nō aūt incōtingēs. Quū ⁊ alij ꝓpōnū modi ſint ferme infiniti, vt bene, male ac conſimiles: de his nullā fecit mētionē: qa ꝓpōnū nām nō variant. [Scdm vnāquācūqꝫ allocutioneꝫ.] Hoc eſt ſm vnūquēqꝫ modū: modos eni vocat allocutiones: qm̄ locutiones quaſi addite ſunt: ex hoc aūt nōnulli aucupanꝰ diuiſioneꝫ iſtam ſm modos tn̄ fieri: vn̄ ⁊ Alexander quaſi his, que ſupius dixerat ꝯtrius ſm vnāquāqꝫ allocutionē inqt hoc eſt ſm vniuſcuiuſqꝫ appꝑdicationis diūaꝫ ⁊ ſm vnāquāqꝫ modi additionē ſigt: neqꝫ eni exiſtimat ꝓpōnes ab his, que in ipſis monſtrantur ſignificāturqꝫ neceſſitatē accipere ⁊ ineſſe ⁊ cōtingēs: verū ex additione appoſita ⁊ appredicata dicēte, ꝙ hoc huic ex neceſſitate ineſt, aut ineſſe ꝯtingit. Ita enim erūt alique neceſſarie vere ⁊ falſe ꝯſilr ⁊ inexiſtes ⁊ ꝯtingētes: nullus nāqꝫ ſermo falſus efficereꝰ: ſi ſolus hic modus diceretꝰ: qui rerum nām ſigt: quiqꝫ talis eſſet, qualia que ſignꝰ: qm̄ aūt dicimus enūtiatiuā oōnē verā falſumqꝫ ꝯſilr ſuſcipe: dicimus aūt ⁊ affirmationē quādā verā, atqꝫ aliā quandam falſam: que. vꝫ. aſſerit nō vt id ſe hꝫ, de quo ipſa diciꝰ: ita dicemus ⁊ neciaꝫ quādā falſam: falſa eteniꝫ necia eſt que non neceſſariū, neciūꝫ aſſerit: oportet itaqꝫ ꝓpoſitionibus adiacere allocutiones ac modos: ſed de his abunde ſupra diximus.

¶ Rurſus vo affirmatiuarū ac negatiuaruꝫ alie ſunt vlr̄ter, alie in parte, alie indefinite.

¶ His inqt Alexāder additis ꝓpōnū diūis fiūt ꝓpōnes oēs deceꝫ ⁊ octo, tres affirmatiue neciē, vlis, in pte atqꝫ idefinita, treſqꝫ indē his oppoſite negatiue, ꝯſilr ⁊ inexiſtētes totidē, ⁊ ꝯtingētes eodē modo. Sunt itaqꝫ i ſūma ꝓpōnes oēs decē ⁊ octo: que ex tribꝰ originē ducūt diuiſionibus: quarū ꝑma cōpoſitioneꝫ reſpicit ꝑdicati cum ſubiecto ſecūda ꝑdicatuꝫ, ſubm tertia. Sed quereret haud iniuria aliqs: cur indefinitaꝫ ſingularēqꝫ ꝓpōnes omiſerit. De ſingulari quidē dicimꝰ, aut qa eandē cū ꝑticulari ꝯuerſionē hꝫ, aut potius qa in artē nō venit: quū ſub ſenſum cadat. Verū nō eadē inqet aliqs de indefinita dici poterūt: iſta enim ⁊ in artē aſciſciꝰ ⁊ ſyllogiſtica eſt. Reſpōdemus itaqꝫ ⁊ ad hoc: qa particularis ꝯuerſione cōuertiꝰ: ꝙ ſi q̄ras cur de ꝑticulari potius ꝙ̄ idefinita mētionē fecit: Dicimus aut qa vſitatior eſt, aut qa indefinita ſatis ambigua eſt: quiꝫ enim nulla termineꝰ clauſura ambiguuꝫ fortaſſe eſſet, an particularis an vo vlis vim obtineat: vn̄ ⁊ in logica ſua Algazeles inqt indefinite in ſenſu accipiunꝰ particulariū: qm̄ ꝓculdubio partē ſignāt vlitas aūt in illis dubia eſt, ⁊ non ſunt certe: idcirco excludunꝰ a demonſtratiuis. ¶ Ad hec dubitaret merito aliqs: cur de ſyllo ſm formā tractaturus, mātles accipiat diūas ꝓpōnū. ¶ Rñdemus ꝙ ideo hoc fecit, qa quum ſylloꝝ plimi ꝑ ꝯuerſionē vim accipiant rōcinādi, volēs de ꝯuerſione ad amuſſim pertractare: eas cōnumerauit ꝓpōnes: que varijs ꝯuertunꝰ conuerſionibus: atqꝫ ideo neceſſarias ꝯtingēteſqꝫ atqꝫ inexiſtes ꝓpōnes recēſuit.

¶ Vniuerſalr̄ qdem priuatiuaꝫ in eo, qd eſt ineſſe terminis cōuertere neceſſe eſt. Si nulla voluptas bonuꝫ: neqꝫ bonū nullum erit voluptas: predicatiuā aūt ꝯuertere quidem neceſſariū: nō tn̄ vlr̄ter: ſed in parte: vt ſi ōis voluptas bonuꝫ ⁊ bonū aliqd eſſe voluptatem. Earū vo que in parte ꝑdicatiuā quidē cōuertere neceſſe eſt ſm partē: ſi enim voluptas aliqua bonum, ⁊ bonū aliqd erit voluptas: priuatiuam aūt nō neceſſariū: nō eni ſi homo non ineſt alicui animali: ⁊ animal nō inerit alicui homini.

¶ Exponit exēpla adducēs, quō ꝓpōnū vnaqueqꝫ ꝯuertaꝰ: ⁊ ꝑ de vlī negatiua agit, qa in ſeipſaꝫ ꝯuertiꝰ: ⁊ ꝑ hāc aliarum conuerſiones arguuntur: ob id enim ꝙ vlis eſt ꝑticulari affirmatiue ꝓpōniꝰ: que ⁊ ipſa in ſe cōuertiꝰ:

Opinio diui Alberti.

Dubium

Solutio.

Dubitatio.

Solutio.

Dubium.

Solutio

Nota de ppō mu° ɔdcōriis

ppōes ꝟo ꝙ in ſeipſaꝫ ɔuertiꝫ: vl'eꝫ anteiuit. Ubi notatu dignū ꝙ cōtradictorie ꝓpōnes cōſilez ferme ɔuerſiōis modū obtinēt: vl'is nāqꝫ negatiua ꝑticularisqꝫ affirmatiua in ſeipſas redeūt: vl'is ꝟo affirmatiua particularisqꝫ negatiua ſi cōuertunꝫ per accñs tñ vt declarabimus cōuertūtur: ꝑticularis nāqꝫ affirmatiua atqꝫ vl'is negatiua lꝫ per accñs hec in particularē negatiuaꝫ: illa ꝟo in vl'eꝫ affirmatiuā redeāt: in ſe tñ etiā ɔuertunꝫ. Nō eni ſi hō nō ineſt. Particularē negatiuam noluit Ariſtoteles pacto aliquo ɔuerti ꝛ recte. Diuus tñ Seuerin° per accñs in vl'em negatiuā cōuerti tradit: qḋ ita intelligēdū: quiꝫ eniꝫ quēadmodū ꝛ paulo infra dicem° particularis negatiua ita ſe hēat, ꝙ aliqñ ex ſe, aliqñ per vl'eꝫ veritateꝫ obtineat: ſi ex ſe ꝟa fuerit nō ɔuertiꝫ, vt aliqḋ aīal nō eſt hō: ſi ꝟo nō ex ſe, ſed ꝑ vl'eꝫ vera extiſtat: tunc ꝑ accñs .ſ. non ſcḋm vl'em ſui nām ɔuertiꝫ in vl'em negatiuam. Dānant nōnulli exēplum Ariſtotelicū: aiunt enim nō recte exēplū in ꝓpōnib° inextātib° allatū fuiſſe ex mā necia: nos aūt huic cauſſo abūde ſuperi° fecimus ſatis: ꝛ paulo etiā īfra fortaſſe aliq̄ percurremus. Algaçeles tñ aliḋ exēpluꝫ poſuit particularis negatiue, nec fortaſſe minus accōmodatū: quū inqt hāc eſſe verā, quidā hō nō eſt ſcriptor: falſam tñ hāc: quidā ſcriptor nō eſt hō. Ceterū quū iſthoc ꝓpōnis gen° per eam, que oppōnis nūcupatꝫ, cōuerti poſſit: mirū eſt, cur hoc ſilētio ꝓhs pterierit. Dicimus itaqꝫ ꝙ ideo hoc factitatū eſt, qa vt ante etiaꝫ diximus, cōuerſio iſta nō ꝓprie cōuerſio dici oꝫ, ſed magis arguēdi modus qdā: quū aliqn nec de ſubiō ꝑdicatum fiat, ꝛ ecōtrario: vt eniꝫ nō ignoramus multo diſtant interſticio termin° finitus, atqꝫ infinitus: ſed quōcūqꝫ res ſe hēat que ꝓhs reticuit, nobis pertractanda relinquunꝫ: qm̄ itaqꝫ penitus ɔuerſio iſta oppōnis eſt a priorib° diſſona: modū etiā in ɔuertēdis ꝓpōnib° diſſonū obſeruat: que enim ibi cōuertebanꝫ, hic nō retrocedūt: que ꝟo ibi aut nō ɔuertebanꝫ, aut ꝑ accñs ɔuertebanꝫ, hic penitus cōuertunꝫ: ꝛ vt preſſius agamus: vl'is affirmatio ſimplr retroageꝫ hoc eſt ꝛ qualitate ꝛ quātitate eadē ꝑmanēte: vt oīs hō aīal, omne nō aīal eſt nō hō. Itidē ꝛ negatiua quoqꝫ ꝑticularis: vt quidā hō nō eſt albus: quoddā nō albū nō eſt hō. Ul'is ꝟo negatio nō ɔuertiꝫ: lꝫ enim ambe ꝓpōnes in falſitate ɔſentiāt: nō tñ in veritate conueniūt: hec eniꝫ vera eſt, nullus hō lapis: hec tñ falſa: nullum nō lapis nō hō. Cōſilr ꝛ particularis affirmatiua: q̄q̄ etenim in veritate cōſonāt, nō tñ in falſitate conueniunt: nā hec falſa eſt, quidaꝫ hō eſt lapis: ꝛ tñ hec vera, quoddā nō lapis eſt non hō: ꝛ hec atqꝫ alia cōplura Diuus Seuerinus. ſed mirū hercle vi, cur particularē affirmatiuā cōuerti negeꝫ: quū ſempiternā obtineat veritatē: neqꝫ eni exiſtimo eius eū animi extitiſſe: vt arbitrareꝫ, falſitatē ſꝑ in vtraqꝫ ꝓpōnū ſuādā eē: quū vt ſupi° abūde diximus, poſſit cōuerſa falſa eē, ꝛ tñ cōuertēs veritatē obtinebit: quēadmodū ꝛ de vl'i dicebamus affirmatiua: nā iſta falſa eſt: oē aīal eſt hō, ꝛ tñ hec veraciſſime ꝓfertꝫ, aliqs hō eſt aīal: nō eſſet itaqꝫ vt cēſeo piaculum, ſi ꝛ particularē affirmatiuā per oppoſitionē cōuerti concederemus: liberū tamē hoc opinatūris relinquo: neqꝫ enim tñ mihi aſſumo: vt tanti viri ſententiam dicitate mea cōtaminare contendam.

¶ Primuꝫ itaqꝫ ſit priuatiua vl'iter .a.b. propoſitio. Si enim nulli .a. ipſum eorum que ſunt .b. ineſt: ꝛ .b. inerit nulli eoꝝ que .a. nam ſi alicui vt .c. non veꝝ erit qḋ dī nulli ipm̄ .a. eoꝝ que .b. ieſſe .c. eni ex his que .b. ſunt: eſt.

¶ Qm̄ nō eſt ſatis exēpla ɔuertēdaꝝ ꝓpōnū in medium attuliſſe: iō vult in pīma Ariſto. arguere ɔuerſiōes iſtas oēs cū rōne fieri ꝛ vl'es eē: ac pīmo ab vl'i negatiua ea de cā, quā ſupi° diximꝰ, exordiū ſumpſit: ꝛ ne qſpiā rōne determinate mā̄e hoc euenire autumaret, elementis cuicūqꝫ mā̄e applicabilib° hoc deſignauit: quēadmodū ꝛ i expoſitione ſua Alulidus Roſ. ꝛ ante eū Abumaçar Alpharabius cap. 10. libri de ſyllo, ꝛ añ ambos Joānes Philopon° atteſtatꝫ. Sit ꝓuatiua vl'is .a.b. hoc eſt accipiam° vl'eꝫ iſtā negatiuā, nullū .b. a. vbi notes ꝓhm ſcḋm ꝓpriā cōſuetudinē ꝓponere ſemꝑ ferme ꝑdicatū ipſum: tanqꝫ qḋ in ꝓpōne maiorē ꝛ ꝑrogatiuā ꝛ dignitateꝫ hēat. Sciētu ꝟo dignū, ꝙ quēadmodū Alexāder atqꝫ Philopon° inquit Theophraſtus atqꝫ Eudemus Ariſto. ſocij planius ac dilucidius multo vl'em negatiuā terminis in ſeipſam cōuerti mōſtrauere: ſi eniꝫ inquiūt .a. de nullo ꝑdicatꝫ .b. ab oībus eius partib° ſeiūgitꝫ: qḋ aūt ſeiūgitꝫ a ſeiūcto ſeiūgitꝫ, ꝛ ipſuꝫ itaqꝫ .b. ab oī ſeiungetꝫ .a. nā hoc qḋ eſt ſeiunctū ex eoꝝ numero eſt que ꝛ ad aliqḋ ſunt, ꝛ ad cōuertētia dicūtr. Ariſto. aūt deductiōe ad incōueniēs videtꝫ vſus hoc pacto: ſi .a. nulli ineſt .b. ꝛ .b. nulli inerit .a. qḋ ſi neges ɔdictoriū ꝟe ꝓferetꝫ: aliqḋ .a. eē .b. qḋ ſi ita eſt accipiatꝫ .c. qḋ ſub .a. ſit ꝛ de quo ipꝫ .a. ꝑdicetꝫ, tūc ita .b. ꝑdicatꝫ de .c. ꝛ .a. ꝑdicatꝫ de .c. igitꝫ aliqḋ .c. b. ꝛ aliqḋ .c. eſt .a. ſed quū .c. ſit aliqḋ .b. ponam° loco .c. b. ipꝫ: ſeq̄tur ꝓpōnē iſtā verā eē: aliqḋ .b. a. ſed ſuppoſitū fuerat nullū .b. a. eſſe: ergo duo ɔdictoria ſimul ꝟa, qḋ abſurdū. Sed inſurgūt hoc in loco dubitantes: ꝙ vitio vertant Ariſto. ꝙ ꝙ circularē vtatꝫ oſtēſione: hic eni per ꝑticularis affirmatiue cōuerſionē, vl'eꝫ negatiuā cōuerti mōſtrat ꝛ infra ꝑ hui° retroceſſuꝫ particularē affirmatiuā ɔuerti arguit. Deide cū nō mirū fuerit arguēdi modo ignoto adhuc, deductione inquā ad incōmodū: de qua nullā adhuc mētioneꝫ fecit: ab vti hic Ariſtotelē: nō eni cōſentaneū vt per ignotius ignotū mōſtremus. ¶ Que quū ita ſint ridet ennarratoꝝ oiuꝫ diligētiſſim° Alexāder hoc ſecius multo, ſe hēc inquiēs: particularē nāqꝫ affirmatiuā ꝑ vl'em mōſtrauit negatiuā: hāc ꝟo ꝑ illi° ɔuerſionē, minimeqꝫ ꝑ ea, que iā dilucida facta ſunt hec cōmunis: de oī inquā ac de nullo, in toto eē atqꝫ in nullo hūc in modū: naꝫ ſi .a. nulli .b. ꝛ .b. nulli .a. qa ſi nō, opp° ꝟificabitꝫ: alicui .vꝫ. a. b. ipꝫ ineēſit aūt hoc .c. c. itaqꝫ in toto erit .a. a. itaqꝫ ꝑdicabitꝫ de oī .c. ſed .c. aliqḋ fuerat ipſi° .b. ergo .a. ꝑdicabitꝫ de aliquo .b. ſed ſuppoſitū erat de nullo: igitꝫ ɔdictoria ſit ꝟa: qḋqꝫ dum hoc mōſtrat ꝑticularis ɔuerſiōe nō abutatꝫ vl' ex contextu ipſo liquet: neqꝫ eni dixit: ſi alicui .a. ineſt .b. ꝛ alicui .b. inerit .a. quēadmodū infert° paulo de vl'i negatiua aſſerit, dū ꝑticularē mōſtrat affirmatiuā ɔuerti. Aut ꝛ meli° dicēdū rōnē iſtā expoſitoriā hoc eſt ꝑ ſenſibilē mōſtrationē fieri: q̄ arguēdi mō ꝛ alibi in pleriſqꝫ locis vtitꝫ Ariſt. quēadmodū ꝛ iferi° planū erit: quū aūt rō iſta expoſitoria manifeſte in tertia ſit figura, nō tñ tanqꝫ ſyllogiſtica hac vtitꝫ: lꝫ tanqꝫ per expōnē ac ſenſibilē cognē mōſtrāte: ꝙ āt modus iſte expoſitori° ali° a mōſtratōe ꝑ ɔuerſionē ſit: inferi° planū erit: vbi vtraqꝫ vtitꝫ ad maiorē dictorū euidētiā. Eſt item mōſtratio iſta alia ab oſtēſiōe circulari ꝛ rōne ad ipoſſe deducēte ſyllogiſtice: lꝫ eteni ꝛ deductio ad ipoſſe poſſit accōmodari: nō tñ eadē eſt cū ea, quā artificioſe facim°: lꝫ talis, q̄li vtunꝫ Geometre, quū ad ipoſſe deducētes, hac tanqꝫ ꝑ expōnē q̄ſi nota vtunꝫ, ɔfuſe, quēadmodū ꝛ Algaçeles inqt, rōnes i mediū affe rēt: nec tñ ob id inficias imus, qn aliq̄ pacto ɔuiſio iſta ꝑ ſyllm̄ tertie figure ꝓbari poſſit ita, nullū .c. a. oē .c. b. ergo aliqḋ .b. nō eſt .a. poſt item per pīmā figurā ad incōmodū deduci hūc in modū: ponatꝫ eni .a. nulli .b. ineſſe, inſit etiā

Exēpluꝫ Algaçelis ꝺ ꝓpōne particulari negatiua.

Notādū pulchrum.

Dubia.

Reſpōſiones Alexandri.

b.alicui.a.cõſtruit̃ in pma figura/ꝙ a.alicui.a.non inſit: ſed abſurdũ rationibus vel ſyllogiſticis quum adhuc de ſyllogiſmo nulla facta ſit mentio.

¶ Si vero omni.a.ipſuz eoꝝ/ que ſunt.b.⁊.b. alicui eorum/que.a.ineriti: nã ſi nulli ⁊.a.eorum/que.b.nulli inerit: verũ ſuppoſitũ fuerat omni ineſſe. Cõſimilr aũt ⁊ ſi ꝓpoſitio ſm partem ſit: ſi eniz.a.alicui eorum/que.b. ⁊.b.alicui eoꝝ que.a.neceſſe eſt ineſſe: nam ſi nulli/ ⁊.a.nulli eorum/que.b.

¶ Sequitur ſm verum ac debitum docendi ordinez: vt de vniuerſalis affirmatiue conuerſione agamus: que lz digniſſimũ inter ꝓpõnes oẽs locum habeat/ſecũdũ tñ a negatiua locũ obtinuit: ꝙ hec nõ in ſe illa vero in ſeipſaz cõuertat̃: quã moderniores per accñs cõuerſionẽ appellauere: qð vt dilucidius fiat dicimus: per accñs ꝯuerſionem bifariã nũcupari poſſe/vel qa per alterius conuerſionẽ conuertat̃: vel qa nõ ſemp/ſed in materia aliq̃ determinata verificatã obtineat cõuerſionẽ: pori mõ vlis cõuerſionez per accñs vocitabimus/tanq̃ que nõ rõne ſui/ſed particularis grã in particularẽ cõuertat̃: naz qñ ex vli ſeqt̃ particularis: ⁊ que in parte eſt/ad ſeipſam retroagit: ob id ⁊ vlis in parte cõuertit̃. In ſcðo aũt ſenſu nõ in particularẽ/ſed ad ſeipſaz dicemus affirmatiuã vlem retrocedere: ſunt enim mãe alique in qbus lz vlez vliter cõuertere: quẽadmodũ ſi ꝑdicatũ ſubmqz equertibiles termini ſint: vt ſi dicã oĩs hõ riſibile eſt/lz ⁊ conuertẽdo/omne riſibile hoiem eſſe dicere. Ceterũ de iſta nulla facta eſt mẽtio: qa de cõuerſione ſimplr ptractare ꝓpoſuerat. [Si eniz.a.alicui.] Eadẽ rõne hoc eſt ꝑ vlis negatiue cõuerſionẽ oſtẽdit particularẽ affirmatiuã retroagi in ſeipſam: ſi vero in vlem aliquando cõuertitur/ hoc per accidens euenit ⁊ ratione materie.

Cõuerſio per accñs duplr diuiditur.

¶ Si autẽ.a.alicui eoꝝ/que.b.non inſit/nõ neceſſe ⁊.b.alicui eoꝝ/que.a.nõ ineſſe: vt ſi.b quidem eſt animal.a.vero hõ: hõ quidẽ enim non omni animali: animal aũt oĩ hoi ineſt.

¶ Particularem negatiuam nõ conuerti per materiam monſtrauit: ad deſtruendum enim demoliẽdũqz vnum ſufficit: quare vniuerſali monſtratione aut deductione ad incõmoduz opus nõ fuit: verum ſatis hoc fuit exemplo comprobare: nec tñ ignorandum ꝙ in cõtingẽti mã vtplurimũ in ſe ꝯuertit̃/vt aliqs hõ nõ eſt albus/aliqð albũ hõ nõ eſt: in neceſ. vero in vlem retrocedit affirmatiuam/vt aliqð aial hõ nõ eſt/oĩs hõ eſt aial: in impoſſi. aũt ad vlez cõuertit negatiuã/vt aliqs hõ lapis nõ eſt/nullꝰ lapis eſt hõ: ꝓpter itaqz ſtupẽdz variabileqz cõuerſionis iſtius modũ non ab re ꝯuerti eã negauit. ¶ Ceterũ ꝙ ⁊ hec ꝯuertat rõ in oppõm eſt: legit̃ eni nullũ.b.a.g̃ aliqð.b. nõ eſt.a. Iterũ nullũ.a.b.g̃ aliqð.a.nõ eſt.b. Tũc rõcinij grã ponamus pmã ꝓpõnem vocari.c.ſcðaz.d.tertiã.e. quartã.f.⁊ in hunc modũ arguamus particularẽ negatiuam terminis ad ſeipſaz ꝯuerti ea diſcurrẽdi reglã/quã vocãt cõmutatam cõuerſionẽ ſeu ꝓportionẽ ita ſicut ſe hz.c.ad.d. Ita.e.ad.f. igit̃ ſicut ſe hz.c.ad.e.ita.d.ad.f. ſed.c.⁊.e.cõuertunt̃/ergo ⁊.e.⁊.f.retrocedent. Huic nonnulli ⁊ magni reſpõdent nõ eſſe verũ/ſi duo ſint: quoruz alterũ ex altero cõſequat̃.ꝙ qcqd ex ꝯſequẽte/⁊ añte ẽt cõſequat̃: niſi eſſentialis inter ꝯñs atqz añs extiterit habitudo: quãob: ẽ fallaciã aiunt eſſe ꝯñtis: qñquidẽ particularis ſequit̃ ex vli nõ ꝑ cõuerſionẽ/ſed ex hoc ꝙ vlis ſuã infert particularẽ: ſed hec qd ad argmꝫ: ꝑfecto vt mi-

Qr particularis negatiua ĩ cõuertatur.

hi videt̃/qõnẽ nõ ſoluũt: ſatius itaqz vt accñtis fallaciã hic eſſe dicamꝰ: quũ eniz.c.ad.d.⁊.e.ad.f.cõparas ſilitudinẽ veneris ab inferẽtia: quũ vero.c.ad.e.ꝓportionez facis in ꝯuerſione: quũ itaqz mediũ rõ varietã fallaciã eſſe dicemus ſm accidẽs. ¶ Sed eſto cõcedamus ⁊ ꝓportionẽ/dicamuſqz aliter: ꝙ negatiua in parte duplici de cã vera eſſe põt: aut ꝑꝑ ea ꝙ vlis ſua vera eſt/aut in ſeipſa veritatẽ obtinebit. Si itaqz qð ſupponis/verũ extiterit particularẽ iſtã negatiuã veritatẽ hñe a ſua vli/concedimus pculdubio/ad ſeipſam cõuerti: ꝙ ſi dixeris non ob vlem/ſed ex ſui nã iſthanc verimonia cõprobari/planũ vel craſſius intuẽti ꝓportionẽ ſilitudinẽqz iſtã inter has fieri ꝓpõnes nõ poſſe: que enim cõuertit̃ vlis negatiua ſm partẽ tñ falſa eſſe poterit/vt nullũ aial hõ/ꝯuertẽs aũt ĩ toto falſa eſſe/vt nullus hõ aial: quas ob res ſub falſa in parte/vera particularis aliqua reperietur: ſub falſa vero in toto ne vnã qdẽ offendemus veritati ꝯſentiẽtẽ.

Negatiua particularis duobꝰ modis ſit eſſe vera.

¶ Sed amplꝰ que de negatiua vli dicta ſunt erronea eſſe videnť: quũ veritatẽ vtrobiqz cõuerſio iſta ſtabilez firmãqz nõ obſeruet: hec eniz vera eſt ex ſuppoſito/nullꝰ hõ ſcribit/hec aũt falſa/nullũ ſcribens hõ. Itidẽ hec vera/ nullus ſenex erit puer/⁊ hec mendax/nullus puer erit ſenex. Ceterũ ⁊ de particulari affirmatiua idez vi: hec vera eſt aliqs ignis eſt extinctꝰ/⁊ h̃ falſa/aliqð extictũ ignis: Cõſimilr hec vera/aliqs homo eſt mortuus: ſz iſta falſa eſt pculdubio: aliqð mortuũ eſt homo: que quoz ita ſint prenotãda quepiã ſunt/quo facilius dubitationibus his facere poſſimus ſatis: ⁊ ante oĩa ſcitu dignũ ꝙ ſcribẽs/ridens atqz huiuſcemodi reliqua eius ſunt nãe vt poſſint ⁊ actũ ⁊ potẽtiã ſignificare: ſi actum notemus: ſiqz ꝓpõ hec/nullus hõ eſt ſcribẽs/ꝙ actꝰ ſcribẽdi nulli ineſt homini: ſi vero potẽtiã/ſenſus eſt: ꝙ nullus hõ ſubiectũ põt eẽ actionis ſcribẽdi: ſi igit̃ in priori ꝓpõnẽ iſtã ſignificatione accipias/dicimus hanc eſſe verã/nullus hõ eſt ſcribens: eſt eteni eque cuz hac ſignificatõis/nullus hõ ſcribit: ⁊ itidẽ vera hec erit/nullũ ſcribens eſt hõ/ideſt ꝙ ſenſus ſit/ꝙ nulli actu ſcribẽti ineſt hõ: ſin autẽ in ſcða eas ſignificatione acceperis/nemini ambiguuz ꝙ vtraqz falſa eſt: atqz ita pme rõni fecimus ſatis. ¶ Sed ad hec aliud quoqz annotatione dignũ: ꝙ in qbuſdã ꝓpõnibꝰ accidit aliquãdo ſubm ꝑdicatiũe/vt moderniores inquiũt amplieri: ⁊ lz multi iſthũc ampliandi modũ negauerint: nõ tñ video/ quõ hoc poſſint cũ Ariſtotele aſſertare: nã vt reliq̃ miſſa faciam: nõne inferius vbi agit de ꝯtingẽti ꝓpõnẽ iſtã cõtingit omne.b.eſſe.a.in duplici accipi ſignificatione aſſerit/ aut cui ineſt hoc/aut cui ꝯtingit ineſſe: ꝙ ſi dicas hoc tñ fieri poſſe in dictionibus potẽtiã ſignificantibꝰ: qd demum videbis ad ea que in ſophiſticoꝝ elenchoꝝ pncipio idẽ dicit: quũ de equocati oẽ ptractat: vbi manifeſte aſſerit ꝓpõnẽ iſtã egrotãs ſanabat̃ in duplici ſenſu ꝓferri poſſe: aut ꝙ ille qui nũc egrotat/aut qui egrotabat pꝰ: quare quũ hec ita ſint/ſupponamus pro ꝯfeſſo: ꝓpõnes preteriti/aut futuri vbi duplicem poſſe ſenſum hñe/aut ſubto preſentiã ſignificãre/aut futurũ ꝑteritũue tẽpus denotãte: quo circa qcqd alij dixerint/dicimus iſtaz falſaz eſſe/ nullus ſenex erit puer/qñqdẽ ſignificãt/ꝙ nullus extãs vel futurus ſenex eſt puer: atqz itidẽ falſitate eam dãnari quã ꝯuertit̃ eã.ſ.que inqt/nullus puer erit ſenex: vt dilucide poſſumꝰ ꝯſpectare. ¶ Ceteꝝ amplꝰ ẽz annotãdũ ꝙ vbũ ſubſtantiuũ bifaria ꝑdicatiõe dicit̃/aut ꝑ ſe/aut ꝑ accñs: quũ ꝑ ſe ꝑdicat̃/extitiaz ſimplr notat/quũ ꝑ accñs ſeu ſm qd extitiã ſub ꝑdicati rõne: vt quũ dico Homerus eſt homerus ſimplr eẽ ſignifico: quũ vero hõeꝝ eẽ poetã aſſero/homerũ nõ exiſtẽ ꝑ ſe/ſz ſub h̃ ꝑdicato qð ẽ poeta annũtio: vt itaqz ad ꝓpoſitũ accedamꝰ: dicimꝰ recta legitiãqz ꝯuſione

Qr vlis negatiua nõ cõuertat: nec particularis affirmatiua.

Nõn⁹ dignũ

Aliud nõn⁹

Aliud nõn⁹

An couerſio ſit qdam modus rõcinãdi ꝛ ꝑ⁹ arguitur ꝙ ſic.

eãdē verbi nãꝫ obſcurãdã eſſe:ſꝫ quũ dico ignis eſt ex/
tinctus/eē ꝑdico ſm qd:quũ ∂o extinctuꝫ eſt ignis : eſſe
capio ſimplr:ꝙ ſi queras vñ iſthec ꝯueniat diuerſitas:
ĩdeo rõne ꝑdicatoꝝ:q̃rũ alteꝝ oppõnē ſigt ī adiecto:
alterũ ∂o minime. ❡ Quũ hec ita ſint querendum dein
ceps an hec quã vocamus ꝯuerſionē rõcinandi modus
quidã ſit/an ∂o alr:ꝛ ꝑmo arguim⁹ ꝙ ita. Omne eni id
per qđ ex notiori ad ignotiores dilucidatione venimus
rõcinandi modus eſt:quũ igiẜ couerſio ſic cõfeſſo ſe ha
beat/palã ꝑfecto ꝯuerſionē rõcinãdi eē vim. ❡ Amplı⁹

Confirmatio

qđcũqꝫ ꝯclõnē hꝫ diſcurrendi modus eſt:ꝯclo nãqꝫ:vt
nemini dubiũ rõciniũ diſcurſumqꝫ ꝑſupponit:ſed ita eſt
ꝙ couertēs ꝑpoſitio ꝯclo eſt ſm ꝙ ex couerſa infertur:
quēadmodũ in ſcđo prioꝝ ad ꝑncipiuꝫ inqt Ariſtoteles:
relinquiẜ itaqꝫ couerſionē:rõcinandi eſſe modũ. ❡ Ad

Arg^m ī opp^m

oppoſitas etiã partes arguimus:oĩa etenim rõcinãdi vis
vt in prioꝝ ſcđo aſſerit Ariſtoteles/aut a toto ad parteꝫ
aut a parte ad totũ/aut a parte arguit ad partē:ſꝫ couer/

Solutio.

ſio a nullo iſtoꝝ modoꝝ arguit. Sequiẜ itaqꝫ eã rõcinij
vim nullã obtinere:qđ ſi dicas eã a toto ad partē diſcur
rere/ſyllmqꝫ deminutũ/qđ greci ἐνθύμημα vocãt/rõnē

Inſtantia.

ſubire. Inſurgemus dicentes. Enthymema oē ad ſyllm
remeare ſi ꝑpõ/que in mēte detinet addita fuerit. Cete
rum ꝯuerſio pacto aliquo in ſyllm referri nõ põt:quũ in
duobus tñ terminis vt planũ eſt/exerceaẜ: relinquitur

Solutio.

itaqꝫ couerſionē enthymema eſſe nõ poſſe. Qđ ſi reſpõ/
deas in couerſione binos eſſe terminos ſm rem/veruꝫ

Inſtantia cõtra ſolonē.

rõne fieri tres:quēadmodũ ꝛ ī ſyllo ex oppoſitis. ❡ Cõ
tra inſtabimus hũc in modũ:ſylls ex oppoſitis nullã ra/
tione rõcinij neceſſitatē hꝫ ꝯſequētie:ceteꝝ ſi in hoc ali/
quid neceſſario cõſequit:illud oppõnis gr̃a magis con/
tinget/q̃ʒ vi ſyllogiſtica. Preterea in ꝑma figura rõcina/
tio ex oppoſitis nullo mõ fit:ergo nec ꝯuerſio cõſiſt:qđ
ſi aſſeras abſurdũ ſequiẜ ꝯuerſionē couerſione ꝑfici:oēs
nãqꝫ ſylls ſcđe ac tertie figure quũ ſit imperfecti ꝑfi/
ciũtur couerſione dum ad ꝑmã reuocaẜ figurã. Couerſio

Solutio.

itaqꝫ ꝯuerſione ꝑficieẜ. Qđ ſi dicas abſurdũ nõ eſſe ꝯuer
ſionē ab imꝑfecto ſyllo ſortiri neceſſitatē:a ꝯuerſione ∂o

Inſtantia.

ſyllm imꝑfectũ euidētiã hẽre neceſſitatis. Id refutabim⁹
dicentes/apparentiaꝫ in ſyllo eius eſſe nature/vt neceſ/
ſitatē ꝑſupponat:prius eteni rõcinatio eſt ꝙ eſt rõ neceſ/
ſitatē hñs ꝯſequētie:deinceps ꝛ euidētiã accipit ab alio
neceſſitatis:abſurdũ ergo ꝯuerſionē euidētiã ſibiipſi ex/
hibere rõcinãdi:quũ nullã ex ſe neceſſitatē habeat. Pre
terea ꝑncipiũ ꝑncipiatiqꝫ re atqꝫ nõ diſtincta ſeiunctaqꝫ
a ſeinuicē eſſe debent:ſꝫ nulli dubiũ couerſionē ſylloruꝫ
ſecũde ac tertie figuraꝝ ꝑncipiũ eē:ꝯuerſio itaqꝫ nõ inni
ria aliud erit a ſyllo. Deinde ꝯclo/vt manifeſtũ eſt/aliđ
eē dꝫ a ꝑmiſſis:ſꝫ ī aliq̃ ꝯuerſiõe/ꝯuerſa couertenſqꝫ idē
ſũt:ſeqẜ itaqꝫ ꝯuerſionē ad ſylli rõneꝫ traduci nõ poſſe.

Couerſio cõſequentia eſt: nõ aũt ſyllo.

❡ Quũ hec itaqꝫ ſic ſe habeãt dicimus ꝯuerſionē ꝯſequē
tiam eſſe nec tñ ſyllm/ſylliue partē aliquã:ſed ſm oēm
inferēdi nãm a ſyllo ſeiunctã:qđ ſi dicas ꝯſequētiã oēm
reduci tandē ad ſyllm:id ꝓculdubio negandũ autumo:
nã quēadmodũ ꝛ Alexander inqt cõmuni⁹ cõtinētiuſqꝫ
eſt nečio ꝯſequi/q̃ʒ ſyllogiſtice:in ꝯñtis eniꝫ habitudini/
buſqꝫ ꝛ cõtinuis atqꝫ coniunctis ex neceſſitate ſequitur
ꝯclo nec tñ ſyllogiſtice. Dicimus itaqꝫ ad rõnes conuer/
ſionē diſcurrendi modũ quēpiã eſſe/nec tñ ſyllm ſeu ad
ſyllm reduci: ſed rõcinationis principiũ eſſe:quo ſcđe ac
tertie figure ſylli rõcinãdi capiant apparētiã:ꝙ ſi dicas
diſcurrēdi vim oēꝫ/aut a toto ad partē/aut econuerſo/aut
a parte eſſe ad ptē reſpõdemus diuiſionē illã de his fie/
ri/que ad ſyllogiſmi vim rationēqꝫ reuocãtur:quemad/
modum in priorum ſecundo liquidum eſt.

❡ De ꝯuerſiõe ꝑpõnũ neceſſariaꝝ. Cap. III.

EOdem aũt modo ſe habebit ꝛ in
neceſſarijs ꝑpõnibus: vlis eniꝫ ne
gatiua vliter couertiẜ: affirmatiua
rum ∂o vtraqꝫ ſm partē. Si eniꝫ
neceſſe eſt.a. eorũ que.b.nulli ineſſe:neceſſe
ꝛ.b.eorum que.a.nulli ineſſe : ſi enim alicui
contingit: ꝛ.a.eoruꝫ que.b.alicui ꝯtingeret.

Quãq̃ʒ qđ neceſſariuꝫ ſempiternũqꝫ eſt/quēad/
modũ ſuperius in libro de interpreta
tione dixit Ariſto.nã atqꝫ ordine vniuerſi ꝑcedit:velde
que ſunt trãſmutabiliaqꝫ ſunt merito ꝯſequunẜ. Ipſi⁹
tñ ineſſe nã tanq̃ʒ ꝛ ſimplicior ꝛ dilucidior ſm doctrine
modũ p^m occupat locũ. Deinceps ꝛ neceſſarie ꝑpõnes
ſubſequunẜ:quũ ſimilē couerſionis modũ obtineãt cuꝫ
his que ineſſe ſunt:quãobrē poſteaq̃ʒ hucuſqꝫ de con
uerſione ꝑpõnũ ineſſe ꝑtractauit:nõ iniuria de ne/
ceſſarijs exordiũ fecit inquiens ꝯſimilē neceſſarias con/
uertēdi modũ obtinere:ſcias tñ velim quēadmodum ꝛ
Alexander aſtipulaẜ/ꝙ de neceſſarijs ſimplr ſermo in

Nota vt Alexander inqt de qb⁹ ꝑpõnibus in ꝑñtia ſit ſermo.

ꝑñtia eſt/nõ aũt de neceſſarijs cuꝫ determinatione/ſiue
ꝛ melius de nečijs ſimplr ꝑma intētio eſt/ſcđa de neceſ
ſarijs ex determinatiõe. ❡ Si eni neče.] Vlis inqt nečia
negatiua/hoc eſt nečia affirmatiua:in qua modus de vli
dicto negatiuo ꝑdicaẜ:terminis in ſe retrocedit:ſi eniꝫ ne
ceſſe eſt nullũ.b.eſſe.a.neceſſe ꝛ nullũ.a.eē.b.qđ ſi neges:
eius ergo oppoſitũ tibi erit cõcedendũ.a.vꝫ.alicui.b.cõ/
tingere: vbi animaduertas:quēadmodũ inqt ꝛ Aluiſdus
Roſad.ꝙ ꝑpõni neceſſarie vli negatiue/due opponun
tur mãe:neceſſaria inquaꝫ atqꝫ ꝯtingēs:qđ vt planĩ⁹ fiat
dicim⁹ nos in exēplo huic ꝑpõni/que eſt neceſſe eſt nul
luꝫ.b.eſſe.a.tres opponi ꝑpõnes/ꝛ hãc neceſſe eſt aliqđ
b.eſſe.a.ꝛ hanc aliqđ.b.eſt.a.ac demũ iſtã quoqꝫ ꝯtingit
aliqđ.b.eſſe.a.ſꝫ qm̃ ineſſe ipſaꝫ/ꝯtingētia ſibi/vt ſupra
diximus/vēdicat nãm:idcirco poſſibilē neceſſariãqꝫ pro/

Dubium

poſitiões tñ illi opponi aſſeremus. Qđ ſi q̃ras cur Phs
contingentem tñ oppoſuit. Rñdemus ſm ſniam Alu/

Solutio ſm Auer.

lidi Roſad.ꝙ iſthoc ea de cã factitatuꝫ eſt:qm̃ ſi neceſ/
ſariã accepiſſemus eadē cũ ꝑpõne negatiua vli ineſſe de
mõſtratio faciēda fuiſſet:hoc eſt expoſitione ſenſibili ac
quēdã:q̃a ergo ſatis ex ſupradictis probatio hec manife
ſta erat:nõ immerito itaqꝫ eam ſilentio inuoluit de ea tñ

Dubium

mētionē faciē:que ſupradicte eſſet diſſimilis. ❡ Sed
abſurdũ diceret qſpiã ꝑfecto eſt per cõtingētis ꝯuerſio/
nem/de qua hucuſqꝫ nihil dictũ eſt neceſſariã negatiuaꝫ
couerti monſtrare:ita enim per ignoti⁹ ignotũ cõfirma

Reſpõſio ſm Albertũ.

ri ac ſtabiliri accidet. ❡ Reſpõdet Diuus Albertus/in
cuius ſniaꝫ Philoponus atqꝫ Alexãder ꝑcedibus ēt ve/
niunt mõſtrationē hanc haud ſanciri ꝑ cõtingētis ꝯuer/
ſionē/ſed in deductione ad incõmodũ totã firmari:quũ
etenim vt aliquantũ infra cõfeſſum erit cõtingens illud
ſit/quo nõ exiſtẽ neceſſario/poſito aũt eſſe ꝑpter hoc ni/
hil erit īpoſſibile:ſi ꝑpoſitio iſta ineſſe ponaẜ/ex ea me/
rito nihil abſurdi cõſequi neceſſariũ erit:ſed abſurdum
qđqꝫ eſſe minime põt/ſequiẜ:nõ itaqꝫ ꝑpoſitio illa poſ/
ſibilis extitit:qđqꝫ hoc ita ſit/ponamus:aliqđ.a.b.eſſe/ꝗ
vt ſupra oſtēdimus ꝛ aliqđ.b.a.erit:qđ ꝓculdubio vleꝫ
deſtruit neceſſariã negatiuã:ſi itaqꝫ ex ea ꝑpõne ineſſe
poſita incõueniens ſecutũ eſt:non erit vtiqꝫ contingens.

Aliud dubiũ.

❡ Sed inquiet alius redire iterũ ꝑmã ambiguitateꝫ ꝑ
ignotius ignotũ. vꝫ. ſtabiliri comprobariqꝫ:nondũ enim

Solutio.

contingēs definitũ erat/atqꝫ ideo ignotũ. ❡ Dicimus ꝛ
ad hoc ꝙ de cõtingēti abũde quo ad hoc ſpectat in libro

de interpretatione

de interpretatione pertractatũ fuerit: ꝛ idcirco ignotiori hoc in loco nullo pacto eſt vſus.

℃ Si autẽ ex neceſſitate .a. omni vl' alicui eorum que .b. ineſt: ꝛ .b. alicui eorũ que .a. neceſſe eſt ineſſe: ſi eniʒ non neceſſe, neqʒ .a. alicui eoꝝ/ que .b. ineſſe vtiqʒ ex neceſſitate.

℃ Uult hoc in loco vlem particularẽq; affirmatiuas neceſſarias terminis conuerti declarare/ ꝛ has ambas tãq̃ breuitatis ſtudioſiſſimus ſimul mõſtrat. Si enim non neceſſe. Scribit inq̃t Philoponꝰ in nõnullis codicibꝰ ſi enim ꝯtingit nulli: melius tñ aũt eſt/ vt legamus: ſi eniʒ nõ neceſſe: ſi ꝟo poꝛi mõ cõtextus ſe hẽat: dicẽdum erit ꝑhĩa ꝛ modũ mõ/ ꝛ quantũ quãto: ꝛ quale quali oppoſuiſſe. Ceteꝝ addit ille: ſcriptura iſthec ꝓperã ſe hʒ: nõ .n. ex ſuppõne ad incõmodum poterimus rõnẽ deducere: nãq; vlis affirmatiua ꝯtingẽs equalet vli negatiue ꝯtingẽti: qḋ quiʒ ita ſit/ particularis neccia affirmatiua duas hẽbit oppoſitas/ vnã per ſe/ hoc eſt vlez negatiuã ꝯtingẽtem: per accñs aliam/ hoc eſt vlez ꝯtingẽtẽ affirmatiuã: ꝙ ſi ex vli negatiua aliqḋ ſequit̃ incõmodũ: non tñ hoc ex affirmatiua ꝯſequet̃: ꝛ vt hoc dilucidius appareat dico iſtã nõ eẽ bonã ꝯuerſionẽ: neceſſe eſt aliqḋ .b. eſſe .a. ḡ neceſſe eſt aliqḋ .a. eſſe .b. ꝙ ſi queras oppoſitũ: damus oppoſitũ diſiũctiue: vl' ꝯtingit nullũ .a. eſſe .b. vel ꝯtingit omne .a. eſſe .b. ꝛ quãq̃ fortaſſe ex vli negatiua ꝯtingẽte poſita in eſſe/ aliqḋ ſequit̃ incõmodũ/ nõ tñ idẽ ex affirmatiua vli vtriq; ſequet̃: vlis etenim affirmatiua in particularẽ cõuertebat̃ vnde ſi oẽ .a. erit .b. ꝛ aliqḋ .b. erit .a. que nullo pacto hãc deſtruit/ neceſſe eſt aliqḋ .b. eẽ .a. nã neceſſe aliqḋ/ ꝛ ꝯtingit aliqḋ/ ſiue ineſt aliqḋ/ nõ ſeinuicẽ perimunt: dicimus enĩ hãc verã eẽ: neceſſe eſt aliqḋ corpus moueri/ ꝛ hãc: ꝯtingit aliqḋ corpꝰ moueri itidẽ veritati ꝯſentire: que quũ ita ſint/ ſatius eſt/ vt legamus/ ſi .n. nõ neceſſe: ſʒ ꝓfecto meo periculo dixerim neq; hoc ẽe pacto rõnis huꝰ vim euitari poſſe: quero enim ꝯſilr cui equaleat ꝯdictoriũ illud ꝓ totius negationẽ aſſignatũ: ꝛ ita iterũ poꝛ redibit difficultas: idẽ enĩ eſt nõ neceſſe aliqḋ .a. eſſe .b. ac ſi diceremus ꝯtingit nullũ .a. eſſe .b. vel cõtigit oẽ .a. eẽ .b. ꝛ quũ oporteat ex toto oppoſito incõmodũ ſequi/ ex altera tñ oppoſiti iſtius parte/ vt cõfeſſo cõſtat/ incõueniẽs ſequit̃: ex vli inq̃ñ contingẽte negatiua ineſſe poſita. ℃ Ut itaq; rõni huic q̃ difficillima ẽ faciamus ſatis/ ꝓnotãdũ: ꝙ ois mõſtratio diſcurſuſq; ex dilucidiori ſemꝑ ignotiꝰ ſtabilire cõtẽdit: nũq̃ aũt ex ignotiori ad notioꝛis cognitionẽ deuenimus: qḋ quiʒ ita ſit/ quũ affirmatiua ꝓpõ ſimplr/ negatiua ꝛ notior ꝛ dilucidioꝛ ſit/ dicemus negatiuã ex affirmatiua mõſtrari/ non aũt ecõtrario: ꝛ ideo negatiua nec̃ia duas hẽbit ꝓpõnes oppoſitas/ ꝛ eã que ſibi ſm ſui nãʒ opponit̃ hoc eſt vlez affirmatiuã ꝯtingẽtẽ/ ꝛ eaʒ que hac notior dilucidioꝛq; eſt/ q̃a notioꝛis dilucidioꝛiſq; oppoſitũ reddit/ vlem inq̃ ꝯtingentẽ negatiuã: que ideo notior clarioꝛq; eſt/ q̃a nec̃ie affirmatiue eſt oppoſita/ que nec̃ia negatiua tanq̃ que affirmatiua ſit/ ꝛ dignior ꝛ dilucidior eſt: ſʒ neceſſarie affirmatiue vnicã tñ ꝯtingẽtẽ opponi dicemꝰ .i. vlez negatiuã cõtingẽtẽ/ quã poſitã ineſſe cõuertẽtes ad ꝯdictoꝛis ſermonẽ deducimus: atq; ita ſi ex hac incõmodũ accidit ex toto oppoſito ipſum dicemus conſequi.

℃ Priuatiuum ꝟo in parte: nõ conuertitur ob eandẽ cauſam/ ob quã ꝛ prius diximus.

℃ Particularis inq̃t negatiua nec̃ia nõ cõuertit̃ eadem de cã: que ꝛ ſuperiꝰ in ꝓpõnibꝰ inexñtibꝰ tradita eſt: vbi videt̃ inq̃t Philoponꝰ/ quaſi ſupius cãm aſſignaſſe cur particularis inexñs negatiua nõ cõuertat̃: qḋ tñ ſecus eſt: ſed eandẽ cãm appellauit. i. eundẽ modũ: eodẽ nãq; mõ mõſtrat̃ particularis nec̃ia terminis non cõuerti/ quo ꝛ particularis inexñs hoc eſt allata per exẽplũ ꝛ idẽ etiaʒ exẽplũ inſtãtia: nõ enĩ ſequit̃/ neceſſe eſt aliqḋ aial nõ eẽ hoiez. ergo neceſſe eſt aliquẽ hoiez nõ eẽ aial. ℃ Uerũ enĩuero quo faciliꝰ exactiuſq; ea ſciamꝰ dignoſcamuſq; que ſupius cõmemorata ſunt: debemus aīaduertere/ ꝙ lʒ quatuoꝛ tñ modi in vſu ſint ſm quos modales denominamus ꝓpõnes: ꝓples tñ ꝛ alij reperiunt̃/ q̃bus ꝛ verbi nãm ꝛ ꝑdicati cũ ſubto inherẽtiã determinamus: ſed q̃m aut raro hẽ veniũt in ſyllm/ aut eãdeʒ cũ ꝓpõnibus inexñtibꝰ ꝯuerſionẽ obtinẽt: idcirco de his nullam fecit mẽtionẽ: iſta enĩ vliter cõuertit̃/ nullũ hoiez eſſe lapidẽ eſt veꝝ. ḡ verũ eſt nullũ lapidẽ eſſe hoiez: ꝛ cõſilr de reliquis dicendũ erit: vli inquã affirmatiua ꝑticularibuſq; ꝛ affirmatiua ꝛ negatiua: ꝛ hoc ſemꝑ ſeruatis regulis ſyllogiſticis: queadmodũ ꝛ ſuperiꝰ dicebamꝰ: vt ſi vnũ cõuertibiliũ eſt verũ ꝛ reliquum: ꝛ ſi añs eſt veꝝ: ꝛ ꝯñs: vñ q̃a nulla regula eſt/ que dicat/ ſi añs eſt falſum/ ꝙ ꝯñs ſit falſum/ ideo talis ꝯuerſio nulla eſt: oẽm hoiez eſſe albuʒ eſt falſum: igit̃ aliqḋ albũ eẽ hoiez eſt falſum: cõſilr non ſequit̃/ hõ eſt aial eſt per ſe ꝑmo mõ. ḡ aial eſt hõ eſt ꝑ ſe primo mõ: q̃m regula nulla aſſerit/ ꝙ ſi añs eſt ꝑ ſe/ ꝙ ꝯñs ſit ꝑ ſe: ꝛ hunc in modũ de oībꝰ huiuſcemodi ꝓpõnibus dicẽdũ erit. ℃ Ceterũ ſunt qui cõuertẽdi ſupradictos modos deſtruant: inquit enĩ queadmodũ ꝛ concedimus iſthanc verã eẽ/ nullus hõ nec̃io eſt grãmaticus/ hanc tñ falſitate dãnari/ que eſt/ nullũ grãmaticũ nec̃io eſt hõ. ℃ Sunt q̃ vt rõni huic faciãt ſatis: ꝓpõnes tales diſtinguẽdas eſſe autumẽt: aiũt enĩ duplicẽ iſtaꝝ ſenſuʒ eẽ: cõpoſitionis vnũ/ alteꝝ diuiſionis: adduntq; ariſtotelicas ꝯuerſiões in ſenſu fieri cõpõnis/ nõ aũt diuiſionis. ℃ Qḋ vt clarius dilucidiuſq; ſit dicimus nos ꝓpõnez iſtã/ nullus hõ nec̃io eſt grãmaticus duplicẽ ſenſum exprimere/ aut enim modus ille verbo cõponit̃ ꝛ a ꝑdicato ſeiũgit̃/ aut a ṽbo ſepat̃ ꝛ ꝑdicato cõponit̃: ſi priꝰ: ſenſum facit cõpoſitionis/ aſſeritq; ipoſ̃e eſſe hoiem aliquẽ grãmaticũ eſſe: ſi 2ᵐ: ſenſum hʒ diuiſionis ſignificatq;/ ꝙ hoc predicatũ grãmaticuʒ nõ ineſt alicui hoi ex neceſſitate: quũ hec igit̃ ita ſint aiunt iſti ꝯuerſiones illas veras eſſe in ſenſu cõpoſitionis/ falſas aũt in ſenſu diuiſionis atq; ita iſtãtias ſoluũt: nos aũt ꝛ cõpoſitiõi ꝛ diuiſioni haſce ꝯuerſiones applicari poſſe dicimꝰ/ dũmodo eũdẽ ſemꝑ ſenſuʒ obſeruẽt: ita ꝙ ſi vna in ſenſu fuerit cõpoſitionis/ ꝙ ꝛ reliq̃ in eodẽ ſenſu accipiat̃: quãobrẽ dicimꝰ ꝛ ꝓpõnez illã ꝯuerti/ ſi idẽ ſenſus vtrobiq; ſeruet̃: vñ ſi hec eſt vera in ſenſu diuiſiõis/ nulli homini ex neceſſitate ineſt grãmaticũ/ ꝛ ſua itidẽ ꝯuertẽs vera erit: que inq̃t/ ꝙ nullum nec̃io exñs grãmaticũ eſt hõ. Altrinſecus ꝟo q̃a in ſenſu cõpoſitionis hec falſa eſt/ nec̃iaʒ eſt nullũ hoiez eẽ grãmaticũ itidẽ in eodem ſenſu hec eſt falſa/ nec̃ium eſt nullũ grãmaticũ eẽ hoiem: atq; ita confeſſum eſt/ qḋ iſti negant/ ꝯuerſionis regulas iſtas/ tam diuiſo/ q̃ cõpoſito ſenſui poſſe accõmodari. ℃ Alij tñ alr inq̃ũt ꝓpõnes neceſſarias biſariã ſcindi/ vt ꝛ ſuperius aſſerebamus: alias ſimplr/ alias ſm quid nec̃ias vocari: ideoq; aiũt has magnifice ꝯuerti: nullus hõ neceſſario eſt grãmaticus/ nullũ grãmaticũ nec̃io eſt homo: ꝛ ſcḋaʒ iſtã verã eẽ: nãq; veꝝ eſt ꝙ ſimplici neceſſitate hec nullo pacto dicẽda eſt neceſſaria: grãmaticũ eſt hõ: ſed ſi nec̃ia nũcupãda erit/ ſm q̃d nec̃ia dicet̃/ atq; itidẽ poꝛ intelligenda erit/ quia ſi neceſſitatez ſm q̃d dicerẽ ꝙ ꝓculdubio vtraq; eſſet falſa: nãq; iſta nec̃ia ẽ ſm q̃d/ hõ ẽ grãmaticũ/ vt de ſupioꝛibꝰ liquet vtraq; iſtaꝝ ſolonũ bona eſt: antiquoꝛ tñ q̃ ꝓceſſit.

Notandum.

Nota plures ꝙ quatuoꝛ eſſe modos/ ſʒ q̃ modales denominamꝰ ꝓpoſitiones.

[illegible] ꝓpõ negatiua vlis de nec̃io/ nõ conuertat ſimpl'.

Solõ q̃ndã

Solõ ꝓpria.

Alia ſolutio.

¶ De ꝯuerſione ꝓpōnū ꝯtingētiū. Cap. 4m.

In contingētibus ꝟo q̄m multifariam dicit̄ ꝯtingere: etenim neceſſarium ⁊ non neceſſarium ⁊ poſſibile contingere dicimus.

Diuiſio Alberti de ꝓpōne ꝯtingēti. Merito vltimū locū obtinuere ꝓpōnes/que contingētes nūcupant̄ tanq̄ ⁊ compoſitionē quandā ſignantes ⁊ a ſupradictis diuerſum ꝯuerſionis modū retinētes. Ceterū qa mā hec perq̄ difficilis eſt/ ideo attētione ſtudioq̄ nō mediocri op⁹ erit: ꝑſertī quū in hac ꝯtingētis diuiſiōe diuerſi diuerſa ſenſerint. ¶ Diuus nāq̄ Albertus vir ꝑfecto magnus longe ſecius diuiſionē iſtā intellexit/q̄ ⁊ Alexāder ⁊ Philopon⁹ ⁊ diu⁹ Seuerin⁹ ac ipſemet deniq̄ Ariſtoteles acceperint: ait enim. Diſtinctionē hāc modorū potius eē ꝯtingētis q̄ ſpēꝝ/quū alioqn ꝯtingēs/qd̄ eſt quaſi genus neceſſarij nō neceſſarijq̄ inter reliquas cōnumeret̄ diuiſiōis iſti⁹ preſ: ideo per ꝯtingēs neceſſarium illud intelligit/qd̄ ꝓpōni neceſſarie equā obtinet ſortē/per nō neceſſariū/qd̄ ad vtrālibet partē flectit̄: qd̄q̄ ⁊ in natū ⁊ infinitū diuiditur: per poſſibile aūt ꝯtingēs qd̄ eſt quaſi genus ad neceſſariū ⁊ nō neceſſariū.

Cōtra intētionē Alberti de ipſa ꝯtingēti ꝓpōne. ¶ Verū q̄ diuiſio hec nō ſit idonea rōnib⁹ ſatis euidētib⁹ arguimus: p̄mo nāq̄ abſurdū ſi gen⁹ ꝯtra ſpēm diſtinguamus: nā iſta diuiſio aut eſt equoci in equiuocata/aut gn̄is in ſpēs/aut totius in partes: nō equoci/ quādoqdē ex Alberti ſnīa ſm̄ eandē rōnē ꝯtingēs aliud de neceſſario ⁊ nō neceſſario ꝑdicat̄: nō etiā tot⁹ in partes/vt planum eſt: nec gn̄is etiā in ſpēs: qd̄ monſtro: genus eniꝫ nō venit in diuiſionē cū his/quoꝝ eſt genus: neq̄ eni cōſueuimus dicere/q̄ animaliū alia ſunt aīalia/alia hoīes ⁊ alia equi: q̄ ſi dixeris: ideo genus iter ſpēs cōnumerari: qm̄ iſthec diuiſio modorum potius ſit/q̄ ſpēꝝ/⁊ multa accidūt ꝯtingēti cōmuni/que nō accidunt ſuis ſpeciebus.

Solutio.

Inſtantia. ¶ Cōtra inſtamus dicētes/q̄ eodē mō oīa gn̄a in diuiſione cuꝫ ſuis ſpēbus venirēt: quū ⁊ illis multa rōne ſue accidāt cōtraria: q̄ ſpēbus ſuis minime cōpetūt. ¶ Preterea iſta eſt/quēadmodū ingt diſtinctio modoꝝ non ſpēꝝ: igit̄ aut alius a ſupioꝝib⁹ dandus erit diuidēdi modus: aut equoci in equiuocata erit diuiſio: que tū ambo illi negāt. ¶ Preterea nihil eiuſdē rōnis ſꝫ eē cōmune actui ⁊ potētie/vt planū eſt: nō igit̄ recte ponit̄ poſſibile illud altū ſeu cōe: ⁊ hoc idē firmat̄ auc̄te diui Seuerini qui ingt poſſibilitatē cōeꝫ actui atq̄ potētie equocā eē. ¶ Itē ingt inferi⁹ Ariſto. neceſſarias ⁊ nō neceſſarias negatiuas ſilr cū ꝓpōnib⁹ inexiſtētib⁹ ꝯuerti/que ꝟo ꝯtingētis vt in plurib⁹ nō ſilr: ergo nō intelligēdū per ꝯtingēs nō neceſſariū cōtingēs natum atq̄ infinitū: quū aliogn vt cōfeſſuꝫ eſt vlis negatiua ꝯtingētis nati nullo pacto terminis conuertat̄/vt inferius perſpicuū erit. ¶ Preterea

Alia opinio de ꝯuerſione cōtingentis alti. Rones ad oppoſitam. Prima rō. inquiūt iſti nō poſſe ꝯtingētis alti cōuerſiones verificari niſi in ſuis ſpēbus: igit̄ nullā hꝫ nām a ſuis ſeparatā ſuppoſitis: quare equocū ⁊ ſolo noīe cōe erit. ¶ Sed ⁊ ad oppoſitas partes adducunt̄ ſatis efficaces rōnes: nā cōtingēs opponit̄ vt clarū eſt neceſſario/aut ḡ illud eſt ꝯtingēs neceſſariū aut nō neceſſariū/aut natū ſeu infinitū: ſꝫ nullū iſtoꝝ pōt eſſe totū neceſſarij ꝯdictoriū/ſequit̄ itaq̄ dari quoddaꝫ ꝯtingens cōius iſtis/qd̄ opponat̄ neceſſario: q̄ aūt neceſſario non ꝯdicat ꝯtingēs neceſſariū/mōſtro: ſequeret̄ eni duo ꝯdictoria eē ſimul falſa: qd̄ abſurduꝫ: hec enim falſa eſt: neceſſe eſt nullū hoīem currere/⁊ hec itidē/ſi fuerit ꝯtingētis neceſſarij ꝯtingit aliquē hoīem currere: qa idē ſigt/q̄ neceſſe eſt aliquē hoīem currere qd̄ abſurduꝫ: neq̄ etiā ꝯtingēs non neceſſariū: qa vel ꝑ nō neceſſariū intelligēdū eſt natuꝫ atq̄ infinitū/quēadmodū aſſerit Albertus aut ꝯtingēs: qd̄ equiualet ꝓpōni inexiſtēti: quēadmodū ⁊ Alexāder ⁊ Philoponus aſſeruere: ſiue eniꝫ p̄us ſiue 2m dixeris, ſequit̄ incōmodū/qd̄ antea deductū eſt: duo. vꝫ. ꝯdictoria eē ſimul falſa: nā hec falſa eſt: neceſſe eſt nullū hoīeꝫ eē aīal/⁊ hec itidē: ꝯtingit aliquē hoīem ꝯtingēti non neceſſario ſeu nato aut infinito eſſe aīal: quū itaq̄ nullū iſtoꝝ contingētiū ꝯdicat neceſſario/ſequit̄ aliud cōius ꝯtingēs dandū eſſe. ¶ Amplius Ariſtoteles inferius in miſtione cōtingētis ⁊ inexiſtētis in p̄mo figura ex maiore inexiſtēte negatiua ⁊ minore ꝯtingēte: ſequitur ingt ſyll̄o nō eius ꝯtingētis qd̄ determinatū eſt/ſꝫ nulli ineſſe ex neceſſitate: hoc eniꝫ eſt ꝯdictio facte ſuppōnis: poſitū eſt eni a/ex neceſſitate alicui/c/ineſſe: ſyll̄s aūt ꝑ impoſſe eſt oppoſite dictionis: ſi itaq̄ ꝯtingēs in hac ꝯcluſiōe miſtione/neq̄ eſt neceſſariū neq̄ nō neceſſariū: erit igit̄ aliud cōme. ¶ Preterea/inquit idē inferi⁹/q̄ ex maiore vli negatiua neceſſaria ⁊ minore cōtingēte ſequit̄ ꝯclō inexiſtēs: ⁊ addit: manifeſtū eſt aūt qm̄ ⁊ eius/qd̄ eſt ꝯtingere nō ineſſe ſit ſyll̄s/ſiqdē ⁊ nō ineſt: quare velle videt̄ q̄ ex inexiſtēte ſequat̄ ꝯtingēs: ḡ dabit̄ aliqd̄ cōtingens: qd̄ neq̄ natū ſeu infinitū neq̄ neceſſarium erit. ¶ Amplius ponit atq̄ arguit Ariſtoteles regulaꝫ iſtā/q̄ ſi aṅs eſt poſſe/q̄ ⁊ ꝯñs eſt poſſe: q̄ ſi intellexeris de ꝯtingēti neceſſario tm̄/aut ꝯtingēti nō neceſſario manifeſtum cōcludet̄ falſum: ſit eniꝫ ſyll̄s iſte: oē currēs aīal/oīs hō currēs/oīs hō aīal: planū ꝑfecto eſt aṅs rōcinationis huius ꝯtingēs eſſe natū/ꝯñs ꝟo neceſſariū: dādū eſt itaq̄ aliud ꝯtingēs cōius: quū aliogn ⁊ ibidē dicat Aluidus Rof. q̄ intelligenda eſt regula illa de contingenti cōmuni: qd̄ eſt illud/quod opponitur impoſſibili.

Secūda rō.

Tertia rō.

Difficultas vtrius ꝯtingētis ſignificatoꝝ. Quum hec itaq̄ ad vtrūlibet parteꝫ valde ſint ambigua dicimus nos/quū poſſibile atq̄ ꝯtingēs ſola vt oēs fatent̄ voce differūt/q̄ totidē modis ꝯtingēs dicet̄/quot ⁊ poſſibile ipſum: atq̄ vt faciliora cognitu ſint nobis iſthec/aliquātulū paulū ex ordiēdum cēſeo: vt eniꝫ ⁊ Ammonius ⁊ diuus Seuerinus in libro de interpretatione referunt poſſibile diſtinguitur nō vt genus/ſed vt vox in ꝓpria ſigta: aliud nāq̄ actu/ potentia aliud ſeu aptitudine. Iterū qd̄ actu diuidit̄ nō tanq̄ vox/ſed velutī genus: qm̄ aliud rei innatū eſt: qd̄ greci ἐνδεχόμενον. hoc eſt ſpecificuꝫ vocitāt: aliud acceſſoriū/qd̄ illi ἐπίκτητον, qd̄ in natū iterū ſcindit̄/nam aliud eternū vt celū moueri/aliud nō eternū neq̄ i eternis/ſed quoad ſubta extiterint/vt quū dicimus ignē iſtū poſſe calefacere: qd̄ ꝟo acceſſoriū de potētia ad actū migrauit/vt quū dicaꝫ poſſibile eſt me ſcribere/ſuppoſito q̄ ita ſit. Qd̄ ꝟo poſſibile dicitur/q̄ nō ſit actu ſed potētia tm̄/adhuc ſecat̄: aut eniꝫ eſt in potētia neceſſaria/aut non neceſſaria: neceſſaria vt poſſibile eſt ſolē ingredi p̄mas ptes cancri/quū ſit i capricorno: nō neceſſaria ꝟo potētia aut ad actū deduci pōt/aut ſemꝑ in potētia eſt. p̄us eſt vt ſi dicā poſſe me ambulare/quū ſedeā: 2m/vt quū aſſerimus continuum poſſe in infinitū diuidi. ¶ Vt itaq̄ diuiſionē iſtā ꝓpoſito accōmodemus/dicim⁹ per ꝯtingēs neceſſariuꝫ Ariſto. intellexiſſe/⁊ qd̄ in actu neceſſario eſt/⁊ qd̄ in potētia neceſſaria: ꝑ non neceſſariū ꝟo/qd̄ in actu nō neceſſario: qd̄ idē eſt cū ꝓpōne inexiſtēte: per poſſibile aūt/qd̄ in potētia eſt nō neceſſaria: qd̄q̄ poteſt eſſe/quū nō ſit/⁊ quū fuerit pōt etiā non eſſe: ⁊ hoc eſt contingēs illud/qd̄ oēm neceſſarij nām deſtruit: quū enim neceſſariū duo dicat vtplurimū/⁊ ꝑdicatū ineſſe ſubto/⁊ non poſſe nō ineſſe: hoc poſſibile oppoſitū totum aſſerit ⁊ ꝑdicatū nō ineſſe ſubto/⁊ poſſe cum inſit nō ineſſe. Tale itaq̄ contingens inferius etiā definiet̄ vt videbimus/diuideturq̄ in natum atq̄ infinitū ſeu in contingens vt in pluribus/vt in

paucioribus ⁊ equalr:qḋ ab Ariſto.in libro de interpre. vocaꝛ ꝑprie ὁπότερον ἔτυχεν. ⁊ quo facilius que di/ cunꝛ intelligere poſſimus dicimus ex ſnia Ammonij/ꝙ ꝯtingẽtia vt in pluribꝰ ſunt:que ab arte aut nã ꝑueniũt: que ꝟo in paucioribꝰ caſu accidũt ⁊ fortuna:⁊ que eqlr ſm προαίρεσιν ac voluntatẽ noſtrã eueniunt. Ceterũ quo ⁊ qõni faciamus ſatis dicimus diuiſionẽ iſtã equoci in equiuocata eſſe/neqꝫ pacto aliquo dari cõe contingens actui ⁊ potẽtie:ſed ſi ꝯtingẽs aliqḋ cõe dicẽdũ eſt/ illud tale nũcupabiꝛ qḋ actũ ſignificabit neceſſariũ atqꝫ nõ neceſſariũ:ſed neqꝫ iſtud ꝑprie genus vocãdũ erit/ſꝫ magis ab vno:nã que neceſſaria priꝰ actu ſunt/q̃ꝫ que nõ nečia:prius itaqꝫ ꝯtingẽs iſtud de nečio ꝑdicabiꝛ q̃ꝫ nõ

Rñſ° ad ratio nes in oppᵐ ⁊ pmo ad pᵐ

nečio. ¶ Ad rõnes ꝟo in oppoſitũ haud magna cũ dif/ ficultate rñdemus/⁊ pmo dicẽtes/quẽadmodũ ꝯtingẽti imediate opponiꝛ per negationẽ aſſignatũ ꝯdictorium/ ſubinde ꝟo ⁊ neceſſarij diſiunctiuã/ita ⁊ nečio cõtradi/ cet pmo per negationẽ oppoſitã/ſcḋo ⁊ diſiũctiua ex oĩ/ bus ꝯtingẽtis ſignificatiõibꝰ ꝯſtituta:vt ĩ ꝑpoſito huic/ que eſt/neceſſe eſt nullũ/b/eſſe/a/cõtradicit hec/ꝯtingit cõtingẽti nečio aliqḋ/b/eſſe/a/aut ꝯtingit cõtingẽti non neceſſario/aut ꝯtingit cõtingẽti vero:neqꝫ ob hoc/rõne

ad 2ᵐ rõnẽ.

cõuinciꝛ dari cõe aliqḋ ꝯtingẽs. ¶ Deinde ad ſequẽtẽ etiã dicimꝰ ꝯtingẽs illud/qḋ in ea ſequiꝛ miſtione dimi/ dium ꝯtingẽtis eſſe/qḋ vt peritiores aſſerũt ꝑpõnẽ red/ dit ſm qḋ inexiſtẽtẽ:hoc eſt ꝯtingẽs nõ neceſſariũ:⁊ ꝯſi/ milr alij etiã argumẽto facimus ſatis:dicimus enim ex inexiſti ꝯtingẽs ſequi nõ neceſſariũ tanq̃ꝫ illi equã obti/ nens vim nõ tanq̃ꝫ cõius.hec tñ infra planius declara/

Ad 3ᵐ ⁊ vl timam rõnẽ.

buntꝛ. ¶ Ad id autẽ qḋ vltimo aſſerebaꝛ loco dicimus regulam illã diſiunctiue intelligẽdã eſſe.vꝫ.ſi añs poſſi/ bile fuerit hoc eſt aut neceſſariũ/aut nõ neceſſarium/aut natũ ſeu īfinitũ/ꝙ ⁊ ꝯñs aut nečiũ aut nõ nečiũ/aut na tum ſeu infinitũ erit:nec ꝑpterea cogimur vt ꝯtingẽs ali qḋ cõe ponamus. Hec itaqꝫ vera eſt ꝯtingẽtis atqꝫ poſ/ ſibilis diſtinctio:ꝙ ſi Ariſtotelicũ deſideras teſtimoniũ/ accipe/que ſecto quarto in libro περὶ ἑρμηνείας inquit Ariſto.poſſibile eniꝫ ait nõ ſimplr diciꝛ:ſed hoc quidẽ/ qḋ vex eſt/vt ĩ actu exñs/vt poſſibile eſt ambulare/qm̃ ambulat iam:⁊ oĩno poſſibile eſt eſſe/qm̃ eſt iam aliqḋ actu/qḋ diciꝛ poſſibile:illḋ ꝟo/qḋ forſitan aget/vt poſſi bile eſt ambulare/qm̃ ambulabit ⁊ hec qḋem in mobi/ libꝰ eſt ſolis poteſtas:illa ꝟo ⁊ in imobilibus:vtraqꝫ aũt verũ eſt dicere poſſibile ambulare/⁊ qḋ ambulat iam ⁊ agit/⁊ qḋ ambulabile eſt:hoc igiꝛ ſic poſſibile nõ eſt ve/ rum de nečio ſimplr dicere:alterũ aũt veruꝫ eſt:quare qm̃ partẽ vle ſeqꝛ/illud/qḋ ex nečitate eſt ſeqꝛ poſſe eẽ/ ſed nõ oẽ:⁊ hec hactenus de poſſibilis ꝯtingentiſqꝫ diui/ ſione:ſupereſt iam vt ad ꝑpoſitum redeamus.

¶ In affirmatiuis quidem cõſimiliter ſe ha/ bebit ſm conuerſionem in omnibus: ſi.n.a/ omni vel alicui eorum/que/b contingit/⁊/b/ alicui eoꝛꝫ/que/a/ꝯtingeret vtiqꝫ:ſi.n.nulli neqꝫ/a/nulli eoꝝ/que/b/oſtẽſuꝫ.n.hoc priꝰ.

¶ Quãꝫ equiuocũ ſit ꝯtingens/vt ſupius mõſtrauimus ſi īqꝛ Ariſto.accipiamus in quacũqꝫ velimus ſignifica tione/dũmõ ꝑpõnes ſint affirmatiue/eodẽ cõuertũtur pacto/quo ⁊ neceſſarie atqꝫ inexñtes:hoc eſt vlis in par ticularem/particularis ꝟo in ſeipſam:ſi enim inquit cõ/ tingat/a/omni vel alicui/b/⁊/b/ꝯtinget alicui/a/qꝛ ſi non/ oppoſitũ ſequeꝛ/hoc eſt nõ ꝯtingit/b/alicui/a/qḋ equaꝫ obtinet vim cũ h̃ nečẽ ẽ/nullũ/a/eſſe/b/ que in ſeipſaꝫ cõ uertitur/⁊ ex qua manifeſtũ incõmodũ ꝯcludiꝛ. Ceterũ qm̃ in omni ꝯtingẽtis ſignificato vnicã attulit mõſtrationem: diuidenda nobis ſunt que Phs ſimul ꝑtulit/quẽadmo/ dum ⁊ Alexãder fecit:ſi enim inquit fuerit ꝯtingẽs poſſi bile/ſuũ oppoſitũ erit nečiũ:qḋ ſuperiꝰ mõſtratũ eſt cõ uerti:ſi ꝟo inexñs extiterit ſuũ oppoſitũ itidẽ inexiſtens erit:qḋ ꝯſilr ex ſuperius dictis cõuerti liquet:ſin aũt con tingẽs fuerit nečiũ:oppoſitum ſuũ ꝯtingẽs poni in eſſe

Dubiũ diffi cile.

poterit/atqꝫ ita incõueniẽs deduci. ¶ Sed ꝓfunda ni/ mirũ ex hoc loco oriꝛ difficultas/quonã mõ monſtratio iſta vim aliquã obtineat:ſcimus etenim quẽadmoduꝫ ⁊ inferius planũ erit/ꝙ ꝑpõni ꝯtingẽti bine opponuntur neceſſarie/affirmatiua inq̃ꝫ ac negatiua: huic itaqꝫ que eſt:ꝯtingit aliqḋ/a/eſſe/b/ſi veri extiterit ꝯtigẽtis/ꝯdicẽt bine he/neceſſe eſt nullũ/a/eſſe/b/⁊ neceſſe eſt oẽ/a/eẽ/b/ ⁊ q̃ꝫ ex vli negatiua incõmodũ ſeqꝛ/qñ ea terminis ad ſe ꝯuertaꝛ:nõ tñ ob id ex affirmatiua etiaꝫ vli īpoſſi/ bile deduciꝛ:hec enĩ neceſſe eſt oẽ/a/eſſe/b/in hãc cõuer/ tiꝛ/neceſſe eſt aliqḋ/b/eſſe/a/que minime hanc deſtruit: ꝯtingit aliqḋ/b/eſſe/a:particularis nãqꝫ affirmatiua con tingẽs particularisqꝫ affirmatiua nečia/veluti cõpoſſes vt affirmatiue ambe nullo pacto ſeinuicẽ perimũt: ꝙ ſi

Solõ de mẽ te Albert.

dicas/quẽadmodũ ⁊ diuus inqꝛ Albertꝰ:ꝙ ꝑpõnes ille nõ qua particulares/ſed rõne mãe/qm̃.vꝫ.altera nečia/

Inſtantia.

altera ꝟo ſit ꝯtingẽs/ſibiinuicẽ repugnẽt. ¶ Abſurdum ꝓfecto erit binas ſeinuicẽ pticulares deſtruere:qñ alio/ qn in eiſdeꝫ terminis reperiantꝛ ꝓcuidubio ſimul vere: hec etenim vera eſt:neceſſe eſt aliqḋ corpꝰ moueri/atqꝫ hec itidem:ꝯtingit aliqḋ corpus moueri aut nõ moueri. Rurſus hec vera eſt/neceſſe aliqḋ albũ eſſe cygnũ/con/

Solutio.

tingit aliqḋ albũ nõ eſſe cygnũ. ¶ Qꝫ ſi rñdeas in nečijs

Inſtantia.

nõ referre particularẽ aut vlem ꝓferre. ¶ Dicas queſo cur Ariſtoteles negauit particularẽ neceſſariã negatiuã terminis ad ſe ꝯuerti/qñ ꝓcuidubio vt dilucidũ ẽ vlis negatiua in ſeipſam cõuertaꝛ. Preterea ſi particulares vleſqꝫ ꝯcurrũt/ſequiꝛ nullã neceſſariã vere ⁊ ex nã ꝑpa particularẽ poſſe in mediũ afferri/ſed oẽs poſitione par ticulares exiſtere:⁊ oĩno meo dixerim periculo fatuũ eẽ particularẽ neceſſariã vlem ſemꝑ reddere:qñ alioquin multa exẽpla in ꝯtrãũ veniãt tam in affirmatiuis q̃ꝫ nega

Vera rñſio ⁊ pulchra.

tiuis. ¶ Dicimus itaqꝫ nos omiſſis multis que ad hoc afferri cõſueuere/memoria repetẽtes/que ſuperiꝰ dicta ſunt:ꝑpõni ꝯtingẽti negatiue binas opponi ꝑpõnes af/ firmatiuã inquã neceſſariã atqꝫ negatiuã:affirmatiuam qḋẽ tanq̃ꝫ imediatã ꝯdictoriã:negatiuã ꝟo tanq̃ꝫ cõtin/ gẽtis affirmatiue/oppoſitã/in quã negatiua ꝯuertiꝛ con/ tingẽs/tanq̃ꝫ ⁊ notioris ⁊ dignioris:ſed affirmatiue ꝯtin/ gẽti vnicã tñ opponi aſſerimus:negatiuã.vꝫ.neceſſariã: nãqꝫ affirmatiua neceſſaria ei nullo pacto pro oppoſito eſt aſſignãda:qñ illa imediate ꝯtingẽti opponaꝛ nega/ tiue cuius adiumẽto ac mõſtratione minime indiget af/ firmatiua quũ ⁊ notior ⁊ antiqor ſit:atqꝫ ita anſam ſoluẽ di dubitationẽ cepimus dicentes ex oppoſito ⁊ toto/qḋ eſt vlis negatiua neceſſaria/ad manifeſtũ incõmodũ fie

Aliud dubiũ

ri deductionem. ¶ Sed nõ iniuria aliqs inſurget dicẽs his/iſthanc eandẽ dubitationẽ ꝯtra ꝯuerſionẽ particula/ ris negatiue ꝯtigẽtis factã nullo pacto exolui poſſe:huic enim opponunꝛ due neceſſarie:affirmatiua inquã ⁊ ne/ gatiua/affirmatiua imediate/negatiua ꝟo tãq̃ꝫ affirma/ tiue oppoſita/que dilucidior clariorqꝫ eſt/ex qua negati/ ua tanq̃ꝫ notiori mõſtraꝛ:ſi itaqꝫ ambe iſte illi opponan tur ⁊ ex altera incõmoduꝫ ex altera minime ſequiꝛ:quo

Solutio.

ergo illius ꝯuerſio mõſtrabiꝛ. ¶ Dicimus reſpõdẽtes/ particularẽ negatiuã nullo pacto per deductionẽ ad im/ poſſibile mõſtrari:ıꝫ eo/ꝙ in affirmatiuã per oppoſituꝫ ꝯuertaꝛ/quã ſuperius per impoſſibile conuerti oſtendi/

mus. Sed exẽplo etiã oſtẽdi poſſe videt̃, ꝙ cõtingẽtis poſſibilis particularis in particularẽ eiuſdẽ nãe cõuerti minime poſſit. Hec enim vera eſt: ꝯtingit aliquẽ hoiem eſſe grãmaticũ, hec tñ falſa: cõtingit aliqđ grãmaticũ eẽ

Rñ° Albe.

hoiem, ſi cõtingens poſſe accipiamus. ¶ Huic dubio reſpõdet Albertus: ꝯtingẽs natũ nõ ſemꝑ in ꝯtingẽs eiuſdem cõuerti nãe ſed in cõtingẽs aliqñ necẽiũ: quẽadmodũ in ꝓpoſito manifeſtũ eſt. Infinitũ vo ad idẽ ſemper infinitum ꝯtingẽs retrocedere: ꝛ addit ꝙ nõ cõuertit̃ in cõtingẽs necẽiũ tanq̃ in ſpẽm diuerſam, ſed tanq̃ in cõtingẽs cõe atq3 aliũ, qđ omnium ꝯtingẽtis ſpẽꝝ ꝯñs eſt.

Alia rñſio.

¶ Nos aũt tñ q̃a ꝯtingẽs hoc cõe negamus, tũ q̃a hoc poſito eadẽ rõne vl̃e3 quoq3 negatiuã ꝯtingẽtis cõuerti dicẽdũ eſſet, aſſerimus ꝯtingẽs veꝝ ſiue natũ ſiue infinitũ in idẽ ſp ꝯuerti ꝯtingẽs: ꝛ ad inſtantiã ridem ꝓpõnẽ iſtã: ꝯtingit aliqđ grãmaticũ eẽ hoiẽ3 eodẽ pacto ꝯtingẽtẽ eẽ quo ꝛ hãc, ꝯtigit aliquẽ hoiẽ3 eẽ grãmaticũ: ſigt enĩ illa qđ aliqđ grãmaticũ nõ exñs, ꝯtingẽs aũt eſſe, cõtingẽter eſt hõ: qđ ꝛ veꝝ: ꝛ ita nõnulli reſpõdẽt: nos aũt ſm ea, que ſuperius dixim⁹ longe ſecius hãc ſoluimus ambiguitatẽ aſſerẽtes neutrã iſtaꝝ ꝓpõnũ ꝯtingẽtẽ eſſe ſimpliciter: ſ3 vtrãq3 ꝛ ꝯtingẽtẽ ſm qđ ꝛ neceſſariã ſm qđ: ſ3 enĩ hec ꝯtingit aliquẽ hoiẽ3 eẽ grãmaticũ ꝯtingens ſit ex habitudine p̃dicati ad ſubm, necẽia tñ exiſtit ex habitudine ſubiti ad p̃dicatũ, atq3 ita etiam hec: ꝯtingit aliqđ grãmaticũ eẽ hoiẽ3, ꝯtingens eſt ex habitudine ſubiti ad p̃dicatũ necẽia vo ex habitudine p̃dicati ad ſubm: vnde hoc pacto vtraq3 ꝛ necẽia eſt ſm qđ, ꝛ contingẽs ſm qđ: neutra aũt nec ſimplr necẽia nec ſimplr ꝯtingẽs: atq3 hũc in modũ, mea qdẽ ſnĩa, dubitatio hec magnifice ſoluit̃: ſed iam ad reliqua tranſeamus.

¶ In negatiuis vo nõ ſilr: ſed q̃cũq3 qdẽ cõtingere dicunt̃ eo, ꝙ ex neceſſitate nõ inſunt, aut non ex neceſſitate inſunt ſilr: vt ſi qs hominẽ dicat ꝯtingere non eſſe equũ, aut albu3 nulli veſtimẽto ineſſe. Horũ.n. illud quide3 ex neceſſitate nõ ineſt: hoc aũt non ex neceſſitate ineſt: ꝛ ꝯſilr ꝯuertit̃ ꝓpõ. Si enim ꝯtingit nulli homini equũ eſſe ꝛ hoiem cõtingit nulli equo: ꝛ ſi albũ ꝯtingit nulli indumẽto, ꝛ indumentũ cõtingit nulli albo: ſi.n. alicui neceſſe, ꝛ albu3 alicui erit ex neceſſitate: hoc enĩ oſtẽſu3 eſt pri⁹: ꝯſilr ꝛ in negatiua i pte.

¶ Affirmatiue vt diximus in oĩ cõtingẽtis ſig̃to conſilr ꝓpõnib⁹ inexñtib⁹ ac necẽijs ꝯuertunt̃: negatiue vo non itidẽ: ſed quũ ꝯtingẽs pro necẽio aut nõ necẽio accipiatur

Quid intelligat Albertus p nõ necẽium.

ſilr ꝯuertunt̃: quũ dr ꝓ poſt alr: vbi Albertus opinionẽ atq3 enarrationẽ ſuã peruertẽs per nõ necẽiu3. Cõtingẽs ſuũ aliũ intellexit: alt3 ꝯtingẽs iſtud nõ necẽiu3 vocitari, eo ꝙ in gñe acceptũ a necẽio dr: ſed mirũ ꝓfecto, imo potius deridiculũ in duob⁹ (vt ita dicã) vbis nõ necẽij ſignificationẽ variaſſe, altꝛq3 in diuiſiõe accepiſſe, atq3 alr

Vera expõ de mẽte Alexandri ꝛ Philoponi.

dum diuiſionis ptes exponit: ſatius itaq3 eſt vt cũ Alexãdro dicam⁹ atq3 Philopono, ꝙ per nõ necẽias ꝓpõnes inexñtes intellexit Ariſtoteles: atq3 in his ſol⁹ fieri nois ꝑmutationẽ: ſig̃ta aũt eadẽ eẽ: ꝯtingẽtis inq̃ necẽij cum ꝓpõne necẽia, ꝛ ꝯtingẽtis non necẽij cum ꝓpõne inexñte. [Ut ſi qs hoiẽ3.] Exẽplũ eſt ꝯtigẽtis necẽij. [Aut albũ.] Exẽplũ ꝯtingẽtis nõ necẽij, hoc eſt inexiſtẽtis: ſupponendum etenim eſt ita eſſe, ꝙ nulla tunica ſit alba: atq3 hoc ſuppoſito efficit̃ ꝓpõ illa ꝯtingẽtis ineſſe. [Si enim alicui neceſſe.] Hoc dixit vt inq̃t Alexãder quia opottebat vl̃i negatiue ꝯtingẽti opponi particularẽ affirmatiuã neceſſariã: iſta aũt que eſt inexñs .i. cõtingẽtis nõ necẽij, ſm dictionẽ erat ꝯtingẽs, opus itaq3 fuit ꝛ ſm dictione3 neceſſariã tanq̃ oppoſitũ aſſignare: ꝛ ideo dixit, ſi.n. alicui neceſſe, ꝛ nõ ſimplr, ſi.n. alicui ineſt: qualr tñ ꝯdictoriũ in ꝓpõnib⁹ inexñtib⁹ affert̃. [Cõſilr ꝛ i negatiua i pte.] Nulla.n. cõuertit̃ cu3 particulari negatiua, qñ ꝯtingens ſignificat, aut neceſſarium aut ineſſe.

Nota i expõne hꝰ loci Alberti errorem inſignem.

¶ Quecũq3 vo eo ꝙ vtplimũ atq3 ob id, ꝙ nata ſunt ꝯtingere dicunt̃. ſm que3 modum determinauimus ꝯtingẽs: nõ ſilr ſe hẽbunt in priuatiuis ꝯuerſionibus. Ceterũ vl̃is qdem ꝓpõ nõ ꝯuertit̃: que vo in pte ꝯuertit̃. Hoc aũt erit manifeſtũ, qñ de ꝯtingẽti dicemus.

¶ Supererat vltimũ ꝯtingẽtis ſignificatu3, qđ poſſibile nũcupabat̃, diuidebat̃q3 in cõtingẽs vt in plurib⁹ eq̃lr, atq3 vt in paucioꝛib⁹: ꝛ qm̃ ꝯtingẽtia vt in paucis, ꝛ eq̃lr ad vſu3 ſyllogiſticũ ſunt inutilia: ideo his omiſſis de cõtingẽti nato atq3 vt in plurib⁹ tñ mẽtionẽ fecit eõq̃ qđ in artẽ veniat ꝛ ad vſu3 accõmodet̃ ſylli: quẽadmodũ ꝛ ipſe infer⁹ dicet inquiẽs, diſciplina aũt vel ſylls demonſtratiuus ex indefinitis qdẽ nõ eſt: eo ꝙ inordinatũ eſt mediũ: ex his vo que nata ſunt eſſe pene oẽs ꝛ ꝯſiderationes ſunt de ſic cõtingẽtib⁹. Hec ille. Solũ itaq3 vtplurimũ cõtingẽs cõſiderauit: qđ ꝛ natũ vocitauit, eo ꝙ verſatur in reb⁹ maxime nãlib⁹: diximus enĩ ſuperius ꝛ ab arte ꝛ a nã ꝯtingẽs depẽdere vt in plurib⁹. [Quẽadmodum determinauimus ꝯtingẽs.] Hoc eſt quẽadmodu3 dicebamus ꝓprĩũ ꝯtingens in phyſicis aut in libro περὶ ἑρμηνείας. [Ul̃is quidẽ.] Qm̃ vt infra planũ erit ꝛ vl̃is affirmatiua in ſeipſa3 cõuerteret̃: cõtingẽs enim ꝓpriu3 in oppoſitã cõuertit̃ qualitatẽ: quare ſi ꝯtingit nullũ, b, eſſe, a, cõuerteret̃, ꝛ ꝯtingit oẽ, b, eſſe, a, in ſeipſa3 retrocederet. [Que vo in parte cõuertit̃.] Eade3 de cã, qm̃. v3. in particularẽ affirmatiuã per opp^m ꝯuertit̃: ꝛ illa pculdubio terminis ad ſe remeat, ſequit̃ itaq3 ꝙ ꝛ hec. [Hoc aũt erit manifeſtũ.] Nos etiã quũ ad locũ illũ deuenerimus amplã ſuꝑ cõuerſione vl̃is negatiue faciem⁹ ꝯõnẽ: nãq3 ꝛ de hac nõ pauce ambiguitates negociũ faceſſũt.

¶ Nũc vo nobis ꝛ hoc ſit p̃ter ea, que dicta ſunt planũ: ꝙ cõtingere nulli, aut alicui non ineſſe affirmatiuã h3 figurã: ꝯtingit nãq3 ad ſimilitudinẽ ipſius eſt, ordinat̃: ipſu3 vo eſt in quibuſcũq3 p̃dicet̃ affirmationẽ ſemper ꝛ oĩno facit: vt eſt nõ bonũ, aut eſt nõ albũ, aut ſimplr eſt non hoc: monſtrabitur aũt ꝛ hoc per ſequentia: ſm vo conuerſiones ad aliarum ſimilitudinem ſe habebunt.

¶ Cauſa inq̃t Aluidus Roſ. cur negatiua ꝯtingẽs vl̃is nõ cõuertat̃ terminis eſt: q̃a negatiue in hac mã nõ ſunt negatiue in veritate: ſicut oſtenſum eſt in libro p̃cedente: ſ3 vis qdẽ earũ eſt vis affirmatiuaꝝ: hec ille. ¶ Ceterũ hoc dãnat Alexãder ingens cãm hãc nõ ſufficere quãdoquidẽ ſi ita eſſet, ꝯſilr ꝛ neceſſarie ſe habuiſſent: qđ tñ ſecus eſt: quum neceſſarie vt vidimus ſuperi⁹ in ſeipſas retrocedãt vl̃es negatiue: qđ quũ ita ſit: et eiuſdẽ ac Philoponi ſnĩa potius dicẽdũ eſt: velle hoc in loco latente3 ꝓblm errorẽ abigere: quiſpiã nãq3 craſſioris ingenij exiſtimare potuiſſet ea veritatẽ minime cõtinere, que in libro de interꝓtatione dicititata fuerũt: has inq̃ ꝓpões ꝛ affirmatiuas eſſe ꝛ ex trãſpoſitione: ne itaq3 in hoc quis

Expõ Aui.

Alex. expõ.

vi Amm. in 19 de interpret.

incidat decipulũ inqͣt phs, has revera affirmatiues eẽ: quẽadmodũ ſuperius aſſeruimus. Ceterũ ſi ⁊ Aluliddi Roſad. opinionẽ ꝓpoſito aptare volueris dicas cauſaꝫ eſſe cur negatiua ꝯtingẽs vlis terminis nõ cõuertat: qꝛ hac in mã hoc eſt ꝯtingẽti negatiuarũ vis affirmatiuas reddit: qꝛ vt inferius videbimus: negatiue in affirmatiuas conuertunt: ⁊ idcirco ſi vlis ꝯtingens negatiua in ſeipſam cõuerteret: eadẽ quoqꝫ lege vlis ꝯtingẽs affirmatiua in ſe remearet: qd̃ perabſurdũ. [Semper.] in omni tẽpore. [Omnino] in oĩ mã. [Secundũ vero ꝯuerſionẽ.] Inquit Joãnes grãmaticus ſenſuꝫ cõtextus talem eſſe, ꝙ ꝓpõnes iſte: que negatiuã hñt imaginem ſm cõuertẽdi modũ ad aliaꝝ ſe habere ſimilitudinẽ hoc eſt affirmatiuarũ: cõuertunt naqꝫ in parte vtreqꝫ he negatiue: vt contingit nullum vel aliqd̃, b, eſſe, a, ꝯtingit aliqd̃, a, non eſſe, b, hec Joãnes Alexãdri expoſitionẽ imitatus.

Epilog⁹ oĩuꝫ eoꝝ que dicta ſunt de cõuerſionibus.

Atqꝫ hec longiore fortaſſe ꝗ̃ opus erat diſputatione de cõuerſione diſſuimus, equiuocationẽ p̃mo nois huiꝰ qd̃ eſt ꝯuerſio diſtinguẽtes, refutatis inibi ⁊ iunioꝝ nugellis: q̃s de ꝯuerſione mentiebant: deinceps ⁊ de ꝯuerſione cũ oppoſitione diſſerẽtes, facta inſuper pulcherrima q̃õne an diuiſio ꝓpõnis per modos fuerit an p mãs an qd̃ magis dixerim per vtrũqꝫ, mox ⁊ de ꝓpõne inexiſtẽte ſimplr̃, alia ſoluta ambiguitate, ſubinde ⁊ ꝓpões gñis cuiuſcũqꝫ cõuertẽtes vles particulareſqꝫ ⁊ affirmatiuas ⁊ negatiuas, ⁊ ſimplici nec nõ cũ oppõne ꝯuerſione, ſoluta ibidẽ argutia: que monſtrationẽ ariſtotelicam infeſtabat: ꝓpaxilũ deinde infra ⁊ rões ſoluimus atqꝫ inſtãtias: que q̃ſi tollebãt ratos ſtabileſqꝫ ꝯuertẽdi modos: pertractata inibi ⁊ alia q̃õne an ꝯuerſio rõcinij modus ſit: poſtea ⁊ modaliũ ꝯuerſiones enucleauimus, ſolutis ibidẽ maximis dubitationibꝰ: que a ꝯtextu ipſo originẽ hẽbant: queqꝫ inſtãtias nõ paucas ꝯtra datas regulas afferebãt: mox preſſius egimꝰ de ꝯtingẽtis diuiſiõe: refutata diui Alberti opione: qua neſcio qd̃ aliũ ꝯtingẽs imaginabat. Simul etiã ſolutis ambiguitatibꝰ que entiſſime ꝯtingẽtiũ ꝯuerſionũ nãm demoliebant. Supeſt itaqꝫ tot tantiſqꝫ trãſactis, vt ad ſylloꝝ formationes, qd̃ preſentis erat negocij p̃ncipiũ iam omnibus ⁊ poſitis ⁊ enarratis pedem feramus.

De tribus figuris ex ꝓpoſitionibus inexiſtentibus. Cap. 5m.

Eterminatis vero his: dicamus iam per que ⁊ quando ⁊ quõ fit omnis ſylls. Poſterius aũt dicendum de demonſtratione: prius eni de ſyllo dicendum ꝗ̃ de demonſtratione eo ꝙ vlior ſylls eſt: demõſtratio naqꝫ ſyllogiſmus quidam eſt: ſylls vero nõ omnis demonſtratio.

Nota in oĩbus quedã eẽ que nullã indigẽt mõſtratione ⁊ hec q̃drifariã diuidi.

Quoniã de ſyllo rõcinationeqꝫ ſermonẽ habituri ſumus: ſcitu dignũ, ꝙ in his q̃ ſunt, nõnulla eius nãe exiſtunt, vt monſtratione aliq̃ minime indigeant: ⁊ hec quadrifaria diuiſione cõprehendunt vt in ſecũdo caploꝝ vlium inqͣt Abumaçar Alpharabiꝰ ⁊ in oratorijs inſtitutionibꝰ Fabius: naqꝫ ⁊ ea, que authoritate viri cuiuſdã magni ſtabiliunt oſtẽſiõe nulla indigere dicimꝰ: quẽadmodũ moris erat apd̃ Pythagoreos: qbꝰ ſufficiebat ad alicuiꝰ monſtrationeꝫ dicere, αὐτὸς ἔφη. Iterũ ad ea, que ꝓbabilia ⁊ vulgo cõceſſa ſunt, raro aute nũꝗ̃ rõcinatione aſſerimus: quẽadmodũ reges ⁊ viros bonos ⁊ iuſtos eẽ oportere nũꝗ̃ arguimus: tanꝗ̃ qd̃ nemo neget. Senſibilia etiã eius eſſe nãe dicimus: nullus enim tam fatue mẽtis eſt, vt arguẽdũ cẽſeat ſoleꝫ lucere qd̃ ⁊ de p̃mis intelligibilibus ac cõibꝰ ꝯceptionibꝰ etiaꝫ aſſerimꝰ: ſunt eni apd̃ oẽs ⁊ accepta ⁊ indubitata quẽadmodũ, de quolibet affirmationẽ aut negationẽ veraꝫ eſſe: quũ hec itaqꝫ ſic ſe hñãt. Sunt ex altera parte nõnulla, que nũꝗ̃ mõſtrari poſſunt, eo ꝙ ignotiſſima ſunt, deqꝫ ſe nullã exhibẽt euidẽtiã quẽadmodũ ſtellas pares aut impares eſſe. Sunt porro quepiã, que ⁊ partim nota ⁊ partim ignota ſunt: deqꝫ his ſyllos ac mõſtrationes omnes facere cõſueuimus: ceterũ qꝛ ex ſe nihil mõſtrat, ex alio quopiã argumẽtũ atqꝫ euidẽtiã accipictiõ hoc trifariã fieri poſſe dicimus: aut enim ex toto parteꝫ ſtabilimus, ⁊ ita ſylls rõcinatioqꝫ cõſtruit, aut ex parte totũ, ⁊ ita inductio: aut ex pte ptẽ, qd̃ exẽplũ appellamꝰ.

Que partim nota ⁊ partim ignota ſũt mõſtratione indigẽt.

Quid ſylloſis.

Sed qꝛ ſylls monſtratio eſt alicuius dubij ꝓpoſiti ad oſtẽſionẽ qd̃ problema nuncupat. Propoſituꝫ naqꝫ in monſtrationẽ tanꝗ̃ ignotũ, vt inqͣt Alexãder problema vocitat: quũ itaqꝫ de ꝓblemate aliquo ois monſtratio aſtruat: qd̃qꝫ huiꝰ eſt ſubm hẽat ac p̃dicatũ: qd̃ opꝫ monſtrare ſubto ineſſe: tertio aliquo opus eſt, qd̃ coniungat aut ſeparet ambos iſtos a ſeinuicem terminos: iſtud igit̃ efficit medius terminus: qui ꝓblema ipſum duas in partes ſecat: ⁊ ex ipſarum vtraqꝫ duas aſtruit ꝓpoſitiones: quarum complicatio συζυγία coniugatioqꝫ nuncupatur. Eſt enim coniugatio, referente Alexãdro duarum ꝓpõnũ cõmunio ſm vnũ terminũ, qui medius appellat: differentiũ naqꝫ ꝓpõnũ alie nullo pacto inter ſe cõmunicant, alie cõmunicant: ⁊ cõmunicantiuꝫ alie ſm vnũ terminũ cõmunicãt, alie ſm duos: ſi ſm duos ⁊ oppoſitionibꝰ ⁊ cõuerſionibꝰ apte ſunt: ſi ſm vnũ, ſylloruꝫ cõiugationes faciunt: ſi eni vtriſqꝫ differãt ſunt ad ſyllos penitus inutiles. De his itaqꝫ ꝓpõnuꝫ cõplicationibus, quas ꝯiugationes dicimus, ſermonẽ habiturus Ariſtoteles tranſitionẽ quandã ac breuẽ dictoꝝ facit ἀνακεφαλαίωσιν inquiens. [His determinatis.] Hoc eſt definitis ac poſitis: definitionẽ naqꝫ terminũ cõſueuimus appellare. [Per que.] Quia ad minimuꝫ p duas ꝓpões. [Quando.] Quia in tali vel in tali figura. [Quomodo.] Hoc eſt per quos modos cuiuſcũqꝫ figure. [Ois ſylls.] Abſolute dixit inqͣt Alexãder quũ aliogn̄ d̃ cathegoricis ſolis mẽtionẽ faciat: ſolos naqꝫ hos ꝓprie ſyllos cenſet: quẽadmodũ ⁊ infra planũ faciet. [Poſterius aũt.] Hec dixit quaſi occurrens tacite obiectioni: quiſꝗ̃ enim non iniuria poſſet quereret de demõſtratione ſe dicturuꝫ pollicitus fuerit: quum tñ nullibi de ea hoc in volumine pertractet: quaſi itaqꝫ reſpõdẽs inqͣt prius agenduꝫ eſſe de ſyllo nõ ab re, poſterius vero hoc eſt in poſterioribus analyticis de demõſtratione: qꝛ ſylls prior cõtoꝝqꝫ demonſtratione eſt: vñ quaſi ⁊ inſcriptionis cãm expreſſit: cur hec priora, illa vero poſteriora nuncupent. [Demonſtratio naqꝫ.] Syllꝫ p̃cedere demõſtrationẽ nã oſtẽdit per ea, que ſupra determinata ſunt: illa. vꝫ. priora eẽ nã, in quibus ſubſiſtẽdi conſequentia conuerſim fieri neqͣt queqꝫ tollunt ⁊ nõ tollunt, inferuntur ⁊ non inferunt.

Sylls nã eſt prior demonſtratione.

Figura Prima.

Quum itaqꝫ termini tres ſic ſe hñãt inuicem vt vltimus in toto ſit medio ⁊ medius in primo aut ſit aut non ſit neceſſe eſt extremitatum eſſe ſyllm p̃fectũ.

Diximus tres terminos neceſſarios eſſe ad quẽcũqꝫ decurſum ſyllogiſticũ maiorẽ minoremqꝫ extremitates ac mediũ terminũ: qui has inuicẽ colliget: quiqꝫ ideo medius nũcupatur, quia ambabus ꝓpõnibus cõmunis eſt. Unde, ⁊ ſm huius variã diſpo-

ſitionem varie etiã cauſant̃ figure: aut enĩ vtriſqꝫ ſubijciatur aut de vtriſqꝫ ꝑdicat̃ aut alteri ſubijcit̃, de altera vero ꝑdicat̃. Si vtriſqꝫ ſubijcit̃ tertiã facit figuram, ſi de ambabꝰ ꝑdicat̃, 2ᵃᵐ: ſi alteri ſubijciat̃, de altera ꝑdicet̃ p̄mã. ¶ Qꝫ ſi dixeris, queãdmodũ ⁊ Aualidus Roſadis ex ſnia refert Galeni fieri ⁊ quartã cõplicationẽ: quũ. vꝫ. medius terminꝰ de maiore ꝑdicet̃ extremitate, minori vero ſubijcit̃: ſcias cõiugationẽ talẽ nõ eſſe inter ariſtotelicas figuras ↄnumerãdã: qñqdẽ aut ad q̃ſitũ determinatũ referẽda eſt talis cõplicatio, aut ad indeterminatũ: ſi ad determinatũ ⁊ ꝑdicatũ queſiti ſubm extiterit in ꝓpõnibus, ⁊ ſubm ꝑdicati: palã ꝙ nãlem ordinẽ nõ ſeruant: ſi vero ad indeterminatũ, hoc eſt ad id, qđcũqꝫ ex tali põt ſequi cõiugatione, nemini dubiũ quin figura hec a p̄ma nullo differat interſtitio: neqꝫ enim ex eo ꝙ minor ꝑponatur ꝓpõ, maior aũt poſtponat̃, ideo dicẽdũ figurã cõiugationemqꝫ variatã eſſe, vt imperitiores autumant.

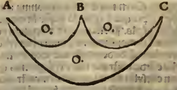
¶ Si itaqꝫ tres termini ita ſe habuerint: vt vltimus in toto ſit medio, hoc eſt minor extremitas medio termino ſubijciat̃ affirmatiue, medius aũt in p̄mo aut ſit aut nõ ſit. i. medius aut affirmatiue aut negatiue ſubijciatur maiori extremitati, talis cõplicatio p̄ma vocitat̃ figura: figura quidẽ, quia vt inquit Philoponus ex ſnia Phi vbicũqꝫ φιλογεωμέτρης vult ea, que ad ſyllõs attinent Geometricis aſſimilare negocijs: ⁊ queãdmodũ in Geometria tria hec per ordinẽ ſunt, puncta, linee, ⁊ figure: ⁊ pũcta quidem ſunt, que tñ terminant, nullo aũt pacto terminant̃. Linee vero, que p̄mã obtinẽt diſtãtiã atqꝫ interuallũ ſcḋm longitudinẽ, queqꝫ a pũctis ipſis terminant̃. Deinde ⁊ figure, que ⁊ a lineis ⁊ pũctis terminant̃. Ad hoꝝ ſimilitudinem ſimplices voces, quibus in tota logica nihil ſimplicius, pũctis aſſimilãs terminos vocitauit: que vero ex his conſtruunt̃ ꝓpões ⁊ lineis aſſimilauit ⁊ interualla nuncupari voluit: que aũt ex his efficiunt̃, ſyllogiſticas cõplicationes figuras nominauit, tanꝙ que interuallis ⁊ ꝓpõnibus terminent̃: queãdmodũ ⁊ apud geometras figure lineis ↄſtituunt̃. Hac itaqꝫ de cauſa ⁊ terminos ⁊ interualla ⁊ figuras dixit ſ in volumie Ariſtoteles. ¶ Sed cur p̄mo hãc figurã ordine collocauerit ꝑnotandũ etiã eſt: nãqꝫ ſi aio agitemus dignitates oẽs, quibꝰ ſyllogiſtica cõplicatio exornat̃: plurimas ꝓfecto inueniemus in hac, quã p̄mã vocitamus: ordo enim terminoꝝ atqꝫ poſitio maxime in hac nãlis exiſtit: nã terminus mediꝰ hac in figura nõ ſolũ habitudine eſt medius atqꝫ cõis ſed ⁊ ordine ipſo ac poſitione. Preterea ſylli oẽs, q in hac fiũt perfecti ſunt, qui vero in alijs imperfecti oẽs, ⁊ dignitatis itaqꝫ ordine, nõ imerito hec p̄mũ obtinuit locũ. Adde ⁊ aliud ꝙ relique ambe 2ᵃ inqꝫ ⁊ tertia ab hac gñant̃ figura: ſecũda per maioris ↄuerſionẽ, tertia ꝑ minoris: ⁊ quia maior lõge dignior minore eſt, quia vlior, ⁊ vle plurimũ ad vim cõfert ſyllogiſticã: ideo nõ iniuria que ex maioris ↄuerſione efficit̃ ſecunda ordine eſt, que vero ex minoris, tertia: p̄mũ itaqꝫ ⁊ via gñationis hoc eſt nãliter iſta locũ ſibi vẽdicauit. His accedit ꝙ problemata oĩa ĩ hac concludunt̃ figura, vlis inqꝫ ⁊ affirmatiua ⁊ negatiua, ⁊ particularis conſilr: in alijs vero nõ etiam: in ſecũda nãqꝫ affirmatiua ↄclo nulla eſt: in tertia vero vlis nulla: ⁊ quia ve ⁊ ſupra diximꝰ plus ↄfert ſyllõ vle, ꝙ affirmatiuũ: idcirco ⁊ ſecũda tertiã ordine ꝓceſſit. Poſtea ex diuerſitate et ſylloꝝ diuerſitatẽ ordĩs figurarũ aucupari poſſumꝰ. ¶ Quũ eteni iter ſyllõs alij demõſtratiui, alij dialectici, alij ſophiſtici ſint: ⁊ pᵃ figura demõſtrationi inſeruiat, tanꝙ que vle ↄcludat: ſecunda dialectico, cui deſtruere qđ negantis exiſtit ꝓpꝫ opere ſemꝑ eſt: tertia vero ſophiſtis, qui particularibꝰ atqꝫ indeterminatis interrogationibꝰ cu-

dictũ mẽtes obuertunt: nõ imerito ordo q in ſyllĩs eſt, in figuris quoqꝫ obſeruãdus fuit. His itaqꝫ rõnibus nõ ab re iſtã ꝓpoſuere cõplicationẽ, quã p̄mã nũcupamus figurã: ſunt aũt que neceſſario hanc ↄſequunt̃ ↄditiones due, vt. vꝫ. ⁊ maior vlis ſit, ſit ⁊ minor affirmatiua: harũ itaqꝫ ↄditionum, ſi altera defuerit, cõiugatio illa inutilis reddet̃: hꝫ enim hec in figura maior quãtitatẽ determinatã, qualitatẽ vero indeterminatã ⁊ ecõuerſo minor: vñ ↄclo a maiore ſortit̃ qualitatẽ, a minore aũt quãtitatẽ. Determinat̃ enim ↄclo ex eo, qđ in vtraqꝫ indeterminatum eſt: ⁊ hoc argumẽto etiã cõcludi põt q ↄclo in ſyllõ ſequit̃ eo ꝙ hec ſint, ⁊ ex poſitis queãdmodũ inquit Alexãder. i. cõceſſis: hec enĩ ꝓprie ↄcedunt̃, que nõ cõcedi etiã poſſit: que vero ſunt neceĩa, ⁊ quibꝰ ablatis tollit̃ ſyllõ, hec nõ ꝓprie cõcedunt̃: vñ ⁊ paſſim dicit̃ ꝙ ↄclo peiori, qđ in ſyllõ eſt aſſimilat̃. ⌊ Neceſſe eſt extremitatũ eẽ ſyllm ꝑfectũ. ⌋ Hoc eſt neceſſe eſt p̄mã fieri figurã: nãqꝫ in ſola hac ſyllõ perfectus conſtituitur.

¶ Voco aũt mediũ qđ ⁊ ipſum in alio ⁊ aliud in hoc eſt: qđ ⁊ poſitione fit mediũ: extremitates vero qđ ⁊ ipꝫ in alio eſt ⁊ ĩ quo aliud eſt.

¶ Notatu dignũ ꝙ vlem medij termini rõnem nõ aſſignauit: ſed eius tñ qui in p̄ma figura medius efficit̃: ꝙ ſi ⁊ vliorẽ medij termini deſcriptionẽ afferre alius fueris: dicemus eũ eſſe mediũ terminũ qui bis añ ↄclonem aſſumat̃, quiqꝫ in ambabus eſt ꝓpõnibus, ⁊ ſcḋm quẽ cõmunicant in cõiugationibꝰ ꝓpões inter ſe. ⌊ Extremitates vero. ⌋ videt̃ eadẽ ⁊ medij termini ⁊ extremitatũ deſcriptio eſſe: qđ tñ ſecius ſe hꝫ: nã medij termini deſcriptio collectim intelligẽda eſt, extremitatũ vero diuiſim.

¶ Notatu inſuꝑ dignum ꝙ vtilium tñ cõbinationum p̄me figure diſpoſitionẽ appoſuit Ariſtoteles, quũ dixit: quũ itaqꝫ termini tres ſic ſe habeant inuicẽ vt vltimus in toto ſit medio, ⁊ medius in p̄mo aut ſit aut non ſit: maiore etenim vli exiſte ⁊ minore affirmatiua, vt ſupra etiã diximus ſemꝑ eſt vtilis cõbinatio. ⌊ Nec te preter ea, que diximus lateat, ꝙ Ariſto. aliqñ ab eo, qđ eſt eſſe in toto ſermonẽ facit, nõnũꝙ ab eo, qđ eſt de oĩ dici: quorũ alʼtero vt nobis, altero vt nãe notiori vtit̃: in toto nãqꝫ eẽ, quo ad nos notiꝰ exiſtit tãꝙ qđ ſubꝫ ⁊ ex ↄñti ꝑticularibꝰ notet: de oĩ vero nãe euidẽtius eſt tanꝙ ꝑdicari ſignũ.

¶ Si .n. a de omni b ⁊ b de omni c neceſſe eſt a de omni c predicari: prius enim dictum eſt quomodo de omni dicimus.

¶ Ad enarrandas iam p̄me figure ↄiugationes ſe ↄfert: que tã vtiles ꝙ inutiles queãdmodũ ⁊ Alexãder ⁊ Philoponus ⁊ Aualidus Roſadis aſtipulant̃, ad numerum excreuere ſex atqꝫ triginta: maiore nãqꝫ vli exiſte affirmatiua ſex erũt cõiugationes, vel minore vli affirmatiua aut negatiua, vel particulari aut indefinita affirmatiua aut particulari vel indefinita negatiua: ↄſilr ſi maior vlis extiterit negatiua, rurſus erũt cõbinationes totidẽ

atqꝫ

Nota de p̄ma figura.

Cur hec eſt p̄mo ordine p̄ma collocata ſit figura.

Ordo ſylloꝝ.

Conditiones p̄me figure.

Nota ꝙ Ariſto. vtiles tñ tangit ↄiugationes hoc loco

atq; itidē ſi maior fuerit particularis aut idefinita affirmatiua: aut particularis vel indefinita negatiua: nā ſm vnāquāq; ſex modis variat̄: q ſi ſenariū ſexies multiplices perficies ſex atq; triginta: ⁊ cōſimilr̄ in alijs figuris dicendū eſſe arbitramur. Si ꝟo indefinitas abſtuleris erūt oēs quater quatuor, hoc eſt ſexdeciꝫ: q ſi ab his demas ſyllogiſticas quatuor, ſupſunt inutiles duodeciꝫ: ſyllogiſtice ꝟo he nuncupant̄, que in mā quacūq; nullo diſcrimine ꝯcludunt. Prius itaq; hoc in loco ꝑhs vles exponit ꝯiugationes tanq̄ ⁊ digniores ⁊ valētiores: mox ⁊ de particularib⁹ acturus: vles dico, que ambas habēt ꝑpōnes vles particulares ꝟo, que particulares itidē ambas aut alterā: quāq; de vlibus pertractat vtiles ꝑponit inutilibus tanq̄ dignitate ꝑpollētes. ❡ Nec ſniaꝫ vnq̄ approbauerim Abumaçaris Alpharabij: qui capite vndecimo libri de ſyllo aliū ſecutus eſt ordineꝫ: p̄mo nāq; loco vlem affirmatiuā cōcludētē poſuit: ſcdo particularem affirmatiuā: tertio vlem negatiuā: ac quarto tandē atq; vltimo particularē negatiuā: videt̄ nāq; hoc ordine multo pluris in ſyllo qualitatē facere, q̄ quātitatē: quuꝫ ꝯtriū potius faciēduꝫ ſit: quātitas nāq; in ſyllo maiorem quo ad ꝯclōnē inferendā obtinet vim vt ꝯfeſſum eſt, q̄ qualitas. Multo itaq; melius Ariſtoteles, vles oēs taꝫ ꝯcludētes q̄ nō ꝯcludētes ꝑpoſuit, ac ſubinde de particularib⁹ egit: vtit̄ aūt in his exponēdis elemētoꝝ notis ea. vꝫ. de cā, quā ſupi⁹ recitauim⁹: ac p⁹ effinxit figurā p a, b, c, ſcdaꝫ per, m, n, x, tertiā, per, p, r, s, vt forraſſe ſeiunctas a ſeinuicē ⁊ ordie ⁊ nā haſce eē figuras ſignificaret.

Triginta ſex ſunt ꝯiugationes.

Non eſt approbāda opi. Abumazaris Alpharabij de ordine ſyllogiſmoꝝ.

Dubium.

❡ Sed q̄reret nō iniuria aliq̄s, cur ſe ita ꝑhs ad iſtas determinauerit litterulas, ⁊ nō aſſumpſerit alias ex toto alphabeto inter ſe ꝓximiores.

Solutio.

❡ Dicimus factuꝫ fuiſſe hoc penſiculatius: qd̄ his, qui grece dialecti cōſulti ſunt, planius erit. Greci nāq;, qd̄ ⁊ apud hebreos in conſuetudine eſt, numeroꝝ ordinē alphabeti elemētis ſignare ſoliti ſunt: vnde apud hos Alpha vnum ſignat, Beta duo, Gāma tria, Delta quatuor, E, quinq;. Deinde ſex hac nota ſignificāt, ς, Zeta ſeptē, η, octo, θ, nouē, ι, decem. κ. viginti. λ. triginta. μ. quadraginta. ν. q̄nquaginta. ξ. ſexaginta. ο. ſeptuaginta. π. octoginta. Deinde ſignuꝫ hoc. ϙ. nonaginta: ac demū. ρ. centū. τ. σ. ducenta: vt itaq; perfecto atq; integerrimo mō haſce figuras abſoluiſſe videret̄: lr̄as nūm ſignātes cētenariū accepit ab alpha incipiens vſq; ad. ρ. p̄māq; figurā p̄mis lr̄is notauit. α, β, γ. mediā ſeu ſcdaꝫ medijs hoc eſt elemētis ſignificantib⁹ q̄nquaginta, qd̄ dimidiū cētenarij eſt: μ. ν. ξ. vltimaꝫ ꝟo deſcripſit vltimis. π. ρ. σ. omiſit āt notā ⁊ ſex ⁊ nonagīta ſignātes, q̄ ⁊ extra alphabeti ordinē ſūt, ⁊ ignotiores multo exiſtūt. Mirū ꝑfecto eſt qd̄ vir iſte ſuis in voluminib⁹ excogitauit: mirū inq̄ q̄to artificio quātaq; diligētia ſuos codices cōpoſuerit: parū fuit exactiſſimaꝫ de rōcinandi ſcīa editionē cōminiſci ni ⁊ Geometricis ⁊ Arithmeticis ipſaꝫ ꝓportionib⁹ exornaret: adeoq; has appoſite imaginatus eſt, vt ſi qd ex toto libro abſtuleris reliquū operis tanq̄ platonicus mūdus diſſipet̄ ac diruat. Uerū ad ſequētia iam trāſeamus.

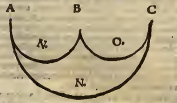
Diſpō prime figure.

❡ Si inq̄t binas in p̄ma figura vles affirmatiuas ꝑpōnes diſpoſueris, vleꝫ colliges ꝯclōnē affirmatiuā: ceu ſi dixeris: omne, b, a, oē c, b, cōcludes oē, c, a, qd̄ ex poſito p̄ncipio de oi arguitur: quo p̄me figure ꝯiugationes ſtabiliri diximus: ſi etenim de omni eſt, qñ nihil eſt aſſumere ſubti, de quo p̄dicatuꝫ nō dicat̄: quū dicimus omne, b, eſſe a, ſignificam⁹ nihil eſſe ſub, b, de quo nō dicat̄, a, quuꝫ itaq; c, ſub, b, ſit non immerito ⁊ de hoc, a, ipſuꝫ dicet̄: qd̄ fuerat cōmonſtrādū: vnde quū talē ꝯditionē nāmq; dictū de omni obtineat, nemini ambiguū q̄n leges illas duas prime figure recte ꝑhi aſcripſerint, maiorē. vꝫ. vleꝫ eſſe oportere, minorē ꝟo affirmatiuā: nec ſolū affirmatiuā, ſed nullaꝫ penitus includentē negationeꝫ: vn̄ talis cōplicatio nulla eſt, ois homo aial, tm̄ riſibile hō: ğ tm̄ riſibile aial: nec talis: oē albū corpus, omne aial p̄ter coruū eſt albū, oē itaq; aial p̄ter coruum eſt corp⁹: nec talis, omne ridēs hō, ſocrates incipit eſſe ridens, ſocrates igit̄ incipit eſſe homo: ⁊ hoc ideo accidit, q̄a minor nō pure eſt affirmatiua, ſed negationē quandā includit: queadmodū moderniores quoq; per ſuas ſignāt, quas exponētes vocant.

Minor dꝫ eē affirmatiua ⁊ nullā negōnē includēs. exq̄ ꝯditōe ſoluūt̄ ſylli q̄dam ſophiſtici.

❡ Accidit item q̄nq; q decurſus ſyllogiſticus perperā ſe hꝫ, quuꝫ in minore ꝑpōne ſignificamus p̄dicatū cū aliqua determinatione ſubto in eē, quā in maiore nō expreſſimus, velut ſi dixerim, ois hō albus, ſocrates nec̄io eſt hō, ſocrates igit̄ neceſſario eſt albus. Cōſimilr̄ vitiuꝫ addit̄ ſyllo ac decurſui de omni, quū terminos aſſumimus equiuocos: termini nāq; equiuoci rōcinationis vim deſtruūt.

Nota aliā cōditionē ſeruādā in decurſu ſyllico.

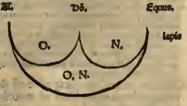

❡ Conſimilr̄ ꝟo ſi, a, de nullo quidē, b, b, ꝟo de omni, c, q, a, nulli, c, inerit.

❡ Secundā exponit coniugationē vtilē vlem negatiuaꝫ concludentē: que ideo ſecūda eſt, q̄a vtiles, vt ſupra etiā diximus, inutilibus preponunt̄: ⁊ ex vtilibus vles particulares anteueniūt: ⁊ ex vlibus negatiue affirmatiuas vtpote digniores ſubſequuntur.

2ª cōiugatio vtilis.

❡ Sed ſi primū omne cōſequit̄ mediū: medium ꝟo nulli ineſt extremo, non erit ſyllus extremitatū: nihil. n. neceſſariū accidit eo q hec ſint: nāq; ⁊ omni ⁊ nulli ꝯtingit vltimo primū ineſſe: quare neq; qd̄ ſm parteꝫ neq; q vniuerſaliter ſit neceſſarium: quum ꝟo nullum ſit neceſſarium: per hec non erit ſyllogiſmus. Termini omni ineſſe, animal, ho-

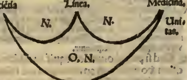
mo equus, nulli, animal, homo, lapis.

❡ Prior ex vlem ꝯcludentibus inutilis eſt, que maioreꝫ hꝫ affirmatiuā, minorē ꝟo negatiuaꝫ: que ideo prior eſt, quia aliquā in qualitate dignitatē obtinet: quū alterā habeat affirmatiuam: ſequens etenim ꝯiugatio nihil affirmatum retinet: ſi itaq; inquit primum hoc eſt maior ex-

Cōiugatio inutilis.

tremitas ſequat .i. predicet̃ de oĩ medio: mediũ vo nulli inſit extremo hoc eſt minori extremitati / nõ erit ſyllſmõ erit ingt ſylls maiore vli affirmatiua exiſte / minore autẽ negatiua vli / q̃rigdẽ altera ex ꝯditionib⁹ p̃me figure inte rujt / ꝙ minor. vz. affirmatiua exiſtat. ¶ Sciu tñ dignũ / quẽadmodũ notat ⁊ Alulidus Roſ. ꝙ lz cõiugatio iſta nãlr nihil neccio ꝯcludat: artificioſe tñ ꝑticulare; negatiuã per ꝯuerſionẽ colligit / quẽadmodũ in ſequẽtib⁹ planum erit: ꝗ hoc argumẽto cẽ põt ꝓbm de nãlib⁹ tñ ſyllogiſmis ſermonẽ habuiſſe. [Nãq; ⁊ oĩ ⁊ nulli.] Oſtendit euidẽti rõne cõiugationẽ iſtã inutilẽ eẽ: nãq; in q̃daz ingt mã vlem ꝯcludit negatiuã / in quadã vo affirmatiuã vlez: qð quũ accidit nulla põt determinata ꝯclo ſeq: nam negatiua vlis ambas perimit affirmatiuas / vlem particularẽq; / ⁊ affirmatiua itidem vles negatiuas ambas: qð quum ita ſit planu3 nihil determinati ex hac cõſequi complicatione: in quacũq; igit̃ cõiugatione duo ſequuntur contraria / ipſam inutile3 nuncupabimus: nihil tñ idcirco ꝓhibet / quin aliquãdo ꝯdictoria inutili complicatione ſequi poſſint: quẽadmodũ ⁊ inferius enodabimus. Ceterũ qð Ariſtoteles exemplo / rõne quoq; cõprobat Alexãder inquiens: ſi / a / de omni / b / dicit̃ / quoniã qð de omni dicit̃ põt in plus ſe hñe: idcirco tale aliquando accipiet̃ / vt ⁊ totu3 / b / comprehẽdat / ⁊ adhuc aliquas habeat partes ipſum / b / tranſilientes. Quibus poterit eipſu3 cõprehẽdere ⁊ nõ cõprehendere: iuxta itaq; mãm variatã ꝯria nõnũq; cõcludentur.

¶ Neq3 quãdo neq3 primũ medio / neq3 medium vltimo nulli inſit: neq3 ſic erit ſyllus. Termini ineſſe / ſciẽtia / linea / medicina / non

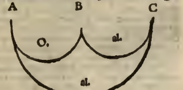
ineſſe / ſciẽtia linea / vnitas: vniuerſalibus igitur terminis exiſtentibus / planũ in hac figura / q̃ñ erit ⁊ q̃ñ non erit ſyllus: ⁊ ꝙ ſi fuerit ſylls / terminos ita ſe hñe neceſſe eſt: vt diximus ⁊ ſi ita ſe habuerint: planũ ꝙ erit ſylls.

Alia coniugatio. ¶ Alteram inutilium ⁊ vlium coniugationũ exponit ambas retinentẽ negatiuas: quoniã nõ in p̃ma tñ / ſed in oĩbus figuris regula hec vlis tradit̃: ꝙ ex ambabus negatiuis nulla determinata ꝯclo ſequit̃: hoc aũt ⁊ ipſe terminorum appoſitione cõfirmat: ratio aũt cur hec cõplicatio inutilis ſit eſt / q̃a mediũ nullã hz cũ extremitatib⁹ cõuenientiã. [Et ꝙ ſi fuerit ſylls.] Subaudiẽdũ hac in figura p̃ma. Atq3 iſta hactenus de vniuerſalibus ſyllogiſmis prime figure dicta ſufficiant.

Si vo hic vniuerſaliter / ille in parte ad alteram: quãdo qð vniuerſaliter ad maiorẽ extremitatẽ aut predicatiuũ aut priuatiuũ: qð aũt in parte ad minore3 predicatiuũ / neceſſe eſt ſyllm eſſe perfectum: quũ vo ad minorẽ aut alr quodãmõ termini ſe hũerint / impoſſe.

¶ Poſteaq̃ que ambas hñt vles ꝓpõnes / abſoluit complicationes: nũc de his / que alterã retinẽt particularẽ ſermonẽ habiturus eſt: ſunt aũt hoc gen⁹ ſyllı̃ in ſũma octo: atq3 ex his vtiles duo / qui ſuperſunt ſex reliqui inutiles: iſtos itaq; oẽs innuens: ſi hic vlr dixit / ille in parte: neq; addidit maior minorue: ꝙ volebat ꝯcludẽtes ⁊ nõ concludẽtes cõplicationes oratione ſua cõprehẽdere: neq; iniuria ait Alexãder addidit ad alterã: põt enim in vna ⁊ eadẽ ꝓpõne alter terminoꝝ vlr ſumi / alter vo particulariter: vt ſubiectum vniuerſaliter / predicatũ autẽ in parte: ob hoc itaq3 dixit ad alterã: vt ſignificaret in complicatione ꝓpoſitionum vle fieri debere ac particulare. [Quãdo qð vlr ad maiorẽ.] De ambabus vtilibus ſimul mentionẽ fecit, de q; ea / que maiorem hz vniuerſalẽ affirmatiuã / minorẽ vo in parte itidem affirmatiuã: atq; de ea / que maiorẽ retinet negatiuaz / ac minorẽ affirmatiuam: ſeruantur etenim prime figure conditiones due: nãq; quoniã prima figura per dictũ ſancitur de omni binas hz leges: vt ⁊ maior vlis exiſtat / ⁊ minor affirmatiua: ꝙ ſi altera iſtaꝝ fuerit abrogata / neceſſitas deſtruit̃ ſyllogiſtica: vnde ingt / quum vo ad minorem .i. quũ vle ad minorem ponatur: aut quẽadmodũ exponit Alexander: quando ad minorẽ ponat̃ priuatiua: ita vt minor ſit particularis negatiua / maior autem vlis aut affirmatiua aut negatiua. [Aliter quodãmodo.] Ingt Philoponus / ſi ambe negatiue / aut maior affirmatiua minor vo negatiua / ⁊ hoc bifariã / aut maiori vli / aut minori: ſecus Alexãder: ſi maior inquit particularis ⁊ minor vniuerſalis ſit aut affirmatiua / aut negatiua: ⁊ hoc ſemꝑ referẽte Alulido Roſ. ſz nãlẽ diſpõnẽ itelligẽdũ eſt: nãq; ⁊ maiore ĩ pte ⁊ minore negã artificioſa ⁊ vtil cõplicatio ꝯſtruit̃.

¶ Dico aũt maiore3 extremitatẽ in qua medium eſt: minorem vo / que ſub medio. In

ſit .n. a / omni / b / b / vo alicui / c / ſi itaq3 eſt de oĩ ꝓdicari / qð in principio diximꝰ / neceſſe eſt / a / alicui eorum que / c / ineſſe.

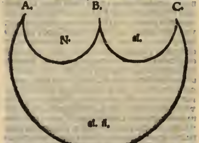
¶ Hoc eſt que de medio predicatur: ⁊ cõſimiliter minorem que ſub medio .i. de qua medium dicit̃: ⁊ ex hoc ait Philoponus dilucide poſſumus cognoſcere idẽ eſſe de omni dici ⁊ in toto eſſe / ſola vo habitudine differre: ſi eñ de omni predicantes ſyllm conſtruimus / maiorẽ extremitatem / maiorẽq; preponemus ꝓpoſitionẽ tanq̃ a predicato incipientes: cuius condicio eſt de alio dici ſingulis in toto ſubijciamus / minorem / que ſubiecti rationez habet / preconſtituemus ſm maiori locum aſcribentes: qð ſepenumero ⁊ Ariſtoteles ⁊ Alulidus Roſad. grecicq; enarratores oẽs ferme factitare conſueuerũt. Illud deinceps animaduertẽdũ: ꝙ definitiones he maioris minoriſq3 extremitatũ in prima dũtaxat figura veritatẽ obtinent: in reliquis etenim ſecus eſt. ¶ Ceterũ ſi quiſpiam ſcitaretur cur tãtum definitiões iſtas extremitatũ diſtulerit. ¶ Reſpõdemus hoc ideo factũ fuiſſe: ꝙ locus iſte ad hoc explanandum maxime eſſet accõmodatus: nãq; terminis vniuerſalibus exiſtẽtibus / nõ tãtũ ſeiũgebant / maior minorq; propoſitio / quantũ ſi altera vniuerſalis particularis

Notandum.

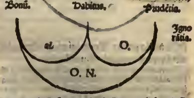
Dubium.

Solutio.

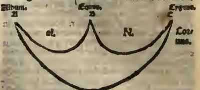
particularis altera ꝓpōnis extiterit. Inſit a omni b. Tertius modus ſyllogiſtic⁹ ⁊ maiore vli minoreq; particulari affirmatiuis ꝯclōnem concludens particularem conſimiliter affirmatiuā. Terminos inuenies ſi genus ſpeciéq; acceperis/moxq; aliud vtroq; cōmun⁹/ deq; eo medius terminus in parte dicaṫ/ vt aial/bō/aiatū.

Et ſi a nulli eoꝝ que b ineſt/b vo alicui c/ neceſſe eſt a alicui c non ineſſe: determinatū.n.eſt ⁊ de nullo qūo dicimus: quare erit ſylls perfectus: cōſimiliter ⁊ ſi indefinitum ſit b c predicatiuum exiſtēs: idē.n.erit ſyllo/ ⁊ ſi indefinitū ⁊ ſi in parte accipiaṫ. Si autē ad minorem extremitatē vliter ponatur aut predicatiuū aut priuatiuū nō erit ſylls/neq; affirmatiuo/neq; negatiuo/neq; indefinito/ neq; ſm partem exiſtēte/vt ſi a alicui b inſit

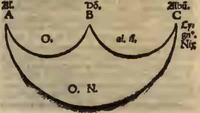
aut non inſit: b vo oi c inſit: termini ꝙ inſit/ bonū/bitus/prudētia: ꝙ nō inſit bonū habitus/ignorantia. Rurſus ſi b nulli inſit c a

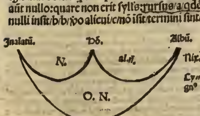
vo alicui b inſit aut non inſit/aut non omni inſit/neq; ſic erit ſylls: termini ꝙ omni inſit/ album/equus/cygnus: ꝙ nulli/albū/equus/ coruus: iidem ⁊ ſi a b indefinitum ſit.

Quartus modus vtilis ac perfecte concludēs ex maiore vniuerſali negatiua/minoreq; particulari affirmatiua ꝯclonem particularem ac negatiuā/ſortiṫ enim conclusio/qđ in vtraq; peius viliuſq; eſt/a maiore ꝙ negatiua ſit/a minore vo ꝙ in parte. Terminos aūt ad hāc inuenies coniugationē vtiles/ſi genus ⁊ cōtra diuiſas ſpēs acceperis/poſuerisq; ſpēs maiorē extremitatē ac mediū terminum/genus vo minorē extremitatē. Cōſimiliter ⁊ ſi indefinitum. Equiualet enim vt ſupra ſtias diximus indefinita ꝓpoſitio particulari: niſi quēadmodum ingt ⁊ Albidus Roſ. tranſcendat particularis naturam: qđ videmus fieri in ꝓpoſitionibus neceſſarijs: in quib⁹ vt plurimum indefinite particulareſq; vniuerſalibus etiā equantur. Ceterum non eſt hoc naturā particularis aut indefinite per ſe conſequens. Erunt itaq; cōnumeratis ⁊ his que minores habent indefinitas in ſumma cōiugationes vtiles in prima figura ſm naturalem diſcurſum concludentes ſex: nā q̄ qui ἀντανακλώμενοι/ hoc eſt refracti nuncupantur non concludunt ſm queſiti naturā: quemadmodum infra confeſſō monſtrabimus. Si autē ad minorem. Cōſentaneū fuerat/quū de particularib⁹ inutilibus acturus eſſet/prius eas exponere que maiorē habent vniuerſalē aut affirmatiuā aut negatiuā/minorē vo particularē aut indefinitā negatiuam: ſed quoniā he longiore idigent oratione quēadmodū infra planū erit: ideo faciliores prius in mediū voluit afferre: que ex maiore conſtant particulari indifferēter/minore aūt vli conſimiliter aut affirmatiua aut negatiua: aīt ergo: ꝙ ex maiore in parte ⁊ minore vli nullo pacto coniugatio vtilis conſtituiṫ/ſeu affirmatiue ſeu negatiue fuerint. Primū aūt eas exponit/que maiorē habent in parte affirmatiuā ſed negatiuā minorē vo vlē: ⁊ ingt: ꝙ ſi a ineſt omni b vel non ineſt b/aūt omni c/inutilis erit coniugatio quū ⁊ oī concludaṫ ⁊ nulli ineſſe: ratio ēnquit Alexāder eſt/qđ quū maior ſit particularis: nihil prohibet medium terminum cōmuniorē eſſe maiore extremitate/atq; de pluribus dici/ꝙ maior dicaṫ ⁊ inde poterit ineſſe nulli illi/ cui oī ineſt a/atq; ita maiore in pte ⁊ minore vli affirmatiuis: nihil īpedimēto eſt/qn ꝯclo ſit ⁊ vlis ⁊ negatiua: ⁊ ꝯſilr de reliqs dicēdū erit. Hoc idē exēplo ēt arguiṫ: nā termini qbus oī ſequiṫ ſunt hi/bonū/habitus/prudētia/ aliqs hitus eſt bon⁹/ois prudētia habitus/ois prudētia bona: qb⁹ nulli/bonū/hitus/ignorātia: vbi ſcias/ꝙ p ignorātiā itelligim⁹ eā q̄ diſpōne aliq̄ acqriṫ: ignorātia etenī negōnis hitus nullo pacto eſt: has aūt ꝯiugatiōes ambas hoc eſt maiore particulari aut affirmatiua aut negatiua/ minore vo vli affirmatiua ſimul expoſuit dum ait/ſi a alicui b inſit aut nō inſit. Quas vo inquit Rurſus ſi b nulli c/eas enarrat/que minorē hñt negatiuā vlem/maiorē vo particularē aut affirmatiuā aut negatiuā: vbi notes quēadmodū ⁊ Alexāder refert/ꝙ inutilitas ſuperiorum cōiugationū ob maiorē eſt: harū vo ob vtrāq;/ maiorem inq̄ ac minorem: nāq; ⁊ hec affirmatiua ⁊ illa vniuerſalis eſſe deberet in prima figura.

Neq; qñ qđ ad maiorē extremitatē vliter

fiat aut ꝑdicatiuũ aut ꝑuatiuũ:qđ aũt ad mi
noꝛẽ ꝑuatiuũ ſ3 ꝑtẽ/nõ erit ſyll'ſ:ſiue ĩdefini
tum ſiue in parte accipiat:vt ſi/a/omni ineſt
b/b/vo alicui/c/non ineſt/aut nõ omni ineſt:
cuicũq3.n.alicui nõ inſit mediũ/hoc ⁊ omne
⁊ nullũ ipm ſequet primũ:ſubijciantur eni
termini/aial/hõ/albũ:poſtea ⁊ de qbus non
predicat albis homo/ſumant cygnus ⁊ nix:
igit aial de illo qdem predicat omni/de hoc
aũt nullo:quare non erit ſyll'ſ:rurſus/a/qdẽ
nulli inſit/b/b/vo alicui/c/nõ iſit/termini ſunt/

inanimatũ/homo/albũ:poſtea accipiant de
quib⁹albis non ꝑdicat hõ/cygn⁹ ⁊ nix:inaĩa
tum nãq3 de hoc qdẽ omni/de illo aũt nullo
predicat.Amplius qm̃ ĩdeterminatũ eſt/b/
alicui/c/nõ ineſſe:verificat aũt ⁊ ſi nulli ineſt
⁊ ſi non omni/ꝙ alicui non ineſt. Si vo ta
les aſſumant termini vt nulli iſit/nõ ſit ſyll'ſ:
hoc.n.dictũ eſt prius. Planu3 itaq3 qm̃ eo
ꝙ termini ſic ſe hñant/nõ erit ſyll'ſ:eſſet.n.⁊
in his.Conſimiliter autẽ monſtrabitur ⁊ ſi
vniuerſaliter ponatur priuatiuum.

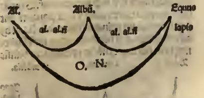
¶ Nunc redit ad ꝯiugationes inutiles:quas ſupius tãq̃
maioꝛis indigentes negocij omiſerat:qñ.v3. maioꝛ vlis
aut affirmatiua aut negatiua extiterit/minoꝛ vo in parte
⁊ negatiua.Ceterũ quo facili⁹/que ſequunt poſſim⁹ ꝑci
pere/nõnulla ꝑus declarãda ſunt:vbi ſciẽdũ particularẽ
ꝑpõnẽ quã indefinitã vocitat duplicẽ eẽ ſigñonẽ ſorti
tã atq3 nãm: aliqđ eni/b/eſſe/a/bifariã verificat/aut qa
oẽ/b/eſt/a/aut qa aliqđ/b/eſt/a/⁊ aliqđ/b/nõ eſt/a:queãd
modũ ſi i mã extiterit neč̃ia/iõ vera ꝑticularis veplimũ
eſt/qa vlis itidẽ vera/vt aliqs hõ eſt aial.Si aũt in mã
fuerit ꝯtingẽte ⁊ affirmatiua ⁊ negatiua ꝑticulares vere
ſunt/vt aliqs hõ eſt alb⁹/⁊ aliqs hõ nõ eſt alb⁹:vñ ob h
idefinitã eã vocat Ariſto.non ꝙ nullũ hẽat appoſitũ ſi
gnũ:ſ3 poti⁹ ꝙ ĩdeterminate atq3 indefinite ſit veritatis:
quaſobꝛes ſi ꝑꝑ vlem veritatẽ hẽat/poſitione ꝑticularẽ:
ſi vo ex ſe vera extiterit/per naturam vocare conſueuit
Aluidus Rof.Ut itaq3 ad propoſitũ redeamus:volẽs
Ariſtoteles mõſtrare haſce coniugationes inutiles eſſe:
prius ſupponit particularẽ verã eſſe ſm ſe ⁊ ex natura
ꝑpria/arguitq3 per expoſitionez ⁊ omni ⁊ nulli ſequi:ſe
cius etenim hoc mõſtrari nõ poterat:ſi eni particularis
minoꝛ ⁊ negatiua per naturã vera extiterit/ſua etiã ſub
ꝯtraria veritatẽ obtinebit:que particularis affirmatiua
eſt:maioꝛe vo vli aut affirmatiua aut negatiua/⁊ mino
re ꝑticulari affirmatiua ſemꝑ aliqđ ſyll'ice ꝯcludit:atq3
ex neceſſitate:⁊ ob id ad ſenſibilẽ expoſitionẽ reducẽda

Nota duplicẽ ſignificatũ ꝑ
põnis ꝑticula
ris.

Quare ꝑticu
laris indefini
ta vocatur ab
Ariſtotele.

fuit particularis illa/puta quum dicimus aliqđ albũ nõ
eſt hõ/aut per id/qđ eſt aliqđ albũ intelligimus niuem/
aut cygnũ aut ꝗppiã ſimile:atq3 ita tali facta expoſitio
ne planũ erit cõiugationes iſtas inutiles eſſe. Si vo nõ
nã ſed poſitione vera fuerit particularis illa nemini am
biguu3:qn maioꝛe vli aut affirmatiua aut negatiua/mi
noꝛeq3 negatiua in parte ⁊ omni ⁊ nulli ſequat/qđ rõne3
tollit ſyllogiſticã:vñ ĩqt ſi ita ſe hñtib⁹ terminis nõ effi
citur ſyll's: planu3 ꝙ nõ eſt rõne forme vtilis/ſed mãe:
vnde ĩqt:cuicũq3 alicui nõ ineſt mediũ/hoc ⁊ oẽ ⁊ nul
lum ipſum ſequet ꝑmũ/hoc eſt maioꝛ extremitas vlr ⁊
affirmatiue ⁊ negatiue ꝑdicabit de minoꝛe extremitate
cui/alicui nõ eſt medius terminus:poſtea hoc monſtrat
per terminos exponẽdo:⁊ hec prioꝛ eſt rõ:qua oſtendit
cõiugatões iſtas inutiles eſſe. Poſtea quũ ĩqt.Ampli⁹
qm̃ indeterminatũ eſt.ſubdit aliã rõnẽ ſupponẽdo mi
noꝛẽ particularẽ eſſe per nãm:⁊ ĩqt:ſi minoꝛe exiſtente
vli negatiua maioꝛe aũt vli aut affirmatiua aut negati
ua/inutiles efficiunt cõplicationes/ꝗ ſi minoꝛ particula
ris negatiua extra eius fuerit nãe/vt vlem reddat nega
tiuã:conſentaneũ nimiru3 eſt/has quoq3 coniugationes
inutiles eſſe. Cõſilr aũt. Aũt ĩqt Alexãder ꝓ eo/qđ eſt
eni/vl aũt ꝓ eo/qđ ẽ igit:nãq3 eadẽ mõſtratio vtriuſq3 ẽ.

¶ Neq3 aũt ſi vtraq3 interualla ſm partẽ ex
titerint/aut ꝑdicatiue/aut priuatiue/aut hoc
predicatiue/illud priuatiue/aut indefinitum/
illud definitũ/aut vtraq3 indefinita/non erit

ſyll's nullo pacto.Termini cões oium/aial/
albũ/equus/animal/album/lapis.

¶ Interualla etiã dixit ad imitationẽ Geometrarũ q dia
ſtemata hoc eſt diſtantias atq3 interualla vocant lineas
ipſas:vbiq3 eni queãdmodũ ⁊ ſupi⁹ diximus Phs φιλο
τεχνότερος connumerat itaq3 ſexdecim alias ꝯiugatio
nes inutiles/q aut ex ambab⁹ ꝑticularib⁹/aut ambabus
indefinitis ꝯſtituunt:ſi.n.ambe ſunt ꝑticulares/aut affir
matiue aut negatiue ſunt vtraq3/aut altera affirmatiua/
altera vo negatiua: ⁊ hec aut maioꝛ aut minoꝛ:atq3 ita
quatuoꝛ ꝯſtruunt ꝯiugationes:⁊ ꝯſilr ſi ambe indefinite
extiterint:aut altera ꝑticularis/altera vo indefinita erit:
⁊ ita octo alie efficiant:nam aut maioꝛ erit ꝑticularis ⁊
minoꝛ indefinita aut econuerſo/⁊ vtroq3 modo quatuoꝛ
efficiunt:que ſupioꝛibus addite ſexdecim reddũt:vnico
aũt terminoꝝ exẽplo haſce oẽs refellit ꝯiugationes oſtẽ
dẽs ⁊ oi ⁊ nulli ineẽ:quãobꝛ ĩqt Alexãder. Rõnes ꝗs
ſine artificio ꝯcludẽtes vocabãt ſtoici/aut nõ ſũt ſyll'ice
aut redarguũt Ariſtotelis ſniaz/qđ minime dicendũ eſt.

Quid ꝑ inter
ualla intelligẽ
dum ſit.

¶ Planum igit ex dictis/queãdmodũ ſi fue
rit hac in figura ſm partem ſyll's/ꝙ neceſſe
terminos ſic ſe habere/vt diximus:aliter vo
ſe habentibus nullo modo fit:manifeſtum
aũt ⁊ ꝙ ſyllogiſmi oẽs in eadẽ ꝑfecti ſunt;

omnes enim perficiunt per ea que a princi-pio ſunt accepta: quoqꝫ ꝓblemata oia monſtrant per hanc figuram: nanqꝫ ⁊ omni ⁊ nulli ⁊ alicui ⁊ non alicui ineſſe: voco autem figuram talem primam.

¶ Recte addidit in hac figura, quoniam in ſecunda minore etiam negatiua ſequitur ⁊ in tertia maiore particulari. [Omnia ꝓblemata oia.] Vlis affirmatiua negatiuaue particulariſqꝫ ſiue aut affirmatiua aut negatiua, vnde ob hanc cām maxime vocatur prima figura, vt inquit Alexander ſiue vt Aluidus Roſ. quod ſylli oēs huius figure pfecti ſunt: ⁊ ideo ſubdidit, voco aūt figurā talē primā quaſi innuens quod ex ſupradictis hoc tanquam ꝯcluſio ſequeretur: dixit aūt voco tanquam primus ipſe appellationis huiuſce author. Sunt itaqꝫ hac in figura modi ſylloꝝ quatuor. ¶ Ii vero quinqꝫ quos Theophraſtus referente Alexandro addidit neqꝫ pfecti ſunt, neqꝫ vt ipſe ait ἀναπόδεικτοι, ſyllos enim qui immediate per dictum de oi pficiunt vocant greci indemonſtrabiles: quapropter qui hos adduntur vt inquit Aluidus Roſ. intentionem ignorant Ariſtotelis: cuius intentio eſt ſyllos numerare ſecundum naturalem efficientem diſpoſitionem.

Nota ꝙ quinqꝫ modis quos addidit theophraſtus.

¶ Sed queritur quum oia ꝓblemata ꝯcludantur ⁊ optimo modo concludantur in prima figura, cur alie figure ſint addite, quum in his imperfecti tantum ſylli ꝯſiderentur. Inquiunt nonnulli, quod ideo hoc factum fuit: quia non ſolum de pfectis modis pertractare, ſed ⁊ de imperfectis intentio fuerat Ariſtotelica. Nos aūt ⁊ fortaſſe melius dicimus quod hoc ideo fecit Ariſtoteles: quia ꝯcluſionum vnaqueqꝫ vnam figuram maxime habet accommodatam: nanqꝫ vlis affirmatiua maxime ⁊ potiſſime in prima ꝯcluditur figura, negatiua vero vlis in ſecunda, tertia vero particularibus ambabus aſcribitur: affirmatiue inquam ⁊ negatiue. Si itaqꝫ volumus coniugationes in hac figura vtiles pficere due ille ꝯditiones prime figure ſunt obſeruande ⁊ quod maior vlis ſit ⁊ quod minor affirmatiua. Quod ſi quiſpiam dicat maiore etiam particulari minoreqꝫ vli ꝯcluſionem neceſſario ſequi puta: aliqꝫ homo eſt ſocrates: oē rōnale eſt homo, ergo aliquod rōnale eſt ſocrates, ⁊ ſimpliciter quotieſcunqꝫ maior extremitas ſingularis terminus extiterit. ¶ Sciat vir ille rōnem hanc non vi tenere ſyllogiſtica ſed expoſitoria ⁊ ſenſibili monſtratione: ſingularis etenim ꝓpoſitio quemadmodum ſupra etiam diximus, aut non ingreditur ſyllū, aut dum vim obtinet particularis.

Dubium.

Solo quidam.

Solo alia ⁊ melior.

Propoſitio ſingularis non ingreditur ſyllm.

¶ Adhec obſeruandum eſt in huiuſcemodi modis ſyllogiſticis, quod aliquando ponitur minor negatiua in prima figura pro affirmatiua tamen ex tranſpoſitione: quemadmodum apud Ariſt. in primo poſteriorum: omne non ſcintillans prope eſt, planete non ſcintillant, ergo prope ſunt: planete dixit non ſcintillant pro eo, quod eſt, ſunt non ſcintillantes. Ceterum ſcies etiam quod aliquando multe rōnes efficiuntur, que videntur formam habere ſyllogiſticam, ac ꝓpōnes veras, ꝯcluſionem aūt falſam: quales ſunt, que maiorem habent multiplicem ſecundum compoſitionem diuiſionemqꝫ: quemadmodum ſi dicamus, omne aial ſi eſt riſibile eſt rōnale, ois equus eſt aial ſi eſt riſibilis, ergo ois equus eſt rōnalis: ſi etenim maior in ſenſu fuerit compoſitionis mendax eſt quia ſignificat quod de quocunqꝫ verum eſt dicere, quod eſt aial ſi eſt riſibile, quod illud ſit rōnale: ſed de oi aiali poſſumus vere dicere quod eſt aial ſi eſt riſibile, non tamen quod ſit rōnale: ſin autem maior ſenſum habuerit diuiſionis, tunc formam perdit ſyllogiſticam.

Tex. co. 30.

¶ Atqꝫ hec hactenus de prima figura retulimus primum que in queſtionem veniant, queue minime dubitanda ſint enarrantes, mox quid ſit ac quo exurgat coniugatio, ſubinde quot ſint rōcinationum figure, cur ve figura nuncupetur, quoqꝫ philoſophus in oibus φιλογεωμέτρης. Poſtea ⁊ ordo figurarum expoſitus, commemratis ibidem cuiuſqꝫ figure potiſſimis dignitatibus. Deinceps ⁊ numerus ꝯiugationum olim expoſitus, cuiqꝫ diuerſorum elementorum notulis vnaqueqꝫ figurarum deſignata fuerit: ſolutis inſuper dubitationibus dum coniugationes exponebamus que modos ſyllogiſticos videbantur infringere. Ac demum rōnem reddidimus cur particularis ꝓpō indefinita ⁊ ſit ⁊ vocitetur: mox refutatis quinqꝫ Theophraſti ꝯiugationibus tanquam que ad ꝓpoſitum non faciunt ⁊ artificioſam habeant complicationem. Supereſt itaqꝫ vt his oibus enarratis ad ſecunde figure expoſitionem deſcendamus.

¶ Secunda Figura.

Quando vero idem huic quidem omni, illi aūt nulli inſit, aut vtriqꝫ oi, aut nulli. Figuram quidem talem voco ſecundam: medium vero in ipſa dicitur, quod de vtriſqꝫ predicatur: extrema aūt de quibus dicitur hoc.

Non inmerito quemadmodum ⁊ ſupra retulimus, figura hec alterum ſortita eſt locum nanqꝫ ⁊ dialectice miniſtra eſt ⁊ maioris ꝯuerſione a prima creatur ⁊ vle ꝯcludit queſitum. Tertia vero ⁊ que ſequitur ſophiſtice deſeruit ⁊ minoris a prima ꝯuerſione gignitur, ⁊ particularem duntaxat ꝯcluſionem cogit que oia, vti planum eſt, non tantum in rōcinatione dignitatis obtinent. ¶ Secunda itaqꝫ figura hec, diuo referente Alberto, quatuor ſuppoſitis ꝯditionibus ſemper ſyllogiſtica exiſtit. Prima eſt, maiorem oportere eſſe vlem, tum quia maiore ꝯuerſa, que ſemper vlis eſt, a prima deducitur: tum vero quia ſi maior particularis foret ꝯtingeret nonnunquam aliquam eē complicationem, in qua nulla penitus fieret ꝯcluſio, puta maiori extremo communiori exiſtente quam medius ſic terminis: ſicut in hac: aliquod aial homo, nullus equus homo: ſic enim ꝓpōnibus diſtributis nulla penitus ſequitur ꝯcluſio: nanqꝫ affirmatiua fieri nequit: quum in ſecunda nullo modo fiat affirmatiua: neqꝫ item negatiua, quemadmodum liquido conſtat. Prima itaqꝫ ꝯditio maiorem exigit vlem. Secunda alteram vult negatiuam, ſiquidem ambabus affirmatiuis, non ſequitur ꝯcluſio in ſecunda: quemadmodum infra planius erit. Tertia ꝯditionem requirit negatiuam. Quarta ꝯditionem ſecundum quantitatem minori eē pariliem, ſecundum vero qualitatem alterutri. Hec Albertus: ceterum preſſius Philoponus: oportet inquit hac in figura maiorem vlem eē, minorem vero a maiore figura diſſimilem, hoc eſt, ſi maior affirmatiua fuerit minorem negatiuam exiſtere, ⁊ in oppoſitum, ſi maior negatiua minorem affirmatiuam: nanqꝫ quemadmodum ⁊ Abumaſar Alpharabius capite libri de ſyllo quartodecimo inquit: his obſeruatis ſemper in ſecunda figura complicatio erit vtilis. Cetere vero ꝯditiones quas Albertus dinumerauit ex his paulo dubio ꝯſequuntur: ſi etenim ꝓpōnes diſſimiles extiterint figure, cui dubium quod altera negatiua futura eſt: ⁊ ſi altera negatiua, nimirum ⁊ ꝯcluſio negatiua ſequetur.

Conditiones requiſite ad ſecundam figuram.

¶ Sunt aūt in hac quoqꝫ figura, quemadmodum ⁊ in prima complicationes tam vtiles, quam inutiles ſex atqꝫ triginta: quas vnuſquiſqꝫ ſuopte ingenio formare faciliime poterit: ⁊ ex his vtiles quatuor, velut legentibus planum fiet: bine vles ac totidem particulares: primum itaqꝫ ab vlibus exorditur quemadmodum ſupra fecerat ⁊ prius vtiles connumerat ꝗ eſt, quando ꝓpōnes habent diſſimiles figure ingenii. [Quando idem.] I. medius terminus huic quidem oi alteri vero nulli, ꝗ eſt de alterutra extremitatum vlr ⁊ affirmatiue, de altera vero vlr ac negatiue dicatur. [Aut vtriqꝫ oi aut nulli.] Hic inutiles innuit vles: quia ambas ꝯſimiles habent figure. [Figuram talem voco.] Dixit tanquam primus nominis iſtius inuentor.

Complicationes in ſecunda figura.

¶ Sed mirum profecto cur iſta exponens Aluidus Roſadis ſimpliciter dixerit, quod huiuſ compoſitio ſyllogiſtica eſt: quum ex ambabus conſimilis figure non ſequatur neceſſario ꝯcluſio.

Dubium.

¶ Reſpondemus dicentes, ſyllogiſticam non ob id vocitari, quod oēs iſte complicationes vtiles ſint: ſed quod diſpoſitio hec terminorum apta eſt ad faciendas binas coniugationes.

Solutio.

¶ Maius ꝟo extremū/qđ ad mediū iacet: minus autē qđ longius a medio ponit̄: mediū quidē extra extrema: ſed pōne primū.

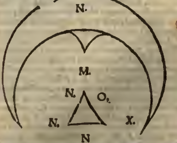
¶ Hinc inqͭ Diuus Albertus ſunt medij termini ſeges: τ ꝙ p̄dicandi rōne mediū ſit/τ ꝙ poſitione: ſecūde figure medius alterā ſeruauit/alterā amiſit: tertie ꝟo vtrāq̄/ atq̄ ideo nō iniuria: τ ob hāc cauſam figura hec 2ᵐ obtinuit locū/que ꝟo ſequit̄ vltimū. Ceterū dum medium dico/non id volo/qđ in nālibus viſum erit/qđ inq̄ inter extrema ponit̄/atq̄ ab vtriſq̄ equali diſtat interſtitio ſed mathematicū volo mediū intelligi/qđ media ipſe τ vnit τ copulat. Cete℞ querit hoc i loco Alexāder: an ne ſm rei ipſius ingeniū atq̄ nām termini iſti/medius/maior minorq̄ extremitates diſcriminētur: an ꝟo cuiuſq̄ arbitrio ſeiungant̄: quū etenim vlis negatiua terminis in ſeipſam cōuertit̄/poterimus nimirū vtrālibet maiorem/ſeu minorē facere extremitatē. ¶ Quamobrē voluit Herminus eodē referēte/nāliter maiorē extremitatem τ fieri τ ſtabiliri in ſcḋa figura. Si enim inqͭ ex eodem gn̄e vtraq̄ ſint extrema/de q̄bus mediū p̄dicatur/ maior extremitas ea vocitāda eſt/ q̄ gn̄i cōi ꝓpigor extiterit: puta ſint extrema volatile atq̄ hō/ ambo ſub aīali ꝯtinent̄: τ volatile aīali ꝓximi⁹/maioris itaq̄ extremi locū ſortiet̄: ſin aūt vtriq̄ ſint a gn̄e eq̄ diſtātes ꝯſiderādū/ q̄ eā legē habet/vt de eo medius termin⁹ ſeorſum dicat̄: quine ei⁹ ſit gen⁹/vt de eo/alio mediante p̄dicet̄: deinde cōparandus bis eſt per quē de altero dicit̄ ei/de quo ꝑ ſe enūciat̄: vt in exēplo/ſint extrema equus atq̄ homo/ equū hn̄tia ab aīali īterſtitiū: p̄dicet̄ aūt de ipſis rōnale: de equo negatiue/de hoīe ꝟo affirmatiue: qm̄ rōnale nō per ſe negat̄ ab equo/ſed eo ꝙ irrōnalis: ipꝫ ꝟo rōnale: per ſe de hoīe dicit̄: irrōnale ꝟo ꝓpius eſt aīal q̄ rōnale equus itaq̄ a quō rōnale per id ꝙ irrōnalis eſt remouetur/maior erit extremitas. Si ꝟo diuerſo℞ generū extiterint/maius erit extremū qđ cōiori gn̄i ꝓximius/quēadmodū ſi qđ de colore atq̄ hoīe predicet̄/maior extremitas erit color/eo ꝙ magis qualitatē attingit/q̄ homo ſubaꝫ: hō etenim ſpēs eſt indiuidua in p̄dicamēto ſube/ color aūt i ꝓpa coordinatōe mīme: ſin aūt τ ipſa eq̄lr a ꝓprijs ſeiūgant̄ gn̄ib⁹/redire inidē debem⁹ ad p̄dicatū/ τ ꝯſiderare de q̄ ipo℞ ꝑ ſe de quoue per aliō dicat̄: τ ſi id/per qđ de altero p̄dicat̄ ſit gn̄i cōiori ꝓpinquus/τ hoc ob illud dicit̄ de alio/maior ponēda eſt extremitas: ſint puta termini/albū atq̄ hō/illud in qualitate ſpēs indiuidua/hoc in ſuba/p̄dicet̄ aūt rōnale affirmatiue q̄dem de hoīe/negatiue ꝟo de albo: qm̄ de hoīe ſm ꝙ hō affirmat̄/ab albo aūt nō ſm ꝙ albū negat̄/ſꝫ eo/ꝙ inaīatū: q̄ inaīatū ꝓpius eſt ſube q̄ hō/nimirū albū maior erit extremitas. ¶ Cete℞/inqͭ Alexander qđ hec ꝑterq̄ ꝙ curioſa eſt/veritati etiā aduerſat̄: ſemꝑ etenim in negatiua maior erit extremitas/qđ tn̄ ꝑ abſurdū eſt: nāq̄ modus ſcḋs figure iſtius ad affirmatiuā mai⁹ ſemꝑ retinet extremū: ꝙ aūt id ſequat̄ monſtrat idē plana ac dilucida rōne: nā inqͭ: ſi ſm p̄dicata maius extremū venabimur: negatiue ſubm ſemꝑ maior erit extremitas: q̄uīs q̄dē ſemꝑ eq̄le aut ſm ſe/aut ſꝫ p̄dicata medio erit termino: nā ſi medi⁹ ab eo remouet̄ ꝑ aliud/ꝑ ſui oppoſitū vtiq̄ remouebit̄/qđ ꝯ ſe diuidit̄: qđ aūt tale eſt nimirū ſꝑ medio erit eq̄le: nūq̄ ꝟo min⁹: ſꝫ affirmatiue ſubm ferme ſemꝑ i min⁹ ſe hēbit raro eq̄lr: quaſobres negatiua ꝓpō maior ſemꝑ cēſenda erit/quū tn̄ aliq̄n Ariſto. aliq̄ locū iſtū affirmatiue aſcribat. Preterea eadē qđ/quā i negatiuis faciēdā iubes ſm p̄dicata/τ in affirmatiuis fiet: q̄re rō p̄dicatiōis eādē reducēda erit ad coeq̄les diſtan

atq̄ ita neutrū neutro cōiori ꝓximius erit. ¶ Dicendū igit̄/quēadmodū τ Auliſdns Roſ. inqͭ ꝙ maior extremitas in 2ª fig.ª credo itidē in tertia aucupāda eſt penes queſitū: ita ꝙ τ queſiti p̄dicatū ſemꝑ maioris teneat locum extremitatis: q̄ſiti dico directe ꝯcluſi/nō aūt euerſa rōcinatione. [Qđ ad medium iacet.] Hoc eſt/qđ 2º loco ponit̄: quū potiſſimū in ſyllō ac ꝓpōne ſit eē p̄dicatū/τ medi⁹ termin⁹ hac in figura bis p̄dicet̄. ideo nō abre pᵐ ſortitus eſt locū: maior ꝟo extremitas q̄ ſemel p̄dicat̄ minori anteponet̄ q̄ nūq̄ p̄dicat̄/mediū aūt ſequet̄ ꝙ bis de ſubto dr̄. [Extra extrema.] Si mediū intra extrema iaceret pōne eſſet mediū: ſꝫ qm̄ pōne mediū nō eſt/ ideo ex̄ extrema locari dr̄. [Pōne p̄mū.] ex̄ h inqͭ Alexāder ſiḡt maioris ꝯuerſiōe a p̄ma 2ᵐ deriuare figurā.

¶ Perfectus qdē hac in figura nullo pacto eſt ſylls: poteſt autē eſſe τ vliter τ non vlr Terminis exiſtentibus: vliter quidē exiſtētibus terminis erit ſyllogiſmus/qn̄ medius huic quidem omni/illi ꝟo nulli inſit: τ ſi ad vtrūuis fuerit priuatiuū. Alr ꝟo minime.

¶ Eo ꝙ p̄mi tres ꝯuerſiōis indigent: q̄rtus ad icōmodū deductionis. [Pōt τ vlr.] Hoc dicit/ꝙ ex ambab⁹ vlibus fieri pōt hac in figª vtilis ſylls/τ nō vlib⁹/nō q̄ ex ambab⁹ ꝑticularib⁹: h.n. fieri negat̄ ſꝫ altera vli/in pte altera. [Uliter terminis exītib⁹.] Quattuor ſunt hac i figª vtiles cōplicationes: vles due/hineq̄ itē ꝑticulares: pᵐ locū obtinēt vles/τ in his q̄ maiorē hꝫ negatiuā: q̄ q̄dē ſolius maioris ꝯuerſiōe ad p̄mā redit figurā/ſcḋa ſubſequit̄ ex maiore affirmatiua minoreq̄ negatiua/nāq̄ duplicis indiget ꝯuerſiōis: mox e particularib⁹ pōrē ea locū obtinet: que maiorē hꝫ negatiuā: qm̄ hac ſola cōuerſa ad p̄mā reuocat̄ figurā: vltimū deinde locū ſortita eſt q̄ maiorē hꝫ affirmatiuā/quū ꝯuerſiōe ad p̄mā redire nequeat: ſꝫ ad incōmodū deductiōis idigeat: q̄ multo ipſectior ē ꝯuerſiōe. Cōuerſio nāq̄ q̄ſitū mōſtrat: deductio aūt aliō a q̄ſito. His accedit ꝙ tres p̄cedētes τ ꝯuerſiōe τ ad incōmodum deductione oſtēdunt̄: hec aūt ſola ad impoſſibile monſtratione ſtabilitur. [Alr ꝟo minime.] Hoc eſt ſi ambe aut affirmatiue/aut negatiue extiterint nullo pacto ſyllogiſtica efficit̄ complicatio.

Primus modus vna cōuerſione indigēs.

¶ Predicet̄/m/de/n/q̄dē nullo: de/x/aūt oī: quoniā itaq̄ conuertit̄ priuatiuū/nulli/m/ inerit/n: m/ ꝟo omni/x/ſuppoſitum eſt/quare/n/nulli/x/hoc/enim monſtratum eſt prius.

Dubium quo ſint iudicāda extrema τ mediū i 2ª figª.

Solō Hermini q̄ extrema pn̄t ſumi ſm nām in ſecunda figura

Illud dubiū

Solō de mēte Auer.

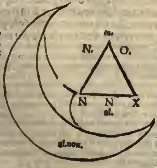
Cōuerſio q̄ſitū: deductio aliud a q̄ſito mōſtrat.

Secundus modus idigens cōuerſiōe minoris ꝓpōnis.

Rurſus ſi m/n/quidez omni/x/vo nulli/r/x/n/nulli inerit: ſi enim nulli/x/r x/nulli/m/m/aūt omni/n/inerat/x/vo nulli inerat/n. Facta nāqꝫ rurſus eſt prima figura. Quoniāz vo conuertiť priuatiuū r/n/nulli inerit/x/quare idem erit ſyllogiſmus:eſt aūt ipſa monſtra

Deductio ad impoſſe

re r ad impoſſibile deducentes. Et itaqꝫ fit ſyll'ꝰ ita ſe hn̄tibus terminis planum:verūz non perfectus:nō enim ſolum ex his/que ex principio/ſed r ex aliīs efficiť neceſſarium.

℄ Prima ꝯiugatio ex maiore vlī negatiua minoreqꝫ vlī affirmatiua vlem concludēs negatiuā:eſt aūt/m/medi⁹ terminus/n/maior/x/vo minor extremitas:ſit/m/aīal/n/lapis/x/homo. Cōplicemus hunc in modū ſyllm:nullus lapis aīal omnis homo aīal/nullus hō lapis:nāqꝫ maiore cōuerſa ad p̄me zᵐ reduceť modū hoc pacto/nullūz aīal lapis/omnis homo aīal/nullus hō lapis. ℄ Sed dicet nō imerito quiſpiam cur modus iſte quūz minus ſit arti ſyllogiſtice neceſſarius/ſequēti multo nimirū neceſſariori anteponať:nāqꝫ eadem ꝯclō/que per hunc monſtratur eadē penitus r per p̄mam cōcludiť figuram:qȯ ſecus ſe hꝫ in ſequente:non enī eadē/ſed ꝯuerſa ꝯcludiť. ℄ Dicimus itaqꝫ nō ꝓpter maiorē minoremue neceſſitatē ordinis huiuſce diſtributionē factā fuiſſe:ſed penes

Dubium.

Solutio.

facilliorē reducēdi modū:quēadmodū ſupra quoqꝫ oſtēdimus. [Rurſus ſi/m/n/gdē ol.] Iſte alter eſt modus zᵉ fig' ex maiore vlī affirmatiua/minoreqꝫ vlī negaᵗᵃ ꝯnē cōcludēs vlez:ſi īngt ponamus ꝓpōnes:oē n/m/nullūz x/m/ſequeť nullū/n/x:vbi aduertas/ꝙ īmediata ꝯnis cōcluſio nō eſt adducta:ſed ea/que facta ad p̄mā reductione ꝯcludiť. Cōuertēs īnꝗ priorē: vn̄ r ipſe ait/ſi/m/nulli x/r/x/nulli/m/inerit:facta. vꝫ. minoris cōuerſione:ex qua cum maiore ſequiť ꝯclōnem conuertens/que eſt/nullūz n/x:quādo erit idē ſyllogiſmus:addidit/qm̄ per eundez ſyllm r ꝯclō iſta monſtrabitur/nulli īnꝗ/x/eſſe/n:ꝑ quē r eius cōuerſa/hoc eſt per zᵐ p̄me:ꝙ aūt vlīs negatiua concludať pro cōfeſſo accepit. [Eſt aūt ipſa mōſtrare.] Ad impoſſibile monſtramus quū oppoſito ꝯclōnis alteram addimus ꝓpōnem: r ex his alterius oppoſitū concludimus:quēadmodū in ꝓpoſito:ſit p̄mus zᵉ fig' ſyll'ꝰ/nullū/n/m/oē/x/m/nullū x/n:ſi nō ſequiť:ſequať ḡ ſuum oppoſitū qȯ eſt:aliqȯ/x/eſt/n:cōuertaturqꝫ in ſeipſū:aliqȯ/n/eſt/x:deinceps huic minori applicita alteri⁹ oppᵐ ꝯcludamus dicētes:oē/x/m/aliqȯ/n/x/aliqȯ/n/m/qȯ maiori vt planū eſt penitus aduerſať:vel ſic r meli⁹/vt ingt Alexāder/nullū/n/m/aliqȯ/x/n/aliqȯ itaqꝫ/x/non eſt/m. Cuius oppoſitūz minor p̄oris ſyllogiſmi aſſertabat. Eodem pacto r zᵐ huiuſce figure modūz mōſtrabimus:ſit p̄mum cōplicatio/omne/n/m/nullū/x/m/nullū/x/n:ſi nō ſequať ergo oppoſitū:aliqȯ/x/n/qȯ cūz maiore minoris contradictoriū infert:vel cū minore facta prius in ſeipm conuerſione/maiorez demoliť. [Et itaqꝫ fit ſyll'ꝰ.] Ingt ꝙ ita ſe habētibus in ſcd̄a figura terminis ſyll'ꝰ gdē efficitur nō perfectus: r huius binas reddit cās:alterā/ga ꝑ conuerſionē monſtrať:qȯ innuit dūz ait:non.n.ſolū ex his/que ex p̄ncipio:alterā vo ga ad ipoſſe deductione argumeť:qȯ arguit dū īngt:ſz r ex aliīs efficiť neceſſariū.

℄ Si aūt/m/de omni/n/atqꝫ/x/p̄dicet:nō erit ſyll'ꝰ. Termini ꝙ inſit:ſuba/animal/homo/ꝙ nō inſit/ſuba/aīal/numerus:mediū ſuba: r qn̄ neqꝫ de/x/neqꝫ de/n/aliquo p̄diceť/m/ Termini ꝙ inſit/linea/aīal/hō:ꝙ non inſit/linea/aīal/lapis. Manifeſtum itaqꝫ ſi ſit ſyll'ꝰ vlīter terminis exiſtibus/neceſſe terminos ita ſe habere/vt diximus in principio:alr.n. ſe hn̄tibus non efficitur neceſſarium:qn̄ aūt mediū ad alterū vlīter ſit qn̄ qdez ad maius ſit vle aut p̄dicatiue aut priuatiue/ad minus vo r ꝑm partē r oppoſite:dico aūt oppoſite/ſi vle priuatiuū/qȯ in parte affirmatiuūz: ſi vo vle p̄dicatiuū/qȯ in parte priuatiuum/neceūz eſt ſyllm fieri priuatiuū ꝑm partē.

℄ Inutiles cōiugationes vles enumerat:quaꝝ altera ex ambabus ꝯſtat affirmatiuis:altera ex negatiuis vtriſqꝫ. ℄ Rōnē vo cur ex ambabus affirmatiuis nō ſequitur ſyll'ꝰ/hāc affert Alexāder:nāqꝫ ait:medius de vtraqꝫ diciť extremitate/in plus ſtāqꝫ ſe hꝫ:quare extrema ſta ad ſeinuicē ſe habebūt:vt vna de altera p̄dicari vlīter r affirmatiue poſſit:aut etiā nōnūqꝫ negatiue:quāobrē r oī r nulli ſequeť:qȯ rationez deſtruit ſyllogiſticā. Hec ille. ℄ Sed philoponus bonā r ipſe rōnē in mediū affert:merito ait ex ambabus affirmatiuis vlīter ī zᵃ nil ſequitur neceio:nāqꝫ ſi ꝓpterea ꝙ altera ꝓpōne ꝯuerſa in p̄mam traduciť figurā:ob id rōnes ſecūde euidentiā hn̄t cōcludēdi.quū in hac cōplicatione altera ꝯuerſa ſemper

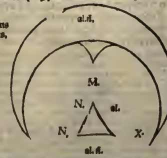
Ratio cur ex ambab⁹ affirmatiuis in zᵃ fig' nō ſequit ſyll'ꝰ.

Dcm̄ Alexā.

Dictūz Philoponi.

maior in parte efficiat̃:qd̃ p̃me figure rõnez penſans di/ſturbat: nõ imerito ſyllĩca nullo pacto futura eſt;vnde quẽadmodũ ⁊ infra planius erit/ſi forteſortuna contige/rit/ppõnes iſtas eius eſſe gen⁹ vt terminos habeãt eq̃/ueteteros/nimiruz coniugatio iſta vtilis erit:vñ cõi olim cõſenſu dici ſolet/in ſecũda figura ex duab⁹ affirmatiuis terminoꝝ ↄuertibiliuz ſyllĩcã fieri cõplicationẽ:qd̃ qm̃ nõ ſm rõcinationis formã:quã hoc in volumine cõſide/remus:efficit̃:ideo ph̃s eã inutilẽ eſſe pnũciauit.[Adde ꝙ altera quoqꝫ lex figure iſti⁹ deſtruit̃:oportere inquaz ppõnes figura diſſimiles eẽ:ſuba/aial/hõ:mediuz ſuba: puta/oẽ aial ſuba/ois hõ ſuba/ois hõ aial.[Et non inſit ſuba/aial/numerus.]Omne aial ſuba/ois numer⁹ ſuba/nullus numerus aial.]Sed melius inqt Alexãder ſi pro eo/ꝙ eſt numerus legeremus lapis:nãqꝫ vt vel minuto ph̃o planũ eſt:numerus nullo pacto ſuba eſt/ſed quãti/tas:vel igit̃ inqt numeꝝ poſuit ſubam eſſe/numeꝝ acci/piens pro vnitate:nãqꝫ vnitas(vt aiũt)ſuba eſt:nã quã/titas nullo modo dicẽda eſt/qm̃ neqꝫ diſcreta neqꝫ con/tinua ſit:ſuba ꝟo exiſtit eo ꝙ ↄtrioꝝ ſuſceptiua eſt : nam p̃ncipiũ finẽqꝫ ↄtria eẽ aſſerunt:que ambo in vnitate fun/dant̃]Sed hec ait ille perperã dicta ſunt/nã quantitatis pars quantitas potius dicenda eſt q̃ ſuba:vnitas ꝟo vt planũ eſt numeri pars eſt]ſatius itaqꝫ qd̃ ⁊ Philopon⁹ dicit/ꝙ numeꝝ ſubam dicat ſm pythagoreoꝝ ſniaz:qui volebant oĩa ex numeris pportionibuſqꝫ conſtare:quẽ/admodũ Nicomachus Geraſeus in p̃mo ſue arithmeti/ce optime declarat.⁊ Timeus platonicus qui mũdi aiaz ex numeris pportionibuſqꝫ cõſtruxit.Ceterũ ſi ⁊ nobis q ppiã audere lꝫ:dicamus equidẽ Ariſtotelẽ ſm pytha/goreos locutũ:nõ ob id tñ ꝙ illi numerũ aut quãtitatez ſubam eſſe vellent:hec etenim ⁊ apud eos ſeiũcta ac di/ſcriminata fuerãt:quẽadmodũ optime in ſuis p̃dicamẽ/tis tarẽtinus expoſuit Architas:veꝝ ſubam pro eſſentia accepit/animal ꝟo atqꝫ numeꝝ nõ pro ſenſibili aut aia/li/aut numero/ſed pro ideis ac formis abſtractis:quẽad/modũ Nicomachi pemiũ atqꝫ eius interpretẽ legẽtib⁹ palã eſt:ſed de his abunde.[Et qñ neqꝫ de/ꝝ.]Alteram inutilẽ exponit ex ambabus conſtantẽ negatiuis : quam appoſitis terminis oſtẽdit malã eẽ.[Ut dixim⁹ in p̃n°.] Hoc eſt vt pauloante diximꝰ:dum vtiles cõnumeraba/mus cõiugationes:nõ aũt quẽadmodũ dictũ eſt in ipſo ſtatim ſecũde figure exordio:qm̃ inibi taz vtiles/q̃ inu/tiles cõnumerate ſunt:atqꝫ hec de vtib⁹ ſecunde rõcina/tionibus.[Qñqdẽ ad maius.]Ambas ſyllogiſticas cõ/plicationes/que figura ſũt diſſimiles ⁊ maiorẽ hñt vlez/cõnumerat:queqꝫ particularẽ concludũt negatiuam.

Tertius modus.

CSi nãqꝫ/m/ineſt/n/qdez nulli/ꝝ/ꝟo alicui/

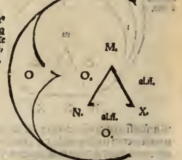
Quantitatis pars potius q̃ntitas q̃ ſuba dicẽda eſt.

Nicomachus p̃mo arithmetice.

Timeus platonicus.

neceſſe eſt/n/ipſi/ꝝ/non ineſſe.Nã eni cõuer/tit̃ priuatiuũ/nulli m/ineſſe/n:m/ꝟo ſuppo/ſitũ eſt/ꝝ/alicui nõ ineſſe : quare/n/alicui ꝝ/nõ inerit:efficit̃ nãqꝫ ſyllĩs per primã figuram.

Quart⁹ mod⁹ q p ipoſſe tm deducit̃.

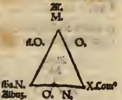
Rurſus ſi/m/n/quidez omni:ꝝ/ꝟo alicui/m/non inſit/neceſſe eſt/n/ꝝ/alicui non ineſſe. Si enim omni ineſt:p̃dicet̃ aũt ⁊/m/de omni/n/neceſſarium eſt/m/omni/ꝝ/ineſſe : ſuppoſitũ ꝟo fuerat alicui non ineſſe:⁊ ſi m/n/quidem omni ineſt/ꝝ/ꝟo non omni/erit ſyllogiſmus ꝙ non omni/ꝝ/n/demonſtratio aũt eadem.

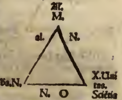
CTertius iſte modus eſt ſyllogiſticus in ſecũda figura maiorẽ hñs vlẽ negatiuã/minorẽqꝫ affirmatiuã i parte/ↄclõnẽ ſubinde ↄcludẽs negatiuã in parte.Tertium ꝟo ſortita eſt locũ cõplicatio hec ob eandez cãm:quã ſupra de vlib⁹ retulimus:qm̃.vꝫ.vnica cõuerſione ad p̃mã re/ducit̃ figurã:altera ꝟo ad incõmodũ deductiõe indiget Termini ad cõiugationem iſtã ſunt/genus ac ↄdiſtincte ſpẽs vt ſi dicã/nullus hõ equus/aliqd̃ aial equus/aliqd̃ aial nõ eſt hõ:vbi ſi maiorẽ in ſeipſam ↄuerteris q̃rtuz modũ p̃ᵉ figᵉ pficies:⁊ hac vtit̃ mõſtratiõe Ariſto.Uez igt Alexãder poſſet ꝟ idẽ oñdi ad ipoſſe deductiõe acce/pto ↄñs opp⁹ cũ maiore mioꝝ opp^m iſcrẽdo:ruiſ⁹ ſi/m.

CQuartus iſte eſt modus ſcd̃e figure ſyllĩc⁹ ex maiore vlĩter affirmatiua minoreqꝫ negatiua in parte/ↄclõnez concludẽs negatiuã in parte.Cuius vtilitatẽ nõ ampli⁹ cõuerſione monſtrat Ariſtoteles:ſed ad ipoſſe deductio/ne:ſi etenim maior verteretur eſſet inutilis oĩno ſyllĩs ex vtriſqꝫ in parte:minor ꝟo ↄuerti non põt/qm̃ particula/ris exiſtat negatiua. Termini autẽ erunt/genus/ſpẽs:ac vtriſqꝫ cõmunius:puta ois hõ animal/aliqd̃ animatum nõ eſt aial/aliqd̃ animatũ non eſt hõ:ꝙ ſi ↄclõnis oppo/ſitum ſuppoſuerimus addita maiore/minoris cõclude/mus ↄdictoriũ hunc in modũ:omne animatũ hõ/omnis homo aial/omne animatũ aial/cuius oppoſitum minor aſſerebat.[Et ſi/m/n/qdem omni.]Monſtrat eodẽ pa/cto futuꝝ ſyllm/ſi pro eo/qd̃ eſt alicui non/acceperimus nõ omni:naz ſola quẽadmodũ nõnulli ferunt/locutione differant:quales qui a iunioribus referente Alexandro ὑποσυλλογιστικοὶ vocitant̃: veꝝ hi ſyllõs appellitãt ſolã vocẽ intuẽtes:Ariſto.ꝟo non vocẽ ſolũ/ſed ⁊ ſigni/ficata reſpicit:quaobres non idẽ penitus fore cenſendũ eſt non omni/atqꝫ alicui non ineſſe.Si nãqꝫ accuratius

Ariſtotelis vba penſitare voluerimus:inueniemus ali‑cui non/verificari de vtraq3 particulari/poſitione inđ r nā:non omni aūt de particulari natura tm:qđ ꝛ rōne cō‑firmat:quū etenī3 ꝯtradictorie opponat ei/qđ eſt omni: que vlr exiſtit affirmatiua/nimirū ī parte negatiua erit ſm nām:neq3 ſi poſitione eſſet nō magis ꝯdictoria:ꝙ cō‑traria dicenda foret:vñ hoc quaſi innuens pħs dixerat ſuperius.Amplius qm indeterminatū eſt/b/alicui/c/nō ineſſe:verificat aūt ꝛ ſi nulli ineſt/ꝛ ſi nō omninō omni inquit pro eo/qđ eſt alicui non nā. ❡ Ceterū queſitu di‑gnum quō fieri poſſit, vt ſimplices ſylli/qui multo ꝛ no‑tiores ꝛ dilucidiores ſunt hypotheticis,ad impoſſibile ductione mōſtrent:quum alioqn de hoc mōſtrādi mo‑do nulla huculq3 mentio facta ſit. ❡ Inquiunt nōnulli recte ſc hīc oſtenſionē iſtā atq3 ex notioribus ꝓcederet quū deductio ad incōmodū oſtēſiuā ſupponat cōplica‑tionē:que multo notior ea eſt/que monſtrat:addunt de‑inceps nō ꝓprie ꝯiugationē iſtā eſſe ad impoſe ſyllm/ſ3 magis/ꝯuertēdi ſyllm.Ceterū bona coꝝ venia dixerim/ neq3 hoc pacto rōnis vim tolli:qm neq3 de hoc quoq3 ꝯuertēdi modo vlla adhuc mentio facta eſt. ❡ Supeſt itaq3 vt ſecius reſpōdeamꝰ:quēadmodū ꝛ ſupra innui‑mus/monſtrationē iſtā non vi tenere ſylli ad īpoſe:qui vti infra planū erit/ꝑs eſt hypotheticaꝝ rōnū:ſ3 ꝓme di‑gnitatis munimine ſtabiliri aſſerētis bina ꝯdictoria de eodē dici nō poſſe:quā domo q̄ſq3 ſibi cōnatā affert.

❡ Si vo de/x/q‑dem oi/de/n/vo nō oi ꝑdicet/m/ nō erit ſyllſ/ter‑mini/aial/ſuba/ coruꝰ/aial/albū coruus:neq3 qñ de/x/qdē3 nullo/ de/n/vo aliquo. Termini ꝙ iſit/ aial/ſuba/vnitas ꝙ non inſit/aial/ ſuba/ſcia:qñ ita‑q3 oppoſitū ſit vli quod eſt ſm prē:dictū eſt/qñ erit ꝛ qñ nō erit ſyllogiſmus.

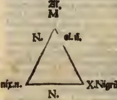

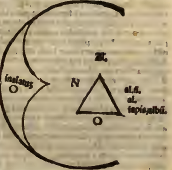

❡ Inutiles enumerat cōplicationes figura diſſiles:ac pᵐ eā recēſet:que maiorē negatiuā h3 in pte:minorē vo vlr affirmatiuā ingēs/ꝙ ita terminis diſpoſitis nullo pacto erit ſyllſ:hoc aūt ideo eſt:qm altera ex ſcđe figure condi‑tionibꝰ deſtruit:maiorē.v3.oportere eē vlē:nāq3 maio‑re in pte exiſte hac ī figura nuđ vtilis erigit cōplicatio. niſi forte vt nōnulli annuunt/mediū vlr ſumat/veluti ſi ḡ diceret:aliqđ lucens ſupra nos eſt:ōis lucidiſſimus plane ta/ſol eſt lucidiſſimus planeta/ſol itaq3 eſt ſupra nos lu‑cens:ſ3 ꝯiugatio iſta raro ꝛ ꝑ accñs in vſu3 veniet:ſi enī quēadmodū alibi dicet Ariſto.ꝑdicatū vle vlr ſumatur/ ꝓpō reddit falſa:qđ ſi forte fortuna acciderit vt verita‑tē obtineat:hoc nulla alia erit de cā/niſi q̄a ꝓpō illa vlr ꝯuerti poterit/qđ ꝑ accñs ꝛ in determinata mā fieri tm‑modo pōt.Addunt ſidē ſi mediū/terminus extiterit ſin‑gularis/maiore inidē particulari/fieri poſſe cōplicationē

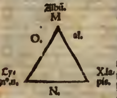
velle:vt ſi dixerim:aliqđ aial eſt ſocrates/aliqs hō ſocra‑tes:ḡ aliqs hō aial.Sed quēadmodū ꝛ ſupra dixim/ꝰ/rō hec nō vi tenet ſyllogiſtica/veꝝ ſenſibili expoſitione:de qua in pñtia ſermo nō eſt.‖ Neq3 qđ de/x.‖alterā expli‑cat/quū figure diſſiles ꝓpōnes extiterint: ꝛ ait ꝙ maio‑re in pte ꝛ affirmatiua/minore aūt vlr negatiua conſiſte inutilis aſtruit ꝯiugatio:qđq3 h ita ſe hēat terminis re‑futat/in qbus ꝛ omni ꝛ nulli ſequit:vbi ſcias velim eadē de cauſa/qua ꝛ ſuperius vnitatē ſubeꝫ appellitaſſe:quo circa vnitatis loco lapidē poni vult Alexāder. ‖ Quan‑do itaq3:‖ hoc ē quū ꝓpōnes ꝛ vliter ꝛ in parte qualita‑te a ſeinuicē diſſentiant:puta ſi altera vlr extiterit affir‑matiua/altera vo in parte ſit negatiua:ꝛ econuerſo.

❡ Qñ vo ꝓpōnes eiuſdē ſint figure/quēad‑modū vtreq3 priuatiue aut affirmatiue/nllo pacto erit ſyllſ. Sint enī3 priuñ priuatiue/ꝛ vlē adiaceat maiorī extremo: vt/m/n/ quidē nulli:x/vo alicui non inſit. Cōtingit vtriq3/n/ ꝛ oī ꝛ nulli coꝝ que ſunt/x/ineſſe. Termini ꝙ nulli inſit/aial/ nix/nigrum:ꝙ vo omni inſit nō eſt cape. Si m/x/alicui quidem ineſt/alicui autem non.

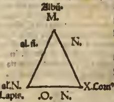
Si enī/n/oi/x/m/vo nulli/n/m/ nulli/x/ineritc ſed ſuppoſitū fuerat alicui ineſſe. Sic itaq3 nō ꝯtingit termi‑nos cape:ex idefi‑nito aūt mōſtran‑dū:qm enī verifica‑tur ꝙ m/alicui/x/ nō inſit ꝛ ſi nulli inſit:quū vo nul‑li inerit/non erit ſyllſ:manifeſtū ꝙ neq3 nūc. Rurſus ſint ꝑdicatiue ꝛ vlē pōat.

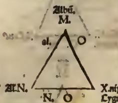
conſimilr/vt.m.n.quidez omni.x.ꝟo alicui iſit.ɔtigit vtiqȝ n/ ⁊ oi ⁊ nulli ineſſe.x. Terminiū ꝙ nulli inſit albū/cygnus/lapis: ꝙ ꝟo omni non eſt capere ob eandē cauſam:quaȝ prius:ſed ex indefinito monſtrandum.

¶ Diximus plerūqȝ bina ꝓpria huic figure cōpetere: ⁊ ꝙ maior vl'iter ꝓferatur/⁊ ꝙ minor figura ſit a maiore diſſimilis:hucuſqȝ eas recēſuit que porez demoliebant̄ ɔditionē:qm̄ ea erat que maxime per figurā iſtam ſtabiliebat. Nūc aūt eas enarrat que alterā deſtruūt:hoc eſt/ que ambas hñt eiuſdē figure puta aut negatiuas aut affirmatiuas:ac prius eā ꝓponit/que maiorē hȝ vl'iter negatiuā minorē ꝟo in pte itidē negatiuā:monſtratqȝ hāc inutilē penit⁹. ¶ Ubi nō imerito ambigeret qſpiā/cur
Dubium. hāc pri⁹ ponat/ꝙ eam/que ambas retinet affirmatiuas: quāȝ aliogn affirmatiua ⁊ dignior ⁊ potior ſit negatiua.
Solutio. ¶ Huic dicim⁹/hoc iō factū fuiſſe:qm̄ maiorē de ſe dubitationē exhibet/ꝙ ſit vtilis/ꝙ ſequēs ipſa:quū ex dictis planū fuerit/hac in figura ɔclōnē nō ɔcludi affirmatiuā:ait itaqȝ ꝙ ſi maior vl'r extiterit negatiua/minorqȝ itidē in parte/inutilis ɔſtruit̄ cōplicatio/eo ꝙ ⁊ oi ⁊ nulli ſequat̄:quū hoc dixiſſet inquit Alexāder/oſtēdiſſetqȝ nulli ineſſe:nō potuit omni penitus mōſtrare:quo circa queadmodū/⁊ in pma figura ex particularis indeterminatione mōſtrauit:nāqȝ ſi aliqđ/x nō eſſe/m/ vex eo ſit/ ꝙ ⁊ ſubɔria veritatē obtineat/aliqđ.vȝ.x/eſſe/m:non poterimus omni ineſſe mōſtrare:qđ Ariſtoteles arguit ad incōmodū deducēs:ſit enim inqt ita/ꝙ poſſimus omni oñdere:ſitqȝ ɔclo/omne x/n/tūc maiore accepta/que aſſerebat nullū/n/eſſe m/ɔcludimus:nullū/x/eſſe/m:cuius oppoſitū ſuppoſuerim⁹: aliqđ.vȝ.x/m/eē. Si itaqȝ particularis ſuopte ingenio vera fuerit/nullo pacto bina ɔria ɔcludere valebimus:ſin aūt ideo veritatē obtineat:quia vl'is ſua vera ſit:tūc ꝓcul dubio ⁊ omni ⁊ nulli ineſſe iſeremus:hoc etenī ſupra planū factū fuit:quāobrē indefinitā/vocauit particularez ipſam tanꝗ vage atqȝ incerte ſignificationis:ppterea ꝙ/⁊ ꝓ affirmatiua in parte ⁊ ꝓ negatiua vl'iter accipi poteſt. Eadē monſtratione vtit̄ ⁊ ſi ambe extiterint affirmatiue/maior vl'r/minor ꝟo in parte. Si nāqȝ nā ꝟa extiterit vtilē faciet complicationem:qm̄ maiore vl'iter affirmatiua/minoreqȝ negatiua in parte/vtilis in 2ª figura erigit̄ coniugatio. ¶ Ceterū
Alexāder. addit Alexāder hoc ỉidē poſſe oñdi expōne queadmodū in pma fecimus figura:puta ſint termini/ſcia/vitiū/ habitus/ɔſtruaturqȝ ſyll'ſ hoc pacto/nullū vitiū ſciētia/ aliqs hitus non eſt ſcia:deinde ea aſſumant̄/quibus non ineſt/fortitudo puta ⁊ timiditas:qb⁹ acceptis poterim⁹ ɔcludere nullā fortitudinē vitiū eſſe/ac ſubinde timiditatē oēm vitium exiſtere. Si ꝟo ambe ſint affirmatiue/ termini/hitus/ſcia/qualitas:deinceps qbus qualitatibus ineſt habitus accipiant̄ intēperātia atqȝ grāmatica:vt ſcia oi inerit grāmatice intemperātie ꝟo nulli. ¶ Sed
Dubium. quereret non abre qſpiā:cur hoc in loco haſce monſtrationes nō attulerit Ariſto. ¶ Rñdet Aluli dus Roſad.
Solō Aluli. hoc ideo factū fuiſſe/qm̄ minor itē ad vl'iter negatiuam
Dubium. redit. ¶ Sed dicet fortaſſe argutulus quiſpiā:cur itaqȝ
Solutio. ambas iſtas mōſtrationes in pª faciebat figura. ¶ Satius igit̄ dicēdum cēſeo hāc ideo hoc in loco fuiſſe amiſſam:qm̄ queadmoduȝ planū eſt expoſitoria ratio eius/ ꝙ de omni dicit̄/vi ac ratione ſtabilit̄. Dictuȝ ꝟo de oi
Opīo nōnullorum antiquorum de cōplicatione inutili. maxime locuȝ obtinet in pma figura:hoc itaqȝ tanꝗ ibi ɔueniēter monſtratum non imerito dimiſit Ariſtoteles. ¶ Uex qđ nōnulli antiquoꝝ/referēte Alexādro/⁊ Herminus aſſerebāt exiſtimare cōplicationē aliquam ob id

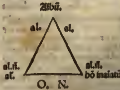
inutilē eſſe/ꝙ bina concludat ɔdictoria ſine rōne penit⁹ cenſeo:hoc enim non ſufficit ad alicuius ɔiugationis calumniā:nāqȝ ſi redarguere volumus cōplicationē quāpiam non ſolum ea ſumere opus eſt/que ſimul eſſe non poſſunt:ſed ⁊ omnia tollere/que ſyllogiſmate monſtrari poſſunt:particularis aūt affirmatiua non deſtruitur niſi nulli abundemus/neqȝ negatiua in parte/niſi omni concludamus. ¶ Preterea ſi hoc eſſet vex ſequeret̄ cōplicationes aliquas vtiles exñtes inutiles eſſe: qđ oppido perabſurduȝ:erat etenim in pma figura ɔiugatio vtilis ex maiore vl'iter negatiua particularīqȝ affirmatiua minore negatiuā ɔcludēs in pte:⁊ tñ in hoc poſſumus nulli ⁊ alicui ɔcludere:que ſunt ɔdictoria:nulli ſi dicā/nullus equ⁹ homo/aliqđ quadrupes equus/nullus quadrupes homo:alicui/ceu ſi dicam/nullus cygnus nix:aliqđ albū cygnus/aliqđ album nix:conſimiliter ⁊ in aliis compluribus idem hoc inuentu facillimum erit. Quamobrem Hermini ratio nulla penitus exiſtit.

¶ Si ꝟo vl'e ad minus eſt extremū/⁊.m.x. qdez nulli/n/ꝟo alicui non ineſt:contingit/n/ ⁊ omni ⁊ nulli incē.x. Termini ꝙ inſit albū/aial/coruus: ꝙ nō inſit albū/lapis/coruus. Si aūt predicatiue ſint ꝓpōnes/termini ꝙ non inſit/albū/ aial nix:ꝙ ꝟo inſit/albū/aial cygnus. Manifeſtuȝ itaqȝ quādo eiuſdē figure ſint ꝓpōnes/ ⁊ hec quidem vl'r/illa ꝟo i pte ꝙ nullo mō efficit̄ ſyll'ſ.

Verū neqȝ ſi alicui vtriqȝ inſit aut non inſit aut huic qdez/illi ꝟo nō/aut neutri omni/aut indefinite. Termini oiuȝ cōes albuȝ/animal/hō album aial inanimatū. Manifeſtum itaqȝ ex dictis/ꝙ ⁊ ſi ita ſe habeant termini ad ſeinuicē queadmodū dictū eſt/ex neceſſitate ſit ſyll'ſ: ⁊ ſi ſyll'ſ ſit/neceſſe eſt terminos ita ſe habere:planuȝ aūt ꝙ ⁊ omnes qui in hac figura ſyllogiſmi imperfecti ſunt omnes enim perficiuntur aſſumptis quibuſdam:que vel inſunt terminis ex neceſſitate/aut ponuntur vt ſuppoſitiones

tiones

tiões: vt quãdo per impoſſibile mõſtrem⁹: ꝛ q̃ non fit affirmatiuus ſyllogiſmus ꝑ hãc figurã: ſed omnes priuatiui ꝛ qui vniuerſaliter ꝛ qui ſm partem.

❡ Monſtrat nũc eas eſſe inutiles que maiorẽ hñt particularẽ, minorẽ vo vniuerſaliter, figura cõſimiles: quas ideo poſtpoſuit: quoniã ambas ſecũde figure cõditiones demoliunt: ꝛ he ſũt inutiles cõplicatiões ex altera vniuerſali atq̃ altera in pte. [Uerũ neq̃ ſi vtriq̃ alicui.] Nũc vnico exemplo eas oẽs redarguit: que ambas habent in parte ſexdecim numero exiſtentes. [Neutri omni.] Dixit pro eo q̃ eſt vtriq̃ alicui non. [Manifeſtum itaq̃.] Subaudiẽdũ inquit Alexãder in ſecũda figura. [Inſunt terminis.] Ut cõuerſiões. [Ponunt.] Ut ſuppoſitiones. Atq̃ ita totã ſecũdã figurã explicuimus addita ꝑmũ ratione, cur alterũ a ꝑma locũ ſibi vendicauerit, ac deinde expoſitis ꝛ firmatis huiuſce figure cõditionib⁹, enarrato inſup cõiugationũ numero atq̃ ordine: mox ꝛ rõnes attulim⁹ mediꝫ atq̃ extremitatũ. Refutata inibi cõmentatione Vernini phĩ: ſubinde ꝛ ad incõmodũ deductionẽ explicuimus addito modo, quo ex ambab⁹ affirmatiuis vtilem poſſimus cõplicationẽ erigere. Poſtea rationem attulim⁹, ꝑp quã Phs numerũ ſubaꝫ q̃ũcupauerit oppoſita cũ ob quã q̃rtus figure iſtius modus ꝯuerſione mõſtrari non poſſit: ſoluta ibidẽ ꝑpulchra dubitatione: que huius monſtrationẽ inceſſebat: allatis deinde cõiugationibus que maiore in parte exiſtente neceſſario cõcluſionẽ inferunt. Deinceps ꝛ rõ aſſignata eſt cur negatiua in parte indefinite nomen ſubierit, ſoluta ambiguitate cur quemadmodũ in prima expoſitoriam monſtrationẽ nõ attulerit. Demuꝫ Vernini atq̃ antiquorũ opinionem diſſipauimus: qui duorũ ꝯdictoriorũ cõcluſione inutilẽ fore cõplicationẽ monſtrari poſſe credebant. Ceterũ his omnibus explicitis atq̃ enumeratis. Conſentaneũ deinceps eſt, vt ad tertie nos cõferamus enarrationem ꝛc.

❡ Tertia figura.

Si autem eidem, hoc omni, illud vo nulli inſit, aut ambo omni aut nulli. Figuram talem voco tertiã. Sed mediũ in ipſa dico: de quo ambo predicamus: extrema vo que predicantur, maius quod a medio longius: minus autem quod proximius. Ponitur vo medium extra quidẽ extrema poſitione autem vltimum. Perfectus itaq̃ neq̃ in hac figura ſyllogiſmus efficitur: poterit aũt quum ꝛ vniuerſaliter ꝛ non vniuerſaliter termini ad medium extiterint.

Ura de cã 3e figure vltim⁹ aſſignatus ſit locus.

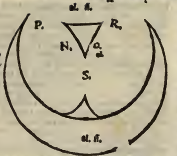
Non immerito vltimus tertie figure locus aſcript⁹ eſt: nãq̃ ꝛ mediꝫ poſitio hac in figura vtiliſſimũ obtinet locũ, cũ vtriq̃ ſubiciatur extremo: ꝛ cõcluſio nulla ꝯcludit vniuerſaliter vtiliſſime arti deſeruiunt formule iſte: quũ decipulorum ars harũ complicationibus abutat: adde q̃ non dignitate ſolũ, ſed ꝛ tempore nouiſſima eſt: quemadmodum enĩ ꝛ ſupra relatũ eſt, ſcd̃a ac tertia figure a ꝑma propoſitionũ conuerſione deriuant: maioris ſecunda, minoris vo tertia. Quaſobres nõ iniuria ad vltimũ reiecta eſt locũ. Ceterũ, qd̃ nõnulli autumant, ꝯditiones ac leges figure iſtius bine ſunt: minorem inquã oportere affirmatiuam eſſe, ꝛ cõcluſionẽ particularem. Qđ mi perperaꝫ dictum aſſeruerim tũ maximorũ virorum autoritati innixus, tũ vo ꝛ rationi: nãq̃ cõplicationũ leges, vt vel cuiq̃ planũ eſſe poteſt nullo pacto ad concloñem referunt: non eniꝫ ſupius enunciauim⁹ ꝑme figure legẽ eſſe, vt quatuor concludat problemata. Ceterũ de his tñ mentio facta eſt: q̃ propoſitiones corrigebant: qua de re dicemus nos cum Alexandro atq̃ Philopono figure iſtius vnicaꝫ eſſe legem: minorem ſcilicet affirmatiuaꝫ eſſe oportere: qđ ob multas ac diuerſas cauſas fieri debere cõſentaneum eſt. Si etenim minor eſſet negatiua, quẽadmodũ ꝛ diuus refert Albertus, nec affirmatiue neq̃ negatiue poſſet aliquando concludi fieri nãq̃ poſſet, vt extrema a ſeinuicẽ eſſent diſperata: q̃re affirmatiuuꝫ concludi minime liceret: poſſent item ꝛ ſubalterna ſibiinuicem eſſe: atq̃ ita negatiuũ cõcludi nullo modo poterit: quod exẽpliſ quoq̃ ſatis comprobatur, ſi terminos ꝑſump̃ſerimus, homo lapis animal: hic eteniꝫ affirmatiuã cõcludere nullo pacto valemus: ſumant altrinſecus aliꝫ: hõ equus animal: nãq̃ his ſuppoſitis, affirmatiua tñ ꝯcludet. Aliter ꝛ melius: minorẽ opus eſt affirmatiuã eſſe: qm̃ quum prima figura binis legib⁹ ſtabiliatur, ꝛ q̃ maior vniuerſalis ſit, ꝛ q̃ minor affirmatiua: que a maiore deſcẽdit figura ſecũda, maioris legem obſeruauit: q̃re opere preciũ ẽt eſt tertiã, que a minore ꝯducit, eiuſdẽ lege muniri. ❡ Sola itaq̃ lex iſta vtiles cõplicationes hac in figura perficit: quãobrem ꝛ plures rõcinationũ modi in tertia ſũt q̃ꝫ in quauis alia: vbi nãq̃ differẽtiaꝝ numerus maior ſubiecta pauciora exiſtunt, puta animal paucioribus differẽtijs ꝯtrahit q̃ꝫ homo, ꝛ ideo animalis ſubiecta plura ſunt, q̃ꝫ hoĩs ſuppoſita: differẽtiaꝝ nãq̃ additamẽtũ res ipas minuit. Que quũ ita ſint: merito hac in figura cõplicationes ſex comperte ſunt, quũ in alijs quatuor tñ exiſtant: quatuor inq̃ꝫ naturali ꝛ non artificioſo diſcurſu cõcluſionẽ colligẽtes. [Sin aũt.] Dixit: non tñ vtiles innuens cõplicationes, ſed ꝛ inutiles: quãdoquidem poteſt ꝛ vanis caſſiſq̃ coniugationibus figura ipſa obſeruari. [Sed medium.] eſt inquit Alexander hec quaſi ratio tertie figure: nam tertia figura eſt in qua medius terminus bis ſubijcitur. [Maius.] aſcripſit Ariſtoteles ꝑmum locuꝫ maiori extremitati: quãdoquidem ſm predicandi rationem potiorem retinet dignitatem: nãq̃ ꝛ in propoſitionibus ꝛ in cõcluſione predicat: ſecũdã deinceps ſedem minor ſortita eſt extremitas: que quãq̃ꝫ in cõcluſione ꝛ queſito ſubijcitur, in propoſitionibus tamen predicatur: extremus medio datus eſt locus: quoniam ſubijcitur ſemper, predicatur nunq̃ꝫ. ❡ Atq̃ ita naturalem ſecutus ordinem hunc in modũ terminos iſtos diſpoſuit Ariſtoteles ꝛc. p. ſ. Secus Aluiidas Roſadis, ille eniꝫ non nature: ſed diſciplĩne ordinem ſecutus, que nobis notiora exiſtunt, prepoſuit: mediũ ꝑmo, minorem deinceps, ac maioreꝫ vltimo: nãq̃ ait ad verbum: ꝛ erit ipſorum ordo in ſermone, vt principiuꝫ ſumamus a termino medio, poſtea ab ipſo ſequatur minor, deinde ab ipſa maior. ❡ Dic enim ꝑ hoc quod eſt eſſe in toto terminos ita diſpoſuit: ille vero ex dicto de omni ordinis rationem aucupatus eſt. Ponem⁹ itaq̃ Ariſtoteleꝫ ſecuti primo maiorem: nã quẽadmodũ in ſecũda figura maiore conuerſa medius terminus, qui ſequebatur, maius anteceſſit extremũ: ita ꝛ in tertia minoris conuerſione poſt minorem extremitatem medius terminus ponebatur: ex quo rationeꝫ venari poſſumus: cur maior longius, minor vo medio proximior ſit. [Nõ vniuerſaliter.] Non ideo dictuꝫ eſt, q̃ neutra ꝑpoſitionũ vniuerſaliter ſumpta vtilis fiat complicatio: ſed ſenſus eſt: q̃ ſiue ambe ſint vniuerſales, ſiue non ambe, ſed altera tñ, vtilis omnino coniugatio efficitur.

Ubi numerus dñarũ maior ibi pauciora ſubiecta ſunt.

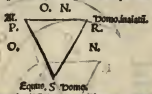
Nota q̃ aliter Ariſto. terminos tertie figure ſic ater. ordinauit.

Quare in hac 3a figura maior longius minor vo a medio proximus ſit.

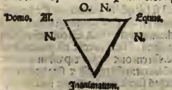
Secundus modus.

non inerit ex neceſſitate: erit eniȝ idẽ modus demonſtrationis cõuerſa/r s/ꝓpõne: monſtrari ꝟo poſſet ⁊ per impoſſibile: quemad

modũ in priori. Si ꝟo/r/nulli/s/p/ꝟo omni inſit/s/non erit ſyll'ſ/termini ꝙ inſit/animal/equus/homo/ ꝙ non inſit/animal/inanimatum/homo. Neqȝ quãdo ambo de nullo/s/dicant erit ſyll'ſ/termini ꝙ inſit/aial/equus/

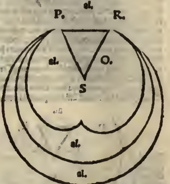

inanimatũ: ꝙ non inſit/homo/equus/inaiatum. Manifeſtũ itaqȝ ⁊ in hac figura quando erit/⁊ qñ nõ erit ſyll'ſ quũ termini vl'r fuerint: qñ enim ambo termini predicatiui poſiti ſint/erit ſyll'ſ/ꝙ alicui inerit extremuȝ extremo: quãdo aũt priuatiui/nõ erit: qñ autẽ hic predicatiuus ſit/ille ꝟo affirmatiuus: ſi maior quideȝ factus fuerit priuatiuus/alter aũt affirmatiuus/erit ſyll'ſ ꝙ alicui nõ inerit extremum extremo: ſi econuerſo non erit.

¶ Scḋaȝ explicat vtilẽ cõplicationẽ ex ambab⁹ vlib⁹: ⁊ ait ꝙ ſi maior vl'is extiterit negatiua cũ minore vl'iter affirmatiua cõcludet negatiua in parte: puta nullũ/s/p/omne/s/r/aliqḋ igit̃ /r/non eſt/p/ſi nãqȝ minor cõuertat̃ ad quartũ p̃me reuocabit̃. [Mõſtrari aũt poſſet.] Puta ſi nõ ſequit̃ aliqḋ /r/nõ eſt/p/ſupponat̃ ſuũ ꝯdictoriũ/omne/r/p. Cui addita minore/omne/s/r/cõcludit̃/oẽ/s/

pꝙḋ ẽ maioris ꝯũ. ¶ Sed qrit̃ qua de cã de expõne *Dubium.* nullã fecerit mẽtionẽ. ¶ Aiunt qdã hoc ideo fuiſſe: qm̃ *Solutio.* hec ex ſuꝑioribꝰ palã facta eſt: ⁊ ꝓpterea breuitatis ſtudio hic omiſſa fuit: verũ ꝯſimil'r dicet alius nõ fuiſſe mẽtionẽ faciẽdã de ad incõmodũ deductione: quũ ſupra ſatis fuerit elucidata. ¶ Meliꝰ nõnulli negãt nõ fuiſſe h̃ *Alia ſolutio.* in loco expõnis mẽtionẽ factã/quũ eniȝ dixit quẽadmodum in priori expoſitioneȝ ſignari voluit. ¶ Sed ⁊ aliqͥ *Alia ſolutio ⁊ melior.* meliꝰ multo/inquiũt de expõne nihil cõmeminiſſe Ariſtotelẽ/ꝓpterea ꝙ ſatis fuerat in p̃ma declarata figura: ⁊ qm̃ minore cõuerſa ad p̃mã reducebat̃ figurã: qḋ etiã ꝯũs erat expõnis mõſtratiõe ſtabiliebat̃. Melius ſi diceremus in negatiuis nõ ita expõnẽ locũ hic/quẽadmodũ in affirmatiuis: qḋ ex his/que in 2ᵃ dicta ſũt figᵃ ſatis patet. Oportet aũt in hac cõiugatione terminos caperes qui ſupra in quarto p̃me ſũt aſſumpti/ꝯdiuiſe ſpẽs/atqȝ vtriqȝ cõe aliqḋ: ⁊ hoc facere minorẽ extremitatẽ: ex cõtradiuiſis ꝟo ſpẽbus alterã maius extremũ/alterã mediũ terminũ: puta/equꝰ/aial hõ. [Si ꝟo/r/nulli/s.] Inutiles ponit ex ambabꝰ vlibus atqȝ eã prius que maioreȝ hȝ affirmatiuã/minorẽ aũt negatiuã: nãqȝ inutilis eſt cõplicatio iſta ob eandẽ cãm/que ⁊ ſupra in p̃ma figura relata fuit: ⁊ qm̃ tertie figure legem abrogat: oportere inqͣ minorẽ affirmatiuã eſſe. [Neqȝ quãdo.] Secũdã hanc poſuit/qm̃ magis a ſyllogiſtica ratione ſeceditnãqȝ non vnã tm̃ ſed binas demolit̃ leges/cõem alterã/ꝓpriã alteram. Cõis nãqȝ oĩum figurarũ lex eſt nõ poſſe ambas negatiuas. Propria ꝟo tertie figure/nõ debere minorẽ eſſe negatiuã. [Manifeſtũ itaqȝ.] Breuis dictoꝝ cõclo/greci συμπέρασμα vocãt: in qua reuocat i memoriã/que vtiles/queue inutiles ſint ex ambabus vl'iter.

Terti⁹ ex ꝯuer ſiõe maioris ⁊ ꝯuis.

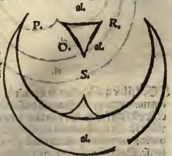
¶ Sed ſi hic quidẽ vl'iter ſit/ille aũt in parte/terminis vtriſqȝ predicatiuis exiſtẽtibus/neceſſe eſt fieri ſyll'm. Si vterlibet terminoꝝ vl'iter ſit. Si enim/r/omni ineſt/s/ipſum ꝟo p/alicui/neceſſe eſt/p/alicui coꝝ/que ſunt/r/ineſſe. Quoniã enim conuertit̃ affirmatiua/inerit/s/alicui coꝝ/que ſunt/p. Quare qm̃/r/quidẽ omni/s/ s/ꝟo alicui coꝝ/que ſunt/p/ ⁊ r/alicui/p/inerit: quare ⁊ /p/alicui/r.

¶ Poſteaqͣ̃ de vlibus abũde huiuſqȝ cõplicationibus diſputauit: ſupereſt vt particulares quoqȝ in mediũ afferat: vl'es poco nõ que ꝯclonẽ colligũt vl'em: quam ſicuti *Quid p v'les ⁊ particulares cõplicationes intelligendus ſit.*

planũ eſt nũlla hac in figurã ↄclõ vlĩter ſit:ſed eas/que
ambas ꝓpõnes ꝑmittunt vlĩter:particulareſqȝ itidẽ nõ
a particulari ↄclone denomino:ſed ab altera ꝓpõne vel
ꝛ veriſqȝ in parte. Primũ itaqȝ eũ exponit/que maiorez
hȝ in parte/minorẽ aũt vlr affirmatiuã: mõſtratqȝ hãc
ſyllogiſticã eẽ maioris ↄuerſione:inſit eniȝ ingt/r/omni
o/ipſum ꝟo/p/alicui:hoc eſt ſi talẽ faciamus ↄiugatõez/
aliqd/s/p/omne/s/r:dico ꝙ ſequit̃/aliqd/r p. Nãqȝ ma-
ior que affirmatiua eſt in parte in ſeipſam cõuertit̃/ali-
qd/p/s. Cui ſi minorẽ addiderimus/ſequet̃ in ꝑma figu-
ra aliqd/p/r:qua cõuerſa redibit queſitũ ↄcludendũ/ali-
qd/r p. ¶ Sed queſitu dignũ cur ita Phs mõ huic ter-
tium aſcripſerit locũ:quũ aliogn duplicis indigeat con
uerſionis ꝛ ad maiorẽ ꝛ ad ↄclonẽ ipſam:ſequens ꝟo ad
maiorẽ tñ cõuertat̃:nãqȝ eadẽ rõ que ſecũde figure for
mulas diſpoſuit:hic etiã obſeruãda fuit. ¶ Motus hac
rõne Theophraſtus referẽte Philipono ꝛ eũ ſecut⁹ Ale
xãder/ꝛ his authorib⁹ Abumaçar Alpharabius capite
libri de ſyllo ſextodecimo hunc in moduȝ particulares
tertie figure ſyllos diſpoſuere ꝑmũ illi locuȝ aſcribẽtes/
qui maiorẽ hȝ vlr minorẽ ꝟo in pte affirmatiuas: quuȝ
vnius tñ indigeat ↄuerſiõis:2ᵐ aũt ei/ꝗ ecõuerſo maio
rẽ in pte/minorem ꝟo vlr retinet affirmatiuas:ꝙ binas
hẽat ↄuerſiones dũ ad ꝑmã reuocat̃ figurã. Deinceps ne
gatiuos deſcripſere ita vt his ꝓcederet ꝗ maiorẽ hẽat ne
gatiuã vlr/minorẽ aũt in pte affirmatiuã/ſubſequat̃ ille/
qui maiorẽ negatiuã retineat in pte/minorẽ ꝟo vlr affir
matiuã:quũ ille ꝑ ſolã minoris ↄuerſionẽ ad ꝑmã redu-
cat̃ figurã:hic aũt ↄuerſiõe reduci nõ poſſit:ſed ad incõ
modum deductione mõſtret̃:atqȝ hec ad ſecũde figure
exẽplũ atqȝ ordinẽ facta fuere. ¶ Ceteꝝ multo mihi an-
tiquius eẽ videt̃:ſi quẽ ꝓpoſuit Ariſto. ordinẽ obſerua-
bimus ↄſentiẽte et Philipono:ꝗ ingt qm̃ in tertia figu-
ra minor ꝓpõ digniorẽ obtinet locũ quũ legib⁹ munia-
tur/maior exlex penitus ſiniſtro penes minoris dignita
tẽ fuiſſe in modis his ordinãdis Phm̃ diſpõnẽ aucupa-
tum:vbi itaqȝ minor vlr extiterit affirmatiua ꝓcedit ea/
ſubſequet̃ deinceps altera/ſiue ambas hũerint affirma-
tiuas ſiue alterã tñ. Sed de his hactenus. Termini ꝟo
ad cõplicationẽ iſtã ſunt ſpẽs/genus/atqȝ vtriſqȝ cõius/
ſpẽs maior fiet/genus medius/ꝛ cõius minor hũc in mo
dũ/aliqd aial hõ/oẽ aial ſuba/aliqua ſuba homo.

Ordo ꝑticu-
lariũ ſyllo-
ꝝ tertie figure.

Melius ordo
ꝛ melior.

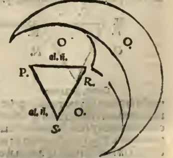

Quart⁹
ex ↄuer
ſiõe mi
noris.

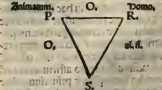
¶ Rurſus ſi/r/qdẽ alicui/s/p/ꝟo omni ineſt:
neceſſe eſt/p/alicui/r/ineſſe. Jdẽ eniȝ modus
erit demõſtratiõis. Eſt aũt demõſtrare ꝛ ꝑ
ipoſſibile ꝛ expõne/quẽadmodũ i priorib⁹.
¶ Quartus iſte modus eſt huius figure ſyllı̃tic⁹:in quo

ecõuerſo fuere ꝓpõnes diſpoſite:nãqȝ maior vlr ẽ affir
matiua/minor ꝟo in pte itidẽ affirmatiua:opus eſt autẽ
ſola minoris ↄuerſione/vt ad ꝑmã reducat̃: quãobrem
voluit Alexãder tertiũ huic locum aſcribi. Termini ad
hãc ↄiugationẽ ſunt/gen⁹ pro maiori extremo/ſpẽs pro
medio:ꝛ ipſis ꝗ ꝓpiũ ꝑticulari⁹ qdẽ exñs/de aliqs tñ etiã
ꝑdicatũ:qd minoris extremi vicẽ ſuſtineat/puta/ois hõ
aial/aliqs hõ albũ/aliqd albuȝ aial. Eſt aũt demõſtrare.
poſſumus ingt vtraſqȝ ꝑmiſſas cõplicationes per ipoſſe
mõſtrare:ſit ꝑ ſylls/aliqd/s/p/ oẽ/s/r/dico ꝙ ſequit̃ ali-
qd/r/p:qd ſi nõ/ſequet̃ itaqȝ ↄdictoriũ nullum/r/p:cui ſi
minorẽ applicuero/ↄcludã nullũ/s/p/qd maiorẽ penit⁹
tollit. Cõſimilr mõſtrabit̃ ꝛ altera/oẽ/s p/aliqd/s/r/ali-
qd/r/p:ſi h̃ eſt falſuȝ/verũ itaqȝ erit/nullũ/r/p qd mino-
re appoſita ↄcludit aliqd/s/nõ eſt ꝑ:cuius ↄdictoriũ ſup
poſueramus in maiore. Et expõne. quẽadmodũ ſi ꝑ ꝓ-
piã ſub ipſo/s/acceperim⁹:cui vlr inſit/aut/p/aut/r tunc
ſenſibili mõſtratione concludemus/aliqd/r/eſſe/p:ſicuti
ꝛ ſupra plerũqȝ fecimus.

Quint⁹
ꝑ dedu
ctiones
ad im-
poſſibi
le.

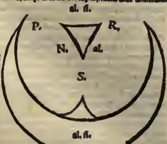
¶ Sed ſi hic qdẽ ſit ꝑdicatiuus/ille ꝟo pri-
uatiuus:vlr aũt ꝑdicatiuus:qñ minor qdeȝ
ſit ꝑdicatiuus/erit ſylls. Si eni/r/oi/s/ipſuȝ
ꝟo/p/alicui nõ ineſt/neceſſe eſt/p/alicui/r/nõ
ineſſe. Si eni oi/ꝛ/r/oi/s/ ꝛ/p/omni/s/ineſſet:
ſed nõ inerat:mõſtrat̃ aũt ꝛ ſine deductiõe/
ſi acceptũ fuerit aliqd eoꝝ/que ſunt/s/cui/p/
nõ ineſt:qñ aũt maior qdẽ ſit ꝑdicatiuus/mi

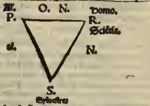
nor ꝟo ꝑticularis priuatiuus/non erit ſylls/
vt ſi/p/qdẽ oi ineſt/s/ r/aũt alicui/s/ nõ ineſt.
Termini ꝙ oi ineſt/aiatũ/hõ/aial:nulli non
eſt accipe terminos/ſi alicui qdẽ ineſt/s/ipm
r/alicui aũt nõ:ſi eni nulli/r/ineſt/p/ipm ꝟo/r/
alicui/s/ꝛ/p/alicui/s/nõ ineſſet:ſuppoſitũ aũt
eſt omni

eſt omni ineſſe. Si eni oi/s/ineſt/p:r/ꝟo alicui/s/ ⁊ /p/alicui/r/ineſt: ſuppoſitū aūt fuerat nulli ineſſe: ſꝫ quēadmodū i priorib⁹ accipiēdū eſt: quū eteni idefinitū ſit alicui nō ineſſe/ ⁊ ꝙ nulli ineſt verum eſt dicere alicui non ineſſe: quum ꝟo nulli inſit/non eſt ſyll'ſ: manifeſtum igitur ꝙ non erit ſyllogiſmus.

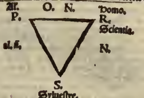
¶ Jaꝫ ſe ad eas ꝯferi/que figura diſſiles ꝑpōnes retinēt p eā explicās/que maiorē hꝫ negatiuā in pte/minorē ꝟo vlr affirmatiuā: huiꝰ aūt mōſtratio nō amplꝰ fieri ꝯuerſione pōt: nāqꝫ pticularis negatiua nō ꝯuertit: minor ꝟo ſi ꝯuertet/in pte ꝯuertet: quo fit/vt ambe reddant pticulares: ex qbꝰ pculdubio nihil in q̄cūqꝫ figura ſyll'ice colligit: mōſtrat itaqꝫ ⁊ ad incōmodū deductiōe ⁊ ſenſibili expōne: p ipoſe hūc in modū: aliqd/s/nō eſt/p/oē/s/r/ aliqd/r/nō ē/p: ſi nō ſeqt/ſit g/oē/r/p: cui ſi minorē addo ſequet/oē/s/p: qd maiorē demolit ꝑpōnē. Sed expōne oſtēdit/puta ſi qppiā ſenſibile ſub ipſo/s/acceperimus: quēadmodū ⁊ ſupra factū fuit. Ueꝝ/ingt Alexāder/nō ſolū hoc fit/ſi ſingulare aliqd ſūpſerimus/ſꝫ ⁊ ſi tale/de quo nullo pdicet/p: puta aliqd minꝰ vle/s/ipſo/a quo negetur/p/vlr: hoc eteniꝫ mediū locū ſubeūte ad ſcdaꝫ figure iſtiꝰ cōplicationeꝫ remeat: ſicuti ⁊ Abumaçar Alpharabius voluit ꝯiugationē iſtaꝫ mōſtrari. [Qn aūt maior.] E cōuerſo nūc ordinat ꝑpōnes/maiorē vlr affirmatiuā/ minorē ꝟo negatiuā i pte: qbꝰ ita poſitis inutilis ſimplr erigit cōplicatio: lex eni figure iſtiꝰ abrogat/quā minor ſit negatiua. Sed phs terminis modū iſtū refutat: nāqꝫ ⁊ oī ⁊ nulli ſeqt: oī ſi dicā/oē aial aiatū/aliqd aial nō eſt hō/ois hō aiatū: nulli ꝟo mōſtrare minime poterimꝰ: ſi minorē nā pticularē accepimꝰ: nāqꝫ ſi nullū/r/p/cōcludi dicamꝰ/⁊ minor fuerat aliqd/s/nō eē/r/ita ꝙ ⁊ aliqd/s/r/ eſſet: ponamꝰ itaqꝫ aliqd/s/r/cū pcedētenimirū ꝯcludemus/aliqd/s/nō eſſe/p: cuiꝰ ꝯdictoriū maior aſſertabat. Rurſus faciamꝰ rectum ſyllm/oē/s/p/aliqd/s/r: nāqꝫ ⁊ hec vera erit: ſi minor pticularis extiterit p nām: g aliqd r/p: ſꝫ nulli dicebamꝰ poſſe ꝯcludi: falſum itaqꝫ h eſt: vnū ⁊ ipſe ingt: ſuppoſitū aūt fuerat/nō hoc dicēs/ꝙ in ꝑpōnibꝰ eēt/nullū/r/p: hoc eni volebamꝰ mōſtrare nō poſſe ꝯcludi: ſꝫ ꝙ ſi qs hoc ſuppoſuerit ſupponet ipoſe. [Sed quēadmodū in piorib⁹. ⁊c.] debemꝰ minorē pticularē accipere pōne: que vleꝫ reddat/atqꝫ ita nulli ꝯcludere/puta oē aial aiatū/aliqd aial nō eſt lapis/nullū aial animatū.

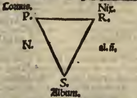
¶ Sed ſi priuatiuus terminoꝝ vlr ſit: q antē in pte pdicatiuꝰ: quuꝫ maior ſit priuatiuus/ minor ꝟo pdicatiuꝰ erit ſyll's: ſi enim/p/nulli/s/r/aūt alicui ineſt/s/p/r/alicui non inerit. Rurſus eni erit pria figura/r s/ꝑpōne ꝯuerſa. Sed qñ minor ſit priuatiuꝰ: nō erit ſyll's.

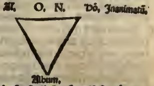
Termini ꝙ inſit/aial/hō/ſylueſtre: ꝙ nō inſit/ aial/ſcia/ſylueſtre: mediū amboꝝ ſylueſtre: neqꝫ qñ vtriqꝫ priuatiui poſiti fuerit: ſit aūt

hic qdeꝫ vlr/ille ꝟo in pte. Termini ꝙ inſit quuꝫ minor ſit vlr ad mediuꝫ/aial/hō/ſylueſtre/ꝙ non inſit/aial/ſcia/ſylueſtre. Sed qñ maior vlr/minor ꝟo in pte/ꝙ nō inſit/coruꝰ/

nix album: ꝙ aūt inſit non eſt cape/ſi/r/alicui qdē ineſt/s/alicui ꝟo nō ineſt: ſi eni/p/oi/r/ r/ aūt alicui/s/ ⁊ /p/alicui/s/inerit: ſꝫ fuerat ſuppoſitū nulli: cetere ex idefinito mōſtrādum: neqꝫ qñ vterqꝫ alicui medio inſit aut nō iſit/ aut hic qdē alicui/ille ꝟo non oi/aut indefinite/nō erit ſyll's. Termini oiuꝫ cōes/aial/hō/

albū/aial/inaīatū/albū. Manifeſtuꝫ itaqꝫ ⁊ in hac figura/qñ erit/⁊ qñ non erit ſyll's: ⁊ ꝙ

ita ſe hñtib⁹ terminis queadmodũ dictũ eſt: fit ex neceſſitate ſylls: τ ſi exiſtat ſylls/neceſſe eſt terminos ita ſe hře. Manifeſtum τ ꝙ oẽs imꝑfecti τ q hac in figura ſylli ſunt: ꝑficiuntur nãqꝫ oẽs aſſumptis quibuſdã: τ ꝙ vniuerſaliter ratiocinari per hãc figurã non lꝫ/neqꝫ priuatiuum/neqꝫ affirmatiuum.

℄ Sextus iſte modus ſylli⁹ eſt huiuſce figure ẜm Ariſtotelicũ ordinẽ: ẜm ꝯo Theophraſtũ τ aſſeclas/qnt⁹ eẽ ſcbit̃: mõſtrat̃ aũt minore ꝯuerſa: nãqꝫ ad quartũ fig̃ p̃ᵉ ſtatim reuocat̃: quo fit vt cõplicatiões ꝑticulares viles hac in figura q̃tuoꝛ exiſtãt: ꝙ ſi ꝑticularis loco indefinitam poſuerim⁹/ꝓcto nimirũ efficient̃: queadmodũ alio aduertẽti ligdũ erit. [Sed qñ minor ſit priuatiuus.] Ex maiore affirmatiua in ꝑte/minore ꝯo negatiua vlr nihil ſyllſtice colligit̃: qñ gdẽ τ oi τ nulli leg̃: oĩ ſi dicam/ aliqđ ſyluestre aĩal/ꝑuta fera/nullũ ſyluestre hõ oĩs hõ aĩal: vbi ꝑ ſyluestre nõ fera ſolũ aĩalia itelligẽda ſunt/referẽte Philopono/ſꝫ τ plãte: queadmodũ apud grecoꝝ poetas ſepenumero in vſu eſt: φυτοὶ δ᾽ἀγριάδες, nulli ſequet̃/aliqđ ſyluestrẽ aĩal/nullũ ſyluestre ſcia/nulla ſciẽtia aĩal. Cõſilis mõſtratio fiet/ſi ambe ꝓpões extiterit negatiue: nõ ſolũ eñi tertie lex figure deſtruit̃/ſꝫ τ cõis figurarũ oĩm ꝯditio abrogat̃. [Sed qñ maior.] Qñ inqt maior vlr extiterit negatiua/minorqꝫ itidẽ negatiua in ꝑte nihil ſylllice colliget̃: nãqꝫ τ oi τ nulli ſequet̃/ſi ꝑticularis põne fuerit: ſi ꝯo nõ extiterit nõ poterim⁹ oĩ capere ea de cã/que ſupius plerũqꝫ recitata eſt: q̃re ex minoris indeterminatione mõſtratio facienda eſt. [Neqꝫ qñ vtrũqꝫ.] Reliquas oẽs cõnumerat inutiles/q̃ aut ex ambabus ꝯſtãt in ꝑte/aut ex indefinitis ambab⁹/aut ex altera ꝑticulari/idefinita ꝯo altera. [Manifeſtũ itaqꝫ.] Cõcludit breuibus ea/que de hac figura ſupius allata ſunt. [Et ꝙ ita ſe hñtib⁹.] Subaudiẽdũ iterũ ingt Alexãder in hac figura: qđ eñi p̃ oĩ verũ eſt ſimplr/ꝙ terminis ita ſe hñtib⁹ erit ſylls: qđ aũt ſeq̃t̃/ꝙ ſi eſt ſylls neceẽ eſt terminos ita ſe hře/nõ eſt ſimplr verũ: ſꝫ in hac tñ figura. [Et ꝙ vlr.] Quaſi cãꝫ reddit cur hec figura vltimũ locũ obtinuerit. ℄ Sed queret nõ imerito q̃ſpiã/quenãꝫ ſit cã ꝙ hac in figura tñ ꝑticularis ꝯcludat̃: cũqꝫ nulli reperiat̃/que tñ vlr ꝯnẽ colligat. ℄ Rñdet diuus Albertus mediũ ad extrema hitudinẽ ĩ cã eẽ: vbi nãqꝫ hitudo iſthec ſit ceu ꝑtis hitudo/tũc mediũ intra extrema neqꝫ cõueniẽtiã neqꝫ diſſidiũ ponit niſi ẜm ꝑteꝫ: vbi ꝯo talis hitudo ſit veluti toti⁹ hitudo vel toti⁹ ac ꝑtis ſil/tũc põt τ vlem τ ꝑticularẽ ꝯueniẽtiã diſſidiũqꝫ cãre/queadmodũ in p̃ma ac ſcđa: nãqꝫ in p̃ma ex vli ꝯueniẽtia ꝯcluſioqꝫ vlis colligit̃ affirmatiua/ex diſa/vlr itidem negatiua: ex ꝑticulari ꝯo ꝯueniẽtia affirmatiua i ꝑte/ex diſſidio aũt/negatiua ꝯſlr in ꝑte. ℄ Oꝛ ſi q̃ſpiã diceret cur nõ in ſecũda tñ ꝯcludit̃ vlis. ℄ Rñdem⁹ hoc iõ fieri: q̃a ex vli ſequit̃/vti planũ eſt ꝑticularis: nõ aũt ĩ ꝯuerſũ: quamobrem in ſcđa vtraqꝫ ꝯcludit̃ τ vlis τ particularis/in tertia ꝯo particularis duntaxat. Atqꝫ hec hactenus de 3ᵃ figura.

Per ſyluestre non ſolũ animalia fera intelligẽdũ eſt/ſꝫ τ plante.

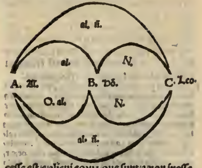
Dubitatio.

Solõ Albẽ.

Dubium.

Solutio.

℄ Planũ aũt τ ꝙ in oĩbus figuris/qñ nõ fiat ſylls ꝑdicatiuis aut priuatiuis vtriſqꝫ extñtibus terminis/τ in ꝑte nihil penitus fit neceſſariũ: ꝑdicatiuo aũt τ priuatiuo τ vlr accepto priuatiuo/ſemper fit ſylls minoꝛis extremi ad maiorẽ: queadmodũ ſi/a/oi b/aut alicui/b/ꝯo nulli/c/cõuerſis nãqꝫ ꝓpõnib⁹/neceſſe eſt/c/alicui eoꝛuꝫ que ſunt/a/non ineſſe. Conſimiliter τ in aliis figuris: ſemper eniꝫ per conuerſionem fit ſyllogiſmus.

℄ Qm̃ que de trib⁹ figuris dicẽda fuere/iã ad vmbilicos deducta ſũt: τ ex cõplicationib⁹ q̃ſdã inutiles eẽ diximus: que tñ nõ ſunt penitus reiiciẽde: vult in hoc q̃ſi diuerticulo Phs expendere atqꝫ examinare/que inutiles oĩno ſint/queue pacto aliq̃ ſylllice cẽſeant̃: τ igt planũ ac dilucidũ eẽ: ꝙ cõplicationes oẽs inutiles ex ambabus figurã ꝯſilib⁹/aut ꝑticularib⁹ ꝓpõnib⁹ ꝯſtãtes neqꝫ ꝓpoſitũ mõſtrãt/neqꝫ ꝯuerſiõe aliq̃ ſyllm faciũt: que ꝯo inutiles ſunt ex figura diſſilib⁹/negatiuã hñtes vlez ꝓpoſitũ gdẽ nõ rõcinant̃: aliud aũt ħ eſt min⁹ extremũ de maiori ſylllice colligũt. Sũt aũt ĩ p̃ma ſiles inutiles/ex ambabus vlr negatiuis ex vtriſqꝫ in ꝑte affirmatiuis aut etiã negatiuis. In ſcđa ex ambab⁹ affirmatiuis ſeu itidẽ negatiuis aut vlr aut ĩ ꝑte. In tertia ex negatiuis vtriſqꝫ ſiue vlr vel in ꝑte/τ ex ambab⁹ ꝑticularib⁹ affirmatiuis aut negatiuis. Qualitate ꝯo diſſiles in p̃ma ex maiore affirmatiua τ minore negatiua ambabus vlr/τ ex maiore in parte affirmatiua/minoreqꝫ vlr negatiua: in ſcđa ex ꝑticulari affirmatiua maiore/τ minore vlr negatiua: in tertia ex maiore aut vlr aut in ꝑte affirmatiua τ minore vlr negatiua: nãqꝫ ſupra mõſtrauimus cõplicationes iſtas inutiles eẽ/queadmodũ inqt Aluidius Rof. nõ poſſe in queſitũ determinatũ. Ceterũ ſi aut ambas ꝓpões conuerterimus ꝑmutatis terminis vt in p̃ma figura/aut alterã ſolũ/queadmodũ in ſubſequẽtib⁹ duab⁹/ita vt minor maioris ac ꝑdicati locũ in ꝯne obtineat/poterim⁹ nimirũ aliđ ꝙppiã a ꝓpoſito rõcinari τ q̃ſitũ idetermina tũ: puta accipiat̃ in p̃ma/oẽ/b/a/nullũ/c/b: in hac ꝯ nulla efficit̃/a/ad/c/quãqꝫ hrẽ τ ad ꝓpm inutilis eſt. Si ꝯo ambas ꝯuerteris ꝓpões/nullũ/b/c/aliqđ/a/b/ꝓculdubio minorẽ de maiore ꝯcludem⁹ aliqđ/a/nõ eẽ/c. Quare nõ imerito/referẽte Seuerino atqꝫ aliis cõplib⁹ nũcupati fuere ſylli iſti κατ᾽ ἀντανάκλασιν ſiue ἀνακλώμενοι. Refrigunt̃ eteñi quodãmõ facta ꝯuerſiõe ꝓpõnũ. Nã ꝯ cõuerti neqꝙ̃ũ ſit in ꝑte negatiua. Altera p̃ᵉ fig̃ cõplicatiõ maiorẽ hꝫ in ꝑte affirmatiuã/minorẽ ꝯo vlr negatiuã/ita diſpoſitis terminis nihil determinate colligẽs ſyllogiſtice: ꝙ ſi ambas verterimus ꝓpões/mõſtrabit τ ipa/c alicui/a/nõ ineſſe eꝯ/ſũptis terminis q̃ fuere ꝓpm. ℄ Di nãqꝫ ſũt modi illi duo vltimi ex his quos Theophraſt⁹ atqꝫ Eudem⁹ p̃ᵉ adiiciẽtes fig̃/nouẽ eos faciũt: ꝙ ob id vltimũ inter eos ſortiti ſit locũ/ꝓpea ꝙ nllo pacto ꝓpm ꝯcludũt. De reliqs ꝯo trib⁹/qui ꝑ ꝯnis ꝯuerſionez ꝑeant̃ mẽtionẽ facit τ Ariſt. ipe ĩ 2ᵒ libri iſti⁹ volumie/ ad p̃nm.

ad pri^m. Cõſilr z in 2^a figura inutilis erat complicatio ex maiore affirmatiua in parte ac minore vlr negatiua: nihil enim maioris ad minorẽ ↄcludit, ſed ecõuerſo, vli negatiua ↄuerſa, z minore locũ maioris ſubeũte: his etenim ita diſpoſitis minus extremum de maiori negatiue z in pte ↄcludimus. In tertia quoqz coniugationes bine hoc pacto inutiles reperiunt, queqz maiorẽ affirmatiuaz ac minorẽ negatiuã ambas vlr retinet: z que maiorẽ hz affirmatiuã in parte, minorẽ vo vlr negatiuã: atqz ita cõplicationes iſte, que queſitũ determinatũ nõ ↄcludũt, ſz dũtaxat indeterminatũ in ſũma in oĩb^9 figuris qnqz efficiunt: bine i pma, in ſcda vna tñ, atqz in tertia iterũ bine. Quaſobres palã eſt, qõnẽ eorũ vanaz eẽ, qui querunt quõ in ſcda figura bini efficiant ſylli indirecte ↄcludentes: Ariſtoteles nãqz de his tñ mẽtionẽ facit: q ad ppoſitũ ſunt inutiles, ↄcludũt aũt pacto aliquo queſitũ indeterminatũ: ſed cõplicatio illa, que maiorẽ in ſcda figura vniuerſalr hz affirmatiuã minorẽqz negatiuaz ſtidẽ vlr queſitũ etiã determinatũ cõcludit. Qz ſi dixeris, nonne z cõuertentes ↄcłonẽ in hac quoqz cõplicatione ↄcludere poſſumus: pfecto etiã: nõ tñ de hoc genus ↄcłonibus in pñtia ſermo eſt: verũ de declarabunt in pncipio ſcdi poſterum voluminis, quẽadmodum z ſupra diximus: z hec eſt intẽtio Aphrodiſieſis Alexãdri: lz gdã alij z magni alio verſuz abierint: binaſqz in ſcda etiam figura iſtiuſmodi cõplicationes fieri poſſe aſſertauerint. Unum tñ addit Philoponus z recte: q qui in pma ſunt figura ambab^9 cõuerſis vtiles efficiunt: g in ſcda minore, qui vo l tertia maiore retrocedẽte ad vtiles pme figure reuocant complicationes. Ceterũ quũ res ita ſe hẽat, Ariſtoteles tñ de modis pme tñ figure mẽtionẽ in exemplo facit: tum ga pma in ordine eſt, tum ga hui^9 exẽplo relique facillime elucidari poterãt. Uel aliter z melius dicemus Ariſtotelem nõ fuiſſe exẽplo ſecũde aut tertie vſum figure, ppea q nulla facta ↄuerſione ſola ppõnũ trãſpõne vtiles erãt ad queſitũ ↄcluſaz, vel ne pmiſſis quoqz trãſpoſitis: quũ nil referat quo ad ſylli pfectionẽ vtrũ maior aut minor ordine pponat: qõ etiã ſupra innuimus: ſic itaqz in ſcda figura cõnexio hec: aliqõ, b, a, nullũ, c, a, g aliqõ, b, nõ eſt c. Dico ſylłm hũc vtilẽ eẽ z tertiũ ſecũde: maioreqz cum exiſtere ppõnẽ que ſcdo loco, minorez vo, que pmo ponit. Sed dicet qſpiã: ppera g Phs has etiã cõplicationes l alijs figuris fieri poſſe tradidit. Rñdeo hoc ideo pmiſiſſe Phm, qm oculũ dirigebat ad queſituz determinatũ: puta ſi itẽtio nfa fuerit ↄcludere, b, de, c, et ecõuerſo cõcludamus, c, de, b, tũc prior maior nuncupabit, ſubſequẽs vo minor: z ob hoc cõtentus fuit Ariſto. exẽplo pme figure: qm aliaz figuraruũ exẽpla aliquã patiebant inſtãtiã. Et pp hec oĩa crediderĩz eas dũtaxat, que in pma efficiant figura queſitũ colligẽtes indeterminatum fuiſſe a Galeno in quartã relatas figurã: quã tñ Alulidus Roſ. binis demolit rõnib^9: tum ga ſi qõ pdicaretur in ppõnib^9, in ↄne ſubijceret, ſequeret hoc fieri pter rei ipſi^9 nãm: qõ extra Phi ppoſitũ eſt. Alũ qm ſequeret idẽ ſm idẽ z predicatũ z ſubtũ rõnẽ hẽre: qõ ideo maxime extrãneũ eſſe dicit ga pmũ deſtruit pncipiũ: nãqz ſi intẽtio nfa ſit ↄcludere queſituz, a, de, b, quũ ppõnes, quẽadmodũ z ſupra enucleauimus, modũ z denominationẽ capiãt a queſito: ſi in ppõnib^9, a, faciamus ipſi^9, b, ſubm dum id medio ſubijcim^9 de quo, b, pdicat in minore reſpiciẽdo ſemp ad queſitũ ipſum, procul dubio idez a, reſpectu eiuſdẽ, b, ſm idẽ queſitũ pdicati ſubiqz rõnẽ gerer: qõ oppoſita claudit. Unde ingt Leo Gerſonis figurã iſtã eſſe penit^9 exterminãdã tãqz duplici de cã nõ nãlr ↄcludẽtẽ, tũ ga id, qõ p z p ſe ex tali ſeqũt ↄuexiõe

Quo pacto in 2ª figura fiut duo ſylli indirecte concludẽtes.

Dubitatio.

Solutio.

Opinio Leo Gerſonis.

aliõ ẽ a qſito: tũ ga ſeqret binas ↄtias vias ad vnũ z eũdẽ finẽ nãlr pringere: qõ pabſurdũ oppido eſt. Qz ſi dixeris, quẽadmodũ ingt z Alulidus Roſ. ob id nãlez cẽſendã eẽ figurã iſtã: ga facta ↄuerſiõe ad pmã reducit figurã, que nãliſſima eſt: veluti ſcda z tertia: ppea nãles exiſtimant, qm z he factis ↄuerſionib^9 ad pmã remeãt. Rñdebimus, ſicut z idẽ Alulidus, cõuerſiones iſtas maximo a ſeinuicẽ differre iterſtitio: nãqz hac nãles: illa artificioſi reducunt ſylli: Ariſtotelis vo intẽtionẽ nõ eẽ de artificioſis pertractare ſyllis, qm z imaginarij ſũt z ab eo qõ eſt in re ipſa diuerſificant: z ad hoc in infinitũ qſi pcedũt: nãqz ſi nãli diſcurſu cõcludaz oẽ aĩal ſubam eẽ: nil erit impedimẽto, qn artificioſe pleraqz alia z qſi infinita poſſim ↄcludere puta oẽz equũ ſubaz eẽ, oẽz hoiez, oẽm camelũ, ſocratẽ, balliã aliquã ſubaz aĩal eẽ ↄſimilr ſube ſubta cũcta pcurrẽdo: qõ qſi in infinitũ excreſcit: z ita Leo Gerſonis. Nos alr, artificioſas cõnexiones tãqz infinitas hoc eſt indeterminatas omiſiſſe Phm dicim^9. Sed ad rem noſtram iam redeamus.

Dubitatio.

Rñ^9 Alur.

Palã aũt q z ſi indefinitũ p pdicatiuo in pte ponat, eundẽ faciet ſyllm i oĩb^9 figuris.

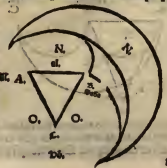
Querit cur dixit indefinitũ pro pdicatiuo z nõ addidit vel negatiuo: quũ tam affirmatiua q negatiua in pte ſuã ſibi coequalẽ retineat indefinitã. Rñdẽt nõnulli q vel ex affirmatiua negatiuã quoqz ſignauit eo q affirmatiua l pte multo z potior z dignior eſt negatiua: nãqz cõplicationes oẽs vtiles in gbus affirmatiua extiterit in parte: he aut indemõſtrabiles ſunt, aut p cõuerſionẽ ad indemõſtrabiles ſtatim reducunt: vbicũqz vo pticularis fuerit negatiua, ibi p impoſle deductione tñ vtimur: ob hoc igit de affirmatiua tñ cõmeminiſſe Phm inquiunt Alexander atqz Philoponus. Nos aũt z fortaſſe meli^9, dicim^9 ob id Phm de negatiua l pte nullã feciſſe mẽtionẽ: ppea q nõ pertractabat de vli idefinite nã: nãqz hec ſupius abũde fuit declarata: verũ de ea tñ indefinita ſmo erat: q hiſce cõplicationib^9 aptabat: z qm in his affirma^ua tñ ponebat: iõ õ affirmatiua ſolũmõ mẽtionẽ fecit: z quũ dixit l oĩb^9 figuris, ſigt ſe de iſtis itelligẽ ↄnexionibus ſiue in p^a, ſiue in 2^a, ſiue in 3ª fig^a facte fuerint.

Dubitatio.

Solutio.

Alia ſolutio z melior.

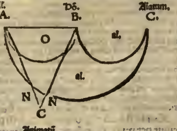
Manifeſtũ aũt z q oẽs impfecti ſylli pficiunt per primã figurã, aut enĩz mõſtratiue aut per ipoſſibile ↄcludunt oẽs: vtroqz aũt modo prima efficit figura: ſi qdẽ mõſtratiue perficiant: qm per ↄuerſionẽ ↄcludũtur omnes: ↄuerſio vo primã efficiebat figurã: ſi aũt per impoſſibile monſtrant, qm poſ-

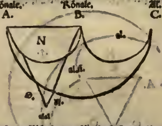
to falſo ſyllogiſm⁹ efficiẽ per p̄mã figurã: queãdmodũ in vltima figura/ſi/a/ ⁊/b/omni inſunt/c/ꝙ/a/alicui/b/ineſt:ſi enim/a/nulli/b/ b/ỽo oi/c/a/nulli/c/ſ3 erat oi:ꝯſilr̃ ⁊ in alijs.

¶ Aliud Theorema/q̃ p̄ᵒˢ vult figᵃˢ extollẽ ⁊ i hac vl̃es maxie ꝯiugatõẽs:⁊ ingt ꝙ ſylli oẽs ipſecti/ꝭ eſt zᵉ ac 3ᵉ figᵉ ꝑ p̄ᵒˢ ꝑficiũẽ figᵃˢ:õu ad eãdẽ reuocanẽ aut mõſtratiue ꝭ eſt ꝑ ꝯuerſionẽ/aut ad ipoſ̃e deducẽdo:nã zᵉ figᵉ maiore ꝯuerſa 3ᵉ ỽo minore ad p̄ᵃᵐ deduciẽ:ꝙ aũt ẽt ꝑ ipoſ̃e deductio i p̄ᵃ efficiaẽ figᵃ:ipẽ exẽplũ poſuit de 3ᵃ in mõ p̄/g ex ambab⁹ ꝯſtat affirmatiuis vlr̃:nãqꝫ deductio ꝑprie deſtruẽdo fit:nullus aũt modus aptior eſt hoc:vt vl̃is negaᵗᵃ/q̃ maxie deſtruit/ſuppᵒⁱᵗᵒ ꝯnis ꝯdictorio ꝯclu daẽ:iz eni 3ᵒ q̃3 eãdẽ ꝯcludat/nõ tñ ita appoſite:queãdmodũ ⁊ īfra dilucidabim⁹. Alr̃ ⁊ meli⁹ de ꝭ p̄cipue mõ mẽtionẽ fecit Ariſto.qꝛ nll9 erat modus ac cõplicatio/ que totidẽ modis deduci ad p̄ᵃᵐ poſſet figurã/quot iſte nãqꝫ ꝑ maioris ꝯuerſionem ꝑ minoris/ac ꝑ deductionẽ ad incõmodũ perfici poteſt ꝯiugatio iſta.

¶ Eſt aũt ⁊ oẽs ſyll'os reducẽ/ad vlr̃ ſyll'os/ q in p̄ia ſũt figura:q q̄dẽ3 in ſcđa ſũt figura planũ ꝙ ꝑ illos ꝑficiũẽ:p̄terq̃3 ꝙ nõ oẽs cõ ſilr̃:ſ3 vl̃es p̄uatiuo ꝯuerſo q ỽo i p̃te vtrerqꝫ ꝑ deductiõẽz ad ipoſ̃e:q aũt ſũt i p̄ia figura ſm p̃tẽ/ꝑficiũẽ q̄dẽ ⁊ ꝑ ſe ipſos:vez eſt ẽt ꝑ

ſcđaz figurã mõſtrare ad ipoſ̃e deducendo/ vt ſi/a/oi/b/ b/alicui/c/ꝙ/a/alicui/c/inerit:ſi.n. nulli/b/ ỽo oi/nll'i/c/ b/ierit:hoc.n.fit ꝑ ſcđaz figurã. Cõſilr̃ ẽt ⁊ i p̄uatiuo erit demſ̃ratio:

ſi eni/a/nulli/b/ b/ỽo alicui/c/ieſt/a/c/alicui ñ ineſt:ſi eni oi/nulli ẽt/b/ineſt/nulli/c/b/inerit: ſ3 hec erat media figura. Quãobrẽ qm̃ oẽs q in media ſũt figura ſylli reducunẽ ad vl̃es ſyll'os/q i p̄ia:q ỽo ſm p̃tẽ in p̄ia ad eos/q in media. Planũ ꝙ ⁊ q ſm p̃tẽ reducẽẽ ad vl̃es ſyll'os/q i p̄ia figura:q ỽo i tertia/quũ termini vlr̃ ſũt ſtatim ꝑficiunẽ ꝑ eos ſyll'os/ q in p̄ia figura:quũ ỽo i p̃te fuerit accepti/ ꝑ ſyll'os in p̃te/q ſũt in p̄ia figura:iſti aũt in illos redacti ſũt. Quare ⁊ q in tertia figura ſm p̃tẽ oẽs reducenẽ ad vl̃es ſyll'os q i p̄ia: q igiẽ ineſſe aut nõ ieſſe mõſtrãt ſylli/dcm̃ ẽ quõ ſe hñt/⁊ ſm ſe/q ex eadẽ figura/⁊ ad ſe inuicem qui ex diuerſis figuris.

¶ Scđaz theorema/ꝑpoⁱᵗ p̃tẽ mõſtrat:vl̃es inq̃ ſyll'os figᵉ p̄ᵉ ꝑfectiſſimos eẽ eo/ꝙ ꝑ hos alij oẽs ꝑficianẽ:ꝭ aũt id facit vt ex ꝯñti oñdat q nã modi ad demſ̃ationẽ maxime vtiles cẽſeri debeãt:ſi itaqꝫ modi oẽs q ad vl̃es p̄ᵉ reducunẽ/duodeci3/q̃tuor zᵉ/ſex 3ᵉ/⁊ p̄ᵉ ꝑticulares duo: vl̃es zᵉ facillime negaᵗᵃ ꝯuerſa ad hos deducunẽ:ꝑticulares ỽo bini ſuppᵒⁱᵗᵒ ꝯnis oppoⁱᵗᵒ cu3 altera vl̃i/3ᵒ in zᵃᵐ/ 4ᵒ ỽo in p̄ᵃᵐ redeũt ꝑ ipoſ̃e.[Qui aũt ſunt in p̄ᵃ.] Mõſtrat quonã pacto ſylli ꝑticulares p̄ᵉ ad vl̃es eiuſdẽ deducanẽ:merito aũt de his poſteri⁹ ꝑtractat:quũ zᵃ mediãte ad p̄mã reuocenẽ:ait ĝ hoſce ſyll'os ex ſe q̄dẽ ꝑfectos eẽ: quũ ſint indemſ̃abiles:poſſe tñ maiorẽ adhuc ꝑfectiõẽ3 aſſeq/ſi ad zᵉ vl̃es reducãẽ:deide his mediãtib⁹ ad p̄ᵃᵐ: vñ nõ eẽ cẽſeo ambigẽdũ cur cõplicatiões p̄ᵉ figᵉ cũ multo ꝑfectiores exiſtãt/ad zᵃᵐ reducanẽ:neqꝫ eni i hãc trãſferanẽ vt q ab ea ꝑfectionez aliquã capiũt:ſ3 vt hac q̃ſi itermũtia ad p̄ᵉ vl̃es deferãẽ. Uel alr̃.[Per ſeipſos.] Quã ſine reductiõe ad zᵃᵐ/ꝑñt imediate ꝑ ipoſ̃e ad p̄ᵉ vl̃es reuocari/puta i exẽplo/nll'3/b/a/aliqđ/c/b/aliqđ/c/nõ eſt/a/ ex oppoſito ꝯnis cũ maiore ꝯuerſa/fit zᵃ p̄ᵉ cõplicatio/ vt nullũ/a/b/oẽ/c/a/nullũ/b/c/itide3 ⁊ in altero ꝑticulari fiet ſyll'o/oẽ/b/a/aliqđ/c/b/aliqđ/c/a/ex oppoⁱᵗᵒ ꝯnis ꝯiſo/ nullũ/a c/oẽ/b/a/nullũ/b/c/⁊ hec q̄dẽ hũc i modũ:ſi tñ recte aiaduertam⁹ res ipſa ſm vtrãqꝫ expõnẽ in idẽ recidet. Terti⁹ itaqꝫ p̄ᵉ ad zᵃᵐ reduciẽ zᵉ. Quart⁹ ỽo ad p̄mũ eiuſdẽ:queãdmodũ ⁊ de p̄cepꝫ ipſo liq̃t.[Qui ỽo i 3ᵃ.] Nũc eos mõſtrat/q ſũt in 3ᵃ/quõ ad p̄ᵉ reducunẽ vl̃es ꝑ ipoſ̃e:⁊ ait:ꝙ p̄mi duo ſtati3 ꝭ eſt nullo alio mediãte ad p̄ᵉ vl̃es remeãt/p̄ior ad zᵃᵐ/ſcđs ad p̄orẽ facta per ipoſ̃e deductiõe:ꝭ eni ꝯuerſiõe fieri minime põt:quũ hac altera oĩno ꝑticularis efficiaẽ.[Quũ ỽo in p̃te.] Particulares ingt 3ᵉ nõ ampli⁹ ſtatim ſ3 mediãtib⁹ ꝑticularib⁹ p̄ᵉ ad eiuſdẽ reducunẽ vl̃es:ad hos eteni alteri⁹ ꝑpõnis cõuerſiõe migrãt:ſubaudiẽdũ aũt/referẽte Alexãdro hoc in loco/qcũqꝫ ex ſe reduci nõ p̄ñt:ita ꝙ ſenſus ſit:ꝑticulares 3ᵉ ſylli/qcũqꝫ ex ſe reduci ad p̄ᵉ vl̃es nõ p̄ñt/ꝑ ſyll'os in p̃te q ſunt in p̄ᵃ/ad eoſdẽ reducunẽ:nãqꝫ terti⁹ ⁊ q̄ntus ſm ordinẽ Ariſtotelicũ ſtati3 ꝑ ipoſ̃e ad p̄ᵉ redigũẽ vl̃es: puta/aliqđ/c/a/oẽ/c/b aliqđ/b/a/hui⁹ eni ꝯdcõrio ſuppᵒⁱᵗᵒ cũ minori fit ſcđs p̄ᵉ hũc in modũ:nullũ/b/a/oẽ/c/b/nllm c/a. Qz ſi dicas nõ debere cõplicatiões iſtas ꝭ pacto ad p̄ᵉ vl̃es reuocari/ſ3 ꝑ ꝯuerſiõez/q̃ ꝑfectior/dilucidiorqꝫ eſt. Cõtra inſtam⁹ dicẽtes/ꝙ eodẽ pacto ⁊ vl̃es 3ᵉ reducẽdi eẽnt i ꝑticulares p̄ᵉ ꝑ ꝯſilẽz ꝯuerſionẽ:cui⁹ tñ ꝯtrũ fecimus:merito itaqꝫ additaſñto illo ois tolliẽ ambiguitas. [Sm ſe.] L quõ vnuſqſqꝫ i ꝑp̄a figᵃ ſyllizans ſit. [Ad ſe inuicẽ.] Hoc eſt q̃ ſit figuraꝝ diuerſitas ⁊ ſyll'oꝝ ad ſe inuicẽ in varijs figuris:qꝛ penes mediu3 diſpõnẽ:⁊ eo ꝙ varie ad p̄mos p̄ᵉ reuocanẽ:alij nãqꝫ ꝑ ſe/alij ꝑ alioꝝ reductionẽ. Cetez ex his q̃ dicta ſũt dilucidũ fit/expõnẽ mi nimẽ

Duodeci ſũt modi q reducunẽ ad vl̃es p̄mẽ figure.

Ui-d- ... ſam ... inſolita!

nimā argu͂edi ꝯiugatiões ꝑ̄ſe ſibi vēdicaret:qm̄ hꝰ additaméto nulla vt palā ē reductio fiat ſylloꝝ. ¶ Sȝ iā totū ſylloꝝ inexiſtiū negociū expeditū ē pᵉ/zᵉ/ac demū zᵉ figᵉ de q̄ dixímꝰ cur extremū ſortita fuerit locū cur cōplicatiões plcs efficiāt i hac q̄ȝ i aliaꝝ alterutra/dānata ibidē nōnulloꝝ opione/q̄ binas zᵉ figᵉ leges aſcribebāt:deide ꝛ fminoꝝ ordie enarrato/appoᵒ ꝛ Aluſidi Roƒ. cooptatiōe ꝑpoſtera: Moꝝ ꝛ rōnē attulímꝰ cur ex ambabꝰ vlibus i pte tñ hac i figᵉ ſequaṫ ꝯ/cūq̄ȝ quū modus p̄mus vtriuſq̄ȝ ꝯuerſiōe ad pᵃᵐ reduci poſſit figurā/nō fuerint bini effecti mō/queādmodū in zᵃ. Deinceps ꝛ expoſitoriā mōſtratōez expoſuímꝰ addita ibidē rōne/cur hac in zᵃ huiuſce figᵉ mō non ſit vſus: moꝝ ꝛ rō reddita cur nōnulle cōplicationū iſtaꝝ vlcs/q̄dā vo pticulares nunciēt: declarato ſubinde pticulariū pceſſu atq̄ȝ ordie: refutata ſilr Alexādri opione Eudemi atq̄ȝ Alpharabij: deinceps ꝛ q̄rti figure iſtiuſmodi mōſtratione expoſuímꝰ addita rōne cur nlla repiaṫ figᵃ: in q̄ vlis tñ ꝯ ſit. Demū cōplicatiões illas enodauímꝰ/q̄ ad ppᵐ ſūt inutiles/q̄ſq̄ȝ refractas vocabat Theophraſtus: refutata ibidē Galeni figᵃ 4ᵃ/ac reductiōe ſylloꝝ oīuȝ ad pᵉ vlcs duos facta. Supeſt aūt vt poſt hec expedita/ad neciās ꝯtingētesq̄ȝ ꝛ ſimplices ꝛ miſtas pedem feramus.

Recapitulatio q̄ ſupiꝰ dicta ſūt ꝺ ſyllis inexiſtētibus.

¶ De ſyllogiſmis qui conſtituuntur ex ambabus de neceſſario. Cap. 6ᵐ.

Quoniā vo diuerſuȝ eſt ineſſe ꝛ ex neceſſitate ineſſe ꝛ ꝯtingere ineſſe: multa. n. inſūt q̄dē/nō ex neceſſitate tñ alia vo neq̄ȝ inſūt oīno/ꝯtingūt aūt ineſſe: planū ꝙ ꝛ ſyllis vniuſcuiuſq̄ȝ hoꝝ diuerſus erit/ꝛ nō ſilr ſe hn̄tibꝰ terminis: ſȝ hic quidem ex neceſſarijs/ille vo ex inexiſtētibus/ille autem ex contingentibus.

Poſteaq̄ȝ figuras ꝛ ꝯiugatiōes oēs inexiſtes explicuit tāq̄ȝ ſimpliciores/tractaturus de modalibꝰ poſtē neciis locū aſcribit tāq̄ȝ dignioribꝰ ꝛ potioribꝰ: atq̄ȝ iō q̄ſi ordis huiuſce rōnē aſſignās ſilr ꝛ diuerſitatē ſylloꝝ ex diuerſitate fieri ppōnū innuēs ingt quaſi ad vbū: qm̄ mōe ppōnū inexiſtiū/neciaꝝ ac ꝯtingētiū/a ſeinuicē ſeiungunṫ: nimirū ppōnes q̄ȝ ipſe diuerſe erūt ſi h/ſylli ēt ex his ꝯſtituti iter ſe magno differēt iterſtitio: qōq̄ȝ i mā ipa ppōnes diſcriminēṫ: rōnē aſſignat dicēs/pdicata ſubis ineē aliq̄ñ nō ex necitate ꝛ ita ppōnē fieri inexiſtē/aliq̄ñ ex necitate atq̄ȝ ſta neciā/nōnūq̄ȝ vo neq̄ȝ ex necitate ineē/neq̄ȝ oino ineē: ꝛ ſic ppōnē fieri ꝯtingentez. ¶ Nec vnq̄ȝ dixeris/qꝺ q̄dā autumant ineē cōiꝰ ꝛ i plus eſſe/q̄ȝ ex necitate: nāq̄ȝ hec ꝛ mā ꝛ mō ſeiūgunṫ/queādmodū ſup̄ diximꝰ ex opione Aluſ. Roƒ. ꝯ Theophraſtū ac Themiſtiū iſurgētis: ꝛ i prīcia idē q̄ȝ aſſerētis: ait eñ i ppōnes iſtas ꝛ mō ꝛ mā a ſeiuicē differre. ¶ Sȝ illis ēt ppera dcm̄ arbitroꝝ ꝙ ꝯtingē ineē cōiꝰ ſit/q̄ȝ ſimplr ineē ppea ꝙ oē qꝺ inſit/ꝯtingat ineē: h eñ fieri nullo mō pt: ſi Ariſto. audiamꝰ dicētē/alia nō oino ineē ꝯtingē aūt ineē: h eñ ꝯtingēs nullo pacto de eo qꝺ ineſt pdicari pt: veꝝ ſi ex ineē ꝯtingēs ſiſerimꝰ/nō ē illōꝝ de q̄ nūc ſit ſmo: ſȝ ꝯtigēs/qꝺ ſup̄ nō neciū vocauit Ari. de q̄ abūde diſputauimꝰ. [Et nō ſilr q̄dā affirmādo legēdū putāt/ita vt ſenſus ſit ſylli ex ppōnibꝰ illis diuiſi ꝯſtituūṫ/ſilr ſe hn̄tibꝰ fmis/h ē ſi ambe fuerit necie aut ꝯtigētes ambe: vl ſi alta fuerit necia alta vo ꝯtigēs vl ineē: ceterū ſenſus iſte verꝰ q̄dē ē: nō tñ ꝯtextui accōmodaṫ: nāq̄ȝ ſi ita legēdū eēt/debuiſſet hūc i modū dicē: ꝛ ſilr ſe

Ineſſe nō eſt magis cōe q̄ȝ necio ineē/ſȝ contra diſtinguitur illi.

Opio Auer. de ppōne de ineſſe ꝯ theophraſtū ꝛ themiſtium.

Cōtingē ineē nō ē cōius q̄ȝ ineſſe.

hn̄tibꝰ fmis ꝛ ſi hic q̄dē ex necijs ꝛ reliq̄. Satiꝰ ḡ vt cuȝ Alexᵒ dicamꝰ ꝙ Phs exponit/quo diuiſus efficiaṫ ſylls: nāq̄ȝ igr fmini nō ſilr ſe hn̄t h eſt ſylli iſti nō ex ꝯſilibꝰ ꝯſtāt ppōnibꝰ: ſȝ h q̄dē ex necijs/ille vo ex inexiſtibus/ille aūt ex ꝯtigētibꝰ: ꝛ ppea ſi iter ſe multū diuiſi. ¶ Sȝ q̄reret aliq̄s cur quū i infiniti q̄ſi modi ſint/veꝝ puta ꝛ falſum/p ſe/per accñs/ipoꝉe/bñ/male: ꝛ ꝯſilia non ꝛ ex his quoq̄ȝ diuerſus efficiaṫ ſylls. ¶ Reſpōdemus ꝙ modi iſti aut iidē ſūt cū ſupra dictis/aut ppōnē inexiſtē quo ad ꝯcurſū ſyllicū nō variāt: queādmodū ꝛ ſup̄ retulimꝰ.

Dubium.

Solutio.

¶ In necijs itaq̄ȝ ferme ꝯſilr ſe hȝ ꝛ in his/q̄ inſūt: eodē. n. mō poſitis termis i eo/qꝺ ē ineē: ꝛ i eo qꝺ ē ex necitate ineſſe/erit ꝛ nō erit ſylls: pterq̄ȝ ꝙ differēt i eo/ꝙ adiacet terminis ex necitate ineſſe vl nō ineſſe: nāq̄ȝ ꝛ priuatiuū ſilr ꝯuertiṫ/ꝛ qꝺ eſt in toto eē ꝛ qꝺ de oī ꝯſilr aſſignabimꝰ: in alijs igiṫ eodē pacto mōſtrabiṫ p cōuerſionē/ꝙ ꝯcluſio eſt neceſſaria: queādmodū in eo/quod eſt ineſſe.

¶ Queriṫ quū Ariſto. de ſimplr ſyllo ſmonē faciat: cur ipȝ coerceat ad necias aut ꝯtigētes ppōnes: nāq̄ȝ ꝺ ſyllo ex necijs/i poſteriorībꝰ/de ꝯtigēte i topicis abūde diſputat. ¶ Rn̄demꝰ ꝙ neciū ꝯtigēſq̄ȝ biſariā ꝯſiderari poſſe/latius vt formaȝ variant ſyllicā/atq̄ȝ vt neciuȝ p q̄cūq̄ȝ accipiaṫ necio ſeu ſimplr/ſeu ſȝ q̄d/ꝛ ꝯtigēs ꝯſilr vt ex diuerſo dicto de oī ac diuerſis ꝯuertēdi mō diuerſas faciēt cōplicatiōes: ꝛ ꝑſiliꝰ/vt neciuȝ idē qꝺ p ſe ſignt/ꝛ ꝯtingēs idē/qꝺ pbabile cū timore oppⁿ. Latiꝰ itaq̄ȝ neciuȝ ꝛ cōtingēs h i loco accepit Ariſto. vt formā. vȝ. ſylli de q̄ in ppoᵗᵒ ſmo eſt/aliquātiſp variāt. Ait itaq̄ȝ/ꝙ ſi ppōnes necie extiterint nō addo queādmodū nōnulli i ſenſu aut cōpōnis aut diuiſiōis: nā ꝛ h ſup̄ refutatū eſt i ꝯuerſiōibus: ſi inq̄ȝ ppōnes tales fuerit/ferme iidez ſiūt ſylli/q̄ ꝛ in his/q̄ ſūt inexiſtes nā q̄tuor vtiles cōplicationes in pᵃ efficiūṫ/totidē in zᵃ ꝛ ſex in zᵃ: ꝛ q̄ſi cāȝ reddidit/ob quā ſtatiȝ poſt ꝯiugatiōes inexiſtes necias ordinauit: nāq̄ȝ ꝛ eo ꝙ ſūt ꝯſiles: in vtriſq̄ȝ eñi pdicatū actu ineſt ſubto: ꝛ pnᵃ ēt ſyllīſtica/ſi nō eadē/ꝯſilia tñ retinent ꝯuerſiones inq̄ȝ ac dictū de oī: iō ſtatiȝ poſt ſyllos iexiſtes de necijs agēdū fuit. [Preterq̄ȝ ꝙ diff.] ¶ Ex h ñ imerito q̄ſpiā anſaȝ capet dubitādi ꝯ ea/q̄ ſupiꝰ dicta ſi ingēs/ppōnes modales ab his/q̄ ſūt iexiſtes nō ſȝ māȝ ꝛ modū vt aſſeruimꝰ/veꝝ modi tñ appōne differre: nāq̄ȝ hoc q̄ſi ex ꝯtextu manifeſtū ē. ¶ Dicimꝰ queādmodū ꝛ alibi Alexāder/ꝙ modoꝝ appoſitio i ꝯueniēte mā faciēda ē: ꝛ h voluiſſe Phm̄ dixerim: vt. vȝ. differant ppōnes iſte eo ꝙ illis ſm debitas ꝛ cōgruentes mās apponaṫ modus. [Nāq̄ȝ ꝛ priuatiuū.] Reddit rōnē nūc/cur cōplicationes neceſſarie ſimiles ſint his/que ſunt inexiſtes/nāq̄ȝ ingt principia harū ſunt eadē/ergo ꝛ ꝯiugationes ſiles erūt: principia eſſe eadem ipſe hunc in modum monſtrat: cōuerſio eſt eadē: vlis eñi negatiua inquit eodē pacto conuertiṫ: igiṫ cōuerſio eadē eſt: ſȝ quereret nō iniuria q̄ſpiā quare de vli tñ negatiua mētionē fecerit: quū nō huiuſ dūtaxat/ſed affirmatiuarum quoq̄ȝ. Cōuerſione ſcd̄a ac tertia ad p̄mā reducanṫ figurā. ¶ Dicimꝰ ob id h factū eſſe: qm̄ affirmatiue oēs eodē modo conuertebanṫ tam inexiſtētes/q̄ȝ neceſſarie aut cōtingētes: negatiue vo nō itidem: nam ꝯtingēs negatiua vlis nō ꝯuertiṫ terminis/queādmodū infra dilucidabimꝰ. [Et qꝺ eſt in toto eē.] Et dictū de omni inquit per qꝺ p̄ma mōſtraṫ figura idē vtrobiq̄ȝ eſt in ppōnibus dico inexiſtentibus ꝛ neceſſarijs: in contingētibus vo non idē/ſicut infra planū erit.

Dubium.

Solutio.

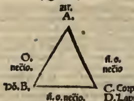
Dubium.

Solutio.

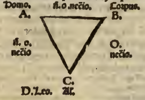
Dubiū aliud

Solutio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

℄ In media vero figura/qñ ſit hoc qdē vlr affirmatiuū: hoc aūt priuatiuuz in parte: atqʒ

iterū in tertia/quū ſit hoc quidē vlr predicatiuum/illud vero priuatiuū in parte: nō ſimilr erit ⁊ demonſtratio: ceterum neceſſe eſt/cui vtrūqʒ nō ineſt de hoc facere ſyllm: erit eni neceſſariū ⁊ in his: ſi aūt de expoſito neceſſario eſt/⁊ de illo quodā: nāqʒ expoſituʒ qḋ illud aliquid eſt: ſit autē vterqʒ ſyllogiſmorum in propria figura.

℄ Exponit q̄re ſupius dixit ſerme: nāqʒ īngt in hoc diffe rūt cōplicationes neceſ a cōplicationib⁹ inexiſtibus: qm̄ quart⁹ ſcḋe ⁊ qntus tertie non eodē pacto monſtranť: in ſyllis eni inexiſtib⁹ mōſtrabanť p̄ ipoſſe/hic aūt oſtenſio talis fieri minime pōt: ſʒ expōne arguunť: naʒ ſi oppoſitū aſſumpſeris ɔclonis cū altera ppōnū miſtionē facies ex necijs ⁊ ɔtingētib⁹: de qua adhuc nulla facta eſt mentio: atqʒ ita ignotiori ignotū mōſtrabis: qḋ perabſurdū: neqʒ dicas/quēadmodū nōnulli male aſſerūt: q᷑ qa miſtio talis nō eſt ɔgrua/iō nō pōt p̄ ipoſſe mōſtrari: nāqʒ nulla eſt vtilis cōplicatio/qn ɔuerſiuo pacto aliq̄ poſſit mōſtrari ſyllo: ſʒ potius dixeris ob id pħm mōſtrationē hāc negaſſe: qa de tali miſtiōe/nulla adhuc mētio facta fuerat. ℄ Sed dubitaret merito aliqs qūo ɔiugationes iſte nō poſſint p̄ ipoſſe dico ēt p̄ notiora mōſtrari: ſupius eni dictū eſt/q neceſ ppōni triplex opponiť cōtingēs neceſ/nō neceſ, ⁊ poſſi: ſi itaqʒ ɔdictoriū aſſumpſerimus ɔtingēs neceſuʒ/manifeſtū q ex ambab⁹ necijs cōplicatio aſtrueť: atqʒ ita ex euidētiorib⁹ ſylls fiet. ℄ Dicimus q lʒ h̄ fieri aliqñ poſſit nō tñ ſemp: nā ſi ɔdictoriū verificeť nō pro ɔtingēti neceſ/ſed pro nō neceſ aut poſſibili: tūc planū eſt q ex ignotiorib⁹ arguem⁹/in miſtione inqʒ aut neceſ ⁊ inexiſtis/aut neceſ ⁊ ɔtingētis veri: qḋ quaſi videns Alulidus Roſ. īngt: erit igiť ſylls p̄miſſus ex ppōne neceſ ⁊ abſoluta aut ɔtingēte: tacuit autē neceſaʒ: qa tūc ex notiorib⁹ pcedebat deductio. [Ceterū neceſſe eſt.] Uerū īngt ſi volum⁹ ɔiugatōes iſtas arguere: expoſitoria rōne vti debem⁹/vbi notes/quēadmodū ⁊ Alexāder refert: q modus iſte exponendi longe ab eo diſſilis eſt: q̄ ſupra in tertia figura in ſyllis inexiſtib⁹ ſic

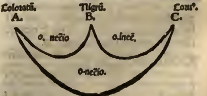
Dubitatio.

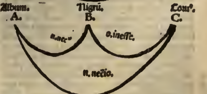
Solutio.

bat: ibi eni quoddā ſenſibile accipiebam⁹ nō egēs monſtratione aliq̄: vñ ⁊ ſolū acceptū ſufficiēs erat: hic aūt qḋ accipiť nō ſolū ſenſu ſufficit: ſʒ ad ipſuʒ op⁹ eſt ſyllm facere: q̄re hoc veluti innuēs īnuit/de hoc facere ſyllm/q̄ſi nō ſufficeret ſola ſenſibilis mōſtratio/ſʒ adhuc ſyllo op⁹ eēt: qḋ iteꝝ planı⁹ oſtdit/dū aitnāqʒ expoſitū qḋ illḋ aliqd ē: qḋ illḋ eni nota eſſentialis pdicati exiſtit: quēadmodū ⁊ īfra declarabim⁹: veꝝ lʒ hoc pacto expoſitoria iſta monſtratio pcedat/nil tñ phibet/q ſenſibili ēt mōſtratione argui poſſint. [In ppria figura.] Hoc eſt ſylls expoſitori⁹ mōſtrās cōplicationē figure ſecūde/in ſcḋa ēt ſit/⁊ tertie ſilr in tertia: atqʒ vt hoc planı⁹ ſit faciamus expōnē. Sit ſylls in ſcḋa/neceſſe eſt oē/b/eſſe/a/neceſ eſt aliqḋ/c/nō eē/a/q̄ neceſ eſt aliqḋ c/nō eſſe/b/mōſtro hoc: accipiam⁹ eni ſub ipſo/c/aliqd min⁹ cōe a quo vlr remoueať/a/⁊ ſit/d/⁊ ita pcedam⁹ neceſ oē/b/a/neceſ nullū/d/a: q̄/neceſ nullū/d/b/ſʒ/d/erat aliqḋ c/aliqḋ igiť/c/neceſ non eſt/b. Planū itaqʒ q ſylls iſte expoſitori⁹ in eadē figura efficiť: in qua ⁊ expoſiť⁹: ɔ ſilr ⁊ de tertia dicēdū erit. ℄ Ceterū Theophraſt⁹/referēte Alexādro nō ita monſtrauit cōplicationes iſtas in p̄ ſuoꝝ prioꝝ analyticoꝝ: ſed detulit hoꝝ mōſtrationem tanq̄ que per impoſſe fieri poſſit: ⁊ hec de vniformib⁹ neceſſarijs: deinceps de miſtis ex neceſſarijs ⁊ inexiſtentibus dicendum erit. Opio Theophraſti.

℄ Miſtio neceſſarij ⁊ ineſſe.

Sed contingit aliqñ ⁊ altera ppoſitione neceſſaria exiſtēte/neceſſariū fieri ſyllm/pterq̄ q non vtralibet: ſed que ad maius extremuʒ: vt ſi/a/

quidē ſumptū eſt/ineſſe ipſi/b/ex neceſſitate aut nō ineſſe: b/vero ipſi/c/ineſſe ſolū: ſic enim ſumptis propoſitionibus ex neceſſitate/a/inerit ipſi/c/aut non inerit.

Poſteaq̄ pertractauit de cōplicationib⁹ ex ambabus necijs vult in pñtia exponē/qūo altera neceſ/altera vero inexiſte ſeq̄tur ɔiugatio neceſ: ⁊ ait q maiore neceſſaria/ac minore inexiſtēte neceſſariū cōcluditur queſitū: ecōuerſo aūt diſpoſitis ppōnibus/minime. Sed qm̄ circa hec infinite quaſi inſurgant q̄ōnes/ac varie viroꝝ doctiſſimoꝝ ſnie: adeoq̄ locus iſte difficilis itellu ē/vt vix poſſit extricari: nō abſurdū facturus

ero/ſi pri⁹ diuino implorato auxilio/ad enigma hoc eno dandū me conferā: debet enim numen intereſſe/quū di gnus iciderit nodus vidice. Sit itaqꝫ inuocatio nr̄a eadē/ quā in muſarum hymno fecit antiqſſim⁹ poetarum Orphe⁹.

Inuocatio.

ἀλλὰ θεαὶ καὶ ἡμεῖς πολυπότνιαι τὸν ἐμὸν
παύσατε, καὶ νοεροῖς με σοφῶν βακχεύσατε μύθοις,
μηδέ μ' ἀποπλάγξαι δυσσεβέων γένος ἀνδρῶν.
ἀτραπιτοῦ ζαθέης, ἐριφεγγέος ἀγλαοκάρπου,
αἰεὶ δ' ἐξ ὁμάδου πολυπλάγκτοιο γενέθλης,
ἕλκετ' ἐμὴν ψυχὴν πανάλημονα, πρὸς φάος ἁγνόν.
ὑμετέρων βρίθουσαν ἀεξινόων ἀπὸ σιμβλῶν,
καὶ κλέος ἐνεπίης φρενοθελγέος αἰὲν ἔχουσαν.

Dicimus itaqꝫ iā a veſtra vt di: exorſi ꝙ varie ac multi formes circa modū iſtū complicādi cōnectendiqꝫ ppoſitiones/extiterūt et antiquorum et moderniorum opiones: in niores enī modū quēdā mea gdē ſnia valde auerſum a veritate ſecuti ſunt. Quidā nāqꝫ eorum dicūt/ꝙ ex maiore neceſſaria in ſenſu diuiſiōis et minore inexiſte/ſeqꝛ ꝯclo neceſſaria ſiue minor ſimplr ſiue vt nūc fuerit inexiſtens. Si vero maior in ſenſu cōpōnis accepta fuerit/nō valere aiūt cōiugationē iſtā/ni minor ſimplr fuerit inexiſtens: definiūtqꝫ ſimplr inexiſtere quū pdicatū nō aliqn ſubto cōpetere pōt/aliqn nō: ſꝫ ſemp: vt nūc aūt quū ſeci⁹ ſe hūerit. Addūtqꝫ ſi maior fuerit inexiſtens vt nūc/minor vero neceſſaria ſiue cōpoſita ſiue diuiſa/ꝙ nūqꝫ vtilis aſtruiꝛ ꝯiugatio: ſinaūt inexiſtens ſimplr ſit/ꝙ ſemp quocūqꝫ ſūpta minore neceſſaria/ꝯ īidē ſequeꝛ neceſſaria: dicūt inſup phm intellexiſſe de ppōnib⁹ in ſenſu diuiſo/nō aūt cōpoſito. Alij vero binas ponūt circa miſtionē iſtā/reglas/vnam ꝙ maiore neceſſaria/oēs modi valēt in ꝯnē neceſſariaꝫ in pte/nō aūt vlem: ppea ꝙ verificaꝛ medi⁹ de minore tm̄ p eo qd̄ eſt: in ꝯne aūt maior extremitas nō ſolū p eo/qd̄ eſt/ſꝫ pro eo etiā/ qd̄ nō eſt/ſꝫ pōt eē. Alterā ꝙ ex maiore inexiſte nō ſeqꝛ ꝯ neqꝫ inexiſtens/neqꝫ neceſſaria/ſꝫ poſſis/p poſſe cōe ꝯpiā itel ligētes inexiſti et neceſſio: addūtqꝫ ex maiore neceſſaria et minore inexiſte poſſe ꝯnē neceſſariaꝫ vlr ſeqꝛ/cū reduplicatiōe tm̄. Sꝫ qm̄ pōnes iſte lōge recedūt ab Ariſtotelica vitate/et ſi qd boni retinēt/id totū infra declarabiꝛ: iō has omittē das cēſeo: nāqꝫ prior qōne refutata eſt/dū agebam⁹ de ꝯuerſionib⁹/altera quoqꝫ/dū poſſe illō cōe deſtruebam⁹. Satius itaqꝫ eſt vt ad celebratiores opiniones veniamus.

Opio quorūdā de miſtiōe neceſſarij et ineſſe.

Opio aliorum.

Dicit nāqꝫ Albert⁹ nulla pmiſſa diuiſione cōpōnis diuiſioniſqꝫ inqt/ꝙ ſi maior fuerit neceſſaria/et minor inexiſtens ſimplr/ſemp cōplicatio fiet vtilis in ꝯnē neceſſariam: ſinaūt maior inexiſtens fuerit vt nūc/minorqꝫ neceſſaria/ꝯiugatio fiet inutilis ad ꝯnē neceſſariaꝫ: atqꝫ inſup dicit ꝙ ſimplr inexiſtens nūcupaꝛ/que ſm rē neceſſaria eſt/lꝫ modū nō hēat: atqꝫ ita ambiguitates oēs/que hac in mā efficiunꝛ/ſubterfugit: et qm̄ opio hec maxime pbaꝛ nr̄is tēporib⁹/et qa ſanctū eſt phonorare veritatē/eā qb⁹ potero rōnib⁹ infringam.

Opio Albti.

Primū itaqꝫ ſi minor eo pacto eſſet ſimplr inexiſtens/ ſequereꝛ cōplicatiōes iſtas nihil differre ſm rē ab his/ que vtraſqꝫ hñt neceſſarias/atqꝫ ita aut miſtio hec ſupuacanea foret: aut cōplicationes nō re/ſꝫ nr̄o pferēdi mō tm̄ mō differrēt: quorum vtrūqꝫ pabſurdū eſt: qdqꝫ 2m̄ falſum ſit/de priori enī nemo dubitat/mōſtro euidēte rōne: nāqꝫ in 2a fig⁹ ambab⁹ neceſſarijs in ꝯiugatiōib⁹ oīb⁹/in qb⁹ et inexiſtens/vtilis erigiꝛ cōplicatio/ſi vero affirmatiua neceſſaria fuerit/negatiua vero inexiſtens/quēadmodū īfra planū erit/inutilis erit ꝯiugatio: nō mō igiꝛ ſolo verū et re a ſeinuicē differūt: eadē rō adduci poſſet et de alijs cōplīb⁹. Preterea quēadmodū ſupra ēt recuſim⁹/nōne inexiſtens dicebaꝛ/qn̄ pdicatū ſubto inerat/poterat aūt nō ineſſe: hoc enī declaratū a nobis eſt/et Ariſto. quoqꝫ innuit/quū dixit. Qm̄ diuerſuꝫ eſt ineſſe/et neceſſitate ineē et reliq: vbi qōn rōnē hāc

Cōtra Albtū.

adduxit: ſi ppōnes re diſtinguunꝛ/ſylli quoqꝫ ex his cōfecti diſtingui debēt: ſꝫ prius eſt/igiꝛ et 2m̄: nō erit itaqꝫ illa ſimplr inexiſtens/quū inexiſtēdi rōnē ac nām deſtruat. Preterea Ariſto. ipſe in ꝯtextu duꝫ tollit deſtruitqꝫ cōplicationē ex maiore inexiſte ac minore neceſſaria/nōne maioreꝫ accipit vt nūc inexiſtē: pfecto ēt: ḡ aut refutatio iſta nulla eſt/aut nō opꝫ inexiſtentē eiuſmodi eē. Or ſi dicas quēadmodū et dicimus reſpōdet Albert⁹ minorē inexiſtem a neceſſaria aſtringi/vt ſimplr ſit/maiorem vero a minore minime: quū minor ſub maiore/nō aūt ſub minore maior cōtineaꝛ. Cōtra. Si hoc veꝝ eēt/ſequereꝛ ꝙ nūqꝫ poſſemus pacto aliq̄ ſub maiore neceſſaria/minorē ſumere vt nūc inexiſtē: qd tm̄ falſū: nāqꝫ hec neceſſaria eſt/neceſſio oīs hō aīal/ et h vt nūc inexiſtens/oē currēs hō/ex qb⁹/vt planū ē neceſſaria ſeqꝛ ꝯ/oē currēs neceſſio eſt aīal. Demū ſi volebat phs minorē talē eē/cur de ea nullā fecit mētionē: quēadmodū in miſtiōe inexiſtis et ꝯtingētis: pfecto nullā qſpiam rōnē aſſignare poterit. Dicēdū itaqꝫ minorē poſſe quocūqꝫ inexiſtēꝫ accipi. Sed adhuc inſurget Auiadus Roꝛ. cū ſua opinione quā plimi fecit/et ob id credidit ſe ſolū veritatē adinueniſſe: ait enī p quādā faciens diſtinctionē ꝙ ppōnū alia neceſſaria alia inexiſtens/et h quātū pp̄ⁱᵃ ſatiſfacit: additqꝫ vtraſqꝫ iſtas bifariā ſecari: ppea ꝙ alia p ſe/alia p accñs et neceſſaria et inexiſtens ſit: p ſe dicunꝛ neceſſarie/que ex ſubto ꝯſiſtūt/ac pdicato eſſentiali ſubto/aut ex ſubto ppriaqꝫ paſſione: vel vt plani⁹ dicā/qcūqꝫ aut in p aut in 2o ſūt p ſe dicēdi mō: neceſſarie vero p accñs ſunt/q pt̄ nāe inexiſtis hñt/ptēqꝫ neceſſarij/ceu ſi dicā: oē ambulās aīal: ſed inexiſtens p ſe ſeu ſimplr ea nūcupabiꝛ in qua quāꝫ ſubm diſponiꝛ aliq̄ diſpōne/erit pdicatū neceſſio ſpm ꝯſeqꝛ: ſicuti eſt oē ambulās moueri. Inexiſtens aūt p accñs ſiue vt nūc ea diceꝛ/que in tpe determinato veritatē obtinet/quēadmodū/oīs hō alb⁹. His pmiſſis diſtōnib⁹ iqt/ꝙ ſi ambe ppōnes fuerint neceſſarie p ſe/ꝯ erit p ſe neceſſaria; ſi vero maior ſit p ſe neceſſaria/et minor p accñs/p ſe aūt inexiſtens/ꝯ ſequeꝛ p accñs neceſſaria lexiſtens p ſe: et addit diāꝫ iſtā eē iter ꝯnē/que ex ambab⁹ ſeqꝛ p ſe neceſſarijs/et eā/q ex altera tm̄. Verū ſi maiori neceſſarie p ſe/addaꝛ vt nūc inexiſtens aliqn ꝯcludeꝛ neceſſariū: aliqn nō neceſſiū: qdqꝫ h ita ſe hēat terminis ipe cōprobat. Si vero maior fuerit iexiſtens et minor neceſſaria nō ꝯcludeꝛ ꝯ neceſſaria: eo ꝙ minoris pdicatū q eſt termin⁹ medi⁹ nō eſt de nā neceſſarij et ex ꝯñti maior ppō erit ſm ſubiectū neceſſaria/ſm vero pdicatū inexiſtens: modus aūt neceſſitatis non ſubm/ſꝫ pdicatū ꝯſeqꝛ: q̄re ꝯclo nō erit neceſſaria. Hec ille.

Rñ⁹ Albti.

Cōtrarietio reſponſionis.

Opio Auer.

Sed ꝯ hāc opionē huc in modū arguim⁹ et p ꝯ determinationē ppōnis inexiſtis ſimplr: nāqꝫ ea p ſe et pprie ac ſimplr inexiſtens dicēda eſt/q̄ plures hꝫ ꝯditiōes inexiſtēdi/ q̄ q̄ pauciores: ſꝫ iſta: oē ambulās moueꝛ/pauciores hꝫ inexiſtēdi ꝯditiōes q̄ hec: oē currēs albū: ḡ hec poti⁹ ſimplr dicēda eſt inexiſtens: arguiꝛ aſſūptū: nāqꝫ quēadmodū plerūqꝫ recitauim⁹ leges inexiſtis ſūt/vt ſubm ſit qdeꝫ/ nō ex neceſſitate tm̄/et ꝯſilr pdicatū: et ad hec ꝙ pdicatuꝫ ſubto inſit/nō tm̄ neceſſio: ſꝫ hec: oē currēs albū: oēs has hꝫ: illa vero: ambulās moueꝛ: alterā tm̄: nō igiꝛ dicēda eſt ſimpliciter ineſſe. Preterea te quoqꝫ alibi aſſerente iſta erit inexiſtens ſimplr/oīs coru⁹ niger/et iſta īidē oīs nix alba: in qb⁹ tm̄ nulla eſt eſſentialis habitudo pdicati ad ſubm/neqꝫ neceſſitas aliq̄ vti manifeſtū eſt: ſeqꝛ itaqꝫ illā quam ponebas nō eſſe verā et ſimplr inexiſtētē. Preterea denoīatio ſp facienda ē ab eo qd ſimplr diciꝛ: ſi igiꝛ vt aſſeris ꝯ q̄ ex maiore ſeqꝛ neceſſaria et minore inexiſte/p accñs neceſſaria ē/ſimplr vero inexiſtens cur nō poti⁹ lexiſtens diceꝛ q̄ neceſſaria: aut ſi h eſt: cur minorē ꝯſilis q̄ꝫ nāe exiſteꝫ nō poti⁹ appellabas neceſſariā q̄ inexiſtē nō vī itaqꝫ et h opio i totū pp̄ⁱᵃ ſatiſfacē.

Cōtra opiōnem Auer.

Sequitur deinceps grecorum opinio/Alexādri inqꝫ atqꝫ

Opio grecorum.

ꝓhiloponi:quam optimam omnium eſſe duco ex maiore videlicet neceſſaria ꝛ minore inexiſtente quōcunqꝫ ɔcl'onē ſequi neceſſariā:ꝛ ꝙꝙ opinio hec inter alias eſt optia:q̄dā tñ ponit/q̄ nos cū rōne reycieda arbitramur.

Dubiū Alex. ¶ Et pmū vi dubitare Alexander/quonā pacto minor ſumēda ſit an cū tali diſpōne vt ꝑdicatū necīo iſit ſubto/ an ꝟo ex ſuppōne queadmodū ꝛ ipſe aſſerit inexiſtem: nos aūt dicim⁹ minorē vere inexiſtē accipiēdā eē vt.vꝫ. a necīa ɔtingēteqꝫ ſeiūgit:hoc eſt vt ſubm inexiſ ſit ac ꝑdicatū ſilr ꝛ biūdo eiuſdē ad ſubꝫ inexiſ:addimuſqꝫ deinceps eodē pacto maiorē ſimplr necīaꝫ accipiēdam eē:ac deinde ɔcludimus qualēcūqꝫ ſeq necīaꝫ:vꝫplimū ꝟo ſm qd ſeu ex ſuppōne necīaꝫ:lꝫ i oib⁹ hoc fieri ꝓhiloponus referat:dicatqꝫ hāc etiā extitiſſe Alexādri opinionē hoc aſſerētis in quodam ſuo libello ac Soſigenis ꝑceptoris ſui teſtimoniū adducētis:nos aūt ꝛ vere neceſſariā ſeq mōſtrabimus.

Declaratio opinionis grecorum. ¶ Sed pmū fundamēta opionis iſtius iaciēda ſunt/mox ēt ad rōnes oppoſitas rñdēdū. ꝓrimū itaqꝫ ſumit ex rōne dicti de oi:ſi eni queadmodū ꝛ ſupra dictū eſt/de oi dici ꝛ i toto eē ſilr aſſignat in necīꝫs atqꝫ inexiſtib⁹ ꝓpōnib⁹:nil ḡ refert quo ad decurſuꝫ rōcinādi ſiue inexiſtes/ſiue necīaꝫ aſſumpſerim⁹ ꝓpōnes:ſi itaqꝫ maior fuerit necīa ꝛ minor inexiſ ꝑ dictū de oi indemōſtrabilis fiet ſylls ɔcludēs mai⁹ extremū de minori cū determinatōe maioris:ꝛ ga mai⁹ necīo determinat/ꝯ quoqꝫ necīa erit. ¶ Scdo dicim⁹ maiorē oportere accipi vere necīaꝫ/ꝛ minorē ɔſilr vere inexiſtē eo/quē ſupra dixim⁹/mō,ac cōplicatiōes iſtas pmo fieri ita ſe hñtib⁹ ꝓpōnib⁹/deinde ga oē qđ ꝑ accñs eſt/reducit ad ꝑ ſe tale:dicimus ēt ꝙ ſi maior necīa extiterit per accñs/ꝛ minor ɔſilr lexiſ/ꝙ ɔcl'o valde ſequet ꝑ accñs ꝛ cū determinatōe ſꝫ qd necīa:queadmodū exponem⁹: ꝛ Aualidus Roſ.ꝛ nōnulli moderniorꝫ quaſi declararunt.

Correlariū. ¶ Et ex hoc ac ſupra relatis patere pōt cā/q̄re hec ɔnexiones/miſtiones fuerint nūcupate:nāqꝫ queadmodū in nālibus ex miſtio elemētis aliud qd ɔficit/qđ potētia elemēta eſt,actu ꝟo aliud:ita ꝛ in miſtionibus iſtis aliqđ vꝫplimū fit/qđ neqꝫ vere eſt necīum,neqꝫ ſimplr inexiſ,ſꝫ nāe vtriuſqꝫ ꝑticeps. ¶ Tertio dicimus qm̄ Ari.hoc in libro de forma ꝑtractat ſyllica/nō i hiis cōplicationib⁹ decurſuꝫ tm̄ rōcinādi ɔſiderādū eē:quonā pacto poſitis ꝓpōnibus eo ꝙ hec ſint ſequat ɔcl'o:ꝛ ob id alr in poſteriorib⁹/aliter hic accipi ɔnexiones iſtas aſſerimus:ibi nāqꝫ neceſſarie erant ꝓpoſitiones ꝛ nō ſolum neceſſarie/ſꝫ ꝛ ſimplr neceſſarie:ꝛ nō ſolū tales,veruꝫ ꝛ ꝑ ſe necīe:ſi ꝑ ſe necīuꝫ/qđ nos negamus a ſimplr diſtinguit necīo:ꝛ ampli⁹ oportebat eaſdē ɔnis cās eē. Hic ꝟo ꝓpōnes q̄lēcūqꝫ necīe eē poterūt/ſeu ſimplr/ſeu ꝑ accidens/ex pncipali tñ intētione ſimplr necīe eē debent/ex ſecūdaria ēt ꝑ accñs:ꝛ q̄lē ſemontē feceris in premiſſis ꝓpōnib⁹/taleꝫ colliges in ɔne. ¶ Sed qm̄ opio iſthec ꝙplimis agitat ɔqnaſſaturqꝫ inſtātꝫs atqꝫ argumētis operepreciū facturus ero/ſi iſtis ſatis aliqua in ꝑte fecero.

Rōnes theophraſti ꝛ Eudemi ꝯ Ari. ¶ Occurrūt itaqꝫ in pmis Ariſtotelis/referēte Alexandro/Socꝫ Theophraſtus atqꝫ Eudemus/q validis rōnibus Ariſtotelicū placitū conant infringere:in quorꝫ ſnlaꝫ ceſſere/vt inqt ꝓhilopon⁹ platonicorꝫ quoqꝫ nonnulli:ibi eni dicūt ex ambab⁹ q̄dē necīꝫs ɔnē colligi neceſſariā:ex altera ꝟo necīa ꝛ inexiſte altera/nō neceſſariaꝫ ſꝫ inexiſtē ſeq:ꝑpea ꝙ ɔcl'o ſp aſſimilat viliori ꝓpōnū: nāqꝫ videm⁹ ſi altera vlr ſit altera in ꝑte/ɔnē ſeq in ꝑte. Cōſilr ſi altera negatiua fuerit/ꝛ altera affirmatiua/negatiuā erit ɔſitū:quū itaqꝫ inexiſtere vilius ſit ꝙ necīuꝫ eē/ꝑculdubio ɔnē inexiſtē/nō necīam eē opꝫ. ꝓreterea mōſtrat alia quoqꝫ rōne,nā ſi in minore dicim⁹ hāc eē inexiſtē:oē/c/b/manifeſtū ꝙ/b/poterit nō ineſſe ipi/c/ſit ergo ita:tūc itaqꝫ/a/maius extremū non inerit/c/ḡ ꝯ iſta nō erat necīa oē c/a:ſi q̄dē/a/ab ipſo/c/remoueri poteſt. ꝓreterea hoc ēt terminis refellūt/nō eni ſequit/neceſſe eſt oēm hoiem eē aial/oē motū eſt hō/neceſſe eſt igit oē motū eē aial. ¶ Iterū/oē ambulās mouet cruribus ex necīitate/ois hō ambulat/nec tñ ſeqt/ḡ necīo ois hō cruribus mouet. ¶ Itē nō ſequit:neceſſe eſt oē grāmaticū ſciaꝫ hre/ois hō grāmaticus:igit necē eſt oēꝫ hoieꝫ ſciaꝫ hre. ꝓreterea.ſi mai⁹ extremū minori ineſt ꝑ mediū,palaꝫ ꝙ eo pacto/quo mediū minori inerit/ꝛ maius de eodem in ɔne dicet:ſed a minori mediū abeſſe pōt,ḡ ꝛ ab eadē mai⁹. ¶ Demū addit ex eorꝫ ſnia Aualidus Roſ. vbicūqꝫ fuerit dcm̄ de oi opꝫ cū eadē determinatione ꝛ totū ꝛ ꝑtē determinari:ſꝫ ſi maior extiterit necīa/maius extremuꝫ:qđ rōnē totius hꝫ necīo determinat:ḡ ſi fieri hꝫ de oi ꝑdicatio/neceſſe eſt/mediū terminū:q ꝑtis rōnē hꝫ/in minore ꝓpōne eadem determinatione coerceri:ſi itaqꝫ minor inexiſ fuerit/nō ſequet necīa ɔcl'o ꝑ dictuꝫ de oi. Cōfirmat/nāqꝫ ſi oēs cōplicationes/que ex id genus terminis ɔſtitui pñt/ꝑcurramus:ſemꝑ inueniemus ɔnē ſileꝫ minori/nō aūt maiori:puta:ois hō aial/oē grāmaticū hō,oē grāmaticū aial:hec eniꝫ queadmodū minor necīa eſt ſm qd/ita ꝛ ɔcl'o:quū aliogn maior ſimplr ſit necīa. ¶ Aiūt nōnulli hoc euidēt⁹ reprobari in ꝑticularibus hūc in modū/neceſſe eſt oēm hoieꝫ eē aial/aliqđ albū hō/nō tñ ſeqt neceſſe eſt aliqđ albū aial eē:q ſi dicas hāc eē necīaꝫ/ſequet ꝛ hāc ɔſilr necīaꝫ eē:aliqđ aial albū:qđ eſt falſuꝫ:nāqꝫ hec ꝑculdubio veritatē obtinet: ɔtingit nullū aial albū eſſe:que illā demolit ac deſtruit.

¶ Ad hec ꝛ ɔſilia conabimur pro virili facere aliq̄ i ꝑte ſatis:ꝛ ad pmū rñdem⁹,queadmodū ꝛ Aualidus Roſ. nāqꝫ inqt ɔcl'o nō ſeqt ꝓpōnē negatiuā/nō aūt affirmatiuam ex eo/ꝙ negatiua vilior ſit affirmatiua/ſꝫ ꝑpea ꝙ ipſa negatiua eſt:quiꝫ aliogn ſi abſoluta eſſet vilior/ipa eſſet affirmatiua nō negatiua/ꝛ ɔfuſio ſmonis iſti⁹ palā eſt ꝑ ſe. Hec ille ceu ſi diceret/negādū eē aſſumptū illō/ꝙ ſemꝑ ɔcl'o viliorē ſequat ꝓpōnē:ꝙ ſi dixeris hoc eē manifeſtū in rōcinꝫs/in qbus ɔcl'o negatiuā ſeqt/nō affirmatiuā:dicimus ꝙ hoc nō fit eo,ꝙ negatiua vilior ſit affirmatiua:ſed ꝑꝑ dictū de nullo:qđ negatiuam colligit ɔnē. ꝓreterea inqt/ſuppoſito ꝙ ita eēt:quū in miſtione necīꝫ ꝛ iexiſtis/minor que abſoluta ꝛ inexiſ eſt ſemꝑ ſit affirmatiua nōne merito affirmationis,dignior cēſenda eſſet necīa negatiua: ¶ Or ſi dixeris ꝑpea ꝙ ɔcl'o ſeqt eo ꝙ hec ſint:ideo ꝙ viliſſimū in vtraqꝫ eſt/id etiā ſeruari i ɔcl'one:puta ſi altera negatiua fuerit vlr/altera ꝟo affirmatiua in ꝑte/ɔnē fieri negatiuā in ꝑte:ɔſilr fieri ꝛ miſtiōe hac/nāqꝫ ɔnē a minore modū accipe/ꝙ ſit inexiſtens/a maiore ꝟo q̄litatē ga ſit negatiua. ¶ Rñdem⁹ hoc falſuꝫ eē:nāqꝫ nō ob id/ꝙ ɔcl'o ſequit eo ꝙ hec ſint/ꝑpea vꝫ ſequi modū ꝓpōnis ignobilioris:ſeq eniꝫ eo ꝙ hec ſint/cōditio ac lex eſt dicti de oi ac de nullo:in dicto aūt de oi vel de nullo duo tm̄ ɔſiderant/q̄litas ꝛ quātitas:dico itaqꝫ quū tale pncipiū idē ſeu ſile ſit in ꝓpōnib⁹ ꝛ inexiſtib⁹ ꝛ necīꝫs:ꝙ leges ille/que i inexiſtib⁹ obſuabant/eedē ꝛ hic cēſent:ɔnē inqꝫ ſequi debere viliſſimaꝫ/qđ in quātitate ac q̄litate extiterit:nō aūt in modis:ga ſi modū ſequeret,quū modus totā ꝓpōnem determinet/maxime aūt ꝑdicatū:eſſet cōcluſio in oib⁹ alteri ꝓpōnū ſilis:qđ perabſurdum:nāqꝫ ſi altera eēt negatiua affirmatiua altera/ex neceſſitate ꝯ colligeret negatiua. Ad alterā rōnē rñdēt nōnulli negātes mediū i minore poſſe a ſubto abeſſe:ꝑpea ꝙ ꝑtes tm̄ ſubiales accipiūtur mediꝫ termini:atqꝫ q̄ſi in eorꝫ opionē incidūt/q minorē volunt

Solo rōnum Theophra. ꝛ Eudemi contra Ariſto.

ſimplr inexiſtē eē q̄ a neċia nō differat niſi modi appō-ne/alij etiā alr dicūt:ſʒ nos omiſſis eoꝝ rñſionib⁹ hunc in modū dicim⁹ ⁊ fortaſſe lōge meli⁹:quū eni dicis/quū maior extremitas inſit minori in ɔ̄ne p mediū/ſi mediū a minori remoueri pōt ꝗ̄ ⁊ maior ab eadē:nego ɔ̄ñtiam rōciniūq:nāqʒ ſi p̄miſſe non ſolū illationis/ſed ⁊ exiſtē-tie eſſent cauſa ɔclonis:pculdubio veruʒ eſſet/ꝙ medio deſtructo/ɔclo aboleret/quēadmoduʒ ⁊ in poſteriorib⁹ arguit:ſed qm̄ de modo tm̄ inferēdi conſideramus non aūt cauſandi/ob id dicim⁹ poſſe ɔclonē neceſſariā eſſe/toto aīte neceſſario nō exiſtēte/ſʒ altera dūtaxat parte.

Solo inſtātiaʒ que facte ſunt in terminis.

℄ Ad inſtātias p̄terea facillime rñdere poſſum⁹/negā-tes minorē hāc:oē motū eſt hō verā aut inexiſtētē eſſe:imo dicimus ex neceſſitate aliqō motū nō eē hoīeʒ puta celū. Et ad alterā rñdem⁹ ſm intentionē Alulidi Roſ. quē nōnulli etiaʒ moderniorꝝ ſecuti ſunt:ꝙ ɔclo maiore exiſte ſm qd ⁊ nō abſolute neċia accipiēda eſt cū deter-minatione:quū eni dicim⁹ ꝙ hō eſt ambulās manifeſtū ꝙ nil aliud volumus/niſi ꝙ hō nō eo ꝙ hō ſed eo/ꝙ eſt ſubm ambulationis ambulās eē dr:itaqʒ ⁊ in ɔ̄ne cū tali accipiēdus eſt determinatione:nāqʒ ſi ꝓpōnes p accñs vere ſunt/cur mirū/ſi ⁊ ɔclo talis:dicim⁹ itaqʒ ɔcloneʒ iſtā eē verā/neceſſe eſt hoīeʒ ſm ꝙ ambulationis ſubm moueri:cōſilr ſoluit ⁊ ſequēs obiectio. Ad aliud xo qd ſit dicēdū iā ex ſupiorib⁹ liquet:nō eni veꝝ eſt ꝙ eo mo-do/quo mediū minori/⁊ maius eidē inſit/ni forte p cām demōſtratio extiterit. ℄ Ad argu^m xo Alulidi dicimus maiorem falſam eſſe:nō eni ſi maior negatiua/ꝑpea opʒ ⁊ minorē eē talē. Ceterū quo ad modos iſtos ſemꝑ ɔ̄nē ad maioris imaginē enūciari in his inqʒ rōcinys/que p dictū de omni arguunt:ꝙ ſi acciderit ɔ̄nē cōponi ad ſi-militudinē minoris quo ad p̄dicati determinationes:di-cimus hoc fieri oppido p accñs:quēadmoduʒ in modis illis:quos ſupra refractos nūcupauimus:ibi eni ɔclo nō maioris/ſʒ minoris qualitatē ſeqt. ℄ Ad aliud p̄terea/qō ad hui⁹ ɔfirmationē affert/rñdem⁹ negātes id verū eſſe:ſi eni faciam⁹ cōplicationes iſtas/ois hō ens/oē grā-maticū hō/ꝗ̄ oē grāmaticū ens. Iteʒ ois hō aial/oē cur-rēs hō:oē currēs aial:hic minor eſt vt nunc inexñs:ɔclo xo p accñs neċia:ibi xo minor p accñs neċia/ɔclo autē p ſe:quapp ɔfeſſo ɔſtat/ɔ̄nē nō minoris ſʒ maioris nām ſeq. ℄ Ad vltimā inſtāciaʒ de pticularib⁹ ſylłis dicim⁹/minorē illā diſtōne egere:quū eni dicis aliqō albuʒ hōē/aut album accipis pro ſubto tm̄ albedinis/aut formalr pro albedine tm̄/aut pro ſubto cū tali aptitudine:ſi p̄mo/⁊ vltio mō ſequit ɔ̄ illa/neċia/ſi ſcđo/quēadmodū ɔ̄ eſt falſa/ita ⁊ minor. ℄ Or ſi dicas eodē pacto ⁊ minor ne-ceſſaria dicēda erit:quū aſſeris aliqō albū eē hoīeʒ:ſi.n. pro ſubto accipiat nil amplius notat/niſi ꝙ hō albedinis ſubt⁹ eſt hō/⁊ h̄ neċm̄ eſt. ℄ Rñdem⁹ ꝙ h̄ qō eſt aliqō albū lʒ vnū ſignificet determinatū atqʒ ab alijs ſeiūctū:indeterminate tm̄ ⁊ diſiūctiue ſiḡt:quo fit vt minor inexi-ſtens/ɔclo aūt neċia eſſe dicat:ſi eni anteq̄ꝫ minor indu-ceret/fuiſſet aliq̄ alia ꝓpō ꝓpoſita/ex qua neċio minor illa ſequeret:pculdubio minor illa neċia dicenda eſſet:quaobres ſuppoſito ꝙ aliqō albū ſit hō/ex neceſſitate ſeqt/neċiuʒ eē/aliqō albū eē aial:vñ ɔſueuerūt moder-niores modū iſtū neċitatis ɔ̄ñtie/nō ɔ̄ñtis neċiuʒ appel-lare:q̄re ſi faciam⁹ ɔditionalē ſyłłʒ ex maiore minoreqʒ ɔ̄nē poterim⁹ cū neċitatis mō determinatā inferre:puta ſi ex neċitate ois hō eſt aial/⁊ aliqō albū eſt hō:ex neċita-te neċiuʒ ē aliqō albū aial eē. ℄ Or ſi ambigēs dixeris eodeʒ pacto ſi maior ſine neceſſitatis mō afferat addita minore/poterim⁹ ɔ̄nē cū neċitatis mō ɔcludere. ℄ Re-ſpōdem⁹/poteris qdeʒ afferē ɔ̄nē neċio ſeq/nō tm̄ neċio

Noñ ꝙ̄ mo-dis cōcretum accidētale ſu-mitur.

neċia:qm̄ talis modus in neutra p̄miſſaꝝ apponebat. ℄ Or ſi iterū dubites ingens ꝙ Ariſto. infra modū iſtū neċꝫ/qō vocam⁹ ex ſuppōne reijcit atqʒ refellit. ℄ Rñ-demus ꝙ ſecius ibi neċiuʒ accipit ex ſuppōne/q̄ꝫ h̄ i lo-co:quēadmodū pcedētes declarabim⁹. Uel alr ⁊ fortaſ-ſe melius dicendū ad rōnē p̄ncipalē/ꝙ minor illa aliqō albū ē hō nullo pacto vē inexñs cēſenda eſt/tū qa ⁊ p̄di-catū neċio eſt/⁊ habitudo ēt p̄dicati ad ſubm neċia:ſi albū pro albedinis ſuppoſito accipiatur. ℄ In ſūma igitur colligētes quodāmō ea/que ſupi⁹ diximus/enūciam⁹ Ari-ſtotelis ſniaʒ extitiſſe/vt maiore neċia ⁊ minore inexiſtē-te ɔclo pacto aliq̄ ſequat neċia:ſicuti expoſuim⁹ p decur-ſum de oī:nāqʒ ſubm ꝓpōnis ſimplr neċie taʒ de eo qō in actu exiſtit verū eſt/q̄ꝫ de eo/qō in potentia:quo fit vt nōnulle ꝓpōnes/quas neċias qdā arbitrāt/nullo pacto neċie ſint vocitāde:puta/ex neċitate nullū albū eſt nigrū:qa eni pōt aliqō albū eē nigrū ideo quēadmodū ⁊ infra dilucidū erit/falſa illa exiſtit. Precauēdum itaqʒ ne has tāq̄ꝫ neċias ꝓferētes aliqō inde incōmoduʒ inferamus. Uerūenimuero tēpus iam eſt/vt velis collectis ad cōtex-tus expōnē me ɔferam. [Sed ɔtingit aliqn̄.] Falſuʒ in-qt Alexāder eſt/qō nōnulli aſſerūt Ariſto. dixiſſe contin-git aliqn̄/ob id/qa videbat cōplicationes nō poſſe in oi mā verificari:nō eni ob hoc ɔtingit dixit:ſed ꝑpea ꝙ nō ſemꝑ in tali miſtione ſequebat ɔclo neċia/nāqʒ ſi maior fuerit inexñs/nō ſequit talis ɔclo:ſi xo maior extiterit neċia/⁊ minor inexñs/tūc ſyllogiſtice neceſſaria ſequet concluſio:quod ⁊ ipſe quaſi exponens inqt/preterq̄ꝫ ꝙ nō vtralibet ſed que ad maius extremum.

Ariſto. infra in ſcđa figura aliterſumit ex ſuppōne ne-ceſſariū.

Subʒ ꝓpōnis ſimplr neċie dr tā de eo qō actu q̄ꝫ de eo qō potētia.

Nō hāc ꝓpō-nē eē falſam:ex neceſſitate nullū albū eſt nigrū/vt infra ꝓbabit.

℄ Quoniam enim/b/ipſi/ex neceſſitate ineſt aut non ineſt/a:ipſum xo c/aliqd eſt eoꝝ/que ſunt/b:manifeſtum ꝙ ⁊/c/ipſi ex neceſ-ſitate erit horum alterum.

℄ Iſta eſt mōſtratio Ariſtotelis in his ɔiugationib⁹/cui maxime innitit:qm̄ eni/quēadmodū ⁊ ſupra retulim⁹/idē aut ſile eſt dictū de oi in neċijs/atqʒ inexñtib⁹:ſi ma-ior fuerit neċia affirmatiua aut negatiua ⁊ minor inexñs affirmatiua/ɔcludet in ɔclone maior de minore cū ma-ioris determinatione. ℄ Uerū alij hāc eandē monſtrāt per ad incōmodū deductionē:ſit puta cōplicatio:ex ne-ceſſitate oē/b/a:oē/c/b:dico ꝙ ſequit ex neċitate oē/c/a:qa ſi nō:ſit ꝗ̄ oppoſitū/ɔtingit aliqō/c/nō eſſe/a cū quo ⁊ maiore fit in 2ᵃ figᵃ ɔiugatio ex maiore vlī affirmatiua neċia ⁊ minore pticulari negatiua ɔtingēte ɔcludēs pti-cularē negatiuā ɔtingētē:quēadmodū ⁊ Theophraſtus ⁊ Eudem⁹ volebāt/referēte Alexādro. ℄ Meli⁹ aūt ⁊ lōge euidētius hoc fieri pōt in 3ᵒ accepto oppoſito ɔ̄nis cū minore/ɔdictoriuʒ maioris inferēdo:nāqʒ ex maio-re negatiua ɔtingēte in pte/⁊ minore vlr affirmatiua in-exñte:volēte ēt Ariſto. ɔtingēs ɔcludit negatiua in pte. Sed ⁊ alr nōnulli pſuadēt:ſi eni inqūt ex ambab⁹ inexñ-tib⁹/inexñs ſeqt ɔclo:nōne ex altera neċia ⁊ altera inexñ-te maius qppiā ſeq debet? ℄ Ad hec qdā inſurgūt dicē-tes/ꝙ eodē pacto mōſtrare poſſem⁹ ⁊ inexñtē ⁊ ɔtingē-tē fieri ɔ̄neʒ:dico eni rōciniū gr̄a/ꝙ ſequit ex neceſſitate omne/b/a/omne/c/b/nō neceſſario oē/c/a/qa ſi non/ſit ꝗ̄ oppoſitū:aliqō/c/nō eſt/a/oē/c/b/igit aliqō/b/nō eſt/a/qō maiorē demolit. Cōſimilr mōſtrabit ⁊ ɔtingēs:ſi enim nō ſequit/cōtingit oē c/eſſe/a:ſequat itaqʒ oppoſitū ne-ceſſe eſt aliqō/c/nō eſſe/a/oē/c/eſt/b/ꝗ̄ vel ex neceſſitate aliqō/b/nō eſt/a/vł ſaltē inexñtēdo aliqō/b/nō eſt/a/qō maioreʒ diruit. Quare inquūt iſti deductio hec ad incō-modū opp^m magis q̄ꝫ ꝓp^m mōſtrat. ℄ Ad aliaʒ quoqʒ pſuaſoriā rōnē dicūt:ſi ꝑpterea ꝙ ex ambab⁹ inexiſten

Probatio p deductionem ad ipoſe ꝙ ex maiori de ne-ceſſario ⁊ mi-nori de ineſſe ſequat cōclo de neceſſario.

Inſtātia ɔtra modū ducen-di ad ipoſe.

Scđa inſtātia ɔtra eandem.

Inſtātia ɔtra rōnē pſuaſo-riam.

tibus ſeqḡ inexiſtēs/ſ' ex altera neč̃ia ⁊ altera inexiſte ſeq deberet neč̃iamos ad ɜ̃rias ptes argueremus:ſi eni ex ambabus neceſſariis neceſſaria ſequit̄ ɔclo/pfecto ex altera tm̄ aliqd minus ſequi debet:ſequet̄ igit̄ aut inexiſtēs aut ɔtingēs ɔclo. ⁋ Ad hāc rōnē ꝑmā nōnulli hoc pacto rñdēt:in quoꝝ ſniam Alexāder quoqꝫ ceſſiſſe videtur:qui ait:ꝙ de quib⁹ neceſſario ꝑdicat̄ aliqd/de his ⁊ ineſſe predicabit̄:nā qđ ex neceſſitate ineſt/verum eſt ⁊ ineſſe. Dicunt itaqꝫ ex eo/qđ eſt/neč̃ium ineſſe/ſeq ineſſe ipſum:vn̄ recte proferri poſſe arbitrant̄: ex neceſſitate homo eſt aial.ḡ aial ineſt hoī:⁊ ꝑpea inqͥt/ꝙ ſi in hac cōplicatione ad incōmodū deducētes mōſtrauerimus ſeq neceſſariū/quū ex neč̃ia ſequat̄ inexiſtēs:quodāmodo ⁊ ꝑ accn̄s oſtēdemus ɔclonē etiā inexiſtentē ſequi. ⁋ Sed Hercule nō poſſuꝫ nō maxima affici admiratione:ꝙ viri iſti eam ɜ̃ria ſupradictis ꝓtulerint:nōne enim ſupius ſatis ſupqꝫ arguimus/ꝓpōnes iſtas a ſeinuicē ⁊ modo ⁊ mā penitus ſeiūgi/neqꝫ vnā ex altera ſequi vllo mō poſſe:ſi enim inexiſtēs ea eſt/que ꝑdicatū dicit ſubito ineſſe ita vt ⁊ nō ineſſe poſſit:qui fieri pōt/vt inexiſtēs ex neč̃ia ſequat̄:qđ enim nō pōt nō ineſſe/poſſe non ineſſe/hoc eſt aſſerere. ⁋ Quaobꝛes ſecius ego dixerim/ꝙ ɔductio illa ad incōmodū nulla penitus eſt:nō enim ſimplr̄ inexiſtētem ſequi mōſtrat:verū ſm̄ qd inexiſtē:que ⁊ neč̃ia ſm̄ mām eſſe poterit:quēadmodū ſupra ſatis diſputauim⁹: ⁊ hāc ɔcludi poſſe nos quoqꝫ concedimus tanq̄ que ex neč̃ia ſequi poſſit:ꝙ ſi ⁊ illi ita intellexere nullum inter nos penitus diſſidiū erit. ⁋ Ad ſecundā ꝗꝗd alij dixerint dicimus nos quaſi ⁊ pꝛioris rñſionē cōfirmātes:ꝙ nō ſequit̄ incōmodū aut impoſſe/qđ ſufficiat/vt mōſtremus ſequi ɔtingētē:nāqꝫ neč̃ia negatiua particulares nō modo ɔtingētē deſtruit vliter affirmatiuā/ſed ⁊ neč̃iā: nō enim ſi iſta ſit falſa/ex neceſſitate aliqđ/c/nō eſt/a/ꝓpterea iſta erit vera:ɔtingit omne/c/eſſe/a/ſed poterit ⁊ iſta neceſſe omne/c/eſſe/a/vt in exēplo/ſi iſta eſt falſa:neceſſe eſt aliquē hoīem nō eſſe aial/nō tn̄ ob hoc ſc̄da hec erit/ɔtingit oēm hoīeꝫ eē aial/ſed iſta:neceſſe oēꝫ hoīem eſſe aial:nō itaqꝫ mōſtratio illa ſana eſt:quū nō magis arguat ɔtingēs ſequi q̄ neč̃iū:eodē pacto ⁊ ad pꝛimam rōnē poſſum⁹ ſacere ſatis. ⁋ Ad reliquā etiā poſſumus rñdere ɔcedētes aliqd min⁹ ſeq q̄ ex neceſſarijs ambabus:ꝓpterea ꝙ ibi ſemꝑ ex vtriſqꝫ ſimplr̄ neceſſarijs/ſimplr̄ ɔcludebat̄ neč̃iū:hic aūt ex ſimplr̄ neč̃ia maiore tn̄/aliqñ ſimplr̄ aliqñ ſm̄ qd ſeqt̄ neč̃iū:quēadmodum de ſupradictis palā eſt:nō tn̄ ex his deduci poteſt/ſeq debere ɔclonē inexiſtē ⁊ nō neceſſariā.[Qm̄ eniꝫ/b/ipſi.] Senſus ⁊ oꝛdo eſt:ex neceſſitate erit hoꝝ alterum ipſi/c/hoc eſt aut affirmatiua aut negatiua vlr̄ neč̃ia concludet̄:qm̄/a/ineſt aut nō ineſt ex neceſſitate ipſi/b/⁊/c/eſt aliqd eoꝝ/que ſūt/b/hoc eſt/qa per dictū de omni/a/ꝑdicat̄ ex neceſſitate de omni eo/qđ ſub/b/continet̄.

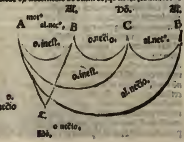
Solo inſtantie ꝑme ꝯ mente quorūdā ⁊ ꝯ Alexādri.

Cōtra ſolonē

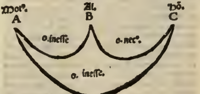
Alia ſolutio.

Solo ſecūde inſtantie.

Solo inſtantie contra rōnē ꝑueſoꝛdā.

⁋ Si nāſit/b/quidem non eſt neceſſariuꝫ:h/c/ ſc̄o neceſſarium non erit concluſio neceſſaria:nam ſi eſt/cōtinget/a/coꝛum que ſunt/b/ alicui ineſſe ex neceſſitate/⁊ per pꝛimam: ⁊ per tertiam figuram:ſed hoc falſuꝫ. Contingit enim/b/tale eſſe:cui nulli accidit ineſſe/a. Preterea ⁊ ex terminis palam:ꝙ nō eſt cō-

cluſio neceſſaria:vt ſi/a/eſſet motus/b/aial/in quo autem/c/homo: animal nāqꝫ homo ex neceſſitate eſt: verum mouetur animal nō ex neceſſitate:neqꝫ homo. Conſimiliter autem ⁊ ſi priuatiuum eſſet/a b/eadem enim demonſtratio.

⁋ Poſteaq̄ inquit Philoponus eā expoſuit/que ex maioꝛe eſt neceſſaria:nūc eam elucidat/que ecōuerſo ſe habet/hoc eſt que minorem habet neceſſariam/maioꝛem ſc̄o inexiſtentē ⁊ inquit nō neceſſariā/ſed inexiſtentē ſequi ɔclonem. Hec ille. ⁋ Sed mea quidem ſnīa nō recte:nāqꝫ nullibi queritātes inueniemus Ariſtotelē aſſerere ɔclonem ſequi inexiſtentem:imo qđ amplius eſt/ſi hoc diceret perperā diceret:niſi forte inexiſtentem non ſimplr̄:ſed ſm̄ quid intelligeret:quēadmodum ⁊ ſupra relatum eſt/⁊ alibi quodāmodo notat Leo Herſonis:ex altera enim neceſſaria ⁊ inexiſtēte altera nō niſi ꝑ accn̄s ſequi pōt vera ⁊ ſimplr̄ inexiſtēs. ⁋ Dicimus itaqꝫ nos aliter/ꝙ Phs ſolum monſtrat complicationem iſtā nō eſſe ad neceſſariā vtilem concluſioneꝫ concludendam: ⁊ hoc bifariam:tuꝫ quia ex hoc falſuꝫ aliquid ſequeret̄/tum ſc̄o quia ex terminis refellitur:pꝛius monſtrat hūc in modum:ſi enim inquit ex maioꝛe inexiſtēte ⁊ minoꝛe neceſſaria/cōclo cōcluderetur neceſſaria:ſequeretur aliquā ꝓpoſitionem inexiſtentem eſſe ⁊ tamen predicatuꝫ ex neceſſitate ineſſe alicui ſubiecto:qđ eſt falſum: vbi ſcias inquiunt Alexander atqꝫ Philoponus ꝙ falſum dixit ⁊ nō impoſſibile:propterea ꝙ poteſt iſta vera eſſe/omne b/eſt/a/cuꝫ hoc ꝙ ⁊ aliqd/b/ex neceſſitate ſit/a. Ego aūt dico ſi maioꝛ fuerit vere inexiſtens/fieri hoc non poſſe: namqꝫ particularis neceſſaria affirmatiua vniuerſalem inexiſtentem affirmatiuā deſtruit ac demolit̄:ꝙ ſi dixeris/cur ḡ nō dixit impoſſe: Rñdem⁹ hoc ideo feciſſe:q̄a maioꝛ poterat foꝛtaſſe ab aliquo perperā accipi inexiſtēs ſꝫ qd:cū qua nil vetat qn̄ ⁊ particularis neceſſaria vera eſſe poſſit:⁊ inſuper q: iſ ꝓpoſitiones iſte ſeinuicem perimant/non tn̄ vere cōtradictorie ſunt:⁊ ex hoc liquidū inquit Alexander eſt/qualē phs voluerit accipi ꝓpōnē inexiſtentē:qđ tn̄ nonnulli aliter interpretant̄:ſed de his ſupra abunde diximus. Monſtrat aūt Ariſtoteles hoc falſum ſequi ⁊ per ꝑmaꝫ ⁊ per tertiam figuraꝫ:per ꝑmā hūc in modū:ſit ꝑmuꝫ complicatio hec/omne/b/a/ex ne-

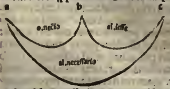
Contra expōnē Joā. grā.

Alia expō.

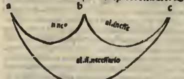
Nota de mente Alexandri ⁊ Philoponi

ceſſitate omne/c/b. dico ꝙ non ſequiť ex neceſſitate oē c/a. quod ſi aſſeras/tunc ex concluſione/⁊ minorem convertente in pͥma figura ꝯcludim⁹ ex neceſſitate aliqḋ.b. a hoc pacto/ex neceſſitate omne.c.a.ex neceſſitate/aliqḋ b.c.ex neceſſitate aliqḋ.b.a. verū ſupra dicebamus/abſolute omne/b/a/eſſe:qḋ cū ſuperiore falſitatem ⁊ fortaſſe impoſſibile claudit. In tertia ṽo figura ſic monſtrabiť/ ex neceſſitate oē/c/a/ex neceſſitate omne/c/b.ergo ex neceſſitate aliqḋ.b.a.quod falſuʒ eſt ⁊ abſurdū:non autem ſequiť tale qppiaʒ ſi econuerſo ponanť ꝓpoſitiones/vt cuiqʒ planū fieri pōt:vn̄ tali motus dīa nō īmerito dixit/maiore neceſſaria cōcluſionē itideʒ neceſſariā ſequi/ minore aūt minime[Cōtingit aūt.] Dixit/ait Alexāder/ pro eo/qḋ eſt contingit enim:nāqʒ ſuperiorū quaſi rōnē reddit:quāobrem ⁊ nōnulli eniʒ pro aūt ſcripſere.[Preterea ⁊ ex terminis.] Poſſumus inquit pħs monſtrare complicationem hanc ad concluſionē neceſſariā inutilē eſſe hanc in moduʒ/omne animal moueť/ex neceſſitate omnis homo aīal:⁊ tñ nō ſequiť ex neceſſitate omnis hō mouetur.[Miruʒ/inquit Alexander/quō non vidit yſdē terminis refelli poſſe precedentē coniugationeʒ ex maiore neceſſaria hunc in modū/ex neceſſitate ois hō aīal: omne motum eſt hō:nec tñ ſequitur ex neceſſitate omne motū eſt animal:quare ait ideʒ/voluit fortaſſe ꝙ ea ſub h/acciperemus:que illi ſubalia ſunt.aliter enim nō ſemꝑ ſequiť neceſſariuʒ: Jmmo addit Philoponus/ꝙ aut neglexit aut ex ſuppoſitione accepit neceſſariū:nos aūt dicimus ꝙ nullo pacto yſdem terminis illa cōplicatio refelli pōt/nāqʒ queādmodū concluſio eſt falſa/ita ⁊ minor: non eniʒ verū eſt omne motū hoiem eſſe:imo ex neceſſitate aliquod motū nō eſt homo/puta celum:quare nullo pacto minor inexiſtens vera eſſe pōt.[Conſimilr autē.] Cōſimilr/inquit/monſtrabimus ⁊ ſi maior negatiua fuerit inexiſtens non ſequi cōcluſioneʒ neceſſariā in pͥma figura hunc in modū:ſit complicatio:nullum.b.a:ex neceſſitate omne/c/b.dico ꝙ nō ſequiť ex neceſſitate nullū.c. a.ꝙ ſi aſſeras:hac accepta cū minoreʒ cōuertente ſequetur ex neceſſitate aliqḋ.b/non eſſe.a.ita ex neceſſitate nulluʒ.c.a.ex neceſſitate aliqḋ.b.c.ergo ex neceſſitate aliqḋ b.non eſt.a.ſed fuerat ſuppoſitū hanc inexiſtentem eſſe/ nulluʒ.b.a.falſuʒ itaqʒ eſt/qḋ ſequiť.Conſimilr ⁊ in tertia monſtrationē facere poſſumus:queādmodū ⁊ in precedente. Verū/inqͭ Alexander/lʒ monſtratio hic videatur deductio ad ipoſ̄e:non tñ talis eſt:nāqʒ neqʒ oppoͥᵐ concluſionis ſupponiť/neqʒ qḋ ſequiť vere eſt ipoſ̄e:eſt itaqʒ oſtenſio quedā monſtrans complicationē iſtā non eſſe verā/eo ꝙ ex vero minime falſuʒ ſequiť.

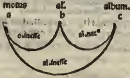
In ſyllogiſmis ṽo q ſunt in pte/ſi vniuerſale eſt neceſſarium/⁊ concluſio erit neceſſaria:ſin autem quod ſm partem/non neceſſaria neqʒ priuatiua/neqʒ predicatiua/exiſtente vniuerſali ꝓpoſitione. Sit autem primū

vniuerſale neceſſarium/⁊/a/omni/b/inſit ex neceſſitate.b. ṽo alicui.c.ſolum inſit:neceſſe vtiqʒ a/alicui/c/ineſſe ex neceſſitate: nā/c/ſub b/eſt.b. ṽo omni/a/ineraт ex neceſſitate. Cō-

ſimiliter autē ⁊ ſi priuatiuus eſſet ſyll's:eadeʒ eniʒ erit demonſtratio:ſi ṽo qḋ eſt ſm ptem neceſſariū ſit:nullū enim impoſſibile

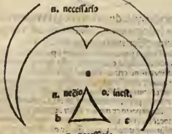

concidet/queādmodum neqʒ in vniuerſalibus ſyllogiſmis. Conſimilr autem ⁊ in priuatiuis: Termini/motus/aīal/album.

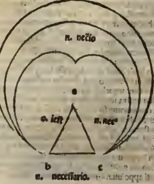
Eodē inquit pacto mōſtrabimus ⁊ particulares/nāqʒ ſi maior neceſſaria extiterit/cōcluſio itidem neceſſaria erit:ſi inexīs/nō erit neceſſaria.[Sit aūt pͥmū.] Monſtrat quō ex vlī affirmatiua neceſſaria/⁊ minore particulari inexiſtente cōcluſio ſequať affirmatiua in parte:hoc aūt oſtendit per decurſum dici de oī.[Conſimilr aūt.] Eodē inquit pacto ex maiore vlīter negatiua neceſſaria/ ⁊ minore inexīte affirmatiua in parte:conclō ſequetur/ neceſſaria negatiua in parte.[Si ṽo qḋ eſt ſm parteʒ.] Monſtrat eas/que minoreʒ hnt in parte neceſſariā affirmatiuam inutiles eſſe ad cōclonē neceſſariam:nāqʒ inqͭ nullū ſequiť impoſ̄e/queādmodū neqʒ in vlib⁹:hoc eſt veluti in vniuerſalibus ſupponentibus nobis ex maiore inexiſtente ⁊ minore neceſſaria concluſionē ſequi inexiſtentē nihil falſi ſequebať:impoſ̄e eniʒ pro falſo dixit:neceſſaria ṽo ſuppoſita aliqḋ ſequebatur.Conſilr ⁊ in his vel alr inquit Alexander:queādmodū in vlibus ſi neceſſariā ſupponebamus concluſionē/facta ad ipoſ̄e deductione/nullū ſequebať impoſ̄e/ſed falſum ſoluʒ:ita ⁊ qñ minor in parte fuerit neceſſaria:ſit eniʒ oē.b.a.aliqḋ.c.ex neceſſitate eſt.b.ꝗ aliqḋ.c.ex neceſſitate eſt.a.ſi quiſpiaʒ vellet hoc monſtrare/ſumet ipſius oppoſituʒ/contingit nullum.c.eſſe.a.cui addita minore/aliqḋ.c.ex neceſſitate eſt.b.cōcludiť in tertia:cōtingit igiť aliqḋ.b.nō eſſe.a.qḋ nō eſt ipoſ̄e:poſitū nāqʒ fuerit oī ineſſe. Si ṽo nō vellemus neciuʒ oſtendere:ſed inexiſtens ſm quid ꝓcederet ductio ⁊ ipoſ̄e aliqḋ cōcluderet:ſit itaqʒ ſenſus/ꝙ queādmodū in vlibus nō erat cōcluſio necīa/qꝛ nihil ipoſ̄e ex deductione ſequebať:ita ⁊ in particularib⁹:non expoſuit aūt monſtrationē iſtā/eo ꝙ nōdū de mixtione neceſſarij ⁊ contingentis facta eſt mentio. Vel alr inquit Alexander/pōt hoc/qḋ eſt/nihil impoſ̄e contingit referri nō in monſtrationē/qua oſtendit falſuʒ ſequi.neqʒ in deductionē ad ipoſ̄e:ſed eſſe terminoꝝ teſtimoniū quoddam ita ꝙ ſenſus ſit:aſſūptis qbuſcūqʒ terminis nīl ſeqť impoſſibile/ſi ſuppoſuerimus cōcluſionem ſequi ſm quid inexīte:nō aūt neceſſariā:qḋqʒ ƀ ita ſit ſignat/quū terminos ſtati appoſuit:nā mot⁹ oī ineſt aīali aut nll:aīal alicui

albo ex neceſſitate, puta cigno: ⁊ nĩ motus alicui albo ineſt vel nõ ineſt non ex neceſſitate. Scim nĩ dignũ ꝙ ad falſum deductio nõ viſa venit hoc in loco quẽadmodũ in vniuerſalibus: ſi enim poſuerimus aliqd.c.a.ex neceſſitate, vtrã aſſumpſerimus faciemus inutilem cõplicationẽ: ſi eniꝫ minorẽ acceperimus, aliqd.c.b.ex neceſſitate, habebim⁹ in tertia figura binas particulares. Conſilr ⁊ ſi.b.c.conuertamus in pͥma: ſi vo aſſumpſerim⁹ omne b.a.⁊ aliqd.c.a.ex neceſſitate: erit ſcda ex ambabus affirmatiuis: poſſumus aũt ⁊ ex vlibus iſtas arguere: nã qm he ſolo differunt pticulari, ⁊ in illis poſita inexñte ſꝫ qd pcluſiõe nil ſequebaẽ impoſſe, eodẽ pacto ⁊ in his. Jdẽ dicendũ erit ſi maior fuerit inexiſtens: fiunt eniꝫ rurſus in pͥma aut tertia particulares ambe, vna negatiua, altera affirmatiua, aut in ſecũda ambe negatiue: atqꝫ hec hactenus de mixtione neceſſarij ⁊ inexñtis in pͥma figura: ſequiẽ deinceps eiuſdem mixtionis ſecũda.

Sed in ſecunda figura ſi priuatiua ppoſitio eſt neceſſaria: ⁊ cõcluſio erit neceſſaria: ſi vo predicatiua non neceſſaria. Sit enim

primuꝫ priuatiua neceſſaria, ⁊.a.nulli cõtingat.b.ipſi vo.c.ſoluꝫ inſit: qm itaqꝫ conuertitur priuatiuũ ⁊.b.a.nulli contingit.a.vo omni ineſt.c.quare nulli.c.contingit.b.nãqꝫ c.ſub.a.eſt: conſimilr aũt ⁊ ſi ad.c.ponatur priuatiuum: ſi enim.a.nulli.c.contingit, ⁊.c.

nulli.a.continget.a.vo oĩ ineſt.b.quare nulli.b.contingit.c.fit eniꝫ prima rurſus. igitur neqꝫ.b.ipſi.c.conuertitur enim ſimilr.

Monſtrat qño in ſcda figura ex altera neceſſaria ⁊ altera inexñte fiat vtilis cõplicatio ⁊ inquit ꝙ ſi priuatiua ſit neceſſaria ⁊ cõcluſio indeꝫ neceſſaria erit: ſi vo affirmatiua ſit neceſſaria minime: vbi inquit Alexãder ſubaudiendũ eſt: ſi priuatiua ⁊ vlis ſit neceſſaria: tũ quia de vlibus nunc ſermonẽ facit, tũ qꝛ in quarto figure iſtius priuatiua neceſſaria exiſtẽte, nõ erigiẽ vtilis coniugatio: quẽadmodũ infra dilucidũ erit. Hoc aũt ideo fieri dꝫ qm complicationes iſte euidentiã capiũt a ſecũdo pͥmei vbi ſi maior neceſſaria extiterit ⁊ cõcluſio ſimilr ſe habebit: ſin aũt minor cõcluſio nõ erit neceſſaria: negatiua.n. ſecũde ſemper maior efficiẽ in pͥma: facta terminoꝝ conuerſione: ⁊ ob id opꝫ hanc eſſe neceſſariã vt maior pͥme neceſſaria ſit. [Sit enim pͥmũ.] Primã exponit que maiorẽ vlr hꝫ negatiuã neceſſariã, ⁊ minorem vlr affirmatiuã inexiſtenteꝫ: ⁊ inquit pcloneꝫ colligi neceſſariã: nãqꝫ maiore cõuerſa ad 1ᵃᵐ pͥme reuocaẽ: dixit aũt, a nulli cõtigit.b.pro eo, qd eſt, ex neceſſitate nullũ.b.eſt.a. Ubi inquit Alexander nõ intelligendũ nulli contingat, vt cõtingens: ſed vt cõtingentis negatio: qd equiualet ex neceſſitate nulli. Uerũ hec haud recte: nãqꝫ ſi nulli cõtingit cõtingentis negationẽ ſignificaret: non eſſet hoc vlr enunciandũ, ſed in parte: huic enim cõtingit nulli aut cõtingit omni nõ cõtradicit neceſſe nulli, ſed neceſſe alicui, aut alicui non. Dicimus itaqꝫ aliter, ꝙ contingit latius dixit pro neceſſe eſt: quẽadmodũ ⁊ ſupra expoſuim⁹: ⁊ hec Ariſtoteles. Uerũ philoponus inquit poſſe cõplicationeꝫ iſtam terminis refelli hunc in modũ, ex neceſſitate nulla ſanitas eſt egritudo, oĩs homo eſt ſanus, nec tñ ſequiẽ ex neceſſitate nullus hõ eſt eger. Jtem ex neceſſitate nulla virtus eſt vitiũ, oĩs homo eſt vitioſus, nec tñ ſequiẽ, ꝙ nullus hõ ex neceſſitate ſit ſtudioſus. Ceterum inſtantiole iſte nulle ſunt: nanqꝫ termini non recte exponunẽ, quẽadmodũ infra bene declarabit phs: hec eniꝫ neceſſaria eſt: nulla ſanitas eſt egritudo: nõ aũt iſta: nullus ſan⁹ eſt eger: ⁊ ideo perperã minor accepta fuit, oĩs homo eſt ſanus: ſed dicendum fuerat oĩs hõ eſt ſanitas, ⁊ in pclone: nullus homo eſt egritudo ex neceſſitate: quorũ alterum falſitatem, alteruꝫ veritateꝫ obtinet. [Cõſimiliter aũt.] Eam explicat, que maiorem vliter habet affirmatiuam inexiſtentem minorem vo vniuerſaliter negatiuam neceſſariam cõcluſionem concludens negatiuam neceſſariam itidem vniuerſaliter: que minoris ac cõcluſionis conuerſione facillime ad pͥmam reuocatur figuram. [Conuertiẽ enim ſimilr.] Similiter dixit, hoc eſt ſi conuerſa ſit neceſſaria, ꝙ ⁊ conuertens itideꝫ neceſſaria erit, ſi inexiſtens, inexiſtẽs, aut ſimilr in neceſſarijs ⁊ in his, que inexiſtunt.

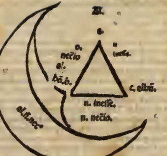
Expõ alex. Nota Alex. in expõne hu⁹ loci dicere ꝙ huic dcõ ꝑtẽ cõtingit nulli ſimile eſt illũ dcm, nõ cõtingit alicui, qd equalet huic neceſſe nulli ex quo ſoluiẽ inſtãtia quam hic facit phõ

Jnſtantie philoponi.

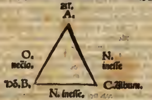
Solo inſtãtia

Sin aũt predicatiua ppoſitio eſt neceſſaria, non erit cõcluſio neceſſaria: inſit enim.a.oĩ.b.ex neceſſitate.c.vo nulli inſit ſoluꝫ. Cõuerſo itaqꝫ priuatiuo pͥa efficitur figura: monſtratũ eſt aũt in prima ꝙ nõ neceſſaria exiſtẽte priuatiua, que ad maius, neqꝫ cõclo eſt neceſſaria: quare neqꝫ in his erit ex neceſſitate. Preterea ſi cõcluſio eſt neceſſaria, cõtingit.c.alicui.a.nõ ieſſe ex neceſſitate: ſi eniꝫ b.nulli.c.ieſt ex neceſſitate, ⁊.c.nulli.b.inerit

ex neceſſitate

ex neceſſitate: ipſuȝ vo /b/ alicui/a/ neceſſe eſt ineſſe: ſi quidē τ/a/ oī /b/ ex neceſſitate inerat: quare τ/c/ neceſſe eſt alicui/a/ non ineſſe: verum nihil vetat/a/ tale acceptuȝ fuiſſe/ cui oī /c/ ipſum contingit ineſſe: Preterea τ terminos exponentem mōſtrare liceret/ ꝙ ꝯclō nō eſt ſimplr neceſſaria: ſed his exiſtētibꝰ neceſſariꝭ/ vt ſit /a/ aial /b/ homo /c/ vo albū: τ ꝓpo

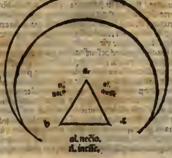

ſitiones ſilr ſint accepte: cōtingit eni aial nulli albo ineſſe: τ hō vtiqȝ nulli inerit albo/ verum nō ex neceſſitate: cōtingit enim hominē fieri albū/ non tn̄ quouſqȝ animal nulli inſit albo: quare his quideȝ exiſtentibus neceſſaria erit ꝯclō: ſimpliciter aūt nō neceſſaria.

¶ Monſtrat inutiles cōplicationes hac in figura ex vniuerſalibꝰ terminis: ſi eniȝ ingt affirmatiua neceſſaria fuerit negatiua vo inexñs: nō erūt vtiles cōplicationes ad ꝯclonē nec̄iaȝ: nāqȝ ſi in p̄mā redigant̄ figurā caſſe atqȝ inutiles inuenientur. [Preterea ſi ꝯclō.] Poſteaqȝ monſtrauit p̄dicā cōplicationē ꝯclonē colligere nō nec̄iaȝ ex ꝯuerſiōe ad p̄mā figurā: idē nūc arguit facta ad incōmodum deductione: ſi enim ſupponamꝰ nec̄iaȝ fieri ꝯclonē abſurdū qd cōſequet̄: hoc eſt aliqd /a/ ex neceſſitate non eſſe /c/ ſit enim omne /b/ a/ ex neceſſitate/ nullū /c/ eſt /a/ nihil/ ſi dixeris ꝯcludi ex neceſſitate nullū /c/ /b/ erit τ nullū /b/ /c/ ex neceſſitate: nā cōuertit̄: deinceps conuertat̄ maior ex neceſſitate oē /b/ eſt /a/ τ dicamꝰ ex neceſſitate aliqd /a/ /b/ ex qbus in p̄ma ꝯcludit̄ aliqd /a/ nō eſt ex neceſſitate: qd tn̄ falſum eſſe dicit: nil enim vetat/ ꝙ hec vera ſit nullum /a/ /c/ ita ꝙ etiā cōtingat oē /a/ eſſe /c/. Hec eni quēadmodū τ ſupra retulimus ꝯditio eſt ꝓpōnis inexñtis: qñ igitur ſic accipiat̄ negatiua nullū /c/ /a/ vt τ omni ꝯtingat ineſſe

falſum erit ex neceſſitate aliqd /a/ nō eſſe /c/ ergo τ ſuppoſitio falſa: nō eni pōt ex vero falſum ſequi. ¶ Unde hoc in loco ingt Leui Herſonis opinionē Theophraſti atqȝ inſup Aluli. Roſ. falſas eſſe: ꝓpea ꝙ volebāt cū ꝓpōne inexñte poſſe verificari τ nec̄iaȝ: qd tn̄ penitꝰ negat Phs: quapp nullo pacto iſta inexñs cēſenda eſt/ oē ambulans mouet̄: quā nunqȝ poſſimus vere enūciare: nullū ambulans mouet̄: quadere ingt ideȝ/ fortaſſe illa vere inexñs cenſenda eſt: quā poſuit Alexāder. Ceterū de his abūde ſupra diſputauimus. [Preterea τ terminos.] nō ſolū inquit vlibus rōnibus hoc poſſumus cōfirmare/ ſed τ exēplis ꝙ ꝯclō nō ꝓprie ꝯcludit̄ nec̄ia/ vt ſit /a/ aial /b/ hō /c/ albū/ nāqȝ ex neceſſitate oīs hō aial/ nullū albū animal/ cōcludit̄ ſimplr nullū albū hō. ¶ Uerū ingt Alexāder terminos iſtos nō poſuit ſine aliq̄ ſuſpitione dicēs. ꝯtingit eniȝ aial nulli albo ineſſe: nāqȝ ex nec̄itate aliqd aial eſt albū: τ aliqd albū nō eſt aial: τ ꝓpterea nō eſt hec vere inexñs: vn̄ ingt ille poſſemus alios terminos accipere: puta ſit /a/ vigilare /b/ ambulare /c/ aūt homo: nāqȝ ex neceſſitate oē ambulās vigilat/ nullus hō vigilat/ nō tamē ſequit̄ ex neceſſitate nullus hō ambulās: hi quoqȝ termini aliquā patiant̄ inſtātiā: nāqȝ maior illa nō vere eſt nec̄ia: quēadmodū τ ſupra relatū eſt: melius itaqȝ eſt/ vt hūc i modū terminos accipiamꝰ: ex neceſſitate oīs hō eſt riſibilis/ nullū ambulās eſt riſibile: nō tn̄ ſequit̄ ex neceſſitate/ nullū ambulās eſt hō: niſi fortaſſe his ſuppoſitis: vn̄ ingt τ ipſe/ ꝙ his exñtibꝰ nec̄ia erit ꝯclō/ ſimplr aūt nō nec̄ia: hoc eſt/ quouſqȝ nullum ambulās erit riſibile: eouſqȝ ex nec̄itate nullū ambulās erit hō: quapp igr Alexāder ſigt Phs/ ꝙ dū dixit i miſtionibꝰ nec̄iaȝ fieri ꝯnē ſimplr nec̄iaȝ intellexit: neqȝ cū determinatione/ quēadmodū nōnulli male exponētes intellexerunt dicētes noluiſſe Ariſto. ſimplr nec̄iuȝ ꝯcludi/ ſed cū determinatione. Hec ille. ¶ Uerū quo melꝰ hec itelligamꝰ/ ſciēdū ꝙ alr voluerūt illi nec̄iuȝ ex ſuppōne/ alr hic Ariſto. illi eni nec̄iuȝ vocabāt ex ſuppōne: in quo ſuppꝰ ſubto necio illi ineſt p̄dicatū/ aut eꝫ/ ceu ſi dicā/ oē ambulās mouet̄/ oē ſcribens eſt hō/ ſol mouet̄ ſocrates eſt hō: Ariſto. vo ex ſuppōne dixit nec̄iuȝ: qd ſuppoſita aliq̄ ꝓpōne nec̄ium ſit: de quo τ in libro de interpretatione mētionem fecit: quum dixit omne qd eſt/ dum eſt/ neceſſario eſſe.

¶ Conſilr ſe hēbit τ in ſyllis in parte: quum enim priuatiua ꝓpoſitio τ vlīter ſit τ neceſſaria/ τ ꝯclō erit neceſſaria: qñ vo p̄dicatiua τ vlīter ſit τ nec̄ia: priuatiua aūt ſm͂ ptē/ nō erit ꝯcluſio neceſſaria: ſit p̄mū priuatiua

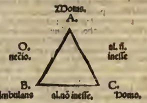

Dicuȝ Leui Herſonis cōtra Theophr. τ Aluer de ꝓpōne inexñte.

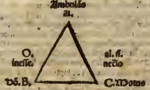
Nota Alex. terminos eſſe variandos ab his quos Ariſto. ſumpſit.

Nota nec̄iaȝ ex ſuppoſitione nec̄ariꝰ ſumi.

τ vniuerſaliter τ neceſſaria/τ/a/nulli/b/con tingat ineſſe:alicui/ſo/c/inſit. Q̃ noniã itaq; conuertiť priuatiuũ/τ/b/nulli/a/poſſet cõtin gere ineſſe:a/ſo alicui/c/ineſt:q̃re ex neceſſi tate/b/alicui/c/nõ inerit. Ruſus ſit pdicati-

ua vliter τ neceſſaria:τ ponať ad/b/pdica tiuum:ſi itaq;/a/omni/b/ex neceſſitate ineſt: c/ſo alicui non ineſt:q̃ itaq; nõ inerit/b/ali- cui/c/manifeſtum/ſed non ex neceſſitate:iidẽ nãq; termini erunt ad demonſtrationẽ:qui τ in vlibus ſyllis:ſed neq; ſi priuatiuũ ne-

ceſſarium acceptum ſit in parte/eſt cõcluſio neceſſaria:per eoſdẽ nãq; terminos: Demõ ſtratio vno ſolo tranſumpto..

℄ Inquit q̃ τ in particularib⁹ ſyllis eodẽ pacto ſe habe bunt cõplicationes:ſi enim vliter negatiua ſit neceſſaria τ ↄclõ erit nec̃ia:ſi ſo affirmatiua ſit nec̃ia/ſiue particu laris/vt in tertio modo/ſiue vlis vt in quarto/nõ erit cõ cluſio nec̃ia.[Sit pmũ.] Q̃d dicit planũ eſt:ſi enim inqt ponamus maiorẽ vliter neceſſariã/minorẽ ſo inexñtez in parte/ↄclõnẽ colligemus neceſſariã in pte:nãq; clarũ hoc erit minorẽ terminio conuertẽti facta ad pmã figurã reductione.[Ruſus ſit pdicatiua.] Ducitq; de vtilib⁹ in parte cõplicationib⁹ pertractauit:ab hinc de inutilibus acturus/quę tres nũo ſunt/τ affirmatiua in pte nec̃ia exi ſtẽte/τ vlẽ affirmatiua itidẽ nec̃ia/vel negatiua in parte: q̃ aũt maiore inexñte vlr negatiua/τ minore nec̃ia i pte caſſa ſiat cõplicatio ad ↄclõnẽ nec̃iam tanq̃ manifeſtũ dereliquit:mõſtrat aũt reliquas:τ mõſtrat q̃ quart⁹ ſe cũde vtralibet nec̃ia inutilis penitus exiſtit:τ pmã quo vlẽ affirmatiua exñte nec̃ia nõ ſit ↄclõ nec̃ia:hoc aũt ar guit terminoꝝ appoſitione τ inqt q̃ per eoſdẽ terminos oſtẽdeť ↄclõ non nec̃ia:per quos τ ea/que ex ambabus cõſtat vlib⁹:erãt aũt termini:aial/hõ/albũ:ſ; quẽadmo dum τ ſupra fecimus:qĩ minor nõ erat vere inexñs/ſed potius nec̃ia:accipiamus nos eoſdẽ terminos:quos τ ſu pra accepimus.[Or itaq; nõ inerit.] Nõ hoc dicit/q̃ in tali ↄiugatione inexñs ſequať ↄclõ:hoc enĩ abũde ſupra

refutatũ eſt:ſed q̃ falſẽ cõcludemus pdicatũ ſubio non ineſſe:qd idẽ eſt/ac ſi diceret/ↄclõnẽ ſm qd fieri inexñtẽ [Sed neq; ſi priuatiuũ.] Mõſtrat ex maiore inexñte τ minore nec̃ia nõ poſſe vtilẽ aſtrui cõplicationẽ:τ aũt hãc refelli per eoſdẽ terminos vno ſolo mutato:hoc enim in quibuſdã addiť exẽplarib⁹:τ fortaſſe nõ male:erũt eniz termini in vlibus/aial/hõ/albũ:ſed ita ſe hñtibus termi nis maior erit neceſſaria vlis/non aũt negatiua in parte: qð nũc intẽdimus:ſed mediũ ponẽdũ homo/album ma ior/τ aial minor/puta oẽ albũ hõ/ex neceſſitate quoddã aial nõ eſt hõ/nõ tñ ſequiť ex neceſſitate quoddam aial nõ eſt albũ.℄ Uex inqt Alexãder neq; ſic vere aſtruũ tur ↄpõnes:nãq; iſta falſa eſt/oẽ albũ hõ:ppea q̃ aliqð albũ ex nec̃itate nõ eſt hõ puta cygnus τ nix:hui⁹ aũt cã extitit/q̃ neq; in vlibus ↄpõnib⁹ veri erant termini:ſu maniť itaq; termini/riſibile/vigilans/aial:ita:oẽ vigilans riſibile/ex neceſſitate aliqð aial nõ eſt riſibile/τ tñ nõ ſe quiť ex neceſſitate aliqð aial nõ eſt vigilans. Poſſumus τ alr intelligere hoc/qð eſt per eoſdẽ terminos:vt dica mus demõſtrationẽ eſſe per eoſdẽ terminos.i.per eadẽ: hoc eſt per terminos τ eoꝝ expõnẽ. ℄ Ceterũ nonnulli dubitãt volẽtes arguere quartũ figure iſtius modũ eſſe vtilẽ ſiue maiorẽ aſſumpſerimus neceſſariã/ſeu minorẽ: ſuppoſito eniz ↄclõnis ↄdictorio ↄtingẽti ad incõmodũ deductionẽ faciũt. Preterea τ validius ſub pticulari mi nore accipiũt quoddã pticulari⁹ a quo mediũ vlr remo ueať:puta hũc in modũ:oẽ/b/a ex neceſſitate aliqð/c/nõ eſt/a/ſub/c/aliud pticulari⁹ accipiať/a quo vlr remoueã tur/a/puta/d/τ fiat talis cõplicatio:oẽ/b/a/ex neceſſitate nullũ/d/eſt/a/planũ eſt/q̃ ex his ſeqtur ex nec̃itate nllm d/eſt/b/ſed/d/erat aliqð/c/ex neceſſitate igiť aliqð/c/non eſt/b. ℄ Ad hec τ ↄſilia q̃cquid alij dixerint nos hũc in modũ rñdemus ad pũs/q̃ incõmodũ nõ deduciť ex to to oppoſito:nõ enim huic que eſt/ex neceſſitate aliqð/c/ nõ eſt/b/ſola hec opponiť:ↄtingit oẽ/c/eſſe/b/ſ; τ hec:oẽ c/eſt/b/τ hec:neceſſe eſt oẽ/c/eſſe/b/τ iõ dicim⁹ q̃ ſi oppo ſitũ accipiať nec̃iũ; cũ maiore inexñte non cõcludi mi noris ↄdictoriũ:ſicq; vt ſupra etiam retulim⁹:ex maiore inexñte τ minore nec̃ia nulla determinata ↄcludiť ↄclõ: vl τ melius:q̃ ſi oppoſitũ accipiať ↄtingẽs non ſit pp hõ vtilis miſtio inexñtis ac ↄtingentis:quũ in tali miſtione oporteat maiorẽ eẽ ſimplr inexñtẽ hoc eſt in oĩ tẽpore/ nõ aũt ad tẽpus determinatũ:verũ; in miſtione nec̃ij τ inexñtis non hac aſtringiť lege:ſed põt quocũq; accipi inexñs:ſ; fortaſſe neq; hec in integrũ ſatiſfaciũt:qd autẽ doꝫ ſic iſta planı⁹ fiet/quũ ad miſtionẽ illã deuenerim⁹. ℄ Ad alterũ eodẽ pacto nõnulli reſpõdent:nos aũt di cimus expõnẽ illã caſſam atq; inutilẽ eſſe/ſ; verã expo ſitionẽ fieri debere in ↄpõnib⁹ ↄſilibus puta aut amba bus nec̃ijs/aut ambab⁹ inexñtib⁹:τ hec cã extitit/ob quã ſupͣ ex ambab⁹ nec̃ijs cõplicationẽ iſtã exponẽdo mon ſtrauit. Sed hec de ſcda: Jam ad tertiã trãſeam⁹ figurã.

Argumẽtum quoddã pro bãtiũ in ↄ̃no 2ᵉ ſeq ↄclõnẽ neceſſariã.

Nota nõ eſſe faciẽdã expõ nẽ niſi in cõſ milibus.

SEd in tertia figura/quum termini ſint vniuerſaliter ad mediũ τ am be ↄpoſitiones predicatiue/ſi vter libet neceſſarius exiſtat τ cõcluſio erit neceſſaria:ſin aũt hoc predicatiuũ illud ſo priuatiuum ſit:quũ priuatiuũ ſit neceſſa rium τ cõcluſio erit neceſſaria quãdo autẽ; predicatiuum/non erit neceſſaria : ſint enim primũ ambe predicatiue ↄpoſitiones/τ/a/τ b/omni/c/inſint:neceſſariũ ſo ſit/a/c/quoniã

igiẗ/b/omni/c/ ⁊ /c/alicui/b/inerit eo ꝙ vľeꝑm partẽ cõuertiẗ: quare ſi omni/c/ineſt/a/ex neceſſitate ⁊ /c/alicui/b/neceſſarium eſt/a/alicui b/ineſſe: nam/b/ſub/c/eſt. Fit igiẗ rurſus prima figura. Cõſimilr monſtrabiẗ ⁊ ſi/b c/eſt

neceſſariũ: cõuertiẗ enim/c/cũ aliquo/a/quare ſi omni/c/ b/ex neceſſitate ineſt/ ⁊ /a/alicui b/inerit ex neceſſitate.

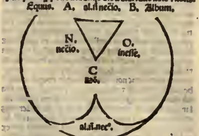
Tertia figura queẽadmodũ ⁊ noſtri dicũt/binas habet leges/vnam affirmatiuis deſeruientez/ negatiuis alterã cõplicationib⁹: prior eſt ꝙ ambab⁹ exiſtẽtibus affirmatiuis/ſi vlis necia extiterit ⁊ ꝯclo necia eriẗſin alr cõplicatio inutilis reddeẗ ad neciaz ꝯcloñẽ. Altera eſt ꝙ in negatiuis coniugationibus ſi ꝓpõ necia vlis negatiua fuerit/ꝯclo colligeẗ necia: ſecius quoquo inutilis ad cõcludẽdũ neciaz aſtrueẗ cõplicatio: ⁊ B eſt: qđ volebat Alulidus Roẗ. quũ dixit in hac figura ꝯnez ſequi modũ ac determinationẽ ꝓpõnis: que nõ ꝯuertiẗ: nãqz ea eſt que maior efficiẗ/dũ ad ꝑmã tertie figure cõplicationes reuocanẗ: cuius ꝯtriũ dicendũ fuit in ſcdaſibĩ enim ꝯclo ad modũ ꝓpõnis/que ꝯuertebaẗ/fiebat: qm̃ illa maior in ꝑma futura erat. ❡ Dis vľr traditis ad ea/ que in parte ſunt/trãſcẽdamus. Si itaqz ambe ꝓpões vles extiterint ⁊ affirmatiue vtralibet ſumpta necia/⁊ ꝯclo itidẽ necia erit: ſit ꝑmũ maior necia ⁊ minor inexiſtens huic in modũ/ex neceſſitate oẽ/c/a oẽ/c/b/dico ꝙ ſequiẗ ex necitate aliqđ/b/a/ꝯuerſa eñ minore ꝑma efficitur figura: qđ innuẽs dixit/nã/b/ſub/c/eſt/quaſi in memoriã reuocans modũ: quo ſupra mõſtrauit ex maiore

Hac regle in 3ª figura ad ꝯcloñẽ neciã.

necia ⁊ minore inexiſte ꝯcloñẽ ſeq neceſſariã. [Cõſilr.] Eodẽ inqt pacto mõſtrabiẗ ſi minor necia fuerit: ꝑterqȝ ꝙ duab⁹ opus eſt ꝯuerſionib⁹/maioris inqȝ ac ꝯcloñis: ipſe ꝟo omiſit ꝯcloñis ꝯuerſionẽ tanqȝ euidẽtem ac dilucidã: ex his itaqȝ/que dicta ſunt planũ fieri põt ꝙ ꝑm⁹ tertie bifariã ad ꝑmã reduci põt figurã ⁊ maioris ⁊ minoris ꝯuerſiõe: queẽadmodũ ſupius ex Alexãdri ſnĩa retulimus: ⁊ hec hactenus Ariſtoteles. ❡ Modernioꝝ ꝟo nõnulli ex maiore vľiter affirmatiua inexiſte ⁊ minore necia vľiter itidẽ affirmatiua negãt colligi poſſe ꝯnẽ neciam: afferuntqȝ inſuꝑ terminoꝝ inſtantiã hoc pacto/ oĩs hõ alb⁹/ex neceſſitate oĩs hõ aĩal/nõ tñ ſequiẗ dicũt ex neceſſitate aliqđ aĩal albũ. ❡ Uez nos cũ Ariſtotele/ dicimus ſi albũ pro ſubiecto accipiaẗ iſtã cẽ neceſſariã/ aliqđ albũ aĩal/⁊ ſua etiam conuertẽs aliqđ. aĩal album: ⁊ propterea falſum eſt/qđ illi autumant aſſerentes hanc minime neceſſariam eſſe: hoc cuĩ infra planius erit/vbi ꝑhs ponit ꝓpõnẽ iſtã aliqđ albũ aĩal ĩdubitate veritatis.

Inſtãtia quorundam modernorum.

Solutio.

❡ Rurſum ſit/a c/priuatiuũ/b c/ꝟo affirmatiuum: priuatiuuz aũt neceſſariũ. Quoniaz igiẗ conuertitur/c/cum aliquo/b/ a/ꝟo nulli/c/ex neceſſitate/neqȝ/b/alicui inerit/a/ex neceſſitate: nã/b/ſub/c/eſt: ſi ꝟo predicatiuũ neceſſariũ nõ erit ꝯclo neceſſaria: ſit enim/b c/ predicatiuũ ⁊ neceſſariũ: a c/ꝟo priuatiuuz ⁊ nõ neceſſarium: qm̃ igiẗ cõuertiẗ affirmatiuum/inerit ⁊ /c/alicui/b/ex neceſſitate: quare ſi/a/ nulli/c/ c/ꝟo alicui/b/ a/ alicui/b/ non inerit/ſed non ex neceſſitate: monſtratuz eſt enim in prima figura: ꝙ priuatiua ꝓpõne nõ neceſſaria exiſtẽte: neqȝ ꝯclo erit neceſſaria.

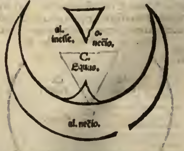

Amplius per terminos planuʒ fieri poſſet. Sit enim a bonū b aīal c vo equus: contingit igitᷓ bonū nulli equo ineſſe: aīal aūt neceſſe omni ineſſe: ſed nō neceſſe aīal qppiā non eſſe bonuʒ: ſi quidē ꝯtingit omne bonū eſſe. Sin autē non hoc poſſibile: ſed vigilare aut dormire terminū ponendū: omne nāqʒ aīal horū eſt ſuſceptiuum. Si igitᷓ termini vlīter ad mediū ſunt, dictū eſt qn̄ erit ꝯclo necīa.

¶ Eam exponit que maiorē hʒ vlr negatiuā necīaʒ ꝛ minorē vlr affirmatiuā inexn̄tē inquiēs ex his ꝓpōnibus ꝯclonē colligi necīaʒ: minore etenim verſa ad pͥme quartam reducitᷓ cōplicatiōnē ad necīam vtilē ꝯnē. [Si vo ꝑdicatiuuʒ.] Si: ingt affirmatiua, que ꝛ minor eſt, necīa extiterit, nō fiet vtilis cōplicatio ad necīuʒ ꝯcludenduʒ: hoc aūt ipſe mōſtrat facta ad pͥmā figurā reductiōe: vbi quū negatiua ꝓpō hoc eſt maior nō necīa. i. inexn̄s erat: neqʒ ꝯclo erat necīa. [Amplius per terminos.] Hoc idē mōſtrari poſſe p hos ingt terminos, bonū, aīal, equ9: nā ꝯtingit bonū nulli equo ineſſe: hoc eſt non ex neceſſitate ineſſe: nō aūt ꝙ ꝯtingēter nō inſit. ꝛ ois equ9 eſt aīal, non tn̄ ex neceſſitate aliqđ aīal nō eſt bonū: qđ declarans dixit, ſi qdē ꝯtingit omne bonū eſſe: ꝛ qn̄ ingunt noſtri equocatio erat in hoc noīe bonū nāqʒ pōt ꝛ bonū moris ꝛ bonū nāe dici: ꝛ alr ꝛ alr accipiendo videbatᷓ maior illa nō oīno eſſe vera: ꝓpter hoc ipſe dixit ſi hoc īpoſſe, vigilare aut dormire terminū ponēdū: ſʒ alr Alexāder atqʒ Philoponus, qn̄ inquiūt videtᷓ non oē aīal boni eſſe ſuſceptibile: ſunt enim quedā aīalia, puta venenoſa, que ex neceſſitate nō ſunt bona: ideo ingt loco boni, debem9 ponere vigilare aut dormire: nā aliqđ aīal nō vigilat, nō tn̄ ex neceſſitate: qđ ꝛ ipſe declarās ingt oē nāqʒ aīal boniʒ eſt ſuſceptiuū: ſi enim oē ſuſceptibile: nulluʒ erit aīal: cui ex neceſſitate non ineſt vigilare aut dormire.

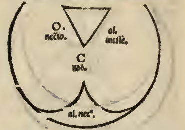
¶ Si vo hic qdē vlr, ille aūt in parte vtriſqʒ predicatiuis exn̄tibus, ſi vlē ſit neceſſariuʒ ꝛ ꝯclo erit neceſſaria. Demōſtratio vo eadeʒ que ꝛ prius: ꝯuertitᷓ enim ꝛ predicatiuum in pte. Si itaqʒ neceſſe eſt b omni c ineſſe: a

Ambulās. A. al. necio. B. Al.

vo ſub c eſt, neceſſe eſt b alicui a ineſſe: ſed ſi b alicui a ꝛ a alicui b ineſſe neceſſarium: conuertitur enim: ſimiliter ꝛ ſi a c ſit neceſ-

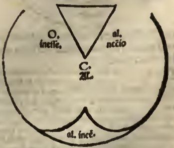
Al. A. al. necio. B. Ambulans.

ſarium vniuerſaliter exn̄s: nam b ſub c eſt.

¶ De particularibus nūc agit cōplicationibus: in quib9 ſi ambe extiterint affirmatiue, ꝯclo vlem ſequitᷓ ꝓpōneʒ: ꝓpterea ꝙ dū ad pͥmā reuocantᷓ figurā vlis maior efficitᷓ: vt ſupra quoqʒ expoſuimus: pͥmū aūt eaʒ ponit, que maiorē hʒ inexn̄tē in parte affirmatiuā, minorē vo vlr neceſſariā ſiidē affirmatiuā huc in moduʒ aliqđ c eſt a ex neceſſitate oē c eſt b, ſequitᷓ ex neceſſitate aliqđ b a, ſed ipſe maiorē cōuertit reducēs hāc iam ad pͥmā figuram: hoc enim eſt, qđ dixit a vo ſub c eſt: nāqʒ maiore cōuerſa ꝯcluditᷓ in pͥma, aliqđ a ex necītate eſt b huc i moduʒ ex necītate oē c b aliqđ a c, ḡ ex necītate aliqđ a b, deinde ꝛ ꝯclone terminis ꝯuerſa, fiet, ex necītate aliqđ b a, qđ fuerat queſitū. [Similr ꝛ ſi a c.] Cōſilr ingt mōſtrabitᷓ, ꝛ ſi maior vlr affirmatiua necīa ſit: differt aūt hec a priore: qa in illa oportebat maiorē ꝛ ꝯnē ꝯuertere: hic vo minorē tn̄: celeriter nūc oſtēdit cām: ob quā fiat necīa ꝯ inquiēs, nā b ſub c eſt: ꝑ qđ ꝛ cōuerſionē minoris oſtendit: que in parte erat affirmatiua inexiſtens.

Uigilare. A. al. ineſſe. B. Bipes.

¶ Hec figura pōt eſſe vtilis alteri cōiugationis per eaſdē terminos ꝛ ꝓpōnes ſed tn̄ tranſpoſitoe: ſi minor fiat vlis de ineſſe ꝛ maior particularis de neceſſario.

¶ Si vo qđ in parte neceſſarium eſt, nō erit ꝯclo neceſſaria: ſit enim b c in parte ꝛ neceſſarium, a vo omni c inſit: non tamen ex neceſſitate: cōuerſo igitur b c prima efficitur figura: ꝛ vlis qdē ꝓpoſitio nō neceſſaria, que aūt in parte neceſſaria: ſed quū ita ſe habeāt

ppōnes/non erat cōcluſio neceſſaria: quare neqꝫ in his. Amplius ⁊ ex terminis manifeſtum: ſit/a/vigilatio/b/bipes: in quo autē/c/animal: b/igit̄ alicui/c/neceſſe eſt ineſſe: a/ꝟo ipſi/c/ꝯtingit: ⁊/a/ipſi/b/non neceſſarium: nō enim neceſſe bipes aliqḋ nō dormire aut vigilare. Cōſimiliter ⁊ per eoſdem terminos monſtrabit̄ ⁊ ſi/a c/ſit in parte ⁊ neceſſariū.

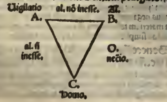
℄ Mōſtrat nūc pticulares inutiles ad queſitū necīuꝫ cōcludēdū: ⁊ inqt ꝙ ex maiore inexñte vlīter affirmatiua ⁊ minore in parte necīa/nō ſeqt̄ ꝯclo necīa: mōſtrat aūt hoc facta ad primā figurā reductione: deinde ⁊ terminis eandē refellit. ℄ Sed querit Leui Gerſonis cur ſi particularis necīa pōt ad vlem reduci p expōnē/nō ſequat̄ ⁊ in hac cōplicatione ꝯclo necīa: nāqꝫ ſi minor ſit in pte pōt optime ad vlem duci exponēdo: puta ſi dicā aliqḋ albū ex neceſſitate aial: ſub albo poſſūꝫ accipere cygnū de quo necīo ⁊ vlīter aīal verificat̄. ℄ Dicimus itaqꝫ ad hoc/quēadmodum ⁊ ſupra reſpōdimus: ꝙ expoſitio nō pōt effici in ꝓpōnibꝰ diſſimilibꝰ: ſed opꝰ eſt ambas ꝯſilis modi eſſe. [Conſilr.] Hoc eſt ſi maior exñterit neceſſaria in pte/minor ꝟo vlīter inexñs eodēꝫ pacto hoc eſt p reductionē ad pmā figurā: vex in hoc ſolo differēt: ꝙ ſupior ſolius minoris ꝯuerſione ad pmam remeabat: hic aūt ⁊ maiorē ⁊ ꝯclonē cōuertere neceſſe eſt. Per eoſdē ꝟo dixit terminos/nō tñ ſilr diſpoſitos: oportebit igitur hos variare: nā ſi eodē ponant̄ pacto/non erūt vere ꝓpōnes: ponēdū itaqꝫ eſt in/a/bipes/in/b/vigilationem: in/c/aīal: ⁊ ſyllo hūc in modū conſtruetur: ex neceſſitate aliqḋ animal bipes/omne animal vigilat/non tamen ſequitur aliqḋ vigilans ex neceſſitate eſt bipes.

Dubitatio an ſub pticulari necīa poſſit fieri expō.

Solo ꝙ nō ī in vnuliſone.

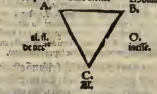
℄ Si ꝟo hic qdē pdicatiuꝰ/ille aūt puatiuus terminoꝝ: qñ vlē priuatiuū ſit ⁊ necīuꝫ/⁊ cōcluſio erit necīa: ſi eni/a/c/nulli ꝯtingit: b/ꝟo

alicui/c/ineſt: a/alicui/b/necē nō ineſſe: qñ aūt affirmatiuū neceſſariū poſitū ſit vniuerſaliter exñtēs aut in parte: aut priuatiuū ꝟm partem/nō erit ꝯcluſio neceſſaria: ſed alia quidē eadēꝫ/que ⁊ in prioribus/dicemus: termini ꝟo qñ ſit vniuerſale pdicatiuū neceſſarium/vigilatio/animal/homo: medius homo: qñ

aūt in parte predicatiuū ſit neceſſariū/vigilatio/aial/albū: neceſſe nāqꝫ eſt aial alicui albo ineē: vigilatio aūt ꝯtingat nulli/⁊ nō neceſſe alicui animali non ineſſe vigilationē: ſed qñ

priuatiuum in parte exñtēs/neceſſariū ſit/bipes/motum/animal: animal medium.

℄ Ex maiore vlr negatiua necīa/⁊ minore inexñte affirmatiua ī parte/ꝯcludit̄ necīa negatiua in pte: hoc aūt ipſe breuibꝰ exponit: qm hec ex ſupioribus ſatis plana facta fuerant: dixit aūt/a/nulli/c/ꝯtingit pro eo/qḋ eſt ex neceſſitate nulli ineſt. [Qñ aūt affirmatiuū.] Ex vna affirmatiua/⁊ altera negatiua/⁊ vna vlī ⁊ altera ī parte quatuor efficiebant̄/quātū ꝓpoſito attinet complicationes: nāqꝫ ex maiore vlīter negatiua bine fiebāt: aut enīꝫ maior neceſſaria erat aut minor: ex maiore itēꝫ in parte negatiua bine cōſilr efficiebant̄: maior enim aut necīa aut nō neceſſaria erat. Poſtea igit̄ ꝙ ex his quatuor eā explicuit/que maiorē hēbat vlīter negatiuā neceſſariā/minorē ꝟo affirmatiuā in pte inexñtē: que ⁊ ſola vtilis fuerit in ꝯnē neceſſariā: nūc reliquas tres exponit: que tale queſitū nō ꝯcludebāt: quū enim dicit/qñ affirmatiuū neceſſariū poſitūꝫ ſit vlr exñs aut in parte binas notat cōplicationes: ⁊ eam que minorē hꝫ affirmatiuā neceſſariā in parte cum maiore vlīter negatiua inexñte/⁊ eā/que maiorē retinet

in parte negatiuā inexiſtē cū minore affirmatiua vr̄r neceſſaria: quā ſo addit aut priuatiuā ſm ptē/reliquaʒ ſignificat: que ex maiore negatiua eſt in parte ꝛ nec̄ia cū minore vr̄r affirmatiua inexiſte. [Sed alia qdem.] Alis ingt oīa/que de alijs ſimilibꝰ dicta ſunt cōplicationibꝰ/ de his etiā dicēda erūt: hoc eſt faciēda erit in ꝓpōnibus cōuerſio: vt ad p̄mā reducant̄ figurā. ⁋ Sciēdū tn̄ dignū ꝙ nō de oībus trībꝰ iſtud aſſerit: ſed de ea tn̄ que maiorem vr̄r hʒ negatiuā inexiſtē/minorē ſo affirmatiuā neceſſariā in parte: hec enim particulari nec̄ia ꝯuerſa reuocat̄ ad quartū p̄me figure modū: reliq̄ ſo due per cōuerſionē ad p̄mā nequeūt figuram remeare. [Termini ſo.] Eam terminis refellit: que minorē vr̄r hʒ nec̄iaʒ cū maiore inexiſte ſm partē: puta aliqs hō nō vigilat: ex neceſſitate oīs hō aīal: nō tn̄ ſequit̄ ex neceſſitate aliqđ animal nō vigilat. [Quī aūt in parte.] Hic terminis aliā refutat cōplicationē: que ex maiore inexiſte ꝯſtat vr̄r negatiua cū minore nec̄ia ſm partē affirmatiua: que ꝙ ſupius per ꝯuerſionē fuerat refutata. [Vigilatio ꝯtingit nulli.] Hoc eſt vigilatio ineſt nulli albo: nāq ꝯtingere ſigt̄ etiā aliquī inexiſtere: quēadmodū ſupra quoq relatū eſt: fiat itaqʒ cōplicatio nulli albū vigilat/aliqđ albū ex neceſſitate eſt aīal/nō tn̄ ſequit̄ aliqđ aīal ex neceſſitate non vigilat. [Sed qđ ꝯuariū.] Reliquā ex trībꝰ refellit: que maiorē hʒ negatiuā neceſſariā in parte/minoreʒ ſo vr̄r affirmatiuā neceſſariā. [Bipes mediū/aīal.] Addit̄ ingt Alexāder in qbuſdā codicibꝰ/mediū bipes: ſed hoc ſcribētis vitiū extitiſſe aſſerit: nō enim oportere bipes eſſe mediū ſʒ aīal: qđ etiā in terminoꝝ appoſitione mōſtrauit Ph̄s: qui aīal vltimo loco collocauit ꝛ nō bipes: conſueuit enim in hac figura vltimū locū medio aſcribere: exiſtimādū igit̄ ꝙ dixerit nō bipes mediū/ſed aīal mediuʒ: nāq ſi bipes mediū poneret̄: fieri nō poſſet vt termini ad dictā cōplicationē coherērent. Hec itaq ꝯiugatio inutilis penitus cēſet̄ ad nec̄iaʒ ꝯcludēdū: lʒ nōnulli/ quoꝝ ſnīe videt̄ acceđere Aluidus/Roſ. ꝛ iſtaʒ ꝛ eam que maiorē hʒ in parte neceſſariā/minorē ſo vr̄r inexiſtē vtiles eſſe aſſerūt ad ꝯclōnē neceſſariā ꝓpea ꝙ expōne mōſtrari hoc poſſe aſſerūt. Ceterū ad hoc eadē penitus dicēda erūt: que de quarto ſcđe ſupra retulimus.

⁋ Planuʒ itaqʒ ꝙ inexiſtēdi ſyll'ſ nō eſt/niſi vtreqʒ ſint ꝓpōnes inexiſtes: ſed neceſſariſ/ eſt ꝛ quū altera ſolum ſit nec̄ia. In vtriſqʒ ſo ꝛ quū predicatiui ꝛ quūʒ priuatiui ſylli ſint/neceſſe alteram ꝓpōnem ꝯſimilem eſſe ꝯclōni: dico aūt ſi inexiſ inexiſtētē/ſi neceſſaria/neceſſariā: q̄re ꝛ hoc manifeſtuʒ/ꝙ nō poterit ꝯcl'o aut nec̄ia/aut inexiſ eſſe/niſi accipiatur neceſſaria aut inexiſtens ꝓpoſitio.

⁋ Senſus eſt: ex ſupra relatis manifeſtū eſt nō poſſe cōcluſionē colligi inexiſtē/niſi vtraq ꝓpōnū fuerit inexiſ/ poſſe aūt neceſſariā lʒ altera tn̄ nec̄ia ſit. ⁋ Verū quia Alexāder videbat hoc repugnare ijs/que ſuperius dixerat: ꝓpea multū inſudauit ad locū iſtū exponēdū: aīs enī ſi hoc ſimplr̄ ꝛ vr̄r intelligat̄/ꝙ repugnat ſupradictis: mōſtratū nāq eſſe in p̄ma figura ex maiore inexiſte ꝛ neceſſaria minore ꝯclōnē colligi inexiſteʒ: ꝓpterea ingt hoc eſſe preſſius itelligēdū: ꝙ. vʒ in tertia figura ex ambabus vr̄r affirmatiuis nō poterit ꝯcl'o inexiſ ꝯcludi/ niſi ambe ꝓpōnes fuerint inexiſtes eo/ꝙ vtralibet nec̄ia/ ꝯcl'o erit nec̄ia: qđ non erit in p̄ma: dum ambe ꝓpōnes vr̄r erūt affirmatiue: in ſcđa ſo nulla penitus fiebat cōcluſio ex ambabꝰ affirmatiuis: poſſet itaq per hec mōſtrare ꝓprietatē quandā tertie figure: nāqʒ ꝛ de hac ſermonē faciebat: ex duabꝰ igit̄ vr̄r affirmatiuis i tertia nō ꝯcludet̄ inexiſ/niſi ambe fuerint inexiſtes/nec̄ia ſo ꝛ altera ſolū ꝛ vtralibet. Alr̄ ingt idē poſſumus intelligere per inexiſtē ꝓpōnē affirmatiuā ita ꝙ ſenſus ſit: affirmatiuā nō fieri ꝯclōnē niſi vtreq ſint affirmatiue/nec̄iam ſo fieri ꝛ ſi altera ſola fuerit nec̄ia: ſed ꝑfecto non parū affectata eſt expoſitio hec. Sed ꝛ aliā idē affert expōnē ingens nō de tertia tn̄ figꝰ poſſe hoc itelligi/ſed vr̄r ꝛ de oībꝰ: nāq ſi ꝯcl'o inexiſ ſit/opʒ ambas ꝓpōnes inexiſtētes eē/hoc eſt tales/in qbus ꝑdicatū inſit ſubto: vn̄ ſi neceſſarie fuerint/erūt etiā inexiſtētes/nō aūt eꝯuerſo: quapꝓ quū altera ſit nec̄ia ꝛ altera inexiſ/ poſſumꝰ ambas nūcupare inexiſtētes. Addit idē fortaſſe melius eſſe vt ita intelligamus: manifeſtū ꝙ inexiſtēdi nō erit ſyll'ſ niſi vtreqʒ ſint inexiſtes/ac ſi dicat manifeſtū eſſe ex dictis: ꝙ eſt aliqua cōplicatio ſyll'ica: in qua fieri nō poteſt ꝯcl'o inexiſ niſi ambe ſint inexiſtes: nō enim tanq̄ vr̄r dictū intelligēdū eē. Sūt tn̄ quedaʒ etiā ꝯiugationes/in quibꝰ neceſſariū ꝯcludi nequit: niſi ambe ꝓpōnes neceſſarie fuerint: quēadmodū quarta ſcđe ꝛ q̄nta tertie: hec ille atqʒ alia cōplura: ꝛ huiꝰ ſnīe videt̄ acceſſiſſe etiā Philoponus. ⁋ Diuus tn̄ Albertus ita exponit: ꝙ non poteſt imediate ꝛ p̄mū ꝯcl'o fieri inexiſ/niſi ambe ꝓpōnes fuerint inexiſtes: ſi enim ex altera nec̄ia ꝛ altera iexiſte ſequitur inexiſ hoc nō fit imediate: ſed q̄a ex nec̄ia poſſumꝰ inexiſtē inferre. ⁋ Nos aūt multo ſecius hec audienda arbitramur ꝛ fortaſſe multo meliꝰ: nāq dicere ex nec̄io ſequi inexiſ ꝑterq̄ ꝙ abſurdū iudicamus/ſuperiꝰ etiaʒ refutatū eſt. Dicere etiā regulā iſtā ad ſolaʒ tertie cōplicationē referri ꝛ nō ſimplr̄ intelligēdā eſſe multo abſurdius cēſendū exiſtimamus: quū infra quoq eadē ferme que hic dixerat ad verbaʒ quaſi repetat. Dicimus itaq nos nō poſſe vllo pacto ꝯnē vere fieri inexiſtē/niſi ambe fuerint inexiſtes: nāqʒ ex altera nec̄ia ꝛ altera inexiſtēte/ minime ꝯcludi pōt inexiſtens verū: neq hoc vnq̄ dixit Ariſto. ſed ſemꝑ aſſeruit ꝯclōnē ſequi nō neceſſariā: ꝛ ita cēſeo ambiguitates oēs: que h̄ in loco negociū faceſſunt: euaneſcere: quō aūt intelligēdū ſit ex altera nec̄ia ꝛ altera ꝯtingēte ꝯclōnē ſeq inexiſtētē/ſuo loco declarabitur. [In vtriſq.] Quū hoc dixiſſet/ſignificauit in qbꝰ vtriſq: hoc eſt affirmatiuis ꝛ negatiuis: aut in vtriſq hoc eſt neceſſario ꝛ inexiſti: aut in vtriſq miſtionibꝰ/de qbꝰ nunc ſermonē facit: neceſſe eſt ꝯclōnē ſilem eſſe alteri ꝓpōni. ⁋ Quō aūt ſilis eē debeat ipſe dicit: nāqʒ ſi inexiſ fuerit/opʒ alterā ꝓpōnē inexiſtē eſſe ſi nec̄ia/neceſſariam: nō aūt ſi particularis extiterit ꝯcl'o opus erit alterā eſſe particularē eo/ꝙ in tertia figura/ꝛ duabꝰ exiſtibꝰ vlibꝰ/ particularis ſit ꝯcl'o: aut ꝛ tūc potētia eſt particularis: qđ declarat reductio ad p̄mā figurā per conuerſionē facta. ⁋ Sed dubitat hoc in loco Alexāder: nāq videt̄ ꝛ neutra nec̄ia ꝯclōnē colligi poſſe neceſſariā/puta hūc in modum/omne ambulās riſibile/oīs hō ambulās/oīs hō riſibilis. ⁋ Dicimꝰ hoc terminoꝝ grā tn̄ fieri non aūt ex forma ſyll'ica/ꝛ ꝓpea dictis minime repugnare: aut alr̄ ꝛ melius negamus ꝯclōnē ſimplr̄ eſſe neceſſariā: lʒ enim ſm materiam talis ſit: non tn̄ modum habet appoſitum: quod ad ſimpliciter neceſſariā ꝓpōnem exigitur.

⁋ De neceſſario itaqʒ quō ſit/ꝛ quam habet ad inexiſ differētiā/dictū eſt q̄ſi ſufficiēter.

⁋ Diximus ingt de nec̄io quaſi ſufficiēter/q̄a ꝛ infra de hoc nōnulla in mediuʒ ꝓponent̄: quō fiat/ꝛ quō differat ab inexiſte: puta ſempiterna inexiſtētia ꝛ modi appoſitōe.

Notandum.

Nota q̄ſo de mēte Alexā. Intelligēdum ſit dictū ph̄i/ ꝯclōnē ſ nec̄ nō ſeq niſi ex ꝓpōnibꝰ de neceſſe.

Expoſitio diui Alberti.

Expō ꝓpria.

Hoc vr opꝰ ei qđ ſupra dictū eſt/ꝯtrade ra ſolones ex dictis.

Inſtātia Ale.

Solutio.

Epilogus.

¶ Et hec hucuſqȝ lõga diſtulim⁹ diſputatione pmũ ex poſitis ac ꝑtractatis cõplicationib⁹/que ambas hñt neceſſarias: moꝝ de miſtione inexñtis ac neċij in pma fig⁹ occurri: refutata prius eoꝝ opinione/q inexiſtere aut ꝯtingens cõius neċio aſſerebãt: ac reddita cã/cur ſe mãe adiciat neceſſarie: quũ ſillogu de ſimplr ſyllo ſermonẽ faciat/curqȝ ſtatim poſt inexñtes cõplicationes/de neċijs ꝑtractauerit/ꝛ quare quart⁹ ſcḋe ac q̄ntus tertie modus per ipoſe nõ cõmõſtrenť/ſoluta ibidẽ dubitatione perpulchra/ac declarata expoſitione: qua dicte arguanť cõplicationes: aſſignata ibideȝ dr̃ia: qua differat a ſenſibili oſtẽſione. Deinceps miſtionẽ neċij atqȝ inexñtis aggreſſi in pma figura iunioꝝ opiones recẽſuimus: addita ibideȝ diui Alberti expõne ac refutata: cui ꝛ Alulidi Roſ. ſuper miſtione hac ſniaȝ adiũximus ac reiecimus/allata deinceps grecoꝝ expõne: quã neqȝ penitus admittendã nec oĩno reijciendã dixim⁹/iactis ibidẽ põnis mãe fundamẽtis/ſolutis moꝝ ꝛ antiquoꝝ ꝛ iunioꝝ dubitationibus: que hãc videbanť demoliri/ꝙqȝ ꝓpões quedam neceſſarie ceſenť: que nullo pacto tales ſũt vocitãde. Poſtea ꝛ Ariſtotelicas atulimus rõnes: qb⁹ poſitio ſua firmari poſſet: ſolutis ibidẽ aduerſarioꝝ ratiũculis. Cꝫqȝ Philoponus ꝛ alij ferme oẽs perperã dicant ex maiore inexñte ac minore neċia ꝯcl'onẽ ſequi inexñtẽ: ꝙqȝ non recte Alexãder dixerit iiſdẽ terminis vtilẽ quoqȝ cõplicationẽ refelli poſſe. Deinde ſcḋe figure ꝯiugationes aggreſſi ſumus declarãtes quonã modo intelligẽdũ ſit/cõtingit nulli/ꝯtra Alexãdri ſniaȝ/ſolutis inibi Philoponi quoqȝ rõnibus/firmataqȝ inſup Leonis opinione ſuper ꝓpõne inexñte: q̄due itelligẽdũ per neċiũ ex ſuppõne: ꝛ quõ faciẽdũ ſit ſatis rõnibus quartũ ſcḋe arguẽtibus. Demũ ad tertie figure miſtionẽ exponẽdã nos ꝯtulim⁹: vbi moderníoꝝ opionẽ refellimus negãtiũ ex maiore inexñte ac minore neċia ꝯcl'onẽ ſeq neċiaȝ/ſoluta ibideȝ inſtãtia Leonis deſaciẽda expõne/ſimulqȝ enarrato ſcriptoris vitio de terminoꝝ ordine ac põne/deniqȝ multiplici allata expõne: q̄ mõ nõ poſſit ꝯcl'o fieri inexiſtẽs/niſi ambe fuerint inexñtes/neceſſaria ℞o fiat ꝛ altera tñ neceſſaria. Quaſobꝛes tẽpus iam eſt vt contingẽtis definitionem ac diuiſionẽ exponẽdas aggrediamur.

¶ De contingenti. Cap. 7⁹.

De cõtingẽti ℞o poſt hec dicamus quãdo ꝛ quomodo ꝛ per que erit ſyllogiſmus. Dico aũt contingere ꝛ contingens: qḋ quũ non ſit neceſſarium/ſi ponatur ineſſe/nihil erit ꝑp hoc ipoſe: nãqȝ neċiũ equoce ꝯtingere dicim⁹.

Poſtea q̄ȝ hucuſqȝ ꝓpões ac ſyllos inexiſtẽtes tanq̄ȝ ſimpliciores/moꝝ ꝛ neceſſarios tanq̄ȝ/qui inexñtibus magis cõſimiles ſint: pertractauit atqȝ diſpoſuit. Ad tertiũ/qḋ ſupererat negociũ in pñtia ſe cõfert: hoc eſt ad enarrationẽ cõtingentiũ ſylloꝝ: ſed qm̃ iſta perq̄ȝ difficilia ſunt/nõ imerito prius quedã preponit: que dicẽdoꝝ mentẽ ac ſenſum adaperiũt. Definit itaqȝ pmũ contingẽs: qḋ pro futuris miſtionibus facit: deinceps hoc definitũ duas in partes ſecat ac deniqȝ eiuſdẽ ꝯtingẽtis dictũ de omni explicat. Ait itaqȝ poſt ſuꝑadicta enarrãdũ eſſe in qua figura ac modo ꝛ ꝑ quas ꝓpões in ꝯtingẽtibus efficiaǔ ſylli. [Dico aũt ꝯtingere ꝛ ꝯtingẽs.] Hoc in loco definitionẽ ꝯtingenti aſcribit inquiens dico/quaſi innuẽs: ꝙ alij nõnulli alr accipiãt contingens/quẽadmodũ infra legẽtibus planũ fiet: ego aũt ais appello ꝯtingere ſeu ꝯtingẽs/hoc eſt ſiue modũ accipias ꝯtingẽtis per ſe/ſiue etiã vt determinat ꝓpõnis ꝑdicatum: ꝯtingẽs igiť ſm Ariſtotelicã opionẽ eſt: qḋ ꝛ non neceſſariũ eſt/ꝛ ſi ponaǔ eẽ ex eo nullũ ſequiǔ ipoſſibile.

Que ſint per tractanda de contingẽti.

¶ Ubi ſcias/quẽadmodũ ꝛ Alulidus Roſ. optime notat: ꝙ varie circa finitionẽ iſtã extitere antiquoꝝ expõnes: quũ enim quẽadmodũ ꝛ ſupꝛa recẽſuimus ꝯtingẽs triſariã accipiaǔ pro neċio pro inexñti/ꝛ pro poſſibili: in quo ꝑdicatũ ſubꝛo nõ ineſt: ſed ineſſe põt: nõnulli quẽadmodũ Abumaçar voluere/definitionẽ iſtã cõcȝ eẽ poſſi ꝛ inexñti/ita ꝙ oẽ illud ꝯtingẽs nũcupeǔ: qḋ nõ eſt neceſſariũ: hãc igiť Abumaçar ſniaȝ ſecutus dixit finitionem iſtã/quẽadmodũ ꝛ reliq̄ue oẽs/ex gñe ac drijs cõſtituaȝ eſſe ꝛ qm̃ deſcriptiones maxime innoteſcũt per ꝓprias paſſiones/ob id vltimo propꝛiam etiaȝ paſſionẽ adiecit. Sm itaqȝ opionẽ viri iſtius genus hac in definitione erit dictio illa qḋ/q̄ ꝛ inexñs cõpꝛehẽdit ꝛ poſe: dr̃ia ℞o erit: qḋ addiť nõ neċiũ: nãqȝ ꝑ hanc ſecludiǔ a quacũqȝ alia ꝓpõne: qḋcũqȝ nãqȝ nõ neċiũ eſt illḋ eſt ꝯtingẽs/ꝛ ecõuerſo: qḋ ℞o ſubinde adijciť/quo poſito ineſſe/vult non drĩaȝ eẽ/ſed ꝓpꝛiũ quoddã eius nãm ꝯſis ꝯtingentis: qḋ vere ꝯtingẽs/qḋqȝ in potẽtia eſt: nãqȝ nõ oẽ ꝯtingẽs hic definitũ poni põt in eſſe: ſi enim fuerit inexñs: q fieri põt vt inexiſtere adhuc ponaǔ: ꝛ ꝑpea dixit hoc nõ drĩaȝ ſȝ ꝓpꝛiũ quoddaȝ eſſe ex ꝓprijs ꝯditib⁹ ꝑtes ꝯtingẽtis hic deſcripti: ꝛ quũ dixit nõ neċiũ intellexit priuationẽ modoꝝ oĩum neceſſarij/hoc eſt neceſſarij ſimplr atqȝ abſolute/quẽadmodũ dicimus/hoieȝ eẽ aĩal neċiũ vocari: ꝛ neċij ſm qd/quẽadmodũ illud vocam⁹ neċiũ/qḋ reſpectu tpis neċiũ dĩ puta ꝑteriti/quẽadmodũ: Ceſar fuit dictator: pñtis vt: Matthe⁹ cõponit vel matthe⁹ eſt hõ: futuri ceu ſi dicã/cras incipiẽt halcyonij dies: ꝛ q̄a dixit ſi ponaǔ ineſſe/notat Leo ꝙ nõ eſſe triſariam dici põt/qḋ nullo modo eſt/quẽadmodũ chimera/aut tragelaph⁹: ꝛ ꝑpea hoc ſeclaſit quũ ingt/qḋ quũ nõ ſit neċiũ: naȝ chimerã nõ eſſe eſt neċiũ: ſi eni ipoſe eſt eſſe/neċiũ eſt nõ eſſe. Scḋo mõ: illud dĩ nõ eẽ/qḋ in aliquo tpe eſt/in aliquo minime: ꝛ quũ eſt nõ ꝑt nõ eẽ/ꝛ quũ nõ ẽ nõ põt eẽ: vñ ſi nõ fuerit ꝛ ponaǔ eẽ/ex eo ſequiǔ ipoſe: quẽadmodum eclipſis ac defect⁹ lune: vnde fortaſſe apte idẽ/addit particulã illã ex quo nõ ſequiǔ ipoſe vt ob hoc ſecernat/iſtiuſmodi poſſia/ſeu nõ exñtia. Tertio modo nõ eẽ dicíǔ/qḋ nõ eſt q̄dẽ: in eo tñ tpe/in quo nõ eſt/ſi ponatur eſſe/ex eo nullũ ſequeť ipoſe: quẽadmodũ Dnĩcũ Rhetorẽ Homericã lectionẽ cras nõ eẽ lecturũ. ¶ Hec ille.

Non eſſe triſariam dici.

Uerũ igr Alulidus Roſ. ſnia optimi expoſitoꝝ omniũ inter peripateticos hoc eſt Alexãdri ſecus ſe hȝ: ait eniȝ ille q̄ſi ad verbũ. Tractaturus de ſyllis ꝯtingẽtib⁹ pmũ definit qd ſit ꝯtingẽs: definit aũt non qḋ equiuoce dicíǔ: nãqȝ equiuoca nõ definiunť: veꝝ diſtingnẽs ꝯtingens a neċio ꝛ inexñti: mõſtrauit eni/ꝙ ꝯtingẽs de his dicitur: tñ quũ ingt/ſi ponaǔ ineẽ: ſignificat/ꝙ vltra hoc/ꝙ non eſt neceſſariũ/nõ eſt etiã inexñs: hoc eniȝ ꝯtingẽs eſt: qḋ tertio modo dicebať ꝯtingẽs differẽs a neċio ꝛ inexñti: eſt aũt ꝓpꝛie ꝯtingẽs/qḋ nõ eſt: ſi ℞o ponaǔ eſſe/nullum ipoſe ꝯſis hȝ: ꝛ hoc eſt/qḋ dicíǔ: qḋ quũ nõ ſit/ſi ponatur in eẽ: nãqȝ qḋ nõ eſt/neqȝ neċiũ eſt: nõ tñ ecõuerſo: aut ꝛ vtraqȝ negauit a ꝯtingẽti ꝛ neċiũ ꝛ inexñs: neceſſariũ quũ dixit/qḋ quũ nõ ſit neceſſariũ: inexñs quũ addidit ſi ponaǔ in eſſe: neceſſariũ etenim ꝛ de vere neċio ꝑdicatur ꝛ de inexñte: nã qḋ ineſt alicui/neċiũ eſt ineſſe/quouſqȝ inſit. ¶ Uñ ꝛ Theophꝛaſtus ꝑ ꝑoꝝ analyticorum ſcribẽs de neċij ſignificatis ita ingt. Tertiũ eſt inexiſtẽs: qm̃ enim inexiſtit/tũc nõ poteſt non inexiſtere. Hec ille. ¶ Propꝛiũ itaqȝ erit ꝯtingẽtis: quũ nõ ſit/ꝙ ſupponaǔ eẽ: nãqȝ ſi q̄s acciperet inexñs ex eo/nõ ſequereť ipoſe/

Expõ Alex.

Theophraſt⁹ ꝑmo prioꝝ.

Uarie opiones circa deffinitionẽ cõtingentis.

Quid opinat⁹ ſit Abumaçar ḋ ꝯtigẽti.

ꝛ nõ accõmodabiť etiã inexiſtẽti:q̃re ꝓpriũ erit ipſi⁹ ʒtin
gẽtis nõ hoc tñ/qd̃ eſt nõ eẽ:ſed totũ iſtud/ꝙ qñ nõ exi
ſtẽs ſupponať exiſtere/nihil ʒtingat ĩpoſſe. ❡ Hacten⁹
Alexãder q̃ſi ĩ ſũma ꝛ cõplura alia:quãobrẽ ſ3 viri iſti⁹
expõnẽ gen⁹ erit/nõ neceẽ/hoc eſt/qd̃ in actu nõ exiſtit/
nõ tñ neceẽ nõ exiſtit:ꝛ ita erit gen⁹ ꝓpinquũ ĩ deffinitiõe
poſitũ:deinde qd̃ ſequiť erit dĩa:qd̃ ſi ponať ineſſe ex eo
nil ſeq̃ť ĩpoſſe:dico igiť ʒtingẽs eẽ nõ neceẽ:q̃a ſi ſupius
dixim⁹ neceẽ ẽt vocari ʒtingẽs:hoc dixim⁹ equoce:hoc
eſt ſm idẽ nomẽ:diuerſas ꝟo rõnes:neq3 dixeris/qd̃ nõ-
nulli autumãt hoc/qd̃ eſt poſſe eẽ/vnã eẽ rõnẽ ʒtingẽtiũ
oĩu3:nã ſi de illis dicať/equoce ẽt diceť:quẽadmodũ ſu-
Expõ aliorũ. pra ſatis mõſtrauimus. ❡ Alij aľr exponũt/ſ3 ꝑperã: ſi
ingunt aliqñ ʒtingẽtia dicim⁹ neceẽ/hoc dicim⁹ equo
ce:veluti quũ dicim⁹ neceẽ eẽ holez comedere:ꝛ oẽ qd̃
Argumẽta ʒ eſt dũ eſt/neceẽ eẽ. ❡ Sed qm̃ vtraq3 harũ expõnũ ma
expõnẽ Alex- ximẽ authoritatis aſſertores h3/ꝛ validiſſimis ꝓterea fir
mať rõnib⁹:idcirco nõ ab re factur⁹ ero:ſi ad vtrãq3 partẽ
argu̇ta adducens paulo licentioſius euagauero. Mõſtro
itaq3 pmũ Alexãdri expõnẽ nõ recte ſe hẽre:nãq3 ſi ʒtin-
gẽs de nõ exñte tñ ꝟificareť/falſum ꝓtuliſſet ꝓhs quũ
infra dicit/ʒtingẽs eẽ nõ neceẽ/ꝛ nõ neceẽ ʒtingẽs:non
neceẽ enĩ nõ ſolũ de vero ꝓdicaẽ ʒtingẽti/ſ3 ẽt de inexi
ſtẽti:quẽadmodũ ſupra retulim⁹:q̃re ſi ʒtingẽs ꝛ nõ ne-
ceſſariũ:cõuertunť:erit ẽt inexñs ʒtingẽs. Preterea ĩq̃t
infra Ariſto.ꝙ ʒtingẽs hic deffinitũ ʒuertiť in oppoſitã
qualitatẽ:ſit igiť ita ꝙ ſocrates non currat:planũ ꝙ iſta
vere diceť ʒtingẽs:ʒtingit ſocratẽ currere:que ſi ĩ opp̃m
ʒuertať:puta in hãc ʒtingit ſocratẽ non currere:ꝛ ʒtingẽs
tñ de eo dicať/qd̃ nõ ineſt/ſ3 põt ineſſe:nõ ʒtingens ſed
inexñs dicẽda erit affirmatiua ex trãſpõne ꝓdicatũ eteni
Argumẽta ʒ qd̃ eſt nõ currere actu ineſt ſubto. ❡ In oppoſitũ ʒtra
Abumazarẽ Abumazarẽ ſunt ẽt argutiſſime rõnes:ꝛ pmũ q̃a nõ aľr
ꝓ Alexãdro. hic accipiẽdũ eſt ʒtingẽs/q̃3 ſupra/vbi de ʒtingẽti ſe di-
cturũ pollicebať:ſed ibi de ʒtingẽti poſſi ꝑtractabat:igiť
ꝛ hoc in loco ʒtingẽs poſſe deffinit:qd̃ potẽtiã ſolam dicit
ꝓdicati ad ſubm. Preterea ʒtingẽs diſtinguit infra in na
tũ ꝛ infinitũ:ſed iſte partes ac ſpẽs ſunt ʒtingẽtis poſſi/
nõ aũt inexñtis:ſeq̃ť itaq3 ʒtingens poſſe tñ hic deffiniri.
Ampli⁹ infra in miſtione inexñtis ꝛ ʒtingẽtis dum mõ-
ſtrat cõplicationes illas ꝑ ĩpoſſe/iubet ʒtingẽtes fieri in-
exñtes/q̃ volebat illas in potẽtia/nõ in actu eẽ. Adde ꝙ
inferi⁹ Ariſto.ĩq̃t ex maiore negatiua inexñte ac mino-
re affirmatiua ʒtingẽte ſeq̃ ʒñẽ nulli ineẽ ex neceitate nõ
tñ ʒtingẽtẽ ſm dictã determinatõe3:ſ3 quẽadmodũ ĩfra
elucidabim⁹ inibi ſequiť ʒ inexñs aut ʒtingẽtis equoci:
nõ igiť finitio hec cõprehẽdit inexñs:ſ3 tñ qd̃ ĩ potẽtia
eſt. Idẽ mõſtrari poſſet ex ꝟo/q̃ dicit in miſtione neceij ꝛ
ʒtingẽtis ex maiore neceia negatiua ac minore ʒtingente
affirmatiua. Demũ nõne planũ h̃ facit ipſemet/dũ ĩq̃t/
qd̃ quũ nõ ſit neceẽ ſi ponať ineẽ:nãq3 inexñs nullo mo
liquet pacto poni põt ineẽ:quũ iã in actu3 exierit. ❡ Ad
Solo dubõ- dubitationẽ iſtã rñdem⁹ deffiniri hic ʒtingẽs tñ in potẽ-
nis quo dimat tia qd̃ ſupius poſſe nũcupauit:qd̃ eſt/quũ ꝓdicatũ ſubto
ʒtigẽs ĩ po⁹. nõ ineſt:ſ3 põt ineſſe. ❡ Et ad pore rõnẽ in opp̃m dicũt
Solo p⁹ rõ- nõnulli nõ fuiſſe vľr illd a ꝓhõ platũ/ꝙ oẽ ʒtingẽs ſit
nis in opp̃m. nõ neceẽ/ꝛ oẽ nõ neceẽ ʒtingẽs ſed factã q̃ſi fuiſſe con
uerſionẽ vľis affirmatiue:puta oẽ ʒtigẽs eſt nõ neceẽ/ꝛ
aliqd̃ nõ neceẽ ʒtingẽs:quapꝑ dixit ẽt ſup̃ q̃ſi ambigẽs
aut eadẽ ſunt aut ʒſequũť ſeiuicẽ:ceu ſi vellet nõ neceẽ
Cõtra ſolõnẽ in plus quodãmõ ſe hẽe q̃3 ʒtingẽs. ❡ Sed ʒ rñſionẽ:ſi
quattuor ꝓpõnũ ſibiinuicẽ ʒdicẽtiũ due ʒuertunť:reliq̃
ẽt ʒuertenť:veꝝ iſte nõ ʒtingẽs eẽ ꝛ neceẽ nõ eẽ/ʒuerti-
biles ſunt:q̃ ꝛ reliq̃ due ʒuertenť:ʒtingẽs eſſe/ꝛ nõ neceẽ
Alia rñſio. nõ eẽ:qd̃ fuerat mõſtrandũ. ❡ Aľr dicũt nõnulli ꝙ ne-
ceſſariũ duo notat/ꝛ ꝓdicatũ actu ſubto ineẽ/ꝛ ita ẽt ineẽ
vt nõ ineẽ nequeat:q̃re ꝛ ſuũ opp̃m nõ neceẽ duo ĩidẽ3
ſignificabit ꝛ ꝓdicatũ nõ ineẽ ſubto ꝛ qd̃ quum nõ inſit/
poſſit ẽt ineẽ:ꝛ h̃ a ʒtingẽti poſſi nullo mõ ſeiungiť:vñ ſi
nõ neceẽ lati⁹ accepis:vt.v3.de inexñti ẽt ꝓdicať ꝛ alte-
rã tñ neceij legẽ ac ʒditionẽ deſtruit/ꝛ nõ vtraſq3:tunc ꝛ
ʒtingẽs latius accipiẽdũ erit:q̃re ſi ꝓſſius capias ʒtigẽs/
latius ꝟo nõ neceẽ:tũc in plus erit nõ neceẽ q̃3 ʒtigẽs:
vñ hñ ĩfra dicet Ariſto.aut eadẽ ſunt:puta ſi eodẽ modo
vtraq3 accipianť aut ſeinuicẽ ʒſequunť/ſi vnũ lati⁹/pceſ-
ſius alteꝝ ſumať. Ad alterã rñdet Alexãder inquiens/ꝛ
iſtũ vere eẽ ʒtigẽtẽ/ʒtingit ſocratẽ nõ currere:vñ ait q̃ſi
ad ꝟbũ nõ ꝓpea ꝙ in quo ʒtingẽ eẽ verũ eſt/in h̃ ꝛ ʒtin-
gere nõ eẽ id opꝫ/qñ alterũ veꝝ ꝛ alteꝝ veꝝ eẽ:ſ3 vt ei⁹
ꝟbo vtar παζὰ μέρος, h̃ ẽ alternatĩ:nõ.n.qñ nõ ieſt/tũc
ʒtigit nõ ineẽ/ſ3 qñ ineſt:nãq3 qd̃ ʒtingit ineẽ nõ inexñs/
hoc ʒtigit ꝛ nõ ineẽ qñ inerit:quaſobres ʒuertenť iſte in
hũc ſenſu3 ʒtingit ſocratẽ currere/q̃a nõ currit/ꝛ ʒtingit
eundẽ nõ currere/ſi ponať currere:ita ꝙ ſemꝑ ſupponẽ
dum eſt ꝓdicatũ nõ ineſſe ſubto:q̃re qd̃ nõnulli addidẽ
dicẽtes ſi ponať ineẽ vel nõ ineſſe/ꝑperã addũt:ſed his
tranſactis iam ad reliqua tranſeamus.

❡ Q: aũt hoc eſt ʒtingẽs/manifeſtu3 ꝛ ex ne-
gationib⁹ ꝛ affirmationib⁹ oppoſitis:nã nõ
ʒtingit ineſſe/ꝛ ĩpoſſe ineſſe/ꝛ neceſſe nõ ineẽ
aut eadẽ ſũt aut ʒñria ſeinuicẽ:q̃re ꝛ oppoſi
ta ʒtingit ineẽ/ꝛ nõ ĩpoſſe ineẽ/ꝛ nõ neceẽ nõ
ineẽ/aut eadẽ ſũt aut ʒñria ſeinuicẽ:de oĩ enĩ
affirmatio aut negatio erit/igitur ʒtingẽs nõ
neceẽ ꝛ nõ neceſſarium contingens:

❡ Mõſtrat ꝓdictã deffinitionẽ recte ſe hẽe ꝑ regulã/quã3
in 2⁰ poꝝ volumine ac p̊ de celo expoſuit:vbi ait/ꝙ q̃rũ
ʒdictionũ alie ptes ſeiuicẽ ſequũť/haꝝ reliq̃s ptes neceẽ
eſt ſeinuicẽ ſeq̃:qm̃ de q̃l3 dĩ altera ʒdictiõis ptiũ exẽ
pli gr̃a affirmationes due/a/ꝛ/b/q̃b⁹ ʒdicãt/c/ipſi/a/ꝛ/d/
ipſi/b/ꝛ ſequaẽ/a/affirmationẽ/b/affirmatio:ſequeť/c/ne
gationẽ/d/q̃3 negatio:ſi enĩ nõ ſit vera/vera erit affirma
tio/b/nã de q̃l3 dĩ altera ʒdictiõis ptẽ ꝛ ſi h̃/ꝟa erit ꝛ/a/
affirmatio:nãq3 ſeinuicẽ ſequebanť/a/ꝛ/b/q̃re duo ʒdi-
ctoria ſil ꝟificari ʒtinget:qd̃ fieri nequit:hoc aũt mõſtra
to verũ qd̃ ĩq̃t ꝓhs:ſi enĩ nõ ʒtigit eẽ ꝛ ĩpoſſe eẽ/ꝛ neceẽ
nõ eẽ/aut eadẽ ſũt/aut ʒſequunť ſeinuicẽ: quẽadmodu3
oẽs ꝓcedũt ꝛ monſtratum eſt in libro περὶ ἑρμηνείας s.2⁰
ꝓlanũ ꝙ ꝛ hoꝝ ʒdictoria/ʒtingit eẽ nõ ĩpoſſe eẽ/nõ neceẽ
nõ eſſe:cõtingens igiť nõ ĩpoſſe eſſe/ꝛ nõ neceẽ nõ eſſe.

❡ Accidit aũt oẽs/que ſm ʒtingẽs ſũt ꝓpõ-
nes/ʒuerti ĩter ſe:dico aũt non affirmatiuas
cũ negatiuis:ſed quecũq3 affirmatiua3 hñt
figurã ſm oppõnẽ:vt ʒtingere ineſſe cu3 eo
qd̃ eſt ʒtingere nõ ineſſe/ꝛ oĩ ʒtingere cũ eo
qd̃ eſt nulli ʒtingẽ:ꝛ nõ oĩ ꝛ alicui cũ eo/qd̃
eſt/alicui non. Eodẽ aũt mõ ꝛ in aliĩs. Qm̃
enĩ ʒtingẽs nõ eſt neceẽ:nõ neceẽ ꝟo ʒtin
git nõ ineẽ:planũ ꝙ ſi ʒtingit/a/ineẽ/b/ʒtigit
ꝛ nõ ineẽ:ꝛ ſi oĩ ʒtingit ineẽ/ꝛ oĩ ʒtingit nõ
ineẽ. Cõſiľr aũt ꝛ ĩ affirmatiõib⁹ ĩ pte:nãq3
eadẽ demr̃atio:veꝝ tales ꝓpõnes affirmati-
ue ſũt ꝛ nõ ꝓuatiue:ʒtingit enĩ ad ſiĩitudinẽ
ipſi⁹ eẽ ordinaẽ:quẽadmodũ dictũ eſt pri⁹.

❡ De ʒuerſione

Quō ſint ſel|ligēde negō|nes in ꝯtingē|ti ſm Alex^m.

¶ De ꝯuerſione ꝯtingētis q̄ in ſequentib⁹ viſurus eſt/nūc ſmonē facit:eſt aūt ꝯuerſio hec/queadmodū ⁊ ſuꝑ retu|lim⁹:quū idē terminoꝝ ordo ſuaſ/ſola q̄litate variata: ait q̄ ꝯtingētis ꝓpriū eē/vt ꝯuertaſ. ¶ Hoc eſt vt ſequā|tur ſeinuicē affirmatiões ⁊ negōnes:dico īqt Alexāder negōnes ſm ꝯtingēs/nō ꝯtingētis ipſi⁹ negōnes:dīt eniꝫ eodē referētē negatio ꝯtingēs ⁊ ꝯtingētis negatio:queād|modum ⁊ neceſſaria negatiua/⁊ neceſſarie negatio:nāq3 hec neceſſe non eſſe/neceſſaria eſt negatiua:hec aūt non neceſſe eſſe/neceſſarie negatio:que proprie eſt negatiua: altera ꝟo ſimplr quidem eſt affirmatio/totum ꝟo hoc neceſſaria negatio. Conſimilr ⁊ in cōtingentibus/ꝓpria contingētis negatio nō contingit eſſe: contingens ꝟo ne|gatio/que ꝓprie affirmatio eſt/cōtingit nō eſſe/hoc etiaꝫ volebat Diuus Seuerin⁹ in libro de ſyllo hypothetico: accidit aūt ꝯtingētes affirmatiuas ⁊ negatiuas ſeinuiceꝫ conſequi ⁊ ꝯuerti inter ſe puta vl'es affirmatiue in nega|tiuas vl'iter/particulareſq3 itidem affirmatiue in negati|uas in parte:non tñ ob hoc vl'es cōuertenſ in particula|res:lꝫ enim ſi ꝯtingit oēm hoīeꝫ currere ꝯtingat ⁊ aliquē nō currere/nō tñ retrocedūt. Conuertenſ itaq3 indefini|te inter ſe:puta ꝯtingit eſſe/ꝯtingit nō eſſe/⁊ vl'es/vt ꝯtin|git omni ineſſe:cōtingit nulli ineſſe/⁊ particulares/ceu ſi contingit alicui/ꝯtingit nō omni vel alicui nō ineſſe. He enim ſunt/que nō ꝓprie ſunt negatiue ſed negatiuaꝫ tñ hñt figurā. Cōuertunſ igiſ/ꝯtingit aliquē hoīeꝫ currere/ ⁊ ꝯtingit aliquē hoīem non currere:ſuppoſito etiā q̄ de vno ⁊ eodē ꝟificenſ:nā ſi de alio ⁊ alio dicerenſ:nō ſolū cōtingētes/ſed ⁊ inexiſtētes ⁊ nečie ſimul verificarētur. Uerū lꝫ hoc pacto voluerit Phs ꝯtingētes ꝯuerti ꝓpō|nes:hoc tñ negauit eius ſocius Theophraſtus. Ob quaꝫ ꝟo rōnē/inferius elucidabimus. Modernioꝝ ꝟo non|nulli dicūt ſi tales ꝯtingētes l ſenſu accipianſ diuiſionis q̄ vtiq3 cōuertenſ in oppoſitā qualitatē:ſinaūt in ſenſu cōpoſitionis ſumanſ/negant talē fieri poſſe cōuerſionē: non enim inquiūt ſequiſ/nullū ex̄ris eſſe hoīem eſt ꝯtin|gens:ergo omne ex̄ris eſſe hoīem eſt ꝯtingēs. Ceterū hec mere ſunt nuge ⁊ caſſe (vt dicit) glādes:nāq3 ⁊ in q̄cūq3 ſenſu ꝯuertunſ tales ꝓpōnes/⁊ inſtātie etiā puetiles ad|modum ⁊ nullius ſunt momēti:queādmodum vel ceco clarū eē pōt. [Eodē aūt modo.] Hoc dixit quaſi innuēs alias equalētes ꝯtingētibus:puta poſſibile eſſe/poſſibile nō eſſe nō neceſſe eſſe/non īpoſe eſſe. [Quū enim.] Cām aſſignat ob quā ꝯuertanſ affirmatiões negationib⁹:qm̄ enim ꝯtingēs eſt nō neceſſariū:nō nečiuꝫ ꝟo ꝯtingit etiā nō eē:igiſ qd̄ ꝯtingit eſſe ꝯtingit ēt nō eē. [Uerū tales.] qd̄ ſupra dixerat/nūc exponit:q̄ nō ꝯuertunſ affirmati|ue cū vere negatiuis/ſed cū hīs/quecūq3 negatiuā hñt fi|gurā:ſunt aūt ſꝫ veritatē affirmatiue:nāq3 queādmodū in ꝓpōnib⁹ inex̄rib⁹/tūc efficiebaſ negatio/quū nega|baſ eſſe ipſm:ita ⁊ in modalib⁹ vere tūc appellabiſ nega|tio:quū modus q̄ ipſi⁹ eē vicē obtinet/negōne deſtrueſ. Nicephorus tñ in ꝑmo introductorij cōpendij velle vī vere eā dici negōnē:in qua negeſ ipſuꝫ eſſe:ac ne multis agā:que ipſe dicit in mediū adducā:ait enī ad verbū:vt aūt ⁊ in ꝓpōnib⁹ cū modo/vt decet/fiat negatio/cuꝫ mō negatio cōſtruēda eſt:hui⁹ enī qd̄ eſt ꝯtingit ſocratē am|bulare/negatio eſt/nō ꝯtingit ſocratē ambulare:hoc aūt/ qd̄ eſt ꝯtingit ſocratē nō ambulare/ex trāſpōne eſt affir|matio:huius aūt negatio/nō ꝯtingit ſocratē nō ambula|re. Fit eniꝫ negatio in huiuſcemodi ꝓpōnib⁹ ⁊ ſi ipſi eſt applicet negatio:quū ipſuꝫ eſt accepimus ſm actū in ta|libus ꝓpōnib⁹ actualr ponētes nō ſolū ſubintelligētes ipſum:queādmodū/qm̄ nō dicim⁹/poſe ſocratē philoſo|phari:ſꝫ quū/poſe eſt ſocratē philoſophari:hui⁹ enī affir|mationis negatio/⁊ que eſt non poſe eſt ſocratē phari/⁊ que eſt/poſſibile non eſt ſocratē phari:ſatius tñ ⁊ tutius ſm omnes negationes in ꝓpoſitionibus cuꝫ modo ꝓpo|nere negationē modo/ſiue habeāt/ſiue non habeant eſt adiacens:⁊ affirmationis/que eſt poſſibile eſt ſocratem phari/negationē ponere nō poſſibile eſt ſocrateꝫ phari: ⁊ in alijs aūt facere cōſimiliter. Hec ille:verum iſta ma|gis ad libruꝫ attinent περὶ ἑρμηνείας. [Queādmodū dictum eſt prius.] Hoc eſt in libro de interpretatione:ex quo īqt Alexander mōſtrare poſſumus de interpreta|tione libꝝ Ariſtotelicū eē/nō aūt ſubdititiū:veluti male opinabaſ Andronicus Rhodius. Aut ⁊ ſ ſuꝑ dixit vbi agebat de modaliū cōuerſione ad calcem illius capitis.

¶ Determinatis ꝟo his rurſum dicimus/q̄ ꝯtingere ſm binos diciſ modos:vnuꝫ eo q̄ vtplūmū fit ⁊ deficit nečiuꝫ/vt caneſcere ho|mineꝫ vel augeri aut minui:aut penitus qd̄ aptū natū eſt eē:hoc enim nō ꝯtinuū qdē hꝫ nečiuꝫ:ꝓpea q̄ nō ſemꝑ eſt hō:atqui dū hō ſit aut ex neceſſitate aut vtplūmū eſt. Aliud ꝟo ipſum infinitū:qd̄ ⁊ ſit ⁊ nō ſit poſſibile: vt ambulare animal/aut ambulāte terremotuꝫ fieri/aut oino quod a fortuna fit:nil eniꝫ ma|gis ſic aptum eſt natū/q̄ꝫ in contrarium.

¶ Secat nunc ꝯtingens ſupra definitū duas in partes in natum atq3 infinitum: eſt aūt referēte Alexādro diuiſio hec veluti generis in ſpēs/aut totius in partes:quas tres facit in expōne ſua Aluidus Roſ. vt in pluribus/vt in paucioribus/⁊ equaliter:has etiā ſupra recenſuimus:ſed Ariſtoteles tria hec ad duo redegit/natum atq3 infinitū. Hoc aūt iſta de cauſa factitatū fuiſſe arbitror:ꝓpterea q̄ vtraq3 ꝯtingentia ⁊ vt in paucioꝛib⁹ ⁊ equalr indeter|minataꝫ quandā nām hñt:⁊ ob id exiſtimo fuiſſe iſthec infinita vocitata:cōtingēs enim equalr ꝓpter hoc infini|tum atq3 indeterminatū diciſ q̄a nō magis ſic q̄ꝫ ſic de|terminaſ:ſed ad vtrāuis partē flectiſ:vt in paucioribus ꝟo infinituꝫ vocaſ/q̄a quaſi ſine cauſa fit/caſu puta aut fortuna:⁊ q̄a penitus infinitū eſt ⁊ incertū:nāq3 neceſſa|riuꝫ illud eſt/qd̄ maxime finitū ⁊ determinatū diciſ:ſe|cundo/qd̄ neceſſario ꝓximius:hoc aūt eſt cōtingens vt in pluribus:qd̄ aūt maxime diſtat a nečio ac determina|to/nō iniuria infinitū atq3 indeterminatū vocaſ:vt eq̄li|ter contingens/⁊ adhuc magis/qd̄ in paucioribus: vnde inquit Alexāder fingamus lineaꝫ diuidi duas in partes inequales/ex hac ſectione cauſabuntur duo contingētia/ vt in pluribus atq3 vt in paucioribus:ſi ꝟo eandeꝫ par|tiamur in duo equalia/ contingens erit equaliter. [Hoc enim non cōtinuum.] Cauſas tradit ob quas contingēs vtplurimū non eſt neceſſarium:⁊ inquit has binas eſſe/ vnam ex parte ſubiecti alteraꝫ ratione predicati:ex par|te quidem ſubiecti/veluti ſi naturaliter debeat homo ca|neſcere in ſenectute:accidit plerūq3 hoc non fieri:propte|rea q̄ homo anteq̄ꝫ ad ſenectutem deueniat prius inte|ribit:ex parte ꝟo predicati/quoniam lꝫ ad id etiam eta|tis perueniat/non tamen orientur cani:⁊ hoc eſt/ qd̄ ipſe dixit:hoc enim non continuum quidē habet neceſſariū: propterea q̄ non ſemꝑ eſt hō:ſi ꝟo ſemꝑ eſſet hō/nō tñ adhuc ſemꝑ caneſceret in ſenectute / ſed aut ex nečitate aut vtplūmū caneſceret:ex nečitate qdē/ſi tale ꝑdicatuꝫ neceſſariā hēret ad ſubꝫ habitudinē/vtplurimum ꝟo/ſi nō neceſſariā:queādmodū in ꝓpoſito ſupponimus:nōnulli ꝟo alr exponūt dicētes motū ad caniciē nečiuꝫ eē/ipſaꝫ

Diuiſio ꝯtin|gētis eſt gñis in ſpēs.

Quare cōtin|gēs eq̄le ⁊ in paucioꝛib⁹ infi|nita vocent.

vo canitiē nō neccīaʒ:ſʒ prior expoſitio multo antiquior. [Alium.] Nūc alterū ꝯtingēs exponit/qđ infinitū nūcu-paṫ:qđqʒ bifariā dicit eq̄lr atqʒ vt in paucioꝛib⁹:ꝯtin-gens equalr ſignificauit/quū dixit:qđ ⁊ ſic ⁊ nō ſit poſe: vt in paucioꝛib⁹ dum ait/aut oino qđ a fortuna fit:⁊ exē-plo etiā vtrūqʒ notauit/equalr/quū dixit/ambulare aial: vt in paucioꝛib⁹ duʒ ingt aut ambulāte terremotū fieri.

¶ Conuertitur itaqʒ ſm oppoſitas ꝓpōnes vtrūqʒ contingētiū:non codē tñ modo: ſed qđ aptum natū eſt eſſe cum eo/qđ eſt/nō ex neceſſitate ineſſe:ſic enim ꝯtingit nō caneſce re hoiem:ipſuʒ vo infinitū cū eo/qđ eſt/ni-hil magis ſic/ꝙ illo modo ſe habere aut ha-bitum ire. Uerū ſciētia ac ſylls demonſtra-tiuus de ipſis qdē infinitis nō eſt/eo ꝙ inoꝛ-dinatū eſt mediū:de apte vo natis eſt:⁊ fer me rationes ⁊ cōſiderationes fiunt de ſic cō-tingentibus:de illis aūt accidit quidem fieri ſyllm/non tñ cōſueuerūt queri. Hec igiṫ ma-gis determinabunṫ in ſequētibus. Sed nūc dicamus quādo ⁊ quomodo ⁊ qs erit ſylls ex contingentibus propoſitionibus.

¶ Quia ſuperius ſimplr dixerat ꝯtingēs ad oppoſitū cō-uerti:nūc ideʒ hoc preſſius ⁊ in ſpecie declarat inquiens vtrūqʒ ꝯtingētiū/hoc eſt natū atqʒ infinitū conuerti ſm ꝓpōnes oppoſitas:differre tñ inter ſe:ꝓpea ꝙ ꝯtingens natū nō ꝯuertiṫ in natū amplius/ſed in nō neceſſarium: ceu ſi dicā:ꝯtingit hoiem caneſcere in ſenectute verteṫ in iſtā:ꝯtingit hoiem nō caneſcere in ſenectute:qđ natū non eſt/ſed nō neceſſariū:vbi per nō neciuʒ intelligūt nōnul lī ꝯtingēs in gn̄e/ſeu poſe illud alrū:qđ nos ſupra ⁊ nega-uimus ⁊ demoliti ſumus.

Alr ſʒ Alex. cōuerti ꝯtin-gēs ad oppo-ſitā qualitatē.

¶ Quapp ſecius Alexander: cōuertiṫ ingt ⁊ ſm oppoſitas ꝓpōnes vtrūqʒ ꝯtingen-tiū/nō codē tñ mō:ſed de eo/qđ vtplimuʒ dī/verum eſt aſſerere/ꝙ ꝯtingat nō eſſe/nō ꝙ equalr ꝯtingat eē ⁊ non eſſe:verū ga de ꝯtingēte vtplunū dicere poſſum⁹/ꝙ nō neciō eſt:ꝯtingēs enim nō eſt neceſſariū:vult itaqʒ in ſū-ma Alexāder dixiſſe ꝓhm ꝯtingēs hoc ꝯuerti in nō ne-ceſſariū quaſi cām reddentē cur ⁊ ipſum in oppoſitā cō-uertaṫ q̄litatē:ceu ſi diceret:cōtingēs vtplimū ad opp⁹ vertiṫ:qm̄ ⁊ ipſum nō eſt neceſſariū. Ceterū lʒ enarratio hec ſit multū ingenioſa/nō tñ multū contextui adaptaṫ: nāqʒ cām cur cōtingēs ad oppoſituʒ vertaṫ ſatis ſupra retulit:quū aliogn intētio ꝓhi hoc in loco nō ſit cauſaʒ reddere:ob quā cōtingēs ita vertiṫ:ſed differētiā poti⁹/ qua differūt vtroꝛūqʒ cōtingentiū ꝯuerſiones. Dicimus itaqʒ nos alr/ꝙ per nō neceſſariuʒ hoc in loco intellexit cōtingēs vt in paucioꝛib⁹:quis pro alio ſupra in ꝯtingē-tis diſtinctione nō neciū acceperit. Hoc aūt ideo fecit/ ga ꝯtingēs iſtud maxime neciȷ vim atqʒ nām demoliṫ: neceſſariū nāqʒ ⁊ ſubto ꝑdicatū ineſſe dicit ⁊ ſemꝑ ineē. Cōtingēs vo in paucioꝛib⁹ ꝑdicatū ſubto nō ineſſe aſſe-rit ⁊ rarētcr ineſſe poſſe.

Nota expōnē diuiſionis in-finiti ꝯtingē-tis ⁊ nati ſm alios.

¶ Quadere ſunt g alr intelligāt diuiſionē ꝯtingētis ſupra recitatā:voluīt eni ꝙ cōtingēs natū cōprehēdat cōtingēs illud/qđ nā ⁊ vtplimū fit/pu-ta hoieʒ naſci cū qnqʒ digitis/⁊ illud etiā/qđ huic oppo-nitur:qđ ⁊ ipſum natū vocari pōt nō vt ſit/ſed vt nō ſit: nāle enim eſt/vt hō nō naſcaṫ ſedigitus. Addūt inſuper infinitū quoqʒ bifariā dici/⁊ id qđ equalr ſe hʒ/vt hoieʒ ambulare/⁊ illud ēt/qđ rariſſime accidit:nō tñ nālr aut ad eē aut ad nō eē determinaṫ/ſed cām hʒ infinitaʒ ⁊ ꝑ accidēs:quēadmodū ambulāte hoie terremotuʒ fieri:⁊ ob id aſſerūt Ariſtotelē dixiſſe:cōtingēs natū eſſe/nō cō-uertiṫ in cōtingēs natū eſſe/ſed in cōtingēs natū nō eſſe: qđ nō neceſſariū vocitauit:qđqʒ q̄ſi deſcribens ingt:ſic eni ꝯtingit nō caneſcere hoiem:ipſuʒ vo infinitū cōuerti in idē ſemꝑ infinitū:puta ſi fuerit infinitū equalr in infi-nitū equalr/ſi infinitū ⁊ indeterminatū ſm cām in infini-tum ac indeterminatū ſm cām/puta fodientē/theſaurū inuenire/vel fodiētē theſauꝝ nō inuenire/neutrū magis quo ad cām determinatū eſt:ſʒ vtrūqʒ per accñs ⁊ inde-terminate accidit:⁊ fortaſſe hūc in modū intelligebat in Beta nālis audiius Ariſtoteles τύχην ⁊ αὐτόματον. Sed de his alibi pertractādū relinquo:hoc itaqʒ quaſi innuēs ꝓhs ſubdit:ipſuʒ vo infinitū cū eo/qđ eſt/nihil magis ſic ſe hře/aut habitū ire.

Nota dubitatē in dicto Ari. de ꝯuerſione ꝯtingētis nati

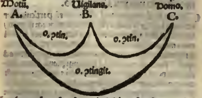
¶ Si igiṫ hūc in moduʒ ꝯtextū expoſuerimus facillima erūt oīa:ſin aūt ſupioꝛeʒ ſecuti fuerimus expōnē incidet haud mediocris dubita-tio:Cur Ariſtoteles dicat cōtingēs natū:hoc eſt cōtingēs vtplimū nō ꝯuerti codē pacto/⁊ tñ hoc aſſerat de cōtin-gēti infinito:quū aliogn contingēs in paucioꝛib⁹:qđ ſub infinito cōprehēdiṫ ⁊ ipſum nō codem cōuertaṫ pacto: nāqʒ cōtingēs vt in paucioꝛib⁹ cōuertiṫ in cōtingēs vt plurimū puta:ambulante hoie terremotū fieri raro acci-dit/⁊ ob id ſuū oppoſitū frequentius eueniet. Qđ ſi veli-mus ⁊ opionē iſtā ꝓſtare:dicēdū a nobis erit Ariſtotelē nō hoc ſenſiſſe aut ꝓtuliſſe de oī ꝯtingēti infinito/ſed de eo tñ:qđ equalr vocitaṫ:qđqʒ innuēs dixit/nihil magis ſic ꝙ illo mō ſe hře aut habitū ire:ceu ſi diceret/illud vo lo ꝯtingēs infinitū:qđ neqʒ in pn̄ti neqʒ in futuro magis determinabiṫ ad eē/ꝙ ad nō eſſe/aut econuerſo:hoc aūt ideo feciſſe vī qm̄ ꝯtingēs vt in paucis raro in monſtra-tionē venit. [Uex ſcia.] Occurrit quaſi tacite dubitatio-ni:poſſet eni gſpiaʒ nō imerito querere:ſi ſcia non eſt de ꝯtingētib⁹ infinitis cur de ipſis in pn̄tia ſermonē faciaṫ: Rñdet ingens ꝙ de īfinitis qdē ſcia nō eſt ꝓpea ꝙ me-diū ħ eſt cā eſt ioꝛdinata atqʒ īfinita:opʒ.n.ſciētē/quēad modū in poſterioꝛib⁹ dicet opinari rem ꝑ cām ⁊ qm̄ illi⁹ eſt cā/hoc eſt opinari cām ⁊ cām determinatā:ob ħ igiṫ de īfinitis ꝯtingētib⁹ nō eſt ſcia:nīl tñ ꝓhibet/ꝙ de illis fiat ſimplr ſylls:⁊ ꝓpea quū de hoc in pn̄tia intendam⁹/ nō ab re fuit ⁊ iſtud in mediū ꝓponere:de eo tñ in poſte-rioꝛib⁹ nō fiet mētio:qīgdē q̄ri nō ſolet:q̄ſita.n.eq̄lia q̄ ſūt:q̄cūqʒ ſcim⁹:de apte vo natis ſcia eſt/⁊ ferme ſpecu-latiōes oēs de talib⁹ ꝑtractāt nō dico vt ꝯtingētia ſūt/ſʒ vt in ſuā referanṫ cām ⁊ necia fiūt:quū cāʒ hēant ⁊ ꝑ ſe ⁊ determinatā:vex de his alibi ⁊ ī poſterioꝛib⁹ dicem⁹: nūc aūt enarrem⁹ ī q̄ fig⁹ ⁊ ī quo mō ſylls ex ꝯtingētib⁹ efficiaṫ/⁊ qs ꝑfect⁹ ⁊ qs iꝑfect⁹ vocitādus ſit. Non itaqʒ ait Alexāder ſecludit penit⁹ a tractatu iſto ꝯtingēs īfini-tū/ſʒ ingt quodāmō ſmonē de ħ faceē inutile ⁊ diſpēdio-ſum fore ſit ſignis debē nos/q̄ maxie vtilia ſunt ⁊ ꝓſeq ⁊ amplecti:quapp ait idē ꝑperā faciūt moderniores g ar-guēdi modos q̄ſdā inutiles ī mediū ꝓferāt:quēadmodū g διφοζούμενοι λόγοι. vł αδιαφόρως περαίνοντες. vel ἄπειρος ὕλη. ⁊ vliter δεύτερον θέμα vocitātur: nā cuiuſqʒ inſtri mēſura eſt vſus:q̄re cui⁹ nll̄s vſus ſit/illō neqʒ inſtrm appellari dʒ:aſcia nāqʒ/qua faber non vtiṫ/ nō ampli⁹ aſcia dicēda eſt/niſi fortaſſe equoce. Ita igiṫ ⁊ ꝯtingēs illō qđ ī vſu eſt erit amplectēdū:qđ ſup natū vo camim⁹:qđ vo īfinitū dī fugiēdū a nobis erit ꝓ virili:de hoc enim ſcia nulla eſt/quemadmodū ſupra retulimus. Lʒ fortaſſe veluti ⁊ Alalidus Roſ.ingt/nonnulle artes de huiuſcemodi contingētibus agant:vt de contingenti eq̄lr rhetoꝛica/de ꝯtingēti vt ī paucioꝛib⁹ diuinādi ars/ atqʒ haruſpicia. Sʒ ð his hacten⁹:iā ad reliq̄ trāſeam⁹.

¶ De ſyllogiſmis ex ambabus de cōtingenti in prima figura. Cap. 8m.

SEd quoniā ꝯtingere hoc huic ineē bifariā erit accipe: aut enī cui ineſt hoc/ aut cui ꝯtingit ipſum ineſſe: a/ nāq; ꝯtingere de quo/b/ hoꝝ alteꝝ ſignat: aut de quo dicit̄/b/ aut de quo ꝯtingit dici: a/ vo de quo/b/ vel/a/ cōtingit oi/b/ nihil differt: manifeſtum igitur ꝙ bifariam dici poſſet/a/ contingere omni/b/ ineſſe.

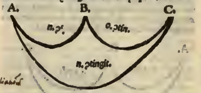
Poſteaq̄ꝫ cōtingētis definitionem partitionēq; explicauimꝰ nūc/ q̄ ſupra pollicitꝰ fuerat/ vult de vniformibꝰ ꝯtingētis agere ꝯiugationibꝰ: ac primū exponit atq; enarrat quale ſit dictū de oi in ꝯtingētibus: eſt enī diuerſuz pacto aliquo ab eo/ qḋ in neċijs atq; inexñtibꝰ de oi dicebat̄ ſubto: nā quū dicimꝰ/a/ contingere oi/b/ bifariā dicimus: aut id qḋ eſt/b/ ꝯtingere eē/a/ aut illud qḋ pōt eē/b/ poſſe/a/ eſſe: hoc volumꝰ ambas ꝓpōnes ꝯtingētes/ illo maiorē ꝯtingētē/ alterā vo inexiſtentē. ¶ Sed quereret nō īmerito q̄ſpiā cur eſt/ ꝙ contingētis duplex voluit eē dictū de oi/ vnuz vniformibus deſeruiens cōplicationibus/ alteruz miſtis: aut ſi multiplex eē volebat/ cur nō triplex aſſeruit/ vnuz ad vniformes/ alterū ad miſtas ꝯtingētiū ꝛ inexñtiū/ tertiū ad miſtas ꝯtingētiū ac neceſſariarū cōnectēdas cōplicādaſq; ꝯiugationes. ¶ Dicimus hoc ea de cā factū fuiſſe: ꝓpea ꝙ in neċijs atq; inexñtibꝰ/ quū ambe ꝓdicatū actu ineē ſubto dicāt/ vnicū inuenit̄ de oi dictū/ neq; vllo mō variat̄: in ꝯtingētibꝰ vo quū aliqñ actū dicāt/ aliqñ potētiā bifariā ꝓdicatū de oi dicimꝰ ſubto: ꝛ ob id duplex in contingentibꝰ inuenit̄/ in neċijs vo ꝛ inexiſtentibꝰ ſimplex. ¶ Quapꝑ nō cedimus in Leonis ſniaz: qui vī trifariaz in ꝯtingētibus de oi ꝓdicare ingens/ ꝯtingere/b/ eſſe/a/ ſignificare/ qḋ pōt vel eſt/ vel ex neceſſitate eſt/b/ poſſe/a/ eſſe: nāq; quū dicimus qḋ eſt/b/ poſſe/a/ eſſe/ latiꝰ accipimus eē: nō pro ſimplr̄ inexñte: ſꝫ ꝓ eo/ qḋ eſt/ ꝓdicatū pacto aliq̄ ſubto ineē: qḋ cōe ē ꝛ ſimplr̄ inexñti: ꝛ neċio inexñti qḋ ſupꝰ ſm qḋ inexiſtere vocitauimꝰ. [Nāq; ꝯtigere.] ꝙ/a/ ꝯtingere oi/b/ vtrūq; hoꝝ ſiḡt mōſtrauit ingt Alexāder trāſmutans ipſuz in hoc/ qḋ eſt/a/ ꝯtingere de quo/b/ tanq̄ꝫ manifeſtius: vñ ꝛ ſubdit/a/ vo de quo/b/ vel/a/ cōtingit omni/b/ nihil differt.

¶ Primū igit̄ dicamus/ ſi de quo/b/ cōtingit ipſi/c/ ꝛ de quo/a/ ipſi/b/ quis erit ꝛ qualis ſyll's: ſic enim ꝛ ꝓpōnes vtreq; accipiuntur ſm ꝯtingere: quū vo de quo/b/ ineſt/a/ cōtingat: illa quidē inexñs/ illa aūt ꝯtingēs. Quare ab ijs/ que ꝯſilis ſunt figure incipiendum/ quēadmodum ꝛ in alijs. Quādo itaq;/a/ oi

ꝯtingat/b/ ꝛ/b/ oi/c/ erit ſyll's pfectꝰ: q̄ꝛ/a/ oi/c/

cōtingit ineſſe. Hoc aūt manifeſtū ex definitione: ꝯtingere nāq; oi ineſſe ſic dicebamus. Cōſilr̄ ꝛ ſi/a/ ꝯtingit nulli coꝝ/ que ſunt/b/ b/

vo ꝯtingit oi/c/ q̄/a/ contingit nulli/c/ de quo enim/b/ contingit/a/ non contingere/ hoc erat nullum omittere contingētiū/ que ſub/b.

¶ Primū ingt dicēdū de vniformibꝰ: q̄ꝛ quēadmoduz ꝛ diuꝰ refert Albertꝰ/ ſile ē aī diſſile: ſic vnū aī multa: q̄re incipiēdū ab ijs/ q̄ ꝯſilis ſūt figꝰ: quēadmoduz ꝛ in alijs puta inexñtibꝰ ac neċijs. [Quñ itaq;.] Primū eā ponit/ q̄ ambas hꝫ vlr̄ ꝯtīgētes/ affirmatiuas: ꝛ ingt ita ſe hñtibꝰ terminis pfectū fieri ſyllm: planūq; hoc eē ex definitōe puta dici de oi ī ꝓpōnibꝰ ꝯtingētibꝰ: ꝯtingē nāq; oi ineē ſic dicebamꝰ: dico āt pfectū ꝓpea qḋ nllā aut ꝯuſiōē aut trāſpōne idiget. [Cōſilr̄ ꝛ ſi/a.] eodē igt mō ꝛ ex maiore negāa ac minore affirmaāa ambabꝰ vlr̄ pfecta erigit̄ cōplicatio: qm̄ de nullo ꝯtingē b erat nullū omittē ꝯtingētiū/ que ſub/b. Ubi ſcias igt Alexāder/ ꝙ ordo ꝯtextꝰ fuerat/ poſteaq̄ꝫ pmā cōplicationē enarrauerat: ac dixerat manifeſtū hoc eē ex definitōe/ ſtatim inferre: b n. erat/ nllm omittē ꝯtingētiū/ q̄ ſub/b: quapꝑ ingt ꝛ ꝯtextꝰ obſcurior fuit. Nos aūt dicimꝰ b iō factū fuiſſe: qm̄ ī ꝯtingētibꝰ nō dīt de oi aut de nullo dicē: vnū etenīz ꝛ idē ſūt: quū negatiue affirmatiuis ꝛ eꝯ/ affirmatiue negatiuis ꝯuertant̄: ꝛ ꝓpea vnico vbo vtrūq; vnū ꝛ idē eē ſignificauit/ ꝛ qḋ ēt ſic explicauit. Hec ille. ¶ Ceteꝝ nōnulli conāt̄ iſtātiolis regſas Ariſtotelicas diſturbare: aiūtq; niſi corrigant̄/ ꝛ neċiaz affirmatiuā ꝛ negatiuā ſeq poſſe/ puta: ꝯtingit nllz albū eē equū/ ꝯtingit oēz hoiez eē albū/ ḡ neċe eſt nulluz hoiez eē equū. Preterea: ꝯtingit oē aīal eē hoiem/ ꝯtingit oēz equū oē aīal/ ḡ neċe ē nullū equū eē hoiez. Alij alr̄: cōtingit oē motū eē hoiez ꝯtingit oēz equū moueri/ nec tñ ſeq̄t̄: ꝯtingit oēz equū eē hoiez/ imo neċe nullū. Iteꝝ: ꝯtīgit oē motū eē hoiez/ ꝯtigit oē rōnale moueri/ nec tñ infert/ ḡ ꝯtingit oē rōnale hoiez eē: imo neċium eſt. Addūt alij/ nō ſequit̄: ꝯtingit oē grāmaticū eē albū/ ꝯtingit oē nigrū eē grāmaticū/ ḡ ꝯtingit oē nigrū eē albū. ¶ Ad hec ꝛ ꝯſilia rñdēt nōnulli nō eē ꝓpōnes iſtas accipiēdas in ſenſu cōpōnis/ ſꝫ debere accipi in ſenſu diuiſo. ¶ Uerū quēadmodū ꝛ ſupꝰ relatū ē/ rñſio h̄ pauci penitꝰ ac nulliꝰ momēti cēſenda eſt/ quū ea pferat: que nūq̄ꝫ Ariſt. imaginatus eſt. ¶ Alij alr̄ dicūt ꝛ eſt Leui Berſonis: ꝙ opꝫ ꝯtigēs accipi ex pte ꝓpoſitōis ꝓdicati ad ſubꝫ/ nō aūt ex pte ſubti: qm̄ hoc mō ſequeret̄ ꝛ neċia negatiua ꝛ neċia affirmatiua. Ceterū neq; hec ꝓpoꝰ ſatiſfacit: nāq; ꝛ ſubobſcura eſt/ ꝛ fortaſſe ēt aliqḋ falſi ꝯtinet. ¶ Nos itaq; alr̄ dicimꝰ: ꝙ inſtātie ille nulle penitus ſunt: nil etenīz mirum/ ſi ex falſis ꝓpōnibꝰ/ falſa colligit̄ ꝯclo: nāq; ꝛ iſta falſa eſt/ cōtingit nullaz album eſſe equum: ſi nāq; eſſet vera poſſet ad oppoſitum conuerti: contingit oē album eſſe equū: qḋ perabſurdū: quum ex neceſſitate aliquod album non ſit equus/ puta cygnus: multo autem magis ille falſitate dānāde erūt/ ꝯtingit omne aīal eſſe hoiem: contingit oēm equū eſſe aīal: quū ex neceſſitate aliquod

Dictū de oi in ꝓpōnibꝰ contingentibus.

Nota dubitationē.

Solutio.

Contra opionem Leonis.

Inſtātie contra reglas Ariſt.

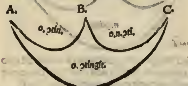
Rñſio quorūdā.

Cōfutatio reſponſionis.

Rñſio Leui Berſonis.

Rñſio ꝓpria.

alal ſit hō/⁊ aliqđ nō ſit hō:⁊ oīs equus ex neceſſitate ſit alal. Cōſilr ⁊ hec falſa eſt/ɔtingit oē motū eē hole:nāq; ex neceſſitate aliqđ motum nō eſt hō. Demū aſſerimus ɔclonē iſtā/ɔtingit oē nigrū eſſe albū/verā eſſe:lз enī ſit hec ipoſſis/nigredo eſt albedo hec tñ poſſibilis cēſenda eſt/nigrū eſt albū:qm̄ ſignificat/albedinis ſubiectū poſſe nigredinis ſubm eſſe:qđ fieri oppido poteſt.

❡Quum ꝟo/a/omni/b/ cōtingat:b/ꝟo nulli cōtingat/c:ꝑ ſumptas igiť ꝓpōnes nullus fit ſyll's. Cōuerſa aūt/b/c/ſm ɔtingere idē erit/qui prius:naз qm̄ contingit/b/nulli/c/ineſſe/contingit ⁊ omni ineſſe. Hoc aūt dictum eſt pri⁹:quare qm̄ b/omni/c/a/ꝟo omni/b. Rurſus idē efficiet ſyll's. Conſilr ⁊ ſi ad vtraſq; ꝓpoſitiones negatio ponatur cuз eo/qđ eſt ɔtingere:dico aūt velnti ſi/a/nulli contingit b/⁊/b/nulli/c/per ſumptas enім ꝓpoſitiones/nullus fit ſyll's:cōuerſis ꝟo rurſus idē erit/qui prius. Planū itaq;/ꝙ negatione poſita ad minus extremum/vel ad vtraſq; propoſitiones/aut nō fit ſyll's/aut fit qdē/ʒ nō pfectus:ex ɔuerſione nāq; concludit̄ neccium.

❡Cōnumeratis pfectis cōplicationib⁹ nūc eas enarrat: que ideo ipfecte dicunt̄:qm̄ p cōuerſionē ad pfectos reuocant̄ modos:ſi enī ɔtingit oē/b/eſſe/a/⁊ nullū/c/eſſe/b/ planū ꝙ ſi minorē ſm ɔtingēs verterimus prim⁹ aſtruet̄ figure iſti⁹ modus:qđ fieri nō poterat in neceſſarijs/ atq; ineſſētib⁹:quū ille nō eodē ɔuertant̄ pacto:affirmatiue.vз.cū negatiuis ⁊ ecōuerſo.[Cōſilr ⁊ ſi ad vtraſq;.] Eodem ingt pacto ⁊ ſi ambe negatiue extiterint:minore nāq; ſm ɔtingēs verſa ſcđa figure iſti⁹ pfecta erigit̄ cōplicatio:vel ſi ambe vertant̄ ſm ɔtingens/prior aſtruet̄: ⁊ ꝓpea dixit cōuerſis quaſi innuēs poſſe nos ⁊ alteraз ⁊ vtraſq; cōuertere. ❡Scitu tñ dignū quēadmodum refert Aphrodiſieſis Alexāder:ꝙ ſi in negatiuis fuerit vt plimū ɔtingēs:nō ſeruat̄ idē hoc ꝓpōnibus trāſpoſitis/ ſed fit ɔtingēs vt in paucis:que quū ita ſint:efficiet̄ qdē ex ꝓpōnibus iſtis ſyll's/non tñ vtilis:qđ fortaſſe ⁊ ipſe aīaduertēs ingt/aut nō fit ſyll's/aut fit qdē/ſed nō perfectus. Hec ille. Cui quaſi ɔſentiēs Philopon⁹ hic ait/ſimpliciter ⁊ tanq̄ latitudinē ɔtingentis aſpiciens/hec dicit.

Nota de mēte Alexādri.

❡Quapropter/referente Aluiido Roſad. volebat ipſe quoq; Themiſtius modos iſtos impfectos penit⁹ inutiles eſſe/ꝓpea ꝙ aut ꝓpōnes pfecte erūt vtplimū cōtingētes/aut vt in paucis:ſi vtplimum vertent̄ in eas/que ſunt vt in paucis:de quib⁹ ars nō cōſiderat:ſi vt in paucis ⁊ rarenter nō cadēt in qōnē. ❡Uerū ingt Aluiidus Roſ. ⁊ recte/dictū hoc Themiſtij falſum eſt:nāq; ꝓpōnes iſte plerūq; apud dialecticos in qōnē veniūt:⁊ eſt argutie modus nō inutilis/ac latibulū bonū:ſi enim dere-

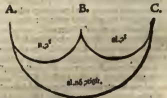
Themiſti⁹ dixit modos ipfectos eē inutiles.

Contra Themiſtiū Auer.

pente ꝓpōnes ꝓtulerimus:quib⁹ queſitū intētū poſſemus cōcludere:nimirū hoc negaret ꝑſentiēs aduerſari⁹: ne igiť id ipſe ꝓuideat/ꝓponimus vt in paucis ɔtingētes ꝓpōnes:quas quū aīaduertat queſitū ɔcludere nō poſſe/ſine aliqua dubitatione ɔcedit:has itaq; nos ab aduerſario cōceſſas accipiētes in oppoſitū vertimus/atq; ex ijs/quā volebam⁹/ɔclonē colligimus. Ratiocinationes ergo iſte ꝑtereā ꝙ ⁊ haruſpicine alijſq; diuinādi artibus deſeruiūt:ſunt etiā dialectico ſeu tētatori vtiliſſime.

❡Si nāſit hec quidem ꝓpōnum vliter accepta ſit/illa ꝟo in parte/vli poſita ad maius extremū/ſyll's erit perfectus:ſi enim/a/omni cōtingit/b/b/aūtē alicui eoꝝ/que/c/contingit: a/alicui/c/cōtingit:hoc aūt manifeſtū ex definitione eius:quod eſt de omni contingere.

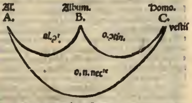

Rurſus ſi/a/contingit nulli/b/ſed/b/alicui/c/contingit ineſſe: neceſſe/a/ɔtingere alicui/c/non ineſſe:demonſtratio aūt eadem. Si ꝟo ꝓpō in pte priuatiua accepta fuerit:vlis aūt affirmatiua:pōne ꝟo cōſilr ſe hēant/puta/a/omni/b/ɔtingit/ſз/b/alicui/c/ɔtingit nō ineē: per aſſumptas quidē ꝓpōnes non fit manifeſtus ſyll's:verū ſi eam/que in parte eſt/cōuerterimus/⁊ ponamus/b/alicui/c/cōtingere ineſſe/eadē erit ɔclo:que ⁊ prius:quēadmodum in ijs/que a principio.

❡Ad eas ſe ɔfert/que alterā vliter/alterā particulariter retinēt:⁊ ingt/ꝙ ſi maior vlis extiterit/minorq; in parte/ ſubaudias tñ ⁊ affirmatiua/ꝙ perfectum aſtruet̄ ſyll's:ſi enim minor eſſet negatiua/nō erigerentur ex ɔtingentibus perfecte cōplicationes:quū indigeāt cōuerſionis ad opp⁹.[Hoc aūt manifeſtū.] Hoc ingt planū ē ex definitiōe dicti de oī ī ɔtigētib⁹:quēadmodū ⁊ ſup expoſuim⁹: aut ex definitiōe ɔtingētis:erat.n.ɔtingēs qđ quū nō ſit neceſſarium/ſi ponat̄ ineſſe/nil erit ꝓpter hec ipoſſibile: ſuppoſito enim.qđ ex vli maiore ⁊ minore in pte ɔclo

ſequatur in parte nullū quoquō variādo ſequeť impoſſ: me-
lior tñ inquit Alexāder eſt prior expoſitio ac contextui accom
modatior. [Rurſus ſi a cōtingit nulli b.] Si inquit ma
ior vlis extiterit negatiua/minor vero affirmatiua in par-
te vtreqȝ ɔtingētes/ɔclo colligeť ɔtingēs negatiua in pte:
ſit aūt eadē demōſtratio/que ⁊ ſupra ꝑ dictuȝ. vȝ. de oī.
Si vero maior affirmatiua vlr ɔtingēs ſit/minor autē ne-
gatiua ɔſilr ɔtingēs ex iſtis qdē ꝑpōnib᷑ nō aſtrueť vti
lis cōplicatio: neqȝ manifeſtus hoc eſt indemōſtrabilis
⁊ pfectus ſylls/minore vero ſm cōtingēs verſa aſtruetur:
quēadmodū ⁊ ſupra de vniuerſalibus relatum fuit.

¶ Or ſi que ad maius extremū in parte ſit ac-
cepta/que vero ad min⁹ vlīter: ſiue vtreqȝ af-
firmatiue poſite fuerint ſiue priuatiue/ ſiue
nō conſilis figure: ſiue vtreqȝ indefinite/aut
ſm partē/nullo modo erit ſylls: nil eniȝ pro-
hibet/b/trāſcendere/a/ ⁊ nō ꝑdicari in equis:
quo aūt trāſcēdit/a/accipiat/c/huic eni neqȝ
oī neqȝ nulli/neqȝ alicui/neqȝ alicui nō ɔtin-
git a/ineſſe: ſiqdē ɔuertunť ꝑpōnes/que ſm
ɔtingere ⁊ /b/pluribus contingit qȝ/a/ineſſe.
Amplius ⁊ ex terminis planum: ita nāqȝ ſe
habētibus ꝑpōnibus/primū vltimo ⁊ nulli
ɔtingit ⁊ omni ineſſe neceſſariuȝ. Termini

Album. Ambulans. Cygnus.
Album. Ambulans. Coruus.
Poſſunt ꝑ eoſdē terminos quouis mō variari
ɔtingenter vbi maior ſit particularis.

vero cōmunes omnium/ꝙ ex neceſſitate inſit/
aīal/albū/hō/ꝙ nō ɔtingat/aīal/albū/indumē
tum. Planum itaqȝ ꝙ hoc ſe habētib⁹ mo-
do/nullus ſit ſylls/aut enim inexiſtēdi/aut ex
neceſſitate/aut cōtingēdi omnis eſt ſylls: ꝙ
quidē inexiſtēdi ac neceſſariȷ̄ nō ſit/planum:
affirmatiuus enim priuatiuo tollitur: priua-
tiuus aūt affirmatiuo: ſupereſt igitur vt con
tingēdi ſit: hoc aūt fieri nequit: monſtratum
enim eſt/ꝙ ita terminis ſe hñtibus/⁊ omni
poſtremo neceſſe eſt primū ⁊ nulli cōtingit
ineſſe: quare eſſe non poſſet ɔtingendi ſylls:
neceſſarium nāqȝ non erit contingens.

¶ Si vero inquit maior ſit in parte/minor vero vlīter contin-
gētes ambe/aut vtreqȝ in pte vel indefinite ſeu vlis mi-
nor ⁊ indefinita maior/ſiue ɔſilis figure ſiue diſſilis/nō
fiet vtilis cōplicatio: hoc aūt plurib⁹ cōmōſtrať rōnib⁹.
Primo qm̄ ſi maior que eſt/b/a/in parte extiterit dicen-
do ɔtingit aliqd/b/eſſe/a/puta aliqd dormiēs eē grāma-
ticū: nil ꝓhibet/qm̄/b/hoc eſt dormiēs trāſcēdat ipſum/a/
hoc eſt de aliqb⁹ dicať/de quibus/a/nō ꝑdiceť: puta de
equo aut leone: huic eni neqȝ omni/neqȝ nulli/neqȝ alicui/
neqȝ alicui nō ɔtingit: ſi enim nulli aut alicui nō ɔtinge-
ret grāmaticū equo vel leoni: nimiruȝ ⁊ oī ⁊ alicui ineſſe
poſſet: ſiquidē cōtingētes ꝑpōnes in oppoſitam vertū-
tur dictionē. Preterea terminis quoqȝ idē hoc arguitur:
nāqȝ ⁊ nulli cōtingere ⁊ oī nec̄io ineſſe ɔcludiť: puta con
tingit aliqd albū eē aīal/ɔtingit oēȝ hoīeȝ eē albū/⁊ ſeqť
neceſſe eſt oēm hoīeȝ eſſe aīal. ¶ Veruȝ inquit Alexāder
veriores termini eſſent/albū ambulās/cygnus: hoc autē
ꝓpterea dictū puto: qm̄ quēadmodū ⁊ Diuus refert Al-
bertus/ſi de accñtali ſubto ꝑdicatuȝ ſubāle dicať vlīter/
ꝓpō aſtruiť falſa. Ceterum ſicuti idē ſubiūgit lȝ hoc in vlī-
bus verū ſit/in particularib⁹ tñ ꝑpōnib⁹ ſecus ſe hȝ: nil
enim ꝓhibet ⁊ hāc verā eſſe/ex neceſſitate aliqd album
aīal/⁊ iſtā itidē/ɔtingit aliqd albū eſſe aīal: minime eniȝ
cōtradicūt. Quibus vero nec̄ia vlīter negatiua ɔcluditur
termini ſunt/aīal/albū/indumentū/pro his ponit Alexā-
der albū/ambulans/coruus. Quum itaqȝ ⁊ affirmatiua
⁊ negatiua vlr neceſſarie ɔcludanť nemini dubiuȝ/ꝙ vti
ſyllīca nulla determinata ſequať ɔclo: neqȝ eniȝ inex̄ña/
neqȝ nec̄ia/qm̄ ſi affirmatiua cōcluderet/negatiua ſequi
minime poſſet: quēadmoduȝ ⁊ ſupra arguebamus: neqȝ
etiā ɔtingēs/quandoqdē contingens neceſſario tollitur. Note: Alexandri qd cōfirmat Albertus.

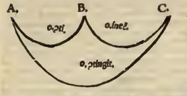
¶ Manifeſtū itaqȝ ⁊ ꝙ ſi vlīter termini exti-
terint in cōtingentibus ꝓpoſitionibus ſemꝑ
ſit ſylls in prima figura/⁊ ſi predicatiui ⁊ ſi
priuatiui fuerint: ꝑterqȝ ꝙ ſi predicatiui qdē
ſint perfectus ſi vero priuatiui/impfectus: ac-
cipere aūt opus eſt. Contingere nō qd in ne-
ceſſariȷ̄s: ſed ſm dictam determinationem:
plerūqȝ aūt latet/quod tale eſt.

¶ Planum inquit ꝙ ſi ꝑpōnes vlīter extiterint ɔtingētes/
ſemper vtilis aſtrueť complicatio quōcūqȝ varienť ſm
affirmationē negationēue: veruȝ inquit hoc ſolo differenť/
qm̄ ſi minor aut vtreqȝ negatiue fuerint īpfectus/ſin aūt
minor aut ambe affirmatiue pfectus fiet ſylls. [Accipe
aūt opus eſt.] Admonet ne equiuocatione decipiamur
ɔtingens neceſſariū accipientes pro cōtingēti poſſibilē:
hoc enim inquit plerūqȝ latet ⁊ in amplas ingenium diffi-
cultates diuertit: vnde quēadmodū Alexander refert/⁊
ipſe in expoſitione predictorum terminorum animal accepit
contingere alicui albo: quuȝ tñ ex neceſſitate alicui inſit.
Verū hoc ſatis ſupra declarauimus/ꝙ videlicet ꝓpoſi-
tiones iſte poſſunt ambe veritatē obtinere contingit ali-
quod album eſſe animal/⁊ neceſſe aliqd album eē aīal.
¶ Sed dubitat Philoponus/cur eſt/ꝙ negatiuas con-
tingentes in affirmatiuas conuertimus/non econuerſo
in negatiuas affirmatiuas. ¶ Dicimus hoc ideo fieri
ꝓpterea/ꝙ que obſcuriora latentioraqȝ ſunt ad dilucī-
diora planioraqȝ reuocanť: vnde quia affirmatio notior
ac dignior negatione eſt non iniuria hec in illam nō ecō
uerſo in hāc illa reduciť. Atqȝ hec hactenus de vniſor-
mibus: iam de miſtis ſermo faciendus erit. Dubiū Philoponi. Solutio.

¶ Miſtio contingentis ⁊ inexiſtentis in pri-
ma figura. Cap. 9^m.

Signatur hec ineſſe/illa ꝑpōnum acci
piatur contingere: quū que ad ma-
ius eſt extremū ɔtingere ſignificet
⁊ perfecti omnes erunt ſylli, ⁊ con

tingentis ſm determinatã determinationẽ: quū ꝟo/que ad min⁹, ⁊ ĩpfecti oẽs/⁊ priuatiui ſylli cõtingẽtis nõ ſm determinationeꝫ: ſed eius/qḋ eſt nulli aut non omni ex neceſſitate. Si eniꝫ nõ oi aut nulli ex neceſſitate cõtingere dicim⁹/⁊ nulli ⁊ nõ oi ineſſe ꝯtingat

nãqꝫ/a/omni/b/b/ꝟo omni/c/ponaſ ineē: qm̄ igitur/c/eſt ſub/b/omni aũt/b/contingit/a/planum ꝙ ⁊ c/omni ꝯtingit: fit itaqꝫ perfectus ſyllꝰs: cõſilr ⁊ ſi/a b/ꝓpoſitio extiterit priuatiua/b c/ꝟo affirmatiua: ⁊/a c/quidem cõtingere/b c/aũt ineſſe accipiaſ/pfectus erit ſyllꝰs ꝙ/a/contingit nulli/c/ineſſe. Qꝫ igiſ ſi inexñs ad minorem ponatur extremitatem/perfecti fiãt ſyllogiſmi/manifeſtum: ſed ꝙ dum ecõtrario ſe habeat/erunt ſyllogiſmi/per impoſſibile monſtrandũ: ſimul autem clarum erit ⁊ ꝙ imperfecti; monſtratio namqꝫ non eſt ex acceptis propoſitionibus.

Quare Ariſt. nõ ꝓſequitur ſic ſylloꝫ vniformes de cõtingẽti in ſcḋa figura.

Conſentaneum fuerat/quẽadmodũ ĩ necꝭe/ poſteaꝗ̄ pertractauerat de vniformibus ſcḋe ac tertie ſe ꝯferret/mox de miſtis pertractare. ⁋ Uerꝫ ingt Alexãder/hoc ideo factũ ſuiſſe qm̄ cõplicationes ſcḋe ac tertie ad ꝑmã reuocabanſ figurã per alterius ꝓpõnis ꝯuerſionẽ: ſꝫ nondũ declarauerat an cõtingẽs vlr negatiua terminis in ſeipſaꝫ poſſet retrocedere: ⁊ qḋ amplꝰ in ſcḋa figura/vti planũ fiet/nõ aſtruiſ vtilis cõplicatio: ob hoc itaqꝫ opepreciũ fore duxit cõiugationes oẽs ꝑme figure tam ſimplices ꝗ̄ miſtas abſoluere/deinceps ad ſcḋe ac tertie ſylloꝫ ſe trãſferre: ait itaqꝫ ꝙ ex altera ꝯtingẽte ⁊ inexñte altera aſtrui poteſt legitima complicatio: verũ differre/ꝙ ſi maior fuerit ꝯtingẽs cũ minore inexñte ꝯclõ veri colligere ꝯtingẽtis/⁊ pfecte fiẽt cõplicationes: ꝓpea ꝙ nullius idigẽt extrinſeci/ſꝫ ex ſolo dicto de omni euidẽtiã capiũt ꝯclõnis. Si aũt ecõuerſo ꝓpões ſe habuerint ⁊ impfecte erũt oẽs ⁊ ꝑ impoſſibile mõſtrabunſ ⁊ nõ verũ ꝯcludẽt cõtingẽs. ⁋ Ceterum/referẽte Alexãdro/Theophraſtus atqꝫ Eudemus Ariſtotelis ſocꝫ ſecus de miſtione iſta opinati ſũt: voluerũt enim viri iſti vtralibet ꝯtingẽte ſemꝑ ꝯclõnẽ ſeq cõtingẽtẽ eo ꝙ ꝯtingẽs vilius ſit inexñti: verũ hec opio ſatis ſupꝰ ⁊ a nobis ⁊ ab Aluiſido Roſ. refutata fuit: quãꝫ declarabamus nõ ſemꝑ ꝯclõnẽ ſeq/qḋ vilius eſt in ꝓpõnibus: ⁊ hoc idẽ quaſi innuẽs ingt hoc in loco/neſcio quõ latuit hoc expoſitores ceu ſi dixiſſet/neſcio quõ hoc preterijt Theophraſtũ atqꝫ Eudemũ: qui quaſi Ariſtotelis expoſitores extiterũt. ⁋ Uerũ enimuero moderniores ẽt alr ſuper miſtione hac diſſeruerũt: aiũt enim nõnulli primum ꝙ in miſtione ꝯtingẽtis ⁊ inexñtendi nulla vtilis aſtruiſ cõplicatio in ſcḋa figura/ſcḋo ꝙ in nulla figura ex tali facta miſtiõe ſequiſ ꝯclõ inexñs. Tertio ꝙ ſi maior fuerit inexñs in ꝑma figura inutiles erũt cõplicationes. Quarto ꝙ in ꝑma figura vlis ꝯtingens in tali miſtione nullo pacto colligi põt. Quinto ꝙ ſi maior extiterit contingẽs colligeſ ꝯclõ in pte ꝯtingẽs: ⁊ hec nõnulli. ⁋ Alij alias ẽt regulas in mediũ ꝓferũtaiũt eni: ſi ꝓpõ ꝯtingẽs in ſenſu accipiaſ cõpoſitionis quacũqꝫ facta variatione nullã ſeq ꝯnẽ. Si ꝟo accipiaſ in ſenſu diuiſionis/⁊ ſubꝫ ſumaſ pro hꝭ/que ſunt ꝙ ſyllꝰs aſtrueſ pfectus: qui ex dicto mõſtrabiſ de omni: ſin aũt nõ pro hꝭ/que ſunt capiatur/ſed pro hꝭ/que cõtingũt/miſtionẽ non valere autumant: reliqua ꝟo ad ꝓhi ſniaꝫ addũt. Ceterũ qm̄ negocij nñi eſt Ariſtotelis opionẽ ⁊ placita imitari ac conſeq: ⁊ ſi opiones alioꝝ refellẽde eẽnt multũ laboris incaſſuꝫ effunderemus/ac parũ vtilitatis legẽtibꝰ afferreſ: ꝓpea ſatis fuiſſe duxim⁹ eas in mediũ attuliſſe/que ſubſequũtur accuratius declarantur. [Perfecti oẽs.] Qm̄ vt ſupra etiã retulimus nullius indigẽt extrinſeci: ſed per ſolũ dictum de oi arguunſ: ſm qḋ dicebamus oẽ qḋ eſt/b/poſſe/a/eſſe. [Impfecti oẽs.] Propterea ꝙ mõſtranſ deductione ad incõmodũ: que ſuppõnẽ extrinſecus aſſumit: ⁊ ob hoc aliquꝰ extrinſeci indigere dicunſ: nõ eni poſſunt hi per dcm̄ de omni mõſtrari/niſi fortaſſe: quẽadmodũ refert ⁊ Aluiſidus Roſ. in mã aliqua determinata/puta vbi ſubm̄ maioris verificeſ tam de eo/qḋ eſt in actu/ꝗ̄ de eo qḋ eſt in potẽtia: veluti ſi dicerẽ oẽ motuꝫ eſt corpus: ſi eniꝫ iſtiuſmodi maior extiterit forteforꝫtuna poterimus per decurſuꝫ de oi mõſtrare tales cõplicationes: ſed qm̄ raro hoc euenit/ob id nõ imerito dixit Ariſtoteles haſce cõplicatiões impfectas eẽ. [Et priuatiui ſylli.] Notes ꝓhm nunꝗ̄ hoc ꝓferre de affirmatiuis qḋ nonnulli male exiſtimant: nãqꝫ affirmatiui verũ cõcludunt cõtingẽs: negatiui ꝟo nõ ꝯtingẽs ſupra definitũ/ſꝫ nulli ex neceſſitate: qḋ per ſolã ingt Alexãder neceſſariꝫ negationẽ diciſ: ſꝫ iſta infra paulo exquiſitius enarrabuntur. [Si enim nõ oi.] ſenſus eſt/qḋ ſequiſ in iſtis cõplicationibus nõ eſt verũ ꝯtingẽs/ſꝫ equoce ꝯtingẽs/nec magis appellãdũ eſt ꝯtigẽs: ꝓpea ꝙ ex nec̄itate nulli inſit/veluti ſi dicaꝫ/nullus hõ equus: equus nãqꝫ ex nec̄itate nulli ineſt hoi: ꝗ̄ ꝙ nõ inſit ſimplr: quẽadmodũ/ſi nullo hoie currẽte dicerẽ/ꝯtingit nllm̄ hoieꝫ currere: hoc eni quoqꝫ tollit veri nãm ꝯtingẽtis: nã verũ vt ſupra deſſeruimus ꝯtingẽs id erat: qḋ in potẽtia erat/nõ qḋ in actu: ſed hec planiora fiẽt in ſequẽtibus. [Contingat nãqꝫ/a.] Has explicat cõplicationes que maiorẽ hñt ꝯtingẽtẽ cũ minore inexñdi atqꝫ has verũ ꝯcludere ꝯtingẽs ⁊ pfectas eſſe ꝓpea ꝙ ſolo decurſu de oi arguunſ: ſi eni/a oi ꝯtingit/b/ineſſe/oibus itaqꝫ ipſiꝰ partibus ꝯtingẽter inerit: ſꝫ/c/pars erat ipſiꝰ/b/oi igiſ/c/ꝯtingit ineſſe/a/termini ingt ꝓhiloponus ſunt/diſputãs/ambulãs/hõ: ꝯtingit eni oẽ ambulãs diſputare: ois hõ eſt ambulãs: ita eni ſupponaſ: ergo ꝯtinget oẽm hoiem diſputare. ⁋ Ex hoc planũ eſſe põt eos ꝑperã dicere/q inquiũt minorẽ oportere ſimplr eſſe inexñtẽ: nãqꝫ veluti liquidũ eſt/minor illa: ois hõ ambulat nõ ſimplr/ſed ad tꝑs inexñs cẽſenda eſt: nõ eſt itaqꝫ verũ ꝙ in pfectis cõplicatõibꝰ oporteat minorẽ ſimplr inexñtẽ eẽ. Uerũ iſta inferꝰ ad amuſſim mõſtrabunſ. [Cõſimilr.] Eodẽ ingt pacto ⁊ per eoſdẽ terminos mõſtrabiſ cõplicatio/que maiorẽ habeat negatiuã ꝯtingentẽ/minorẽ ꝟo inexñtẽ affirmatiuã. [Sed ꝙ dũ ecõuo.] Qꝫ ingt ſi maior fuerit inexñs cum minore contingendi vtilis erigaſ cõplicatio: hꝫ erit ad incõmodũ deductione arguẽdũ/⁊ ex hꝫ ſiſ manifeſtũ fiat/ꝙ impfecti erũt ſyllꝰ: ſi eni ad impoſſe deductiõe mõſtranſ/clarũ ꝙ extrinſeci

Theophra. ⁊ Eudem⁹ alr ꝙ Ariſto. ſũt opinati õ hac miſtione.

Opio quãdã modernoꝝ.

Dicta alioꝝ modernoꝝ.

Nõ cõtrꝰ ꝙ minor in hac miſtiõe nõ oꝫ eẽ de ineẽ ſimpliciter.

aliculus indigẽt: ⁊ ſi hoc multo clarius ꝙ imꝑfecti ſunt quum ſylls imꝑfectus ſe eſſe dicaẽ:qui alicuius indiget extrinſeci ad hoc/ꝙ appareat neceſſarium.

Ceterum primo dicendum eſt: quoniam ſi dum/a/fuerit/neceſſe eſt/b/eſſe/⁊ dum poſſibile/a/extiterit/poſſibile erit ⁊/b/ex neceſſitate/Sit enim ita ſe habentibus in quo quidem/a/poſſibile,in quo autem/b/impoſſibile;ſi igitur poſſibile vtiq₃ fieret/impoſſibile ſecundo quando impoſſibile/fieri nequeat;ſimul autem ſi/a poſſibile ⁊/b/impoſſibile,contingeret vtiq₃/a/fieri poſſe ſine/b/ſi ſecundo fieri ⁊ eſſe:factum nã q₃ quãdo factum fuit eſt/

Mõſtraturus cõplicationes/que maiorẽ hñt inexiſtẽtem cũ minore cõtingẽti per deductionẽ ad incõmodũ: accipiẽs ↄ̃clonis ↄ̃dictoriũ minore ↄ̃tigẽte facta inexñte/ne fortaſſe qſpiã diceret ipoſe nõ ex ↄ̃dictorio ſuppoſito ſeq:ſ₃ qa minor ↄ̃tingẽs facta fuerat inexñs. Propterea theorema quoddã ꝓponit:qd ad huiꝰ mõſtrationẽ ↄ̃ducit:falſum.v₃.ipoſe nõ ſequi ex falſo poſſi/⁊ qd amplius ex poſſi nullo pacto cõſequi ipoſe ingens/ſi vera eſt ſyllogiſticæ rõcinationiſq₃ finitio ꝙ dũ/a/hoc eſt añs eſt/ex neceſſitate/b/ideſt ↄ̃ñs ſit:fieri non poſſe/vt añs ſit poſſibile ⁊ ↄ̃ñs ipoſe. [Sit eni ita ſe hñtibꝰ.] Mõſtrat ꝓpoſitũ/ſi añs poſe/ꝙ ↄ̃ñs eſt poſe ⁊ hoc mõſtrat exponẽ ſenſibili ducẽs tñ ad hoc incõmodũ/ꝙ idẽ ſimul eẽt ⁊ nõ eſſet.

Hic aũt per poſe ingt Aluſidus Roſ.intelligere debemꝰ poſe cõe/qd opponit ipoſſi:qdq₃ cõprehẽdit inexiſtens/neceſſariũ ac poſſibile verũ:ſed ↄ̃textus iſte haud recte mea qdẽ ſnĩa ſe hɜ/nã quẽadmodũ ſupᷓ relatũ eſt ⁊ h̓ ẽt in loco inmuit Aluſ. Roſ.ſi neceſſarium ↄ̃tingẽs dicimꝰ/equoce nũcupamꝰ. Qd exponẽs Leui Herſonis plaueꝰ ẽt ſigᷓt:ait enim ad verbũ ⁊ ob hoc erit ↄ̃ poſſis p nõis cõmunitatẽ;quaſi id volẽs/qd ⁊ nos ſupra aſſerebamus poſe hoc diſiunctim intelligẽdũ̃ eſſe:ſi añs ſit poſſibile hoc eſt vel neceſſariũ vel inexñs aut verũ ↄ̃tingẽs/qd ⁊ ↄ̃ñs eodẽ pacto aut neceſſ erit aut inexñs aut verũ contingens/nil enim ꝓhibet añs eſſe nõ neceſſ ⁊ tñ ↄ̃ñs neceſſariũ eſſe:⁊ hoc ſentiens Aluſidus Roſ.ſubdidit:exẽplum huius ꝙ quũ poſuerimus/a/ inuẽtũ/erit/b/inuẽtũ hoc eſt/vbi ſit inuẽtio/b/de eſſentia inuẽtionis/a/ſequit ꝙ ſi fuerit inuẽtio ipſiꝰ/a/neceſſ:ꝙ ⁊ inuẽtio/b/neceſſ erit ⁊ ſi fuerit inuẽtio/a/poſſis/erit ⁊/b/inuẽtio poſſis:hec ille. Planũ itaq₃ ↄ̃textũ hũc non recte ſe hñe:aut ſi ita ſe habuerit:per poſe cõe intelligendũ poſe ſub diſtunctione: quẽadmodũ explicauimus:ſed meliꝰ exiſtimo/ſi legeremus:ſicuti in quibuſdã repperi codicibꝰ:vbi eni alij legũt poſe cõe:hic dicit poſe negatũ:h̓ eſt poſe a quo ſola negatur ipoſſitas:qd quaſi ſentiẽs Aluſidus Roſ.ſubdidit/⁊ illud eſt/qd ipoſſi opponit:nõ igit exiſtimãdũ eſt poſe aliqd cõe predicari vniuoce de neceſſ ac vero ↄ̃tingẽti: hoc enim ⁊ ſupra refutauimus:⁊ infra quoq₃ melius arguet. Sed ad ꝓpoſitũ redeamus:Ariſtoteles igit monſtrat ꝙ in vero ↄ̃iuncto ac ↄ̃ñia neceſſ ex poſſi ipoſe nequeat inferri:ſi eni de neceſſitate ex añte/ſequit ↄ̃ñs:igit quotieſcũq₃ añs erit ↄ̃ñs etiã erit:ſi itaq₃ añs poſe/erit aliqñ/ↄ̃ñs ſecundo ipoſe/nũq̃:quare añs erit/⁊ ↄ̃ñs minime: ſed fuerat ſuppoſitũ/qñ añs eſſet/ↄ̃ñs fore:ↄ̃ñs itaq₃ ⁊ erit ⁊ nõ erit:qd oppoſita claudit:quãobrẽ ingt Alexander mõſtrari poſſe/ꝙ ex/a/poſſi/ſeq nequeat/b/ipoſe ex definitione ↄ̃tingẽtis:ſi enim ↄ̃tingens ſeu poſe:nõ enim ſcĩãgimꝰ poſe a ↄ̃tingẽti/quẽadmodũ nõnulli male halucinant:illud eſt quo ſuppoſito nil accidit impoſe: ſed a/ſuppoſito accidit impoſe,b/inq̃ ⁊ eẽ ⁊ nõ eſſe:nõ itaq₃ a/poſſibile fuerat. Et hec Ariſtoteles. Sed Chryſippus/referẽte Alexãdro/exiſtimans ex poſſi ↄ̃ſequi poſſe ipoſe ad mõſtrationẽ quidẽ Ariſtotelicã nihil dicit:exẽpla aũt in oppoſitũ adducit:nãq₃ ingt hoc eẽ neceſſariũ ↄ̃iunctũ. Si Dion perijt/iſte perijt:vbi per iſte idẽ monſtret Dion:⁊ tñ añs poſe eſt/ↄ̃ñs ſecundo ipoſe: nãq₃ Dione viuo/hec eſt poſſibilis dion perijt:⁊ tñ hec eſt ipoſſis/perijt iſte:quũ eni iſte viuẽtẽ tñ mõſtret:Dione mortuo ꝓpõ illa claudet oppoſita dionẽ.v₃.⁊ viuere ⁊ mortuũ eſſe. Cõſile dicẽdũ erit ⁊ de hoc exẽplo/ſi nox eſt/nõ eſt hec dies:nã añs poſe ⁊ ↄ̃ñs impoſe. Ceterũ nõ paruã efficior admiratione:dum mecũ reputo:qd qdã dixere/ſi apud deos dialectica eſſet/nõ aliã fore q̃ Chryſippeã: nõ eniɜ video/quo rõnũcule iſte in numero ſint reponende:quũ ⁊ faciles ⁊ caſſe penitus ſint:nãq₃ aut volumus dionẽ ac ꝓnomen demõſtratiuũ iſte ad ſeinuicẽ conuerti:aut alterũ in plus ſe hñe/in minus alterũ:ſi cõuertunt/ꝓfecto quẽadmodũ dion de viuẽte ac mortuo per relationẽ dicit:eodẽ pacto ⁊ ꝓnomen illud iſte:⁊ ita quẽadmodũ añs poſſibile eſt/eidẽ ↄ̃ñs erit poſe:ſi ſecundo nõ conuertunt/ſed dion in plus ſe habeat:nimirũ cõtextum ac ↄ̃ñia caſſa eſt:nulla etenim rõcinatio aut argumẽtũ bonum eſt:in quo añs in plus ſe habuerit q̃ ↄ̃ñs. Eadeɜ dicimus ⁊ ad aliã inſtãtiã. Preterea ingt Alexãder adhuc mortuo dione/ꝓpõ illa/perijt iſte/ſm ſtoicoꝝ opinionẽ/poſſibilis cẽſenda eſt:placet enim his poſt crematũ mũdum oĩa denuo eadẽ numero factum iri:quẽadmodum Chryſippꝰ in libro de mũdo/referẽte Alexãdro/aſſerit.

Fiunt itaq₃ in ſũma:vt ingt Philoponus ex poſſibili atq₃ impoſſibili cõiugationes octo:aut eni añte poſſibili/ↄ̃ñs eſt poſſibile:aut vtraq₃ ipoſſibilia:aut añs poſſibile ⁊ ↄ̃ñs impoſſibile/aut ecõuerſo:⁊ ite quatuor efficiuntur dum incipimus ab añte:ꝙ ſi a ↄ̃ñte exordiũ ſumamus q̃tuor alie cõſtituent:qa aut ↄ̃ſequẽte poſſibili añs eſt poſſibile/aut ipoſſi/impoſe:aut poſſi ipoſe:aut ecõuerſo. Uerũ ex his nõnulle fieri poſſunt/alie minime:nãq₃ ſi añs eſt poſe/põt imo neceſſe ẽ ↄ̃ñs eẽ poſe. Itẽ ſi añs ipoſe poterit ↄ̃ñs eſſe poſe/⁊ ſi añs impoſſibile ↄ̃ñs cõſimiltr ipoſe:⁊ retrouerſum ſi ↄ̃ñs poſe põt ⁊ añs eẽ poſſibile vel etiã ipoſe/ſi ſecundo ↄ̃ñs ipoſe/añs ex neceſſitate ipoſſibile erit:ſi aũt añs fuerit poſe/fieri nõ poterit vt ↄ̃ñs ſit ipoſe:⁊ ecõuerſo:ſi ↄ̃ñs ipoſe:nũq̃ añs erit poſſibile.

Qd ſecundo nõnulli moderniorum aſſerunt/poſſe alicuiꝰ bone hitudinis ac ↄ̃ñie añs eſſe ſine ↄ̃ſequẽte/abſurdũ ac fatuũ penitus eſſe duco:quũ aliogn Phs ↄ̃riã vbiq₃ ſententiã aſſertare nunq̃ deſinat:nã qd illi dicunt/oĩs ꝓpõ eſt affirmatiua/ergo nulla negatiua/nihil penitus eſt:ꝓpterea ꝙ ⁊ ↄ̃ñia hec neceſſ eſt/⁊ añs nullo pacto eẽ põt ſine ↄ̃ñte:ꝙ ſi dicas ↄ̃ñs ſeipm tollere ac ꝓprijs ſe telis cõfodere:neutiq̃ hoc cõcedendũ arbitramur. Dicimus nãq₃ ↄ̃ñs ſimplr poſe eẽ/ſm ſecundo qd ipoſe:quẽadmodũ ſi qſpiã iuraret ſe eẽ peieraturũ ſimplr iurat/ſm qd aũt peierat:ſicuti in ſophiſticis argumẽtis optĩe expoſuit Ariſtoteles:ſ₃ ⁊ hec ad locũ illũ reijciẽda exiſtimamus.

Uerũ oportet accipere poſſibile atq₃ impoſſibile non ſolũ in generatione/ſed ⁊ in eo qd eſt ſecundo verificari ⁊ ineſſe:⁊ quotcũq₃ modis aliter dicitur poſſibile:in omnibus enim cõſimiliter ſe habebit. Amplius exiſtente/a,b/eſſe non oportet exiſtimare,tanq̃ ſi vnum eſſet/a/,b/fore;nihil namq₃ eſt ex neceſſitate

Ex falſo poſſi non poſſe ſeq falſu₃ ipoſe.

Nota qd per poſe intelligendu₃ ſit in hac regula:ex añte poſſi ſeq ↄ̃ñs poſſibile. Aluſi. Roſ.

Chryſippꝰ ↄ̃ Ariſto.oñdit qꝙ ex poſſi poſſe ſeq ipoſe p exempla.

Solo rõnum Chryſippi.

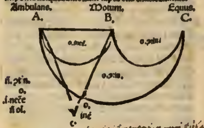
Ex añte ⁊ cõſequente/poſſi ⁊ ipoſſi ↄ̃iugatiões octo fuit Philoponꝰ referente.

Qd in nulla ↄ̃ñia bona añs poſſit eẽ ſine ↄ̃ñte ↄ̃tra modernos.

vno quopiá exiſtẽte:ſed duobus minimis: ſicuti quũ ꝓpõnes ita ſe hẽant veluti dcm̃ ẽ ſm ſyllm̃:naꝫ ſi/c/de/d/d/aũt de/f/ ⁊ /c/de/f/ex neceſſitate: ⁊ ſi vtrũqꝫ poſſibile ⁊ ꝯclo erit poſſibilis:ac ſi quiſpiá poneret/a/ꝓpõnes/b/ ſo ꝯcl'onẽ:euenire poſſet/nõ ſolum/a/nec̃io exiſtẽte/ſimul ⁊ /b/eſſe neceſſariũ/ſed ⁊ poſſ/ pole. Hoc aũt mõſtrato/planũ ꝙ falſo ſup/ poſito ⁊ nõ impoſſibili/ ⁊ ꝯclo ꝓpter hypo/ theſin falſa erit ⁊ nõ impoſſibilis: veluti ſi/a/ falſum quidẽ eſt nõ tñ impoſſibile: quũ ſo a/ſit/b/eſt: ⁊ /b/erit falſum quidẽ/non tñ ipoſ ſibile:qm̃ mõſtratũ eſt/ꝙ/a/exiſtente/b/eſt/ ⁊ poſſibili exiſtẽte/a/erit/b/poſſibile : ſuppoſi/ tum aũt eſt/a/pole eſſe/ ⁊ /b/erit pole:ſi enim ipole/ſimul poſſibile erit ⁊ impoſſibile idẽ/

¶ Poſteaq̃ mõſtrauit/ꝙ ſi añа eſt poſſibile/ꝯñs eſt poſ ſibile:ex his ſigt/nõ ſolũ ꝯñtie modũ iſtũ intelligẽdũ eẽ de vero poſſibili:qđ appellat poſſibile in gñatiõe:qđ q̃ nõdũ eſt/ſed fieri põt:ceterũ ⁊ de poſſibili ſm ꝙ verifi/ caꝛ ⁊ ineſt:hoc eſt de poſſibili nec̃io ⁊ inexiſti:queádmo dum dicere cõſueuimus ſolẽ poſſe eẽ in ariete aut capri/ corno/aut ſcythã albũ eſſe. Uocauit aũt nec̃iuꝫ pole ſm verificationẽ:qm̃ quotieſcũqꝫ pferꝛ/ſemp vere enũtiaꝛ: aut pole voluit ſm verificationẽ:qđ Diodoreũ nũcupa/ tur:Diodorus náqꝫ referẽtib' Alexandro/Simplicio ac Joãne grãmatico id tñ volebat poſſibile eſſe:qđ i actũ aliqñ exiret:ſi ſo nunq̃ fieret impole eẽ arbitrabaꝛ: vñ ſi ſocrates acceſſurus eſſet corinthũ/volebat iſtã poleꝫ nũcupari:ſocrates eſt corinthi:ſin minus ipoleꝫ eã voci/ tabat:quũ ſo ingt.[Et quotcũqꝫ modis alr.] Nonnulli intelligũt de ꝯtingẽtibus vtplimũ/vt in paucis ⁊ equalr: ſed perperam intelligũt:náqꝫ ptes he ſunt veri ac ſupra definiti ꝯtingẽtis:de quo in pñtia ſermo fit:ſatius erit ſi de Philonio poſſi intelligamus:hic enim omne illđ pole vocitabat:qđ aptitudinẽ hẽt/vt eſſet/lꝫ nũq̃ fortaſſe in actũ trãſiret:queádmodũ lignũ qđ in mari eẽt atlantico poſſe ⁊ cõburi ⁊ lcidi:lꝫ forte a qbuſdã extrinſecis ipedi/ reꝛ.[Amplius exiſte/a/b/c/eẽ] Occurrit tacite obiectioni: poſſet eñi qſpiã dicere/que hic pferunꝛ ꝯtra his eẽ:que ſuperi' aſſerebamus:oportere inq̃ in ſyllo plura poni/ ſi nec̃iuꝫ ꝯſeq debeat:ideo ingt Phs nõ eſſe exiſtiman/ dũ/quũ dicim' ſi/a/eſt b/eſſe:ꝙ per/a/vnicã itelligamus ꝓpõnẽ:ex vno eñiꝫ nihil ſeqꝛ ſyllice:ſed per/a/totũ aſſu/ mẽdũ eſt/ꝓ b/ꝯclo:ad minimũ náqꝫ binas opꝫ i ſyllo ꝓpõnes eſſe:quare ſi in enthymematib' aut habitudini/ bus dialecticis ex vno aliqđ ꝯſeq videaꝛ i nõ fit hoc niſi altera ſconcepta ꝓpõne.[Sicuti quũ ꝓpõnes] Accipit ꝓpõnes/c d/c/d f/ꝯclonẽ ſo/c f/innuens hoc intelligi de oibus figuris:elementa náqꝫ hec figuris oibus cõia eſſe poſſunt:q̃õcũqꝫ igiꝛ ſe habuerint ꝓpõnes:eodẽ pacto penitꝰ ⁊ ꝯclo:vt ſi neceſſarie/nec̃ia: ſi ꝯtingẽtes ꝯtingẽs erit.[Hoc aũt mõſtrato.] Nũc illud adducit in mediũ/ cuius gr̃a tot ſupra diximus:ꝙ ſi falſuꝫ aliqđ poſſibile/ ſupponaꝛ/qđ ex hoc ſequitur falſum fortaſſe erit/nõ aũ ipole:nec itellexeris ꝙ ex falſo poſſi ſemp ſequaꝛ falſuꝫ pole:quũ ex falſo veꝝ etiã ſequaꝛ:ſed ſi ex falſo poſſibi li aliqđ mali ſequi debet illud non põt eſſe amplius/q̃ falſum pole:queádmodũ ſi ſocrate ſedẽte dicerẽ/ſocra/ tes ambulat ergo ſocrates moueꝛ: vtrũqꝫ eñi tã añа q̃ ꝯñs falſum qdeꝫ eſt/nõ aũt impoſſibile:náqꝫ ſi ex falſo

poſſibili falſum ſequereꝛ impole/idem poſſibile eſſet ⁊ impoſſibile:queádmodum ſupra etiã enucleauimus.

¶ Determinatis ſo his inſit/a/omni/b/ b/aũt omni/c/cõtingat:neceſſe itaqꝫ/a/omni/c/ꝯtin gere ineſſe:nõ enim contingat:b/ſo omni/c/ ponaꝛ tanq̃ inexñs:hoc falſuꝫ quidẽ/non tñ impoſſibile:ſi itaqꝫ/a/non contingit ipſi/c/b/ ſo omni ineſt/c/a/nõ omni/b/ꝯtingit:fit eniꝫ ſylls per tertiã figurã:veꝝ ſuppoſitũ fuerat omni cõtingere ineſſe:neceſſe igitur/a/omni c/contingere:falſo enim ſuppoſito ⁊ nõ im/ poſſibili/quod accidit eſt impoſſibile:

¶ Reuertiꝛ tandẽ ad ꝓpoſitũ:ꝓpoſuerat náqꝫ in prece dẽtibus enarrare cõplicationes ex vna ꝯtingẽte ⁊ altera inexñte:⁊ poſteaq̃ eas explicuerit:que maiorẽ hñt ꝯtin/ gẽtẽ cũ inexñte minore:quas ⁊ pfectas nũcupauit:actu/ rus de imꝑfectis maiorẽ hñtib' inexñtẽ cũ minore con/ tingẽte:prius nõnulla theoremata/que ſequẽtiũ pncipia erãt/elucidare opepreciũ fore duxit:quibus expoſitus ⁊ enarratis tandẽ nũc ad imꝑfectas miſtionis huiuſce cõ plicationes enucleãdas ſe accingit inquiẽs : accipiamus ꝓpoſitiones iſtas/ oẽ/b/a/ꝯtingit oẽ/c/eẽ/b.Dico ꝙ ſeqꝛ ex his ꝯtingit ꝯtingentia vera oẽ/c/a/qđ ſi negas ſumaꝛ oppoſitũ:nõ ꝯtingit oẽ/c/eſſe/a/hoc aut equalet/neceſſe eſt aliqđ/c/nõ eſſe/a/huic addaꝛ minor facta inexñs/oẽ c/b/hoc aũt falſum eſt/nõ aũt ipole:ſupra enim diceba/ mus poſſibilẽ oẽꝫ ad inexñtẽ poſſe trãſferri:ex his itaqꝫ neceſſe aliqđ c/nõ eſſe/a/omne/c/b/ſequiꝛ aliqđ/b/nõ eſt a/qđ maiorẽ ꝓcedẽtis tollit ſylli. ¶ Sed dicet qſpiã ſie ri hoc nõ poſſe:nã ſupra declaratũ fuit in miſtione nec̃ię ⁊ inexñtis i qnto tertie figure mõ nõ effici valẽ cõplica/ tionẽ. ¶ Dicũt nõnulli ꝙ lꝫ ꝯiugatio iſta ſit ad nec̃ium ꝯcludẽdã inutilis:valis tñ eſt ad inexñtẽ colligẽdã. Veꝝ hoc quoqꝫ ſupra a nobis refutatũ eſt:aſſeruim' náqꝫ cuꝫ Ariſtotele ac Leui Gerſonis nõ cõcludi inexñs/niſi am/ be ꝓpõnes inexñtes ꝓmiſſe fuerint. ¶ Rñdere poſſu/ mus/queádmodũ ⁊ antea dicebam':ꝙ lꝫ nõ ſequaꝛ ſim/ pliciter inexñs/ſm tñ qđ inexñtẽ colligem':que ad de/ ſtruendã/demoliẽdãqꝫ maiorẽ ſufficiẽs eſt. Abludit a vi Roꝛ.vi aſſertare/ꝙ ex tali cõplicatione ſequaꝛ nec̃ia. Cuius ſñiam aut amotã a veritate ac opione Phi dice/ mus eſſe:aut ſi verũ ꝯtinet:ꝓ nec̃iuꝫ/nec̃iuꝫ ſm qđ intel lexiſſe enũcia bim':nihil eñi miꝝ/ſi ⁊ iexñs ſꝫ qđ ⁊ ſm qđ nec̃ia vna ⁊ eadẽ ꝯclo ſit nũcupãda:hoc eniꝫ ⁊ ſupra aſſeruimus.[Si itaqꝫ a/nõ cõtingit ipſi c.] Deeſt inquit Alexãder omni:hec enim ꝯdictoria eſt ꝯclonis inducte: cõtingit oẽ/c/eſſe/a.[A/nõ oi/b/ꝯtingit.] Dixit pro eo/qđ eſt/a/nõ oi/b/ineſt:náqꝫ ⁊ inexiſtere ſupra ꝯtingere voca bamus:aut ꝯtingat ꝓtulit ⁊ nõ inexiſtat/ꝓpea ꝙ nõ vere ſequebaꝛ

Diodor' poſ ſibile ab extra iudicabat.

Poſſibile Philonis.

Dubium.

Solo q̃rñdi

Alia ſolutio.

Non dicam Auer. qđ vẽ abſurdum.

ſequebať inexiſs/ vt ſupra etiā relatū eſt. Cōſimilr intelligendū erit/ qȯ īngt/ verū ſuppoſitū fuerat omni ꝯtingere ineſſe ꝑ eo/ qȯ eſt omni ineſſe. [Qȯ accidit eſt ipoſe.] Impoſe nāqȝ eſt oē/ b/ eſſe/ a/ τ aliqȯ/ b/ nō eſſe/ a/ non tñ illud impoſe: qȯ ipſe videť in cōtextu dicere ſi ponať/ a/ omni/ b/ ꝯtingere cōcludere nō omni ꝯtingere: quū idez poſſit τ omni τ nulli ꝯtingere: ſi itaqȝ qȯ ſequiť eſt ipoſe: ergo τ aliqȯ poſitū fuerat ipoſe: nō minor facta inexiſs: qm̄ hoc falſum qdem erat nō tñ ipoſe: igiť oppoſitū concluſionis in cā erit: qȝ ſi hoc ipoſe ꝯclo inducta/ neċio cōſequeť: qȯ fuerat monſtrādū.

Dubitatio q̄ rādā ex Alexādro τ philopono.

Sed dubitāt nonnulli referētib⁹ Alexādro atqȝ Philopono circa deductionē iſtā dicētes/ a/ alicui/ b/ ineſſe falſum qdē/ nō tñ ipoſe: nā falſum eſt idē oi τ nō omni ineē: nō ob id tñ ipoſe: ſi eni inexiſs illud eſt/ qȯ τ aliqn̄ pōt nō ineē: nimirꝫ pōt qȯ oi ineſt aliqn̄ τ nō omni ineſſe: queadmodū τ ſupra cōtingentē mutabamus ad inexiſtē/ τ ꝑpea talis mutatio falſa qdē erat/ nō tñ ipoſis.

Solutio.

Ad hec dicim⁹ nō eē ī vtriſqȝ ꝯſilez rōnē: nāqȝ ſi ꝯtingēs trāſferť ad inexiſtē non amplius remanet cōtingēs: tunc enim vtiqȝ foret poſſibile eandē ꝑpōnē τ cōtingētē eſſe τ inexiſtē: ſed trāſmutata eſt ꝑpoſitio a futuro in pñs tēpus: ꝫ itaqȝ mutatio ꝯtingētis ad inexiſs falſa ſit/ nō tñ eſt ipoſis. Verū nō eodez pacto eſt in deductione ad impoſe: nāqȝ ſuppoſito qȝ oē/ b/ ſit/ a/ cōcludimus/ aliqȯ/ b/ nō eſſe/ a/ qȯ lꝫ fortaſſe in diuerſis tēporib⁹ poſe ſit: in eodē tñ fieri negt/ vt idem oi τ non omni inſit: quare non modo falſum hoc exiſtimandum eſt/ ſed τ impoſſibile.

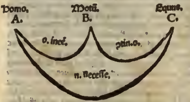
Verum τ per primā figuraz lꝫ facere impoſſibile ponētes/ b/ ineſſe ipſi/ c. Si enim/ b/ omni/ c/ ineſt: a ꝟo omni/ b/ ꝯtingit/ τ/ c/ omni contingeret vtiqȝ/ a/ ſed fuerat ſuppoſitum non omni contingere.

Inquit hoc idē mōſtrari poſſe in p̄ma figura deducendo ad manifeſtū abſurdū: dicimus enim nos in predicta cōplicatione ſeq ꝯclonē iſtā: ꝯtingit omne/ c/ eē/ a/ qȯ hoc pacto oſtēdimus: ſi enim dixerimus ſuū ꝯdictoriūz ſeq/ ex hoc ſequeť impoſe: igiť ꝯclo illa neċio ꝯcludiť: argniť aſſumptū maiore prius/ que inexiſs erat/ mutata in ꝯtingentē/ ac minore ꝯtingēte ad inexiſtē trāſpoſita: hanc in modū: ꝯtingit omne/ b/ eſſe/ a/ omne/ c/ b/ ſequiť contingit omne/ c/ eſſe/ a/ qȯ manifeſte ꝯtradicit ſuppoſito/ qȯ fuit/ ex neceſſitate aliqȯ/ c/ non eſt a/ poterat τ ambas facere ꝯtingētes/ poterat τ inexiſtes: qȯ fortaſſe etiā multo melius hoc pacto: omne/ b/ a/ omne/ c/ b/ oē igiť/ c/ a/ qȯ hanc diruit/ neceſſe aliqȯ/ c/ nō eſſe/ a/ τ tūc dicēdū erit/ qȝ ꝯtingit accepit pro eo/ qȯ eſt/ ineſt. Si ꝟo mutationē quā ſupra recitauimus/ facere voluerimus: dicēdū/ queadmodūz ingt Alexāder/ qȝ hoc ꝑpea factū fuit: qa manifeſti⁹ ꝯcludebať ꝯdictoriū: nā clari⁹ iſte ꝯdicūt/ cōtingit oē/ c/ eſſe/ a/ τ neceſſe aliqȯ/ c/ nō eſſe/ a/ q̄ hee oē/ c/ eſt/ a/ τ neceſſe aliqȯ/ c/ nō eſſe/ a.

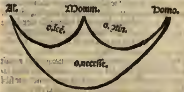
Solo ratione Albertus que vi deriť Ariſto. infringere.

Nec tñ ob id crediderim rōnē diui Alberti ꝯ hoc aliqd facere: is enim negat penitus mutationē illā faciēdā eē: ꝑpea qȝ in tali miſtione oportet maiorē eſſe ꝯtingētē ad vtrūlibet: verū quā illa/ que eſt inexiſs ſimplr transferť ad cōtingētē nō poteſt effici ad vtrūlibet: hec ille. Sed nr̄a qdē ſnia haud recte: ſi enim per cōtingens ad vtrūlibet/ qȯ plerīqȝ faciūt/ cōtingens intelligit equalr: nimirū falſa dicit: nō eni ſolū cōtingēs equalr ad has miſtiones aſciſciť/ ſed τ natū τ vt in paucioribꝰ: nā ſi per cōtingēs ad vtrūlibet voluerit/ qȯ l oppoſitam pōt mutari qualitatē: nimirū τ cōtingens illud ad oppoſitum verti poteſt. Quapropter aut deductio ſua/ quā ponit eadē eſt cum deductione Philoponi atqȝ Alexādri/ aut ſi diuerſa eſt: in idē tñ cadit: ipſe enim ambas facit inexiſtes ꝯnē colligēs inexiſtē: quā poſtea in cōtingentē reuocat ꝯdictoriaz. vꝫ. neċie p̄ſuppoſite. Scias tñ queadmodū τ Alexāder τ Philoponus recitant qȝ mōſtratio iſta/ nō ꝑprie eſt deductio ad impoſe: qr̄ qdē nō ex oppoſito ꝯclonis cū altera p̄miſſarum concludimus impoſſibile: ſed ambe premiſſe accipiuntur.

Sumere ꝟo opꝫ omni ineſſe non ſm̄ tempus determinantes/ puta nunc/ aut in hoc tēpore/ ſed ſimplr: nāqȝ per has ꝑpōnes τ ſyllogiſmos facimus. Quoniā ſi ꝑpoſitio ſm̄

nunc accipiať/ nō erit ſylls: nihil eniꝫ fortaſſe ꝓhibet aliqn̄ omni moto hoiem ineſſe: veluti ſi nil aliud moueret: motū ꝟo ꝯtingeret omni equo/ ſed hoiem nulli equo ineſſe contingit. Preterea ſit primū animal/ medium

motum/ vltimū ꝟo homo: ꝑpōnes itaqȝ cōſimilr ſe habebunt/ ꝯclo ꝟo neceſſaria nō cōtingens/ ex neceſſitate enim homo aial. Manifeſtum itaqȝ/ qȝ vle accipere oportet ſimpliciter/ τ non tempore determinantes.

Admonet nos ne forte ꝑpōnē haud recte capiētes inexiſtē/ cōplicationē deſcriptā exiſtimem⁹ vtilē/ qa aliqn̄ neċe nlli aliqn̄ neċe/ a/ oi ꝯcludať: τ iō ingt nō eē accipiēdam maiorē nūc inexiſtē aut in hoc tpe/ ſed ſimplr: qm̄ ſi ꝑpoſitio ſm̄ nūc accipiať/ non fiet ſylls: quū nulli τ oi ex neceſſitate ſequať: puta oē motū eſt hō. Cōtingit oēm equū moueri/ τ tñ neceſſe eſt nullū equū eē hoiez. Inſtantia. Ͻ ſi dixeris nō accidere hoc/ qa maior ſit vt nūc inexiſs: ꝫ qa falſa: falſum eſt enim τ ipoſe oē motū eē hoiez: quūꝫ ex neceſſitate aliqȯ motū nō ſit hō/ puta celum. Solutio. Reſpōdemus: per motū nō eē ſimplr intelligēdū oē motū/ ſed oē aial motum: τ ꝑpea ꝑpō/ que antea fuerat ipoſis efficiť ad tēpus inexiſs: τ ꝯſilr in 2⁹ exēplo nō oē motū abſolute/ ſꝫ oē viuēs motū. Nō aūt q̄re nō oportcat maiorē vt nūc inexiſtē eſſe hec eſt: qm̄ in his talib⁹ ſubiꝫ in plus ſe hꝫ q̄ ꝑdicatū: ſi itaqȝ minor ꝯtingēs accipiať/

Nō q̄re maior nō ſit eſſe inexiſtens nūc.

poterit eius ꝑdicatū aliq̄bus ineſſe:q̄b⁹ aliq̄ maioꝛ ex-tremitas nō inerit:puta in exēplo pōt motus ineē equos cui homo neq̄ ineſt,neq̄ pōt ineē. Preterea talis cōpli-catio mōſtrat̄ eē ſyll'ica per deductionē ad īpoſſe mino-re ꝯtingēte ad inexñtē trāſpoſita:nō aūt ſi ł vere vnq̄ eē poterūt maioꝛ ac minoꝛ facta inexñs:ſʒ medi⁹ terminus ſm id de minoꝛi ꝑdicat̄ extremo:quo maius ſupat:neq̄ enim amplius poterit maioꝛ vlr accipi,ſed in parte fiet: quare nō erit ad ſyllʒ vtilis talis inexñs,cui⁹ vitatē deter-minat cū ipſa accepta ꝯtingēs:nā quiſq̄ hec remanet cō-tingēs,couſq̄ ea vra eſt,ſi vo hec fiat inexñs,nō ampli⁹ illa veritatē obtinet:nāq̄ ſi poſuerimus oēm equū mo-ueri nō etiā vere ꝓferemus,oē motū eſſe hoiēʒ. Hac igit̄ de cā opʒ maioꝛē ſimplr̄ inexñtē accipi. Ceterū que ſit talis inexñs non pauca apud magnos viros diſceptatio eſt. Diuus nāq̄ Albertus vult eā hac in miſtione vocita-ri ſimplr̄ inexñtē,que quum antea fuiſſet ꝯtingētis nat: deinde inexñs facta eſt:puta hec,ois hō eſt grāmaticus.

Opīo Alber-ti q̄d p ꝓpōneʒ de ineſſe ſim-pliciter ſit in-telligendum.

Cōtra opio-nem Alberti.

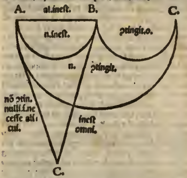
¶ Verū ne plurib⁹ agamus,qm̄ ſupius lōgā ſuper hoc ꝗōnē fecimus,falſuʒ hoc eē ꝓculdubio aſſerimus:ſi enī tales eſſet maioꝛ,ſequeret̄ nūq̄ fieri poſſe cōplicationeʒ vtilē in tali miſtione:que ambas ꝓpōnes veras ꝑmitte-ret:nā,queadmodū ⁊ ipſe alibi refert,in quacūq̄ ꝓpōne ꝯtingēte ꝑdicat̄ terminus ſubalis vlr,nimirū illa eſt fal-ſa:ſed fieri negt vt maioꝛ ſubm terminū hēat ſubalē qn idē in minoꝛe ꝯtingēte ꝑdicatū efficiat̄:nūq̄ igit̄ vra erit minoꝛ quū ſit ꝯtingēs ⁊ ꝑdicatū habeat terminū ſubalē.

Cōfutat̄ dcm̄ Auer.contra de dicto Alber.

¶ Eadē rōne ⁊ Aueroīs rōnem refutandā cēſemus:qui alicubi aſſerit eā eſſe inexñtē ſimplr̄ huic vtilē miſtioni: in qua ꝑdicatū ſubto inſit ſm oīa tēpoꝛa,nō tñ eſſentia-lem ad ſubm habitudinē retineat:puta ois coruus eſt ni-ger,ois nix eſt alba ⁊ cōſiles:nec tñ inficias imus qn iſte pacto aliquo ſimplr̄ inexñtes vocitētur:hoc enim iaʒ ſu-pra aſſeruimus,quiʒ ſubm ꝑdicatūq̄ inexñtia hēant ac nō necīa,habitudinēq̄ ꝑdicati ad ſubm ꝯſilr̄ inexñtem: veꝝ nō queciq̄ ſimplr̄ ſupius vocitata ad ꝑſentē facit miſtionem. Sed ea tñ quā voluit Alexāderis enī oēs, quos ego legerim,hāc in mā antecelluit:quare vt plani⁹, qd hoc in loco ſentiēdum ſit itelligamus:que ipſe retulit quaſi ad verbū in mediū adducā:ait enim:opʒ itaq̄ ta-lem ſumi inexñtē:cuius vitatē nō determinet,que ſibi addit̄ ꝯtingēs:ſed eiuſmodi eē affirmatiuā vlr inexñteʒ, ꝯtingēte ēt vlī ad inexñtē trāſpoſita:nil enī differt inexi-ſtēti determinationē quandā adijcere,vt ipſaʒ ad tēpus determinet:aut ꝯtingētē talē ipſi applicare:que ipſaʒ tol-lat facta inexñs:nō enim ſemꝑ inexñteʒ dicit,hec enī iaʒ necīa eſt:ſed que manere pōt vlīter inexñs affirmatiua vera:⁊ qn vlr affirmatiua ꝯtingēs cū hac ſūpta ad inexi-ſtentē trāſmutet̄:ſic eniʒ in cōiugatione ⁊ monſtratio ꝑ impoſſe ſaluat̄:qua vſus mōſtrat ipſam ſyll'icā eē. Pōt aūt dicere aut nō opoꝛtere vlr inexiſtentē talē accipi:vt ipſius veritas ſm tēpus determinari queat ab adiuncta cōtingēte ꝓpōne:aut magis nō opoꝛtere ſibi additā cō-tingentē talē eſſe:vt inexñtis,que ante ipſaʒ fuit accepta veritatē ſm tēpus determinet:qui enī dicit nō opoꝛtere ſm tp̄s inexñtes veritatē determinari:videri poſſet qui-buſdā nō iuxta mām cōplicationis vtilitatē aut inutili-tatē facere,ſʒ magis foꝛtaſſe iuxta figurā:naʒ ſm tp̄s de-terminata,decidere maioꝛē facit in pma figura in nega-tiuam in parte:hoc autē facto inutilis efficit̄ cōplicatio. Hec ille atq̄ alia cōplura:inexñs itaq̄ hac in miſtione ſimplr̄ vocitabat̄:que cū minoꝛe ad inexiſtentē trāſlata ꝓpriā obſeruabit veritatē:veluti ſi dicā:oē grāmaticū ambulat,ꝯtingit oēm hoiem eſſe grāmaticū:ſiue enī po-natur oēm hoiem eſſe grāmaticū,ſiue non:oino vera ea

Nō queciq̄ ꝓpō de ineſſe ſimplr̄ eſt vtil̄ huic miſtioni de ꝯtingēti,ſʒ illa quā voluit Alexander.

eſt,que dicit,omne grāmaticū ambulat:⁊ de his ad ſatie-tatem iam diximus:ad reliqua tranſeamus.

¶ Rurſus ſit priuatiua vlīter ꝓpoſitio/a b/⁊ ſumptū ſic/a/ineſſe nulli/b/ b/vo omni cōtin-gat/c/ineſſe:his itaq̄ poſitis:neceſſe eſt/a/cō-tingere nulli/c/ ineſſe : non enim contingat, ⁊/b/ponatur ineſſe/c/queadmodum prius: neceſſe itaq̄/a/alicui coꝝ/que/b/ineſſe:fit enī ſyll'is per tertiā figuraʒ:hoc aūt ipoſſe:quare cōtingeret vtiq̄/a/nulli/c/ineſſe:falſo eniʒ po-ſito ipoſſe qd̄ accidit. Hic igit̄ ſyll'is nō eſt cō-tingētis ſm determinationē,ſed eius/qd̄ eſt nulli ex neceſſitate:hec eniʒ eſt ꝯdictio facte ſuppōnis:ſuppoſitū eniʒ eſt/a/alicui/c/ineē: ſyll'is vo ad impoſſe oppoſite eſt dictionis.

¶ Eam explicat atq̄ arguit:que maioꝛē vlr̄,hʒ negatiuā inexñtē cū minoꝛe cōtingēte vlr̄ affirmatiua:ait itaq̄ ſi poſuerimus nullū,b,a,ꝯtingit oē,c eē,b,ꝙ ſequit̄ ſyll'ice ꝯtingit nullū,c,eſſe,a,qa ſi nō,ſupponat̄ oppoſitum non ꝯtingit nulluʒ,c,eſſe,a,hoc aūt equiualet huic,neceſſe eſt aliqd̄,c,eſſe,a,cū qua ⁊ minoꝛe facta inexñte ſequitur in tertia figura,aliqd̄,b,eſt,a,qd̄ maioꝛē demolit̄. Per pri-mā vo figurā mōſtrationē nō facit:quare aūt hoc ſit,inſe-rius planū fiet. Deinde ſubdit,ꝙ ſyll'is iſte nō eſt ꝯtingē-tis ſm ſupra aſſignatā definitionē:ſed nulli ex neceſſita-te:qd̄ bifariā arguit:tum qa hoc eſt ꝯdictoriū facte ſup-poſitionis:tum etiā ꝙ in quibuſdā materijs huiuſcemo-di cōplicatio neceſſariā colligit ꝯclōnē. Iſta ſunt,que in mediū pꝛoferunt̄:circa que verſant̄ difficillime dubita-tiones. ¶ Ac pmū qd̄ ſit hoc ꝯtingēs:qd̄ ipſe vocat nulli ex neceſſitate. Poſtea an hoc idē ꝯtingēs ꝯcludat̄ in p⁹ cōplicatione ſuperi⁹ aſſignata ex ambab⁹ affirmatiuis. Deinde ſi non ſeqt̄:que ſit ratio huiuſce diuerſitatis. Ac demū inſtātiole quepiam ſoluēde relinquent̄. ¶ Circa itaq̄ pmū varie ac multiformes extitere celebratiſſimo-rum viroꝝ opiniones:Diuus nāq̄ Albertus inqt,ꝙ poſ-ſibile vocatū nulli ex neceſſitate nil aliud eſt,q̄ poſſibi-le illud alteꝝ:qd̄ eſt cōe ⁊ necīo ⁊ vero cōtingēti:quaʒ hoc ita ſit videt̄ argui poſſe binis rōnibus:tū qa Ariſtoteles in cōtextu mōſtrat ⁊ vlem neceſſariā ⁊ vlem vere ꝯtin-gentē in diuerſis terminis ꝯſequētī etiā ꝙ dicit ꝯclōnē iſtā eius eē ꝯtingētis:qd̄ necīo opponit̄:nullū aūt eſt con-tingēs qd̄ necīo ꝯdicat,quoq̄ ⁊ neceſſarium ⁊ ꝯtingēs ve-

Nota dubita-tiones arduas in ſurgentes.

Opīo Alber. qd̄ Ariſto. p nulli neceſſe intellexerit.

rum

rum comprehendat:q̄ contingens illud altū/ſeu cōmu-
ne: hoc igitur erit/quod in tali ſequetur complicatione.

Dicā Auer. quaſi ꝯſonā dicto Albe.

¶ Alulidus ſo Roſ. voluit in hac cōplicatione ꝯnem colligi poſſe equoce/nō poſſe cōiter:q̄ hoc ipſe nuſq̄ poſuit:ſed poſſe ſub diſiūctione hoc eſt neceſſariā negatiuam aut cōtingētē negatiuā/nunq̄ aūt neceſſariaꝫ affirmatiuā:firmat aūt yſdem rōnibus/qbus ⁊ diuus Albertus.

Cōtra ambas opi. Auer. ⁊ Alberti.

¶ Sed mea qdem ſnia neutra iſtaꝝ opionū ex ſnia ꝓferṫ Ariſtotelis:pmo q̄ ꝯtingens illud altum ſeu cōe nullo pacto dari aut cōcedi pōt:q̄ aūt hoc ita ſit mōſtro rōne/qua vtiṫ Alulidus ad deſtruendā ꝓpōnē inexitē Theophraſti atq̄ Themiſtij:nāq̄ talis ꝓpō nullo pacto extra animā reperiṫ:ſꝫ intētio Ariſtotelis eſt numerare propoſitiones/que in re ⁊ extra alam reperiunṫ:nō itaq̄ tale aliqd cōtingēs erit:quū omne qd in tali colligiṫ cōplicatione aut vere contingens ſit/aut neceſſarium. Preterea nōne vel ceco manifeſtū: neciā ꝓpōnē oēs deſtruere ꝯtigētes:ſi.n.iſta eſt vā nece eſt nullū/c/eē/a/neq̄ iſta pōt eē vā ꝯtingit oē/c/eē/a/neq̄ hꝫ:ꝯtigit nullū/neq̄ ꝯtingit aliqd neq̄ cōtingit aliqd nō: qui fieri igiṫ pōt/ vt vna ⁊ eadē cōplicatio ⁊ neceſſariā ꝯcludat ⁊ vere ꝯtingētem. Preterea oēm cōplicationē quantūcūq̄ inutilē dicere hoc mō poterimus eē vtilē in ꝯcłonem huius poſſibilis:ꝓpea q̄ nulla reperiṫ cōiugatio que aliquā ꝯcłonē non ꝯcludat aut neceſſariā aut inexitē aut vere ꝯtingētem:q̄ ſi dicas/volumus iſtā eſſe vtilē:qm̄ tm̄mō negatiuas ꝯcludit nunq̄ aūt affirmatiuas:o bone reſpōdeas queſo:que eſt alia rō ob quaꝫ que affirmatiuas ſimul ac negatiuas ꝯcludūt exiſtimanṫ inutiles: ſed q̄ affirmatiue negatiuas ⁊ ecōuerſo affirmatiuas negatiue perimūt. nonne igiṫ ⁊ hec de cē/quꝫ neceſſaria negatiua oēs deſtruat ꝯtingētes/⁊ hec cenſenda erit inutilis: ꝑfecto etiā.

Opio Alex. ⁊ philoponi.

¶ Dicēdū itaq̄ cenſeo cum Alexādro atq̄ Philopono in iſta cōplicatione ſeq nulli ex neceſſitate:qd qdā vocāt dimidiū ꝯtingentis ob rōnē/quā infra adducemus. Primum itaq̄ faciamus deſcriptionē/quā facit Joānes grāmaticus ꝓpōnū ſcilicet ꝯtūꝫ ac ꝯinentiū hūc in modū.

Nō neceſſe omni	Neceſſe oī	Cōtingit nulli	Nō ꝯtigit nulli
Nō neceſſe alicui	neceſſe alicui	Cōtingit omni	Nō ꝯtigit omni
Nō neceſſe nō oī	neceſſe nō oī.		

Volēs itaq̄ Phūs mōſtrare/q̄ ſequereṫ ꝯtingit nulli/oppoſitā ipſius ſuppoſuit:que eſt nō cōtingit nulli: vt ſi hanc mōſtrauerit impoſſibilē ꝯcludat ſuā oppoſitaꝫ neceſſario ſeq:ſed qm̄ oſtēſio fiebat in tertia figura ſꝫ mixtionē inexitis ac ꝯtingētis:de q̄ huc vſq̄ nihil determinatū fuerat:ob id ꝓmutat hāc nō ꝯtingit nulli in ſuaꝫ aut equiualētē/aut ſimul verificatā:que eſt nece alicui: qua refutata ꝯcludit ſequi hāc ꝯtingit nulli:nāq̄ ſi hec eſt falſa neceſſe alicui/nimirū hec vera erit nō neceſſe alicui/⁊ ob hoc iſta cōtingit nulli:qd fuerat mōſtrādū.

Nota declarationē q̄ꝫ ꝯtingere nulli in hac mixtione idē ſignificare qd nulli ex neceſſitate.

¶ Verū negat iſtā vere ꝯtingentē eē/ſed nulli ex neceſſitate ſignificare:qm̄ quēadmoduꝫ infra declarabimus/huic/q̄ eſt/cōtingit nulli/bine opponunṫ:vna ex ſe/puta neceſſe alicui:alia ꝑ ſibi equalēt ꝯtingit oī:que eſt neceſſe nō oī. Quare bine neceſſarie particulares vlēm negatiuā ꝯtingentē deſtruūt. Vlē particularis affirmatiua neceſſaria in oībus illi oppoiṫ/⁊ qualitate/⁊ quātitate/⁊ mō:ſed q̄ dicit/neceſſe nō oī opponiṫ qdem imediate eiq̄ eſt: ꝯtingit oī:⁊ ꝯuo hec illi/que eſt ꝯtingit nulli equalet: ideo mediate quodāmō ⁊ ꝑ accidēs huic ēt opponiṫ: Hec itaq̄ nō ꝯtingit nulli duas quodāmō neceſſarias in parte cōprehēdit:qd quū ita ſit/inuenimus ex hac/nece alicui ſequi impoſſibile:ex altera ſo que eſt/nece non oī nō etiā ſequiṫ aliqd impoſſibile:ſi itaq̄ bine particulares neceſſarie cōprehēdunṫ ab hac/nō ꝯtingit nulli: alterius ſo oppoſituꝫ tm̄ ꝯcludiṫ:manifeſtū q̄ dimidiū ꝯtingētis illius ꝯcludiṫ:hoc eſt dimidiū ꝓpōnis iſtius:nō contingit nulli:ſm qd ꝯtradicit huic nece alicui:ex quo manifeſtū ſequiṫ impoſſibile:ſi eniꝫ alterā ſupponamus particulareꝫ/neceſſe nō oē/c/eē/a/oē/c/b/ſequiṫ nō oē/b/eſt/a/ ⁊ in maiore ſupra dicebamus/nullū/b/a/q̄ nullo pacto ſeinuicē deſtruūt. In ſūma itaq̄ qd hac in cōplicatione colligiṫ eſt ꝯtingit nulli/equalēs nulli ex neceſſitate:nāq̄ nulli ex neceſſitate multo ſe hꝫ in plus q̄ nulli contingere:ſi nulli ꝯtingere accipiaṫ ſm ſupra aſſignatā deſcriptionē:qd hoc pacto mōſtraṫ:nāq̄ ei que eſt ꝯtingit nulli oppoitur neceſſe alicui ⁊ neceſſe nō omni:ei ſo que eſt/nulli ex neceſſitate ꝯdicit hec tm̄/alicui ex nečitate: vbicūq̄ ergo iſta falſa fuerit/vā illa erit/que dicit nulli ex neceſſitate:nō tm̄ illa/que dicit/cōtingit nulli:ſꝫ opꝫ ambas particulares nečias falſas eſſe/⁊ neceſſe alicui ⁊ neceſſe non omni:in plus ergo ſe hꝫ/nulli ex neceſſitate q̄ contingit nulli. Amplius idē hoc exēplo mōſtraṫ/vera etenī hec eſt/nullum animal ex neceſſitate ambulat:⁊ tm̄ hec falſa: ꝯtingit nullū aīal ambulare/ſi ſm veꝝ accipiaṫ ꝯtingēs/nō enim pōt in oppoſitā cōuerti qualitatē/ꝯtingit omne aīal ambulare:reptilia nāq̄ ex neceſſitate nō ambulāt.

Nota ð dimidio ꝯtingēti.

¶ Nec tm̄ crediderís idē eſſe ex neceſſitate nulli ⁊ nulli ex neceſſitate:nā nulli aīali ineſt ambulatio ex neceſſitate:nō tm̄ ex neceſſitate nullū aīal ambulat/ꝯſilr nullum animal ex neceſſitate ridet aut loquiṫ: ⁊ in ſumma nihil aliud ē nulli ex nečitate/q̄ nō nece alicui:quū eniꝫ dicim⁹ hoc pacto/cōtingit nullū animal ambulare/hoc volum⁹ q̄ nō eſt animal quoppiā/cui nečio inſit ambulatio/ſeu qd neceſſario ambulet:ſꝫ fortaſſe aliqua reperianṫ/que ex neceſſitate non ambulent/aut nō loquanṫ.

Nota quid ſignificet nulli ex neceſſitate.

¶ Sed dicet quiſpiā/q̄ hoc eodē argumēto poſſumus monſtrare in pma cōplicatione ex ambabus affirmatiuis idē hꝫ ſequi ꝯtingēs:ad qd arguēdū ſupponam⁹ ꝑ deſcriptionem ꝓpōnū/quēadmodū fecit Joannes grāmaticus.

Nota dubiū nec ardui q̄ etiā in mō affirmatiuo cōcludaṫ cōtingēs dimidium.

Non neceſſe non omni — neceſſe non omni

Non neceſſe alicui — neceſſe alicui

e ſeipſis repugnat

ꝑ cōtingētes repugnat

Contingit omni — non contingit omni

Contingit nulli — non contingit nulli

Ambas cōtinet pticulares de nečio ꝓpō illa nō ꝯtingit omni ⁊ illa nō ꝯtingit nulli.

Deinde faciamus cōplicationē:oē/b/eſt/a/ꝯtingit oē/c/eē/b/ergo ꝯtingit oē/c/eſſe/a/ſi eniꝫ hoc falſum/verū erit nō contingit oē/c/eſſe/a/qd equiualet nece non oī:ſi itaq̄ neceſſe eſt nō oē/c/eſſe/a/⁊ oē/c/eſt/b/trāſpoſita cōtingente ad inexiſtentē/ſequiṫ q̄ non oē/b/ſit/a/qd maiorē diruit ac diſſipat:erat eniꝫ maior:oē/b/eſt/a/falſum igiṫ/qd ſuppoſitum fuerat nō contingit oē/c/eē/a/ergo ſuū cōtradictoriū verum/cōtingit oē/c/eſſe/a/qd fuerat mōſtrādū. Poſſumus itaq̄ ⁊ hic mōſtrare/q̄ hec ꝯcłō nō ſit cōtingentis ſm ſupra allatā deſcriptionē/ſed huius dimidium: nam quēadmodū negatiue cōtingēti/bine opponebanṫ particulares neceſſarie/vti diximus:eodē pacto ⁊ affirmatiue ꝯtingēti due opponenṫ neceſſarie/puta huic/contingit omni/bine iſte/neceſſe alicui ⁊ neceſſe alicui nō:vna ex ſeipſa:alia ꝓpter negationē in quā cōuertitur ſm oppoſitā qualitatē:continebit igiṫ nō cōtingit omni ambas particulares neceſſarias. ¶ Et lꝫ hac ſuppoſita neceſſe nō omni ſequaṫ impoſſibile/nō tm̄ hac neceſſe alicui:ſi enim neceſſe eſt aliqd/c/eſſe/a/⁊ omne/c/ eſt/b/trāſ

poſita minore ꝯtingente ad inexiſtem/ſequiᷓ in tertia figura/aliqđ/b/eſt/a/erat aūt maior:omne/b/eſt a q̄re nullum ſequiᷓ impoſē:ſi idē ⁊ omni ⁊ alicui ineſt. Solū igiᷓ cōcludiᷓ abſurdū ex iſta:neceſſe nō omni:que dimidiū fuerat oppoſiti:qđ eſt non cōtingit omni:dimidiū itaqȝ eius/quod opponitur non contingit omni eſt/quod concluditur:quare ⁊ in hac complicatione dimidium contingentis ꝯcluditur.

Dubōnē conceſſere Albe⁹ ⁊ Alexāder.

℄ Huic rōni minime dedere diuus Albertus atqȝ Alexāder:voluerūt enim viri iſti ꝯformē in hac ꝯclōnē colligi cū illa:que in ſequēte cōcludiᷓ:⁊ ad hec quaſdā afferūt ꝓpōnes cōtingētis eiuſdē nature/puta cōtingit oē corpus nāle moueri:nāqȝ ex neceſſitate aliqđ corpus mouetur/veluti celum. Eodem pacto ſi poſuerimus intelligētias rationales eſſe:hec eiuſdē erit nature omne rōnale intelligit:qm̄ aliqđ rōnale ex neceſſitate intelligit. Addit ⁊ diuus Albertus terminos inueniri:in quib⁹ ſequiᷓ ex neceſſitate omni/puta omne albū coloratū/cōtingit oēm hoiem eſſe albū/⁊ tn̄ ſequiᷓ ex neceſſitate oīs hō eſt coloratus/in quibus vo ſequiᷓ cōtingēs termini accipiantᷓ:omne ambulās moueᷓ/cōtingit oēm hoiez ambulare ꝯtingit oēm hoiez moueri.

Cōtra Alber. ⁊ Alex⁹.

℄ Sȝ pace iſtoꝝ dixerim nō bene nec cū Ariſtotele ſentiūt:vidim⁹ eni ipȝ ſupra nō ſolū dicentē ſed etiā clamitātē/ꝙ in negatiuis tn̄ eiuſmodi colligiᷓ ꝯ͂alt eniz in ꝑncipio ſtatim iſtius miſtionis:qm̄ vo que ad minus ⁊ imꝑfecti oēs/⁊ priuatiui ſylli cōtingētis nō ſm̄ determinationez. Quid clarius:nōne videmus ipm̄ manifeſte cōcedere de affirmatiuis oībus/ꝙ ſupra deſcriptū cōtingēs cōcluditur: Preterea ſi voluiſſet idē in affirmatiuis ꝯcludi ꝯtingēs/nōne hoc idē de eadē ꝓtuliſſet:profecto etiā.

Ad Albe.

℄ Qȝ ſi dicas/quēadmodū diuus inqt Albertus/ꝙ hoc ideo fecit/ga in affirmatiuis manifeſtius erat/ſequi poſſe neceiam:ga maior mediuſqȝ termini ita ad ſeinuicē diſpoſiti erūt/vt inferior ſuperiorqȝ:ex qbus plane conſtrui pōt neceiam ꝓpō:in negatiua aūt termini ſeiuncti erūt atqȝ diuerſi ⁊ ob id hoc in illis latētius erat.

Inſtantia.

℄ Cōtra:quēadmodū ſe habēt ſupius atqȝ inferius ad cōſtruēdā ꝓpōnē neciam affirmatiuā:ita termini a ſeinuicē diuerſi ad negatiuam neceſſariā cōſtituēdā:ergo quē admodū vnū manifeſtū ad affirmationē/ita ⁊ reliquū erit ad negationem. Preterea hoc idē quoqȝ dici poterit in miſtione necij ⁊ contingētis:qđ tn̄ nō fit.

Illis ſolo ex Philopono.

℄ Operepreciū itaqȝ vt cuȝ Philopono ⁊ Aluido Roſ. ⁊ deniqȝ cū Ariſtotele dicamus in affirmatiua cōplicatione verū ⁊ ſupra determinatū ſeq cōtingens/in negatiua aūt nulli ex neceſſitate.

℄ Ad rōnem ridet hūc in modū Philoponus ⁊ recte ⁊ nos etiā hoc ſupius aliqua in parte attigimus. Cōſequēter inquit fecit:qm̄ enim quēadmodū diximus/negatiuā cōtingentem tranſumit in affirmatiuā:affirmatiuā vo nō amplius in negatiuā:ꝑpter hoc i negatiua qdē qm̄ ꝯclo negatiua erit ꝯtingēs eo modo/quo hic accipiuntᷓ negationes/dico aūt ꝯtingere nulli:ꝑpter hoc inq̄ binas ipſi repugnātes particulares necij ꝓpōnes oſtendimus/vnā ex ſe/alterā ꝓpter eā/que eſt ꝯtingit omni:qm̄ equiualere accipimus ꝯtingit nulli ei/que eſt cōtingit omni:iga igiᷓ inuenimus hoc in loco binas neceſſarias in parte oppoſitas ei/que eſt/cōtingit nulli ⁊ ob hoc cōprehēdi a negatiua/que eſt:nō cōtingit nulli:⁊ inuenimus oppoſitū ſolū per alterius particularū ꝓpōnū ꝯcludi:ꝑpter hoc dicebamus dimidiū tm̄mō cōtingētis colligi. Sed qm̄ in affirmatiua cōplicatione/cōtingēs affirmatiua ꝯclo eſt:non trāſumiᷓ affirmatio in negationē:planū ꝙ vna ſola particularis necia opponeᷓ ꝯclōni:que eſt:neceſſe nō omni:quare:nō cōtingit omni:ſolā iſtā ꝯtinebit:ſed hac poſita ſequebaᷓ impoſē:palā igiᷓ ꝙ ipſius oppoſitū verū erit qđ eſt nō contingētis dimidiū/ſed totū:⁊ oppoſita itaqȝ nō erit dimidiū cōtingētis:nō iniuria igiᷓ in affirmatiuā cōiugatione nō dixit dimidiū ſequi contingētis. Hec ille ad verbū:quaſi dicēs:qm̄ mōſtratio oīs per notiora effici debet:quū affirmatiua notior ſit negatiua ⁊ nō econuerſo:in negatiua vtrūqȝ ſupponemus oppoſitū:in affirmatiua minime.

℄ Ad inſtātiolas ēt dicimus ꝙ lȝ talis inueniaᷓ ꝓpō/nō tn̄ ꝓprea ſeq poterit in tali cōplicatione. Solutio inſtātiarum.

Ad aliū dicimus haud recte maiorē accipi ꝓpōnez:nam hec:oē albū eſt coloratū/nullo pacto inexñs ſimplr extiſtimāda eſt:quū habitudo ꝑdicati ad ſubȝ neceſſaria ſit/vt liqdum eſt inſpicienti.

℄ His expoſitis iam clarum eſſe pōt:que ſit diuerſitatis rō:in affirmatiuis eniz vnū aſſignamus oppoſitū ꝓprea ꝙ affirmatiua nō eget adiumēto negatiue:in negatiuis vo duplex ſupponimus cōtradictoriū:qm̄ negatiua ex affirmatiue cognitione tāq̄ notioris depēdet.

℄ Hec eadē q̄ ſi voluit Aluidus Roſ. ſed multo ⁊ obſcurius ⁊ intricatius:ait enim ꝙ ꝯclo in hac miſtione aut ſequiᷓ per dictū de omni aut per deductionē ad impoſſibile:hoc eſt eniz/qđ ipſe vocauit vniuerſalitatē ⁊ cōtinuationē ⁊ deductio ad impoſſibile aliqñ eſt ꝑfecta/puta/quum ꝓcedit ex toto oppoſito:aliqñ imperfecta/quū nō ꝓcedit ex toto oppoſito: vnde in iſta que maiorē hñt contingentē cū minore inexñte vſus eſt vlitate ſeu dicto de oī:in iſta vo que maiorē hñt inexñtē cū minore ꝯtingente:vtiᷓ cōtinuatione ſeu cōnexo ⁊ deductione ad impoſſibile:⁊ vbi ambe ſint affirmatiue/qꝛ continuatio eſt ꝑfecta ⁊ aſſumit totū oppoſitū/dicit verum ꝯcludi ꝯtingēs/non aūt pacto aliquo neceſſariū:qꝛ quum/a/reperiaᷓ in/c/mediāte/b/ſed/b/ꝯtingenter ineſt ipſi/c/ergo ⁊/a/in/c/erit cōtingēter. Si vo inqt accideret cōcludi neceſſariā aut abſolutā:hoc eſſet ꝑ viā vniuerſalitatis:hoc eſt dicti de oī/qꝛ ambe puta aut neceſſarie eſſent aut inexñtes ⁊ abſolute/facta deductione ad impoſſibile:⁊ qm̄ intētio pħi nō eſt mōſtrare ꝯiugatiōes iſtas per dictū de oī:ideo tāq̄ ꝑ accidēs cōcluſas eas hic omiſit. In ꝯiugatione vo ex maiore negatiua inexñte cū minore cōtingēte/qꝛ deductio ad impoſſibile eſt imꝑfecta nō ꝓcedēs per totū oppoſitū:ꝓꝑ hoc nō fuit ꝯcluſuz verū poſſibile. Hec ille.

Confirmatio ex dictis Aluer.

Sed qm̄ nō ſunt penitus ꝯgrua ſupra enarratis illa ꝑlectoris intelligēda relinquimus. Ex his ⁊ rō manifeſta eſſe pōt:ob quā non mōſtrauit ſcḋam complicationē per ꝑmā figurā:quum eniz illius ꝯclonis duplex eēt oppoſitū/nō poterat mōſtratione illa ꝯcludere aliqđ abſurdū.

℄ Sȝ adhuc queſtiūcule quedā exoluende ſupſunt:ꝑmo qꝛ vī fieri fallaciam in huiuſcemodi complicationibus:nāqȝ medius in maiore tn̄ pro exñtibus ſupponit:in minore aūt ⁊ pro exiſtentibus/⁊ pro iis que eē poſſunt:nō itaqȝ fit recta cōplicatio. Preterea eodē pacto mōſtrare poſſum⁹ ꝑ deductionē ad incōmodū ſequi inexñtem ꝯclonem hunc in modū oē/b/a/ꝯtingit/omne/c/eē/b/dico ꝙ ſequiᷓ omne/c/eſt/a/qꝛ ſi nō/dē oppoſitum:aliqđ/c/nō eſt/a/cū quo ⁊ minore facta inexñte concludimus in tertia figura maioris ꝯdictoriū. Amplius concluſio ſilis eē debet alteri ꝑmiſſaꝝ propōnuz:ſed in ſecunda cōiugatione/neutra ꝓpōnū dimidium eſt cōtingentis:nō itaqȝ recta eſt cōplicatio illa.

Adductio q̄rundā inſtantiarum.

℄ Ad hec reſpōdemus ⁊ ad ꝑmū dicimus non valere rōnē:medius terminus ſupponit in minore pro plurib⁹ q̄ in maiore:igiᷓ coniugatio mala:ſed tn̄ arguit nō poſſe complicationē illam monſtrari per dictū de omni. Aut alr ꝙ ⁊ in maiore ſupponit pro iis/que eſſe poſſunt/quū ſit ſimplr inexiſtens:verū prior reſpōſio melior. Ad alterū dicimus nō ſequi ꝑmo ⁊ imediate impoſē ex accepto cōtradictorio ꝯclonis inexñtis:ſed ꝑmo ſequi ex neceſſaria ꝓpōne cōtradictoria

Solutio.

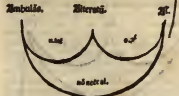
tradictoria

trãd ſctoria cõcl'onis poſſibilis :deincepo ⁊ ex ſuppoſita inexiſtẽte:nãq3 vt ſupra etiã vidimus ex necĩa ſequitur inexis ſm qd.¶ Uel alr̃/queadmodum ⁊ dñus refert Albertus:q₂ ſi acceperimus neceſſariã oppoſitã ꝯcl'onis poſſibilis admitẽda eſt trãſpoſitio minoris poſſis ad inexiſtẽ: qm̃ ex tali trãſpoſitione nullũ nouũ cauſat̃ ipoſe: nãq3 nec̃ĩuz ita deſtruit poſe/ſeu ꝯtingẽs/queadmodũ ⁊ inexis:ſi ẜo acceperim⁹ ꝓpõnẽ inexiſtẽ oppoſitã ꝯñis inexiſtis:dicimus nõ eẽ minoris trãſpoſitionẽ faciẽdã: quiã ex ipſa nouũ cauſet̃ ipoſe:nãq3 hec:aliqḋ/c/nõ eſt/a/ nõ repugnat aliquo pacto huic/poſe eſt oẽ/c/eẽ/b/ſuppoſito etiã q₂ oẽ/b/ſit/a/ſi ẜo minorẽ faciam⁹ inexiſtẽ/oẽ/c/ eſt/b/ſuppoſito etiã q₂ oẽ/b/ſit/a/hec aliqḋ.c/nõ eſt/a/cũ iſtis verificari minime põt:incõmodũ igit̃ hoc ⁊ abſurdum cauſatũ eſt ex trãſpoſitione minoris ad inexiſtẽ/nõ ex oppoſito accepto.¶ Or ſi dicas:trãſpoſitio illa poſſibilis erat/ſed ex poſſibili nõ ſequit̃ ipoſe.¶ R̃ſidemus q₂ lz trãſpoſitio illa ſit poſſis/nõ tñ cũ alia ꝓpõne ſuppoſita poſſis erit:queadmoduz lz hec ſit poſſis per ſe ſũpta: ſocrates ſedet/⁊ iſta itidẽ:ſocrates ſtat:non tñ ſiľ accepte poſſes eẽ poſſunt/ſocrates ſedet ⁊ ſocrates ſtat. Sed forte poſſet aliqs dicere/ſi pri⁹ dicta ſolo ꝯſtaret eodẽ mõ poſſet dici nõ ſeq ꝯñẽ de ꝯtingẽti:q3 vĩ ꝯcludi ipoſe nõ ex ꝯ̃dictorio ꝯñis ſz ex incõpoſſibilitate illi⁹cũ minori poſita ineſſe. R̃ſidet̃ q₂ ibi nulla incõpoſſibilitas noua ꝯſurgit ꝑꝑ põnẽ minoris ineẽ que et̃ pñs nõ fuerit inter oppoſitam ꝯcl'onis ⁊ minorẽ anteq̃ ineẽ poneret̃ hoc appet in terminis:oĩs hõ eſt aĩal:oẽ albũ ꝯtingit eſſe hoiez/ergo oẽ albũ ꝯtingit eẽ aĩal:det̃ oppoſita:nõ ꝯtingit oẽ albũ eſſe aĩal:hec valet iſtã:neceſſe eſt aliqḋ albũ nõ eẽ aĩal:iſta repugnat minori prius q̃ ponat̃ ineſſe:nã3 iſta repugnant: neceſſe eſt aliqḋ albũ nõ eẽ aĩal:⁊ ꝯtingit oẽ albũ eſſe hominẽ.¶ Ad tertiũ r̃ſidem⁹ ꝯñẽ ſitez eẽ minori:nõ enim opz ſi ꝓpões ſimplr̃ ſunt ꝯtingẽtes ⁊ ꝯñẽ ſimplr̃ ꝯtingentẽ eẽ/ſed ſufficit ipſam aliquo pacto ꝯtingentẽ eẽ ſeu ſimplr̃/ſeu ſm qd:⁊ hec hactenus. Iã ad ꝯtextus enarrationẽ deſcẽdam⁹.| Oppoſite eſt dictõis.| Hoc eſt opp⁹ enũciatõis:qḋ eni φάσιν greci/nos enũciatõez vocam⁹.

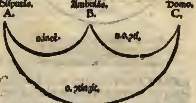

¶ Amplius ⁊ ex terminis manifeſtũ/ q₂ non erit ꝯcl'o ꝯtingens: ſit enim in quo/a/cornus in quo/b/diſcurrens/in quo/c/hõ:nulli itaq3 b/a/ineſt:nullũ eniz diſcurrẽs cornus/b/ ẜo omni ꝯtingit/c/oĩ eniz hoĩ diſcurrere:ſed /a/ ex neceſſitate nulli/c/nõ igit̃ ꝯcl'o ꝯtingẽs: ſz neq3 neceſſaria ſemꝑ:ſit eniz/a/motũ/b/ſciã:

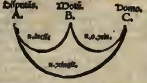

in quo ãt/c/ homo:a/igit̃ nulli inerit/b/ b/ ẜo omni/c/ꝯtingit: ⁊ nõ eſt ꝯcl'o neceſſaria: non eniz neceſſe nullũ moueri hoiez:ſz nõ neceſſe aliquem. Planũ itaq3 q₂ ꝯcl'o eſt eius/qḋ eſt nulli ex neceſſitate ineẽ: accipiẽdi ẜo melius ſunt termini:ſed ſi priuatiuũ ad minorẽ

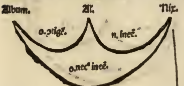

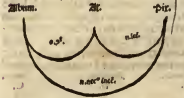
ponat̃ extremitatem ꝯtingere ſignificans/ex ipſis qdem acceptis ꝓpõnibus/ nullus erit ſyll's. Cõuerſa aũt ſm cõtingere ꝓpõne /erit quemadmoduz in prioribus:inſit enim/a/oĩ b/b/ ẜo ꝯtingat nulli/c/ſic igit̃ ſe hñtibus terminis/nihil erit neceſſariũ:ſi aũt ꝯuertat̃/b c/ ⁊ accipiat̃/b/oĩ/c/ꝯtingẽ/fit ſyll's/queadmodũ pri⁹:nã cõſimilr̃ termini põne ſe hẽbũt: ſz eodẽ mõ ⁊ quã priuatiua extiterint vtra/

q3 interualla/ſi/a/b/qdez nõ inſit : b/ ẜo ꝯtingere/c/nulli accidit:per ipſa qdez accepta nõ

fit neceſſariũ: ſed ꝑpõne cõuerſa/que eſt ſm contingere erit ſyll'ſ: accipiat enĩ3/a/qdẽ nulli coꝝ/que ſunt/b/ineſſe: b/ vo cõtingat nulli c/per hec igit/ nihil neceſſariũ: ꝙ ſi accipiat b/cõtingere oĩ/c/qꝺ eſt veꝝ: a b/aũt ꝑpoſitio ſimiliter ſe hẽat/rurſus idẽ erit ſyll'ſ. Si vo non ineſſe ponat/b/ipſi /c/ ⁊ non contingere non ineſſe/nõ erit ſyll'ſ nullo mõ neq3 quũ ꝓuatiua/neq3 quũ affirmatiua fuerit/a b/ꝑ

Cõmant melius termini. in primo: Album/Ambulans/Cygnus in ſcđo: Album/Ambulãs/Coruus/vel vt Alexan^r. in p^o moueri/albũ/ambulãs. in ſcđa moueri/albũ/ſtãs.

poſitio. Termini cões ꝙ ex neceſſitate inſit/ albu3 aĩal/nix/ ꝙ nõ contingat/ albũ/aĩal/pix. Planu3 itaq3 ꝙ ſi termini vl'es extiterint/ ⁊ hec inexiſtẽs/illa ꝑpõnum cõtingẽs accipiatur: qñ ꝑpoſitio/que ad minorẽ extremitatẽ cõtingere accipiat/ſemꝑ ſit ſyll'ſ: preterq̃ ꝙ aliqñ qdem ex ipſis/nõnunq̃ vo ex cõuerſa propoſitione: quando autem hoꝝ vtrq3 ⁊ ob quam cauſam diximus.

Noluit Ariſt. põne hoꝝ terminoꝝ noluiſſe Ari. ɔcludere vl'e3 negatiuam neceſſariam/ſed nulli ex neceſſitate.

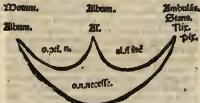
Obſcuriorẽ ingt Alexãder ſe fecit in põne iſtoꝝ terminorũ: termini enim iſti nõ cõcludũt nulli ex neceſſitate/ ſed ex neceſſitate nulli: neceſſe etenim eſt/nullũ hominẽ coruũ eſſe. Hoc aũt accidit ex eo/ꝙ maiorem accepit nõ inexiſtẽ negatiuã ſed neceſſariã negatiuã: ex neceſſitate enim nullũ diſcurrẽs eſt coruus: iſi fortaſſe per diſcurrens itelligeremus: qꝺ voluit Abumaçar/referẽte Auulido imaginãs: qꝺ ⁊ ipe ſentiẽs rurſus ingt Alexãder alios poſuit terminos: ꝑ quos nõ amplꝰ neceſſaria negatiua ɔcludit ɔcl'o/ſ3 ɔtingẽs/puta a/motũ/b/ſcia/c/homo: ⁊ qm̃ neq3 in his ſumpſerat inexiſtẽ ſed neceſſaria3/hoc ꝑſentiens dixit: accipiẽdi vo melius ſunt termini. Philoponus tñ in 2° exẽplo nõ accipit ſcia3/ſed ſciẽs: tũc enĩ que antea neceſſaria fuerat inexiſtẽs efficit: aptiores vo ab Alexãdro termini ponunt/ambulãs/quieſcens ⁊ aĩal. Si vo termini reperiant gbus verũ ɔcludi poſſit ɔtingẽs/hoc erit ꝑ acceꝑ

valde/⁊ nõ vi ſyll'ice cõplicationis/ſed terminorum gr̃a. [Et nõ eſt ɔcl'o neceſſaria.] Hoc eſt in cõplicatiõe iſta nõ ſequit ɔcl'o neceſſaria/hoc enĩ3 dictũ velim vl'iter de tota cõiugatione: nõ aũt de hoc tñ exemplo: qꝺ ⁊ ipſe quaſi expoſuit/quũ ſubdit: nõ enim neceſſe nullũ moueri hominem/ſ3 nõ neceſſe aliquẽ: ac ſi diceret nõ ſeqt ex neceſſitate nulli/ſed nõ ex neceſſitate/nulli: pro hoc enim ingt Alexãder dixit ſed nõ neceſſe aliquẽ. Ex gbꝰ clarũ eẽ põt noluiſſe Ariſtotelẽ in hac cõiugatione ſequi vl'em neceſſaria3 negatiuam: qꝺ tñ plerĩq3 male aſſerũt. [Sed ſi priuatiuum ad minorẽ.] Oẽs quidẽ cõplicatiões: que maiorẽ hñt inexiſtẽtẽ ſunt imꝑfecte: ꝑpea ꝙ per dictũ de omni monſtrari nõ poſſunt: verũ que minorẽ hñt ɔtingẽtẽ negatiuam ſunt imꝑfectiores: nõ enim ſolũ deductionis indigẽt ad ĩpoſſe/ſed ⁊ cõuerſionis ad minorẽ affirmatiuã ꝑpõne3: ɔſil'r ⁊ ſi ambo interualla hoc eſt vtraq3 ꝑpõnes extiterint negatiue: nã minore ɔuerſa in oppoſitã qualitatem ſm ɔtingẽs ydẽ efficiunt ſyll'i: qui ⁊ prius: hoc eſt ſi maior ſit affirmatiua inexñs: ɔcl'o vere ɔtingẽs erit: ſi negatiua/nulli ex neceſſitate. [Qꝺ eſt verũ.] Non hoc dicit/ꝙ ſi ɔtingẽs negatiua in cõtingẽtẽ cõuertat affirmatiuam: illa ꝑpõ eſt vera: ſed ꝙ verũ eſt negatiuã ɔtingẽtem in affirmatiuã cõuerti poſſe eodẽ pacto ɔtingentẽ. [Si vo nõ ineſſe ponat.] Poſteaq̃ eas explicuit/que minorem hñt negatiuã ɔtingentẽ/maiorẽ vo inexñtẽ aut affirmatiuã aut negatiuã: nũc eas ponit/q̃ minorẽ negatiua3 hñt inexñtẽ/maiorẽ aũt ɔtigẽtẽ aut affirmatiuã aut nega^{ua3}/ ⁊ ingt has inutiles eẽ/ꝑpea ꝙ minor/que eſt inexñs/nõ põt in affirmatiuã pacto aliq̃ cõuerti: ⁊ addit terminos/ gbus ⁊ neceſſariã affirmatiuã ⁊ neceſſaria3 negatiuã ɔcludimus/neceſſe omni/albũ/aĩal/nix/neceſſe nulli/albũ/aĩal/pix. Uerũ ingt Alexãder veriores eſſent termini/moueri albũ/ambulãs: moueri/albũ/ſtans: ſed neq3 in his alij ſimpl'r neceſſarie ɔcl'ones efficiunt: verũ cũ determinatiõe: nã moueri ex neceſſitate ineſt/oĩ ambulãti quouſq3 ſit ambulãs. [Preterq̃ ꝙ aliqñ qdez ex ipſis.] Nõ hoc dicit ꝙ recta oſtẽſiõe monſtrent: oẽs enĩ arguebant/mutata ɔtingẽte ad inexñtẽ ac deductione ad ĩpoſſe: ſed hoc intelligit/ꝙ ſeruata ꝓpria qualitate oſtẽdebant: alij vo nõ ex ſe/ſed mutata negatiua in affirmatiuã mõſtrabãtur. Nam quẽadmodum ſyll'i ſcđe ac tertie figure ex ſe quidẽ vim hñt ſyll'icã inferẽdi/dilucidioris tñ ɔñtie gr̃a ad ꝑmã reuocant figurã: ita ⁊ q minorẽ hñt contingẽte3 negatiuã ex ſe quidẽ ſyllogiſticã/ɔñtiã retinẽt/cã tñ maioris claritatis negatiuas vertũt in affirmatiuas.

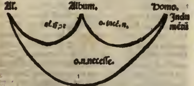
Qꝺ ſi hoc vniuerſal'r/illud vo interuallorũ accipiat in ꝑte: qñ qꝺ ad maius eſt extremũ vniuerſal'r ponat ⁊ cõtingens ſeu negatiuũ ſiue affirmatiuũ: qꝺ vo ĩ parte affirmatiuũ ⁊ inexñs/erit ſyll'ſ ꝑfectus: quẽadmodu3 ⁊ vniuerſal'r terminis exiſtẽtibus: demõſtratio aũt eade3/que ⁊ prius. Ceteꝝ qñ vniuerſale qdem ſit ad maius extremũ/ ſed inexñs nõ cõtingẽs: alteꝝ vo in parte ⁊ ɔtingẽs/ſeu negatiue/ſiue affirmatiue ponantur vtreq3; ſiue hec negatiua/illa affirmatiua / oĩno erit ſyll'ſ imꝑfectus: ꝑterq̃ ꝙ hi qdem ꝑ impoſſibile mõſtrabunt: illi vo per cõuerſionẽ eiꝰ quod eſt cõtingere: quẽadmodũ in ꝑcedentibꝰ. Erit aũt ſyll'ſ per ɔuerſionẽ ⁊ qñ vl'is ad maius poſita extremũ ſignificet ineẽ aut

non

non ineſſe: que ꝟo in parte priuatiua exiſtẽs contingere accipiat/quẽadmodũ ſi/a/oi qdẽ ineſt/b/aut nõ ineſt/b/aũt alicui/c/cõtingit nõ ineſſe: cõuerſa eniꝫ/b c/ſm ꝯtingere/ſit ſyllõ: ſed qñ que ſm partẽ ponit̃ nõ ineſſe accipiat non erit ſyllõ. Termini ꝙ inſit albũ/aĩal/ nix

ꝙ nõ inſit/albũ/aĩal/pix: per infinitũ nãqꝫ ſumẽda eſt demõſtratio. Si aũt vlẽ ad minus ponat̃ extremũ qḋ ꝟo in parte ad maius/ſiue priuatiuũ/ſeu affirmatiuũ/vel cõtingens/. aut inexñs/quõcũqꝫ: nullo pacto erit ſyllõ: neqꝫ qñ in parte aut indefinite ponant̃ propoſitiones/ſeu ꝯtingere accipiẽtes/ſiue ineſſe/aut viciſſim/neqꝫ ſic erit ſyllõ: demõſtratio ꝟo eadeꝫ/que ⁊ in priorib9. Termini

cõẽs/ꝙ inſit ex neceſſitate/aĩal/albuꝫ/homo/ ꝙ nõ cõtingat/aĩal/albũ/indumẽtũ. Planuꝫ itaqꝫ ꝙ ſi vlẽ ad maius ponat̃ extremũ ſemper ſit ſyllõ/ſi ꝟo ad minus/nullius vnq̃.

℄ Inqt ꝙ ſi vnũ interualloꝝ hoc eſt ꝓpõnũ vlẽ extiterit ⁊ ꝯtingẽs ⁊ maius/⁊ alteꝝ ꝑticulare inexñs ⁊ minus: ꝙ inquã ſyllõ erit ꝑfectus in ꝯclõnẽ cõtingentẽ: mõſtrat̃ enim per dictũ de omni/quẽadmodũ ⁊ in vlibus. [Ceterum qñ vlẽ qdẽ.] Si ꝟo inqt maior ſit inexñs ſeu negatiua ſeu affirmatiua ⁊ minor ꝯtingens ſideꝫ affirmatiua vel negatiua oĩno erit ſyllõ imꝑfectus: ꝓpterea ꝙ mõſtrantur nõ per dictũ de oĩ/ſed ꝑ impoſſibile: differũt aũt qm̃ qui minorẽ hñt affirmatiuã per ſolã deductionẽ arguũtur: q ꝟo negatiuã ⁊ ſic ⁊ per ꝯuerſionẽ: oportet enim vt inquit Philoponus copulatiuã cõtexũ ꝯiunctionẽ adderẽ: ita vt ſic ſe hẽat/bi qdem ꝑ impoſſibile mõſtrabũtur: illi ꝟo ⁊ per ꝯuerſionẽ eius/qḋ eſt/ꝯtingere. ℄ Notes tñ ꝙ licet mõſtratio in vlibus ac particularibus eadem aut ꝯſimilis ſit: nõ ob hoc tñ ⁊ ꝯclõnã ſemꝑ in particularibus in quacũqꝫ cõiugatione verũ colligit̃ cõtingens: nũqꝫ aũt dimidiũ contingẽtis: nã dimidiũ ꝯtingen-

Nota in ꝑticularib9 ſyllõis ꝙ ſemꝑ ꝯclõnem de vero ꝯtingenti.

tis erat ꝓpoſitio vlis: cũius aliqne particulares erãt neceſſarie/aliqne ꝯtingẽtes: qḋ inueniri nõ põt in particulari ꝯclõne: erit itaqꝫ ſemꝑ veri ꝯtingẽtis ꝯclõ in particularibus ſyllõis. [Sed qñ que ſꝫ parte ponit̃ nõ ineſſe.] ſi inqt minor fuerit ꝑticularis negatiua inexñs/nõ fiet ſyllõ: ratio aũt eſt inqt Alexãder: qꝛ negatiua remanet negatiua: nõ eniꝫ quẽadmodũ contingẽs in affirmatiuã ꝯuerti põt. [Termini ꝙ inſit.] Melius inqt Philopon9 eſſet/ ſi hoſce terminos acciperemus/motũ/albuꝫ/ambulans/ motũ/albũ/ſtans. [Per indefinitũ nãqꝫ.] Hoc dicit qꝛ in ſupra acceptis terminis minor nõ erat particularis per nãm/ſed poſitione: ⁊ ideo debemus aiᵗ mõſtrationeꝫ facere per indefinitã: hoc eſt per particularẽ negatiuã: que indefinita eſt atqꝫ ĩdeterminata: ꝓpterea ꝙ aliqñ nã particularis eſt/aliqñ vlĩ equiualet. Hec aũt ſupra abũde diſputauimus. [Si ĩo aũt vlẽ ad minus ponat̃.] Si inquit maior in parte/minor aũt accipiat̃ vlr/nullo pacto efficiet̃ ſyllõ quõcũqꝫ varient̃ ꝓpõnes: cõſilr ſi ambe extiterint particulares aut indefinite/ſeu ꝯtingẽtes ſeu inexiſtẽtes/aut viciſſim: hoc eſt vna indefinita/altera ꝑticularis: aut viciſſim/vna inexñs ⁊ altera ꝯtingẽs. [Eadẽ demõſtratio.] Hoc eſt per appoſitionẽ terminoꝝ/quibus cõcludimus ⁊ omni ⁊ nulli ex neceſſitate. [Planũ itaqꝫ ꝙ ſi vlẽ.] Subaudiẽdum inqt Philoponus/quũ minor ſit affirmatiua: qm̃ ſi maior eſſet vlis ⁊ minor negatiua inexñs nõ aſtruet̃ complicatio vtilis. Uerũenimuero ſi hoc ſimplr etiã vellemus intelligere: vbicũqꝫ maior eſt vlis ⁊ minor particularis nã ſemꝑ vtilis erigit̃ coniugatio: vbi ꝟo minor ſit vlis ⁊ maior in parte ad nullã ꝯnexꝫ ſit vtilis ſyllõ. Et de his hactenus. Ad miſtioneꝫ neceꝫ ⁊ inexñtis in hac eadẽ figura iam trãſeundum.

℄ Miſtio neceſſarie ⁊ contingentis in prima figura. Cap. 10m

Quum ꝟo hec qdem ꝓpõnum ex neceſſitate ineſſe aut non ineſſe/hec aũt contingere ſignificet: ſyllõ qdẽ erit: eodeꝫ mõ ſe hñtibus terminis ⁊ perfect9/qñ ad minorẽ extremitatẽ ponat̃ neceſſarium: ꝯclõ vero/ſi termini fuerint ꝑdicatiui/erit eius qḋ eſt cõtingere/⁊ nõ eius qḋ eſt ineẽ/⁊ vniuerſaliter ⁊ nõ vlr poſitis: ſed quũ hoc qdem affirmatiuũ ſit/illud ꝟo priuatiuũ: qñ affirmatiuũ quidẽ neceſſariuꝫ ſit eius/qḋ eſt cõtingere ⁊ nõ eius qḋ eſt nõ ineſſe: quũ ꝟo priuatiuũ,⁊ ei9/qḋ ẽ ꝯtingere non ineſſe/⁊ nõ ineſſe/⁊ vniuerſalibus ⁊ non vlibus terminis extñtibus. Contingere autem in concluſione eodẽ pacto accipiendum/quo ⁊ in priorib9.

Confert ſe ad miſtionẽ cõtingẽtis ac neceꝫ ingens eodẽ pacto fieri poſſe cõplicationẽ vtilẽ hac in miſtiõe/quẽadmodũ i ꝑcedẽte. Uerũ modernorum nõnulli multo ſecius arbitrati ſunt hac in miſtione complicationes effici: dixerũt eniꝫ ꝙ aut ambe ſumunt̃ in ſenſu cõpoſitionis/vel vtreqꝫ in ſenſu diuiſiõis/aut viciſſim cõponẽdo diuidendoqꝫ: ſi ꝑmo inquit ſe hñerint modo/maior neceꝫ/minorqꝫ ꝯtingẽs/ambe affirmatiue/ nõ ſequit̃ cõtingẽtis cõcluſio ſed poſſibilis: cõſilr ſi maior negatiua extiterit colligi volũt ꝯclõnẽ nõ ꝯtingẽtem/ ſed poſſibilẽ: quaſi ponẽtes diſiam inter poſſe atqꝫ cõtin-

Opio ꝗꝛũdã modernoꝝ de miſtiõe neceꝫ ⁊ cõtingẽtis.

gens:addūt ꝑterea ſi maioꝛ neccīa extiterit in ſenſu cōpoſitionis cū minore cōtingēte in ſenſu diuiſionis/non ſeq ɔclonē ɔtingētē:ſinaūt ꝓpōnes in ɔriūꝫ ſe habuerint/⁊ ſubm maioris accipiat̃ pro ijs.que ſunt/vel pro ijs/que poſſunt eē/ſyllˢ erigeẽ perfectus euidētiā accipiens mōſtrationis per dicaꝫ de omni:ꝙ ſi maioris ſubm pro ijs tm̄ accipiat̃/que eſſe pñt/inutilis fiet cōplicatio. Quū vō maioꝛ eſt neccīa in ſenſu diuiſionis cū minore cōtingente in ſenſu cōpoſitōis/poſſis/nō aūt ɔtingēs ſequit̃ ɔclo:ſin ecōuerſo ɔſtructe fuerit ꝓpōnes/miſtio fiet inutilis. Or ſi vtreqꝫ in ſenſu accipiant̃ diuiſionis ac maioꝛ neccīa ſit cū minore ɔtingēte:nō cōtingēs/ſed poſſis ɔclo colliget̃. Sinaūt in ɔriū ſe habuerint ꝓpōnes/ac maioris ſubm ⁊ pro ijs/que ſunt/⁊ pro ijs/que pñt eſſe aſſimat̃/perfecta aſtruet̃ cōplicatio:quū vō pro ijs tm̄/que ſunt/accipiat̃/nō erit vtilis ſyllˢ. Hec illi. Sed qm̄ pō iſta multum ⁊ intricata eſt/⁊ fortaſſe etiā ab Ariſtotelica veritate diſſona ꝑpꝫ ſatis fuiſſe exiſtimabimus/eā ꝙ̃breuiſſime fieri potuit explicaſſe. ¶ Quidā vō alij moderniorꝫ alias ⁊ fortaſſe multo antiquiores regulas cōſcripſere:dicunt

Opio aliorꝫ moderniorꝫ magis verita- ti conſona.

enim/ꝙ ſi maioꝛ extiterit neccīa cū minore ɔtingēte/ſemper colligit̃ neccīa ɔclo:ſin ecōuerſo ſemꝑ ɔtingēs cōcludetur. Or ſi liberā ſniaꝫ ꝓferre fas eēt/ac in nulliꝰ magiſtri verba iurati ſcriberemus:fortaſſe ita rem ſe habere fateremur:ſed qm̄ Ariſtotelicā pōnē nūc iterpretamur: ideo qd ipſe ſuꝑ hac re ſenſerit/enodemus:ꝑmū itaqꝫ inquit/ſi maioꝛ ɔtingēs accipiat̃ ſeu affirmatiua/ſeu negatiua/cū neccīa minore affirmatiua ſyllˢ efficiet̃ perfectꝰ ɔclonē vere colligēs ɔtingētē:ɔſilr ſi maioꝛ neccīa extiterit affirmatiua cum minore ɔtingēte ſeu affirmatiua ſeu negatiua ɔclo ɔtingēs erit ſm ſuꝑiorē determinationeꝫ. Sinaūt maioꝛ negatiua neccīa fuerit cuꝫ minore ɔſilr ſe hñte ſm ɔtingēs nō ſupra definitū cōcludet̃ cōtingens/verꝫ illud/qō antea nō neceſſariū dixerat ideꝫ volēs/qō inexñs vocitatū. Ex quo plane cōſtat aliā in affirmatiuis/in negatiuis aliā ɔnē ſequi:qō tm̄ nōnulli negabāt in

Pro diuerſitatē opionum de ɔ.clone que ſeqt̃ ex cōplicatione negatiua qñ maioꝛ eſt neccīa negatiua.

miſtione ſm ɔtingēs atqꝫ inexiſtere. ¶ Uerū qdā etiaꝫ dubitāt de ɔclone:que ex maiore neccīa negatiua cuꝫ minore ɔtingēte affirmatiua ſequit̃:voluēt enim nōnulli ꝙ ſequat̃ vi ſyllˢca ɔtingēs illud/qō ipſi vocāt poſſe/cōe neceſſario/inexñti/ac vero ɔtigēti. Alij aūt dicūt ɔclonē fieri diſiūctiuā aut vere ɔtingētē aut inexñtē:ꝙ ſi aliqñ cōcludit̃ neccīa hoc ex mā ⁊ terminoꝝ grā fieri autumant: veluti ɔſueuimus dicere:ꝙ in ſcd̄a figura ex affirmatiuis vtriſqꝫ fieri pōt vtilis cōplicatio:dum termini equiuertibiles fuerint. ¶ Nos aūt cū Alexādro dicimꝰ atqꝫ

Expō Alex. ⁊ philoponi.

Philopono i hac ɔiugatōe ɔnē colligi ɔtigētis:qō ſupiꝰ vocauerat nō neccīuꝫ qōqꝫ idē erat inexñti. ¶ Sed tūc

Dubō quare ſequatur ɔclo inexñtens.

qō iſurgit q ⁊ qua rōne fieri hoc poſſit/aut eni vi nō alia ſeq ꝙ̃ neccīa/aut ſi alia ſeqt̃ ɔtingētis dimidiū ſequet̃:vt ſi inexñs ſeq dicēda eſt:rō in mediū ꝓferēda/cur ex maiore negatiua inexñte cū minore ɔtingēte dimidiū colligat̃ ɔtingētis/ſi vō maioꝛ negatiua ſit neccīa nō hoc ſed inexñs ɔcludat̃. Preterea maioꝛ ſilitudo eſt inexñtis cū inexñti/ꝙ̃ neccīi cū inexñti:ſꝫ maioꝛ neccīa pōt inexñtem cōcludere. Cur itaqꝫ potius nō faciet hac inexñs maioꝛ? Preterea dixımꝰ ſuꝑ ɔclonē neccīo ſileꝫ eē alteri ꝓpōnū: verꝫ ſi ɔclo ſequat̃ inexñs neutri ꝑmiſſaꝝ ꝓpōnuꝫ ſilis erit:quū altera neccīa/ɔtingēs ſit altera:nō itaqꝫ dicemus inexñtē colligi. Amplius mōſtrari pōt idē hoc euidentī rōne:faciamus enim cōplicationē iſtā/ex neccītate nullū ambulās geſcit:ɔtingit oēꝫ hoieꝫ ambulare:⁊ tm̄ nō ſequitur/nullus hō geſcit. ſi eni ꝓpō ɔtingēs ciꝰ eſt nāe vt ab ipſiꝰ ſubiecto remoueat̃ ꝑdicatū:nimirū ſi iſta vere ɔtingēs eſt/ɔtingit omnē hoieꝫ ambulare:ambulatio nulli ineſt

hoi/pōt aūt ineſſe:qō ſi ita eſt/ꝑfecto nō ſeqt̃ ꝙ nō quieſcat:ſꝫ potiꝰ oppoſitū/oē eni nō ambulās aut geſcit aut alio aliquo mouet̃ motu. Dilucidius aūt hoc fieri poſſet ſi ɔria acciperent̃ imediata/puta ex neccītate nullū egrū eſt ſanū/ɔtingit oēꝫ hoieꝫ eſſe egrū:nec tm̄ ſequit̃ nullus hō eſt ſanus:imo potius ɔcludit̃ ois hō eſt ſanus:qñqdē ſi nullus eſt eger/ois eſt ſanus. ¶ Propterea dicūt nonnulli hac in miſtiōe nō debere accipi minorē vere cōtingētē:ſed ɔtingētē nō neccīaꝫ:que ɔuertat̃ cū inexñte:qꝫ qꝫ hoc ita ſit mōſtrant ſatis ꝓbabili argumēto:nāqꝫ ſi maioꝛ accipiat̃ vere neccīa:(vere neccīaꝫ ob id dico/qm̄ ſuperiores nō erūt neccīe vere/imo aut ɔtingētes erant aut neccīe falſe:quū ɔtingat aliqō ambulās quieſcere/⁊ aliqō egrū ſanū eē) ſi inqꝫ vere accipiat̃ neccīa/non pōt minoꝛ vere accipi ɔtingēs:ſi eni vere neccīa maioꝛ extiterit aut ⁊ ſubm ⁊ ꝑdicatū termini erūt ſubales:quēadmoduꝫ in ꝑmo per ſe dicendi mō:aut ſubm terminus erit ſubalis/ꝑdicatū vō ſubti paſſio/aut ecōuerſo:ſicuti in ſcd̄o per ſe dicēdi mō:⁊ hoc in affirmatiuis:in negatiuis etiam ɔſilr neccīa maioꝛ aut ſubm aut ꝑdicatū hēbit ſubale:qō quuꝫ ita ſit/nō poterit minoꝛ vere accipi ɔtingēs:quū terminū ſubalē de accñtali vere vlr ſm ɔtingēs ꝑdicari minime poſſit:nāqꝫ iſta eſt falſa ɔtingit oē currens eē hoieꝫ:⁊ iſta ſilr:ɔtingit oē albū eē hoieꝫ:⁊ ita ſigillatim diſcurrēdo.

Solō qrūdā

Si maioꝛ accipiatur vere neccīa nō pōt minoꝛ accipi ve ɔtingens.

¶ Or ſi dicas iſta/ɔtingit oē ſcribēs eē hoieꝫ/vera procul dubio erit etiā ɔtingēter. ¶ Rñdemus hāc nullo pacto ɔtingētē eē/ſꝫ aut neccīaꝫ/aut inexñtē. Minoꝛ itaqꝫ hac i miſtione ɔtingēs de ɔtingēti nō neccīo accipiēda eſt:⁊ tūc ſi vnū ɔrioꝝ minori inerit extremo:alterꝝ ab ipſo ex neceſſitate remouebitur:⁊ ita ɔ aut neccīa erit negatiua aut qō meliꝰ inexñs negatiua:ꝙqꝫ hoc ita ſit firmāt Ariſtotelis quoqꝫ teſtimonio dicētes:contingere aūt in ɔclone eodē pacto accipiēdū/quo ⁊ in ꝑorībꝰ:ac ſi diceret. Quū dicimus ɔclonē ſeq ɔtingētē/cōtingēs accipimus:quēadmodū ſupra ſumpſeramꝰ:ſꝫ de ꝓpōnibꝰ ſecus ſe hꝫ:ille enim nō eodē pacto accipiunt̃ ɔtingētes. Hec illi. ¶ Ceterū lꝫ pō hec vitati ɔſentanea eē videat̃:qa tm̄ diruit aliquo mō phi dicta/⁊ magnoꝝ viroꝝ alr ſentiētiū enarrationē demolit̃:ꝓpea ſecius dicēdū arbitramur. ¶ Dicimus itaqꝫ ⁊ ita rē ſe hr̄e ɔfeſſo exiſtimamus:ꝙ in his cōplicationibꝰ/quēadmodū ⁊ in reliqs maioꝛ nō ſimplr ſꝫ ſm quid neccīa accipiēda eſt:minoꝛ vō ɔtingēs eo pacto quo ſub tali ꝓpōne accipi pōt:ꝙqꝫ ex maiore ſic neccīa/minoreqꝫ in hūc modū ɔtingēte ambabꝰ affirmatiuis ɔ colligit̃ affirmatiua ɔtingēs:ſinaūt maioꝛ negatiua extiterit/nō ɔtingens ſed inexñs ɔcludet̃. ¶ Or ſi rōnē qris huiuſce diuerſitatis:duplicē aſſignabimꝰ cām:vnam qa in priore cōplicatiōe ex toto ɔclonis ɔtingētis oppoſito ɔcludit̃ ipoſſe:in altera vō ex oppoſito ɔtingētis nulluꝫ deducit̃ incōmodū/ſed ex inexñtis ɔdictorio manifeſtū colligit̃ ipoſſe:alterā vō/qa negatiua neccīa maiorē neccītatis vim hꝫ ꝙ̃ affirmatiua:ꝙqꝫ h ita ſit exēplo cōprobamus:nō eniꝫ tātū neccīa hec eſt/oē currēs mouet̃/quātū iſta/nullū currēs lapis. ¶ Or ſi dicas alr debere negatiuā accipi/puta nullū currēs ſtat/aut nullū albū eſt nigꝝ. ¶ Rñdemꝰ iſtas nullo pacto neccīas eē:veluti plerūqꝫ etiā ſupra diximꝰ:ſꝫ potiꝰ ɔtingētes:qre ſi ita cōplicationes erigamus:qō aſſerebamꝰ/manifeſte ſeq videbimus: puta ex neceſſitate oē currēs mouet̃/ɔtingit oēm hoiem currere/ɔtingit oēm hoiem moueri. Alr in negatiuis:ex neccītate nullū currēs lapis:ɔtingit oē vigilās currere/ſequit̃ nullū vigilās lapis/ɔ aut ſm qd neccīa/aut ſm quid inexñs. ¶ Sed ambiges nō imerito cur iſtā vocitemus inexñtē/nullū vigilās lapis/nō aūt maiorē dicētē/nulluꝫ currēs lapis:aut ſi maiorē neccīaꝫ appellamꝰ cur nō ⁊ cōcluſionē:

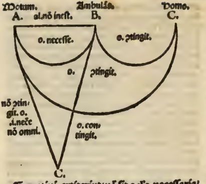
Alia ſolō ⁊ propria.

Rō ſolutiōis.

Dubitatio rationalis.

Solutio. cluſionē. ❡ Rñdemus hoc idō fieri/qm̄ hoc in libro nō
māꝫ ſylloꝝ ꝯſiderabat Ariſto.ſꝫ formā:ga igiꝉ ꝑ fiebat
in deductiōe īpoſſe accepto inexñtis ꝯñis ꝯdictorio:ꝑꝑea
ſm̄ formā ſyllicā inexñtē ꝯñē colligi volebat nō aūt ne/
ceſſariā:⁊ ob hoc magis vocādā eē cēſuit ꝯñē inexñtem/
Alia dubō. ꝙ̄ nec̄iaꝫ:quū alioqn nō magis ſit lex̄ris ꝙ̄ nec̄ia. ❡ Si
xō dicas quū accepto ꝯtingētis oppoſito idē deducatur
incōmodū hoc pacto/ex nec̄itate nullum/a/b/ex nec̄itate
aliqḋ/c/a/ex neceſſitate aliqḋ c nō eſt/b/hoc aūt minorē
Solutio. deſtruit dicētē/ꝯtingit oē/c/eſſe/b/ſi inq̄ dicas quū b ita
ſit:cur nō dixit ⁊ hic ꝯñē vere ſeq ꝯtigētē: ❡ Rñdem⁹
īpoſſe iſtud nō īferri ꝑ ex oppoᵒ ꝯtingētis b eſt ex nec̄ia
ꝓpōne:ſꝫ ꝑ ſequi ex inexñtis ꝯdictorio:⁊ qm̄ nec̄ia ꝓpō
ſm̄ gd inexñteꝫ ꝓſupponit:ꝑꝑ hoc ⁊ ex nec̄ia ꝯtingentis
oppoſita ſcḋo ⁊ nō ex ſe incōmodū deductum fuit:⁊ ob
hāc cām ſi ꝯtingēs hac in cōplicatiōe ꝯcludiꝉ/nō ex ſe ⁊
verū erit ꝯtingēs:ſꝫ qḋ inexñti equalet:ga merito etiam
oppoſiti inexñtis/ex ꝯdictorio ꝯtigētis ꝯcludebaꝉ īpoſſe:
vn̄ hoc q̄ſi innuēs ꝑhs iſta dicit:ſꝫ manifeſtū ⁊ qm̄ ei⁹/
qḋ eſt ꝯtingere nō ineſſe efficiꝉ ſylls:ſigdē ⁊ ei⁹/qḋ eſt nō
Alia dubō ꝙ ex affirmatiua neceſſaria maiore ⁊ minore ꝯtingēte ſequaꝉ ꝯclo neceſſaria. ineē. ❡ Si xō adhuc inſtes dicēdo poſſe ex maiore etiā
affirmatiua nec̄ia cū minore ꝯtingēte ꝯñē colligi nec̄iaꝫ
hunc in modū: ex nec̄itate oē albū eſt coloratum/ꝯtingit
oēm hoīeꝫ eē albū:⁊ tñ nō ſeqꝉ:ꝯtingit oēꝫ hoīeꝫ eē colo
Solutio. ratū:imo aut ex nec̄itate oīs hō eſt colorat⁹/aut ſꝫ inexi
ſtens oīs hō eſt colorat⁹. ❡ Rñdem⁹ ꝯñē iſtā vere con
tingētem eē:ſignificat enim ꝙ omne qḋ pōt eſſe hō/pōt
eſſe coloratum:⁊ ita accipiētes dicim⁹ poſſe iſtā in oppo/
ſitum ſm̄ ꝯtingēs veri puta:cōtingit nullū hoīem eē co
loratum:qm̄ ꝯtingit nullū hoīeꝫ eſſe:⁊ ex ꝯſequēti nullū
Oplo quorūdam alioꝝ. hoīem eſſe coloratū. ❡ Dicūt alij ſatis argute:ꝙ ga ne/
ceſſariū/veluti ſupra lōga digreſſione diſputauimus/nō
ſolū ꝯtingēs deſtruit/ſed etiā nec̄iuꝫ atqꝫ inexñs oppoſi/
te dictionis:puta hec ex neceſſitate aliquod/c/nō eſt/a/⁊
hāc tollit:ꝯtingit omne/c/eē/a/⁊ hāc:omne/c/eſt/a/⁊ iſtā
itidē:neceſſe eſt omne/c/eſſe/a/ſed ꝑmo cōtingētē demo/
litur/vti planū eſt:qm̄ inquā hoc ita ſe habet:ideo dicūt
ꝑmo hac in cōplicatione ꝯcludi ꝯtingēs:qm̄ ex hui⁹ op/
poſito ꝑmuꝫ ſequiꝉ īpoſſe:poſtea ſcḋo ⁊ tertio inexñs ac
nec̄iū:qm̄ ⁊ ex his rōne ꝯdictoꝝ ꝯtingētis aliqd ſeque/
baꝉ incōmodi:⁊ ita in ſūma volunt iſti ꝯclones omnes
concludi poſſe/contingētem/inexiſtentē ac nec̄iam/vi tñ
ſyllica ⁊ ſm̄ formam ⁊ ꝑmo contingentē colligi:reliquas
xō ſm̄ materiā ⁊ per accidens. Hec fortaſſe diceret Alu
lidus Roſadis. Nos aūt aliter volebam⁹:quare de his
Solo dubōnis ꝑncipalis ōmēte auctoris q̄re ſequatur ꝯclo inexiſtens ⁊ nō dimidium contingens. alius ſpeculatius ingrat. ❡ Ex iſtis itaqꝫ poſſum⁹ que/
ſtioni facere hūc in modū ſatis. Dicimus etenim hāc eē
inter miſtas ex ꝯtingētibus ⁊ inexñtib⁹ ac miſtas ex ne/
ceſſarijs ⁊ cōtingētib⁹ dīam qm̄ inexñs negatiua remo
uet tñ ea/que ſunt:non aūt ea/que eſſe poſſunt:negatiua
xō nec̄ia non ea tñ/que ſunt/ſed ⁊ ea que poſſunt eſſe:⁊
ob hoc in vna ſequiꝉ inexiſtens ꝯclo:in altera xō dimi/
dium contingētis:⁊ ex hoc etiā patet ratio/quare quum
maior ſit cōuenientia inexiſtentis cum inexiſtēti ꝙ̄ cū ne/
ceſſaria/non tamen ſequaꝉ ꝯclo inexiſtens/ſed cōtingen
tis dimidium:dicimus enim hoc ideo euenire/ga neceſ/
ſarie vis maior eſt/ꝙ̄ inexñtis. Preterea lꝫ fortaſſe ma/
gis ꝯueniāt inexñs ꝓpoſitio ⁊ inexiſtens cōcluſio/ſi per
ſe ⁊ nō miſta accipiantur:non tñ fortaſſe miſta tantaꝫ ha/
bebunt ſimilitudinē ac cōſonantiaꝫ. ❡ Ad aliḋ rñdem⁹
ꝯclonem minori quo ad modū ſimilē eſſe quum vtreqꝫ
cū modo cōtingente accipianꝉ:hoc enim ſufficit ad pro/
poſitionum ſimilitudineꝫ:quēadmodum ⁊ ſupra retuli/
mus. Ad reliquū dicimus rationē nō valere ꝑꝑea ꝙ nō
eſt neceſſariū/ſi maioris ſubm a minori remoueꝉ extre/
moqḋ illi maius inſit extremū:ſicuti in exēplo planum
eſt:ex neceſſitate nullū currēs lapis/cōtingit omne vigi/
lans eſſe currens/contingit nullū vigilans lapidē eē:non
enim ſi ab aliquo remoueꝉ curſus ex neceſſitate illi ineſt
lapis. Qꝫ ſi inſtes de cōtrarijs imediatis: dicimus ex his
fieri nō poſſe ꝓpōnē neceſſariam iſti vtilē cōplicationi:
nam quēadmodū plerūqꝫ repetiuimus:hec nullo pacto
neceſſaria cenſenda eſt/nullum ſanū eſt egrum:ſed cōtin
gens potius:cōtingit enim ſanum omne fieri egrū/⁊ ecō
trario:ꝙ ſi egritudinē accepis ⁊ ſanitateꝫ ex his fiet qui/
dem neceſſaria ꝓpoſitio:non tñ propterea vtilis erit mi
ſtionibus iſtis:nō enim ſub hac ꝓpoſitionē vere contin/
gentē accipere poterimus. Sed de his hactenus:iam ad
contextum exponendū tranſeamus. [Quū xō hec gdeꝫ
ꝓpoſitionū.] Expoſiturus cōplicationes miſcētes neceſ/
ſarias cōtingētibus:tres ponit regulas obſeruādas. Pri/
maꝫ ꝙ ex ꝯtingēte maiore cū neceſſaria affirmatiua mi/
nore perfectus cōſtruiꝉ ſylls in ꝯclonē vere contingēteꝫ.
Secundā ꝙ ex maiore neceſſaria affirmatiua cuꝫ mino
re contingēte verū colligiꝉ contingēs. Tertiā ex maiore
negatiua neceſſaria ⁊ altera cōtingente nō verū cōcludi
ꝯtingēs/ſed illud qḋ ſupᷓ nō neceſſariū vocauimus inexi/
ſtenti equiualens. [Et perfectus.] Continuanduꝫ eſt hoc
cum ſequentibus:perfectus inq̄ erit ſylls/qñ ad minorē
extremitatem ponaꝉ neceſſariuꝫ. [Concluſio xō.] Hoc
non ad ſuperiora referendū eſt:ſed abſolute ita proferri
intelligendum:ꝙ vtriſqꝫ exiſtentibus affirmatiuis/ſiue
maior neceſſaria extiterit/ſeu contingens verum conclu
datur. [Sed quum hoc quidem affirmatiuū.] Subau/
dias interualluꝫ. [Quādo affirmatiuum gdē nec̄iuꝫ ſit.]
Hoc dicit propterea ꝙ nō poterit neceſſaria affirmati/
ua eſſe/quin ſit aut maior aut minor:vtroqꝫ autem mo/
do vere cōtingens ⁊ nō inexiſtens colligitur concluſio.
[Et cōtingere non ineſſe ⁊ nō ineſſe.] Non hoc ingt Ale
xāder dixit/quia cōtingens aliud ſignificaret/ꝙ̄ inexñs:
ſed magis volens oſtendere cōcluſionē iſtam pacto ali/
quo ꝯtingētē eſſe/lꝫ nō vere. [Cōtingere aūt in ꝯclone.]
Quoniam inquit Philoponus dixerat cōcluſionē ſequi
⁊ cōtingētis non ineſſe ⁊ inexiſtentis/ſi maior neceſſaria
extiterit negatiua:propter hoc ſubdit/contingere hoc in
loco accipiendum non ſupra definiuiꝫ:ſed quēadmodū
antea accipiebamus:qḋ alterius vicē gerit/puta inexiſtē
tis:nā ſimplr ꝯtingēs ⁊ de inexiſtēti ꝑdicaꝉ. ❡ Sed cō/ Dubō contra expōnem.
tra inquiunt nōnulli/ꝙ de tali cōtingēti nullibi ſuperius
fuit amplius diſputatū:nulla enim ex ſuperiorib⁹ cōpli
cationibus cōtingēs inexiſtēti equiualens concludebat.
❡ Ad hoc reſpondent alij tale contingēs fuiſſe id qḋ ſu/ Solō ꝑma.
pra vocauerat/nulli ex neceſſitate. ❡ Uerum lꝫ contin/ Inſtantia.
gens illud aliquam ſimilitudinem habeat cum neceſſa/
rio atqꝫ inexiſtenti/non tamen idem penitus eſt: quan/
doquidem talis eſt vniuerſalis contingens:cuius quedā
ſingulares vere ſunt contingētes/quedaꝫ xō neceſſarie.
❡ Melius dicunt alij/de hac cōtingenti ſuperius in di/ Solō ſcḋa.
uiſione contingentis factam fuiſſe mentionem. ❡ Non/ Solō tertia.
nulli tamen aliter contextum iſtum exponunt/aiunt eniꝫ
ſenſum eſſe/ꝙ in concluſione accipienduꝫ eſt contingēs
verum/ſm̄ ꝙ ſupra definiuimus:hoc eſt quandocūqꝫ di
cimus concluſionem tñ contingentem ſequi de vero cō
tingenti debemus intelligere:hoc dico/quoniam in pro/
poſitionibus fortaſſe non ita accipitur contingens : vixꝫ
enim fieri poteſt/vt in ꝓpoſitionibus verū accipiaꝉ con
tingens ſicuti ſupra quoqꝫ declaratuꝫ eſt. Uerū hec qui/
dem acutior expoſitio:illa aūt verior multo eſt.

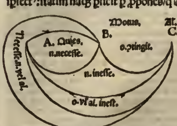
❡ Eius xō/qḋ eſt ex neceſſitate nō ineſſe/nō
erit ſylls. Alterꝫ eni eſt nō ex neceſſitate ineē
⁊ ex neceſſitate nō ineſſe. Qꝫ itaqꝫ ſi termini

affirmatiui extiterint/nō fit ꝯcl'o neceſſaria/ planum:inſit nāq₃/a/oi/b/ex neceſſitate/b/ cōtingit oi/c. Erit vtiq₃ ſyll's imꝑfectus ꝙ/a/ contingit oi/c/ineſſe:ꝙ aūt imꝑfectus ex demonſtratione manifeſtū: nā codē monſtrabitur pacto/quo ⁊ in prioribus.

¶ Quoniā hac ī miſtione altera nec͞ia eſt ꝓpōnū ⁊ ob id poſſet aliqs exiſtimare ꝯclonē ſequi nec͞iaʒ/ꝓpea dubitationē iſtā remouet inquiēs/nō ſequi hac in miſtione neceſſariā ꝯclonē ꝓpea ꝙ aliō eſt ex neceſſitate nō ineſſe/⁊ aliud nō ex neceſſitate ineē:lʒ enim ſequat̄ nō nec͞iuʒ/nō tn̄ ſequit̄ nec͞iuʒ nō:qm̄ hec vti ſupra expoſuimus lōgo ſeiungunt̄ interſtitio. ¶ Sed iā queſtio exorit̄ an poſſimus dicere hac in miſtione ſeq nulli ex neceſſitate/ quēadmodū in ꝑcedente aſſerebamus. ¶ Rn̄demus ꝙ ſeq non neceſſariā hoc eſt inexīſtem negatiuā ſm gd eo que ſupra diximus/modo/mox ⁊ nulli ex neceſſitate /non tn̄ eo pacto quo in ſuꝑiori miſtione:ibi eniʒ quedā ſingulares cōtingētes erant quedā neceſſarie:hic aūt nulle ſingulares ꝯtingētes ſunt:in plus itaq₃ ſe habet nulli ex neceſſitate/ꝙ nō ineſſe ſm gd:qō hac in cōplicatione colligitur.[Or itaq₃ ſi termini affirmatiui]. Monſtrat in miſtione ex neceſſaria ⁊ ꝯtingente nō fieri ꝯclonē neceſſariam ⁊ p̄mo in vtriſq₃ affirmatiuis:ponamus eniʒ oē/b/a/ex neceſſitate:ꝯtingit oē/c/eſſe/b/dico ꝙ ſequtur/ꝯtingit omne/c/eſſe a: mōſtratio aūt eadē eſt ei/que ſiebat ī miſtione ex inexīnti cum ꝯtingenti/hac eſt ꝑ deductionē ad incōmodum:ſi eniʒ nō eſt verum:contingit oi/ verū erit ſuum ꝯdictorium/nō ꝯtingit oi:qō equiualet ei/qō eſt ex neceſſitate alicui nō ineſſe:cū quo ⁊ maiore ꝯcludit̄ in ſecunda figura ex nec͞itate aliqō/c/nō eſt/b/qō minorē deſtruit. ¶ Aut inqt Alexāder ⁊ in hac miſtiōe/nō mōſtratur oi cōtingere ſed qō ꝓprie opponit̄ neceſſe alicui non ineſſe:in hāc eniʒ mutabat̄:nō ꝯtingit oi:nāq₃ ſi in alterā mutet̄/puta neceſſe alicui ineſſe:nullū ſequet̄ impoſſibile:fiet eniʒ ſyll's ex ambabus affirmatiuis in ſc͞da figura q ⁊ inutilis eſt ⁊ nihil ꝯcludit:quū igit̄ nō ꝯtingit oi ineē binis equaleat ꝓpōnib' ⁊ huic/neceͤ alicui nō ineē:⁊ huic ēt neceͤ alicui ineē:quūq₃ ex altera ſequat̄ ipoſe ex altera minime/voluit Alexāder ſeq nō vex ꝯtingēs/ſʒ nulli ex nec͞itate:in cuius ſniaʒ ꝗſi accedēs ⁊ quaſi ſupra dictorū oblitus inqt Philoponus. Planū aūt ⁊ ꝙ imꝑfectus eſt ſyll's iſte/⁊ ꝙ dimidiū ꝯtingentis ꝯcludit:ſi qdem ſuppoſito ſolū ex neceſſitate nō oi ſequebat̄ ipoſſibile. ¶ Uerum pace iſtoꝝ dixerim/nō dimidiū ꝯtingētis/ſed ſupra definiuiʒ in hac cōplicatione ſeq ꝯtingēs:qō ⁊ in ꝯcepꝰ ſupra volebat Phs ⁊ a nobis ēt declaratum fuit:qō vero inquiunt ex altera tn̄ ꝯdictoꝝ parte ſeq impoſſibile:eodem ſoluimus modo/quo ⁊ in ſupra expoſita miſtione ī affirmatiuis dicētes alterā tn̄ partē accipiēdā eſſe/in negatiuis vtrāq₃:ſed hec abūde ſupius determinata ſunt. ¶ Ceterū Alexāder aliter facit deductionē iſtaꝫ/accipit eniʒ ꝯclonis oppoſitā/⁊ cū minore ad inexīs mutata/incommodū ꝯcludit:⁊ ſubdit ꝙ poſſemus mōſtrare ipoſſibile/nō trāſmutātes ꝯtingentēʒ: ſed qm̄ inqt de hac miſtione ꝯtingētis ⁊ neceſſarij in tertia figura adhuc nulla facta eſt mētio:ꝓpea viſus fuit tali minoris trāſpoſitiōe. Deinde addit/ꝙ quantum ad deductionēʒ poſſemus in tertia figura mōſtrare ⁊ nec͞iam ⁊ inexīſtentēʒ ſeq ꝯcloſnem:ſumptis eniʒ vtrouīq₃ oppoſitis cū altera ꝑmiſſaꝝ concludit̄ impoſſibile:vex inqt ipſe de his magis ꝗſitū eſt in libro:quē de miſtionibus cōſcripſimus. ¶ Ceterū Aluidus roſadis atq₃ alij aſſecle fatetent̄ poſſe ēt hac in coniugatione nec͞iaʒ ꝯcludi ſed hoc diceret materie grā ⁊ ex nā terminoꝝ eſſe:quū ꝓpōnes verificarent̄ ſm dictū de oi Abumaſaris de eo/qō eſt in actu ⁊ de eo/qō in potentia. ¶ Nos aūt aliter dicimus ex inexīſtēs oppoſito ꝯcludi impoſe nō qua inexīs: ſʒ qm̄ ſm gd inexīs neceſſariū ꝯſequit̄:⁊ quicquid repugnat ꝯſequēti repugnat etiam antecedenti:⁊ propterea ſi ex oppoſito inexīſtētis colligit̄ ipoſe:hoc fit ex eo ꝙ inexīs ſeqt̄ ex nec͞io: qō ꝯcloni ꝯtingēti opponit̄. Ex oppoſito aūt neceſſarij/qō eſt ꝯtingēs dicimus nullū ſeq ipoſe. ¶ Qō ſi mōſtrare contēdas hoc pacto/ſi nō ſequit̄/ex neceſſitate oē/c/a/ ſupponat̄ oppoſitū/cōtingit aliqō/c/nō eſſe/a/cui addat̄ minor/cōtingit oē/c/eē/b/ex qbus in tertia ſequit̄/ꝯtingit aliqō/b/nō eſſe/a. ¶ Reſpōdemus hoc nō fieri:ꝓpea ꝙ in vniformib' ꝯtingētib' maioris ſubm pro ijs/que eſſe poſſunt debet ſupponere:ſʒ in ꝯdictorio nec͞ij/qō eſt cōtingēs/nō eſt opus ei' ſubm pro ijs/que eē p̄ſ̄t ſupponere/imo accidet ipſum tn̄ verificari pro ijs/que ſunt:⁊ ita ꝓpō illa reddet̄ inutilis ad cōplicationē extruēdam ex ambab' ꝯtingētibus:atq₃ hūc in modū nullū ꝯcludetur impoſe. Sed de his hactenus. Ad reliqua tranſeamus.

¶ Rurſus/a/ꝯtingat oi/b/ineſſe/b/vero oi/c/inſit ex neceſſitate erit vtiq₃ ſyll's/ꝙ/a/oi cōtingit/c/ineſſe:ſed non ꝙ ineſt/⁊ ꝑfectus:nō aūt ipfect':ſtatim nāq₃ ꝑficit̄ ꝑ ꝓpōnes/ꝗ a principio.

Si aūt nō ꝯſilis fig' ꝓpōnes extiterint/ ſit p̄ⁿ ꝑuatiua nec͞ia: ⁊/a/nlli ꝯtigat eoꝝ/ꝗ/b/ ex nec͞itate:b/vo oi/c/ꝯtingat:neceͤ eſt/a/nlli c/ineē:ponat̄.n.inexīs aut oi aut alicui/b/vo ſupponebat̄ nulli ꝯtingere:qm̄ itaq₃ ꝯuertit̄ priuatiuuʒ/ ⁊ /b/nulli ꝯtingit/a:/a/vo oi/c/aut alicui ponit̄ ineſſe:quare nulli aut nō oi/c/cōtingeret/b/ineſſe: ſupponebat̄ aūt a pricipio.

An in hac miſtiōe poſſit ſeq nulli ex neceſſitate.

Nota expōnē alexādri quē ſeqt̄ Philoponus ꝙ ſeqtur ꝯtingēs dimidium.

Contra expōnē Alexādri ⁊ philoponi.

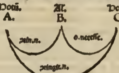
Alia deductiō Alexandri.

Dicū Auer. in hac miſtiōe

Cōtra Auer. ꝙ non ſequit̄ ꝯclo nec͞ia.

Hec tn̄ rn̄ſio diligētius eſt ꝯſiderāda:ꝑcipue ſi dicamus ꝯdcōnē nec͞ij aſſignari per verū cōtingens.

omni ꝯtingere. Sed manifeſtum ⁊ qm̄ ei⁹ qꝺ eſt cōtingere nō ineſſe/efficit̄ ſyll'ſ: ſiqui-

dem ⁊ eius/qꝺ eſt nō ineſſe. Rurſuꝫ ſit affirmatiua ꝓpoſitio neceſſaria/⁊/a/ꝯtingat nulli/b/ineſſe/b/ ꝟo oi/c/inſit ex neceſſitate: ſyll'ſ itaqꝫ erit ꝑfectus: ſed nō eius/qꝺ eſt nō ineē/ ſed eius qꝺ eſt ꝯtingere nō ineſſe: nāqꝫ ꝓpoſitio ſic accepta fuit/q̄ eſt a maiori extremo: ⁊ ad impoſſibile nō eſt ducere: ſi eni ſupponatur/a/nulli/c/ineſſe: poſitū eſt aūt ⁊/b/nulli contingere ineſſe/nihil accidit ꝑꝑ hec ipoſſibile. Si ꝟo ad minus extremum ponatur priuatiuū: qm̄ cōtingere qdeꝫ ſignificet: ſyll'ſ erit per ꝯuerſionē/queādmodū in prioribus ſed qm̄ non cōtingere/ nō erit: neqꝫ qm̄ ambo ponant̄ priuatiua/nō ſit aūt cōtingēs/ qꝺ ad minus: termini ꝟo ijdē ei⁹/ qꝺ eſt ineē/albū/ animal/nix: non inexn̄di/ albū/animal/ pix.

¶ Scdaꝫ explicat ꝯiugationē ex maiore ꝯtingēte cū neceſſaria minore: ⁊ ingt ex his vere ꝯtingēteꝫ colligi/mōſtratqꝫ per dictū de oi. Sed ſtati inſurgit dubitatio/cur non ꝑus de hac mētionē fecerit/q̄ꝫ de ſupradictis: quiꝫ ⁊ hoc ſuperius facilauerit: ⁊ ꝑfecte vt planū eſt/antecedāt iꝑfectas. Rn̄demus hoc iō viuueniſſe: qm̄ que maioreꝫ hnt neceſſariā magis ſupioribus ſimiles ſunt: q̄ꝫ e℞io ſe hnt: eas: vt igit̄ ſmonē ſuū cōtinuū quodāmō faceret/de iꝑfectis ꝑus ꝑtractauit mox de ꝑfectis ēt complicationibus acturus. [Si aūt non cōſimilis figure.] Poſteaq̄ꝫ eas explicuit/que ambas habēt affirmatiuas/nūc de his agit/que alterā hnt negatiuā/affirmatiuā alterā/⁊ inquit ex maiore nec̄ia negatiua cū minore affirmatiua ꝯtingēte/ꝯclōnē colligi negatiuā inexiſtēteꝫ: puta ex neceſſitate nullū/b/a/cōtingit oē/c/eſſe/b/dico ꝙ ſequit̄ nullū/c/a/ſi enim hoc falſum: ponat̄ ꝯ̄dictoriū/aliqꝺ/c/a/cū quo ⁊ cōuertēte maiorē ſequit̄ ex neceſſitate aliqꝺ/c/nō eē/b/qꝺ minorē tollit. Hoc aūt ingt Philopon⁹ accidit/ſi Ariſtotelicā ſequamur ꝑōnē ex maiore nec̄ia cū inexn̄te minore ꝯ̄nē fieri neceſſariā: ſm ꝟo Theophraſti atqꝫ Eudemi opionē: qui voluere ꝯclōnē viliori ꝓpōnū aſſimilari/ nullū fieri ipoſſe. Hoc ⁊ nōnulli ex modernis aſſerūt/qui nō ſolū negatiuā de ineſſe/ſed ēt negatiuā de poſſi ꝓpter indifferētiā ad nec̄iuꝫ ⁊ ꝯtingēs/in hac miſtione cōcludi dixerūt/de forma tn̄ negatiuā de ineſſe/hoc tn̄ eſt ꝯ̄ Ariſtotelē ſupra qui nō vult poſſe cōcludi negatiuā nec̄iaꝫ: hoc eſt neceſſe nō eē/ſed nō neceſſe eē: hec aūt multū diſtant vt ſupra notū fuit. Verū inquint Philoponus atqꝫ Alexāder nō ſolū impoſſe fieri poſſe ſuppoſito inexn̄tis oppoſito/ſꝫ ⁊ nec̄ij ⁊ ꝯtingētis: quare dicet q̄ſpiā non tm̄ inexn̄tē ſed ⁊ neceſſariā ⁊ cōtingētē ꝯcludi poſſe. Ceterū his nos ſapius abūde rn̄dimus. Ad reliqua trāſeamus: [B/ꝟo ſupponebat̄.] Hoc eſt maior aſſerebat/a/ex neceſſitate ineſſe nulli/b/que terminis in ſeipſam cōuertit̄/ ex neceſſitate nullū/a/b/ꝯtingere enim accepit pro nec̄io ineſſe. [Sed manifeſtū ⁊ qm̄.] Si ingt ſequit̄ inexn̄s/ſequit̄ etiā ꝯtingēs: ꝑꝑea ꝙ ꝯtingēs nō qꝺ ſupius deffiniuimus/ſed qꝺ antea nō nec̄iuꝫ vocabam⁹ ꝯuertit̄ cū inexiſtēti: ⁊ ob id ſi inexn̄s ſequit̄/ſequet̄ ⁊ contingens. Aluli-dus tn̄ Roſadis ex his verū etiā ꝯtingēs concludi poſſe velle videt̄: qm̄ ingt ꝯtingēs atqꝫ inexn̄s vnā atqꝫ eādē nāꝫ obtinēt. Sed de his abūde ſupius diſputatū eſt: videamus que ſequunt̄. [Rurſum ſit affirmatiua ꝓpō.] Si ingt ecōuerſo ponamus ꝓpōnes maiorē ꝯtingētem/ minorē ꝟo nec̄iaꝫ/ſyll'ſ erit ꝑfectus ex dicto de oi monſtratus ⁊ veꝝ ꝯcludēs ꝯtingēs/nō aūt cōtingēs nō neceſſariū: qꝺ planū fieri pōt binis rōnib⁹/⁊ ga ꝑ dictuꝫ de oi ac de nullo iſthec mōſtrat̄ cōplicatio: hoc eniꝫ vult quū dicit: nāqꝫ ꝓpō ſic accepta fuit/que ē a maiori extremo: ⁊ qm̄ nō poſſumus/queādmodū in precedēte mōſtrare per deductionē ad incōmodū inexn̄tē fieri ꝯclōnē: ponamus enim ꝯtingit nullū/b/eſſe/a/ex neceſſitate oē/c/b/dico ꝙ nō poſſumus mōſtrare ſeq nullū/c/eſt/a/nā ſi hui⁹ ꝯ̄dictoriū ſupponamus/aliqꝺ/c/eſt/a/⁊ huic minoreꝫ neceſſariā addamus colligemus ꝯclōnē: aliqꝺ b/a/qꝺ non deſtruit maiorē: nihil enim ꝓhibet aliqꝺ/b/eſſe a/⁊ tn̄ cōtingere nullū/b/eē a aut ſi nō ꝯ̄dictoriū ſed ꝯ̄riuꝫ ſupponamus poterim⁹ in ꝑma figura ꝯuerſa nec̄ia minore facere monſtrationē: queādmodū diſpoſuit Philoponus. Verū ingt Alexāder obſcuriorē ſe reddidit ob nimiam breuitatē: quū eniꝫ accepiſſet ꝑ ꝯtingēti negatiuo inexn̄s negatiuū vlr/volēs monſtrare hoc ꝯcludi per deductionem ad ipoſſe/nō etiā accepit ſuū oppoſitū: vt cuꝫ hoc ⁊ altera ꝑmiſſarū ꝓpōnū incōmodū cōcluderet: verū hoc tanq̄ꝫ planū omiſit/⁊ ꝓpōnē illā accepit cū qua nihil abſurdi colligebat̄: cōtextus igit̄ hoc pacto dirigēdus fuerat: dico ꝙ ad ipoſſe nō eſt ducere: qm̄ ſi ſupponat̄ a/nulli/c/ineſſe ⁊ accipiat̄ ipſi⁹ ꝯ̄dictoriuꝫ/aliqꝺ/c/eſt/a/⁊ huic addat̄/qꝺ in minore poſitū fuerat ex neceſſitate oē/c/b/ nihil accidit ꝑꝑ hec ipoſſe: cōcludit̄ enim aliqꝺ/b/a/qꝺ nihil abſurdi facit. In qbuſdā tn̄ ingt idē exēplarib⁹ inuenit̄ cōtextus hūc in modū ſe hn̄s: ſi enim ſupponat̄/a/c/ alicui nō ineſſe: veꝝ ſi ⁊ B pacto legam⁹/dimiſſuꝫ adhuc erit/ꝙ/a/nulli ineſt/c/hāc enim volum⁹ ꝯclōnē ꝯcludi: cuius ꝯ̄dictorio ſuppoſito cū minore addita nihil incōmodi colligimus: ſed ſi maiorē etiā cōtingētē ꝯclōnis oppoſito addiderimus/nō fiet ipoſſe: nil enim ꝯcludit̄ in ſcd̄a figura ex negatiua ꝯtingēte ⁊ affirmatiua inexn̄te hunc in modū: ꝯtingit nullū/b/eſſe/a/aliqꝺ/c/eſt/a/ex his enim nihil ſequit̄ vt ſyll'ice: queādmodū ⁊ infra mōſtrabim⁹. Sinaūt dixerimus in hac cōplicatiōe ſeq ꝯtingēs ⁊ hoc voluerimus monſtrare per ipoſſe/poterimus vtiqꝫ hoc facere accepto ꝯclōnis oppoſito cū minore. Sed de his hactenus. Siqs aūt argueret ſeq aliqꝺ impoſſe: q2 ſeqt̄ ꝯ̄ nec̄ia que deſtruit ꝯtingētē reducēdo hūc ſyll'ꝫ 3ᵉ figure ad ꝑmā per trāſpōnē minoris cū ꝯuertēte ꝯ̄nis: tūc eniꝫ ex maiori de nec̄io cū minori de ineē ſequet̄ ꝯ̄ de nec̄io: vt pꝫ ſic dicendo: oē/c/de nec̄itate eſt/b/aliqꝺ/a/eſt/c/iſta eſt ꝯuertēs ꝯ̄nis.i. ꝯ̄dictorꝫ ꝯ̄nis ex qb⁹ ſeqt̄ ꝙ aliqꝺ/a/ de nec̄itate eſt/b/g̃ aliqꝺ/b/de nec̄itate eſt/a/que ꝯ̄dicit illi: ꝯtingit nullū/b/eē/a. Rn̄det̄ ꝙ ex quo nō ꝯcludit̄ ꝯ̄dictoria maioris ꝑmi ſyll'i ſꝫ cōuertēs ipſi⁹/ſtat ꝙ ꝯuertēs ſit nec̄ia.i. iſta aliqꝺ/a/de nec̄itate eſt/b/⁊ tn̄ ꝯuerſa ſit de ineſſe vt nūc de nā ꝯtingētis/que nō deſtruet vlēꝫ negatiuā ꝯtingētē. v.gr̄a. in terminis notis/ꝯtingit nulluꝫ aial currere: homo quilibꝫ de neceſſitate eſt animal/ergo cōtingit nullum hominem currere: ⁊ nō ſequitur ꝙ nullus homo currat. Si quis ita dicat/de neceſſitate q̄lꝫ hō eſt

aial/aliqͦ currẽs eſt hõ:ḡ aliqḋ currẽs eſt aial de neceſſita/te:pꝫ ꝙ iſta eſt necĩa:ꝯuerſa tñ nõ eſt necĩa.[aliqḋ aial eſt currẽs/⁊ nõ ꝯdicit illi:ꝯtingit nullũ aial currere:ex ꝗ pꝫ argͫ nõ ꝯcludere:ꝙ ſi qs iterũ inſtaret nũc ꝑticulares neceias nõ ꝯuerti in neceiam/cuiꝰ oppoͫ dixit Ariſto.capͦ de ꝯuerſiõibꝰ. Rñdet nõ dixiſſe Ariſto.ꝙ oino ꝑticula/ris neceſſa ꝯuerteret̃ in neceiaꝫ/ſꝫ ꝙ ꝯuerteret̃ in terminis ⁊ ſi vna ꝟa ⁊ altera ꝟa:vel dicit̃ ꝙ vere necĩa ꝯuertiãtur in neceiaꝫ:ſꝫ necĩa ſm qd nõ.[Si ꝟo ad minꝰ extremũ.] Quũ ſupius enarrauerit quõ ex maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua vtiles fiãt cõplicationes/nũc ꝯuerſum oſtẽdit ⁊ inqt/ſi minor negatiua extiterit ꝯtingẽs cũ maiore quõcũqꝫ inexñte/vtilẽ fieri cõplicationẽ minore ſꝫ cõtingẽs verſa:nãqꝫ eedẽ fiũt ꝯclões que ⁊ ſupra/qꝛ ⁊ eedẽ cõiugationes. Sin aũt minor necĩa fuerit negatiua. quõcũqꝫ ſe hũerit minor/non fiet vtilis cõplicatio:ꝓpea ꝙ p̃me figure lex ac cõditio deſtruit̃/minorẽ inqꝫ oportere affirmatiuã eſſe.[Albũ/aial/nix.] Fortaſſe inqt Alexãder ſatius eſſet/ſi pro aiali equũ poneremus:qꝛ hec veritatẽ nõ obtinet:ꝯtingit omne vel nullũ aial eẽ albũ: quũ alioqn ex neceſſitate aliqḋ aial ſit albũ. Pro his ẽt terminis alios ſuppoſuit Philoponus/albũ/equꝰ/cygnꝰ/ album/equus/coruus. Uerum hec ex ſuperioribus iam ſatis plana facta ſunt.

¶ Ceterũ eodẽ pacto ſe hẽbit ⁊ in ſyllis in parte:nã quũ priuatiuũ ſit neceſſariũ/ ⁊ concluſio erit eius qḋ eſt nõ ineẽ:veluti ſi/a/nulli eoꝝ/que ſunt/b/ꝯtingit ineſſe/neceſſe eſt/a/ alicui eoꝝ/que ſunt/c/nõ ineẽ:ſi eniꝫ oi ineſt/ nulli ꝟo/b/ꝯtingit/⁊/b/nulli/a/ꝯtingit ineſſe: quare ſi/a/qdem omni/c/ineſt/b/ꝟo nulli/a/ ipm/b/nulli eoꝝ/que/c/ꝯtingit. Aliter/ quare ſi/a/oi/c/ineſt/b/nulli eoꝝ que/c/ꝯtingit: verũ ſuppoſitum fuerat alicui contingere.

¶ Tranſit ad eas que alterã hñt vlẽr/alterã ꝟo in parte:⁊ breuiter inqt ꝙ ex vna particulari ⁊ altera vlĩ cõpoſite cõplicationes eodẽ penitus modo/quo ad cõcluſiones ſe hñt:quẽadmodũ ⁊ vlẽs:breuitatis aũt grã primũ eã explicat que maiorẽ vlẽr hꝫ negatiuã neceſſariã cũ minore affirmatiua ꝯtingẽte particulari ⁊ inqt ꝯclonem fieri inexñtẽ negatiuã in parte:puta ex neceſſitate nullũ b/a/ꝯtingit aliqḋ/c/eſſe/b/dico ꝙ ſequit̃ aliqḋ/c/nõ eſt/a/ ſi enim nõ ſequit̃/ſupponat̃ oẽ/c/a/cui addita maiore ex neceſſitate nullũ/b/a/ſequit̃ in ſcḋa figura in miſtione neceſſarie ⁊ ꝯtingẽtis/ex neceſſitate nullũ/c/b/qḋ minorem deſtruit:ſed ſi maiorẽ negatiuã neceſſariã terminis in ſe/ipſam cõuertamus/idẽ ipoſe ꝯcludemus in p̃ma figura: ⁊ hoc eſt/qḋ ipſe volebat/dum inquit:ſi eniꝫ omni ineſt: hoc eſt ſi ſuppoſuerimus ꝯclonis oppoſitũ dicẽtes/oẽ/c/ a/nulli ꝟo/b/ꝯtingit/ideſt/a/nulli/b/ex neceſſitate ineſt:⁊ b/ꝯuertẽdo nulli/a/inerit ex neceſſitate:quare ſi/a/omni ineſt/c/b/ꝟo nulli/a/ineſt ex neceſſitate/b/nulli/c/inerit ex neceſſitate in p̃ma figura:aliq tñ ꝯtextus hrẽnius hoc dicũt hũc in modũ:quare ſi/a/omni/c/ineſt:b/nulli eorũ que/c/ꝯtingit:idẽ igit̃ vtriuſqꝫ ꝯtextus ſenſus eſt:prior tñ planior ⁊ dilucidior. Uerũ inqt Alexãder poſſumꝰ eodẽ pacto ad incõmodũ deducẽtes mõſtrare vere ꝯtingẽtẽ ſequi ꝯclonẽ:ſi enim ex altera necĩa ⁊ inexñte altera/neceſſariã ꝯcludimus/multo magis ex vtriſqꝫ necĩjs:ſꝫ ad hec eadem dicẽda erũt:que ⁊ in ſupioribꝰ aſſerebamus.

Nota idẽ eſſe iudiciũ de vlibus ⁊ pticularibus in hac miſtione.

¶ Sciẽ tñ dignũ ꝙ in his cõplicationibꝰ particularibꝰ eadẽ ſm ꝓportionẽ ſequit̃ ꝯclo/que ⁊ in vlibꝰ:nõ autẽ variant̃:quẽadmodũ in miſtione inexñtis ac ꝯtingẽtis: erit itaqꝫ in hac cõplicatione ꝯclo ſemꝑ inexñs:ꝗcqꝗ dicit Aluidus Roſadis fieri poſſe etiã ꝯclonẽ vere cõtingentem:ſed hec ſatis ſuperius diſputata ſunt.

¶ Sed quũ particulare affirmatiuũ/qḋ eſt in ſyllo ꝓuatiuo neceſſariũ ſit/vt/b c/aut vniuerſale in p̄dicatiuo/vt/ a b/non erit eius/ qḋ eſt ineẽ ſylls. Demõſtratio ꝟo eadẽ que ⁊ in prioribus. Si aũt vniuerſale ponat̃ ad minus extremũ aut affirmatiuũ aut priuatiuũ contingẽs:qḋ aũt in parte neceſſariũ ad maius extremũ/nõ erit ſylls. Termini eius/ qḋ eſt ineſſe ex neceſſitate/aial/albũ/homo/ non inexiſtẽdi aũt/aial/albũ/indumẽtũ:quũ ꝟo vniuerſale neceſſariũ ſit:qḋ aũt in parte/ cõtingens/vniuerſali exñte priuatiuo. Termini eius/qḋ eſt ineſſe/aial/albũ/coruus/nõ inexiſtendi aial/albũ/pix. Si ꝟo affirmatiuũ fuerit/aial/albũ/ cygnus:eius ꝟo qḋ eſt non contingere/aial/albũ/nix:neqꝫ qñ indefinite accepte fuerint propõnes/aut vtreqꝫ ſꝫ ptẽ/ neqꝫ ſic erit ſylls: termini cões/inexñdi/aial/ album/hõ/nõ inexñdi/aial/albũ/inanimatũ/ namqꝫ aial alicui albo/ ⁊ albũ inanimato alicui/ ⁊ neceſſariũ ineẽ ⁊ nõ cõtingit ineẽ: ⁊ in eo/qḋ eſt cõtingere cõſimiliter:quare ad oia termini ſunt vtiles.

¶ Dixit ſuperius de cõcludentibus inexñtẽ in parte/nũc acturus de cõplicationibꝰ vere ꝯtingentẽ colligẽtibus/⁊ inqt:ꝙ ſi in negatiuo ſyllo minor ꝓpõ affirmatiua neceſſaria in parte ſit cũ maiore ꝯtingẽte negatiua vel ẽt affirmatiua vlr/nõ ꝯtingẽs/ſed inexñs colligit̃ ꝯclo:mõſtrantur aũt cõplicationes iſte/quẽadmodũ ⁊ vlẽs per dictũ de oi.[Aut vlẽ in p̄dicatiuo.] Conſilr inqt ſi maior ꝓpõ vlis necĩa ſit cũ minore ꝯtingẽte i parte ſeu affirmatiua ſeu negatiua/nõ inexñs/ſꝫ vere ꝯtingẽs ꝯclo colliget̃:demõſtratio aũt eadẽ/que ⁊ in vlibꝰ ſyllis:vbi ꝓpõnes cõſilr ſe hñt/hoc eſt ꝑ deductionẽ ad ipoſe/puta oẽ/b/a/ ex neceſſitate/ꝯtingit aliqḋ/c/eſſe/b/dico ꝙ ſequit̃ cõtingit aliqḋ/c/eſſe/a/q̄a ſi nõ/ſit ḡ ex necĩtate nullum/c/a/cui addita maiore/cõcludet̃ in ſcḋa figura/ex necĩtate nullũ c/b/qḋ minorẽ deſtruit. ¶ Queſtiõ ꝟo dignũ inqt Alexãder/quõ nõ poſſimus per eandẽ deductionẽ mõſtrare necĩaꝫ quoqꝫ ꝯcludi poſſe hũc in modũ/ex neceſſitate oẽ/b/a ꝯtingit aliqḋ/c eſſe/b/dico ꝙ ſequit̃ ex neceſſitate aliqḋ/c/a/ſi nõ/ſit ꝯdictoriũ/ꝯtingit nullũ/c/eſſe/a/cũ quo ⁊ minore ꝯcludimus in tertia/ex vtriſqꝫ ꝯtingẽtibꝰ/ ꝯtingit aliqḋ/b/nõ eſſe/a quo maior deſtruitur. Ad hec ⁊ ꝯſilia dicit ille ſe reſpõdiſſe in tractatu de miſtionibus. ¶ Nos aũt eodẽ ridemus modo quo ⁊ in vlibꝰ ſupra/ nõ ꝯcludi.vꝫ.hoc impoſe ex neceſſario ſm ꝙ necĩuꝫ:ſꝫ ꝓpea ꝙ ex necĩa infert̃ ſm qd inexñs:ex qua p̃mo deducitur incõmodũ. ¶ Addit ẽt Philoponꝰ ⁊ mea qdẽ ſnia male/ꝙ poſſumus dicere in hac cõplicatione ꝯtingentis dimidiũ ꝯcludi. Hoc eñ fieri neqt/niſi ea oia dixuimus que a p̃ncͦ ſuppoſuimꝰ. Erit itaqꝫ ꝯ ꝯtingẽtiõis iſtiꝰ ſꝑ ꝟe ꝯtingẽs/nũqꝫ aũt alr pacto aliquo ſe hñs.[Sin aũt vlẽ ponat̃.] Nũc eas explicat que ex ꝯrio ſe hñt ſm quãtitatẽ inquiẽs/ſi maior particularis extiterit/cũ minori vlĩter

Dubiũ Alex.

Solo ꝓpria auctorã.

Dictũ Philoponi.

quõocũq; variatis ꝓpõnib⁹/oẽs iſtas inutiles eſſe: ꝓpea ꝙ maior ꝯ̃ figure legẽ alterã amiſit/maiorẽ inq̃ oporte re vlem eſſe: ⁊ in his oĩbus reperiunť termini in qbus ex neceſſitate omni cõcludiť/⁊ in qbus ex neceſſitate nulli. [Et in eo qð eſt ꝯtingere.] Quaſi dicat ſiue alterã cõtin gentẽ accipias/neceſſariã alteram/ſiue ambas ꝯtingẽtes cõſimilr ydem termini erunt vtiles.

Planum itaq; ex dictis/ꝙ terminis ꝯſimi liter ſe hñtibus/⁊ in eo/qð eſt ineſſe/⁊ in ne ceſſarijs fit ⁊ nõ fit ſylľs. Preterq̃ ꝙ ſi ſm ineſſe ponebať priuatiua ꝓpoſitio/ci⁹ qð eſt contingere/erat ſylľs: verũ ſi ſm neceſſariũ priuatiua/⁊ eius/qð eſt ꝯtingere ⁊ eius/qð eſt nõ ineſſe: manifeſtũ aũt ⁊ ꝙ oẽs ſylli im perfecti/⁊ ꝙ ꝑficiunť per ꝓdictas figuras.

Hec quaſi ꝯclo eſt ꝓdictaꝝ miſtionũ: ꝯcludit eni expo nens atq; enarrãs que ſit miſtionũ iſtaꝝ cõueniẽtia: qð ue diſſidiũ inquiẽs: ſi eodẽ pacto ⁊ ſm qualitatem ⁊ ſm quãtitatẽ ⁊ ſm modũ ſe habuerint in vtriſq; miſtionib⁹ cõplicationes/eedẽ ꝓculdubio colligenť ꝯclones: preterq̃ ꝙ ex maiore inexñte negatiua cũ minore ꝯtingẽte/cõtin gẽs ſequebať ꝯclo: ſi vo pro inexñte neceſſariã poneba mus nõ ꝯtingens/ſed inexñs erat ꝯclo. Sed dubitat Alexãder quõ in ſuꝑiore cõiugatione ex inexñte negati ua cũ minore ꝯtingẽte ꝯtingẽs cõcludať ꝯclo: hoc enim ſupra refutatũ fuit: quũ dicebamus nõ cõcludi ꝯtingens ſm determinationez/ſed nulli ex neceſſitate. Rñdet Philoponus ⁊ ꝯſimilr quodãmõ Alexander: ꝙ lz nulli ex neceſſitate nõ eſſet veꝝ ꝯtingẽs/erat tñ aliquo pacto cõtingẽs: quũ nulli ex neceſſitate particulares aliq̃s con tingẽtes hẽat neceſſarias nõnullas: que vo ex maiore ne ceſſaria cũ minore cõtingẽte ſequebať ꝯclo/nullã hẽbat particularẽ ꝯtingẽtẽ/ſed oẽs inexñtes: ⁊ hoc mõſtrabať ſupius per ipoſſe/qð fieri nõ poterat in altera cõplicatio ne ex inexñte ⁊ cõtingẽte: aut enim in ſcða figura cõclu dimus aliqð/c/nõ eſſe/b/qð nõ deſtruit minorẽ dicentẽ: cõtingit omne/c/eſſe/b/aut in tertia colligimus/ꝯtingere aliqð/b/eſſe/a/qð maiori nõ aduerſať: ſed ⁊ ſi trãſpona mus ꝯtingẽtẽ minorẽ ad inexñtẽ/⁊ ꝯcludamus aliqð/b/ eſſe/a/ꝯ̃dictoriũ maioris dicẽtis nullũ/b/eſſe/a/hoc non fiet/quẽadmodũ ⁊ ſupra dicebamus/niſi qa neċia ꝓpõ/ que ꝯclonis eſt oppoſitũ inexñtem infert ſm qd. Si vo maior ponebať neċia/monſtrabať aliqð/c/nõ eſſe/b/qð manifeſtũ ꝯcludebat ipoſſe: ꝓpea ꝙ ſupra oſtẽderamus ex maiore neċia cũ minore ieꝑñte ꝯclonẽ colligi neċiaꝝ. Et ſi Theophraſti atq; Eudemi ſnĩam ſequeremur/ni mirũ ſetius dicẽdũ foret. [Oẽs ſylli impfecti.] Nõ ſim pliciter oẽs: ſed in qb⁹ maior aut inexñs aut neċia erat: perficiunť aũt per ꝓdictas figuras: qa deductio ad ipoſſe fit per aliquã ſupra expoſitarũ figurarũ. Atq; hec de ꝓma figura lõga digreſſione diſputauimus ꝓmũ expoſi ta cõtingẽtis definitione: diſputata etiaz qõne inter Ale xandrũ atq; Abumaçarẽ/mox declarantes/quot modis nõ exñs/quotq; itẽ nõ neceſſariũ dicať: deinde modum ꝯuertẽdi ꝯtingẽs enarrãtes diximus qd inter ſe differãt negatio cõtingens ac contingentis negatio/ ꝙq; Theo phraſtus nolebat conuerſiones fieri hoc pacto/enodata ſubinde cõtingẽtis diuiſione qd per natũ qdue per infi nitum intelligẽdũ ſit: ⁊ qð ex ꝯtingẽtibus ad demõſtra tionẽ ac ſciam ſit vtile: poſtea ad vniformes ꝯtingẽtium pedẽ ferẽtes qd in ꝯtingẽtib⁹ ſit dictũ de omni expoſui mus: aſſignata inibi rõne cur duplex ſit ⁊ nõ triplex/cur ue de dicto de nullo mẽtio facta nõ fuerit/ſolutis ibidez inſtãtiolis qbuſdã: que cõtra Phĩl dicta negociũ faceſſe re videbanť: mox ⁊ vtilitatẽ impfectaꝝ cõplicationũ in tentatiua mõſtrauimus dialectica ꝯtra Themiſtiũ atq; alios nõnullos: aſcripta etiã rõne cur negatiue ĩ affirma tiuas/⁊ nõ ecõuerſo/in negatiuas affirmatiue cõuertanť. Deinceps ⁊ miſtas ex inexñtib⁹ ac ꝯtingẽtibus aggreſſi ſnĩam ꝓmo Theophraſti atq; Eudemi refutauimus vo lentiũ ꝯclonẽ ſemꝑ ſequi ꝯtingẽtem: adiectis modernio rum etiã opionib⁹ ſuꝑ hac miſtione varia ꝓferentium/ mox regula expoſita ac declarata/quõ ſi añs eſt poſſe/cõ ſequẽs ſit poſſibile/emẽdato ibidem Aluliđi cõmẽtario male intellecto: ac refutatis ſtoicoꝝ ⁊ Chryſippi inſtan tiolis volẽtiũ ex poſſibili ſequi impoſſe: ſiliq; dãnata mo dernioꝝ opione aſſerentiũ añs poſſe eſſe ſine ꝯñte/deq; poſſibili Diodoreo ac Philonio allata ſnĩa: ſubinde diffi cultatũ pelagus ingreſſi impfectaꝝ cõplicationũ ex in exñtib⁹ ⁊ ꝯtingẽtibus qd ſit ſimplr inexñs expoſuimus/ quare oporteat maiorẽ ſic inexñtẽ accipi qd ſit nulli ex neceſſitate/talẽ nõ fieri ꝯclonẽ in ꝓcedẽte cõplicatione/ ſed vere cõtingentẽ ac rõ aſſignata cur in hac non in illa nulli ex neceſſitate ſeu ꝯtingẽtis dimidiũ cõcludať/ſolu te que ꝯ̃ hoc faciebãt inſtãtie/ac quõ termini meli⁹ ſint accipiẽdi declaratũ: mox de particularib⁹ agẽtes coniu gationibus aſſeruimus in his ſemꝑ veꝝ ꝯcludi ꝯtingẽs. Poſtea miſtionẽ ex neċia ⁊ ꝯtingẽte aggreſſi modernio rũz ſuꝑ hac opionẽ recitauimus/adiecta ibidẽ cauſe cur ex maiore negatiua neċia cũ minore affirmatiua ꝯtingẽ te/ꝯclo ſequať inexñs/⁊ diũa aſſignata inter hãc ⁊ miſtã ex inexñte ⁊ cõtingẽte ſimul ⁊ tres miſtionis huiuſce re gule expoſite/dãnata inibi Alexãdri ac Philoponi opi nione volentiũ in ꝓma miſtionis iſtius cõplicatione di midiũ ſequi cõtingẽtis/aſcripta deinde cauſa cur de im perfectis prius q̃ de ꝑfectis egerit: deinde ⁊ in particula ribus cõplicationib⁹ inexñs ſequi ſemꝑ mõſtrauim⁹: ac demũ quõ ꝯclo nulli ex neceſſitate ꝯtingẽs ſit vocitãda rõnẽ adiecimus. Que quũ ita ſint. Reliquũz iam erit vt ad ꝯ̃ fig̃ cõplicatiões enarrãdas orõnẽ cũ deo flectam⁹.

Scða fig̃ ex ambab⁹ ꝯtingentib⁹. Cap. xi.

Sed in ſcða figura qñ contingẽtes vtreq; accipiunť ꝓpões/ nullus erit ſylľs/ſeu ꝓdicatiue/ſiue priua tiue ponanť/vel vniuerſaliter/aut ſm partẽ: quũ vo hec inexiſtere: illa autẽ ſi gnificet ꝯtingere/ſi affirmatiua qdez ſignifi cat inexiſtere/nũq̃ erit/ſi naũt vniuerſalr pri uatiua/ſemꝑ. Eodẽ pacto ⁊ quũz hec ꝓpõ num ex neceſſitate/illa cõtingere accipiatur. Oportet aũt ⁊ in his accipere in ꝯclonibus contingẽs/quemadmodum in prioribus.

Circa ſcðaz figurã tres ingt diuus Albertus re gulas ponit: ꝓmã ꝙ ex ambab⁹ cõ tingentibus nulla vtilis erigiť cõplicatio/quoquomõ va riatis ꝓpõnib⁹ ſm affirmationẽ negationẽue/ꝑticulare ſeu vle. Alterã ꝙ ex inexñte affirmatiua ⁊ negatiua con tingẽte nõ fit vtilis ſylľs/ecõuerſo aũt ſe hñtib⁹ ꝓpõni bus efficienť vtiles cõplicationes. Tertiã ꝙ ſilr ex alte ra neċia ⁊ cõtingẽte altera fiet ⁊ nõ fiet ſylľs. Ceterũz ꝙ ex ambabus cõtingẽtibus in ſcða nulle fiant vtiles cõiu gatiões tres addacunť rões in mediũ: ꝓma qz ſequereť ex ambabus affirmatiuis in ſcða poſſe vtilẽ aſtrui cõpli cationẽ qð ſupra negauimus/⁊ inferius etiaz planũ fiet. Scða qz ꝯiugationes iſte nec ꝯuerſiõe/nec deductiõe

Dubiũ Alex.

Rñſio Phi loponi atq; Alexãdri.

Epilogus.

ad ipoſ velut exponemus argui aut mōſtrari poſſunt.
Tertia qm̄ termini reperiunt in quibus ⁊ affirmatiue ⁊
Themiſti⁹ vo-lebat ex vtriſq; ꝯtingētib⁹ vtilez in ſcda fieri ꝯiugatio-nem. negatiue vles nec̄ic ſequunt. ¶ Themiſtius tn̄ recitāte
Aluſido Roſ. volebat ex vtriſq; cōtingētibus vtilez in
ſcda fieri ꝯiugationē: ꝓpea ꝙ lz ꝯtingens vt in paucis ⁊
equalr nō cōuertunt terminis ꝯtingēs tn̄ vt in pluribus
cōuertit: ⁊ qm̄ ſolū hoc in artē venit: ideo ex vtriſq; con-
tingētibus in ſcda fiunt vtiles ſylli. Ceterū neq; hoc ſane
dictū eſt: nā neq; vtplimū ꝯtingēs pacto aliquo ſimplr
cōuerti pōt: nō enim ſequit: ꝯtingit nullū hoiez naſci cū
quatuor digitis, ergo ꝯtingit nullū naſcens cū quatuor di
gitis eē hoiem: quaobrē nec hīc ꝓſeret ex ambab⁹ ꝯtin-
Dubiū Alex. gētibus ſyllz effici. ¶ Sed dubitat Alexāder quare ne-
gatiua in affirmatiuā cōuerſa facit vtilē aut inutilē com-
plicationē illi⁹ vicē obtinēs, nō aūt eodē pacto ⁊ affirm⁹
Rñ⁹ eiuſdez. in negatiuā. ¶ Rñdet idē hoc iō euenire: qm̄ negatiua
īdiget adiumēto affirmatiue, quo ſyllica fiat cōplicatio
⁊ negatiua in affirmatiuā tanq̄ manifeſtiorē ac dignio-
rem cōuertit, nō aūt econuerſo: ⁊ ex hoc ratio in ꝓ̄ptu
erit cur negamus ſcde cōiugationes vtiles eē, ꝓpea ꝙ ſe-
queret ex ambab⁹ affirmatiuis i ſcda fieri ſyllm, nō aūt
ga ſequeret ex ambab⁹ negatiuis vtilē aſtrui complica
tionem. Hinc etiā palam eſt: qua de cauſa nō ſtatim po-
ſteaq̄ de vniformib⁹ ꝯtingentib⁹ ꝑme ſermonē fecerat,
ad ſcdē etiā vniformes oōnē flexerit: nāq; ex vtriſq; cō
Leui Gerſo-nis contra. tingētibus in ſcda nō fiebat ſyllica cōſtructio. ¶ Sed ꝯ
ingt Leui Gerſonis facio iſtā cōplicationē addoq; hanc
vtilē eſſe, ꝯtingit nullū, b, eſſe, a, ꝯtingit omne, c, eſſe, a, di
co ꝙ ſequet, cōtingit nullū, c, eſſe, b, qḋ ſi negas, faciā ma
iorem inexñtez: qua in ſe ipſam verſa, fiet ꝑma figura ex
maiore negatiua inexñte cū minore cōtingēte dimidiuz
colligēs ꝯtingētē: ⁊ ſi vlteriorē mōſtrationē queris trāſ
fero hanc factā inexñtē rurſus in cōtingētem: hoc ſupra
quoq; faciebamus: ⁊ ita verū cōcludet ꝯtingēs. Hec ille
Rñſo ꝓpria. ſoluēda dimiſit. ¶ Nos aūt hūc in moduz rñdemus: ex
iſtis ꝓpōnib⁹ nullo pacto vtilē fieri cōplicationē: nihil tn̄
impedimēto eē: qn ad vtilitatē aliquā reuocari poſſunt:
nō enim hoc voluit Ariſtoteles: ſed ꝙ ex talib⁹ ꝓpōnib⁹
vt tales ſunt nō erigēt vtilis cōplicatio ob rōnes: q̄s ſu-
pra recitauimus. [Oportet aūt.] Cōclō ingt hac in figu-
ra in miſtione inexñtis ac ꝯtingētis ⁊ neceſſarij ac cōtin
gētis itidē accipiēda eſt: queādmodū in ꝑma: hic inexñti
equiualēs, illic nulli ex neceſſitate ſeu ꝯtingētis dimidio.

¶ Primū itaq; mōſtrandū, ꝙ non cōuertit
contingēs priuatiuū, queādmodū ſi, a, con-
tingit nulli eoꝝ que, b, non neceſſe ⁊, b, cōtin-
gere nulli eoꝝ que, a. Ponat eni hoc ⁊ con
tingat, b, nulli, a, ineſſe. Qm̄ itaq; cōuertunt
contingētes affirmationes nō negationibus
⁊ ꝯtrarie ⁊ oppoſite: b, vō cōtingit nulli, a,
ineſſe: planū ꝙ ⁊ omni, a, ꝯtingere poſſet, b,
ineſſe: ſed hoc falſum: nō eniz ſi hoc huic oi
contingit, ⁊ hoc huic neceſſarium: quare nō
conuertitur priuatiuum.

¶ Quoniam mōſtrari nō poterat vniformes ꝯtingentes
in ſcda ſyllicā cōplicationē nō cōſtruere: ni prius ꝯfeſſo
cōſtitiſſet vlem negatiuā ꝯtingentē terminis in ſeipſam
nō retrocedere: hac de cauſa Phs prius oſtēdit ꝯuerſio-
nez iſtā fieri minime poſſe tres in mediū rōnes afferēs:
primū ga ſequeret vlez affirmatiuā terminis in ſeipſaz
cōuerti. Scdo qm̄ in qbuſdā ꝓpōnibus ꝯuerſa veritatē
obtineri inuenit: cōuertēs aūt eſt falſa. Tertio ga ex cō-
tradictorio ꝯuertētis nō poſſumus inferre oppoſitū cō-
uerſe: qḋ in alijs efficiebat cōuerſionib⁹. ¶ Ceterū quo Modernioꝝ ⁊ antiquoꝝ opiones mul-tifarie circa cō-uerſionē vlis negatiue con-tingentis.
facilius que ſequunt intelligi poſſint: nūc iſtā exactius
diſcutiēdā ſuſcipiemus. Circa itaq; cōuerſionez vlis ne-
gatiue ꝯtingētis multifarie ⁊ modernioꝝ ⁊ antiquioꝝ
opiones extitere: nōnulli nāq; iunioꝝ dicūt, vlem nega-
tiuam ꝯtingentē, nō in cōtingētē eiuſdē gnis, ſed in poſſe
illud cōe ꝯuerti poſſe. Alij vō vt cōſueuerūt cōponēdo
diuidēdoq; ingunt: ꝙ id genus ꝓpōnis in ſenſu cōpoſi-
tionis accepte ſi hūerint inexñtē ſimplr ⁊ in ſeipſam cō
uerſam, in ſeipſas terminis itidē ꝯuertunt. Si naūt inexi
ſtens ſua per accñs ꝯuertat, ipſe nullo pacto cōuertētur:
vn̄ inquiūt ſequit, cōtingit nullū hoiem eē albū ḡ cōtin-
git nullum albū eſſe hoiem: nō aūt ſequit ꝯtingit omnez
hoiem eſſe albū, ergo ꝯtingit aliqḋ albū eē hoiem. Qz ſi
accipiant in ſenſu diuiſionis ⁊ ſubm habeant terminum
communem aut aliquid includens terminuz cōmunem
diſtinguēdas eſſe autumāt, propterea ꝙ ſubm aut ſup-
ponet pro ijs, que ſunt, aut pro ijs, que eē poſſunt: ſi prio-
re accipiat: mō aiūt nō in idē cōtingētis genus ꝯuerti, ſz
in ꝓpōnē inexñtē ⁊ in ꝓpōnē poſſibilem, ſubito inſuper
cōuertētis accepto cū hac additione ꝯtingit eſſe: qm̄ non
ſequit: ꝯtingit deū eē creantē: ergo creantē ꝯtingit deum
eſſe: ſed ſequit, deus ꝯtingenter eſt creans: ergo aliqd, qḋ
ꝯtingēter eſt creans eſt deus: ⁊ hoc etiā ſequit ipſaz con-
uerti in ꝓpōnē poſſez: qm̄ ex ꝓpōne inexñte iſerē poſſis.
Verū ſi huiuſcemodi ꝓpōnis ſubiectuz accipiat ꝓ ijs,
que ꝯtingūt eſſe, ſic ꝯuertit in idē ꝯtingētis genus: vnde
ſequit: ꝯtingit aliquez hoiem currere, ergo ꝯtingit aliqḋ
currēs eſſe hoiez: ſi ſubm ſumat pro eo, qḋ ꝯtingit. Hec
⁊ alia nugamēta dicūt nōnulli modernioꝝ de ꝯtigētib⁹
ꝓpōnib⁹: que qm̄ inſulſa penitus ⁊ a ꝓpoſito ſunt, omit-
tēda reijciēdaq; eſſe exiſtimamus. ¶ Sed Theophra- Theophraſti atq; Eudemi opiniones.
ſtus atq; Eudemus Ariſtotelis ſocij voluerūt ꝯtingētē
vliter negatiuā ſimplr in ſeipſam retrocedere: qḋq; hoc
ita ſit, has afferebāt in mediū rōnes: ſi enim ingunt, a, cō
tingit nulli, b: planum ꝙ, a, tūc ſeiūgi pōt ab ipſo, b, ꝙ ſi
ita eſt, ⁊, b, ab ipſo, a, ſeiūgi poterit: quare ꝯtinget ēt nullū
a, b, eſſe. Addūt pterea rōnē, quā perimit Ariſtoteles, ex
oppoſito cōuertētis inferētes oppoſitū cōuerſe. Nos ēt
firmare hoc poſſemus trāſferētes ꝯtingētez ad inexñtē:
quā vertentes poſtea trāſmutare iterū poſſemus ad cō-
tingentē: veluti ſupra etiā quodāmō faciebam⁹. ¶ Ve- Op. authoris
rū enimvero cū Ariſtotele ac reliquoꝝ peripateticoꝝ ſnia
dicēdū cēſeo ꝯtingētē negatiuā vliter in ſeipſaz minime
cōuerti poſſe: nō cōuerti inquā in ſeipſaz hoc eſt in ꝯtin-
gentē eiuſdē gnis: nihil enim ꝓhibet, qn ad inexñtem, vt
ingt Alexāder, ſeu, qḋ melius eſt, ad dimidiū ꝯtingentis
poſſit retrocedere: veluti ſi dicā ꝯtingit nullū hoiez eſſe
albū, ergo ꝯtingit nullū albū eē hoiez: hec enim dimidiū
eſt ꝯtingētis quū aliq̄s particulares negatiuas hēat contin-
gētes alias. Preterea qua rōne ſup⁹ ex maiore negati-
ua inexñte ⁊ minore affirmatiua ꝯtingēte dicebamus di
midiū ꝯcludi ꝯtingētis, ga ex dimidio ꝯdictoꝝ ſeqbat
ipoſ, eadē ⁊ hāc dicemus in dimidiū ꝯuerti ꝯtingentis:
qm̄ ex dimidio oppoſiti icōmodū deducit: ⁊ hoc eſt, qḋ
volebāt etiā moderni, quū dicebāt vlem negatiuā cōtin
gentē, in negatiuā vlem poſſibilē retrocedere. ¶ Sed ꝯ Dubitatio.
dicet q̄ſpiā, nō ſequit, ꝯtingit nullū aial ambulare, ḡ cō-
tingit nullū ambulās eſſe aial, que tn̄ vt planū eſt dimi-
diū ꝯtingētis nām obtinet. ¶ Rñdem⁹, velle nos ꝓpō- Rñ⁹.
nem vere ꝯtingētē vlr negatiuā cōuerti in ꝯtingētis di-
midiū, non aūt dimidiū contingētis in idē contingentis
dimidium. Vel aliter dicimus ⁊ hanc vere conuerti ⁊
vtraſq; conuerſam conuertentemq; veritatē obtinere.

ſi nāqȝ nullū aīal ambularet, vera hec eſt, ꝯtingit nullū ambulās eſſe animal: ſed h̄ adhuc ſpeculat° expēdent̄.

Rñ ad ratiū culas Theophraſti.

❡ Ad ratiunculas Theophraſti iam clara eſt reſpōſio, nō enim ſi qd ab alio ſeiungit̄, iam ꝛ ꝯtingēter ſeiungit̄: ꝛ ꝓpea ꝑma rō nulla erat. ❡ Ad ſcḋaȝ etiā qd ſit dicendum, palā: nā qm̄ ex dimidio ꝯdictoꝝ inducit̄ ipoſſe: ob id cōcedimus poſſe illā cōuerti, in ꝯtingētis dimidium. ❡ Ad vltimā dicimus: ꝙ Hercle pōt ꝯtingēs ad inexiſtentē trāſmutari, ſȝ inexiſtē ſm qd hoc eſt nō vere nec ſimpl'r inexiſtē, quū aliquas habeat ſingulares neċias: ꝛ ob id negamus fieri poſſe ſm trāſumptionē inexiſtis in ꝯtingētē: lȝ enim hoc ꝯcedat̄ de inexiſte ſimpl'r, nō tñ de inexiſte ſm qd, ꝛ ita tollit̄ ambiguitas. [Primum itaqȝ monſtrandū.] Hec eſt ꝑma rō oſtēdens vl'em negatiuā ꝯtingentē terminis ad ſeipſaȝ nō retrocedere: ſi eni inqt hoc eſſet verū: ſequeret̄ vl'em affirmatiuā ꝯtingentē terminis in ſeipſam cōuerti: qḋ ꝛ abſurdū ꝛ falſum eſt: hoc aūt hūc in modū deducit̄: cōtingit omne, b, eſſe, a, ꝗ ꝯtingit nullū, b, eſſe, a, ergo nullū, a, eſſe, b, hoc eniȝ dicis ꝛ ex iſto ꝯtingit nullū, a, eſſe, b, igit̄ ꝯtingit oē, a, eſſe, b, ergo a ꝑmo in vltimū, ꝯtingit oē, b, eſſe, a igit̄ ꝯtingit oē, a, eē, b, qḋ fieri negt. [Et ꝯrie ꝛ oppoſite.] Cōtrarias vocat vl'es omni ꝯtingere, nulli contingere: oppoſitas vl'es cū particularib° omni ꝯtingere, nō omni ꝯtingere, nulli ꝛ alicui: nō ꝙ vere aut ꝯrie ſint aut oppoſite nō eniȝ ſimul verificarent̄: ſed tanq̄ que dictione ac figura tales ſint: nō tñ ꝓpterea dicit particulares ꝯuerti cū vl'ibus: nō enim ſi verū eſt cōtingit alicui, verū ꝛ ꝯtingit nulli: ſed eas dicit, que vl'ib° videnē opponi: iſte aūt ſunt particulares affirmatiua ꝛ negatiua: he etenim iter ſe ꝯuertunt̄: quēadmoduȝ ꝛ in libro de interpretatione dictū fuit. Aut dicit particulares ꝯtingētes cōuerti cū vl'ibus, puta: ꝯtingit oī, cōtingit alicui nō: aut cōtingit nulli, ꝯtingit alicui: non autē econuerſo vniuerſales cum particularibus.

❡ Amplius nihil ꝓhibet, a, cōtingere nulli, b, b, vo alicui eoꝝ que ſunt, a, ex neceſſitate nō ineſſe, quēadmodū albū omni homini cōtingit nō ineſſe ꝛ ineſſe: hoīeȝ aūt nō verū dicere, ꝙ ꝯtingit nulli albo: multis enim ex neceſſitate nō ineſt. Ceteꝝ neċiuȝ nō erit ꝯtingēs.

❡ Inquit Alexāder: vel hoc dixit pro eo, qḋ eſt, nihil eniȝ ꝓhibet: nō enim videt̄ alia mōſtratio eſſe: ſed quaſi ꝑcedentis ꝯfirmatio. Aut inqt idē: ꝛ huic aſſentit̄ etiā Philoponus alia mōſtratio iſta cēſenda eſt: qm̄ per terminos ꝛ exemplo oſtendit nunc, quod ſuperius ex natura cōtingentium propoſitionum monſtrauerat.

❡ Verū neqȝ ex ipoſſi mōſtrabit̄ cōuerti: veluti ſi quis exiſtimaret, qm̄ falſuȝ eſt, b, contingere nulli, a, ineſſe, verū nō contingere: dictio nāqȝ ꝛ negatio: ſi aūt hoc veruȝ, ꝛ, b, ex neceſſitate ineſſe alicui eoꝝ que, a, quare ꝛ, a, alicui eoꝝ que, b, ſed hoc ipoſſe: nō enim ſi, b, nō ꝯtingit nulli eoꝝ que ſunt, a, neceſſe ineſſe alicui ſolū, ſed ꝛ ex neceſſitate nō omni: nāqȝ nō contingere nulli, biſariam dicitur, vnum ſi ex neceſſitate alicui ineſt, alterum ſi ex neceſſitate alicui non ineſt.

❡ Hec eſt tertia rō ſimul deſtruēs argumētū quoddam aduerſarioꝝ, quo ꝛ eius ſocij vtebant̄, ꝛ ꝓpoſituȝ etiam monſtrās: ait enim, ſi vl'is negatiua cōtingens in ſeipſaȝ cōuerteret̄: poſſet vtiqȝ hoc per impoſſe mōſtrari ex oppoſito ꝯuertentis oppoſitū inferēdo cōuerſe: ſed hoc nō fit: nō itaqȝ cōuertit̄: ſi qs enim hoc pacto mōſtraret: dico cōuerſionē iſtā legitimā eē, contingit nullū, b, eſſe, a, ergo ꝯtingit nullū, a, eſſe, b, quia ſi nō, ſit oppoſitū nō cōtingit nullū, a, eſſe, b, hoc aūt equalet huic, neceſſe eſt aliqḋ, a, eſſe, b, qḋ in hāc ꝯuertit̄: neceſſe eſt aliqḋ, b, eē, a, qḋ cōuerſaȝ deſtruit dicentē, ꝯtingit nullū, b, eſſe, a, ſi inquā quiſpiā hoc pacto mōſtraret, nō recte mōſtraret: nō eni ſi nō ꝯtingit nullū, a eſſe, b, ꝓpterea neceſſe eſt aliqḋ, a, eſſe, b, ſȝ fortaſſe aliqḋ, a, ex neceſſitate nō erit, b, hec enim non cōtingit nullum, a, eſſe, b, binas cōprehēdit particulares neceſſarias ꝛ hanc: neceſſe eſt aliqḋ, a, eſſe, b, ꝛ hāc etiā neceſſe eſt aliqḋ, a, non eſſe, b, lȝ ergo ex iſta: neceſſe eſt aliqḋ, a, eſſe, b, ſequatur impoſſibile, non tñ ex altera ſequi poteſt: quoniā neceſſaria negatiua in parte non cōuertitur in ſeipſam veluti ſupra quoqȝ monſtratū fuit.

❡ Qḋ enim ex neceſſitate alicui eorū, que, a, nō ineſt, non eſt verum dicere, ꝙ omni cōtingit non ineſſe: quēadmodum neqȝ ꝙ alicui ineſt ex neceſſitate, ꝙ omni contingit ineſſe.

❡ Ex ꝓportione quadā inquit Philoponus monſtrat, ꝙ hec: nō cōtingit nulli, nō ſoluȝ comprehēdit ex neceſſitate alicui, ſed etiā ex neceſſitate non omni: ac ſi diceret, neceſſe alicui nō cōtinet̄ in contingit omni: quoniā qḋ contingit omni cōtingit etiā nulli: ꝛ qa in hoc nō cōtinet̄, nimirum in cōtradictoria cōtinebit̄, nō cōtingit omni. Cōſimil'r ꝛ neceſſe nō omni non continet̄ in contingit nulli: quoniam qḋ cōtingit nulli, cōtingit etiam omni: qḋ autē contingit omni, non verum dicere, ꝙ neceſſe non omni: ſi igitur neceſſe non omni nō continet̄ in contingit nulli, neceſſe eſt comprehendi in non contingit nulli. Planūqȝ itaqȝ ꝙ nō contingit nulli ꝛ neceſſe alicui ꝛ neceſſe non omni continet. Dixit aūt Alexander ꝙ omni cōtingit nō ineſſe accepit pro eo, quod eſt, contingit nulli, ꝛ propterea obſcuriorem ſe fecit.

❡ Si itaqȝ quiſpiā cenſeret ꝓpterea ꝙ nō cōtingit, c, oī, d, ineſſe, ex neceſſitate alicui ipſuȝ non ineſſe, falſo acciperet: omni enim ineſt: ſed qm̄ quibuſdā ex neceſſitate ineſt, ob hoc dicimus nō omni cōtingere: quare huic qḋ eſt ꝯtingere omni ineſſe, opponit̄ ꝛ ex neceſſitate alicui ineſſe ꝛ ex neceſſitate alicui non ineſſe. Conſimil'r aūt ꝛ ei qḋ eſt nulli cōtingere. Manifeſtū igit̄, ꝙ ad ſic ꝯtingēs ꝛ nō contingēs, quēadmoduȝ in principio determinauimus, non ſolum ex neceſſitate alicui ineſſe: ſed ꝛ ex neceſſitate alicui non ineſſe accipiēdū: hoc aūt accepto nil accidit ipoſſe: quare non fit ſyll'ſ: manifeſtum itaqȝ ex dictis, ꝙ non conuertitur priuatiuum.

❡ Qḋ ſupra dixerat quodāmodo cōfirmat ac ſi diceret, ſi huic, que eſt contingit omni, bine opponunt̄ ꝛ neceſſe alicui ꝛ neceſſe non omni, palam, ꝙ ꝛ huic que eſt, cōtingit nulli, eedem opponent̄: ſiquidem ad ſeinuicem conuertant̄: accepit autē, c, d, terminos a ſuꝑiorib° diuerſos ſignis mōſtrationē iſtā a ſuꝑiore ꝗdāmō diuiſaȝ eē: erit ꝗ̄ ſenſus: ſi qſpiā exiſtimaret has equalere, nō ꝯtigit oē, d, eſſe, c, ꝛ ex neceſſitate aliqḋ, d, nō eſt, c, falſo exiſtimaret: ꝓpterea ꝙ reperire poſſem terminos ꝯcludētes, c, ineē oī, d, ſȝ fortaſſe inqt vera hec eſt non ꝯtingit oī, qm̄ alicui

ineſt ex neceſſitate:puta hec eſt vera/nō ꝯtingit oē corp⁹ moueri nec tñ ob hoc/iſta erit vera ex neceſſitate aliqḋ corpus non mouetur:ſed iſta/ex neceſſitate aliquod corpus mouetᷣ/puta celum.[Manifeſtū igiᷣ.] Hoc eſt/palam ꝙ affirmatiue aut negatiue vlr ꝯtingentib⁹ ſm deſinitionē ſup̈ aſſignatā/nō ſolū ex neceſſitate alicui ineē/ſ; τ ex neceſſitate nō ineſſe opponiᷣ:ſ; ergo ſi acceperim⁹ ex neceſſitate alicui ſequaᷣ ipoſe/nō tñ ſi acceptū fuerit ex neceſſitate nō oi.[Quare nō fit ſylls.] Hoc eſt/non fit ꝯclo:nō enim deductio iſta vere ſylls eſt:ſed poti⁹ expoſitoria quedā ac ſenſibilis mōſtratio:queadmodū τ ſup̄ dicebam⁹:aut nō hoc referendū eſt ad ꝯuerſionē:ſed potius ad ſyll; ſcḋe figure/ac ſi diceret:qm̄ vlis negatiua nō ꝯuertiᷣ/manifeſtū ꝙ nō fiet vtilis ſylls i ſcḋa figura.

Dubium. ⁋ Sed q̄riᷣ/quō ſupi⁹ dixim⁹ affirmatiue vlr ꝯtingēti vnā tm̄ nec̄iaꝫ opponi:quū volebamus ex maiore ineſſēte τ minore ꝯtingēte verū ſequi ꝯtingēs.

Solutio. Rñdem⁹ ꝙ affirmatiue qḋē ꝯtingēti bine opponanᷣ nec̄ie in parte: nō tñ ꝓpter hoc mōſtrationē faciētes/debemus vtrāqꝫ accipere:qm̄ oſtēſio oīs per notiora ꝓcedit:ſed nunq̄ affirmatiuā ꝯuertimus in negatiuā tanq̄ clariorē:ſed potius ecōuerſo:τ ꝓpterea l; bine opponanᷣ nec̄ie/non tñ vtreqꝫ ſunt ad mōſtrationē aſciſcēde:ſ; illa tñ/que immediate vli affirmatiue ꝯtingēti opponiᷣ.

⁋ Hoc aūt monſtrato/ponaᷣ/a/nulli quidem b/contingere/c/ꝟo omni:per conuerſionem igiᷣ non fit ſylls:dictū eſt eniꝫ ꝙ nō conuertitur talis ꝓpoſitio:ſed neqꝫ per impoſſe:ſi nāqꝫ ponaᷣ/b/omni/c/cōtingere ineſſe nihil accidit falſi:cōtingere enim poſſet/a/ipſi/c/τ omni τ nulli ineſſe:ſed ſi oino eſt ſylls/planum ꝙ eius qḋ eſt cōtingere vtiqꝫ eſſet:propterea/ꝙ neutra propoſitionuꝫ accepta fuit in eo quod eſt ineſſe.

⁋ Poſteaq̄ oſtēdit ꝯtingētē negatiuā vlem nō ꝯuerti in ſeipſam:monſtrat deinceps qḋ ꝓdixit in ſcḋa.vꝫ.figura nō fieri ex ambabus ꝯtingētibus ſyllm:exponit aūt primaꝫ cōplicationē ex maiore negatiua τ minore affirmatiua ꝯtingētib⁹:ꝙ enim ex duabus affirmatiuis nl̄ concludatur tanq̄ manifeſtū dereliquit:dicit aūt talē cōplicationē inutilē eſſe eo ꝙ neqꝫ per ꝯuerſionē oſtēdi pōt/ neqꝫ per impoſſibile:ſi eniꝫ quiſpiā dicat ex iſtis:ꝯtingit nullū/b/eſſe/a/ꝯtingit omne/c/eſſe/a/ſeq ꝯclonē iſtā/contingit nullū/c/eſſe b/nūq̄ per deductionē ad incōmodū poterit hoc mōſtrare:ꝙ enim nō per ꝯuerſionē/iam planum factum eſt ſupra:ſumaᷣ enim ipſius oppoſitū non cōtingit nulli:τ hoc Ariſtoteles trāſpoſuit in hanc ex neceſſitate omni:hoc aūt fecit euidētioris mōſtrationis grā: ſi enim ex hac non ſequiᷣ impoſſibile:multo minus ex particulari ſequeᷣ:nec dixeris qḋ nōnulli moderniorꝫ male hallucinanᷣ/accepiſſe ꝓhm cōtrariū ꝯclonis/contingēs illud ſuū poſſibile:hoc enim neqꝫ in rerū vſq̄ nā reperiᷣ/nec ſi inueniretᷣ vero opponeretᷣ ꝯtingēti:ſ; more ſuo Ariſtoteles ꝯtingere accepit pro eo/qḋ eſt ex neceſſitate ineſſe:hoc enim τ ſupra factū fuit:ſi itaqꝫ ponamus ex neceſſitate omne/c/b:deinde aſſumamus maiorem cōtingit nullū/b/eſſe/a/cōcludemus in ꝓma/ꝯtingit nullū/c/eſſe/a/ſed in minore ꝓoris ſylli dicebamus ꝯtingit omni:qḋ nullo pacto impoſſibile aut falſuꝫ eſt:τ hoc voluit quū dixit/ꝯtingere enim poſſet/a/ipſi/c/τ omni τ nulli ineſſe.

Nō Alexā. ⁋ Verū inqt Alexāder poſſumus intelligere hoc qḋ eſt/ſi ponaᷣ/b/omni/c/ꝯtingere/ꝯclonē eē pri-mo cōcluſam/τ tūc aūt cōtextus erit mēdoſus:quum in hunc modū ſe hēe debuiſſet ſi nāqꝫ ponaᷣ/b/omni/c/contingere nō ineſſe:aut affirmatiuū pro negatiuo poſitum erit:dixit aūt nl̄ accidit falſi/hoc eſt nullū impoſſibile. Ceteꝝ prior expoſitio multo ē melior.[Sed ſi oino eſt ſylls.] Senſus eſt:in ſcḋa qḋē figura nō cōcludiᷣ ſm formam ſyllogiſticā ꝯclo aliqua:veꝝ ſi cōcluderetᷣ/contingens vtiqꝫ ꝯcluderetᷣ:ꝓpterea ꝙ nulla ꝓpōnuꝫ accepta fuit in eo/qḋ eſt ineē hoc eſt nulla accepta fuit ꝓpoſitio/ in qua ꝓdicatū ineſſet ſubto.i.vel nec̄ia vel ineſſe:in his enim vtriſqꝫ ꝓdicatū ſubto ineſt:ſi itaqꝫ neutra ꝓpōnuꝫ aut nec̄ia aut ineſſe fuerit/planū ꝙ ꝯclo neqꝫ nec̄ia erit/ neqꝫ ineſſe ens:quum oporteat concluſionem alterutri premiſſarum ꝓpoſitionū cōſimilem eſſe.

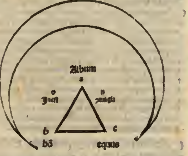
⁋ Et iſte aut affirmatiu⁹ aut priuatiu⁹:neutro aūt modo accidit:ſi affirmatiuus quidē ponaᷣ/monſtrabiᷣ per terminos/ꝙ nō ꝯtingit ineſſe:ſi ꝟo priuatiuus/ꝙ ꝯclo nō contingens eſt/ſed neceſſaria:ſit enim/a/albū/b/hō: in quo/c/equus:a/itaqꝫ album cōtingit huic quidem omni/illi ꝟo nulli:ſed/b/ipſi/c/neqꝫ ineſſe contingit neqꝫ non ineſſe:ꝙ igiᷣ ineſſe nō accidit/manifeſtū:nullus enim equus homo:ceterū neqꝫ ꝯtingere non ineſſe:neceſſe nāqꝫ eſt nullū equū hoiem eſſe:ſed neceſſarium nō erat ꝯtingens:nō itaqꝫ fit ſylls. Itidē aūt mōſtrabiᷣ τ ſi ecōuerſo poſitū fuerit priuatiuum:τ ſi vtraqꝫ affirmatiue accepte fuerint aut priuatiue:per eoſdē nāqꝫ terminos erit demōſtratio:τ quando hec vlr/illa in parte/aut vtreqꝫ ſm partem aut indefinite aut quotcūqꝫ modis aliter ꝯtingit trāſumere ꝓpōnes:ſemper enim erit demonſtratio ꝑ eoſdē terminos. Planū itaqꝫ ꝙ ſi vtreqꝫ ꝓpōnes ſm cōtingēs ponunᷣ/nlls fit ſylls.

⁋ Hec eſt quedā dictoꝝ ꝯfirmatio:nāqꝫ inqt ſi ſequeretᷣ contingēs ꝯclo/aut affirmatiua aut negatiua ſequeretur: quoꝝ neutrū accidit:nāqꝫ ſi affirmatiuū dicas:poſſum⁹ per terminos mōſtrare/ꝙ nō contingit ineſſe:hoc eſt ex neceſſitate nō ineſſe:eſt enim inqt Alexāder nō negatio ꝯtingens/ſed ꝯtingētis negatio:ꝙ ſi dixerimus negatiuā fieri ꝯclonē cōtingentē:mōſtrare poſſumus per eoſdem terminos negatiuā qḋem fieri/nō aūt ꝯtingētem/ſed neceſſariā:nec̄ia ꝟo negatiua vtrāqꝫ tollit ꝯtingētē τ affirmatiuā τ negatiuā. Nō tñ ob hoc cēſendū eſt in ꝓdictis cōplicationibus ſemꝑ ꝯcludi vlem negatiuā nec̄iam ita ꝙ nullo pacto ꝯtingēs colligaᷣ. Facile etenim eſt terminos inuenire:qb⁹ nulli ꝯtingere cōcludamus.[Sit eni/a/ album.] Terminos ponit/in quib⁹ ſequiᷣ ex neceſſitate nulli:nō aūt queadmodū cōſueuit:nam ſemꝑ monſtrabat inutiles cōplicatiōes eo/ꝙ τ omni τ nulli ex neceſſitate ſequeretᷣ. ⁋ Verū inqt Alexāder poſſe alios etiam terminos inueniri:in qbus ſequatur ex neceſſitate omni: hoc eniꝫ ꝓtermiſit Ariſtoteles tanq̄/qui ſufficiēter mōſtrauerit nō eſſe ꝓdictas cōplicationes vtiles ꝓpterea ꝙ opꝫ cōtingētem fieri ꝯclonē in cōtingētibus ꝓpōnibus: inueniᷣ ꝟo vlis negatiua neceſſaria fieri:ſunt aūt termini quib⁹ poſſumus ꝯcludere ex neceſſitate omni/albuꝫ/ hō/grāmaticū:vel vt inqt Alulidus Roſ/albū/animal/ equus.

Alexāder dicit alios terminos inueniri q̄ Ariſto. poſuerit.

equus. Uerum inquit Philoponus nō ſunt hec penitus ſuſcipienda. Opꝫ eni vtraſqꝫ ꝓpōnes eodē tēpore verificari poſſe: qḋ fieri nequit in predictis terminis, eo eni tēpore quo nullus hō erit albus, fieri nō pōt vt omne grāmaticū ſit albū. Preterea hoc etiā rōne monſtraſ: ſi eni ꝯcluderef ex neceſſitate omni, opus eſſet, vt aut minor extremitas ſub maiore ꝯtinereſ, aut aliquo alio pacto ſub ipſa foret: ⁊ ſi hoc, nō poſſet poſtea medius terminꝰ eodē tempore a maiori remoueri extremo ac de minori affirmari: nō itaqꝫ poſſumus in hac ꝯplicatiōe, ſeu figura terminos īuenire: qbus ex neceſſitate oī ꝯcludamus. [Jtidē aūt mōſtrabif.] Reliqs oēs taꝫ vles, q̄ꝫ pticulares diuiſſe figͣ vnico vbo abſoluit iquiēs p eoſdē terminos mōſtrari poſſe nullā hac ī figͣ vtilē fieri ꝯplicationē. Atqꝫ hec hactenꝰ de vniformibꝰ: ad reliqs trāſeamꝰ.

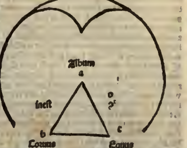
¶ Miſtio inexiſtētis ⁊ ꝯtigētis in ſcḋa. Cap. 12.

Si autē hec inexiſtere: illa vero ꝯtingere ſignificet: ſi predicatiua ponaf inexiſtere: priuatiua autē ꝯtingere, nullus erit ſylls, neqꝫ dum vniuerſaliter, neqꝫ dum in parte termini accipiunf: demōſtratio vero eadē ⁊ per eoſdē terminos.

Acturus poſt vniformes ꝯtingentiuꝫ in ſcḋa de miſtis ex inexiſtēte ac contingente regulam ſupra expoſitā repetit inquiens, ſi inexſis affirmatiua fuerit cū negatiua ꝯtingente, ꝙ nulla fiet ſyllogiſtica ꝯplicatio, ſin ecōuerſo inexiſtēs negatiua cū affirmatiua ꝯtingente poterūt ꝯiugationes vtiles effici ad dimidiū ꝯtingētis. Hec Ariſtoteles. ¶ Modernioꝝ vero nōnulli ſecꝰ ſup hac miſtiōe imaginati ſūt: hoꝝ eni qdā aſſerūt ex altera inexſte, ⁊ ꝯtigēte altera nullā penitꝰ in 2ͣ ꝯplicationē erigi ſyllogiſticā. ¶ Alij vero cū ſuis diſtīctiōibꝰ pcedētes iquiūt: ſi ꝯtingēs ꝓpō in ſenſu extiterit ꝯpōnis cū altera inexſte, quōcūqꝫ vnienf ꝓpōnes, ne vllā qdem ſyllogiſticā fieri ꝯplicationē: ſin aūt ꝯtigēs in ſenſu accipiaf diuiſionis ⁊ negatiua cū inexſte affirmatiua ſimplr, aut affirmatiua ꝯtingēs cū ſimplr inexſte negatiua ꝯnē aūt fieri poteꝫ. Hec illi. ¶ Sed nos cū Ariſto. dicamꝰ: ſi ꝯtigēs extiterit negatiua cū inexſte affirmatiua, ꝙ non ſit vtilis ꝯplicatio: ꝓpterea ꝙ veluti ſup̄ diſſeruimus, vlis negatiua nō ꝯuertif in ſeipaꝫ: vlis aūt affirͣ inexſis in pticularē retrocedit: q̄re nō pōt ſylli iſti ad pmā ꝯuerſione aliq̄ remeare: ſꝫ neqꝫ p deductionē ad icōmodū mōſtrari pōt: ſit. n. ꝯplicatio hec: oē b eſt a, ꝯtigit nullū c eē a, dico ꝙ nō poſſumꝰ p ipoſe mōſtrare ꝯcludi: ꝯtigit nullū c eſſe b, accipiaf eni ex nc̄itate aliqḋ c b, cui maior addaf: oē b a, ꝯcludif aliqḋ c, ſm qḋ eſt a, qḋ minime alterā tollit: nō eni ſi ꝯtingit nullū c eē a, ꝓpterea fieri negt, vt aliqḋ c ſit a. ¶ Sed alr dicēt diuꝰ Albertꝰ mōſtrari h poſſe p deductionē, puta accipiēdo oppm̄ ꝯnis cū minore facta inexſte hūc ī modū: nullū c a, ex nc̄itate aliqḋ c b ꝯcludif: nāqꝫ in 3ͦ aliqḋ b nō eſt a, qḋ maiorē demolif dicētē: oē b a, ⁊ eodē pacto poſſemꝰ oſtēdē ꝯcludi inexſtē ꝯnē. Ad h rn̄det idē nō eē admittēdum, ꝙ minor ꝯtigēs efficiaf inexſis: ꝓpterea ꝙ poterit eē inexſis vt nunc: ⁊ ita oppm̄ ꝯnis vificabif cū minore, dū fuerit ꝯtigēs: non aūt dū fuerit ad inexſtē trāſpoſita. ¶ Sꝫ mea qdēꝫ ſnīa hec nō penitꝰ qōni ſatiſfaciūt: nā queadmoduꝫ ⁊ ſup̄ retulimꝰ, ꝓpō nc̄ia ita aduerſaf ꝯtigēti dū remanet ꝯtingēs, veluti ⁊ dū facta fuerit inexſis: atqꝫ ob id nō debemꝰ nouū dicē cauſari ipoſe dū ꝯtingētē facimus inexiſtētē. Rn̄demꝰ itaqꝫ alr ꝯplicationē qdē iſtā ita ſe hn̄tē inutilē eē, ſi vero minor ꝯtigēs fiat inexſis, poſſe vtilē fieri ad ꝯnē inexſtē: tūc eni ex ambabꝰ inexſtibꝰ rōcinatio efficief: que ꝓculdubio ſyllogiſtica eſt in ꝯnē ꝯſilr inexſtem: ꝙ ſi q̄ras an poſſit in hac ꝯiugatiōe ꝯtingēs colligi: dicimus, poſſe vtiqꝫ, ſꝫ nō veꝝ ꝯtingēs: ceteꝝ illud, qḋ inexiſtētis vicē pſtat: veluti ſupra etiā diſputauimꝰ. [per eoſdē terminos.] puta albū, hō, equꝰ: ꝯcludif eni nc̄ia negͣ vlis: que oēs ꝯtigētes atqꝫ inexſtes tollit, inexſtes iquā ſimplr ⁊ vr̄e inexſtes: queadmodū. n. iquit Philoponꝰ: qḋ ꝯtigit nulli h ⁊ oī ꝯtigit: ita ⁊ qḋ ineſt nulli h ⁊ oī aliq̄ī ineſſe poterit: inexſis nāqꝫ nil aliud eſt, q̄ꝫ ꝯtigēs ad actū deductū.

¶ Sed qñ affirmatiua contingere: priuatiua aūt inexiſtere: erit ſylls. Sumaf eni a b nulli

ineſſe: c vero omni ꝯtingere: ꝯuerſo itaqꝫ priuatiuo b a nulli inerit: ſed a omni c ꝯtingit: ſit igif ſylls ꝙ ꝯtingit b nulli c per primā figurā. Cōſilr aūt ⁊ ſi ad c ponaf priuatiuūꝫ. Quū vero vtreqꝫ ſūt priuatiue, ſignificet aūt hec nō ineſſe, illa ꝯtingere nō ineſſe, per ipſa quidē aſſumpta nihil accidit neceſſariū: ſed ꝯuerſa ꝓpōne, que eſt ſcḋm ꝯtingere: ſylls efficif, ꝙ b nulli c ꝯtingit ineſſe: queadmodum in prioribus: erit eni rurſus prima figura. Si vero vtreqꝫ ponanf p̄dicatiue, non erit ſyllogiſmus, termini, ꝙ inſit ſanitas, animal, homo: ꝙ nō inſit ſanitas, equus, homo.

¶ Si inquit ſumamus affirmatiuā minorē ⁊ ꝯtingentem cū maiore inexſtēte negatiua, fiet vtilis ꝯplicatio ad ꝯ

Opīo modernoꝝ qrūdā.

Opīo qrūdā aliorum.

Sīa diui Alberti.

Sīa ꝓpria authoris.

Ueritas peripatetica.

cludendū nulli ex neceſſitate/quemadmodū ⁊ in prima efficiebat̄ figura:puta nulli/b/a cōtingit omne/c/eſſe/a/ ꝯtingit nulli/c/eſſe/b.| Cōſimilr aūt.|eodē pacto inquit ⁊ ſi ecōuerſo ponamus ꝓpōnes/hoc eſt maiorē ꝯtigētē vliter affirmatiuā cū minore negatiua inexiſtēte fiet ſyllogiſtica cōplicatio/puta ꝯtigit oē/b/eſſe/a/nulli/c/eſt/a/ dico ꝙ ſequit̄/cōtingit nulli/c/eſſe/b/naz ꝯuerſa minore ⁊ ꝯ̄ne ad p̄me ſcōaz reuocat̄.

Dub° Alexandri.

℄ Sed dubitat Alexāder quō ſi ſuperius negauimus cōtingētē negatiuā vliter cōuerti/poſſit ꝯiugatio hec ad primā reduci figurā. Cōcluſio eni quū ſit cōtingens terminis ꝯuerti non poterit:aut itaqȝ aliud a queſito ꝯcludemus/aut inutilis reddet̄ cōplicatio.

Solo eiuſdē

℄ Reſpōdet idē ꝯclōnē nō eſſe veri ꝯtingētis/ ſed eius qd̄ ꝯuertit̄ cū inexiſtēte:⁊ qm̄ iexiſtēs vliter negatiua ꝯuertit̄/ꝯtingens etiā iſta ꝯuertet̄ in ſeipſam:atqȝ ita velle videt̄ Alexāder/ꝙ cōtingēs ſupra vocatū nulli ex neceſſitate vel dimidiū ꝯtingētis/nil aliud ſit/ꝙ̄ ꝓpō inexiſtēs cū modo ꝯtingentis.

Nota de ꝯtingēti dimidio ex ſnia Alex.

Verū de hoc ſupra aliter diſſeruimus ponētes etiā dr̄iaz inter hoc pacto ꝯtingētē atqȝ inexiſtentē:ſed iſta ex ſuperiorib° repetant̄. Ex hoc tn̄ manifeſte poſſumus colligere vlem negatiuā que eſt ꝯtingentis dimidiū poſſe terminis cōuerti:qd̄ ſupra etiā aſſerebamus.℄ Dubitatio tn̄ hec plus valeret ꝯ̄ pōnes Aluliditqui volebat hac in cōplicatione colligi cōtingēs equocū:⁊ hoc egregie notauit leui Herſonis:m cōſidera.

Aliud dubiū Alexandri.

℄ Sed iterū dubitat Alexander quō ſit cōplicatio iſta vtilis nūcupanda:quū in ea ⁊ nulli ⁊ omni ex neceſſitate cōcludat̄:ſequit̄ eni ꝯtingit oēm hoiem eſſe albū/nullus equus eſt albus/ergo ex neceſſitate nullus equus eſt hō: itē ꝯtingit oēm hoiem eē albū:nullū grāmaticū eſt albū.

Solo eiuſdē

ergo ex neceſſitate oē grāmaticum eſt hō.℄ Reſpōdet idē tēpore determinari que dicit:nullū grāmaticū eſt albū:nāqȝ ſi maior ad inexiſtentē trāſmutet̄/non erunt ſil poſſibiles maior minorqȝ.

Replica Alexandri.

℄ Sed ꝯtra ait idez/ſufficit nulli ex neceſſitate cōcludere ad aliquā ꝯiugationē refutandā:nō eni poterimus dicere hāc/nullus equus eſt albus tēpore determinari:ſiue eni maior fiat iexiſtēs ſiue maneat contingens:ſemper ſimul poſſibilis eſſe dicitur.

Solo eiuſdē

℄ Rn̄det idem dōm eſſe Phm poſuiſſe tales cōplicationes ſyllogiſticas ex ſolius inexiſtētis ꝯuerſione motū: nō etiā facientē ſcrutiniū in terminis:ſi eni inquit gſpiaz vellet nos inexiſtentē accipere/que ſemꝑ eſſet vera:tunc iſte pro inexiſtēte nec̄iaz acciperet:quū aliogn nunꝙ̄ ipſe in talibus terminis inexiſtentē capiat. Hec ille.

Snia ꝓpria authoris.

℄ Ue nos aliter:dicimus eā accipiendā eſſe ꝓpoſitionē inexiſtentē ſimplr:hoc eſt cū determinationib° ſuperius a nobis aſſignatis:queqȝ nō ſolū i ſcōa figura ſit ſimplr iexiſtens:ſed etiā quū ad p̄mā reducta fuerit figurā:verum hec:nullus equus eſt albus/lȝ fortaſſe ita ſe hīs ſit iexiſ ſimplr vocitāda:nō tn̄ talis erit vbi cōuerſa fuerit/puta nullū albū equus:ſi eni vere iexiſ eſſet:veluti ſupra etiā diſtinximus:nil ꝓhiberet aliqn̄ verū eſſe/qd̄ omne albū eſſet equus:qd̄ tn̄ fieri nequit:nāqȝ vere iexiſ nil aliud erat ꝙ̄ cōtingens ad actū trāſpoſita. Sed iſta alius etiā ſpeculatius cōſiderabit.| Quū ꝟo vtreqȝ ſunt ꝓuatiue.| erit ⁊ in hac cōiugatione ꝯclo nō ꝯtingētis ſm determinationē:ſed nulli ex neceſſitate/quēadmodū in p̄ma:qd̄ ⁊ ipſe monſtrauit/quū dixit/quēadmoduz in prioribus. | Si ꝟo vtreqȝ ponant̄.|ex ambabus affirmatiuis non fit vtilis cōplicatio in ſcōa:nō eni ꝯuertit inquit Philoponus affirmatiuā cōtingentē in negatiuas:vt que antea inutilis erat:poſtea efficiat̄ vtilis:quēadmodū ſupra negatiuas verterat in affirmatiuas. Rōnē ſupra reddidim°.

℄ Eodē pacto ſe hēbit ⁊ in ſyll'is in pte:quū eni affirmatiuū ſit iexñs/aut vniuerſalr/aut in pte acceptū/nullus erit ſyllogiſmus. Hoc autē ꝯſimiliter ⁊ per eoſdē monſtrat̄ terminos/quibus priora:quū ꝟo priuatiuū/erit ꝑ ꝯuerſionē/quēadmodū in priorib°. Rurſus ſi ambo qdē interualla priuatiua fuerint accepta:vniuerſalr aūt/qd̄ nō iexiſtere:ex ipſis quidē ꝓpōnibus nō erit neceſſariū:ſed ꝯuerſo eo/qd̄ eſt ꝯtingere/quēadmodū in prioribus/erit ſyll's. Si ꝟo priuatiuū qdē inexñs ſit/ſed in parte acceptū/nō erit ſyll's/ſiue affirmatiua/ſiue priuatiua altera fuerit ꝓpoſitio: neqȝ qñ vtreqȝ indefinite ſint accepte/aut negatiue/aut affirmatiue/vel ſm partē. Demōſtratio ꝟo eadem ⁊ per eoſdem terminos.

℄ Quemadmodū inquit vles complicationes miſtionis iſtius ⁊ vtiles erant/⁊ inutiles:ita ⁊ particulares:ſi enim ꝓpoſitio inexiſtēs ⁊ vlis ſit ⁊ negatiua erant vtiles complicationes:quōcūqȝ ꝟo aliter erūt non ſyllogiſtice.| Si ꝟo priuatiuū quidē.|℄ De hac dubitāt nōnulli cōplicatione:videt̄ eni ꝙ ſit vtilis per expōnē minore facta vlē veluti ⁊ ſupra fecimus:ad hoc reſpōdent quidā nō valere talē expōnē ꝓpterea ꝙ minor illa/quū ſit ꝑticularis: ſi fiat vlis/poterit eſſe:vt nunc inexiſtēs:quale reſpuunt cōiugationes iſte. Dubiū quorundam. Solo eorūdē

℄ Nos aūt aliter dicimus expōnem iſtā nō valere:qm̄ expoſitio in ꝓpōnibus conſimilibus fieri debet. Sed de his ſupra ſatis diſputauim°. Ad miſtionē neceſſarij atqȝ cōtingentis iam tranſeundū. Solo ꝓpria authoris.

℄ Miſtio nec̄ie ⁊ ꝯtingētis in ſcōa. Cap.13.

Verū ſi hec ex neceſſitate/illa ꝓpōnū ꝯtingere ſignet/priuatiua exiſtēte nec̄ia/erit ſyll's/nō ſolū/ꝙ ꝯtingit nō ineſſe:ſed ⁊ qm̄ nō ieſt:affirmatiua aūt nō erit:ponat̄ eni/a/b/nulli ex neceſſitate ieſſe:c/ꝟo omni ꝯtingere. Cōuerſa igit̄ priuatiua ⁊/b/a/nulli ierit:ſed/a/c/omni ꝯtingit:fit igit̄ rurſus per primā figuraz ſyll's:ꝙ b/nulli/c/cōtingit ineſſe:ſimul aūt manifeſtū ꝙ ⁊/b/nulli/c/ineſt. ponat̄ eni ineſſe:igit̄ ſi/a/ b/nulli cōtingit:b/ꝟo ineſt alicui eoꝝ/que/c/ a/alicui eoꝝ/que/c/nō ꝯtingit:ſed omni ſupponebatur contingere. Eodem pacto monſtrabitur ⁊ ſi ad/c/ponatur priuatiuum.

Circa miſtionē ex nec̄ia ⁊ ꝯtingēte in ſcōa dicūt nōnulli moderniorꝫ/oēs cōplicatiōes miſtionis iſtius neceſſariā colligere ꝯ̄nē/nullas ꝟo contingentem. Dictū quorūdam moderniorum.

℄ Alij ꝟo cū ſuis diſtinctionib° inquiūt/ſi ambe ꝓpōnes cōpoſite fuerit/aut altera cōpoſita/altera aūt diuiſa ſeu nec̄ia ſeu ꝯtingēs nullā fieri cōplicationē vtilē:ſed ſi ambe in ſenſu diuiſionis extiterint vtiles qdē oēs erunt/ verū nō ad ꝯtingēs ꝓpriū colligēdū/ſed ad inexiſtem ⁊ poſſibilē ꝯ̄nē. Hec illi. Snia aliorū.

℄ Ceterū Ariſtoteles lōge ſecius in ſcōa inquit figura ſi ꝓpō nec̄ia vlis extiterit ⁊ negatiua/altera quōcūqȝ cōtingēte vtilis fiet cōplicatio. Aliter quōcūqȝ nullus erit ſyll's. Cōcluſio ꝟo eadē erit/que ⁊ in prima figura dum altera neceſſaria/cōtingens erat altera/hoc eſt ꝯtingentis:qd̄ inexiſtēti equalet.| affirmatiua aūt nō erit.|ea de cā/quā ſuꝑ recitauim°:ꝓpea ꝙ vtreqȝ Veritas peripatetica.

ſiũt in ſcda affirmatiue.[Ponaĩ eni.]monſtrat ꝑmam cõplicationẽ miſtionis iſti⁹ ex maiore necĩa negatiua cũ minore cõtingẽte inquiẽs in hac ɔcludi/b/nulli/c/ɔtingere/hoc eſt inexiſtere/qꝙ hoc ita ſit mõſtrauit ſubdens: ſimul aũt manifeſtũ ꝙ ɤ/b/nulli/c/ineſt:lꝫ fortaſſe Aluli dus ɤ alij quidã/aliter ſup hoc ſentiũt:voluẽt eni ij dupliſ cẽ ſequi ɔnẽ ɤ vere ɔtingentẽ ɤ inexiſtentẽꝫ. Nos aũt ſe/ cius dicebamus/ɔnẽ tm̃ fieri inexiſtẽtẽ vel etiã ɔtingẽtẽ vt tñ cũ lexiſte ɔuertit:verũ de his abũde in ꝑma diſputauimus figura. Qꝫ aũt ſequaĩ inexiſtẽs põt inquit mõſtrari accepto ɔnis oppoſito cũ maiore:ɔcludiĩ eni mi/ noris ɔdictoriũ/puta ex neceſſitate nullũ b/eſt/a/hoc eni volebat/qñ dixit/ſi/a/b/nulli ɔtingit:deide huic addaĩ oppoſitũ ɔnis/aliqḋ/c/b/ɤ ɔcludiĩ in ꝑma ex neceſſitate aliqḋ/c/nõ eſt/a/cuius oppoſitũ minor aſſerebat dicens/ omni/c/cõtingere. Si qs Ꝟo hac eadẽ deductiõe conanĩ mõſtrare verũ ſequi ɔtingẽs/incaſſum laboraret:eodeꝫ nãqꝫ pacto reſpõdendũ eẽt/quo ſupra:impoſe inquã nõ ſequi ꝑmo ex necĩa ſuppoſita:ſed ob id qm̃ necĩa lexiſtẽtem quodãmodo preſupponit:verũ iſta iã ſupra exacti⁹ diſquiſita ſunt.[Eodẽ pacto.]eodẽ inquit modo ſcḋam arguemus cõplicationẽ ecõuerſo ꝑpõnes habẽtẽ/ꝗ eſt maiorẽ vliter affirmatiuã ɔtingentẽ/cũ minore negatiua necĩamã ɔuerſa minore ad primã deduciĩ figurã cõuertentẽ ɔclonẽ ɔcludenẽ:ɤ qm̃ ɔclo inexiſtẽs erat:poterit ɤ ipſis terminis ad ſeinuicẽ remeare:atqꝫ ita de ꝓpoſito ratio fiet. Poſſumus ɤ per impoſe monſtrationẽ facere in ꝑma figura accepto cõcluſionis oppoſito cuꝫ maiore: ſed iſta iam ſatis manifeſta ſunt.

Opinio Aluli di.

Sn̄ia autho/ ris.

¶ Rurſus ſit predicatiuũ neceſſariũ/alteruꝫ Ꝟo ɔtingens/ɤ/a/ɔtingat nulli/b:c/Ꝟo omni inſit ex neceſſitate:ſic itaqꝫ ſe hñtibus terminis nullus ſit ſylls:accidit eni/b/ipſi/c/ex neceſſitate nõ ineſſe:ſit nãqꝫ/a/albuꝫ:in quo/b/ homo:in quo/c/cygnus:albuꝫ igiĩ cygno ex neceſſitate ineſt:hoi Ꝟo contingit nulli:ɤ hõ nulli cygno ex neceſſitate. Qꝫ igiĩ ei⁹ qḋ eſt cõtingere nõ eſt ſylls/planũ:qḋ eni ex neceſſitate nõ erit ɔtingẽs;verũtamẽ neqꝫ neceſſarij:neceſſariũ nãqꝫ aut ex vtriſqꝫ neceſſarijs/ aut ex priuatiua accidit/Ampli⁹ aũt ɤ lꝫ his poſitis/b/ipſi/c/ineſſe:nil eni prohibet/c/ſub b/eſſe:a/Ꝟo/b/omni ɔtingere:c/aũt ex neceſſitate ineſſe/veluti ſi/c/eſſet vigilatio/b/aial: in quo/a/mot⁹:nã vigilãti ex neceſſitate motus ineſt:aiali Ꝟo omni cõtingit/ɤ omne vigilãs aial. Manifeſtũ itaqꝫ ꝙ neqꝫ nõ inexiſtendi:ſiquideꝫ ita ſe hñtib⁹ ieſſe:neqꝫ vtiqꝫ oppoſitarũ affirmationũ:q̃re nlls erit ſylls.

¶ Monſtrat nũc/ſi necĩa fuerit affirmatiua/cũ negatiua cõtingẽte nõ erigi cõplicationẽ ſyllogiſticã:ſi eni ɔtingit nulluꝫ/b/eſſe/a/ɤ ex neceſſitate omne/b/ſit/a/nihil vĩ colligiĩ ratiocinij:cõcludiĩ eni in terminis vlis necĩa negatiua:puta ɔtingit nullũ hoiem eſſe albũ/ex neceſſitate ois cygnus eſt albus:ɤ tñ ſequiĩ ex neceſſitate/nullus cygnus hõ:ɤ ex hoc planũ nõ poſſe ɔtingentẽ colligi ɔneꝫ: nã necĩa negatiua oẽs tollit cõtingẽtes:ɤ ex hoc dilucidũ eſſe põt perperã eos dicere:q aũt ex maiore vliter negatiua inexiſtẽte cũ minore ɔtingente ɔcludi poſſe ɤ vlr negatiuã neceſſariã/ɤ ɔtĩgẽtẽ itidẽ negatiuã vlr:hoc eniꝫ ſupra etiã refutauim⁹/ɤ hoc in loco plane aſſerit Ariſtoteles.[Verũtamen neqꝫ neceſſarij.]monſtrat deinceps nõ ſequi etiã hac in cõplicatione vĩ ſyllogiſtica/necĩam negatiuaꝫ:ꝓpterea ꝙ ſi necĩa ſequereĩ/aut ex vtraqꝫ ſequereĩ/aut ſaltẽ ex negatiua necĩa. Amplius idẽ hoc terminis mõſtrari põt:ita eni diſpoſitis ꝓpõnibus ɔcludimus in aliqua mã affirmatiuã vliter neceſſariã/puta cõtingit nullũ aial moueri/neceſſe eſt omne vigilãs moueri/ergo neceſſe eſt omne vigilãs eſſe aial:melius tñ iquit Alexãder ſi pro vigilanti poneremus ambulãs/nã mot⁹ manifeſtius ineſt ambulãti ꝗ̃ vigilãti:ſed hec ad reꝫ parũ:nãqꝫ ɤ ambulatio mot⁹ eſt ɤ vigilia. ¶ Ingenioſius dubitat Philoponus iquiẽs terminos iſtos nõ bene fuiſſe acceptos:ſupra nãqꝫ aſſerebamus oportere eodẽ tpe verificari ambas ꝓpõnes:ſed fieri nequit vt eodẽ iſtãti nullũ aial moueaĩ:ɤ ex neceſſitate oẽ vigilãs moueatur: quare addit idẽ nõ recte per hos terminos ex neceſſitate oĩ cõcluſiſſe. ¶ Nos aũt dubitationi huic ſic reſpõdemus:verũ qdẽ eſſe/ſi altera ꝓpõnũ inexiſtẽs/altera ɔtingens ſit/oportere ambas eodẽ tẽpore ad actuꝫ trãſpoſitas ſimul eſſe poſſibiles:ita eniꝫ ſupra dicebam⁹ ſimplr accipi inexiſtentẽ:ſin autẽ altera ɔtingẽs atqꝫ necĩa altera/nõ eſt opus ambas ſimul actu verificari:ꝓpterea ꝙ neceſſaria ad oẽ tps ſuã obtinet veritateꝫ. Hec nos hunc in modũ:ꝙ ſi qſpiã meliora habuerit/is ea in mediũ ꝓferat. ¶ Sed ambigũt alij de ɔne/dicũt eni oẽ vigilans aial inexiſtẽ eẽ nõ necĩaꝫ:nõ eni necĩa eſſe põt/quiꝫ ſua ɔuertẽs ſit inexñs/aliqḋ aial vigilat. Preterea faciamus hoc pacto ſyllm/oẽ vigilãs ex neceſſitate moueĩ/oẽ vigilans ex neceſſitate eſt aial/ſequiĩ in tertia ex ambab⁹ neceſſarijs:aliqḋ aial ex neceſſitate moueĩ:qḋ eſt falſum:ꝗ̃ ɤ premiſſarũ ꝓpoſitionũ aliqua/non maior/igiĩ minor. Amplius hoc quoqꝫ phi teſtimonio cõprobãt:qñ eniꝫ ambas explicuiſſet ꝓpoſitiones/ɔclonẽ inferens dixit:ɤ omne vigilãs aial:non aũt neceſſitatis modum addidit. ¶ Ad hec ɤ cõſimilia ex ijs/que ſupra poſuim⁹ reſpõdere facillimũ erit:dicim⁹ eni ɔnẽ iſtã ɤ necĩaꝫ eſſe ſm qd ɤ inexñtẽ ſm qd:taleꝫ aũt ꝓpõnẽ voluit Ariſto. poſſe ɤ inexiſtentes ɤ necĩas oppoſite dictionis demoliri: neqꝫ huiuſcemodi ꝓpõnes nõ vere ɤ ſimplr necĩas eo/quo ɤ alie pacto ɔuerti dicim⁹/neqꝫ ad miſtiones neceſſariarũ mulũ valere:qḋ ſupra etiã diligenter notauim⁹:ɤ ob hoc nõ iniuria ſine modi appoſitiõe dixit Ph̃s:ɤ oẽ vigilãs aial:ꝙ tñ neceſſaria aliquo pacto vocitãda eſſet/ſignificauit ſubdens:manifeſtũ itaqꝫ ꝙ neqꝫ nõ inexiſtendi:ſiquidẽ ita ſe hñtibus neceſſe ineſſe. ¶ Sed adhuc videĩ poſſe per deductionẽ mõſtrari ɔnẽ ſequi ɔtingẽtis nulli ex neceſſitate hoc pacto/ɔtingit nullũ/b/eẽ/a/neceẽ eſt oẽ c/eẽ/a/dico ꝙ ſequiĩ ɔtigit nullũ/c/eſſe/b/q̃ ſi nõ/ſupponaĩ oppoſitũ nõ ɔtigit nullũ/c/eſſe/b/hoc equalet huic/ neceẽ eſt aliqḋ/c/eẽ/b/cũ q̃ ɤ minore ɔcludim⁹ ex vtriſqꝫ neceſſarijs/neceſſe eſt aliqḋ/b/eſſe/a/qḋ maiorẽ tollit dicentẽ/ɔtingit nullũ/b/eſſe/a. ¶ Ad hoc dicimus nõ ɔcludi maioris oppoſitũ:lꝫ eni vere necĩa/vere ɔtigẽtes demõſtrat:nõ tñ ex minore miſtionis huiuſce cũ oppoſito ɔnis vere colligiĩ necĩa:ꝓpterea ꝙ queãdmodũ ɤ ſup in ꝑ⁹ dicebam⁹ fig⁹ in miſtione ɔtigẽtis ɤ necij/nõ põt maior eẽ ſimplr necĩa/ſi minor fuerit ɔtingẽs:ɔſilr ɤ hic dicendũ erit/minorẽ dicẽtẽ ex necĩtate oẽ/c/a/nõ poſſe Ꝟe eſſe necĩaꝫ/ɤ ꝓpterea quũ in deductione hec fiat maior cũ oppoſito ɔnis nõ ɔcludeĩ vere necĩaꝫ:q̃lis exigiĩ vt maiorẽ ɔdictione tollat:vidẽs itaqꝫ Ariſto. cõplicationẽ iſtã ɔuerſione mõſtrari nõ poſſe/vidẽs ẽt terminos inueniri/in qb⁹ omni ɤ in qb⁹ nulli ex neceſſitate:ſimplr enũciauit inutilẽ ac nõ ſyllogiſticã eſſe.[Neqꝫ vtiqꝫ oppoſi

Dictũ Alex.

Dubiũ Philoponi ingenioſum.

Solo autho/ ris ad dubiuꝫ Philoponi.

Dubiũ quorundã de hac ɔclone:oẽ vigilãs aial:an ſit neceſſaria.

Solo autho/ ris ad dubitationem ſupra poſitam.

Qꝫ ſequatur ɔclo ɔtingentis dimidiũ ꝑ deductionem ad ipoſe dubitatur.

Solo dubitationis.

Expō Alexandri.

tarū affirmationū. ⌊oppoſitas affirmationes ingt Alexā der vocat vlī nečle ꝛ vlī inexiſtēti negationibꝰ:opponiẗ eni vlī negatiue nečie/particularis affirmatiua ↄtingēs/ ꝛ vlī negatiue inexiſtēti/inexiſtens affirmatiua in parte: atqꝫ ita bine erūt affirmationes binis oppoſite negatio/ nibus:ꝙ eni barū negationū nulla cōcludaẗ/monſtrauit nečia affirmatiua cōcluſa:que bas ambas tollit:ꝙ autē neqꝫ affirmationū oppoſitarū illis negationibꝰ nō ſolū cōtradictoriarū/ſed neqꝫ ↄͣriarū/monſtrat vlis negatiua nečia:oportebat aūt ſi fiebat ſyll's/hoꝝ aliqd concludi: poſſumus ait idē legere nō κατα φάσεων boc eſt affir/ mationū:ſed φάσεων .i. enūtiationū ſeu ꝓpōnū:ↄſueuit eni ꝓpōnes φάσεις nuncupare:erit aūt ſenſus ꝙ nō ſolū nō cōcludenẗ vles affirmatiua negatiuaqꝫ nečie/ſꝫ neqꝫ cōtingentes in parte affirmatiua aut negatiua:eo ꝙ oēs affirmationes neceſſaria vniuerſalis negatiua tollit:ꝛ af/ firmatiua negationes etiam omnes.

⸿Cōſimilr monſtrabiẗ ꝛ ſi ecōuerſo ponaẗ affirmatiua. Ꝙ ſi eiuſdē figure ſint ꝓpōnes/ quū priuatiue ſunt/ſemꝑ fit ſyll's cōuerſa ꝓ/ poſitione que eſt ſm ↄtingere/quēadmodū in prioribus:accipiaẗ eni/a/ipſi/b/ex neceſſi/ tate nō ineſſe:cōuerſis igiẗ ꝓpōnibus/b/nul/ li/a/inerit:a vō omni/c/cōtingit:fit itaqꝫ pria figura:ꝛ ſi ad/c/poneret priuatiuū cōſimilr. Si autē predicatiue poſite fuerint/non erit ſyll's:nāqꝫ non inexiſtendi/aut ex neceſſitate nō inexiſtendi planū ꝙ nō erit/ꝓpterea ꝙ nō fuit accepta priuatiua ꝓpō neqꝫ in eo/qꝺ eſt ineſſe/neqꝫ in eo/qꝺ eſt ex neceſſitate ineſſe: verūtamē neqꝫ eius/qꝺ eſt ↄtīgere nō ieſſe: ex neceſſitate eni ſic ſe hn̄tibus/b/ipſi/c/non inerit:quēadmodū ſi/a/poneret albū/in quo b/cygnus:c/vō homo:neqꝫ vtiqꝫ oppoſita/ rum negationū:qm̄ monſtratū eſt/b/ipſi/c/ ex neceſſitate nō iexn̄s:nō igiẗ fit ſyll's oīno.

⸿Eodē iquit pacto arguemus/ꝛ ſi ecōuerſo ꝓpōnes po/ ſuerimus/maiorē neceſſariā vliter cū minore cōtingēte: nā per eoſdē terminos redargutio:puta ſit a/albū/b/cy/ gnus/c/homo:nāqꝫ cygnus oīs ex neceſſitate eſt albꝰ/cō tingit nullū hoīeꝫ eſſe albū:ꝛ tn̄ ſequiẗ ex neceſſitate nul lus homo cygnus:nō aūt amplius monſtrāt omni ex ne/ ceſſitate termini illi quos ſupra appoſuit:quū minorem neceſſariā affirmatiuā acciperet:nō eniꝫ ſi ex neceſſitate omne vigilās moueẗ:ꝛ ↄtingat nullū aīal moueri/ꝓpte/ rea ſequiẗ/ꝙ ex neceſſitate oē aīal ſit vigilās:ētꝫ enim ex neceſſitate omne vigilās ſit aīal nō tn̄ ecōuerſo ex neceſ/ ſitate oē aīal vigilat:ſed ſufficit iquit Alexāder negatiua neceſſaria ad deſtruendā cōplicationē tanꝙ nō ſyllogi/ ſticā.

Dubiū Alexandri.

⸿Et ſubdit idē ſe dubitare/quō cōiugationes iſte nō ſint vtiles:videẗ eni per deductiones mōſtrari poſſe vlem cōtingentē ↄclōnē fieri:que quū ita ſint aut dedu/ ctionē calūniādā eſſe dicit tanꝙ nō ſufficientē:aut ſi dā/ nari nequit:mā hec nō videbiẗ ſufficere vt oſtendamus cōiugationē aliquā nō ſyllogiſticā:ꝛ que ſit dubitationis ſolutio/ſe dixiſſe aſſerit in libro de mixtionibus:nos autē quid reſpōdendū ſatis ſupra planū fecimus. ⌊Ꝙ ſi eiuſ/ dem figure. ⌋ſi inquit ambas ꝓpōnes qualitate cōſimi/ les acceperimus/quū ambe extiterit ꝓuatiue:ſubaudias ingt Alexāder vles ad vtrāuis extremitatū poſita nečia ſemꝑ ſit ſyll's:ꝓterꝙ ꝙ ſi maior nečia fuerit bine tn̄ cō uerſiones fient ꝛ maioris ſm terminos ad ſeinuicē/ꝛ mi noris ſm ↄtingere ad oppoſitā ꝗlitatē:ſi vō minor exti/ terit nečia/tres fient ↄuerſiones duaꝝ ꝓpōnū ac rurſus ↄclōnis:nil eni ꝓhibet ꝛ ↄnē ↄuerti/quum ſit inexiſtens. ⌊Si aūt ꝑdicatiue. ⌋Si iquit ambe fuerint affirmatiue nō fiet vtilis cōplicatio:ꝛ hoc nō iniuria/nāqꝫ in ſcda ni/ hil affirmationis ↄcludiẗ:ꝛ qm̄ ſi fieret ↄclō aut inexn̄s aut nečia aut ↄtingēs eēt:ſed neqꝫ inexn̄s neqꝫ nečia eē pōt:qm̄ neutra ꝓpōnū hoc pacto fuerit accepta:verum neqꝫ ↄtingēs negatiua:qm̄ ita ſe hn̄tibus ꝓpōnibus cō/ cludi poterit negatiua vliter nečia:que oēs ↄtingētes tol lit.

Expō Alex.

⸿Aliter tn̄ Alexāder:ait eni:ꝙ poſteaꝙ ꝓhs dixit nō fieri negatiuā ↄnē/ſubdidit/verūtn̄ neqꝫ eius/qꝺ eſt cōtingere nō ineſſe:ꝗſi inueniens cōtingentē ꝓpōnē ſola di ctionis figura negatiuā eē:re vō ipſa affirmatiuā. ⌊Neqꝫ vtiqꝫ oppoſitaꝝ negationū. ⌋Philoponꝰ legit negatio/ nū. Alexāder vō ꝛ pleriqꝫ alij affirmationū:ſi negatio/ nū legamꝰ/ſenſus erit:nō ſolū ſequunẗ negationes ſupra dicte:ſꝫ neqꝫ etiā affirmationes oppoſite iſtaꝝ negatio/ nū. Si vō legerimus affirmationū/ſenſus erit planior ꝛ cōtextus dilucidior:ita vt dicamus:ꝙ nō ſolū negōnes ſupra tradite ſequunẗ:ſed neqꝫ affirmationes negationi/ bus illis oppoſite/puta neceſſe alicui:ↄtigere alicui:ꝛ ali/ cui ineſſe:he nāqꝫ illis ↄͣdicūt.

Alia litera ſꝫ expoſitionem Alexādri.

Dictū Alex.

⸿Addit Alexāder poſſe hāc quoqꝫ cōplicationē mōſtrari ſyllogiſticā deductio/ ne ad incōmodū:verum eadem a nobis dicenda erunt: que in ſuperioribus attulimus.

⸿Cōſimilr autē ſe hēbit ꝛ in ſyll'is in parte: quū eni ſit ꝓuatiuū ꝛ vle ꝛ neceſſariū/ſemꝑ erit ſyll's ꝛ eius qꝺ eſt cōtingere ꝛ eius/qꝺ eſt nō ineſſe:demōſtratio aūt per ↄuerſionē. Quū vō affirmatiuū/nūꝙ:eodeꝫ nāqꝫ pa/ cto monſtrabiẗ/quo ꝛ in vlibꝰ ꝛ per eoſdeꝫ terminos:neqꝫ qn̄ vtreqꝫ fuerint accepte af/ firmatiue. Huius eni eadeꝫ demonſtratio/q̄ ꝛ prius:quūꝫ vō vtreqꝫ priuatiue:vlis aūt neceſſaria/que nō ineſſe ſignificat:per aſſum ptos terminos nō erit neceſſariū:ſed ↄuerſa ꝓpoſitione/que eſt ſcōm ↄtingere erit ſyll's: quemadmodū in priorib'. Ꝙ ſi ambe ideſi/ nite aut in parte poſite fuerint/nō erit ſyll's: demōſtratio eadē ꝛ per eoſdem terminos. Planū itaqꝫ ex dictis/ꝙ dū priuatiua vliter poniẗ ꝛ nečia/ſemꝑ fit ſyll's/nō ſolū eius/qꝺ eſt cōtingere nō ineſſe:ſed ꝛ eius/qꝺ eſt non ineſſe:dūꝫ vō affirmatiua nunꝙ:ꝛ ꝙ eodē modo ſe habentibꝰ in neceſſarijs ꝛ inexiſten tibus fit ꝛ nō fit ſyll's. Sed ꝛ manifeſtuꝫ ꝙ omnes imperfecti ſyllogiſmi ꝛ ꝙ ꝑficiunẗ per predictas figuras.

Dubiꝰ Alexandri ꝛ quorundā aliorū.

⸿Eodem iquit pacto/quo in vlibus/ita ꝛ in ſyllogiſmis in parte erit ꝛ non erit vtilis cōplicatio:ſi eni vlis ſit ne/ gatiua ꝛ nečia ſemꝑ aſtrueẗ ſyllogiſtica cōiugatio ↄclu/ dens cōtingentē pro inexiſtēte/nō aūt pro vero ꝛ ſupra definito contingente:ſi vō affirmatiua fuerit nunꝙ erit ſyllogiſmꝰ:eodeꝫ nāqꝫ pacto monſtrabiẗ:quo ꝛ in vlibꝰ ꝛ per eoſdē terminos/puta:albū/homo/cygnus/motuꝫ/ aīal/vigilans. ⸿Sed dubitant quidā ꝛ aphrodiſienſis

Alexander de quarta miſtionis huiuſce cõplicatione ex maiore vliter affirmatiua cõtingẽte ⁊ minore neceſſaria in parte: videt̃ eni monſtrari poſſe ɔclonẽ fieri inexiſtẽtem hunc in modũ: cõtingit omne /b/ eſſe /a/ ex neceſſitate aliqd /c/ nõ eſt /a/ ergo aliqd /c/ nõ eſt /b/. ſi eni nõ ſequitur: ſupponatur omne /c/ /b/ deinde addita maiore: cõtingit oẽ /b/ eſſe /a/ nimirũ ſequet̃ in prima: cõtingit omne /c/ eſſe /a/ qd minorẽ demolit̃. Amplius eadẽ deductiõe poſſem⁹ oſtendere ɔclonẽ fieri cõtingere alicui non eſſe ita / cõtingit omne /b/ eſſe /a/ ex neceſſitate aliqd /c/ nõ eſt /a/ igit̃ contingit aliqd /c/ nõ eſſe /b/ ſi eni nõ / ſit oppoſitũ: ex neceſſitate omne /c/ /b/ cõtingit omne /b/ eſſe /a/ ſequit̃ in pma miſtionis neceſſarie ⁊ cõtingẽtis: cõtingit omne /c/ eſſe /a/ qd minori cõtradicit. Demũ idez hoc arguũt exponẽtes: nã ſi minorẽ in parte exiſtentẽ ad vlem transferamus / monſtrabit̃ eſſe vtilis ſenſibili oſtenſione. ❡ Ad hec reſpõdent nõnulli cõcedentes cõplicationẽ iſtã vtilẽ eſſe: non tamẽ inter vtiles ɔnumerari: qꝛ ille tñ ſyllogiſtice cẽſent̃: que p ɔuerſionẽ ad pmã reuocant̃ figurã. ❡ Nos autẽ dicim⁹ cũ Ariſtotele cõplicationẽ iſtaz nullo pacto vtilẽ eſſe: qꝛ termini reperiant̃ in quib⁹ nulli / puta: cõtingit nullũ equũ eſſe albũ: ex neceſſitate aliqs homo nõ eſt albus: ergo ex neceſſitate nullus hõ eſt equus. ❡ Ad rõnes oppoſitas dicũt quidã nõ valere deductionẽ propterea ꝙ oppoſitũ ɔclonis poterit eſſe vt nũc inexiſtẽs: qualẽ reſpuit talis miſtio cõtingẽtis ⁊ inexiſtẽtis: ſed nobis reſpõſio iſta nõ placet: preſertim qꝛ ſuperius dixeramus nõ oportere ſi maior eſſet cõtingens / minorẽ eſſe ſimplr̃ inexiſtentẽ. Dicendũ itaqꝫ: potius miſtionẽ illam nõ valere / ppterea ꝙ ppoſitio cõtingens / que erat maior / nõ fuit vere ɔtingens: qd planũ erit ſi primo reducamus cõplicationẽ iſtam quartã ad ſcdaz figure huiuſce: deinde hãc eandẽ ad ſcdam pme ex maiore nec̃ia vliter negatiua / ⁊ minore ɔtingente: ille etenĩ / vt ſupra diſtinximus / neqꝫ vere erãt nec̃ie / neqꝫ vere cõtingẽtes: ⁊ ob hoc nõ ſit vera deductio ad incõmodũ. ❡ Ad ſcdam itidez reſpõdemus. ❡ Ad tertiã vero dicimus expõnẽ faciẽdã eſſe in ɔſimilib⁹ ppoſitionib⁹: ppterea ꝙ in diſſimilib⁹ / vt ſepius repetiuimus / non valet monſtratio ſenſibilis. [Neqꝫ qñ vtreqꝫ fuerint accepte affirmatiue.] nam per terminos mõſtrari põt neceſſariã ɔcludere / puta album / homo / cygnus. ❡ Poſſemus tñ inquit Alexãder ⁊ hãc oſtẽdere per deductionem cõcludere ɔtingit alicui non. verũ eadẽ ad hec dicẽda erũt / que in ſuperiorib⁹. [Et ſi ambe indefinite.] nãqꝫ ex ambab⁹ in parte nõ fit ſylls: ⁊ ob hoc neqꝫ ex ambabus indefinitis: qꝛ indefinite particularibus equalẽt. [Per eoſdẽ terminos.] quibus ſubaudias in pma vſi fuim⁹: omni ineſſe ex neceſſitate: albũ aial hõ / mediũ albũ: queadmodũ in pma: ſed nõ eodem pacto: erũt eni aial alicui albo ex neceſſitate / ⁊ album alicui homini cõtingẽter: nũc aũt albũ alicui aiali ex neceſſitate ineſt / ⁊ alicui ex neceſſitate nõ ineſt / vt coruo ⁊ cygno / ⁊ homini ⁊ rurſus cõtingit alicui ineſſe: ⁊ ɔtingit alicui nõ ineſſe: ⁊ aial omni homini ineſt ex neceſſitate: nulli aũt ex neceſſitate: albũ / aial / inaiatũ. Põt ⁊ per eoſdez terminos dicere: qb⁹ paulo ante vſus eſt exiſtẽtib⁹ ppoſitionibus vlibus ⁊ affirmatiuis: iſti aũt erãt nulli ex neceſſitate / albũ / cygnus / hõ: omni vero ex neceſſitate / motũ / aial / vigilatio. Hec Alexãder. [Et ꝙ eodez modo.] ex hoc manifeſtũ eſt / ꝙ quarta miſtionis iſtius cõplicatio eſt inutilis. [Per predictas figuras.] figuras dixit / hoc eſt cõiugationes: nã oẽs per vnã tñ. i. per pmã perficiebant̃: aut melius per predictas figuras / hoc eſt pdictas miſtiones: ſm eni diuerſas miſtiones / vt vidimus / monſtrabãtur: aut demũ per predictas figuras per primã ac ſcdaz: nãqꝫ he que ambas habebãt negatiuas ſtatim pficiebãtur per ſcdam facta ɔuerſione ſm ɔtingẽs. Et hec hactenus de ſcda / Jaz ad tertiaz ex vniformibus tranſeundũ. ❡ Oia eni que ad ſcde cõplicatiões tã ſimplices / ꝙ miſtas / faciebãt expediuimus: allatis primuz rõnib⁹ cur in hac ex ambabus ɔtingẽtibus nõ fiat vtilis cõiugatio: refutata ibidẽ Themiſtij opione ɔtrariũ ſentientis: deinde rationẽ in mediũ ptulimus cur negatiue cõtingẽtes ad affirmatiuas reducant̃: non ecõuerſo: ſoluta inibi Leonis perpulchra inſtantia / allata etiam ac diſputata qõne de vlis negatiue cõtingẽtis ɔuerſione / ac rõne reddita cur quũ hine vli affirmatiue ɔtingẽti nec̃ie opponant̃ / vna tñ in monſtrationẽ aſciſcat̃ / qꝛ qꝫ nõ reperiant̃ termini / quibus oĩ ex neceſſitate cõcludamus ɔtra Aluidũ atqꝫ Alexandrũ. ❡ Deinde ad miſtas ex inexiſtẽtib⁹ ac ɔtingentibus huiuſce figure pedẽ cõtulimus: recitatis pmũ moderniorum opionib⁹ ſup miſtiõe hac: ſimul ſoluta diui Alberti inſtãtia ɔtra Phm: deiceps ⁊ ɔtingẽtis dimidiũ terminis ad ſeipſuz ɔuerti mõſtrauimus: ſolutis ibidem Alexãdri inſtantiolis: ac rõne allata cur quarta ſcde nõ poſſit hac in miſtione expõne monſtrari. Mox aggreſſi eiuſdẽ figure miſtionẽ ex nec̃ia ⁊ ɔtingente recitauimus pmo iunioꝝ circa hãc ſnias / ſoluta Philoponi inſtantia cõtra terminos ab Ariſtotele allatos / ſimul enodatis quibuſdã aliqs dubitationib⁹ circa Phi cõtextũ / ac ſolutis inſtantijs de quarta miſtionis iſtius cõplicatione. Sed de tertia iam dicamus figura.

Syllog° oiu3 que in ſecunda figura tã ſimplicius ꝙ miſtarũ dicta ſunt.

Solo q̃ridd

Enia ⁊ ſolo ɔpa ſectoris

Dictũ Alex.

❡ Figura tertia ex ambab⁹ ɔtigẽtib⁹. Ca. 14.

Sed in vltima figura ⁊ vtriſqꝫ ɔtingẽtib⁹ ⁊ altera / erit ſylls: quũ itaqꝫ cõtingere ſignificẽt ppõnes ⁊ ɔcluſio erit cõtingẽs ⁊ qñ hec ɔtingere / illa ineſſe. Quũ vero altera neceſſaria poſita ſit / ſi affirmatiua quidẽ / nõ erit cõcluſio / neqꝫ neceſſaria / neqꝫ inexiſtẽs: ſi autẽ priuatiua / inexiſtendi erit ſylls / queadmodũ in priorib⁹. Accipiendũ vero ⁊ in his ſimilr̃ ɔtingẽs / qd in cõcluſionibus: Sint itaqꝫ primũ ɔtingentes / ⁊ /a/ ⁊ /b/ omni /c/ cõtingant ineſſe: qm̃ igit̃ cõuertit̃ affirmatiuũ in parte: b / vero oĩ / c / cõtingit: ⁊ /c/ alicui coꝝ / que /b/ ɔtingere poſſet: quare ſi /a/ omni ɔtingit /c/: c / aũt alicui eorũ / que /b/ neceſſe ⁊ /a/ alicui /b/ cõtingere. Fit eni prima figura: ⁊ ſi /a/ ɔtingit nulli /c/ ineſſe: b / vero omni /c/ ɔtingeret / neceſſe ⁊ /a/ alicui eorũ / que /b/ ɔtingere nõ ineſſe. Erit eni rurſus prima figura per ɔuerſionẽ. Et ſi vtreqꝫ priuatiue poſite fuerint / ex ipſis qdẽ aſſumptis nõ erit neceſſariũ: ſed cõuerſis ppoſitionib⁹ erit ſylls / queadmodũ in priorib⁹: nãqꝫ ſi /a/ ⁊ /b/ contingit nõ ineſſe / ſi trãſumptuz fuerit contingere non ineſſe / rurſus erit prima figura per conuerſionem /

Circa figurã tertiã dicunt moderniorꝫ quidaz cũ ſuis cõpoſitionibus diuiſionibuſqꝫ: ſi ambe ppõnes cõtingẽtes in ſenſu accepte fuerint diuiſionis / ⁊ ſubm vtriuſqꝫ ſuppoſuerit pro his / que ſunt / ꝙ ſequit̃ cõtingentis veri ɔcluſio / ſubm ɔcluſionis

Opio quorundam modernorum.

accipiendo pro eo/ꝙ cōtingit ⁊ nō pro eo/ꝙ eſt:cōſimi
liter ſi vtriuſqꝫ ſubm accipiaſ pro ijs/que cōtingūt/ſeqꝫ
cōcluſio cōtingēs:in qua ſubm ea ſigniat/que cōtingunt/
nō ea q̄ ſūt:eodē pacto ſi vnꝰ ſubiꝫ ꝓ ijs capiaſ q̄ ꝯtigūt/
alterius pro ijs/que ſunt. Ex ſi premiſſarū ꝓpōnū altera
ſenſum retineat cōpoſitionis/diuiſionis altera/cōcluſio
nē nullā colligi aſſerūt:ſinautē maior ſubm hēat pro ijs/
que contingunt/⁊ minor pro ijs/que ſunt aut econuerſo
nō valere exiſtimant hac in figura ex vniformibus com
Aliorū opi͂o magis peripatetica.
plicationes. Hec nōnulli. ¶ Alij melius ⁊ cū Ariſtotele
dicūt:ꝙ in tertia figura ex vtriſqꝫ ꝯtingētibus ſylli oēs
ſūt vtiles dūmodo altera vl'is extiterit:⁊ hoc etiā volue
re oēs recte ſentiētes. Et hoc eſt/ꝙ dicebat Phs/q̄ſi tres
Pria regula Phi in lra.
innuens regulas:pmā ꝙ ex vtriſqꝫ cōtingentibus ſemꝑ
cōcluſio erit cōtingēs/quocūqꝫ variatis ꝓpōnibus/dū
Scda regula
modo altera vl'is extiterit. ¶ Scdam ꝙ ex altera inexi
ſtente ⁊ cōtingēte altera cōſimil'r verū ſemꝑ concludeſ
Tertia regl'a
contingēs. ¶ Tertiā ꝙ ex neceſſaria affirmatiua veruꝫ
ſequiſ cōtingēs ſed ex negatiua neciā ⁊ ꝯtingēte affirma
tiua ſeu etiā negatiua/inexiſtēs colligiſ:⁊ hoc eſt ꝙ vo
luit quū dixit/accipiendū ſꝫo ⁊ in his ſimil'r ꝯtingēs/ꝙ
in ꝯclonibus.) Sint itaqꝫ pmū. (pmaꝫ tertie cōiugatio
nē explicat ex vtriſqꝫ vl'iter affirmatiuis:quā minore cō
uerſa ad pmā reuocās figurā monſtrat cōtingentē cō
cludere in parte. Itidē ⁊ ſi maior cōtingēs vl'iter extite
rit negatiua cū minore affirmatiua vl'iter/minore verſa/
fiet pme cōplicatio q̄rta cōcluſionē cōcludēs ꝯtingenteꝫ
negatiuā in parte. Sinautē vtreqꝫ extiterint negatiue ex
acceptis nil cōcludeſ/ſed minore/aut vtraqꝫ ad oppoſi
tū ꝯuerſa qualitatē/ijdē qui ⁊ ſupra erigent ſylli.

¶ Si ſꝫo hic terminoꝝ eſt vl'iter/ille in parte/
eodē pacto ſe habētibus terminis/quo in eo
ꝙ eſt ineſſe/erit ⁊ nō erit ſyllogiſmus. Cō
tingat enī/a/omni/c/ineſſe:b/autē alicui/c/erit
itaqꝫ prima figura/ꝓpōne cōuerſa/que eſt in
parte:nā ſi/a/omni/c:c/ſꝫo alicui eoꝝ/que/b/
a igiſ alicui eorū/que/b/ꝯtingit. Et ſi ad/b c/
poſitū fuerit vl'e/cōſimil'r. Itidēꝫ ⁊ ſi/a c/ſit
priuatiuū:b c/ſꝫo affirmatiuū. Erit enī rur
ſus prima figura per cōuerſionē. Sinautem
vtreqꝫ poſite fuerit priuatiue/hec vl'iter/illa
in pte/per ipſa aſſumpta,nō erit ſyllogiſmꝰ:
ſed cōuerſis erit/quemadmodū in priorībꝰ:
quū ſꝫo vtreqꝫ indefinite/aut in parte acce
pta ſint/nō erit ſylls:neceſſe etenīꝫ/a/omni ⁊
nulli/b/ineſſe. Termini inexiſtēdi/animal/ho
mo/album:non inexiſtendi/equus/hō/albū.
¶ Si inquit Ariſtoteles altera vl'iter/altera in parte exti
Expō aluiſidi
terit ijdē erunt ſylli/qui ⁊ inexiſtētes:hoc eſt inquit Aluiſi
Cōtra expō nē Aluiſidi.
dus Roſadis qui erāt in pma figura in miſtione ꝯtingē
tis ⁊ inexiſtētis:verū nō videſ Phi ſnīa hunc in moduꝫ
ſe hē:quū enī in tali pme figure miſtiōe/minor erat ne
gatiua inexiſtēs/nō efficiebaſ vtilis cōplicatio:hec autē
minore etiā negatiua ſm cōtingēs/vtiqꝫ ſyllogiſtica cō
Expō Alex. ⁊ philoponi.
iugatio fiet. ¶ Aliter dicunt Alexāder atqꝫ Philoponꝰ/
ꝙ tot erunt vtiles cōplicationes hac in figura in particu
laribus ex vtriſqꝫ cōtingētibus/quot in hac eadē erāt ex
ambabus inexiſtentibus. Ceterū eadeꝫ ꝯtra hanc quoqꝫ
Rñſio alioꝝ
fieri poterit inſtantia. ¶ Reſpondent itaqꝫ alij nōnulli
dictū hoc audiendū eſſe quo ad quātitatē ꝓpōnum/non
quo ad qualitatē. ¶ Nos aūt aliter ⁊ melius dicimus ſi
Sn͂ia ⁊ expō propria.
militudinē iſtā ſimpl'r intelligendā eſſe ita ꝙ queādmo
dū ex vtriſqꝫ inexiſtētibus in tertia vtiles fiebāt cōplica
tiones:eodē pacto ⁊ ex ambabus ꝯtingentibꝰ:nāqꝫ ſi ex
ambabus negatiuis ⁊ minore tn̄ ſyllogiſtica erigiſ com
plicatio nō accidit hoc ex talibus/ſm ꝙ tales ſunt/verū
Dubitatio.
ſm ꝙ ad affirmatiuas reuocanſ. ¶ Sed inſuper exoriſ
dubitatio/cur hoc etiā nō ꝓtulerit de vl'ibus:quīꝫ vl'es
Solutio.
eodē ⁊ ipſe ſe habeāt pacto. ¶ Rñdemꝰ hoc ideo factū
fuiſſe,nō ꝙ in vl'ibus aliter eueniret q̄ꝫ in particularibꝰ:
verū q̄a nō in omni miſtione aut modo ꝓpōnuꝫ ſemper
cōplicationes in parte ſyllogiſtice ſunt/veluti ex vtriſqꝫ
inexiſtentibꝰ:nāqꝫ q̄nta figure iſtius in alijs miſtionibꝰ
ſecus ſe hꝫ. Ceterū de his infra diſputandū erit.) Itideꝫ
⁊ ſi/a c.)omiſit Phs cōplicationē ex maiore vl'iter affir
matiua cū minore negatiua in parte:quā tn̄ vtilē eſſe ne
mini dubiū minore ſm ꝯtingens verſa.) quū ſꝫo vtreqꝫ
indefinite.) Inutiles explicat ex ambabus idefinitis aut
in parte aut alternatim:⁊ ita ſermonē perficit de ſimpli
cibus atqꝫ vniformibus tertie.

¶ Miſtio inexiſtentis ⁊ contingentis in tertia figura. Cap. 25.

Ceterū ſi hec inexiſtere/illa ꝓpoſi
tionū ſignificet contingere/conclu
ſio erit/ꝙ contingit/⁊ non ꝙ ineſt:
ſyllogiſmus aūt erit eodem modo
ſe habentibus terminis/quo ⁊ in prioribus.

Dicunt moderniores circa miſtionem
Opi͂o gradā moderniorū
iſtā/ſi altera fue
rit cōtingēs in ſenſu cōpoſitionis cū inexiſtēte altera/nul
lam penitus cōcluſionē colligi:ſinautē in ſenſu extiterit
diuiſionis/ac ſubm pro his/que actu ſunt/accipiaſ/ſequi
volūt ꝯnem poſſibilē in ſenſu diuiſionis/cōſimil'r ſi mi
nor inexiſtēs ſit in parte cū maiore vl'iter cōtingente ſiue
Opi͂o gradā aliorum.
econuerſo maior in parte cū minore vl'i. Hec illi. ¶ Nō
nulli ſꝫo alij inquiūt:ſi maior ꝯtingens extiterit ꝯclo col
ligeſ ꝯtingēs in pma/ſcda/quarta/⁊ ſexta cōplicationibꝰ:
in tertia ſꝫo ac q̄nta minime:ꝙ ſi maior inexiſtēs fuerit
cū minore cōtingēte/nullā volūt ꝯclonē ſequi ꝯtingētē.
Opi͂o antiquoꝝ ⁊ Philoponi.
¶ Quidā aūt antiquioꝝ ⁊ Philoponus hanc in modū
cōplicationes miſtionis huiuſce diſpoſuerūt:dicūt enim
hac in figura miſtionis iſtius nūq̄ꝫ fieri ꝯclonē inexiſtē/
ſed cōtingentē ſemꝑ/nō tn̄ in oībus cōplicationibꝰ eaꝫ
dem. Ceterū quecūqꝫ inexiſtentē hn̄t affirmatiuā ſupra
definitā colligunt ꝯtingēs:quecūqꝫ ſꝫo negatiuā eandeꝫ
habēt nō ſupra determinatā/ſed alterius gn̄is cōtingēs
ꝯcludūt:adduntqꝫ inſuꝑ oēs cōplicationes vtiles eē pter
Opi͂o ſūpta a leone Herſonio.
eas/que minorē hn̄t inexiſtētē negatiuā. ¶ Nos aūt alr
⁊ multo melius cū leone Herſonis dicimꝰ in hac figura
ſm miſtionē hanc cōiugationes oēs vtiles eſſe quocūqꝫ
variatis ꝓpōnibus pter eas ſolas/que alterā habuerint
inexiſtentē negatiuā in parte:⁊ deinde adijcimus cōtin
gens in his cōcluſiuꝫ cōplicationibꝰ ſemꝑ verū eſſe con
tingens/nūq̄ꝫ aūt nulli ex neceſſitate:⁊ hoc eſt ꝙ dicit Ari
ſtoteles ꝯclo erit ꝙ ꝯtingit ⁊ nō ꝙ ineſt:ſed hec infra pla
nius elucidabunſ.) Quo ⁊ in prioribus.) exponit Alexan
Nota hic varias expōnes.
der hoc eſt ex ambabꝰ inexiſtētibꝰ. ¶ Aliter diuus Alber
tus.i.queādmodū ex ambabꝰ ꝯtigētibꝰ affirmatiuis aut
negatiuis ſiunt vtiles cōplicationes:ita ex altera inexiſtē
⁊ cōtingēte altera:nos aūt hunc in modū exponimꝰ:quo
⁊ in prioribꝰ/hoc eſt/veluti in prima figura ex altera vl'i
atqꝫ altera in parte.

¶ Sint enī primū ꝑdicatiue/⁊/a/omni ineſſe/c/ Darapti

b/ſ̄o omni cōtingat ineſſe. Conuerſo igit̄/b c/prima erit figura/ ⁊ cōcluſio ꝙ contingit/a/ alicui/b/ineſſe:nā qn̄ in prima figura ꝓpoſitionū altera ſignificaret cōtingere/concluſio erat cōtingēs. Cōſimilr aūt ⁊ ſi b c/ineſſe/a c ſ̄o cōtingere: ⁊ ſi a c/priuatiuū:b c/aūt ꝑdicatiuū:ſit aūt vtrūuis/vtroqꝫ mō/erit ꝯcluſio ꝯtingēs:ſit eni rurſus prima figura: mōſtratū ſ̄o eſt/ꝙ dū altera ꝓpoſitio in ipſa cōtingere ſignificat: ⁊ cōcluſio erit ꝯtingēs:ſed ſi cōtingēs priuatiuū ad minus extremū poſitū fuerit:per ipſa quidē poſita nō erit ſyll'ſs: cōuerſis aūt erit:quēadmodū in prioribus.

¶ Eas explicat/que ambas hñt vliter affirmatiuas: ⁊ inquit/in his ſemꝑ vez cōcludi cōtingēs/nāqꝫ maiore aut minore ꝯuerſa ad primā reducunt̄ figurā.[Et ſi/a c/priuatiuū.]exponit eas que ꝓpōnes hñt figura diſſimiles ⁊ inquit/ſi maior negatiua extiterit ſeu ꝯtingens/ſeu inexiſtens cū minore affirmatiua:eodē pacto cōplicationem vtilē erigi ad cōtingēs colligendū:cōſimilr ſi cōtingens negatiua minor extiterit:verū nō ex ipſis ꝓpōnibus:ſed minore ſm cōtingens verſa: ⁊ hoc eſt qđ volebat Pħs/ quū dixit:ſed ſi cōtingens priuatiuū ad minus:opꝫ eniꝫ inquit Philoponus extrinſecus addere priuatiuū cōtingens:nāqꝫ ſi minor inexiſtēs fuerit negatiua/nulla īquit efficit̄ cōplicatio ſyllſtica ꝓpterea/ꝙ id gen⁹ negatiua ī affirmatiuā trāſire minime pōt: ⁊ hoc etiam ſenſere alij pleriqꝫ. ¶ Nos aūt dicimus cū leone Herſonis cōiugationes iſtas vtiliſſimas eē/deduciqꝫ ad ꝑmā figurā maioris ac ꝯnis ꝯuerſione:premiſſis ꝓpōnibus trāſpoſitis. Sit eni cōplicatio:cōtingit oē/c/eſſe/a/nullū/c/b/dico ꝙ ſequit̄ vi ſyllogiſtica/cōtingit aliqđ/b/nō eſſe/a/nā minorē facio maiorē/cūqꝫ hac ⁊ cōuertente maiorē ꝯcludo in ꝑma figura ꝯclōnē cōuertentē hoc pacto:nullū/c/b/contingit aliqđ/a/eſſe/c/ergo ꝯtingit aliqđ/a/nō eſſe/b/ ⁊ quū veluti ſupra mōſtrauimus/ꝯtingēs negatiua in parte in ſeipſaꝫ cōuertit̄ erit in ꝯclone cōtingit aliqđ/b/non eſſe a/qđ volebamus. Cōſimilr ⁊ alias oēs mōſtrare poterimus:in quib⁹ minor vlis extiterit negatiua ꝯtingēs:quāqꝫ has Pħs aliter ad ꝑmam reducit. Hoc etiam notauerat Aphrodiſienſis Alexāder. ¶ Sileant igit̄/qui has inutiles ſunt arbitrati:ſed ⁊ magis ſileant/qui volūt hac in figura dimidiū cōcludi ꝯtingēs:hoc eni fieri nequit:quū oēs figure iſtius cōplicationis ad ꝑme particulares reuocent̄:que veluti ſupra diſputauimus/vere ꝯtingenteꝫ ſemꝑ colligunt.[Conuerſis.]nāqꝫ bine fiunt conuerſiones:vna terminis ad ſeinuicē/altera ſm contingens/aut vna premiſſarū alterius/ſecunda cōcluſionis.

Expō Philoponi.

Expō ꝓpria.

Cōtra alioꝝ expoſitiones ⁊ opiones.

¶ Qꝫ ſi hec ꝓpōnuꝫ vlit̄/illa in pte ſit/vtriſqꝫ ꝑdicatiuis exiſtib⁹/aut ea priuatiua/que vlit̄/ affirmatiua ſ̄o/que in parte/idē erit ſyll'ozū modus:oēs eni per ꝑmā ꝯcludunt̄ figuraꝫ: quare manifeſtū ꝙ eius/qđ eſt cōtingere/ ⁊ nō eius/qđ eſt ineſſe/erit ſylls:ꝙ ſi affirmatiua vlit̄/priuatiua ſ̄o in parte/per īpoſe erit demōſtratio:inſit eni/b/omni/c:a ſ̄o ꝯtingat alicui/c/nō ineſſe:nāqꝫ ſi/a/inerit ex neceſſitate omni/b:b ſ̄o omni/c/ponit̄ ineſſe:a/omni c/ex neceſſitate inerit. Hoc aūt monſtratum prius:verū ſupponebat̄ alicui cōtingere nō ineſſe. Sed quū indefinite aut in pte vtreqꝫ fuerint accepte/nō erit ſylls. Demrātio autē eadē/que ⁊ in vlib⁹ ⁊ ꝑ eoſdē terminos.

¶ Ad eas ſe cōfert/que alteraꝫ hñt vlem/in parte alterā/ inquiēs ſi ambe extiterint affirmatiue/aut negatiua fuerit vlis/affirmatiua ſ̄o/que in parte/eundē fore ꝯclōnis modū factis vt ſupra cōuerſionib⁹:oēs eni ad primā reuocant̄ figurā: ⁊ ex hoc planū/ꝙ ſemꝑ vere cōtingenteꝫ ꝯclōnē colligunt:in ꝑma nāqꝫ in particularib⁹ oīb⁹ vere cōtingēs ꝯcludebat̄.[Qꝫ ſi affirmatiua vliter.]ſi inquit minor vliter inexñs ſit cū maiore cōtingente in pte mōſtrabimus per deductionē ad incōmodū cōplicationem ſyllogiſticā eſſe/puta:cōtingit aliqđ/c/nō eſſe/a/omne/c/ eſt/b/dico ꝙ ſequit̄/cōtingit aliqđ/b/nō eſſe/a/ſi eni non ꝯcludit̄:ſit oppoſitū:ex neceſſitate omne/b/a/deide huic addat̄ minor/oē/c/b/ ⁊ ꝯcludit̄ in ꝑma/ex neceſſitate eē c/a/cuius oppoſitū ſupra poſueramus. ¶ Verū inquiūt Alexāder atqꝫ Philoponus cōplicationē iſtā cōuerſione etiā monſtrari/ſiquideꝫ ceu ſupra diximus/negatiua cōtingens in parte cōuertit̄ ⁊ in ſeipſam ⁊ in oppoſitam qualitatē/puta hoc pacto/omne/c/b/hec eniꝫ/que minor erat ſiet maior in prima/deinceps huic addat̄ maiorem ꝯuertēs:ꝯtigit aliqđ/a/nō eſſe/c/quā ſi ad oppoſitū verterimus/cōcludem⁹:ꝯtingit aliqđ/a/eſſe/b/ ⁊ ex ꝯſequēti cōtingit aliqđ/b/eſſe/a/ ⁊ vlterius:cōtingit aliqđ/b/nō eē a/qđ volebamus. ¶ Sed iam ſubito dubitādū erit cur Ariſtoteles mōſtrationē iſtā nō faciat:quū quēadmodū inquit Alexāder oſtēſio hec multo ſit dilucidior. ¶ Dicerēt forſaſſe quidā fuiſſe hoc a Pħo ꝑtermiſſum tanqꝫ planū ac manifeſtū. ¶ Verū ad hoc aliter nos reſpōdemus dicētes/monſtrationē iſtā tū ꝙ intricatior ⁊ obſcurior eſt/nec cōmode nec recte etiā fieri poſſe:naꝫ veluti ſupra lōga qōne diſſeruimus/negatiue in affirmatiuas/ nō aūt ecōuerſo affirmatiue in negatiuas conuertunt̄: ⁊ ꝓpterea quū oſtenſio hec nō ꝓcederet/niſi facta affirmatiue cōuerſione in negatiuā:nāqꝫ aliter queſitū non monſtrabat̄:omiſit Ariſtoteles monſtrationē iſtā tanqꝫ ꝓpoſito inutilē ⁊ nō legitime ꝓcedentē/quū ex ignotiorib⁹ notiora arguere cōtendat. ¶ Sed Theophraſtus/referente Alexādro/ſuperiorē cōplicationē aliter monſtrat: nāqꝫ primū cōtingentē maiorē ad inexiſtentē transfert: deinde ex ambab⁹ inexiſtētib⁹ facta cōiugatione ex oppoſito arguit ꝯnis/atqꝫ ita mōſtrationē per impoſe claudit:ille igit̄ huc in modū. ¶ Sed qđ eſt ſi maior nō cōtingens:ſed inexiſtēs fuerit an vtilis ⁊ legitima cōplicatio vocitāda ſit. Videt̄ eni deductione atqꝫ expōne mōſtrari poſſe:deductione hunc in modū/aliqđ/c/nō eſt/a/ cōtingit oē/c/eſſe/b/dico ꝙ ſequit̄:cōtingit aliqđ/b/nō eē a/qa ſi nō/ſit oppoſitū:ex neceſſitate oē/b/eſt/a/cui addatur minor facta inexiſtēs oē/c/b/ ⁊ ꝯcludemus ex neceſſitate/oē/c/a/qđ maiorē contradictione tollit. Expōne ſ̄o ſi maiorē in parte exiſtētē fecerimus vlem. ¶ Hisnō nulli manus dedere aſſerentes ꝯiugationē iſtā ſyllogiſticā eſſe:ꝙ hoc ita ſit Pħi etiā teſtimonio cōprobāt:nāqꝫ inquiūt iſti:vidēs hoc Ariſtoteles dixit/ꝙ ſi affirmatiua vliter/ꝑuatiua ſ̄o in pte/nec addidit inexñs/ſeu ꝯtingens quaſi volēs/ꝙ vtroqꝫ modo vtilis fieret cōplicatio. ¶ Alexander ſ̄o atqꝫ alij ferme oēs negant cōiugationē iſtā vtilē eſſe: ⁊ ad deductionē reſpōdent nō valere monſtrationē ꝓpterea ꝙ minor ſi fiat inexñs poterit eſſe/vt nunc inexiſtens. ¶ Sed ꝯ hoc/ſaltē ex tali monſtratione poterimus ſi non neceſſariā/inexñtē tū ꝯcludere:qꝛ ita maiorē demolit̄/quemadmodū ⁊ neceſſaria.

Dictū Alex. ⁊ Philopo.

Dubitatio.

Solu pħe ꝫ Alex. ⁊ Phi.

Diſſo Theophraſti.

Dub⁹ aucto.

Solo quidā

Solo Alex.

Cōtra ſolōne Alexādei

Solo oppis. ¶ Reſpondemus itaq; nos aliter dicẽtes cõiugationẽ iſtã ex ſe quidẽ inutilem eſſe/fieri tñ poſſe ſyllogiſticam: ſi minor cõtingens efficiat ineſſe: ſic eni ex ambab⁹ ineriſtẽtib⁹ ineſſe colliget concluſio: deductio igit illa nil amplius mõſtrat/niſi ꝙ ſi minor fiat ineſſe aliqd ſyllogiſtice cõcludet. Verũ ⁊ hec fortaſſe aliquã redargutionẽ patient. alius ĝ de his ſpeculatius ꝑſcrutet. Ad expoſitionẽ iam ſatis ſupra reſpõdimus/nõ poſſe nec debere expoſitionẽ fieri in diſſimilib⁹ ꝓpõnibus. ⌊ Sed quum indefinite. ⌋ Si inquit indefinite aut ꝑticulares vtreq; extiterint/nulla fiet vtilis cõplicatio. ⌊ Demõſtratio autem eadẽ. ⌋ ac ſi diceret poſſunt cõplicationes iſte ꝑ eoſdẽ redargui terminos/per quos reiellebant in totũ ꝯtingẽtes ex vtriſq; cõtingẽtibus: erant aũt termini oi ineriſtendi ex neceſſitate/aĩal/hõ/albũ/nulli/equus/hõ/albũ. Verũ inquit Alexãder fortaſſe ꝯtextus mẽdoſus eſt: ⁊ pro eo/qð eſt. Demõſtratio aũt eadẽ/que ex vtriſq; ꝯtingẽtib⁹/ſcriptũ fuit: demonſtratio aũt/que ⁊ in vlibus. Sed hec ſufficiant ad expõnẽ miſtionis ex ineſſe ⁊ contingẽte. Ad miſtas ex nec͂ia ⁊ cõtingente iam tranſeamus.

¶ Miſtio neceſſarie ⁊ contingentis in tertia figura. Cap. 16m.

VErũ ſi eſt/hec qdem propõnũ neceſſaria/illa vo cõtingẽs/dũ termini ſũt ꝑdicatiui ſemꝑ eius/qð eſt ꝯtingere/erit ſylls: quũ vo ſit hoc qdem predicatiuũ/illud aũt priuatiuũ: ſi affirmatiuum ſit neceſſariũ eius/qð eſt ꝯtingere non ineſſe: ſi vo priuatiuũ ⁊ eius/qð eſt cõtingere/⁊ eius quod eſt non ineſſe.

Opio quorundam modernorum. Hac in miſtione dixerunt modernoꝝ nõnulli ſi vtraq; premiſſarũ ꝓpoſitionũ in ſenſu fuerit accepta cõpõnis ꝙ poſſibilis/non autẽ cõtingens ſequit cõcluſio. Si vo maior ⁊ compoſita ⁊ nec͂ia extiterit cũ minore ꝯtingẽte ac diuiſa cuius ſubs pro eo/qð eſt/accipiat/cõſimilr nõ cõtingentẽ ſed poſſez colligi volũt cõcluſionẽ. Qz ſi retrouerſuz poſite fuerint ꝓpõnes ⁊ maior ꝯtigẽs extiterit cũ minore nec͂ia/ac maioris ſubm tã pro eo qð eſt/q̃ȝ pro eo qð eẽ põt/accipiat ſequi dicũt ꝯtingentẽ ꝯcłonẽ: cuius ſubm eadẽ ſignificationẽ retineat: ꝙ ſi maioris ſubs pro eo dũtaxat: qð ꝯtingit capiat/ſequi negãt cõtingens. Sin autẽ contingẽs in ſenſu accipiat cõpoſitionis cũ nec͂ia diuiſa/poſſibilẽ qdẽ aſſerũt cõcludi/nõ aũt cõtingentẽ: cõſimilr quãz vtraq; fuerit diuiſa ⁊ maior nec͂ia cũz minore ꝯtingẽte/ſumpto etiã ꝯcłonis ſubto pro eo qð eſſe põt. Qz ſi maior ꝯtigẽs extiterit cũ minore nec͂ia/ac maioris ſubm tã pro eo qð eſt q̃ȝ pro eo qð eſſe põt/accipiat/cõtingẽtẽ ſequi volũt cõcluſionẽ: verũ ſi maioris ſubm pro his tñ ſumat/que cõtingũt/ſequi negãt/cõcluſionẽ cõtingentẽ. Hec quãdẽ. Alij vo aliter: inquiunt eni ſi maior fuerit nec͂ia cũ minore ꝯtingẽte/ꝙ nec͂ium cõcludet: ſin econuerſo ſe habuerint ꝓpõnes/cõtingentẽ colligi volũt ꝯcłonez: ⁊ hec modernioꝛes ⁊ hunc in modũ.

Opio priſcorũ ⁊ peripatetica. ¶ Priſci vo ⁊ Ariſtoteles ſi altera inquiũt nec͂ia fuerit ⁊ ꝯtingẽs altera in tertia figura atq; nec͂ia ꝓpõ extiterit affirmatiua/ſemꝑ verũ ꝯcludet ꝯtingens: ꝙ ſi negatiua fuerit/nõ veri cõtingẽtis erit cõcluſio/ſed eius qð ſupra nõ neceſſariuz vocitauimus/quodq; ineriſtentis vicem obtinere volebamus.

¶ Sed eius/quod eſt/ex neceſſitate nõ ineſſe nõ erit ſylls/quemadmodum neq; in alteris figuris. Sint itaq; ꝑdicatiui ꝑmum termini ⁊/a/oi/c/inſit ex neceſſitate: b/vo ꝯtingat ineſſe oi/c/ quũ itaq;/a/ oi/c/ex neceſſitate/c/ vo alicui/b/cõtingit: ⁊/a/alicui/b/ ꝯtingẽs erit ⁊ non ineſſe. Sic igit accidebat ⁊ in prima figura. Conſimiliter aũt monſtrabit ⁊ ſi/b c/ neceſſariũ poſitũ fuerit: a c/vo ꝯtingẽs. Iterum ſit hoc ꝑdicatiuũ/illud priuatiuũ: ſed ꝑdicatiuũ neceſſariũ/⁊/a/cõtingat nulli coꝝ/q̃ c/ineſſe: b/vo omni inſit/c/ex neceſſitate: erit itaq; rurſus ꝑma figura.

¶ Non cõcludit inquit hac in figura ſm miſtionẽ iſtam nec͂iuz aliquo pacto: veluti ſupra quoq; fiebat in prima ac ſcða figuris. ¶ Sed ꝯtra ait Alexander videt poſſe mõſtrari ꝑ deductionẽ ad icõmodũ tã in ꝑma q̃ȝ in ſcða ex nec͂ia negatiua cũ affirmatiua cõtingẽte/nec͂iaz ſequi cõcluſionẽ: cur ĝ dixit Ariſtoteles/queadmodũ neq; in alteris:

Dubiũ Alexandri.

¶ Rñdet idẽ aut deductionẽ dãnãdaz eſſe/aut cõplicationes tertie/per quas deductionez fecim⁹: addit tñ ſe plura de hoc queſiuiſſe in libello de diſcordia ſm miſtiões Ariſtotelis ac ſocioꝝ/⁊ plura adhuc in logicis gloſſematis: nos aũt ⁊ dubitatiões iſtas ſupra in mediuz attulimus/⁊ allatas etiã ſoluimus. ⌊ Sint itaq; predicatiui. ⌋ Iã ꝑmo explicat/que ambas hz affirmatiuas/maiorem nec͂iam cũ minore cõtingẽte vtraſq; vles: ⁊ inquit minore cõuerſa ad ꝑmã reduci figurã: in qua verũ ꝯcludebat contingens/nõ aũt id qð nõ neceſſariũ vocẽ obtinebat. Ceteꝝ poſſemus ⁊ aliter maioris ꝯſione ad ꝑme figure cõplicationẽ tertiã ex maiore cõſtantẽ cõtingẽte ⁊ minore nec͂ia/reuocare cõiugationẽ iſtã hoc pacto. Contingit oẽ.c.eſſe.b.ex neceſſitate aliqð.a.b.ergo contingit aliqð.a.b.eſſe: deinde cõuerſa ꝯcłone/contingit aliqð.b.eſſe.a.qð volebamus. ⌊ Cõſimilr aũt monſtrabit. ⌋ eodẽ inquit modo ⁊ alterã monſtrabimus cõplicationez/que maiorẽ hz cõtingentẽ cũ neceſſaria minore. ⌊ Iterũ ſit hoc ꝑdicatiuũ. ⌋ Iã nũc explicat/que alterã hẽt affirmatiuã/negatiuã alterã ⁊ inquit: ſi maior negatiua cõtingens extiterit cũ minore affirmatiua nec͂ia/qð cõcluſio vere colliget cõtingẽs/nã minore ꝯuerſa redit iterũ ꝑme figure cõplicatio quarta ex maiore vli ter negatiua cõtingente cũ nec͂ia minore in parte. Poſſemus ⁊ maioris cõuerſione cõiugationẽ iſtã ad ꝑme figure imꝑfectas reducere: ſed melius eſt quũ fieri põt ad ꝑfectũ q̃ȝ ad imꝑfectum ſyllos reuocari.

Dubium. ¶ Sed ſtatim exorit queſtio cur in his quoq; ex diſſimilib⁹ ꝓpõnib⁹/nõ eã prepoſuerit ꝑhs/que maiorẽ hẽt nec͂iam cũ minore ꝯtingente/queadmodũ in his/que ambas hẽbant affirmatiuas.

Solutio. ¶ Reſpondemus maioris elucidationis grã ſemꝑ Ariſtotelẽ conſimiles ſibiĩuicẽ cõplicare ꝯiugationes/vt ex vnius mõſtratione/altera quoq; clareſcat: ⁊ quũ paulo ante in ꝑcedente miſtione poſuerat imperfectas/ideo hac quoq; in miſtione de his ꝯſequẽter agendũ eſſe operepreciũ duxit: ſed qa in negatiuis ꝑfecte ſole verũ ꝯcludebãt cõtingens/imꝑfecte nõ verũ: ꝑus egit de ꝑfectis tanq̃ȝ que cõſimilem cũ ꝑcedentibus cõcluſionẽ haberent.

¶ Etenim priuatiua ꝓpõ contingere ſignificat: Planuz igit ꝙ ꝯcłio erit ꝯtingens: nãq; quum ſic ſe hñt in prima figura propõnes ⁊ ꝯcłio erat ꝯtingens: ſed ſi priuatiua ꝓpoſitio neceſſaria/⁊ ꝯcłio erit/ꝙ ꝯtingit alicui nõ ineſſe/⁊ ꝙ nõ ineſt: ponit eniz/a/nulli/c/ineſſe ex neceſſitate/b/vo oi ꝯtingere: ꝯuerſo itaq;

b c/affirmatiuo prima erit figura ⁊ neceſſaria priuatiua ꝓpoſitio: veꝝ qñ ita ſe hñt ꝓpoſitiones/accidebat/a/ipſi/c/ ⁊ ꝯtingere alicui nõ ineſſe, ⁊ nõ ineſſe: quare ⁊ /a/ipſi/b/ neceſſe alicui nõ ineſſe: quũ ꝟo priuatiuũ ad minus extremũ poſitũ fuerit/ſi ꝯtingẽs/ erit ſyll'ſ traſumpta propõne / quẽadmodum in prioribus: ſi ꝟo neceſſariũ /nõ erit: etenim oĩ neceſſe ⁊ nulli ꝯtingit ineſſe. Termini ꝙ oĩ ineſſe/ſomnus/equus/dormiẽs/homo/ꝙ nulli: ſomnus/equus/vigilãs/homo.

℄ Quaſi ratioñẽ reddit cur verũ ſequat̃ cõtingens: nãqȝ in pͥma figura ex maiore cõtingente cũ minore neceĩa affirmatiua verum cõcludebat̃ cõtingens. Ceterũ inquit Alexãder ꝯtextus iſte incõgruitatẽ quãdã hȝ: ⁊ fortaſſe cõgruus eſſe poſſet: ſi hunc in modũ ſe hẽret: ⁊ ſi priuatiua ꝓpoſitio cõtingere ſignificet: planũ ꝙ ꝯclõ erit ꝯtingẽs. ⌊Sed ſi priuatiua ꝓpoſitio neceĩa.⌋ Si inquit ꝓpoſitio negatiua nõ cõtingẽs/ſed neceĩa extiterit/cũ altera ꝯtingẽte/ nimirũ ꝯclõ cõcludet̃ inexñs/nõ aũt cõtingens: hoc enĩ ſignificauit/quũ dixit/ꝙ cõtingit alicui nõ ineſſe ⁊ ꝙ nõ ineſt: ac ſi diceret cõcluſio quidẽ ꝯtingẽs erit non tñ ſm determinationẽ. ⌊Si ꝟo neceĩum.⌋ Si ꝟo inquit nõ maior ſed minor ponat̃ neceĩa/nullo pacto ad queſitũ erit ſyll's: ꝓpterea ꝙ minor nõ eſt affirmatiua/ ⁊ ꝯclõ quoqȝ nõ ſit veri cõtingẽtis negatiua in parte in ſeipſaȝ terminis cõuerti nõ põt. Si enĩ vere eẽt cõtingẽs/nimirũ vtilis foret: quẽadmodũ ⁊ miſta ex cõtingente ⁊ inexñte maiore ac ꝯclõne cõuerſis cũ pmiſſarũ traſpõne. ℄ Ceteꝝ inquit Alexãder lȝ cõplicatio hec ad queſitũ ꝓpoſitũ ſit inutilis/ nõ tñ penitus eſt inutilis/ ꝓpterea ꝙ factis pdictis ꝯuerſionib⁹ poſſumus ꝯcludere eã que ꝯnẽ ꝯuerterit hũc in modũ: ꝯtigit oẽ.c.eſſe.a.nullũ.c.ex neceſſitate eſt.b.dico ꝙ ſequit̃ /aliqd.a.nõ eſt.b.h̃ pacto: nullũ.c.ex neceſſitate eſt.b.ꝯtingit aliqd.a.eẽ.c.ſequit̃ vtiqȝ in pͥ⁹ figura/aliqd a.nõ eſt.b. Sed iſta iã in ſupiorib⁹ planiſſima facta ſunt.

℄ Conſimiliter ſe hẽbit/ ⁊ ſi hic terminorum vliter/ille in parte ad mediũ: nam quũ predicatiui fuerint vtriqȝ eius/qd eſt cõtingere/ ⁊ nõ eius/qd eſt ineſſe/erit ſyll's: ⁊ qñ hoc priuatiuum acceptũ fuerit/illud ꝟo affirmatiuum/ſed neceſſariũ affirmatiuũ/eius qd eſt contingere: qñ aũt priuatiuũ neceſſariũ ⁊ cõcluſio erit eius quod eſt nõ ineſſe: idẽ nanqȝ monſtrationis modus ⁊ vliter terminis exiſtẽtibus: neceſſe etenim per primã figuram ſyll'os perfici: quare quẽadmodũ in illis/ ⁊ in his neceſſariũ accidit: quũ ꝟo priuatiuũ vliter acceptũ ad minus poſitũ fuerit extremum/ſiquidem contingens/erit ſyll's per cõuerſionem: ſi aũt neceſſariũ/non erit: monſtrabit̃ aũt eodem pacto/quo ⁊ in vlibus ⁊ per eoſdem terminos. Planum itaqȝ ⁊ in hac figura/qñ ⁊ qñõ erit ſyll's/ ⁊ qñ cõtingẽdi ⁊ qñ inexñdi: ſed ⁊ manifeſtũ ꝙ oẽs ipſecti/ ⁊ ꝙ perficiuntur per primam figuram.

℄ Finis miſtionum.

℄ Eadem inquit cõcluſio cõcludet̃ ⁊ in his cõplicationibus tertie/que alterã hñt vliter/alterã in parte: quũ enĩ dixit/ſi hic terminoꝝ vliter/ille in pte ad mediũ tertie figure diſpõnẽ deſcripſit: in hac enĩ termini duo de vno pdicant̃ medio: qd nõ erat in alijs. Eodẽ inquã pacto ſe hẽbit quãtũ ad ꝯnẽ nõ quãtũ ad mõſtrationẽ ait Alexãder: nãqȝ in vlibus ſemꝑ minore cõuerſa ad pͥmã reducebant̃ figurã: hic aũt nõ ſolũ minore/ſed etiaȝ maiore/ veluti hec ꝑtractantibus manifeſtũ. ⌊nã quũ pdicatiui.⌋ hoc eſt ſi ambe extiterint affirmatiue ꝓpõnes/aut ſaltẽ neceſſaria ipſa ſemꝑ verũ cõcludet̃ cõtingẽs. Sin autẽ ꝓpoſitio neceſſaria nõ affirmatiua/ſed negatiua ſit/ꝯcluſio erit nõ veri cõtingẽtis/ſed eius qd nõ neceſſariũ vocitat̃ ⁊ inexiſtẽs ſignat. Hoc aũt itelligẽdũ ſi neceſſaria negatiua ⁊ vlis extiterit: qd ⁊ Phs mõſtrauit/quũ dixit Idẽ nãqȝ mõſtrationis modus ⁊ vliter terminis extñtibus: nãqȝ quẽadmodũ vlẽs minores cõuerſione mõſtrabant̃: ita ⁊ pticulares iſteque maiorẽ hñt vliter negatiuã neceſſariã cũ minore ꝯtingẽte in pte. ℄ Philoponus tñ atqȝ alij nõnulli voluerũt Ariſtotelẽ h̃ in loco ſignificare cõplicationẽ: que maiorẽ hẽat negatiuaȝ neceĩam in parte cũ minore vliter ꝯtingente: qd tñ falſum eſt: nãqȝ nullibi voluit Ariſtoteles cõplicationes iſtas vtiles eſſe/ que maiorẽ haberẽt negatiuã in parte aut neceĩam aut inexiſtentẽ cũ minore ꝯtingẽte: ꝙ ſi per deductionẽ ad incõmodũ aut ſenſibilẽ expõnẽ hoc mõſtrare ꝯtenderis/ nihil facies: eodẽ nãqȝ pacto reſpõdebim⁹: quo ⁊ ĩ alijs miſtionibus ad ꝯſimiles cõplicationes dicebam⁹. Errãt itaqȝ qui de id genus coniugationibus intellexiſſe Phm autumant: hoc enĩ ⁊ ipſe quaſi oſtẽdit/quũ dixit: neceſſe etenĩ per pͥmã figurã ſyll'os perfici: ac ſi diceret: ꝯuerſione enĩ ad pͥmã figurã tales oſtendunt̃ complicationes. ⌊Quare quẽadmodũ in illis.⌋ ℄ Quereret inquit Alexãder quiſpiã ꝑopportune cur nõ hec quoqȝ ptulerit Phs de miſtis ex inexñte ac ꝯtingẽte in hac eadẽ figura. ℄ Reſpõdet idem qd hic dicit̃ tanqȝ cõmune intelligẽdũ eſſe: naȝ quẽadmodũ in pͥma figura habemus ꝯclones/ita ⁊ in alijs oĩbus ad pͥme ſimilitudinẽ. ⌊Quũ ꝟo priuatiuũ.⌋ Si inquit minor vliter negatiuã extiterit ⁊ cõtingẽs cũ maiore neceſſaria affirmatiua in parte conuerſa minore ad oppoſitã qualitatẽ fiet ſyllica cõplicatio/aut etiã maiore cõuerſa ſimul cũ ꝯclõne: qꝛ negatiua ꝯtingens in parte terminis in ſeipſam remeat: cõcluſio aũt erit cõtingens ſm determinationẽ. Sin autẽ nõ cõtingẽs/ſed neceĩa fuerit negatiua minor/nulla penit⁹ erit ad queſitũ determinatũ vtilis cõplicatio/ad queſitũ dico determinatũ/ ꝓpterea ꝙ ſi ipſum cõuertentẽ vellemus ꝯcludere: poſſemus vtiqȝ pmiſſis traſpoſitis ac maiore ꝯuerſa. ⌊Monſtrabit̃ aũt eodẽ pacto.⌋ hoc eſt terminoꝝ eorũdẽ appoſitione: erũt aũt termini illi ſomnus/dormiẽs/equus/hõ: ſomn⁹/vigilãs/equus/hõ. ℄ Philopon⁹ tñ aliter terminos iſtos diſponit/ ⁊ fortaſſe melius: vult enĩ ſic ſe hec habere/ſomnus/equus/hõ dormiẽs/ſomnus/equus/homo vigilãs: ⁊ forte ſatius ita erit: qꝛ in tertia vti planũ eſt: medius vltimũ obtinet locũ tanqȝ qui ſemꝑ ſubijcitur. ℄ Scitu tñ dignũ inquit Alexãder ꝙ ꝯnes in his ꝯcluſe terminis nõ ſimplr ſunt neceĩe/ſed cũ determinatione: ſufficiũt tñ vt tollant ⁊ inexiſtentẽ ⁊ neceĩaȝ fieri ꝯclonẽ: nãqȝ omni ineſſe ſimilr tollit ⁊ neceſſarias ⁊ inexiſtẽtes negationes: ⁊ nulli ineſſe/affirmatiões oẽs tã neceſſarias/ qȝ inexiſtentes. ⌊Planum itaqȝ.⌋ reliquas omnes inutiles cõplicationes tanqȝ ex ſuperiorib⁹ claras pretermiſit/eas inquã que ex ambabus particularibus/queue ex vtriſqȝ indefinitis cõſtant. ⌊Per primã figuraȝ.⌋ hoc eſt qd ſupra dixeras per pdictas figuras/aut figuras vt di-

Notandũ ex Alexandro.

Expõ Philoponi.

Dubiũ Alexandri.

Solutio.

Expõ Philoponi.

Notandũ ex Alexandro.

Epiloḡ' oiūʒ dictoꝝ de fi-guris ſyllogi-ſticis.

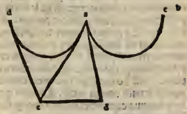
ꝑimus cōiugationes nūcupauerat. ¶ Sed iaʒ totū ſim-pliciter ſylloꝝ negociū expleuimus inexiſtentiū/neceſſa-rioꝝ/ꝛ ɔtingentiū ac miſtoꝝ in ꝑma/ſcḋa ꝛ demū tertia figura: quā nuper explicuimus ꝑmū recitatis moderniorū opionibus circa cōplicationes ex vtriſqꝫ ɔtingētib⁹: deinde ꝛ cōtextu expoſito/quō ex vtriſqꝫ cōtingentib⁹ ita fiat ſylls/quēadmodū ꝛ ex vtriſqꝫ inexiſtētib⁹. Poſtea miſtionē ex inexiſte ac cōtingente aggreſſi/primuꝫ moderniorꝫ opiones explicuimus: dānata deīceps Philoponi ac quorūdā alioꝝ ſnia negantiū ex minore inexiſtente negatiua vtilē fieri poſſe cōplicationē. Deinde rō in mediū allata cur Ariſtoteles gntaꝫ miſtionis huiuſce cōplicationē deductione monſtret quū aliogn poſſet cōuertendo mōſtrare/allata ibidē Theophraſti oſtēſione alia/ſolutaqꝫ inſuper perpulchra dubitatione circa cōiugationē ex maiore inexiſtēte negatiua in parte cū minore vliter cōtingente. Demum actum de miſtis ex neccīa ꝛ cōtingente ꝑmū attulimus modernioꝝ ſniam/ſoluta dubitatiōe de Ariſtotelico ꝓceſſu circa cōplicationes iſtas: dānata etiam ibidem Philoponi atqꝫ alioꝝ quorundā opione volentiū ex maiore neccīa negatiua in ꝑte cuꝫ minore cōtingente vtilē fieri cōplicationē/recitato ſup diuerſo terminoꝝ ordine: quos Phs ad quaſdā refellendas cōiugationes poſuerat. Sed his tot tantiſqꝫ expectis ad reliq̄ ꝑes iā ferēdus eſt: que qm̄ ꝛ faciliora ꝛ clariora etiā ſūt/plani⁹ ꝛ facili⁹ a nobis q̄ꝫ exponēda occurrēt.

¶ Qr figure ſyllogiſmoꝝ ſint tm̄ tres.

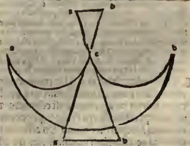
Quod igit ſylli/qui in his ſunt figuris/per vl'es perficiunt ſyllos/qui in pria figura ꝛ in iſtos reducunt/ planū ex dictis: q̄ autē ſimplr oīs ſylls ita ſe hēbit nūc erit manifeſtū: qm̄ mōſtratū fuerit ſyllm oēm ꝑ harū aliquā figurarū effici: neceſſe igit oēm demōſtrationeꝫ atqꝫ oēm ſyllm aut inexīs quippiā aut non inexīs monſtrare: ꝛ hoc aut vl'iter/aut ſm partē. Ampli⁹ aut oſtēſiue aut ex ſuppōne: eius ꝟo qui eſt ex ſuppōne/pars eſt qui per impoſſ'e. Primuꝫ itaqꝫ dicam⁹ de oſtēſiuis: his eni mōſtratis/planū erit ꝛ in his qui ad impoſſibile/ꝛ oīno qui ex ſuppōne. Si igit oporteat/a/de/b/rōcinari/vt inexīs aut nō inexiſtēs/neceſſe eſt accipere aliqd de aliquo.

Si ergo/a/de/b/acceptū fuerit: qd eſt a principio/ſumptū erit: ſin autē de/c: c ꝟo de nullo/ neqꝫ de illo aliud/neqꝫ de/a/alterꝫ/nullus erit ſylls: eo eni q̄ vnū de vno ſit acceptū/nil accidit ex neceſſitate: quare aſſumēda ꝛ altera ꝓpoſitio. Si itaqꝫ/a/de alio fuerit acceptuꝫ/ aut aliud de/a/aut de/c/alterꝫ/eſſe quidē ſyllꝫ nihil ꝓhibet/ad/b/tm̄ nō erit ꝑ accepta: neqꝫ qm̄/c/alteri/ꝛ illud alij/ꝛ hoc alteri nō fuerit

autē ad/b/copulatū/nec ſic erit ad/b/ipſius/a/ ſylls: oīno enim diximus/q̄ nullus vnq̄ erit ſylls alio de alio nō accepto aliquo medio: qd ad vtrūqꝫ ſe hꝫ quodāmodo ꝑdicationibus: ſylls nāqꝫ ſimplr ex ꝓpōnib⁹ eſt: ad hūc ſylls ex ꝓpōnib⁹ ad hoc: ſed impoſſ'e ad b/propoſitionē capere nihil de ipſo aut ꝑdicantes aut negantes/aut iterū ipſius/a/ad/b/ nihil cōe accipiētes: verꝫ de vtroqꝫ ſigillatiꝫ quedā ꝑdicātes aut negātes: quare accipiēdū mediuꝫ aliqd vtrorūqꝫ: qd ꝑdicationes copulabit: ſi quideꝫ erit huius ad hoc ſylls.

Si igit neceſſe qdē eſt accipere ad vtraqꝫ cōmune: hoc autē trifariā cōtingit: aut enim/a/de/c/ꝛ/c/de/b/predicaturos/aut/c/de vtriſqꝫ/aut vtraqꝫ de/c/hec ꝟo ſunt dicte figure: planum ſyllogiſmū oēm neceſſariū fieri per harum aliquā figuraꝝ: eadē eni ratio ꝛ ſi per plura copulat ad/b/eadē nāqꝫ erit figura/ꝛ in mlt'.

Opio q̄rūdā

Propoſitum inquiūt nōnulli Ariſtoteles eſt mōſtrare ꝑncipia quedā ſupra quodāmodo ſuppoſita vel clara ꝛ cōceſſa: ſyllm inquaꝫ oēm in aliqua triū effici figurarum/per tres terminos ac ꝓpōnes binas. ¶ Alij ꝟo quoꝝ ſnie nos quoqꝫ accedimus dicūt Phi intentionē eſſe: figuras ſyllogiſticas tres tm̄ eſſe/neqꝫ ſyllm ratiocinationēue vllam reperiri: que iſtarū alicui figurarū nō addicat. Arguere nāqꝫ figuraꝫ ſyllogiſticā eſſe aut terminoꝝ diſpoſitionē iſtā/ex huius ſcīe ꝑncipijs nō poſſumus. Uerū q̄ tres ſint ratiocina-

Opio alioꝝ ꝛ ipſi⁹ auctoris.

tionū formale & nō plures neqȝ pauciores/ex ꝓcōceſſis ſuppoſitionibus oſtendere vtiqȝ valemus. Hoc igitur & nil aliō hoc in loco intēdit Ariſtoteles:prius tñ admonēs/ ꝙ quēadmodū ineꝑiſtētes oēs/ita neceſſarij cōtingētes ac miſti ad pme vſes reducunt̄. Deinceps propoſitum aggreſſus mōſtrat ſyllm oēm tā predicatiuū ꝙ̄ ſuppoſitoriū per aliquā triū effici figurarū:vtit̄ aūt reſolutorio argumēto ab his/que nobis ſunt notiora/extorſus/ad nature planiora diuidēdo progrediēs hūc in modū:omne qō ratiocinio cōcludi pōt/aut vle eſt aut in parte/& hoc aut affirmatiuū aut negatiuū:iterū aut oſtēſiue mōſtrabit̄/aut ex ſuppōne/hoc eſt aut per cathegoricas aut hypotheticas ꝓpōnes:ſit igit̄ queſitū oſtenſiue monſtrandū/a/b/de quo ſi velimus arguere ꝙ/a/iſſe ipſi/b/aut ꝙ non inſit:nō erit a nobis idē hoc accipiendū ꝙ omne/b/ ſit/a/vl̄ ꝙ nullū/b/ſit/a/ſic eni qō eſt i ꝓncipio peteremꝰ/ & queſitū tanq̄ conceſſuȝ acciperemus:ſi itaqȝ capiamꝰ a/ipſi/c/ieſſe/aut/c/alteri/aut/a/alteri/aut/b/alicui aliȝ. Cō ſimilr̄ nihil monſtrabimꝰ:vnica nāqȝ ꝓpoſitio accepta fuit:ſyllꝰ aūt ex duabus ad minimū cōſtabat ꝓpōnibꝰ: poſitis eni quibuſdā alteꝝ gd a poſitis ex neceſſitate accidebat. Or ſi nō vnā ſed binas aſſumamus ꝓpōnes/vt a/de/c/& c/de alio quopiā/aut de/a/aliud:& ita deinceps/ nō coaptemus aūt eas ad/b/ſyllm quidē faciemus non ad ꝓpoſitū tñ:opȝ itaqȝ ſi monſtrādū ſit/a/ineſſe aut nō ineſſe ipſi/b/ cōmunē aliquē terminū accipere:qui copulet̄ ad/b/quiqȝ aut de hoc predicet̄/illi ꝟo ſubijciat̄/aut de vtriſqȝ predicet̄/aut vtriſqȝ ſubijciat̄:& ita tres ꝓdicte efficient̄ figure:ꝙ ſi Galenū ſecutus quartā addideris:in qua medius de maiore ꝓdicet̄ & minori ſubijciat̄ nec propoſitū cōcludes nec rem ex nāe diſpōne feceris. Ex hoc itaqȝ planū ſyllm oēm predicatiuū ad aliquam triū reduci figurarū:qō quū ita ſit nō hi ſolū/ſed & hypothetici his addicent̄ formulis:quū & ipſi predicatiuo ad ꝓmā monſtrandā hypotheſin egeant ſyllo:ſi igit̄ neceſſū acceptā ſuppoſitionē cathegorico firmari ſyllo:& oīs cathegoricus ad vnā reuocat̄ triū figurarūȝ:merito inquit ſuppoſitorias quoqȝ rōcinatiōes in has tres figuras recidere. Ceterū qm̄ Ariſtoteles pauca admodū de hypotheticis pertractauit ſyllis:operepreciū facturus ero/quo facilius que ad cōtextū attinent intelligant̄/ſi prolixius cū bona legentiū venia digreſſus in ſumma breuibꝰ horū legē atqȝ ordineȝ cōplexus fuero. Or eniȝ ꝑhs adeo pauca de his in mediū attulerit/varij varia dicūt:nōnulli eni cām extitiſſe perhibent ꝓpterea ꝙ & imꝑfecti ſūt & adiumenti indigent cathegoricoꝝ/alij qm̄ non forma ſed mā tñ differt ab oſtēſiuis/gdā ꝙ aut nihil mōſtrāt:aut ſi ꝗ faciūt ex vi ꝓdicatiui faciūt ſylli. Alij ꝟo qm̄ nō ad ꝓoꝝ/ſȝ topicoꝝ hic liber attineat:ibi eni de ꝯſtitis ac ſuppoſitorijs ſyllis agendū omiſiſſe ꝑhm autumant. Nos autem que vtilia hac in mā forent/oīa iſto in volumine pertractata fuiſſe dicimus:que ꝟo nō ita ad oſtenſiuū facerent ſyllm ex parte in libro de interpretatione diſputata fuiſſe/ex parte aūt ad librū relecta topicoꝝ. Sed quo facilius iſta poſſimus intelligere:que de cōditionalibꝰ vel ſuppoſitorijs dici cōſueuere ſyllis/in mediū afferā:verū qa aliter ſtoici/aliter peripatetici ſup his ſmonē fecere: gd vtriqȝ dixerit adducā. Stoici itaqȝ hūc in modū de iſtis ediſſerebāt:ac vt altius paulo exordiar ꝓloquiū ſeu dignitatē vel vt ipſi aſſerunt ἀξίωμα hunc in modū definiebāt. Dignitas eſt qō negatiuuȝ aut affirmatiuum quātū in ſeipſo eſt. Hāc ꝑtiebant in ſimplicē ac nō ſimplicē:ac ſimplex quidē ꝓloquiū diuidebant in enūtiatiuū/negatiuū/priuatiuū/predicatiuū/atqȝ indefinitum: nō ſimplex aūt ſecabāt in coaptatū ſeu cōiunctū/adiunctū/cōplicitū/diſiunctū/cauſale/a maiori & a minori. Hec illi vocabāt συνημμένον. παρασυνημμένον συμπεπλεγμένον διεζευγμένον αἰτιῶδες. Iterū addebāt alias ꝓloquioꝝ diās/probabile/poſſibile/ipoſſe/neceſſuȝ/ rōnabile:qō illi εὔλογον. Coniunctū itaqȝ vocabant vt breuibus agam qō/ſi/coniunctionē hēt appoſitā/puta ſi dies eſt/lux eſt. Adiunctū qō ꝯiunctionē/poſtq̄/retineret/veluti poſtq̄ dies eſt/lux eſt. Cōplicitū qō copulatiua ꝯiungeret̄/quēadmodū & dies eſt & lux eſt. Diſiunctū/quā nos diſiunctiuaȝ vocamus/puta aut dies eſt aut nox:cauſale/qō cauſalē hēt cōiunctionē/vt quia dies eſt lux eſt. Verūenimuero ex hoc genus profatis atqȝ ꝓloquijs argumēta ea fieri dicebāt:que rōnes/modos/ac vt ita dicā moderationes nuncupant. Ratio nāqȝ quaȝ illi λόγον vocabant/conſtabat ex accepto vel acceptis & aſſumpto atqȝ illatione:puta ſi dies eſt/lux eſt/ſed dies eſt/lux ergo eſt:tota eni ꝓma ꝓpoſitio/quaȝ nos cōditionalē appellamꝰ/ſi dies ē/lux eſt/ λῆμμα ſiue τροπικόν hoc eſt acceptū ſeu cōuerſiuū apud eos nūcupabat̄:acceptū quidē/qm̄ tanq̄ confeſſum accipiebat̄. Cōuerſiuuȝ aūt ꝓpterea ꝙ in ipſa ex ante ad ꝯſequēs ꝯuerteremur: ans nāqȝ ſeu ἡγούμενον appellabat̄ prior cōuerſiui pars/ puta dies eſt:cōſequēs ꝟo ſiue vt illi dicebāt λῆγον hoc eſt deſinens/ſecunda pars vocabat̄:puta/lux eſt:qō ꝟo iterū ponebat̄/ſed dies eſt/hoc illi πρόσληψιν hoc eſt aſſumptionē nūcupabant:qō aūt vltimū addebant/hoc illationē ſeu ἐπιφορὰν notabāt. Et ita rationē ac rōnis partes diſpoſuere. Modū ꝟo ſeu τρόπον volebant qō ratio quidē explicita nō eſſet/hēt tñ rōnis modū quendā/puta ſi primū eſt & ſcōm/atqui ꝓmū/eſt ergo & ſcōm. Moderatio aūt quā illi λογότροπον nuncupabāt/que ex vtriſqȝ predictis cōſtituebat̄:puta ſi ſunt liberi/aīa eſt imortalis:atqui primū/igit̄ & ſcōm. Hoc ꝟo genus argumentoꝝ adinuentū fuit/nō qa re ab rōne differret:verū ne aſſumptionē longā ac cōcluſionē proferre coacti pluribus fortaſſe/q̄ opus eēt/ageremus. Rationū preterea alias ἀπεράντους,περαντικοὺς alias/hoc eſt nō cōcluſorias/cōcluſoriaſqȝ vocitabāt:& cōcluſoriarū nonnullas ἀσυλλογίστους alias cū genere equiuocas cōcluſorias appellabāt. Ceterū rōnes quas ipſi demōſtratiuas ſeu ἀποδεικτικὰς nuncupabāt apud Cryſippū ſolenſem qnqȝ mūō tradite ſunt. ꝑria ex cōiuncto & ante deſinens ſeu ꝯñs inferēs puta ſi primū/& ſcōm/ſed ꝓmū ergo & ſcōm. Scōa ex cōiuncto & cōſequentis oppoſito/ antis inferens oppoſitū:veluti/ſi mūdus eſt ſemp/mundus eſt igenitus/ſed eſt genitus:nō igit̄ eſt ſemp. Tertia que ex negatione cōplicita/& vno eoꝝ que in cōplicito ponunt̄/reliq cōcludit oppoſitū/vt nō diſputat in lyceo & in varia porticu ꝑlato/ſed diſputat in lyceo/non ergo in varia porticu. Quarta ex diſiuncto & parte diſiuncti/ oppoſitū inferens reliquū:puta aut eſt corporeus intellectus aut icorporeus:atqui eſt icorporeus:nō ergo corporeus. Quinta ex diſiuncto & oppoſito partis diſiuncti reliquā partē ꝯcludens/vt vel plures ſunt mundi vel vnus tñ/ ſed nō eſt vnus/ergo plures. Hec ſtoici in ſumma de hypotheticis ſeu cōditionalibus diſſeruere & vt ſimplr̄ proferā de omni diſſerendi ac diſputādi rōne/ſȝ cōplures quoqȝ alias diſputandi tendiculas ac cauillationes adiecere:veluti ꝗs ἀπόρους,ἐγκεκαλυμμένους,διαλεληθότας,σωρείτας,κερατίδας,οὔτινας ψευδομένους,καὶ ἀληθεύοντας ἀποφάσκοντας,θερίζοντας,κροκοδειλίτας hoc eſt dubios/cōtectos latentes/ ceruatos/cornutos/nullos/ mentientes ac veros/negantes/metentes/crocodilitas/ſermones vocant: ſed qm̄ hi parū ad rem nr̄aȝ attinēt:ꝓpterea omittēdos eos cen

Quare Ariſ. pauca d ſyllis hypotheticis tractauerit in hoc libro.

Stoicoꝝ opinio de ſyllis hypotheticis

Quid Stoici cōiunctū adiunctum complicitūqȝ vocauerunt.

Quid rōnem & modū vocauerit ſtoici.

Quid mod° apud ſtoicos

Quid moderatio.

Que rōnum ſpēs apd ſtoicos.

Quinqȝ demōſtratiuarū rationū ſpēs apud ſtoicos

ſui:ne forte icaſſuꝫ nr̄a excreſcẽt oẽo. ¶ Quid igit̃ peri/
patetici ſup his ediſſeruerit mox dicẽdū a nobis eſt:iſti
itaq; ⁊ Ariſto. ſocij cū ſtoicis ꝓoẽ cõditionalis ptez añs
vocãt:qȝ ꝟo illi deſinẽs/hi ἑπόμενον ſeu cõſequẽs ap/
pellant:qȝqȝ cõuerſiuū dicebãt/ συνημένον hoc eſt ꝯne
xum ſeu copꝛtatū ⁊ cõiunctū nuncupant:aſſumptionem
μετάληψιν.i.tranſumptionẽ/ac demuȝ illationẽ συμ/
πέρασμα,hoc eſt ꝯnez nolantes. ¶ Hypotheticos ꝟo
ſeu ꝯditionales ac ſuppoſitorios ſyll'os hunc in modum
ptitunt̃ dicẽtes. Suppoſitoriorū alios ex toto eẽ ſuppoſi
torios:alios aiunt nõ ex toto quos ⁊ miſtos ex hypothe/
tica ⁊ oſtẽſiua ꝓpõne antiquiores vocant. Ita eñi Phi/
loponus diuidit:ac ſuppoſitorioꝝ ex toto:qui aſſumptū
nullū hñt ſed ex añtibus ⁊ ꝯſequẽtib⁹ ꝯclõnẽ faciūt:alij
monſtrant quo exiſte qd eſt:veluti ſi deus eſt iuſtus/aĩe
puniunt̃ apud inferos/ſi hoc/aĩa eſt imortalis:ſi igit̃ de⁹
eſt iuſtus/aĩa eſt imortalis:alij quo exiſte quid nõ eſt:vt
ſi aĩa per ſe mouet̃/nunq̄ quieſcet/ſi nūq̄ quieſcet nõ eſt
mortalis:ſi itaq; anima per ſe mouetur non eſt mortalis
alij quo non exiſtẽte quid eſt/vt ſi non eſt dies/eſt nox/
ſi eſt nox ſol eſt ſub terra/ergo ſi non eſt dies/ſol eſt ſub
terra. Alij quo non exiſtente/quid non eſt/puta ſi medi/
cina ad egritudinẽ nõ eſt vna/nõ eſt vnū a quo egrotat/
ſi nõ eſt vnū a quo egrotat/homo nõ eſt ſimplex:ergo ſi
medicina nõ eſt vna/homo nõ eſt ſimplex. ¶ Hi itaq;
ſunt/quos antiqui vocabãt ex toto ſuppoſitorios aut ſyl
logiſmos ꝑ tria:ex toto quidẽ ſuppoſitorios ꝓpterea/q
oẽs ꝓpõnes in ipſis accepte/erãt ſuppoſitorie ⁊ cõditio/
nales:per tria ꝟo quia ad minus tribus claudunt̃ ſuppo
ſitionib⁹. Alulidas aūt Roſadis iſtos vocat in potentia
predicatiuos/qꝛ facillime ad predicatiuos reducuntur:
veluti/ſi hõ eſt/aĩal eſt/ſi eſt aĩal eſt ſenſibile/ergo ſi eſt
hõ/eſt ſenſibile.ac ſi diceret/oĩs hõ aĩal/omne aĩal ſenſi/
bile/ergo oĩs hõ ſenſibile. Hos etiã moderniores nūcu/
pant a ꝑmo añte ad vltimū ꝯſequẽs:⁊ fortaſſe nõ iniu
ria:nãq; ⁊ iſtã proceſſus nãm retinent/vt a ꝑmo añte in
vltimū ꝯſequẽs deueniant. ¶ Qui ꝟo nõ ex toto ſuppo
ſitorij ſunt ſecant̃ in modos qnq; /quẽadmoduȝ Philo/
ponus Alexãdreus ⁊ Abumaçar Alpharabius in quar/
todecimo capite libri de ſyll'o referunt. Primus a põne
añtis ad poſitionẽ cõſequẽtis/vt ſi luna deficit/eſt pleni/
luniū/ſed deficit/ergo pleniluniū. Scḋs a deſtructo ꝯſe/
quẽte ad añs deſtruendū/ſi eſt homo/eſt aĩal/ſed nõ eſt
aĩal:neq; igit̃ hõ:⁊ hi quidẽ cõiuncti nuncupant̃/qꝛ ex
cõiuncta arguunt ꝯditionali:quã maiorẽ vocat Abuma/
çar/cū añtis poſitione vel ꝯſequẽtis deſtructione:quam
minorẽ appellat ad aliquã inferendã ꝯclõnẽ. Sortiunt̃
aūt apud antiquos denolationes iſtas/vt hic ſcḋs/ille pri
mus hypotheticoꝝ nūcupet̃. Uerū inquit Nicephorus
nõ ob hoc debem⁹ exiſtimare añs aut ꝯſequẽs affirma/
tiua ſemꝑ eſſe capiẽda. Poſſum⁹ eñi aut vtraq; capere
affirmatiua/aut ambo negatiua/aut añs affirmatiuū cuȝ
negatiuo cõſequẽte/vel ecõuerſo:puta ſi nõ eſt aĩal/non
eſt hõ/ſed nõ eſt aĩal/neq; igit̃ homo:hic eñi a poſitione
arguimus añtis. Rurſus ſi nõ eſt aĩal/non eſt homo/ſed
eſt hõ/ergo ⁊ aĩal a deſtructione ꝯñtis ad añs deſtruen/
dū. Iterū ſi dies eſt/nox nõ eſt/ſed dies eſt nox igit̃ non
eſt:a poſitione affirmatiui añtis ad ponendū negatiuum
ꝯſequẽs. Preterea ſi vnū qd eſſet hõ/nõ doleret/ſed do/
let/ergo nõ eſt vnū/a deſtructo ꝯſequẽte ad añs deſtruẽ
dū. Rurſus ex negatiuo añte ⁊ ꝯſequẽte affirmatiuo pri
mus modus/ſi nõ eſt dies/ſol eſt ſub terra/ſȝ nõ eſt dies/
ſol igit̃ ſub terra. Scḋs/ſi hõ nõ eſſet cõpoſitus ſimplex
eſſet eius medicina:ſed nõ eſt ſimplex eius medicina/eſt
igit̃ cõpoſitus:⁊ hoc eſt qḋ diuus Seuerinus in libro de

Quid peripatetici de ſyllo hypotheticis ſenſerint.

Diuiſio hypotheticorum ſylloꝝ ſm peripateticos.

Quid ſylli ex toto ſuppoſitorij:⁊ ꝑ tria.

Alulidas roſadis dicatur.

Qui ſint hypothetici non ex toto ſuppoſitorij.

Primus ⁊ ſecundus hypothetici.

Nicephorus

Diuus Boetius ꝯditiona

hypothetico ſyll'o aſſerebat:cõditionales ꝓpõnes cõne/
xas quadrifariã variari/ſiue ſm accñs forẽt/ſiue ſm ꝯſe
quentiã:ſm accidẽs dico/quū añs nullã hȝ ad cõſequẽs
neceſſitudinẽ/vt ſi ignis eſt calidus/celū eſt rotun/
dū. Scḋm ꝟo ꝯſequẽtiã/quū aut ꝯſequẽs eſſentiã cõſti/
tuit añtis/veluti/ſi eſt hõ/eſt aĩal:aut añs eſt cã ꝯſequen/
tis/vt ſi terra iterponit̃ ex diametro luna deficit. Et hec
de ꝑmo ac ſcḋo hypotheticoꝝ:quos ex cõnexo argui di/
cimus. ¶ Qui ꝟo nõ ex ꝯnexo ſed ex diſiuncto mõſtra
tionẽ faciūt/trifariã ſecant̃:nãq; diſiunctū cõſtat aut ex
partibus ꝑfecte oppoſitis puta imediate ꝯrijs vel ꝯtra/
dictorijs/aut ex partibus nõ ꝑfecte oppoſitis/quẽadmo
dū ex mediate ꝯrijs aut diſperatis:diſperata voco que a
ſe inuicẽ ſeiūgunt̃ nulla tñ oppõne repugnãt/veluti hõ/
equus/lapis. Si itaq; diſiunctū ex mediate cõſtiterit cõ
trarijs mediate hñtibus idefinita/vel etiã ex diſperatis.
Tertius hypotheticoꝝ ꝯſtruit̃ ex põne partis vnius re/
liquas oẽs perimens/puta coruus nõ eſt albus ⁊ niger ⁊
rubeus ⁊ ſic deinceps/ſed eſt niger/nõ itaq; albus neq;
rubeus:vel ſocrates nõ eſt hõ ⁊ equus ⁊ leo ⁊ ſic ꝓcedẽ/
do/ſed eſt hõ:nõ igit̃ equus aut leo. Uel hunc in modū/
Dionyſius nõ eſt ſyracuſis ⁊ corinthi/ſȝ eſt corinthi/non
igit̃ ſyracuſis. ¶ Hūc itaq; ſuppoſitorioꝝ modū nõnul
li/quẽadmodū Nicephorus ac Ioãnes grãmaticus ter/
tiū poſuere:Abumaçar tñ Alpharabius vltimū huic lo/
cū aſcripſit addens modū iſtū ab antiqs appellatū fuiſ/
ſe partẽ incipientẽ a negatione ⁊ deſinentẽ in negationẽ:
hoc etiã cõfirmat aphrodiſienſis Alexãder. Quocunq;
tñ res ſe hẽat in cõi oĩum eſt vſu/vt tertius hypothetico/
rū nūcupet̃. Si ꝟo oppoſita diſiuncti aut imediata ſint/
aut media definita retinẽtia. Quartus hypotheticoꝝ cõ/
ſtituit̃ a poſitione vnius/ad deſtructionẽ alioꝝ/puta de/
narius aut par aut impar/ſed par:ergo nõ impar:diame
ter aut eſt lateri equalis aut maior aut minor/ſed maior/
nõ igit̃ aut equalis aut minor. Quintus aūt hypothetico
rū eſt/quū in eiſdem oppoſitis ab vnius deſtructione ad
alterius aut alioꝝ poſitionẽ arguimus/puta mūdus aut
genitus aut igenitus/ſed nõ genitus/ergo igenitus. Iterū
baſis equicruris aut equalis lateri aut maior aut minor:
ſed nõ equalis/igit̃ maior ſeu minor:⁊ tunc inquit Abu/
maçar oppoſitū alicuius qḋ in diſiuncto fuerit/ponẽtes
reliquū aut reliqua ſemꝑ poterimus ꝯcludere:quouſq;
ad vnū determinatū venerimus:puta ſed nõ eſt maior/
ergo minor. ¶ Sunt itaq; hypotheticoꝝ nõ ex toto ſpe
cies ſeu partes/vt alij dicūt/qnq;. Primus hypothetico/
rū/ſcḋs/tertius/quartus ac qntus:⁊ ad hos reducunt̃ oẽs
alij quicūq; extiterint cõditionales/ſeu ſimplices/ſeu cõ
poſiti/ſiue medij. ¶ Cicero tñ in topicis ſuis ad Treba/
tiū nõ qnq;/ſed ſeptẽ eos facit.ꝑmū a põne añtis ad po/
ſitionẽ ꝯſequẽtis. Scḋm a deſtructione ꝯñtis ad añs de/
ſtruendū. Tertiū ꝟo/vt ipſi⁹ q̄ſi ꝟbis vtar/quū aliqua
cõiuncta negant̃ ⁊ his alia negatio rurſus adiungit̃/⁊ ex
his ꝑmū ſumit̃/vt qḋ relinquit̃ tollẽdū ſit/veluti in exẽ/
plo/nõ ſi dies eſt/lux nõ eſt/atqui dies eſt/lux igit̃ eſt. vl
aliter/nõ ſi lux nõ eſt/dies eſt/atqui lux non eſt/dies igit̃
nõ eſt. Aut aliter/nõ ſi dies nõ eſt/nox non eſt/atqui dies
nõ eſt/nox igit̃ eſt. Uel itez aliter.nõ ſi dies eſt nox eſt/
atqui dies eſt/nox igit̃ nõ eſt. Uel rurſus aliter.nõ ſi vi/
gilat ſtertit/atqui vigilat/nõ ergo ſtertit. Quartū aūt vo
cat a diſiunctiua cū poſitione ꝑoris ad deſtruẽdū poſte/
rius. Quintū ꝟo ab vni⁹ deſtructiõe ad ponẽdū reliquū
aut reliqua. Sextū aūt vocat/quẽ nos ſupra tertiū dixi/
mus. Septimū ꝟo q̄ſi ſextū couerſuȝ:quū videlȝ ꝯrijs
aut repugnãtib⁹ negatio ꝓponit̃ ⁊ copulatarū cõiunctio/
nes adiungunt̃ ⁊ aufert̃/id/qḋ ꝓcedit/vt ponat̃/id/quod

Propones ꝯditionalem variari.

Sylli hypothetici ex diſiuncto trifariã diuiduntur.

Terti⁹ hypotheticorum vt aut Nicephorus Abumaçar Alpharabius.

4⁹ hypotheticorum.

5⁹ hypotheticorum.

Spẽs hypotheticoꝝ non ex toto ſunt quinq;.

Cicero in topicis ſeptẽ ponit ſylloꝝ hypotheticorum ſpecies.

cōſequit̄ / puta in exēplo / nō ⁊ dies eſt ⁊ nox eſt: ergo dies nō eſt: nox igit̄ eſt: atq; hi quidē ſeptē ſunt modi: quos in topicis Cicero explicuit: quinq; tñ nři magis in vſu ſunt tum q̄ a euidentiorē faciunt cōcluſionē: tum vero q̄ ⁊ alij duo / quos alij addūt iſtoꝝ quodāmodo nām ſapiūt ⁊ ad hos reducunt̄. ℂ Sciū tñ dignū / q̄ poſſemus quartā ac quintā ex negatiua cōplicatione pferre / puta denari⁹ nō ⁊ par ⁊ impar / ſed par: ergo nō impar. itē mūdus nō ⁊ genitus ⁊ ingenitus: ſed nō genitus: igit̄ ingenitus: poſſumus itaq; ⁊ ſic facere: ſatius tñ ēm pdictos modos monſtrationē afferret. ℂ Cetez videmus deinceps / q̄uo qui per impoſſe argumẽt pars ſint hypotheticoꝝ / quemadmodū ipſe dicit in cōtextu: dicimus itaq; ppterea q̄ ſylls ois per impoſſe duobus cōcluditur hypotheticis: ⁊ vno predicatiuo: ſed nō ois hypotheticus ſylls mōſtrat quippiā per impoſſe: ob hoc per impoſſe ſyllos partē eē hypotheticoꝝ: puta in exēplo / ſit monſtrandū q̄ ois hō ſenſibilis: ita arguemus per qntū ſuppoſitorioꝝ / aut ois hō ſenſibilis aut nō ois hō ſenſibilis: ſed falſum eſt non oēm hoiē ſenſibilē eſſe / ergo ois hō ſenſibilis: mōſtrat̄ aſſumptū per ſcdm hypotheticoꝝ: ſi eni nō ois hō ſenſibilis eēt / ſequeret̄ nō oē aial ſenſibile eſſe: ſed hoc falſū: igit̄ ⁊ añs. Deinde arguimus aſſumptū per cathegoricū ac oſtenſiuū ſyllm ſi ignotū extiterit / ſi vero notū fuerit ad pmariū queſitū retrocedim⁹. Et hec de ſuppoſitorijs in ſūma dicta ſufficiant: plura nāq; adhuc alia circa mām iſtā declaranda ſuperſunt: ſed iſta inferius elucidabunt̄. Ad cōtextus ſeriē enarrandā reuertamur. [Per vles.] Cōtextus iſte quēadmodū ⁊ Alexāder interpretat̄ bifariā pōt exponi: aut eni legendū eſt per vles ſyllos ita q̄ ſenſus ſit: ſyllos oēs perfici per duos ſyllos vles: qui in pma ſunt figura: hoc eni ⁊ ſupra diximus: aut vlr per ſyllogiſmos / qui in pma: vt intelligamus ſyllos oēs tā ſcde q̄ tertie vlter perfici p eos / qui in pma ſunt: in hunc eni ſenſum atteſtante Alexādro cōtextus trahi pōt: ὅτι μὲν οὖν ἐν τούτοις τοῖς σχήμασι συλλογισμοὶ τελειοῦνται διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμῶν. ⁊ hoc exponens Alexander inquit τελειοῦνται δὲ καθόλου, διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογισμῶν. [Q aūt ſimplr ois.] hoc eſt ſeu cathegoricus ſeu hypotheticus. [neceſſe igit̄.] hinc exorditur propoſitā demōſtrationē: eſt aūt argnēdi modus iſte reſolutorius ex queſito poſito ppōnes inquirēs. [Demōſtrationē.] Latius inquit Alexāder vſus eſt demōſtrationis noie p quacūq; oſtenſione ac ſyllo. Poſſemus aūt ⁊ pſſiue accipere / et ideo additū dicē / atq; oēm ſyllm. [Aut oſtēſiue.] hoc eſt cathegoricē: quos eni nos vocam⁹ cathegoricos / antiqui ⁊ Ariſtoteles oſtēſiuos vocāt tanq̄ ex nulla ſuppoſitione / ſed ex directo ⁊ indidē ppoſitū mōſtrantes: cathegoricū vero appellant / qd affirmatiuū dicimus: verū hec ⁊ ſupra dixeram⁹. [His eni mōſtratis.] ſi quidē ſuppoſitorius ois indiget oſtēſiui alicuius: ⁊ oſtēſiuus ois p aliquā triū figurarū cōcludit̄. [C / vero de nullo.] vt fiat pma figura. [neq; de illo alib.] vt efficiat̄ tertia. [neq; de a / alterū.] vt rurſus pma prodeat figura. differt aūt a ſuperi / qm̄ ſupra accipiebamus / c / tanq̄ mediū: hic aūt / a / pro medio ſumptū eſt. Deeſt aūt inquit Alexāder / neq; / a / de alio: vt ſcda quoq; innuat̄ figura: fortaſſe aūt hoc de induſtria omiſit Ph̄s: qm̄ ſcde ppriū eſt negatiuas: nō autē affirmatiuas cōſtruere ↄnes. [accidit ex neceſſitate.] hoc eſt fit ſylls: erat eni ſylls ratio / in qua poſitis quibuſdā / nō ſūt poſito quodā. [Si itaq; / a / de alio.] Hoc in loco ſcdā expreſſit figurā. ſi eni / a / de / c / ac de alio quopiā predicet̄ nimirū ſcda aſtruet̄ figura. [aut aliud de / a.] vt ſit pma figura. [aut de / c / alterū.] vt tertia conſtruat̄. vbiq;

autē / a / medius terminus accipit̄ / ⁊ / c / minor. [nec ſic erit ad / b.] ⁊ ſi etiā inquit plures ppōnes ſibi inuicē coaptemus: nulla aūt ad b / terminet̄ / nunq̄ ↄſtruemus / b / eē / a. [Quodāmodo pdicationib⁹.] q̄ a aut de vtriſq; pdicet̄ / aut vtriſq; ſubijciat̄ / aut de hoc pdicet̄ illi vero ſubijciat̄. ⁊ h aut affirmatiue aut negatiue. [Sylls nāq; ſimplr.] ſenſus eſt: ſimplr ſylls ois per ppōnes claudit̄. Si vero velimus de aliquo determinato quippiā mōſtrare: puta de aia q̄ ſemꝑ moueat̄ / aut q̄ incorporea / aut q̄ vna in oibus: ops ppōnes acceptas coaptari ⁊ cōiungi ad aiā: aliogn nō faciemus ad eā ſyllm. Sin aūt ↄcludendū ſit aiam eſſe imortalē: opus erit ppōnes copulari ⁊ ad aiā tanq̄ ſubm ⁊ ad imortale tanq̄ queſitū: quū eni dicim⁹ / qd ſemꝑ mouet̄ eſt imortale / aia ſemꝑ mouet̄ / aia igitur imortalis: ppōnes ⁊ ad imortale ⁊ ad aiam pertingunt. ℂ Sed dubitat Philoponus inquiens ſuperfluū atq; abſurdū extitiſſe dicere ſyllm ad hoc fieri ex ppōnib⁹ / que ad hoc: quū ois ſylls huius ſit ad hoc / ideſt determinati ad determinatū. ℂ Dicūt nōnulli verū quidē eſſe ſyllm oēm rōcinari aliquid de aliquo / nō tñ determinatū de determinato / puta ſi pponamus aliqd de aia monſtrandū / qdcunq; illud fuerit / dicemur de aliquo ſimplr rationē cōſtruere / nō aūt aliqd de aliquo determinatū monſtrare: quū nō magis oſtendamus ipſā imortalē / q̄ ſimplicē / q̄ incorporeā. Alij dicunt de aliquo ſimplr fieri ſyllm / quū querat̄ an ſit an nō ſit ſimplr: aliqd autē de aliquo mōſtrari: quū arguim⁹ an ſit hoc / vel hoc: niſi fortaſſe quiſpiā inſtaret inquiēs ⁊ in illis aliqd de aliquo mōſtrari: eſſe nāq; de aia ipſa arguimus. Melior itaq; eſt reſpōſio prior. [Sigillatim.] per ſe ac ſeorſum nō cōtingētes ad vtroſq; terminos ſubm inquā ac predicatū queſiti. [Hoc autē trifariā.] ex hoc planū quartā figurā: quā Galenus ac moderniorꝫ nōnulli ponebāt / nō eē ēm naturalē decurſū ac ratiocīniū. [Eadē eni ratio.] Cōſilr inquit eueniet ⁊ ſi nō per duas tñ ppōnes / ſed per plēs cōcludat̄ sylls: hoc aūt fit qn̄ ppōnes monſtratione indigeant: puta ſit arguendū / q̄ voluptas nō bonū: fiat ſylls hunc in modū: voluptas eſt impfectū / nullū imperfectū bonū / voluptas igit̄ nō bona: deide monſtret̄ minor / ois motus imperfectū / voluptas motus / voluptas itaq; imperfectū: deinde ⁊ maior arguat̄ / qd alicuius idiget aut a ppria decidit pfectione nō eſt bonū: impfectū eſt tale: nō igit̄ eſt bonū. Planum itaq; ppoſitiones oēs: que in his ſunt ſyllogiſmis ad voluptatē ⁊ bonū copulari tanq̄ ſubiectum ac queſitum primarium.

ℂ Q igit̄ oſtenſiui oēs cōcludunt̄ per predictas figuras / manifeſtū: q̄ aūt ⁊ qui ad impoſſibile planū erit per hec: oēs eni per impoſſe cōcludentes / falſum quidē rōcinant̄: qd aūt a principio ex ſuppōne mōſtrant: quū impoſſibile aliquid accidat cōtradictione poſita: vt q̄ diameter incōmenſurabilis eo q̄ imparia equalia paribus fiunt ſi fuerit poſita cōmenſurabilis: equalia igit̄ fieri imparia / paribus ratiocinat̄: diametrū vero incōmenſurabilē eſſe / ex ſuppoſitione monſtrat: qm̄ falſū accidit ppter ↄtradictionē: hoc eni erat p impoſſibile rōcinari / aliqd mōſtrare impoſſe ppter ſuppoſitionē / que ex pricipio: quare qm̄ falſi ſylls fit oſtēſiuus in his / que ad impoſſe deducunt̄: oſtēſiuos aūt prius diximus / q̄ per

Modo ſylli ad impoſſe ſint pe hypotheticoꝝ

Duplex expōſitio de mente Alexandri.

Expō Alex.

Dub⁹ Philoponi.

Solutio

Correlariū 3 Galenum de 4ta figura.

bas ↄcludunt figuras: manifeſtū ꝙ ꝑ ipoſſe ſyllm̄ per has triū figuras: ↄſimilr̄ ꝛ alij oēs/ qui ex ſuppoſitione: in oibus eni ſyllis qdez fit ad trāſumptū: qḋ aūt ex principio cōcludit per ↄfeſſionē aut aliquā aliā ſuppōnē: ꝙ ſi hoc verū/ oēm demōſtrationē ꝛ oēm ſyllm̄ neceſſe fieri per tres predictas figuras.

¶ Planū inquit ex ſupra relatis ſyllm̄ oēm cathegoricū atqꝫ oſtenſiuū per aliquā triū figuraꝝ cōcludi: ſed ex ſequentib⁹ fiet etiā manifeſtuꝫ eos qui ſunt per ipoſſe/ per eaſdē tres pfici figuras: quādoqdez in oī ſyllo per ipoſſe primum oſtēſiua rōcinatione: qua falſitꝫ atqꝫ impoſſibile cōcludimus: primariū vo queſitū ac proiectū ſuppoſitorio oſtēdimus ſyllo: quēadmodū in exēplo. ſit queſitum deductione monſtrandū motuꝫ nō fieri in vacuo: ſi enīꝫ eſſet/ tūc grauiora ꝛ leuiora equalr̄ mouerent: qḋ eſt falſum ac impoſſe: hoc aūt ſequi rōcinio monſtramus oſtēſiuo puta: in quo nihil diuidit a motis/ in hoc neceſſe oia equalr̄ moueri: ſed i vacuo nihil eſt/ qḋ a motis diuidat: in vacuo itaqꝫ oia equalr̄ mouebunt: deinde hoc deſtructo reuertimur ad ans deſtruēdū motū/ videlꝫ in vacuo fieri.

Exēplū mathematicū de ſyllo ad impoſſibile.

[Diameter icōmenſurabilis.] affert exēplū mathematicū ad declarādū quonā pacto deductio ad impoſſe ꝑ tres ſupra relatas efficiat figuras: eſt aūt deductio hec: diameter aut eſt cōmēſurabilis coſte aut icōmēſurabil: ſꝫ nō eſt cōmēſurabil: ꝑ icōmēſurabilis: qḋ nō ſit cōmēſurabilis monſtrat ꝑ ſcōm hypotheticoꝝ h̄ pacto/ ſi eēt cōmēſurabilis/ ipaṛia parib⁹ eq̄lia forent: ſed h̄ fieri nequit: ergo neqꝫ illud: hoc aūt ipoſſe eſſe aut aſſumit tāq̄ planū ꝛ cōfeſſum/ aut ſyllo monſtrat oſtenſiuo: ꝛ deductio quidē hunc in modū ſit.

Nota pro declaratione h⁹ exēpli mathematici diameter eſt coſte icōmēſurabil.

¶ Ut aūt facilius que dicūtur intelligi poſſint/ nōnulla ꝑnotāda hoc in loco ſūt: ac ꝑmo qd ꝑ diametrū incōmenſurabileꝫ eſſe ſignificet/ moꝝ ꝛ demōſtratio ac deductio erigēda: quū itaqꝫ diametrum incōmenſurabilē dicimus/ nō poſſe dicimus menſuram quāpiā iueniri: que ꝛ coſtā ꝛ diametrū metiat: quemadmodū eni Euclides megarēſis in 10° inqt elītoꝝ cōmunicantes ſeu cōmenſurabiles quātitates nuncupant: q̄s vna cōis quātitas metit: incōmēſurabiles vo q̄s nulla: puta magnitudo triginta pedū cōmēſurabilis eſſe dicit cū magnitudine qndecim pedū. Cōem eni hñt menſurā qnqꝫ pedū magnitudinē: que aliquoties ſumpta vtrāqꝫ reddet: nā ter qnqꝫ qndeciꝫ: ꝛ ſexies qnqꝫ triginta faciūt.

Que ſint q̄titates nō cōmēſurabiles.

Porro cōmenſurabiliū alie potētia tm̄ cōmenſurabiles ſunt/ alie potētia ꝛ lōgitudine: ac lōgitudine quidē cōmēſurabiles ſunt: quibus cōis fuerit vna quātitas metiens/ habuerit qꝫ vna ad alterā rationē/ quā numerus ad numeꝝ: ꝛ ab ipſis q̄drata/ quā q̄dratus numer⁹ ad q̄dratū numerū.

Diuiſio quātitatū cōmenſurabilium.

Quadratū numerū voco/ qui ex ſuppſius in ſeipſum ducta perficit/ quēadmodū bis duo/ ter tria/ q̄ter quattuor. Potētia vo tm̄ cōmēſurabiles appellant: que in nulla quidē cōi mēſura ↄueniūt: quadrata tm̄ ab ipſis formata rationē hñt: quā numerus ad numerū/ puta duplam aut aliā quāpiā nō aūt quā quadratus numer⁹ ad quadratū numerū.

Numerus q̄dratus qd ſit.

His explicitis dicamus qd diameter qdue quadratū ſit ac deinceps/ quō ↄclō ꝓpoſita ſit intelligenda. Quadratū itaqꝫ eſt figura plana equis laterib⁹ ac rectis cōtenta angulis.

Quadratum quid ſit.

Diameter vo quadrati nuncupat linea ab oppoſito in oppoſitū deducta angulū/ quadratū ſecans in duos equales triāgulos: vbi ſcias/ quemadmodū ꝛ Proclus diadochus in pꝛimū refert elītoꝝ: ꝙ diameter ꝓprie in circulis ſolis dicit: quapropter ꝛ Euclides ſolā circuli diametrū diffinuit: in q̄dratis vo linea δια γώνιος dicit: quēadmoduꝫ in ſpheris ꝓprie axis nūcupat.

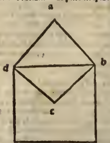
Quid diameter.

¶ Quū igit dicimus diametrū lateri ſeu coſte icōmenſurabilē eſſe/ hoc volumus: latus quadrati incōmenſurabile eſſe ſm̄ longitudinē diametro: ſm̄ longitudinē dico/ qꝛ ſm̄ potētia nihil ꝓhibet diametruꝫ lateri cōmēſurabilē eſſe: ꝙ aūt hoc ita ſit varij varijs mōſtrationibus arguūt ex ſeptimo decimi elītoꝝ theoꝛemate ꝑncipiū ſumētes: ait eni ibi Euclides ꝙ ſi fuerit ꝓportio ſupficiei quadrate ad ſupficiē quadratā/ nō ſicut numeri quadrati ad numerū quadratū/ ꝙ latera eaꝝ erunt in lōgitudine incōmēſurabilia: ſed latus quadrati a diametro nō hꝫ rationē ad latus quadrati a coſta/ quā numer⁹ quadratus ad quadratū numerū: ergo ſunt incōmenſurabilia.

Demōſtratio Euclidis ꝙ diameter ſit coſte icōmenſurabilis.

Ariſtoteles tm̄ longe ſecus hoc mōſtrat iquiens ſi diameter eſſet lateri cōmenſurabilis ex hoc ſequi/ parem numerū impari equidem eſſe: qḋ plane fieri nequit. Quō aūt iſtud ſequat Alexāder lōga atqꝫ obſcura deductione ꝓſequit: nos aūt expeditiorē ac dilucidiorē expoſitionē faciamus: ac ꝑmo ſit quadratū dico latus/ a b/ icōmēſurabile eē/ d b/ diametro: qḋ ſi negas: ſit ergo cōmenſurabile ſm̄ lōgitudinē: ergo hēbit ꝓportionē/ quā numerus ad numeꝝ: ꝛ ei⁹ quadratū ad q̄dratū diametri: quā numerus quadrat⁹ ad numerū quadratū: ſed per quadrageſimā ſextā ꝑmi q̄dratū diametri duplꝫ eſt ad quadratū coſte: ergo numerus quadratus diametri duplus erit ad q̄dratū coſte numerū: ſint igit numeri iſti quadrati minimā habētes ꝓportionē inter ſe: ergo vnus par alter impar erit: ſi eni pares eſſent ambo/ nō vtiqꝫ iter ſe minimā haberēt ꝓportionē: ſint itaqꝫ nouē ꝛ ſexdeci: eſt itaqꝫ ꝓportio quadrati/ a/ b/ lateris ad q̄dratum/ d/ b/ diametri/ ſicut nouē ad ſexdecim: ſed quadratū/ a/ b/ lateris dimidiū eſt/ quadrati/ d/ b/ diametri/ ergo nouē dimidiū erit ſexdeciꝫ: ꝛ ita paria equalia imparibus/ octo videlꝫ ꝛ nouē: qḋ fuerat monſtrādū.

Ariſtotel' demōſtratio ꝙ diameter ſit lateri icōmēſurabilis.

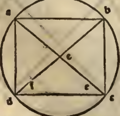
[Ratiocinat.] hoc eſt per oſtēſiuū monſtrat ſyllm̄ hoc pacto/ quecūqꝫ quātitates ita ſe habuerint ꝙ vna alteri⁹ dupla extiterit/ duple dimidiū equale erit ſubduple: ſed ſexdeci duplū eſt nouenarij: ergo dimidiū ſexdecim equale erit nouenario. [Ex ſuppoſitione.] hoc eſt per ſcōm hypotheticoꝝ a deſtructione ↄñtis ad ans deſtruendū. [Cōſimilr̄ ꝛ alij.] alios vocat ſupra expoſitos hypotheticos: vel alios/ quos īfra nūcupabit ſm̄ q̄litatē/ puta a maioꝛi/ a minoꝛi/ a ſimili/ a ↄrijs/ a coniugatis ꝛ cōſimiles. [Tranſumptū vocat.] qḋ nos aſſumptū dicimus/ ꝛ cuius mōſtrationē ac ſyllm̄ facimus: hoc autēꝫ eſt aliqñ opp'm ꝓpoſiti/ quēadmodū in deductione: aliqñ aūt ex ↄfeſſione acceptū: ſyllo eni huius fit ꝓpoſitū vo ꝑmo monſtrandū aut per ↄfeſſionē aliquā ponit/ aut ꝑ aliquā aliā ſuppoſitionē: nā ꝛ ↄfeſſio ſuppoſitio q̄dā eſt: puta ſi queramus an oppoſita ſimul eſſe poſſint: ↄponamus ac cōfiteamur iter nos/ vt in vno oppoſitoꝝ/ ſic ſe hñt in oibus: poſtea ꝓponētes ↄria monſtremus non poſſe illa ſimul ineſſe: puta ↄria ſeinuicēꝫ corrūpūt: que cūqꝫ ſeinuicē corrūpunt/ nō pñt ſimul eſſe: ↄria igit non pñt ſimul eſſe: nā ſyllo oſtenſiuus factus eſt ad tranſumptū pro illo/ qḋ a ꝑncipio fuerat in oſtenſionē ꝓpoſitū/

hoc eſt oppoſita nõ poſſe ſimul eſſe:pro illo aũt trãſum‑ ptũ fuit:ꝯtria nõ poſſe ſimul eſſe:ac de his monſtratio fa‑ cta ẽ ſyll's:qᷓ aũt a pͥncipio ꝓpoſitũ fuerat ex cõceſſione ponit̃:qꝛ hᷓ cõpoſuimus/vt in vno mõſtratũ fuerit ita in oibus futurũ:verũ de hoc argumẽti gñe in 2° topicoꝝ diſputandũ relinquo:non eſt aũt in deductione ad ipoſſe tali opus cõceſſione:ſed ſola oppoſiti ſuppõne:ꝙ aũt ꝓ‑ poſitũ ꝯcludat̃ cã eſt ꝯdictionis nã:ad trãſumptũ itaqꝫ ſyll's efficit̃ oſtẽſiuus/ſi ꝟo iquit Philoponus cũ Alexã‑ dro cõiunctũ ſeu ꝯditionalis ignota fuerit:nõ etiã (quod nõnulli male exiſtimãt) ad hoc mõſtrãdũ ſyll'o vtimur: ſed iſta inferius lõga qõne diſputabunt̃. ¶ Trãſumptũ ꝟo melius appellat̃ ꝙ̃ aſſumptũ:nõ eni extrinſecus ap‑ ponit̃:ſed poſitũ aliter trãſumit̃:puta quũ dico/ſi eſt va‑ cuũ/motus fiet in inſtanti:ante huius ꝯnexi ineſt quidẽ/ nõ eo tñ modo/quo accipit̃ dũ fit tranſumptũ:ponit̃ eni in ꝯiuncto in ſuppõne ẽ ꝯſequẽtia:accipit̃ aũt dũ trãſum‑ ptũ efficit̃/vt exiſtẽs:tranſumptũ itaqꝫ nuncupat̃ tanꝙ̃ aliter/ꝙ̃ pͥus acceptũ. Aſſumptũ ꝟo dicũt/quũ extrinſe‑ cus aliqd apponit̃:qᷓ in ipſis potẽtia ꝗdãmodo ꝯtinet̃/ nõ tñ actu:queãdmodũ in ſyllis/qui ꝑ aſſumptionẽ ſiũt: puta ꝺ quo/b/de illo/a/ſꝫ de/c/b/ꝟ ꝙ eſt de/c/b/extrinſec⁹ aſciſcit̃:quũ nõ eẽt antea i ſyll'o:ẽ ꝓpterea aſſũptũ vocitat̃.

Quare tranſumptũ potius ꝙ̃ aſſumptum vocatur.

Quid ſit aſſũptum.

¶ Hoc aũt monſtrato/planum ẽ ꝙ ois ſyll's perficit̃ per primã figurã: ẽ reducit̃ ad vl'es ſyll'os/qui in hac ſunt:ꝙqꝫ in omni opꝫ ter‑ minoꝝ aliquẽ ꝓ̃dicatiuũ eſſe/ẽ vl'e exiſtere: nã ſine vlĩ aut nõ erit ſyll's/aut nõ ad poſituꝫ/ aut qᷓ ex principio petet̃:ponat̃ eni muſicã voluptatẽ eſſe ſtudioſaꝫ:ſi itaqꝫ quiſpiã cen‑ ſeat voluptatẽ eſſe ſtudioſaꝫ/nõ addens oẽꝫ/ nõ erit ſyll's:ſi ꝟo aliquã voluptatẽ:ſi quidẽ aliã/nihil ad poſitũ:ſin autẽ ipſam hãc/qᷓ ex principio accipit. Sed magis efficit̃ manife‑

ſtuꝫ in deſcriptionibus/vt ꝙ eqcruris equa‑ les qui ad baſin:ſint ad centruꝫ ducte/a b:ſi igit̃ equalẽ accipiat/a/c/d/anguluꝫ ipſi/b/d/c/ nõ oĩno exiſtimãs equales/q ſemicirculoꝝ/ ẽ rurſus/c/ipſi/d/nõ oẽm aſſumens cuꝫ qui ſecti. Amplius ab equis exiſtentib⁹ totis an‑ gulis ẽ ablatoꝝ equales eſſe reliquos/e/f/qᷓ ex principio petet/niſi acceperit ab equalib⁹ equalib⁹ demptis equalia derelinqui. Pla‑ nũ igit̃ ꝙ in omni opꝫ vl'e exiſtere: ẽ ꝙ vl'e

quideꝫ ex oibus terminis vl'r monſtrat̃:qᷓ aũt in parte ẽ ſic ẽ illo modo:quare ſi ꝯcl'o qdẽ vl'r ſit ẽ terminos neceſſe vl'r eſſe:ſi ꝟo termini vl'r/ꝯtingit ꝯcl'onẽ non eſſe vl'iter.

¶ Repetit ac repetẽdo mõſtrat/que ſuperius exẽplo tñ̃ firmata acceperat/nõ poſſe inquã ex ambabus aut nega‑ tiuis aut in parte ſyllogiſticã extrui cõplicationẽ. Ꝺe ſi ꝯ pſeras/que de ꝯtingẽtibus aſſeruimus. Reſpondebim⁹ ẽ ꝯtingẽtes illas negatiuas/non vere eſſe negatiuas ẽ ex illis etiã vt tales ſunt/nihil ſequi ſyllogiſtice/ſꝫ facta pͥus ad oppoſitũ verſione. ⌊Naꝫ ſine vniuerſali.⌋niſi inquit aliquã in rõne ꝓpõnẽ poſuerimus vl'em/ẽ affirmatiuã alterã/aut nõ faciemus pacto aliquo ſyll'm/aut nõ ad q̃‑ ſitũ/aut qᷓ eſt in pͥncipio petemus:vbi ꝑ vl'e intelligere debem⁹/nõ ſolũ ꝓpõnẽ:que vlĩ ſigno determinat̃:ſi eni hoc ita ſe hẽt/nõ addidiſſ.t/aut nõ ad poſitũ ꝗſi inuẽs/ ꝙ ẽ ſine vlĩ aliqd poſſimus ꝯcludere/nõ tñ qᷓ poſitum eſſet in qõnẽ:nõ igit̃ per vl'e ꝓpoſitio tñ vl'is itelligẽda: ſed ꝓpoſitio/queãdmodũ iquit Alexãder/que ſub ſe mĩ‑ norẽ ꝯtineat tanꝙ̃ totã partẽ:ſi itaqꝫ tale aliqᷓ nõ acce‑ perimus in ſyll'o vl'e/aut nõ faciemus penitus ſyll'm/aut nõ ad poſitũ/aut qᷓ in pͥncipio eſt/petemus:puta in exẽ‑ plo/ſit monſtrandũ muſicã voluptatẽ eſſe ſtudioſam:ſi itaqꝫ nõ acceperimus vl'e hoc eſt maiorẽ/que ſit tanꝙ̃ to‑ tũ reſpectu minoris:ex trib⁹ vnũ ſequet̃/aut nullo pacto ſyll'm fieri:queãdmodũ ſi ambe ꝓpõnes aut in parte ac‑ ciperent̃ aut indefinite:aut nõ effici ratiocinationẽ ad q̃‑ ſitũ ac poſitũ:veluti ſi aſſumamus/oẽm ſpeculatiuã vo‑ luptatẽ ſtudioſaꝫ eſſe:cui addentes minorẽ iſtã/ſed geo‑ metrica eſt ſpeculatiua voluptas:eſt igit̃ ſtudioſa:rõci‑ nio eqdẽ aliqd ꝯcludimus/nõ tñ qᷓ poſueramus querẽ‑ dũ/voluptatẽ videlꝫ muſicã ſtudioſaꝫ eſſe:ꝙ ſi quiſpiaꝫ idẽ hoc queſitũ accipiat inquiens oẽm muſicã volupta‑ tẽ ſtudioſaꝫ eſſe:qᷓ in pͥncipio eſt petet:hoc eni voleba‑ mus mõſtrare. ¶ Sed ambigeret fortaſſe aliqs:quõ ꝟ incõmodũ a pͥmo ſeiungat̃:videt̃ eni petitio ois ſyllĩ ra‑ tionẽ ac vim penitus deſtruere:queãdmodũ in eius fini‑ tione recenſuimus. ¶ Ad hoc dicim⁹ ſicut ẽ diuus reſpõ‑ det Albertus in rõcinatiõe ac ſyll'o bina ꝯſiderari:ẽ mo‑ dũ ac formã ſyllogiſticã/ẽ monſtrationẽ ipſam:ſm quã ex notioribus ignotiora arguere conſueuimus. Si itaqꝫ ambas iſtas leges ac ꝯditiones abrogem⁹/ſyll'm nõ face‑ re dicemur:qꝛ nihil/qᷓ ad ſyll'm attineat in rationẽ du‑ cimus:ſin autẽ ſcdam tñ demolimur/priore ſtabilita/qᷓ eſt in pͥncipio petem⁹. Et ita hũc in modũ expoſuit Ale‑ xãder. ¶ Philoponus tñ hac dãnata iterpretatiõe aliã mea ſnĩa deteriorẽ in mediũ affert inquiẽs accipiendas eẽ ꝓpõnes nõ vl'iter/ſed in pte:qᷓ etiã ſignãuit Phs di‑ cens/nõ addẽs oẽm. ¶ Nos aũt reſpõdemus nõ fuiſſe intentionẽ Ariſtotelis/quũ aliud a ꝓpoſito ꝯcludim⁹:vt ambas accipiamus in parte aut idefinitas:ſed qꝛ ſyll'm nullũ facimus:quũ ꝟo aliqd rõcinamur aliud a queſito: vl'em quidẽ accipi vult:nõ tñ eius nãe/vt oẽm proferat voluptatẽ:ſed aliquã determinatã/puta voluptatẽ oẽm ſpeculatiuã/aut aliã quãpiã.⌊ Sed magis efficit̃.⌋In ma‑ thematicis deſcriptionib⁹ ac figuris planius hoc fore di‑ cit:aut qꝛ exẽplũ hoc magis ſit ꝓpoſito accõmodatum/ aut qꝛ mathematice ſint ẽ notiores ẽ expeditiores:lꝫ eni nr̃a tẽpeſtate hoĩum incuria aut lucelli imoderata cupi‑ ditate in vſu ac frequẽtia paruꝫ ſint:apud tñ priſcos vel triuialibus etiã litteratorib⁹ plana erant. Unde quemad‑ modũ refert Dauidas in qnqꝫ Porphyrij voces volue‑ re nõnulli mathematicas ſcias nõ partẽ eſſe phie:ſed ꝓ̃‑ parationẽ quãdã potius ac προπαιδείαν aſſerebant:

Q. ſyll's conficit ex altera ſaltẽ vl'i: ẽ altera affirmatiua.

Dubium.

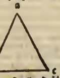
Solutio.

Philoponi expõ deterior.

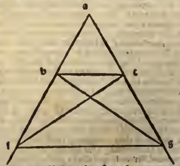
Reſſo potis authoris.

Nota de mathematicis diſciplinis. m Laudis[?]

addebantq; ꝓpter hoc Platonem p̄hm inſcripſiſſe ſuo gymnaſio ἀγεωμέτρητος οὐδεὶς εἰσίτω. ꝓpterea ꝙ exiſtimabat viꝝ mathematicaꝝ diſciplinaꝝ expꝑtē non poſſe apte philoſophari. Sed de his hacten⁹. Mōſtrat itaq; ꝯnē iſtā, trianguli equicruris angulos ſupra baſin equales eſſe, deduci atq; argui nō poſſe niſi ⁊ vſe ⁊ affirmatiui in demōſtratione aſſumptus fuerit: aliogn ſequi dicit vnū abſurdoꝝ: de ꝗbus ſupra mētionē feceram. Eſt autē hoc theorema qntū p̄mi elemētoꝝ: lꝫ ibi vtrinq; cōpoſitū ⁊ cōplicitū ſit: hic aūt ſimplr proferatur: qḋ tn̄ aliter theon demōſtrat: ego ꝟo quo facilius vtrāq; demōſtrationē poſſimus intelligere, longiuſcule ſermonē fortaſſe deducaꝫ ꝗ̄ ꝓpoſito ꝗbuſdā attinere videaſ: nō ab re tn̄ erit ⁊ hec itelligere. Primū itaq; vt theonis demſtationē erigamus, p̄ſupponēdū a nobis eſt, triāgulū eſſe figurā, quā linee recte tres ꝯtinēt: lineas dico extrinſecas: nāq; quēadmo.iū Proclus in p̄mū elemētoꝝ refert: reperiunt ⁊ quadrilateri triāguli: quos ἀκιδοειδεῖς ꝗdā vocāt: Zenodorus ꝟo κοιλογώνιους. Sed de his alibi. Dui⁹ eq̄lateriis ſiue ἰσόπλευρος dr̄: qui tria habeat latera eq̄lia: equicrus, vel ἰσοσκελὴς, qui bina tm̄: gradatus ꝟo ſiue σκαληνὸς: quē tres iequales linee recte ambiant. Equicrus ꝟo atq; gradatus referente Proclo trifariā ſecant, in orthogoniū, ambligoniū, ⁊ oxygoniū: ⁊ ita ſeptē triangulorꝫ ſpēs ꝯſtituunt: verū de his ſatis. Proponit itaq; demonſtrandū angulos equicruris, qui ſupra baſin, hoc eſt lineā ſuſtinētē duo reliqua triāguli latera, equales eſſe iter ſe. Sit igit Equicrus habens latus, a b, equale lateri, a c, dico ꝙ angulus ad, b, equalis eſt angulo ad, c, quod ita demōſtro.

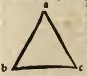

Protrahant enim, a b, ⁊ a c, linee in rectū: ⁊ fiat. Deinde

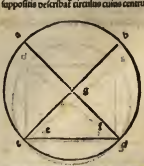
ſigneſ punctus, f, in linea, a b, poſtea auferamus ex, a c, ꝑ ſcdam p̄mi huic equalē, que ſit, a g, que ambe baſi, a b c, trianguli alligent. Si igit, a f, equalis eſt, a g, q̄m ſi eq̄libus equalia adijciant, que prodeunt, ſunt equalia: erunt ⁊ f a, a c, equales duabus lineis, g a, a b, ⁊ angulū ꝯtinebunt cōem qui ad, a, ergo per quartā p̄mi baſis, f c, equalis erit baſi, g b, alterius triāguli. Totus itaq; triāgulus a f c, equalis erit toti triāgulo, a b g, ⁊ reliqui anguli reliquis angulis ꝑ quartaꝫ: ſed ſi ab equalib⁹ eq̄lia demanꝫ que ſuperāt, ſunt equalia: ſi itaq; ex, a f, ⁊ a g, lineis equalibus, a b, ⁊ a c, duas alias, vt p̄ſuppoſuimus, equales, detraxeris, que ſuperunt adhuc oēs equales erunt, ⁊ anguli etiaꝫ angulis: ergo, f b c, angulus eq̄lis erit, g c b, angulo. Si igit hos equales angulos ex equis maioribus angu-lis, a c f, ⁊ a b g, detraxeris, qui relinquent anguli iidem equales erunt: relinquunt aūt, a c b, ⁊ a b c, anguli ꝓpoſiti ſupra baſin equicruris ꝯſtituti: ſunt itaq; iter ſe equales: qḋ fuerat demōſtrandū. Theon igit hunc in modū.

¶ Ceterū referēte Proclo Pappus geometra breuius adhuc mōſtrabat, nulla facta additione: puta hūc in modum. Sit eni angulus equicrus, cuius latus, a b, ſit eq̄le

lateri, a c, ponamus itaq; ſolū triāgulū: qui re vnicus eſt, itellectione duos, ⁊ arguamus ita a b, latus equale eſt, a c, lateri: ⁊ a c, a b: duo igit latera, a b, ⁊ a c, eq̄lia ſunt duob⁹ lateribus a c, ⁊ a b, ⁊ angulus, b a c, eq̄lis angulo, c a b, nā idē eſt: ꝗ̄ ⁊ reliq anguli reliqs ⁊ tot⁹ triangulus toti: igit, a b c, angulus eq̄lis erit, a c b, angulo: q ſunt anguli ſuꝑ baſin: qḋ fuerat mōſtrādū. Fuit aūt theorema h̄ a Thalete mileſio adinuētū. Geminus tn̄ p̄hs adhuc vlius demōſtrauit theorema iſtud: dixit eni atq; oſtēdit, equales rectas ab eodeꝫ puncto ꝓtractas ſupra ꝯſimilē lineā equales angulos facere: q̄re ſiue baſis fuerit recta linea, ſiue helix cilindrica, ſiue circūferentia, equales erunt anguli, qui ad baſin ſm̄ theorema hoc: Euclide aūt ꝓpoſitū ad rectam baſin habētes equicrures triāgulos tm̄ adaptaſ. Hec Proclus.

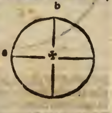
¶ Ariſtoteles ꝟo aliter: ſed ⁊ hanc facturi demōſtrationem, nōnulla prius accipiamus: ac p̄mo ſemicirculoꝝ angulos oēs equales eſſe inter ſe, mox etiā ſectoꝝ circuli: hoc eni demōſtrat primū ac viceſimū tertij elemētoꝝ: ſectū aūt ſeu τμῆμα circuli appello, figurā ex recta ⁊ circuli circūferentia ꝯſtitutā, maiorē aut minorē ſemicirculo: ſemicirculū ꝟo quā diameter atq; ambiens circūferētia claudunt: ſunt aūt figure iſte referēte etiā Proclo nō κυκλοειδεῖς: ſed δυοειδεῖς, h̄ eſt biformes vocate. His igit ita ſuppoſitis deſcribaſ circulus cuius centruꝫ ſit, g,

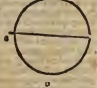

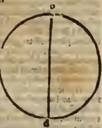
⁊ ducant a circūferētia diametri ſe inuiceꝫ ſecantes, a d, b c, deinde cōiungant, c d, erit itaq; triāgulus equicrus, g c d, cuius baſis, c d, anguli ꝟo ad baſin, g c d, ⁊ g d c, anguli aūt ſemicirculoꝝ, a d, ⁊ b c, q̄m igit oēs ſemicirculoꝝ anguli ſunt equales, erit, b d, totus angulus equalis a c, toti angulo: ſed q̄m ſi ab equalibus angulis equales demas angulos, reſidui equales: ſiunt detractis angulis e, ⁊ d, qui ſunt anguli ſecti circuli, ab angulis itegris ſemicirculoꝝ, a d c, ⁊ b c d, iter ſe equalibus: qui ſupererūt, e, ⁊ f, etiā inter ſe equales: ſed hi ſunt anguli equicruris triāguli, g c d, ergo anguli equicruris triāguli ſupra baſin cōſtituti ſunt inter ſe equales: qḋ monſtrādū ꝓpoſueram⁹. Si quis igit demōſtrare vellet angulos equicruris, qui ſupra baſin, ſibi inuicē eq̄les eſſe: ⁊ acciperet, a b, angulū

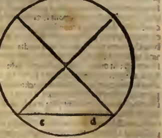
equalem

equalem eſſe/b d/angulo/nõ aſſumens vlter:ꝙ equalr ſemicirculoꝝ anguli ſunt equales/queſitũ ꝛ pncipiũ petet:aut ſi hoc mõſtret/accipiat aũt/c/ipſi/d/equales eſſe/ qui ſunt anguli ſecti ipſius circuli/nõ aſſumẽs vlr ꝙ anguli equaliũ ſectoꝝ ſibiĩuicẽ eq̃les/rurſus pncipiũ petet ꝛ nõ rõcinabit:aut ſi hoc quidẽ mõſtret:accipiat aũt reliquos/e/ꝛ/f/equales inter ſe:ſic etiã nõ demonſtrabit/ ſine cõmuni dignitate/ ſi ab equalibus equalia demantur/reliqua eſſe equalia. Petit eniz pn̄m dũ que oſtenſionis idigent tanq̃ cõfeſſa ꝛ plana accipit.[Sint ad centruz ducte/a/b.]a/b/vocat duas lineas diametrales circuluz per mediũ ſecãtes hunc in modũ.[Si igitur equalem accipiat/a c/angulum.]a c/ angulũ vocat etiã qui a ſemicirculo continetur/qui a linea diametro cauſat: que a/di:ſic. Appellat ãt ipz/a c/ qñ ab/a diametro cauſat verſus/c. b d/aũt nũcupat/ angulũ ab alia cauſatũ diametro/que b/dicebat verſus/d/hunc in modum. Aut potius dicendum ꝙ a c/vocat binos angulos cauſatos ab vtriſq̃ diametris verſus partez ipſius/a: b d/ vo reliquos duos ab eiſdẽ factos verſus partem ipſius/d:oẽs eni ſunt anguli ſemicirculoꝝ.[Et rurſus/c/ipſi/d.] c/ꝛ/d/vocat angulos ſectiõis a parte circũferẽtie ꝛ baſi triãguli eq̃cruris ita.

[Amplius ab equis exitibus.] Preterea iquit ſi cenſeat e/ꝛ/f/angulos ſupra baſim equicruris qui ſunt reliqui ꝛ ſuperſunt ex/c/ꝛ/d/totis atq̃ integris angulis/equales eſſe inter ſe:pncipiũ petet/hoc eſt ignotũ ꝛ queſitũ tanq̃ notũ ꝛ conceſſuz accipiet:niſi eãdem acceperit dignitatẽ: ſi ab equalibus equalia demas/que ſupſunt equalia fore. ¶ Scito tñ dignuz ꝙ in hoc mathematico exemplo pmo ſequit vnicũ tm̃ incõueniẽs atq̃ abſurdũ ex ſupra

relatis:peti vz id qð eſt in pncipio:de hoc aũt maxime fecit mentionẽ:ppterea ꝙ ꝛ plus latet huiuſcemodi abſurdum:ꝛ alia etiã quodãmodo comitant̃ incõmoda:nãq̃ ſi petit̃ pn̄m neq̃ ſyllo fit/neq̃ ad poſitũ. ¶ Sed querit quũ duo ꝓpoſuerit mõſtranda ꝛ oẽz ſyllm ex altera vlĩ cõſtare:ꝛ ex altera etiã affirmatiua:cur nõ vtraq̃ monſtrauerit: ¶ Reſpõdemus/queadmodũ ꝛ nõnulli modernioꝝ optime dicũt hoc ideo factũ fuiſſe:qñ ex eo/ꝙ mõſtrat̃ ſyllm oẽm ex vlibus cõſtare:quodãmodo etiã manifeſtũ fit ex affirmatiuis cõſtitui:ſi eniz vle aliquid extiterit in ſyllo/totius ratiõnẽ habebit:quare de ꝓpriis partibus affirmatiue predicabit̃.[Et ꝙ vle quidẽ.]manifeſtũ iquit eſt nõ poſſe vlem colligi ↄcloẽ/niſi vtraq̃ ꝓpões vles extiterit:ꝑticularis aũt ↄcludit̃ ꝛ ex ambabus vlibus/veluti in pma tertie figure cõplicatione:ꝛ ex altera vlĩ ꝛ altera in parte/queadmodũ in reliq̃s oĩbus: hoc aũt eſt qð dixit ꝛ ſic ꝛ illo modo.

Dubium.

Solutio.

¶ Sed manifeſtũ ꝙ ꝛ in oĩ ſyllo aut vtriſq̃ aut alterã ꝓpõnẽ ſimilẽ neceſſe fieri ↄcluſioni. dico aũt non ſolũ affirmatiuã aut priuatiuam/ſed neceſſariã aut iexiſtentẽ aut ↄtingẽtem. Cõſiderare vo opz ꝛ alia pdicamenta. Planũ aũt ꝛ ſimplr/qñ erit ꝛ qñ nõ erit ſyllogiſmus: ꝛ qñ poſſibilis ꝛ qñ perfectus: ꝛ ꝙ ſi fuerit ſylls neceſſarium eſt ſe hẽre terminos/ſm aliquẽ dictoꝝ modorum.

¶ Hec ꝛ ſupra declata fuere ſi ↄcluſio eſt negatiua oportere ꝛ alterã ꝓpõnũ negatiuã eẽ/ſi affirmatiua/affirmatiuã:ſi neceſſaria/neceſſariã:ſi contingens/cõtingentem. ¶ Dubitãs ſit Alexãder de cõplicationib⁹ mixtis ex neceſſaria negatiua vliter ꝛ ↄtingente:in his eni/veluti ꝛ ſupra diſtinximus/ↄcluſio ſequebat̃ inexñs:quũ tñ neutra premiſſaꝝ ꝓpõnũ eius eſſet generis. Hanc ambiguitatem nõ ſoluit Alexãder:nos aũt ſupra ad inſtãtiã iſtã reſpõdimus. ¶ Aluſidus vo roſadis ĩ in loco aliter ad qõnẽ dicitã:it eni hoc eẽ intelligendũ de cõplicationibus vnicam colligentibus ↄnẽ ꝛ per dictuz de omni.Sed nobis aliter videt̃ reſpõdendũ:verũ de his ſupra ad ſatietatez quaſi diſputauimus.[Cõſiderare vo opz.]Conſiderãdi inquit ſunt ꝛ alij predicationũ modi preter ſupra expoſitos:puta ſi falſa ↄclo/ſi impoſſis/ſi ꝓbabilis/opz ꝛ ꝓpoſitionũ aliquã falſam/impoſſibilem ac ꝓbabilẽ eẽ:addit ẽt Alexãder/ſi obſcura:queadmodũ ſi quis ↄcluderet ſtellas pares eſſe per hoc/qð eſt hemiſpheris ex equalibus cõſtare ſtellis/ignotũ mõſtraret per ignotũ. ¶ Dubitat tñ Alexãdrum Philoponus inquiẽs:ſi ↄne ignota neceẽ ꝛ ꝓpõnũ aliquã ignotã eẽ:quũ ↄclo oĩs anteq̃ monſtret̃ ſit ignota:qñ fieri põt/vt oſtẽſionẽ aliquã poſſim⁹ facere: ¶ Ad hoc iquiũt nõnulli/ſi ↄclo penitus ſit ignota/neceſſe eẽ ꝓpõnũ alterã ignotã eẽ/nõ tñ penitus:ſz min⁹ ignotũ ↄne:ꝛ hec illi huc in modũ. ¶ Nos aũt alr dicim⁹ eni Alexãdri dictũ ſane intellectũ veritatẽ obtinere:nã nõ de quocũq̃ ignoto loquit̃/ſed de eo/qð ſimplr ignotũ eſt ꝛ obſcurũ:ad hoc eni ſyllm facere nõ valem⁹/ niſi ex penitus ignotis ꝓpõnibus:ꝙ aũt hoc ita ſe hẽat: ipſe quoq̃ exẽplo inuit:ſtellas nãq̃ pares aut ĩpares eẽ/ penit⁹ eſt ignotũ:nec mõſtratione aliqua cõprobari põt. Verũ iquit Alexãder nõ ſi ↄclo vera fuerit/opz ob hoc ꝓpõnũ aliquã verã eẽ:nãq̃ ex falſis ꝓpõnib⁹ vera ↄo aliqua colligi põt:ꝛ ꝓpterea dixit:Cõſiderare opz ꝛ alia pdicamẽta:vt cognoſcamus in qbus ita ſe hz in qb⁹ aũt ſecus. Aut ait idẽ per pdicamẽta nõ pdicationes aut pdicandi modos itelligere debemus:ſed ea/que pdicamẽta

Dub⁹ Alexandri.

R̃n⁹ Aluſidi roſadis.

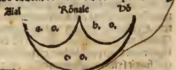
Dub⁹ Philoponi.

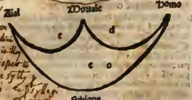
Solo

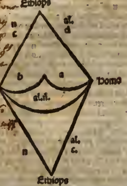
Alia ſolutio authoris ↄtra Alexãdrum

⁊ terminoꝝ coordinationes appellare ꝯſueuimus:nã ſi cōcluſio terminos habuerit ex predicamēto qualitatis/ ops ⁊ ꝓpōnū aliquã ita ſe hñt cōſimilr ſi ex ꝑdicamēto ſube/aut qualitatis:⁊ ita de reliquis:melior tñ ⁊ planior eſt prior expoſitio.[Simplr.]oſtēdit/hoc eſt ſplr.[Et qñ poſſibilis.]poſſibiles vocat ſylloſ impſectos/q̄ in ſcda/ quiſq; in tertia figura:hi eni ꝑficiunt quū aut cōuerſione aut ad icōmodū deductione ad ꝑmã reuocant figuraꝫ: q̄q; ita audiendū ſit:inuit/quū dixit/⁊ qñ perfectus:poſſumus etiã inquit Philoponus poſſibiles itelligere:qui ad ſui mōſtrationē extrinſece indigent ꝓpōnis:quemadmoduꝫ hic:qḋ per ſe mouet/imortale/aīa per ſe mouet: aīa igit̃ imortalis:lꝫ eni ſyll's iſte in ꝑma ſit figura ⁊ ꝑ dictū cōcludat̃ de omni:ad ſui tñ ꝑfectionē indiget extrinſece ꝓpōnis iſtius:quod per ſe mouet/ſemꝑ mouet:ſed enarratio prior multo ⁊ antiquior ⁊ melior.

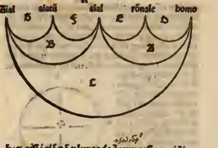
¶ Sed manifeſtuꝫ ⁊ ꝙ ois demōſtratio erit per tres terminos ⁊ nō plures:niſi per alios ⁊ alios eadem cōcluſio fiat:vt/e/per/a b/⁊ ꝑ

c d/aut per/a b/⁊/a c/⁊ per/b c/plura nãq; media eoꝝdē eſſe/nihil prohibet:his autẽ exiſtentibus/non vnus/ſed plures ſunt ſylli. Aut rurſus qñ vtrūq; eoꝝ/que/a b/ꝑ ſyllm fuerit acceptuꝫ/vt/a/per/d c/⁊ rurſum/b/per f g/aut hoc inductione/illud ſyllo: verū ⁊ ſic plures ſylli:plures nãq; ꝯclones ſūt/vt/a/⁊

b/⁊ e/ſi igit̃ nō plures/ſed vnus:ſic accidit ꝑ plura eandeꝫ fieri cōcluſionem:vt hō/e/per ea/que ſunt/a b/impoſſibile.

¶ Uult hoc in loco Ariſtoteles ꝑmo demōſtrationē oēꝫ ac ſyllm ex trib⁹ tñ terminis cōſtare neq; plurib⁹,ueue paucioib⁹ oſtendere/ſimul cōpoſitaꝝ rōcinationū modū atq; artē exponēs ac demū ꝓpōnū terminoꝝq; inter ſe ꝓportionē declarans. Primū ꝙ dicit manifeſtū eſſe/ꝙ ois demōſtratio/hoc eſt ois ſylls:demonſtrationeꝫ nãq; cōius ſyllm nūcupamꝰ:ex tribus tñ erit terminis ⁊ non pluribus.[per binas ꝓpōnes:ꝓpōnes aūt vult ꝑ quas imediate queſitū ꝯcludit̃:nãq; in cōpoſitis ſeu diſiūctis ſyllis plures quidē premittunt̃ ꝓpōnes ad eandē ꝯcl̃nē: nō tñ cōtinue ⁊ imediate:⁊ hoc eſt/qḋ voluit dum iquit/ niſi per alios ⁊ alios eadē ꝯcl'o fiat:bifariã nãq;,quemadmodū ⁊ Aluidius roſadis inquit poſſumus ad eandē cōcluſionē plures afferre ꝓpōnes:aut pl'es imediate q̄ſitū ꝯcludentes/aut plures ex proſyllis ꝓpōnes mōſtrātes: que ad queſitū mōſtrandū imediate erūt:queq; ꝑus cōcluſiones antecedentiū facte ſylloꝝ/mox ꝓpōnū vicem gerunt:vnde ⁊ has cōpoſitas/illas diuiſas rōcinationes vocare ꝯſueuimus:veluti in exēplo/volens Plato monſtrare aīam imortalē eſſe/aliqñ mediū accipit/ꝙ per ſe moueat̃:aliqñ ꝙ a ꝓprio vitio nō corrūpat̃/aliqñ alia:⁊ ita plures ⁊ diuiſi ſylli ad eandē aſtruunt̃ ꝯclonem:ꝙ ſi vtraſq; ꝓpoſiti ſylli ꝓpōnes ꝑ alia rōcinia monſtraret: puta/ꝙ omne ꝑ ſe motū ſit imortale/ꝓpterea ꝙ omne ſemꝑ motū ſit imortale/⁊ omne per ſe motū/ſemꝑ moueat̃:ſi inquã ita faceret cōpoſitus ⁊ cōnexus merito diceret̃ ſylls. Prius itaq; monſtrat/quō per imediatas ⁊ cōtinuas ꝓpōnes poſſimus eādē colligere ꝯclonē ⁊ hoc bifariã:qm̃ aut diuerſa ad ꝯclones media accipiant̃:aut vnū ⁊ idē mediū in diuerſis figuris idem cōmonſtrat q̄ſitū:nãq; ⁊ ſic diuerſi ⁊ diuiſi efficiunt̃ ſylli:ait ergo[vt e/per/a b.]per/e/ꝯclonē itelligit:a b/hō ⁊/c d/ꝓpōnes alias ⁊ alias:⁊ per has ſignificat/ꝙ queſitū cōcludi poſſe per media diuerſa ac incōiuncta:a b/nãq; ⁊/c d/nullam inter ſe cōuenientiã retinent:puta in exēplo:ſit queſitum monſtrandū/nullū turpe boneſtū/poſſumus ita/nullum malū boneſtū/omne turpe malū/nullū turpe boneſtum: poſſumus ⁊ ſic/nullū fugiendū boneſtū/omne turpe fugiendū/nullū turpe boneſtū:⁊ hūc in modū ſemꝑ in eadem figura per diuerſa media/varioſq; ſylloſ poſſum⁹ eandē colligere cōcluſionē:⁊ hoc eſt/qḋ voluit dū iquit/ vt/e/per/a b/⁊ per/c d/ꝙ hō ſubdit:aut per/a b/⁊/a c/⁊ per/b c/ſignat iquit Alexāder/ꝙ alia pñt accipi media/ nec ſolū duo ſylli in eandē poſſunt cōcluſionē/ſed ⁊ plures:nãq;/e/nō ſolū per/a b/⁊/c d/cōcludi poterit/ſed ⁊ ꝑ a c/⁊/b c.¶ Poſſumus ⁊ aliter ac melius itelligere:qḋ inquit/aut per/a b/⁊/a c/⁊ per/b c/ita ꝙ non ſignificent diuerſi

Qꝫ ois ſylls cōſtat ex duabus ꝓpōnib⁹.

Qꝫ ad eandem ꝯclonē poſſint pl'es ꝓpōnes afferri ex ſnia Aluidi roſadis.

Expō Alexandri.

Alia expō ⁊ magis ingenioſa.

diuerſi ad eandem concluſionē ſyllogiſmi/eo ꝙ diuerſa media fuerint accepta:ſed ꝓpterea diuerſi ſint/quia eodem accepto medio in diuerſis efficiant̄ figuris ratiocinationes:ꝛ hoc ingenioſe multū exemplo atqȝ elementis propoſitis ſignificauit:per/a b/nāqȝ p̄mo elemēta/p̄mā notauit figurā:per/a c/ſcḋaȝ:per/b c/tertiā:ꝛ hoc perpulchre:nāqȝ quoniā ſcḋa figura a prima maioris cōuerſione minore remanente ꝑcreat̄:quū per/a/minorez per/b/maiorem ſignificaret ꝓpoſitionē:in ſcḋa/a/minorē immotam ſeruauit/b/maiore per cōuerſionem mutata in/c/in tertia ecōtrario/a/minore in/b/ꝯuerſa/b/maiore nō permutata:ꝛ ita per idē mediū aliquādo in prima/aliquādo in ſcḋa/in tertia nōnunq̄ poterimus concluſionē facere: planum tn̄ ꝙ varij erunt ſyllogiſmi/quꝫ in diuerſis exiſtant figuris:hoc aūt ſignificat/ꝙ non ſolum diuerſificant̄ ſylli ad mediorū diuerſitatē:ſed ꝛ acceptis eiſdē terminis ordo ac poſitio ſyllogiſmos variat:puta ſit q̄ſituȝ monſtrandū/aliquis homo non eſt albus:ita faciam/nullus ethiops albus:aliquis homo eſt ethiops:aliquis homo non eſt albus:rurſus in ſcḋa/nullū albuȝ eſt ethiops/aliquis homo eſt ethiops:aliquis homo nō eſt albus:demū in tertia/nullus ethiops eſt albus/omnis ethiops eſt homo/aliquis homo non eſt albus:atqȝ hunc in modūȝ cōcluſio eadeȝ per plures ac diuerſos in diuerſis figuris concludit̄ ſyllogiſmos.[Aut rurſus.]ꝛ ita inquit per plures monſtrabit̄ ſylloꝝ:qn̄ vtraqȝ propoſitionū ꝛ/a/ꝛ/b/ ex proſyllogiſmo accipiat̄:puta/a/per/d e/ꝓpoſitiones. b/v̄o per/f g/ita eniȝ ꝛ c/monſtrari diceremus per/d e/ f g/ꝓpōnes:modus aūt iſte ratiocinij vere compoſitus ac cōnexus vocitat̄:puta in exemplo/ſit ꝯcluſio mōſtrata:omne iuſtum vtile/per ꝓpōnes/omne iuſtuȝ bonum/ omne bonum vtile:vtraqȝ autē accepta⁊ ꝓpoſitionuȝ ſyllogiſmo arguatur:prior hunc in modū:omne iuſtum honeſtum/omne honeſtum bonū.altera ſic:omne bonū cōferens/omne cōferens vtile:ita enī ex proſyllo vtraqȝ ꝓpoſitionū plana fiet:ex quib⁹ demū cōpoſitus aſtruet̄ ſyllogiſmus:quod inqt Alexāder σuνθετικὸν θεώρημα dici cōſueuit.Eſt enim compoſitiuū theorema vt idem referat:quum ex aliquibus quippiam cōcludit̄:ꝛ qḋ ꝯcluditur cū aliquo vel aliquibus aliquid cōcludat:veluti in exemplo/a/cōcludit̄ per/d/e/deinde per/a/iam cōcluſuȝ ꝛ aliqua alia:puta/b/qḋ ꝛ ipſum per/f/g/concludit̄/aliud quippiā colligo/puta/c.[Aut hoc inductione.]Pleriūqȝ inquit nō ambe ꝓpōnes ſyllo mōſtrant̄/ſed vna per ſyllogiſmū/altera per inductionē:veluti in exēplo:ſit in mōſtrationē ꝓpoſitā/rēpublicā oēm bonuȝ appetere:ꝛ arguat̄ ſic:ois methodus bonū aliqḋ appetit/ois reſpublica eſt methodus:ois itaqȝ reſpublica bonuȝ aliqḋ appetit:ex ꝓpoſitionibus iſtis prior inductione mōſtret̄ afferendo ſcias atqȝ artes oēſqȝ que bonuȝ aliqḋ affectant:ꝙ autē reſpublica methodus ſit ratiocinio ac ſyllo arguat̄ ita:ois habitus cū aliqua rōne ꝯſiderans eſt methodus: reſpublica eſt habitus cū aliqua rōne ꝯſiderās:ergo methodus:hunc etiā in modū arguit Plato in p̄mo reipublice/ iuſtitiā prudentiā quandā eſſe.Attamē inquit Alexāder ꝛ monſtratio iſta non ſimplex:ſed cōpoſita. Compoſita v̄o nō ex pluribus ſyllis:verū ex inductione ac ſyllo:quapropter nō in ſyllogiſmos:ſed in inductionē ac ſyllm reſolui debet.[Ceterū lꝫ de ſyllis hunc in modū cōpoſitis tn̄ mentionē faciat Ariſtoteles:plures tn̄ ꝛ aliter cōpoſitos recenſet Abumaçar Alpharabi⁹ capite libri de ſyllo decimo octauo:eos puta qui ex cōditionali ꝛ oſtenſiuo:aut ex ſyllo ꝛ exēplo ꝯſtruunt̄:ex ꝯditionali ꝛ oſtēſiuo hunc in modū:ſi mundus eēt eternus/nō eſſet cōpoſitus:ſed eſt cōpoſitus:nāqȝ omne corpus eſt cōpoſitum:mundus eſt corpus:ergo cōpoſituȝ:ex ſyllo ꝛ exemplo hoc pacto/quicūqȝ arceȝ intuet̄/tyrānidem affectat: ſed pericles arcē intuet̄/tyrānidē itaqȝ affectat:nāqȝ piſiſtratus arcē ſpeculat⁹ tyrānidem aſſecutus eſt:verū de ſyllis ita cōplicitis Ariſtoteles nullā mentionē fecit:propterea ꝙ parti ſuperius hoꝝ naturā ac modū expoſuit: ꝑtim q̄a nō ad logicū ſeu dialecticū ſed oratorē attinent. [Verū ꝛ ſic plures.]Sed inquit ꝛ hoc pacto plures efficiunt̄ ſylli:nāqȝ ꝛ cōcluſiones plures:vt/a/cōcluſum per d/e.b/per/f/g/ꝛ/c/per/a b.accepit aūt hoc in loco/c/pro/e. c/nāqȝ cōcluſio erat:quā p̄mo intendebamus.[Si igitur non plures.]ſi inquit ſylli iſti nō plures ſunt appellādi/ ſed vnus:recte quidē vnus dici poterit:nō tn̄ ſimplex:ſꝫ cōpoſitus:ſic enī accidit per plures ſyllogiſmos eādeȝ colligi cōcluſionē:verū recte nullo modo dicere poterimus ſyllm hūc vnū eſſe/propterea ꝙ vnus ſimplex ſit: hoc enim eſt/qḋ voluit/duȝ inquit:vt vero/c/per ea que ſunt/a b/impoſſibile.

[Sit enim/e/concluſum ex/a b,c d/ergo neceſſe eſt ipſoꝝ aliqd aliud ad aliud acceptuȝ eſſe/hoc vt totuȝ/illud vt pars:hoc enī prius oſtenſum eſt:ꝙ ſi fuerit ſyll'a neceſſe eſt terminoꝛuȝ aliquos ita ſe habere;ſic ſe igit̄ habeat/a/ad/b/eſt itaqȝ aliqua ex ipſis cōcluſio/ aut ergo/e/aut eoꝝ/que/c d/alterū:aut aliud quippiam preter hec:ꝛ ſi/e/quidē ex/a b/tm̄ ſyllogiſmus vtriqȝ eēt:c d/v̄o ſi quidē ſic ſe habent/vt ſit hoc vt totum/illud vt pars/erit aliquid ꝛ ex illis/ꝛ aut/e/aut eorū que/a b/alterum:vel aliud quippiam preter hec:ꝛ ſi/e/ qdē:aut eorū que/a b/alterū:vel plures erūt ſyllogiſmi/aut vt cōtingebat/ideȝ per plures terminos cōcludi accidit:ſi v̄o aliud preter hec/plures erunt ꝛ incōinneri ſyllogiſmi ad ſeinuicē:ꝙ ſi nō ita ſe habeat/c/ad/d/vt faciat ſyllogiſmū/fruſtra erunt accepta/niſi abductionis aut occultationis/aut alicuius alius talium gratia.Sin autē ex/a b/nō/e/ſed aliud quid ſit cōcluſio:ex/c d/v̄o aut horū alteruȝ/ aut aliud quiddam preter hec:ꝛ plures fiūt ſyllogiſmi/ꝛ nō ipſius ſuppoſiti:ſuppoſituȝ nāqȝ fuerat ſyllogiſmuȝ eſſe ipſius/e/ꝙ ſi ex c d/nulla efficit̄ cōcluſio:fruſtra accepta ea fuiſſe accidit/ac ſyllogiſmū non eſſe eius/qḋ a pricipio:quare planū ꝙ omnis demōſtra-

Quid cōpoſitiuū theorema ſm mentē Alexandri.

Monſtratio compoſita ex ſyllo ꝛ inductiōe ſm Alexandrum.

Nota plures modos cōpoſitoꝝ ſylloꝝ ſm mētē Abumaçaris Alpharabij.

Hec v̄ba: ꝙ ſi ex c d. nulla corrupte leguntur in oib⁹ codicib⁹: debent enī legi: ꝙ ſi ex a b. nulla ꝯcluſio efficitur.

tio ⁊ oīs ſyllꝰs erit ſolum per tres terminos. Quum autem hoc planum ſit/manifeſtum ꝙ ⁊ ex duabus propoſitionibus ⁊ non pluribus: tres nāqꝫ termini due ſunt ꝓpoſitiones/niſi aſſumaꝰ/quēadmoduꝫ ex principio dictum eſt ad ſyllogiſmoꝝ perfectionem.

❡ Qꝛ omnis ſyllogiſmus ex tribus conſtet terminis ⁊ ꝓpoſitionibus duabꝰ imediatis ac contiguis/monſtrat ex ſuppoſitione: ſupponaꝰ enim inquit/e/concluſionem colligi per/a b c d/hoc eſt per quattuoꝛ ꝓpoſitiones: ⁊ tunc ꝑmo de/a/b/propoſitionibꝰ arguēdū erit/moꝝ ⁊ de/c d/ hunc in modum/a b/ꝓpoſitiones aut ad ſeinuicem habitudinem quandam habent/aut nullam: ſi nullam/fruſtra ad ſyllogiſmum erunt accepte: nāqꝫ ſyllogiſmi ꝓpoſitiones habitudinem quandā retinent inter ſe. Qꝛ ſi aliquam ꝓpoꝛtionem habebunt inuicem/nimirū cōcluſionem quampiam ratiocinabunꝰ: ⁊ tunc aut/e queſituꝫ colligent/aut alteram ex propoſitionibus/c/d/vel aliud qd preter hec. Rurſus/c d/propoſitiones aut aliquaꝫ ad ſe inuicē habitudinē retinebūt/aut nullā: ſi nullā inceſſum aſſumptas dicemus: ſi aliquā/aut/e/ꝑmariā claudēt cōcluſionem: aut ex/a b/ꝓpoſitionibus alteram/vel aliud quippiam preter hec. Que quū ita ſint: ſi/a b/ꝓpoſitiones/e/queſitum concludent: habebimus qđ volebamus: ex duabus inquā ſolis ꝓpoſitionibus cōcluſionē fieri: ꝙ ſi ⁊/c d/idem/e/concludant: vna ⁊ eadem ex pluribus ſyllogiſmis colligetur concluſio: ſin autē/c d/alteraꝫ ex/a b/ propoſitionibus concludant: aut in cōtrariū/a b/ex/c d/ alteraꝫ/ex proſyllogiſmis monſtrabiꝰ/e/queſitum. ſi ꝟo c d/aut a b aliud quippiam ꝯcluſerint: ⁊ plures ⁊ diſperati fient ſyllogiſmi. [Hoc vt totum.] monſtrationem facit in prima figura ac ſyllogiſmis indemonſtrabilibus: verum quemadmodum in hac/ita ⁊ in reliquis intelligēdum erit: per totuꝫ autē ⁊ partem intellexit: ꝓpoſitionū alteram vniuerſalē eſſe/alteram ſub hac aliter enī ſyllꝰs fieri nequit: hoc enim inquit prius monſtratum eſt/ſi ſit ratiocinatuꝫ opoꝛtere ꝓpoſitiones ita ſe hēe ac terminos/ vt hic cōtineat/ille cōtineaꝰ: hoc enī paulo ante oſtēſum fuit: foꝛtaſſe ⁊ id voluit: qđ in ꝑncipio dixit/de omni ꝑdicari ⁊ eſſe in toto: hoc eniꝫ erat aliud partis/aliud totius rationem habere. [aut vt cōtingebat.] hoc eſt/quemadmodum ⁊ antea dicebamus per plures ſyllogiſmos eandem colligi cōcluſioneꝫ: talis aūt inquit Aphꝛodiſienſis Alexander compoſitio efficitur ſm id qđ a iunioꝛibus τρίτον θέμα vocitatur: eſt autem tertiuꝫ thema: quū ex duobus tertium qd cōcludiꝰ: ex duobus inquā quoꝛum vnuꝫ ex altero non dependeat. [Incōiuncti.] incōiuncti ſylli ꝓprie nūcupanꝰ: qui neqꝫ in ꝓpoſitionibus/neqꝫ in cōcluſione cōueniunt. [Qꝛ ſi non ita ſe habeat.] ſi inqꝫ c/ꝓpoſitio ad/d/non habuerit habitudinē ac ꝓpoꝛtionē quā totum ad partem/vt faciant ſyllꝫm: fruſtra erunt in mōſtrationē aſcita: niſi foret abductionis aut occultationis/aut alicuius alius talium grā: eſt aūt abductio: quam greci vocāt ἀπαγωγήν: quemadmodū in ꝑmum elīnoꝝ inquit Lycius Proclus/trāſitio ab vno problemate vel theoꝛemate in aliud: quo cognito ⁊ propoſitū fit manifeſtuꝫ: puta in exemplo: ſi queraꝰ cubi duplicatio: ⁊ hoc dimiſſo ꝓblemate: inueſtigemus quo datis duabus rectis/ due medie ad proportionem inueniri poſſint: ex quo ꝓpoſitum ſequiꝰ: abductionē facere diceremur: eſt autem abductio iſta propꝛiū tentantis dialectici inſtrumentū: ⁊ hac ꝑmū vſus fuiſſe dicīꝰ Hippocrates chius: qui ⁊ circulū per lunulas quadrauit: verum in ſcđo prioꝝ volumine vbi Phꝰs de abductiōe tractabit/adhuc exactius quid ſit abductio: quotue abductionis ſpēs ac quonam pacto differat ab inductione perſcrutabimur. ❡ Alexāder tamē atqꝫ alij fere oēs hoc in loco non abductionis: ſed īductionis legunt: qđ tamē perperā dici exiſtimauerim: nāqꝫ ſi ꝓpoſitiones inductionis grā acciperenꝰ: plures efficerenꝰ ſylli/⁊ neceſſario accepte eſſent ꝓpōnes: qđ etiā ſupra innuit quū dixit/aut hoc īductione illud ſyllogiſmo: verū ⁊ ſic plures ſylli. Ueruꝫ arbitroꝛ erroꝛem hunc ex ijs/que male in 8° topicoꝝ intellexerunt/deuenit: ſc: ibi enī Ariſtoteles/ad verbū inquit. De oꝛdine ꝟo ⁊ interrogādi modo dicendū eſt diuidēdo ꝓpoſitiones: quecūqꝫ preter neceſſarias accipiende: neceſſarie aūt dicanꝰ/per quas ſyllogiſmus efficiꝰ: que ꝟo preter has accipiunꝰ/quattuoꝛ ſunt: aut enī inductionis grā/vt ꝯcedaꝰ vle/aut ad tumoꝛē oꝛonis/aut ad occultationē cōcluſionis/vel vt manifeſtioꝛ fiat oꝛo: preter has aūt nulla accipienda eſt propoſitio. Hec ille ⁊ complura alia: veruꝫ ⁊ hic/qđ inductionē vocat/abductionē potius dici velim: ꝙ hoc ita ſe habeat/planū ex ijs/que ſubſequunꝰ: ceterū de iſtis in ſcđo prioꝝ exactius diſputabimus: quū de abductione ſermonē faciemꝰ. Occultationē aūt vocat quū nō neceſſarias ꝓpoſitiones ſtatim īterrogemus: ſed eas prius/que ad has ſunt vtiles/nec recto oꝛdine vt proponende ſunt: ſed retrouerſum: quēadmoduꝫ optime in 8° topicoꝝ expoſuit Ariſtoteles/⁊ alicubi etiā in 2° prioꝝ: alicuius autē alius grā dicit ὄγκου σαφηνείας/hoc eſt tumoꝛis ⁊ dilucidationis: que oīa qd ſint ⁊ quōꝰ fieri debeāt in topicis declaratū eſt. [Sin aūt ex/a b.] quattuoꝛ ſuperius fuere propoſita de/a b/nāqꝫ aut ex/a b/nihil ſequebaꝰ aut aliqd: ⁊ ſi aliquid aut/e/aut alterū ex/c/d/aut aliud quid preter hec: ex iſtis ꝟo de vno tm̄ ſupra mentionē fecit: quid ſequaꝰ: ſi ex/a b/concludaꝰ e/deinde ſermonē verterat ad/c d/ꝓpoſitiones: nūc itaqꝫ rurſus ad a b/reditum facit exponens ex quattuoꝛ ꝓpoſitis tria/q̄ ſupererāt: ⁊ ait. ſi ex/a b/nō ſequaꝰ/e/concluſio intenta/ ſed aliud qd/quēadmodū etiā ex/c d tunc ⁊ plures fiūt ſylli ⁊ non ad propoſitū queſitū. [ꝙ ſi ex/c d.] mendam putant in cōtextu eſſe Philoponus atqꝫ Alexāder: ⁊ pro eo/qđ eſt/a b/ſcriptū fuiſſe dicunt/c d/nam de/c d/iā dixerat. de/a b/ꝟo dicendū ſupererat. Ego aūt de īduſtria hoc factū exiſtimauerim: volēs enī Phꝰs ſignificare vnā ⁊ eandē in vtriſqꝫ rationē eſſe/ita foꝛtaſſe terminos cōfudit: ⁊ pro/a b/accepit/c d/quaſi dicens: quēadmodū quū ex/c d/nihil ſequebaꝰ/fruſtra erant accepta: ita ⁊ quū ex a b. [Ad ſylloꝝ perfectioneꝫ.] vel dixit/quia ſyllogiſmi ſecunde ac tertie figure ad ꝑmū reuocanꝰ per aliaruꝫ ꝓpoſitionū additionē: puta per ꝯuerſionē aut deductionem ad incōmodum: aut quia propoſitiones aliqñ ſunt ignote/⁊ ideo per alias monſtranꝰ ꝓpōnes ac ſylloꝫ.

❡ Planum itaqꝫ ꝙ in qua ratione ſyllogiſtica/non ſunt pares ꝓpoſitiones/per quas cōcluſio propꝛia fit (quaſdaꝫ nāqꝫ ex ſuperioribus concluſionibus/neceſſe eſt ꝓpoſitiones eſſe) hec ratio aut nō eſt ratiocinata, aut plura neceſſarijs interrogauit ad poſitionē. Si itaqꝫ ſyllogiſmi ſm propꝛias accipianꝰ ꝓpoſitiones/omnis erit ſyllogiſmꝰ/ex ꝓpoſitionibus quidem paribus: ex terminis aūt imparibꝰ: vno nāqꝫ plures termini q̄ꝫ ꝓpoſitiones. Concluſiones ꝟo dimidiū propoſitionum. Sed quum per proſyllogiſmos concludunꝰ

Quid ſit tertiuꝫ thema ſm mēte Alexā.

Qui ſint incōiuncti ſylli.

Nota de abductione

Hippocrates chius.

Alia lrā ſm Alexandrū.

Quid ſit occultatio.

Erroꝛ in lrā ſm Alexanꝰ ⁊ Philopoꝰ

cludunẗ/aut per plura media non continua: vt/a b/per/c d/multitudo quidē terminoꝝ: cōſimiliter vno ſuperabit ꝓpoſitiones: aut enim extrinſecus/aut ad mediū ponet īter-cidens terminos: vtroqꝫ autē modo accidit interualla vno minora eſſe terminis: propoſitiones ꝟo equales ſunt interuallis: nō tamē pares ſemper erunt: illi aūt impares: ſed viciſſi: quādo propoſitiones pares/impares termini: quū ꝟo pares termini/ꝓpoſitiones impares: ſimul enim cū termino vna addiẗ propoſitio: vndecūqꝫ addaẗ terminus: q̄re qm̄ ille pares/iſti impares erunt/neceſſe eſt permutari: quū eadem fiat appoſitio. Cōcluſiones ꝟo non etiam eundem habebunt ordinē/neqꝫ ad terminos/neqꝫ ad ꝓpoſitiones: quū enim vnus terminus additur/cōcluſiones addentur vna pauciores ꝑexiſtentibus terminis: ad ſolum nāqꝫ vltimū non facit cōcluſionē: ſed ad alios omnes: veluti ſi/a b c/adijciatur ipſum/d/ſtatim ꝛ concluſiones due adijciuntur/ꝛ que ad/a/ꝛ que ad b. cōſimilr̄ autē ꝛ in alijs: verum ꝛ ſi ad medium intercidat/eodem modo: ad vnū nāqꝫ ſolum/non faciet ſyllogiſmū: quare multo plures ꝯcl̄ones erūt ꝛ terminis ꝛ ꝓpōnibꝰ.

¶ Manifeſtū inquit ſi aliqua ſit rō ſyllogiſtica: que immediatas ꝓpōnes pares nō habeat: ꝙ aut nō eſt vere ſyllogiſtica/aut plura/q̄ꝫ oporteret premiſſa fuere: rōnes aūt ſyllogiſticā dixit: qm̄ ſunt ꝛ inductiue rationes: que ex ꝓpoſitionibus quidē cōſtant: nō tn̄ paribus aut duabus: pares enī duas vocauit: ꝓpriā ꝟo nūcupauit ꝯcluſionē: que ꝑmo cōcludenda ꝓpoſita fuit. qḋ aūt addit: quaſdā nāqꝫ ex ſuperioribus cōcluſionibus neceſſe eſt ꝓpōnes eſſe: totū hoc ex parentheſi ac interpoſitione legendū eſt. [neceſſarias.] neceſſarias vocat Ariſtoteles in topicis ꝑ quas ſyll'ſ fit. [Secūdm proprias.] ꝓprias vocat que immediate ꝓpoſitū oſtendunt: nā qui accipit/a/de/b/ꝛ/b/de/c/ꝛ c/de d/ꝯcludens/a/de/d/nō monſtrat ꝯcl̄onē per ꝓprias ꝛ ꝯtiguas ꝓpōnes. [paribus.] q2 duabus. [imparibus.] q2 tribus. [dimidiū ꝓpoſitionū.] nā ꝓpōnes due: cōcluſio ꝟo vna: hoc aūt itelligēdū: quū ſyll's ſimplex fuerit: nāqꝫ in cōpoſito ſecus ſe hꝫ: quēadmodū infra declarabimus. [Sed quū per proſyllos.] per proſyllos dicit: qm̄ vtrāqꝫ propriaꝝ ꝓpoſitionū per alias ꝓprias prius ratiocinati/deīde faciētes ꝓpoſitiones ꝯcl̄ones/ita eas accipimus ad monſtrationē ꝓpoſitiui: aūt differt/ſiue in eadē ſiue in pluribus figuris extiterint: per plura ꝟo media nō cōtinua intellexit: qm̄ plures ꝯtinuas ꝓpoſitiones capiētes/omiſſis ꝯcluſionibꝰ/que ex his ſequunẗ: his ad ꝓpoſiti mōſtrationē vtimur: qm̄ enī ita facimus potētia proſyllogiſmos facimus/nō actu: puta ſi capiamus/a/de b: b/de/c: c/de/d: d/de/e: a/ igiẗ de/e. nāqꝫ hic cōtinuas capimus ꝓpoſitiones/nō interponētes ꝯcluſiones: que ex ipſis ſequunẗ. Secūdm ꝟo talē ꝓpoſitionū cōtinuationē efficiẗ: qḋ ſupra cōpoſitiuū theorema nuncupauimꝰ: qꝫ referente Alexādro a iunioribus vocati fuere ἐπιβάλλοντες καὶ ἐπιβαλλόμενοι/hoc eſt inijciētes ꝛ iniecti. Theorema nāqꝫ cōpoſitiuū eſt: qm̄ ex aliquibꝰ aliqḋ cōcludimus: qḋ ꝛ ipſum cū aliquo aut aliquibus rurſum aliquid ꝯcludit: ꝛ hoc rurſus cū aliquo aut aliquibꝰ aliud quippiā cōcludit. Inijciētes ꝟo ſunt quoꝝ omittiẗ ꝯcl̄o/ iniecti aūt/quoꝝ ꝓpoſitio ꝑtermittiẗ: ꝯcl̄ones iniectoꝝ dimiſſe: qui ſm ordinē ꝑcedūt: accipiunẗ ꝓpōnū loco in inijcientibꝰ qui ſunt ſcḋi in ordine: vt/a/de omni/b: b/de omni/c: c/de omni/d: a/de omni/d. Primus enim rōcinij iſtius ſyllogiſmus/cuius cōcluſio omittiẗ: que eſt/a/de oī c/vocaẗ iniectus: inijciens ꝟo nuncupaẗ: qui ex omiſſa ꝯcl̄one/a/de omni/c/ꝛ ſubſequente ꝓpōne/c/de omni/d/ colligit ꝯcl̄onē/a/de omni/d: ꝛ ita tam inijciēs ꝙ iniectus in ꝑma efficiunẗ figura. ¶ Pōt etiā iniectꝰ in ꝑma fieri/ inijciens ꝟo in ſcḋa hunc in modū/a/de omni/b: b/de oī c: a/de nullo/d: c/de nullo/d/iniectus eſt in ꝑma/cuiꝰ ꝯcl̄o a c: inijciens aūt in ſcḋa: cuius ꝓpōnes ſunt/a/de omni/c/ ꝯcl̄o precedētis iniecti: ꝛ/a/de nullo/d/ex q̄bus colligitur ꝯcl̄o/a/de nullo/d/ fit: ꝛ ecōuerſo iniectus in ſcḋa: inijciēs ꝟo in ꝑma/vt/a/de nullo/b: a/de omni/c: c/de omni/d. b/ igiẗ de nullo/d: ꝑtermittiẗ enī ꝯcl̄o ꝑoris iniecti exiſtētis in ſcḋa figura/que erat/b/de nullo/c/ex qua ꝛ ſubſequēte ꝓpōne/que eſt/c/de omni/d/in ꝑma cōcludiẗ/b/de nullo d. Cōſimilr̄ poſſumus in tertia etiā figura inijcientē atqꝫ iniectū cōſtruere: ꝛ ad hec iniectū in ꝑma vel ſcḋa/inijciētem ꝟo perficere in tertia aut retrouerſum: ſed ꝛ tres ſyllogiſmos in tribus figuris inijcientes ac iniectos licet facere ſm ſupra aſſignatū cōpoſitiuū theorema: qḋ Ariſtoteles tradidit: quantū ad viuꝫ attinebat: iuniores aūt nō tātū vtilitati q̄ꝫ curioſe idagationi ſtudētes/fecerūt ex eo qḋ vocaūt ſcḋm/qḋ tertiū/ꝛ qḋ q̄rtū thema. Per ꝓſyllos igiẗ erit/qm̄ accipimus ꝓpōnes ſimul cū ꝯcl̄onibus: per plura ꝟo media nō ꝯtinua: qm̄ ſimplr̄ ꝓpōnes ipſas acceperimus. Hec Alexāder quaſi ad ꝟbū. [aut enī extrinſecus.] incidentē diximus: q2 grece παρεμπίπτων nūcupaẗ: hic aūt terminus aut extrinſecus adijcitur/aut ad mediū: puta ſint termini ſyll'm ꝯſtituētes/a b c/ſi termini additionē voluero extrinſecā: tūc addā aut ante/a/aut poſt/c. Sin aūt intrinſecū: tunc ponā aut inter/a/ꝛ/b/aut īter/b/ꝛ/c/ꝛ hoc ad mediū ponī vocauit Ariſtoteles/medium accipiēs poſitione ꝛ vi: quēadmodū fieri cōſueuit in ꝑma figura. Si enī in ſcḋa aut tertia terminū adderemus ad mediū extrinſece vtiqꝫ adderemus. Aut inquit Alexāder ſ̄ dixit ꝓpter figurarū diuerſitates ita ꝙ per extrinſecā appoſitionē ſcḋaꝫ ac tertiā figurā ſignificauit/ per intrinſecā primā: puta in exēplo: ſit cōcluſū/a/de oī c/per mediū/b/ſi in ſcḋa figura voluerimus cōcluſionē facere/accipiemus/a/de nullo/d/ſi in tertia accipiemus d/de/c/ꝛ ita extrinſeca erit appoſitio. Sin aūt in ꝑma rectā ſub ipſo/c/aliquid aſſumendū erit puta/d/ verū lꝫ interpretatio hec multū ſit igenioſa: ꝑor tn̄ ꝛ melior ꝛ dilucidior. [Equales interuallis.] ex hoc loco manifeſtū habemus īter īteruallū ꝛ ꝓpōnē dīaꝫ: quā etiā ſupra quodāmodo innuimus. [viciſſim.] hoc eſt alternata habitudine ac denotatiōe: qḋ exponēs ſubdit: qm̄ ꝓpōnes pares/impares termini: quū ꝟo pares termini/ꝓpōnes īpares: mendū tn̄ in cōtextu putat Alexāder: hiſqꝫ idē dici autumat: qḋ tn̄ nos negamus: nāqꝫ prius ꝓpōnū ad terminos habitudinē notat ſcḋo in ꝯtrāꝫ terminoꝝ ad ꝓpōnes. [Simul enī cū termino.] reddit rationē: cur ꝓpōnes ac termini alternata īter ſe varienẗ habitudine. ſi enī ſimul cū termino vna additur ꝓpoſitio: termini/qui erāt īpares: puta tres/efficiūtur pares/puta quattuor: ꝓpōnes pares exiſtētes/q2 bine/impares efficiunẗ/hoc eſt tres. [Cōcluſiones ꝟo.] ſi terminus īquit addaẗ nō eodē pacto ꝛ cōcluſiones excreſcūt: quēadmodū ꝓpōnes ac termini: ſed

Qui ſint ſyll'ſ inijcientes ꝛ iniecti.

Nota ꝙ ſyll'ſ inijciēs ꝛ iniectus pñt in eadē ꝛ in diuerſis fieri figuris.

Quid ꝑ intrinſecū ꝛ extrinſecū Ariſtoteles intellexerit

Alia expoſitio Alexādri

Nota ꝙ ꝑꝰ expōnē etiam Alexāder magis laudat.

Que ſint media nō ꝯtinua

termino vno adiecto tot addunt̃ ꝓpõnes:quot erãt ꝑce dentes termini vno excepto:ad alios nãq; oẽs ↄclo effi cit̃ cũ termino ſuperaddito/preterq̃ ad vltimũ:ſi enim a b c terminis quartus addat̃/d/planũ φ ↄclones due addent̃:que ſunt vna pauciores terminis ꝑcedẽtibus:bi enĩ tres erãt faciẽtes binas ꝓpõnes ⁊ ↄclonez vnã:nunc aũt cũ vno termino ac ꝓpõne vna due addunt̃ ↄclones: puta antea dicebamus:omne/b a/omne/c/b/ergo omne c/a/his addit̃ hec ꝓpoſitio:omne/d/c/ſed ↄcluſiones ad dunt̃ bine:oẽ/d/b/⁊ oẽ/d/a.ad ſolũ nãq; vltimũ/puta ad c/nulla efficit̃ ↄclo:ꝓpterea φ nõ habem⁹ terminũ me diũ/per quẽ faciamus ↄclonẽ.[Cõſimilr aũt ⁊ in alijs.] hoc eſt ſi plures adyciant̃ termini ita ſemꝑ dicendum erit.[Uerũ ⁊ ſi ad mediũ.]hoc eſt ſi non extrinſecus:ſed in medio ponat̃ adiectus terminus/idez eueniet:ſi enim inter/b/⁊/c/ponat̃/d/rurſus bine addent̃ ↄclones/a/ad/d/ ⁊/b/ad/c.[Ad vnũ nãq; ſolũ.]hoc vltio hoc rurſus dicit: huic enĩ ſoli cauſa eſt/φ nõ efficiat̃ ↄclo:non ſemper ad d/efficit̃ ↄclo:ſed etiã ad/c/verũ ⁊ hui⁹ ↄclonis cauſa eſt d/ipſum tanq̃ mediũ exiſtẽs. ¶ Et ſi aliquis dubitans dixerit:quĩ fieri põt vt ↄclones plures eſſe dicant̃ ꝓpoſi tionibus:quum ad ↄclonẽ vnaz/bine aſciſcant̃ ꝓpõnes: ¶ Reſpõdemus hoc ita intelligẽdũ eſſe:φ ↄclones plu res ſunt ijs/que tñ ꝓpõnes ſũt ⁊ nõ ↄclones:nãq; ↄnes precedentiuz ſylloꝝ ꝓpoſitiones ſequentium efficiunt̃. ¶ Preterea dubitãdũ erit quõ tres termini due ſint ꝓ poſitiones:quũ quelibet ꝓpoſitio duos hẽat terminos:⁊ ꝓpterea bine ꝓpõnes q̃tuor hr̃e debebũt. Dicimus quẽ admodũ ⁊ qdã alij:φ bine ꝓpõnes quatuor hñt termi nos/in quos reſoluunt̃ ꝓpoſitiones:nõ autẽ in quos re ſoluit̃ ſyllogiſmus:vnde termini ſyllogiſmi alij quodã modo ſunt a terminis propoſitionum.

Dubium.

Solutio.

Dubiũ aliud

¶ Cum aũt habem⁹ de q̃bus ſyll'/⁊ quale in vnaquaq; figura/⁊ quot modis mõſtratur/ manifeſtũ nobis eſt/⁊ quale problema diffi cile/⁊ quale hñ argumẽtabile:qđ enĩ in plu ribus figuris ⁊ per plures caſus ↄ̃cluditur/ facilius:qđ aũt in paucioribus ⁊ per paucio res difficilius argumẽtabile:vl'e itaq; affir matiuũ/per ſolã primã monſtrat̃ figurã/⁊ ꝑ hanc vno tñ modo:priuatiuũ aũt ⁊ ꝑ ꝑmã ⁊ per mediam:ac per primã quidẽ vno ſolũ modo:per mediã ꝟo dupl'r:ſʒ affirmatiuuʒ in parte per primã ⁊ per vltimã:vno tñ mõ ꝑ primã:trifariã aũt per vltimã. Priuatiuũ ꝟo ſm partẽ/in oĩbus figuris monſtrat̃:pre terq̃ φ in prima quidez ſemel:in media ꝟo atq; vltima:in illa bifariã:in hac tripl'r. Plã nũ itaq; φ vl'e predicatiuũ/cõſtruere quidẽ difficillimũ/deſtruere ꝟo facilius:oĩno aũt tollere vl'ia facilius/q̃ ea que ſunt in parte: nãq; ⁊ ſi nulli/⁊ ſi alicui nõ inſit/ſublatũ eſt: hoꝝ aũt alicui quidez nõ/in oĩbus monſtrat̃ figuris:nulli ꝟo in duabus:ſed eodẽ pacto ⁊ in priuatiuis:nãq; ⁊ ſi oĩ ⁊ ſi alicui/ſubla tuʒ eſt:qđ a principio:hoc aũt erat in duab⁹ figuris:in ijs ꝟo/que ſunt in pte/vno tñ mõ aut omni/aut nulli oſtendentẽ ineſſe:ſed cõ

ſtruenti faciliora/que in parte:nãq; ⁊ in plu ribus figuris ⁊ per plures caſus:⁊ oĩno nõ oportet latere/φ deſtruere per ſeinuicez eſt: ⁊ vl'e per ea/que ſunt in parte:⁊ hec ꝑ vl'ia: cõſtruere ꝟo non eſt vl'e per ea/que ſunt ſm partẽ:ſed per illa hec eſt. Simul aũt maniſe ſtuʒ φ ⁊ deſtruere facilius eſt/q̃ cõſtruere: q̃lo igit̃ efficiat̃ oĩs ſyll's/⁊ per quot termi nos ac ꝓpoſitiones/⁊ q̃lo ſe hñtes inuicez. Amplius quale ꝓblema in vnaquaq; figu ra:⁊ quale in pluribus/⁊ quale in paucioꝛi bus monſtratur/planum ex dictis.

¶ Ex ſuperioribus quaſi poꝛiſma quoddã ↄcludit mon ſtrans/ad quã ↄclonẽ facilius/ad quaz difficilius afferre ſyll'm poſſimus:⁊ inquit:qm̃ in ſupra expoſitis habem⁹ de quib⁹ ſunt ſyll'i:q̃a de quatuor ꝓblematib⁹/negatiuo atq; affirmatiuo vl'ibus aut in parte:dũ enĩ ait de q̃bus quãtitatẽ/dũ quale q̃litatẽ ſignificauit ꝓblematũ.[qua le problema.] Problema inquit in ꝑmũ elemẽtoꝝ Ly cius Proclus/vocat̃ latius oẽ qđ ꝓponit̃ ſeu diſcipline ſeu ſpeculationis grã:preſſius tñ ⁊ apud mathematicos nuncupat̃/qđ ꝓponit̃ ſpeculationis tñ grã:qđq; ⁊ poſſi bile eſt:neq; ſupfluẽs/neq; diminutũ:hoc etiã quodãmõ cõfirmat in topicis Ariſtoteles definiens ꝓblema diale cticũ:verũ hoc in loco latius accipiẽdũ erit pro omni co/ qđ in monſtrationẽ ꝓponit̃.[Et per plures caſus.]nõ nulli legunt ꝓpõnes:ſed male:nãq; ⁊ Alexãder caſus le git ⁊ inquit:caſus appellaſſe Phm ſylloꝝ ſm vnãquãq; figurã diſiectur aũt caſus appellet nõ plenã rõnem aſſi gnat. ¶ Nos aũt dicimus:quẽadmodũ a ꝑncipio aſſere bamus:Phm ſemꝑ extitiſſe φιλογεωμέτρην:⁊ ꝓpterea geometrarũ terminos ac demrationes plerũq; ad ſuam trahit ꝓpoſitũ:hinc terminos/hinc interualla/hic figuras geometrarũ more ſepiſſime nominat. Cõſimili igit̃ mõ ⁊ hic geometraruʒ more caſus vocitauit ſyllogiſticos ac ratiocinãdi modos:πτῶσις enĩ ſiue caſus teſte Proclo/ varius cõſtruẽdi modus nuncupat̃/quũ aut puncta/aut plana/aut ſolida/variant̃:⁊ ꝓpterea caſus dicit̃:quaſi ab vna deſcriptione ac mõſtratione in aliaz cadens:vnde ⁊ apud mathematicos problematũ ac theorematũ quedã ἄπτωτα/quedã πολύπτωτα nũcupant̃:qm̃ itaq; geo metre variũ mõſtrãdi ac deſcribẽdi modũ/caſuz appel lant:ob hoc Phs varios rõcinãdi modos ac cõplicatio nes ad hoꝝ imitationẽ/caſus nuncupauit[vno tñ mõ.] hoc eſt in ꝑmo:licz enĩ ⁊ in tertia ⁊ ĩ ſcda ↄcludi aliqñ poſ ſit:hoc fit terminoꝝ ac materie grã:quẽadmoduz infra planũ erit.[per mediã.]ideſt per ſcdaz.hec enim media dicit̃:aut q̃a poſitione ſit media:aut q̃a in hac medi⁹ ter minus maximã dignitatez obtineat.[vno tñ modo per primã.]ſubaudias tñ ſm nãlẽ:nõ aũt artificioſas cõpli catiões.[Triſariã aũt per vltimã.]in ꝑma tertia ⁊ q̃rta cõiugatione.[in illa bifariaz.]in tertia ⁊ q̃rta.[in hac tri pliciter.]in ſcda/q̃nta/⁊ ſexta.[Planũ itaq;.]ex ſupra re latis ſequit̃ vl'em affirmatiuã cõſtructu difficillimã:de ſtructu ꝟo facillimã eẽ:nãq; ſi ipſa in ꝑma tñ ꝑme figu re cõplicatione mõſtrat̃:⁊ eius ↄ̃ria in ꝑma ac ſcda figu ris:ↄ̃dictoria ꝟo in oĩbus colligit̃:quid mirũ ſi facillime deſtruit̃:⁊ cũ maxima difficultate cõſtruit̃.[Sed eodez pacto.]hoc eſt qđ eſt in parte facilius conſtruit̃/q̃ vl'e:⁊ vl'e facilius demolimur q̃ qđ in parte.[in duabus figu ris.]vel ambo ſimul/vl' affirmatiuũ in parte:nãq; alicui ↄcludimus ⁊ in ꝑma ⁊ in tertia figura.[per ſeinuicem.] hoc eſt

Nõ quot mo dis ꝓblema.

Nota qđ per caſus veliet Ariſtote les de mẽte Alexandri.

Alia expoſi tio auctoris de mẽte Pro cli.

hoc eſt vlē affirmatiuū per vlē negatiuū: ⁊ iterū ꝑ negatiuū in parte. Sed per illa hec eſt. Nāqꝫ ſi mōſtro / omnē hoīem aīal eſſe / monſtro ⁊ aliquē: hoc tñ eſt particulare poſitione: nā particulare ſm nām per ea / que ſunt in pte tm̄ oſtendiſ. Simul aūt manifeſtū. Hoc de vlibus tm̄ intelligēdū: nāqꝫ de ijs / que ſunt in parte nō hꝫ veritatē: hec eni facilius cōſtruunt ꝙ deſtruant. Quō igiſ. Breuibus ea repetit que ſuperius fuere cōmōſtrata / trāſiturus ad aliud ſectū. Hic eni pmū voluminis huius ſectū finē accepit. Hinc ad ſcōm ſermonē flectemus. ¶ Poſteaqꝫ ⁊ pncipia ſyllogiſtica ⁊ figuras oēs tam ſimplices ꝙ miſtas explicauimus adiecta ſimul expōne quō ſyllo ois tā oſtēſiuus ꝙ ſuppoſitorius ꝑ tres efficiat figuras / adducta etiā i mediū rōne cur de hypotheticis ſyllis nō pertractauerit Ariſtoteles. Deide ne quid volumini deſiceret ſuppoſitorioꝝ ac ꝯditionaliū ſyllogiſmoꝝ ſpēs ac modos oēs enumerauim⁹ qd ſtoici / qdqꝫ ꝑipatetici ſupꝑ ijs ſenſerint / enarrātes / allata ibidē rōne cur nōnulli ex toto hypothetici cuiqꝫ ꝑ tria nūcupenſ / cuiqꝫ ac quō deductio ꝑ impoſſe pars eſſe dicaſ ꝯditionaliū ſylloꝝ. Poſtea enucleauimus quonā pacto itelligēdū ſit ſyllm eſſe huius ad hoc: ſoluta ibidē inſtantiola quapiā: ſubide demonſtrationes aggreſſi mathematicas pus definiuim⁹ / quid incōmenſurabile potētia tm̄: quid potētia ⁊ lōgitudine: quid quadratū / qd quadrati diameter: quaqꝫ nō ꝓpe in quadratis diameter dicaſ: quō ſꝫ noſtros demōſtreſ quadrati angularē lineā incōmenſurabilē eſſe / quō ſm Ariſtotelē: quonā pacto ex conceſſione argumentū fiat: quaqꝫ tranſumpti nomē rectius ſit / ꝙ aſſumpti. Mox cōtextus ordinē ſecuti ac ſeriem expoſuimus quonā modo in quocūqꝫ rōcinio vlē eſſe oporteat: deide ⁊ mathematici exemplū declaraturi / primū explicauimus qd triangulus / quaqꝫ nō ois trilaterus / ſed ⁊ quadrilateri nonnulli / ꝙ triangulꝝ ſpēs ſeptē: quō equicruris angulos ſupra baſin exiſtes equales eſſe Theon demōſtret / quō aliter Pappus geometra / quō aliter ⁊ adhuc vlius Heminus phs / quaqꝫ theorema iſtud a Thalete pmo adinuētū fuit: Deinceps ſuꝑ eodē demonſtrationē quoqꝫ adduximus Ariſtotelicā prius exponētes / quid circuli ſectū qd ſemicirculus: poſtea cōtra Alexādrū Philoponi ſoluta iſtātia: mox expoſituri quō ex tribus terminis ac ꝓpōnibus binis ois conſtruaſ ſylls: ⁊ quō ac quot modis cōpoſita fiant rōcinia: qdqꝫ ſit / qd greci cōpoſitiuū vocant theorema / quotqꝫ modis ſyllos cōpoſitos extrui voluerit Abunaçar Alpharabius / qd tertiū thema / qd abductio / quaqꝫ abductione prim⁹ Hippocrates chius vſus eſt / quid occultatio / qdqꝫ ac quō efficianſ ſylli / qui inijciētes dicunſ atqꝫ iniecti / quid ſit terminū ad mediū adijci / quonā pacto ꝯcōnes ꝓpoſitionibus plures efficianſ. Demū enarrātes que problemata facilius / que difficilius mōſtrari poſſint / quid problema / quid caſus ſit definiuim⁹. Atqꝫ ita primo ſecto diuina fauente prouidentia finem impoſuimus. Hinc ad ſcōm tranſeamus.

Epilogus ſupra dictorum in pmo ſecto

¶ Sectum ſcōm de abundantia ꝓpōnum.

Quomodo autē abundabimus ſyllogiſmis ipſi ſemꝑ ad poſitū / ⁊ ꝑ qualem viā accipiemus principia / que circa vnūqdqꝫ / iam nūc dōm: nō eni ſolū fortaſſe oportet generationē cōſiderare ſyllogiſmoꝝ: verū ⁊ faciendi potētiā habere. Oīuꝫ itaqꝫ entiū: hec quidē talia ſunt: vt de nullo vere vniuerſalr predicētur / vt Cleon ⁊ Callias / ⁊ qd ſm vnumqdqꝫ ⁊ ſenſibile: de his aūt alia: eteni hoꝝ vterqꝫ hō ⁊ aīal eſt: illa ꝟo / ipſa qdē de alijs ꝓdicātur: de his aūt alia prius nō predicātur: ſꝫ alia ⁊ ipſa de alijs: ⁊ de ipſis altera: vt hō de callia / ⁊ de homine aīal. Qꝫ igitur entiū quedā de nullo apta nata ſunt dici / manifeſtum: ferme enim ſenſibiliū vnūqdqꝫ tale eſt / vt de nullo ꝓdicetur / niſi vt accidens: dicim⁹ nāqꝫ aliqñ albū illud ſocratē eſſe / ⁊ accedēs calliam.

Diximus a pncipio volumē hoc in tria que greci τμήματα nos ſecta vocare poſſum⁹ / partiri ac diſtingui. Ex his pmū diuina fauēte ꝓuidētia huculqꝫ abſoluimus / ſcōm aggreſſuri: in quo Phs de ꝓpoſitionū abundantia ac medij inuētione pertractat tā oſtenſiuoꝝ / ꝙ cōditionaliū ſylloꝝ mox addens: que de diuiſiuo docēdi modo dicēda erāt: ait ergo nō ſat eē nos ratiocinia ac ſyllos ſcire ꝯſtruere niſi ⁊ vnde mā ac ꝓpoſitiones aſciſcende ſint nō ignoremus: ꝓpōnes inquā ⁊ viā qua pncipia ad vnūqdqꝫ queſitū tā vlē ꝙ in parte tā affirmatiuū ꝙ negatiuū inuenire valeamus: nō enim fortaſſe gñatio ac cōſtructio ſylloꝝ cōſiderāda / ſed ⁊ potentia ac copia faciendi indaganda: fortaſſe dico: qm̄ plerique phoꝝ ⁊ Plato de cōſtruendi modo tm̄ mentionē fecere: de reſolutione aūt pauca aut longe ſecius pertractarunt. Oīum itaqꝫ entiū. Qm̄ mediū in diuerſis figuris ꝓdicandi ratione cognoſciſ: ob id impreſentia varius ꝓdicatoꝝ ſubiectorūqꝫ nām atqꝫ ordinē exponit iquiēs / inter entia quedā eius eſſe gen̄ / vt de nullo vere ac vlr predicenſ / vt cleon ac callias / ⁊ quecūqꝫ in quolibet gñe aut ſpē ſingularia ſunt ac ſenſibilia: de his ꝟo puta cleone ac callia alia ſuperiora / vere ⁊ vliter ꝓdicari poſſunt: dicere nāqꝫ ꝯſueuimus / ⁊ cleonē ⁊ calliā hoīem atqꝫ aīal eſſe: nō iniuria addidimus vere ac vlr: falſo nāqꝫ ⁊ ipſa vtiqꝫ predicari poſſent / puta ois homo eſt callias aut ſocrates / ſꝫ vere nullo pacto: ceterū de falſis ꝓdicatis nulla artifici bono ex pmaria itētione cura eſt. ¶ Uniuerſalr aūt inquit Alexāder bifariā poſſumus intelligere: vel ꝙ vniuerſalr ⁊ ſimpliciter de oībus idiuiduis ac ſenſibus ſubijs hoc aſſerēdū ſit: vel potius / qa videnſ aliqñ quodāmodo ⁊ ipſa de aliquibus ꝓdicari / veluti qñ dicimus: aliquis homo eſt callias: ſed hūc in modū vlr dicere minime poſſum⁹ ſeruata ꝓpoſitionis veritate: nō eni recte dicim⁹ / oēm hoīem calliā eſſe: addidit aūt ⁊ qd ſm vnūqdqꝫ ac ſi diceret ⁊ omne aliō ſingulare ac ſenſibile. Nā qd nos ſingulare vocamus illi καθ᾽ ἕκαστον nuncupant: ſingulare inquā ac ſenſibile / qd tamen ſubſtantia ſit: nāqꝫ prima ſubſtātia ſingularis ꝓprie ac ſenſibilis vocitaſ: in reliquis ꝟo predicamētis nec vere nec ſenſibilia ſingularia inueniri pñt: ſi tñ ⁊ in his ſingularia pacto aliquo formaremus: ⁊ illa eandē vtiqꝫ legē ſortirenſ: ſunt itaqꝫ in entib⁹ quedā talia: alia ꝟo ulterius ſunt nāe: nā ipſa qdē de alijs predicanſ / de ipſis aūt aliud nullū: q̄lia ſunt que gñaliſſima gña vocitanſ: de his eni nihil niſi ſm opionē diciſ: quēadmodū inſra declarabimus. Sunt ꝟo quepiā que ⁊ ipſa de alijs: ⁊ alia de ipſis predicantur: veluti que ſubalterna appellanſ gña ⁊ vt vnico ꝟbo abſoluā que inter gñaliſſima ſunt ac ſingularia ſenſibilia: ⁊ hunc qdē ordinem in enarrandis predicatis ſeruauit Ariſtoteles. Alulidas tñ roſadis ꝓdicamēti ordinē ſecutus / ab indiuiduis pmo exorſus eſt / mox per intermedia ac ſubalterna progreſſus ad ſuprema deuenit: ſed hec ad rem parū.

Medij in diuerſis figuris predicādi rōne cognoſciſ.

Ex ſingularia aliqñ ꝓdicari poſſunt; nō vlr vere.

[Ferme enim.]ferme dixit inquit diuus Albertus propter ea que indiuidua vaga nūcupātur:puta;aliquis homo/aliquod animal:hec enim predicantur:non ſui tamē gratia:ſed aut ſpeciei aut generis. Aliter tamen ⁊ melius Alexander ac Leui Herſonis dicunt:ferme inquit propter indiuiduas qualitates: que de indiuiduis ſubſtantijs proprie ac ſm naturam predicantur: ſenſibiles tamen aliquo pacto ſunt.[vt accidens.]vt accidens dixit inquit Philoponus pro eo quod eſt preter naturaȝ:multiplices nanqȝ predicationes fieri poſſunt:nāqȝ aut ſuperius predicatur de inferiori/aut accidens de accidente/aut accidens de ſubſtantia/aut de ſuperiori inferius: aut ſubſtantia de accidente:⁊ ſi aut ſuperius de inferiori aut accidens dicatur de ſubſtantia/predicatio ſm naturam dicitur:ſi ỽo accidens de accidente/vt album eſt muſicum predicatio per accidens:ſin autem aut inferius de ſuperiori/aut ſubſtantia de accidente/predicatio nuncupatur preter naturam:vt accidens itaqȝ hoc in loco dixit pro eo/quod eſt preter naturam:ſi enim callias puta de homine aut callias de albo predicetur inferius de ſuperiori predicatio vocatur preter naturam. Erit igitur ſenſus:nullum ſingulare ac ſenſibile de alio predicabitur/niſi forte preter naturam:alij aliter vt accidens intelligunt/vt ſenſus ſit:nullum indiuiduum de aliquo predicabitur:niſi fortaſſe ſit accidens:nāqȝ quemadmodūȝ ⁊ ſupra notauimus indiuidua accidentium de ſubſtantia ſenſibili recte ⁊ ſm naturā predicanť. Hec illi. Melior tamen eſt prior expoſitio:qꝛ qȝ hoc ita ſit/mōſtrant exēpla que in contextu poſuit Ariſtoteles.

Notā ꝙ multiplex eſt predicatio.

℃ Ot autē ⁊ ſurſuȝ tendentibus ſtatur aliqū/ rurſus dicemus:nunc ỽo ſit hoc poſitū. De his igitur non eſt demonſtrare alterū predicatum/niſi ſm opinionem : ſed hec de alijs: neqȝ que ſm ſingula/de alijs:ſȝ altera de illis:que ỽo intermedia ſunt/planū ꝙ vtroqȝ modo cōtingunt:nāqȝ ⁊ ipſa de alijs:⁊ alia de his dicentur:⁊ quaſi rationes ⁊ conſiderationes ſunt maxime de his.

℃ Manifeſtum inquit vnicuiqȝ/ꝙ deorſum tendendo ad extrema ⁊ indiuidua:que de nullo ſimpliciter predicantur deueniendum eſt : ꝙ autem ſurſum procedentibus ſtetur : ⁊ ad maxime vniuerſalia veniatur : hoc non vtiqȝ ex ſe planum ac dilucidum eſt:verum hoc in preſentia ponatur ac pro confeſſo accipiatur tanqȝ iterum demonſtrandum in poſterioribus analyticis : in primo nāqȝ poſteriorum ⁊ logice ⁊ demonſtratiue hoc arguetur.[De his igitur.]De his iquit generaliſſimis non poſſumus demonſtrationem facere:ſed ſi quippiam de his monſtramus ſm opionem eorum monſtramus:qui volebant ens diuidi in predicamenta/tanqȝ genus in ſpecies:quod tamen falſum eſt.℃ Fuerunt autēȝ ꝗ Stoici dicentes vnū eſſe entium omnium genus/ſiue ens illud eēt/ſiue hoc aliquid/ſiue materia:atqȝ hoc ſecari in quattuor predicamenta/in ſubſtantiam/⁊ qualia/⁊ quodammodo ſe habentia ⁊ ad aliquid quodammodo ſe habentia.℃ Contra hos tamen longo ſermone diſputat Plotinus lycopolita in primo ſexte Enneados oſtendēs neqȝ eos recte vnum omniuȝ genus poſuiſſe/neqȝ in quattuor tāt predicamenta partitos.℃ Sunt qui opinionē iſtam Platoni aſcribant : is enī ⁊ in Parmenide ⁊ in ſophiſta videť ens genus dicere atqȝ in qnqȝ ſpēs diſpartire/ſubſtantiam/motum/ſtatum idem/⁊ alterum . Hoc tamen negat Plotinus/additqȝ ex intētione Platonis ens equiuocum eſſe : quod etiam ipſius diſcipulus Porphyrius Phenix in libro quinqȝ vocum tradidit. ℃ Ariſtoteles tamē in ğma poſt naturalia/quiqȝ recte ſentiunt ferme omnes negant ens vere equiuocuȝ eſſe:ſed potius aiunt eius nature exiſtere : cuius ea que ad vnum nuncupantur:quemadmodum ⁊ vrinam/⁊ inſtrumentum ⁊ pharmacum ⁊ corpus ſana eſſe dicimus : quoniam ad vnam ſanitatem referuntur:⁊ hoc eſt quod voluit hoc in loco diuus Albertus/quum inquit ſm opinionem intelligendam eſſe ſm communitatem/que non eſt generis vel ſpeciei:ſed analogie:analogiam nanqȝ habere latius dixit/que ad vnum vocitantur:quod tamen ſecus ſe habet: equiuoca enim ſm analogiaȝ ⁊ equiuoca ad vnum ſiue ab vno maximo a ſeinuicem differunt interſtitio:quemadmodum in predicamentis ⁊ in ſeptimo naturalis auditus refert copioſiſſimus Simplicius : ac vt exactius hec intelligantur:non abſurdum erit curioſius aliquantulum vagare/que vir ille ſuper his ediſſeruerit aſſerentem:ait enim in predicamentis quaſi ad verbum : equiuoca alia a fortuna: vt Alexander; alia a conſilio : ⁊ hec quadrifariam ſecanť:nāqȝ alia ſm ſimilitudineȝ/vt homo animal ⁊ quod pingitur:alia ſm analogiā ſeu ꝓportionem: vt quum principiū equiuoce dicimus/numeroꝝ vnitatem/linee punctū/fluuiorū fontē/animaliū corꝺȝ quemadmodū vnitas ſe habet ad numeruȝ:ita ⁊ reliqua ad ea/ad que proportionē habent. Tertius equiuocoꝝ modus:quuȝ ab vno cōmunis in pluribus ac differentibus predicatio ſit:quemadmoduȝ a medicina/medicus liber/medicum inſtrumentū/medicuȝ pharmacū. Quartus quum varia ac differentia ad vnuȝ referunť finem/ veluti cibum ſanum/pharmacū ſanuȝ/⁊ exercitiū ſanuȝ dicimus tanqȝ que ad ſanitatem vt fineȝ tendant. Fuere tamē qui duos hos modos in vnum redigentes ab vno ⁊ ad vnum hec omnia vocent.℃ Quidā ⁊ alij neqȝ iter equiuoca neqȝ iter vniuoca hec poſuere/verū in vtroꝛūqȝ medio. Hec ille in predicamēta ⁊ complura etiā alia:ſed ⁊ in naturali auſcultatione/analogia inquit eſt equiuocatio ſimilitudinem/que in ſermone ⁊ vſu eſt obſeruāſ/vt principium:nāqȝ ⁊ vnitas ⁊ punctū/⁊ fons principiū dicunť. Uerum hec ex ſuperabundantia dicta ſint:ſm opinionem igitur ita intelligendū arbitrať Philoponus:vt ſenſus ſit:de his generaliſſimis non licet alterū quoppiā predicatum demonſtrare:niſi ſm coruȝ opinionem:qui dicunt ens vniuoce aut tanqȝ genus de primis generib⁹ dici:demonſtrare aūt dico non ratiocinari:nā ratiocinari quidem poſſumus/demonſtrare ỽo non poſſumus : qꝺ enim demonſtrať ⁊ definitionē ⁊ paſſiones proprias habere debet:ꝙ ſi definitionem ⁊ genus:qꝺ generaliſſimorum nulluȝ habet.℃ Aliter inquit Alexāder poſſumus ſm opinionē intelligere:hoc eſt per accidens:veluti quū dicimus ſubſtantiā eſſe hoiem:ſm opinionē ỽo predicationem vocauit per accidens:qm̄ ſm nōnulloꝝ opionē dilucidationis grã ⁊ inferiora de ſuperioribus predicari poſſunt:aut ſm opinionē/quēadmodū ⁊ Leui Herſonis aſtipulatur/hoc eſt dialectice ⁊ probabiliť:lȝ eniȝ de primis generibus per demonſtrationē nihil poſſimus concludere:nil tamē prohibet/quin hoc dialectico ac probabili ratiocinio ꝯficere valeamus:⁊ ita iter reliquas optimam omniū interpretationeȝ iſtam exiſtimauerim.[Et quaſi rationes.]quaſi iquit diuus Albertus dixit:qm̄ in

Stoicoꝝ opinio ꝙ vnū ſit oīum entium genus:qꝺ eūd ſ: 4[or] diuiditur genera.

Plotinus ꝫ ſtoicos.

Opio Platoni aſcripta de ente.

Quid ſenſerit Ariſt. d ente.

Equiuoca ſm analogiā ⁊ ad vnū multum differunt.

Diuiſio equiuocoꝝ de mente Simplicij.

Que dicūť ab vno ⁊ ad vnū media eſſe inter vniuoca ⁊ equiuoca ſenſit Alexāder 4° metaphy.

Quo intelligēdū ſit ꝓdicari ſm opionē ꝯ pſitū de mente Philopo.

Alia expoſitio Alexādri

Expō alia Leui Herſonis.

Expō Albe.

ſyllogiſmis ac ratiocinijs extrema plerūqȝ media fiunt: quemadmodum in ſcḋa ac tertia figura: ⁊ propterea in his ratio ac conſideratio non ſolū fit de intermedijs: ve-

Contra expōnē Alberti.

rumetiā de ſupremis. ❡ Sed pace tanti viri dixerim/ non recte hec proferri: nāqȝ quū de intermedijs cōſiderationes eſſe dicit: non hoc de medio pronūtiat/ſed de queſito: hoc enim eſt: quod volumus mōſtrare: ⁊ cui an-

Expō Alexādri.

tecedentia ⁊ conſequentia inuenire volumus. ❡ Satius itaqȝ eſt/ vt cum Alexādro dicamus ꝑhm dixiſſe quaſi: quoniam fieri poſſet queſtio quodammodo ⁊ de primis generibus: vt ſi ſuprema genera ſunt decem: ſi ens ⁊ vnū ſit genus ⁊ conſimilia queri poſſunt de ſupremis: plurime tamen queſtiones circa intermedia verſantur: in his enim ſolis ⁊ aītia reperiuntur ⁊ conſequentia ꝓprie.

❡ Oportet itaqȝ ꝓpoſitiones circa vnūquodqȝ ſic excerpere/ſupponentem ipſum primū ⁊ definitiones/⁊ quecūqȝ propria rei ſunt: deinde poſt hoc quecūqȝ rem ſequunt̄/ac rurſus que res ſequitur ⁊ quecūqȝ non ꝯtingūt ipſi ineſſe: quibus autē ipſum non cōtingit/ non eligendū eoꝝ ꝯuertit̄ priuatiuū. Diuidenda aūt ſunt ⁊ conſequentiū/quecūqȝ in eo qḋ eſt quid: ⁊ quecūqȝ ꝓpria/⁊ quecūqȝ vt accidentia predicant̄: ⁊ hoꝝ qualia ex opinione: ⁊ qualia ſm veritatem: quanto enim pluribus talibus abūdauerit quiſpiā/citius concluſionē aſſequet̄: quanto aūt verioribꝰ/ magis demonſtrabit: verū oportet eligere/ non que aliquod ſequunt̄: ſed que totam rē ſequunt̄: quemadmodū non quid aliquem hominem: ſed quid omnē hominem ſequitur: per vniuerſales nāqȝ propoſitiones ſyllogiſmus: nāqȝ quum eſt indefinitum/incertum ſi vniuerſalis propoſitio eſt/quum ḣo definitum/planum.

Poſteaq̄z expoſuit circa que verſentur monſtrationes. Hinc incipit methodum atqȝ artem tradere inueniendarum propoſitionum inquiens/oportere primum ſupponere ipſū queſitum/ac terminos excerere ac ſeparare: qui in ipſo ſunt/ſubiectum inquam ⁊ predicatum/poſtea accipere definitiones ac

Res appellat ſubm ⁊ ꝑdm.

propria rērem appellans/quemadmodum inquit Alexander/terminos qui ſunt in problemate: vel rem dicit veluti in alijs pleriſqȝ locis ⁊ in Elenchis ſophiſticis cōceſſum atqȝ ſubiectum: definitiones nanqȝ ⁊ propria rei ac ſubiecti vere ſunt: non autem queſiti: deinde poſteaq̄z definitiones ac propria adinuenimus: que indifferenter ⁊ antecedentia ⁊ conſequentia eſſe poſſunt: inquirenda ſunt ⁊ conſequentia ⁊ antecedentia ⁊ repugnātia: hoc enī eſt/quod voluit/quum dixit/que res ſequitur: ⁊ quecūqȝ non contingunt ipſi ineſſe. ❡ Et addit Alulidus Roſa-

Dictū Aluli di roſadis.

dis diſtinguendum etiam eſſe/que ſm veritatem definitiones/propria/atqȝ accidētia/queue ſm opinionē ſunt. [Quibus autem ipſum.] hoc eſt repugnantia quidē ſubiecto ac queſito inueſtiganda ſunt: quibus ḣo ipſū repugnet/omittenda: quoniam vniuerſalis negatiua cōuertitur terminis in ſeipſū. Si enī nulli homini ineſt equus

⁊ ētrouerſū/homo nulli equo. [Diuidenda autē ſunt.]

Quid Phs intelligat per ꝑdicam i qd.

hoc eſt conſequentia ac predicata debemus diſtinguere: quecūqȝ in eo/quod eſt quid predicant̄: ſunt autem hec/ quemadmodū Ariſtoteles in topicis refert/quando aut idē de ſeipſo/aut genus de ſubiecto dicit̄: ſed latius hoc in loco in quid predicari accepit: nam quecūqȝ ſubſtantiam ſiue eſſentiam cuiuſpiam conſtituunt/vt definitio/ genus/aut differētia/omnia ea in quid predicari voluit. Excerpenda ergo quecunqȝ talia/⁊ quecunqȝ propria: ⁊ quecūqȝ vt accidentia dicuntur: ⁊ ex his omnibus/quecunqȝ ex opinione nouas aſſerentium poſitiones: ⁊ quecunqȝ ſm rei ipſius veritatem: nam quanto plura habebimus talia ad queſitum/tanto citius concluſionem aſſequemur/quanto autem veriora magiſqȝ ſubſtantialia ac propria/efficaciorem faciemus demonſtrationem. [Uerum oportet eligere.] Oportet inquit quoniam demonſtratio ac ſyllogiſmus omnis ex propoſitionibus conſtituitur vniuerſalibus: quo facilius propoſitū aſſequi poſſimus: ea eligere/que vniuerſaliter ſequunt̄ ac predicantur de ſubiecto: ⁊ ob eandem cauſam non eligende etiā indefinite propoſitiones: quum enim propoſitio indefinita eſt ac ſine predeterminatione/incertum atqȝ ambiguum eſt/an vniuerſalem reddat an particularē. ❡ Et

Dictū Joannis grāmatici De ꝓpōnibus idefinitis que cū articulis ⁊ ſine ꝓferunt.

ex hoc loco dixit Joannes ꝑhiloponus falſum eſſe/qḋ nonnulli perhibent/indefinitas propoſitiones ſi cum articulis ꝓferantur vniuerſalibus equiualere: ſi abſqȝ articulis ijs/que ſunt in parte: quum alioquin ſi vniuerſalibus equiualerent propoſitionibus: quum ſigna ac predeterminationes vniuerſaliū diſcretis ac ſingularibus nō liceat apponere: non enim dicimus/omnis Socrates iuſtus: ſequeretur articulos id genus propoſitionibus applicari non poſſe: quod tamen falſum eſt. Dicimus enī ὁ σωκράτης φιλόσοφος ἐστίν. Hic enim articulus ὁ ſignificat/non ꝙ omnis Socrates phs: hoc enim ab vſu eſt: ſed potius relationem quandam in determinatū ac precognitum Socratem: aut aliquando predicatum ſm eſſentiam ſubiecto ineſſe: veluti quū dicimus. ὁ ἄνθρωπος ζῷον. nil aliud volumus/niſi ꝙ animal ſm eſſentiā de homine predicatur: ⁊ addit hoc ex ſententia fuiſſe preceptoris ſui in libro περὶ ἑρμηνείας. Ego autem vt exactius etiā hec poſſint intelligi: que preceptor meus Hermeas Ammonius in libro de īterpretatione dixit/in me-

Nota de articulis de mēte Ammonij. Que ſit dria inter articulū ⁊ ſignū vle.

dium proferam: ait enim ſecto ſecundo: articulū aliquādo equam facere propoſitionem vniuerſali. Differre tamen articulum a ſigno vniuerſali: quoniā articulus magis vnionem ſignificat: vnde plerunqȝ ⁊ ſingularibus ⁊ monadicis articulum addere conſueuimus. ὁ ἥλιος, ⁊ ὁ σωκράτης dicentes. Hec ſecto ſecundo. Secto autem quinto adhuc planius inquiens/ vbicunqȝ predicatum omni inſit ſubiecto/ibi in conſuetudine eſſe/vt articulum addamus: vbi autem non omni/ibi minime: differt tamen articulus a ſigno vniuerſali: quoniam ſignum: multitudinem notat eorum/que ſub ſubiecto ſunt: ſingularis ḣo articulus vnam a multitudine prouenientem naturam: pluralis ḣo articulus ⁊ ipſe aliquando vniuerſali equiualet: idem enim eſt dicere οἱ ἄνθρωποι θνητοί. ⁊ omnes homines mortales: aliquando autem ſolam multitudinem ſignificat: vt quum dicimus. οἱ ἀθηναῖοι ἔμφρονες, quapropter inquit/ſi propoſitio aliqua cum articulo proferatur: non ab re tamen erit ⁊ ſignum vle aliqñ addere: quemadmodū ⁊ Homerius Juppiter in Beta iliados opere ſignificauit. Hec ille ⁊ cōplura alia. Hoc etiam Nicephorus in pmo introductorij cōpēdij

Nicephorꝰ d ꝓpōne idefinita.

innuit inquiens eas proprie ídefinitas vocitari:que ſine ſigno vniuerſali atq; articulo proferunť:non tamē verū eſſe/ꝙ ſoluz ſignificet predicatū ineſſe omnibus ſubiecti partibus:nāq; aliquādo ſignificat ꝛ eſſentialē predicati ad ſubiectū habitudinē/aliqñ τὰ ἀντωνομασίαν aut excellentiā/vt ὁ ποιητής. Qz autē indefinite propoſitiones cū articulis aliqñ vlem reddant:videť innuere Ariſtoteles ad finē libri de īterpretatione:neq; ob hoc tñ dixeriz indefinitā cū articulo ſēp equiualere vli:multa eniz ꝛ alia ſignificat articulus:queādmodū optime in libro de ꝯſtructiōe declat Apolloni⁹ dyſcolus:ſ; hec grāmaticis ac literatoribus relinquanť. Qz ſi latius fortaſſe digreſſi fuimus/ꝙ̄ oportebat:hoc fecimus nō iniuria:nāq; ꝛ apō maximos phōs de hoc maxima extitit dubitatio:ſ; hec magis grecis ꝙ̄ latinis vſuveniunt:nec ſoluz grecis:ſed etiā barbaris:nāq; ꝛ hi ꝛ inter hos preſertim hebrei non mediocrē faciunt diiam/ſi proferať ꝑpoſitio vna abſolute ſine determinatione/an cum determinatione:quam illi vocāt he cognitionis:ſi eni ſignū hoc addať/plerūq; ꝑpoſitio:que antea erat īdefinita particulari equiualēs/ vniuerſali equipotens redditur:qđ alicubi in librum de īterpretatione notauit Aluilidus roſadis:ſed de his alibi. Ad propoſitum iam redeamus.

Ariſtoteles ꝙ indefinite cū articulis equiualent qñq; vniuerſalib⁹.

Articuli magis apud grecos ꝛ barbaros ꝙ̄ latinos vſuveniunt.

¶ Conſimiliter aūt eligenda/ ꝛ que ipſum ſequitur tota/ob ꝓdictam cauſaz:ipſum ꝟo conſequens non aſſumendū totū ſequi:dico aūt veluti hoiem omne animal/aut muſicā ſciaz omnē:ſed tm̄ ſimpliciter ſequi/queādmodū ꝛ protēdimus:nāq; inutile alterū ꝛ impoſſibile/veluti omnē hoiem eſſe omne aial/aut iuſtitiam omne bonuz:ſed ex quo ſequitur/ in illo omni/dicitť:ſed quū ab aliquo ꝯtineatť ſubiectum:qđ cōſequētia/oportet accipere: que ſequunť vlē vel non ſequunť/non eligēda in his:ſunt enim in illis accepta:queciūq; enim animal/ ꝛ hominē ſequunť/ ꝛ queciūq; non inſunt/cōſimilr:que ꝟo circa vnūquodq; propria accipiendū:ſunt eni quedam ſpeciei propria preter genus:neceſſe nāq; diuerſis ſpeciebus propria quedam ineſſe: neq; igitť vniuerſali eligendū/que ſequitur qđ ꝯtinetť/ vt animali que ſequitur homo:neceſſe enim ſi hominē ſequitur animal: ꝛ hec omnia ſequi:cōuenientiora autē hec hois electionis.

¶ Quemadmodū īquit eligimus/que totū ſequunť ſubiectum/ita etiā antecedētia vniuerſalr ſubiectū excerpēda ſunt.[Ipſum ꝟo cōſequēs.]hoc eſt ipſum predicatū nō debemus proferre cum ſigno vniuerſali/puta dicentes/ homo eſt omne animal/aut ois hō eſt omne aial:ꝛ de reliquis ꝯſimilr:ſ; ſimplr ꝛ abſq; ſigno vniuerſali huiuſcemodi termini proponēdi:queādmodū protendere ac proponere in ſylliſ cō ſueuimus:aliter nāq; proponētes ꝛ inutilem ꝛ impoſſibilem rem facimus:verū ſi cum vli determinatione aliquid proponendū eſt:illud debet eſſe ſubiectū ex quo ꝑdicatū ſequitť:nāq; recte dicimus oēm hominē animal eſſe:non autē hoiem eſſe omne animal/ aut omne riſibile/aut deniq; oēm hoiez:hec enim declarata ſunt in libro de īterpretatione ſecto ſcđo:vbi ꝛ Hermeas Ammonius rationē aſſignauit:cur ſignum vniuerſale predicato cōmode non poſſimus addere. Nos ꝟo aliaz dicimus:nāq; veluti plerūq; etiā diximus predicatum forme:ſubiectū aūt materie rationē habz:ꝛ ꝑpterea queciūq; ſigna materiā ſigñant/ſubiecto:q̄cūq; formaz/ predicato rectius adiciunť:quum itaq; predetermina tiones iſte/omnis/nullus aliquis ac non ois/quantitatez ac materiā notant:non imerito ad ſubiectū ponunť:quēadmoduz modi ac negationes oēs rectius ꝑdicato adiacent tanꝙ̄ formā ſignificantes. Qz ſi Ariſtoteles animaz entelechiā quandā dicit:ꝛ Plato rhetoricam experiētiā quandam:hoc factuz fuit:ne quiſpiam male exiſtimaret propoſitiones iſtas predicatione conuerti/vt ois entelechia anima eſſet:ꝛ ois experientia rhetorica:ꝙ ꝟo in cōtextu dicit inutile alterū ꝛ impoſſibile ſic exponendum: inutile quidem quum ſignum vniuerſale negatiuū predicato adiicimus:puta nullus homo/nullus lapis: ſignū nāq; illud ad ꝑdicatuz nil penitus facit:impoſſibile ꝟo/ quū predeterminationem affirmatiuā vniuerſalē predicato apponimus:vt ois homo eſt omne aial.[Sed quūz ab aliquo.]quando īquit ſit aliquis propoſitus termin⁹: hoc enim vocat ſubiectū non ꝙ reuera ſit problematis ſubiectum:ſed quoniā in hac electione ſubiectū efficitur: quādo īquā propoſitū terminū cōſequētia volumus accipere:non debemus eligere/queciūq; ſequunť vniuerſalem ꝛ continentē terminuz:ſunt enim potētia accepta in predicato/ꝑpterea ꝙ queciūq; de ſuperiori predicanť/ de inferiori etiā dicenť:ſed ea tm̄ excerpēda que ſpeciei propria ſunt nec de genere predicanť:ſunt eni quedā talia/quādoquidē diuerſis ſpeciebus diuerſa inſunt ꝑpria: puta in exemplo ſi eligenda ſint que hominē ſequuntur: nō debemus eligere que ſequanť aut repugnāt animali: duz enim animal eligimus ꝛ ipſuz cōſequētia eligimus: puta animatū/corpus/ſubſtantiā:hec nāq; in potētia ab animali cōprehendunť:non igiť hec eligenda:ſed magis queciūq; homini aut repugnant aut cōſequunť:puta rationale/irrationale/riſibile/hinnibile: hec enim homini quodāmodo propria ſunt.[Neq; igitur vli.]ſenſus eſt/ quū electionem facimus ꝛ eligimus que terminus ſubiectus ab aliquo cōtentus ſequitť/non debemus vti vli cōtinentia ꝛ accipere huius antecedentia:puta in exemplo ſit terminus poſitus homo.cōtinet aūt hūc animal/ꝛ ſequitur ipſum:quum eligimus antecedētia hois nō debemus accipere animal dicentes ꝙ ꝛ hoc.i.animal ſequitť hominē antecedentia:hoc eni potētia poſitum fuit:nam q̄cūq; ſequitť hoiez ꝛ antecedētia hominē ſequitť:quare ſi animal ſequitť hominē/nimirū ꝛ antecedētia hominez ſequeť. Vel aliter inquit Alexander ꝛ huic ſentētie aſſipulatur etiā Philoponus:quādo volumus accipere antecedentia alicuius vniuerſalis:non debemus aſſumere ea/que antecedunt antecedētia:ſed que imediate antecedunt ipſum vniuerſale:puta ſi eligenda ſint antecedētia animal/nō debemus eligere antecedētia hoiez:queciūq; enim hominē antecedūt ꝛ animal:veluti ſi grāmaticum hominē antecedit/nimirū ꝛ animal ipſum antecedet: ꝙ ſi antecedētia hoiem eligeremus/nō ad animalis ſed ad hois magis ſpectarent electionē:ꝛ hic quidez ſenſus eſt. Contextus ꝟo ſeries ob nimiaz breuitatē obſcuriuſcula fuit.debemus aūt hunc in modū dirigere:neq; in vniuerſali eligendo opus eſt ea eligere:que ſequitť illud qđ cōtinetur:hoc eſt que antecedūt ipſum antecedēs:queādmodū in aiali eligēdo/nō que antecedūt hoiez/ſed que imediate antecedūt aial:nāq; ſi aial predicatur de hoie ꝛ de oībus ab hoie cōtentis ꝑdicabitť:nec ſolū ꝯtextus noſter hāc retinet difficultatē:ſed ꝛ grecus idē negociū faceſſit. οὐδ᾽ ἐν δὴ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον, ὅσ᾽ ἕπεται τὸ περιε-

Ammoni⁹ in libro de īter

Predicatione ꝙ ſigni vlē non addať ꝑro ratione dixit. Nota aliā rōnem de eodē.

Quid p ſubs intelligēdū ſit. Nota difficultatem huius ꝯtextus ꝛ litere.

χόμενον, ὅτεν ζῶον οἷς ἔσται ἄνθρωπος. ἀνάγκη γὰρ εἰ ἀνθρώπῳ ἀκολουθεῖ τὸ ζῶον, καὶ τούτοις ἅπασιν ἀκολουθεῖν. et reliqua.

¶ Aſſumēda ṽo ⁊ que vtplurimũ ſequunť: ⁊ que ſequiť. Problematũ nãq3 vtplurimũ ⁊ ſyllõs ex ꝑpõnibus vtplurimũ aut oĩbus: aut aliquibus: ſimilis nãq3 vniuſcuiuſq3 cõcluſio principijs. Amplius que oĩa ſequunť nõ eligendũ: nõ eñi erit ex ipſis ſyllõs: ob quã aũt cãm in ſequẽtibus erit manifeſtũ.

¶ Quĩ ars hec inueniẽdi mediũ nõ ſolũ demõſtrationib⁹ accõmodať, ſed ⁊ dialecticis ac rhetoricis rõcinijs: inter que ſunt quedã problemata ἐνστατικὰ hoc eſt ↄtrouerſabilia: ꝓpterea iquit ſi ↄcluſio ⁊ problema vtplurimũ fuerit: debemus ⁊ ꝓpõnes vtplurimũ accipere: qm̃ quẽadmodũ ⁊ ſupra retulim⁹: neceſſe eſt ↄclonẽ aut vtriſq3 aut alteri ſaltẽ ꝓpõnũ ſimilẽ eẽ. Hinc etiã cãm aucupari poſſum⁹: ob quã neq3 in topicis neq3 in elẽchis ſophiſticis modũ tradidit inueniẽdi mediũ: quecũq3 enim ad oẽm cõſtituendũ facerẽt ſyllm̃, ſimplr̃ hoc in loco cõplexus eſt. [Amplius que oĩa.] nõ debemus eligere que ſequanť vtrũq3 terminũ ſubm̃ inquã ac predicatũ problematis: qm̃ ex ipſis nõ cõſtituiť ſyllõ: que ṽo ſit cã paulo infra declarabiť: qm̃ ex vtriſq3 affirmatiuis in ſcda nõ eriġť vtilis cõplicatio. ¶ Dubitat aũt hoc in loco Joãnes Philoponus inquiens ſuꝑfluum extitiſſe hec adduxiſſe modũ faciẽdi vnicã cõiugationẽ inutilẽ: quũ eñi, quẽadmodũ infra planũ erit: tres ſint modi cõſtituẽdi cõplicationes inutiles: aut de nullo, aut de oĩbus mẽtio hic faciẽda fuit. ¶ Rñdemus ad hoc nõ id in h loco dicẽ Phm̃, qd̃ inferius repetit: infra eñi cõius ac latius ait ex ↄſequẽtibus vtrũq3 nullã fieri cõiugationẽ ſyllogiſticã: ſiue ea cõiſſima ſint, ſiue minus cõia: hic aũt preſſius inquit nõ eẽ eligenda, que cõiſſima ſunt, ⁊ de oĩbus predicantur: qm̃ ex his nõ põt fieri cõplicatio niſi ex ambabus affirmatiuis in ſcda figura: que penitus eſt inutilis: quẽadmodum infra elucidabitur.

¶ Conſtruere igiť volentib⁹ de aliquo toto: aſpiciendũ qdẽ in ſubiecta eius, qd̃ cõſtruiť: de quibus ipſu3 diciť: de quo aũt oportet ꝑdicari, quecũq3 hoc ſequunť: ſi nãq3 hoꝝ aliquid idem fuerit: neceſſe eſt alteru3 alteri ineſſe. Si ṽo non qd̃ omni, ſed ꝙ alicui, que ſeqtur vtrũq3: ſi eñi hoꝝ aliqd idem, neceſſe alicui ineſſe. Ceteꝝ quũ nulli oporteat ĩeſſe, cui nõ eſt opus ĩeſſe, ad ſequẽtia: qd̃ aũt op3 nõ ineſſe, in que nõ contingunt ipſi ineſſe, aut ecõuerſo: cui quidẽ op3 nõ ineſſe, que nõ cõtingunt ipſi ineſſe: qd̃ aũt nõ ineſſe, in ↄſequẽtia: quũ eñi hec vtralibet eade3 fuerint, nulli cõtingit alteri alterũ ineſſe: fit eñi qñq3 qde3 q in ꝑma figura ſyllõs, qñq3 aũt qui ĩ media. Ceꝝ ſi alicui nõ ĩeſſe, cui op3 nõ ineſſe, que ſequitur: qd̃ aũt non ineſſe, que nõ pñt ipſi ineſſe: ſi eñi hoꝝ aliqd idẽ ſit, neceſſe alicui nõ ineſſe. Sed magis fortaſſe ſic erit vnũqd̃q3 dictoꝝ manifeſtũ. Sint eni3 cõſequẽtia, a, in qbus, b, que ṽo ipſu3 ſeqtur, in quib⁹, c, que autẽ non contingunt ipſi ineſſe, in quibus, d. Rurſus ipſi, e, ↄſequẽtia, in quibus, f, que ṽo ipſum ſequitur, in quibus, g. que aũt non cõtingunt ipſi ineſſe, in quibus, h.

¶ Hactenus expoſuit latius quonã pacto ꝑpõnes eligende ſint: nũc ea que ſuperius cõiter prolata ſunt vnicuiq3 ꝓblematũ accõmodat: erãt aũt quẽadmodũ ſupra etiã retulimus problemata q̃tuor, vlẽ ac particulare affirmatiua, ⁊ negatiua cõſimilr̃. Primũ itaq3 modũ tradit inueniendi mediũ ad vlẽm affirmatiuã cõcludendã ⁊ ait: ſi animus extiterit cõcludere de aliquo toto hoc eſt vlẽ3 affirmatiuã: debemus aſpicere ſubiecta ⁊ añtia id qd̃ cõſtruimus. i. predicati in ipſo problemate: ↄñtia ṽo id de quo op3 ꝑdicari, hoc eſt ipſi⁹ ſubti: puta in exẽplo, ſi velimus cõcludere oẽm hoiem aiatũ eẽ: accipiemus aial: qd̃ antecedit ipſum aiatũ, ⁊ cõſequiť hoie3. Ceꝝ ſi nõ vlẽ3 ſed particulare3 affirmatiuã rõcinari mens fuerit, eligemus: que antecedũt vtrũq3: ceu ſi velim⁹ ↄcludere aliqd̃ aiatũ eẽ aial: eligemus hoiem: qui ⁊ aial ⁊ aiatũ antecedit. ¶ Sed queriť quũ duo modi ſint ad inueniendũ medium, quo affirmatiuã cõcludamus in parte: cur de vno tñ hoc in loco mentionẽ fecerit. ¶ Rñdemus hoc ideo factũ fuiſſe: qm̃ ex iſto ⁊ alius modus planior efficiebať: quũ tñ aliogn inſpectio illa altera nõ ita ſit ad ꝓpoſitu3 accõmodata, quẽadmodũ hec: de ea tñ infra ſermonem faciet: vbi exactius cõplicationes ⁊ cõſiderationes iſtas exponet. [Ceterũ quũ nulli.] ſi ṽo inquit velimus vlẽm negatiuã ↄcludere: debemus inſpicere ad ſequẽtia ſubi: cui eſt opus nõ ineſſe ꝑdicatũ: ⁊ ad repugnãtia ꝑdicatũ: qd̃ eſt illud, qd̃ op3 nõ ineſſe ſubto in queſito: aut ecõuerſo, que nõ ↄtingunt ineſſe ſubto, cui op3 ꝑdicatũ in q̃ſito nõ ineſſe: ipſu3 ṽo ꝑdicatũ ↄſequẽtia: qd̃ ꝑdicatũ in q̃ſito ac ↄclone volumus non ineſſe ſubto. Fm eñi has vtraſq3 inſpectiones cõcludiť negatiua vlr: ex ↄſequẽtib⁹ ſubm ⁊ repugnãtibus predicato in ꝑma, cõuerſa aũt iſpectiõe in ſcdo ſcde ſeu medie figure. Ceꝝ ſi negatiuã in parte cõcludere intendamus, añtia ſubm ⁊ repugnãtia predicato erũt aiaduertenda: hoc eñi eſt, qd̃ voluit dum inquit: cui op3 nõ ineſſe que ſequiť: qd̃ aũt nõ ĩeſſe: que nõ pñt ipſi ineſſe: puta in exẽplo ſit ↄcludẽdũ, aliqd̃ albũ nõ eſt hoiem: accipiemus cygnũ, aut niuem, aut aliqd tale: qd̃ añcedat albũ ⁊ repugnet homini. [Sed magis fortaſſe.] fortaſſe inquit planiora ac manifeſtiora eẽnt que dicimus: ſi per figurã ac deſcriptionẽ elementoꝝ, qd̃ volumus explicarem⁹: nos aũt ⁊ notiores terminos in mediũ afferemus: ſit itaq3 queſitũ monſtrandũ, a, e, ⁊, a, ſit ꝑdicatũ, bonũ, e, ſubm, voluptas: proponať igiť in queſtionẽ, aliqñ ꝙ oĩs voluptas eſt bonũ, aliqñ ꝙ nulla, aliqñ ꝙ aliq̃: nõnunq̃ aliquã voluptatẽ nõ eẽ bonũ: deinde cõſequẽtia, a, ꝑdicatũ, ſint, b, nã ↄñtia bonũ erunt, vtile, cõferens, appetibile, cõueniẽs, ⁊ ſiĩa. hec eñi vlr̃ de bono predicanť: que ṽo ipſum ſequiť, hoc eſt añtia, a, ſint, c, felicitas, ꝑfectio, opatio ſm virtutẽ. Repugnãtia ṽo ipſi, a, ſint, d, fugiendum malũ, inutile, imperfectũ, turpe, ⁊ cõſimilia. Rurſus ↄſequentia, e, voluptatẽ ſint, f, motus perfectus, operatio ſm naturã, appetibile, eligibile. Que ṽo ipſum ſequitur ⁊ antecedentia ſint, g, ſanitas, fecundia, bona fortuna, opatio ſm virtutẽ, ⁊ cõſimilia. Que aũt nõ cõtingũt ipſi ineſſe ⁊ repugnantia ſint h, egritudo, labor, triſtitia, timor ⁊ reliqua: verũ quo facilius hec memorie mandentur fuit a moderniorибus diſtichum hoc compoſitum.

Predicat, a: b, ſequens: c, precedit: d, ſit extra.
E, ſubit: f, ſequitur: g, precedit: h, ſit extra.

qd̃ qualecũq3 extiſtatẽ tñ ac ꝓpoſitũ breuib⁹ colligiť.

Margin notes: Problemata inſectarabilia. — Quare in topicis ⁊ elenchis nõ tradidit ortem inueniẽdi medii. — Dub⁹ Philoponi. — Solo diuidẽ. — Regula ad mediũ inueniendũ quo cõſtruitur vlis affirmatiua. — Regula ↄcludendi pticularem affirmatiuam. — Dubiũ de pticulari affirmatiua. Solutio. — Regule due ↄcludẽdi vles negatiuam. — Regula ↄcludẽdi pticulares negatiuã. — Que ſint ↄſequẽtia: añtia ⁊ repugnãtia predicato. — Que ſint ↄſequẽtia: añtia: ⁊ repugnãtia ſubiecto.

¶ Si itaqꝫ aliquid eorũ/que/c/idẽ erit alicui eoruꝫ/que/ſ/neceſſe eſt/a/omni/e/ineſſe:nãqꝫ ſ/omni/e.a/ṽo omni/c/quare/a/omni/e: Q: ſi c/ꝛ/g/idem/neceſſe/a/ineſſe alicui eoꝝ/que/c/ nãqꝫ/a/ipſi/c:c/aũt ſequitur omne/g: Si ṽo ſ/ꝛ/d/idẽ/nulli eoꝝ/que/e/a/inerit ex pſyllo: qm̃ eni cõuertit̃ priuatiuũ ꝛ/ſ/ipſi/d/idẽ/nulli eoꝝ/que/ſ/inerit/a:ſ/autẽ oi/e. ¶ Rurſus ſi/b/ ꝛ/b/idẽ/nulli eoꝝ/que/e/ierit/a/nã/b/omni/a: nulli ṽo inerit eorũ/in qbus/e/idẽ nãqꝫ erat

ipſi/b:b/autem nulli eorum que/e/inerat. Qz ſi/d/⁊/g/idem/a/alicui eorū/que/e/non inerit ipſi nāqʒ/g/non inerit:quoniam neqʒ ipſi/d:g/autem eſt ſub/e/quare alicui eorum/que/e/non inerit:ſi ꝟo ipſi/g/b/idem/conuerſus fit ſyllogiſmus:g/nāqʒ inerit omni/a:b/enīʒ oī a.e/ꝟo ipſi/b/nam idem erat ipſi/g:a/autē oī quidem/e/nō neceſſe ineſſe:alicui ꝟo neceſſe eo ꝙ que ſm partē cū vlī p̄dicatiōe ɔuertit. Planum itaqʒ ꝙ ad predicta inſpiciendum vtriuſqʒ ſm vnumqđqʒ problema:per hec enim omnes ſyllogiſmi.

¶ Poſteaꝗ̄ explicuit elementa ſignificantia vnumqđqʒ eorum:que ad ſyllogiſmi conſtitutionem faciebant:vult impreſentia coniugationes ipſas iam exponere:ſed quo facilius/que dicūtur intelligi poſſint prius latius diuiſionem complicationum iſtarū faciemus. ¶ Nāqʒ coniugatio omnis aut conſtituet ex ɔſequentibus vtrūqʒ/aut ex repugnātibus vtriqʒ/aut aītibus vtrūqʒ:aut aītibꝰ vnū ⁊ ɔſequentibus alterū:⁊ hoc bifariā aut antecedentibus predicatum ⁊ conſequentibus ſubiectum:aut econuerſo. Uel rurſus ex antecedentibus vnum ⁊ repugnantibus alterū:⁊ aut cōſequentibus vnum ⁊ repugnātibus alterū:⁊ hec bifariam:aut antecedentibus ſeu cōſequentibus predicatū ⁊ repugnantibus ſubiecto/aut retrouerſum. Ex vtrūqʒ igitur cōſequentibus non erigitur vtilis coniugatio neqʒ ex vtriqʒ repugnantibus/neqʒ ex antecedentibus predicatū ⁊ repugnantibus ſubiecto:relique ꝟo omnes complicationes antecedentiū conſequentiuʒ ac repugnantiū ſyllogiſmum faciunt:nāqʒ ſi aliquis idē terminus fuerit antecedēs predicatum ⁊ conſequens ſubiectum/vtilis erit pro medio ad vniuerſalem affirmatiuam concludendaʒ:puta in exemplo ſit terminus iſte: appetibile ſm naturaʒ:antecedens bonum/predicatum queſiti ⁊ conſequens voluptatem ſubiectū:nunc per hoc medium poterimus concludere omnē voluptatem eſſe bonam hunc in modum:omne appetibile ſm naturam eſt bonum.omnis voluptas appetibilis ſm naturaʒ.oīs igit̄ voluptas bonum:⁊ hoc eſt/qđ voluit quum dixit:ſi itaqʒ aliquid eorum/que/e/idem erit alicui eorum/que/f/ neceſſe eſt/a/omni/e/ineſſe. [Qz ſi/e/⁊/g.] hoc eſt ſi antecedentia vtrūqʒ predicatum inquā ac ſubiectum in vnum coierint/concludemus affirmatiuā in parte in tertia figura/⁊ mox etiā in prima per ɔuerſionem alterutrius:puta ſit ſanitas:tūc ratiocinabimur hunc in modū:oīs ſanitas bonū:oīs ſanitas voluptas:aliqua voluptas bonū:deinde alterutra conuerſa ⁊ in prima ſyllʒ ɔſtituemus. [Si ꝟo f/⁊/d.] ſi inquit conſequentia ſubiectū ⁊ repugnantia predicato in vnum deuenerint vlēʒ cōcludemus negatiuaʒ hunc in modum/nullum/d/eſt/a/omne/f/eſt/d/nullum/f/ eſt/a/deinde ſic:nullum/f/eſt/a/omne/e/f/nullum/e/a/vbi ſcias ꝙ concludimus nullum/e/a/concluſionem queſitā prius premiſſo proſyllogiſmo:nā proſyllogiſmus velud ⁊ ſupra retulimus nūcupat̄ ſyllogiſmus allatus ad monſtrandam aliquam propoſitionē principalis ſyllogiſmi.

Diuiſio oīuʒ cōplicationū.

¶ Sed dubitat Philoponus/quum idem poſſimus facere in reliquis omnibus:cur Ariſtoteles de hoc tm̄ fecit mentionem in vniuerſali negatiua:quiʒ ⁊ in vniuerſali affirmatiua hoc idem facere poſſimus/puta omne/g/eſt a/omne/f/e/omne f/a/deide/omne/f/a/omne/e/f omne/e/ a. Fortaſſe inquit ipſe hoc dixit innuens quodāmodo ita etiam in reliquis faciendū eſſe. Ego autē aliter dixerim ex proſyllogiſmo intelligendū eſſe per cōuerſionē:nāqʒ prius fit ſyllogiſmus in p̄ma ſecūde cōplicatione:deinde facta maioris conuerſione ad primā reuocatur:⁊ ita cōcluditur vniuerſalis negatiua in prima figura ex proſyllogiſmo:hoc eſt prius facto ſyllogiſmo in ſecunda:quoqʒ hoc ita intelligendum ſit:ipſe innuit quum dixit:quoniā enim conuertitur priuatiuū vlē/ipſi/d/idē ⁊ que ſequunt̄: bifariam autē concludimus vniuerſalem negatiuam:nō enim ſolo ſupradicto modo:ſed etiam ex conſequentibꝰ predicatū ⁊ repugnantibus ſubiecto:⁊ hoc eſt qđ voluit dum inquit:rurſus ſi/b/⁊ b/idem/nulli eorū/que/e/inerit a/⁊ reliqua:ponamus exempla:ex repugnantibus predicato ⁊ conſequentibus ſubiectum:ſit puta turpe ɔſequēs voluptatem ⁊ repugnans bono:⁊ arguamus hūc in modum:nullū bonuʒ turpe.oīs voluptas turpe.nulla voluptas bonum:ex conſequentibus ꝟo predicatum ⁊ repugnantibus ſubiecto in ſecundo ſecūde hoc pacto:ſit laborioſum quod ſequitur bonū ⁊ repugnet voluptati:ita rōcinabimur.oē bonū laborioſuʒ.nulla voluptas laborioſuʒ:nulla voluptas bonū. [ꝙ ſi/d/⁊/g.] hoc eſt ſi aīcia ſubiecto ⁊ repugnantia predicato in vnuʒ coierint:concludemus negatiuam in parte hūc in modum. ſit adulterium/quod bono repugnet ⁊ antecedat voluptateʒ:arguemus ita in primo tertie,nullum adulterium bonum,omne adulterium voluptas.aliqua voluptas non eſt bonum:deinde minore conuerſa in prime quarto:veriſqʒ autē in ſecūde tertio. Qz ſi queras quonam pacto in quarto ſecunde cōcluſionem facturi/mediuʒ inueniemus. Dicimus modū illum concludi facta inſpectione ad conſequentia predicatum ⁊ repugnantia ſubiecto non in toto ſed ſm partē: qualiter inſpiciebamus etiam ad concludendam vlēm negatiuam in ſecūdo ſecūde:⁊ cōſimiliter ad propoſitionem de quinto tertie dicendū erit. [Si ꝟo ipſi/g/b/idē.] ſi ꝟo inquit antecedentia ſubiectum ⁊ conſequentia predicatum in vnuʒ conciderint affirmatiuā concludemus in parte:non directe tamē:⁊ ſm naturā ſed conuerſo ſyllogiſmo ac ſm artem:vbi ſcias ꝙ ſm modum iſtuʒ efficitur vnus ex iis ſyllogiſmis:quos nōnulli vocabant refractos:puta ſit medius terminus:trāquilluʒ antecedēs voluptatem ⁊ conſequens bonum:ita arguemus:omne bonum tranquillum:omne tranquilluʒ voluptas:aliqua voluptas bonum:maiore nāqʒ tranſpoſita cum concluſionis conuerſione fiet tertius p̄me hoc pacto.omne trāquillum voluptas.omne bonum tranquillum.omne bonum voluptas:ergo ⁊ aliqua voluptas bonum:hoc eſt igitur quod voluit/dum inquit:ſi ꝟo ipſi/g/b/idem/conuerſus fit ſyllogiſmus.

Sylls retro cans q ſm artem cōcludit ⁊ nō ſʒ nām.

Dubiū Philoponi.

Solo eiuſdē Riſio autho ris.

¶ Uerum oportet ⁊ conſequentium ⁊ que conſequitur vtrūqʒ ad prima ⁊ vniuerſalia maxime inſpicere/vt ipſius/e/magis ad/k f/ q̄ʒ ad/f/ſolum:ipſius autem/a/ad/k c/q̄ʒ ad/c/ ſolum:ſi enim/a/ineſt/k f/⁊/f/⁊/c/inerit:ꝙ ſi non ſequitur ex hoc/accidit ipſuʒ/f/ſequi:cōſimiliter autem ⁊ in quibus ipſum ſequitur conſiderānduʒ:ſi enim prima ⁊ que ſub illa ſequit̄:ꝙ ſi nō hec:ſed que ſub hec accidit.

¶ Oportet inquit in antecedentibus ⁊ cōſequentibus nō inueſtigare ea que immediate ſunt conſequētia/aut que vltima antecedentia ſunt:ſed maxime vniuerſalia eligenda ſunt:ſic enim plures ꝓpōnes ac plura media ad vnā ⁊ eandē habebimus cōcluſionem:puta in exemplo/ſit/e/ ſubm bō:qđ cōſequētia ingrenda ſint:nō debemus acci-

pere proxime conſequens/vt/f/animal ſolum:ſed magis vniuerſalius:quod hoc ꝯtineat/vt/k f/puta animatū/aut corpus. Conſimilr ſi/a/predicatū puta ſubam anteceden tia ſint inquirenda:non debemus ſolum accipere/c/puta rationale aut riſibile:ſ3 magis vniuerſalia puta/corpus/ aut animatum:quanto enim vniuerſaliora eligemus tan to plura media habebimus ad vnā3 ⁊ eandē cōcluſionē: nāq3 ſi/a/puta ſubſtantia inerit/k f/hoc eſt ijs/que/f/con tinent/inerit etiam ⁊/f/⁊/e ideſt ſi ineſt corpori/qd ꝯtinet animal/inerit ipſi quoq3 animali:quod cōtinet hominē. Qz ſi non ſequitur ex hoc. hoc eſt ſi/a/non ſequitur/k f/ nil tamē prohibet/quin ſequi poſſit/f/veluti in exemplo: ſi animatū non ſequitur ſubſtantia3/nil vetat/quin ſequi poſſit animal. Conſimiliter ⁊ in antecedentibus dicendū eſt:ſi eni animatū antecedit ſubſtantiā/nimirū ⁊ aial an tecedet:ſi vo aiatū non antecedāt ſenſibile:nil ꝓhiberet quin animal antecedēs ipſum animatū/antecederet ſen ſibile.

Dubiū de ꝯdictōe dictorum Phi.

¶ Dubitaret aūt aliquis/quō hec ſupra expoſitis ꝯſonent:ſupra nāq3 dixerat nō eſſe accipiēda/que ſeque rent cōſequētia/qm̄ in cōſequētibus comprehēdebant: hic aūt ſere totum oppoſitū dicit.

Solo grādā...

¶ Ad hoc reſpondent nōnulli/ſupra Phm̄ tradidiſſe artem/quō abſolute ꝯſe quentia eligere poſſemus:nunc aūt quō nō abſolute ꝯſe quentia:ſed qualiter cōſequētia ſubm̄ ⁊ antecedētia pre dicatū.

Solo ꝓpria ex Alexādro ⁊ Philopo.

¶ Aliter ⁊ melius vt cenſeo Alexāder:cui etiam aſſentitur Philoponus:ſupra iquit modū electionis tra didit/nunc que ſint inter multa eligenda docet inquiens ſemper vliora eligenda eſſe:ppterea ꝙ monſtrantes de vlioribus/mōſtrabimus ⁊ de particularioib⁹.

Solo Leui Gerſonis.

¶ Aliter ⁊ adhuc melius inquit Leui Gerſonis volēs Phm̄ hoc in loco inuere modū eligendi vle:de quo in pmo etiā po ſterioꝝ mentionē fecit:tamē ſi volumus demōſtrare ha bere tres/nō debemus demōſtrare per definitionē equi cruris aut gradati/ſed per definitionē trianguli:ſi eni de triangulo fuerit demonſtrati:planū ⁊ de equicrure erit: nō aūt retrouerſu3:ſupra aūt nō hoc/ſ3 aliud intēdebat.

¶ Palā vo ⁊ ꝙ per tres terminos ac binas propoſitiones conſideratio: ⁊ per predictas figuras ſyllogiſmi omnes : mōſtrat nāq3/a/ ineſſe omni/e/quando coꝝ3 que/c/⁊/f/idem aliquid acceptū fuerit:hoc aūt erit mediu3: extrema vo/a/⁊/e/fit itaq3 prima figura: S3 alicui quādo/c/⁊/g/ſumptū ſit:hec aūt vltia figura:mediū eni3 ſit/g. Nulli vo quādo/d/ ⁊/f/idem:ſic aute3 ⁊ prima figura ⁊ media: prima ꝙ/a/ineſt nulli/f/ſi quide3 conuertitur priuatiuum:f/autē omni/e/media vo qm̄/d/ nulli/a:e/autē omni ineſt. Verū alicui nō in eſſe:qm̄/d/⁊/g/idē ſit:hoc aūt vltima figura: a/nāq3 nulli/g/inerit:e/vo omni/g.

¶ Vult Ariſtoteles ꝑ ea quoq3/que B in ſcdo ſecto mon ſtrata ſunt Planum facere omnē ſyllogiſmū ac ratioci nationem conſtare ex tribus terminis ac binis ꝓpōnib⁹: ⁊ per ꝑdictas effici figuras. Si eni electiones anteceden tium ac cōſequentiū recte propoſite ſunt:profecto mani feſtum erit/qd dicitur:queſitum nāq3 duas habet extre mitates:que cū vno medio termino duas faciunt propo ſitiones ⁊ terminos tres:qui inter ſe ad colligēdā aliquā cōplicitā ꝯcluſionē vnā ex tribus nec͡ꝫ figurā cōſtituūt: puta in exēplo:ſi voluerimus vltē negatiuā cōcludere: extremitates accipiemus/a/⁊/e/deinde terminu3 aliū: qui antecedat predicatū ⁊ ſequatˀ ſubiectū/vt/c/f/cū quo ⁊ extremitatibus/a/e/primā erigimus figurā hūc in mo dū:omne/c f/eſt/a/omne/e/eſt/c f/ergo omne/e/eſt a.ide3 autē eſt dicere/c f ac ſi/c/tm̄ aut/f/tm̄ diceremus:ſuppo ſuimus nāq3 hos ambos idem eſſe. Conſimilr ſi animus fuerit cōcludere affirmatiuā in parte accipiemus antece dentia vtrūq3 tā ſubiectū ꝗ̄ predicatū:⁊ ita ꝯſtituemus ſyllogiſmu3 in tertia figura:ſic.omne/c g/ſeu omne/g/tm̄ eſt/a/omne/g/e/igitur aliquod/e/a. Qz ſi voluerim⁹ vle3 negatiuā concludere/accipiemus repugnātia predicato ⁊ cōſequentia ſubiectum ⁊ ita faciemus ſyllogiſmum in prima vel ſecunda figura:in prima facta maioris cōuer ſione hunc in modū.nullū/f/eſt/a/magis nāq3 ꝯſentaneū extiterat/vt diceremus nullū/a eſt/f/nam/d/qd idem eſt ipſi/f/imediatius remouetˀ ab/a/ꝗ̄ ecōuerſo:eſt eni3 ipſi repugnās:dicamus itaq3 per ꝯuerſionē:nullū/f/eſt/a:oē e/f/nullū e/a. In ſcda ſic.nullū/a/d omne/e/d/nullu3/e/a/ nec mirū cuiꝗ̄ ſit/ꝙ in vna harū cōplicationu3 aſſuma mus/f/mediū terminū.in alia/d/quū enim hec eadē ſint: variatio hec ſit:quoniā ⁊ figure variantˀ. Sin autem ne gatiuā in parte mens fuerit concludere:accipiemus repu gnantia predicato ⁊ ſubiectum antecedētia:ſic eni tertia efficitur figura:nullu3/g/a/omne/g/e/aliquod/e/nō eſt/a.

¶ Planū itaq3 ꝙ per predictas figuras ſylli ocs: ⁊ ꝙ non eligende quecūq3 oia ſequntˀ eo ꝙ nullus ex ipſis ſit ſyllogiſmus:cōſtrue re nāq3 penitus non erat ex ſequentibus:pri uare aūt nō cōtingit per id qd omnia ſequitˀ: oportet enim huic quide3 ineſſe : illi vo non ineſſe. Sed ⁊ manifeſtū ꝙ alie cōſideratio nes coꝝ/que ſunt ꝑm electiones/inutiles ſunt ad faciendū ſyllogiſmū:quemadmodū ſi cō ſequentia vtrūq3 eadem ſunt:aut ſi que ſeq tur/a/⁊ que non ꝯtingūt ipſi/e/aut quotcūq3 rurſus non accidit vtriq3 ineſſe;non eni effi citur ſyllogiſmus per hec:nāq3 ſi cōſequen tia eadem/vt/b/⁊/f/ſit media figura predica tiuas habēs ꝓpoſitiones:ſin autē que ſequitˀ a/⁊ que non cōtingunt ipſi/e/vt/c/⁊/b/prima figura priuatiuā habēs ꝓpoſitione3/que ad minus extremū:ſi vo quotcūq3 nō cōtingūt vtriq3/vt/d/⁊/h/priuatiue ambe ꝓpoſitiōes: aut in prima aut in media figura:ſic autē nul lo modo ſyllogiſmus.

¶ Quū iſq3 modum inueniendi medium ac diſpoſitionē ꝑm vnāquāq3 figuram perſtrinxit:nūc expoſituros que ſint inutiles inſpectiones ad medium inueſtigandū:⁊ in quit non eſſe eligenda que omnia ꝯſequantˀ: ppterea ꝙ ex binis vniuerſalr affirmatiuis in ſcda vti ſupra enarra uimus,non erigitur vtilis complicatio:ſi enim fieret/aut affirmatiuū ꝯcluderetˀ problema aut negatiuū:non affir matiuū:qm̄ ex ſequētibus vtrūq3 hoc eſt in ſcda figura/ nulla penitus ꝯcludebatˀ affirmatiua:neq3 negatiua:qm̄ ſi cōcluſio negatiua ad minus altera ꝓpoſitionū cōſimi lis eſt:⁊ quemadmodu3 diximus non eſſe eligenda/que ſimpliciter oia conſequentˀ/vt ens ⁊ conſimilia:eodē pa cto limitatius dicendū erit de ijs:que non cōſequntˀ ab ſolute oia/ſed vtrūq3 tm̄ hoc eſt ſubiectū ac predicatu3: puta ſi vellemus ꝯcludere oēm hoie3 aial eſſe/⁊ accipe

remus animatũ:hoc enĩ nõ ſequit̃ oĩa vniuerſalr/ſed tm̃ aĩal ⁊ hominẽ/vel ⁊ pauca alia.Eodẽ pacto inutilis erit inſpectio/ſi accipiamus antecedẽtia predicatum ac repugnantia ſubiecto:ex his enim ſyll's efficitur in p̃ma cum minore negatiua:qui nullam niſi refracte ⁊ ſm artẽ concluſionẽ ſyllogiſtice colligit:puta omne/c/b/a/ nullũ/e/c/b/ex his enim propoſitionibus nil vi ratiocinij ſequit̃: niſi fortaſſe artificioſe ⁊ non ſm naturã diceremus hanc fieri concluſionem:aliquod/a/non eſt/e/verum non hoc intendebamus:ſed cõuerſum:ꝙ ſi negatiua in parte terminis retrocedẽt:poſſet ⁊ hec cõplicatio inter vtiles vtiq; cõnumerari.Eadẽ quoq; rõne oſtendi põt nec etiã in ſcḋa figura poſſe fieri vtilẽ cõiugationẽ:ſi quis ita dicat poſſe ſyllogiẓari:nullũ/e/eſt/c/b/aliqḋ/a/eſt/c/b/per cõuerſionẽ vl'is affirmatiue in particularẽ ex q̃bus colligit̃ in tertio ſcḋe aliqḋ/a/nõ eſt/e/q̃a ergo nõ remeat particularis negatiua/nõ poſſumus ſcḋm intentũ ɔcludere/que eſt aliqḋ/e/nõ eſt/a.Itidẽ inutilis ⁊ nõ ſyllogiſtica ɔiugatio fiet:ſi vtriſq; repugnantia eligerem⁹:ꝓpterea ꝙ ex ambabus negatiuis in nulla penit⁹ figura/ſyllogiſticũ aliqḋ efficit̃:⁊ ita habemus in ſũma iſpectiones oẽs ad mediũ inueniendũ ꝑtractatas/tã vtiles ꝗ̃ inutiles:q̃s etiã moderniorꝫ nõnulli igenioſe admodũ h̃ diſticho cõprehẽdere.

Verſus duo quibus vtiles coniugationes ab inutilibus diſtinguuntur.

Fecana/Cageti/Dafenes/Hebare Gedaco.
Gebali ſtant:ſed non ſtant/Febas/Hedas/⁊ Heca.

Ubi notes/ꝙ/a/in vltima ſyllaba vlẽ ſignat affirmatiuã./i/affirmatiuã in parte:e/vl'iter negatiuã/o/in parte:in alijs ꝟo ſyllabis ab vltima/a/ſignat predicatũ/e/ſubm: vnde quã dicit fecana/ſignificat:ꝙ ex fe.hoc eſt ɔſequentibus ſubm:nã/f/cõſequẽtia ſubm ſignificabat:⁊ ca/antibus predicati:cõcludiãt/a/hoc eſt vl'r affirmatiua:⁊ ita relique oẽs dictiones in his cõtente verſibus exponẽde erunt:quapropter Fecana/Cageti/Dafenes/Hebare/Gedaco ⁊ Gebali:hec oẽs inſpectiones cõſiſtentes erũt/atq; vtiles.Febas ꝟo Hedas ⁊ Heca nõ cõſiſtent/neq; vtilem facient inſpectionem.

¶ Sed manifeſtũ ⁊ qualia eadẽ accipiẽda/q̃ ſm inſpectionẽ ⁊ nõ qualia diuerſa aut ɔ̃ria: primũ quidẽ qm̃ iſpectio mediꝗ gr̃a:mediũ ꝟo nõ diuerſũ/ſed idẽ opꝫ accipere:poſtea ⁊ in quotcũq; accidit fieri ſyll'm eo/ꝙ fuere accepta ɔ̃ria/aut nõ ɔtingẽtia eidẽ ieſſe:in p̃dictos oĩa reducent̃ modos/veluti ſi/b/⁊/f/ ɔ̃ria/aut nõ ɔtingũt eidẽ ieſſe:erit enĩ his acceptis ſyll's/ꝙ/a/ɔtingit ineſſe nulli coꝝ/que ſunt/e/ſed nõ ex ipſis/verũ ex p̃dicto modo: nã/b/a/quidẽ omni:e/ꝟo nulli inerit:quare neceſſe/b/idem eſſe alicui.b.

Tacita obiectio ¶ Occurrit nũc tacite cuidã obiectioni:qm̃ enĩ ſupra dictũ fuerat ex ſupra relatis planũ ac perſpicuũ eſſe ſyll'm oẽm ex tribus cõſtare terminis:poſſet aliq's nõ imerito dicere:nõne aliqñ fit vtilis cõplicatio ad vlẽ negatiuã cõcludẽdã:ſi ɔſequẽtia vtrũq; fuerint aut ɔ̃ria aut diſperata/⁊ ɔ̃ſimilr ſi añtia ſubm ⁊ ɔſequẽtia predicatũ eodẽ pacto ſe habuerint:

Reſpõſio Philo. in littera. ¶ Reſpõdet itaq; Ph's inquiens iſpectiones iſtas penitus inutiles eſſe:tũ q̃a inſpectiones inueniẽdi mediꝗ gr̃a fiunt:mediũ aũt vnũ eſt/⁊ nõ plura: quẽadmodũ eſſet ſi cõtraria acciperemus:tũ ꝟo qm̃ ſi

Quo ſint iſpectiões de ɔ̃rijs. in inſpectionibus iſtis aliqḋ eſt vtilitatis:illud ꝓculdubio ex ſupra enarratis iſpectionibus ꝓuenitũ ſi/b/⁊/f/ ɔtraria ſunt/accidit ex ɔſequẽtib⁹ predicatũ/⁊ repugnantibus ſubto rõcinũ fieri:hoc eſt/b/⁊/b/idẽ eſſe:aut/f/⁊/d/

puta in exẽplo ſit/quẽadmodũ inquit Philoponus/b/nigrũ/a/ethiops/f/albũ/e/cygnus:poterimus ita rõcinari: oĩs ethiops niger/oĩs cygnus alb⁹/nullus cygn⁹ ethiops: vel vt melius inquit Alulidus roſadis:ſi velimus monſtrare pulchritudinẽ non eſſe finẽ hoĩs/⁊ ita faciam⁹:oĩs finis hoĩs eſt bonus/oĩs pulchritudo eſt mala:nulla pulchritudo eſt finis hoĩs:hoc enĩ idem eſt/ac ſi diceremus/ oĩs finis hoĩs eſt bonus nulla pulchritudo eſt bona/nulla pulchritudo eſt finis hoĩs.aut ſic/nullus finis hoĩs eſt malus/oĩs pulchritudo eſt mala/nulla pulchritudo eſt finis hominis.Hec ſunt que in ſumma dicit Ariſtoteles.

¶ Verũ referẽte Philopono ɔtextus varius in varijs reperit̃ codicibus:nõnulli enĩ cõtextus ita ſe habent:ſed manifeſtũ ⁊ qualia eadẽ accipienda que ſm inſpectionẽ ⁊ qualia diuerſa aut ɔtraria:alij dicũt ⁊ nõ qualia diuerſa aut ɔtraria:ſi priore modo legat̃/ſenſus erit:qm̃ ex p̃dictis manifeſtũ:que eadẽ accipiẽda ſint/manifeſtũ etiã erit/que diuerſa aut contraria:ita ꝙ ſit tanq̃ poriſma ex ſupra dictis cõcludendũ:ſi ꝟo aliter ⁊ melius ſe habuerit cõtextus:ſenſus erit:manifeſtũ nobis factũ eſt ex p̃dictis/que eadem accipienda ſm vnũq̄dq; problema/⁊ nõ que diuerſa aut contraria:non enim eligenda que cõtraria aut diuerſa:ꝙ q̃ melius ita ſe habeat contextus/ planum ex conſequentibus.

Nota diuerſitatẽ ɔtextus i varijs codicibus grecis.

¶ Rurſus ſi/b/⁊/g/nõ cõtingũt eidem ineſſe: ꝙ/a/nõ inerit alicui coꝝ/que ſunt/e/ſic etenim media erit figura:nã/b/a/quidẽ omni:g/ꝟo nulli ierit:quare neceſſe/b/alicui coꝝ/que/b/ idẽ eſſe:nãq; nõ cõtingere/b/⁊/b/eidẽ ineſſe/ nihil differt/q̃z/b/idẽ eſſe alicui coꝝ/que/b/ oĩa enĩ accepta ſunt nõ ɔtingẽtia ieſſe ipſi/e/ Manifeſtũ igit̃ ꝙ ex his ipſis inſpectionib⁹ nullus ſyll's:Qꝫ ſi/b/⁊/f/contraria/neceſſe/b/ idem eſſe alicui coꝝ/que/b/⁊ ſyll'm per hec fieri.Accidit itaq; ita ſpeculantibus inſpicere aliam viam/a neceſſaria propterea ꝙ latet identitas coꝝ/que/b/⁊ coꝝ que/b.

¶ Poſteaq̃ monſtrauit quomodo ex inſpectione cõtrariorꝫ cõcludimus vniuerſalẽ negatiuã:exponit nũc q̃uo eadẽ inſpectione poſſimus negatiuã quoq; in parte colligere:inquiens.ſi/b/⁊/g/hoc eſt cõſequẽtia predicatum ⁊ antecedẽtia ſubm fuerint aut ɔtraria aut diſperata:ꝙ/a/ non inerit alicui/e/ideſt negatiuã cõcludemus in parte: nã/b/ineſt omni/a/nulli ꝟo/g/ineſt:quare in ſcḋa figura concluditur ꝙ nullum/g/eſt/a/⁊ quoniã omne g/erat/e/ facta conuerſione ⁊ aliqḋ/e/erit/g/⁊ ex ɔſequẽti aliquod e/non erit/a/puta ſit cõcludendum aliquẽ hoĩem nõ eſſe album/ſit/a/albũ/e/homo/b/diſgregãs viſũ/g/ethiops: tunc ita ratiocinabimur in ſcḋa figura:omne album eſt diſgregans viſum/nullus ethiops eſt diſgregans viſum: hoc enim pro cõfeſſo acceptũ eſt:quoniã ſupponitur/g/ ⁊/b/aut ɔtraria eſſe aut diſperata:deinde cõcludit̃ in ſecunda:ergo nullus ethiops eſt albus:deinde q̃a ethiops antecedebat hominẽ:faciamus ita:nullus ethiops albũ: omnis ethiops homo:aliquis homo non eſt albũ:vel ex conuerſione minoris in p̃ma figura:hoc eſt enĩ qḋ voluit Ariſtoteles quã dixit:ſic etenĩ media erit figura:nã/b/a/ quidẽ omni.g/ꝟo nulli inerit ita:omne a/b:nullum/g/b/ ſic enĩ fit media fig⁹:q̃re neceſ eſt alicui coꝝ q̃/b/idẽ eſſe: h̃ eſt ɔ̃tria p̃dicatũ alicui repugnanti ſubto:puta diſgregãs viſũ/qḋ ɔſeq̃t̃ albũ repugnare alicui hoĩ/vt ethiopi:

nulla eni dñia eſt dicere/b/ꝛ/b/nō poſſe eidē ieſſe:ꝛ/b/idē eſſe cū aliquo/b/nā per b/oia accipiebam⁹/que repugnabāt ipſi/e. Et hec eſt vera huius loci expoſitio. Alexāder autē vagaꝛ diuerſas ac multimodas aſſerens expōnes: ꝛ aliqñ vult ꝓhm dixiſſe/b/ineſſe nulli/g pro eo/qð eſt alicui nō:nōnunq̄ꝫ ꝟo aſſerit nō in parte/ſed vliter negatiuā ꝯcludi. Nos aūt tot enarrationes adducē abſurdū fore duximus:ne incaſſum ꝛ ab vſu nr̄a excreſceret oīo. [Accidit itaq̄ꝫ.]hoc eſt/qui talē modū inueniēdi mediuꝫ ſectati ſunt:viā ac methodū nō nečiaꝫ ꝑſcrutati ſunt:non nečiaꝫ dico:qm̄ nr̄a hec quā tradidim⁹/ſatis ſuperq̄ꝫ ſufficiēs erat. Hoc aūt inquit fecere:qm̄ pleruq̄ꝫ ignorabāt an/b/ꝛ/b/eſſent eadē:hoc eſt an ꝯſequētia predicatū ꝛ repugnantia ſubiecto in vnum conciderent.

Eodem aūt pacto ſe hñt ꝛ ſylli ad impoſſe deducentes cū oſtenſiuis:nāq̄ꝫ ꝛ hi fiunt ꝑ cōſeqūtia: ꝛ que cōſequiꝛ vtrūq̄ꝫ: ꝛ eadem inſpectio in ambobus:qð eni oſtenſiue mōſtraꝛ/ ꝛ per impoſſe eſt rōcinari ꝑ eoſdeꝫ terminos: ꝛ qð per impoſſe ꝛ oſtenſiue/vt q͛/a/ nulli eoꝝ/que/e/ieſt. Ponaꝛ eni alicui ieſſe: qm̄ igiꝛ/b/omni/a:a/ꝟo alicui eorū/que/e/b/ alicui eoꝝ/que/e/inerit:ſed nulli inerat. Rurſus q͛ alicui ineſt:ſi eniꝫ/a/nulli eoꝝ/que/e:e/ꝟo oi/g/nulli eorū/que/g/inerit/a/ſꝫ omni inerat. Cōſimilr aūt ꝛ in alijs problematibus: ſemꝑ eni ꝛ in oibus erit monſtratio ꝑ ipoſſibile ex ꝯſequētib⁹ que ſequiꝛ vtrūq̄ꝫ: ac ſm vnūq̄ꝫq̄ꝫ problema/eadē cōſideratio ꝛ oſtēſiue volenti rōcinari/ꝛ ad impoſſe ducere:ex eiſdē nāq̄ꝫ terminis vtreq̄ꝫ demōſtratiōes.

Poſteaq̄ꝫ mōſtrauit in omni ſyllo ac demonſtratione mediū inueniri ex predicta inſpectione:ne quiſpiaꝫ male exiſtimaret hypotheticos ac ꝯditionales ſyllos aliā methodū hic ad inueſtigādū mediū ac ꝓpōnes inueniēdas: vult impreſentia ꝓhs mōſtrare nō differre ſuppoſitorios ſyllos/quo ad hoc/a cathegoricis ac ꝑdicatiuis: ꝛ ꝑ ꝟ aſſerit de deducētib⁹ ad impoſſe:hi eni quēadmodū ꝛ ſupra retulimus/pars ſunt hypotheticoꝝ:ꝛ reddit huius rationē:qm̄ qð oſtenſiue mōſtraꝛ pōt ꝛ per impoſſibile argui:argui dico nō demōſtrari:plurima nāq̄ꝫ ſunt:que per ipoſſe tm̄ demōſtrari pñt:quēadmodū oēm diametruꝫ incōmēſurabilē eſſe:verū vbicūq̄ꝫ ſyllm rōcinationē:q̄ꝫ rectā facimus:ibidē ꝛ per eoſdē terminos ꝑ impoſſe poſſumus rōcinari. Puta in exēplo:ſit mōſtrāda vlis negatiua/ꝙ nullū/e/ſit/a/accipiemus ſm ſupra aſſignatā methodū/aliqð cōſequēs/a/predicatū:qð idē ſit alicui repugnāti ſubiecto:ꝛ erigemus ſyllm oſtēſiuū hoc pacto in ſcda figura:omne/a/eſt/b b/nullū/e/eſt/b h/nullū igiꝛ/e/eſt/a/ ꝙ ſi ex hypotheſi ꝛ per impoſſe hoc idē velimus oſtēdē ſupponem⁹ ꝯnis iducte ꝯdictoriū:cūq̄ꝫ hoc ꝛ altera premiſſarū ꝓpōnū/alterius opp⁹ iducemus hunc in modū: omne/a eſt/b h/aliqð/e/eſt/a:aliqð ergo/e/eſt/b b/cuius oppoſitū ſupra acceperam⁹:qð adhuc clarius exemplo elucidaꝛ:ſit monſtrandū nullā voluptatē eſſe bonā:accipiam mediū terminū perfectū/ꝛ ita ratiocinabor:oē bonū eſt ꝑfectū:nulla voluptas ꝑfectū/nulla voluptas bonū:vel ſic ꝑ impoſſe:omne bonū eſt ꝑfectū aliqua voluptas bonū/aliqua voluptas perfectū. ſed ſupra dictum ꝛ admiſſum fuerat nullā voluptatē perfectuꝫ eſſe. Jndem ſi proponaꝛ monſtranda affirmatiua in parte:faciemus ex añtibus vtrūq̄ꝫ in tertia rōciniū hoc pacto:omne/e g/ eſt/a omne/e g/eſt/e:aliqð ergo/e/eſt/a/ꝙ ſi per impoſſe mōſtrare velimus hoc pacto faciem⁹:nulluꝫ/e/eſt/a:hoc eni eſt ꝯnis oppoſitū:omne/e g/eſt/e/ergo nulluꝫ/e g/eſt a/cuius ꝯtriū maior ꝓpōis rōcinij aſſerebat:nā hoc eſt qð in contextu diciꝛ/ſed omni inerat:ſint in exēplo termini bonū/voluptas/ꝛ ſpeculatio/mediū ſpeculatio: Jta dōꝫ erit ꝛ de alijs ꝓblematibus:vli inquā affirmatiuo ac negatiuo in parte. [Semꝑ eniꝫ ꝛ in oib⁹.]hoc eſt ſemꝑ ꝛ in omni deductiōe/ſi animus fuerit mōſtrare per impoſſe/ hoc faciemus ex añtibus ꝛ ꝯſequētibus vtrūq̄ꝫ tā ſubiecti q̄ꝫ ꝑdicatū. Sed queriꝛ cur quū tria ſint/que ad medij inuentioneꝫ inſpiciunꝛ añtia ꝯñtia ac repugnātia:cur de añtibus ac cōſequētib⁹ meminerit/nullā de repugnātibus mentionē faciens. Reſpōdemus hoc ideo euenit:qm̄ deductione ad impoſſe maxime vti ꝯſueuimus ad oſtendenda problemata negatiua:que monſtrari per impoſſe nō poſſunt/niſi ex añtibus ac ꝯſequētib⁹:ſic eni mōſtrare ꝯſueuimus vacuū non eſſe/ſic diametrū incōmēſurabilē ꝛ reliqua ꝯſimilia:que oīa ideo arguunꝛ/q͛ eoꝝ oppoſita oſtenſiuo monſtranꝛ rōcinio:que qm̄ affirmatiua ſunt/ꝓpterea ex añtibus ꝛ ꝯſequētibus tm̄ oſtendunꝛ.[ac ſm vnūq̄ꝫq̄ꝫ ꝓblema.]nō ꝟ dicit/ꝙ ex eiſdeꝫ monſtreꝛ vlis affirmatiua oſtēſiuo rōcinio/ex q̄bus deductione ad impoſſe:ꝛ ſic de reliquis problematis: nāq̄ꝫ hoc poti⁹ ecōuerſo fieri ꝯſueuit:ſi eni vlis negatiua oſtēſiue arguaꝛ/ex ꝯſequētibus ac repugnātib⁹ argueꝛ:ſi ꝟo eadē monſtreꝛ deductione ad incōmodū:hoc fiet ex antecedētibus vtrūq̄ꝫ:hec eni ſūt que affirmatiuā mōſtrāt in parte:quā falſaꝫ eſſe cōcludimus:ꝛ qua perempta ad vlem negatiuā ꝯcludēdā reuertimur:nō hoc ergo dicit: ſed magis/ꝙ ex eiſdē mōſtramus oſtēſiue verā aliquaꝫ cōcluſionē:ex quibus in deductione oſtendimus falſam interimendā ꝯcōnē. vel aliter/ꝙ eadē ſit gnalis ꝯſideratio/nō aūt in ſpecie:in oibus nāq̄ꝫ problematibus inſpicimus ad añtia ꝛ ꝯſequētia ac repugnātia/ſꝫ in diuerſis ꝓblematibus diuerſis modis.

Quemadmodū ſi monſtratuꝫ eſt/a/ineſſe nulli/e/qm̄ accidit ꝛ/b/ineſſe alicui eorū que e/qð impoſſe:ſi acceptū fuerit/b/ineſſe/e/q͛dē nulli:a/ꝟo omni/planum itaq̄ꝫ q͛/a/ierit nulli/e. Rurſus ſi oſtēſiue ratiocinatuꝫ fuerit/a/ ineſſe nulli/e/ſupponētibus ineſſe ꝑ impoſſe monſtrabiꝛ nulli ineꝑſis: conſimilr aūt ꝛ in alijs:in oibus eni neceſſe cōeꝫ aliquē accipere terminū aliū a ſuppoſitis:ad quē erit falſi ſylls: quare conuerſa hac ꝓpōne/altera ꝟo ſimiliter ſe habente/oſtenſiuus erit ſyllogiſmus per eoſdem terminos.

Si inquit per impoſſe oſtendamus/nullū/e/eſſe/a accipientes huius oppoſituꝫ concludemus aliqð/e/eſſe/b/qð eſt impoſſe:qm̄ ſuppoſueramus/nullū/e/oē/b/ꝛ omne/a/ eſſe/b/ita eni ꝯcludebamus/nullū/e/eſſe/a/in ſcda figura: vel melius:ſi inquit ꝑ impoſſe monſtratū ſit/nullū/e/eſſe a/hoc pacto: aliqð/e/eſt/a/omne/a/eſt b/ergo aliqð/e/eſt b/poſſumus ex eiſdē terminis/hoc eſt eadeꝫ gnāli inſpectione vel magis ex eiſdē terminis:qui ſunt/a b e/oſtenſiue mōſtrare eandē ꝯnē:ſi accipiamus omne/a/b/nullū e/b:nullū igiꝛ/e/a/ꝙ ſi rurſus idē oſtenſiue rōcinati fuerimus/hoc eſt/nulluꝫ/e/eſſe a/poterimus ſuppoſito huius ꝯdictorio:aliqð/e/eſt/a/mōſtrare per impoſſe eādē ꝯneꝫ/ nullū/e/eſt/a:ꝛ in alijs problematis ꝯſimilr:quare quod oſtenſiue

Nec qð põt ꝑ ſyllm oſtēſiuū mōſtrari põt ꝛ ꝑ deductionē ad īpoſſe.

Dubitatio.

Solutio

oſtenſiue mõſtraꝫ/idẽ ac per eoſdez terminos ꝑ impoſſe deducitꝫ. Cõuertunꝫ itaq3 pacto aliquo mõſtratiões iſte. ℂ Sed querit Philoponus atq3 Alexãder/quõ hoc ſit verũ: ſupra nãq3 oſtẽdimus quartaz ſcḋe figure cõplicatioñẽ ⁊ qntã tertie/per impoſſe qdẽ mõſtrari poſſe/nõ tñ oſtẽſiue. ℂ Rñdent hoc nõ eẽ intelligendũ quo ad modos ſyllogiſticos:ſ3 quo ad ꝓblemata:ſ3 eniz vtilitas cõplicationũ illaꝝ nõ poſſit oſtẽdi aut ꝯuerſione/aut oſtenſiua rõcinatione:qðcũq3 tñ ꝓblema in illis cõplicationibus per impoſſe arguiꝫ/idẽ poterit oſtẽſiue etiã mõſtrari:⁊ ecõuerſo. In oĩbus eni neceſſe. In oĩbus iquit rõcinijs oſtẽſiuis ac deductionib⁹ ad icõmodũ neceſſe eſt aliquẽ terminũ aliũ a ſuppoſitis cõem vtriq3 mõſtrationi accipere. Suppoſitos ꝟo terminos vocauit ambas extremitates/a/inquã atq3/e/.cõem aũt terminũ qui extrinſecus accipiꝫ ad q̃ſitũ mõſtrationẽ:puta/b/qui cõis iquit Alexãder:ideo nũcupaꝫ/vel q: in vtraq3 monſtratione aſciſciꝫ: vel q: medius ſit in oſtẽſiua rõcinatione. ℂ Si eni in oſtenſionẽ ꝓpoſitũ ſit:nullũ/e/eſſe/a/accipiẽtes/b/ terminũ extrinſecus/ſꝫm mediũ cõſtituemus: veluti ſupꝰ ſatis expoſuim⁹:⁊ ad hũc in deductione ad icõmodum facimus falſi ſyllm/hoc eſt/ꝯcludimus ꝯnẽ falſam:qua perempta ad ꝓmariũ reuertimur q̃ſitũ:q̃re ꝯuerſa hac ꝓpõne/hoc eſt hac ꝯne in ſuũ oppoſitũ:qð poſtea efficiꝫ in oſtẽſiua mõſtratione ꝓpõ. Altera ꝟo ꝓpõne nõ mutata ac ſimilr ſe hñte/oſtẽſiuus fiet ſyllo ꝑ eoſdez terminos:puta in exẽplo ſit mõſtrãdũ ꝑ ipoſſe:nullũ/e/eſſe/a/ accipiemus extrinſecus cõez terminũ/b/⁊ hunc in modũ ratiocinabimur:ſi nõ eſt vez: nullũ/e/a/ſit oppoſitũ:aliqð/e/a:oẽ/a/b:ergo aliqð/e/b/qð eſt impoſſe:ſi itaq3 ex B voluerim⁹ oſtenſiuũ ꝓficere ſyllm:accipiemus ꝯnẽ ꝯcluſam:aliqð/e/b/⁊ eã vertemus in oppoſitũ(hãc eni vocat ꝯuerſaz)ita:nullũ/e/b/⁊ cũ hac ⁊ altera eadẽ ꝑmanente: que erat oẽ/a/b/cõſtituemus ſyllm hoc pacto:oẽ/a/b/nullũ/e/b/nullũ/e/a/⁊ ita facta erit oſtẽſiua mõſtratio ex deductione ad incõmodũ. ℂ Ubi notes ꝙ mutationez ex ꝯdictorio in ꝯdictoriũ hoc in loco ꝯuerſionẽ nũcupauit: fortaſſe eodẽ pacto aut cõſili:quo ſyllos ꝯuerſiuos dicẽ ꝯſueuim⁹. Sed hec in ſcḋo poꝝ magis plana fient.

Dubiũ Philopõi ⁊ Alexandri. **Solõ eoꝛũdẽ.** **Qui ſint ſuppoſiti termini ⁊ q cõmunes in ratiocinijs oſtẽſiuis ⁊ deducentib⁹ ad icõmodum.** **Cõuerſio ſumiꝫ pro mutatione e ꝯdictorio in ꝯdictorium.**

ℂ Differt nãq3 oſtẽſiuus ab eo/qui ad ĩpoſſibile:qm̃ in oſtenſiuo ſꝫm veritatẽ vtreq3 ponunꝫ ꝓpões: in eo autẽ/qui ad ĩpoſſe/ſolum vna. Hec igiꝫ magis eruñt manifeſta ꝑ ſequẽtia/qñ de impoſſi dicam⁹: nunc ꝟo tñ nobis ſit manifeſtũ: ꝙ ad eadẽ inſpiciendũ ⁊ oſtenſiue volenti rõcinari/⁊ ad ipoſſe ducere. Sz in alijs ſyllis/qui ex ſuppõne: quẽadmoduz quicũq3 ſꝫm trãſumptionẽ/aut ſꝫm q̃litatẽ in ſubtis nõ in ijs/que a pricipio:ſ3 i trãſũptis erit ꝯſideratio: modus ꝟo iſpectionis idez. Cõſiderare ãt ⁊ diuidẽ/quot modis/q ex ſuppõne: mõſtraꝫ itaq3 vnũq ðq3 ꝓblematũ ſic.

ℂ Qrñ ſupra mõſtrauerat quecũq3 arguũꝫ oſtẽſiue eadẽ ⁊ deductiõe mõſtrari:ideo hoc in loco vult differẽtiã quãdã ponere iter oſtenſiuã rõcinationẽ ac ducentez ad incõmodũ:nõ eni ſolũ differũt quo ad formã/ſed ẽt quo ad mãꝫ:ꝓpterea q: in oſtẽſiuo ſyllo ambe vere accipiũtur ꝓpões ad ꝯcludẽdã ꝯnẽ verã:nõ eni põt verũ oſtẽſiue ꝯcludi niſi ex ambabus ꝓpõnib⁹ veris:ſed in deductiõe vera colligiꝫ ꝯclo ⁊ ex altera tñ vera:quẽadmodũ ſupra ſatis mõſtrauimus:at ꝟo ſyllo nũcupeꝫ tñ rõcinatio que aliqd mõſtrat/an ⁊ ꝯuerſio/⁊ deductio ex oppoſitis ſylli nuncupenꝫ:in 2⁰ poꝝ lõgo ſermone diſcutiemus. ℂ Propoſitionẽ aũt falſam inqꝫ Alexãder vocat oppoſitũ ꝯnis:qð ꝓpõnis vni⁹ vicẽ obtinet in deductione ad icõmodũ:aut ꝓpõnẽ falſaz dicit ꝓpõnez in deductione ꝯcluſaz:cuius ſublatione ꝓpoſitũ inferꝫ:puta aut hanc/aliqð/e/eſt/a/aut hanc/aliqð/e/eſt/b/. Hec igiꝫ magis. Hoc eſt dr̃ia iter oſtenſiuũ ſyllm ac deductionẽ magis elucidabiꝫ in ſcḋo poꝝ:qñ de deductione ad impoſſe ſermonẽ faciemus. Sed in alijs ſyllis. Imõſtrauerat ſuperius eadẽ facta inſpectione poſſe ⁊ oſtẽſiuũ ⁊ ad ipoſſe ſyllm ꝯſtrui:nũc aũt inqꝫ in alijs hypotheticis/vt qcũq3 ſꝫm trãſumptionẽ aut ſꝫm qualitatẽ ſũt nõ fieri ſyllm in ſubiectis/que a ꝓncipio/ſed in trãſumptis:ſ3 quo ad modum inſpectionis nõ differre:vbi ſciãs/ꝙ ſyllos ſꝫm trãſumptionẽ vocat Philoponus atq3 Alexãder/q ſũt ſꝫm aſſumptionẽ:qð eni Juniores inquiũt aſſumptionez vocant/Ariſto. trãſumptionẽ dicit. ℂ Ceteꝝ expõ hec meo qdẽ iudicio locũ nõ hꝫ:ſi eni ita ſꝫ trãſumptionẽ itelligeret Ariſto. nõ poſtea ſubiungeret/aut ſꝫm q̃litatẽ/nã q ſũt ſꝫ q̃litatẽ/illi etiã hoc pacto exiſtũt ſꝫ trãſumptionẽ. Preterea nõne ⁊ qui ad ipoſſe deducunt ⁊ ipſi hoc pacto dici põt ſꝫm trãſumptionez:ꝓfecto etiã:nãq3 ⁊ ipſi ⁊ omnes deniq3 nõ ſꝫm totũ hypotheticũ ac miſti veluti ſupra expoſuimus faciũt ſyllm ad trãſumptũ:ſatius itaq3 vt ſꝫm trãſumptionẽ vocemus eos/qui ex ꝯceſſione nũcupanꝫ. Hi eni ꝓprie appellanꝫ ſꝫm trãſumptionẽ:puta ꝯcedas volo/ſi monſtratũ fuerit aiam hoĩs eſſe imortalẽ:ꝙ planum iter nos ſit oẽm aiaz eſſe imortalẽ:hic eni trãſũptũ eſt/aiaz hoĩs eſſe imortalẽ/queſitũ ꝟo ꝓmariũ oẽm aiaz eſſe imortalẽ. Ratiocinatio igiꝫ nr̃a aut iſpectio nõ verſaꝫ circa ꝓmariũ q̃ſitũ:ſed circa trãſumptũ:qm̃ hoc oſtẽſo/ꝓmariũ deinceps q̃ſitũ pro comperto habebimus. ℂ Scḋm qualitatẽ ꝟo vocat eos/q a maiori/a minori/a ſimili/a caſibus/a cõiugatis nũcupanꝫ: de qbus oĩbus late in topicis pertractaꝫ:puta in exẽplo a maiori:qui locus ad deſtruẽdũ magis q̃ ad ꝯſtruẽdũ eſt apt⁹/magis videꝫ felicitatẽ in ſanitate q̃ in diuitijs ꝯſiſtere: vez ſanitas nõ eſt felicitas:neq3 igiꝫ diuitie:ꝙ eni felicitas in ſanitate magis q̃ i diuitijs ꝯſiſtat:hoc tãq̃ notũ ꝓſupponiꝫ: ꝙ aũt ſanitas nõ ſufficit ad felicitatẽ:hoc eſt trãſumptũ/qð mõſtrandũ relinquiꝫ hũc in modũ:nullus vitiũ hñs eſt felix/ſed multi ſani vitiũ hñt:nõ itaq3 ſola ſanitas felicẽ facit. Cõſimilr in reliq̃s arguẽdũ erit. ℂ Qð ꝟo dr̃ in ſubiectis diu⁹ Albert⁹ ita itelligit/vt ſenſus ſit:in alijs ſyllis hypotheticis/quẽadmodũ in ijs/qui ſunt ſꝫm tranſumptionẽ/aut ſꝫm vnã qualitatẽ in ſubiectis ac ſuppoſitis diuerſis:naz ſuppoſitoꝝ atq3 hypothetici a ſili a maiori ⁊ id genus rõcinia/oĩa arguunt ab vna q̃litate exñte ad min⁹ in ſubiectis duob⁹:in oĩb⁹ inquã his ꝯſideratio fit in trãſumptis/nõ in ijs q̃ a ꝓn̄. ℂ Melius Philoponus in ſubtis iquit hoc eſt in añtibus ita vt ſic ꝯſtruaꝫ:in alijs hypotheticis/quẽadmodũ qcũq3 ſunt ſꝫm trãſumptione aut ſꝫ q̃litatẽ ꝯſideratio eſt in ſubtis atq3 añtib⁹: in añtib⁹ dico nõ ꝓncipalib⁹/ſ3 ſꝫm trãſumptionẽ:puta in exẽplo ſupꝰ allato:ſyll̃s cathegoric⁹ nõ fit ad mõſtrãduz q̃ſitũ ꝓmariũ/veluti ꝙ oĩs aia ſit imortalis:ita ꝙ ſic faciat:ſi oĩs aia ſemꝑ moueꝫ oĩs aia eſt imortalis:ſ3 oĩs aia ſemꝑ mouetur:hoc eni ipſe vocat ſubm ⁊ añs a ꝓn̄:qm̃ eſt añs hypothetice ꝓpõnis mõſtrãtis q̃ſitũ ꝓmariũ:ſ3 ꝓdicatiuũ rõciniũ fit ad mõſtrãdũ ſubm ⁊ añs trãſumpti:erat aũt trãſumptũ ⁊ acceptũ ex ꝯceſſiõe/ſi aia hoĩs eſt imortalis/ꝙ oĩs aia eẽt imortalis:ſ3 aia hoĩs eſt imortalis:ad hoc eni qð eſt añs trãſumpti fit cathegoricus ſyllogiſmus ⁊ idigemus ſupra tradite iſpectionis. ℂ Alter

Quid ꝓpõnẽ falſaz itelligat Philo. ⁊ Alexã. **Quid p ſyllogiſmos ſꝫ trãſumptionẽ itelligãt Alexãder ⁊ Philoponus.** **Cõtra expõnem Philoponi ⁊ Alexãdri.** **Expõ autoris ꝓpa q ſit ſyllo ſꝫm tranſumptionem.** **Qui ſint hypothetici ſꝫm qualitatem.** **Quid p ſbn voluerit diui Albertus. Expõ Albti.** **Expõ Philopõi melior.** **Alia expoſitio Alexãdri**

Alexãder in ſubditis ſeu ſuppoſitis:hoc enĩ ſonat τὸ ὑπο κείμενον.i.in hypotheticis ac ſuppoſitorijs ſyllis/vt ſenſus ſit:in alijs ꝟo hypotheticis p̃ter eos q ad impoſſe/vt gcũqȝ ſꝫ trãſumptionẽ aut q̃litatẽ ſũt nõ eſt ꝯſideratio in ijs q a pn° poſita ſunt/ſed in trãſumptis.[Cõſiderare aũt τ diuidere.]qm̃ nõ oẽs hypothetici p ſupra dictas inſpectiones inquiſitionẽ faciebãt:ſed erãt nõnulli q modo penitus diuerſo ꝓcedebãt:ob hoc dixit faciẽdã eſſe cõſiderationẽ ac diuiſionẽ hypotheticoꝝ:oĩaȝ inueſtigãdo an oẽs p anĩia/ꝯñia ac repugnãtia ꝓcedãt:hoc aũt dicit ꝓꝑ eos/q̃ ꝑ totũ hypothetici nũcupãt:quoſqȝ Theophraſtus ſm analogiã vocat:quẽadmodũ quos ſuperius per tria appellauim⁹:ſꝫ ꝟo analogiã dicunt:qm̃ hoꝝ ꝓpõnes ac ꝯ ad ſilitudinẽ cathegoricoꝝ diſponunt:nõ enim ſunt ꝓprie ſylli/ſed totũ hoc ex ſuppõne ſyllis:nihil nãqȝ eſſe/aut nõ eſſe oſtendunt:nec ſi iſti non ſunt ſimplr ſylli:oẽs vtiqȝ ſimplr ſylli efficerent ſm predictã methodũ. Reducunt tñ ꝯ ꝓtotũ hypothetici in tres ꝓdictas figuras:quẽadmodũ referente Alexãdro monſtrauit Theophraſtus in p̊ ꝑoꝝ analyticoꝝ:nã qñ in vna ꝓpõnũ deſinit:in alia ꝟo incipit/vt ſi/a/b:ſi/b/c:ſi igit /a/c/tũc ad ꝓportionẽ p̊e figure ꝯſtitui cẽ dicem⁹ ſyllm:ſi autẽ a diuiſis incipiẽtes hypothetice ꝓpões in idẽ deſinãt/talis diſpõ ꝓportionẽ ſcde figure obtinebit:veluti ſi/a/b:ſi/c/eſt/nõ eſt/b:ſi igit /a/eſt/nõ eſt/c/ſi hõ aial:ſi lapis/nõ eſt aial.ſi igit hõ nõ eſt lapis.Cu ſi ab eodẽ incipiẽtes ꝓpões deſinãt in diuerſa/erit cũ 3ᵃ figura ſilitudo atqȝ ꝓportio/vt ſi a/b:ſi nõ eſt/a/nõ eſt/c:ſi igit nõ eſt/b/eſt/c:veluti ſi hõ τ rõnale:ſi nõ eſt hõ eſt irrõnale/ſi itaqȝ nõ eſt rõnale/eſt irrõnale:qm̃ igit in his/q ꝑ totũ hypothetici nũcupant anĩia ſubtoꝝ ꝯñia ꝓdicatoꝝ vicẽ obtinẽt:qñ qd vna ꝓpoſitio anĩs hꝫ/id altera ꝯñs retinet/prima erit figura:qñ vtreqȝ idẽ ꝯñs/ſcda:qñ vtreqȝ idẽ anĩs tertia.Verũ inqt Alexãder Theophraſtus in p̊mo ꝑoꝝ totũ oppo^m fecit vbi enĩ ꝓpões ab eodẽ incipiunt τ deſinunt in alia/ſcdaȝ vocat figurã/vbi ꝟo a diuerſis incipiẽtes deſinũt in eãdẽ/eã appellat tertiã:cui⁹ ꝯ ſcdũ nos penitus aſſeruimus.

Syll'i hypothetici q̃ ſm analogiã theophraſtus vocauit.

Syllogiſmi ꝑ totum hypothetici reducuntur in tres figuras q̃ ſm̃ te Theophraſtũ.

[Eſt autẽ τ alio mõ nõnulla hoꝝ rõcinari:quẽadmodũ vlia per particularẽ inſpectionẽ ex ſuppõne. Si enĩ/c/τ/g/eadeȝ ſint:ſolis ꝟo/g/accipiat/e/ineſſe/a/ineſſet vtriqȝ omni/e. Et rurſus ſi/d/τ/g/eadem:e/ autẽ de ſolis/g/ predicaret:ꝗ/a/inerit nulli coꝝ/que/e. Planum itaqȝ ꝙ τ ſic inſpiciendum.

[De hypotheticis oĩbus hucuſqȝ facta fuit mẽtio:de miſtis/de ſm totũ hypotheticis/de ijs qui ſm q̃litatẽ/de ijs qui ex ꝯceſſione:vnũ ſuperat declarandũ:ꝙ in ijs qui ex ꝯceſſione accidit aliqñ per alias methodos q̃ per ſupra dictas mediũ fieri inueſtigationẽ:ſi enĩ ex ꝓcõceſſione acceperimus terminos ſibiĩuicẽ ꝯuerti ex ꝑticulari inſpectione hoc eſt ea methodo/qua ꝑticularia cõcludebam⁹ ꝓblemata/poterimus vlia colligere:erat enĩ ad affirmatiuũ in parte ꝯcludendũ methodus τ inſpectio ſi anĩia vtriuſqȝ puta/c/τ/g/eadẽ erãt:ad negatiuũ aũt in parte/ſi anĩia ſubm τ repugnãtia ꝓdicato in vnũ ꝯcidiſſent:inqt igit inſpectiões iſtas aptas eẽ ad ꝯcludẽda vlia affirmatiuũ inquã τ negatiuũ ſi ſuppoſuerim⁹ ac ꝯceſſerim⁹ terminos ad ſeĩuicẽ ꝯuerti:ſi itaqȝ/c/τ/g/q eſt anĩia vtriuſqȝ ꝓdicatũ ac ſubm eadẽ ſint:τ/e/ſubm inſit ſolis/g/hoc eſt e/τ/g/ꝯuertant:ꝯcludere poterimus/a/ineſſe oĩ e/q eſt vlem affirmatiuã:puta in exẽplo ſit/a/aial:ſit/e/hõ:ſit/g/ riſibile:tunc ita arguemus in tertia:oẽ riſibile eſt aial:oẽ riſibile eſt hõ:ois ergo hõ aial:q aũt ideo [illegible] qm̃ nos vliter ꝯuertebat:ſi enĩ oẽ riſibile hõ/τ ecõuerſo ois hõ riſibile:q.n.ex ꝯceſſiõe ſeu ſuppõne acceptũ fuerat.

[Sed dubitat Philoponus/quo vez ſit hoĩem ineſſe ſoli riſibili/nã τ rõnali ineſt τ alijs cõpluribꝰ.[Ceterũ dubitatio iſta friuola nimiũ eſt:quũ enĩ dicimus/hoĩeȝ ſolis ineſſe riſibilibꝰ/hoc volum⁹:ꝙ nullũ reperit ſubm/ de quo hõ ꝓdicet:qn illd ſit riſibile:τ hoc veriſſimũ eſt. Rurſus ſi accipiant anĩia ſubm τ repugnãtia predicato eadẽ eẽ:puta q τ/d ex qbus ꝯcludere ꝯſueueramus particularẽ negatiuã:τ/e/hoc eſt ſubm q̃ſi ꝯuertat cũ/g/hoc eſt medio termino:tũc ex inſpectione iſta poſſum⁹ vliter negatiuã ꝯcludere:puta in exẽplo:ſit/a/lapis:e/hõ:τ/g/d/ riſibile:ita faciã:nullum riſibile lapis:oẽ riſibile hõ/nullus hõ lapis:ſic enĩ ꝑ particulariũ inſpectionẽ poſſum⁹ in tertia vlia ꝯcludere:ſꝫ hoc idẽ fieri poſſet in ſcda figura ꝯuerſis vtriuſqȝ ꝓpõnibꝰ:ac rurſus in ꝓcedẽte inſpectiõe ſi oẽs termini ad ſeĩuicẽ ꝯuerti ſupponant:dicere eniȝ ſoliti ſumus in terminis equerentibꝰ ex vtriuſqȝ affirmatiuis in ſcda vtilẽ aſtrui poſſe cõplicationẽ. Ceterũ negõ ꝓpoſito deficeret/qd alij omiſere/binas iſtas methodos ad vlia ꝯcludenda ꝓblemata ex particulari inſpectione/ vnico verſu cõprehẽdimus hũc in modũ. Cageta ſi fuerint τ Dagete verſa viciſſim/hoc eſt ſi termini viciſſim ꝯuertant:ex anĩibꝰ vtriuſqȝ τ anĩibꝰ ſubm ac repugnantibus predicato valebimus/a/τ/e/ꝯcludere:id eſt vniuerſale affirmatiuum ad negatiuum.

Dubium.

Solutio.

[Eodẽ aũt modo τ in neceſſarijs τ cõtingẽtibus:eadẽ nãqȝ cõſideratio τ per eoſdẽ terminos erit ordine eius/qd eſt ꝯtigere τ eius qd eſt ineſſe ſyllis:accipiendũ aũt in cõtingẽtibus τ que nõ inſunt:ſed pñt ineſſe:mõſtratũ enĩ eſt:ꝙ τ ꝑ hec ſit eius/qd eſt cõtingere ſyllis:cõſimilr aũt ſe hẽbit τ in alijs predicamentis. Planũ igit ex dictis nõ ſolũ ꝙ accidit per hãc viã fieri oẽs ſyllos:ſed τ ꝙ ꝑ aliã impoſſe:mõſtratũ nãqȝ eſt ſyllm oẽm ꝑ aliquã predictaꝝ effici figuraꝝ:hec aũt nõ accidit ꝑ alia cõſtitui q̃ per ꝯñtia:τ que vnũquodqȝ cõſequit:ex his enim ꝓpões τ mediȷ acceptio:quare neqȝ ſyllm accidit ꝑ alia fieri. Via igit de oĩbus eadẽ τ circa ꝑhiã τ circa artẽ qualemcũqȝ τ diſciplinã:oportet enĩ inexñtia τ qbus inſunt circa vtrũqȝ videre τ his q̃plurimis abũdare atqȝ hec per tres terminos cõſiderare/deſtruentẽ qdẽ ſic:conſtruentẽ ꝟo ſic:ſm veritatẽ quidẽ ex ijs/que ſm veritatẽ deſcribunt ineſſe:ad dialecticos autẽ ſyllos/ex propoſitionibus ſm opionẽ.

[Occurrit tacite obiectioni:poſſꝫ enĩ quiſpiã ambigere an quẽadmodũ cõplicationes ſyllogiſtice/ac ſylloꝝ p̃n° variant in ꝯtingentibꝰ neceſſarijs atqȝ inexñtibꝰ/ita etiã inſpectionũ modi:τ inquit eundẽ modũ inueniẽdi mediȷ in oĩbus eſſe:p̃terq̃ ꝙ in ꝯtingentibꝰ nõ accipimus/que inſunt:ſed etiã que ineſſe pñt:hoc aũt dicit/qm̃ ſuperiꝰ oſtẽderamus cõtingẽs predicari nõ ſolũ de eo/ꝙ inerat/ſed etiã de eo qd nõ inerat/ineſſe tñ poterat:verũ de his ſuꝑ ſatis diximus.[alijs ꝓdicamẽtis.]alia vocat ꝓdicamẽta poſſibile/impoſſe/ꝓbabile/bñ τ male:ſũt enĩ modi quaſi infiniti:qui tñ ꝓprie ac legitime dicunt modi/ſunt/quos ſupra

ſupra recenſuimus p̄dicamēta ſ͛o inquit Alexāder dix: qm̄ ſͣ p̄dicant̄.⌊ Planū igiſ ex dictis.⌋ Ducuiſqȝ oēȝ artē inueniēdi mediū ꝑtractauit Ariſto. nunc aūt īqͣt nō ſolū artē oēm ac ſciaȝ ꝓcedere hac via/ſed ⁊ aliā que hoc faciat/inueniri nullo mō poſſe/ꝓpterea ꝙ ſyl̄s ois ac rōcinū ꝑ aliquā triū ſup̄ deſcriptaꝝ figuraꝝ efficiſ: in omni aūt figura arte ſuperius tradita vtimur ad inueniēdū mediū.⌊ Uia igiſ de oib⁹.⌋ hoc eſt via ⁊ modus inueſtigandi ꝓpōnes idē eſt in ſcia quacūqȝ/ſiue illa ſit ſcia diuina ac theologia/ſiue ars operatiua/ſeu diſciplinalis ac mathematica cognitio: oēs eni hec eadē vtunſ via ad ꝓpōnes inquirendas. Phiaȝ igiſ vocat/quā alibi diuinā ſciam appellat/quāqȝ i libris poſt nālia explicauit: hec eni eſt quā priſci ſapiaȝ vocabāt/cuiuſqȝ cōſulti ſapiētes: vel etiā ſophiſte dicebanſ. Primus aūt Pythagoras hos phōs appellauit apud Leonē tyrānū/ipſamqȝ ſciaȝ phiaȝ. Artē ſ͛o itelligit hoc in loco/ſcias que circa opus v͛ſanſ/quēadmodū moralis/aſtrologia/geodeſia/ac ꝯſiles: quaruȝ finis in ope cōſiſtit. Sed diſciplinā mathematicas ſcias nūcupat/que in ſola ſpeculatione cōſiſtūt/veluti geometria/arithmetica/aſtronomia/ſtereometria/⁊ id gen⁹ ſcie: opȝ eni in his oibus inſpicere antia ⁊ ꝯntia: adde tu etiā repugnātia videre: ⁊ horuȝ copiā maximā hre: ac ꝑ tres terminos ordinaſ/vno mō deſtruēdo ac mōſtrando negatiua ꝓblemata: aliſ ꝯſtruēdo/vt oſtēdimus affirmatiua: ac ſm veritatē hoc eſt demōſtrādo/ex ꝓpōnib⁹ ſm veritatē hoc eſt demōſtratiuis p̄mis ſ͛is/⁊ imediatis: ad dialecticos ſ͛o.i. ꝓbabiles ſyl̄os ex ꝓpōnib⁹ ſm opionē ac ꝓbabilib⁹. Dialecticā taqȝ ħ in loco eā vult/quā nōnulli topicā ſeu localē nūcupāt: ⁊ cū qua altera pte ꝯuerti rhetoricā voluit: queqȝ ob id potētia vocaſ/qa ꝯtria pōt cōcludere: alij ſ͛o/quēadmodū Plato dialecticen vocabāt totā eā/quā logicen appellamus: hoc eſt diuidēdi/definiēdi/demōſtrandi ac reſoluēdi artē. Alij aūt quēadmodū ſtoici referēte Alexandro in topica Ariſtotelis dialecticen nūcupabāt: quā nos p̄mā dicimus phiaȝ: quoꝝ ſnie acceſſit etiā Plotin⁹ in 3ᵒ pᵉ Enneados ita ipſam finiēs. Dialectica eſt hitus q̄ rōne de vnoquoqȝ pōt dicere qd ſit vnūqͦdqȝ ⁊ quo ab alijs diſt/quove cōueniat: p̄terea qūo ⁊ vbi ſit qōlibet ⁊ ſi eſt quid eſt/atqȝ entia quot ſint ⁊ nō entia rurſus: ſȝ ab entibus alia: ⁊ paulo īfra: de oībus inquā non opione ſed ſcia tractās/ab errore qui circa ſenſibile accidit/vacans/intelligibili ꝓrſus adheret/circaqȝ ipſum diligēter agit/falſo poſthabito/nutriēs aiaȝ in ipſo veritatis cāpo. Hec ille ⁊ cōplura alia. Et iȝ Proclus in p̄mū elītoꝝ ⁊ diuus Seuerin⁹ ac alij nōnulli voluerint apud Platonez dialecticen vocari/quā nos logicā dicim⁹/hoc eſt diuiſiuaȝ/definitiuā/reſolutiuā/ac demōſtratiuā: videſ tñ non alia extitiſſe Plonis opio in 7ᵒ de republica/in ſophiſta/atqȝ etiā phedro ꝙ̄ hec quā Plotin⁹ recitauit dialecticen inquā vocari ipſam p̄mā phiam. Sed de his alibi.

¶ Principia ſ͛o ſyl̄oꝝ/vlr dictū eſt: ⁊ qūo ſe hñt: ⁊ qūo opȝ ipſa venari: ne aſpiciamus ad oia que dicunſ/neqȝ ad eadē conſtruētes ac deſtruentes/neqȝ cōſtruētes de omni aut aliquo/⁊ deſtruētes ab oibus aut aliqbus: ſed ad pauciora ⁊ determinata: ſm ſ͛o vnūqͦdqȝ entiū eligere/vt de bono aut ſcia: ꝓ̄pria te autē ſm vnāquāqȝ ſunt plurima. Quare principia quidē que ſm vnūqͦdqȝ ſunt/experimenti eſt tradere: dico autē vt aſtrologicā experientiā aſtrologice ſcie: acceptis eni apparētibus ſufficiēter/ita inuēte ſunt aſtrologice demōſtrationes: cōſimilr aūt ſe hȝ ⁊ circa aliā qualēcūqȝ arteȝ ac ſciam: quare ſi accepta fuerint que inſunt circa vnūqͦdqȝ/noſtrū iaȝ demōſtrationes ꝓpalare: ſi eni nihil ſm hiſtoriā derelictū fuerit coꝝ/que vere inſunt rebus: habebim⁹ de omni/cuius eſt demonſtratio/hāc inuenire ⁊ demōſtrare: cui⁹ autē nō eſt naturalr demōſtratio/hoc facere manifeſtū: vniuerſalr itaqȝ qūo opus eſt ꝓpoſitiones eligere/ferme dictū eſt: cū diligētia ſ͛o ꝑcurrim⁹ in negocio circa dialecticā.

¶ Hoc eſt de ꝓpōnibus rōcinationū ac ſyl̄oꝝ diximus vlr: hoc eſt nō deſcēdētes ad artē aliquā aut ſciaȝ ꝓpriā/ſed in cōi permanētes diximus de ꝓpōnibus oībus qūo ſe hñt/dū ſyl̄m ꝯſtituūt: ⁊ qūo opȝ ipſa venari ꝙ nō eſt in oibus ꝓblematib⁹ aſpiciēdū ad ola ſuperius tradita: hoc eſt antia/ꝯntia/ac repugnātia: ſed aliqñ ſufficit inſpicere antia tm̄/quēadmodū in particulari affirmatiua/aliqñ antia ⁊ ꝯntia nōnūqͣ ꝯntia ac repugnantia/alſ antia ac repugnātia ſȝ ꝙ diuerſa aſtruim⁹ ꝓblemata/affirmatiuū negatiuū vle ac ꝑticulare: quūqȝ demōſtrationē in aliqua ſcia aſtruim⁹ vt de bono aut ſcia: ſigillatiȝ ac p̄uate de vnoquoqȝ p̄n^a ac ꝓpōnes querēde ſunt: ſunt eni tales plurime: plurimas tales dixit/nō ꝙ reuera plurime ſint: ſunt eni dignitates ac cōes animi cōceptiones pauce admodū: vñ ⁊ dicere ꝯſueuim⁹ p̄n^a ſm nūm pauca eē: multa tñ ſm vim atqȝ potētiā: ſed plurime ſūt reſpectu p̄ncipioꝝ ac ꝓpōnū p̄maꝝ que pluribus cōueniūt ſcientijs: quēadmodū de quolibet aut affirmationē aut negationē dici/ſi ab equalib⁹ equalia demanſ/que ſuperant equalia eē/⁊ ꝯſilia.⌊ Quare p̄ncipia qdē.⌋ occurrit tacite obiectioni: poſſet eni aliqs nō imerito dubitare an p̄ncipia hec vniuſcuiuſqȝ ſcie poſſim⁹ ſyl̄o ꝯſequi: nāqȝ fieri hoc nō poſſe videſ: ſi eni rōcinio hec aſſequeremur eēt vtiqȝ in infinitū ꝓgreſſio: neqȝ etiaȝ altrinſecus dōm eſt iſta ſue cognis p̄n^m nullū hre. Et ꝓpterea inquit p̄n^a hec experimēto ac memoria cognoſci: qͦ etiā i poſterioꝛib⁹ exq̄ſitꝰ ſiḡauit: quū īqͭ ex ſenſu memoriā fieri/ex memoria plerūqȝ facta experimentū/ex experimētis ſ͛o p̄moꝝ p̄ncipioꝝ cognitoeȝ acqri: ⁊ adhuc exactius in alpha maiori poſt nālia ad p̄n^m īquiēs/fieri ex memoria hoib⁹ experimētū: ꝓpterea ꝙ eiuſdē rei multe memorie vni⁹ experientie potētiā faciūt: qͦ etiā Polus Platonicus in Gorgia voluit quū dixit/experiētia euū noſtrū ſm arteȝ facit ꝓcedere: ἀπειρία ſiue inexperiētia ſm fortunaȝ: de his etiā cōplura alia in nicomachijs ꝑtractata: verū hec īpreſentia ſufficiāt.⌊ Dico aūt vt aſtrologicā.⌋ ponit exēplum qūo experimēto q̄ ad artē ac ſciaȝ p̄ncipia ſpectāt poſſimus ꝑcipere: nāqȝ inquit in aſtrologia ſi ſufficienter apparētia acceperim⁹ hēbimus tunc p̄n^a aſtrologica: ex qb⁹ poſtea poterim⁹ aſtrologicas demſ̄ationes erigere: vbi apparētia nō itelligas/quemadmodū nōnulli male hallucinanſ/que apparēt eſſe antia: ħ eni ſatuū eſt: quaꝝ ſuperius dixerim⁹ p̄ma iſta p̄n^a nō cognoſci ꝑ antia: aut ꝑ ſyl̄m: ſed experimēto magis ac memoria: veꝝ magis apparentia itelligas ſenſibileȝ aſtrologiā/ac nauticā obſeruationē coꝝ q̄ apparēt: quā in poſterioꝛib⁹ ſubalternaȝ aſtrologie voluit Ariſtoteles: quāqȝ Aratus ſolenſis opere ꝑtractauit: hec eni grece φαινόμενα, latine apparentia dici pñt.⌊ Si eni nihil ſȝ hiſtoriā.⌋ hiſtoriā dixit,

Phia .i. diuina ſcientia.

Artes .i. ſcie q̄ circa opus verſantur.

Diſciplinę .i. ſcie mathematice.

Dialectica q̄ eſt localis.

Quid dialectica apud platonem.

Dialectica qd ſit apud Plotinum.

Principia experimento ⁊ memoria cognoſci.

Quid ꝑ apparentia phs intellexerit.

Ara⁹ ſolēſis

hoc eſt narrationē:quēadmodū ⁊ in p̄ de aīa/hiſtoriā ap pellauit de aīa.q.d.ſi nullū vere p̄dicatoꝝ in electōe nr̄a narrādo omittem⁹/poterim⁹ de oī demōſtrādo ſyllꝫ cō/ ſtruere:de oī inquā demōſtrādo:qm̄ nōnulla ei⁹ ſūt nāe/ vt ad ea rōciniū dirigē nullo pacto valeam⁹:quēadmo/ dū ſūt p̄ⁿ p̄nᵃ:hec eni ſyllō nō mōſtrant̄:ſed fortaſſe idu/ ctione plana ac manifeſta efficiunt̄:⁊ fortaſſe hoc eſt/qđ ſubdit:cui⁹ aūt nō eſt naturalr demr̄atio/hoc facere ma/ nifeſtū.⌊ Ferme dictū eſt.⌋dixit/qm̄ hec in topico nego/ cio exactius pertractabunt̄:hoc eni eſt/qđ ipſe dialecticā vocauit:⁊ ꝓpterea ſuperuacaneū etiāꝫ fore duximus hic locos illos oēs:quos in libro de reſolōne ad mediū inue niendū recenſuit Abumaçar Alpharabi⁹/a gn̄e/a diuiſ/ a ꝓprio/ab accidētib⁹/a cauſis/ab oppoſitis/a caſibus ⁊ cōiugatis/a ſimili/a maiori ⁊ a minori ⁊ ab equalibus:ſꝫ eni fortaſſe hec nō inutilia ſint:qm̄ modū exhibēt inueniē di mediū nō ſolū in cathegoricis ac predicatiuis ſyllis:ſꝫ ⁊ ꝯditionalib⁹ ⁊ inductiōe ⁊ exēplo:qđ Ariſto.omiſit:ga tn̄ magis ad librū ptinēt topicoꝝ:ideo hec in illum vſqꝫ locū reijciam⁹. ⁋ Satis ſit eni hucuſqꝫ expoſuiſſe quō ſinglia vere ⁊ vl̄iter predicari nequeūt:quō p̄dicationes varias efficiant̄ modis:quō ſtoici ens oīum gen⁹ eē aſſe/ rentes ip̄m in q̄tuor partirent̄ p̄dicamēta/quō Plato in gnqꝫ:deinde eoꝝ errorē emendaſſe qui volebāt equoca ſ̄m analogiā ⁊ equoca ad vnū idē ſignificare:facta inibi pulcherrima equocoꝝ diſtōne/quidqꝫ articuli cū idefi/ nita ſigſicent ꝓpōne/declaratū/cur p̄determinationes ac ſigna nō addant̄ p̄dicatis/quare in topicis nō tradiderit modū īueniēdi mediū/quō intelligēdū qđ dixit Phs ex ꝓſyllō/deinde ſolutā dubitationē de eligendis aſūb⁹ ac ꝯñtib⁹/expoſitūqꝫ fuiſſe quō inſpectio fiat p 3ᵃ:ſolutis ibidē inſtantiolis quibuſdā circa cōtextū/quō itelligēdū altera ꝓpōne cōuerſa fieri ſyllm/qui ſint ſylli ſ̄m tran/ ſumptionē/qui ſ̄ꝫ qualitatē/qđ in ſubiectis/quō in diuer/ ſis figuris efficiant̄ ſylli ſ̄m analogiā ſeu per totū hypo/ thetici nūcupati/quō vl̄ia cōcludant̄ ex particularib⁹ in/ ſpectionib⁹/qđ per phiam itellexerit Phs/qſqꝫ p̄mus h̄ noīe vſus fuerit/ꝙ dialectice nomē apud diuerſos in di/ uerſo vſu extiterit/quō p̄n⁹ experimēto acquirant̄/quid ꝑ apparētia itelligēdū/ꝙ aliter Abumaçar de medio in/ ueniēdo artē tradiderit. His explicitis ad alia trāſeam⁹.

Nota locos quos ad me dium inueniē dū recēſuit Abu maçar alpha rabius.

Epilogus ſu predictoꝝ de īuentione me dii.

⁋ Qꝫ aūt diuiſio per gn̄a parua quedā parti/ cula eſt dicte methodi/facile eſt ꝯſpicere:eſt eni diuiſio velut imbecillis ſyllˢ:qđ eni opꝫ monſtrare petit̄:rōcinamur aūt ſemꝑ aliqđ ſuperioꝝ. Primū ꝟo ip̄m hoc latuerat oēs vtentes ipſa/⁊ perſuadere conabant̄/ꝙ eſſet impoſſibile de ſubā demōſtrationē fieri ⁊ eo qđ eſt quid:quare neqꝫ † ꝙ cōtingit rōcinari diuidentes intellexere:neqꝫ ꝙ ſic ꝯtingebat: quemadmodum diximus.

† alˢ qđ

⁋ Plato/quiqꝫ academica ſequebāur Placita pleriqꝫ/ dialecticen/hoc eſt p̄mā phiāꝫ quatuor in partes ſecabāt diuiſiuā/definitiuā/demōſtratiuā/ac reſolutiuā:adeoqꝫ diuiſiuā magnificabāt/vt hāc/teſte Alexādro/ſolā diale cticen appellarent ac triūphū phie dicerent:Proclus tn̄ Diadochus nō de ſola diuiſiua ſed de tota dialectica ꝑ/ tuliſſe hoc Platonē in 7° de republica voluit:qcqđ tn̄ ſit ⁊ Plato ⁊ antiqui oēs magnā diuidēdi methodo vim ac prerogatiuā aſcripſere:ꝓpterea ꝙ ipſa quodāmodo via eſſet ad venādā definitionē quēadmodū in poſteriorib⁹ etiā tradit̄:que ad demr̄ationes faciēdas tanq̄ medium

Diuiſio diale ctice ſ̄ꝫ Pla tonem.

aſciſcit̄. Unde ⁊ in phedro ait/ſe eius veſtigia tanq̄ dei ſemꝑ ſequi qui optime ⁊ diuidere ſciat ⁊ definire:⁊ qm̄ reſolutio cōpoſitā reſoluit demonſtrationē:ob id reſolu torie quoqꝫ diſcipline nō parū cōfert:quaſobres nō īme rito fortaſſe vel phie vel mathematicaꝝ sciarū triūph⁹ appellabat̄:Ariſtoteles tn̄ ꝯ Platonē quēadmodū pulli equini mr̄em calcib⁹ repulit:quiqꝫ eūdē ſemꝑ ⁊ inſequit̄ ⁊ emulat̄. Uult impreſentia opiōnē iſtā de diuiſione cō ceptā pro virili ſua demoliri inquiens diuiſionē nō ſolū eā nō eſſe/que de phia ac ſciētijs oībus triūphat:verum ne firmū etiā ac ſtabilē ſyllm:ſed ībecillē ac debilē val/ de. ⁋ Ceterū qm̄ diuiſio multifariā dicit̄:nāqꝫ ⁊ genus in ſpēs ꝑ dr̄ias diuidit̄:⁊ totū in partes ſeu formales ſiue etiā mālēs:ex qb⁹ illā diuiſionē:hāc partitionē vocat in topicis Cicero:qđ tn̄ vix cōcedit Fabius:⁊ voꝝ equoca in ꝓpria ſignificata/atqꝫ hec oīa per ſe dicunt̄ diuidē:ſūt alterinſecus/que ꝑ accñs partiri ꝯſueuim⁹/quēadmoduꝫ ſubm in accñtia:⁊ ecōuerſo in ſubiecta accñs/atqꝫ accñs demū in accñtia. Quas ꝟo nōnulli addūt diuiſiones ſpe cieꝝ in īdiuidua/aut diuiſiones ab vno aut ad vnūꝫ/ſup/ uacaneas oīno exiſtimam⁹:nāqꝫ ſpēi diuiſio in īdiuidua enumeratio poti⁹ q̄ꝫ diuiſio cēſenda eſt:ab vno aūt ⁊ ad vnū diuiſiones voces in ſua ſigſſata partiunt̄. Qm̄ īquā tot modis diuidi aliqđ nūcupat̄. Ariſtoteles hoc in loco de ea tn̄ meminit:que genus in ſpēs diuidit/tanq̄ oīum digniſſima:vt hac dānata relique etiāꝫ eliminent̄. Ait ḡ diuiſionē ꝑ gn̄a hoc eſt diuiſionē gn̄is in ſpēs paruā quan/ daꝫ particulā eſſe dicte methodi ꝑ dictā methodū itelli/ gens/quā nuper tradidit ad ꝓpōnes ac mediū īueniēdū. ⁋ Qm̄ eni diuiſio nō ad omne mediū īueniēdū eſt vti/ lis/ſed ad mediū tn̄ demr̄atiuū īueſtigandū aſciſcit̄/ꝑꝑ hoc parua q̄dā ꝑticula nūcupat̄ dicte methodi:aut ꝑ di/ ctā methodū magis itelligit ſyllogiſticā totā:huius enim parua q̄dā ꝑticula eſt diuiſiua:vel ga ſyllogiſtica tota in quatuor ſecat̄ ptes ac docēdi modos/quēadmodū ſupra etiā diximꝰ:vel ga oīno aliqđ rōcinat̄:nō tn̄ qđ ꝓponit̄: vel ga tn̄ vl̄em affirmatiuā ꝯcludit:⁊ ꝓpterea de aſūtib⁹ ac ꝯñtib⁹:imo fortaſſe de ꝯñtib⁹ tn̄ curat:nullā de repu gnantib⁹ mentionē faciēs. ⁋ Alij quēadmodū Auilidus roſadis rōnē eſſe dicunt cur parua ſit methodus:qm̄ eſt ībecillis ſylls:imbecillis aūt ga nūq̄ ꝓpoſitū rōcinatur ꝓblema:ſed ſemꝑ aliqđ cōius:hoc eni eſt qđ dicit:qđ eni opꝫ mōſtrare petit̄/rōcinamur aūt ſemꝑ aliqđ ſuperiorū. Eſt aūt methodus/quēadmodū in alpha nālis audimus ex ſnīa Alexādri refert Simplicius/hitus cū rōne ſpe culādi ea que ſub ipſo ſunt.⌊ Primū ꝟo ipſuꝫ hoc.⌋ Pri mū īgt p̄ſci oēs hoc ignorabāt/hoc eſt diuiſionē aut ni/ hil penitus rōcinari aut nō q̄ſitū ꝓpoſitū:⁊ ꝓpterea ipſi nitebant̄ mōſtrare ac ꝑſuadere:ꝙ qm̄ de ſubā ac defini/ tione nō poſſum⁹ demr̄ationē aſtruere:ob id nečium fo/ ret vti diuiſiua methodo/ad definitionē arguēdā:⁊ ideo duo ignorabāt:⁊ qđ ꝑ diuiſionē poſſemus rōcinari/⁊ ꝙ nō eo pacto quo ipſi volebāt:volebāt eni ipſi q̄ſitū poſ/ ſe diuiſiua methodo cōcludi:qđ tn̄ fieri non poterat:aut nō legendū eſt qđ:ſed ꝙ ſeu qm̄:hec eni dictio ὅτι apud grecos ambiguā reddit orōnē:pōt eni vnica eſſe dictio/ ꝑit ⁊ due:ſi vna extiterit/legem⁹ ꝙ ſeu qm̄/ſi bine lege/ mus qđ:ſi igit̄ legemus quid/ſenſus erit/quē ſupra dixi/ mus:ſi ꝟo ꝙ ſeu qm̄/ita iterp̄tabimur:q̄re iſti duo igno/ rabāt:pꝰs ꝙ per diuiſionē poſſum⁹ rōcinari ac ſyllm cō ſtruere:ſcðm ꝙ eo quē diximus modo/aliquid ſuperio/ rum ac cōmunioꝝ:ſemper ratiocinabimur.

Diuiſio mul/ tis modis fit.

Quare diuiſ/ ſio ſit parua ꝑti/ cula dicte me thodi.

Expō alioꝝ ⁊ Auiludi ro ſadis.

Uerbum ὅτι apō grecos ambiguū ē

⁋ In demonſtrationibus itaqꝫ/qn̄ opus ſit aliquid rōcinari ineſſe/opꝫ mediū/per quod

ſit ſylls:

ſit ſyll'ſ/ ꝛ minus ſemꝑ eſſe ꝛ non vlius pria extremitatū: diuiſio aūt ↄ̃riuȝ vult: ip̄ȝ nāqȝ vl'e accipit mediū: ſit eni aīal/in quo/a/ mortale in quo/b/ ꝛ imortale in quo/c. homo aūt cuius rationeȝ opȝ accipere/in quo/d: omne igitur aīal accipit aut mortale aut imortale. Hoc aūt eſt/ qđcūqȝ ſit aut/a/ oē eē: aut/b/ aut c. Rurſus hoīeȝ ſꝑ diuidēs/ ponit aīal eē: q̄re de/d/ accipit/a/ ieſſe: ſyll'ſ itaqȝ eſt/ ꝙ/d/ aut b/ aut/c/ omne eſt: q̄re hoīeȝ aut mortalē aut imortalē neceſſariū eſſe: aīal: mortale aūt nō neceſſariū eſſe: ſȝ petit: hoc aūt eſt qđ oportebat rōcinari. Rurſus ponens/a/ qđem aīal mortale: in quo aūt/b/ pedes hn̄s: in quo ꝟo c/ ſine pedib⁹: hoīem autē/d/ cōſimilr̄ accipit/ aut in/b/ eē/ aut in/c/ oē eni aīal mortale aut cū pedibus aut ſine pedib⁹ eſt: a/ ꝟo de/d/ hoīeȝ nāqȝ aīal mortale eē accepit: q̄re cū pedibus aut ſine pedibus aīal neceſſe eſt hoīem eſſe: cū pedibus aūt nō neceſſe/ ſed accipit: ſȝ hoc erat qđ oportebat iterū mōſtrare: hoc igitur modo ſemꝑ diuidentib⁹/ accidit quidē ipſis vl'e mediū accipe: de quo aūt oportebat mōſtrare ꝛ dr̄ias extrema: ad finē aūt/ ꝙ hoc eſt hō/ vel qđcūqȝ ſit queſitū nihil dicūt planū/ vt neceſſariū ſit: eteni aliā viaȝ faciunt oēm/ neqȝ cōtingentes abundātias exiſtimātes.

Leni Herſonis duos anti quoꝝ errores circa viā diuiſiuā dicit eē.

¶ Duo īgr̄ Leni Herſonis erāt antiquoꝝ errores: vnus ꝗ exiſtimabāt diuiſionē ſyll'm eſſe: quā aliogn medius terminus in plus ſe hēt q̄ᷓ maior extremitas: qđ rationē tollit ſyllogiſticā: alius ꝗ arbitrabant̄ diuiſiuo rōcinio poſſe definitionē demonſtrari: binos itaqȝ errores iſtos tollit ac dānat Ariſtoteles/ ac p̄us ꝙ definitio ſyll'ſ non ſit neqȝ rōcinatio arguit hūc in modū: nullus idemōſtrabilis ac ꝑfectus ſyll'ſ mediū hȝ/ qđ in plus ſit maiori extremo: ſed diuiſio mediū hȝ in plus maiori extremo/ non itaqȝ eſt ſyll'ſ idemōſtrabilis ac perfectus: ſi nō ꝑfectus neqȝ alio pacto ſyll'ſ erit: ſuppoſitū nāqȝ ſupra fuerat diuiſione ſolā vl'eȝ affirmatiuā mōſtrari poſſe: qđ quū ita ſit in ſola p̄ma figura diuiſiuus aſtruet̄ ſyll'ſ: minor autē expōne declarat̄: ſi eni monſtrādū ſit oēm hoīeȝ mortale eē: ita rōcinabimur diuidētes: oē aīal aut mortale/ aut imortale/ ſȝ hō eſt aīal: eſt igit̄ mortale ꝓpterea ꝙ imortale ipſiuȝ nō eſſe tanq̄ᷓ manifeſtuȝ ꝑtermittit̄: in h̄ itaqȝ rōcinio: aīal eſt medius terminus/ mortale maior extremitas/ hō minor: que quū ita ſint nemini dubium aīal in plus ſe hēe/ q̄ᷓ ipſum mortale: ipſe ꝟo quo adhuc breuiora ac dilucidiora ſint que dr̄ eīntoꝝ notulis vtit̄ ponēs a/ aīal: b/ mortale: c/ imortale: d/ hoīem: cuius rōnē ac definitionē opȝ accipere ac demōſtrare: accipim⁹ itaqȝ p̄mo oē aīal mortale eſſe aut imortale/ hoc eſt oē/ a/ aut/ b/ eſſe aut/ c/ ꝛ rurſus ſemꝑ diuidēdo ꝑ alias dr̄ias accipim⁹ in minore ꝓpōne ac ſupponim⁹ hoīeȝ aīal eē: ſyll'ſ itaqȝ ac rōciniuȝ eſt ꝙ/ d/ hoc eſt hō oīs/ aut/ b/ aut/ c/ eſt/ ideſt aut mortale aut imortale: ꝙ aūt compōnēdo ſit verū dicere hoīeȝ aīal mortale hoc petit̄/ hoc eſt quū ſit ignotū ꝑ noto accipit̄: hoc aūt fuerat in mōſtrationē ꝓpoſitū. Et cōſimilr̄ facim⁹ dū aīal reliqs partimur differētijs: puta ꝑ hn̄s pedes ꝛ nō hn̄s pedes. [hoc igit̄ mō.] h̄ eſt/ ita igit̄ ſemꝑ diuidentes ſemꝑ in diuiſiuo ſyll'o mediū vl'ius accipim⁹ q̄ᷓ ſint extremitates: id ꝟo de quo opȝ mōſtrare: hoc eſt ſubm̄ ꝛ dr̄ias ipſas pro extremitatib⁹ accipimus ſubm̄ pro minore: dr̄ias aūt pro maiore. [Ad finē aūt.] h̄ eſt tandē ꝑ diuiſionē nihil penit⁹ oſtēdūt: puta ꝙ hō ſit hoc/ vt mortale vl' qđcūqȝ aliđ q̄ſitū extiterit/ velut hn̄s pedes/ riſibile/ aut q̄cūqȝ alia p̄dicata. ¶ Queſituȝ nāqȝ p̄dicatū ↄ̃nis nūcupat̄: id eni eſt/ de quo q̄ōneȝ facimus: ſubm̄ ꝟo ↄ̃ceſſuȝ dr̄: queādmoduȝ in poſteriorib⁹ expoſuit Philopon⁹. [Eteni aliā viā.] exponit Alexander/ faciūt iſti diuiſiuā methodū cuiuſcūqȝ vie ac modi inueniēdi medij aut ꝓpōnū vicē ſupplere nō exiſtimantes eſſe eā inueniendaꝝ ꝓpōnū copiā: quā ſuperius eſſe poſſe tradidim⁹. Aliter Philopon⁹ faciūt oēm aliā viam/ hoc eſt vſqȝ ad indiuidua ꝓcedūt diuidentes: nō tn̄ aſpicientes neqȝ cōſiderantes quis modus ſit/ vt ꝓpōnū ac medioꝝ inuentorum copiā maximam habeamus.

Subȝ ↄ̃ceſſū p̄dicatuȝ q̄ſitū dr̄ vt in poſteriorib⁹ philoponus.

¶ Manifeſtū aūt ꝙ neqȝ deſtruere licet hac methodo/ neqȝ de accidente/ aut ꝓprio rōcinari/ neqȝ de gn̄e/ neqȝ in q̄bus ignorat̄ verū ꝙ ſic ſe hȝ: an ne diameter incōmēſurabilis: ſi acceperit ꝙ oīs lōgitudo aut cōmenſurabilis aut incōmenſurabilis: diameter aūt eſt lōgitudo: rōcinatū eſt ꝙ incōmenſurabilis aut cōmenſurabilis eſt diameter: qđ oportebat rōcinari acceptū eſt: via eni hec: per hāc aūt nō eſt mōſtrare: incōmenſurabile aut cōmēſurabile/ in quo/ a/ longitudo/ b/ diameter/ c. Planū igit̄ ꝙ neqȝ ad oēm cōſiderationem cōuenit inquiſitionis modus: neqȝ in quib⁹ maxime videt̄ decere: in his eſt vtilis. Ex q̄bus igit̄ demr̄ationes fiunt: ꝛ q̄n ꝛ ad q̄lia iſpiciendum ſcḋm vnumqđqȝ problema maniſeſtum ex dictis.

¶ Qđ ſupra dixerat diuiſiuā methodū paruā quandam particulā eſſe artis ſyllogiſtice melius nūc exponit quaſi arguēs per ἐνστατικῶς ꝛ ἀντιπαραστατικῶς. ſuperi⁹ nāqȝ monſtratū fuit diuiſionē nullo pacto ſyllogiſtice aliquid cōcludere: nūc aūt inquit/ ꝙ ſi etiā ſuppoſuerim⁹ ipſam aliqđ rōcinari: nō tn̄ ad oīa ↄ̃cludēda ꝓblemata erit valiſ: queādmodū priſci male exiſtimabāt: hac eni methodo nullā negatiuā ↄ̃nē ↄ̃cludem⁹/ neqȝ de accidēte/ neqȝ de ꝓprio/ neqȝ etiā de gn̄e: q̄ᷓ dr̄ias tm̄ hac arte ↄ̃cludimus/ que eſſentiā ſubti ↄ̃ſtituūt/ accipiētes pro ↄ̃feſſo genus ſubto ineſſe: ꝑterea neqȝ etiā oēs dr̄ias poſſumus de ſubto mōſtrare hac via: ſi eni ignotū extiterit vtra dr̄iaꝝ ſubto iſit/ nimiꝝ alterā colligere nullo pacto valebim⁹: puta ſi accipiamus ſtellas eē in aliquo nūō/ quū ignotuȝ ſit equē pares ipſas eē aut ipares/ neqȝ pares ipſas/ neqȝ etiā ipares cōcludere poterim⁹: ſi ꝟo notū fuerit alteraȝ dr̄iarū ſubto ineſſe/ poterim⁹ vtiqȝ alterā ab ipſo remouere: aut ecōuerſo: ſi cognouerim⁹ alterā remoueri: alteraȝ ſubto ineſſe ↄ̃cludem⁹: queādmodū ꝗa notū eſt irrōnale ab hoīe remoueri poterim⁹ vtiqȝ ꝛ rōnale ipſi ineſſe cōcludere. ¶ Sed dubitat Philoponus/ q̄n dicit Ariſtoteles nihil poſſe diuiſiua methodo de proprio aut accidente cōcludi: ſi eni ita faciamus/ oē aīal aut coloratū eſt aut nō coloratū: ſȝ hō eſt aīal ꝛ nō aīal nō coloratū: ḡ coloratū. ¶ Dicim⁹ nos/ ꝗq̄d ipſe videat Phm̄ arguere ex ſuppoſitis: ſupponebāt eni illi ꝑ diuiſionē dr̄initionē mōſtrari: qđ ſi ita eſt/ nō poterim⁹ de ꝓprio aut accidēte

Que definitio non ſit ſyll'ſ nec rōcinatio

Diuiſionē nō eſſe valen ad oia ꝓblemata cōcludēda.

Dubi⁹ Philoponi.

Solo ꝓprio autore.

aliqd ↄcludere: aut aliter ⁊ melius: ꝙ Ariſtoteles nō de omni diuiſione ſermonē facit/ſed de ea ſola/que genus ꝑ ꝓprias diuidit drias: qd etiā in pn° ſtatim huiuſce tractatus ſignificauit/quū dixit: ꝙ aūt diuiſio ꝑ gña. [Uia enim hec.] hoc eſt methodus diuiſiua eſt hec/ꝑ quā accipim° ꝙ hoc eſt aut hoc: nō aūt determinate ꝙ hoc puta cōmēſurabile/aut hoc puta icōmenſurabile aut rōnale aut irrōnale: ⁊ ſi notū extiterit hoiem aial eſſe: ⁊ hoiem rōnale eſſe: nō tñ ꝓpterea etiā hoiem aial rōnale eſſe: qd etiā in libro de iterpretatione declaratū fuit: non enī ſi Simon eſt coriarius ⁊ bonus/ꝓpterea etiā eſt coriarius bonus. [Planū igit.] monſtratū eſt enī ꝙ de accñte/de ꝓprio/ adhuc ⁊ de gñe nihil pōt arguere: ⁊ ꝙ amplius nihil negatiue ↄcludit. [Ex qbus igit.] nūc breuib° cōcludit que ſupra in duob° p̄cedētib° ſectis fuere ptractata ex qbus fiunt demōſtrationes/hoc eſt ſylli (demōſtrationē nāq; latius ꝓ quocūq; ſyllo accepit) ⁊ quō diſpoſitis terminis: ⁊ ad q̄lia inſpiciēdū: puta añtia ↄñtia ac repugnātia ſm vnūquodq; ꝓblema. [Sed circa p̄dicta dubōne dignū quō verū ſit mediū terminū in oī ſyllo ſemꝑ ſe hñe in minus q̄ȝ maiorē extremitatē: ſi enī quemadmodū oēs fatent: ⁊ in poſteriorib° planū fit demōſtratio/que vere demōſtratio eſt terminos hȝ equertētes/qui fieri pōt vt maius extremū in plus ſe hēat q̄ȝ medius terminus. [Ad hoc dicimus nō hoc dixiſſe phm ꝙ maior extremitas in plus ſemꝑ ſit q̄ȝ mediū: ſed qd mediū in nulla rōcinatiōe vlius eſſe debet maiori extremo: qd vtiq; ſemꝑ verū eſt/ſiue termini equertentes ſint: ſiue ſecius. [Aliter Leui Gerſonis voluit ingt mōſtrare ꝑ dictū de omni: quonā pacto ſyllo pficiendus ſit: ſi enī p̄dicatū rōnē ſemꝑ obtinet vlioris: quū ꝑ dictū de oī maior extremitas p̄dicet de medio termino in p° fig° (in hac enī cōſtituit ſylls diuiſiuus) nemini dubiū ꝙ vlioris ſꝑ vicem obtinebit. [Uerūenī ho ſupſunt adhuc de diuiſione querēda que piā: ac p̄m ſi diuiſio nihil cōducit ad mōſtrationes faciēdas: cur eā iter logicos ac rōnales docēdi modos ↄnumerauerint Platonici: deīde ſi aliqd hȝ vtilitatis/quenā ſit ea vtilitas: ac demū quō hypothetici diuiſiui: de qb° ſupra mētionē fecim°: aliquā ſibi mōſtrationis ptē vēdicabūt. [Ad hec dicim° falſū eē/qd nōnulli autumant diuiſionē nihil cōferre demōſtrationib° faciēdis: queadmodū enī in 2° poſt° tradit Ariſto. hac via definitionē: que ꝓ medio in demōſtrationē aſciſcit: iueſtigam°: iueſtigamus dico ac venamur: nō aūt mōſtram°: hoc enī ibidē plib° refellit rōnibus: diuiſio itaq; ꝑ gña hoc pacto ad demōſtrationē eſt vtilis: Diuiſio aūt toti° in ptes plimū ↄfert reſolōni/queadmodū mathematici optīe ſciūt/ac i ſequēti ſecto elucidabim° diligētiſſime. Diuiſio aūt equocoꝝ i ſua ſigñata nō ſolū logicis negocijs: ſed ⁊ phie vniuerſe maxie cōducit: qd optīe innuit in elenchis ſophiſticis Ariſto. quū ingt melius ſe hēre phos/quū ſciūt quot modis vnūqdq; dicatur diſtinguere: aptiſſimus nāq; locus ad faciēdas argutias eſt ille qui noīb° vtit equocis: quapropter nō ab re phs ⁊ in phyſico auditu ⁊ in libro de aīa/⁊ libro de ce. ⁊ mū. ⁊ in alijs oīb° ſuis codicib° magnā operā dat/vt exacte q̄t modis vnūqdq; nomē accipiat/dignoſcere poſſim°: qd plura: Toti delta poſt nālia in diſtiguēdis noīb° ↄſumpſit. Adde qd iquit Alulidus roſadis diuiſionem ipſam aptiſſimā eſſe ad p̄mas mōſtrādas ſuppōnes/⁊ ea q̄ ſūt obſcuriora p̄mis animi ↄceptionib°/⁊ māifeſtiora p̄mis qōnib°. Unde nō ab re dixerūt: qui diuiſionē a Prometheo mortalib° datā fuiſſe aſſeruerunt ἅμα φανοτάτω πυρί, nā queadmodū ignis ſecernit que ſūt eiuſdē gñis/ab ijs que ſunt alteri°/ita ⁊ diuiſio: ⁊ ꝓpterea nō falſo interpretati ſunt nōnulli Prometheū diuiſionis Authorē extitiſſe. Sunt qui dicūt qōnē an eſt hac eadē diuiſione

Dubiū quō oīs medi° terminꝰ in qlibȝ ſyllo ſit in minus q̄ȝ extremū mai°.

Solo ꝓpria.

Solo Leui Gerſonis.

Dubōnes q̄dā ō diuiſiōe

Solo ꝙ diuiſio confert ad demōſtrationes: ſcȝ q̄ ē ꝑ gña.

Diuiſio toti° in ptes cōfert reſolutioni.

Diuiſio equocoꝝ i ſigñata ↄtu phie.

Dictū Alulidi roſadis de diuiſione.

monſtrari: ſȝ hec magis ad librū attinēt poſt°: ⁊ ita etiā hēmus quō hypothetici diuiſiui aliquā mōſtratōis vim obtineāt: ſuppoſito enī ꝙ nullus ad trāſumptū ſyllo eſſi cereī oſtēſiuus: adhuc tñ mōſtrādi vim aliquā hērent: p̄ſertī ſi queadmodū ſupra dixim° alterā driā nō ineſſe ſubito palā eſſet: tūc enī non fit petitio eius/qd eſt in p̄n°. [Sed hec hacten° diſputata de diuiſione ſint: imo de toto 2° ſecto: vidim° nāq; quō ꝓpōnū ac mediū iueniēdi copia habēda ſit. Deinceps ꝙ Plato ⁊ priſci ferme oēs maximas diuiſioni ptes detulere: poſtea ⁊ diuidēdi modos diſtinxim°/qui ꝑ ſe/que ꝑ accñs nūcupent addētes: declarato ibidē ↄtextu Ariſtotelico/quō diuiſio pua q̄dā particula ſit dicte methodi: ad hec expoſuim° qd q̄ſitū qdue ↄceſſū ſignificet/ꝙq; diuiſio de accñte aut ꝓprio nihil ↄcludit/quō verū ſit in oī ſyllo mediū in minus ſe hēc q̄ȝ maius extremū/ac demū qdnā ↄferat demōſtrationib° diuidēdi ars: ⁊ quō p̄me ſuppōnes diuiſione monſtrent/ꝙq; quilibet diuiſionis modus pacto aliquo ad phiā ſit vtilis. His igit hoc in 2° ſecto ⁊ expoſitis ⁊ explicitis ſupereſt vt ad tertiū ac nouiſſimū ſecti voluminis huius expoſitionem tranſeamus.

Hypothetici diuiſiui aliq̄ hñt vim demōſtrandi.

Epilogus dictoꝝ ō methodo diuiſiua.

[Sectum tertium de reſolutione ſylloꝝ.

Quomodo aūt reducem° ſyllos in p̄dictas figuras: eēt vtiq; poſt hec dōm. Reliquū enī iſtud adhuc ex cōſideratione: ſi enī ſylloꝝ gnōnē ſpecularemur ⁊ iueniēdi ptātē haberemus. Amplius aūt factos reſoluerem° in p̄dictas figuras/finē hēc poſſet/qd a principio ꝓpoſitū. Accidet aūt ſimul ⁊ prius dicta cōfirmari ⁊ planiora eē/qd ita ſe hñt/per ea/que nūc dicentur: oportet enim verum omne ipſum ſibi ipſi confeſſum vndecūq; eſſe.

Inquit Alexāder phm hoc in loco methodū deſcribere: per quā poterim° ſine ordine ꝓiectas ac ↄfuſas rōnes ad ſylli formulas reducē: quā reſolōnē vocam°: ⁊ vñ liber iſte iſcribit reſolutori°: quāq; Theophraſtus Ereſius in libro ſuo de reſolōne ptractauit. Ceterū qm̄ maxie de reſolōne dubōnes i mediū ꝓponūt: ⁊ qdq; reſolō ſit ac quō fiat varij varia ꝓtulere: nō iniuria mea ſnia faciem°/ſi p̄us legentiū ipetrata venia/aliquātiſper orōnē nr̄aȝ liberius vagari dimittem°. [Academici itaq; quiq; Platonis placita ſecuti ſunt/totā quam ipſi dialecticen vocabāt: quatuor in ptes diuidebāt: diuiſionē/dfinitionē/demōſtrationē/ac reſolōnē: dicebātq; modos iſtos docēdi ita a ſeinuicē ſeiūctos/vt varias penit° mōſtrationes facerēt: verūtñ eē/iſtoꝝ nōnullos a ſequētib° p̄ſupponi: nāq; diuiſionē p̄ſupponit definitio/definitionē demōſtratio/demōſtrationē reſolō: nūq̄ȝ enim recte ⁊ ex arte definire aliqd poterim°/ni p̄us ꝑ gña facta fuerit diuiſio/neq; iterū demōſtrare: niſi definitionē pro medio demōſtrādi ↄſtituerimus/nec demū reſoluere niſi antea cōpoſitionē facē edocti ſimus. Hos igit docēdi modos ſignauit Porphyrius Phenix in qnq; ſuis vocib° ad p̄ncipiū/quū dixit itroductionē ſuā vtilē eē ad diuiſiones/definitiones ac demōſtrationes faciēdas. Hos etiā voluit Galenus in p̄n° ſue pue artis medice inquiens ad Theuȝ. Tres ſunt oēs doctrine ordine ↄtigue. Prima que ex finis ↄceptu ſm reſolōnē fit. Scda ex cōpōne eoꝝ que ꝑ reſolōnē inuenta fuere. Tertia ex definitionis diſſolōne cui nūc inſiſtim°. Lȝ aūt huiuſcemodi doctrinā nō ſolū definitionis appellare diſſolutionē: ſȝ τὸ διάρθρωσιν, vt quidā nominauere/aut ἀνάλυσιν: aut διαίρεσιν: aut

Academici totā dialecticen i quatuor ptes diuiſere.

ἐξάπλωσιν vt alij quidā/aut ἐξήγησιν vt alij:hoc eſt
explicationē/reſolutionē/diuiſionē/z expreſſionē/z enarra-
tionē. Hec ille:qui z Platonice ſecte z academicoꝝ pla-
citoꝝ cōſultiſſim⁹ fuit.q̄ ſi rationē queras ob quaꝫ tres
tm̄ ponā/quū alij quattuor enumerēt docēdi modos. Re
ſpōdebim⁹ ꝯo vnico binas explicuiſſe doctrinas:dum
eni definitionis diſſolutionē dicit/z diuidēdi z definiēdi
artē notat. Que quū ita ſint/quo facilius que iſtis dicēda
ſunt/itelligere poſſim⁹ reſolōnē rurſus accipiētes diuide
mus ex ſnia Joānis Dama.tris i modos ſeu ſpēs. Reſo-
lutionū nāq3 alia nālis:que cōpoſitū in ſimpliciora reſol
uit/vt corpus in q̄tuor humores:humores in p̄ma elnta:
elnta in mām z formā. Alia logica/quū ꝓpoſitā rationē
aliquā in ꝓpriā figuram reducimus. Alia mathematica/
quū queſitū vt cōceſſuꝫ accipiētes ꝓpones ex q̄bus cō-
cludit/indagamus. Hac tn̄ Aluiſius Roſadis in iterpre
tatione ſua magna in librū poſterioꝝ ꝓpͥe reſolōnē vo
cari dicit:reliquas ꝯo ſolōnes magis q̄ reſolōnes nūcu-
pari vult:nāq3 hac maxie in ſciētijs vti ꝯſueuim⁹/quum
maxie ſcire cupim⁹:nec imerito p̄mū iter alias locū obti
nere iſtā antiq voluere:cui⁹ vt ingt Proclus iuentor extī
tiſſe Plato dī/ac Leodamāti tradidiſſe:p quā plurima
geometrie ꝓblemata adinuenit. De hac plura etiā in po
ſterioꝝib⁹ Ariſtoteles addens mathematicas ſcias a dia-
lecticis ac ꝓbabilib⁹ differre:q̄ illę reſoluūt/he mime:
vbi z Joānes Philopon⁹ ait q̄ſi ad ꝯbū. Reſoluere vo
cant geometre ꝓpōnes iuenire/per quas ꝯclō alicꝗ vera
ꝯcluſa fuerit:queādmodū ſi nobis eſſet ꝓpoſitū triāgulū
iſtū eq̄laterū eſſe:methodū per quā ꝓpōnes iuenim⁹/ex
q̄bus hoc fuit ꝯcluſuꝫ/reſolōnē dicim⁹:q̄ ſi ꝓpoſitū fuerit
quō ꝯſtituat eq̄laterus triāgulus/z p ꝓpōnes ꝯnē iuenie
mus a cōceſſis q̄buſdā icipiētes z in q̄ſitū deſinētes/hoc
appellam⁹ cōpoſitionē. Se hñt aūt reſolō ac cōpoſitio
in ꝯtriū:accepto eni q̄ſito tanq̄ ꝯceſſo:puta q̄ hic triāgu-
lus eſt equilaterus ingrimus ꝓpōnes:per quas ꝯſtructū
fuit:vt ex ipſo reſoluētes eas iueniamus/quouſq3 ad cō-
ceſſa aliqua deuenerim⁹ ac p̄n⁹ geometrie:eſt aūt hoc p-
fectiſſimi bñtis:poſſe ita vnāquāq3 ꝯnē pſpicere ex q̄b⁹
collecta fuerit ꝓpōnib⁹. Hec ille. Eadē facetiſſim⁹ The
miſtius in poſteriora analytica. Nec me p̄terit maximā
iter moderniores altercationē eē:an reſolō hec/que ma-
thematica reſolō dī:demōſtratio ſit a cauſa in effectū/an
ecōuerſo:quaꝝ alterā q̄a/alterā ꝓpter q̄d/vocare cōſue
uim⁹:nec me latet ēt quoſdā alios velle reſolōnē iſtā cō-
poſitionē ac demōſtrādi methoduꝫ ꝯtinere:eſſeq3 argu-
menti modū illū:quē nōnulli regreſſuꝫ ac retroceſſionē
vocāt. ¶ Sed pace oluꝫ dictū fuerit oēs hi lōge a veri-
tate deerrāt. Reſolō nāq3/queādmoduꝫ Ammonius in
q̄nq3 Porphyrij voces optime exponit z oēs deniq3 fa-
tent ſm̄ modū oēm cōpoſitioni opponit. Cōpoſitio eni
a p̄ncipijs/hoc eſt ꝓpōnib⁹ icipit z in ꝯnē tēdit. Reſolō
aūt ex a ꝯne in p̄n⁹:quare quuꝫ demrātio ois/ſeu q̄a/ſeu
ꝓpter q̄d/ſylls ac cōpoſitio ſit:deſināt q reſolōnē cōpo-
ſitionē ac demrātionē eſſe velle contendunt:q̄ ſi z apud
Ariſtotelē reſoluēdi modū iſtū iuenire cupis ne pigeat
que in alpha nālis audiūs ad p̄n⁹ dicunt/ꝑcurrere. Hec
de mathematica reſolōne:plura ꝯo z alia dicēda forent:
ſed q̄ꝛ magis ad librū attinēt poſt⁹ hec in illū vſq3 locū
reijciem⁹. Nūc de reſolōne ſyllogiſtica ſermo faciēdus:
que z ipſa queādmodū diuus refert Albert⁹ quadrifariā
diſtinguit:nāq3 aut rō reſoluēda eſt actu ſylls aut po⁹:
ſi po⁹ ad actū reducit z dī reſolō:ſi actu:aut eſt idifferēs
ad oēs figuras:z hec eſt reſolō/q̄a docet eādē ꝯnē in di-
uerſis figuris rōcinari:aut eſt reductio ſylloꝝ ad pfectio
res:z hec duplex:aut eni reducunt implecti ad pfectos/
vt qui in ſcḋa/ad eos/qui in p̄ma:aut pfecti ad pfectiores/

Tres reſolō-nis ſpecies ex Joā. Dama.

Quid ſit re-ſoluē ex Jo. Philopono qḋ z Themi-ſtius ꝯfirmat.

Reſolō z cō-poſitio ꝯtrario mō ſe habēt.

Diuerſe opio nes moderno rū de reſolō-ne.

Cōtra moder nos q̄ reſolō nō ſit demrō.

Reſolō ſyllo giſtica quadri fariā diuidit.

vt particulares p̄me ad vles eiuſdē:de binis poſterioribus re-
ſolutionib⁹ ſyllogiſticis agit in p̄ſentia/de his ſupra pꝛo-
tauit quātū ꝓpoſito attinebat. Agit⁹ itaq3 in hoc ſecto
de ſylloꝝ reſolutione p̄mū docet/quō rōnes que nō ſunt
actu ſylli/ad ſyllos ac rōcinia:que actu talia ſūt:reducan
tur:moꝝ z deceptiones enumerat/q̄bus plerūq3 oberra-
mus dū ſyllos reſoluim⁹. Demū tractatur⁹:quonā pacto
ſylli oēs in diuerſas reducant̄ figuras:qḋ z ipſuꝫ reſolō
nuncupat̄:q̄q3 plurimi refert orōnē negatiuā aut ex trā
ſpoſitione affirmatiuā facere. ¶ Uerū inquit Alexāder
nō eſt idē cenſendū reducere ac reſoluē rōnes i figuras:
queādmodū faciūt duo Theophraſti librꝫ:q inſcribunt̄
ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα:n deſcribē metho
dū:per quā reſoluere poſſimus vnūqḋq3 proiectuꝫ atq3
ꝓblema in ꝓpriā figurā ac modū:qui eni hꝫ reducendi
artē pōt z nōdū notos reducere:qui ꝯo aliquos hꝫ redu
ctos/hos ſolos poſſet reducē tāq̄ hñs obſuationē quan-
dā:z nō ſciaꝫ. Quō aūt reducem⁹. Hoc eſt in hoc ſecto
tertio/qḋ tertiū erat adhuc ſupeſt:tria nāq3 ſūt:que totā
de ſyllo ſciam amplectant̄:rō cōponēdi rōcinia/modus
iueniēdi medij/ac demū reſoluēdi methodus:iꝫ fortaſſe
Abumaçer Alpharabius z medij inuentionē reſoluēdi
doctrine aſcribat. His itaq3 trib⁹ explicitis atq3 enoda-
tis:qḋ iā a p̄n⁹ ꝓpoſueram⁹/finē intentū eſſet vtiq3 aſſe-
cuti:ꝓpoſituꝫ nāq3 nr̄m fuerat de ſyllo ꝑtractare:q̄ ꝯo
ad ſyllm attinēt:tria hec ſunt que diximus:que hoc in poſt
volumine oia abſoluunt̄:nō h tn̄ ita audiēda/q̄n z ſcḋm
librū huius volumē pacto aliquo ſit nectum: ſed q̄ꝛ illa
magis accūna ſyllo/hec que eſſentiā cōſtituūt:z ſigrient
z elucidēt. Accidet aūt ſimul. Jnā queādmodū logiſtici
ac rōcinatores/dū ſcire cupiūt an recte ex aliquo nume-
ro nūm ſubtraxerint rurſus ſubtractum reliquo addant
ac iueniāt:an cū p̄mario cohereat nūo:qḋ ſi cōuenit recte
factū fuiſſe rōcinīū dicūt/ſin min⁹/ꝑperā. Cōſimilr iquit
Ariſtoteles euenire his/qui ſyllos cōſtruūt:ſi eni cōſtru-
ctos reſoluāt/z bene cohereāt/recte factū fuiſſe dicūt ſyl-
logiſmū:q̄ꝛ veritas vndequaq3 ſibi ꝯuenit:q̄ ſi reſoluti
nō ꝯformēt̄ cōpoſitis/nemini dubiū rōnes illas male
fuiſſe collectas:z hoc eſt qḋ voluit dū ingt:accidet autē
ſimul z prius dicta cōfirmari z que ſequunt̄. Uel aliter
ingt Philoponus accidet p̄us dicta ꝯfirmari:magis eni
per hec planū erit:tres tm̄ figuras eſſe/oēm ſyllm ex bi-
nis cōſtare ꝓpōnib⁹ ac terminis trib⁹/ex vtriſq3 idefini
tis ſyllm nō ꝯſtrui z ꝯſilia:q̄ ſupius accurate tradita ſūt.

¶ Primū igit̄ tentare opꝫ duas e ſyllo ꝓpo
ſitiones excerpere:facili⁹ nāq3 in maiora q̄
minora diuidē;maiora aūt ſunt cōpoſita:q̄
ex quib⁹. Poſtea conſiderare vtra in toto z
vtra in parte:z ſi nō ſint ambe accepte:ipm
ponētē alterā:plerūq3 nāq3 vleꝫ ꝓponētes:
quod eſt in hac/nō accipiūt/neq3 ſcribentes:
neq3 interrogātes:aut has q̄dē ꝓponūt:per
quas ꝯo he cōcludūtur/pretermittunt;alia
autem fruſtra interrogant.

¶ Primū inquit ꝓpoſita rōne aliqua conari debem⁹ bi-
nas e rōcinio ꝓpōnes excerpere:nāq3 ſuperi⁹ mōſtratū
eſt ſyllm oēm ex duab⁹ imediatis ꝓpōnib⁹ ac trib⁹ ter-
minis ꝯſtare:debem⁹ aūt p̄n⁹ ꝓpōnes q̄ terminos iueni-
re:q̄ꝛ totū facili⁹ i partes diuidim⁹/q̄ in particulas:z maio-
ra ſūt q̄ cōponunt̄/q̄ que cōponūt. Poſtea ꝯſiderare.
Poſt acceptas duas ꝓpōnes inſpiciēdum inquit eſt:que
vlis z maior z que in parte ſit z minor:hoc eni eſt qḋ di-
cit vtra in toto z vtra in parte:nāq3 z ſi vtraq3 vles eēnt

Aliud reduce-re aliud reſoluē de mēte Ale.

Abumaçer Alpharabius artē iueniēdi mediū reſolō-ni aſcribit.

tñ altera maior foret/altera minor:⁊ altera totius/altera partis rōnē h̄ret:maior aūt eſt in qua maior termin⁹/hoc eſt ꝯnis p̄dicatū:minor in qua minor terminus idest cō cluſionis ſubm ponit̄.[Et ſi non ſint ambe.]hoc eſt qn̄ aliqn̄ nō ambe ponunt̄:ſed altera ponit̄/omittit̄ altera: puta maior aut minor:queadmoduz in oībus enthymematis:opʒ ingt ipm reſolutorē addita altera ſyllm̄ ꝑfice re:nāq; perſepe tā demōſtrātes ꝗ̄ diſputātes vl̄em:hoc eſt maiorē ꝓpōnētes/que in hac ⁊ ſub hac eſt minorē nō accipiūt:veluti in exēplo:oē ꝯferēs bonū:ergo ⁊ ſanitas bonū:deeſt eñ minor/ſanitas eſt cōferēs:aut econuerſo has minores ꝓponūt:maiores xō/ꝑ quas he minores cō cludūt:omittūt:nā ꝑ vl̄es ſingulares ⁊ ꝑ maiores/minores ſyllogiſtice mōſtrāt. Exēplū aūt huius eſt modus rōcinandi oratorius:Alcibiades noctu vagat̄:ergo adulter:deeſt eñ/quicūq; noctu vagat̄ eſt adulter. Pōt ⁊ alr̄ iquit Alexāder exponi:aut has ꝓponūt/idest ꝑticulares ꝯnes:maiores xō ꝑtermittūt:per quas he ꝯnes in parte cōcludunt̄ (ita eñ trāſferri pōt τὸ περαίνονται.) Uel ⁊ aliter has ꝓponūt/hoc eſt imediatas ꝓpōnes duas:ꝑtermittūt aūt eas per quas ex ꝓſyllis imediate iſte concludunt̄:ſi eñ reſolō vſq; ad p̄ma faciēda ſit p̄n⁹:nō ſolū opʒ cōtiguas ꝓpōnes accipe:ſed ⁊ eas ꝑ quas he monſtrari p̄nt:ſed hec oīa igenioſe ab Alexādro recitata ſūt: optima tñ eſt oīuʒ p̄ma expoſitio.[Neq; ſcribētes.]ſcribentes dixit aut mathematice demōſtrātes:hi eñ deſcriptionib⁹ ac deſignationib⁹ linearuʒ ac nūoꝝ vtunt̄:dixit autē hoc per excellentiā:qm̄ demōſtrationes mathematice firmiſſime oīuʒ exiſtūt:aut ſcribētes poti⁹ dixit pro cōſcribētes:ſcriptores nāq; ac ꝯſcriptores vocāt greci/q̄ hiſtoriā faciūt:ſic enim ⁊ Thucydides συγγραφεῖς hiſtorias aūt nūcupat demonſtratorios atq; auditorios libros: q̄les ſunt que de nālib⁹ p̄ncipijs/de mundo/de aīa ꝑtractāt:hi eñ ſunt/qui maxie demrōnes faciūt:vnde ⁊ ſupra nihil ſʒ hiſtoriā omiſi dixit:⁊ in p̄ de aīa ad p̄ncipiū:aīe ingt hiſtoriā in p̄mis ponēdā:non ab re itaq; demonſtratiuas ſcias ſcripturas ac hiſtorias vocabim⁹/logicas ac diſputatorias artes iterrogationes appellari. [Alia aūt fruſtra.]nō ſolū ingt multa aliqn̄ ꝓferr̄ oīo: ſed nōnūq; etiā ſupflua:plurima nāq; aliqn̄ in mediū ꝓponunt̄/aut timoris/aut occultationis/aut alicuius taliū grā:queadmodū in topicis di/⁊ ſupra etiā recenſuimus.

Scriptores ⁊ ꝯſcriptores q̄ hiſtoriam faciunt.

Cōſiderandū itaq; ſi qd ſupfluū acceptuʒ eſt:⁊ qd ex neceſſarijs ꝑtermiſſuʒ fuit:⁊ hoc quidē ponēdū:illud xō auferēduʒ quouſq; ad duas ꝓpōnes q̄ſpiā deuenerit:abſq; eniʒ his nō eſt reducere ſic iterrogatas rationes. Quarūdā igit̄ facile defectū cōſpicere:q̄dā autē latent ⁊ vident̄ rōcinari eo q̄ neceſſariū aliqd accidit ex poſitis:veluti ſi acceptū fuerit:nō ſuba ſublata/nō auferri ſubaʒ:ſublatū autē/ex qbus eſt/⁊ qd ex his corrūpi:his eñ poſitis/necīum eſt ſube partē ſubam eſſe:nō tñ per accepta rōcinatū eſt:ſed deſunt ꝓpōnes. Rurſus ſi hoīe exīte necē aīal eē:⁊ aīali ſubaʒ:hoīe exīte necē ſubaʒ eē:veꝝ nōdū rōcinatū eſt:nō eñ ſic h̄nt ꝓpōnes/vt dixim⁹.

Ex hoc loco [illegible] poſſumus:

Nō ſolū ingt debem⁹ aīaduertere ſi qd deeſt in oīone aut ſi qd ſupflui eſt poſitū:ſed ⁊ ſi vtrūq; extiterit/id oē debem⁹ emēdare:qd deficit addēdū/qd ſupeſt auferēdū: quouſq; ad duas imediatas ꝓpōnes deuenerim⁹. Poterim⁹ aūt hac regl̄a ꝓpōnes diſponē ſp̄ q̄ſitū iuētū:ſi eñ ꝓpōnes accepte aliquē ex termis q̄ſiti h̄eant necē erūt: ſi ſubʒ in minoris/ſi p̄dicatū in maioris locū cedet:ſi xō nullus terminoꝝ q̄ſiti i ꝓpōnib⁹ extiterit:he oēs ſupflue erūt ac ſupuacanee.[Quarūdā igit̄.]q̄dā ingt rōnes ſūt: q̄s facile poſſum⁹ in ꝓprias figuras reſoluere:queadmodū quū termin⁹ q̄ſpiā in ꝯne reperit̄:q̄ in ꝑmiſſis nō eſt: tūc eñ ſi maior ſit termin⁹ iſte/dicim⁹ maiorē deficere/ſi minor minorē:in q̄buſcūq; xō ſyllis aliqd deficiat:⁊ tñ termini oēs/q̄ ſunt in ꝓpōnib⁹ ſunt etiā in ꝯnehos iquit ꝑq̄ difficile eſt reſoluere ac i figuras reducē:queadmodū in exēplo ꝓpoſito/nō ſuba ſublata non auferr̄ ſuba ⁊ reliq̄. In his eñ nō eſt ſimplr̄ vidēdū an ꝯ necīo ſequat̄ expoſitis:nō eñ necīo ſeq ⁊ eē ſyllm̄ ꝯuertunt̄:non eñ ſi ſequit̄ ex neceſſitate:ſi/a/eſt eq̄le ipſi/b:⁊ b/ipſi/c:a igit̄ eq̄le ipſi/c:ꝓpterea dōm eſt hūc ſyllm̄:quū alicui⁹ extrinſeci idigēt/vt fiat necīuʒ:erit aūt fortaſſe ſylls ac rōciniū: ſi vl̄em addiderim⁹ ꝓpōnē dicētes/que eidē ſunt eq̄lia/⁊ iter ſe ſūt eq̄lia:deide acceptas ꝓpōnes in vnā ꝯhētes dicam⁹/a/⁊/c/eidē ſunt eq̄lia:puta ipſi/b:igit̄ /a/⁊/c/iter ſe ſunt eq̄lia:qd fuerat mōſtrandū. Tales ſunt etiaʒ rōnes/ quas nōnulli referēte Alexādro appellabāt ἀμεθόδως περαίνοντας ⁊ inartificioſe ꝯcludētes:q̄ quū ex ſyllis nō ſint:addita tñ vl̄i ꝓpōne vera ſylli fiūt:eā eñ ob quā h̄nt ꝯnē ex neceſſitate ꝯſequentē eſt:q̄ ꝓpō vl̄is/quam omittūt eſt vera:diuidunt aūt minorēʒ in binas ꝓpōnes hūc in modū. Dicit Dion q̄ dies eſt ſʒ veꝝ dicit Dion: dies igitur eſt:⁊ rurſus:ait Dion q̄ dies eſt/ſed ⁊ dies eſt: vera itaq; ait Dion:in vtraq; eñ rōne omittunt̄ vl̄es vere/⁊ minor in duas ſecat̄:in hac eñ deeſt/q̄ oē/qd aliqs verū dicit/illud eſt:ſed Dion verum dicit q̄ dies eſt:hec aūt in has duas ſcindit̄:ait Dion q̄ dies eſt ⁊ dies eſt:in illa xō ꝑtermittit̄ ꝓpō vl̄is:q̄cūq; dicit/qd eſt/verū dicit: ſed Dion dicit/qd eſt:ſʒ hec in has duas fuit diuiſa/Dion verū dicit/⁊ Dion dicit q̄ dies eſt:ex q̄b⁹ ſyllogiſtice cōcludit̄:verū igit̄ dicit Dion.[Ueluti ſi acceptuʒ fuerit.] pōit exēplū quo ꝯ ex neceſſitate ſeqt̄:nō tñ ſyllogiſtice: ſi nō ſuba auferat̄ nō auferr̄ ſuba:ſublatis aūt ſube ꝑtib⁹ ex q̄b⁹ ſuba ꝯſtituit̄/auferr̄ ſuba:ꝑtes itaq; ſube ſūt ſuba: in hac iquit rōne Alexāder deficiūt alique ꝓpōnes:hoc eſt nō ſunt poſite quas oportebat accipe:ſed q̄ illis equalēt:ex q̄b⁹ mōſtrari ſyllogiſtice aliqd poſſit:aliqd tñ etiā ꝑtermittit̄:ſi igit̄ he in illas trāſponant̄:⁊ addat̄ qd deficit/erit ſylls:hec eñ ſuba nō ſublata nō auferr̄ ſuba equalet huic/qd auferr̄ ſubam eſt ſuba. Rurſus huic ſublatis ex q̄b⁹ eſt/⁊ qd ex his corrūpit̄ addendū tāq; deficiens hoc:ex ꝑtib⁹ aūt totū ꝯſtituit̄:ex q̄bus ſequit̄/q̄ ſublatis ꝑtib⁹:⁊ qd ex his/corrumpit̄:ex quo iterū ſequit̄/q̄ ſube ꝑtib⁹ ſublatis ⁊ qd ex his corrūpit̄:cui equalet:ꝑtes ſube ſublate ſil̄ tollūt ſubaʒ/que ſil̄ tollāt ſubam/ſuba: partes igit̄ ſube ſunt ſuba. Alexāder itaq; hūc i moduʒ reſoluit rōnē iſtā. Philoponus tñ alr̄:⁊ alij adhuc alr̄:ſʒ breuitatis grā reſolōnes iſte omittant̄.[Rurſus ſi hoīe exīte.] Aliō affert exēpliū/quo aliquē ſint rōnes:que cū difficultate reſoluant̄:puta ſi hoīe exīte eſt aīal/⁊ aīali exīte eſt ſuba:ergo ⁊ hoīe exīte ſuba erit:licʒ eñ rō hec necīo ꝯcludat: nō tñ ſyllogiſtice:nō eñ ſe h̄nt ꝓpōnes vt dictū eſt/ſi oʒ eſſe ſylls:qm̄ opʒ aut ambas vl̄es eſſe/aut alterā ad minus:hic aūt neutra accepta eſt vl̄iter:ſed ſi vl̄is vera:que deficit extrinſecus addat̄/fiet vtiq; ſylls/puta oē qd ex aliquo ſequit̄:ſegtur ⁊ ex quo illud ſequit̄:ſed ſuba ſeqt̄ ex aīali/qd ſequit̄ ex hoīe:igit̄ ſuba ſequit̄ ex hoīe:q̄ aūt ꝯ iſta nō iuxta ꝯritie modum ex neceſſitate colligat̄:ſed magis q̄a vl̄is vera eſt/quaʒ extrinſecus aſſumpſimus planū fiet/ſi aliā quāpiā ꝯrīā accipiam⁹:qualis eſt hec/ a/ſuperat/b/cubito:⁊/b/ſuperat/c/cubito:nō tñ ſequit̄/a/ ſuperat/c/cubito:hoc aūt ideo accidit:qm̄ vl̄is extrinſec⁹ addenda

Neceſſario ſequi ⁊ ſyllogiſtice ſeq non couertuntur.

Rōnes inartificioſe concludentes quas greci vocant ἀμεθόδως περαίνοντας.

Quo reducatur rō illa nō ſuba ſublata non ſʒ alex.

addenda falſa erat dicēs/ſi aliqd ſuperat vnū aliq̄ mēſu ra/⁊ illud aliud eadē mēſura:q̄ ⁊ p̄mū ſupabit tertiū eādē. Ex his etiā planū q̄ rō dicta p̄ tria ex neceſſitate facit ꝯñtiā eo q̄ p̄ exñte tertiū eſt:nō tñ ſyllogiſtice.[nō eni ſic ſe hñt.]hoc eſt nō ſequit̄ ꝯ/eo q̄ h̄ ſint/quēadmodū dicebam⁹ in definitione ſylli/ſ; addita extrinſecus ꝓpōne. vł aliṫ/nō ita ſe hñt ꝓpōnes/vt diximꝰ:qm̄ ſupra oſtēdimus oportere alterā ꝓpōnū vlem eſſe:hic aūt vtraq3 accepte ſunt idefinite:ex q̄bus ita ſe hñtib⁹/nil ſequit̄ rōne ſyllogiſtica:melior tñ por expō. Dānat aūt hoc in loco Alulidū roſadis Leui Herſonis dicentē ꝯñtiā hanc valere/ſi hoīe exiſtēte eſt aial/⁊ aiali/ſubā/q̄ hoīe exñte ſit ſubā:qm̄ ſequit̄:oīs hō eſt aial:oē aial ſubā:oīs igitur hō ſubā:nō eni hoc ſemꝑ eſt veꝛū:l; eni fortaſſe ſequat̄/ſi eſt fumus eſt ignis:ſi eſt ignis eſt calor/ḡ ſi eſt fum⁹/eſt calor:nō tñ ſequit̄:oīs fumus eſt ignis:oīs ignis eſt calor: ergo omnis fumus eſt calor.

Dānat Alulidū roſ. Leui Herſonis cōſiderandū ūn an h̄ ſit veꝝ.

Decipimur aūt in talib⁹ eo q̄ ex poſitis neceſſariū aliqd accidit:qm̄ ⁊ ſylls neceſſariū eſt:in plus aūt neceſſariū q̄3 ſylls;ſylls eni3 oīs neceſſariū:neceſſariū v̄o nō omne ſylls. Quare nō ſi qd accidit poſitis q̄buſdā tentādū ſtati3 reducere:ſed primo accipiēde due ꝓpōnes:deinde ſic diuidendū in terminos: medius aūt ponēdus terminus/q in vtriſq3 ꝓpōnib⁹ dr̄:neceſſe eni mediu3 eē in vtriſq3 in oīb⁹ figuris. Si itaq3 p̄dicet̄ ac ſubijciat̄ mediū/aut ipſu3 qdē p̄dicet̄:aliō aūt ab illo neget̄:prima erit figura: q̄ ſi ⁊ p̄dicet̄ ⁊ negeṫ ab aliquo/media:ſin autē alia de illo p̄dicent̄:aut hoc neget̄:illud p̄dicet̄/vltima:cōſimilr̄ ⁊ ſi nō vliter ſint ꝓpōnes:eade3 naq3 mediȷ̄ dterminatio: Planū itaq3 qm̄ in qua rōne nō dr̄ idē pleruq3/q̄ nō fit ſylls:nō eni3 acceptū fuit mediū. Qm̄ aūt habem⁹ qualē ꝓblematū in vnaquaq3 ꝯcludit̄ figura:⁊ in q̄ vlē,⁊ in q̄li qō in pte/mãifeſtū/q̄ nō in oēs figuras ꝓſpiciēdū:ſ3 in ꝓpriā cuiuſcūq3 ꝓblematis:q̄cūq3 v̄o in pluribus cōcludunt̄/mediȷ̄ poſitione/cognoſcemus figurā.

Hoc eſt:ꝓpterea fallimur in huiuſcemodi rōnib⁹/qm̄ exiſtimam⁹ terminos equertibiles eē:⁊ ob id ſyllm valē in 2ª fig⁰ ex vtriſq3 affirmatiuis:ſi eni veꝝ eēt q̄ q̄cqd eſt ſylls eſt ꝯñtia neĉia/⁊ retrouerſu3/q̄cqd eſt ꝯñtia neceſſaria ſit ſylls:valeret vtiq3/qō illi dicunt:⁊ eēnt ſylli ꝯñtie ille:qō tñ falſu3 eſt:nō eni oīs ꝯñtia neĉia eſt ſylls: in plus eni ſe h3 ꝯñtia neĉia q̄3 ſylls:quēadmodū ⁊ a pri⁹ diximꝰ.[Quare nō ſi qd accidit.]Quare inquit nō ſi qd ex neceſſitate ſeq̄t̄/debem⁹ conari reſolōnē ſtati3.[Sed p̄mo accipiendū.] Reuertit̄ inq̄t Alexāder nūc ad ꝓpoſitū:ſupra eni dictū fuerat rōnē ipſa3 i duas ꝓpōnes ſtatim diſtinguēdā:repetit igit̄ idē illud inquiēs/dico itaq3 p̄mo rōnē diſtinguēdā in binas ꝓpōnes:poſtea facta diuiſione iſta/debem⁹ vlteri⁹ diuidēdo ꝓſequi ⁊ ex duab⁹ ꝓpōnib⁹ termios tres īuenit̄:ex q̄b⁹ mediū illū ponem⁹: qui bis in ꝓpōnib⁹ ponet̄ ante ꝯne3.[Si itaq3 p̄dicet̄.] poſt acceptas iḡit ꝓpōnes ac terminos/ſupeſt vt ſyllos reſoluam⁹(nā p̄or magis diſſolō q̄3 reſolō nūcupāda ē.) habitudo aūt mediȷ̄ hoc planū faciet:ſi enim medius de vna extremitatū p̄dicet̄/alteri ſubijciat̄/p̄ria erit figura: hoc eni ſigt̄ qō grece dr̄ κατηγορῆ καὶ κατηγορῆται/ hoc eſt predicet ⁊ p̄dicet̄:nos eni hoc in loco magis ſenſum q̄3 v̄ba iſpexim⁹:ꝯſilr̄ ⁊ ſi de vna p̄dicet̄ ⁊ ab altera neget̄. Sin aūt de vna predicet̄ ⁊ ab altera neget̄/media ac 2ª aſtruet̄ fig⁰. Si v̄o alia hoc eſt extrema de illo medio p̄dicent̄ ac dicant̄ affirmatiue/aut hoc.ſ.mai⁹ neget̄: illud v̄o hoc eſt min⁹ p̄dicet̄/vltima ac tertia efficiet̄ figura:eodē pacto dōm erit ⁊ ſi ambe ꝓpōnes nō extiterit vles.[Qm̄ aūt hēmus.]modū reſolūēdi in vnāquāq3 figurā tradit:qm̄ eni inq̄t ſupra diſtixim⁹ in qua fig⁰ vnūqōq3 ꝓblematū ꝯcludat̄/poterim⁹ facto ſyllō perq̄3 facile in figurā ipm redigere ⁊ redactū cogſcere:dictū eni ſup fuit vle3 affirmatiuā in p̄ª tm̄ ꝯcludi/vle3 v̄o negatiua3 ⁊ in p̄ª ⁊ in media:affirmatiuā aūt in pte in p̄ª atq3 vltia: negatiuā v̄o pticularē i oīb⁹. Que qm̄ ita ſint/vnaqueq3 tñ figuraꝝ vnū ꝓblematū ex p̄maria ꝯcludit itentione: quēadmodū p̄ª affirmatiuū vlr̄,2ª negatiuū idē vlr̄.3ª v̄o q̄cūq3 ſūt in pte:nō debem⁹ itaq3 in oēs fig̃ ꝓſpicē: ſ3 in ꝓpriā cuiuſcūq3 ꝓblemat:q̄ ſi ꝯ aliq̄ in plib⁹ ꝯcluſa fuerit figuris/mediȷ̄ diſpōnē dbem⁹ aiaduertē ſ3 ſup aſſignatas iſpectiōes:⁊ ita reſolōnē in ꝓpriā figurā facē.

Tres figure cū ꝓblemata primaria intē tiōe ꝯcludūt.

Pleruq3 igit̄ decipi accidit circa ſyllos ꝓpter neĉiu3/quēadmodū dictū eſt prius:aliquādo aūt iuxta ſiilitudinē pōnis terminoꝝ: qō nō op3 latere nos:veluti ſi/a/de/b/dr̄ ⁊/b/de/c:videri eni poſſet ita ſe hñtib⁹ terminis eē ſylls:nō fit aūt neq3 neĉiu3 q̄ppia3/neq3 ſylls:ſit naq3 in quo/a/ſp eē in quo b/itelligibilis ariſtomenes:i quo/c/ariſtomenes:veꝝ itaq3/a/ipſi/b/ieſſe:ſp eni eſt itelligibilis ariſtomenes:ſ3/b/ipſi/c:ariſtomenes naq3 eſt itelligibilis ariſtomenes:a/v̄o ipſi/c/nō ineſt. Corruptibilis.n.eſt ariſtomenes:nā nō efficiebat̄ ſylls ita ſe hñtib⁹ termis:ſ3 opōtebat vlr̄/a b/ꝓpōnē acceptā fuiſſe:hoc aūt falſu3 exiſtimare oē3 itelligibilē ariſtomenē ſemꝑ eē/quū ſit corruptibil' ariſtomenes. Rurſus ſit in quo/c/miccalus:in quo/b/muſicus miccalus/i quo/a/corrūpi cras:veꝝ igit̄/b/p̄dicari de/c/nā miccalus ı muſic⁹ miccalus:ſ3 ⁊/a/de/b/corrūpi eni poſſet cras muſicus miccalus:a/v̄o de/c/falſu3:h̄ igr̄ idē eſt ei/qō pri⁹: nō eni verū vliter/miccalus muſicus q̄ corrūpit̄ cras:hoc aūt nō ſumpto nō erat ſylls: hec itaq3 deceptio fit eo/q̄ pene;tanq̄3 enim nihil differat dicere hoc huic ineſſe/aut hoc huic omni ineſſe concedimus.

Poſuerat ſuperius iam a p̄ncipio Ariſtoteles modū reſoluendi ac redacēdi ſyllos in ꝓprias figuras addens pleruq3 in huiuſcemodi reſolōne deceptionē fieri: ꝓpterea q̄ exiſtimamus qōcūq3 neĉio cōcludit̄/id ſyllogiſtice cōcludi:qō tñ eſt falſu3. Nūc aūt aliud notat:qō ſepiſſime nos a reſolutione diſturbare cōſueuit. Pleruq3 eni falſo putamus ex vtriſq3 indefinitis ſyllogiſmū perfici: ⁊ tamē in errorē nō mediocrē incurrimus:nā frequētiſſime fallaciā cōmittimus ſm̄ accidēs:ꝓpterea q̄ medius terminus in maiore ꝓpōne vnum ſigt̄:alteꝝ in minore: ⁊ hoc eſt/qō inq̄t:aliq̄ñ iuxta ſiilitudinē pōnis terminoꝝ: naq3 ſi/a/hoc eſt maior termin⁹ de/b/medio dr̄:⁊/b/me-

Pleruq3 accidit error q̄ putam⁹ ex indefinitis ſylls fieri.

diᵘ oe/c minoꝛe:nõ ꝓpterea aſſerẽdũ rõnẽ hãc ſyllm eẽ: imo qȯ amplius nõ ſolũ nõ eſt ſyllꝰ:ſed neqȝ nec̃io ꝯclu diꝯponamus exẽpli cauſa a/maius extremũ ſemꝑ eẽ/b/ mediũ intelligibilẽ Ariſtomenẽ/c/Ariſtomenem:deide cõſtituamus rõnẽ hunc in modũ/itelligibilis Ariſtomenes ſemꝑ eſt/Ariſtomenes eſt itelligibilis Ariſtomenes: Ariſtomenes itaqȝ ſemꝑ eſt:huiꝰ nãqȝ rõnis ꝓpõnes ſũt vere/ꝯñe exiſte falſa:qȯ modũ ac rõnẽ tollit ſyllogiſticã: opoꝛteret igiẽ vt ꝑfectũ facerẽmꝰ ac veꝝ ſyllm maioꝛeȝ vlẽter proferre hoc pacto:oĩs itelligibilis Ariſtomenes ſemꝑ eſt:qȯ eſt falſuȝ. ¶ Ceteꝝ ambiguitate dignũ:quõ ꝓpõ hec ſit vera:itelligibilis Ariſtomenes ſemꝑ eſt:hec aũt falſa:oĩs intelligibilis Ariſtomenes ſemꝑ eſt. Quum aliog ſingulares termini idẽ penitus ſigñent ⁊ vlr ⁊ ideſinite diſpoſita:imo ⁊ ſignũ ac ꝑdeterminationẽ vleȝ termino ſingulari addere icõcinnũ atqȝ abſurdũ oĩno eſt. Nec dõm qȯ nõnulli autumãt. Ariſtomenẽ ſimplr poſitũ terminũ eẽ ſingularẽ: Ariſtomenẽ ṽo cũ determinatione aut epitheto aliquo vlem fieri terminuȝ:nã quẽadmodũ ⁊ dicitus refert Albertus:epitheta ſingularibꝰ addita terminis/magis ꝯtrahunt q̃ amplicẽt ſingularium ſignificatũ. ¶ Aliȷ itaqȝ aliter dicũt/hãc eſſe verã: Ariſtomenes intelligibilis ſemꝑ eſt:non tamẽ hanc:oĩs Ariſtomenes itelligibilis ſꝑ eſt:qm̃ illa ſigñat determinatũ Ariſtomenẽ illũ meſſeniũ g intelligẽs ac ſapiẽs extitit:-Pyrrhi vel vt aliȷ dicũt Nicomedis filiũ:qui ⁊ Meſſenioꝝ iperatoꝛ ſtrenuiſſimus fuit:quiqȝ viuus ⁊ defunctus mirãda facinoꝛa ꝑpetrauit:de quo q̃plurima Pauſanias in meſſenicis:⁊ Plinius ſecũdus in nãli ſua hiſtoꝛia:veruȝ itaqȝ eſt Ariſtomenẽ illũ itelligibilẽ ſemꝑ eẽ:ſemꝑ eni inquit Philoponus eſt Ariſtomenis illiꝰ ꝯceptus lȝ foꝛtaſſe in alio ⁊ alio:hec tñ que dicit oẽȝ itelligibilẽ Ariſtomenẽ eẽ/falſum aſſerit:nõ eni qcũqȝ Ariſtomenes itelligibilis/eſt ſemꝑ:ſed is tñ/quẽ ſupra recitauimꝰ:hi itaqȝ hũc in modũ itelligũt:qꝫqȝ res ſic ſe hẽat/rõnibus etiaȝ cõuincũt:ꝑmũ q̃a in codice greco huic noĩ Ariſtomenes appoſitus eſt articulus qui ſigñat determinatũ ac ꝑſcriptũ quempiã Ariſtomenẽ:deinde qm̃ ⁊ exẽplũ ꝯſequẽs hoc idẽ notat:quẽadmodũ iſra enucleabimꝰ. Aliȷ ẽt aliter itelligũt. ¶ Sed expõni oluȝ optimã eam iudico:quaȝ Alulidus roſadis in iterpretatione ſua media inuit:quũ eni dicimꝰ Ariſtomenẽ itelligibilẽ ſemꝑ eẽ: Ariſtomenẽ accipimꝰ vt eſt in eſſentia ac ꝯceptu a ſenſibilibꝰ abſtractus/quẽadmodũ ꝯtinenſimꝰ dicẽ/hoĩem eẽ aĩal:quũ ṽo aſſerimus oẽm Ariſtomenẽ itelligibilẽ ſemꝑ eẽ/de Ariſtomene ſenſibili hoc ꝓferimꝰ:veluti quũ dicimus oẽm hoĩeȝ eẽ aĩal:vñ quemadmodũ ⁊ Alulidus iquit/ verũ eſt hoĩeȝ eẽ aĩal nec g̃nabile nec coꝛruptibile:nõ tñ oẽm hoĩem eẽ aĩal nec g̃nabile nec coꝛruptibile: ⁊ ꝯſidꝫ hoĩem eẽ ſpẽm:nõ tñ oẽm hoĩem. ¶ Qȯ recte ⁊ modernioꝛes notauerũt:quũ aiunt/hic perſonalẽ/ibi ſimpliceȝ ſuppõnẽ eẽ:q̃re quũ dicimus Ariſtomenes itelligibilis ſemper eſt:terminꝰ ille Ariſtomenes intelligibilis in hac ꝓpoſitione ſimplr accipiẽ ⁊ in cõceptu:quum ṽo addimus Ariſtomenes eſt Ariſtomenes itelligibilis/iaȝ pro ſenſibili accipiẽ Ariſtomene:⁊ vt breuibꝰ abſolua idẽ eſt/ ac ſi dicerẽmꝰ/hõ eſt ſpẽs/Socrates eſt hõ/igiẽ Socrates eſt ſpẽs:hic eni fallacia cõmittiẽ ſm accñs:quã Stoici referẽte Simplicio i ꝑdicamẽta οὔτινα appellabãt hi eni que nos vlia/οὔτινα hoc eſt nulla vocitabãt:qꝫqȝ hoc ita ſit/videẽ mõſtrari poſſe ex articulo:qui in greco codice appoñiẽ huic termino Ariſtomenes:qȯ etiã Philoponꝰ optie notauit ingenerũ idem valere articulũ in ꝓpõnibꝰ ⁊ vlem determinationẽ:quũ eni dico ὁ ἄνθρωπος ζῶον. Tò ἄνθρωπος ſpecificã hoĩs nãm ſigñat:quũ aũt πᾶς ἄνθρωπος nõ ſpẽi nãm ſignificamꝰ/ſed indiuidua oĩa:qꝫqȝ ħ ita ſit planũ:hec eni dicimꝰ ὁ ἄνθρωπος [illegible] nõ tñ πᾶς ἄνθρωπος: quẽadmodũ igiẽ i his ita ſe hȝ/ſic ⁊ in ꝓpoſito:quũ eni dicimus ὁ διανοητὸς ἀριστομένης, ipſaȝ itelligibilẽ Ariſtomenis formã ſignificamus:quũ ṽo πᾶς διανοητὸς ἀριστομένης, nĩl aliȯ dicimꝰ/q̃ ꝙ oẽs ſingulares Ariſtomenes/qbus accidit itelligibilibꝰ eẽ ſemꝑ ſunt:qȯ procuĩdubio eſt falſum. Hec Philoponꝰ ⁊ cõplura alia. Facta itaqȝ hoc in exemplo fallacia fuit:ꝓpterea ꝙ exiſtimamꝰ vlr ꝓlatas atqȝ idefinitas ꝓpõnes idẽ penitus ſignificare:qȯ eſt falſum. [Rurſus ſit in quo/c/miccalus.] Aliud exẽplũ ad ꝓpoſitum cõmõſtrãdũ:qȯ tñ ex ſuppõne ꝓcedit:duo eni ſupponũẽ:vnũ ꝙ Miccalus muſicus cras abyciat muſicã/ neqȝ ipſaȝ exerceat:alterũ ꝙ Miccalus ipſe/q̃ ad ſubaȝ non coꝛrũpaẽ cras:⁊ tũc rõ hũc in modũ cõſtruiẽ/miccalus muſicus coꝛrũpeẽ cras hoc eſt miccalus ſm ꝙ muſicus cras nõ erit:ex ſuppoſito eni/miccalus cras nõ exercebit muſicen:veꝝ eniã eſt/miccalũ eẽ muſicũ miccalũ: falſuȝ tñ ꝙ miccalus coꝛrũpeẽ cras:ex ſuppõne nãqȝ accipiẽ ipſuȝ nõ coꝛrũpi cras ſm ſubaȝ:q̃re ſi maioꝛẽ eniã vlr ꝓferremus dicẽtes:oĩs miccalus muſicus coꝛrũpeẽ cras/falſuȝ vtiqȝ diceremus:qñgdẽ nõ pro foꝛma miccali muſicã exercentis acciperẽ:ſed ꝑ miccalo cui accidit eẽ muſico/verificareẽ:⁊ ita ſignificaret/ꝙ miccalus cui accidit muſicã exercere/ille cras coꝛrũpeẽ:qȯ eſt falſuȝ: ⁊ ideo iquit in ꝯcluſio:e ṽo de/c/falſum. Uel ingt Alexãder/nõ hoc itelligendũ de ꝯcluſione:nã quẽadmodũ ꝓpõnes ſunt poſſes/ita ⁊ ꝯcluſio:poſſe nãqȝ eſt:miccalũ cras coꝛrũpi:ſed ideo dixit falſum eẽ:qm̃ falſum eſt ex huiuſcemodi indefinitaꝝ ꝓpõnũ cõſtructione exiſtimare ſyllogiſticã fieri cõplicationẽ. [Hec itaqȝ deceptio.] παρὰ μικρὸν ⁊ eo ꝙ pene fallacie efficiunẽ eo ꝙ exiſtimamꝰ parũ qd omiſiſſe/⁊ nullã eẽ diſtam iter vnã iterrogationẽ ⁊ aliã. Pꝛopꝛie tñ παρὰ μικρὸν fallacie fiũt quẽadmodũ inquit in elenchis ſophiſticis Ariſtoteles/fallacie ſm qd ⁊ ſimplr/ſm elenchi ignoꝛantiã/nõ cauſa vt cauſa/petitio ꝑncipiȷ·facere plures iterrogationes vt vnã:vnde ⁊ in eiq nãlis audiũs iquit copioſiſſimꝰ Simplicius Soriten deceptionẽ ac fallaciam fieri παρὰ μικρὸν ἐρωτήσεις. Interrogãt eni hoc pacto:pꝛia gutta aut aliqd egit in lapidẽ aut nihil:ſi egit/vbinã hoc eſt:ſi nihil egit/a ſi nulli neqȝ ſcḋa neqȝ tertia/⁊ ita ꝑ ſingulas. Ita itaqȝ ⁊ in pꝛopoſito eo ꝙ pene facta eſt fallacia:qm̃ exiſtimamus nihil differre vlẽter aut indefinite ꝓferre.

Dubiũȝ qȯ hec ꝓpõ falſa ſit:oĩs itelligibilis ariſtomenes ſꝑ eſt:hec aũt vera:itelligibilis ariſtomenes ſꝑ eſt.

Epitheta addita ſinglibꝰ ꝯtrahũt ⁊ nõ amplificãt ſigñatũ. Rñſio alioꝝ quã ſequit ẽt Philoponꝰ

Expȯ e ſolo Alulidi lõge melioꝛ.

Nõdũ ẽ a modernis ex varia ſuppoſitione cõmitti fallaciã accñtis.

Aliȯ exẽpluȝ eiuſdeȝ deceptionis.

Expȯ Alexandri.

Fallacie eo ꝙ pene q̃ ꝓpꝛie ſint.

Sorites deceptio ẽ q̃ Simplicꝰ dixit.

¶ Ceterũ pleruq̃ȝ mẽtiri accidet iuxta id qȯ nõ bene exponunẽ termini/qui ſunt ſm ꝓpõnẽ/vt ſi/a/ſit ſanitas/in quo/b/moꝛbꝰ:in quo ṽo/c/hõ. Uerũ eni dicere ꝙ/a/nulli/b/cõtingit ineẽ:nulli nanqȝ moꝛbo ſanitas ineſt: ⁊ rurſus ꝙ/b/oĩ/c/ineſt:oĩs eni hõ ſuſceptiuus eſt moꝛbi:videri poſſet accidere nulli hoĩ cõtingere ſanitatẽ ineẽ:huius aũt cauſa/nõ bñ expoſitos fuiſſe terminos ſꝫ dictionẽ: qm̃ ſi traſumanẽ/qui ſunt ſm habitudines/nõ erit ſyllogiſmus/vt ꝑ ſanitate/ſi poſitũ fuerit ſanũ/ pro moꝛbo aũt moꝛbidũ:nõ eni verũ/ꝙ non ꝯtingit moꝛbido ſanũ ineẽ:hoc aũt nõ accepto/nõ ſit ſyllꝰ/niſi eius/qȯ eſt ꝯtingere:hoc ṽo nõ impoſſe:cõtingit eni nulli hoĩ ineẽ ſanitatẽ. Rurſus in media figura cõſimilr erit falſuȝ:ſanitatẽ nãqȝ moꝛbo nulli:hoĩ ṽo oĩ

[illegible] ... ſanũ ... falſũ ... [illegible] ... ſeñſu ... [illegible]

cõtingit ineſſe: quare nulli hoi egritudinem. In tertia aũt figura ſm ꝯtingere accidit falſum: nãqꝫ ⁊ ſanitatẽ ⁊ morbũ ⁊ ſciaꝫ ⁊ ignorantiã ⁊ oĩno ꝯria eidẽ ꝯtingit ineſſe: ſibi aũt inuicẽ impoĩe: hoc aũt diſſonũ a ꝑdictis: qñ eñi eidẽ cõtingerẽt plura ineſſe/cõtingebant ⁊ ſibiinuicẽ. Planũ igiẽ ꝙ in oĩbus his deceptio fit iuxta terminoꝝ expõnẽ: ſi eñi tranſumpti fuerint/q ſunt ſm habitudines nullũ efficiẽ falſuꝫ: Manifeſtũ igiẽ ꝙ ſm tales ꝓpoſitiones ſemꝑ qꝺ ſm habitudinẽ ꝓ habitudine tranſumendũ ⁊ ponendũ terminũ.

Fallacia ſm qd ⁊ ſimplr quũ ſumiẽ abſtractũ ꝓ ꝯcreto vel ecõtra.

¶ Aliam deceptionẽ ac fallaciã deſcribit/ſm quã ꝯtingit difficilẽ fieri reſoĩonẽ: fit aũt hec iuxta terminoꝝ expõnẽ/eo ꝙ terminos alr in vna ꝓpõne accipim⁹ alr in alia: eſt aũt modus iſte deceptionis: quẽ Ariſto. in elenchis ſophiſticis appellat ſm qd ⁊ ſimplr: quẽadmodũ eñi albũ ſm dentes ac ſimplr albũ dĩc dicim⁹ ſm qd ac ſimplr: ita ⁊ ſanũ/⁊ ſanitatẽ: nam lꝫ hec idẽ ſignẽt: quẽadmodũ ⁊ moderniores aſſerũt: nõ tñ eodẽ mõ: vñ ⁊ greci vnum appellãt κατα τετα[γ]μένον/alterũ ἐξηρημένον/nři cõcretũ ⁊ abſtractũ: quoties itaqꝫ accipim⁹ ꝯcretũ ꝓ abſtracto aut eꝯ ꝓ abſtracto ꝯcretũ/deceptionẽ cõmittim⁹ ſꝫ qd ⁊ ſimplr: ⁊ ideo plerũqꝫ ex veris ꝓpõnib⁹ exiſtimamus falſaꝫ colligi poſſe ꝯnẽ/puta i exẽplo. Sit/a/maior extremitas: ſanitas/b/medi⁹ termĩn⁹ morb⁹: c/hõ: tũc verum eſt/a/ſanitatẽ nulli/b/morbo ꝯtingere/hoc eſt ex neceſſitate nõ ieſſe: nã hec vera eſt/ex neĉitate nullus morbus eſt ſanitas: ⁊ iterũ ex ſuppõne veꝝ eſt/oẽm hoieꝫ eẽ morbidũ: nõ tñ ſequiẽ/nulli hoi ꝯtingere ſanitatẽ ineſſe/hoc eſt/ex neĉitate nullũ hoieꝫ eẽ ſanũ: quãꝫ tñ alioq ſm Ariſtotelicã poſitionẽ nõ dico Theophraſteã ex maiore neĉia cũ minore iexñte/ꝯclo ſequaẽ neĉia. ¶ Ubi notatu dignũ qꝺ ſupra etiã aſſeruim⁹/ꝓpterẽ eos dicẽ q aſſerũt minorẽ miſtionis illi⁹ oportere inexñteꝫ eſſe ſimplr/hoc eſt in mã neĉia: hic enim Ariſtoteles ſyllm facit hac miſtione cõplicitũ/quẽadmodũ vult Alexãder ⁊ moderniores etiã fatenẽ: ⁊ tñ minorẽ nõ ſimplr: ſꝫ ex ſuppõne inexñtẽ accepit. ¶ Huius aũt cã.]cauſa inqt deceptionis iſti⁹ fuit/qñ termini nõ bñ ſunt expoſiti: aut eñi cõcreti/aut abſtracti ſemꝑ ſunt accipiẽdi: ſi ꝯcretos accipiamus: puta nõ ſanitatẽ ⁊ morbũ/ſꝫ ſanũ ⁊ morbidũ: tũc maior erit falſa: que dicit: ex neceſſitate nullũ morbidũ eẽ ſanũ: imo ꝯtingit aliqꝺ morbidũ eẽ ſanũ. ¶ Hec tñ inqt dñs Albert⁹ audiẽda ſunt in ſenſu diuiſionis: nõ aũt cõpõnis: qñ in ſenſu cõpõnis h eſt vera/ex neĉitate nullũ morbidũ eſt ſanũ: verũ tñ h recte dicaẽ ⁊ vtꝝ cõpoſite ꝓpões in eodẽ iſtãti verificari debeãt: alibi diſputãdũ relinquo: ſatis ſit ipꝫ ſentia falſaꝫ illã eẽ/que aſſerit ex neceſſitate nullũ morbidũ eẽ ſanũ: ꝙ ſi nõ ꝯcretos/ſꝫ abſtractos terminos faciaꝫ: tunc minor falſa erit: que dicet oẽm hoiem eẽ morbũ: hec eñi eſt penit⁹ ipoĩis: qñ quemadmodũ ⁊ Alexãder dicit/morb⁹ de hoie ꝑdicaẽ/velutĩ ⁊ qial: h eſt aut moderniores dicũt ꝑdicatio in abſtracto in ꝑ eſt ꝓ ſe dicẽdi mõ. Siñaũt maiorẽ nõ neĉiaꝫ ſed ꝯtingẽtẽ faciamus: tũc ⁊ oẽs ꝓpões vere erũt ⁊ ꝯclo ꝯſimilr ꝯtigens vera/hoc pacto/ꝯtigit/nullũ morbidũ eẽ ſanũ/ois hõ eſt morbidus: ꝯtigit nullũ hoieꝫ eẽ ſanũ: ⁊ hoc totũ eſt/ꝙ in ꝯtextu dicit Ariſto. ſi trãſumanẽ q ſunt ſm habitudines/nõ erit ſylls vt ꝓ ſanitate ſi poſitũ fuerit ſanũ: ꝓ morbo aũt morbidũ: nõ eñi verũ/ꝙ nõ ꝯtingit morbido ſanum ineſſe: hoc aũt nõ accepto nõ fit ſylls niſi ctũs/qꝺ eſt ꝯtingere: h ꝟo nõ ipoĩe: ſm habitudines nãqꝫ terminos vocat ꝯcretos: habitudines ꝟo ipſas abſtractos. ¶ Rurſus in media.]eodẽ inqt mõ fiet in ſcda figura ſi ita faciam⁹ cõplicationẽ/ex neceſſitate nullus morb⁹ eſt ſanitas/ois hõ eſt ſanus: nõ tñ ſequiẽ ex neceſſitate nulluꝫ hoieꝫ eſſe morbidũ. ¶ In tertia aũt figura.]in tertia aũt figura non amplius ſm miſtionẽ neĉij ⁊ inexñtis fit deceptio: ſꝫ ſm vniformes ꝯtingẽtes: vñ inqt Alexander/videri planius reijci talẽ terminoꝝ acceptionẽ in 3° fig°/ꝙ i ꝑcedẽtib⁹: qñ in illis ſupponebaẽ ex neĉia maiore ⁊ minore inexñtente ꝯnẽ fieri neĉiaꝫ: qꝺ tñ Theophraſtus ⁊ reliq Ariſtotelis ſocij negabant: in 3° ꝟo/qꝺ ⁊ illi fatebanẽ/tolliẽ/ex vtriſqꝫ iquã ꝯtingẽtib⁹ ꝯclõnẽ colligi ꝯtingẽtẽ: fit aũt deceptio hũc in modũ: ꝯtingit ſanitatẽ ieſſe oĩ hoi vl nulli etiã: ꝯtingit morbũ oĩ hoi ieſſe: nõ tñ ꝯtingit ſanitatem alicui morbo ieſſe aut alicui nõ ineſſe: imo ex neceſſitate nulli ieſt: qꝺ oẽs tollit ꝯtingẽtes ꝓpões/quemadmodũ ſupra ſatis diſſeruim⁹: hoc aũt inqt Ariſto. a ꝑdictis diſſonũ eſt: ſupra eñi poſueram⁹ ex vtriſqꝫ ꝯtingẽtib⁹ in tertia figura ꝯnẽ colligi ꝯtingẽtẽ. Mouet aũt hoc in loco lõgã Philopon⁹ qõnẽ: que qñ ⁊ lõga eſt ⁊ parũ vtilitatis affert ꝓpoſito: ob id cũ ſuo pħo iubebimus eũ ĩpreſentia valere. ¶ Si eñi trãſumpti fuerint.]hoc eſt ſi pro abſtractis ꝯcretos poſuerim⁹ terminos dicẽtes/ꝯtingit nullum hoieꝫ eẽ ſanũ/ꝯtingit oẽm hoieꝫ eſſe morbidũ: nullũ efficiem⁹ falſuꝫ: imo vere ꝯcludem⁹: ꝯtingit aliqꝺ morbidũ nõ eẽ ſanũ. In hoc gen⁹ itaqꝫ ꝓpõnib⁹ ſꝑ qꝺ ſm habitudinẽ hoc eſt ꝯcretũ ꝓ hitudie/h eſt abſtracto accipiẽdũ.

Dubita⁹ quĩ h mouet philopon⁹ ẽ: cũ ſumatis etiaꝫ termis ex abſtractis in cõcretos non vł ꝯclo ſeq aliq/nã qd dĩ: ꝯtingit oĩem egro tãtẽ: ꝯtingit nullũ hoĩnẽ eẽ ſanũ medũ vł ſumitur ꝓ ipſo hõ e ſtat h egrotãte: ⁊ ſic maiõ ẽ falſa: qꝛ de neceĩtate nĩſꝫ egrotãs eſſe ſanũ: ois hõ ẽ egrotãs inquantũ egrotãs ẽ ſanũ: ſi aũt pro ſubto: quã ꝓ ſubto i minori nõ poſſit ſanus ſꝫ ꝓ actuali diſpõne variabiẽ mediũ ⁊ ſylls erit in q̃tuor terminis/hec dubõneꝫ ſoluem⁹ i annotationib⁹.

¶ Nõ opꝫ aũt ſemꝑ querere/vt terminos nomine exponamus: plerũqꝫ eñi erũt oĩones: qb⁹ nõ eſt poſitũ nomẽ: quapropter difficile eſt reducẽ tales ſyllõs. Aliqñ aũt ⁊ decipi accider ob talẽ inquiſitionẽ: vt ꝙ imediatoꝝ eſt ſylls. Sit/a/duo recti: i quo/b/triãgulus: in quo/c/equicrus: ipſi itaqꝫ/c/ieſt/a/ꝓ/b: ipſi ꝟo/b/nõ amplius ꝑ aliꝺ: ꝑ ſe nãqꝫ triãgulus hꝫ duos rectos: q̃re nõ erit mediũ ipius/a/b/ quũ ſit demr̃abile: manifeſtũ eñi ꝙ mediuꝫ nõ ita ſꝑ accipiẽdũ/vt hoc aliqꝺ/verũ aliqñ ⁊ oĩonẽ: qꝺ accidit ⁊ in eo qꝺ diximus.

Nõ circa miſtionẽ ex maiori de neĉio et minori de ineſſe.

Falſa eſt hec ꝓpõne neceſſitate nullum morbiduꝫ eſt ſanum. Nota dictum Alberti.

¶ Aliã fallaciã ac deceptionẽ in reſoluẽdo docet euitare: qñ eñi plerũqꝫ ſylloꝝ termini nõ ſolo noĩe ſignificanẽ: ſꝫ oĩone: ideo inqt nõ debem⁹ conari reſoĩonẽ facẽ ſemper ingrentes ſimplicia noĩa: ſed aliqñ ⁊ oĩones pro terminis exponẽde: quẽadmodũ i exẽplo qꝺ Alexãder ponit: ſi qs eñi inqt rõcinari vellet/virũ fortẽ honore dignũ eẽ/ꝑ hoc mediũ/qꝺ eſt ꝓpriã ſalutẽ deſpicere ꝓ cõi vtilitate/hũc in modũ/quicũqꝫ ꝓpriã deſpicit ſalutẽ ob cõmunẽ vtilitatẽ/eſt honore dignus: ſed vir fortis propriã deſpicit ſalutẽ pro cõi vtilitate: eſt itaqꝫ honore dignus: ſi quis inquã ita rõcinareẽ/nõ oporteret ipm noĩa q̃rere in excerpẽdis oĩbus terminis: ſꝫ oĩones ponẽde: his eniꝫ expoſitis ⁊ diuiſio in terminos manifeſta ⁊ ſylli in ꝑmã figurã reſoĩo. Qꝫ ſi aliqs nõ ſic faciat/ſed terminos ſimplices ſemꝑ querat/accidit inqt Ariſtoteles cũ ob talem inquiſitionẽ decipi: deceptio aũt hec eſt: qñ exiſtimat imediata demr̃ari ⁊ ſyllm ac rõcinationẽ ſine medio cõſtrui: qꝺ fieri nõ põtnã medio perẽpto tota deſtruiẽ demõſtratio: quẽadmodũ in poſterioribus dĩ: nõ aũt itelligas/qꝺ nõnulli male ꝑceperũt/imediatoꝝ eẽ ſyllm/h eſt ꝓpões imediatas ⁊ ꝑmas animi ꝯceptiones demõſtrari: quẽadmodũ referẽte Proclo voluit Apollonius mathematicus: ſed imediatoꝝ ſyllm vocat h in loco ſyllogiſmũ ſine medio: hoc eniꝫ eſt qꝺ ex ꝓpoſito ſequiẽ: ſi

Exẽplũ Alexãdri ð ſylls in qb⁹ ponũẽ oĩones loco nominum.

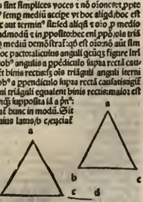
enī mediū eēt oꝛo:nos aūt nō oꝛonē ſed terminū ſimpli
cē quereremꝰ/nūq̄ ꝓfecto mediū inueniremꝰ:quo nō in/
uento exiſtimaremꝰ ſine medio ratiocinium aſtrui poſſe.
Huius nos exēplū ſupra ex ſnīa poſuimꝰ Alexādri:ipſe
vo in contextu exēplū adducit mathematicoꝝ:puta ꝙ oīs
equicrus tres angulos hēat equales binis rectis:eſt autē
pars theorematis ſcdī ac trigeſimi ꝑmi elātoꝝ Euclide.
Ibi enī demrāt:ſi oīs triāguli latus vnū excidat/angulum
extrinſecū duobꝰ intrinſecis et oppoſitis equalē eſſe/atq3
intrinſecos trianguli angulos duobus rectis equales eſſe.

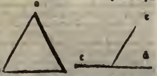
Declaratio ter/mi mathema/tici in litera po/ſiti.

❡ Ceterū quo facilius hec poſſimus intelligere:videndū
ꝑmo qd ſit angulus rectus/et quō equales inter ſe anguli
extruant. Sunt itaq3 recti anguli/quēadmodū et mega/
renſis Euclides refert:quū recta linea:que grece κάθετος
dī ſeu κατὰ γνώμωνα:quemadmodū referente Proclo
Oenopides mathematicus appellabat:latine vo ꝑpen/
diculus nūcupat:quū inquā recta ſupra rectā ſtans/cōti
guos angulos equales ſibiinuicē facit hunc in modum.

Linea recta grece κάθε/τος ſiue κατὰ γνώ/μων latine ꝑpēdiculū.

T Equales vo dicunt īter ſe anguli:qn̄ vnius latere
ſupra latꝰ alteriꝰ poſito/reliquū neq3 excedat neq3
excedat:equales itaq3 tres intrinſeci anguli binis rectis
dicent:quū ſpatiū a tribꝰ interioꝛibꝰ angulis interceptū
nō exceſſerit/qd a binis cōpꝛehēdit angulis. ❡ Si itaq3
ꝓpoſitū demrare voluerimꝰ/ita rōcinium aſtruemus:oē
b/eſt/a:oē/c/b:oē igit/c/a:hoc eſt/oīs triāgulus h̄3 tres in/
trinſecos angulos binis rectis equales:ſed oīs equicrus
eſt triāgulus:hoc enī ſupra recēſuimꝰ:ergo oīs equicrus
h̄3 tres intrinſecos angulos binis rectis eq̄les:in hoc īquit
Ariſtoteles ſyllo/a/hoc eſt hēre tres ineſt/c/equicruri/ꝑ/b/
triāgulū tāq̄ per mediū:ꝙ aūt/a/īſit ipſi/b/nō amplius
videt poſſe demrari per aliud mediū:et ita videbit per
ſe/hoc eſt īmediate/a/ineſſe ipſi/b/et nō eſſe mediū ipſius
a b/ꝓpōnis:quū tn̄ et mediū hēat et ſit demōſtrabilis:qd
ideo accidit:qm̄ male exiſtimamꝰ nō poſſe fieri rōcinīū
niſi termini oēs ſint ſimplices voces et nō oꝛones:et ꝓpte
rea nō debemꝰ ſemꝑ mediū accipe vt hoc aliqd/hoc eſt
vt ſimplex vox aut terminꝰ ſit:ſed aliqn̄ et oꝛo ꝓ medio
cōſtituēda:quēadmodū et in ꝓpoſito:hec enī ꝓpō/oīs triā
gulus h̄3 tres ꝑ mediū demōſtrat:qd eſt oꝛo:nō aūt ſim
plex terminꝰ hoc pacto:aliculus anguli qcūq3 figure intri
ſeci equalēt duobꝰ angulis a ꝑpēdiculo ſupra rectā cau/
ſatis/illi equalēt binis rectis:ſ3 oīs triāguli anguli īterni
equiualent duobꝰ a ꝑpendiculo ſupra rectā cauſatis:igit
oēs anguli īterni triāguli equalent binis rectis:maioꝛ eſt
manifeſta a tanq̄ ſuppoſita iā a ꝑnꝰ:
minoꝛ monſtrat hunc in modū. Sit
Triangulus:cuius latus/b c/excidat
vſq3 ad/d/ita
planū eſt ꝙ
angulus ex/
triſecꝰ/a c d/
eq̄lis ē duo/
bus intrinſe/
cis oppoſitis
c a b/et (b
a b c/nāq3 ſi ducat ſupra/c/punctū/recta equidiſtās ipſi
a b/q̄ ſit/c
e. qm̄ eq/
diſtās eſt
a b/ipſi/c
e/et ī ipſas
cadit/a c/
linea erūt
āguli (b

coalterni per nonū ac vigeſimū theorema ſibiinuicē eq̄/
les/b a c/et a c e. Rurſus qm̄ eq̄diſtās eſt/a b/ipſi/c e/erit
angulus/e c d/eq̄lis angulo intrinſecus oppoſito/a b c/
quare totus extrinſecus angulus/a c d/equalis eſt binis
intrinſecus oppoſitis/b a c/et a b c/qbus ſi addat/a c b/
cōis angulus/erunt/a c d/a c b/duo anguli cauſati a recta
ſupra rectam equales tribus angulis/a b c/b c a/et b a c/
ſed anguli/a c d/et/a c b/binis rectis equales ſūt ꝑ tertiū/
decimū theorema:ḡ oēs triāguli anguli tres/a b c/a c b/
c a b/duobꝰ rectis ſeu a ꝑpendiculo ſupra rectā cauſatis
ſunt eq̄les:qd fuerat mōſtrādū:et hec Theon mathema/
ticus:mediū itaq3 hac in demrātione non eſt nomē ſim/
plex/veluti manifeſtū eſt:ſed oꝛo hec/angulos intrinſecos
equiualere duobꝰ a ꝑpendiculo ſupra rectā cauſatis. Si
vo erigamꝰ demōſtrationē ex ſnīa Philoponi hunc in
modū:oēs anguli duobꝰ cōtiguis equales/duobꝰ rectis
ſunt eq̄les:ſed oīs triāguli tres anguli duobꝰ cōtiguis ſūt
equales:ergo oīs triāguli tres anguli duobus rectis ſunt
equales:ſi inquā hoc pacto demrationē faciamꝰ/mediū
erit oꝛo hec/angulos duobus cōtiguis ac cōſimilibꝰ eq̄les eē.

❡ Oꝛ aūt inſit primū3 medio et hoc extremo/
nō opꝫ accipere tanq̄ que ſemꝑ de ſeinuicē3
ꝑdicent/aut ſimilr primū3 de medio:et hoc
de vltimo:et in eo autē qd eſt nō ineſſe cōſi/
militer:ſed quot modis eſſe dicit et verū dicē
ipſū3 hoc/tot modis exiſtimare opꝫ ſignifi/
care et ineſſe et non ineſſe:veluti ꝙ cōtrarioꝝ eſt
vna ſcia. Sit enī/a/vnā eſſe ſciam:cōtraria inter
ſe in quo/b:a/itaq3 ipſi/b/ineſt:nō tanq̄ cōtraria
vnā eſſe ipſoꝝ ſcientiā:ſed ꝙ verū3 de ipſis
dicere/vnā eſſe ipſorum ſcientiam.

❡ Aliud theorema tradit/ꝑ qd in reſoluendo ꝓmptiores
erimus/et minus in fallaciā icidemꝰ:ꝙ nō opꝫ terminos/
vt ſunt expoſiti/ita eos formare in ꝓpōnibus ſm caſus.
Termini nāq3 in electionibꝰ ſemꝑ ponēdi ſūt ſm rectū:
cōplicationes vo ex ipſis faciēde ſm quecūq3 cōtigerit
caſū3:qm̄ enī nō ſolū rerū nām curamꝰ/ſed et dicēdi oꝛ/
natū, vt latine loquamur/īquirimꝰ:opꝫ rectā noīu3 cōpli
cationē ac ſtructurā aiaduertere:et nō ſolū ſatis eſſe exi/
ſtimare ſi res ipſas noībꝰ ſignificemꝰ:ſed et vt cōcinne lo/
quamur curādū:ſi enī ſola q̄ de ſubto dr̄ ꝑdicarent:foꝛ/
taſſe ſemꝑ opoꝛteret ꝓpōnes ſm rectū cōſtituere:ſ3 qm̄
nō hec ſolū/verū et que in ſubto ſunt/plerūq3 predicant:
quoꝝ ꝑdicatio aliqn̄ ſ3 rectū efficit/vt corpus eſt albū/
aliqn̄ ſm gtīū3 caſu3/vt frater fratris frater/nōnunq̄ ſ3
datiuū:vt ſile ſilī ſile/aliqn̄ ſm accuſatiuū/vt magnum
ad paruū dr̄:nōnūq̄ etiā ſm ablatiuū/vt vapulat ab ho/
ſte:qm̄ inquā ita res ſe h̄3/opꝫ terminos qn̄ eligunt/ſm
rectū exponere:ꝑdicamēta vo et ꝓpōnes in cōſtructione/
ita facere:vt cōtingit. ❡ Scitu tn̄ inquit Philoponꝰ di/
gnū/ꝙ qn̄ inquit Phs terminos exponi ſm obliquū de
ſubiectis hoc/nō de ꝑdicatis itelligit:nā ꝑdicata ſemꝑ ſ3
rectū ponunt caſu3:ſ3 enī obliquus caſus aliqn̄ in ꝑdica
to reperiat:extrinſecus tn̄ recꝰ ſubintelligit:veluti quū3
dicimꝰ/opꝫ nos audire Socratē philoſophātē:ſubaudiē
dū enī/opus eſt:idē3 enī eſt dicere opꝫ et eſt opus:atq3 in
reliqs cōſimilr. [primū.] per primū3 itelligit maioꝛē ex/
tremitatē:per extremū vo minoꝛē:qd tn̄ alibi nō mino/
rē ſed maioꝛē ſignificare cōſueuit:ꝙ enī per primū maio
rē itelligamꝰ cōſentaneū eſt/ac cōſuetū:qm̄ in ꝑma figura
q̄ potiſſima eſt ac digniſſima maioꝛ extremitas ꝑmū obti/
net locū:ꝙ vo ἄκρον ſiue extremū minoꝛē ſignet hoc ab
vſu et cōſuetudine eſt Ariſtotelica. [Predicētur.] ꝑdicari
terminos appellat qui ſm rectū dr̄:nā ꝓprie res ſubie/
cta a noīatiuo ſignāt:et ſi ita itelligat/quēadmodū Alexā

Demonſtratio q̄ oīs triāgulus h̄3 tres angu/los internos equales duo/bus rectis.

Hec eſt expō Alexādri ad literam.

Nō em̄ ꝗre termini i ꝓpō/nibꝰ nō ſemꝑ in recto ponā/tur de mente Alexandri.

Nōta dignū ex Philopo/no.

Extremū hic ſumi ꝓ mino/ri extremitate cū in 2ª poſte/rioꝝ ſepius ꝓ maioꝛi ſumā/tur.

Predicari exponit Alexāder i recto.

Philopon⁹ vel i recto vl ſm obliq̄ ꝑdicatione intelligit.

der exponit/ſenſus erit:non opꝫ nos accipe terminos itā vt ſemp̄ de ſeinuicē dicanť ſm rectū aut ꝙ vno ⁊ eodeꝫ mō maior extremitas de medio predicetť/⁊ medius terminus de minore. Sin aūt exponam⁹ ex ſnia Philoponi ꝑ ꝑdicari ſimplicē intelligētes ꝑdicationē ſiue ſm rectū/ſiue ſm obliquū ſenſus erit:nō opꝫ q̄ termini de ſeinuicē in ꝓpōnib⁹ ꝑdicanť/ſemp̄ nos accipere/ꝙ ſilr primū de medio/⁊ hoc de vltimo dicať:hoc eni eſt falſuꝫ:nāqꝫ aliq̄n maior de medio ꝑdicať ſm rectū:mediꝰ ꝟo de minore ſm obliquū/aut retrouerſuꝫ:⁊ ꝓpterea nō ꝑdicanť ſemp̄ de ſeinuicē ꝯſilr:hec Philoponus:mea tn̄ ſnia lōge antiquior eſt Alexādri expōꝫ q̄ueādmodū de affirmatiuis dicim⁹ ꝓpōnib⁹/ita ⁊ de negatiuis dōm.[Sꝫ quot modis eſſe.]hoc eſt quot modis ⁊ ſm quot caſus aliud alij cōſtruētes vtimur hoc ꝟbo eſt aut eē:⁊ quot modis terminis ꝯſtructis eſt veꝝ dicere ꝓpōnē eſſe:tot modis opꝫ terminos in ꝓpōnib⁹ ſibiinuicē cōplicare/⁊ dicere alteꝝ alteri ineſſe.[Uelut ꝙ ꝯtrarioꝝ.]exēplū ſubijcit/vt mōſtret q̄uo ſm gtīm ꝓpōnes cōplicenť:ſi eni accipiamus ꝓpōnē iſtā/ꝯtrarioꝝ vnā eſſe ſciaꝫ:duū terminos exponim⁹/ita faciem⁹:ſit/a/vnā eē ſciaꝫ/ꝯtria inter ſe in quo/b: in hac itaqꝫ expōne termini q̄ſi ſm rectū accipiunť:duꝫ ꝟo ꝓpōnes ꝯſtruim⁹:nō dicim⁹/a/ipſi/b/ineſſe/qꝛ ꝯtria vna ſint ſcia:ſed rectū ad genitiuuꝫ flectimus hoc pacto ꝯtrarioꝝ dicētes vnā eſſe ſciam. Poſſumus itaqꝫ ita ſyllm ꝯſtruere:ꝯtrarioꝝ eſt vna ſcia/ſed bonū ⁊ malū ſunt ꝯtria:ergo boni ⁊ mali vna eſt ſcia:vbi que in gtō dr̄ in maiore ac ꝯcłone:ea ſm rectū ꝓferunť in minore:

Hic ponitur exēplū quando maior eſt in obliq̄ ⁊ minor in recto.

C Accidit aūt q̄nqꝫ in medio pmuꝫ diciꝫ mediū ꝟo in tertio nō dici/q̄ueādmodū ſi ſapia eſt ſcia:boni aūt eſt ſapia ſcia;q̄nqꝫ ꝟo mediū in tertio dr̄.primū aūt in medio nō dicitť/q̄ueādmodū ſi oīs qualis eſt ſcia vel ꝯtrij:bonū aūt ⁊ ꝯtriū ⁊ q̄le/cōcluſio ꝙ boni eſt ſcia; non eſt autē bonum ſcia/neqꝫ quale/neqꝫ cōtrarium/ſed bonum hec.[

Exemplū q̄ maior eſt i recto ⁊ minor i obliquo.

C Inquiūt Alexāder atqꝫ Philoponus:ꝙ poſteaq̄ mōſtrauit q̄uo in ſimplicib⁹ ꝓpōnib⁹ nō ſemp̄ ſm rectū termini ꝓferunť:ſed aliq̄n et ſm obliquū:nūc in vtriſqꝫ ꝓpoſitionib⁹ exēplū ponit. Uel alr̄ poſſum⁹ dicere ꝙ poſteaq̄ ſupra mōſtrauit q̄uo q̄n maior ſubꝫ hꝫ obliquū: minor ꝟo rectū/obliqua ꝯcludať ꝯcłō:nūc ꝯuerſuꝫ facit/oſtēdit q̄uo ex maiore recta ⁊ minore obliq̄ ꝯcłō ſequať obliqua:melior tn̄ prior expō:nāqꝫ paulo īfra hoc monſtrat:⁊ īngt igiť accidere aliq̄n pmuꝫ hoc eſt maiorē dici ideſt ꝑdicari ſm rectū de medio termino:mediuꝫ ꝟo in minore nō dici in tertio:hoc eſt nō ꝑdicari ſm rectuꝫ de minore:hec eni in pᵃ figura tertiū obtinebat locuꝫ:vt in exēplo:ſapia eſt ſcia/boni eſt ſapia:boni igiť eſt ſcia:⁊ ita q̄dē ꝯſtruēdus ſylls:ipſe ꝟo alr̄ minorē poſuit inquiens: boni aūt eſt ſapia ſcia:vnde īngt Alexāder ꝯtextus fact⁹ fuit obſcurior:aut igiť dictio illa ſcia latiꝰ accipiēda ⁊ ad ſubm ponēda/vt ſenſus ſit/boni ſcia hoc eſt cognitio eſt ſapia:vl ꝙ melius vnica vt ita dicā voce expreſſit ⁊ minorē ꝓpōnē ⁊ ꝯcłonē/qꝛ ſub eodē ꝓferebanť caſu:vn̄ cōtextus ita ſcribēdus:q̄ueādmodū ſi ſapia eſt ſcia:boni aūt eſt ſapia ſcia:nec addendū:qđ nōnulli male faciunt/ꝯcłō/ꝙ boni eſt ſcia:hoc eni aduētitiū eſt ⁊ extra ꝯtextū: ſenſus itaqꝫ erit ⁊ ſeries ꝯtextus/ſapia eſt ſcia:boni autē eſt ſapia:boni igiť eſt ſcia:ipſe ꝟo minoreꝫ ac ꝯcłonē in vnū ꝯtrit:vt ſignificaret ambas ſꝫ gtīm ꝓferri:⁊ hoc ēt voluit Aphrodiſiēſis Alexāder.[Q̄nqꝫ ꝟo mediū ī tertio.] Cōuertit nūc ꝓpōnes ⁊ minorē recte cōplicat:maiorē ꝟo ſm gtīm ꝓferre:mediū itaqꝫ dr̄ in tertio/hoc eſt in minore ꝓferť ſm rectū:pmū aūt hoc eſt maior extremitas nō dr̄ in medio.i.maior nō ꝑdicať de medio termino recte/vt in exēplo:oīs qualis eſt ſcia/bonū eſt q̄le/boni igiť eſt ſcia. Uel alr̄.oīs ꝯtrij eſt ſcia/bonū eſt ꝯtrīuꝫ/boni itaqꝫ eſt ſcia.[Nō eſt aūt bonū ſcia.]B eſt nō enūtiam⁹ maiorē ꝓpōnē ſm rectū dicētes bonū eſt ſcia/vel quale eſt ſcia/vel ꝯtriū eſt ſcia:oēs eni hoc gen⁹ ꝓpōnes ſicut ꝙ incōcinne ſūt/falſe ēt fortaſſe exiſtūt.[ſed bonū hec.] ideſt oīa hec de bono predicanť in minore ſm rectū hoc pacto/bonum eſt quale/bonum eſt contrarium.

C Eſt aūt quādo neqꝫ primū de medio/neqꝫ hoc de tertio:quū primū de tertio aliq̄n dicatur/aliq̄n non dicať/velut ſi cuius eſt ſcia/huius eſt genus:boni aūt eſt ſcia/cōcluſio ꝙ boni eſt genus:predicať aūt nullū de nullo: ſi ꝟo cuius eſt ſcia/genus eſt hoc:boni autē eſt ſciētia/cōcluſio ꝙ bonū eſt genus:de extremo igiť predicať primū:de ſeinuicē autē nō dicunť.[Eodē itaqꝫ modo ⁊ in nō ineſſe accipiēdū;nō eni ſemp̄ ſignificat nō ineſſe hoc huic nō eſſe hoc hoc:ſed aliq̄n nō eē hoc huius/aut hoc huic/quemadmodū/vt ꝙ nō eſt motionis motio/vl gñōnis gñatio:voluptatis aūt eſt:nō igiť voluptas gñatio:aut rurſus ꝙ ipſius riſus nō eſt ſignū:ſed ſigni non eſt ſignū:quare riſus non eſt ſignum:cōſimiliter ⁊ in alijs/in quotcūqꝫ tollitur ꝓblema eo ꝙ ad ipſum quodāmodo dicitur genus.]

Exemplū q̄ ambe ꝓpōnes in gtō ponuť.

C Q̄ū hucuſqꝫ in ꝑcedentib⁹ exēplis alterā ꝓpōnē accepit ſm rectū/alterā ſm gtīm/nūc ambas complicat ſm gtīm:⁊ cōcludit ꝯnē aliq̄n ſm rectū/aliq̄n ſm gtīm:puta in exēplo/cui⁹ eſt ſcia/huiꝰ eſt genus/boni aūt eſt ſcia: boni igiť eſt gen⁹:hic eni nullus termin⁹ de nullo ꝑdicať B eſt ſꝫ rectū dr̄:ſi ꝟo dicam⁹/cui⁹ eſt ſcia:gen⁹ eſt B/boni aūt eſt ſcia/bonū igiť eſt genus:pmū ac maior extremitas ꝑdicať ⁊ ſꝫ rectū dr̄ ð extremo ac minore termio:de ſe ꝟo inicē maior/mediuſqꝫ ac minor nō dr̄r recte:nāqꝫ tā maior q̄ minor obliq̄ ſūt accepte:gen⁹ aūt in expoſito exēplo īquit Philoponus accipiēdū eſt latius/nāqꝫ ſcia nō ſolū de gñe/ſed de ſpecie atqꝫ accidēte eſt:ego ꝟo alr̄ dixerim hoc in loco genus accipi ꝓ ſubto:ita eni plerūqꝫ ꝯſueuit Ariſtoteles nūcupare ſubm ipm genus. C Sed dubitat Philoponus ⁊ ingenioſe:q̄uo exempla ꝓpoſita ſyllogiſticā retineāt formulā:nāqꝫ in minore predicať B nomē ſcia:qđ in maiore nō ſubijciť:ſubm nāqꝫ maioris eſt hoc totū cui⁹ eſt ſcia:qđ idē eſt ac ſi dicerem⁹ ſcibile: quū itaqꝫ in maiore medius terminus ſit ſcibile:in minore aūt ſcia:qui fieri pōt:vt ratio ſyllogiſtica ſit: C Ad B dicim⁹ q̄cq̄d Philopon⁹ reſpōdeat falſuꝫ eſſe/ꝙ non ſit idē medius in maiore ac minore:qđ ſi obliquas ꝓpōnes ad rectas reducamus:liquido cōſpiciem⁹ hūc in modū: omne id cuius eſt ſcia hꝫ genus:ſed bonū eſt id cuius eſt ſcia:bonū igiť hꝫ genus:ſic itaqꝫ itelligende ꝓpōnes:q̄s ſupra obliquas poſuit:ꝙ ſi quereretur ergo nō B pacto poſuit ꝓpōnes:dicimus ꝓpterea ꝙ q̄ueādmodū paulo infra dicet/q̄n aliqua plura equalēt/ſemp̄ notiora ponēda ignotiorib⁹ dimiſſis:qꝛ itaqꝫ ꝓpōnes ille planiores ac dilucidiores erāt/ob id fuere poſite iſtaꝝ/q̄s vltio poſuim⁹ loco. Ariſto.igiť ſꝫ gñi oīa ꝓpoſuit exēpla:poſita

Genus lati⁹ ſumiť ꝓ oī eo cui⁹ eſt ſcia ſiue ſit gen⁹ ſiue ſpecies ſm Philoponū ſed de mente expoſitoris ꝓ ſubto vt ſepe⁹ Ariſtoteles. Dubi⁹ Philoponi.

Solō de mēte auctoris ꝙ obliquas ꝓpōnes ſūt ad rectas reducende.

mus nr̄o mō ꝛ ſm̄ reliquos caſus formare huiuſcemodi ꝑdicatiōes.[Eodē itaq; mō.]eodē inq̄t pacto de negatiuis dōꝫ ꝓpōnib⁹:quū eni dicim⁹ B nō ineſſe huic/nō ſp ſꝫ rectū ſignificam⁹ B nō eſſe hoc/ſed nōnūq̄ ſm̄ gtīm nō eſſe hoc hui⁹/aut ſm̄ datiuū/nō eē hoc huic:puta in exēplo/motōis nō eſt motio/voluptat eſt motio:voluptas itaq; nō eſt motio. Jterū gnōnis nō eſt gñatio/ſed voluptatis ē gñatio:voluptas igiť nō eſt gñatio.[Ubi ſcias

Nota de cōplicationibus que vident ſolū in duobus eſſe terminis: ſūt aū i trib⁹.

q; ſylliſ ac cōplicationes iſte nō ſūt in binis tm̄ terminis: ſed tribus:quēadmodū ꝛ reliq̄:qđ planū erit ſꝫ rectū exponētib⁹ hoc pacto:id cuius eſt gñatio non eſt gñatio/ſꝫ voluptas eſt id cui⁹ eſt gñatio/voluptas ĝ nō eſt gnō. Rurſus ſigni nō eſt ſignū/ſed ipſius riſus eſt ſignū/ĝre riſus ipſe nō eſt ſignū/ac ſi diceret id cuius eſt ſignū non eſt ſignū:ſed riſus eſt id cuius eſt ſignū:riſus itaq; nō eſt ſignū.[Cōſimilr ꝛ i alys.]ſilr inq̄t quēadmodū dixim⁹ de p̄ᵃ figᵃ/ita dōm etiā de reliq̄s/ſcđa puta ac tertia:in q̄bus tolliť hoc eſt negatiue ꝯcludiť ipm̄ ꝓblema in eo q; genus hoc eſt medi⁹ termin⁹ quodāmodo.i.ſub habitudine alicui⁹ caſus dī ad ipſuꝫ ꝓblema. Textus aūt iq̄t Alexāder obſcurus eſt:ꝓpterea q; gen⁹ appellauit ꝑdicatū ꝛ mediuꝫ:qđ neq; in affirmatiuis neq; in negatiuis

Quare gen⁹ appellauit mediū in 2ᵃ figᵃ

ꝑdicatis eſt verū:hoc aūt dixit qm̄ genus pdicať de hꝭ/quoꝝ eſt gen⁹:ꝛ in 2ᵃ figᵃ medi⁹ de ambab⁹ ꝑdicať extremitatib⁹/ꝛ ſm̄ B idē poniť/qđ gen⁹ ipm̄:medi⁹ eni in 2ᵃ hꝫ locū gñis/quū de oīb⁹ ꝑdiceť:q̄q; de ſcđa B intellexerit figura/planū fecit ex ſequētib⁹:quū eni hoc de 2ᵃ ptulíſſet figura:ſtatī expoſuit cōplicationē ex ꝓpōnib⁹ obliquis in tertia.[Nōnulli tñ mēdoſuꝫ eē ꝯtextū aſſerūt:

Alia expō.

oportereq; ipm̄ ita ſe hře/eo q; ad ipſuꝫ quodāmō diciť mediū.[Poſſum⁹ tñ ꝛ alr ꝯtextū exponere vt ſit ſenſus/ſilr ꝛ in alys oīb⁹ ſyllīs vel figuris in q̄buſcūq; tolliť

Alia expoſitio authoris.

ꝓblema ſm̄ habitudinē ſm̄ quā genus dī ad ipm̄ ꝓblema:vbi nō ꝑ genus intelligēdū mediū/ſꝫ hoc nomē gen⁹ ꝛ referť q̄ſi hoc ad exēpla ſupra poſita : in q̄b⁹ dicebať/cuius eſt ſcia/illi⁹ eſt gen⁹:q̄ſi dicat ſm̄ oēs illas habitudines poſſum⁹ cōſtruē negatiua ꝓblemata/ſm̄ q̄s ꝯſtruebam⁹ affirmatiua:q̄ gen⁹ quodāmodo ꝛ ſub aliquo obliquo dicebať de illis terminis:puta hūc i modū/cui⁹ eſt ſcia/illi⁹ eſt gen⁹/ſꝫ boni nō eſt gen⁹:igiť boni nō eſt ſcia.

[Rurſus q; tēpora nō ſunt tēpus opportunuꝫ:deo eni ſunt tēpora:nō autē eſt tempus opportunū:eo q; nihil deo vtile: terminos nāq; ponēdū tēpora/ꝛ tēpus opportunū ꝛ deū:ꝓpoſitionē vō accipiendū ſm̄ nois caſum:ſimplr eni dicimus hoc de oibus/q; terminos ſemꝑ ponēdū ſꝫ † vocationes noiuꝫ/ vt hō/aut bonum/aut ꝯrīa/nō hois/aut boni/aut ꝯrioꝝ:ꝓpoſitiones aūt accipiēdum ſm̄ vniuſcuiuſq; caſus: vel eni qm̄ huic/vt eq̄le/aut qm̄ huius/vt duplū/aut qm̄ hoc/vt vberans aut videns/vel qm̄ hic/vt hō aial: vel ſi aliquo mō alr cadit nomē ſm̄ propoſitionē.

† als declinationes.

[Argumētū ad deſtruendā definitionē in 3ᵃ figᵃ:maxie eni hec apta eſt ad eā deſtruēdā:hoc aūt eſt:q̄m nōnulli definiebāt tp̄a q; eēnt tp̄s opportunū:volēs itaq; finitionē iſtā deſtruē iq̄t in 3ᵃ figura/deo nō eſt tp̄s opportunū/ꝛ deo ſūt tp̄a:ĝ tp̄a nō ſūt tp̄s opportunū:verū vt exactius qđ dī/poſſim⁹ itelligē:in logicis literatoris ac grāmatici vicē ſubire nō erubeſcem⁹:ſunt apud grecos vocabula B duo καιρὸς ꝛ χρόνος. καιρὸς tēporis occaſionē ſeu pticulare tp̄s ſigt. χρόνος vō qđ vlē eſt nūcupatur.

Nō hic dīlat iter tp̄s ꝛ tp̄a Jtē καιρὸν ꝛ χρόνον.

Latini igiť vt g vboꝝ tantā copiā nō hēant/quātā fecūdiſſima grecoꝝ dialectus:qđ hi καιρὸν tēpora plurīū numero appellāt:qđ vō χρόνον tēpus referēte Fabio nūcupare ꝯſueuerūt:ſunt g καιρὸν occaſionē vocēt quēadmodū Auſonius Uaſſates nec fortaſſe iniuria:ſi eni epigrāmata/que περὶ καιροῦ cōſcripſere:ꝛ ꝑdict⁹ Auſoni⁹ ꝛ Poſſidipp⁹ epigrāmatographus/expēderim⁹:nil fortaſſe aliud ſignificabit καιρὸς q̄ occaſionē quādā ac bonā fortune cōmoditatē:ſed hec ſatis:nobis placuit/qđ in ꝯtextu καιρὸν tēpora qđ χρόνον tēpus iterpretari. Deo⁹ itaq; tēpora gdē hoc eſt occaſionē hꝫ aliqđ faciendi:non tñ tp̄s opportunū:cū ga de⁹ tēpori nō ſubiacet:tū etiā q; nihil deo eſt vtile:hoc eni ſigniat/qđ grece χρόνος ... latine tēpus opportunū vocam⁹. Termini itaq; in exponendo ſyllm̄/excerpēdi ſunt ſm̄ rectū aut ꝯſimilē caſuꝫ/ tēpora/tp̄s opportunū/ꝛ de⁹:in ſtructura aūt rōcinationū aut ꝓpōnū cōplicatione variandi ſunt pro ſermonis ꝯtinuitate ſm̄ diuerſos nois caſus. Simplr eni atq; vlr dicim⁹ de oīb⁹ terminis:q; ſemꝑ dū ipſos exponim⁹ ſm̄ nolum vocationes ꝯſtimēdi/vt hō ꝛ reliqua:ꝓpōnes vō ꝯnectēde ꝑ cōmoditate ſꝫ vniuſcuiuſq; caſus:caſus eni/ quēadmodū in libro de iterpretatiōe dixit nō ſūt nola:ꝛ ꝓpterea nois ac rectū appellauit vocatiōe:q̄ per hec vnūq̄dq; vocare ꝓprio noie ꝯſueuim⁹:ſunt aly ꝯtextus qui nō vocationes ſꝫ iflexiones dicāt:qđ ſi ita eſt/non ob hoc tñ variabitur ſenſus ſiue ... ſiue ... legam melior tñ ꝑor ſcriptura:quēadmodū ꝛ Alexāder ꝛ Philoponus atteſtanť.[Uel eni qm̄ huic.]exēpla ponimus diuerſoꝝ caſuuꝫ/ſm̄ quos varianť ꝓpōnes:vel eniꝫ varianť ſm̄ datiuuꝫ/vt equale equali equale/aut ſm̄ gtīm/ vt duplū dupli duplū:aut ſm̄ accuſatiuū vt vberās vapulātē verberās/vel ſm̄ noiatiuū ac rectū vt hō eſt aial/aut aial eſt ſubā:[Uel ſi aliquo mō alr.]Dubitat Philoponus q̄uo quū ſint oēs caſus enumerati/ſm̄ quos ꝓpōſ ipſa variať/cur dicat Phs/vel ſi aliquo modo alr cadit nomē ſm̄ ꝓpōnē. Rñdem⁹ hoc ad īfinitiuū vbi referēdū:nāq; ꝛ hoc plerūq; nois vicez ſuſtinet:vñ ꝛ articulis apud grecos ꝯſtruiť/ꝛ nomē vbi ab Apollonio dyſcolo nūcupať:vl hoc dixit/q̄ plerīq; multos alios faciebāt nois caſus:quēadmodū qui ꝛ ſextū ꝛ ſeptimū addidere. [Poſſumus ꝛ aliter dicere/atq; B nō de caſib⁹ itelligē ſꝫ de nīis.q.d.ꝛ ſi ēt ſm̄ nnōs variatio fieret:ſunt g hoc referāt ad ꝓpōnū determinationes/quēadmodū ꝑ ſe/ꝑ accñs/ꝛ ꝯſilia:ſꝫ hoꝝ ſniaꝫ in ꝓpoſito nō approbamus.

Vocatiōes appellant pħs nois ꝛ rectus

Dubiū Philoponi.

Solutio.

Infinitiuū hꝫ ſuſtinet vicē nominis.

Alia ſolutio.

[Ineſſe aūt hoc huic ꝛ ꝟificari hoc de hoc/ tot modis accipiēdū/quot modis ꝑdicamēta diſtincta ſunt ꝛ hec aut quo/aut ſimpliciť. Amplius ſimplicia/aut cōplicita:ꝯſimiliter autē ꝛ non ineſſe: verum cōſiderandum hec ac diſtinguendum melius.

[Qm̄ ſupra dixerat quot modis eē dī ꝛ verū dicē hoc/ tot modis oportere exiſtimare dici ineſſe:nunc recenſet quot modis dicať ineſſe:nāq; tot modis aliquid ineſſe dī/ quot modis ꝑdicamēta ſunt diſtincta:ſunt aūt ꝑdicamēta ſm̄ Archytam tarentinū ac ipſuꝫ Ariſtotelē diſtincta in decē/ſubāꝫ/quātitatē/ad aliqđ/ꝛ reliqua. Stoici tamē quemadmodū ſupra retulimus quatuor ipſa cōnumerabant. Plato quoq;/ꝛ ex Pythagoreis nōnulli/quēadmodū i alpha maiori poſt nāſſa inq̄t Ariſtoteles decē ſꝫ nō ea que Ariſtoteles aut Archytas:ſꝫ hec. Finitū ꝛ īfinitū: par ꝛ impar:vnū ꝛ plura:dextrū ꝛ ſiniſtruꝫ:maſculinū ꝛ femininū:rectū ꝛ curuū:lucē ꝛ tenebras:bonū ꝛ malū:altera pte lōgius ꝛ q̄dratū. Ex his eni decē appellabāt ho.

Nō diuerſas opiones ī numero pħoꝝ.

nōꝝ gr̃ia/ τ decẽ maloꝝ. Uerũ hec alibi ptractãda omit-
to.[Et hec aut quo/aut ſimplr.]hoc eſt τ hec pdicamẽta
accipiunt/aut quo.i.ſm pte:aut ſimplr τ abſolute ac ſʒ
totũ:naʒ gr̃ia/dixi/ppria τ definitiones ſimplr pdicant͂
accidẽs ũo aliqñ ſimplr/quẽadmodũ albũ de niue:ali-
qñdo quo/vt album de oculo:amplius ſimplicia τ ſine
cõpõne/vt Socrates eſt hõ/aut cõplicita ac cõpoſita/vt
Socrates eſt hõ albus:τ quẽadmodũ in affirmatiuis di
ximus/ita τ in nõ ineſſe ac negatiuis ppõnib͛ dicẽm. Uerũ
hec melius ↄſiderãda ac diſtiguẽda:qm̃ in libro de inter-
pretatiõe diximꝰ que p ſe τ cõplicita pdicari pñt:queue
p ſe vere dicant͂ cõplicita minime. De Simone nãq; ve
re dicimus q eſt coriarius τ q eſt bonus:nõ tñ cõplicite
q ſit coriarius bonus. Atq; hec hactenus de obliqua ſyl-
logiſmoꝝ ſtructura recẽſuit Ariſtoteles.¶ Modernio-
res ũo aliſr de hoc eodẽ ſermonẽ fecere addẽtes alios ac
diuiſos modos faciẽdi ppõnes obliquas:volũt eñi ppõ-
nes fieri obliquas quũ hoc ũbo ineſſe p ũbo utimur cõ-
texto:puta hoc pacto/hoi ineſt aial. Aliter etiã ſtructuras
variãt ad ſimilitudinẽ pme/ſcde/ac tertie figure. Sunt qui
alias diuiſiões faciãt dicẽtes aut utrãq; ppõnẽ obliquã
eſſe aut alteraʒ:τ aut ex pte ſubiecti/aut ex parte pdicati in
vtraq;:vl ex pte ſubiecti in maiore:ex pte ũo pdicati in mi
nore:aut ecõuerſo. Sed qm̃ iſta oĩa parũ faciũt ad cõtex
tum Ariſtotelicũ:imo qd amplius noua potius litigia
ac controuerſias in medium afferunt:quibus ĩpreſentia
nõ eſt opus:idco his omiſſis ad reliqua deueniemus.

¶ Reduplicatũ aũt in ppõnibus ad primum
extremũ ponendũ:nõ ad mediũ. Dico autẽ
qm̃ ſi fieret ſyll'o/q iuſtitie eſt ſcia:qm̃ bonũ
hoc qd eſt:qm̃ bonũ vel inquantũ bonũ/ad
primũ/ponẽdũ. Sit eñi/a/ſcia qm̃ bonũ;in
quo/b/bonũ;in quo/c/iuſtitia;a/itaq; verum
de/b/predicare:boni eñi eſt ſcia qm̃ bonũ;ſʒ
τ/b/de/c:iuſtitia eñi qd bonũ:ita igit͂ ſit reſo
lutio;ſi ũo ad/b/poſitũ fuiſſet hoc/qd ẽ;qm̃
bonum/nõ erit:a/nãq; de/b/verũ erit:b/autẽ
de/c/nõ verũ:bonũ eñi qm̃ bonuʒ predicare
de iuſtitia falſum τ nõ intelligibile; Similr
itaq; τ ſi ſanabile demõſtraret͂ q eſt ſcibile
iquãtũ bonũ/aut hircocerũꝰ opinabile iquã-
tũ nõ ens/aut hõ corruptibile iquãtũ ſenſibi-
le:in omnibus eniʒ ſuperpredicatis ad extre
mum reduplicationem ponendum.

¶ Aliud theorema tradit docens quonã modo perq̃ fa-
cile poterimꝰ ſyll'os reſoluere/in qbus ponunt͂ reduplica
tiue ppõnes. Ceterũ quo exactꝰ que dicunt͂ intellig͂ poſ-
ſimus:vidẽdũ pus qd ſit reduplicatio/ac quõ reduplica
tiue aſtruant͂ ppõnes. Reduplicatio itaq; quẽadmodũ
iquit Philoponus eſt/eiuſdẽ bis i eadẽ ppõne acceptio.
Aliter diuꝰ Albertꝰ:reduplicatio ait eſt iterata enũtiatio
medij ſup extremũ vt notet͂ cauſa inherentie pdicati in
ſubto:verũ mea ſnia hoc definitio multo melior:nãq; nõ
ſolũ medius terminꝰ iterat͂/imo τ maior minorq;:nec ſo
lũ reduplicatio cãʒ notat/ob quã pdicatũ ſubto iphereat:
ſed alia quoq;/quẽadmoduʒ ↄtiam ac vt moderniores
aſſerũt ſpecificationẽ:quũ eñi dicimꝰ ens ſubm eſſe pme
phie iquãtũ ens:nõ dicimus q ens ſit cã/q vt ſubʒ ſit in
pª phia:ſed hoc volumus:ens ſub rõne ſua cõi/qua ens eſt
ens/ſubʒ eẽ in pª phia:vñ τ moderniores dixere hãc qñ-
tũ iquãtũ biſariã poſſe accipi reduplicatiue ac ſpecifi-
catiue/τ reduplicatiue vel gr̃a ↄcomitãtie vel gr̃a cauſe.
Hos tñ oẽs modos vocat Ariſto. ipreſentia reduplicati-
uos:quẽadmodũ in exẽplo/quãʒ ait/iuſtitie ſeu boni eſt
ſcia qm̃ bonũ:nõ eñi vult bonũ cãm eẽ/cur de iuſtitia ſit
ſcia:ſʒ potiꝰ de iuſtitia ſciaʒ eẽ non ſub rõne/qua iuſtitia/
verũ ſub rõne/qua bonũ. Reduplicatiuas itaq; in ppoſi
to oẽs illas ppõnes nũcupabimꝰ:in qbꝰ idẽ bis accipit͂
ſm eadẽ ppõnẽ. Ait ergo in ↄtextu/ſi velimꝰ rõnes ſyl-
logiſticas in qbꝰ ppõnes ſint reduplicatiue/in ratiocinij
formã reſoluere/oportere nos reduplicatũ maiori extre-
mo applicare:ſi ũo ad mediũ terminũ reduplicatũ po-
neremꝰ:minorẽ ppõnẽ aliqñ falſaʒ faceremꝰ/aliqñ que
vix intelligi poſſet. Preterea inutile etiã foret medio termi
no applicare reduplicationẽ:nãq; ſi reduplicationeʒ ſeu
reduplicatũ ↄcludẽ intẽdimꝰ/minimũ ad pdicatũ ↄnis de-
bebit adiacere/tũ qa eſt ↄditio pdicati tũ ũo etiã q non
ſemp verã ↄſtruerẽmꝰ ppõnẽ:ſi ſubto adderet͂. Lʒ aũt
hoc ita ſit:qd tñ reduplicat͂/nõ eſt maiꝰ extremũ:ſʒ me-
dius terminꝰ:puta in exẽplo/boni eſt ſcia qm̃ bonũ/iuſti
tia eſt bonũ:iuſtitie igit͂ ſcia qm̃ bonũ:maius extremũ/
ſcia qm̃ bonũ/medius terminꝰ bonũ/minor iuſtitia:hoc eſt
ergo qd voluit quũ dixit. Reduplicatũ aũt in ppõnibus
ad pᵐ extremũ/hoc eſt ad maiorẽ terminũ ponẽdũ:nõ aũt
ad mediũ:ſi eñi ad mediũ poneret͂ reduplicatũ:puta qm̃
bonũ:nõ ampliꝰ erit ↄ iuſtitie ſciaʒ eẽ/qm̃ bonũ:ppterea
q pdicato nõ addit͂/qm̃ bonũ:qd erat reduplicatũ:τ ad
hec lʒ maior ppõ fortaſſe veritatẽ obtineat:nõ tñ ob id
minor vera erit:cũq; eñi iſta eſt vera/boni qm̃ bonuʒ eſt
ſcia:hec tñ eſt falſa/iuſtitia eſt bonũ/qm̃ bonũ/vl vt gre-
ce loquar ὅτι ἀγαθόν. aut eñi ingt Philoponꝰ quũ hoc di-
cimꝰ ſignificamꝰ iuſtitiã eẽ bonũ qm̃ eſt bonũ:τ iſtud eſt
fatuũ ac nõ intelligibile:q̃s eñi nõ rideret/ſi aliqs diceret
Socratẽ eẽ hoieʒ/qm̃ eſt hõ:q ſi p ὅ,τι nõ vnã intelliga
mus oõnis partẽ:puta ↄiunctionẽ/ſʒ binas τ relatiuũ ὅ
τ nomẽ iſtᵐ ſignificãs ſubaʒ:puta qd qd/quemadmodũ
ſciũt grecaꝝ lraꝝ ↄſulti:tũc q dicet iuſtitiã eſſe bonuʒ qd
qd bonũ/mẽtiet:nil eñi aliud hac oõne volet/q̃ iuſtitiã
eẽ ipm bonũ ſm genꝰ:qd τ falſuʒ τ pabſurdũ eſt:τ hoc eſt
qd intellexit/quũ ait/a/nãq; de/b/verũ erit:b/aũt de/c/nõ
verũ:bonũ eñi qm̃ bonũ pdicare de iuſtitia falſuʒ τ non
intelligibile:ita nos τ alij ẽt ante nos tranſtulerũt τὸ ὅτι
ἀγαθόν. ¶ Satius tñ mea ſnia eẽt:ſi quẽadmodũ grecꝰ
ↄtextꝰ ambiguꝰ eſt:ita τ nos latinũ faceremꝰ ancipitẽ di
centes/nõ qm̃ bonũ/ſʒ qd bonũ:põt eniʒ ambiguo ſenſu
τ p ↄiunctione τ p relatiuo noĩe capi:quẽadmoduʒ vel
mediocris iſtature viris planiſſimũ eẽ põt. Quũ ũo dici-
mus boni eſſe ſciaʒ/nõ intelligẽdũ:qd nõnulli male exiſti-
mãt:eruditiõeʒ ſeu moꝝ diſciplinã:quã greci παιδείαν
vocãt:ſʒ ſciaʒ dmrationũ:quã ijdẽ ἐπιστήμην nũcupãt:
ita eñi ↄtextꝰ Ariſtotelicꝰ ſe hʒ:τ eſt pblema valde ambi
guũ an virtutes doctrina pcipi poſſint. Sʒ de his hactenꝰ.
[Similr itaq;.]aliud exẽplũ ad mõſtrãdũ ppoᵐ/bonũ
eſt ſcibile iquãtũ bonũ/ſanabile eſt bonũ/ſanabile itaq;
eſt ſcibile iquãtũ bonũ[Aut hircocerũꝰ.]Tertiũ exẽplũ
nõ ens opinabile iquãtũ nõ ens/hircocerũus eſt nõ ens:
hircocerũꝰ igit͂ opinabile iquãtũ nõ ens.[Aut hõ corru-
ptibile.]Quartũ exẽplũ/ſenſibile corruptibile inquantũ
ſenſibile/homo eſt ſenſibile:hõ igit͂ corruptibile iquãtũ
ſenſibile.[in oĩbus eñi ſuperpredicatis.]hoc eſt in oĩbꝰ
reduplicatis ponẽdã eẽ reduplicationẽ ad extremũ.i.ad
maiorẽ extremitatẽ:ſuppredicatũ eñi ingt Alexãder vo
cauit reduplicatũ:qm̃ pdicatũ ↄſeqt͂/τ eſt in ↄnibꝰ ſup-
predicatũ:pt τ viſꝰ ſuprapdicatũ intellig͂/q̃cũq; additio
nẽ faciamꝰ pdicato/ſiue reduplicatũ ſit/ſiue aliud q ppiãt

Marginal notes (left):

Que dicãt͂ ppria τ definitiones ſimplr pdicant͂: accidẽtia ũo τ ſimplr τ ſm quid.

Oplones va- rie modernoꝝ de ppõni- bus obliquis.

Quid redu- plicatio ſm mẽ te Philopõi Aliter Albꝰ de reduplica- tione.

Reduplicatũ nõ ſolũ notat cãm iherẽtie ſʒ etiã τ ſpe cificationẽ.

Marginal notes (right):

Quot modi reduplicatio ſʒ modernos.

Reduplicatũ maiori extre- mo eſt appo- nẽdũ:nõ autẽ medio.

Reduplicatũ lʒ addat ma- iori extremo: id tñ qd redu- plicat eſt me- dius terminꝰ.

Qd quo hec ppõ falſa ſit. iuſtitia eſt bo- nũ eo q boᵐ.

qd ſigt τὸ ὅ,τι apud grecos.

Qd verũ lati- nũ ambiguũ eẽ quemadmodum verba grecꝰ eſt.

Supperdicatũ qd de mente Alexãdri.

Opio q̃rũdã modernoꝝ q ponũt reduplicari poſſe minoꝛẽ ſupꝛa medium.

Q̃ iſta opio ſit falſa.

Q̃ ſyll's reduplicatiuus non poſſit fieri nec i 2ª nec in 3ª figura.

Q̃ nulla reduplicatiua negatiua eẽ poſſit.

Aliud dictũ modernoꝝ q̃ ppõ reduplicatiua nõ poſſit cõuerti:qd̃ ab autoꝛe d̃ſtruitur.

Q̃ hec ppõ aliqd̃ aial eſt hõ eſt p̃ſe per ſe.

Opio alioꝝ de cõuerſione reduplicatiue ꝛ ẽ opio Gaſtiani Ogbd.

Contra iſtam opinionem.

Hoc tamẽ ẽ diligẽtius cõſiderãdum.

Q̃ negatiua reduplicatiua poſſit cõuerti ꝯ modernos.

hoc grece ἐκ τῶν ὑποβολιμαίων. Et hec hactenꝰ de reduplicatis. ❡ Modernoꝝ tñ nõnulli complura alia addidere: ac pꝛimo dicũt reduplicationẽ duplicẽ eẽ, vnã mediꝫ ſupꝛa maioꝛẽ extremitatẽ, vt in exẽplis ppoſitis: aliam minoꝛis ſupꝛa mediũ, vt in exẽplo, nullũ coꝛpus iquãtuꝫ egrũ eſt ſanũ, oẽ egrũ eſt coꝛpus, nullũ egruꝫ eſt ſanũ inquãtũ egrũ. ❡ Sed ꝯ nõ videnꝭ hec ſuperioꝛibꝰ coherere: nãqꝫ aut reduplicatio illa minoꝛis ponet̃ ad mediũ in minoꝛe ppõne aut ad maioꝛẽ in maioꝛe: ſi pꝛimo tunc ea ſequenꝭ abſurda: que Ariſtoteles in ꝯtextu enumerauit: qñ dicebat opoꝛtere reduplicatũ poni ad maioꝛem extremitatẽ: ſi ſcḋo: tñc falſa erit deſcriptio reduplicationis dicẽs reduplicationẽ eẽ iteratã enunciationẽ mediꝫ ſup extremũ: vel vt inqt Philoponus, eiuſdẽ bis in eadẽ ppõne acceptionẽ: qñ eni dicimus nullũ coꝛpus iquantũ egrũ eſt ſanũ: nihil ponimus iteratũ aut bis in ppõne iſta: falſuꝫ eſt g̃ qḋ illi de minoꝛis reduplicatiõe aſſerũt. ❡ Falſum eſt etiã qḋ vlterius dicũt: in oĩbꝰ figuris fieri reduplicatiuũ ſyllm̃ nec ſolũ in affirmatiuis, ſed etiã negatiuis ppõnibꝰ. Nãqꝫ ſi in ſcḋa fieret, opoꝛteret mediũ reduplicari: qḋ eſt abſurdũ: mediũ nãqꝫ in plus ſe hꝫ q̃ vtraqꝫ extremitas: nec dixeris qḋ nõnulli aſſerunt fieri minoꝛis reduplicationẽ: hoc eni ſupꝛa refutatũ eſt: ꝛ ob hãc eãdẽ cãm neqꝫ in tertia dicemus fieri reduplicatiuas cõplicationes: imo qḋ amplius ſi recte velimꝰ examinare ꝛ ppꝛie reduplicationẽ facere: reperiemꝰ reduplicatiuã nullã eẽ negatiuã: nãqꝫ queadmodũ ꝛ ꝗ ꝯcedũt ſi ppꝛe accipiat̃ iquãtũ idẽ ſigt̃ qḋ ſm̃ qḋ: ſm̃ ꝟo qḋ ꝛ p̃ ſe vt in poſterioꝛibꝰ tradit̃ idẽ ſunt: per ſe aũt ppoſitio nulla eſt negatiua: oĩs eniꝫ per ſe ppõ: que vere per ſe dicit̃ aut in pꝛimo aut in ſcḋo eſt modo: hoc eſt aut p̃dicatũ hꝫ ſubiecti eſſentiã ꝯtinẽs, aut ecõuerſo ſubm̃ p̃dicati: qḋ ſi ita eſt, nulla per ſe ppõ, ꝛ ex ꝯſequẽti nulla vere reduplicatiua negatiua erit. ❡ Addũt adhuc aliud, qḋ etiã falſum cẽſeo, reduplicatiuã videlꝫ ppõnẽ nõ poſſe terminis retrocedere ꝯſimilr̃ in reduplicatiuã: ſi eni ppõnes per ſe cõuertunt̃ in ppõnes per ſe, veluti hec, oĩs hõ aĩal aliquod aĩal hõ: mĩmr̃ ꝛ reduplicatiua i reduplicatiuã ꝯuertet̃. Et ſi dicas hãc nõ eẽ per ſe, aliqḋ aĩal hõ. Cõtra. ſi non eſt per ſe: ergo p accñs: preterea eſt vere nccĩa: igit̃ per ſe: hec eni idẽ ſunt: veluti legentibus poſterioꝛa planũ fiet. ❡ Nec dicas, qḋ nonnulli male allucinant̃: reduplicatiuã cõuerti qdẽ, ſed nõ in reduplicatiuã: ſed in vnã: cuius ſubm̃ cõſtat ex predicato pꝛioꝛe ꝛ illo ſup qḋ cadit reduplicatio cũ reduplicatiõe mediãte hoc relatiuo, qḋ: puta aĩal inquãtũ hõ eſt riſibile cõuertit̃ hanc in modũ: aliqd qḋ inquantũ hõ eſt riſibile, eſt aĩal. ❡ Sed pace iſtoꝛuꝫ dictũ ſit hec, minime vera eẽ: ſi eni rectã cõuerſionẽ facere poſſumus: cur tot ambagibus vtendũ: Si eni dicamus aĩal iquãtũ hõ eſt riſibile: g̃ riſibile inquantũ hõ eſt aĩal: qd falſi ꝯtinebit oõ nr̃a: profecto nihil: nã quũ hoc dicimus, hoc volumꝰ: q̃ rõ q̃re aliqḋ aĩal ſit riſibile eſt: qm̃ aliqḋ aĩal eſt hõ: ꝛ retrouerſuꝫ, q̃ rõ q̃re aliqḋ riſibile ſit aĩal eſt: qm̃ aliqḋ riſibile eſt hõ: imo qḋ amplꝰ eſt quas nõnulli cõuerti negant reduplicatiuas negatiuas, ꝓpꝛias tñ, eas nos terminis retrocedere aſſerimus: puta: nullũ malũ eſt eligendũ inquãtũ maluꝫ: dico eni q̃ in hanc cõuertit̃: nullũ eligendũ inquãtũ malũ eſt malũ: q̃ ſi negaueris: erit g̃ vna vera, altera falſa: puta pꝛioꝛ vera ſcḋa falſa: qḋ tñ nõ eſt: ſi eni hec falſa eſſet, nullũ eligendũ inquantũ malũ, eſt malũ: vera nimirũ foꝛet ſua ꝯdictoꝛia: qḋ tñ ſecus eſt: hec eni aliqḋ eligendũ inquãtum malũ eſt malũ, falſa proculdubio eſt: ex hac nãqꝫ ſequit̃, aliqḋ eẽ eligendũ inquantũ malũ: qḋ eſt falſuꝫ: quemadmodũ dicere etiã ꝯſueuimus hanc falſam eẽ, aliq̃s hircocerũs eſt aĩal: nõ q̃ ſi hircocerũs eẽt, q̃ ab ipſo aĩal remoueret̃: ſed qm̃ fieri nõ põt, vt hircocerũs ſit: conſimilr̃ ꝛ in ppoſito dicendũ. Quare ſileant g nouas ꝯuertẽdi leges introducẽtes: ſileãt etiã qui nouas reduplicatiuoꝝ ſylloꝝ cooꝛdinationes faciunt: quoꝝ aliꝗ dicunt reduplicatiuas cõiugationes fieri in pꝛima ac tertia figuris, in ſcḋa ꝟo mĩnime. ❡ Aliꝗ aũt aliter etiã ꝛ plixius ſuas diſtinctiones ꝯſequunt̃ ex vtriſqꝫ reduplicatiuis: ꝛ ex altera tñ cõplicationes cõſtituentes in oĩbus figuris: quoꝝ oĩum opiones miſſas facio, tũ q̃a lõge a veritate aberrant: tũ etiam ne in infinitũ nr̃a proferat̃ oõ: id tñ vnũ addimus: q̃ ex ſnĩa Ariſto. reduplicatiuꝰ ꝛ vere reduplicatiuꝰ ſyll's in ſola pꝛª figª ꝛ ſolis affirmatiuis ꝯiugationibꝰ efficit̃: qḋ planũ fecit Phs in ꝯtextu ſolas eas enumerans reliq̃s oĩbꝰ omiſſis. Sed his iã iã ꝯfectis ad ſequẽtia pedẽ feramus.

Nota q̃ cẽreris reduplicatiuis ſyll's ſolũ fit in pꝛima figura ex ſnĩa Ariſtotelis.

❡ Nõ eſt aũt eadẽ terminoꝝ poſitio: quãdo ſimplr̃ aliqd ratiocinatũ fuerit ꝛ qñ hoc aliquid aut quo aut q̃uo. Dico aũt queadmodũ qñ bonũ ſcibile mõſtratũ fuerit: ꝛ qñ ſcibile quid, qm̃ bonũ: verum ſi ſimplr̃ ſcibile monſtratuꝫ fuerit, medium ponenduꝫ ens: ſi aũt ẽ qm̃ bonũ, hoc qḋ eſt, aliqḋ ens. Sit eni, a, ſcia qm̃ ens: in quo, b, ens aliqḋ, in quo c, bonũ. Verũ itaqꝫ, a, de, b, p̃dicare: erat eniꝫ ſcia alicuius entis, qm̃ aliqḋ ens: ſed ꝛ, b, de c, qḋ eniꝫ in quo, c, ens aliqḋ: quare ꝛ, a, de, c. Erit igit̃ ſcia boni qm̃ bonũ: nãqꝫ aliqḋ ens erat ppꝛie ſube ſignũ: ſi ꝟo ens mediũ poſitũ fuiſſet: ꝛ ad extremũ ens ſimplr̃, ꝛ nõ dictũ eſſet aliqḋ ens: nõ eſſet vtiqꝫ ſyll's q̃ eſt ſcia boni qm̃ bonuꝫ, ſed qm̃ ens: vt in quo, a, ſcia qm̃ ens: in quo, b, ens, in quo c, bonum. Manifeſtum igitur q̃ in ſyllogiſmis, qui in parte ita accipiendi ſunt termini.

❡ Dicũt nõnulli intentionẽ eẽ Phi hoc in loco ꝯtractare q̃uo fiat minoꝛis reduplicatio ſupꝛa mediũ. Nos aũt aliter cũ Philopono atqꝫ Alexãdro volumus intentioneꝫ Ariſtotelicã eẽ, tradere aliud theoꝛema: per qḋ facileꝫ poſſimus reſolutionẽ facere: plerũqꝫ eni in excerpendo mediũ lõge aberramus: q̃re nõ opꝫ inquit in ſylloꝝ reſolutionibꝰ eãdẽ ꝛ ſimilẽ poſitionẽ ac terminoꝝ inq̃ſitionẽ facere: qñ ſimplr̃ aliqd in ꝯne predicet̃: ꝛ qñ cũ additione quapiã: queadmodũ paulo ante monſtratũ fuerat in hiſdbus predicatũ reduplicatũ: ꝛ hoc eſt qḋ ſignificauit cũ dixit: qñ ſimplr̃ aliqd rõcinatũ fuerit: ꝛ qñ hoc aliquid: aut quo aut q̃uo: ſupꝛapredicatoꝛũ nãqꝫ alia qd eſt predicatũ ſigñat, vt equicrus duos rectos hꝫ inquantuꝫ triãgulus: alia quo, vt ſanũ eſt ſcibile ſm̃ q̃ bonum, alia q̃uo, vt hircocerũs eſt opinabile ſm̃ q̃ nõ ens: ſũt itaqꝫ nõnulle p̃dicationes tales: in q̃bus aliqd ſupꝛapredicat̃: ſunt aũt ꝛ alie ſimplices: in q̃bus predicatũ ſine additione profert̃: vt iuſtitia eſt ſcibile: quũ igit̃ ĩqut ſit talis in ſyll'is varietas. Nõ opꝫ eodẽ pacto terminos querere in ſimplicibꝰ p̃dicatis ꝛ in ijs, que ſunt cũ additione: ſꝫ qñ ſimplex ſit ꝯclo, medius terminus cõioꝛ ponẽdus eſt: q ſimplr̃ inſit ſubto termino: de quo videlꝫ ꝛ predicatum vere predicet̃, vt ens: fiet eni hanc in modũ ſyll's: oẽ ens ſcibile: iuſtitia eſt ens: iuſtitia itaqꝫ ſcibile. Si ꝟo ꝯclo nõ ſit ſimplex: ſed habuerit aliqd additũ, non opꝫ amplius mediũ terminũ ſimplr̃ ꝛ cõiter ineꝯiſtenteꝫ querere: ſed proximioꝛẽ

Nõ eodẽ mõ termini exponendi ſunt in ſyll'o qñ ſimplr̃ ꝛ qñ cum additione q̃piã predicatũ in ꝯclone ponitur.

Diuerſitas cõditionuꝫ p̃oe additarum.

Regula quã Ariſto. in cõtextu ponit ꝑ p̃ſato ſimplr̃ ꝛ limitatã.

proximiorē ac eo modo ineꝛiſtentē:quo maior extremitas de ipſo vera erit cū additiōe ꝑdicata:nā ſcibile ſimpliciter verū erat de ente ꝑdicare:nō aūt ſcibile inquantuʒ bonū:qm̄ ens cōius eſt ⁊ in plus ꝙ̄ predicatū:non enim vera eſt ꝓpō dicēs:omne ens eſt ſcibile īquantū bonuʒ: nāqꝫ nō omne ens eſt bonū:neqꝫ ex entibꝰ ſola bona ſcibilia:ſiqdē eadē eſt ꝯrioꝝ ſcia:non itaqꝫ ampliꝰ erit medius terminus ens:ſꝫ aliqd cognatius ac ꝓximius ſubiecto ⁊ nō ſilr cōe:vez tale aliqd/vt ꝑdicari de ipſo poſſit maior extremitas/hoc eſt ſcibile inquantū bonū:⁊ iſtud eſt/ qd̄ voluit:dū īngt:dico autē/quēadmodū qm̄ bonū ſcibile mōſtratū fuerit:⁊ qm̄ ſcibile qd/qm̄ bonū:verū ſi ſimpliciter ſcibile mōſtratū fuerit/mediū ponēduʒ ens:ſin aūt qm̄ bonū/hoc qd̄ eſt aliqd̄ ens:ac ſi diceret:ſi volumꝰ cōcludere ꝑdicatū ſine determinatione aliqua:debemus ⁊ mediū accipe ſimplr ac ſine determinatione:ſin aūt cuʒ determinatione/mediū excerpēdū determinatū ac limitatiuū.[Sit enī/a/ſcia.] Primū ponit exēplū eius/qd̄ eſt quo/nō eius qd̄ eſt ſimplr:puta alicuiꝰ entis eſt ſcia qm̄ ens/bonū eſt aliqd̄ ens:boni ergo eſt ſcia qm̄ ens.[Ꝓprie ſubie.]nō dicit oportere mediū/qd̄ eſt aliqd̄ ens eſſe defīnitionē minoris extremi/ſed magis ꝯctius ac limitatiuū: qd̄ hoi:puta ꝓximius/magis hois ꝓpriā ſubaʒ deſignat:

Que ꝓximiora ſunt rerum magis illiꝰ ſubaʒ ſignificant.

quēadmodū aial ꝑſtius ſignat ꝓpriā hois ſubaʒ ꝙ̄ corpus aut ſuba.Si igit̄ velimꝰ ꝯcludere boni eſſe ſciaʒ inquātū aliqd̄ ens:puta īquātū eligibile/mediū accipiēdū aliqd̄ ens/ꝗ eſt eligibile:nō aūt ens ſimplr.Qz ſi mediuʒ accepiſſemꝰ ens ſimplr:nō aūt ens aliqd̄/ad maius etiaʒ extremū in ꝯne in reduplicatione deberemꝰ ponere ens ſimplr:puta ſi dicamꝰ/oē ens ſcibile qm̄ ens/bonum eſt ens:bonuʒ ḡ eſt ſcibile qm̄ ens.[In ſyllis qui in parte.] ſyllos in pte eos vocat qui nō hnt ſimplex ꝑdicatū:ſꝫ cū additiōe ſignante qd hoc/aut quo aut quō:hec enī ⁊ que hec ſignant addita ꝑdicato faciūt ipm̄ ꝑticularī:nō enī ſilr vle/bonū eē ſcibile:⁊ bonū ſcibile eſſe īquātū bonū: in talibus itaqꝫ ſyllis mediū nō eſt accipiēdū cōe/quantū ſit ꝯcto limitatioꝝ ꝓpter ſuprapredicatū/ſed ꝯtiguum ⁊ propriā ſubam ſignificās/aut ⁊ idem ſuprapredicato.

¶ Oportet aūt ⁊ trāſumere que idē poſſunt noīa pro noībus ⁊ oꝛones pro oꝛonibus ⁊ noīnē ⁊ oꝛonē: ⁊ ſemꝑ pro oꝛone noīnē accipere;facilioꝛ nāqꝫ terminoꝝ expō;quēadmodū ſi nihil differat dicere ſuſpicabile non eē genus opinabilis:aut opinabile nō eē qd̄ ſuſpicabile qd;ideʒ enī ſignatū:ꝓ dicta oꝛone ſuſpicabile ⁊ opinabile termini ponēdi.

¶ Aliud tradit theorema:quo faciliorē efficere reſolōneʒ poſſimus inquiēs trāſumēda eſſe noīa pro noībus ⁊ orationes itidē pro orationibꝰ/manifeſtiores pro obſcurioribus:⁊ ſi fieri etiā poſſit ſemꝑ oꝛonis loco debemꝰ ponē nomē:dico ſi fieri poſſit:qm̄ ſuperiꝰ dixīmꝰ hoc nō ſemꝑ poſſe effici:plerūqꝫ enī oꝛo aliqua pro medio ita accipiēda/ꝙ eā nō poſſimus in ſimplex nomē trāſmutare:verū ſi fieri pōt ſemꝑ pro oꝛone nomē accipiendū:faciliꝰ nāqꝫ termini per noīa exponant̄/ꝙ̄ ꝑ oꝛones:quēadmodū in exēplo ſi nil diant oꝛones iſte/ſuſpicabile nō eē genus opinabilis:⁊ opinabile non eſſe qd̄ ſuſpicabile quid: addas tn̄ accipiēda eſt manifeſtior oꝛo:eſt aūt hec;ſuſpicabile nō eſſe genus opinabilis:⁊ vlterius pro ambabus oꝛonibꝰ iſtis in expōne debemꝰ ſimplices terminos ponere;ſuſpicabile ⁊ opinabile:idē ergo eſt dicere ſuſpicabile nō eē genus opinabilis:⁊ opinabile/qd̄ ſuſpicabile: hic enī eſt modus ſignificādi apud Ariſtotelē eſſentiale

Modꝰ ſignificandi ſbam ſubale apud Ariſtotelem.

predicatū:quēadmoduʒ nāqꝫ ingt Simplicius in alphanālis auditꝰ/qd̄ Plato vocabat αὐτοὸν Ariſtoteles nūcupat ὅπερ ὄν:vnde ⁊ Adraſtus pħs/quecūqꝫ eſſentiaʒ alicuius ꝯſtituerēt/voluit apud Ariſtotelē vocari cū hac additione qd̄:q̄re hoiem merito dicemus eſſe aial rōnale/⁊ eē qd̄ aial rōnale/aial ⁊ qd̄ aial/rōnale ⁊ qd̄ rōnale.

Quod Plato vocabat αὐτοὸν: ariſtote. ὅπερ ὄν vocat.

¶ Sed mea qdē ſnia hec elegāter dicta ſūt:nō tn̄ vere: ſi enī que in 3° topicoꝝ dicit Ariſtoteles aiaduertamus/ per qd̄ qd/nil aliud intelligemꝰ.ꝙ̄ genus alicuiꝰ:aitnāqꝫ ibi/nihil enī dicitur qd̄ genus qd̄ non eſt in genere:quare nō recte ꝓferemus/hoiem eſſe qd̄ rōnale:quū rōnale nō ſit hois genus:nec recte etiā dr/ideʒ eſſe/qd̄ Plato vocabat ipſum ens/⁊ qd̄ Ariſtoteles qd̄ ens:recte enī dicimus hoiem eſſe qd̄ aial:nō tn̄ hoiem eſſe ipſuʒ aial:naʒ ὅπερ ζῷον ſignat aial genus hois eſſe.αὐτοζῷον xᵒ ſignat hominē ipſaʒ aialis eſſentiā eſſe:quā Plato ideam vocare cōſueuerat:⁊ ꝙ hoc ita ſit planū legentibus 6ᵐ topicoꝝ/ quiqꝫ in libris poſtnālia lōgo ſermone diſputant̄:ſed de his alꝭ:ſatis ſit ī pñtia qd̄ ſuſpicabile ideʒ ſignare/qd̄ genus opinabilis eſſe ſuſpicabile:an xᵒ qd̄ ens in alphanālis auditus ſignet ipſuʒ ens eſſe genus/quēadmodum voluit aſpaſius/an xᵒ ens verū/hoc eſt ſubaʒ/vt Alexāder ac reliqui oēs:hec alibi perquirenda relinquo:nobis ſufficit attuliſſe/que ad cōtextū intelligendū faciūt:qd̄qꝫ in vſu Ariſtotelico frequētiſſimo eſt:nāqꝫ ⁊ in poſterioribꝰ ita dicebat̄ qd̄ lignū ⁊ qd̄ album.

Adraſti pħi dictum. Contra ſnias Simplicij ⁊ Adraſti.

ὅπερ ζῷον ſigt aial eē genus. αὐτοζῷον ſigt eēntiaʒ ⁊ ideā aial.

¶ Quoniā xᵒ nō eſt idem voluptatē eſſe bonū,⁊ voluptatē eſſe ipſum bonū,nō ſimiliter ponendi termini:ſed ſi eſt ſyllꝰ ꝙ voluptas ipſum bonum/ipſuʒ bonū:ſin autē ꝙ bonū/ bonum.conſimiliter ⁊ in alijs.

¶ Vellē vt cōtextus iſte dilucidior fieret lectoreʒ ipſum grecā edoctū eſſe dialectū:ita enī faciliꝰ que dicunt̄ poſſemus itelligere:ſed qm̄ neqꝫ oībus greca ſcire cōceſſuʒ/ nec cōtextus ſine grecaꝝ lrāꝝ cogne facile intelligi pōt/ nō abſurdū exiſtimabo greca quepiā latinis cōmiſcere.

¶ Aliud itaqꝫ theorema tradit ad facilē faciēdā reſolōnē inquiēs nō eſſe cenſendū nullā fieri diuerſitatē in exponēdis terminis ſi terminꝰ vnus cū articulo proferat̄/ ſiue ideʒ abſqꝫ articulo enuntiet̄:ꝓpterea ꝙ magno dīt interſtitio dicere. τὴν ἡδονὴν εἶναι ἀγαθὸν καὶ τὴν ἡδονὴν εἶναι τἀγαθὸν:hoc eſt voluptatē eſſe bonum ſine articulo ⁊ voluptatē eē bonū cū articulo:qd̄ nos qm̄ articulos nō habemus hunc in modū trāſduximus/voluptatē eſſe bonū ⁊ voluptatē eſſe ipſum bonū:melius certe fuiſſet ſi potuiſſemꝰ articulū applicare:ſed qm̄ hoc apud nr̄os fieri nequit:qd̄ voluimus ꝯtextus ſenſuʒ variata aliquātiſper ſerie obſeruarimꝰ:idē enī eſt dicē apd̄ grecos τἀγαθὸν ⁊ apud nr̄os/ipſum bonū:quū enī dicimus voluptatē eē bonū/hoc volumus/voluptateʒ eſſe ex bonorum numero:quum aūt voluptatem eſſe ipſum bonum:voluptatē eſſe ipſum bonoꝝ genus:vnde hec falſa/illa fortaſſe vera erit:quare inquit Ariſtoteles non ſunt in expoſitione ſimilr termini exponendi:ſed ſi concludere animus ſit/voluptatē eſſe bonum ſine articulo/ voluptatem ⁊ bonum ſine articulo debemus terminos ponere:ſin aūt cōcludere velimus voluptatē eſſe bonuʒ cū articulo/voluptas ⁊ bonū cū articlo termini ponēdi.

Nō ſignificare idem apud grecos terminos cū articulo poſitos.

τἀγαθὸν idē qd̄ ipm̄ bonū apud grecos.

¶ Et hoc eſt etiā qd̄ voluit Abulidus roſadis in expōne ſua media/quū inquit opꝫ vt accipiatur Vs Al.cognitiue/al/articulū:hoc enī idē ſigt apud arabicos qd̄ apud grecos ſuus articulus:puta τό, ὁ, ἡ. ⁊ apud hebreos ſuū ה hoc eſt he cognis:qd̄ ideo he cognis nuncupat̄/ qm̄ ſꝑpponit nomē/cui applicat̄ ante fuiſſe ꝑcognitū:

Dicū Abulidi roſadis de articulo apd̄ arabes qd̄ cōſonat grecis.

quemadmodum ⁊ apud grecos articuli: veluti ſupra longa expõne ſatis declarauim⁹: ⁊ Dauidus tinchis in ſuis catholicis: ⁊ Apollonius dyſcolus in ſuo de cõſtructione referũt. Verũ hec magis ad literatorẽ ac grãmaticũ ptinere᷑ q̃ logicũ aut phm. Ad reliqua igitur tranſeamus.

¶ Nõ eſt autẽ idem neq̃ eſſe neq̃ dicere/ q̄ cui/b/ineſt/huic omni/a/ineſt; ⁊ dicere/cui oĩ b/ineſt: ⁊/a/omni ineſt: nihil enim ꝓhibet/b/ ipſi/c/ineſſe: nõ omni aũt; vt ſit/b/honeſtum quid: c/ℛo albũ: ſi igi᷑ albo alicui ineſt honeſtum qd/verũ dicere/q̄ albo ineſt honeſtũ: ſed nõ omni fortaſſe: ſi itaq̃/a/ineſt ipſi/b: nõ omni aũt de quo/b/neq̃ ſi/b/omni/c/neq̃ ſi ſolũ ineſt: neceſſe/a/nõ q̄ non omni/ſed neq̃ ineſſe. Si autẽ de quocũq̃/b/vere dicatur:

καθ᾽ ὅτου

huic omni ineſt/a/accidet/a/de quo omni/b/ dici᷑/de hoc omni dici: ſi tamen/a/dĩ de quo

οἱ πάντες

vtiq̃/b/dica᷑ de omni/nihil ꝓhibet.b.ineſſe ipſi/c: nõ omni aũt ipm/a/aut oĩno nõ ineſſe. In trib⁹ itaq̃ terminis/videlicet de quo/b/ omni/a/dici: hoc eſt de quotcũq̃/b/dici᷑/de omnibus dici ⁊/a/ ⁊ ſi/b/de omni ⁊/a/itidẽ: ſi ℛo nõ de omni/nõ neceſſe/a/de omni.

¶ Dicũt nõnulli intentionẽ eſſe Ariſtotelicã mõſtrare q̄ in pma figura nõ põt vlis affirmatiua ↄcludi/niſi vtreq̃ ꝓpões ſint vles: de maiore nãq̃ nemini dubiũ/q̄ ſi ↄ ſit vlis/e p̄ ipſaꝫ vlem eſſe: ſed de minore hoc monſtrat

Expõ quorũdam falſa.

impreſentia. Hec illi. Sed pace eorũ dixerim non recte ſentiũt: ſi eni hoc faceret/ſupflue faceret: nã de hoc ſatis pertractatũ eſt ſupra/vbi agebamus de ſylli ſtructura.

Expõ authoris propria.

¶ Aliud itaq̃ eſt/qḋ hoc in loco vult Phs: qm̄ eni complures antiquoꝝ nõ vtebant inter diſputãdũ manifeſto ſyllo: ſed quaſi ex vna ꝓpõne ↄclõnẽ inferebant/ex vna inquã ꝓpõne nõ ſimplr prolata/ſed potius eo modo cõuerſa: quo ꝓpões cõuertere in 2° p̄oꝝ volumine docet

Nota dĩaꝫ iter has ꝓpões cui omni ineſt/b/ ⁊ cui ieſt/b/huic oĩ a ineſſe.

Ariſtoteles: qm̄ inquã hoc ita eſt: docet nũc Phs quõ tales ſylli reſoluẽdi dicẽs nõ eſſe idẽ ſm rei nãm neq̃ etiã ſm proferendi modũ: cui/b/ineſt: huic omni/a/ieſſe: ⁊ cui omni/b/ineſt/huic omni/a/ineſſe: ꝓpterea q̄ quã vtraq̃ iſtaꝝ binas ↄtineat ꝓpões: hec que dicit: cui omni/b/ineſt: huic oĩ/a/ineſſe idem vult ac ſi diceremus: omne/c/a: omne/c/b: illa ℛo que inquit: cui/b/ieſt: huic omni/a/ieſſe ſignĩ q̄ omne/c/a: ⁊ q̄/c/eſt/b: hoc eni fieri põt/q̄ aliqḋ/c/ ſit/b: nõ tñ q̄ omne/c/ſit/b: puta in exẽplo: ſit/b/honeſtuꝫ aliqd: c/ℛo albũ: ſi igi᷑ aliqḋ albũ ſit honeſtũ/verũ eſt dicere/q̄ honeſtũ ineſt albo: nõ tñ fortaſſe q̄ honeſtũ inſit omni albo: dico aũt fortaſſe/quemadmodũ ⁊ Alexãder atteſta᷑/qm̄ indefinita: veluti ſupra plerũq̃ dixim⁹: non ſolũ de ꝓpõne in parte verificatur: ſed ⁊ de vlr prolata. [Si itaq̃ ineſt ipſi/b.] ſenſus eſt: ſi maior in pma figura ſit aut idefinita/aut in parte minore quocũq̃ ſe hñte/nõ ſolũ nõ ſequi᷑ vlis ↄclo ex neceſſitate/ſed neq̃ etiã idefinita: hoc eſt ergo/qḋ dicit: ſi/a/maior extremitas ieſt ipſi b medio termino: nõ aũt omni inſit/b/ſiue/b/medius in minore accipia᷑ ineſſe oĩ/c/minori extremo: ſiue etiã nõ omni ineſſe: ſed ſolum ineſſe: vt minor ſit indefinita/non ſolũ nõ eſt neceſſariũ q̄ inſit omni/ſed neq̃ etiã neceſſariũ q̄ ſimplr inſit: hoc eſt nõ ſolum nõ ſequi᷑ ex neceſſitate cõcluſio vlr affirmatiua: verũ neq̃ cõcluſio indefinita: ⁊ hoc eſt qḋ voluit dũ inquit/neceſſe/a/nõ q̄ nõ omni: ſed neq̃ ineſſe. [Si aũt de quocunq̃/b.] τὸ καθ᾽ ὅτου inquit Alexãder equale eſt τῷ κατὰ παντὸς: ⁊ ideo nos trãſduximus de quocũq̃: eſt aũt ſenſus q̄ ſi vtreq̃ ꝓpões vlr affirmatiue ſint ⁊ vere/ex his ſeque᷑ ↄclo vlr affirmatiua ⁊ ℛa: ⁊ hoc eſt qḋ voluit dũ inquit: ſi autẽ de quocũq̃/b/vere dicatur/huic omni ineſt/a/accidet/a/de quo omni/b/dici᷑/de hoc omni dici: hoc eſt ſi/a/maior extremitas p̄dice᷑ de omni/b/medio: ⁊/b/de omni/c/minore: ſequi᷑ q̄ accidet ex neceſſitate/a/in ↄclõne predicari de omni/c/puta in exemplo/ſit/a/aĩal: b/rõnale: c/hõ: aĩal de omni rõnali b/de omni hoĩe: a/igi᷑ de oĩ hoĩe. [Si tñ/a.] ſenſus eſt/ſi maior accipia᷑ in parte/cũ minore vli/nihil ſequi᷑ ex neceſſitate: ⁊ hoc qm̄ ſupra mõſtrauimus in p̄a figura ſi maior in parte extiterit nullã fieri ſyllogiſticaꝫ cõplicationẽ: ait ergo/ſi/a/dica᷑ de illo de quo oĩ dici᷑/b/ nihil prohibet q̄/b/mediũ inſit omni/c/in minore/⁊ ipꝫ a/non ſoluꝫ nõ inſit oĩ/c/minori extremo in ↄclõne/imo qḋ amplius neq̃ oĩno inſit: hoc aũt ⁊ paulo ſupra dixerimus. [In tribus itaq̃ terminis.] ſenſus eſt: q̄ in talibus ꝓpõnib⁹ que potẽtia tres hñt terminos q̃les ſunt: quas nũc expoſuit: quecq̃ a Theophraſto referente Alexãdro κατὰ πρόσληψιν ſeu ſm aſſumptionẽ nuncupant: ꝓpterea q̄ he quodãmodo tres hñt terminos: in hac eniꝫ de quo omni/b/de illo ⁊/a/oĩ/in duobus terminis a/⁊/b/ quaſi ⁊ tertius cõprehẽdi᷑: ꝓpterq̃ q̄ nõ ſimilr determinatus eſt ⁊ manifeſtus quẽadmodũ illis in talib⁹ inquaꝫ ꝓpõnibus/que ſola dictione dĩnt a cathegoricis: vt īquit Theophraſtus in libro de affirmatione/quũ dicim⁹/de quo omni/b/de illo omni/a/ſignificam⁹ q̄ de q̄buſcunq̃ b/dici᷑ de illis oĩbus ⁊/a/dica᷑: ⁊ q̄ ſi/b/de omni dici᷑/c/ q̄ ⁊/a/de omni/c/dica᷑ in ↄne: ſi ℛo/b/nõ de omni dica᷑ c/ſed puta de aliquo/aut idefinite/nõ eſt neceſſariũ/a/de omni/c/in ↄne dici. Et hec Ariſtoteles de taliũ rõnũ reſolutione. ¶ Juniores tñ referente Alexãdro/nõ appellabant rões iſtas ſyllogiſticas: ſed παραπερανтικάς/hoc eſt cõſecutiuas: qm̄ in his ex ꝓpõnib⁹ neceſſio ſequere᷑ ↄclo: nõ autẽ ſm ordinẽ ſyllogiſticũ eſſent diſpoſite: ſit autẽ ⁊ in huiuſcemodi cõplicationib⁹ fallacia eo q̄ pene ſeu vt grece loquar παρὰ μικρόν: ꝓpterea q̄ exiſtimamus idem eſſe: cui/b/ineſt/illi omni/a/ineſſe ⁊ cui omni/b/ieſt: illi oĩ/a/ineſſe: qḋ tñ non eſt verũ: ⁊ ideo plerũq̃ decipimur: quẽadmodũ ⁊ in pleriſq̃ alijs accidit/vt in perpulchro exẽplo qḋ ponit Alexãder/ſi nihil eſt/neq̃ dies eſt: ſi nõ eſt dies/eſt nox: ergo ſi nihil eſt/nox eſt: in hoc eniꝫ cõſimilr accidit fallacia in eo q̄ pene: qm̄ exiſtimamus nihil differre ſimplr dicere/ſi nõ eſt dies/eſt nox/⁊ dice᷑ cũ alia additione: ſi nihil eſt/nõ eſt dies/ſi nõ eſt dies eſt nox: hec eni q̃ maximo a ſeinuicẽ differunt interſtitio.

Nota dictum Alexãdri de ꝓpõnib⁹ ſupͣ dictis quas greci Juniores vocabant παραπερανтικάς: idest conſecutiuas ⁊ non aũt ſyllogiſticas.

Nota exẽplũ pulchrũ Alexandri.

¶ Nõ opꝫ aũt exiſtimare/penes id qḋ exponimus aliquid/accidere abſurdũ: nihil enim vtimur eo qḋ eſt hoc aliquid eẽ: ſed quẽadmodũ geometra pedalẽ ⁊ rectã hanc ⁊ ſine latitudine dicit: que non ſunt: veꝝ nõ ſic vti᷑ tanq̃ ex his rõcinans: oĩno eni/qḋ non eſt vt totũ ad partẽ/⁊ aliud ad hoc vt pars ad totũ ex nullo taliũ monſtrat ipſe mõſtrans/neq̃ ſit ſylls: expõne ℛo ſic vtimur/quẽadmodũ ⁊ ſenſatione/addiſcentẽ dicẽtes: nõ enim ſic tanq̃ q̄ ſine hoc demõſtrari nõ poſſit: quẽadmodum ex quibus ſyllogiſmus.

¶ Occurrit tacite qõni: poſſet eni quiſpiã nõ imerito dubitare circa ſuperius diſputata inquiens ea que diximus

non ob

non ob id vera eſſe/q̄a ita ſe habeāt:ſed q̄m elemētis vſi ſumus duž exponeremus cōplicationes ac theoremata: que ſupra tradidim⁹:quapropter relinquet̄ ea vera eſſe nō ex parte forme ſyllogiſtice:ſed iuxta mām̄ ipſaž:qua male vtebamur in theorematis exponēdis. ¶ Solnēs itaq̄ȝ dubitationē iſtā ph̄s ait/non hec accidē penes expoſitionē/qua vſi ſumus:q̄m exēpla adduximus/nō q̄ ita penitus res ſe h̄ēt:ſed vt addiſcētes melius percipe-rent:queādmodū ⁊ geometra in expoſitionib⁹ ſuis peda lez plerūq̄ȝ ac rectā ⁊ ſine latitudine vocat lineā:que tn̄ neq̄ȝ pedalis eſt neq̄ȝ recta/neq̄ȝ ſine latitudine:nāq̄ȝ ve luti in poſterioribus etiā di geometra nihil cōcludit ſm̄ hanc lineā:quā ipſe poſuit:ſed que per hec oſtenduntur: q̄m queādmodū in hetanālis audiuimus īquit Ariſtoteles mathematicus abſtrahit ⁊ abſtrahētes mendaciū nō cō mittunt:non igit̄ vtimur huiuſcemodi expōne tanq̄ȝ per hāc ratiocinātes ac ſyllm̄ faciētes:q̄m nūq̄ȝ fit vere ſyll̄s niſi aliq̄d ſe hēat vt totū ⁊ aliq̄d vt pars/hoc eſt vt aliud ſit predicatū/aliud ſubm̄:hoc eni ſiḡt totū ⁊ pars:eſt aūt cōplicatio hec ꝓpoſitionū in p̄ma figura:dixit aūt vt to-tum/q̄m nō ſemꝑ predicatū ſe hȝ in plus ⁊ ſubm̄ in mi-nus:ſed aliq̄n retrouerſum:aut equalr.[Expōne Ꝟo ſic vtimur.]hoc eſt queādmodū in mathematicis ſenſu ad-diſcentes vtimur deſcribentes pedalē/que nō eſt peda-lis/⁊ rectā que nō eſt recta/eo q̄ nō poſſumus ſola ima-ginatione demonſtrationē facere:ita ⁊ in his vſi fuimus expōne/dicentes ipſiž addiſcentē melius que dicunt̄ p-cipere:nō tn̄ hoc dico q̄ ſenſu ac expōne vtamur tanq̄ȝ ſine his demonſtratio fieri nequeat:queādmodū dicere cōſueuimus demōſtrationē effici nō poſſe ſine ꝓpō-nibus/ex q̄bus cōſtruit̄ ſyll̄s:ſed ſenſu atq̄ȝ expōne vti-mur:quemadmodū ⁊ Philoponus in poſteriorib⁹ īquit tanq̄ȝ cauſa inſtr̄aria:neq̄ȝ eni ꝓbas eſt q̄ vilius digno-ris ſit cauſa:puta ſenſus demonſtrationis aut ſcie:ſed aīa nr̄a tanq̄ȝ ſopita ⁊ dormiēs per ſenſuž excitat̄ ⁊ expergi ſcit̄/vt qui igniculū in nobis exiſtentē moueat ⁊ accēdat: veluti in exēplo ac ſimilitudie/nō cognoſcebat̄ Ulyſſes Domeſticus:niſi forte formoſa cicatrix antiquiſſima ſub oculos deueniſſet:hac viſa ſtatiž agnitus eſt:nō ꝓpterea q̄ cicatrix cauſa fuerit hāc cognē efficiēs:ſȝ potius iſtru-mentaria quedā occaſio/per quā talis notitia genita eſt. Ita igit̄ ⁊ in propoſito elm̄toꝝ expoſitio tanq̄ȝ inſtr̄m ac via ad ea que volumus itelligēda nos deducit. Expōnē Ꝟo nūcupauit elemētoꝝ appoſitionē/qualē mathemati-ci faciunt:vnde ⁊ Proclus in p̄mū elm̄toꝝ Euclide vult ꝓblema ſex in partes diſtingui ac ſecari/ꝓpōnē/expoſi-tionē/determinationē/ꝯfirmationē/demōſtratione ⁊ cō-cluſionē:ꝓpoſitio eſt que dicit/quid datū/q̄d queſitum. Expoſitio/que datū ac concluſum preparat ad q̄onem. Determinatio/q̄d eſt ipſiž queſitū definit. Confirmatio ad queſitū venandū cōceſſuž accōmodat. Demōſtratio ex cōceſſis cōcludit ꝓpoſitū:cōcluſio iterū ad ꝓpōnež reuertit̄ cōfirmans/qd̄ monſtrat̄. Sed de his hactenus. Hoc igit̄ in loco queādmodū ex ſnīa diximus Alexādri atq̄ȝ Philoponi intentio eſt ariſtotelica occurrere tacite obiectioni:cur ſit q̄ elemētoꝝ expōne vtat̄:quiž tamē vnū reſpectu alterius neq̄ȝ totius neq̄ȝ partis rōnem ha-beat:nōnulli tn̄ nō hāc dicūt eſſe ph̄i intentionē:ſed ma-gis velle ipſiž errorē quoruīdā emendare credentiuž/q̄a dū terminos exponim⁹/ipos ſȝ rectū exponim⁹:ita etiā eos itelligendos ac cōſtituēdos eſſe in ꝓpōnibus ſm̄ re-ctum:qd̄ tamen falſum eſt. Hec illi. Sed mea ſnīa longe antiquior eſt prior expoſitio.

Exēpla addu cunt̄:nō quia res ita ſe hēāt oino ſȝ vt di-ſcētes melius percipiant.

Senſus ⁊ ex-poſitio ſſ cau ſe inſtrumēta rie ad cogno ſcendū/nō pri cipales.

Problema ſex in partes ſecari.

¶ Ne lateat aūt nos q̄ in eodem ſyllo nō oēs cōcluſiones per vnā figurā ſunt:verū hec p

hanc:illa Ꝟo per aliā. Planū igit̄ q̄ reſolu-tiones ita faciēdū:q̄m aūt non omne proble ma in omni figura:ſed in vnaquaq̄ȝ ordina-te:manifeſtū ex ꝯcluſione in qua figura que-rendū:⁊ ex rōnibus que ſunt ad definitionē quecūq̄ȝ ad vnū aliquid redarguunt eorum que ſunt in definitione ad qd̄ redargutū eſt/ ponendū terminū:⁊ nō totā rationē:accidet enim minus cōturbari ꝓpter longitudinež: queādmodū ſi aquā monſtrauit:q̄m hūidū potabile:potabile ⁊ aquā terminos ponēdū.

¶ Q̄m ſermo eſt de reſolutione:ſunt aūt plures ex ſyll̄is cōpoſiti/veluti ſupra diſtinximus:ſcire inquit opȝ q̄ in talibus ſyll̄is nō oēs cōcluſiones per vnā ꝯcludunt̄ figu raž ſemꝑ:ſed accidit aliq̄n oēs fieri in vna/nōnunq̄ȝ vnā in vna:⁊ aliā in alia:puta in exēplo ſi dicamus:oē/b/a:oē c/b:oē d/c:ergo omne/d/a:omne corp⁹ ſuba:oē aīal cor-pus:oīs homo aīal:cōcluſiones huius ſylli oēs ſūt in p̄ᵃ. Iterū ſi dicamus/nullū/b/a:omne/c/a:oē/d/b:nullū ergo d/c:nullū inanimatū eſt aīal:omne ſenſibile eſt aīal:oīs lapis inaīatuž:nullus lapis ſenſibile:oēs ſunt in ſecūda. Jidem ⁊ in tertia oēs fient ſi dixerimus:omne/c/a:oē/c/ b:omne/b/d:aliqd̄ ergo/d/a:oīs homo ſuba:oīs hō colo-ratū:omne coloratū quale:aliqd̄ igit̄ quale ſuba. Sunt ⁊ cōpoſiti ſylli alterius hn̄tes ꝯnes:vnaž in p̄ma/alterā in ſcd̄a:vt in exēplo:oē/b/a:omne/c/b:nullū/d/a:nullū ergo d/c:omne corpus ſuba:oē aīal corpus:nullus nūs ſuba: nullus itaq̄ȝ numerus aīal. Sunt ⁊ qui vnā habeāt in p̄ᵃ/ alterā in tertia:vt omne/b/a:oē/c/b:oē/c/d:aliqd̄ igit̄/d/a: oē aīal corpus:oīs homo aīal:aliq̄s homo eſt albū:aliqd̄ igit̄ albū corpus. Sunt ⁊ aliȝ vnā hn̄tes in ſcd̄a/alterā in tertia/vt nullū/b/a:oē/c/a:oē/c/d:aliqd̄/d nō eſt/b:nullus homo inanimatus/oīs lapis inaīatus:oīs lapis inſenſibi-lis:aliq̄s ergo lapis nō eſt hō. Poſſum⁹ ⁊ oēs ſibiīuicež figuras miſcere/vt vna ſit in p̄ma/altera in ſcd̄a:⁊ alia in tertia:puta omne/b/a:oē/c b:nullus/d/a:omne/d/c:aliqd̄ igit̄/c/non eſt/c:oē aīal ſenſibile:oīs homo aīal:nullus la-pis ſenſibile/oīs lapis corpus/aliqd̄ itaq̄ȝ corpus nō eſt homo:q̄n̄ itaq̄ȝ ita ſit/q̄ aliq̄n oēs ꝯnes in vna ſint figu ra:aliq̄n vna in vna:alia in alia:debemus ita etiā reſolō-nes facere aliq̄n in vnā figuraž/aliq̄n in plures:⁊ q̄m ex ſupiorib⁹ manifeſtū que ꝯclōnes in quacūq̄ȝ cōcludant̄ figura:planū etiā in quā figurā faciēda ſit reſolutio.[Et ex rōnibus que ſunt in definitiōe.]Aliud theorema tra-dit/quo facile poterimus facere reſolōnē:ait eni fieri ali-quādo rōnes aliquas/quibus deſtruimus definitionem monſtrātes particulā aliquā definitionis nō ineſſe defini-to:opȝ eni nō ſolū totā ſimul definitionē de definito pre-dicari:ſed ⁊ quācūq̄ȝ ipſius partē per ſe:⁊ ꝓpterea quiž aliqua inquit rōne partē definitionis:nō aūt totā redar-guimus definitionē:debem⁹ tn̄ ponere in terminis par-tē illā/ad quā ſit redargutio/nō aūt rationē ac definitio-nē totā:accidit eni minus perturbari cōdiſputātes a lon-gitudine orōnis:ſi eni totā poneremus definitionež:nimis lōga eēt diſputatio nr̄a ⁊ faſtidiū pareret nō mediocre: quemadmodū in exemplo:ſi quis definiret aquā dicēs/ aquā eſſe humidū potabile:non debemus totam iſtam definitionē exponēdo afferre:q̄m nō deſtruim⁹ omnes partes:ſed eā tn̄ in mediū debemus adducere:quā peri mere intendimus:q̄ eni aqua ſit humidum planū eſt:q̄ aūt ſit potabile/hoc eſt qd̄ in redargutionē venit:redar-guit̄ aūt inquit Alexander definitio/q̄n nō pōt idē ineſſe

Q̄n̄ partem aliquam defi nitiōis redar-guim⁹ nō tota definitio ſed pars illa eſt in rōne ponēda

Quō redar-guit definitio duob⁹ modis de mēte Ale-xandri.

definitioni ⁊ definito: ⁊ hoc eſt in ſcḋa figura: aut ꝯuerſo: q̄uū non poſſit eidem ineſſe definitio ⁊ definitū: ⁊ hoc fit in tertia figura. Plurimi loci alij ſunt ad deſtruendā definitionē: quos impreſentia cōnumerare ſuperuacaneū/ac de quibus cū diligētia pertractat̄ in 6° topicoꝝ: ſed que faciūt ad faciliorē reſolutionē. Hec ſunt que diximus.

Amplius aūt ex ſuppōne ſyllōs nō tētādū reducere: non eni eſt ex poſitis reducē: nāq₃ nō ſunt oſtenſi per ſyllm: ſed per cōpoſitionem cōfeſſi oēs: quemadmodū ſi ſupponēs/ ſi vna quedā potētia nō ſit ꝯrioꝝ/neq₃ ſciam vnā eē: poſtea diſputatū ſit/ꝙ nō eſt vna potentia ꝯtrarioꝝ/ vt ſi ſanabilis ⁊ egrotabilis: ſimul eni idem erit ſanabile ⁊ egrotabile: ꝙ itaq₃ nō eſt vna oīum ꝯrioꝝ potētia/mōſtratum eſt: ꝙ aūt ſcīa nō eſt nō fuit monſtratū: atqui cōfiteri neceſſariū/ſed nō ex ſyllō: vez ex ſuppoſitione: hāc igit̄ nō eſt reducere: ꝙ aūt nō vna eſt potētia: ſic eni fortaſſe ⁊ ſyllīs eſſet: illud vo ſuppoſitio.

Quū ſuperius dixerat quicqd oſtēſiuo monſtrat̄ ſyllō/ poſſe idem ⁊ ſuppoſitorio mōſtrari rōcinio: non īmerito aliqs ambigeret d̄ ſuppoſitorioꝝ ſyllōꝝ reſolōne/an eodē pacto reſoluerent̄/quo oſtēſiui: ait itaq₃ nō eē tētādā reſolutionē ſyllōꝝ qui ſunt ex ſuppōne: qꝛ nō cōcludūt ex poſitis: ſed ex ſuppoſitis/quēadmodū ſ pn° etiā dicebamus: ex ſuppoſitis inquā/ꝓpterea ꝙ non oſtendunt̄ per ſyllm: nā ꝓprie ſylls dicit̄/qui eſt oſtenſiuus: ſed oēs ſunt cōfeſſi per cōpoſitionē: qꝛ cōponimus inter nos/ſi de vno aliquo mōſtratū fuerit/ꝙ de oīb° ſit manifeſtū: ⁊ hi ꝓprie vocant̄ ex ſuppōne ſylli: quemadmodū ſupra quoq₃ expoſuim°: in hoc genere itaq₃ rōcinijs nō eſt tentanda reſolutio in ꝯiuncto/aut ꝯtinuo/ſed in trāſumpto: fit eni ſylls oſtenſiuus ad tranſumptū/vt ſupra recitauimus: connexū vo ex ſuppōne accipit̄: aliqñ tñ etiā monſtrat̄ ſi ignotū extiterit: quemadmodū īfra elucidabim°. [Quemadmodū ſi ſupponēs.] hoc eſt/quemadmodū ſi quiſpiā volens monſtrare nō eſſe cōtrarioꝝ ſciaz vnaz: ⁊ ꝑus ex ꝯceſſione accipiat/ſi nō eſt vna ꝯrioꝝ potentia/ ꝙ neq₃ ſit ſcīa vna: deinde diſputet atq₃ oſtenſiuo monſtret ſyllō nō eſſe ꝯrioꝝ potentiā vnam: puta ſanabilis ⁊ egrotabilis: que ꝯria eſſe ſupponunt̄ hūc in modū/ſanabilis ⁊ egrotabilis nō eſt eadē potētia ſanabile ⁊ egrotabile ſunt ꝯria: ḡ cōtrarioꝝ nō eſt eadē potētia: ſi eni ſanabile ⁊ egrotabile haberēt eandē potētiā/eiuſdē eēnt effectiua: qḋ nō videmus: hoc aūt eſt qḋ .voluit/dum inquit ſimul eni idem erit ſanabile ⁊ egrotabile/ac ſi diceret/ſanabile ⁊ egrotabile haberēt eundē effectū: monſtratum eſt itaq₃ per ſyllm nō eſſe vnā cōtrarioꝝ potentiā: ꝙ aūt eorundē nō ſit vna ſcīa/hoc nō fuit mōſtratū: ſed ex ſuppoſitione acceptū: hanc itaq₃ orōnē ex ſuppōne acceptā nō licet reſoluere: ſed rationē monſtrantē nō eſſe vnam cōtrarioꝝ potentiā/poſſumus reſoluere: ſic eniz fortaſſe fieret ſylls: fortaſſe dico/qꝛ neq₃ omne tranſumptū per cathegoricū mōſtrat̄ ſylls: ſ₃ aliqñ tañ₃ manifeſtū ponit̄.

In ſyllīs hypotheticis eſt tentāda reſolutio in tranſumpto nō in cōtinuo.

Cōſimilr aūt ⁊ in ijs qui per impoſſe cōcludunt̄: neq₃ eni hos eſt reſoluere: ſ₃ ad impoſſibile abductionē eſt: ſyllō nāq₃ mōſtrat̄: alterū vo nō eſt: ex ſuppoſitione eni cōcluditur: differūt aūt a predictis: qꝛ in illis qdez opz precōfiteri/ſi debet aſſentiri/quēadmoduz ſi mōſtrata fuerit vna ꝯrioꝝ potētia/⁊ ſciaz eādem eſſe: hic aūt ⁊ nō precōfeſſi concedunt: eo ꝙ manifeſtū eſt falſuz: veluti ſi poſita fuerit diameter cōmēſurabilis/imparia equa eē paribus: multi vo ⁊ alij ꝯcludunt̄ ex ſuppoſitione: quos opz cōſiderare ⁊ notare pure: que igit̄ ſint hoꝝ differētie: ⁊ quot modis fit qḋ eſt ex ſuppōne/poſtea dicem°: nūc autez tm̄ ſit nobis manifeſtū: ꝙ nō eſt reſoluere tales ſyllōs in figuras: ⁊ ob quā cām diximus.

Eodē īquit pacto/quo faciebamus in ijs qui ex ſuppoſitione ⁊ cōceſſione protendunt: faciendū etiā eſt in deducentib° ad impoſſe: ⁊ ex hoc loco planū/ꝙ per ſyllōs ex ſuppōne nō oēs itellexit hypotheticos ſed eos tm̄ qui ex precōceſſione monſtrabāt: nō licet itaq₃ deducētes ad icōmodū reſoluere/hoc eſt cōnexū: qḋ in eis efficitur: ſed abductionē ad impoſſe/hoc eſt ſyllm ad tranſumptū: fortaſſe valebimus reſoluere: ſyllō eni oſtenſiuo monſtrat̄. Ubi ſcias abductionē/veluti ⁊ ſupra diximus ꝓprie nūcupari: quā ab vno qſito in aliud fit tranſlatio: qḋ etiā in deductione ad incōmodū fieri videmus. Aliud etiā ex cōtextu notandū ꝙ ſolū oſtenſiuū ac cathegoricū vocat ſyllm: hypotheticos vo nō ſyllōs: ſ₃ ex ſuppōne ſyllōs: vtrū aūt definitio ſylli hypotheticis etiā ꝯueniat ſſerius diſputabit̄. Tranſumptū itaq₃ eſt qḋ ſyllō cōſtruit̄: alterū vo hoc eſt ꝯclō p̄maria nō monſtrat̄ ſyllō oſtenſiuo: ſ₃ ex ſuppōne ⁊ ꝯditionali rōcinio. [Dīnt aūt a ꝑdictis.] hoc eſt differunt ſylli ex preconfeſſione/⁊ deducentes ad incōmodū: qꝛ in illis ꝑcōfeſſione opus eſt: niſi eni aliqs cōcedat: ſi vna ſit ꝯrioꝝ potētia/⁊ ſciam eandē eſſe nihil ex neceſſitate ad ꝓpoſitū cōcludemus: in his aūt deducentibus ad impoſſe ſiue quis cōceſſerit/ſiue nō/ꝓtinuo ꝓpoſitū cōcludit̄: tum qꝛ id ad qḋ fit deductio eſt falſum manifeſtū: tū vo qꝛ ex duob° cōtradictorijs ſi vnum eſt falſum/alterū ex neceſſitate eſt verū: veluti ſi ponat̄ diameter coſte cōmēſurabilis: ſequit̄ paria imparib°/equalia eſſe: veluti ſupra deduximus/qḋ ꝓculdubio eſt falſū: ⁊ ſi hoc falſum/falſum ⁊ illud ex quo ſequit̄: q̄re ſuū cōtradictoriū verū: hoc eſt diametrū nō eſſe cōmenſurabilē. [Multi vo ⁊ alij.] idest ſunt ⁊ pleriq₃ alij hypothetici/quos opz diligēter ꝯſiderare ac notare: quēadmodū a maiori/a minori/a ſimili/a cōiugatis/⁊ ꝯſiles: vel magis qui per totū hypothetici nuncupant̄: hi eni notandi ſunt: qꝛ fortaſſe ſi diligēter inſpiciamus in tres predictas reſoluent̄ figuras. [Quot igit̄ ſint.] hoc eſt quot modi ſint ſuppoſitorioꝝ ſyllogiſmoꝝ: ⁊ quō inter ſe differāt dicemus poſtea in 2° prioꝝ/ac ꝑ poſt°. Nullū eni cōpoſuiſſe librū aliū dicit̄ de hypotheticis ſyllīs: ſ₃ Theophraſtus atq₃ Eudemus tractatū de his fecerint in ſuis analyticis ac cōplures alij tā latini q̄ greci ſup ijs ſermonē habuerint. Atq₃ hec hacten° digeſta ſufficiant p̄mo de reſolōne ac partibus dialectices/deq₃ reſolōnis ſpēb° ac eiuſdem inuentore: hec eni oīa ſuperius ꝑtractauim°: addita etiaz Albumaçaris opione ꝙ medij inuentio reſolutio quedā ſit: deinceps de fallacijs circa reſolutionē ingentes expoſuim° quō libri auſcultatoria hiſtorie vocent̄: ꝙq₃ nec ſolum ſequi ⁊ ſyllogiſtice leg nō cōuertunt̄: que ſint rōnes nimium pre inartificioſe cōcludentes/quō verū ſit intelligibilem Ariſtomenē ſemꝑ eſſe/qdq₃ ſit fallacia/quā Stoici vocāt ουτινα/quid ſit eo ꝙ pene/quō Sorites fiat/quō grece dicant̄ ꝯcretū ⁊ abſtractū/ꝙ falſum ſit in miſtiōe neceſſarij

Abductō qd ſit vt ſupra.

Hoc ſyllogiſmos hypotheticos n̄ ſyllōs ſ₃ ex ſuppōne ſyllōs vocat.

Nota qui ſint alij ſylli hypothetici.

Theophraſt° ⁊ Eudem° tractatū de ſyllīs hypotheticis fecerūt: ſ₃ nō Ariſtoteles.

neceſſariꝫ ⁊ inexiſtẽtis minorẽ oportere eſſe inexiſtentez ſimplr/hoc eſt in mã neccia/qd ſint anguli recti/qd anguli equales/quõ demonſtreĩ triãgulũ oẽm hẽre tres angulos eq̃les duobꝰ rectis:deinceps ſoluta perpulchra Philoponi dubitatione circa ↄtextũ:reddita inſuꝑ rõne/cur medius terminus genus nuncupeĩ:poſtea enarrauimus qd tẽpora/qd tẽpus/cur rectus vocatio dicaĩ/ſoluta ſubinde alia Philoponi qõne/recitatis ibidẽ ꝗplurimis opinionibꝰ ſuꝑ nuõ ꝑdicamentoꝝ. Deinceps agentes de reduplicatiuis diximꝰ qd reduplicatio/ꝙꝙ ↄtextus latinꝰ ad greci ſſilitudinẽ ambiguus trãſferẽdus erat/qd ſupra predicatũ/ꝙ falſum ſit/qõ Juniores dicũt/reduplicationẽ minoris ſupra mediũ fieri/ꝙ in ſcda non fiat reduplicatiuꝰ ſylls/ꝙ vere reduplicatiua nulla ſit negatiua/quõ reduplicatiue conuertanĩ/quid ſit qõ ens qd ipſum ens/ꝙꝙ a ſeinuicẽ nõ parũ differãt:refutatis ibidẽ Simplicii atqꝫ Adraſti opionibꝰ/quõ articulus in oionibꝰ diuerſitatẽ faciat/qd ſit apud hebreos he cognis/qd ꝓpões ſm aſſumptionẽ/qd ſint παρειστικαί ⁊ cõſecutiue rõnes/quõ ſenſus ſit ſcie cauſa/quid expoſitio/quõ cõpoſiti ſylli varienĩ ſm figuraꝝ diuerſitatẽ/ac demũ qui ꝓprie ex ſuppõne ſylli nuncupenĩ. His itaqꝫ tranſactis agẽdũ erit deinceps de mutua ſyllogiſmoꝝ reſolutione.

¶ De mutua ſyllogiſmorũ reſolutione.

Q Ueccũqꝫ ꝟo ꝓblematuꝫ in pluribꝰ monſtranĩ figuris/ſi in altera rõcinatũ fuerit/eſt reducẽ ſyllogiſmuꝫ in alterã:quemadmodũ priuatiuũ qui eſt in prima/in ſecundã/⁊ eum/qui eſt in media in ꝑmam:nõ omnes autẽ ſed quoſdã: manifeſtuꝫ ꝟo erit in ſequentibus. Si enim a.nulli.b:b.autem omni.c.a.nulli.c.ſic igitur prima figura. Sin autem priuatiua conuerſa fuerit/media erit:nã.b.nulli.a.omni ꝟo.c.ineſt. Conſimiliter autẽ ⁊ ſi non vniuerſaliter ſed in parte ſyllogiſmꝰ ſit/quemadmoduꝫ ſi a.nulli.b.b.ꝟo alicui.c.conuerſo eniꝫ priuatiuo media erit figura: Syllogiſmoruꝫ ꝟo/ qui in ſecunda/vniuerſales quideꝫ reducenĩ in primam:coꝝ autẽ qui in parte alter ſolus. ſit enim.a.b.quideꝫ nulli.c.ꝟo omni inexñs. Conuerſo igitur priuatiuo prima erit figura:naꝫ.b.nulli.a:a.ꝟo omni.c.inerit. Si ꝟo predicatiuuꝫ ſit ad.b.priuatiuuꝫ autem ad.c. primuꝫ terminũ ponendũ.c.hoc enim nulli a.a.ꝟo omni.b.q̃re.c.nulli.b.⁊.b.igitur nulli.c.nãqꝫ conuertitur priuatiuũ. Sin autẽ in parte ſyllogiſmus:qñ priuatiuũ quidem ſit ad maius extremuꝫ/reducetur ad ꝑmã/quẽadmoduꝫ ſi.a.nulli.b.c.ꝟo alicui:conuerſo enim priuatiuo prima erit figura:nã.b.nulli a.a.ꝟo alicui.c.ſed quum predicatiuũ/nõ reſoluetur:veluti ſi.a.b.quidẽ omni.c.ꝟo non omni:neqꝫ enim ſuſcipit conuerſionem.a b. neqꝫ facta erit ſyllogiſmꝰ. Rurſus qui i tertia figura/non omnes reſoluentur in primã: qui ꝟo in prima/omnes in tertiam:inſit eniꝫ a.omni.b:b.autem alicui.c.ergo quoniã cõuertiĩ ⁊ predicatiuuꝫ in parte/inerit.c.alicui b:a/ꝟo oi inerat:q̃re efficitur tertia figura: ⁊ ſi priuatiuus ſyllogiſmus ſit/conſimilr:ↄuertitur eniꝫ predicatiuũ in parte:q̃re.a.nulli/b: c.ꝟo alicui inerit:ſyllogiſmoꝝ autẽ q in vltima figura/vnus ſolus non reſoluitur in primam:qñ priuatiuũ fuerit non vniuerſaliter poſitũ:alij ꝟo omnes reſoluũtur:ꝑdicentur namqꝫ.a.⁊.b.de omni.c.igitur.c.cõuertetur in parte ad vtrũqꝫ:īeſt ergo alicui.b.q̃re erit prima figura:ſi.a.quidem omni.c:c.ꝟo alicui eorũ/que.b.⁊ ſi.a.quidem omni/c:b/aũt alicui/eadem rõ:conuertitur eniꝫ.c.ad.b. Si ꝟo.b.omni/c:a/autẽ alicui.c.primum terminũ ponendũ/b:b/namqꝫ omni/c:c/ꝟo alicui .a:ſed qm̃ conuertitur quod in parte ⁊/a/alicui/b/ierit: ⁊ ſi priuatiuꝰ ſyllogiſmꝰ terminis exiſtentibꝰ vniuerſaliter ſimiliter accipiẽdũ: inſit eniꝫ.b.omni.c.a.ꝟo nulli:ergo alicui.b. inerit.c.a.aũt nulli.c.q̃re erit mediũ/c:ↄſimiliter aũt ⁊ ſi priuatiuũ quidẽ vniuerſaliter: ꝑdicatiuũ ꝟo in pte:nãqꝫ.a.nulli.c.c.ꝟo alicui eorum/que.b.ierit: Q: ſi in pte acceptum fuerit priuatiuũ/nõ erit reſolo/quẽadmodũ ſi/b/oi/c:a/ꝟo alicui nõ inſit. Conuerſo eniꝫ b c/vtreqꝫ ꝓpões erũt ſm partẽ. Planum aũt ⁊ ꝙ ad reſoluẽdas figuras in ſeinuicẽ ꝓpoſitio/que ad minus extremũ cõuertẽda in vtriſqꝫ figuris:hac eni trãſpoſita/trãſitio efficiebaĩ. Eorũ ꝟo qui in media figura/alter quidẽ reſoluiĩ:alter aũt nõ reſoluiĩ in tertiã: qñ eni/qõ vl'e priuatiuũ ſit/reſoluiĩ. Si eniꝫ a/nulli/b:c/ꝟo alicui/vtraqꝫ ſilr conuertunĩ ad/a/quare/b/qdẽ nulli/a:c/aũt alicui:mediũ igiĩ/a/ſed qñ/a/omni/b:ipſi ꝟo/c/alicui nõ inſit/nõ erit reſolutio:neutra eni ꝓpoſitionum ex ↄuerſione vlis: ⁊ qui ex tertia figura reſoluenĩ in mediã:qñ priuatiuũ ſit vl'e/quemadmodũ ſi/a/nulli/c:ipꝫ aũt/b/alicui aut omni: nãqꝫ ⁊/c/a/quidẽ nulli:ipſi ꝟo/b/alicui ierit. Q: ſi in parte ſit ꝑuatiuũ/nõ reſoluet: nõ eni ſuſcipit cõuerſionẽ negatiuũ in parte. Manifeſtũ igiĩ ꝙ ijdẽ ſylli non reſoluunĩ in his figuris/qui neqꝫ in primaꝫ reſoluebanĩ: ⁊ ꝙ quũ ſylli in primã reducãtur figurã/iſti ſoli per impoſſe cõcludũtur: quõ igitur oportet ſyllogiſmos reducere: ⁊ ꝙ reſoluũtur figure in ſeinuicẽ/planum ex dictis.

Qd ſuperius dixeratnũc exponit:ſuꝑ eni quãſiti huius intentionẽ ꝓponere

Oſtendit q̃uo que dicta ſunt d reſolone cõ ferat ad ea q̃ de tribus figu ris dicta ſunt.

inquit/accidet aũt ſimul ⁊ prius dicta cõfirmari ⁊ planio ra eſſe:hoc itaq; impreſentia declarat:ſi nãq; ſciuerimus q̃uo ſylli ad ſeinuicẽ reducanť:cognoſcem⁹ etiã quo pa cto vnaqueq; duarũ figurarũ a prima deriueť.Ceterum quo ꝓpoſiti ſenſus atq; ordo planior ſit/altius aliquan tiſper exordiť inquiens.❡ Problematũ alia ei⁹ eſſe ge nꝯ:vt in vna tm̃ ↄcludanť figura/queadmodũ vl̃r affir matiuũ:alia in binis/veluti negatiuũ ĩidẽ vl̃e ⁊ affirma tiuũ in parte:alia in trib⁹/ceu negatiuũ in parte:ait itaq; ſi problema aliqđ in pluribus cõcludať figuris/ꝙ poſſu mus mutuã reſolutionẽ facere:quemadmodũ negatiuũ in p̃ma vl̃r aut in parte poſſumus ad ſcđam traducere ⁊ retrouerſuz:nõ aũt de oĩbus hoc verũ eſt:ſed de qbuſdã: monſtrabiť nãq; in ſequẽtib⁹ ꝙ quartus ſcđe ⁊ q̃nus ter tie nullo pacto ꝑ ↄuerſionẽ ad p̃maz reſoluanť:reliq̃ ꝟo oẽs reſolui p̃nt:veluti in exẽplo:nullũ b/a:omne/c/b:nul lum/c/a/maiore nãq; ↄuerſa fit media figura:puta/nullũ a/b:omne/c/b:nullũ/c/a.Cõſimilr̃ ⁊ de cõplicationib⁹ in parte dicendũ erit:nã ſemꝑ maiore ↄuerſa ex p̃ma in ſe cundã deſcendim⁹ figurã:veluti in exẽplo perſpicuum.

Si problema aliqđ in trib⁹ figuris cõclu dit:pt mutua reſolo fieri.

Q̃uo ſylli ſe cũde reducã tur in primã.

Uniuerſales aũt ſcđe oẽs in primã reducanť ſemꝑ nega tiua ↄuerſa.Ex particularib⁹ ꝟo alter ſolus reſolui põt: puta is/qui maiorẽ hʒ vl̃r negatiuã cũ minore affirmati ua in pte:alter aũt hoc eſt quart⁹ in ordine minime reſol ui põt/veluti ꝑſpicuũ eſt:vtralibet enĩ ↄuerſa inutilis eri giť cõiugatio.[Si ꝟo p̃dicatiuũ ſit ad/b.]hoc eſt ſi ma ior ſit affirmatiua ⁊ vl̃is ſubaudias/⁊ minor negatiua ita dem vl̃r/debemus ponere/c/primũ terminũ:hoc eſt mi nor extremitas ꝑ maiore accipiẽda eſt ac ꝓpõnes trãſ ponẽde ita/vt que maior erat minor efficiať:⁊ ecõuerſo: puta in exẽplo/ſit ſylls̃ in ſcđa figura iſte: omne/b/a:nul lum/c/a:igiť nullũ c/b/his ita diſpoſitis minor in maioris locũ cedere debet/⁊ maior in minoris:quo facto primus ſcđe modus conſtruiť:atq; ſi maiorẽ terminis ↄuertas primã figurã efficies/hoc pacto:nullũ/a/c/oẽ/b/a:nullum itaq; b/c/⁊ ex cõſequẽti:nullũ/c/b:vl̃is nãq; negatiua in ſeipſaz cõuertiť/vt planũ eſt.[Sin aũt in parte.]Si ꝟo ſequit ſylls̃ particularis ſit ex maiore vl̃r negatiua cũ mi nore affirmatiua in parte/maiore in ſeipſam cõuerſa in primã reſolueť figurã:ſin autez maior affirmatiua vl̃iter exiſtat cũ minore negatiua in parte nõ põt ad primã re ſolui[neq; enĩ ſuſcipit cõuerſionẽ/a b hoc eſt maior di cens:omne/b/a nõ cõuertiť:hoc aũt dicit/nõ q̃a penitus nõ cõuertať vl̃is affirmatiua:ſʒ q̃a nõ ↄuertit in ſeipſaz: que enĩ in ſeipſas ↄuertunť/ꝓprie ↄuerti dr̃.[Neq; fa cta.]hoc eſt neq; ſi cõuertať vl̃is in particularẽ fiet ꝓpť hoc ſylls̃:erunt enĩ ambe particulares/ex q̃bus vt ſupra retulimus ſyllogiſtice nihil ſequiť:vl̃ melius/neq; ſi fiat cõuerſio vl̃is affirmatiue in ſeipſam/ꝓpterea fiet ſylls̃: erit enĩ ſylls̃ in prima cũ minore negatiua:qđ ſupra ſatis refutauimus.[Rurſus qui in tertia.]tertie inquit figure ſylli nõ oẽs reſoluunť in p̃mã:ꝓpterea ꝙ q̃nt⁹ ex maio re negatiua in parte cũ minore vl̃r affirmatiua ad p̃maz per cõuerſionẽ reſolui nõ põt.[Qui ꝟo in p̃ma.]nõ hoc dicit/ꝙ oẽs ſimplr̃ qui in p̃ia ad tertiã reſoluanť:ſed ꝙ oẽs illi p̃me figure/quicũq; hñt problema demõſtratuz in tertia/hi oẽs ad tertiã per ↄuerſionẽ reſoluanť:ꝙ autẽ hoc ita ſit/mõſtrãt exẽpla in ↄtextu poſita.[quare/a/nul li/b.]hoc eſt ſi faciamus in p̃ma ſyllm̃ hoc pacto:nullũ b/a:aliqđ c/b:aliqđ/c nõ eſt/a/minore cõuerſa fiet tertia figura in hũc modũ:nullũ/b/a:aliqđ/b c:aliqđ igiť/c/non eſt/a:a/enĩ de nullo b p̃dicať:c/ꝟo de aliquo/b.[Syllo giſmoꝝ aũt q̃ in vltia figura.]poſteaq̃ reſoluit eos q̃ in p̃ma in tertiã:nũc cõuerſuz facit reſoluens eos qui in ter tia in primã.[Igiť/c ↄuertiť in parte ad vtrũq;.]hoc eſt

qm̃ vtreq; ꝓpõnes exiſtẽtes vl̃r affirmatiue cõuertunť in particulares/poterimus vtriuſq; cõuerſa ſyllm̃ reſol uere ad primã:quemadmodũ ſupra etiã expoſuimus ex ſnĩa Alexãdri.[Et ſi/a q̃dẽ omni c.]hoc eſt ſi etiã ſyllm̃ ↄſtruxeris in tertia dicẽs:oẽ/c/a:oẽ/c/b:eadẽ erit ratio ad cõcludendũ aliqđ/b/eſſe/a:nãq;/c/ↄuertiť ad b/ideſt mi nore cõuerſa p̃ma redit figura.[Si ꝟo/b/omni/c.]B eſt ſi maior ſit affirmatiua in pte cũ minore vl̃r itidez affir matiua mutãdus erit ordo ꝓpoſitionũ:⁊ maior in ſeipſaz cõuertenda/vt p̃mã cõſtruamus figurã cõcludentes non queſitũ propoſitũ:puta/aliqđ/b/a:ſed hoc cõuertentem: puta/aliqđ/a b/qm̃ aũt particularis in ſeipſaz ↄuertitur/ cõcludem⁹ etiã in potẽtia aliqđ b/eſſe/a.[Et ſi p̃uatiu⁹.] Cõſimilr̃ inquit ſi negatiuus ſit ſylls̃ ex cõuerſione mino ris in primã reſolueť figurã:ſiue ambe vl̃es extiterint ꝓ poſitiones ſiue maior vl̃r negatiua cũ minore affirmati ua in pte.[Or ſi in parte.]hoc eſt ſi maior que negatiua eſt/accepta fuerit in parte cũ minore vl̃r affirmatiua nõ fiet ad primã reſolutio:minore nãq; cõuerſa ambe effi cianť ſm̃ partẽ:ex quibus vt planũ eſt nihil ſyllogiſtice ſequiť.[Planũ aũt ꝙ ad reſoluẽdas figuras.]De p̃ma ac tertia hoc tradit:de his enĩ ꝓxime ſermonez fecerat ac ſi diceret/manifeſtũ ſi primã in tertiã aut ecõuerſo reſolue re ꝓpoſitũ fuerit/ꝙ ſemꝑ minor ↄuertẽda:queadmodũ enĩ ſupra plerũq; diximus/ſcđa figura ex maioris ↄuer ſione/tertia ex minoris a p̃ma deducebať.[Eorũ ꝟo qui in media.]Poſteaq̃ enarrauit q̃uo p̃me ſylli reſoluanť in ſcđaz ⁊ tertiã figuras:⁊ ecõuerſo:qđ vltimũ ſupererat nũc exponit:q̃uo ſylli ſcđe in tertiam deriuari ac reſolui poſſint:⁊ inquit ꝙ ex particularib⁹ ſcđe alter tm̃ in tertiã reſolui⁊ qui videlʒ maiorẽ hʒ vl̃r negatiuã cũ minore af firmatiua in parte:puta/nullũ/b/a:aliqđ c/a:aliqđ/c non eſt/b:vtriſq; enĩ in ſeipſas cõuerſis tertia ↄſtruiť figura: puta/nullũ/a/b:aliqđ/a c:aliqđ/c/nõ eſt/b:ſi itaq; maiorẽ ↄuertas ex p̃ma ſcđaz efficies figurã:ſi minorẽ ex prima tertiã:ſi vtrãq; ex ſcđa tertiã.[Sʒ qñ a/omni/b.]hoc eſt quartus ſcđe in tertiã minime reſolui põt:cõuerſa enim maiore ambe ꝓpõnes efficianť in parte.[Et qui ex ter tia figura.]nunc docet q̃uo tertie figure ſylli poſſint ad ſcđam reſolui inquiẽs oẽs eos reſolui poſſe qui negatiuã ꝓpõnẽ retineãt vl̃em/quemadmodũ ſcđs ac ſextus:qui ꝟo eandẽ particularẽ hẽat/minime reſolui põt:ꝓpterea ꝙ negatiua in parte cõuerti minime põt.[Manifeſtum igiť.]planuz inq̃t ꝙ oẽs illi ſylli ſcđe in tertiã reſoluanť ⁊ ecõuerſo:q̃ etiã in p̃mã reſolui poterãt:⁊ ad hec ꝙ oẽs reſoluunť p̃ter hos duos tm̃ quartũ ſcđe ac q̃ntuz tertie: qui ſoli ꝑ impoſſe cõcludunť:hoc eſt qui ſoli tm̃ ꝑ ĩpoſſe monſtrari p̃nt:lʒ enĩ ⁊ aliꝗ deductione ad icõmodũ mon ſtranť:p̃nt tamen ⁊ alia oſtendi methodo:puta per ↄuer ſionem.[Q̃uo igiť.]concludit que ſupra dixit/q̃uo ſyllo giſmi figurarũ omniũ reſolui poſſint inter ſe.

Q̃uo ſylli 2⁹ in tertiã reſol ui poſſint.

Conuerſio ꝓ poſitiõis i ſe ipſaz proprie ↄuerſio dĩ.

Nõ oẽs ſylli tertie in p̃mã reducunť per cõuerſionez.

❡ Differt aũt aliqđ in cõſtruẽdo ac deſtruẽ do exiſtimare aut idẽ aut diuerſum ſignifica re nõ eſſe hoc ⁊ eſſe nõ hoc/queadmodũ nõ eſſe albũ ⁊ eſſe nõ albũ:neq; enĩ idẽ ſignãt: neq; eſt negatio eius/qđ eſt eẽ albũ/hoc qđ eſt/eſſe nõ albũ/ſed nõ eſſe albũ.Hec aũt hu ius ratio:nãq; ſimilr̃ ſe hʒ põt ambulare ⁊ põt nõ ambulare ei/qđ ẽ/eſt albũ ad hoc/qđ eſt/eſt nõ albũ/⁊ ſcit bonũ ad ſcit non bonũ: nã ſcit bonũ/aut eſt ſciens bonũ nihil differt. neq;/põt ambulare/aut eſt potẽs ambulare:

quare

quare ⁊ oppoſita non poteſt ambulare/non eſt potens ambulare.

Nota errores q̄ icidere pñt putãdo ppõnes traſpoſitas eē negatiuas.

¶ Qm̄ plerũqȝ in reſoluẽdo decipimur exiſtimantes iſtinitas ppõnes/q̄s ἐκ μεταθέσεως vocabat Theophraſtus/a negatiuis nihil differre: ⁊ ob hoc incidimus in alterũ duoꝝ erroꝝ/aut vt credamus rõnem aliquã ſyllogiſticam eſſe:que tñ ſyllogiſtica nõ eſt:puta ſi ex ambab⁹ infinitis rõcinaremur in ſcda figura/aut ex vtriſqȝ negatiuis in qualibet figuraꝝ:vel vt exiſtimem⁹ rõne aliquã que vere eſt ſyllogiſtica:nõ eſſe ſyllm:quoꝝ vtrũqȝ falſum exiſtit:veluti in exẽplo:ſi ex vtriſqȝ iſinitis rõcinũ cõplicaremus in pma figura:vt in poſteriorib⁹/qḋ non ſcintillat ppe eſt/planete nõ ſcintillant:planete igiẗ ppe ſunt:ppter hec itaqȝ vult Ariſtoteles impreſentia monſtrare nõ parũ a ſeinuicẽ differre infinitã ppõnẽ ⁊ negatiuã:⁊ vt predictos errores euitemus:⁊ vt faciliorẽ reſolutionẽ facere poſſimus:quẽadmodũ eni Alulidus roſadis optime dicit ⁊ ſupra etiã p parte declarauim⁹ negatio faciẽs ppõnẽ infinitã/pars eſt illius ppõnis:negatio aũt faciens negatiuã nõ eſt pars illius:ſȝ extrinſecus addiẗ:vnde ⁊ in termini finitione dicebamus/appoſito aut diuiſo eſſe vel nõ eſſe:quare nõ imerito hoc in loco phs lõgo ſermone monſtrat ppõnes iſtas differre/imo quod amplius hic inter ſe ordinẽ ac pñtiã ſimplices ppõnes ⁊ ex tráſpoſitione.

Negõ faciẽs ppõnẽ iſinitã eſt eius pars:ſȝ nõ q̄ facit negatiuam.

Q̄ negatiua hui⁹ eſt album non ſit illa:eſt nõ album.

¶ Q̄ igiẗ iſtius ppõnis que dicit:eſt albũ/nõ ſit hec negatio/eſt nõ albũ/mõſtrat ex analogia ⁊ pportione/quã hñt ad modales:de q̄bus multa pertractata fuere in libro de interpretatione:arguit igiẗ hoc pacto/quẽadmodũ ſe hȝ/eſt albũ ad eſt nõ albũ:ita põt ambulare ad põt nõ ambulare:nã modus ppõni appoſit⁹ equiualet v̄bo ſubſtãtiuo. Rurſus/quẽadmoduȝ ſe hẽt/eſt albũ ad eſt nõ albũ/ſic ſe hȝ ſcit bonũ ad ſcit nõ bonũ

Modus ppoſitioni appoſitus equalet v̄bo ſubſtantiuo.

ſed põt ambulare ⁊ põt nõ ambulare vł ſcit bonũ ⁊ ſcit nõ bonũ nõ ſũt oppoſita:quũ de eodẽ ſimul vere pferri valeant:ergo neqȝ eſt albũ ⁊ eſt nõ albũ erunt oppoſita: ſit puta/a/eẽ albũ/b/eſſe nõ albũ/c/põt ambulare/d/põt nõ ambulare:tũc ita/ſicut ſe hȝ/a/ad/b/ita ſe hȝ/c/ad/d/ſȝ c/⁊/d/nõ ſũt oppoſita:ergo neqȝ/a/⁊/b/ꝙ aũt ſimilr̄ ſe habeant mõſtrat Ariſtoteles dicẽs ſcit bonũ ⁊ eſt ſciẽs bonum idẽ ſignificare:⁊ põt ambulare:⁊ eſt potẽs ambulare:ꝙ aũt/c/⁊/d/nõ ſint oppoſita monſtrat euidenti rõne: nãqȝ poſſunt eidẽ ineſſe:idẽ eni põt ambulare ⁊ nõ ambulare:fieri aũt nequit vt idẽ in eodeȝ tẽpore bina ſuſcipiat oppoſita:nõ eſt itaqȝ/b/eſt nõ albũ/negatio ipſi⁹/a/eſt albũ:ac ſi rationẽ faceret in ſcda figura hoc pacto/oppoſita nõ inſunt eidẽ/iſta inſunt eidẽ:iſta igiẗ nõ ſunt oppoſita.〚In cõſtruẽdo ac deſtruẽdo.〛hoc eſt ſiue affirmatiuũ/ſiue negatiuũ faciamus ſyllm.〚Hec aũt huius rõ.〛 ideſt cauſa ac demõſtratio:qḋ aũt hic ratio tráſtulimus/in codice greco erat λόγος:⁊ ppterea nõ mirũ ſi in definitione ſylli rationẽ dixĩmus ⁊ nõ orationẽ:verũ de his ſupra ad ſatietatẽ.〚Nã ſcit bonũ.〛ne forte quiſpiã exiſtimaret fallaciã fieri in hac pportione:ppterea ꝙ in huiuſcemodi ppõnibus nõ apponereẗ verbũ ſũbe/ideo inquit nõ differt inter ſe:ſcit bonum ⁊ eſt ſciens.

¶ Si igitur nõ eſt potẽs ambulare idẽ ſignĩat ⁊ eſt potẽs nõ ambulaẗ/aut haud ambulare: eadẽ vtriqȝ ſil eidẽ inerũt:idẽ eni põt ⁊ ambulare ⁊ nõ ambulare:⁊ eſt cõſultus boni ⁊ nõ boni:dictio aũt ⁊ negatio oppoſite nõ inſũt ſimul eidẽ:quemadmodũ igiẗ nõ eſt idẽ/nõ ſcire bonũ ⁊ ſcire nõ bonũ:neqȝ eẽ nõ bonũ ⁊ nõ eſſe bonũ idẽ. Eoꝝ eni que proportionẽ habẽt iter ſe/ſi altera ſint diuerſa/⁊ altera: neqȝ eſſe nõ equale/⁊ nõ eſſe equale:illi eniȝ ſubijciẗ aliquid exiſtenti nõ equali;⁊ hoc eſt iequale;huic v̄o nihil;quocirca equale q̄dẽ aut iequale nõ oẽ:equale aũt aut nõ eq̄le oẽ.

¶ Nõ tanq̄ qḋ ſibi videaẗ/hoc dicit/ſed tanq̄ qḋ ex ſuppoſitione ſequiẗ:ſi eni potẽs nõ ambulare negat hãc:eſt potẽs ambulare:hui⁹ aũt negatio eſt ⁊ hec:nõ eſt potẽs ambulare:idem ergo ſignificabũt eſt potẽs nõ ambulare ⁊ nõ eſt potẽs ambulare:eiuſdẽ nãqȝ vtreqȝ negatiões ſunt.〚Aut nõ ambulare.〛obſcuritatẽ non mediocrẽ retinet cõtextus iſte ppter ordinẽ inuerſum:eſt tñ ſeries ac ſenſus cõtextus hic. Poſteaq̄ phs docuit nihil differre ſcit bonũ ⁊ eſt ſciens bonũ:ac põt ambulare ⁊ eſt potens ambulare:⁊ deinceps interpoſuit ꝙ ⁊ in oppoſitis negationibus ſimilr̄ ſe hȝ nõ põt ambulare:⁊ non eſt potens ambulare:ad alterã ppõnẽ tráſiuit que erat in analogia dicentẽ põt nõ ambulare/inquiẽs hãc quoqȝ idẽ valere/ qḋ eſt/eſt potẽs nõ ambulare:ipſe v̄o abſolute protulit abſqȝ eo ꝙ adderet/põt:ſic itaqȝ cõtext⁹ dirigẽdus erit: nã ſcit bonũ aut eſt ſciens bonũ nihil differt:neqȝ poteſt ambulare/aut eſt potẽs ambulare:quare ⁊ oppoſita nõ põt ambulare/nõ eſt potẽs ambulare/aut nõ ambulare: deinde rõ inchoãda hunc in modũ. Si igiẗ nõ eſt potẽs ambulare idẽ ſignificat ⁊ eſt potẽs nõ ambulare/eadeȝ vtiqȝ ſimul eidẽ inerunt. Prepoſterus itaqȝ ordo iſte lectionis nõ mediocrẽ obſcuritatẽ in contextu cauſauit:qḋ ideo mea ſnia factũ eſt/vt ſolitaȝ obſeruaret breuitatẽ:ſi eni hoc/qḋ eſt nõ ambulare ſupra poſuiſſet/bis idẽ dixiſſet:⁊ paulo antea/põt ambulare/aut eſt potẽs ambulare:quẽadmodũ etiã nos ordinauim⁹:⁊ hoc in loco vbi ſequit.ſi igiẗ nõ eſt potẽs ambulare idẽ ſigt̄ ⁊ eſt potens nõ ambulare:ac ſi diceret:ſi igiẗ nõ eſt potẽs ambulare ⁊ eſt potẽs nõ ambulare:aut etiã alia affirmatio ex tráſpoſitione eſt nõ potẽs ambulare idẽ ſignt̄:eadem vtiqȝ ſimul eidẽ inerunt:⁊ ppterea curtã ac mancã orõnẽ ſuaȝ fecit nõ addens verbũ põt aut eſt potẽs:vt vtriqȝ accõmodari poſſet.〚Dictio autẽ ⁊ negatio.〛hoc eſt ꝯdictorie oppoſita nõ pñt vni ⁊ eidẽ ieſſe ſȝ idẽ ⁊ in eodẽ tẽpore.〚Quemadmodũ igiẗ.〛ſenſus eſt:ſi igiẗ veluti mõſtrauimus nõ ſcire bonũ ⁊ ſcire nõ bonũ pportionẽ atqȝ analogiã hñt ad eſſe nõ bonũ ⁊ nõ eſſe bonũ:⁊ illa nõ ſũt eadẽ:ergo neqȝ hec erũt eadẽ/qḋ fuerat monſtrandũ:eoꝝ eni que ad ſeinuicẽ pportionẽ hñt/ſi altera ſint altera:hoc eſt ſi duo ſint diuerſa ⁊ altera.i.alia duo diuerſa etiam a ſeinuicẽ erunt:quẽadmodũ in exẽplo ſi diceremus/ſic ſe hȝ/a/ad/b/ita ſe hȝ/c/ad/d:ſed/a/⁊/b/nõ ſunt eadem:ergo neqȝ/c/⁊/d/eadẽ erunt.〚Neqȝ eſſe nõ equale.〛Poſteaq̄ monſtrauit per analogiã nõ eſſe idẽ eſſe nõ bonuȝ ⁊ non eſſe bonũ:nunc ⁊ manifeſtius exẽplũ addit inquiens nõ eſſe idẽ eſſe nõ equale ⁊ nõ eſſe equale:qui eniȝ dicit non equale aliquid eſſe dicit ⁊ predicat eſſe de aliquo:dicens nãqȝ/eſt nõ equale:eſſe q̄dẽ de ſubiecto affirmat:ſeparat aũt ab ipſo equale:⁊ ideo nõ poſſemus de nullo nõ exiſtẽte pdicare nõ equale:quẽadmodũ de nõ exiſte legitime diceremus nõ eſt equale:affirmatio nãqȝ ⁊ negatio in oĩb⁹ diuidũt veꝝ ac falſuȝ:vt in libro de iterpretatione diſputatũ eſt. ¶ Et ppterea perperã dicũt qui nomẽ infinitũ tã de ente q̄ de nõ ente pdicari aſſerunt:ſi eni hoc ita foret:non differret oppoſitio ppõnis infinite ab oppõne ꝯdictoria:qḋ perabſurdũ ac cõtra ea que hoc in loco tradit phs/nam inquit/illi eniȝ ſubiacet aliquid:⁊ reliqua.

Nota differẽtiã inter h⁹ textus.

Nota ꝯ eos q̄ dicũt nomẽ infinitũ eẽ de nõ ente q̄ de ente predicari.

Preterea nulla affirmatio de nõ ente aſtrui põt:ſed quũ dico eſt nõ eq̃le affirmationẽ aſtruo:igiť nõ dĩ de penitus nõ ente. ¶ Et ſi obycias que diſputat Ariſtoteles in libro de interpretatione inquiẽs de ỽbo ĩfinito ꝙ ſimiľr eſt in quolibet ⁊ qđ eſt ⁊ qđ nõ eſt. ¶ Reſpõdeo verbũ infinitũ ob id de ente ac nõ ente predicari/qm̃ nihil diſtat in ꝓpõne a ỽbo negato:verbũ nãq; infinitum in ꝓpõne nõ eſt tñ infinitũ:ſed negatiuo equiualet:negatio enĩ ſupra verbũ quocũq; cadẽs eius nãm perimit:que eſt cõiungere predicatũ cũ ſubto:⁊ ideo ſi ỽbo cõiungenti terminos ꝓpõnis quocũq; negatio addať/diſiũget a ſubto predicatũ:qđ idẽ eſt/ac ſi negationẽ facerem⁹. Utrũ aũt extra oĩonẽ deť verbũ ĩfinitũ tñ/qđ a ỽbo negato diſtat ⁊ an ois terminus ĩfinitus fieri poſſit:hec alteri⁹ ſunt ſpeculationis:ſufficiat impreſentia noſſe ỽbũ ĩfinitũ in oĩone negatiuo equiualere:⁊ ꝓpterea ꝑdicari tã de ente q̃ de nõ ente:qđ de noie nefas dicĩ:nomẽ enĩ ſiue in oĩone/ſiue extra oĩonẽ ſemꝑ remanet ĩfinitũ. ⁊ hoc eſt ineq̃le. nõ hoc dicit/ꝙ equale ⁊ inequale ſint idẽ:ſed qđ ineq̃le ſubiacet nõ equali ⁊ in minus ſe hz:inequale nãq; de exiſtentibus tñ predicať neq; de oĩbus:ſed de quãtis:non enĩ cõmode diceremus deũ aut intelligentias inequales eſſe:qm̃ nullius quãtitatis participes ſunt:nõ equale ỽo infinitũ nõ ſolũ de quãtis predicať:ſed de entib⁹ oĩbus/vnde de deo recte diceremus ipſũ eſſe nõ equalem/de non entibus ỽo nullo pacto diciť:qđ accidit in negatiua ꝓpõne:quũ enĩ dico nõ eſt equale tã entia q̃ nõ entia intelligo. Priuatiuũ itaq; nomẽ de ſolis hñtibus habitudinẽ ad formã poſitiue ꝑdicať:infinitũ ỽo de ſolis entib⁹:negatiuũ autẽ tam de entibus q̃ non entibus.

Obiectio de ỽbo ĩfinito.

Solo ꝙ ỽbũ infinitũ ĩ oĩone nõ differt a negatiuo.

Hoc dictũ de noie ĩfinito ẽ maturi⁹ conſiderandum.

Nota dĩfaz iter nomẽ ꝓuatiuũ ĩfinitũ ⁊ negatiuũ.

¶ Amplius:eſt nõ albũ lignũ ⁊ nõ eſt albũ lignũ/nõ ſimul ſũt:ſi enĩ eſt lignũ nõ albũ/erit lignũ:qđ aũt nõ eſt albũ lignũ nõ neceſſe lignũ eſſe:q̃re manifeſtũ ꝙ nõ eſt eius/qđ eſt eſt bonũ negatio eſt nõ bonũ: Si itaq; de oĩ vno aut dictio aut negatio vera:ſi nõ eſt negatio:planũ ꝙ affirmatio quodãmodo eſſe poſſet:affirmationis ỽo omnis negatio eſt:⁊ huius igitur non eſt non bonum.

¶ Inquit Philoponus hoc eſſe aliud exemplũ ⁊ planius ac dilucidius. Propterea ꝙ ſuperius dicebat:eſt bonũ/eſt nõ bonũ/nõ etiã addẽs/qđ illõ eſſet:qđ eſt nõ bonũ: nũc aũt manifeſtius dixit ponẽs nõ ſolũ ꝑdicatũ/ſed etiã ſubm̃:ita ꝙ ex ſnia Philoponi/quũ dicimus:eſt lignũ nõ albũ:dictio illa lignũ ſubm̃ facit:nõ albũ ỽo predicatũ. ¶ Ego aũt aliter dixerim cũ bona tanti viri venia:ꝙ totum illud lignũ nõ albũ in partẽ cedit ꝑdicati:vt ſenſus ſit:ꝙ poſteaq̃ mõſtrauit nõ cõuerti ꝓpões negatiuas ⁊ ĩfinitas:in q̃bus totũ predicatũ eſt ĩfinitũ:nũc etiã mõſtrat eaſdẽ nõ cõuerti:vbi nõ totũ ſed pars predicati tñ ſit ĩfinita:quaſ hoc ita ĩtelligendũ ſignificauit/quũ inquit ſi enĩ eſt lignũ nõ albũ erit lignũ:qđ aũt nõ ẽ albũ lignũ/nõ neceſſe eſt lignũ eſſe. Quare manifeſtũ. cõcluſionẽ adducit/ob quaſ ſupra dicta exẽpla oĩa allata ſunt. Si itaq; de omni vno. Poſteaq̃ monſtrauit ꝓpões que dicunť ex trãſpoſitiõe affirmationes eſſe nõ negationes: quũ omne inq̃t/qđ de aliquo diciť/aut affirmatio ſit/aut negatio/⁊ he ꝓpões nõ ſint negationes:erunt igiť affirmationes:ſed ois affirmationis eſt negatio:quare ⁊ hui⁹ eſt nõ bonũ negatio ſua erit/nõ eſt nõ bonũ:dixit autem quodãmodo:qm̃ nõ ita vere affirmationes ſunt:vt he q̃ ſimplices nuncupanť. ¶ Sed dubitat Alexander circa

Expõ Philoponi.

Expõ ꝓpria authoris.

predicta. Ariſtoteles nãq; ſemꝑ duaſ cõtradictorias facit/negationẽ ỽbo applicat:puta:ſocrates eſt albus/ſocrates non eſt albus:ſunt ỽo inquit nõnulli/quibus videtur ꝙ neq; ſic accipiať negatio:dicunt enĩ negationẽ nõ ſolũ ponendã eſſe ante verbũ/ſed ante totã affirmationẽ:inquiũt enĩ duplex eſſe nõ ambulare calliã:aliq̃n quũ toti enunciationi apponiť negatio:⁊ ita ꝓpriã fieri negationẽ/aliquãdo quũ ſoli huic ỽbo ambulare:⁊ tunc affirmationẽ eẽ/nõ negationẽ/vt callias nõ ambulat. Hoc aũt arguũt eo ꝙ nõnunq̃ ꝓſit ſimul eſſe falſe:callias ambulat/⁊ callias nõ ambulat:callia enĩ nõ exiſtẽte/nõ minus hec eſt falſa:callias nõ ambulat/q̃ hec:callias ambulat:nãq; in vtriſq; preſupponiť calliã eſſe:huic aũt ineſſe aut ambulare aut nõ ambulare:ſed iſta/nõ callias ambulat nunq̃ põt eſſe falſa/quãm affirmatio callias ambulat ſit falſa. Preterea addunt ydez ſi dicamus:hic ambulat/hic non ambulat/monſtrantes feminã quãpiã/ambe ſunt falſe: ſiue ambulet/ſiue nõ ambulet. Cõſiľr ſi dicamus:callias grãmatic⁹ ambulat/callias grãmatic⁹ nõ ambulat:nãq; vtraq; hec falſa exiſtunt/ſi callias nõ ſit grãmatic⁹:harũ rõnuz illã appellãt κατὰ παρέμφασιν. iſtam κατὰ παράληψιν hoc eſt ſcđaz mõſtrationẽ aſſumptionẽq;. ¶ Ad hec inquiunt he ſimul vere ſunt/ſocrates ambulauit:⁊ ſocrates nõ ambulauit. His ⁊ cõſimilib⁹ rationib⁹ conanť infringere Ariſtotelicã legẽ in cõtradictorys faciendis. ¶ Ceterũ:oia hec que afferunt/falſa ꝓculdubio ſunt:neq; enĩ neceſſariũ eſt ꝓpoſitionũ negatiuarũ ſubm̃ ſemꝑ ſignificare rẽ exiſtentẽ:q̃q̃ hoc ita ſit/planum ex affirmationibus que de ys que efficiunť:non ſunt autez adhuc/vere ſunt:de domo enĩ que edificať:nec ñ adhuc eſt/verũ eſt dicere:domus edificať:nec tamẽ vere ꝓferimus/eſt aliqua dom⁹ que edificať:q̃re ſi nõ hoc ſignt nomen qđ in affirmationib⁹/multo minus ſignificabit/qđ eſt in negationib⁹ nõ hñtibus ante ſubm̃ negatiuã particulã/ſed ante verbũ. Amplius:ſi falſa eſt negatio qua dicimus/ſocrates nõ viuit:q̃a ſignat eſſe aliquẽ ſocratẽ/qui nõ viuit:hac eadez de cauſa falſa erit/que dicit/ſocrates mortuus eſt:ſignificabit enĩ ꝙ eſt ſocrates/qui mortuus eſt:qđ perabſurdũ. Cõſimiľr dicendũ de hac pariť mihi filius/nõ qui eſt filius/ſed qui erit:nomẽ enĩ ꝑ ſe dictũ neq; eſſe ſignt neq; nõ eſſe neq; fuiſſe/neq; futurũ eſſe:ſz rem tñ que fuit/vel eſt/vel erit. Quare cũ dicim⁹ ſocrates non ambulat/aut ſocrates grãmaticus non ambulat: non ꝓpter hoc preſupponimus ſocratem eſſe/aut ſocratem grãmaticuz eſſe:ſed abſolute negamus ambulationem a ſocrate ſiue ſit/ſiue etiã nõ ſit:quũ ỽo dicimus ſocrates ambulauit ⁊ ſocrates nõ ambulauit/nõ poſſum⁹ ambas iſtas vere ſimul ꝓferre in eodẽ tpe:ꝙ ſi ad diuerſa tẽpora referanť/non amplius cõtradictorie vocande erunt. Sed de his ſatis/ad reliqua tranſeamus.

Dubitat Alexãder circa dĩctio nẽ aſſignandã per negationẽ ꝓpoſitã verbo.

Reſpõ ꝙ ſubm̃ ꝓpõnũ negatiuarũ nõ ſemꝑ ſignat rẽ exiſtentẽ:q̃uis eĩ non apponať negatio: hui⁹ tñ oppoſitum aſſerũt multi.

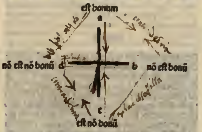
Hec rõ eſt ſequente ſolũ poſſent negãdo ꝓñaz rõne ampliationis.

¶ Habẽt autẽ ad ſeinuicẽ ordinẽ hũc. Sit eẽ bonũ in quo/a/nõ eſſe bonũ in quo/b/eſſe nõ bonũ in quo/c/ſub/b/nõ eſſe nõ bonũ in quo đ/ſub/a:omni itaq; inerit aut/a/aut/b/⁊ nulli eidẽ:⁊ aut/c/aut/đ/⁊ nulli eidẽ:⁊ cui/c/neceſſe/b/omni ineſſe:ſi enĩ verũ dicere ꝙ eſt non albũ:⁊ ꝙ nõ eſt albũ/verũ:impoẽ enĩ ſimul eſſe albũ ⁊ nõ eſſe albũ/aut eẽ lignũ nõ albũ ⁊ eſſe lignũ albũ:quare ſi nõ affirmatio negatio inerit:c/ỽo ipſi/b/non ſemꝑ:qđ enĩ oino nõ lignũ/neq; lignũ erit nõ album:⁊ cõuerſo igiť/đ/omni cui/a:nãq; aut/c/aut/đ.

¶ Propoſuerat

Ordo ſimplicium ad trãſpoſitas eſt vt cõuerſim ſe cõſequantur,

¶ Propoſuerat mõſtrare ꝙ ſimplicis affirmationis nõ eſt negatio/affirmatio ex trãſpoſitione:puta huiꝰ/eſt bonũ/non eſt negatio/eſt nõ bonũ:hoc itaqꝫ ad faciliorẽ reſolutionẽ efficiendã a principio ppoſitũ fuerat:nunc autẽ quo perfectiorẽ de propoſito cognitionẽ hr̃e poſſimꝰ/earundẽ ppõnũ ordinẽ ac cõſequentiã exponit:quod iam ſecto tertio libri de interpretatione ſubobſcure diſeruerat:quũ inquit. Hec igit̃/quemadmodũ in reſolutorijs dictũ eſt: ita ſunt diſpoſita. Ordo itaqꝫ iſtarũ propoſitionũ eſt/vt conuerſim ſe habeãt ſm cõſequentiã ſimplices ppõnes ⁊ ex trãſpoſitione:ex ſimplici nãqꝫ affirmatiõe ſequit̃ ex trãſpoſitione negatio/⁊ retrouerſum ex affirmatione ex tranſpoſitione ſimplex negatio:vel vt vno ṽbo dicã ex affirmationibꝰ negationes ſequunt̃:nõ aũt econuerſo ex negationibus affirmationes:in plus eni ſe hñt negatiões affirmationibꝰ. Ceterũ quo facilius hec intelligant̃ deſcriptionẽ facit earũdẽ ppõnuz hoc mõ:ſit/a/ſimplex affirmatio/eſt bonũ/b/huius negatio ſimplex nõ eſt bonũ/d/ negõ ex trãſpõne/nõ eſt nõ bonũ/c/affirmatio ex trãſpõne:eſt nõ bonũ:⁊/c/ponat̃ ſub/b:d/ṽo ſub/a/hũc ĩ modũ.

His ita diſpoſitis/quĩ de omni ente/aut nõ ente vera eſt affirmatio aut negatio:ſed/a/⁊/b/ſunt affirmatio ⁊ negatio:igitur de quolibet verum erit aut/a/aut/b/⁊ ſimiliter erit/c/aut/d/ſunt eniz ⁊ ipſa eodẽ pacto oppoſita:quoniã itaqꝫ ipſi/a/non poteſt/c/ineſſe:quoniã fieri nequit/vt idẽ bonum ſit ⁊ non bonuz:inerit vtiqꝫ ipſum/d/ ſuum contradictorium: ex ſimplici ergo affirmatione/a/ſequitur negatio ex trãſpoſitione/d/de quolibet enim dicit̃ alteꝝ ꝯtradictorioꝝ:quare ſi de/a/nõ predicat̃/c/predicabitur vtiqꝫ ipſum/d:non tamẽ ecõuerſo:in plus eni ſe hꝫ/d/ꝗ̃ a. In oppoſituz ṽo ex affirmatione tranſpoſita/c/ſequit̃ negatio ſimplex/b/⁊ nõ ꝯuertit̃:quĩ ſimplex negatio cõmunior eſt affirmatione trãſpoſita. ꝙ aũt ex/c/ſequatur b/eodẽ pacto mõſtrat̃:de quolibet eni dicit̃ aut affirmatio aut negatio:ſz de/c/nõ dr̃ affirmatio/a/nã fieri nõ põt vt idẽ bonũ ſit ⁊ nõ bonũ:ergo de/c/affirmatione pdicabit̃ negatio/b. [Qđ eni oino.] dictum nãqꝫ ſuperius fuit/ pdicatũ infinituz de entibus tñ vere proferri poſſe:q̃re ſi aliquid:puta itellectus/lignũ nõ exriterit/de eo falſum erit dicere/ꝙ eſt lignũ nõ albuz:⁊ ſi aliqđ nullo mõ exriterit/puta chimera/de ea falſo enũtiabimus ꝙ eſt nõ bonum:ſed hec ſupra ſatis declarata ſunt.

Dubiõnes ſcolarum.

¶ Ceteruz ꝫ ea que in contextu dicta fuere afferunt nõnulli deridiculas quaſdã inſtantias monſtrantes non ſequi ex affirmatiua tranſpoſita ſimplicẽ negatiuã:nõ eni inquiunt ſequit̃/video nõ hoĩem/ergo nõ video hoĩem:nec itẽ ſequit̃ ſocrates fuit nõ albꝰ:igit̃ nõ fuit albus:neqꝫ ſimilr̃/hoc eſt nõ duplũ:ergo hoc nõ eſt duplũ. Ob hec ⁊ cõſimilia arctandã cõſtringendãqꝫ multis legibus regulã illã dicũt: aiũt eni nõ valere arguẽdi modũ illũ/niſi cũ verbo ſubſtãtie: tẽporis pñtis:⁊ in terminis abſolutis nõ hñtibus relationem aut reſpectũ ad aliud quippiam.

Limitatiões ſz modernos regularũ ſup dictarum.

Nos ṽo ⁊ hoꝝ negligentiã demiramur ⁊ hec oĩa falſo dici enuntiamus/ preſertim quum Ariſtoteles huiuſcemodi ppoſitiones non ſolum cum verbo ſubſtãtie:ſed ⁊ cum alijs complicet:quum inquit poteſt non ambulare/ſcit non bonum:⁊ ſimilia. Preterea/qđ etiã amplius/quum omne verbuz adiectiuuz/vt moderniores appellãt/ex ſnĩa Ariſtotelis in verbum reſoluat̃ ſubſtantie ⁊ ſuuz participiũ/cur exceptio iſta caſſa ⁊ vana facienda eſt: Sunt ⁊ alij pleriqꝫ defedatores dialectice/qui complures alias correctiões addunt:quas oẽs breuitatis grã pro rei ipſius dignitate omitto addens regulã iſtam nulla correctione egere preterq̃ ꝙ ratio ac conſequentia fiat dum predicatum aut pars predicati infinita fuerit.

Regule Ariſtotelis nõ indigẽt correctiõe. nota.

¶ Quamobrem quum dicimus:video non hominem aut ſcit non bonum/non eſt predicatum ipſum/aut etiaz predicati pars infinita/ſed potius determinatio:quod planum fit reſoluentibus dictas propoſitiones ſm doctrinaz precedentem:puta video non hominẽ/id eſt videns non hominẽ/ſcit non bonũ: eſt ſciens non bonũ. Predicata eteni ſunt termini illi videns ⁊ ſciens:non bonum ṽo ⁊ non hominem accñtia potius pdicato nuncupari debent.

Nota ĩ huiuſmõi ppõnibus:video nõ hoiez ⁊ alijs huiuſmõi nõ hoiez/ nõ eſt pars pr̃edicati: ſꝫ additiones.

Dicimus ad hec ſemper referendas eſſe ppoſitiones ad idem tempus ac reſpectu eiuſdez ſubiecti:⁊ propterea valere aſſerimus cõſequentias iſtas: Socrates fuit non albus:ergo non fuit albus/hoc eſt non duplum:ergo non eſt duplum:⁊ ſi mille alias in hunc modũ cõplicem:qꝫ hoc ita ſit argumento monſtratur Ariſtotelico:ſi eni in eo tẽpore in quo Socrates fuit non albus/non eſt veruz dicere/ꝙ non fuit albus:vere ergo enuntiabitur ꝙ fuit albus:⁊ ita in eodem tempore fuit albus ⁊ non albus:quod perabſurduz. Cõſimiliter de alio exemplo dicendum reſpectu eiuſdem ſubiecti:verum de his ſatis:reliqua pſequamur. [Econuerſo igitur.] econuerſo dixit/quĩ non ſm eundem ordinem ſequuntur ſeinuicem/affirmationez ſimplicem negatio ex tranſpoſitione:⁊ negationẽ ſimplicẽ affirmatio ex tranſpoſitione:ſed conuerſim vt ſupra diſtinximus.

¶ Quĩ ṽo nõ poſſibile eſſe ſimul non albuz ⁊ album/ipſum/d/inerit:de exiſtẽte eni albo verũ dicere/ꝙ non eſt non albuz:a/aũt de/d/ nõ omni:nãqꝫ de eo/qđ penitꝰ nõ eſt lignuz/ non verum dicere/ꝙ eſt lignũ album;quare d/verum:a/aũt non verum:quoniã lignum albũ. Planum ṽo ꝙ ⁊/a c/nulli eidẽ/⁊/b/⁊ d/contingit alicui eidem ineſſe.

¶ Monſtrat ꝙ ex/a/ſequatur/d:non aũt ecõuerſo:quoniam non eſt non album in plus ſe habet/ꝗ̃ eſſe album. [Planum autem ꝙ ⁊/a c.] Poſteaq̃ mõſtrauit quomodo ſe habeant ſubalterne ppoſitiones in figura/nunc exponit quomodo ſe habeant ⁊ angulares ſm diametrum oppoſite inquiens/ꝙ/a c/hoc eſt ſimplex affirmatio ⁊ tranſpoſita nulli eidem ineſſe poſſunt: b/ṽo ⁊/d/vtiqꝫ poſſunt:fieri eniz nequit vt idem ſit lignum album/⁊ lignum non album:fieri tamen non poſſet vt idem ⁊ non eſſet lignum album ⁊ non eſſet lignum non album:puta anima/aut aliud quippiam/quod nullo modo ſit/vt hircocerũs aut chimera:q̃re affirmationes nunq̃ ſil vere eſſe poterũt:negationes aũt poterunt:intelligẽda ṽo inq̃t Alexãder ſunt hec de ppõnibꝰ pdeterminatis:nihil eniz phibet idefinitas affirmationes ſil veras eẽ:vt hõ eſt iuſtus:hõ eſt nõ iuſtus:ſed pdeterminate nũq̃ vere ſil de eodẽ pdicabunt̃:puta/quilibet hõ eſt iuſtus:quilibet hõ

eſt nō iuſtus:ꝛ ꝓpterea in libro de interpretatione binas figuras fecerat: vnā indefinitarū ꝓpōnū/alterā ꝑdeterminatarū:ꝛ addiderat ad verbū:ſimilr aūt ſe habebit:ꝛ ſi vƀis nois ſit affirmatio/ꝑterq̄ ꝙ inquit non ſimilr ea/ que ſunt ſm diametrū cōtingit vera eſſe:q̄ſi ꝯcedēs oēs angulares oppoſitas poſſe ſil eſſe veras:ſi ꝓpōnes extiterint īdefinite:ſi ꝟo definite ac ꝑdeterminate nō poſſe. qđ etiā hoc in loco elegāter docuit. ¶ Sʒ dubitat circa hec ingenioſe Philoponus mōſtrans nō eſſe verū neqʒ ſupradictis cōſentaneū:qđ hoc in loco Phs protulit:ſuꝑ eni dixerat idem poſſe ambulare ꝛ poſſe nō ambulare/ addēs has ꝓpōnes ſiles eſſe his/que dicunt/eſt album ꝛ eſt nō albū:hic aūt negat affirmationes ſimul veras eſſe poſſe. ¶ Qz ſi dicas/quēadmodū ꝛ ſupra aſſerebamus/ indefinitas quidē poſſe ſimul eſſe veras/ꝑdeterminatas aūt minime:faciamus adhuc eas predeterminatas:qlibʒ hō pōt ambulare:ꝛ quilibet pōt nō ambulare:ſic etenīʒ eaſdeʒ has ſimul veras eē comperiemus. ¶ Qz ſi aliter reſpōdeas/quemadmodū Joānes Philoponus/non eē/ qđ dicit̄ intelligendū de oībus ꝓpōnibus/qz nō de modalibꝰ:ſed de ijs tm̄/quibus eſt tertiū adiacēs applicat̄: in contrariū adducēda erunt/que ſupra ꝯtra modernioꝛes attulimus. ¶ Quapropter eodē pacto reſpōdendū cenſeo/quo ſuperioribꝰ inſtantiolis faciebamus ſatis/negationē vʒ applicandā eſſe predicato nō ꝑdicati determinationibus:ꝛ tūc videbimꝰ affirmationes illas ſimul eſſe veras nō poſſe/vt quilibet hō eſt potēs ambulare:ꝛ quilibet eſt nō potēs ambulare:quilibet eſt ſciēs bonū: ꝛ quilibet eſt nō ſciens bonū. ¶ Qz ſi dicas hec ſuperioribꝰ non cohERERE:ibi eni dicebat Phs/has ſimiles eſſe: pōt ambulare:ꝛ pōt nō ambulare ijs/que ſunt/eſt albuʒ ꝛ eſt nō albū:quare ſi hec totū predicatū hīt īfinitū/ꝛ ille: aut ſi nō ſunt ſimiles in ꝑdicatis:ratio ergo Ariſtotelica a ꝓportiōe ꝛ analogia nulla eſt. ¶ Rn̄deo ꝙ Phs per pōt nō ambulare intellexit/eſt nō potēs ambulare:qꝙʒ hoc ita ſit declarāt que ſequunt̄/vbi ait/ſi igit̄ nō eſt potens ambulare ideʒ ſignificat ꝛ eſt potēs nō ambulare:aut nō ambulare:qm̄ eni videbat ꝓpōnē dicentē eſt potens nō ambulare nō eſſe verā affirmationē ex trāſpoſitione/q̄ſi ſeipſuʒ corrigēs/ſubdidit aut nō ambulare:ac ſi dixiſſet: aut eſt nō potēs ambulare: verū hec ſupra quoqʒ declarata ſunt. ¶ Sed ꝯ hec inſtabit quiſpiā dicēs nō eē poſſea verū qđ ſuꝑ aſſerebat Phs:poſſe vʒ ꝓpōnes iſtas/ eſt potēs ambulare ꝛ eſt nō potēs ambulare:de eodem vere proferri:nunq̄ eni ſimul erunt vere. Reſpōdeo ꝙ etiā ſi indefinite ſint:nō aūt ꝑdeterminate/quēadmodū ꝛ iſte:hō eſt albꝰ,hō eſt nō albꝰ:ita hō eſt potēs ambulare ꝛ hō eſt nō potēs ambulare. Sed de his iā plus ſatis.

Dubiū Philoponi difficile.

Prima ſolo ꝛ inſtantia cōtra ipſam.

Rn̄ſio Philoponi.

Alia rn̄ſio ꝓpria authoris

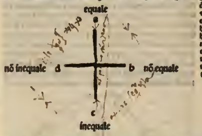
Inſtantia.

Solutio.

Iſta ſolo eſt ſatis dubia ꝛ forte falſa:nā ſi idē valet hc ꝛ eſt potēs:ſi iſta eſt īfinita pōt nō ambulare etiā iſta ē potēs nō ambulare:nō adeſt iſta:eſt nō potēs ambulare: imo iſta:ē nō potēs ambulare idē valet qđ iſta:nō eſt potēs ambulare:in modalibꝰ eni ſiunt negationes ꝑ particulā negatiuā additā vel vƀo ē cui ꝯiungitur modus: ꝙ ſi dicas tales ꝓpōnes nō eſſe modales: dico ꝙ phs hic accipit eas ve modales: aliter nō poſſent dici de eodē pōt ābulare: ꝛ pōt nō ambulare: dico ergo aliter ad ꝑncipales rationes non velle pōm ex

¶ Cōſimilr ſe habebūt ꝛ priuationes ad predicamēta hac poſitione/equale in quo/a/non equale in quo/b/iequale in quo/c/nō iequale in quo/d:ꝛ in pluribus aūt/quoꝝ his quidē ineſt:illis ꝟo nō ineſt/idē:negatio quidē ſilr verificari poſſet/ꝙ nō ſunt alba oīa/aut ꝙ nō eſt albū vnūqđqʒ:ꝙ aūt eſt nō album vnūqđqʒ aut oīa ſunt nō alba/falſum. Cōſimilr aūt ꝛ eius qđ eſt/eſt oē aīal albū/nō hoc qđ eſt/eſt nō albū omne aīal negatio:ambe eniʒ falſe:ſed non eſt omne animal album.

¶ Qđ in libro de interpretatione dixerat inquiēs:quādo aūt eſt tertiū appredicat̄ iaʒ dupl'r dicunt̄ oppōnes:q̄re ꝓpter hoc quatuor erūt ſ[illegible]:quaꝝ due quidē ad affirmationē ꝛ negationē:ſeſe hīt ſm ꝯſequētiā:vt priuationes: due ꝟo minime:qđ inquā ibi dictum fuit/hic explicatius declarat̄:ꝑuatiuas vʒ ꝓpōnes ita ſe hēe ad predicamēta hoc eſt ſimplices ꝓpōnes:in his eniʒ ꝑdicatoꝝ rō ſuat̄: nā que affirmatiue ſunt/verā affirmationis nām ſeruant que negatiue negationis:ꝑuatiue īquā ꝓpōnes ſe habēt ad ſimplices eodē modo/quo indefinite ad eaſdē ſimplices:nāqʒ ex affirmatiua ſimplici ſeq̄t̄ negatiua ꝑuatiua: vt hō eſt iuſtus:ḡ hō non eſt iniuſtus:ex affirmatiua ꝟo ꝑuatiua ſequit̄ ſimplex negatiua:vt hō eſt iniuſtus:igit̄ non eſt iuſtus. Hoc etiam figura ac deſcriptione ſignificat ſic.

Ex/a/itaqʒ ſequit̄/d/ꝛ ecōuerſo.ex c/b/ꝛ/a c/nō poſſint ſimul eſſe vera:b d/aūt poſſit:quemadmodū ꝛ in ſuperiore figura:quō ꝟo ſe hēant priuatiue ad īfinitas ꝛ ecōuerſo de libello περὶ ἑρμηνείας queraf.[Et in plibꝰ aūt.] ad ꝑmū propoſitū reuertit̄/ꝙ inquā ſimplicis affirmationis nō ſit negatio affirmatio ex trāſpoſitione:ſed ſimplex negatio:hoc igit̄ maxime planū eſſe dicit in mā cōtingēte:vbi predicatū aliqbꝰ ineſt ſubiectis : ꝛ aliqbus nō ineſt:ſi eni de quocūqʒ affirmatio falſa de eodē negatio vera:ꝛ affirmatio iſta falſa eſt/quilibet hō eſt albus: planū ꝙ ſua negatio erit vera:ſed hec nō eſt vera:qlibet homo eſt nō albꝰ:ergo hec nō eſt ſua negatio:ſed illa:nō qlibet homo eſt albus.[Aut ꝙ nō eſt albuʒ vnūqđqʒ.] expoſitoꝛiū quodāmō eſt eiꝰ/qđ dixerat nō ſūt alba oīa,

hoc exēplo ꝙ iſte ſi ne ſil ve eſt albū:eſt nō albū vt ille:ſʒ ſolū ꝙ ſine affirmatiue: qꝛ ſunt ſiles illis qꝛ nō hīt negationē oppoſitā hoc/eſt:ſʒ ꝑterea vñ ē iſta rn̄ſio de īdefinitis nō valʒ qm̄ eodē mō ē affirmatiua ꝛ negatiua pñt eē ſil vere:vt eſt hō albꝰ nō eſt hō albꝰ : ꝛ ita rn̄dendo nō cogimur extorquere textum vt dicunt alii theoꝛ. exeode.

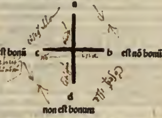
¶ Qm̄ ꝟo manifeſtū ꝙ diuerſum ſignificat/ eſt nō albū ꝛ nō eſt albū:ꝛ illud quidē affirmatio:hoc aūt negatio:manifeſtū ꝙ non eſt idē modus oſtēdēdi vtrūqʒ/vt qm̄ qđcūqʒ ſit aīal nō eſt albū/aut cōtingit nō eſſe albuʒ: ꝛ ꝙ veꝝ dicere nō albū;hoc eni eſt nō albū: ſed de eo/qđcūqʒ ſit albū/verū eſt dicere albū/ſiue nō albū idē modus. Cōſtructiue eni ambo per primā monſtrant̄ figurā:veꝝ eni ꝛ eſſe ſimilr ordinant̄:eius eni qđ eſt veruʒ dicere albū/nō hoc qđ eſt verū dicē nō albū negatio/ſed nō verū dicere albū:ſi itaqʒ veꝝ eſt dicere/qđcūqʒ ſit homo/muſicū eſſe/aut nō muſicū eſſe/qđcūqʒ ſit aīal accipienduʒ/ aut eſſe muſicū/aut eſſe nō muſicū/ꝛ oſtēſuʒ eſt:nō eſſe aūt muſicū qđcūqʒ ſit hō deſtructiue monſtrat̄ ſm dictos modos tres.

¶ Reuertit̄ tandem ad primariū propoſitum:ꝓpter qđ reliqua oīa in medium allata ſunt:ꝓpoſituʒ nāqʒ fuerat de reſolutione pertractare:ꝛ ꝓpterea de propoſitionibꝰ

trāſpoſitis mentionē fecerat:tanq̄ que aliter reſoluant: q̄ negatiue ſimplices:hac igiſ de cauſa ſupra mōſtrauit ꝙ affirmationes ex trāſpoſitione nō ſunt negationes/ac ſubinde in medio de harū ꝓpoſitionū ꝯſequētia quepiā pertractauerat. His itaq3 oibus explicitis ad ꝓpoſitum primū iam iam reuertiſ inquiens qm̄ mōſtrauimus nō eſſe idem/non eſt albū:ꝛ eſt nō albū/ꝛ ꝙ illud eſt negatio:hoc autē affirmatio ex trāſpoſitione:planū ꝙ nō vno ꝛ eodē pacto vtrūq3 monſtrabiſ:ſed negatio ſimplex ꝑ negatiuū cōcludeſ ſyllm:affirmatio aūt ex trāſpōne per affirmatiuū:q̄re ꝛ reſolutiones nō erunt eedez.[Ut qm̄ qōcūq3 ſit aial.] Factus eſt inqt Alexāder cōtextus iſte obſcurior eo ꝙ ꝓpoſitiones nō ſunt accepte ſm cōſuetudinē aut affirmatiue aut negatiue:quū eni dicit/qōcūq3 ſit aial nō eſt albū exēplū ponit negatiue ꝓpōnis inexiſtentis/qō idē valet ac ſi diceret:nullū aial eſt albū:quuz ꝟo ait/aut ꝯtingit nō eſſe albū/ſubaudiendū qōcunq3 ſit aial a cōi:vt faciamus negatiuā cōtingentez:que equiualet huic:ꝯtingit nullū aial eſſe albū:pōt etiā hoc exēpluz eſſe affirmationis ex trāſpoſitiōe:quēadmodū ꝛ ſequēs: verū dicere nō albuz:ſed ſiue affirmatio ſit/ſiue negatio nō variat propoſitū:quid ꝟo ſignificet verū dicere non albū expoſuit:quū dixit:hoc eni eſt nō albū/nāq3 verum dicere pro eſt poniſ: veluti plani⁹ īfra declarabit.[Sed de eo qōcūq3 ſit albū.] hoc eſt tales ꝓpōnes/qōcūq3 aial eſt albū/ vel verū eſt dicere qōcūq3 aial eē albū/aut etiā qōcūq3 aial eſt nō albū/aut verū dicere qōcūq3 aial eſſe nō albū:oēs iſte ſunt affirmationes eundē hebētes oſtēſionis modū:ꝓpterea ꝙ ambe iſte conſtructiue/hoc eſt affirmatiue monſtranſ ꝛ in ꝑma figura:in hac enim ſola vlis affirmatiua colligiſ.[Uerū eni ꝛ eſſe.] hoc ad ſuperiora referendū:enarrat eni/quō ꝓpoſitio dicens/veruz eſt dicere albū/affirmatio exiſtit/ꝛ qd ſignificatnā verū inquit ꝛ eſt ſimilr ordinanſ:idez itaq3 ſignificabimus dicentes verū eſt dicere albū/ꝛ dicētes eſt albū:quare per vnā ꝛ eādē figurā mōſtrabunſ.[Siquidē verū dicere.] qm̄ dixit cōſimili oſtenſione mōſtrari oportere ꝛ vlem affirmationē ſimplicē ꝛ tranſpoſitā:nunc quō faciendus ſit vteriuſq3 ſylls deſcribit inquiēs:ꝙ ſi velimus mōſtrare oēm hoiem muſicū eſſe:aut etiā oēm hoiem eſſe non muſicū/mediū accipi debere aial/ꝛ maius extremū muſicum aut nō muſicū:minus ꝟo hoiem hunc in moduz: omne aial muſicū:ois homo aial:ois igiſ homo muſicū: aut rurſus:omne aial nō muſicū:ois homo aial:ois ergo homo nō muſicū:ſi itaq3 ois homo eſt nō muſicus eſſet negatiua non in ſola ꝑma monſtrareſ figura:ſed etiaz in ſcda:non eſt autē curandū an accepte ꝓpōnes vere ſint an falſe:quōcunq3 enim accipianſ in exēplo ſatiſfaciunt. [Nō eſſe aūt muſicū.] monſtrata aūt affirmatiua expoſuit/quō negatiua oſtēdi poſſit:nullus homo eſt muſicus/ aut nullus hō eſt nō muſicus(hec eni extriſec⁹ addēda) ꝛ inqt hāc deſtructiue/ꝟ eſt negatiue mōſtrari ſꝫ dictos tres modos:hoc eſt in ſcdo ꝑmo:ꝛ in duob⁹ ꝑmis ſcde.

Simplr aūt qn̄ ſic ſe hnt/a/ꝛ/b/vt ſimul quidem eidem non contingant;omni aūt ex neceſſitate alterū; ꝛ rurſus/c/ad/d/cōſimilr;ſequiſ autē ex/c/a/ ꝛ non conuertiſ; ꝛ ex/b/d/ſequeſ ꝛ non cōuertetur ; ꝛ/a/ ꝛ/d/contingunt eidem:b/ꝟo ꝛ/c/nō cōtingunt. Primuz igiſ ꝙ ex/b/ſequiſ/d/ hinc manifeſtum:qm̄ eni ex c d/alterū ex neceſſitate omni:cui aūt/b/non contingit/c/eo ꝙ ſimul infert/a:a/ꝟo ꝛ/b/nō contingunt eidē;planū ꝙ/d/ſequetur. Rurſus qm̄/c/nō cōuertitur cuz/a:omni aūt/c/aut d/contingit/a/ ꝛ/d/eidem ineſſe;b/ꝟo ꝛ/c/nō ꝯtigit eo ꝙ/a/ꝯſeqtur ex/c:accidit eni qōdaz ipoſſe;manifeſtū igitur ꝙ neq3/b/cū/d/ꝯuertitur:qm̄ accidit ſimul/d/ ꝛ/a/ineſſe.

Qm̄ ſuperius ꝓpoſitionū ſimpliciū ac trāſpoſitaꝝ cōſequentias in mā monſtrauerat determinata/nūc latius ꝛ in ſolis elemētis:quib⁹ vles cōſueuit mōſtrationes facere:eaſdē illas deſcribit:terminoꝝ aūt ordinē variauit: vnde ꝛ aliud videſ intēdere:quū tn̄ de eodē pertractet: ſup̄ eni ſub/a/ponebaſ/d:ſub/b/ꝟo/c/ꝛ ex/a/ſeq̄baſ/d/ꝛ ex/c/b:nūc aūt ſub/a/c/collocat:ſub/b/ꝟo/d/hūc i moduz

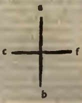
Facit aūt itex duas ꝯdictiones/vnā ſimplicē ex trāſpoſitione alterā:quibus ita diſpoſitis/tres accipiens ſuppoſitiones tria mōſtrat:vnā ꝙ/a/ꝛ/b/:ꝛ itex/c/ꝛ/d/ꝯdictorie opponanſ.Alterā ꝙ ex neceſſitate cuilibet ineſt aut/a/ aut/b/ꝛ rurſus aut/c/aut/d.Tertiā ꝙ ex/c/ſequiſ/a/ꝛ non ꝯuertiſ. His ſuppoſitis tria mōſtrat:vnū ꝙ ex/b/ſequiſ d/ꝛ nō ꝯuertiſ.Alterū ꝙ/c/ꝛ/b/que ſunt affirmationes nūq̄ de eodem vere proferunſ. Tertiū ꝙ/a/ꝛ/d/negationes pſſt vtrq3 de eodē vere enunciari:hoc eſt ergo qō voluit dū inquit:ſimplr/hoc eſt vlr/qn̄ ſic ſe hnt/a/ꝛ/b/ vt ſimul qdē eidē nō ꝯtingāt:omni aūt ex neceſſitate alterū:ꝛ hec ꝑma ſuppō:deinde ꝛ rurſus/c/ad/d/conſimilr ſcda ſuppō. Tertia:ſeqſ aūt ex/c/a/ꝛ nō ꝯuertiſ. Poſtea queſitū ꝑmū ꝯcludendū:ꝛ ex/b/d/ſequeſ ꝛ nō cōuerteſ: deinde tertiū:ꝛ/a/ꝛ/d/cōtingūt eidē.Ultimo ſcdm:b/ꝟo ꝛ/c/nō ꝯtingūt.[Primū igiſ ꝙ ex/b.] ꝑmū ꝓpoſitū mōſtrat/ꝙ ex/b/ſequiſ/d/ſi ponaſ/ex/c/ſequi/a/hoc pacto:ſi quēadmodū ſuppoſuimus cuilibet ineſt/aut/c/aut/d eo ꝙ ꝯdictorie opponanſ:ſi ex/b/nō ſequiſ/d/ſequeſ igiſ/c/ ſed per ſuppoſitū ex/c/ſequiſ/a/ergo ex/b/ſequetur/a/qō fieri aliquo modo nequit:ſiqdē ex ſuppoſito ſibiinuicez ꝯtradicūt:ſi itaq3 hoc falſuz/verū erit/ꝙ ex/b/ſequiſ/d/ qō fuerat monſtrandū:hoc igiſ hūc in modū. Cōſequēs aūt erat ſtatim oſtendere ꝙ nō ꝯuertunſ/ideſt ex d non ſequiſ/b/ſed qm̄ iſtud argui nō poterat/ni ꝑus mōſtraſſet/a/ꝛ/d/cōtingere eidē ineſſe:prius hoc oſtēdit:qm̄ eniz ſuppoſitū eſt nō cōuerti/c/ad/a/hoc eſt nō ſequi ex/a/c/ſi accipiaſ aliqd ſub/a/cui/c/nō inſit:manifeſtuz ꝙ huic inerit/d:omni eni aut/c/aut/d/quū ſint ꝯtradictoria:ergo/a/ ꝛ/d/poterūt eidē ineſſe/qō fuerat ꝓpoſitū:hoc aūt oſtēſo ſubdit ſtatim queſitum ſcdm monſtrandū/c/ꝛ/b/ vꝫ non poſſe eidem ineſſe:ſi enim/b/ꝛ/c/inſunt eidem/ꝛ ex/c/ſequitur/a/vt ſuppoſitū fuit:planū ꝙ ex/b/ſequeſ/a/quod fieri nō pōt:ſunt eni ſibiinuicē cōtradictoria:his mōſtratis/qō reliquū erat arguiſ/nō cōuerti ſcꝫ/b/ꝛ/d/hoc eni adhuc ſupererat:qm̄ nāq3 oſtenſuz eſt/d/ꝛ/a poſſe eidez

ineſſe/ſi tu dicas/b/ↄuerti cū/d/hoc eſt ex b/ſequi/d/accidet/a/ꝛ/b/aliqñ ſimul eſſe vera: qđ abſurdū/quū ſint cōtradictoria ex ſuppoſito: ſi enī ex/b/ſequit̄/d/ꝛ/d/ꝛ/a/de eodē p̄dicari poſſint: accidet aliqñ/b/ꝛ/a/ſimul eſſe vera: qđ fieri nequit. Hec Phs. ℂ Ex iſtis aūt trahunt̄ regule ille celebratiſſime: que ſuppoſitorios etiā ↄſtituit ſyllōs qꝫ a poſitione ant̄is ad ponēdū ↄñs: ꝛ a deſtructo ↄſequēte ad ant̄s deſtruendū ↄtraria eſt optima: a poſitione vo cōſequētis ad ant̄s ponendū/aut a deſtructione ant̄is ad cōſequēs deſtruendū bonū nō cōſtruit̄ rōciniū: niſi fortaſſe termini ſint equiuertibiles: haud al'r pacto aliq̄ fiat ſyll's ac ratio: quemadmodū ſupra monſtrauimus/quū de ↄuerſione cū oppoſitiōe tractaremus: ꝛ Themiſti⁹ in p̄ de aīa ꝛ Simplici⁹ in p̄ de celo accuratiſſime notarūt.

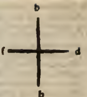
Nō regl'as celebratiſſimas que extrahūt ex dictis Phi in hoc loco.

ℂ Accidit aūt qñqꝫ ꝛ in tali terminoꝝ ordine decipi/eo qꝫ non recte accipiuntur oppoſita/ quoꝝ alteꝝ neceſſe eſt omni ineſſe: quemadmodū ſi/a/ ꝛ/b/nō ↄtingūt ſimul eidē: neceſſe aūt alterū ineſſe cui nō alterū: ꝛ rurſus/c/ ꝛ/d/ ↄſimil'r: ex quo aūt omni/c/ſequatur/a: accidet enī cui/d/ipſum/b/ineſſe ex neceſſitate: qđ eſt falſuꝫ: ſit enī accepta negatio eorum que a b/que eſt in quo/f: ꝛ rurſus eoꝝ q̄/c d/que eſt in quo/b: neceſſe igitur oī aut/a/aut/f/aut enī dictionē aut negationē: ꝛ iterū vel/c/vel b/dictio nāqꝫ ꝛ negatio: ꝛ cui/c/omni/ſuppoſitū fuit/a/quare/b/cui oī/f. Rurſus qm̄ eorū que/f b/omni alterū/ ꝛ eoꝝ que/b/d/ↄſimil'r: ſeqtur aūt ex/f b/ ꝛ ex/d/ſequetur/b/hoc eniꝫ ſcim⁹: ſi igitur ex/c/a/ ꝛ ex/d/b: hoc aūt falſuꝫ: ecōuerſo enī erat in ſic ſe hñtib⁹ ↄtraria nō enī fortaſſe neceſſariū oī/a/aut/f/neqꝫ/f/aut b: nō enī/f/eſt negatio ipſius/a/nā boni negatio nō bonū: nō eſt aūt idē non bonū ei/qđ eſt neqꝫ bonū neqꝫ nō bonū. Simil'r aūt ꝛ in/c d/negationes enim accepte due ſunt.

ℂ Poſteaq̄ monſtrauit ꝓpōnū ſimpliciū ac traſ̄poſitaꝝ ↄſequētiā ecōuerſo ſe hre/quoqꝫ ex ſimplici affirmatione ſequit̄ ex traſ̄poſitione negatio/ꝛ retrouerſum ex traſ̄poſita affirmatiōe negatio ſimplex: nūc deceptionē quādā ac tendiculū ponit/ob quā nōnulli fortaſſe exiſtimarent ſuperius dicta veritatē nō cōtinere: accidit aūt inq̄t talis deceptio/ſi oppoſita recte nō fuerint accepta: quēadmodū ſi quiſpiā arbitraret̄/a/ꝛ/b/vnica negatione negari/q̄ ſit/f/quecqꝫ ꝛ vtraqꝫ ſimul neget ꝛ vtrūqꝫ etiaꝫ per ſe/ac ſeorſuꝫ: quemadmodū ſi/b/ſit/eſt bonū/a/nō eſt bonū/f/ vtriuſqꝫ negatio neqꝫ eſt bonuꝫ neqꝫ nō eſt bonū. Rurſus/c/ꝛ/d/hoc eſt ꝓpōnū traſ̄poſitaꝝ: puta/eſt nō bonū/ nō eſt non bonū negatio ſit/h/ neqꝫ eſt nō bonū/neqꝫ non eſt nō bonū. His ita diſpoſit' mōſtrabit̄: quēadmodū ex/c/ſeqtur/a/ꝛ non ↄuitit̄/ita ex/d/ſeq b/ꝛ nō cōuerti: qđ ſupra refutauimus. Sint igit̄ contradictoria hec quum iſta ita ſe habeant ſ̄m ſupra deſcriptas regulas/ſi ex/c/ſequit̄/a ꝛ ex/f/ ſequetur/b/ita enī dicebamus.

Rurſus fiat alia deſcriptio. His enī ita ſe habētibus ex p̄ cōceſſis/b d/ſūt ↄtradictoria: ꝛ/f b/etiā ſunt cōtradictoria: ꝛ ex/f/ſequitur/b/vt paulo ante oſtēdimus: ergo ꝛ ex/d/ſequetur/b/ꝛ nō cōuertet̄: qđ fuerat monſtrandū/qđqꝫ ſupra refutauimus: mōſtratū enī fuit ex b/ſequi/d/ꝛ nō cōuerti. [Non enim fortaſſe.] ſoluit Ariſtoteles dubitationē in mediū allatā inquiens hoc fortaſſe abſurdū inductū fuiſſe: ꝓpterea qꝫ ↄdictiones nō fuerūt legitime deſcripte: lꝫ enī inquit a/ꝛ/b/ſimul ↄtradicāt ipſi f: ꝛ cōſimil'r/c/ꝛ/d/ipſi/h: nō tn̄ ꝓpterea/a/ꝛ/f/cōtradictoria cenſenda ſunt: aut/b/ꝛ/f/vel ex altera parte/c/ꝛ/h/aut d/ꝛ/h/veluti in exēplo huius affirmationis/eſt bonū/negatio ſua exiſtit: nō eſt bonū: nō aūt/nō eſt bonū neqꝫ nō eſt bonū: ꝛ hoc eſt qđ voluit/dū inquit: nō eſt aūt idē nō bonū ei/qđ eſt/neqꝫ bonū neqꝫ nō bonū: quēadmodū ēt huius ꝓpoſitionis/eſt malum/negatio ſua exiſtit non eſt malū: nō aūt neqꝫ eſt malū/neqꝫ nō eſt malū: ꝛ ſimil'r dicendū de/c d/que erat altera oppoſitio: nāqꝫ nō ita accipiende negationes: ita eniꝫ efficient̄ vnius affirmationis negationes due: qđ per abſurdū: ꝛ in libro de interpretatione refutatū. qꝫ itaqꝫ/f/non ſit negatio ipſius/a/hunc in modum arguit Ariſtoteles. ℂ Alexander vo addit qꝫ ꝛ aliter poſſemus mōſtrare has nō eſſe veras ↄtradictiones: nāqꝫ vtraſqꝫ negationes cū altera cōtradictionis parte ſemꝑ falſificant̄: non enī pōt idem nō eſſe bonuꝫ/ ꝛ non non eſſe bonū. Preterea ſi vtriuſqꝫ ſimul negatio falſa eſt/erit ſua cōtradictoria vera: ſed hec ſunt duo cōtradictoria ſimul: igit̄ duo ↄtradictoria ſimul erūt vera: qđ perq̄ſatuū eſt dicere. Hec ille. ℂ Ceterū iam iam tēpus eſt vt a longa voluminis hui⁹ ꝑtis expōne deſiſtamus: ita enī ꝛ nob̄ labor nō mediocris/ꝛ legētib̄ faſtidiū auferet̄: ſatis enī ſit artē ferme totā cōponēdi ac reſoluēdi ſyllōs hucuſqꝫ pertractaſſe. Primū enī ſuppoſitis p̄ncipijs artis huius de cōuerſione egimus tam ineximētiū q̄ modaliū ꝓpoſitionū/mox de modo ac ſtructura ſyllogiſmoꝝ tā ſimpliciū q̄ miſtoꝝ/quoqꝫ tam oſtēſiui q̄ ſuppoſitorū per tres figuras efficiantur/quoqꝫ item ſyll's oīs alterā hēat vl'eꝫ ꝓpōnē ꝛ affirmatiuā alterā. Rurſus ratiocinationē oēm ſimplicē ex binis cōſtare propoſitionibus ꝛ terminis tribus: qđ problema facile monſtret̄/qđ cū difficultate: qūo medium ad vnāquāqꝫ ↄcluſionē inueniendū/qūo p̄ncipia inueſtiganda: qūo diuiſio facienda. Deinde quonā pacto reſoluendi ſylli/que ſint impedientia reſolutionē. Qūo mutua reſolutiōe vniuſcuiuſqꝫ figure ſylli in aliā traducant̄: ac demū qūo diant tranſpoſite ꝓpōnes affirmatiue a ſimplicibus negatiuis/quoqꝫ negatio ſit pars infinite ꝓpōnis: nō aūt negatiue: qꝫ nomen infinitū nō dicat̄ tam de ente q̄ de non ente: qūo differant inter ſe priuatiua/infinita/ac negatiua ꝓpō/an negatio in cōtradictorijs verbo applicāda/an vo toti ꝓpōni anteponēda: quemadmodū nōnulli arbitrabant̄. ℂ Solute deinceps fuere caſſe modernioꝝ inſtantiole ↄtra ↄtextū: ac declaratuꝫ qūo angulares ꝓpoſitiones ſ̄m diametrū oppoſite/poſſint ſimul eē vere: ꝛ qūo non. Solutaqꝫ demum perpulchra Philoponi inſtantia cōtra contextuꝫ. Que quiꝫ oīa pro virili ſint pertractata agenda eſt diuine prouidentie gratia: que nos ad huius finē voluminis cum facilitate perduxit.

Nota dictum Alexandri ꝓ cōfirmatione dictoꝝ Phi.

Epilogus totius p̄mi libri prioꝝ.

ℂ Finis cum Deo prioris voluminis libri Prioꝝ reſolutoꝛioꝝ.

ℂ Joannis

Joannis Franciſci Burane Veronenſis In ſcd̄m Priorum reſolutoriorū Ariſtotelis, Expoſitio.

In quot igit̄ figuris/ ⁊ ꝑ quales/ ⁊ quot ꝓpoſitiones/ ⁊ qñ/ ⁊ quō fit ſyllogiſmus. Amplius autē in q̄lia aſpiciendū deſtruēti ac cōſtruenti: ⁊ quō opʒ querere de ꝓpoſito ſm qualēcūqʒ methodū. Amplius aūt per qualem viā accipiemus principia de ſingulis/iam tranſegimus.

Nō diuerſio opiones de i[n]tentione ſcdi Priorum.

Quid in ſecundo hoc priorū volumie intendat Ariſtoteles/maxia apō pleroſqʒ enarratores dubitatio extitit. Alij enim dicunt/poſteaq̄ in priori volumine philoſophus de oſtēſiuo pertractauit ſyllogiſmo/ꝙ in hoc ſcd̄o de ſuppoſitorio agit/ quod antea pollicitus fuerat exequens/vbi ait/ſe poſtea dicturum/que ſint conditionalium atqʒ hypotheticorum differentie/⁊ quot modis fieri poſſint:ſed horum ſententia nobis minime placet:maxima enim pars ſecundi huius in declarādis proprietatibus oſtenſiui ſyllogiſmi cōſumit̄/⁊ de hypotheticis ratiocinijs parum admodum pertractatur. ¶ Proclus vo ac Joannes Philoponus intentionē eſſe dicunt/poſtq̄ in priori volumine de forma agit ſyllogiſtica:in hoc de materia ſermonē facere: verum ⁊ iſto℞ opinio non videt̄ ex ſententia eſſe Ariſtotelis:nāqʒ aut per materiā ſyllogiſticam intelligunt ꝓpoſitiones ſyllogiſticas:vt abſtrahūt a dialecticis ⁊ demōſtratiuis/aut per materiam ſyllogiſticā volunt dialecticas ipſas vel demonſtratiuas ꝓpoſitiones:ſi primo non eſt verū/quod aſſerunt:de ſyllogiſtica nāqʒ propoſitione que ad rem attinebant/fuere in priori diſputata volumine:quum alioquin neqʒ in hoc ſcd̄o alicubi de ea ſermo aliquis fiat:ſi autē ſcd̄m/adhuc abſurdiora ſequentur:agere enim preter intentionem ac propoſitū de dialecticis ac demōſtratiuis propoſitionibus in negocio de ſimplici ſyllogiſmo/operam ludere eſt:q̄ ſi quepiam de his fuere ad principium diſputata/non tanq̄ ex primaria intentione:ſed tanq̄ ſyllogiſticam propoſitionem notificantia in medium allata ſunt. ¶ Alexander vo intentionē philoſophi eſſe dicit:hoc in volumine ea docere/ que ſyllogiſtico negotio deeſſe videbātur. Nā poſteaq̄ in priori volumine ea pertractauit:que formā atqʒ eſſentiam ſyllogiſmi vniuerſam complectebant̄:impreſentia acturus eſt de annexis ſyllogiſmo ac ratiocinationi:q̄ō ⁊ noſtri optime notarunt/dicentes philoſophum hoc in volumine pertractare de potentijs atqʒ impotentijs cōſequētibus ſyllogiſmi naturā:enarrare eni quomodo ſyllogiſmus ac ratiociniū vnum plures poſſit cōcluſiones colligere/ quō ex falſis verum concludatur:⁊ nō econuerſo/quō circularis mōſtratio fiat/quō conuerſiua/quō deductio ad impoſſe/quō ex oppoſitis ratiociniū/poſtrēo numerare

Opio Procli ⁊ Philoponi.

Alexandri opinio.

Opio latinorum conformis opioni Alexandri de intentione hui[us] libri.

eſt ſyllogiſticas. Agere autē de principij petitione/de eo qd̄ eſt non penes hoc/de falſa ratione/de nō ratiocinari/ de elencho/de deceptione/impotentias ſyllogiſticas recēſere eſt:ſed de conuerſione diſputare/de cōmutata ꝯuerſione/de mutua oppoſitorū conuerſione/de inductione/ de exēplo/de abductione/de inſtantia/de ſigno/de enthymemate/de phyſiognomomia:ānexa ac ꝯſequētia ſyllogiſmi naturā eſt recenſere. Eſt itaqʒ vt breuibus agam in negocio philoſophi propoſitum potentias primū ſyllogiſticas determinare/mox impotētias/deniqʒ annexa. ¶ Acturus igitur de his omnibus pmo recenſet trāſitionis modo ea omnia/que in ſuperiori enarrata fuere volumine: que tria ſm ſecto℞ numerum extitere:pmo itaqʒ que in primo ſecto dicta ſunt repetit inquiens. In quot igitur figuris ⁊ per quales:⁊ quot ꝓpoſitiones:⁊ quādo: ⁊ quō fit ſyllogiſmus. Ibi enim ſtatim ad principiū dictū eſt/ ꝙ in tribus figuris efficitur ſyllogiſmus omnis:⁊ ꝑ quales ꝓpoſitiones/hoc eſt ſaltem per vnam affirmatiuā/ ⁊ item vnam vniuerſalē/⁊ quādo/q̄a non ſemꝑ/ſed obſeruatis legibus ac cōditionibus cuiuſcūqʒ figure/⁊ quō q̄a ita vel ita complicitis propoſitionibus ex ambabus vniuerſalibus aut altera vli ⁊ altera in parte. Amplius autē in qualia. que ad ſcd̄m ſectum attinent/enarrat:ibi eni expoſuit quomodo de vnoquoqʒ problemate poſſimus facile cōcluſionē facere ac mediū ad cōcluſionem inferendā comperire. Amplius autem per qualē viā. hic edocet/que in tertio ſecto fuere diſputata:ibi eni trāſegimus/quō ſint per reſolutionē accipienda ac venāda ꝑncipia ⁊ ꝓpōnes ad vnūqdqʒ problema concludendū.

Epilog[us] quē facit Philo in pn° h[uius] ſcdi.

¶ Sed quoniā alij ſyllogiſmo℞ vniuerſales ſunt/alij ſm partē: vniuerſales oēs ſemper plura ratiocinant̄:ex ijs vo qui in parte/affirmatiui quidē plura:negatiui autē cōcluſionem ſolā:alie nāqʒ ꝓpoſitiones cōuertunt̄: priuatiua vo non conuertitur.

¶ Exacto atqʒ abſoluto proemio:nunc primū poteſtatē ſyllogiſticam aggreditur declarandā:quō videlʒ vnus ſyllogiſmus plures cōcludere poſſit cōcluſiones:⁊ inq̄t: quoniā ſyllogiſmorū alij ſunt vniuerſales/alij ſm partem/hoc eſt/alij vniuerſalē retinent cōcluſionē/particularem alij:ea de cauſa dicemus vniuerſales omnes tam affirmatiuos q̄ negatiuos ſemper plura ratiocinari:ꝓpterea ꝙ vniuerſalis affirmatiua in particularem cōuertitur ⁊ negatiua vniuerſalis in ſeipſam:ſed ex particularibus/affirmatiuus plures colligit/quia conuerſam ⁊ conuertentē/negatiuus vnam tm̄:neqʒ enim conuertitur negatiua in parte/veluti in priore volumine edocuimus:⁊ ex hoc loco colligim[us] modos illos/quos perperā Theophraſtus Ereſius Ariſtotelicis addiderat:ipſe enim nouem prime figure modos recenſuerat:quum tamē alioqui quattuor tm̄ philoſophus recenſuiſſet ⁊ recte:ſoli enim illi naturali diſcurſu concluſiones inferunt:alij vo quinqʒ per accidens quodāmodo ⁊ mediate concludunt: quemadmodum ⁊ Pilaſidus Roſadis inquit:nec tamen ⁊ hos ſiluit Ariſtoteles:duos enim ſignauit ad finem complicationum inexiſtentiū:⁊ hoc in loco alios tres. ¶ Sed dubitāt circa predicta moderniores/quomodo fieri poteſt/ vt ſyll's vnus plures colligat concluſiones: ſi enim concluſio eſſentialis ſyllogiſmo eſt/non poterūt plures eſſe concluſiones/quin ⁊ ſyllogiſmi plures ſint: ꝙ ſi dices/ quemadmodum nonnulli aſſerunt/ſyllogiſmum biſariā accipi/pro propoſitionibus tm̄ ⁊ pro propoſitionibus ⁊ concluſione ſimul:contra in diffinitione ſylli ponit̄ ꝯcluſio:

Ex hoc loco colligūt̄ tres ſyllo℞ mod[i] in pria figura quos Theophraſtus Ariſtotelicis addidit.

Dubiū Moderniorum.

ergo eſt de eſſentia ipſius:quum eni dicebamus neceſſe eſt aliud accidere/per aliud cõcluſionẽ ipſaz itelligebamus. Preterea hoc eodẽ argumẽto ſupra vtebat Ariſtoteles quũ volẽs mõſtrare ſyllm cõplicitũ ac ɔnepũ pl'es eẽ ſyllos ſimplices:dicebat/ſʒ ⁊ ſic plures ſylli:pl'es eniʒ ɔnes. ❡ Ad hec ⁊ cõſil'ia reſpõdemus ɔcedentes ɔcl'onem eſſe de ſylli eſſentia:⁊ vbicũqʒ plures concluſiones actu fuerint/ibidem plura fore ratiocinia/⁊ vbi potentia/ ibidem etiã potentia:ſed hoc nõ vult Ariſtoteles:veruʒ intentio ac propoſitũ ſuuʒ eſt monſtrare quõ vnus ſyll's actu cõcludat plures cõcluſiones in potẽtia:hoc eniʒ eſt: qđ a ꝑncipio volebamus:quũ diceremus ex ſnia nõnullorum pħm hic agere de poteſtatibꝰ ſyllogiſticis. ❡ Sed vlterius ſupereſt qđ an cõuerſa ⁊ cõuertens ſint eadem ꝓpoſitio:⁊ an vna/an plures:qꝙʒ ſint eadẽ videt̃ poſſe cõuinci/nã ydem termini in vtraqʒ ponunt̃. Preterea inferius vbi de circulari aget mõſtratione dicetnã eadeʒ eſt ꝓpoſitio/b/nulli/a/⁊/a/nulli/b/ieſſe. ❡ Ad oppoſitas etiã partes adducunt̃ rõnes:vbi eni diuerſum eſt ꝑdicatũ ac ſubm diuerſum/he ꝓpõnes ſunt diuerſe:ſed in cõuerſa ⁊ cõuertente diuerſum eſt ſubm ac ꝑdicatũ:ſequit̃ itaqʒ eas diuerſas eſſe. Preterea infra quoqʒ/vbi aget de circulari mõſtratione in tertia figura inquit ad verbũ:[quidẽ oſtenſam eſt alicui/b/ineſſe:b/autẽ alicui/c/nõ eſt oſtenſa:quãuis neceſſe ſit:ſi/c/alicui/b ⁊/b/alicui/c/ineſſe: ſed nõ idẽ eſt B huic ⁊ illud illi ieſſe. Preterea fieri nequit/ vt idẽ ſit notius ⁊ ignotiꝰ:ſed plerũqʒ cõuerſa notior eſt ɔuertẽte:aut potiꝰ in oppꝰ/ɔuertẽs ɔu'ſa/imo ꝙ ampliꝰ/ plerũqʒ ɔu'ſa ſupponet̃ tãqʒ mãifeſta/⁊ ɔuertẽs demõſtrabit̃:quẽadmodũ fit in theorematis geometricis:vñ referẽte Proclo menechmus ⁊ Amphimachus mathematici nõnulla theoremata vocabãt precedẽtia/quedam ἀντίστροφα ſeu cõuertibilia:ergo ſequit̃ ꝙ non ſunt eedẽ ꝓpoſitiones. ❡ Ad has ⁊ conſimiles rationes dicimus/ quẽadmodũ ⁊ Juniores:ɔuerſam ac conuertentẽ ⁊ eaſdem eſſe ꝓpoſitiones ⁊ diuerſas/eaſdẽ quidẽ ſm mãm/ diuerſas v̓o ſm formã:velut aſcenſuʒ ac deſcenſuʒ eoſdẽ ſm ſubm dicimus eſſe motus ⁊ diuerſos ſm formã: ⁊ ita quũ dicit Ariſtoteles idẽ eſſe/a/nulli/b:⁊/b/nulli/a/ intelligit ſm ſubm:quũ v̓o inquit diuerſum eſſe/a/alicui/ b:⁊/b/alicui/a/intelligit ſm formam.

Solutio.

Syll's vnꝰ actu plures cõcludit cõcl'ones i potẽtia.

Dubiũ an cõuerſa ⁊ ɔuertens ſint vna ꝓpõ:⁊ arguit ad vtrūqʒ.

Solo cõuertens ⁊ ɔuerſa ſunt eedẽ ſm mãm diuerſe ſm formam.

❡ Cõcluſio autẽ aliquid de aliquo eſt:quare alij quideʒ ſylli plura ratiocinant̃/quẽmadmodũ ſi/a/monſtratũ eſt omni/b/aut alicui: ⁊/b/alicui/a/neceſſariuʒ ineſſe: ⁊ ſi/a/nulli/b/ ⁊/b/nulli/a. Hoc autẽ diuerſum a precedẽti. Si v̓o alicui non inſit/nõ neceſſe ⁊/b/alicui/ a/non ineſſe. Contingit eni omni ineſſe. Hec itaqʒ cõmunis omniũ cauſa ⁊ eorũ qui vniuerſaliter ⁊ eorum qui ſm partem.

❡ Uarie vario modo locum iſtũ exponunt:nõnulli enim hoc pacto ſniam iſtã cõtinuã faciunt dicẽtes/ꝙ poſteaqʒ Ariſtoteles ſuperius docuit ſyllos aliquos plures colligere ɔcluſiones/qa cõuerſam ac cõuertentẽ/hoc in loco occurrit tacite qõni:poſſet eni quiſpiã nõ imerito dubitare an ɔcl'o ɔuerteret̃:quẽadmodũ ⁊ ꝓpões cõuertunt̃: ⁊ inquit ꝙ etiã:ait eni quaſi ita rõcinans/ois ꝓpoſitio cõuertitur eo pacto/quo diximus:ſed ois cõcluſio eſt ꝓpõ: ergo cõuertit̃:ꝙ cõcluſio ois ſit ꝓpõ monſtrat̃ per diffinitioneʒ ꝓpõnis:nãqʒ omne qđ dicit aliqđ de aliquo eſt ꝓpoſitio:ſed ɔcluſio dicit aliqđ de aliquo/eſt itaqʒ ꝓpõ. Illi igit̃ hunc in modũ. Joãnes v̓o Philoponus hoc pacto:occurrit inquit tacite obiectioni:poſſet eni aliquis dicere nõ recte protuliſſe Phm/a/nulli/b:⁊/b/nulli/a/plures eſſe ɔcluſiones:nõ eni plures:ſed vna tñ ſunt: quaſi itaqʒ reſpõdens inqt Ariſtoteles plures eſſe cõcluſiones iſtas:qꝛ cõcluſio ois determinatũ hʒ ſubm ac determinatũ predicatũ:dicit eni aliquid determinatũ/de aliquo determinato:⁊ ꝓpterea ſi cõuertẽs aliud habet ſubiectũ ac predicatum aliud a conuerſa:nimirum ab ea diuerſa erit ꝓpoſitio:quare ⁊ ſyll's vtraſqʒ cõcludẽs diuerſas ac plures colliget ɔcluſiones. Hec ille. Antiquior tamẽ mea ſnia eſt prior expoſitio. [Quare alij quideʒ.] qđ dixerat exponit/quonã pacto plures ɔcludant̃ per vnicũ ſyllm. [Si v̓o alicui nõ inſit.] hoc eſt:ſi cõcluſio negatiua extiterit in parte/nõ poterimꝰ recte dicere/plures colligi cõcluſiones ꝓpterea ꝙ nõ cõuertit̃ negatiua in parte: non enim ſi aliqđ/b/nõ eſt/a/ſequit̃/⁊ aliqđ/a/nõ eſſe/b/imo poteſt aliqđ/b/non eſſe/a:⁊ tamẽ omne/a/eſſe/b/quẽadmodum aliqđ aial non eſt hõ:⁊ tñ ois homo eſt animal. [Hec itaqʒ cõmunis.] cõmunẽ cauſam appellat plures faciendi ɔcluſiones:qꝛ eadem eſt ⁊ in particularibus ⁊ in vlibus:qđ in ſequenti modo ſecus erit.

Q'ñ ɔcl'o ɔuertat et ſit ꝓpõ.

Expõ Philoponi.

❡ Eſt aũt de vlibus ⁊ aliter dicere:quecũqʒ enim aut ſub medio ſunt/aut ſub ɔcluſione/ oium erit idem ſyll's: ſi hec in medio/illa in cõcluſione poſita fuerint: vt ſi/a/b/cõcluſio ꝑ c/quecũqʒ ſub/b/aut/c/ſunt/neceſſe de oibus dici/a:ſi enim/d/in toto/b:b/v̓o in/a/⁊/d/erit in/a. Rurſus ſi/e/in toto/c:c/aũt in/a/⁊/e/in/a/ erit:cõſimilr̃ ⁊ ſi priuatiuus ſyllogiſmus.

❡ Modum aliam plures colligendi ɔcluſiones per vnicum ſyllm edocet hoc in loco Phs:circa quem exponẽdum pleriqʒ varias ſnias ſecuti ſunt:nõnulli eniʒ referẽte diuo Alberto voluerunt hoc in loco Ariſtotelẽ agere de ſyll'o oſtenſiuo arctiſſime ſumpto qui oẽs ꝓpões hẽat ex proſyllis mõſtratas/ac de ſyll'o hypothetico latiſſime accepto:cuius vʒ ꝓpões nõ ſint per aliqđ oſtenſe rõcinium. His igit̃ ita prenotatis dicebãt tũc fieri oſtẽſiuuʒ ſyllm:quũ aliquid ſub ɔcluſione accipiẽtes ꝑmi ſylli de illo maiorem cõcludebamus extremitatẽ per ɔcluſionẽ ꝑmi ſylli in maioris locũ ſuccedẽtis:⁊ ſic volebãt ratiocinũ ex demõſtrata ꝓcedere ꝓpõne:quũ v̓o extrinſecus aliquid ſub medio termino accipiẽtes de illo maiorẽ cõcludimꝰ extremitatẽ aſſumpta maiore ꝓpõne ꝓcedẽtis ſylli:tunc ex hypotheſi ⁊ idemõſtrata ꝓpõne arguere dicebamur. Ceterũ iſti neqʒ ɔſentanea Phõ neqʒ vera etiã enunciant:nãqʒ de ſyllis/ac proſyllis quõ ad vnã tendũt cõcluſionẽ ⁊ quõ ad plures:ſatis in priori volumine pertractatũ eſt:appellare etiam oſtenſiuos/qui ambas ꝓpoſitiones habeãt oſtenſas:aut hypotheticos:qui eas indemonſtratas retineant:chimeras/aut hircoceruos fingere eſt. Medius itaqʒ vt cum alijs dicamus Alpharabio/ Joanne Philopono/Aualido Roſadis:addo etiam Alexandro:ꝙ Ariſtoteles h in loco docet quomodo plures per vnicum ſyllogiſmũ cõcludant̃ cõcluſiones/ex dicto de omni:aut dicto de nullo:hoc eni eſt quod pleriqʒ vocabant ſyllogiſmũ explicitũ ac ſyllogiſmuʒ implicitum: differt autẽ modus iſte a priore/quemadmoduʒ ⁊ Aualidus Roſadis optime notauit:⁊ Leui etiaʒ Herſonis exponit:quoniam modus prior docebat cõcludere plures cõcluſiones per vnicũ ſyllm ſm rei ipſius veritateʒ:modus v̓o iſte nõ ſm veritateʒ:ſed exiſtimationẽ dico/qꝛ reuera duo ſunt ratiocinia/vel etiaʒ plura que binas aut plures colligunt cõcluſiones:ſed qꝛ ſyllogiſmi iſti expli

Aliꝰ modus quo vnꝰ ſyll's plures colligit ɔcl'ones quem diuerſimode exponunt.

Oṗio arabum grecoꝝ ĩ hoc ſcđo modo.

Diſſert ſcđꝰ ⁊ ꝑᵐ modus.

dite nō proferunť: ſed eos ex dicto aucupantur de omni: ꝓpterea vnicum tñ eſſe ſyllm arbitramur:non eſt autē modus iſte idem in vlibus ac particularibus:ſed in vniuerſalib⁹ vno modo/in particularibus aliter dicēdũ eſt: ⁊ ꝓpterea ſupius dicebat:hec itaqꝫ cōis oiuꝫ cauſa ⁊ eorum qui vniuerſalr ⁊ eoꝛuꝫ qui ſm partem/qſi innuens: qđ in priore modo plures cōcluderenť cōcluſiones per eandem methodũ ⁊ in vlibus ⁊ in particularibus:ſed in hoc/alia eēt via in vlibus ꝙ̄ in particularibus. Ait itaqꝫ ad propoſitũ/ꝙ per vnum ſyllm poſſumus plures colligere ꝯcluſiones in vlibus ratiocinijs:ſi aliquos alios terminos ac ꝓpoſitiones accipiamus ſub medio termino: aut ſub cōcluſione hoc eſt minoꝛi extremo:oium eni erit idem ſyllogiſmus/ſubaudias tñ ſm exiſtimationeꝫ non ſm veritatē.

Exēplũ ſcōi modi iuxta ex pōnē ſcōam.

℄ Quemadmodũ in exemplo:ſi/a b/cōcluſio fuerit per mediũ c/illata:poſſumus alias colligere cōcluſiones/ſi aliquid accipiamus ſub/c/medio/aut aliqđ ſub/b/minoꝛi extremo:de his eni oibus dicetur/a/maioꝛ extremitas:puta ſit primarius ſylls iſte:omne/c/a:omne b/c:omne/b/a:deinde ſub/b/accipiamus/d/noua emerget ꝯcluſio:omne/d/a:ſi eni/a/de omni/c:⁊ c/de omni/b:⁊/b/de omni/d:ſequiť ꝙ/a/de omni/d/predicabiť. Cōſimilr ſi ſub/c/accipiamus/e/aliā conſtruemus cōcluſionē hoc pacto:omne/c/a:omne/e/c:omne/e/a:puta in exemplo ſit a/ſubſtātia:c/animatũ:b/animal:d/homo:e/plāta:tūc vere dicim⁹:omne animatuꝫ ſubſtātia:omne aial animatũ: omne animal ſubſtātia:ois homo animal:ergo ois hō ſubſtātia. Item omne animatũ ſubſtātia:omnis plāta animatũ:omnis planta ſubſtātia.

Exēplũ in termīs notis.

℄ Aut elegantius/quemadmodũ Alulidus roſadis inquit/ſit queſitũ ꝙ mundus eſt genitus:⁊ oſtendatur ex hoc ꝙ celũ eſt genitũ:manifeſtũ etenī eſt ꝙ celum eſt vna ex partibus mundi:ita enim inquit videtur quibuſdā/imo ferme oibus per vnuꝫ ſyllm plures colligi ꝯcluſiones:qđ tñ ſecus eſt:hec eni cōcluſio ꝙ celuꝫ eſt genituꝫ per alias colligitur ꝓpōnes:vna quarũ eſt ꝙ celum eſt pars mundi:altera ꝙ oēs partes mundi ſunt noue:itidē ſi accipiamus ſub medio:puta in exēplo/ſit queſitum oſtenſum/mundũ eſſe genitũ hunc in modũ:omne compoſitũ genitũ:mūdus eſt compoſitus:mūdus itaqꝫ eſt genitus:ſi ſub medio hoc eſt ſub cōpoſito accipiam⁹ terminũ aliũ:puta coꝛpus/poterimus aliā colligere ꝯcluſionē hoc pacto:omne compoſitum eſt genitũ:omne coꝛpus cōpoſitũ:omne ergo coꝛpus cepit. Exiſtimant itaqꝫ inquit Alulidus ⁊ recte binas ꝯcluſiones:mundũ eſſe genitũ:⁊ coꝛpus eſſe genitũ:per vnicũ cōcluſas eſſe ſyllm/ qđ tñ aliter ſe hꝫ:ꝑmi eni duo ſylli ſunt cōmunicantes in maioꝛe ꝓpōne ⁊ differentes in minoꝛe:quēadmodũ vnicuiqꝫ planũ eſſe pōt.

Exēplũ in negatiuis ſyllis.

℄ Conſimilr ⁊ in negatiuis ſyllis dicēdũ erit:vt in exēplo:nulla qualitas ſubſtātia:ois habitus qualitas:nullus habitus ſubſtātia. Ponať itaqꝫ ſub medio/ꝟ eſt qualitate/diſpoſitio:⁊ ſub habitu ſcia/⁊ fient ꝯcluſiones/ ꝙ nulla diſpoſitio eſt ſubſtātia:⁊ ꝙ nulla ſciētia eſt ſubſtātia.

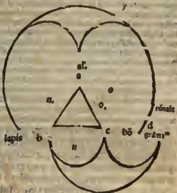
Dubiũ.

℄ Sed queriť qua de cauſa nō ita poſſit accipi termin⁹ aliquis ſub maioꝛi extremo/quēadmodũ ſub medio termino ac minoꝛe.

Solutio.

℄ Reſpōdemus ꝙ hoc fieri nequit/ſi ſeruare velimus vnicũ dictũ de omni ⁊ vnicum ſyllm/ſi eni variaremus maius extremũ iam iam totus ſylls variatus eēt. Uel aliter ⁊ melius ſi aliquid acciperem⁹ ſub maioꝛi extremo/nō poſſet illđ poni in ſyllo/niſi pro medio termino:variato aũt medio totus variať ſylls:quod non fit/quum accipimus aliquid ſub medio/aut ſub minoꝛe:id enim ſemꝑ in minoꝛis locum cedit.

℄ In ſcđa aũt figura qđ ſub cōcluſione ſolũ erit rōcinari:veluti ſi/a/nulli/b:c/autē omni: cōcluſio ꝙ/b/nulli/c:ſi igiť/d/ſub/c/eſt planũ ꝙ/b/nō ineſt ipſi/d/ꝗ vo que ſub/a/ꝙ nō ineſt: nō manifeſtũ per ſyllm:atqui nō ineſt ipſi/e/ ſi eſt ſub/a/ſed/b/quidē ineſſe nulli/c/mōſtratum eſt per ſyllm:ipſi ꝗ vo nō ineſſe indemōſtratum ſumptũ eſt:quare non ꝓpter ſyllm accidit/b/non ineſſe ipſi/e,

℄ Ducāſqꝫ expoſuit quō ex dicto de omni/aut dicto de nullo in ꝑma figura plures ꝯcludanť ꝯnes:hoc idē nunc enarrat/quō in ſcđa efficiať/nō hoc dicens:ꝙ ſylls aliqs in ſcđa figura plures colligat ꝯnes in ſcđa:ſed ſi ſcđe efficiať ſylls:qui tñ potētia ꝓponebať:nō in ſcđa ſed in ꝑ⁰ cōperieť figura:⁊ ꝓpterea ea ſolũ accipiētes/que ſūt ſub minoꝛi extremo/poſſumus pluriũ ꝯnũ copiā hře:ſic eni ſolũ ꝑmā figurā cōſtituere valemus:puta in exēplo:nullum/b/a:omne/c/a:nullum/c/b:ſi ſub/c/accipiamus/d/terminum/ſcđm indemōſtrabilem cōſtituemus ſyllm hoc pacto:nullũ/c/b:oē/d/c:nullũ ergo/d/b:⁊ ita nō ſcđaꝫ/ſed ꝑmā figurā cōplicamus.

Nota quō intelligendũ ſit fieri ſyllm in ſcđa fig⁰ plures cōcl'ones cōcludentē.

℄ Qꝫ ſi quiſpiā inſtaret dicens perperā hec fuiſſe expoſita:nō eni videri pōt quō vnus ſylls plures colligat ꝯnes:ſi nāqꝫ minoꝛ extremitas non eſt eadē nec medius termin⁹:qui fieri pōt/vt idē ⁊ vnus dicatur ſylls:aut ſi terminis variatis pōt vnus eſſe ſylls cũ potenil eſt impedimēto/qn etiaꝫ termini ſub maioꝛe extremitate legitime accipi valeant.

Inſtantia.

℄ Reſpōdeo/hos plures ſm veritatē ſyllos eſſe:exiſtimari tñ vnũ/qa vnico ⁊ eodeꝫ dicto de oī colliguntur:⁊ qm̄ maioꝛ extremitas eadē remanet:a qua dictũ de oī icipit/veluti in ſuperioꝛib⁹ late diximus:ꝙ ſi ſub/a/hoc eſt ſub medio termino aliquid acciperemus/nō poſſemus ſyllm cōſtruere in ꝑ⁰ figura:niſi foꝛtaſſe maioꝛe ꝓpoſitione cōuerſa:puta ſi/e/ ſub/a/accipiatur:fiet ſylls hoc pacto:nullū/b/a:omne/e/ a/nullum/e/b. Uerum quidem eſt/ꝙ/b/nulli ineſt/e:ſed non fuit monſtratũ ex prioꝛe ſyllo ac dicto de oī/ſed per ſcđꝫ quodāmodo ⁊ facta ꝯuerſione maioꝛis:nā poꝛ ſylls talis erat in ꝑma figura:nullũ/a/b:omne/e/a:nullũ/e/b: deinde maioꝛe cōuerſa factus eſt ſcđs ſylls:aut poti⁹ ecōuerſo prioꝛ ſylls fuit in ſcđa figura. deinde facta maioꝛis ꝯuerſione factus eſt ſylls in ꝑma ꝯcl'onē ꝓpoſitā inſerēs ex dicto de omni:⁊ hoc eſt qđ voluit Alulidus roſadis: quā inquit:neqꝫ exiſtimant ipſum ſimul cũ ꝓpria ꝯcl'one cōcludere/qđ eſt ſubtm medio termino:qm̄ ſi hoc cōcludit/ipſum cōcludit ſm oꝛdineꝫ figure ſcđe:⁊ cognitio

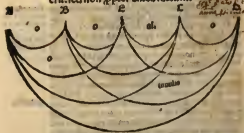
Solutio.

Dicťũ Alulidi roſadis.

eſt cadit nāliter ſuper cōcluſum in ſcōa quēadmodū ī pma: τ ob hoc videt̄ ꝙ maiorē extremitatē inēe ei, qḋ eſt ſub medio, ɔcludere in ſcōa figura/hoc fit per ſyllm ſcōm: neqꝫ arbitrant̄ hoc eē per ſyllm primū in ɔ̄tium eius/qḋ ſit de eo/qḋ ſubiecto ɔclonis ſubijcit̄: deīde ſubdit exēplū: veluti oē corpus cōpoſitū eſt nouū/corpus celeſte nō eſt nouū: corpus igit̄ celeſte non eſt cōpoſitū: ex quo ſequit̄/ꝙ orbis ſtellaꝝ fixarū nō eſt nouus tāꝗ qḋ ſub minori extremo cōtineat̄: ſi xͦo aliqḋ ſub medio termino acciperem⁹ tanꝗ per ſe manifeſtū: puta ꝙ elīta non ſunt noua: de hoc nō poſſet ɔcludi maius extremū/ niſi per ſyllm ſcōm facta maioris ꝓpōnis cōuerſione: τ hoc eſt qḋ voluit ꝓhs dū inquit: ijs xͦo que ſub/a/ꝙ nō ineſt/nō manifeſtū per ſyllm: q̄ſi dicat/ſi aliqḋ accipiamus ſub medio termino de hoc nō poſſumus per ſyllm indemōſtrabilē in pma figura maiorē cōcludere extremitatē: ſed lꝫ/b/maius extremū nō inſit/e/qḋ ſub medio fuit acceptū: nō tn̄ mōſtratū fuit per ſyllm/nā quēadmodū oſtenſū eſt: nullū/e/eē/b/per rōcinīū/nō etiā ita fuit mōſtratū nullū/a/eē/b/ſꝫ acceptū fuit ſine oſtēſiōe aliq̄: q̄re neqꝫ per ſyllm monſtrabit̄: nullū/e/eē/b/ſed ex indemōſtrata ꝓpōne τ ꝑ ſcōm ſyllogiſmum arguetur.

De ſūpto ſub medio ī ſcōa fig⁹ nihil concludit̄ ꝑ pmū ſꝫ ꝑ 2ᵐ ſyllm.

¶ In his xͦo que ſunt in parte/coꝝ qdeꝫ que ſub ɔclone ſunt nō erit neceſſariū: non eni fit ſylls qn̄ hec accepta fuerit in parte: coꝝ xͦo/ q̄ ſub medio/erit oīuꝫ/ꝑterq̄ ꝙ nō ꝑ ſyllm: vt ſi/a/omni/b: b/xͦo alicui/c/cius eni/qḋ ſub c/poſitū eſt/non erit ſylls: eius xͦo qḋ ſub/b/ erit: ſed non ꝓpter antea factum.

¶ Locus iſte difficillimus eſt: diuina tn̄ fauente ꝓuidentia τ hūc extricabimus. Ariſtoteles itaqꝫ poſteaꝗ ſuperi⁹ expoſuit quonā pacto ſylli vl'es plures colligāt ɔcluſiones/idē hoc nūc de particularib⁹ docet inquiēs particulares ita ſe hēc in pma figura/vt nihil cōcludant de eo qḋ eſt ſub ɔclone.i.minore extremitate: propterea ꝙ ex maiore particulari in pma figura nihil ſyllogiſtice colligit̄: ſi eni aliqḋ ſub minori extremo acciperem⁹/accepta cōcluſione ꝑcedētis ſylli/addito etiā inſuper qḋ fuit ſub minore acceptū conſtrui poſſet ſylls: qḋ tn̄ eſt falſum: ſic eni maior eēt in parte/vt in exēplo: omne/b/a: aliqḋ/c/b/ aliqḋ/c/a. Si itaqꝫ ſub/c/aliqḋ acciperem⁹: puta/d/ τ vellemus in pma figura ſyllm cōſtruere/ita eēt arguēdū: aliqḋ/c/a: oē/d/c: ergo aliqḋ/d/a. Ceterū in pma figura ex maiore in parte nihil ſyllogiſtice cōcludi pōt: τ ita ſi aliqḋ ſub minori acceperim⁹ extremo per dictū de oī nihil poterimus colligere. ¶ Ea ſi inquit aliqḋ ſub medio capiamus de eo vtiqꝫ maius extremū valebim⁹ ɔcludere: ſed iſtud nō fiet ꝑ ſyllm: hoc eſt nō ɔcludet̄ maior extremitas de acceptis ſub medio ꝑ ſyllm pmariū/ſed ꝑ ſcōm: puta i exēplo ſit ꝑticularis ſylls: oē/b/a/aliqḋ/c/b: ꝫ aliqḋ

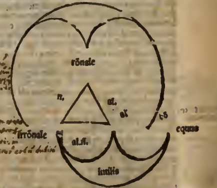
De eo qḋ eſt ſub ɔclone in pᵃ figura in modis ꝑticularibus nihil cōcludit̄ per pmū ſyllm.

Sꝫ ſumat̄ aliqḋ ſb medio ī ꝑticularib⁹ ſyllis ɔcludet̄ maiꝰ extremitas de illo nō ꝑ pmū ſed ꝑ ſcōm ſyllm.

c/a/dico ꝙ poſſum⁹ cōcludere/a/de acceptis ſub/b: puta de/e/hūc in modū: oē/b/a: oē/e/b: oē/e/a. ¶ Sꝫ dubitat̄ quō hoc nō fiat ꝑ ſyllm: ſi eni nō fit ꝑ ſyllm in particularib⁹/memini dubiū/ꝙ neqꝫ in vlib⁹/ex pmario ſyllo maiorē ɔcludere poſſem⁹ de ijs que ſub medio ɔtinent̄: qḋ tn̄ ſupra negabamus: aut igit̄ hoc de vtriſqꝫ dicendū taꝫ vlib⁹ q̄ꝫ ꝑticularib⁹ ſyllis/aut de vtriſqꝫ negandū: eadeꝫ eni in ambob⁹ rō eē videt̄. ¶ Rñdem⁹ aliā in vlibus aliā in ꝑticularib⁹ rōnē eē: vl'es eni per pmariū ſyllm vlem colligūt ɔnē de ijs que ſunt ſub medio: ꝑticulares aūt nō ſtatim cōcludūt ꝑticularē/ſed pmo vlem: deinde ga ex vli ꝑticularis ſequit̄: particularē etiā ɔcludūt: quū eni dicim⁹: oē/b/a/ſi ea que ſunt ſub/b/accipiam⁹/planū ꝙ minor ꝓpō vlis erit: puta oē/c/b: ſi xͦo particularis ꝑferēt hoc fit ex ɔñti: qm̄ ex vli ꝑticularis īfert̄: ſi eni oē/c/ b/nulli dubiū qn̄ τ aliqḋ/c/ſit/b hoc eſt igit̄ qḋ voluit dū inquit coꝝ q̄ ſub medio/erit oīuꝫ/ꝑterq̄ ꝙ nō per ſyllm.

Nota dubiū difficile.

Solutio.

¶ Conſimilr aut̄ τ in alijs figuris: eius eni qḋ ſub cōclone nō erit: alterius xͦo erit/ꝑter q̄ꝫ ꝙ nō ꝓpter ſyllm: ſed quēadmodū τ in vlibus ex indemonſtrabili ꝓpoſitione que ſub medio erūt/mōſtrabant̄: quare neqꝫ ibi erit: aut τ in his.

¶ Eodem

codē inquit pacto fiet ⁊ in alijs figuris:⁊ exponit/q̄uo eodē pacto:qm̄ de ſuppoſitis minori extremo non fit ſyllꝰ: de ſuppoſitis aūt medio fit:illud accidit ob eandē cām: quā in particularibus p̄me recitauimus:qm̄ ſequeret̄ in p̄ma fieri ſyllꝫ ex maiore particulari/qd̄ nullo modo cōcedendū:puta in exēplo:ſit in ſcd̄a ſyllꝰ:nullū/b/a:aliqd̄ c/a:aliqd̄ igit̄ c/nō eſt/b:ſi ſub/c/acceptū fuerit aliqd:puta/d/oportebit ita ſyllꝫ cōplicare in p̄ma figura:aliqd̄/c/nō eſt/b:omne/d/c:ſed ita diſpoſitis ꝓpōnibus/nihil ſequitur vi ſyllogiſtica. Si ꝟo ſub altero ꝟ eſt ſub medio aliquid accipiamus faciemus vtiqꝫ ꝯnē:veꝝ nō per p̄marium ſyllm̄:ſed maiore ꝯuerſa:quēadmodū ⁊ in vlibꝰ ſcd̄e faciebamus:puta in exēplo:nullū/b/a:aliqd̄/c/a:aliquod igit̄/c/nō eſt/b/ſi aliqd ſub/a/capiamus poterimus ꝯnē inferre per dictū de omni:ſed nō per p̄mariū ſyllm̄/qui fit in ſcd̄a figura:verū ꝑ alterū/qui in p̄ma efficiet̄:puta ſi ſub/a/accipiamus/e/ita ſyllm̄ priorē faciemꝰ in ſcd̄a figura:nullū/b/a.omne/e/a:nullū itaqꝫ e/b:hic igit̄ ſyllꝰ in ſcd̄a figura:in p̄ma ꝟo fiet maiore hūc in modū ꝯuerſa: nullū/a/b:omne/e/a:nullum/e/b:⁊ adhuc altero indigeremus ſyllogiſmo:qui particularē inferret:ſed hec ex ſuperioribus ſatis plana ſunt. Cōſimilr̄ ⁊ in ijs/q ſunt in tertia nihil cōcludetur de ſuppoſitis minori eadē de cauſa: quā ſupra recitauimus:de ſuppoſitis ꝟo medio cōcludi quidē poterit:ſed non per primariū ſyllm̄:ſed per vlem prime:deinceps per particularē:quemadmodū ⁊ in particularibus prime efficiebamus:veluti in exēplo: omne c/a:omne/c/b:aliqd̄/b/a:ſi aliquid acceperimus ſub/c/ita conſtruemus ſyllogiſmū:omne/c/a:omne/e/c:omne igit̄ e/a:deinde ex hoc vlī particularē alium faciemus. Qꝫ ſi ex maiore p̄ticulari ſyllogiſmū cōplicemus in tertia hūc in modum:aliquod/c/a:omne/c/b:aliquod/b/a:non poterimus pacto aliquo plures colligere ꝯcluſiones:ſiue enī ſub medio/ſiue ſub minore termino aliqd accipiamus: ſemꝑ maior particularis ꝑdibit in p̄ma figura:quod q̄ſi

Expō Aluli di Roſadis.

preſentiens Alulidus Roſadis ait ad verbum:⁊ ita res ſe hꝫ in figura tertia:hoc eſt vt exiſtimemus nil ipſaꝫ ſilt cū ſua cōcluſione cōcludere/niſi maiorem extremitatē illi tm̄ ineſſe:qd̄ minori ſubijcit̄ extremo:non aūt illi qd̄ medio ſupponit̄ termino:⁊ ꝓpter hoc exiſtimat̄ q̄ ſylli particulares nil cōcludunt niſi ꝯcluſionē ꝓpriā:qm̄ q̄ſitoꝝ ſabm eſt particulare. Hec ille quaſi inquiēs:q̄ eodē pacto ſe hñt ſylli tertie figure/quemadmodū ⁊ ſylli particulares p̄me ac ſcd̄e:nil enī cōcludunt vltra cōcluſionē ꝓpriaꝫ:niſi fortaſſe aliqd per expoſitionē acciperes ſub minori extremo:deinde facta cōcluſione vlī/maiorē extremitatē ꝯcluderes de ſuppoſitis minori hūc in modū: aliquod/c/a:omne/c/b:aliquod/b/a:accipiamꝰ aliquid ꝑ expoſitionē ſub/b/de quo vlr̄ter predicet̄/a:puta/d/ſub quo deinceps aliud capiamus:puta/e/⁊ ita cōſtruamus ſyllm̄:omne/d/a:omne/e/d:omne igit̄/e/a:ſed hoc nimis longinquū atqꝫ intricatū:⁊ ꝓpterea inquit exiſtimat̄/q̄ ſyllogiſmi particulares/hoc eſt ſylli habentes maiorē in parte huius tertie figure nil cōcludunt/niſi ꝯclonē ꝓpriā qm̄ ſi aliquid aliud cōcluderent:ſubiectū minoris extremi concluderent/qd̄ etiā vix fieri pōt:qm̄ queſitorū:hoc eſt cōcluſionū ſabm eſt particulare:⁊ ꝓpterea non pōt fieri maior in prima figura/niſi ꝑ expoſitionē. Hec mea ſnīa voluit Alulidus dū ea protulit:non tm̄ ignoro Leui Berſonis aliter cōtextum illuꝫ exponere:ſed de his ſatis.

Dubium.

¶ Qꝫ ſi aliqs quereret cur Phꝰ abſolute de ſcd̄a ac tertia figuris protulit/eas ꝯcludere de ſuppoſitis medio termino:non autē minori:ſi hoc in tertia figura veꝝ vndecūqꝫ eſſe non poterat.

Solutio.

¶ Reſpōdemus nō ea protuliſſe Phꝫ de vtriſqꝫ figuris ſimul:ſed primo de ſcd̄a:mox etiā ad huius ſimilitudinē de tertia:nec ꝓpter hoc ſequit̄:q̄ oporteat in oībꝰ tertie figure cōplicationibꝰ eodē pacto cōcluſionē fieri multiplicationē:q̄ qꝫ hoc ita ſit:declauit Phꝰ quū ait:alterius ꝟo erit p̄ter q̄ꝫ q̄ non ꝓpter ſyllm̄ ſcd̄m q̄ ⁊ in vlibus ex indemonſtrabili ꝓpōne/que ſub medio erant monſtrabant̄:nāqꝫ de vlibus tertie nulliби ſupra mentio facta eſt/nec ꝓprie in tertia vles fiunt ſylli: quū oēs cōcluſionē colligant in parte:neqꝫ etiā opus eſt in ſyllis tertie aliqua ꝓpōne indemōſtrabili aut ꝯuerſa: vt ex ipſa ſyllm̄ perficiamus in p̄ma:illud itaqꝫ intelligēdum in ſcd̄a figura:mox etiā ad huius ⁊ p̄me quoqꝫ ſimilitudinē ad tertie cōplicationes quaſdā referendū:⁊ ꝓpterea dixit:ſimilr̄ aūt ⁊ in alijs figuris. Uerū hec hactenus de p̄me potētia ſyllogiſtica:que eſt ꝑ vnicū ſyllm̄ plres ꝯnes colligere:plura eniꝫ fortaſſe q̄ꝫ opus erat diſputata ſunt de itentiōe p̄mū libri huiꝰ/ſolutis ibidē modernioꝝ dubitationibꝰ/q̄uo ſyllꝰ vnus plures valeat ꝯnes colligere/an ꝯ ſit eſſentialis ſyllo/an ꝯuerſa ⁊ cōuertens ſint vna ꝓpoſitio:mox etiā q̄uo intelligendū qd̄ dicit Phꝰ. Cōcluſio aūt aliquid de aliquo:q̄uo ſcd̄s ille modus plures colligendi ꝯnes itelligēdus ſit:⁊ quonā pacto ſit ſcd̄m exiſtimationē nō ſcd̄m veritatem:cur ſub minori extremo nō poſſit accipi terminus ad plures inferēdas ꝯnes:q̄uo in ſcd̄a figura oſtenſio fiat ex indemōſtrata ꝓpōne:q̄uo particulares p̄me nō ꝯcludāt de ijs que ſunt ſub medio per ſyllm̄/ac q̄uo particulares tertie plures iferāt ꝯnes ⁊ qui vnā tm̄/ſoluta atqꝫ extricata ibidē pulcherrima dubitatione circa contextū. His itaqꝫ oībus explicitis ⁊ declaratis iam ad reliqua tranſeamus.

¶ De eo quod eſt ex falſis ratiocinari.

Eſt itaqꝫ ita ſe habere/vt vere ſint ꝓpoſitiones:ꝑ quas ſyllogiſmus: eſt autem vt falſe:eſt ꝟo vt hec qdem vera:illa autem falſa.

Intētio Ariſtotelis in hac pte ſcd̄z expōnē Philoponi.

Inquit Philoponus itētionē Ariſtotelicā eſſe hoc in loco mōſtrare q̄uo ex ꝓpōnibꝰ fiāt ꝯnes: qm̄ ꝓpōnes aut ſunt ambe vere/aut ambe falſe in totū aut ſcd̄m qd ⁊ in parte falſe/aut altera falſa:⁊ altera vera: ⁊ hoc aut in toto aut in p̄te/aut maior aut minor: ſi itaqꝫ vtreqꝫ vere extiterint/procuildubio vera colliget̄ cōcluſio:nunq̄ꝫ aūt falſa:ſin autē aut falſe ambe:aut altera tm̄ ſeu ſcd̄m quid ſiue etiā ſimplr̄/nōnunq̄ꝫ falſa ꝯcludet̄ ꝯcluſio/aliqñ vera.

Alioꝝ oplo ꝯ intētione Phi.

¶ Alij ꝟo ⁊ preſſius dicunt propoſitum Phi eſſe hoc in capite monſtrare q̄uo ex falſis ꝓpōnibꝰ vera colligat̄ ꝯcluſio:⁊ hoc ſiue in toto falſe fuerint/ſiue in parte/ſiue altera in toto altera in parte/ſiue hec falſa: illa vera extiterit:ſic igit̄ ita de ꝓpoſito differunt Ariſtotelicoꝝ:quoꝝ ſnīam ⁊ nr̄i oēs ſequunt̄ ⁊ nos etiā approbamus:monſtrare nāqꝫ quonam pacto ex ꝓpōnibus ꝯnes fiant:ad prius attinet volumē:nō aūt ad preſentem ſpeculationē.

Dubiūz an ex falſis propoſitionibꝰ poſſit ſeq vera ꝯclo

¶ Sed ſtatim non ab re ⁊ ꝓpoſito quiſpiam ambigeret an ex falſo aſite verū ꝯſequēs inferri pōt:⁊ ſi hoc/an talis ꝓpoſitionū ſeu enūtiationū cōplicatio ſyllꝰ nuncupanda ſit/an ꝟo extra oēm ſylli nām ſeponenda.

Prima ratio

¶ Qꝫ itaqꝫ ex falſis verū cōcludi nequeat hūc in modū arguit̄: ꝓpōnes nāqꝫ vt in Beta nālis audituꝰ inquit Ariſtoteles ſūt mā ꝯnis:ſed mā debet eſſe ad forme ꝓportionē:igit̄ ꝓpōnes falſe nō pñt verā ꝯnē inferre:quū falſitas nullā cū veritate ꝓportionē hēat:imo q̄ amplius: falſum ꝟo opponat̄:⁊ ad hec vt in delta poſt nālia ſcribitur/verum ens/⁊ falſum nō ens,merito nuncupentur.

Scd̄a ratio.

¶ Preterea,ſi falſūz verū concludit atqꝫ infert: aut hoc fit ratiōe forme ſyllogiſtice aut rōne materie:ſi rōne for

K

me dixeris,non poterit poſtea ɔcluſio falſa ex falſis col-
ligi ꝓpoſitionibus:neq; enim oppoſita ſm̄ eandē ratio-
cinij formā concludi queunt:ſi ex parte materie:non erit
hoc ex arte:ſed a caſu:queādmodū ex ambabus affirma
tiuis in ſcd̄a vtilem fieri cōplicationē dicimus:⁊ vſq; col
Tertia ratio. ligi in tertia.¶ Demū ſi ex falſo añte verū cōcludit̄ cō-
ſequens:ergo ex non vero ſeu falſo ſequet̄ nō falſuȝ ſiue
verū:videt̄ enim hoc legitime cōcludi ſm̄ cōuerſionez
cū oppoſitione:quemadmodū conſueuimus dicere:ſi ho
mo eſt animal:igit̄ nō animal eſt nō homo.vel meli⁹ ex
homine ſequit̄ animal:ergo ex non animali ſequitur non
homo:ita in propoſito:ſi ex falſo ſequitur veruȝ:ergo ex
non vero ſequitur non falſuȝ:tunc vlterius/ſi ex nō vero
ſequitur non falſuȝ:igitur non poterit ex non vero ſequi
falſum:quemadmodū/ſi ex nō animali ſequit̄ nō homo:
fieri non poteſt/vt ſi aliquid ſit non animal:illud ideȝ ſit
homo:ſeu ſi non ſit animal/ꝙ ſit homo:eodē itaq; pacto
ſi ex non vero ſequit̄ non falſum:non poterit ex nō vero
ſequi falſum:quod per abſurdum eſt:in plerisq; nāq; cō
plicationibus ſyllogiſticis videmus ex falſo falſuȝ ſequi.
In oppoſitū eſt ſnia phi. ¶ In oppoſituȝ eſt ſnia Phi:ipſe enim longo ſermone
oſtendit ex falſis ꝓpoſitionibus verā colligi cōcluſionē:
Solo Alberti ꝙ ex falſo ſequit verum per accidens. ⁊ hoc etiā re ipſa cōfirmare poſſumus.¶ Dicēdū itaq;
quemadmodū ⁊ diuus refert Albertus:ꝙ ex falſis ꝓpo
ſitionibus vera ſequit̄ cōcluſio non per ſe:ſed per acci-
dens:ita ꝙ premiſſe ꝓpoſitiones nō ſunt cauſa quare ta
lis concludat̄ concluſio falſa:ſed diſpoſitio ſyllogiſtica:
quia eniȝ maior minorq; extremitates ita in medio vni-
unt̄ termino:ob id talis cōſequit̄ cōcluſio:non enim fal-
ſum qua falſum verā infert cōcluſionē:ſed falſuȝ ita diſ-
poſitum ſm̄ ſyllogiſmi formā ⁊ habitudinē vere cōclu-
Solo rōnū. ſionis eſt cauſa.¶ Et ex hoc liquido ɔſtat quō ꝓpōnes
falſe ſint ad vere ɔclōnis ꝓportionē diſpoſite:⁊ quō mā
cōcluſioni ꝓportionata.Cōſtat etiā talē ɔcluſionē verā
eo ꝙ vera eſt/per accidēs ⁊ rōne materie ſequi ⁊ a caſu:
non aūt per ſe.Qđ vo vltimo adducit̄:ſi ex falſo veruȝ
ſequit̄/non poſſe ex falſo falſum deduci:ſoluimus dicen-
tes:talem ratiocinij moduȝ valere/vbi ſit ɔſequētia per
ſe:non autē per accidens:vnde quia per ſe infertur:ſi nō
eſt animal/non eſt homo:fieri nō poterit vt aliqđ ſit nō
animal ⁊ illud ſit homo:ſeu ꝙ ſequat̄ nō eſt aial:ergo eſt
homo:hec enim ſibiinuiceȝ pugnant:ſed qm̄ non per ſe:
ſed per accidēs:vt iaȝ expoſuimus/ex falſo verū ſequit̄:
An cōplicatō illa ſyllogiſtica ſit i qua ex falſis ꝓpōnib⁹ colligit̄ vā cōcluſio. nil prohibet:quin ex falſo/falſum etiā deducat̄.¶ Sed
hoc ſuppoſito ac cōceſſo querendū deinceps an talis cō-
plicatio/in qua ex falſis verum colligit̄:ſyllogiſmi ratio-
nem ſuſcipiat/an vo a ſyllō penitus ſeiungat̄.¶ Videt̄
Prima rō. enim ꝙ neutiq; ſyllogiſmus vocitanda ſit:quoniaȝ ſyllō
eſt ratio ex propoſitionibus neceſſario inferens ɔclōnē:
ſed cōcluſio vera non ſequit̄ neceſſario ex ꝓpoſitionib⁹
falſis:ſi enim ita eſſet:non poſſet ex falſis ꝓpoſitionibus
Scd̄a ratio. falſa colligi cōcluſio.¶ Preterea:nō ſequit̄ huiuſcemo-
di cōcluſio eo ꝙ hec ſunt ⁊ per ſe/non igit̄ eſt ſyllogiſm⁹.
Tertia ratio. ¶ Item quemadmodū ⁊ Alexāder in plerisq; locis in-
quit/inſtrumentū/cuius nullus eſt vſus equiuoce inſtrm̄
dicit̄:quemadmodū ⁊ manus mortua equiuoce manus
dicit̄:igitur ⁊ ſyllogiſmus ex falſis/quū nullā argumenti
Quarta ratio vim habeant:equiuoce ſyllogiſmus nūcupabit̄.¶ Deīde
ſi ex falſis cōplicatio ſyllogiſmi rationē ſuſcipit:quū ois
ſyllogiſmus aut dialectico aut demōſtratori inſeruiat:⁊
complicatio iſta aut dialectici aut demōſtratoris erit in-
ſtrumentū:non demōſtratoris:qm̄ demonſtrator nullus
falſas aſciſcit ꝓpoſitiones:nec dialectici etiā:qm̄ dialecti
cus ois ꝓbabiles accipit ꝓpōnes.Si itaq; ſyllō aliquis
ex falſis conſtaret:nō autē probabilibus:ſequeret̄ ipſuȝ
nullo pacto ſyllogiſmū eē:qm̄ neq; demōſtratiu⁹/neq;
dialecticus eſſet.¶ Preterea cuiuſcūq; ſylli mediū per Quinta ratio
añtia:cōſequētia/ac repugnātia tā ſubiecti ꝙ̄ predicati i-
uenit̄:ſed in cōplicatione ex falſis mediū inueniri nequit
ex inſpectione hac:ſequit̄ igit̄ eam a ſylli rōne ſeiungi.
¶ In oppoſitum arguit̄:nāq; veluti ſupra in priori ex- In oppoſitū.
poſuimus volumine:in omni ratione ad īpoſſibile ſyllō Prima ratio
efficit̄ ad trāſumptū:qui vere ſyllō ⁊ eſt ⁊ nuncupat̄:ſed
ille ſemper falſum hȝ añs:igit̄ ⁊ ex falſis cōplicatio ſyllō
poteſt appellari.¶ Preterea inquit Ariſtoteles in ante- Scd̄a ratio.
topicis litigioſuȝ ſiue cōtentionalē ſyllm̄ trifariā ſecari:
alius enim ratiocinat̄ ex apparētibus ꝓbabilibus:alius
videt̄ ratiocinari ex ꝓbabilib⁹:alius ex apparētib⁹ ꝓba
bilibus videtur ratiocinari:⁊ ſubdit pauloinfra primuȝ
omniū iſtorū ⁊ eſſe ⁊ vocari ſyllogiſmuȝ:reliqui vo duo
litigioſi quidem ſyllogiſmi dicunt̄:non autem ſylli:eo ꝙ
ratiocinari quidē vident̄:non tamē ratiocinant̄.¶ Pre Tertia ratio.
terea ⁊ in octauo topicoꝝ inquit ad verbuȝ.Palam qm̄
non ſolum vera ratiocinandū:veruetiam neq; per vera
ſemꝑ:ſed quādoq; ⁊ ꝑ falſa:ſepe eni vero poſito interime
re neceſſe eſt diſputantē:quare ꝑmittēda falſa:quādoq;
aūt ⁊ falſo poſito interimendū eſt per falſa:nihil eni ꝓhi
bet alicui videri que nō ſunt magis ꝙ̄ vera:quare ex his
que illi vident̄ ratione facta:magis erit ſuaſus:ꝙ̄ adiut⁹:
ideȝ ⁊ in ſophiſticis elenchis:vbi ⁊ ait:falſuȝ ſyllogiſmū
bifariam dici:aut quū falſum ratiocinatū eſt:aut quū quē
non eſt ſyllō videt̄ ſyllō eſſe.Hoc idem ex plerisq; alijs
locis aucupari licet:ſed que impreſentia attulimus/ſuffi-
ciant.¶ Dicendū itaq; cū diuo Alberto atq; alijs recte Solo ꝙ ſyllō ex falſis pōt cōſiderari vel ſimplr reſpectu cuiuſcūq; cōcl̄onis:vel reſpectu ɔclōnis vere.
ſentientib⁹ ſyllm̄ ex falſis bifariam cōſiderari poſſe:vel
reſpectu cōcluſionis ſimplr̄ ſiue illa falſa:ſiue vera extit-
terit:vel reſpectu vere ɔclōnis:que ex falſis ſequit̄ ꝓpo-
ſitionibus:ſi priore conſideret̄ modo ſyllō vere eſt ⁊ ra-
tionē ſuſcipit ſylli:nāq; ⁊ ex neceſſitate concludit:⁊ eo ꝙ
ꝓpoſitiones ſunt ita vel ita diſpoſite:⁊ hunc in modū vo
lumus ipſum inſtrumētū eſſe vtile:nāq; ⁊ deductionib⁹
ad impoſſibile deſeruit ⁊ conuerſionib⁹ ſyllogiſmoꝝ fa-
ciendis ⁊ tentatiuo etiā artifici:qui plerūq; falſas quidē
accipit ꝓpoſitiones:ſed tamē probabiles:⁊ ad hec dice-
mus mediū ſuū inueniri ꝑ ea que antecedētia ſunt ⁊ ɔſe
quentia ⁊ repugnātia:nō aūt vere talia:nāq; in ꝓpoſitio-
nibus veris vere añtia accipiunt̄:in falſis falſo:añtia eni
cōſequētia ac repugnātia ad ꝓpoſitionū modū reperiē-
da ſunt.Si vo altero modo conſideret̄ nō ſyllō ſimplr̄
vocandus eſt:ſed ſȝ quid vel magis potētia ſyllogiſtica:
ſi nāq; ſcimus quō vi ratiocinij ex falſis ꝓpōnib⁹ vera
ſeq poſſit ɔclo:qđ ſyllogiſticus poſſit diſcurſus intellige-
mus.¶ Ceterū his iā explicitis ⁊ enodatis ad ɔtextum Expō textus.
exponēdū trāſeam⁹.facit igit̄ quodāmodo talē diuiſio-
nē:quū rōciniū cōſtruim⁹:aut verū ex vero ſeq dicem⁹/
aut falſuȝ ex falſo:aut verū ex falſo/aut falſuȝ ex vero:ſȝ
quō ex vero veꝝ/aut ex falſo falſuȝ ſequat̄/abūde ſ ꝑori
volumie diſputatū eſt:ꝙ aūt ex vero falſuȝ iferat̄ ꝑter-
mittēdū cēſeo:quū nullo pacto fieri poſſit/vt ex vero fal
ſum ſequat̄:ſupeſt itaq; declarādū:quō ex falſis ꝓpōni-
bus aut vtriſq; aut altera vera colligat̄ ɔ:nāq; hoc ⁊ de-
monſtratori ɔferet:dū venabit̄ atq; indagabit/quō ʒxie
deceptionis rōciniū fieri poſſit:⁊ dialectico etiā tētatiuo
quum de aliquo temere ſciam quāpiam profitente peri-
culum volet ſumere:hoc eni plerūq; in diſputationibus
fieri ɔſueuit:quemadmodū ⁊ Ariſtoteles in topicis reci-
tat ⁊ diuini Platonis dialogos legenti manifeſtum.

¶ Ceterū ɔcluſio aut vera aut falſa ex neceſ-
ſitate:ex veris igitur nō eſt falſuȝ rōcinari:ex
falſis

falſis autē eſt verū: pter q̄ꝫ ꝙ non pp quid/ ſed quia: eius enim quod eſt ꝓpter quid nō eſt ex falſis ſyllogiſmus: ob quā vero cauſam in ſequentibus dicetur.

Syll's pp qd.

Syll's quia.

Nō differt eſſe inter ſyllm ꝓpter qd ⁊ demonſtrationē

❡ Quod ſupra diximus innuit quaſi inquiens: ꝙ ſi cōplicatio ex falſis ſylls ac ratiocinīū vocāda ſit: non debem⁹ ipſum determinare ad verā aut ad falſam cōcluſionem: ſed diſtincte dicendū eſt ex talib⁹ ꝓpōnibus aut veram aut falſam cōcluſionē ſequi. [Praeterq̄ꝫ ꝙ.] ꝓpter quid exponit Alexāder: hoc eſt quādo medius terminus cauſa eſt cōcluſionis: veluti ſi dicaꝫ / que peperit hꝫ lac: iſta peperit: iſta igit̄ hꝫ lac: cauſa eni ꝙ mulier lac hꝫ eſt: qm̄ peperit: ſi vero medius terminus nō fuerit cōcluſionis cā: tunc appellabit̄ ſyll's q2: tm̄ eni ꝯcludit maius extremū minori ineſſe: non autē cauſaꝫ dicit medius terminus talis cōcluſionis. Cur aūt ex falſis nō poſſit cōſtrui ꝓpter quid ſylls ac demonſtratio / in ſequētibus / hoc eſt in poſterioꝝ⁹ analyticis dicet̄. ❡ Sciu tñ dignum ꝙ aliter hoc in loco accipit ſyllm ꝓpter quid Phs ⁊ aliter in poſterioribus analyticis: ibi eni ꝓpter qd demonſtrationē vocat: quū per cauſaꝫ imediatā fiat ſylls: q2 vero quū aut per cauſaꝫ mediatā aut per effectū / rōcinatio extruatur: verum hic ꝓpter quid ſylls dicit̄ / quū veritas ꝓpōnuꝫ cauſa eſt nō ſolū ꝙ maior extremitas inſit minori in cōcluſione: ſꝫ etiā ꝙ cōcluſio ipſa veritatē obtineat: q2 vero quū ꝓpōnes ipſe ita vel ita diſpoſite cauſa ſunt vt vi ſyllogiſtica maius extremū minori cōcludat̄ ineſſe.

❡ Primum ergo ꝙ ex veris non poſſumus falſuꝫ ratiocinari: hinc manifeſtū: ſi enim / a / exiſtēte neceſſe eſt / b / eſſe: b / non exñte: neceſſe eſt / a / nō eſſe. Si igit̄ verū eſt / a / neceſſe eſt / b / veruꝫ eſſe: aut accidet idē ſimul eſſe ⁊ non eſſe: hoc autem impoſſibile.

Oſtendit ex pportione veri ad eſſe aut ex cōuerſione ꝓpoſitionis cōtinue ex vero nō poſſe ſequi falſum.

❡ Inquit Philoponus ex ꝓportione Ariſtotelē hic mōſtrare ꝙ ex veris ꝓpōnibus nō pōt falſa cōcluſio ſequi. Alij vero dicunt hoc monſtrari ex cōtinue ꝓpōnis cōuerſione: prius itaq3 enarrandū quō ex analogia ſeu ꝓportione hoc fiat: mox etiā quō ex cōuerſione cōtinue ꝓpoſitionis. ❡ Ex ꝓportione quidē qm̄ ſupponit: qō ſupra in priori volumine fuit declaratū: vex ⁊ eſſe ſimilr poni in ꝓpōnibus: ex cōuerſione vero cōtinue ꝓpōnis: qm̄ rōneꝫ ducit a deſtructione ꝯſequētis ad añs deſtruendū: quod greci / quemadmodū ⁊ ſupra expoſuimus: cōuerſionē vocant cū oppoſitione: que ꝯuerſio in ꝯtinuis ⁊ cōditionalibus ꝓpōnibus fieri cōſueuit hūc in moduꝫ: ſi eſt hō / eſt aial: ergo ſi nō eſt aial / non eſt hō. Conſimilr itaq3 ⁊ ipſe argumētū ducit ſupponēs ſylli finitionē verā eſſe, ꝙ neceſſario ex añte ſequat̄ ꝯñs: ⁊ arguit hoc pacto: ſi quum eſt / a / neceſſe eſt / b / eſſe: ergo ⁊ quū nō eſt / b / neceſſe eſt / a / nō eſſe: hec eni cōuerſio eſt cū oppoſitione: deinde extrinſecus addendū: ſed eſſe ⁊ verū in ꝓpōnibus eandē retinent ꝓportionē: igit̄ itidē valebit ſi quū / a / eſt verū: b / eſt verū: ergo quū / b / nō eſt veruꝫ: a / nō eſt verū: aut ſi ita dicas oppoſitū: ꝙ videlꝫ dū / b / nō eſt verū: a / ſit veruꝫ: ſequtur idem ſimul eſſe ⁊ non eſſe: qō penitus fieri nequit: ſi eni / a / eſſet verū: b / etiā eſſet verū ex preſuppoſita ſylli finitione: q2 cum añs eſt / ex neceſſitate cōſequens etiā eſt: ergo idem / b / ⁊ verū eſſet ⁊ nō verū: quod idem eſt ac ſi diceremus idē / b / ⁊ eſſe ⁊ non eſſe: ex añte igit̄ vero non pōt inferri cōſequēs falſuꝫ: ſed nil vetat vt ex falſo añte verū deducat̄ ꝯſequēs: qm̄ nō valet argumētū a deſtructo añte ad ꝯſequens deſtruendū: veluti in priori volumine etiā expoſuimus: ⁊ hoc eſt qō voluit Alexander Roſadis quū inqt: qm̄ nō ſequit̄ ob deſtructionē añtis deſtructio cōſequētis: nō ſequit̄ quū ſit / a / falſum / ꝙ ſit / b / qō eſt cōcluſio / falſum: qm̄ ꝯſequētia ꝯcluſionis ex ſyllogiſmo non eſt conſequentia conuertibilis.

❡ Non aūt qm̄ poſitus eſt / a / vnus terminus / exiſtimet̄ contingere vno aliquo exiſtente ex neceſſitate aliqd accidere: non eni poſſibile: qō eni accidit ex neceſſitate / cōcluſio eſt: per que aūt hoc fit minima / tres termini: bina vero interualla ⁊ ꝓpoſitiones: ſi itaq3 verū eſt cui / b / ineſt: ipſum / a / omni: cui aūt / c / ipſum / b: cui / c / neceſſe eſt / a / ineſſe: ⁊ nō pōt hoc falſuꝫ eſſe: ſimul eni inerit idem ⁊ nō inerit: a / igit̄ tanq̄ꝫ vnuꝫ ponit̄ due ꝓpōnes ſimul accepte. Conſimiliter autem ⁊ in priuatiuis ſe habet: non enim eſt ex veris monſtrare falſum.

❡ Occurrit tacite queſtioni: poſſet enim quiſpiā nō immerito dubitare quō ex vno termino ꝯcluſio ex neceſſitate ſequatur: quum ſupra in priori volumine dictū fuerit ad minimū oportere binas ꝓpoſitiones ⁊ terminos tres in ſyllogiſmo accipi: ait itaq3 quādo dicebamus: ſi / a / exiſtēte neceſſe eſt / b / eſſe / ꝙ non debemus exiſtimare / a / vnicū eſſe terminū: ⁊ ex ipſo neceſſario ſequi ꝯcluſionē aliquā: hoc eni fieri nō pōt: vt neceſſario ex vna ꝓpōne ꝯcluſio ſequat̄: nāq3 qō ex neceſſitate in ſyllo ſequit̄ cōcluſio nūcupat̄: illa vero ex quibus hec ſequit̄ neceſſario / ad minimū tres ſunt termini ⁊ ꝓpoſitiones atq3 interualla duo: qm̄ vt in altero diximus volumine: tres termini duo ſūt interualla ⁊ ꝓpoſitiones due. [Si itaq3 veruꝫ eſt.] monſtrat per expoſitioneꝫ: qō ſupra dixerat / a / pro binis accipi ꝓpoſitionibus / b / pro cōcluſione: ⁊ inquit: ſi in primo indemōſtrabili prime figure iſtaꝫ extruamus cōplicationeꝫ: omne / b / a: omne / c / b: omne / c / a: dico ꝙ ſi premiſſe ꝓpoſitiones vere extiterint: cōcluſio etiam vera ex neceſſitate erit: ⁊ nō poterit eē falſa: qm̄ ſi aliter dixeris accidet veluti etiā ſupra deduximus idem ſimul eſſe ⁊ nō eſſe: ⁊ ad hec dico / ꝙ / a / ſuperius acceptū fuit pro binis iſtis ꝓpoſitionib⁹: omne / b / a: oē / c / b: ⁊ quēadmodū hoc expōne mōſtrat̄ i affirmatiuis: ita ēt in negatiuis oñdit̄ rōcinio.

❡ Ex falſis aūt verū eſt ratiocinari ⁊ vtriſq3 ꝓpoſitionib⁹ exiſtētib⁹ falſis ⁊ vna: hac aūt nō vtralibet: ſed ſcḋa: ſi totā accipiat falſam: ſi vero non tota accipiat̄ / eſt vtralibet: ſit enim / a / toti / c / inexiſtens: eoꝝ aūt que / b / nulli neq3 / b / ipſi / c. Cōtingit aūt hoc: vt lapidi nulli aial ⁊ lapis nulli homini. Si igit̄ acceptū fuerit / a / omni / b / ⁊ / b / omni / c / a / omni / c / inerit: quare ex vtriſq3 falſis vera cōcluſio: oīs eni homo aial. Silr aūt ⁊ priuatiuū: eſt eni / a / ⁊ / b / nulli / c / ineſſe: a / tamen omni / b: veluti ſi eiſdē acceptis terminis: mediū poſitū fuerit homo: lapidi enim ⁊ aial ⁊ homo nulli ineſt: aial vero oī homini: quare ſi cui quidē ineſt accipit nulli ineſſe: ex falſis vtriſq3: vera erit ꝯcluſio. Conſimiliter autē monſtrabit̄ ⁊ ſi ad aliquid falſa vtraq3 accepta fuerit.

❡ Monſtrauit ſuperius non poſſe ex vero ſequi falſum:

Ex falſis ppoſitionib⁹ ſiue ambab⁹ ſiue altera tm̄ poſſe ſequi verū concluſionē.

nūc ecõuerſo oſtēdit ex falſo verū ſequi poſſe:ſiue ambe propoſitiones falſe extiterint/ſiue ⁊ altera tm̄:⁊ ſi ambe quidē fuerint falſe aut ſm totū erunt tales:⁊ ita bine ſiūt cõplicationes/vna affirmatiua/negatiua altera: aut ſm quid ⁊ in parte erāt falſe:⁊ ita due alie efficiunt̄:aut vna erit in toto falſa:altera ꝟo in parte ⁊ hac aut maiore aut minore ⁊ ita bine alie fiunt ꝯiugationes affirmatiue ⁊ totidem negatiue:qđ eſt ex ambab⁹ falſis/octo cõplicationes effici:ſi ꝟo altera tm̄ ſit falſa ⁊ vera altera:octo itidē vl̄es ſiāt cõiugationes in pma ex maiore in toto falſa cū minore vera/bine affirmatiua ac negatiua:ex maiore in parte falſa cū minore itidē vera:bine ꝯſimilr̄:ex maiore vera cū minore in toto falſa:bine etiā:⁊ ex maiore vera cum minore in parte falſa/totidē.Erunt itaq3 in ſumma prime figure cõplicationes vl̄es ſexdecim:ex qb⁹ nõnullas exponet:nõnullas etiā tanq3 manifeſtas ꝑtermittet: nos aūt iſtas oēs cū deo explicabim⁹.[Hac aūt nõ vtra libet.]monſtrabit̄ enī ꝙ ſi maior tota accipiat̄ falſa cū minore vera/nõ poterit vera colligi cõcluſio:hoc enī in ſequentibus elucidabit̄.[ſit enī/a/toti/c.]Exemplū ponit:qūo ex ambabus in toto falſis cõcluſio ſequat̄ vera: puta:ois lapis eſt aial: ois homo lapis: ois hō animal. [Similr̄ aūt.]Exemplū negatiui modi ⁊ vl̄is ponit:in quo ex ambabus in toto falſis ſequit̄ ꝯcluſio vera:puta in iiſdē terminis variato medio termino:nullus homo eſt aial:ois lapis eſt homo:nullus lapis eſt aial.[Cõſilr̄ autē monſtrabit̄.]binas alias nūc cõplicationes recēſet/ qūo ex vtriſq3 falſis in parte vera ſequat̄ cõcluſio:exēpla vtriuſq3 hec ſunt:omne albū animal:ois homo alb⁹: omnis homo animal:ſeu nullū albū animal:ois flos albus:nullus flos animal.

Sexdecī vl̄es cõplicationes in pͥa figura in qb⁹ ex falſis põt ſequi verum.

¶ Or ſi altera falſa poſita fuerit/pͥa exiſtente tota falſa/vt ipſa/a b/nõ erit cõcluſio ꝟa:ipſa ꝟo/b c/erit.dico aūt totā falſā ꝯtrariā:quēadmodū ſi nulli īexiſtēs/omni acceptū fuit: aut ſi omni/nulli īeſſe:ſit enī/a/b/nulli īexñs: b/ꝟo/c/omni:ſi/b c/quidē ꝓpoſitionē verā accepero:a b/aūt totā falſā:⁊/a/ineſſe omni b/ipoſſe ꝯclõnē verā eſſe:nulli enī inerat eoꝝ que.c.ſiqdē cui.b.nulli ipſū/a:b.ꝟo oi.c.

¶ Poſteaq3 expoſuit qūo ex vtriſq3 falſis ꝓpõnib⁹ vera colligat̄ cõcluſio:nūc monſtrat quonā pacto ſi altera falſa extiterit ⁊ vera altera cõplicationes efficiantur:⁊ ꝙ ſi maior tota falſa extiterit:fieri nõ põt:vt vera inferat̄ cõcluſio:ſin aūt minor tota ſit falſa cū maiore vera:poterit vtiq3 verū cõcludi.¶ Sed dubitaret nõ ab re quiſpiā cur quū ex ambabus falſis alie etiā extruant̄ cõplicationes preter eas/quas recenſuim⁹:puta ex maiore falſa in toto cū minore falſa in parte:⁊ ecõuerſo:cur de his nullā fecerit Ariſtoteles mētionē.¶ Dicimus cū Philopono ac diuo Alberto ꝙ eas Phs omiſit tanq3 ex ſuperiorib⁹ planas:agit ꝟo impreſentia de iis que alterā falſā hñt: verā alterā:inquiens que maiorē retinent in toto falſā/ nõ poſſe vllo pacto verū cõcludere:puta:ſi hec fuerit tota falſa:omne/b/a/cū hac tota vera:omne/c/b/fieri nõ poterit/vt hec ꝯcluſio vera ſit:omne/c/b:ſi enī ex diffinitione ea tota eſt falſa/que in totū vere cõtraria eſt/ac cuius nulla ſingularis eſt vera/planū ꝙ ita ex veris cõplicationē erigere valebimus:nullū/b/a:omne/c/b:nullū/c/a:vbi tā ꝓpoſitiones q3 cõcluſio ſunt vere:ꝙ ſi ꝯclõ iſta vera eſt:nullū/c/a/manifeſtū ꝙ ſua ꝯrīa:omne/c/a/falſa procul dubio erit:⁊ hoc eſt qđ voluit/dum inquit:nulli enī īerat eorum que/c/ſi quidē cui/b/nulli ipſū/a:b/ꝟo omni/c/

Dubium.

Solutio.

Cõplicatio q̄ maiorē hȝ in toto falſā: nõ põt verā ꝯclõnē ꝯcludere minore exiſtē te vera.

¶ Sed mirū inquiunt Philoponus ac diuus Albertus qūo ſi ex ambabus in toto falſis verū cõcludit̄:cur etiā ex altera tm̄ maiore nõ poſſit idē fieri.¶ Dicim⁹ itaq3 hoc ꝓpterea euenire:qm̄ ambe falſe nullā ad ſemuicem ſyllogiſticā hñt ꝓportionē:quin ex veriſq3 negatiuis nil ſequit̄ ratiocinij vt:ſi ꝟo maior in toto falſa extiterit cū minore vera fiet ſcđs indemonſtrabilis negatiuā verā cõcludens:vt ſupra expoſuimus.¶ Or ſi exēpla queris qūo ex minore in toto falſa cū maiore in parte falſa verū ꝯcludat̄:hec accipias:omne albū aial:ois coruus albus: ois coruus aial.Iterū nullū albū aial:ois hebenus alba: nulla hebenus aial.Sin aūt deſiderares exēpla quonā pacto ex maiore in toto falſa cū minore in parte:ſequat̄ vera cõcluſio:querere hoc deſiſtas:fieri enī nullo modo poteſt:qm̄ ſi maior fuerit in toto falſa:ſua contraria vera erit:puta:ſi hec falſa extiterit:omne/b/a/vera nimirū hec erit:nullū/b/a/ꝙ ſi minorē addideris in parte falſam:puta:omne/c/b/poteris ex hac particularē verā excerpere: puta:aliqđ/c/b:nulla enī alia de cauſa dicit̄ hec vera in parte:niſi qa particulares aliquas veras hȝ:⁊ falſas aliquas:ſi itaq3 has ambas veras acceperimus:nullū b/a: aliqđ/c/b/per quartū indemõſtrabilē nimirū verā iſtam colligemus cõcluſionē:aliqđ/c/nõ eſt/a/qđ quū ita ſit,fieri nequit vt ſua cõtradictoria vera ſit:omne/c/a.Ceterū lȝ in toto verā per cõplicationē iſtam cõcludere nequeamus:nil tamē prohibet:vt falſam ſm quid:atq3 in parte verā inferre valeamus.

Dubiū quare ex maiore tm̄ falſa nõ poſſit ſeq vera ꝯclõ Solutio.

Exponit exēpla diuerſarū cõplicationū.

¶ Cõſimilr̄ aūt neq3 ſi.a.omni.b.ineſt:⁊.b. ipſi.c.accepta ꝟo eſt.b c.ꝓpoſitio vera:a b. aūt falſa tota:⁊.a.nulli eoꝝ:quibus.b.cõcluſio falſa erit:omni enī.c.inerit ipſū.a.ſi quidem ipſū.a.omni cui.b:b.ꝟo omni.c.Planū igit̄ ꝙ ſi prima tota accipiat̄ falſa:ſiue affirmatiua:ſiue priuatiua:altera autē vera nõ ſit vera cõcluſio:quū ꝟo nõ tota accipit̄ falſa erit:ſi enī.a.īeſt omni.c.alicui aūt.b:b.ꝟo omni.c.vt aial cygno quidē omni:albo autē alicui:albū ꝟo omni cygno:ſi acceptū fuerit a.omni.b.⁊.b.omni.c.inerit vere:ois enim cygnus aial.Cõſimilr̄ ⁊ ſi priuatiuū ſit.a b. accidit enī.a:b.quidē alicui īeſſe:c.ꝟo nulli: b.aūt omni.c.vt animal alicui albo:niui aūt nulli:albū ꝟo oi niui.ſi itaq3 acceptū fuerit a.nulli.b:b.ꝟo omni.c:a.nulli.c.inerit.

¶ Idem monſtrat dicendū eſſe de negatiua:non enī fieri põt:vt maior negatiua ſit in toto falſa cū minore vera in toto aut etiā in parte:⁊ cõcluſio vera ſit in toto:poſſum⁹ enī ex veris ꝓpõnibus talē ſyllm̄ cõplicare:omne/b/a: oē/c/b:omne/c/a/ꝙ ſi hec vera eſt:fieri nõ põt vt ſua cõtraria vera ſit:nullū/c/a/vel etiā ſua ꝯtradictoria ſi ꝯclõnē fecerimus in parte.[Quū ꝟo nõ tota accipit̄ falſa.] Si ꝟo īquit maior nõ in toto falſa extiterit ſed in parte cū minore vera/poterit ꝯcluſionē verā cõcludere:vt oē albū eſt aial:ois cygnus albus:ois cygnus aial.¶ Et vt breuibus agam:ſi cognoſcere volueris qñ ex falſis ꝓpoſitionib⁹ vera ſequat̄ cõcluſio:in memoriā reuoces q̄ de inutilib⁹ cõplicationib⁹ in priore diſputata fuere volumine: he enī ex falſis verā colligēt:q̄ oī ⁊ nulli īeſſe pñt ꝯcludē: qm̄ igit̄ ſi ex maiore in parte cū minore vl̄i cõiugationē erigamus:poterimus ⁊ omni ⁊ nulli concludere:ideo ſi maior extiterit in pte falſa cū minore vera colligi poterit in

Nota regulā vl̄em qua cognoſcit qñ ex falſis vera põt ſeq cõcluſio.

rit in ꝯcl'one verũ:nec verũ ſolũ:ſʒ etiã falſuʒ:qm̃ in pma figura ex maiore pticulari cũ minore vli oĩ ⁊ nulli colligimus. Si igiẽ oĩ ꝯcludam⁹:vera erit ꝯ:ſi nulli falſa:q̃re quemadmodũ ⁊ Philoponus optime notauit/nõ ſolũ ex falſis credendũ eſt verũ ſequi poſſe:ſed falſum etiaʒ: quũ tñ aliogn ex vero verũ tñ ſequaẽ:qḋ ſupra demonſtratũ fuit ⁊ in poſterioribus etiã tradiẽ. Cõſimiliter ⁊ ſi priuatiuũ. Jsidem inquit dicẽdũ in negatiuo ſyllo ex maiore in parte falſa cuʒ minore vera/ꝙ ſequi põt vera ꝯcluſio:vt nullũ albũ eſt aial/oĩs nix alba/nulla nix aial.

¶ Or ſi/a b/ꝓpoſitio tota accepta fuerit vera: b c/aũt tota falſa/erit ſylls verus:nil eni prohibet/a/b/ ⁊ /c/omni ineſſe:b/autem nulli/c/vt quecũqʒ eiuſdẽ generis ſpẽs nõ ſubalterne: aial eni ⁊ equo ⁊ homini ieſt:equus ꝟo nulli homini. Si itaqʒ acceptũ fuerit/a/omni/b/ ⁊ /b/omni/c/vera erit cõcluſio/falſa tota exiſtente/b c/ꝓpoſitione. Conſimilr aũt ⁊ priuatiua exiſtẽte/a b/ꝓpõne. Cõtingit eni/a/ ⁊ b/ ⁊ /c/nulli/queẽadmodũ ex alio gñe ſpeciebꝰ ipſuʒ genus:aial eni neqʒ muſice neqʒ medicine ineſt/neqʒ muſica medicine: Si igiẽ acceptũ fuerit/a/nulli/b:b/ꝟo omni/c/vera erit cõcluſio/ ⁊ ſi/b c/nõ tota falſa/ſed ad aliquid: ⁊ ita erit cõcluſio vera:nihil eni prohibet/a/ ⁊ /b/ ⁊ /c/toti ineſſe:b/tamen alicui/c/vt genus ſpeciei ac dĩe:aial eni omni homini ⁊ omni pedeſtri:homo ꝟo alicui pedeſtri ⁊ non oĩ. Si igiẽ/a/omni/b/ ⁊ /b/omni/c/acceptũ fuerit a/omni/c/ierit/qḋ erat verũ:ſilr aũt ⁊ priuatiua exñte/a b/ꝓpõne. Cõtingit eniʒ/a/ ⁊ /b/ ⁊ c/nulli ineſſe:b/tamẽ alicui/c/vt genus ex alio genere ſpeciei ⁊ dĩe:aial eni neqʒ prudẽtie vlli ieſt neqʒ ſpeculatiue:prudẽtia ꝟo alicui ſpeculatiue. Si igiẽ acceptũ fuerit/a/nulli/b: b/aũt oĩ/c/a/inerit nulli/c/hoc aũt erat verũ.

¶ Alias explicat cõiugationes qũo ex maiore vera in toto:⁊ minore falſa itidem in toto cõcluſio ſequaẽ vera:puta:oĩs equus aial:oĩs homo equus:oĩs homo animal:⁊ in negatiuo ſyllogiſmo ꝯſimilr:vt nulla muſica eſt animal: oĩs medicina muſica/nulla medicina aial. Et ſi/b c/non tota falſa. Jeodeʒ inquit pacto poterimus verã colligere cõcluſionẽ:⁊ ſi/b c hoc eſt minor ꝓpoſitio extiterit non in toto falſa:ſed ad aliquid ⁊ in parte:vt in exemplo:oĩs homo aial:omne pedeſtre homo:omne pedeſtre aial: ⁊ in negatiuis ꝯſimilr vt nulla prudẽtia eſt aial:oĩs ſpeculatiua eſt prudentia:nulla ſpeculatiua animal.

¶ In ſyllis ꝟo qui in parte/cõtingit ⁊ prima ꝓpõne tota falſa:altera aũt vera/cõcluſionẽ verã eſſe: ⁊ prima exñte ad aliqḋ falſa: ⁊ hac qdẽ vera:illa aũt que in parte falſa: ⁊ vtriſqʒ falſis:nihil eni ꝓhibet/a/nulli quidẽ/b/ieſſe: c/ꝟo alicui/ ⁊ /b/alicui/c/veluti animal nulli niui:albo aũt alicui ieſt/ ⁊ nix albo alicui. Si igiẽ mediũ poſitũ fuerit nix:primũ aũt aial: ⁊ acceptũ fuerit/a/toti/b/ieſſe:b/ꝟo alicui/c: a b/quidẽ tota falſa:b c/aũt vera ⁊ cõcluſio vera. Cõſimilr aũt ⁊ priuatiua exiſtẽte/a b/ ꝓpõne:accidit eni/a/toti/b/ineſſe:c/ꝟo alicui non ineſſe:b/tñ alicui/c/ineſſe/vt aial homini quidẽ omni ineſt:ex albo aũt aliquo nõ ſequitur:homo aũt alicui albo ineſt:quare ſi medio poſito hoĩe accipiaẽ/a/nulli/b/ieſſe:b/aũt alicui/c/ineſſe/vera erit concluſio:falſa exiſtẽte/a b/propoſitione tota.

¶ Poſteaqʒ cõplicationes oẽs vles expoſuit: in quibus ex falſo verum ſequiẽ:nunc eas explicat que ſunt in pte: inquiens qũocũqʒ variatis ꝓpoſitionibus poſſe ex falſo verũ conſequi:ſiue vtreqʒ falſe extiterint/ſiue altera:vel maior vel minor/vel in toto vel in parte. ¶ Unũ tamẽ notatu dignũ/queẽadmoduʒ ⁊ Philoponus ait:ꝙ minor ꝓpoſitio in cõplicationibꝰ pticularibꝰ neqʒ in toto neqʒ in parte falſa dicẽda eſt:ſi eni eẽt in toto falſa oporteret ipſam vlem eſſe:qḋ fieri nequit in ſyllis particularibus pme. Nihil eni prohibet. Jexẽplũ ponit/qũo ex maiore in toto falſa:cũ minore vera ſequaẽ concluſio vera:hanc autẽ reliqs oĩbus antepoſuit:qm̃ ſecus ſe habebat in vlibus cõplicationibus. Exemplũ ergo affirmatiue cõplicationis/hoc eſt:oĩs nix aial:aliqḋ albũ nix:aliqḋ albũ aial: negatiue aũt:nullus homo animal:aliquod albũ homo: aliquod igitur album non eſt animal.

Nõ ex Philopono ꝓpõnẽ pticulareʒ in cõplicationibꝰ pticularibꝰ nec in toto nec i parte falſam eſſe dicẽdam.

¶ Et ſi ad aliqḋ falſa.a b.propoſitio:erit cõcluſio vera:nihil eni prohibet.a. ⁊.b. ⁊.c.alicui ineſſe: ⁊.b.alicui.c.ieſſe:quemadmoduʒ animal alicui honeſto ⁊ alicui magno: ⁊ honeſtũ alicui magno ineſſe. Si igiẽ acceptum fuerit.a.omni.b. ⁊.b.alicui.c:a b.quidẽ ꝓpoſitio ad aliquid falſa erit:b c.aũt vera ⁊ ꝯcluſio vera. Conſimilr aũt ⁊ priuatiua exiſtẽte a b.propoſitione:iidem enim termini erunt ⁊ ſimiliter poſiti ad demonſtrationem.

¶ Supra expoſuit qũo ex maiore in toto falſa:cũ minore vera:ſequaẽ ꝯcluſio vera:nũc autẽ exponit qũo ſi maior in parte falſa extiterit:hoc ideʒ ſiat:in parte falſa nũcupaẽ:cuius cõtradictoria eſt vera:in toto aũt cuius contraria. Exẽplũ igiẽ affirmatiue cõplicationis ex maiore falſa in parte:omne honeſtũ eſt aial:aliquod albũ honeſtum:aliquod albuʒ aial:negatiue etiã iidem termini in exemplo erunt:puta:nullum honeſtũ eſt aial:aliqḋ albũ honeſtum:aliquod album non eſt animal.

In parte falſa eſt cuiꝰ ꝯdictoria eſt vera.in toto cuiꝰ ꝯria eſt vera.

¶ Rurſus ſi/a b/qdẽ vera:b c/aũt falſa/vera erit cõcluſio:nihil eni prohibet/a:b/quidem toti ineſſe:c/aũt alicui: ⁊ /b c/nulli ieſſe:quẽadmodũ aial cygno quidẽ omni:nigro autẽ alicui:cygnus ꝟo nulli nigro:quare ſi acceptum fuerit/a/omni/b/ ⁊ /b/alicui/c/vera erit cõcluſio/falſo exñte/b c. Cõſimilr aũt ⁊ priuatiua accepta/a b/ꝓpoſitione:accidit enim a:b/quidẽ nulli/c/ꝟo alicui nõ ineſſe:b/tamẽ nulli/c/quemadmodũ genus ſpẽi ex alio gñe ⁊ accidẽti ſpẽbus ipſius:aial eni numero quidem nulli ineſt:albo aũt alicui:numerus aũt

nulli albo. Si igiť mediũ poſitũ fuerit numerus: ⁊ acceptũ fuerit a qdẽ nulli b: b vo alicui c: a alicui c non ineriť: qđ erat verũ: ⁊ a b quidẽ ꝓpoſitio vera: b c autẽ falſa.

¶ Duaſq; ꝑtractauit qũo ex maiore falſa cũ minore vera ſequať vera cõcluſio: nunc aũt cõuerſuʒ facit docẽs qũo ex maiore vera cũ minore falſa: verũ colligať: nõ amplius ipſam diſtinguens ſm totũ aut ſm partẽ: quũ eni minor ſit particularis nõ vere vt Philoponus etiaʒ inquit dici põt in toto falſa: neq; etiã vere ſm partem: quuʒ falſa in parte quẽadmodũ diximus ea ſit: cuius ꝯtradictoria eſt vera: ſed ſi falſa in parte nũcupanda eſt ſm ꝑdicationeʒ vocabitur non ſm exiſtentiam. Exemplũ itaq; affirmatiue ex maiore vera cũ minore falſa eſt: ois cygnus aial: aliquod nigruʒ cygnus: aliqđ nigrũ animal: negatiue aũt: vt nullus numerus aial: aliqđ albũ numerus: aliqđ albũ non eſt animal. [Albo autẽ alicui.] Dicendum fuit alicui non: nãq; concluſio non eſt: ꝙ aliqđ album ſit aial: ſed ꝙ aliquod album nõ eſt animal. Ceteruʒ fortaſſe hoc fecit Ariſtoteles: vt ſignificaret ꝯcluſionẽ accipiẽdã eſſe particularem natura: non autẽ poſitione: aut potius ex ſuperiore negatione: hanc quoq; ꝓpoſitionẽ negatiuaʒ fecit: quũ eni dixiſſet: aial nuõ qdẽ nulli: ſubdidit. albo aũt alicui ac ſi diceret: aial nuõ qdẽ oi: albo aũt alicui nõ ineſt.

¶ Et ſi ad aliqd falſa a b falſa vo b c erit cõcluſio vera: nihil eni ꝓhibet a b alicui ⁊ c alicui ineſſe vtriq;: b autẽ nulli c veluti ſi b cõtrariũ ipſi c: ambo vo cõtingentia eideʒ gñi: aial eni alicui albo ⁊ alicui nigro ineſt: albuʒ aũt nulli nigro. Si igiť acceptũ fuerit a oi b ⁊ b alicui c vera erit cõcluſio: ⁊ ſi priuatiua accipiať a b ſimilr: ĩdẽ eni termini ⁊ ſimilr poneнť ad demõſtrationẽ: ⁊ vtriſq; aũt falſis exiſtentibus erit cõcluſio vera: accidit eni a b qdẽ nulli: c vo alicui ineſſe: b aũt nulli c quemadmodũ genus ſpeciei ex alio genere: ⁊ cõtingenti ſpeciebus ipſius: aial eni numero quidẽ nulli: albo aũt alicui ineſt: ⁊ numerus nulli albo. Si igiť acceptũ fuerit a oi b ⁊ b alicui c ꝯcluſio quidẽ vera: ꝓpõnes aũt ambe falſe: ſimilr ⁊ priuatiua exiſtente a b: nihil enim prohibet a: b quideʒ toti ineſſe: c vo alicui nõ ineſſe ⁊ b nulli c veluti aial cygno quidẽ omni: nigro autẽ alicui non ineſt: cygnus vo nulli nigro: quare ſi acceptũ fuerit a nulli b: b vo alicui c: a alicui c nõ ierit. Cõcluſio igitur vera: ꝓpoſitiones aũt falſe.

¶ Poſteaq̃ dixit de ijs que alterã falſam habẽt: ⁊ veraʒ alterã: nunc agit de ijs que ambas falſas retinent: ⁊ pmo de habẽtibus vtraſq; ſm partẽ falſas: iʒ vt inquit Philoponus, maior κα θ ὕπαρξιν talis ſit: minor vo κατὰ κατηγορίαν quẽadmodũ ⁊ nos ſupra expoſuimus ſm exiſtẽtiã ac ſm predicationẽ. Exẽpluʒ itaq; affirmatiue cõplicationis ex vtriſq; hunc in moduʒ falſis, eſt hoc, oẽ album aial: aliqđ nigrũ albũ: aliquod nigrum aial: negatiue aũt, nullũ albuʒ animal: aliquod nigrũ albuʒ, aliqđ nigrum non eſt animal. [Et ex vtriſq; aũt falſis.] nõ hoc dicit tanq̃ cõplicationes proxime expoſite non habeãt ⁊ ipſe ꝓpoſitiones vtraſq; falſas: ſed qm que ibi in parte accipiebať: hic in toto aſſumať: vt in exẽplo affirmatiue cõplicationis: ois numerus animal: aliqđ albũ numerus: aliqđ album aial: negatiue aũt, nullus cygnus animal: aliquod nigrum cygnus: aliqđ nigrũ non eſt animal. Et ita iaʒ explicuimus qũo ex falſis in pma figura ſequi poſſit ꝯcluſio vera, ad ſcðam deinceps tranſituri.

¶ Figura ſecunda.

In media aũt figura oino accidit ꝑ falſa verũ ratiocinari: ⁊ cũ vtreq; ꝓpoſitiões tote falſe accipiunť: ⁊ quũ vtraq; ad aliquid: ⁊ hac qdeʒ vera: illa autẽ falſa exiſtẽte tota: vtralibet poſita falſa: ⁊ ſi vtreq; ad aliquid falſe: ⁊ ſi hec ſimpliciť vera: illa aũt ſimplr falſa: ⁊ ſi hec tota falſa: illa aũt ad aliquid vera ⁊ in vlibus ſyllogiſmis ⁊ in ijs qui ſunt in parte.

Poſteaq̃ de prima figura ſermonẽ exegit: nunc ad ſcðam ſe cõfert oſtendẽs qũo ⁊ in hac ex falſo veruʒ ſequať: ⁊ inquit: ꝙ in media ac ſcða figura oino, hoc eſt oi modo ex falſis ꝓpoſitionibus verũ ſequi põt: ⁊ quum vtreq; accipianť falſe: vel in toto vel in parte: ⁊ quũ altera tñ in toto ⁊ in parte altera ſeu maior ſiue minor: ⁊ quũ falſa vna ⁊ altera vera, ſiue ſʒ totũ falſa, ſiue ſm parteʒ: ⁊ hoc aut maior aut minor: ita ꝙ in ſumma fiant in ſcða figura ſylli vles ex falſis verũ colligentes ſexdeciʒ numero: e qbus nõnullos exponet Philoſophus, nõnullos etiam tanq̃ manifeſtos omittet: nos autem omnia pertractabimus.

Cõplicatiões ex falſis i ſcða figura verum colligẽtes ſexdeciʒ vles ſũt.

¶ Si enim a: b quidẽ nulli ineſt: c vo omni: vt aial lapidi quidem nulli: equo autẽ omni: ſi ecõtrario poſite fuerint ꝓpoſitiones ⁊ acceptũ fuerit a: b quidem omni: c vo nulli ex falſis totis propoſitionibus, vera erit cõcluſio, cõſimilr ⁊ ſi b quidem omni: c aũt nulli ineſt a; idem enim erit ſyllogiſmus.

¶ Exemplum ponit ſcðe cõplicationis medie, ⁊ qũo ex maiore vliter affirmatiua cũ minore negatiua itideʒ vlr ambabus falſis, vera ſequať concluſio: vt ois lapis aial: nullus equus animal: nullus equus lapis. ¶ Sed ſtatim occurrit dubitandũ cur de ſcða cõplicatione ita ꝓus ſermoneʒ fecerit: quum tñ recto ordine a pma exordiri debuiſſet. ¶ Dicimus hoc ideo factũ fuiſſe: qm cõplicatio hec magis ꝓpria eſt ſecũde figure, q̃ pma: nãq; maioreʒ ea cognationẽ hʒ cũ pma figura, q̃ hec. Uel potius doʒ ꝙ verarũ cõplicationũ ordinẽ ſeruauit. ſi eni falſas ꝓpoſitiones iſtas in ſuas ꝯrias ⁊ ad veras perducere velim⁹, proculdubio cõperiemus hãc que ſcða eſt ex falſis, pmã fieri ex veris. [Cõſimilr ⁊ ſi b qdem omni.] ſcðaʒ cõplicationẽ ex veris: pmam aũt ex falſis enarrat inquiens ſi medium omni inſit maiori: nulli aũt minori: itideʒ ex falſis verum ſequi poſſe, vt in exemplo: nullus equus aial: ois lapis aial: nullus lapis equus. [Idem eni erit ſyllo.] vel hoc dicit: qa eadem eſt cõcluſio: ſyllo eni plerũq; vt ſupra etiam vidimus pro ꝯcluſione accipiť: nãq; nullus lapis equus: ⁊ nullus equus lapis: eadẽ ſunt cõcluſio: qa conuerſa ⁊ cõuertens: vel idem dixit ſyllo: qa eodem pacto ex veriſq; falſis in toto vera cõcludebať ꝯcluſio: aut hoc protulit: qm eiſdem terminis monſtrabať veruʒ ex falſo in hac ſequi cõiugatione: quibus etiam ſuperius alteram exponebamus cõplicationem.

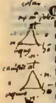
Dubium.

Solutio pma

Secunda.

Syllo q̃nq; ꝓ ꝯcluſione accipitur.

¶ Rurſus

¶ Rurſus ſi altera q̃dem tota falſa: altera aũt tota vera: nil enim prohibet/a/ineſſe ⁊/b/⁊/c/ omni: b/tamẽ nulli/c: vt genus non ſubalternis ſpeciebus: aĩal enĩ ⁊ equo omni ⁊ homini: ⁊ nullus homo equus: ſi igiẽ acceptũ fuerit: huic quidem omni: illi ꝟo nulli ineſſe: hec quidem tota falſa erit: illa aũt tota vera ⁊ ↄcluſio vera ad vtrũlibet poſito priuatiuo.

¶ Cõnumeratis cõiugationibus/que ex ambabus falſis in toto verum colligebant: nunc eas recenſet/que alteram retinent totam falſam: alterã totã veram: ⁊ vnico exemplo ambas enarrat: puta/nullus equus aĩal: oĩs hõ aĩal: nullus homo equus: aut omnis equus animal: nullus homo animal: nullus homo equus. Uerum inquit Philoponus eam ſiluit cõplicationem: que ex maiore affirmatiua falſa/cum minore negatiua vera/ↄcluſionẽ verã colligebat: addo ego ꝙ ⁊ eam omiſit: que maiorem haberet negatiuã veram cum minore affirmatiua falſa: ſubijciamus igitur nos ⁊ harum exempla: nullus lapis animal: omnis numerus animal: nullus numerus lapis: ⁊ in eiſdem terminis: oĩs lapis aĩal: nullus numerus aĩal: nullus numerꝰ lapis. Ceterũ hec tãq̃ faciliora fuere a Ph̃o ꝑtermiſſa.

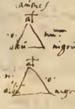
¶ Et ſi altera ad aliquid falſa: altera aũt tota vera: accidit enim/a: b/quidem alicui ineſſe: c/ꝟo omni: b/tñ nulli/c/vt animal albo alicui: Coruo aũt omni: ⁊ album nulli coruo: ſi igiẽ acceptum fuerit: b/quidẽ nulli: c/ꝟo toti ineſſe/a b/ꝓpoſitio ad aliq̃d falſa: a c/ꝟo tota vera: ⁊ ↄcluſio vera: ⁊ ſi tranſponatẽ priuatiuũ ↄſimilr: ꝑ eoſdẽ nãq̃ terminos demõſtratio. ⁊ ſi affirmatiua ꝓpoſitio ad aliquid falſa: priuatiua autẽ tota vera: nihil enĩ ꝓhibet/a: b/q̃dẽ alicui ineſſe: c/ꝟo toti nõ ineſſe/⁊ b/nulli/c/vt animal: albo quidem alicui: pici aũt nulli: ⁊ album nulli pici: quare ſi acceptũ fuerit/a/toti/b/ineſſe: c/ꝟo nulli: a b/quidẽ ad aliquid falſa: a c/autem tota vera.

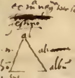
¶ Explicuit earum tractatum que vnã totã habent verã: alteram aũt totam falſam: ⁊ ad eas accedit/que vnam habent veram totã: ⁊ alterã in parte falſam: ⁊ primo exẽplũ ponit eius/que maiorem in parte retinet falſam ⁊ negatiuam cum affirmatiua minore ⁊ vera: puta/nullum albũ aĩal: omnis coruus animal: nullus coruus albus: ⁊ addit ꝙ eiſdem terminis monſtrari põt ex maiore affirmatiua vera in toto cum minore in parte falſa/cõcluſionẽ veram ſequĩ: vt oĩs coruus animal: nullũ album animal: nullum album coruus. [Et ſi affirmatiua ꝓpoſitio.] Exemplum ponit quõ ex maiore affirmatiua falſa in parte cũ minore negatiua ſm totũ vera/ↄcluſio colligatẽ vera: vt omne album aĩal: nulla pix animal: nulla pix alba. Tacuit aũt iquit Philoponus ⁊ recte/quõ ex maiore negatiua vera ſm totum cum minore affirmatiua falſa in parte ↄcluſio ſequatur vera. Ceterum hoc fecit: quoniã eiſdem terminis ſola ꝓpoſitionum tranſpoſitione poteramus exemplũ in mediũ proponere: puta/nulla pix aĩal: omne albũ animal: nullum album pix.

¶ Et ſi ambe propoſitiones ad aliquid falſe: erit cõcluſio vera: accidit enim/a/⁊/b/⁊/c/alicui ineſſe: b/ꝟo nulli/c/vt animal ⁊ albo alicui ⁊ nigro alicui: album autẽ nulli nigro: ſi igitur acceptũ fuerit/a: b/quidem omni: c/ꝟo nulli/ambe ꝓpoſitiones ad aliquid falſe: cõcluſio autẽ vera: conſimilr ⁊ tranſpoſita priuatiua per eoſdem terminos.

¶ Redit ad eas que ex ambabus cõſtant falſis ⁊ inquit: ꝙ etiam ex ambabus in parte falſis aliquando ſequitur concluſio vera: vt in exemplo ex maiore affirmatiua cũ minore negatiua: vt omne album animal: nullum nigrum animal: nullum nigrum albũ: ⁊ iterũ tranſpoſitis ꝓpoſitionibus ex maiore negatiua cũ minore affirmatiua: velut: nullũ album animal: omne nigrũ aĩal: nullũ nigrum albũ. Et ita cum deo cõplicationes oẽs vlẽs ſcõe figure abſolute ſunt. ¶ Sed dubitatur circa ſupra determinata: quõ ex maiore falſa in toto cum minore vera idem in toto poſſit in ſcõa verũ concludi: in prima autẽ minime: quũ tamẽ alioqui ſcõa deſcendat a prima ⁊ eadem cõcluſio in ꝑma ⁊ in ſecũda reperiri poſſit. ¶ Reſpõdeo non eſſe neceſſariũ ſi ſcõa a ꝑma deſcendit: ꝙ ex eiſdem ꝓpoſitionibus eadem cõcluſio in vtraq̃ colligi poſſit: nãq̃ in ꝑma medius terminus ſub maiore poniẽ extremitate: in ſcõa ꝟo maior ſub medio: ⁊ ꝓpterea in ſcõa ex maiore in toto falſa cũ minore vera ſequi põt vera ↄcluſio: in ꝑma autẽ non: nec valet etiam: ſi eadem in vtraq̃ cõcluſio cõcludiẽ: ꝙ ꝓpoſitiones eedẽ eſſe debeant: nãq̃ ſi maior q̃ in ſcõa erat in toto falſa terminis ad ſeipſam conuertatẽ non amplius in toto: ſed in parte falſa efficietur: vt in exẽplo iam ſupra allato: nullus equus aĩal: oĩs homo animal: nullus homo equus: ſi enim maiorem dicentem: nullus equus aĩal in ſeipſam verterimꝰ hũc in modũ: nullũ aĩal equus: nõ amplius in toto erit falſa: ſed in ꝑte efficietur.

Dubium q̃ſo ex maiore in toto falſa minore vera poſſit cõcludi de ↄclo in ſcõa: ꝑma ꝟo nõ.
Solõis ſcõa a ꝑma deſcendat: non tñ ex eiſdẽ ſequi oꝫ ↄclo eadem.

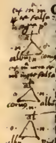

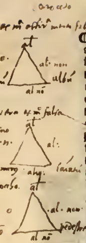

¶ Manifeſtum ꝟo ⁊ in ſyllogiſmis in parte: nihil enĩ prohibet/a: b/quidem omni: c/autẽ alicui ineſſe: ⁊/b/alicui/c/nõ ineſſe: vt aĩal oĩ homini: albo ꝟo alicui: hõ autem alicui albo non inerit. Si igitur poſitum fuerit/a: b/q̃dẽ nulli ineſſe: c/ꝟo alicui ineſſe: vlis ꝓpoſitio tota falſa: que aũt in parte vera: ⁊ ↄclo vera.

¶ Poſteaq̃ vles oẽs cõplicationes expoſuit: iam ad particulares ſe confert: que totidem modis variari poſſunt quot ⁊ he que vniuerſaliter proferebantẽ preterq̃ ꝙ minor: que eſt in parte: neq̃ in toto neq̃ in parte vere dici poteſt: aut vera aut falſa eſſe: ⁊ primũ de ea ſermonẽ facit que maiorem habet vniuerſalẽ negatiuã totam falſam: cum minore vera inquiens ex hoc genus ꝓpoſitionibus poſſe veras colligi cõcluſiones: vt in exemplo: nullus hõ animal: aliquod album animal: aliquod albũ nõ eſt hõ. ¶ Sed ſtatim dubitatione dignũ cur hãc ita Ph̃s prepoſuerit: non autẽ eas: que vtraſq̃ falſas habent: quemadmodum ſupra factum fuit. ¶ Reſpondeo: hoc ideo feciſſe Ph̃m: q2 complicationes iſte maiorẽ cum precedentibꝰ ſimilitudinẽ habebãt: q̃ he que vtraſq̃ retinẽt falſas. ¶ Sed diceret aliquis cõtra hoc argumẽ: videtẽ oppoſitũ potius faciendũ fuiſſe: quũ ꝓxime egerit de habentibꝰ vtraſq̃ falſas ſm partẽ. ¶ Dicimus iſtas quodãmodo melius cõſonare his que hic ꝓferuntẽ: q̃ his que ambas retinẽt falſas: ille enĩ partẽ hñt veritatis ac falſitatis partẽ: he aũt nihil penitus veritatis obtinẽt: ⁊ ꝓpterea eas quoq̃ ſuperiꝰ Ariſtoteles coaptauerat ac cõnumerat cũ hñtibꝰ falſam vnã ⁊ alterã verã. Sꝫ de his ſatis.

Dubiũ de ordine ↄiugationum.
Solutio.
Inſtantia.
Solutio.

℞Cõſimilr ꝟo ⁊ quñ affirmatiua accipitur a b: accidit eni/a:b/qdẽ nulli:c/aũt alicui non ineſſe: ⁊/b/c/alicui nõ ineſſe/vt aĩal nulli ianimato: albo ꝟo alicui/⁊ inanimatuʒ nõ inerit alicui albo. Si itaqʒ poſitũ fuerit/a:b/quidẽ omni:c/ꝟo alicui nõ ineſſe: a b/quidẽ ꝓpoſitio vlis/tota falſa: a c/aũt vera/⁊ ↄcluſio ꝟa: ⁊ ſi vlis vera quidẽ poſita fuerit: que ꝟo in parte falſa: nihil eni ꝓhibet/a/⁊/b/⁊/c/nulluʒ ſequi: b/tamẽ alicui/c/nõ ineſſe: vt aĩal nulluʒ numerũ ⁊ inaĩatũ: ⁊ numerus aliqđ iaĩatuʒ nõ ſequit. Si igit poſitũ fuerit/a:b/qdẽ nulli:c/ꝟo alicui/cõcluſio quidẽ erit vera ⁊ vlis ꝓpoſitio: que aũt in parte falſa: ⁊ quñ affirmatiua ponit vlis ↄſimilr: accidit eni/a/⁊/b/⁊/c/toti ieſſe: b/tñ nõ ſequi aliqđ/c/vt genus ſpeciẽ ⁊ dr̃iam: aĩal eni oẽm hoiem ⁊ totuʒ pedeſtre ſequit: hõ aũt nõ oẽ pedeſtre: quare ſi acceptũ fuerit/a:b/quidẽ toti ieſſe: vlis quidẽ ꝓpoſitio vera: que autẽ in parte falſa: concluſio autem vera.

℞Exponit quõ ex maiore affirmatiua in toto falſa cum minore negatiua vera cõcludi poſſit vera ↄclo/vt in exẽplo: oẽ inanimatũ aĩal: aliqđ albũ nõ eſt aĩal: aliqđ albuʒ nõ eſt inaĩatũ. [Et ſi vlis vera quidẽ.] Prius acceperat maiorẽ totã falſaʒ/nũc eandẽ verã accipit cũ minore falſa: puta in exẽplo: nullus numerus aĩal: aliqđ iaĩatũ aĩal: aliqđ inanimatũ nõ eſt numerus. [Et quum affirmatiua ponit vlis.] ⁊ ſi inquit maior vlis affirmatiua vera extiterit cũ minore negatiua in parte ⁊ falſa/verũ ſequi põt: puta in exẽplo: oĩs homo animal: aliquod pedeſtre animal: aliquod pedeſtre non eſt homo.

℞Planũ ꝟo ⁊ ꝙ ex ambabus falſis erit cõcluſio vera: ſiquidẽ ↄtingit/a/⁊/b/⁊/c/toti ineſſe: b/tñ aliqđ/c/nõ ſeq: ſi eni acceptuʒ fuerit a:b/quidẽ nulli:c/ꝟo alicui ieſſe: ꝓpõnes quidem ambe falſe: cõcluſio autẽ vera: cõſimilr ꝟo ⁊ quñ vlis ꝓpõ eſt predicatiua: que autẽ in parte priuatiua: accidit nãqʒ/a: nullũ qdeʒ b:c/ꝟo omne ſequi: ⁊/b/alicui/c/nõ ineſſe/vt aĩal ſciam quidẽ nullã: hoieʒ ꝟo oẽʒ ſequit: ſcia aũt nõ oẽm hoieʒ: ſi igit acceptũ ſit/a:b/qdẽ toti ineſſe: c/aũt aliqđ nõ ſequi: ꝓpõnes quidem falſe: ſed concluſio vera.

℞Poſteaq̃ ſuperius mõſtrauit/quõ ex altera vera ⁊ falſa/altera ſequit ↄclo vera: impreſentia oſtẽdit quõ idem fieri poſſit ⁊ ex ambabus falſis: vt in exẽplo: nullus hõ aĩal: aliqđ iaĩatũ aĩal: aliqđ inaĩatũ nõ eſt hõ. Ipſe ꝟo in cõtextu exẽplũ nõ poſuit ad hãc enarrandã cõplicationẽ: ⁊ hoc fortaſſe fecit de induſtria: ſi eni recte aĩaduertamus nõ poterit minor falſa ſʒ nãm accipi: ſed ſi ea falſa erit/poſitione falſa erit. ⁊ ꝓpterea qm̃ vnũ ⁊ idẽ exẽpluʒ vli ac particulari cõplicationi ex ambabus falſis ſatiſfacere poterat/ideo nõ iniuria exẽpluʒ hoc in loco Phs ꝑtermiſit tanq̃ reyciens nos ad ſuperiora: qꝛqʒ hoc ita ſit monſtrauit ⁊ ipſe in cõtextu quñ ait: ſiquidẽ cõtingit/a/⁊

Nota quare Phs in hac ↄiugatiõe particulari exẽplũ pretermiſerit.

b/⁊/c/toti ieſſe: ita eni ſe hñt antiquiſſimi codices: qđ ideʒ eſt/ac ſi diceret: ſi/a b/⁊/a c/ꝓpõnes vtreqʒ vles extiterint/a b/affirmatiua vera ⁊/b c/negatiua vera: ſi trãſpoſite ꝓferant: vt que eſt affirmatiua efficiat negatiua ⁊ q̃ negatiua affirmatiua: tunc ambe falſe erũt. Aliter tamen in quibuſdã exẽplaribꝰ legit cotextus iſte: quidã eni codices ſic ſe hñt. Siquidẽ ↄtingit/a/⁊/b/⁊/c/huic quidem omni: illi ꝟo nulli ieſſe: qđ ſi ita eſt planior ac facilior cõtextus ſnia erit. [Cõſimilr ꝟo/⁊ quñ vlis ꝓpoſitio.] Exponit alterã cõplicationẽ ex maiore vlr affirmatiua cuʒ minore in parte vtriſqʒ falſis verũ ↄcludentẽ: vt oĩs ſcia aĩal: aliqs hõ nõ eſt aĩal: aliqs hõ nõ eſt ſcia. Tacuit autẽ hoc in loco reliquas duas cõiugationes/que ex vtriſqʒ in parte falſis verã colligunt ↄclonẽ: hoc ꝟo ideo factũ eſt: qm̃ vnuſqʒ faciliime cõplicationes iſtas erigere poterat. Nos aũt ⁊ harũ exẽpla in mediũ afferamꝰ: puta nullum albũ aĩal: aliqđ inanimatũ aĩal: aliqđ inaĩatuʒ nõ eſt albũ: ⁊ oẽ albũ aĩal: aliqs homo nõ eſt aĩal: aliqs homo nõ eſt albus. Et ita cum Deo hanc quoqʒ ſcđam tranſegimus figuram: ad tertiam tranſituri.

Nota codices mãu ſcriptos ⁊ impreſſos hãc literã habere.

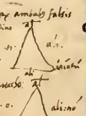
Exẽpla a phĩloſopho ꝑmiſſa ab autore ponũt.

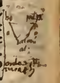
℞Figura tertia.

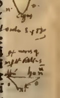
Erit aũt ⁊ in vltima figura per falſas totas/⁊ ad aliqđ vtraqʒ: ⁊ altera quidẽ vera tota/altera ꝟo falſa: ⁊ hac ad aliquid falſa: illa aũt tota ꝟa/⁊ ecõuerſo: ⁊ quotcũqʒ modis aliter cõtingit tranſumere ꝓpõnes: nihil eniʒ ꝓhibet ⁊/a/⁊/b/nulli/c/ieſſe: veluti ⁊ hõ ⁊ pedeſtre nullũ iaĩatũ ſequit: hõ tñ alicui pedeſtri ieſt. ſi igit acceptũ fuerit/a/⁊/b/omni/c/ieſſe/ꝓpoſitiones quidem tote falſe: ↄcluſio aũt vera.

Supereſt adhuc exponẽdũ quõ in tertia atqʒ vltima figura ex falſis ꝓpõnibus vera cõcluſio colligi poſſit: hoc igit impñtia facit Ariſtoteles inquiens/hac in figura/variatis quocũqʒ cõplicationibꝰ poſſe ex falſo aũte verã ſequi ↄnem/ſiue ambe falſe/ſiue altera tñ extiterit: ⁊ hoc vel in toto vel in parte: quemadmodũ ⁊ in precedẽtibus diſcuſſum eſt. Primũ aũt exordit ab vlibus complicationibꝰ: vles voco nõ que vlem habeãt ↄclonẽ: ſed que ex vtriſqʒ cõſtant ꝓpõnibꝰ vlr: ait ergo ꝙ ex ambabꝰ affirmatiuis in toto falſis in tertia figura ſequi põt ↄclo vera/vt in exẽplo: omne inaĩatum homo: omne inanimatũ pedeſtre: aliqđ pedeſtre homo.

℞Cõſimilr ꝟo ⁊ hac qdẽ priuatiua: illa autẽ affirmatiua exiſtẽte: accidit eni/b/quidẽ nulli/c/ineſſe/ipſum ꝟo/a/omni: ⁊/a/alicui/b/nõ ineſſe/vt nigruʒ nulli cygno: aĩal aũt omni/⁊ aĩal non omni nigro: q̃re ſi acceptũ fuerit/b/omni/c: ipſuʒ ꝟo/a/nulli/a/alicui/b/nõ inerit: ⁊ cõcluſio quidẽ vera: ꝓpõnes aũt falſe: ⁊ ſi ad aliqđ vtraqʒ falſa: erit ↄclo vera: nihil eni ꝓhibʒ ⁊/a/⁊/b/alicui/c/ineſſe: ⁊/a/alicui/b/vt albũ ⁊ honeſtũ alicui aĩali ieſt: ⁊ albũ alicui honeſto. Si igit poſitũ fuerit/a/⁊/b/omni/c/ieſſe: ꝓpõnes qdẽ ad aliqđ falſe: ↄcluſio aũt vera: ſed ⁊ quñ/a c/priuatiua ponit ↄſimilr: nihil eni ꝓhibet: a qdẽ alicui/c/nõ ineſſe: ipm ꝟo/b/alicui ieſſe/⁊/a b/nõ omni ieſſe/vt honeſtum

neſtū alicui aīali nō ineſt: albū ỽo alicui ieſt/ ⁊ albū nō omni boneſto: quare ſi acceptum fuerit: a/ qdē nulli/c: ipꝫ ỽo/b/ oī ambe ꝓpōnes ad aliqd falſe: cōcluſio autē vera.

℄ Prius acceperat ambas vlr affirmatiuas ⁊ falſas in toto: nunc maiorē capit negatiuā cum minore affirmatiua ambas vles ⁊ in toto falſas īquiēs ex his etiā poſſe verū cōcludi: puta/ nullus cygnus aīal: oīs cygnus nigrū: aliqđ nigrū nō eſt aīal. [Et ſi ad aliqd vtraqꝫ falſa.] ſupra expoſuit cōplicationes ex vtriſqꝫ in toto falſis veraꝫ colligentes ꝯnēnūc eas enarrat que ex vtriſqꝫ falſis in parte illud idē faciūt: prius quō ex vtriſqꝫ affirmatiuis exemplū afferens: oē aīal albū: oē aīal honeſtū: aliqđ honeſtuꝫ albū. Cōſimilr ⁊ per eoſdē terminos exemplū de negatiua poterimus ponere/ vt nullū aīal albū: omne animal honeſtū: aliquod honeſtum non eſt album.

℄ Cōſimilr ỽo ⁊ quū hec qdē tota falſa: illa aūt tota vera accipit̄: accidit enī ⁊/a/ ⁊/b/ ſeq omne/c/a: tamē alicui/b/ non ineſſe: vt aīal ⁊ albū oēm cygnū ſeqtur: aīal tū nō omni ieſt albo: his igitur poſitis terminis/ ſi acceptuꝫ fuerit: b/ quidē toti/c/ ieſſe: a/ ỽo toti nō ieſſe: b c/ quidē tota erit vera: a c/ aūt tota falſa: ⁊ cōcluſio vera. Conſimilr ỽo ⁊ ſi/b c/ quideꝫ falſum: a c/ aūt verū: ījdē eniꝫ termini ad demonſtrationē/ nigrū/ cygnus/ inanimatū.

℄ Duciſqꝫ pertractauit quō ex vtriſqꝫ falſis verꝫ ꝯcludi poſſit/ abhinc tractaturus/ quomōꝫ pacto ex altera vera ⁊ falſa altera colligat̄ ꝯclō vera: ⁊ prius agit de negatiua cōplicatione: ſic enī que dixr/ magis ſuperioribꝰ coherebūt: vt in exēplo: nullus cygnus aīal: oīs cygnus album: aliqđ albū nō eſt aīal. [Cōſimilr ỽo ⁊ ſi/b c.] eodē inquit mō ex falſo verū ſequet̄/ ſi maiorē totā poſuerimus verā/ cū minore falſa tota: puta in exemplo: nullus cygnus niger: oīs cygnus inanimatū: aliqđ inaīatū nō eſt nigrū. [ījdeꝫ enī termini.] exiſtimo mendum eſſe in cōtextu niſi forte ījdem dixiſſet/ hoc eſt illes: ſatius cenſeo legendum eſſe: quēadmodū nōnulla hñt exēplaria: nā tales termini ad oñſtrationē maximē.n. apđ grecos cognatōeꝫ ac ſiſitudinē hñt voces iſte. οἱ γάρ αυτοί. καὶ οἱ γάρ τοσοῦτοι.

Codices manu ſcripti ⁊ impreſſi hmōi lecturā habent.

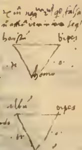
℄ Sed ⁊ ſi ambe accipiantur affirmatiue: nihil enī ꝓhibet: b/ qdē ſequi oē/c: ipm ỽo/a/ toti nō ieſſe: ⁊/a/ alicui/b/ ineſſe/ vt aīal omni cygno: nigrū aūt nulli cygno: ⁊ nigrū ineſt alicui aīali: quare ſi acceptū fuerit/a/ ⁊/b/ omni c/ ineſſe: b c/ quidē tota vera: a c/ aūt tota falſa ⁊ ꝯcluſio vera. Sed conſimilr ⁊ quum/a c/ accepta fuerit vera: per eoſdem naqꝫ terminos demonſtratio.

℄ Duciſqꝫ poſuit cōplicatiōes q̄ ex minore affirmatiua ⁊ maiore negatiua ꝯſtabāt: nūc eas exponit que vtraſqꝫ retinent affirmatiuas inquiens: ex maiore tota falſa cum minore vera poſſe verū ꝯcludi: vt in exēplo: oīs cygnus niger: oīs cygnus aīal: aliqđ aīal nigrū. [Sed cōſimilr.] eodē inquit pacto fiet ſi maiorē in toto verā accipiamus cū minore falſa itidē in toto: vt in eiſdē terminis: oīs cygnus aīal: oīs cygnus nigrū: aliqđ nigrum animal.

℄ Rurſus ⁊ quū hec qdē tota vera extiterit: illa aūt ad aliquid falſa: accidit enī/b/ quideꝫ omni/c/ ineſſe: a/ ỽo alicui ⁊/a/ alicui/b/ vt bipes quidē omni hoī/ honeſtū aūt nō omni/ ⁊ honeſtū alicui bipedi ieſt. Si igitur acceptū fuerit ⁊/a/ ⁊/b/ toti/c/ ineſſe: b c/ quidē tota vera: a c/ aūt ad aliqd falſa: ſed concluſio vera: cōſimilr autē ⁊ ſi/a c/ vera: b c/ ỽo falſa accipiatur: ījſdem nanqꝫ terminis tranſpoſitis erit demonſtratio.

℄ Supra recenſuit cōplicatiōes que ex altera vera in toto ⁊ altera itidē falſa cōſtabāt: nūc eas recitat: que alterā verā in toto: alterā aūt ad aliquid falſaꝫ habēt inquiens: ex minore falſa in pte cū minore in toto vera poſſe veraꝫ colligi ꝯcluſionē: vt in exēplo: oīs homo honeſtū: omnis homo bipes: aliqđ bipes honeſtū: qꝫ ſi terminos ac ꝓpōnes trāſponamus/ efficiet̄ maior in toto vera cū minore ſcḋm qđ falſa: puta: omnis homo bipes: omnis homo honeſtum: aliquod honeſtum bipes.

℄ Et ſi hec priuatiua: illa aūt affirmatiua ſit: qm̄ enī accidit/b/ quidē toti/c/ ineſſe: a/ ỽo alicui: ⁊ qm̄ ſic ſe habeāt/a/ non omni/b/ ſi acceptum fuerit b/ quidē toti/c/ ineſſe: a/ ỽo nulli: priuatiua quidē ad aliquid falſa: altera auteꝫ tota vera ⁊ cōcluſio. Rurſus qm̄ monſtratū eſt/ qm̄ quū/a/ nulli ineſt/c/ ipſuꝫ ỽo/b/ alicui: accidit/a/ alicui/b/ nō ineſſe: planū qꝫ ⁊ quum a c/ tota vera ſit: b c/ aūt ad aliquid falſa/ accidit concluſionē veram eſſe: ſi enim acceptuꝫ fuerit/a/ nulli/c/ ipſuꝫ ỽo/b/ omni/a c/ quideꝫ tota vera: b c/ autem ad aliquid falſa.

℄ Eodē inquit pacto ex maiore negatiua ſcḋm qđ falſa cuꝫ minore affirmatiua vera in toto poterit vera ꝯcluſio ſequi: ipſe aūt exempla reticuit/ qꝛ termini ſupra adducti poterāt ad harū cōplicationū mōſtrationē adaptari: puta/ nullus homo honeſtū: oīs hō bipes/ aliqđ bipes nō eſt honeſtū: ſic enī maior ſcḋm quid falſa cuꝫ minore vera in toto: aut ecōuerſo: ſed tūc alij termini in oſtenſione accipiēdi: puta/ nullū nigrū albū: oē nigrū bipes: aliqđ bipes nō eſt albū: ita enī maior vera in toto cū minore ſcḋm qđ falſa. Et hactenus de vlibus cōplicationibꝰ e qbus ſi recte aīaduertimus/ binas omiſit/ vnam ex maiore falſa in toto: cū minore falſa ſcḋm quid: alterā ecōuerſo ſe habētē: quaꝝ exempla nos in mediū ꝓponēda duximus/ vt nullus hō aīal: oīs homo albū: aliqđ albū nō eſt aīal: ⁊ econuerſo: nullus hō albū: oīs homo equus: aliqs equus non eſt album: ⁊ ſi affirmatiue fuerint vtreqꝫ cōſimilr: vt oīs homo equus: oīs homo albū: aliqđ album eſt equus: aut oīs hō albū: oīs hō equus: aliquis equus eſt albū. ℄ Si ỽo quiſpiā circa ꝓdicta dubitaret: cur in prima figura ex maiore falſa in toto cū minore vera nō ſequat̄ vera ꝯcluſio. in tertia aūt etiā: quuꝫ tñ aliōq tertia a pma deducat̄ eadē maiore remanēte: ſola minoris ꝯuerſione. ℄ Dicimus quemadmodū ⁊ ſupra aſſerebamus diuerſam medij poſitionē in cauſa eſſe: ⁊ ꝓpterea nō mirandū ſi vnū in vna figꝰ fieri pōt: in alia minime: ſꝫ ad reliq̄ trāſeamꝰ.

Hic ponunt exēpla quedā in textu permiſſa.

Dubiū cur ex maiore in toto falſa ⁊ minore vera: in tertia ſequat̄ vera ꝯclo: in pma nō. Solutio.

℄ Ceterum ⁊ in ſyllis in parte manifeſtū: qꝫ oīno erit verū per falſa: ījdeꝫ enī termini accipiendi: ⁊ qm̄ vles ſint ꝓpōnes: qui quideꝫ in affirmatiuis affirmatiui: qui ỽo in priuatiuis priuatiui: nihil enī differt quū nulli iſit/

omni accipere ineſſe: ⁊ ſi alicui ierat vl'r capere ad terminoꝝ expoñe: itidẽ ⁊ i ꝑuatiuis.

¶ Breuibus de particularibus agit cõplicationib⁹: ⁊ hoc qm̄ eadẽ exẽpla que vl'ib⁹ deſeruiebãt: pñt ⁊ particularibus ſatiſfacere: in nullo enī dñt particulares ab vl'ib⁹: niſi ꝙ ꝓpoſitio particularis ſiue maior ſiue minor non põt accipi falſa neq; ſm totũ neq; ſm partẽ: niſi fortaſſe ſm ꝑdicationẽ: queadmodũ ⁊ ſupra Philoponus aſſerebat. In particularib⁹ itaq; cõplicationib⁹ aut ambe ſm totũ falſe erũt: aut altera ſm partẽ: ⁊ altera quodãmodo ſm totũ lȝ nõ vere: aut altera falſa erit: ⁊ vera altera: ⁊ hȝ ſiue maior ſiue minor: ſiue in toto: ſiue in parte. Exẽpla ꝟo in mediũ afferre ſuperuacaneũ penitus eẽ duco: qm̄ queadmodũ ⁊ Ariſtoteles in cõtextu refert ijdem termini ⁊ vl'ib⁹ ⁊ particularibus deſeruire pñt cõplicationib⁹: ſi enī qđ vl'iter enunciat' in parte ꝓtulerimus: que antea vl'is nũcupabat': nũc appellabit' in parte. [nihil enī dñt.] ſenſus eſt, nihil intereſt: quũ nulli inſit: facere ꝓpõnẽ falſam ⁊ accipere ꝙ omni inſit: ⁊ ecõuerſo: ⁊ quũ alicui inſit vl'iter capere tanq̄ de omni ꝑdicet': ſic enī erit ꝓpoſitio in parte falſa: ꝙ ſi vl'iter accipi pñt termini iſti in l ꝓbib; quin ⁊ ijdẽ aſſumant' in parte: ⁊ ita termini qui ad vniuerſales vtiles erant complicationes: vſ etiam que ſunt in parte accõmodabuntur.

Nota pticulare non poſſe recte accipi vl'in toto vel in pte falſam vt ſupra.

¶ Planum igit' ꝙ ſi quidẽ ſit cõcluſio falſa: neceſſe eſt falſa eſſe: ex quibus eſt ratio: aut oĩa aut q̄dã: qñ aũt vera, nõ neceſſe eſt veruȝ eſſe: neq; aliquid neq; oĩa: ſed eſt, quũ nullũ eoꝝ q̄ in ſyll'o veꝝ ſit: ↄcl'onẽ ↄſſr verã eſſe, nõ ex neceſſitate tamẽ. Cauſa aũt qm̄ qñ duo ſic ſeinuicẽ habeãt: vt quũ ex neceſſitate alterum ſit, ex neceſſitate alterũ exiſtat: quũ hoc quidẽ non ſit, neq; alterũ erit: quũ aũt ſit, nõ neceſſe alterũ eſſe; ſed quũ idem ſit ⁊ non ſit: impoſſibile ex neceſſitate eſſe idem.

¶ Tanq̄ Porĩſma quoddã geometrarũ more ex ſupra demonſtratis infert ſequẽs ex ꝑdictis planũ eſſe: ꝙ ſi ↄcl'o eſt falſa: neceſſe eſt ꝓpõnes falſas eſſe: aut ambas: aut alterã: ſin aũtẽ vera: accidit ꝓpoſitiones aliqñ vtraſq; veras eſſe: nõnunq̄ falſas: iterdũ vnã falſaȝ ⁊ alterã verã. [Cauſa aũtẽ.] Cauſa inquit ꝙ res ita ſe habeat, eſt: qm̄ a deſtructo ↄñte ad añs deſtruendũ optime rõcinamur: ⁊ a poſito añte ad ↄñs ponendũ: non aũt a deſtructo añte: aut a poſito ↄñte: ⁊ ꝓpterea quũ verũ ⁊ eſſe eandẽ vim in ſyll'o obtineãt: ſi añs erit verũ, cõſequẽs erit verũ: ⁊ ſi ↄſequẽs falſuȝ, añs falſum: qm̄ ſi añs eſt, ↄñs eſt: ⁊ ſi ↄñs nõ eſt, añs nõ eſt: hec enī oĩa in priori volumine ꝑtractata ſunt: nõ aũtẽ ſequit' ꝙ ſi añs ſit falſum: ↄñs etiã ex neceſſitate ſit falſum: neq; ſi ↄñs ſit veꝝ: ꝙ añs ſit verum: quũ nulla rõne ſyllogiſtica argumẽtũ valeat a poſito cõſequẽte ad añs ponẽdũ: aut a deſtructo añte ad ↄſequẽs deſtruendũ: imo põt ↄñs eſſe aut verũ eſſe: lȝ añs nõ ſit aut nõ ſit verũ: nã queadmodũ optime ingt ⁊ Leui Gerſonis ꝓpriũ quodãmodo ↄñtis eſt, vt in plus ſe hẽat ꝙ añs: aut ſaltẽ nõ in minus: ⁊ qm̄ poſito ſuperiori: nõ neceſſe eſt iferius poni: ideo ⁊ ↄñte poſito, nõ eſt neceſſariũ añs poni. Hoc itaq; eſt qđ voluit Phs, quũ lqt'. Cauſa aũt qm̄ qñ duo ſic ſeinuicẽ habeãt: ⁊ quũ ex neceſſitate alterum ſit: ex neceſſitate alterũ exiſtat: quũ hoc quidem ideſt ↄſequẽs nõ ſit, neq; alterũ: ideſt añs erit: quũ aũt ſit ſubaudi ↄñs nõ neceſſe alterũ: ideſt añs eſſe: ſed quũ idẽ ſit ⁊ nõ ſit impoſſe ex neceſſitate eẽ idẽ: hoc eſt, fieri nõ põt

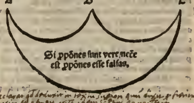
Poriſma ſ eſt corro^m ſequẽs ex dictis

Nota q̄re ex falſis poſſit ſequi verũ non econtra.

Nota quid ſit ꝓpriũ ↄñtis vt ingt Leui Gerſonis.

vt eadem cõcluſio ſequat' ex neceſſitate ac ratiocinij vi ex eodem antecedẽte ⁊ poſito ⁊ perempto.

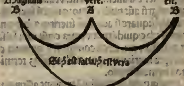
ſi ꝓpõnes ſũt ꝟe — neceẽ ↄñẽ eẽ verã. — ꝓpõnes ſũt ſſc.
Album. — Magnum — Nõ album.
A — B — C

¶ Dico aũt vt quũ ſit.a.albũ: b.eſſe ex neceſſitate: ⁊ quũ non ſit albũ.a; b.eſſe ex neceſſitate: quãdo enī quũ hoc ſit albuȝ.a.neceſſe eſt hoc magnum eſſe.b: quũ ꝟo magnũ.b: ſit, c. nõ albũ: neceſſe eſt ſi.a.albũ.c.non eſſe albũ.

¶ Simplicioris doctrie grã ponit ⁊ elẽtoꝝ ⁊ terminoꝝ etiã notoꝝ exẽplũ: ſenſus itaq; eſt: dico fieri nullo modo poſſe, vt quũ ſit, a, añs ex neceſſitate ſequat', b, ↄñs: ⁊ iterũ quũ nõ ſit ex necẽitate ſequat' idẽ, b, puta: ſit, a, albũ, b, magnũ: dico nõ poſſe eẽ, vt quũ ſit album ex necẽitate ſit magnũ: ⁊ iterũ quũ nõ ſit albũ: necẽio ſit magnũ: qđ ſi negas: ponas g̃ ꝙ s põne ipſi⁹, a, ſequat', b, ⁊ iterũ a deſtructione, a, idẽ iferat', b, dico ex hoc ↄcludi poſſe, idẽ ſil eẽ ⁊ nõ eẽ: qđ peritꝰ abſurdũ eſt: qđ aũt hoc ita ſit, mõſtro: ſȝ ꝑus ponam⁹ añs, a, ↄñs, b, deſtructionẽ añtis, c, ſiue, albũ magnũ, nõ albũ. Suppoſitũ itaq; ſuperi⁹ fuit ex, a, añte ſeq, b, ↄñs: ſiue ex albo ſeq magnũ: ⁊ iterũ ſi a põne ↄñtis ad añs ponẽdũ rõcinũ ſit: vt' planũ ſi ↄñe ꝟa exñte ex necẽitate ꝓpõnes ẽt ꝟe ſũt: nimirum ſi, b, hoc eſt ↄñs erit: añs quoq; futuꝝ eſt: ſȝ añs ipſi, b, erat, c, qm̄ ſuppoſuim⁹ ex añte deſtructo necẽio idẽ ↄñs iferri: g̃ idẽ ſil erit ⁊ non erit: vt in exẽplo. ſi albũ eſt: vel ẽt albũ nõ eſt, magnũ ẽ: ⁊ ſi eſt magnũ ↄñs eſt ẽt ſuũ añs nõ albũ: ſuppoſuimus enī ex illis duob⁹ añtib⁹ ſeq ex necẽitate hoc ↄñs: igitur ſi eſt albũ nõ eſt albuȝ: qđ fieri negt. Hec itaq; oĩa adducta in mediuȝ ſunt: vt manifeſtuȝ ſit: ꝙ ſi ↄ̃ eſt vera: non neceẽ eſt ꝓpõnes veres eẽ: qm̄ ſi ſic eẽt: ſequeret' rõcinũ valere a poſito cõſequẽte ad añs ponẽduȝ: qđ falſuȝ procul dubio eſt: ⁊ ex quo ſequit' idẽ ſil eſſe ⁊ non eſſe.

ſi ↄ̃ nõ eſt vera. — ꝓpõnes nõ ſunt vere. — ↄ̃ vera eſt.
Magnum — A — B
B

¶ Et quãdo duobus exiſtẽtib⁹ altero exiſtẽte: neceſſe eſt alteꝝ eſſe: hoc nõ exñte: neceſſe eſt.a.nõ eſſe: b.ꝟo nõ exiſtẽte magno: nõ põt a.albũ eẽ: a.ꝟo nõ exiſtẽte albo ſi neceſſe eſt b.magnũ eẽ: accidit ex neceſſitate.b.magno non exiſtente ipſuȝ.b.magnũ eſſe: hoc autẽ impoſſibile: ſi enī.b.nõ eſt magnũ.a.non erit

albūm ex neceſſitate: ſi igitur nō exiſtēte hoc albo. b. erit magnum: accidit ſi. b. nō eſt magnum: eſſe magnum tanꝗ̄ per tria.

¶ Iſta adducunt ad monſtrandū ex eodem añte poſito ac peremp to nō ſequi idē ꝯñs ex neceſſitate: qm̄ ſi ita foret: ſequeret idem incōmodū / qd̄ ſupra: ponamus ꝙ nos dilucidioris doctrine grā: a / añs: b / ꝯſequēs: c / oppoſitum cōſequētis: ⁊ d / oppoſitū añtis: ⁊ e / iterū ipſum ꝯſequēs: qa ergo cōceſſis ex / a / ſequit / b / qm̄ in vnoquoqꝫ bono ſyllo ex añte neceſſario infert cōſequēs: igit ⁊ ex / c / ſequet / d / hoc eſt ex oppoſito ꝯſequenti oppoſitū añtis: hoc eni ſup monſtrauimus: ſed ex / d quēadmodū ſuppoſuimus ſeqtur / e: igitur a pˀmo ad vltimū ex / c / ſequit / e / qd̄ idē eſt ac ſi diceremus / ex oppoſito cōſequenti ſequi ex neceſſitate ipſum cōſequēs: puta in exēplo: ſi quū eſt albū ex neceſſitate eſt magnū: ergo quū nō eſt magnū nō erit albū: ſed quū non eſt albū ex ſuppoſito eſt magnū: igit quū nō eſt magnū / eſt magnū: qd̄ ē abſurdū: ⁊ h̄ eſt qd̄ voluit Phs: quū igt. Si eni / b / nō ē magnū / a / nō erit albū ex neceſſitate a ꝯſequēte deſtructo ad añs deſtruendū. Si igit nō exiſtente hoc albo / b / erit magnū: hoc eſt / ſi a deſtructiōe añtis ad cōſequēs ſyllo fit: veluti aduerſarius cōcederet: accidit ſi / b / non eſt magnū: idem / b / eſſe magnū tanꝗ̄ p tria: hoc eſt per ſyllm̄ in toto hypotheticū: quē ſupra diximus vocari per tria: qm̄ ad minus tribꝰ ſuppoſitoꝝ ꝓpoſitionibus claudebat: quemqꝫ moderniores appellant ratione a pˀmo añte ad vltimū ꝯſequēs: fiat igit hūc in modū. Si / b / nō eſt: a / nō ē. ſi / a nō eſt: b / eſt: ꝙ ſi / b / nō ē: b / eſt. Eſt itaqꝫ ſyllogiſmus quaſi per totū hypotheticus ⁊ tanꝗ̄ per tria: nō autē vere per tria: qm̄ ſcd̄a ꝯſequētia non eſt legitima: ſed ſi admittamus hanc bonā eſſe: procuudubio erit verus ſylls per tria. ¶ Habemus itaqꝫ in ſūma ꝙ ſi ꝯcluſio eſt falſa: neceſſe eſt aliquā ꝓpoſitionū cōſimiliter falſam eſſe: nō autē ſi eſt vera: ꝓpterea ꝓpoſitiones vere ſunt: accidit enim quādoqꝫ eas falſas eſſe: qm̄ quemadmodū ⁊ Alulidus Roſadis inquit: verū abſolute cōmunius eſt vero: qd̄ oſtendit per ſyllm̄: ſunt eni cōplures ꝓpoſitiones vere: que nullo ratiocinio mōſtrari poſſunt: veluti pˀme animi conceptiones: ⁊ verū etiam qd̄ ſyllogiſmo oſtendit: nil prohibet: ꝙ pluribus mōſtrari valeat ratiociniꝭ: ⁊ ideo cōcluſio vera poterit ⁊ p ꝓpoſitiones veras colligi tanꝗ̄ per vnum ſyllm̄: ⁊ per falſas etiā tanꝗ̄ per alium. ¶ Sed de his hactenus: iam enim expleuimus diuino fauente auxilio oīa que ad ſcd̄am poteſtatem attinebant ſyllogiſticā: expoſita primū capituli huius intētione: deinceps pertractata ac ſoluta queſtione qūo ex falſis vera ſequi poſſint: addita inſuper ⁊ altera qōne an ratio in qua ex falſo verū deducit: ratiocinatio ac ſyllogiſmus ſit. Deinde ⁊ rationē in medium adduximus cur nonnullas cōplicationes Phs tacuerit: ⁊ cur ex maiore in toto falſa cum minore vera itidem in toto: aut etiā in parte falſa non poſſit verū ꝯcludi. Deinceps enarrauimus qūo cognoſcendū quādo ex falſis verum ſequi poteſt / que ſit in parte falſa que in toto / ꝙqꝫ particularis ꝓpoſitio non ſm̄ exiſtentiā: ſed predicationē falſa accipi poſſit. Poſtea ⁊ mediā aggreſſi figurā expoſuimus cur de huius pertractan a complicationibus a ſecūda inceperis non a prima / mox ⁊ dubitatione ſoluta cur in pˀma figura ex maiore falſa cum minore vera / ſequat concluſio vera: in pˀma aūt non: deinceps ⁊ duplex cōtextus expoſitus / ac poſtea tertie quoqꝫ figure dictio emendata: ſolutis inibi dubitationibꝰ quibuſdā / ac demū expoſitū / qd̄ voluerit Phs / quū dixit tanꝗ̄ p tria. Sꝫ de his ſā pactis ad ea que de circulari monſtratione ſequunt traſcamꝰ.

Sylls p tria: hoc eſt in totū hypotheticus quē moderni vocāt a pˀmo añte ad vltiᵐ cōſequens.

Verū abſolute cōīus eſt vero per ſyllm̄.

Epilogus eorū que dicta ſunt in caplo de ſcd̄a ptāte ſyllogiſtica.

¶ De circulari monſtratione.

Circulo aūt ⁊ ex ſcinuicē monſtrare eſt per cōcluſionē ⁊ eo qd̄ predicatione retrouerſum ſe hꝫ: alterā accipientē ꝓpoſitionē ꝯcludere reliquā: quā accipiebat in altero ſyllo: quemadmodū ſi oportebat monſtrare: ꝙ. a. omni c. ineſt: mōſtrauit autē per. b. Rurſus ſi oſtēderet ꝙ. a. ineſt ipſi. b. accipiēs. a. ipſi. c. ieſſe: c. ꝟo ipſi. b. ⁊. a. ipſi. b. Prius aūt ecōuerſo accipiebat. b. ineſſe ipſi. c. aut ſi oportet monſtrare ꝙ. b. ineſt ipſi. c. ſi accipiat. a. de. c. que erat ꝯcluſio. b. ꝟo de. a. ineſſe: ſed prius acceptū fuerat ecōuerſo. a. de. b. Aliter aūt nō eſt ex ſcinuicē oſtendere: ſiue eni aliud mediū accipiet / nō circulo: nihil enim accipit ex ijs / que eadē ſunt: ſiue hoꝝ aliquid: neceſſe alterum ſolū: ſi nāqꝫ ambo: eadē erit cōcluſio: oportet autem alterum.

Binas hucuſqꝫ ſyllogiſticas potētias abſoluit Ariſtoteles acceſſurꝰ ad tertiā: que eſt / qūo ex ꝓpōnibus ꝯne: ⁊ ex ꝯne ꝓpōnes monſtrare poſſimus. Hoc eni eſt in circulū tendere: nā quēadmodū circulus a quocꝫ puncto incipere pōt: ⁊ in quēcūqꝫ deſinere: ita circularis rōcinatio a quacūqꝫ ꝓpoſitione exordiri ⁊ in quācūqꝫ deſiſtere: oīs eni enunciatio que in circulari ponit mōſtratione: ⁊ ꝯclō ⁊ ꝓpō eē pōt: veluti in circulo quilibet pūctus ⁊ pˀnᵐ ⁊ finis: ⁊ in ꝟſibꝰ etiā illis: quos circulū vocare cōſueuimꝰ: a quocūqꝫ ꝟſu exordiū facere poſſumus: quēadmodū vt in phedro ait Plato in epigrāmate: qd̄ Herodotus recitat Homerum cōpoſuiſſe in Mide regis Sepulchrū: ad hāc ſimilitudinē ⁊ oratoria illa dicēdi figura circulus fuit nūcupata: quā definiēs Hermogenes Tarſeus ſecto 4.ᵒ de inuentione inquit. Circulus eſt / a qbus aliquis nolbꝰ ceperit: in eadem rurſus ꝯtinere poſſe: veluti in exēplo / tibi pater erat fur / ſiquidē erat ſimilis tibi. Sunt qui ⁊ numeroꝝ quoſdā circulos vocēt: puta eos qui a ſeipſis icipiētes in ſeipſos etiā deſinunt / vt ſenarius: ſi eni multiplicet in ſenarium iterū prodibit: ſed de his agere nō eſt preſentis negocij: ſatis ſit modum iſtum oſtendendi circulū nūcupari nomine: vt ſūt pleraqꝫ alia: trāſlato a geometris. Hūc igit greci κύκλον vel κύκλῳ δεῖξιν vocant: ⁊ διάλληλον δεῖξιν. Circulū qdē ea de cauſa / quā ſupra recitauimꝰ: mutuā ꝟo ſeu coalternatā monſtrationē: qm̄ ex ſcinuicē mutua oſten[illegible]onſtrant. ¶ Ceterū anteꝗ̄ vlterius progrediamu[illegible]da pus nōnulla: ac pˀmo an mōſtrādi modus iſte [illegible]e fieri poſſit: deinceps ſi fiat / an rōcinū ac ſylli no[illegible]odus ſit: mox ſi ratiociniū eſt / cuiꝰ artificis inſtrm̄ [illegible]emōſtratoris / an dialectici an ſophiſte. ¶ Circu[illegible] in ſyllis fieri non poſſe nōnullis viſum eſt. [illegible]atio atqꝫ argumētū omne per ea / que manifeſta ſu[illegible] latent mōſtrare ꝯſueuit: neqꝫ eni ex ignoto ign[illegible] ex noto eque notū / nec demū ex ignoto notū o[illegible]pōt: quare quū argumentū dē in monſtrationē diri[illegible]ꝗ̄ in finē: ſequit monſtrationē iſtā circularē fieri [illegible]uodo poſſe. ¶ Preterea quum pˀncipiū petimus r[illegible]ionē ſyllm̄qꝫ deſtruimus: ſed circulus oīs id qd̄ e[illegible]cipio petit: quū ex ignota ꝯne notas inferat ꝓpō[illegible]r circulus fieri neutiꝗ̄ pōt.

Nota cur circularis ſylls ſit vocatus.

Verſus qdā appellati circulares vt pᵒ poſte. Ariſtoteles.

Oratio qdā figurā apud rhetoras circulus vocata eſt.

κύκλῳ δεῖξιν. διάλληλον: hoc eſt circularis ⁊ reciproca oſtenſio.

Dubiū an circularis demōſtrādi modus legitime poſſit fieri.

Qꝫ fieri non poſſe.

Pˀma rō.

Scd̄a ratio.

Circularis ratio multis modis fieri pōt.

¶ Ad oppoſitas ptes eſt Ariſtotelis ac plerorūqꝫ aliorū celebriū viroꝝ ſnīa. Ad hec reſpōdentes dicim⁹ circulū ſeu rōnē circularē multifariaꝫ itelligi poſſe: pmo vt ſimplicē ſylli formaꝫ hꝫ neglecta qualicūqꝫ mā; ſcdo vt alicui mãe adiūgit. tertio atqꝫ vltimo vt in ſolis cauſis cōſideratē: de pmo conſideravit hoc in loco ꝓhs: hic eni trimodo iquirit quō a ꝓpōnib⁹ ad ꝯnē: ⁊ retrouerſiꝫ quō a ꝯclōne ad ꝓpōnes poſſimus legitimo rōcinandi regula pficiſci nō curātes an ꝓpōnes ꝯcluſione notiores ſint: an vo ignotiores. De ſcdo agit in poſterioribꝰ analyticis: vbi querit an circulo demonſtrationē facere valeam⁹: ⁊ cōcludit Ariſtoteles ſimplr demonſtrationē fieri non poſſe: ꝓpterea ꝙ ex nã notiorib⁹ ſemꝑ procedit: quare ſi circulus in demōſtrationib⁹ efficeret: nimirū eadē priora ac poſteriora ſimplr eſſent: quare relinquit aut demonſtrationē circulo nullā eſſe, aut ſi eſt nō eſſe ſimplicē demonſtrationē neqꝫ eã, quã vocãt cãe ⁊ exñtie: ſed ſi fieri pōt, quemadmodū ⁊ Alulidus Roſadis inquit in poſteriora analytica in expōne ſua magna: efficiet iter demōſtrationē cãe ⁊ demōſtrationē exiſtētie: ⁊ hec eſt de qua dicere poſſumus, ꝙ aliqn pncipiū pōt petere: quid autē ſit demōſtratio cãe: ⁊ quid demōſtratio exñtie poſteriora iterpretantib⁹ exponēdū relinquo.

Simplr demōſtratio circlo fieri nō pōt ex pdo poſte.

¶ De tertio autē circuli modo agit idē Ariſtoteles in 2° poſt: qm̄ inquit aliqn accidere vt cauſe circuliꝫ faciãt: vt madefacta terra cauſat vaporē, vapor nubē, nubes iterū terrã madefacit: ⁊ ita in gyrum proceſſus efficit.

Nota ꝙ circulo i cauſis 2° poſterioꝝ.

Solo rōnuꝫ.

¶ Ut itaqꝫ ⁊ rōnib⁹ faciamus ſatis dicimus nō itendere hic ꝓhm mōſtrare quō demrãtio fiat in circulū: que ſit a notiorib⁹ ad ignotiora: ſed tm̄ hoc perſcrutat: quō ſimplr ſylls in circuluꝫ poſſit erigi: ⁊ qſi vlterius addit circulū oēm pncipiū petere.

Petitio pncipij peccat cōtra ſyllm ſimpliciter dialecticū ⁊ demōſtratiuum.

¶ Reſpondemus petitionē eius, qđ eſt in pncipio multifariã eſſe: quemadmodū in ſequētibus planū erit: vnã que peccat cōtra ſimplicē ſyllm: aliaꝫ que cōtra demōſtratiuū: ac tertiã demum: que ꝯ dialecticū. Circulus ergo lꝫ peccet ꝯtra demōſtrationē: qm̄ ex ignotiorib⁹ notiora arguere cōtendit: nō tm̄ ꝓpterea peccat ꝯtra ſimplicem ſyllm: ſic eni opus eſſet ꝯnē eãdē eſſe alteri ꝓpōni: ſed iſta īfra planius elucidabunt. Ex his etiã patere pōt circulū oēm ſyllm: aut potius ſyllos eſſe: ſeu vt exactius loquar potentiã ſyllogiſticã: ſic eni dignoſcere poterim⁹: quid vi ſyllogiſtica poſſimus efficere: ſi a ꝓpōnib⁹ in cōcluſionē: ⁊ ecōuerſo a ꝯne in ꝓpōnes tendere ſciuerim⁹.

Dubiū ad qđ conferat ſyllo circularis.

¶ Sed diceret aliqs: ſi circulus iſte effici pōt, imo quod amplius ſi circulares iſte reflexiones oēs ſyllo abſoluūtur (ſiūt eni in quocūqꝫ circulo ſylli ſex vt mox videbimus) cui artiſici deſeruiet modus iſte ꝓcedēdi in gyruꝫ, ac demū qdnã vtilitatis affert ſcire hunc in modū rōnes reflectere:

Ex circulari ſyllo bina vtilitas.

¶ Reſpōdem⁹ binas ex hoc vtilitates reportari: pmã qm̄ accidētia ſyllo cognoſcimus: eſt eniꝫ accñs quoddã ſyllo reflecti ita ī gyrū: qđ etiã Alulidus teſtat: quū ait: ⁊ accidit ſyllo, ꝙ inuenit in ipſo mōſtratio ꝑ circulū: accidētia vo queadmodū ⁊ Ariſtoteles in pleriſqꝫ locis atteſtat, magnã partē cōferūt ad cognoſcendã difinitionē: quare ſi accñtia ſyllo plane itellexerimus: potiorem etiã de ipſo ſciam obtinebim⁹.

¶ Scda vo vtilitas ex hoc prouenies eſt: qm̄ demōſtrator melius ſciet a cauſa in effectuꝫ: ⁊ ecōuerſo: ab effectu in cãm procedere: ſic eni circulus quoqꝫ effici cōuenit: queadmodū legentib⁹ poſteriora manifeſtū eſt: ⁊ dialecticus etiã ſiue tentatiu⁹ poterit idē facē: quū de aliquo periculū ſumit: an ſit ſcie alicuius cōſultus, nec ne: ⁊ modo a ꝓpōnib⁹ in ꝯnē: nunc ecōuerſo a ꝯne tendit in ꝓpōnes: vnde ⁊ Alulidus iquit ſophiſticã artē in hac ſingularē eſſe per ſophiſticaꝫ eam intelligēs: quã πειραστικὴν ſeu tentatiuã vocamus.

Sophiſtica quã πειραστικὴν. idest tentatiuã vocant.

Leterū his iam tot tantiſqꝫ tranſactis ad cōtextū redeam⁹.

[Circulo aūt ⁊ ex ſeinuicē.] Acutur⁹ de circulari ac alternata monſtratione pus ipſaꝫ deſcribit inquiēs: tūc circularē fieri monſtrationē, quū facto iam pmo ſyllo, ꝯclōnē accipimus atqꝫ alterã ecōuerſo ſe habentē: ⁊ alterã ꝓpoſitionū cōcludimus: ſic eni qđ antea pncipiū extiterat, finis: ⁊ qđ finis pn̄m efficiet. Dixit aūt eo qđ predicatione retrouerſum ſe hꝫ: ⁊ nō ꝯuertēte ꝓpōne aut ꝯuerſa: qm̄ ſi ꝯuertentē acciperemus, ꝑticularē acciperemus: que eni vlem ꝯuertit affirmatiuã, in parte vtiqꝫ eſt: ſed quū altera fuerit in parte fieri nō pōt, vt ꝯnē inferat vleꝫ: ⁊ ꝓpterea inquit Philoponus oportere oino alterius ꝓpōnis ἀναστροφὴν hoc eſt euerſionē fieri, euerſioneꝫ dico non cōuerſionē: qm̄ cōuerſio, queadmodū ſupra diſtinxim⁹, ſi cōuerſa extiterit vera: ⁊ cōuertentē verã exigit: in euerſione aūt ſecius ſe hꝫ.

Cur ꝓhs dixerit ꝑdicatione retrouerſū ⁊ non ꝯuertē te ꝓpōne.

Dis igit oibus de cauſis dixit Ariſtoteles: ⁊ qđ predicatione retrouerſiꝫ ſe hꝫ. eſt igit accipienda ꝯcluſio cū altera ꝓpōne euerſa: aliter eni alteraꝫ ꝓpoſitionū mōſtrare nullo modo poſſem⁹: qm̄ aut ydē termini accipient, aut diuerſi: nō diuerſi: qm̄ ex his non fieret circularis mōſtratio: ꝙ ſi ydē, aut eodē pacto, quo pus diſpoſiti erunt: aut aliter: nō eodē pacto, qm̄ ydē termini eodē modo diſpoſiti eundeꝫ penitus faciunt ſyllm. accipiēda igit erit ꝯcluſio cū euerſione alterius ꝓpōnis: ſi nãqꝫ alterã ꝓpōnē tm̄ acciperes nulla facta mutatiōe aut efficeret inutilis cōplicatio in ſcda figura ex vtriſqꝫ affirmatiuis, aut in tertia ad particularē ꝯnē colligendã.

Ops in circulari ſyllo alterius ꝓpōnis ἀναστροφὴν idest euerſio. non fieri.

Eſt igit altera ꝓpoſitio euertēda, hoc eſt vlr in ſeipſam retroceſſio faciēda: veluti in exēplo ſit monſtratū: omne c, eſſe, a, hunc in modū: omne, b, a: omne, c b: omne, c, a. ſi circulū facere velimus, opus erit cōcluſionē accipere: oē c, a: deinde euerſionē: puta minoris ad maiorē cōmōſtrādum: oē, b, c, euerſionē dico: qm̄ ſi ꝯuerſionē vel cōuertētē acciperemus: puta aliqđ, b, c, nō poſſet poſtea maior oſtendi, quū ſit vlīter affirmatiua: ita ergo faciemus: oē c, a: oē, b, c: oē, b, a: aut ſi minorē velimus oſtēdere: omne a, b: hec eni eſt euertens maiorē: deīde addenda ꝯclo: oē c, a: omne, c, b. Ita igit monſtrationē facimus circulum: alr aūt minime, queadmodū ſupra mōſtrauimus: ⁊ Ariſtoteles in ꝯtextu exponit.

[In ijs igit que nō ꝯuertunt] Poſteaqꝫ mōſtrauit, quid ſit circulus in ſyllis: ⁊ quō fieri debeat: nūc oſtendit in qbus recte fiant huiuſcemodi cōplicationes in circulū ⁊ inquit: ꝙ ſi termini equiuertibiles fuerint recte quidē ⁊ ex ſe poterim⁹ circulū ꝯſtruere: qm̄ ꝓpōnes quōcūqꝫ euertere nihil ꝓhibet: nãqꝫ e ꝑdicato in ſubm ⁊ ecōuerſo in eadē qualitate ac quãtitate ſꝑ ꝓpōnes euertere valebimus: vt ois hō riſibile: ⁊ omne riſibile homo: ſin autē termini nō equiuertant, vt homo ⁊ aial: nō poterimus circulū ꝯſtituere: niſi alterã ꝓpōnē indemonſtratã accipiamus: hoc eſt falſam: falſa eni ꝓpō nullo pacto mōſtrari pōt: ⁊ ob id in hiſce terminis nō equertibilibus oſtēdere minime poſſumus: aut tertiuꝫ: hoc eſt minus extremū ineſſe medio aut mediū ineſſe pmo. i. maiori: veluti in exemplo ſit ratiocinīū: omne aial ſubã: ois homo aial: ois homo ſubã. Si itaqꝫ vellemus circulū facere: oporteret aut maiorē aut minorē ꝓpoſitioneꝫ vniuerſaliter conuertere: qđ ſi fiet altera circularis ſylli ꝓpoſitio erit indemonſtrabilis ac falſa: puta, aut iſta: ois ſubã animal: aut hec: omne animal homo.

Recte ſit ſyllogiſm⁹ in circulū in ꝓpōnib⁹ equiuertibilibus.

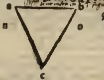
¶ In ijs igit que nō conuertunt, ex indemonſtrabili altera ꝓpōne ſit ſyllogiſm⁹: nō enim eſt demōſtrare per hos terminos: ꝙ medio tertiū ineſt, aut primo mediū. In ijs vo que ꝯuertuntur: eſt oia mōſtrare per ſeinuicem,

veluti/ſi/a/ ꝛ/b/ ꝛ/c/cōuertunt̃ inter ſe:ſit eniꝫ oſtenſum/a c/per mediū/b: ꝛ rurſus/a b/ ꝛ ꝑ cōcluſionē ꝛ per/b c/ ꝓpoſitionē cōuerſam. Conſimilr aūt ꝛ/b c/per concluſionē ꝛ/a b/ ꝓpoſitionē conuerſam:opꝫ ꝟo ꝛ/c b/ ꝛ/b a/ ꝓpoſitionē demōſtrare:his eni indemōſtrabilibus vſi fuimus ſolis. Si itaqꝫ/b/omni/c/ ineſſe: ꝛ/c/oi/a/ſyll's erit ipſius/b/ad/a. Rurſus ſi acceptū fuerit ipꝫ qdē/c/omni/a:a/ ꝟo ipſi/b/neceſſe eſt/c/ineſſe oi/b:in vtriſqꝫ igit̃ his ſyllis/c a/ ꝓpoſitio accepta eſt indemonſtrabilis:alie eni mōſtrate erāt:quare ſi hāc demonſtrauerim⁹ oēs monſtrate erunt per ſeinuicē. Si igit̃ acceptuꝫ fuerit/c/omni/b: ꝛ b/omni/a/ineſſe/vtreqꝫ ꝓpōnes demōſtrate accipiunt̃: ꝛ/c/ipſi/a/neceſſe eſt ineſſe. Manifeſtū igit̃ ꝙ in ſolis cōuertentib⁹ circulo ꝛ ꝑ ſeinuicē ꝯtingit fieri demōſtrationes:in alijs ꝟo vt prius dixim⁹. Accidit aūt ꝛ in his eo ipſo qđ mōſtrat̃:vti ad demonſtrationē:nā c/de/b/ ꝛ/b/de/a monſtrat̃/ſi acceptū ſit/c/de a/dici:c/ ꝟo de/a/per has mōſtratur ꝓpōnes quare cōcluſione vtimur ad demr̃ationem.

Hoc eſt in terminis ꝯuertibilibus:oia ex ſeinuicē mōſtrari pn̄t:veluti ſi/a/ ꝛ/b/ ꝛ/c/ponant̃ termini ꝯuertibiles: puta/homo/riſibile ꝛ rōnale: ꝛ ſit oſtenſum/a c/hoc eſt: oē rōnale eſſe hoiem:ꝑ mediū/b/ideſt riſibile:rurſus circulo rōcinantes poterimus oſtēdere/a b/hoc eſt maiorē ꝓpoſitionē precedētis ſyll'i:omne riſibile eſt hō:ꝑ ꝯnexū omne rōnale eſt homo: ꝛ per/b c/ ꝓpoſitionē conuerſā: omne rōnale eſt riſibile. Eodē pacto poterimus ꝯcludere/b c/hoc eſt minorem ꝓpoſitionē:omne rationale riſibile per cōcluſionē:omne rationale homo: ꝛ/a b/ ꝓpoſitionē maiorē cōuerſam:ois homo riſibile.[Oportet ꝟo ꝛ/c b.] Quā ad maiorem monſtrandā vſi fuimus minore euertente: ꝛ ad minorē oſtendendā/maiore cōuerſa:q̄ per nullaꝫ ſyll'm cōmonſtrate ſunt. Si igit̃ inquit ꝛ has arguere voluerimus:oportebit cōcluſionē cōuerſaꝫ accipere cū altera premiſſarū ꝓpoſitionū: ꝛ ita reliquā ꝯcludemus:puta in exemplo:omne/c/b:omne/a/c:omne/a/b: omne rationale riſibile:ois homo rationale:ois homo riſibile:rurſus ſi animus extiterit ꝯcludendi/minorē euerſam: vt omne/b/c/cōcluſionē iterū euerſam accipiemus cū maiore vt in exemplo:omne/a/c:omne/b/a:omne/b c: ois homo rōnale:omne riſibile homo:oē riſibile rōnale. Duenſqꝫ igit̃ quinqꝫ fecimus rōcinia: ꝛ ad omnes ꝓpoſitiones adductus fuit ſyll's/preterq̄ ad cōcluſionē euerſam:puta/omne/a c:hanc eni ſolā nō ꝯcluſimus. Si igit̃ ꝛ hanc monſtrare velimus/accipiēde erunt ambe ꝓpoſitiones euerſe:puta/omne/b/c:omne/a/b: ꝛ ita ꝯcludem⁹ ꝛ hāc:omne/a/c:omne riſibile rationale:omnis homo riſibile:ois homo rōnale: ꝛ ita circulus totus expletus erit per ſex ſyllogiſmos:tres ad monſtrādas ꝓpōnes rectas: ꝛ tres item ad euerſas oſtendendas. Ex his itaqꝫ palam ꝙ in ſolis terminis equiuertentib⁹ perfectū circulū fieri ꝯtingit:in alijs ꝟo hoc eſt nō ꝯuertibilibus fiet circulus eo pacto quo ſuperius diximus ex idemōſtrata ꝓpōne. Uerū ꝛ in his ipſis accidit ꝙ ꝯclone vtimur ad mōſtrādas ꝓpōnes aut directas aut etiam euerſas.

In priuatiuis aūt ſyllis ita monſtrat̃ ex ſeinuicē qdē ſit/b/omni/c/ieſſe:a ꝟo nulli eoꝝ que/b/cōcluſio ꝙ/a/nulli eorū/que/c. Si igit̃ rurſus opꝫ ꝯcludere ꝙ/a/nulli eoꝝ/que/b/qđ dudū accepit:ſit/a/nulli eoꝝ que/c: ꝛ/c/ ꝟo oi b:ſic eni ꝓpoſitio ecōuerſo:ſi ꝟo ꝙ/b/ipſi/c/ oportet cōcludere:nō amplius ſimilr couertendū eſt/a b/nāqꝫ eadeꝫ ꝓpoſitio/b/nulli/a:

Syllogiſmus ex tranſumptione.

ꝛ/a/nulli/b/ineſſe:ſed accipiendū cui/a/nulli ineſt/b/omni ieſſe:ſit/a/nulli eoꝝ que/c/ieſſe: qđ erat ꝯcluſio:cui aūt/a/nulli/acceptū ſit/b/ omni ineſſe:neceſſe igit̃/b/omni/c/ineſſe:q̄re quū tria ſint:vnūqđqꝫ cōcluſio factuꝫ eſt: ꝛ circulo demōſtrare:hoc eſt ꝯclōnē accipientē ꝛ ecōuerſo alterā ꝓpōnē/reliquā rōcinari.

Poſteaq̄ mōſtrauit quō in affirmatiuis fiat circulus/ exponit impreſentia illud idē etiā in negatiuis inquiens: in negatiuis cōplicationib⁹ mōſtrari quidē poſſe maiorē circulo veluti in ꝓcedētib⁹:ſꝫ minorē nō eodē pacto:puta in exēplo/nullū/b/a:oē/c/b/nullū/c/a/ſi huius ſyll'i velimus maiorē oſtendere/accipienda eſt ꝯclō:nullū/c/a. ꝛ euertens minorē:omne b/c: ꝛ ita cōcludimus nullū b/a: ſi ꝟo animus ſit minorē circulo mōſtrare:nō ampli⁹ ꝓpoſitiones euertēde eodeꝫ modo/quo ſupra:puta/omne b/c:omne/a/b:aut nullū/b/a:nulluꝫ/a/b:ꝓpterea ꝙ ſi ita cōuerteremus/cōplicationē ex vtriſqꝫ negatiuis faceremus:nāq̄ ꝛ cōcluſio negatiua: ꝛ maior etiā eſt negatiua dicēs:nullū/a/b/nāq̄ ſcḋm mām nō differrēt quo ad affirmationē aut negationē ambe iſte ꝓpōnes:nullum/b/a: ꝛ nullū/a/b:non igit̃ eo pacto faciēda eſt ꝯuerſio:ſed hunc in moduꝫ:cui nulli ineſt/a/illi oi ineſt/b/deinde accipiat̃ ꝯcluſio:ſed/c/nulli ieſt/a/igit̃/c/omni ineſt.b. Quare ingt ꝑhs quū tria ſint in p̄mario ſyll'o/maior minorqꝫ ꝓpoſitiones ac cōcluſio: ꝛ vnumqđqꝫ iſtoꝝ ꝓprio ratiocinio monſtratū ſit:ſequit̃ ex hoc circulū factuꝫ fuiſſe:nāq̄ vt ſupra deſcripſimus nil aliud erat circulo oſtēdere q̄ꝫ cōcluſionē accipientē: ꝛ ecōuerſo alterā ꝓpōnē reliquā rōcinari. Sed ſtatim queſitu dignū/an quēadmoduꝫ in affirmatiuis nō ſolū tres:imo ſex efficiebant̃ ſyll'i:ita de

Dubiū an in ſyll'o negatiuo ſex poſſint fieri ꝯiugatiōnes vt in affirmatiuo.

his negatiuis dicẽdũ ſit: ⁊ ſi ſex effici poſſunt: cur hos reticuerit Ariſtoteles: Deinde exponẽdũ etiã quo modus iſte variãdi ppões cõuerſio nũcupet. ¶ Dicim⁹ itaq tres illos ſyllos tñ fuiſſe ꝯnũeratos: qm̃ tres reliq haud facile fieri poterãt: aut enĩ ꝯ ꝯuerſa cũ maiore aut cũ minore accipiẽda erat: nõ cũ minore: qꝛ tũc in p⁹ fig⁹: minor foret negatiua: vt in exẽplo: omne/c/b/ nullũ/a/c: nullum a/b: nõ etiã cũ maiore: qm̃ tunc ex vtriſq negatiuis fieri poſſe vtilẽ cõplicationẽ aſſereremus: puta: nullũ/a/c: nullum/b/a. Or ſi dicas ppões nõ hoc modo cõuertendas eſſe: ſed eo quo ſupra dictum eſt modo. ¶ Rñdeo fieri quidẽ hoc vtiq poſſe: ſed qm̃ ⁊ cõuerſio hec eſt multũ extranea: ⁊ in vna etiã cõplicatiõe ex ambab⁹ negatiuis oporteret binas fieri cõuerſiones/ nõ iniuria omittẽdas eas cenſuit Ariſtoteles. ¶ Sed iam de conuerſione iſta agendũ eſt: dicimus ꝗ hãc appellari ꝯuerſionẽ eodẽ ꝗſi modo/ quo ⁊ in topicis īqt Phs/ ppões que a gñe ſũt ⁊ pprio ⁊ diffinitione cõuerti: vt ſi ineſt alicui aĩal greſſibile bipes: cõuertentẽ erit verũ dicere: qm̃ aĩal greſſibile bipes eſt. Hũc itaq in modũ ꝯuerſio legitime appellari põt. Theophraſtus tñ Ereſius ppões ſic variatas vocare ꝯſueuerat κατὰ πρόσληψιν. hoc eſt ſm̃ aſſumptionẽ: fieriq ex his ſyllos: qui eodẽ cenſerent nomine: multiplicariq eoſdẽ ſm̃ oẽs figuras/ in p̃ma: qđ de/c/ de illo/a/ dicit. In ſcđa/ qđ de/a/ hoc ⁊ de/b. In tertia/ de quo a/ de illo ⁊/b. Uerũ lʒ he ppões ſimplices ppões eſſe videant: nõ tñ ſũt omniquaq ſimplices/ imo ꝑotẽtia ſyllogiſmũ vident cõprehẽdere. Inquit tñ Theophraſtus has cathegoricis ppõibus equalere: nihil enĩ differre vident/ de quo/b/ omni de illo nullo/a: ⁊ rurſus/a/ de nullo/b/ ſed ſint hec qualiacũq: nã quẽadmodũ in ſequẽtib⁹ planũ erit: ⁊ iſta fortaſſe multum differũt. ¶ His addit Philoponus ſyllos ex his ppoſitionib⁹: qui ⁊ ipſi κατὰ πρόσληψιν nuncupant cũ cathegoricis ſeu oſtenſiuis ſyllis atq hypotheticis cõmerciũ hẽre: ac etiã differre: cũ cathegoricis quidẽ cõueniũt: qm̃ trib⁹ figuris explicant: differũt aũt: qm̃ indefinite ꝓferunt ppões ⁊ ex quadã precõceſſione accipiunt: cũ hypotheticis vo ac ſuppoſitorijs cõueniũt: qm̃ nõ explicitã ꝯcludũt ꝯnẽ: quẽadmodum hypotheticoꝝ pleriq: cõueniũt etiã in eo/ quo a cathegoricis diſſentiunt: ⁊ quo cũ illis cõſentiunt: eo ab his differũt: atq hec quidẽ greci. ¶ Arabes vo aliter ⁊ fortaſſe etiã melius: lʒ iter hos diſſidiũ etiã eſt ac diſſenſio: quẽadmodũ ex dictis Alulidi ac Leui Herſonis ꝑcipere poſſimus: oẽs tñ in hoc cõueniũt: ꝙ circulus ille ac conuerſio nõ ſit ꝑ cõuerſionẽ ppõnis ſed ex dicto de omni Diximus enĩ iam a p̃ncipio dictũ de omni binas in ſe ppoſitiones ꝯtinere vnã in actu/ in potẽtia alterã. ¶ Sed differũt Abumaçar Alpharabius ⁊ Alulidus in hoc: qm̃ Abumaçar volebat darĩ duo dicta de oĩ ſibynuicem oppoſita vnũ qđ deſeruiret cõplicationib⁹ minorẽ hñtib⁹ negatiuã in p̃ma ⁊ vtraſq etiaʒ negatiuas: puta cui nulli ieſt/b/ illi omni ieſt/a/ vel cui nulli ineſt/b/ illi nulli ieſt/a. Alterũ vo qđ vtilib⁹ ac rectis cõiugationibus aptaret: vt cui omni ineſt/b/ illi omni ineſt/a/ aut cui omni ieſt/b/ illi nulli ineſt/a. ſunt aũt bina hec dicta de omni ſibynuicem oppoſita: qm̃ vnũ incipit ab affirmatione: alteꝝ vo a negatiõe. ¶ Sed Alulidus hãc perimit opiõnẽ ingens falſum eſſe: qđ illud appellandũ ſit dictũ de omni aut de nullo: qm̃ dictũ de omni nõ ꝓcedit ex ſuppõne: ſed ppõ illa cui nulli ineſt a/ illi omni ineſt/b/ ſupponit iam monſtratũ eſſe ⁊ factũ ſyllm: in quo concluderemus/a/ ineſſe nulli/c: non igit̃ appellandũ eſt dictũ de omni. Preterea inquit dictũ de omni aut de nullo debet eẽ verũ in omni materia: ſed in huiuſcemodi ppõib⁹ ſecus eſt: nõ enim ſequit̃: nullũ nigrũ eſt albũ: ergo cui nulli ineſt nigrũ/ illi omni ineſt albũ: quemadmodũ fortaſſe ſequeret̃ ex cõuerſo: nullũ nigrũ eſt albũ. igit̃ cui omni ineſt nigrum: illi oĩ ineſt albũ: quare ſi cõuerſio illa nulla facta ſuppõne bona cenſenda eſt: opʒ enĩ fieri in terminis hñtibus ꝯdictoriorũ vim: puta/ cui nulli ineſt homo: illi omni ineſt non homo: ſed p̃ncipia illa nõ aſtringunt atq arctant ad determinatos ac ſignatos terminos: ſʒ in omni verificãtur materia. ¶ Dicendũ igit̃ cũ Leui Herſonis: ⁊ fortaſſe ẽt Alulido Roſadis: ꝙ dictũ hoc ſcđm nõ dat̃: ⁊ ſi dat̃ non differt a priori dicto de omni: qm̃ quũ dicimus: cui nulli ineſt/a/ illi omni ineſt/b/ per ſubm huiuſce ppõnis maiorem notamus ppoſitionẽ/ per predicatũ vo minorẽ: qđ idem eſt ac ſi diceremus: nullũ/b/ eſt/a/ ⁊ omne qđ diſponit̃ per/b/ illud etiã nõ eſt/a/ ſed/c/ diſponit̃ per/b/ ergo/c/ nulli ineſt/a/ vel potius hunc in modũ qđ nõ eſt a/ eſt/b/ ſed/c/ nõ eſt/a: igit̃/c/ eſt/b: hec enĩ manifeſtũ eſt dictũ de omni: ⁊ oẽs ppões ſunt affirmatiue: ſed maior ſupponẽda eſt eſſe vera: ꝙ videlʒ: omne qđ non ſit/a/ ſit/b/ ⁊ hoc eſt qđ volebat Joãnes grãmaticus/ quũ inquit/ ſyllos ex hoc genus ppõnib⁹ maximũ hẽre cõmerciũ cũ hypotheticis: ⁊ hoc etiã quaſi voluit Diuus Albert⁹/ quũ ait/ totũ ſyllm hunc pene eſſe hypotheticũ. Ex his igit̃ ceſſant inſtantie oẽs/ que a moderniorib⁹ cõtra iſtũ cõuertẽdi modũ fieri cõſueuerent: nãq nõ ſimplr̃ faciẽda eſt iſta cõuerſio: ſed ſuppoſito ꝙ iam termini talẽ habeãt īter ſe ordinem atq ꝓportionẽ: patet etiaʒ contra nõnulloꝝ ſniam ꝙ ſyllogiſmi iſti ꝓpriã habẽt figurã ac modum ꝓpriũ: ꝗq ex dicto de omni rõcinij vim habent. Sed his iam exactis/ ad reliqua trãſeamus.

¶ In ſyllis vo/ qui in parte/ vl'es qdẽ ppõnẽ non eſt demonſtrare per altera: eaʒ vo que ſm̃ partẽ erit: ꝙ igitur non eſt demonſtrare vl'em/ manifeſtũ. Uniuerſale nãq mõſtratur per vl'ia. Cõcluſio aũt nõ eſt vniuerſalis: opʒ aũt ex cõcluſione monſtrare ⁊ altera ꝑpoſitione. Amplius oĩno neq fit ſyll's ꝯuerſa ppõne: in parte eniʒ ambe fiunt ppões: eam vo que eſt in parte/ eſt: ſit enĩ monſtratum/a/ de aliquo/c/ per/b. Si igitur acceptuʒ fuerit/b/ omni/a/ ⁊ concluſio maneat/b/ alicui/c/ inerit: ſit enĩ prima figura ⁊/a/ mediũ.

¶ Explicuit totũ tractatũ de ſyllis vlib⁹ p̃me figure/ quõ circulo ⁊ ex ſeinuicẽ monſtrent̃ acceſſurus ad eos q ſunt in parte ⁊ inquit: ꝙ in particularib⁹ p̃me nõ eſt ita faciẽdus circulus/ quemadmoduʒ in vlib⁹ ꝓpterea ꝙ minor qdẽ que eſt in parte põt vtiq ex maiore cuʒ cõcluſione monſtrari: maior aũt quũ ſit vl'is nõ põt ex minore cum concluſione vtriſq particularibus oſtendi: vl'is nãq ex vtriſq arguit̃ vlib⁹. Adducit aũt Phs in cõtextu binas rõnes: vnã in hunc modũ: vl'e monſtrat̃ per ambas ppoſitiones vl'es: ſed maior eſt vl'is: debet ꝗ per ambas monſtrari vl'es: ſed ꝯclo/ que efficit̃ vna ppõnũ nõ eſt vl'is: ꝗ ambe ppões vl'es eſſe nõ pñt: ꝙ aũt cõcluſio in vnius ppõnis locũ cedat/ ex diffinitione arguit̃ monſtrationis circularis: quũ dicimus circulo monſtrationẽ fieri ex cõcluſione ⁊ altera ppõne. Scđa vo ratio hec eſt quaſi ꝑ eã: quã greci vocant ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν ſta: nõ ſolũ dico maiorẽ vl'em oſtẽdi nõ poſſe: imo quod amplius: nullã fieri cõplicationẽ vtilẽ aſſero: nãq vt ſupra diſcuſſimus in priori volumine ex ambabus in ꝑte nil ſeqt̃ ex neceſſitate ſeu rõcinij vi: ſʒ ſi minorẽ ꝯuerſaʒ

Solo ꝙ ſiunt tñ tres.

Nota quis ſit modus ꝯuerſionis quo in textu Phm vſus eſt ad affirmatiuã cõcludendaʒ ex negatiuis.

Nõ ꝙ Theophraſtus ppões illas qb⁹ Philoſoph⁹ vſ⁹ ẽ vocauit κατὰ πρόσληψιν. i. aſſumptionẽ.

Ppões ta les cui oĩ a. i. eſt illi nulli. b. ſiles ẽẽ cathegoricis.

Dictũ Philoponi de ſyllogiſmis qui cõponunt ex ppõnib⁹ ſm̃ aſſumptionẽ.

Opio arabũ de dictis ppõnibus.

Nota opiõnẽ Abumaçaris de dicto de oĩ affirmatiuo ⁊ negatiuo.

Cõtra opiõnẽ Abumaçaris Alulidus Roſadis.

Opinio Leui Herſonis ⁊ Alulidi Roſadis optima.

Dictũ Albe.

In ſyllo ꝑticulari maior quum ſit vl'is monſtrari nõ poteſt.

accipiamus cū ꝯclone ambe erant particulares:igiẗ cō-plicatio iſta valīs eſſe nullo modo poterit.[Eaꝫ ꝟo que eſt in parte.]dixerat nō poſſe in ꝑticularibus cōplicatio-nibus vlem monſtrari ꝑpōnē:nūc aūt inquit/ꝙ lꝫ ita ſit:

In ſyllō ꝑticulari minor ſyllogiſari pt

particularis tñ oſtendi pōt ex maiore ꝯuerſa cuꝫ ꝯclone precedētis ſylli hūc in modū:omne/a/b:aliqḋ/c/a:aliqḋ c/b:ꝛ hoc eſt qḋ voluit Phūs quū inquit:ſit eni mōſtratū a,de aliquo/c/per/b:puta in hunc modū:omne/b/a:aliqḋ c/b:aliqḋ/c/a.Si igiẗ acceptuꝫ fuerit/b/omni/a:hoc eſt ſi accipiatur maior ꝯuerſa:ꝛ cōcluſio maneat eadem:puta/aliqḋ/c/a:b/alicui/c/ineriṫ:ideſt concludemus minorē di-centem:aliquod/c/eſſe/b.Ita enim fiet prima figura/ꝛ/a/ erit medius terminus.

¶ Si ꝟo priuatiuus ſylls/vlem quidē ꝑpo-ſitioneꝫ non eſt monſtrare ob id qḋ ꝛ prius dictuꝫ eſt:eam ꝟo que eſt in parte/eſt:ſi iti-dem conuerſa fuerit/a b/quemadmodū ꝛ in vlibus/vt cui/a/alicui nō ineſt/b/alicui ieſſe: aliter eni non ſit ſyllogiſmus eo ꝙ ꝑpoſitio que in parte eſt negatiua.

¶ Si ꝟo inquit ſylls ratiocinīūq in parte extiterit ꝛ ne-gatiuū/neutrā ꝑpoſitionū poterimus circulo monſtrare/ maiorē quidē ob eam/quā ſupra recitauimus cauſaꝫ:mi-norē ꝟo/qꝛ ſylls non ſit ex vtriſq negatiuis:ꝛ ꝑpterea ex maiore ac ꝯcluſione/quū ambe negatiue extiterint:nul-la colligeẗ cōcluſio:niſi eo mō ꝑpōnes cōuertamus:quo ſuperiꝰ faciebamꝰ:puta/cui alicui nō ieſt/a/ illi alicui ieſt

Dubium.

b/ſꝫ/c/alicui nō ineſt/a:igiẗ/c/alicui ieſt.b.¶ Sꝫ q̄reret non ab re quiſpiā:qḋ ſit in cauſa/cur in ſyllō ꝑticulari af-firmatiuo nō poſſimꝰ quodāmodo per huiuſcemodi cō-uerſionē monſtrare maiorē vleꝫ:puta ſi fuerit ſylls iſte: omne/b/a:aliqḋ/c/b:aliqḋ/c/a:poſſumus hunc in moduꝫ circulū facere:cui alicui ineſt/c/illi omni ineſt/a:ſed/b/ali cui ineſt ipſum/c/ꝑpterea ꝙ ſi minor dicebat:aliqḋ/c/b/ poſſumus hāc cōuertere hoc pacto:aliqḋ/b/c:ꝛ ita ſi cui alicui ineſt/c/illi omni ineſt/a/ꝛ/b/alicui ineſt/c:ergo/b/ol ineſt/a/qḋ erat mōſtrādū:ꝙ ſi neges hāc ratiocinij vim: itidē ego quoqꝫ negabo Ariſtotelicaꝫ ordinem/aut aſſi-

Solutio.

gnes cām variationis iſtius.¶ Reſpōdeo hoc quidem fieri legittime poſſe:nō tamē eſſe mōſtrationē circularē duabus de cauſis:tum qꝛ nō accipimus minorē rectaꝫ/ ſed cōuerſam:tum ꝟo qꝛ nō facimus rationē ex cōclu-ſione cū altera ꝑpoſitionū:imo minorē tm̄ accipimꝰ di-cētes cui alicui ieſt/c:hec eni erat minor ꝯuerſa:vt liqdū eſt.Sed iā iā ꝑma abſoluta figura ad ſcḋaꝫ trāſeamus.

¶ Figura ſecunda.

IN ſcḋa aūt figura/affirmatiuuꝫ q̄-dem non eſt monſtrare ꝑ hūc mo-duꝫ:priuatiuū ꝟo eſt:predicatiuū igitur non monſtraẗ eo ꝙ ambe ꝑ-poſitiones non ſunt affirmatiue:ꝯcluſio aūt eſt priuatiua:ſed predicatiuum ex ambabus monſtrabatur affirmatiuis.

Expleuit iam totū qḋ attinebat ad ꝑmaꝫ figuram acturus/quo circulo monſtrationes fieri poſſint in ſcḋa:ꝛ ait:ꝙ in ſcḋa figura ꝑuatiuā ꝑpoſitionē poſſumus vtrāqꝫ circulo mōſtrare:affirmatiuā ꝟo mini-me/ꝑpterea ꝙ ambe ꝑpōnes fieri nō pñt affirmatiue:ꝛ ſi fierent ex vtriſq affirmatiuis in ſcḋa nihil ſequiẗ ſyllo-giſtice:veluti ſupra in ꝑori diximus volumine.Dico igiẗ ambas ꝑpōnes fieri nō poſſe affirmatiuas:qꝛ cōcluſio eſt negatiua:que vnius ꝑpōnis locum debet obtinere in monſtratiōe circulari:qḋ ſi ita eſt nō pōt affirmatiua ꝑ-poſitio circulo mōſtrari:quū predicatiua ꝯcluſio ex am-babus oſtendatur affirmatiuis.

¶ Priuatiuū ꝟo ſic monſtraẗ:iſit/a/omni/b: nulli aūt/c/ꝯcluſio/b/nulli/c.Si igiẗ acceptū fuerit/b/omni/a/ieſſe/neceſſe eſt/a/nulli/c/in-eſſe:ſit eni ſcḋa figura:medium/b.Si autē a b/priuatiuū acceptū fuit:alterū ꝟo predi-catiuū/prima erit figura:c/quideꝫ omni/a:b/ aūt nulli/c/quare/b/nulli/a:neqꝫ igiẗ/b/ipſi/a. Per concluſionē igitur ꝛ vnaꝫ ꝑpoſitionē non ſit ſylls:accepta autē altera erit.

¶ A ſcḋo incepit modo:qꝛ in hoc ſm eandē ſcḋam figu-rā circulus efficiebaẗ:in ꝑmo aūt nō in ſcḋa ſed in ꝑma: vt planuꝫ fiet:ſit igiẗ ſyllogiſmus:omne/b/a:nullum/c/a: nullū/c/b:ſi maiorē accipiamus ꝯuerſam cuꝫ precedente ꝯclone/minorē ꝯcludemus hunc in modum:omne/a/b: nullū/c/b:nullū/c/a.[Si aūt/a/b/ ꝑuatiuuꝫ.]Exponit quō

In ꝑmo nō ſcḋe ſigꝰ quō poſſit fieri circulus.

in ꝑmo mō ſcḋe poſſit fieri circulus ꝛ ait:ſi maior nega-tiua extiterit cuꝫ affirmatiua minore/ꝙ circulus efficieẗ in ꝑma figura:vt in exēplo/ſi ſylls fuerit:nullū/b/a:omne c/a:nullū/c/b:fiet circulus hunc in modū:nullū/c/b:omne a/c/nullū/a/b/ꝛ per cōuerſionē in ſeipſam:nullū/b/a/que fuerat maior:ſi ꝟo acciperemꝰ maiorē cū ꝯne/nō poſſe-mus ſyllogiſticā erigere cōplicationeꝫ:qꝛ ex vtriſq ne-gatiuis nō poſſumus vtilē aſtruere ꝯiugationē in aliqua figura:ꝛ hoc eſt/qḋ voluit dum iquit:per ꝯnē igiẗ ꝛ vnaꝫ ꝑpōnē nō ſit ſylls/accepta aūt altera erit.¶ Notatu nō

Notādum ꝙ Philopono ꝛ Alulido roſadis:affirmatiuā poſſe mōſtrari in ſcḋa figura.

dignū ꝙ Philoponus atqꝫ Alulidus Roſadis voluerūt nō ſolū negatiuā:imo ꝛ affirmatiuā circlō mōſtrari poſ-ſe:quū maior eſt affirmatiua:vt ſi fuerit ſylls:omne/b/a: nullū/c/a:nullū/c/b:faciemus hūc in modū κατὰ πρόσληψιν/quemadmodū ꝛ ſupra faciebamꝰ:cui nulli ieſt/c/ illi omni ineſt/a/ſed/b/nulli ineſt/c:igitur/b/omni ineſt.a.

¶ Sed cōtra hos nō iniuria inuehiẗ Leui Berſonis in-

Argūt Leui Berſonis ꝙ nullo mō poſſit monſtrari affirmatiua

quiens falſum eſſe/qḋ viri iſti perhibent:ꝑpterea ꝙ nō cōpetit huic reflexioni:deſcriptio circularis monſtratio-nis:nā circulo monſtratio fiebat ex ꝯne ꝛ altera cōuerſa ꝑpōne:nō aūt ex ꝯclone ꝯuerſa:qḋ tñ ſit in hac retroceſ-ſione:qꝛ quū eni dico:cui nulli ineſt/c/illi omni ineſt/a/ꝯclu-ſionē cōuerſam accipio/nullū/b/c:nō aūt uꝫ rectā:vt pri⁹ fuerat/nullū/c/b.Preterea ſi hoc fieri poſſit:cur Ariſto-teles ſupra dixiſſet affirmatiuā non poſſe monſtrari per hunc modū:nō videẗ profecto:quo excuſari poſſit:non igiẗ aliquo pacto dicēdū poſſe affirmatiuā ꝑpōnē mon-

Dubium.

ſtrari hac in figura.¶ Sed quereret nō imerito aliquis/ que cauſa eſt ob quā/ſi maior extiterit negatiua cū affir-matiua minore:nō valeamus minorē circulo monſtrare per ꝑpoſitionē ſm aſſumptionē acceptaꝫ/puta hunc in modū:nullū/b/a:omne/c/a:nullū/c/b:cui nulli ineſt b:illi omni ineſt a/ſed/c/nulli ineſt b:igiẗ/c/omni ineſt.a.Pre-ſertim quū hoc ideꝫ efficiaẗ in ſcḋo ꝑme idē mōſtrabile: ꝛ eodem modo:puta:nullū/b/a:omne/c/b:nullum/c/a:cui nulli ineſt/a/illi omni ineſt/b/ſed/c/nulli ieſt/a/vt in ꝯne: ergo/c/omni ineſt/b/que erat minor circulo mōſtranda: quū itaqꝫ hoc itidē fiat in ꝑma figura:quare ꝛ in hac fieri nō poſſe dicemus:Preterea ſi affirmatiua particularis in ſyllis oſtendiẗ in parte:que rō eſt:ꝙ ꝛ in vlibus affir-

Rñſio Alba.

matiua vlis nō monſtreẗ:¶ Ad hec ingt diuus Alber-tus:ꝙ oſtenſio iſta fieri nequit:qꝛ non poſſumus in tali cōuerſione ꝯnē accipere cū altera ꝑpōne conuerſa:quē-admodū ratio circularis mōſtrationis exigebat:ſed ſolā

aſſumimus cõcluſionẽ dicentes cui nulli ineſt/b/illi omni ineſt/a.

Cõtra reſpõſionem Alberti.

¶ Ceterũ reſpõſio hec minime ſatiſfacit:qḋ eniꝫ de hac dicit̃ figura/de prima etiã dicendũ foret:nãq; eſt vnus ⁊ idẽ penitus oſtenſionis modus in pᵃma ac ſecũda figuris.

Rñſio Alexan. Aphrodiſ. ⁊ Philoponi.

¶ Aluſidus ꝟo Roſadis ⁊ fortaſſe etiã Philoponus videt̃ monſtrationẽ iſtam circularẽ cõcedere:ait eni ad ꝟbũ. Et iaꝫ affirmatiuã declarare poſſumus hac in figura ſcḋm viã circularẽ;quũ ipſa minor extiterit:quẽadmodũ ſupra fecimus ſꝫ principiũ precedẽs negatiuã cõuertentes in affirmatiuã:ꝙ ſi fuerit maior/nõ põt niſi per ꝯuerſionẽ ꝯnis:at ꝟo hoc eſt extraneũ circulari mõſtrationi. Et Philoponus quoq; ad ꝟbũ inquit. Poſſumus tñ ⁊ maiorẽ ſꝫ nõ circulo:ſcḋm aſſumptionẽ tñ monſtrare hũc in modũ:cui/c/nulli in ꝯne ineſt/huic omni/a/ſed b/nulli/c/a/igit̃ omni/b:⁊ paulo infra de alia cõplicatione inquit ad verbũ:minorẽ ꝟo ꝓpõnẽ poſſumus per aſſumptionẽ mõſtrare ſic/cui/b/nulli:huic/a/omni:ſꝫ/b/c/nulli:igit̃/a/c/omni. Hec illi.

Contra Philoponum.

¶ Ceterũ mea quidẽ ſnĩa neuter bene ſentit:quũ ſupra viderimus Ariſtotelẽ hoc manifeſtiſſime negantẽ.

Solo ꝓpria.

¶ Dicendũ itaq; aliter/ꝙ monſtratio iſta in circulũ fieri nullo modo põt:ratio aũt/qꝛ ex vtriſq; affirmatiuis in ſcḋa nõ erigit̃ vtilis cõplicatio ⁊ ad hec qꝛ affirmatiua ꝯ non monſtrat̃ niſi ex vtriſq; affirmatiuis:quẽadmoduꝫ ⁊ Phs ſupra dixit. Dicimus igit̃ nõ poſſe fieri circularẽ monſtrationẽ ad huiuſcemodi ꝓpõnẽ cõmonſtrandã:ob cauſas ſupra aſcriptas:addimuſq; inſuper nõ eſſe eandẽ rõnẽ aſſignandaꝫ de hac figura:quã de pᵃma in mediũ afferebam⁹:ꝓpterea ꝙ nõ eſt regula aliqua:que prohibeat in pᵃma figura ex ambabus affirmatiuis aliquid oſtendi poſſe:ꝙ ſi dicas:ſꝫ hoc in ſcḋa figura fieri nequeat.

Inſtantia.

¶ Quid ꝓhibet ſyll'm rectũ ac primariũ effici in ſcḋa figura:reuerſuꝫ aũt ac retrocedentẽ in pᵃma:quemadmodũ ⁊ in alia fiebat cõplicatiõe.

Solutio.

¶ Rñdemus nõ eſſe equã hic ⁊ ibi rationẽ:ꝓpterea ꝙ ibi ita efficiebat̃ ſyll's in pᵃma/ꝙ etiã in ſcḋam redire poterat:qui ꝟo ſic efficit̃ per cõuerſionẽ iſtam nullo pacto põt ad ſcḋam remeare:quapropter ſi recte rẽ ipſaꝫ expẽdere voluerimus:inueniemus circulũ ꝓpriũ ſemꝑ fieri in eadẽ figura/ꝙ ſi in diuerſis fiat/nũq̃ vere appellabit̃ circulus/niſi in eandẽ redire figurã aliquo modo poſſit.

Cur in particularibus poſſit fieri ſyll's ad affirmatiuam in vlibus non poſſit.

¶ Si ꝟo de ꝑticularibus queſieris cur hi mõſtrationis modũ iſtũ ſuſcipiãt:vles autẽ non poſſint:

Solutio.

¶ Rñdem⁹ hoc ideo euenire:qꝛ ſi ꝓpoſitio illa affirmatiua minor ſcḋm nãm talis accipiat̃:poterit nimirũ cõplicatio illa ex vtriſq; affirmatiuis in ſcḋa figura eſſe vtilis:aut ſi nõ eſt ꝟtilis/nũq̃ tamẽ licebit inuenire terminos de omni ⁊ de nullo:quemadmoduꝫ in priori diximus volumine:vt in exemplo:ois homo animal:aliqḋ albũ aial:aliqḋ album homo:hoc aũt ideo accidit:qꝛ vbicũq; ꝑticulareꝫ affirmatiuã ſcḋm naturã ponimus:ibidẽ ⁊ negatiuã collocare in parte poſſum⁹:⁊ ideo ſi ex maiore affirmatiua vli cuꝫ minore negatiua in parte argumẽtũ faciamus:ſemꝑ vtilis eriget̃ cõplicatio. Hac itaq; de cauſa voluit Ariſtoteles in vniuerſalibus ꝯuerſionẽ hoc genus fieri nõ poſſe:in particularibus ꝟo etiam. Sed his iam explicitis ad reliqua propoſitum ſequentes accedamus.

¶ Si ꝟo nõ vlis ſyll's fit:in toto quidẽ ꝓpoſitio nõ demonſtrat̃ ob eandeꝫ cãm:quã diximus ⁊ prius:que aũt eſt in parte mõſtrat̃ qñ ſit vle ꝑdicatiuũ:inſit eni/a/omni/b:c/ꝟo non omni/ꝯcluſio:b c/ſi itaq; acceptũ fuerit b/omni/a:c aũt non omni/a/alicui/c/nõ ineſt:mediũ/b. Quod ſi eſt vl'is priuatiua non demõſtrabit̃/a c/ꝓpoſitio cõuerſo/a b:accidit eniꝫ aut vtraſq; aut alterã ꝓpoſitionẽ fieri negatiuã:quare nõ erit ſyll's:ſed cõſimilr mõſtrabit̃/quemadmodũ ⁊ in vlib⁹:ſi acceptũ fuerit cui/b/alicui non ineſt/a/alicui ineſſe.

¶ Poſteaq̃ vles explicuit ꝯiugationes ad particulares accedens inquit:in ꝗs vlem quidẽ ꝓpõnẽ mõſtrari nũq̃ poſſe:particularẽ aũt aliqñ:puta quũ maior affirmatiua extiterit:vt in exemplo:omne/b/a:aliqḋ/c/nõ eſt/a:aliqḋ c/nõ eſt b/ſi maiorẽ euerſam acceperimus cũ ꝯne/minorem oſtendemus hoc pacto:omne/a/b:aliqḋ/c/non eſt/b:aliqḋ c/nõ eſt/a/⁊/b terminus:qui antea erat maior:nũc medius efficit̃.

Dictũ Philoponi.

¶ Maiorẽ ꝟo inquit Philoponus mõſtrare etiã poſſumus per aſſumptionẽ hunc in modum:qḋ ineſt/c/non omni:huic/a/ineſt omni:ſed/b/ineſt non omni/c/igit̃/a/ineſt omni/b.

Cõtra Philoponum.

¶ Sed cũ bona tãti viri pace dictũ ſit:neq; hec vera ſunt neq; apud Phꝫ accepta:rõnẽ aũt ſupra aſcripſim⁹:quũ de pᵃma ageremus figura. [Quod ſi eſt vlis.] Quartã cõplicationẽ tertie antepoſuit:qꝛ in ea aliqua ꝓpoſitio circulo monſtrabat̃:hic aũt nulla niſi per aſſumptionẽ:⁊ hoc eſt qḋ voluit/dum inquit nõ demonſtrabit̃/a c/ꝓpoſitio/hoc eſt minor cõuerſo/a/b:hoc eſt maiore:qꝛ accidit aut vtraſq; ꝓpões negatiuas fieri:puta ſi maiorẽ acceperimus cũ ꝯne:aut alterã vt quũ cõcluſionẽ cũ minore aſſumimus. Eſt itaq; minor ꝓpoſitio:puta/a c circulo per aſſumptionẽ oſtendenda:quẽadmodũ ⁊ in vlibus ſupra factũ fuerat:vt in exẽplo:cui alicui nõ ineſt/b:illi alicui ineſt/a:ſed/c/alicui nõ ineſt/b:igit̃/c/alicui ineſt/a. Atq; hec de ſcḋe figure cõplicationũ circulo dixiſſe ſatis ſit. Ad tertiã prodeamus.

¶ Figura tertia.

In tertia aũt figura/qñ ambe qdeꝫ ꝓpoſitiones vl'r accepte fuerit/nõ cõtingit monſtrare ꝑ ſeinuicẽ:vle nãq; monſtrat̃ per vlia. Cõcluſio aũt que in hac ſemꝑ eſt ſcḋm partẽ:quare manifeſtũ ꝙ oĩno nõ cõtingit monſtrare ꝑ hãc figurã vlem ꝓpõnẽ. Quod ſi hec vl'r ſit:illa ꝟo in parte:aliqñ quidẽ erit:qñq; aũt non erit:quũ igit̃ vtreq; predicatiue accepte fuerint:⁊ vle fiat ad minus extremũ/erit:quũ ꝟo ad alteꝝ nõ erit:inſit eni/a/omni/c:ipſum aũt/b/alicui:ꝯcluſio/a b. Si acceptũ fuerit/c/omni/a/ineſſe:a/aũt alicui/b:c/quidẽ oſtenſum eſt alicui/b/ieſſe:b/ꝟo alicui/c/nõ eſt mõſtratũ:atqui neceſſe eſt/ſi/c/alicui/b/⁊/b/alicui/c/ineſſe:ſed nõ eſt idẽ hoc huic ⁊ hoc huic ieſſe:ſed aſſumendũ ſi hoc alicui huic ⁊ alteꝝ alicui huic:hoc aũt accepto non amplius fit ex ꝯcluſione ⁊ altera ꝓpõne ſyll's:ſi ꝟo/b/omni c:a/autẽ alicui/c/erit demonſtrare/a c/quãdo acceptũ fuerit/c/quidẽ omni/b/ineſſe:a/autẽ alicui:ſi eni/c/omni/b:a/autẽ alicui/b/neceſſe eſt/a/alicui/c/ineſſe medium/b.

Poſt expoſitas cõplicationes prime ac ſcḋe figure demũ ꝯfert ſe ad tertie cõiugationes enarrãdas inquiẽs:ꝙ quũ hac in figura

quedam

queda͂m cõplicationes vtraſqꝫ habeãt vl'es ꝓpõnes/q̃dam ꝟo vnã tm̃ in illis nihil circulo mõſtrari poterit/in his aũt aliquãdo que eſt in parte reddens eãdem rõnem quã ⁊ ſupra plerũqꝫ aſcripſit:q̄m vl'is ꝯcluſio non colligit̃ niſi ex vtriſqꝫ vl'ibus. ℂ Oꝫ ſi aliq̄s dubitando quereret:quid nõne poſſemus ex aſſumptiõe hanc eãdem ꝓpoſitionem oſtẽdere:queãdmodũ ex negatiuis/affirmatiuam mõſtrabamus? ℂ Reſpõdemus veluti ⁊ de particularibus ꝑme dicebamus:fieri quidem illud poſſe/ſed non ſeruata circularis ſylli lege:nõ eniꝫ ex cõcluſiõe cum altera ꝓpõne conuerſa/alterã colligimus/ſicut inſpicientibus planũ eſſe põt. [Quũ igit̃ vtreqꝫ predicatiue.]Si ingt altera vl'is/altera ꝟo in parte ſit/⁊ maior vl'is cum minore in parte:nõ poterimus minorẽ circulo monſtrare:ſin aũt ecõuerſo poterimus. [Inſit enim/a/omni/c:] Exẽplum ponit quõ ſi maior fuerit vl'is ⁊ minor in parte fieri nequeat circulus ad minorem oſtendẽdam:puta omne/c/a:aliqđ/c/b:aliquod/b/a:ſi acceperimus maiorẽ euerſam:oẽ/a/c:⁊ huic cõcluſionem precedentis ſylli addiderimus/nimirũ cõcludemus/minorẽ cõuerſaꝫ:ſed hoc non erat circulũ facere:queãdmodũ ſupra quoqꝫ diſcuſſimus:neqꝫ eni idem eſt dicere:aliquod/c/b:⁊ aliqđ/b/c:nam ꝯuerſa ⁊ cõuertens differũt ſm formã:veluti ſup longa diſputatiõe mõſtrauimus:⁊ hoc eſt qđ voluit/dũ ait:atqui neceſſe eſt:ſi/c/alicui/b:⁊/b/alicui/c/ineſſe:ſꝫ nõ eſt idem hoc huic:⁊ hoc huic ineſſe:q̄ſi per hypophoram ⁊ antihypophoram:quemadmodum rhetores dicunt:monẽs ⁊ ſoluẽs dubitationẽ:ſi quis eni diceret:quid:nõne ſi concluditur:aliqđ/b/c:ſequitur etiam ex neceſſitate/aliqđ c.eſſe/b? Reſpõdeo ingt:hoc q̄dem ex neceſſitate ſequi/nõ tamẽ ꝓpterea dicendũ minorẽ dicẽtem:aliqđ/c/eẽ/b/circulo mõſtrari:quũ oſtendit̃:aliquod/b/eẽ/c:q̄m lꝫ hec ſequant̃ ex ſe inuicẽ:non tamẽ idem penitus ſunt. [Sed aſſumendũ.]Hoc eſt/ſed ſi ꝓpõnẽ iſtam circulo mõſtrare volumus debemus per aſſumptionẽ hic arguere/puta/cui alicui ineſt/a:illud alicui ineſt/c:ſꝫ/b/alicui ineſt/a:ergo/b/ineſt alicui/c. [Si ꝟo/b/oi/c.]Oꝫ ſi ingt ſyllm cõplicemus ex maiore in parte cum miore vl'i/poterimus vtiqꝫ maiorem circulo mõſtrare:veluti in exẽplo:aliqđ c/a:omne/c/b:aliquod/b/a:ſi ꝯcluſionẽ accipiamus cum minore euerſa/nimirũ maiorem oſtẽdemus hunc in modũ:aliqđ/b/a:omne/b/c:aliquod/c/a:⁊ medius terminus in hoc ſecundo ſyllogiſmo eſt/b.

ℂ Et q̄ñ ſit hec quidẽ predicatiua/illa ꝟo priuatiua:que aũt ꝑdicatiua vl'is/mõſtrabit̃ altera:inſit eni/b/oi/c:ipſi ꝟo/a/alicui nõ inſit:ꝯcl'o/ꝙ/a/alicui/b/nõ ineſt. Si igit̃ aſſumptũ fuerit/c/oi/b/ineſſe:erat aũt ⁊/a/non oi/b:neceſſe eſt/a/alicui/c/nõ ineſſe:mediũ/b. Q̄ñ aũt priuatiua fiat vl'is/nõ monſtratur altera/niſi queãdmodũ in priorib⁹/ſi acceptũ fuerit/cui hoc alicui non ineſt/alterũ alicui ineẽ:vt ſi/a/q̄dẽ nulli/c:ipſi ꝟo/b/alicui:cõcl'o ꝙ/a/alicui/b/nõ ieſt:ſi igit̃ acceptũ fuerit/cui/a/alicui nõ ineſt/c/alicui ineẽ/neceſſe eſt/c/alicui eoꝝ/q̄ b/ineẽ:aliter aũt nõ eſt ꝯuertẽtẽ vl'ẽ ꝓpõnẽ mõſtrare alterã:nullo eni mõ erit ſyll's.

ℂ Deinceps de ꝑdicatiuis egit cõplicationibus:tractaturus abhinc de iis/que alterã hñt affirmatiuã cum altera negatiua:⁊ ꝑmo icipit ab ea/que maiorẽ hꝫ negatiuaꝫ in pte/cũ minore vl'iter affirmatiua: [Hoc autem facit eadem de cã/qua ſupra/q̄m in hac ꝯflectus efficit̃ circulus:in ſequẽtibus ꝟo aut nõ ſit/aut imꝑfectus:ait q̄ſi faciamus cõplicationem:aliqđ/c/nõ eſt/a:oẽ/c/b:aliqđ/b/nõ eſt/a:ꝙ ex ꝯne cũ minore euerſa poterimus maiorẽ ꝯcludẽ hũc in modũ:aliqđ/b/nõ eſt/a:oẽ/b/c:aliqđ/c/nõ eſt/a. Addit aũt Philoponus/minorẽ quoqꝫ exñtẽ vl'eꝫ affirmatiuã poſſe circulo ꝑ aſſumptionẽ mõſtrari:quod falſuꝫ eẽ ⁊ a ſnia Ari^{lis} ſatis ſuperqꝫ ex ꝓcedẽtib⁹ liquet. [Quũ aũt priuatiua fiat vl'is.]Si ꝟo ingt maior vl'r extiterit negatiua cũ miore affirmatiua in pte/non poterit circulus fieri niſi ꝑ aſſumptionem:vl'is nãqꝫ maior ꝑ vtraſqꝫ in parte mõſtrari minime põt:ꝑticularis aũt minor quũ ſit affirmatiua ex negatiuis ambab⁹ argui circulo negt:⁊ ꝓpea ꝑ aſſumptionẽ faciẽdus ſyll's/queãdmodũ ⁊ in ꝓcedẽtibus:puta nullũ/c/a:aliqđ/c/b:aliqđ/c/non eſt/a:cui alicui non ineſt/a:illud alicui ineſt/c:ſed/b/alicui nõ ineſt ipſum a:ergo/b/ineſt alicui/c.

ℂ Planũ itaqꝫ ꝙ in prima q̄dem figura/mõſtratio per ſe inuicẽ ⁊ per tertiã ⁊ per primã efficit̃ figurã:quũ eni ꝑdicatiua eſt ꝯcl'o per primã/quum autem priuatiua per vltimã:accipit̃ eni cui hoc nulli/alterã omni ineſſe.

ℂ Repetit quodãmõ breui q̄dam ꝯne ea/que ſupius diꝫit inquiẽs/ex oſtẽſis planũ eẽ:ꝙ circulus ꝑme ⁊ ꝑ ꝑmã ⁊ per tertiã efficit̃ figurã:per primã q̄dẽ/quum oẽs ꝓpõnes ſũt affirmatiue ⁊ ꝯcluſio inidẽ affirmatiua/vt oẽ/b/a:oẽ/c/b:oẽ/c/a:oẽ/c/a:oẽ/b/c:oẽ/b/a:ſi ꝟo ꝯ negatiua extiterit/⁊ minor in mediũ circulo mõſtrãda ꝓponat̃:tertia efficiet̃ figura:puta:nullũ/b/a:oẽ/c/b:nullum/c/a:cui nulli ineſt/a/illud oi ineſt/c:ſed/b/nulli ineſt/a:igitur/b/oi ineſt c. ℂ Sꝫ quereret non immerito q̄ſpiã quõ ſyll's iſte in 3ª ſit figura/quum potius videat̃ per primam effici:quod nãqꝫ in maiore eſt ſubiectũ/in minore efficit̃ ꝑdicatum. Preterea vl'is/queãdmodum manifeſtum eſt nõ põt per tertiã ꝯcludi figurã:nõ igit̃ minor illa/quũ vl'r affirmatiua ſit/poterit ꝑ tertiã colligi. ℂ Dicimus/veluti ⁊ modernioꝝ inquiunt:ꝙ cõplicatio iſta non ꝓprie in tertia ſit/nec tertie diſpõnem retinet:ſed ſi aliquid concludit/id vi ac rõne tertie cõcludit:⁊ hoc eſt/qđ ſupra ẽt aſſerebamus ſyllos iſtos nec ꝓprie oſtẽſiuos nec ꝓprie ſuppoſitorios eẽ:ſed vtriuſqꝫ quodãmõ nãm ſapere:ac ſm maiorẽ ꝓpõnẽ/qua ſuppoſitoꝝ cẽſent̃/modũ ac ſilitudinẽ ꝑme retinẽt:quũ enim dico cui nulli ineſt/a:illud oi ineſt c/ꝑmã noto figurã/ꝙ.vꝫ.a.ineſt nulli/b:⁊ ꝙ/b/ineſt oi/c/ſm ꝟo vtraſqꝫ ꝓpõnes maiorẽ minorẽqꝫ ad tertie imaginẽ diſponit:idẽ eſt eni in vtraqꝫ ſubm puta/hoc:ã quũ dico cui nulli ieſt/a/b/ſignifico/⁊ idẽ in altera/b/nulli ieſt a/b ſubꝫ eſt:⁊ ꝓpea nõ eſt mirandũ/ſi talis cõplicatio:q̄ partim ꝑme/partim tertie/partim oſtẽſiui q̄ꝫ ſuppoſitoꝝ ſylli vim ac nãꝫ retinet:põt vl'em ꝯnem colligere.

Dubius quõ ſyll's q ſit ad miorem affirmatiuã in ꝑ ª ſit in tertia.

Solo ꝙ iſte ſyll's eſt prim in ꝑ ª q̄ꝫ i 3ª

ℂ In media aũt quũ ſyll's q̄dem vl'is ſit ⁊ ꝑ ipſam ⁊ ꝑ primã figurã:quũ ꝟo in parte ⁊ per ipſam ⁊ per vltimã. In tertia aũt ꝑ ipſam oẽs. Manifeſtũ aũt ⁊ ꝙ in tertia ⁊ media/q̄ non per ipſas fiũt ſylli/aut nõ ſunt ſm circularem monſtrationem/aut imperfecti.

ℂ Hoc eſt in 2ª fig' efficit̃ circulus aliqñ ꝑ eãdẽ ſcbam/vt in 2º mõ:quũ miorẽ negatiuã volumus monſtrare:aliqñ ꝑ ꝑmã/vt in ꝑ mõ:quũ maiorẽ circulo arguere aliis fuerit. ℂ Addũt nõnulli ⁊ per vltimã:ſꝫ mea q̄dẽ ſnia perperã:ſupra eni mõſtrauimus intẽtionẽ Ariſtotelicã eẽ in vl'ib⁹ 2ª cõplicationib⁹/affir^{ua} ꝓpõnẽ oſtẽdi nõ poſſe.

Hec additio lꝫ i q̄buſdam codicib⁹ grecis habeat: ſuꝑflua tamen eſt.

[Quum ꝟo in parte.] Hoc eſt ſi ſylli ſecũde in pte extiterint poterit circulus fieri ꝛ per ſcõaz: vt in quarto mõ, quũ minorẽ oſtẽdimus: ꝛ per vltimã, veluti, quũ per aſſumptionẽ argumus. [Manifeſtũ aũt:] Hoc nõ de oĩbus aut ſcũde aut tertie cõplicationibus dicit: ſ; de ys tñ, in qbus altera ppõnuz 2uerſa concludit: vt in pmo ſcõe ex maiore vli negatiua cũ minore affirmatiua itidẽ vli: ꝛ in tertia in quarto mõ ex maiore vli cuz minore in pte: ambabus affirmatiuis: hi eni ſunt modi in qbꝰ monſtratio fit p primã: ꝛ nõ cõcludit altera pmiſſarũ ppõnũ directa, ſ; 2uerſa: qõ rõnẽ circularis mõſtratiõis dſtruit: ꝛ ppterea dixit aut nõ ſunt ſm circularẽ mõſtrationem: quũ ꝟo addit aut imp̃fecti: eos notat q per aſſumptiões argunt. ¶ Sz de circulari mõſtratione idiam plus ſatis ediſſeruimus. Primũ eniz quõ apud artifices diuerſos varie circulus efficiat, enucleauimus: mox de logico agẽtes circulo declarauimus cur circularis monſtratio nũcupet, cur mutua oſtenſio, an talis rõcinatio fieri poſſit, an ſylls ſit, in cuius artificis vſuz veniat, quõ in multis circulus reperiat, cur Ariſtõs dixerit, ꝛ qõ p̃dicatiõe re trouerſuz ſe hz, an in circulo negatiuo ſex poſſint fieri ſyllogiſmi, quem admodũ in affirmatiuo, que ſit ſm aſſumptionẽ couerſio, quid ſit dcm̃ de oi Abumaçaris Alpharabij, q q non differat a dicto de oi Ariſtotelico, cur in ſyllogiſmis in pte vlis ppõ per aſſumptionem mõſtrari non poſſit, an in 2ª figura quoquo mõ poſſit affirmatiua vlis oſtẽdi circulo, d inata ibidez Philoponi ſnia volentis in ſyllis in parte vlem ppõnez p aſſumptionẽ monſtrari poſſe. Deinde ꝛ tertiã aggreſſi figurã enodauimus cãm ob quã in vlibꝰ tertie neutra ppõnuz circulo queat oſtendi, addita inſuper rõne cur per aſſumptionẽ ſylls in tertia figura dicaẽ effici, ꝛ quõ vlem propoſitionem cõcludere: Sed de his ſatis: ad reliqua tranſeamus.

Epilogus dictor. ð circulari monſtratione.

¶ De conuerſione que in ſyllogiſmis.

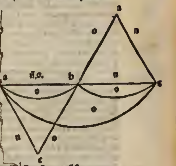
Conuertere autez, eſt traſponẽtem concluſionem facere ſyllm: q aut ſummũ medio non inerit, aut hoc vltimo: neceſſe enim 2cluſiõe conuerſa ꝛ altera ppõne manente, interimi reliquã: ſi enim erit, ꝛ concluſio erit.

Quoniam quẽadmoduz ꝛ Alutidus Roſadis ꝛ Joãnes Philoponus referũt conuerſio multifariaz dicit: nãq ꝛ terminos ꝛ ppões ꝛ ſyllogiſmos cõuerti appellamus. Hac de cauſa voluit Ariſtotes accurus de ſyllo 2uerſione primũ definire qd ſit 2uerſio in ſyllis: mox accuras de mõ cõuertẽdi ſingulas ſ q complicationes: ait ergo q cõuertere eſt trãſponẽtẽ concluſionẽ facere ſyllm, q aut extremũ medio non inerit, aut hoc vltimo. ¶ Ubi ſcias q 2uerſio de qua hic agit eſt ſilis ei quã ſupra nũcupauimus cõuerſionẽ cũ oppoſitione: nãq ꝛ hic arguimus a deſtructo 2ſequẽte ad antecedẽs deſtruẽdũ: definiuit aũt cõuertere ꝛ nõ cõuerſionẽ: qñ veluti ꝛ moderniores optime referũt: tota cõuerſionis iſtius rõ in actiõe 2ſiſtit: vñ merito dixere nõnulli 2uerſionẽ hanc nõ ſyllogiſmũ, ſed potius ſyllogiſticã eẽ: ſylls nãqz in quo ſit cõuerſio non differt a ſyllo ſimplr: ſed modus arguẽdi ex oppoſito 2ſequẽtis ad oppoſitũ añtis nõ eſt ſylls aut rõcinũ, ſ; mõſtrãdi modus aliũ: ſ; fortaſſe nõ niſi in ſyllis veritatẽ obtineat. ¶ Dixit aũt trãſponẽtẽ ꝛ non 2uertẽtẽ cõclonem: qñ permutatio cõtrarij in 3rium aut 2tradictorij in cõtradictoriũ tranſpoſitio potius, q̃ cõuerſio dici dz. [Aut extremuz medio.] Antonomaſtice extremũ vocauit maiorẽ extremitatez, vltimũ ꝟo minorẽ: eſt aũt ſenſus: q cõuertere dicimur, quũ ex 3rio aut oppoſito 2nis cũ altera premiſſarũ ppoſitionũ, deſtruimus aut maiorẽ ppõnez aut minorem: ꝛ hoc eſt, qõ ſubdidit: neceſſe eni 2clone 2uerſa ꝛ altera ppoſitione manẽte interimi reliquã. [Si eni erit.] Rõ eſt ad quã ex oppoſito 2nis cũ altera ppõne manẽte reliq interimit: qñ inquit ſi altera ẽt permaneret, 2cluſio etiã principalis maneret: ꝛ ita duo oppoſita ſimul verificari poſſent: qõ ꝛ abſurdũ eſt, ꝛ fieri nullo modo poteſt.

Volnit Ariſtoteles diffinire 2uerſiones ſyllis qñ 2uerſio ẽ multi.

Couerſio in ſyllis ẽ ſilis cõuerſiõi cũ oppoſitione.

Cõtradictorij aut 3rij tranſmutatio i oppoſitũ dz dici trãſpõ et nõ ppue 2uerſio.

¶ Differt autem oppoſite aut cõtrarie cõuertere 2clonem: nõ eni idẽ efficit ſylls, quũ vtroq mõ cõuertit: ſ; hoc per ſequẽtia manifeſtũ erit. Dico autẽ opponi oi, nõ omni, ꝛ alicui, nulli: cõtrarie ꝟo oi, nulli, ꝛ alicui, nõ alicui ineſſe: ſit nãqz mõſtratum, a, de oi, c, per mediũ, b: ſi itaqz, a, acceptuz fuerit nulli, c, ineſſe: ipſi ꝟo, b, oi: nulli, c, inerit, b, ꝛ ſi, a, qdem nulli, c: b, aũt omni, c, a, non oi, b, ꝛ non oĩno nulli: non eni monſtrabat vle p vltimã figurã: omnino ꝟo nõ eſt vliter deſtruere per 2uerſionem ppõnem, que eſt ad maius extremũ; ſemp eni tollit per tertiam figuram, neceſſe nãqz ad vltimum extremũ ambas accipere propoſitiones.

¶ Qñ concluſio ꝛ in 2dictoriũ ꝛ in 3riũ tranſponi põt: ꝛ multũ intereſt, ſiue hoc, ſiue illo mõ trãſponat: ppea inquit nõ effici eũdẽ ſyllm ſi in 3riũ cõuertamus cõcluſionem, ꝛ ſi in 2dictorium, quẽadmodũ in ſequentibus planum ſiet. [Dico autẽ opponi:] Ne fortaſſe quiſpiã erraret in ſuppõne oppoſiti aut cõtrarij: exponit qd impſentia velit per oppoſitũ, qdue per 3riũ: ꝛ ait, q ea, que ſunt cõtradictoria, pprie opponi dicunt, vt omni ineſſe, nõ oi ineſſe, alicui ineſſe ꝛ nulli ineſſe. Contraria ꝟo nũcupant ꝛ ea, que pprie cõtraria ſunt, ꝛ ea, que pleriq appellant ſubcõtraria, vt omni ineſſe, nulli ineſſe, alicui ieſſe ꝛ alicui non ineſſe: ipſe ꝟo more ſuo in contextu dixit, alicui ꝛ non alicui ineſſe: quum tamẽ alioqui, non alicui idẽ ſit, quod nulli. [Sit nãqz monſtratum.] Docet quonam pacto in primo indemõſtrabili conuerſio faciẽda ſit: ꝛ ait, ſi cõcluſionis cõtrarium accipiemus cuz maiore, q minoris cõtrarij concludemus in ſecunda figura: ſi ꝟo idẽ ipſum acceperimus cũ minore non contrarium ſed contradictorium maioris in tertia cõcludemus, puta in exẽplo, ſit concluſio: omne, c, a, concluſa per mediuz, b, hunc in modum: omne, b, a: omne, c, b: omne, c, a: deinde accipiamus concluſionis contrarium cum maiore ad minoris contrarium colligendum ſic: omne b, a: nullum, c, a: nullum, c, b. Poſtea eodem concluſionis contrario ſuppoſito cum minore maiorez perimimus non per cõtrariũ, ſed per cõtradictoriuz, ita: nullum, c, a: omne, c, b: aliquod

Quid p oppoſitũ ſit intelligẽdũ exponit Phylo.

Quid per 3rium.

quod/b/nõ eſt/a:⁊ hoc pacto vnus ſyllꝰ in ſecunda/alter efficit̃ in tertia:⁊ ꝓpterea inquit nũq̃ poſſumus maiorẽ deſtruere per ꝯ̃riũ:qꝛ ꝯ̃riũ vlis ꝓpõnis eſt vle:vniuerſale ꝟo nullum concluditur in tertia.

¶ Et ſi priuatiuus ſyllꝰ ſit ſĩlr: ſit enĩ oſtenſuꝫ/a/nulli corũq̃ꝫ/c/ineꝛñs per/b. Igit̃ ſi acceptũ fuerit/a/ineẽ oĩ/c:ipſi ꝟo/b/nulli:b/inerit nulli coꝝ/que/c/et ſi/a/⁊/b/oĩ/c/a/alicui/b/ ſed nulli inerat. ¶ Et ſi oppoſite ꝯuerſa fuerit ꝯcluſio/et ſylli oppoſiti et nõ vles erũt:nãq̃ꝫ ſit altera ꝓpoſitio in pte:q̃re et ꝯcl'o erit ſm partẽ:ſit enĩ p̃dicatiuus ſyllꝰ/et ꝯuertat̃ ſic: igit̃ ſi/a/nõ oĩ/c:oĩ aũt/b/ipm/b/nõ oĩ/c:et ſi/a/ qdẽ nõ oĩ/c:ipm ꝟo/b/oĩ/a/nõ oĩ/b. Conſilr aũt et ſi priuatiuus ſyllꝰ:ſi enĩ/a/alicui/c/ieſt: ipſi ꝟo/b:nulli/b/alicui/c/nõ inerit/nõ ſimplr nulli:et ſi/a/alicui/c:b ꝟo omni/ quemadmodũ in p̃cipio acceptũ eſt/a/alicui/b/inerit.

¶ Exponit quõ illud ideꝫ/qđ in p̃mo indemõſtrabili efficiebat̃/fieri ẽt poſſit in ſecũdo inquiens/ponat̃ ſyllꝰ:nullũ/b/a:oẽ/c/b:nullum/c/a:ſi accipiat̃ maior:nullũ/b/a:cũ cõtrario ꝯcluſionis:omne/c/a:colligitur in ſecũda cõtrarium minoris:nullũ/c/b:ſi ꝟo aſſumpſerimus ideꝫ ꝯcluſionis cõtrarium:omne/c/a/cuꝫ minore:omne/c/b. Concludemus in tertia maioris ꝯ̃dictoriũ:aliquod/b/a:⁊ hoc eſt/qđ voluit dũ inquit:⁊ ſi/a/⁊/b/omni/c/a/alicui/b. [Et ſi oppoſite:] Si ꝟo inq̃t non ꝯ̃riuꝫ ſed ꝯ̃dictoriũ concluſionis ſuppoſuerimus:ſyllogiſmi ẽt/hoc eſt ꝯ̃nes nõ contrarie erunt/ſed ꝯ̃dictorie:nõ enim poſſunt eẽ vles:ꝓpea ꝙ altera ꝓpoſitio ſit in parte:vlis autẽ cõcluſio nõ colligitur niſi ex vtriſq̃ vniuerſalibus:ſit itaq̃ primus indemõſtrabilis:oẽ/b/a:oẽ/c/b:oẽ/c/a:⁊ cõuertat̃ ſic accepta maiore:oẽ/b/a:cũ ꝯ̃dictorio ꝯ̃nis:aliqđ/c/nõ eſt/a:⁊ colligimus:aliqđ/c/nõ eſt/b:qđ minori cõtradicit:⁊ ſi accipiamus oppoſitũ ꝯ̃nis/aliqđ/c/nõ eſt/a/cum minore:oẽ/c/b: concludimus in tertia oppoſitũ maioris:aliqđ/b/nõ eſt a/⁊ in negatiuo ſyllꝰ/qui ſecũdus eſt indemõſtrabilis cõſimilr:vt in exẽplo:nullũ/b/a:omne/c/b: nullũ/c/a:nullũ b/a:aliqđ/c/a:aliquod/c/non eſt/b:vel aliqđ/c/a:omne/c/b:aliqđ/b/a. [Quẽadmoduꝫ in p̃n°.] Hoc eſt/quẽadmodum antea quũ ꝯ̃riũ ꝯ̃nis ſupponebamus/nõ ꝯ̃riũ ſꝫ ꝯ̃dictoriũ cõcluſionis cõcludebamus:ita ⁊ in ꝓpoſito.

¶ Ceterũ in ſyllis/q in pte qñ oppoſite qdeꝫ ꝯuertat̃ ꝯcl'o tollunt̃ ambe ꝓpõnes:qñ autẽ ꝯ̃rie/neutra:non enĩ amplius accidit tollere/ quẽadmodũ in vlibꝰ/deficiẽte ꝯcl'one ſꝫ cõuerſionẽ/ſed neq̃ꝫ oĩno tollere:ſit enĩ oñſuꝫ a/de aliquo/c.igit̃ ſi acceptuꝫ fuerit/a/nulli/c/ ineſſe:ipſuꝫ ꝟo/b/alicui/a/alicui/b/nõ inerit: Et ſi/a/nulli/c:omni auteꝫ/b/ipſum/b/nulli/c: quare tolluntur vtreq̃ꝫ.

¶ Poſteaq̃ꝫ de vlibus oĩbus ꝑtractauit/acturus de hiis/q cõcluſionem in pte colligunt inq̃t:ꝙ ſi cõtradictoriũ cõcluſionis ſupponamus cõcluſionis cũ altera/vtrãuis perimere poterimus:ſi ꝟo ꝯ̃rie/hoc eſt ſubcontrarie/neutrã. [Nõ enim.] Reddit rõneꝫ eius qđ dixerat inquiẽs/ nõ ita accidere in ſyllis in parte:quẽadmodũ in ſyllogiſmis vlibus:ibi enĩ deficiente cõcluſiõe/hoc eſt nõ vliter ſed in parte trãſmutata poteramus vtraſq̃ ꝓpõnes deſtruere:hic aũt non ſolũ nõ deſtruimus ſm partẽ/veruꝫ neq̃ oĩno deſtruimus:appellat aũt deficiẽtẽ ꝯ̃nẽ/que in pte ꝯuertit̃:ꝓpea ꝙ deficit a ꝓrogatiua:quã hẽbat/dum erat vlis:tũc enĩ poterat eẽ maior/nunc aũt minor tñ/⁊ ob hoc deficere quodãmõ dr̃. [Sit enĩ oſtẽſuꝫ.] Tertiũ indemõſtrabilẽ ꝯuertit exponẽs/quõ ex ꝯ̃dictorio ꝯ̃nis cuꝫ altera p̃miſſarũ ꝓpõnũ poſſimus vtrãuis perimere:puta ſit ſyllꝰ:oẽ/b/a:aliqđ/c/b:aliqđ/c/a:accipiamus ḡ cõuertẽtes:oẽ b/a/maiorẽ cum ꝯ̃dictorio cõcl'onis:nullum c/a:ex his cõcludemus oppoſitũ minoris in ſcđa:nulluꝫ c/b:vel accipiamus idẽ oppoſitũ ꝯ̃nis cũ minore ad deſtruendã maiorẽ hũc in modũ:nullũ/c/a:aliqđ/c/b: aliqđ b/nõ eſt/a:qđ maiorem tollit:ipſe aũt in contextu prius exponit quõ maior deſtruat̃/deinde quõ minor.

Quid ſit deficiẽs ꝯcluſio.

¶ Et ſi ꝯ̃rie ꝯuertant̃/neutra:ſi enĩ.a.alicui.c. nõ ineſt:ipſi ꝟo.b.oĩ.b.alicui.c.non inerit:ſꝫ nõdũ tollit̃/qđ a p̃cipio:ꝯtingit nãq̃ꝫ alicui ineẽ et alicui nõ ineẽ:ſꝫ ipſius.a.b. vlis/ nihil oĩno fit ſyllꝰ:ſi enĩ.a.nõ ineſt alicui coꝝ/que c.b.ꝟo alicui ieſt/neutra ꝓpoſitionum vniuerſalis:ꝯſimilr aũt et ſi priuatiuus ſyllꝰ:ſi enĩ accipiet̃.a.omni.c.ineſſe/tollent̃ vtreq̃ꝫ: ſi ꝟo alicui/neutra:demõſtratio aũt eadẽ.

¶ Si ꝟo inq̃t nõ ꝯ̃dictorie/ſed contrarie/hoc eſt ſubcontrarie cõuertat̃ cõcluſio.i.particularis in particularem/ neutra ꝓpõnum deſtrui poterit:vt in exẽplo:oẽ/b/a:aliquod/c/b:aliqđ/c/a.Cõuertat̃ cõcluſio in ſuã ſubcontrariã:aliqđ/c/nõ eſt/a:deinde accipiat̃ maior:oẽ/b/a/cõcludimus in ſecũda:aliqđ/c/nõ eſſe/b:qđ minorem ꝓpõneꝫ non demolit̃ dicẽtem:aliqđ/c/b:hec enĩ ſimul vera eſſe poſſunt:aliqđ/c/b:⁊ aliquod/c/nõ eſt/b. [Sed/a b/vlis:] Sẽſus eſt ipſius/a b/ ꝓpõnis exñtis vlis nullo modo fit ſyllꝰ:hoc eſt ſi ſubcõtrariã cõcluſiõis accipiemus cũ minore nõ poterimus maiorẽ pacto aliquo deſtruere:ſi enĩ accipiamus:aliqđ/c/nõ eſt/a:⁊ minorem aliqđ/c/b:ambe ꝓpõnes efficiunt̃ in parte:⁊ nihil ex his colligi põt:quoniã ex ambabus in parte nil colligit̃ vi ſyllogiſtica. [Cõſimilr aũt ⁊ ſi priuatiuus.] Eodem inquit pacto ſi fuerit quartus indemõſtrabilis ꝯ̃nem cõcludens negatiuaꝫ in parte:ſi enĩ ꝯ̃dictoriũ ſupponemus/vtraq̃ꝫ tollet̃ ꝓpoſitionũ/ſin aũt ſubcõtrariũ neutra:puta in exẽplo:nullum b/a:aliqđ/c/b:aliqđ/c/nõ eſt/a:nullũ/b/a:oẽ/c/a: nulluꝫ c/b:omne/c/a:aliquod/c/b:aliquod/b/a: nullũ/b/a:aliquod c/a:aliqđ/c/nõ eſt/b:aliqđ/c/a:aliqđ c b:nil ſequit̃/vt manifeſtum eſt. ¶ Sed his iaꝫ explicitis ⁊ enodatis. Querẽdum deinceps cui artifici deſeruiat huiuſcemodi conuerſio:ſi enim nihil penitus vtilitatis afferret:caſſum fuiſſet tot tantaq̃ꝫ de hac in mediũ ꝓferre. ¶ Dicimus cõuerſionem iſtam maximã vtilitatẽ afferre:tũ omni artifici/qui ſyllꝰ vtat̃:tuꝫ ꝟo precipue dialectico ⁊ tẽtatori: hac enim cõuerſione cõſueuimus arguere ſyllm conſequẽtiãq̃ꝫ recte ſe habere:ſed piraſtico ⁊ tẽtatori in maximo eſt vſu ad exercitationẽ ⁊ meditationẽ:quẽadmodũ Ariſ^{tes} quoq̃ꝫ inquit in octauo topicoꝝ dicens ad verbũ. Ad exercitationẽ autem ⁊ meditationem taliũm orõnũ/ primũ quidẽ cõuertere aſſueſcere opꝫ orones:ſic enim ⁊ ad hoc/qđ dr̃ magis copioſe nos habebimus: nã ꝯuertere eſt trãſumẽtẽ ꝯ̃nẽ cũ reliq̃s interrogationibꝰ/interimere vnũ coꝝ/que data ſunt:neceſſe eſt eniꝫ/ſi cõcluſio nõ eſt/ vnam aliquam interimere ꝓpoſitionum:ſi omnibus poſitis/neceſſe erat cõcluſionem eſſe:⁊ reliqua. Sꝫ his expeditis iam ad ſecundam tranſeamus figuram.

Dubiũ cui artifici ſeruiat ꝯuerſio in ſyllogiſmo. Solo ꝙ ē vtilis oĩ artifici q ſyllꝰ vtit:ſꝫ precipue dialectico ⁊ tẽtatiuo.

¶ Figura ſecunda.

SEd in ſecūda figura/ ꝓpōnē qdez/ que ad maius extremū nō eſt interimere ꝯrie/ facta cōuerſiōe vtrolibet mō: nā ſemꝑ erit ꝯcluſio in tertia figura: vl'is aūt non erat in hac ſyll'o: alterā vo ſilr tollemus cōuerſioni. Dico aūt ſimilr/ ſi cōtrarie qdez ꝯuertit/ cōtrarie: ſi vo oppoſite/ oppoſite. Inſit eniz/ a/ omni/ b: ipſi aūt/ c/ nulli: cōcluſio/ b c. Si itaqz acceptum fuerit/ b/ oī/ c/ ineſſe: ꝛ/ a b/ maneat/ a/ omni/ c/ inerit: nam fit prima figura: ꝙ ſi/ b/ omni/ c: a/ vo nulli/ c/ a/ nō oī/ b/ figura vltima. Sin autē oppoſite ꝯuerſuz fuerit/ b c: a b/ qdez itidem mōſtrabit̃: a c/ vo oppoſite: ſi eni/ b/ alicui/ c: a/ aūt nulli/ c/ a/ alicui/ b/ non inerit. Rurſus ſi b/ alicui/ c: a vo oī/ b/ a/ alicui/ c: quare oppoſitus fit ſyllogiſmus. Conſimiliter monſtrabitur ꝛ ſi ecōuerſo ſe habeant ꝓpoſitiones.

Poſteaq̄ꝫ cōuerſiuos ſyll'os oēs/ qui in ꝑma efficiebant̃ figura explicauit atq3 enodauit: vult impñtia mōſtrare quonā mō itidez in ſecūda fieri poſſint inquiens: maiorē ꝓpōnem hac in figura nō poſſe cōtrarie interimi facta conuerſione vtrolibet mō/ hoc eſt ſeu cōtrarie ſeu contradictorie: ꝓpterea ꝙ ſemꝑ ſyll'o cōuerſiuus in tertia efficit̃ figura: que vt planuz eſt ꝯnem ſemꝑ colligit in parte: ſed cōtrariū maioris q̄ vl'is exiſtit/ nō in parte/ ſed vl'e eſt. Alterā vo ſilr. Hoc eſt minorem ꝓpōnem ita tollemus/ queadmoduz cōcluſionem trāſpoſuerimus: ſi eniz cōcluſionē in ꝯriam trāſpoſuerimus/ minorē per cōtrariam demolietur/ ſin autez in cōtradictoriā/ per cōtradictoriā itidez. Inſit eni/ a/ oī b. Mōſtrat exemplo/ qd̓ propoſuerat adducēs cōplicationē in ſecunda ex maiore vl'i affirmatiua cū minore vl'i negatiua: oē/ b/ a: nullū/ c a: nullum/ c b. ſi accipiamus maiorē: omne/ b/ a/ cū contrario cōcluſionis: oē/ c/ b/ ꝯcludimus in prima cōtrariū minoris: omne/ c/ a. ſin autē minorem aſſumpſerimus: nullū/ c/ a/ cū eodem cōcluſionis cōtrario: omne/ c/ b: colligimus nō cōtrariuz maioris/ ſed cōtradictoriū in vltima ac tertia figura. Si aūt oppoſite: Hoc eſt ſi cōcluſio/ quā appellat/ b c: cōuertat̃ nō in ꝯriū/ ſꝫ ꝯdictoriū: a b/ qdē/ ꝗ eſt maior ꝓpō itidē ꝛ eodez pacto mōſtrabit̃/ queadmodū ſupra: nāq3 ꝛ quū ꝯrie cōuertebat̃ ꝯ maior nō ꝯrie/ ſꝫ ꝯdictorie interimebat̃. A c vo oppoſite. Idest mior/ q̄/ a c/ dicit̃ nō ampli9 ꝯrie tollit̃ queadmodū ſupl9/ ſꝫ oppoſite ꝛ ꝯdictorie. Si enim b/ qd̓ dixerat oſtēdit quō/ a b/ maior ꝓpō itidē ac ſilr interimat̃: ſit eni ſyll'o: oē/ b/ a: nullū/ c/ a: nullū/ c/ b: deide accipiat̃ ꝯdictoriū ꝯnis aliqd̓/ c/ b/ cū minore: nullum/ c/ a/ ꝛ cōcludemus in tertia: aliqd̓/ b/ nō eſt/ a. Rurſus ſi/ b/ alicui/ c. Alterū qd̓ ꝓpoſuerat oſtēdit/ quō mior nō ꝯrie/ ſꝫ oppoſite deſtruat̃: ita oē/ b/ a: aliqd̓/ c/ b: aliqd̓/ c/ a: ita eniz fit ſyll'o ꝛ ꝯclo oppoſita ꝛ ꝯdictoria minori. Cōſilr mōſtrabitur. Silr ingt mōſtrabit̃ ꝛ ſi ꝓpōnes retrouerſaz diſponant̃/ vt mior ſit affirmatiua cū negatiua maiore: ſi eni ꝯriū ꝯnis accepim9 cū miore maiorē ꝑ ꝯdictoriū demoliemur/ miorē vo ꝑ ꝯriū: ſin aūt nō ꝯriū/ ſꝫ ꝯdictoriū ꝯnis ſuppoſuerim9/ vtrāq3 ꝛ maiorē ꝛ miorē tollemus ꝑ ꝯdictoriū: vt in exēplo: nullū/ b/ a: oē/ c/ a: nullū/ c/ b: oē/ c/ a: aliqd̓/ c/ b: aliqd̓/ b/ a: nullū/ b/ a: aliqd̓/ c/ b: aliqd̓/ c/ nō eſt/ a:

Hō pōt maior in pꝰ figura ꝯrie interimi.

vel contrarie: omne/ c/ a: omne/ c/ b: aliquod/ b/ a: nullū/ b/ a: omne/ c/ b: nullum/ b/ a.

¶ Q: ſi ſyll'o eſt in parte/ ſi cōtrarie conuertat̃ cōcluſio/ neutra ꝓpōnuz tollit̃: queadmodū neqz in ꝑma figura: ſi vo oppoſite/ vtreqz: ponat̃ eni/ a/ b/ qdē nulli ineſſe: ipſi aūt/ c/ alicui/ ꝯcluſio/ b c. Si itaqz poſitū fuerit/ b/ alicui/ c/ ineſſe ꝛ/ a b/ maneat/ ꝯcluſio erit/ q̄/ a/ alicui/ c/ nō ineſt: ſed nō eſt ſublatū/ qd̓ a principio. Cōtingit enim alicui ineſſe ꝛ nō ineſſe. Rurſus ſi/ b/ alicui/ c: ꝛ/ a/ alicui/ c/ nō eſt ſyllogiſmus: neutrū eni acceptoruz vl'e: q̄re non tollitur/ a b. ꝙ ſi oppoſite cōuertat̃/ tolluntur ambe: ſi eni b/ oī/ c/ a/ vo nulli/ b/ nulli/ c/ ipꝫ/ a/ ſed erat alicui. Rurſus ſi/ b/ oī/ c: a/ autem alicui/ c/ a/ alicui/ b: eadez vo demonſtratio ꝛ ſi vniuerſale predicatiuum.

¶ Si vo ingt ſylli extiterint in pte ꝛ ꝯ ꝯuertat̃ ꝯrie: h̓ eſt in ſuā ſubcōtrariā/ neutra ꝓpōnū tollet̃: ſi vo ꝯuertat̃ in ſuū opp̄m/ vtreqꝫ tolli poterūt: vt in exēplo: nullū/ b/ a: aliqd̓/ c/ a: aliqd̓/ c/ nō eſt b: nullū/ b/ a: aliqd̓/ c/ b: ergͦ aliqd̓/ c/ nō eſt/ a: ſꝫ adhuc nō tollit̃ mior/ q̄ dicebat: aliqd̓/ c/ a: pōt eni ſil' eē vere: aliqd̓ c a: ꝛ aliqd̓/ c/ nō eſt/ a: ſin autē accepim9 ꝯnē: aliqd̓/ c/ a: cū ſubcōtrario ꝯnis: aliqd̓/ c/ b/ nil penitus ꝯcludem9: qm̄ ex ambab9 in pte nihil colligit̃. Q: ſi oppoſite: Hoc eſt ſi ꝯ nō in ſubcōtrariā ſꝫ in ꝯdictoriam trāſponat̃: ambe deſtruent̃ hūc in modū: nullū/ b/ a: oē/ c/ b: nullū/ b/ a: ſꝫ mior dicebat aliqd̓/ c/ a. Rurſus: aliqd̓/ c/ a: oē/ c/ b: aliqd̓/ b/ a: ſꝫ maior fuerat: nullū/ b/ a. Eadem vo demōſtratio. Hoc eſt eodē pacto oñdem9 q̄rtā cōplicationē zͤ ꝯuerti: oē/ b/ a: aliqd̓/ c/ non eſt/ a: aliqd̓/ c/ nō eſt/ b: oē/ b/ a: aliqd̓/ c/ b: aliqd̓/ c/ a: ſꝫ mior erat/ aliqd̓/ c/ nō eſt/ a/ que ꝑ hāc nō tollit̃: rurſus aliqd̓/ c/ non eſt/ a: ꝛ aliqd̓/ c/ b/ nō cōplicāt ſyll'm: ſi vo ꝯdictorie ꝯuertētes dicamus: oē/ b/ a: oē/ c/ b: oē/ c a: miorē tollimus: ꝛ cū miore ꝛ oppoſito ꝯnis maiorē: aliqd̓/ c/ nō eſt a: oē/ c/ b: aliqd̓/ b/ nō eſt/ a: ſed maior dicebat: omne/ b/ a. Uerū hec de ſecūde figure cōuerſiuis ſyll'is hactenus: Jam ad tertiā prodeamus.

¶ Figura tertia.

SEd in tertia figura/ quū ꝯrie qdem cōuertat̃ ꝯcluſio/ neutra tollit̃ ꝓpoſitionū ſm nullū ſyll'oz: quum vo oppoſite ambe ꝛ in oibus ſit oſtenſuz/ a/ alicui/ b/ inexīs: mediū aūt ſit acceptuz c: ſint aūt ꝓpōnes vl'es: igit̃ ſi acceptum fuerit/ a/ alicui/ b/ nō ineſſe: b/ vo oī/ c/ nō fit ſyll'o a/ ꝛ/ c/ neqz ſi/ a/ eoꝝ qdē/ que/ b/ alicui nō inſit c/ aūt omni: nō erit/ b/ ꝛ/ c/ ſyll'o. Cōſilr autez mōſtrabitur ꝛ ſi non vl'es ꝓpōnes: aut enim ambas neceſſe eſt ſm partē eſſe ꝑ ꝯuerſionē/ aut vl'e ad minus extremū fieri: verū ſic nō erat ſyll'o/ neqz in ꝑma figura, neqz i media.

De conuerſione ſyll'oꝝ tertie figure acturus inquit: ſi concluſionem in contrariam/ hoc eſt ſubcōtrariā trāſponamus: ꝙ neutra propoſitionum tolli poterit: quoniā aut ambe ꝓpōnes efficient̃ i pte/ aut ꝑticularis erit maior cum minore

In 3ͣ figura ſi ꝯclo in ſubcōtrariā trāſponat̃ neutra ꝓpōnū tollet̃

vniuerſali

vniuerſali in prima aut ſecũda figura:ſin aũt in cõtradictoriã verterimus ⁊ ambe tollenť: maior inquã ac minor ⁊ in oĩbus tertie cõplicationibus ſublatio iſta fieri poterit.[Sit enĩ oſtẽſus:] Mõſtrat exẽplo/quõ ſi ꝯcluſio in ſubcõtrariã trãſponatur neutra ꝓpõnum perimať: accipiať ingt prima tertie figure cõplicatio:oẽ/c/a:oẽ c/b:ali quod/b/a:ſi itaqꝫ accipiamus ꝯnis ſubcõtrariã:aliqḋ/b/ non eſt a/cuꝫ minore:oẽ/c/b/nihil cõcludemus:qm̃ pma efficitur figura cũ maiore in pte:hunc in moduꝫ:aliqḋ/b/ non eſt/a:omne c/b:verum ex tali ꝓpoſitionuꝫ complicatione in pma figura nihil penitus colligitur:⁊ hoc eſt qḋ voluit dum ingt:igitur ſi acceptũ fuerit/a/alicui/b/nõ ineſſe:b/ꝟo omni/c/nõ fit ſyll'ſ/a/⁊/c:hoc eſt nõ fit ſyll'ſ cõcludens oppoſituꝫ maiori ꝓpõni:que dicebat: oẽ/c/eẽ/a/ ſin autẽ hãc eãdem ꝯnis ſubcõtrariã cuꝫ maiore aſſumpſerimus ꝓpõne ita/oẽ/c/a:aliquod b non eſt/a.Concludemus qdem ꝯcluſionẽ aliquã puta aliqḋ b/non eſt/c:ſꝫ hec nõ eſt cõtradictoria minoris prius ſumpte:ſed eiꝰ cõtrarie.Jtẽ non deſtruet minorẽ dicẽtem:oẽ/c/b:poſſit enim he ambe veritatẽ ſimul obtinere vt oĩs hõ eſt aĩal/⁊ aliquod aĩal non eſt hõ:ſi ꝟo prepoſtere ꝓpoſitiones iſtas diſpoſueris/nullus fiet ſyll'ſ:erit enĩ hoc pacto ſecũda figura cuꝫ maiore in parte:⁊ hoc eſt/qḋ ait/non erit/b/⁊/c/ ſyllogiſmus.[Cõſimilr aũt mõſtrabitur.] Eodẽ ingt pacto mõſtrare poterimus neutrã ꝓpõnum perimi/quum in cõplicatiõe ex altera tm̃ vli ſuppoſito cõcluſiõis ſubcontrario cuꝫ altera premiſſarũ ꝓpõnum alterã demoliri cõtendamus:puta in exẽplo ſit cõplicatio iſta/aliqḋ c/eſt a:omne/c/b:aliqḋ/b/a:dico non poſſe ex cõcluſiõis ſubcontrario vtramuis deſtrui:ſi enĩ hoc acceperis cum maiore/ſyl'ſm cõſtrues:ex ambabus in parte:ſin aũt cuꝫ minore/cõplicationẽ efficies in prima figura ex maiore in parte cũ minore vniuerſali:que nullo pacto legitima eſt:lex enĩ fuerat ⁊ pꝰ ⁊ ſecũde figure/vt maior eẽt vlis.

Cꝰ Qz ſi oppoſite ꝯuertanť ꝓpões/tolluntur ambe:ſi enĩ/a/nulli/b:b/ꝟo omni/c/a/nulli/c. Rurſus ſi/a:nulli qdeꝫ/b:ipſi ꝟo/c/omni/b/ nulli/c/⁊ ſi altera non vlis ꝯſimilr:ſi enim/a/ nulli/b:b/ꝟo alicui/c/a/alicui/c/non inerit:ꝙ ſi/a/b/qdem nulli:c/autẽ omni/nulli/c/ipꝫ/b. Similr ꝟo ⁊ ſi priuatiuus ſyll'ſ:ſit enĩ oſtẽſum/a/alicui/b/nõ ineꝑiſtẽs:ſit autem ꝑdicatiuũ qdem/b/c:negatiuuꝫ aũt/a/c:ſic eniꝫ efficiebatur ſyll'ſ:qñ igitur ꝯriuꝫ acceptũ fuerit ꝯcluſioni/nõ erit ſyll'ſ:ſi eniꝫ/a/alicui/b:b/ ꝟo omni/c/nõ erat ſyll'ſ ipſius a/⁊ ipſius/c: neqꝫ ſi/a/alicui/b:c/ꝟo nulli/non erat ipſiꝰ/b/ ⁊ ipſius/c/ſyll'ſ:quare non tollunť ꝓpões: quãdo aũt oppoſitũ/tollunť:ſi enim/a/omni b/⁊/b/ipſi/c/a/oĩ/c/ſed nulli inerat. Rurſus ſi a/oĩ/b:ipſi aũt/c/nulli:b/nulli/c/ſꝫ oĩ inerat.

Cꝰ Dicaſqꝫ mõſtrauit quõ ſubcõtrario ꝯcluſiõis ſuppoſito/neutra ꝓpõnũ interimiť/oſtenſurus impñtia quonam pacto/ſuppoſito cõtradictorio vtraqꝫ tollať ⁊ maior ⁊ minor:vt in exẽplo ſit prima tertie figure cõplicatio:oẽ/c/a:oẽ/c/b:aliquod b/a/ſi huiꝰ cõtradictoriũ aſſumpſerimus:nullũ/b/a/cũ minore:omne/c/b. Cõcludemus in prima figura:nulluꝫ c/a/qḋ maioreꝫ deſtruit:ſi ꝟo idẽ cõtradictoriũ:nullum/b/a/cũ maiore acceperimus:oẽ/c/ a/colligemus in ſecũda: nullum/c/b:minoris vꝫ. contrarium.[Et ſi altera nõ vlis.] Jdẽ inquit ſequiť in complicatiõibus particularibus puta in exẽplo:oẽ/c/a: aliquod c/b:aliqḋ b/a:nullũ/b/a: aliquod/c/b:aliquod/c/nõ eſt/a: ſic enĩ maior deſtruiť: vel ad minorem perimẽdã:nullũ b/a:omne c/a:nullũ/c/b.[Similr ꝟo ⁊ ſi priuatiuus ſyllogiſmus.] Eodẽ inquit mõ facienda erit cõuerſio in ſecũda tertie cõplicatione:ſi enim ſubcõtrariũ ꝯcluſionis ſuppoſuerimus/neutra ꝑmiſſaruꝫ ꝓpõnum interimeť: vt in exemplo:nullũ/c/a: omne/c/b:aliquod b/non eſt/a: aliquod/b/a:omne/c/b/ex maiore in parte nihil cõcludiť in prima figura:ſi ꝟo maiorem acceperimus:nullũ/c/a/ cũ ſubcontraria cõcluſionis:aliqḋ/b/a.Colligemus qdeꝫ in ſecũda figura:aliquod b/nõ eſſe/c:ſꝫ hoc nõ ꝑimit minorem ꝑcedentis ſylli dicẽtem:oẽ/c/b:⁊ hoc eſt/quod voluit dũ ait/nõ erit ſyllogiſmus ipſius/b/⁊ ipſius/c/nõ hoc dicens/ꝙ nihil penitus cõcludať:verum ꝙ nõ cõcludimus/b/oẽ ipſo/c/vt minorẽ ꝑcedentis ſylli deſtruere valeamus:ſi itaqꝫ ſubcõtrariam cõcluſionis acceperimus/ neutrã deſtruemus ꝓpõnum:ſin autẽ oppoſituꝫ ac contradictoriũ/vtrãqꝫ/vt in exẽplo: omne/b/a:oẽ/c/b: omne c/a:ſic enĩ maior perimiť:⁊ iteruꝫ minor hũc in moduꝫ: omne/b/a:nullum/c/a:nullum/c/b.

Cꝰ Conſilr aũt mõſtrať ⁊ ſi nõ vlẽs ſunt ꝓpoſitiones:ſit enĩ/a/c/⁊ vlẽ ⁊ priuatiuũ. Alteꝝ aũt ꝑdicatiuuꝫ in pte:ſi igiť/a/oĩ/b:b/aũt alicui/c/a/alicui/c/ꝯtingit:ſed nulli inerat. Rurſus:ſi/a/oĩ/b:ipſi aũt/c/nulli: b/nulli/c:ſin aũt a/alicui/b/⁊/b/alicui/c/non fit ſyll'ſ:neqꝫ ſi/a/ alicui/b:ipſi aũt/c/nulli/neqꝫ ſic:q̃re illo qdẽ mõ tollũtur:ſic autẽ nõ tollunť ꝓpoſitiones. Planũ igiť per dicta/quõ ꝯuerſa ꝯclõne in vnaquaqꝫ figura fit ſyll'ſ/⁊ qñ ꝯtrarius ꝓpoſitioni ⁊ qñ oppoſitus:⁊ ꝙ in prima qdem figura/per mediã ⁊ vltimã fiũt ſylli/⁊ que ad minus extremũ ſemꝑ per mediũ tollitur: que ꝟo ad maius ꝑ vltimũ. Jn ſecũda aũt ꝑ primã ⁊ vltimã:que qdem ad minus extremũ/ſemꝑ per primã figurã:que autẽ ad maius ꝑ vltimã. Sed in tertia ꝑ primã ⁊ ꝑ mediam/⁊ que qdem ad maius ſemꝑ ꝑ primã: que aũt ad minus per mediã. Quid igiť eſt conuertere ⁊ quomodo in vnaquaqꝫ figura ⁊ quis fit ſyllogiſmus/manifeſtum.

Cꝰ Jnde inquit ꝯuerſio facienda eſt in ſyllogiſmis in pte ac negatiui:eſi enim ſubcontrariuꝫ ſuppoſuerimus neutram iterimimus ꝓpõnum/ſin autẽ ꝯdictoriũ/vtrãqꝫ:vt in exemplo ſit cõplicatio ex maiore vliter negatiua cuꝫ minore affirmatiua in parte:nullũ/c/a:aliqḋ/c/b:aliquod b/nõ eſt/a:his itaqꝫ ſic ſe habẽtibus/ex cõtradictorio cõcluſionis:oẽ/b/a:cũ minore: aliqḋ/c/b/maiorem deſtruimus:aliquod/b/a/cõcludentes:⁊ ex eodem oppoſito:oẽ b/a:cũ maiore:nullũ/c/a:contradictorium minoris colligimus:nulluꝫ/c/b. Supposito itaqꝫ ꝯradictorio hũc in moduꝫ vtreqꝫ propoſitionũ deſtruunť:ſubcõtrario aũt accepto/neutrã:neqꝫ aut ex ambabus in pte cõſtruiť ſyllogiſmus in prima/vt aliqḋ/b/a:aliquod/c/b:aut cõplicatio vtilis qdem erigitur ex maiore cũ ſubcõtrario ꝯnis: ſed nihil/quod minoreꝫ deſtruat/colligit:vt in exemplo: nullũ/c/a:aliquod/b/a:his eniꝫ ita diſpoſitis ꝯcludimus

Suppoſito ꝯdictorio ꝯcl'onis vtraqꝫ tolliť ꝓpõ i 3ª figura ꝑ primã ⁊ ſecũdam.

aliquod/b/eē/c:ſed hoc nihil ad rez. Et hec ꝓhs. Poſſemus autē z nō addere quō in reliquis duobus modis: quos Ariſ[to] omiſit idez eueniat:ſed qm̄ iſthoc pꝫ facile eſt: ꝓpterea breuitatis grā derelinquēdū cēſui. Planū igit̄ per dicta: q̄ enumerat breui cōcluſione repetens: que ſuperius fuere cōmōſtrata: quō conuertēda ꝯcluſio, duz contrariū alterutrius ꝓpōnuz colligere eſt animus: quō, dum ꝯdictorium: atq3 in qua figura cōuerſi ſylli ad perimēdas ꝓpōnes in p̄ma faciēdi, quō in ſecūda, ac demū quō in tertia: ſꝫ hec vel mediocribus logicis planiſſima exiſtūt: qua de re legētibus itelligēda relinqmus. ¶ Iā enim/que ad ſylloꝝ conuerſionē attinebant, oia trālegimus: reddita primū rōne cur ꝓhs a ꝑn° definierit ꝯuertere z nō cōuerſionem, aut trāſponētem dixerit z nō cōuertentē, in cuius vſuz atq3 vtilitatē modus iſte conuertēdi ſyllos veniat, mox ſeriatim ſecūde ac tertie complicationibus cunctis expoſitis z enarratis. Supeſt igit̄ vt eaq̄ de deductiōe ad impoſ'e dicunt̄ enodemus.

Epilogus dictoꝝ de ſyllo ꝯuerſiuo.

¶ De deductione ad impoſſibile.

Syllogiſmus vero/qui per impoſſibile/mōſtrat̄ qdem qn̄ cōtradictio ꝯcluſiōis: poſita fuerit/z aſſumpta ſit alia ꝓpoſitio: fit autē in oibus figuris: ſīle nāq3 eſt cōuerſiōi: preterq̄ ꝙ differt tm̄: qm̄ conuertitur qdē facto ſyllo/z īpoſitis ambab⁹ ꝓpōnib⁹: deducitur vero ad impoſſibile nō preconfeſſo prius oppoſito/ſed manifeſto exiſtēte/quoniam verum.

Mathematicoꝝ cōſuetudinē/vt in aliqs pleriſq3 hoc in volumine obſeruauit Ariſ[to]: ſi eni elemētoꝝ doctrinā: que ob id a grecis στοιχείωσις nuncupat̄: bene z penſiculate animaduerterimus, ꝓfecto cōperiemus eaz eius eſſe generis vt a poſterioribus ꝓblematis ſemꝑ priora ſupponantur: quartū nāq3 Euclide theorema tertiuz ſupponit/z h ſcd̄m/z iſtud primū, ac de reliquis eodem pacto. ¶ Ita igit̄ vt ad rem nr̄am veniamus fecit hoc in volumine Ariſtoteles: tracturus nāq3 de deductiōe ad impoſſibile primuz mōſtrauit, vnā cōplicationem poſſe plures concluſiones colligere/deīde quō ex falſis verū cōcludat̄/mox quō circulo mōſtrationes fiant/ac demū quō ſylli ꝯuertant̄: nemo eni ex falſis ꝓpōibus z verā z falſam ꝯcluſionē ſequi poſſe credidiſſet/ni prius didiciſſet in vnica cōplicatione plures colligi poſſe ꝯcluſiones: nemo ēt circularem mōſtrationē fieri poſſe exiſtimaſſet: ſi ex falſis veꝝ cōcludi non poſſe cēſuiſſet. Nemo deniq3 ſyllm̄ conuertere auſus fuiſſet/ni prius circuluz facere edoctus eēt: q̄re nec ad impoſſibile legitime aliqs vnq̄ deduceret: q cōuertere ſyllos ignorauerit: z ꝓpterea nō ab re de conuerſiōe prius egit/tractaturus impſentia de deductiōe ad impoſſibile. ¶ Sꝫ qm̄ multum hoc mōſtrationis gn̄e vtimur non iniuria ſecero/ſi prius quepiā in mediū querenda ꝓponam: quo facilius rem ipſaz: de qua ꝑtractamus, exacte poſſimus intelligere: ac primuz queſitu dignū an hec/quā deductionē vocamus ad impoſſibile z ex cōſequenti an ſylli, quos hypotheticos ac ſuppoſitorios dicimus ſylli rōnem: quaz a principio poſuimus recte: ſuſcipiant: Deinde ad quē artificē pertineat hoc genus monſtrationis agere. Ac demū rō reddēda cur quū oē quod per impoſſibile mōſtret̄/poſſit z recto oſdi ratiocinio, cur inquā nō oia problemata mōſtremus per rectū ſyllogiſmū. ¶ Quantū ad primū ſcitu dignū ꝙ Abumaſar Alpharabius in libro de ſyllo z Algazeles atq3 alij cōplures eius ſentētie extitere, vt hypothetice ac ſuppoſitorie rōnes oēs ſylli finitionē ſuſciperent, z ex cōſequēti deductio ad incōmodū ſylls rōcinatioq3 indē nuncuparet̄: imo qd amplius, ſunt qui ſyllm̄ ſm formam diuidi aſſerant in cathegoricū atq3 hypotheticū, in demōſtratiuū vero dialecticū ac ſophiſticum ſm māam: qm̄ fortaſſe ois probatio diſcurſiuaq3 aut ſylls ſit z a toto ad partem/aut inductio z a parte ad totū/aut exēplum z a parte ad partē: quū itaq3 deductio ad impoſſibile ac hypothetici ſylli omnes neq3 a parte arguāt ad totū/neq3 a parte ad partē: cōſentaneū eſt/vt a toto ad partē rōcinent̄ z ꝓinde ſylli ſint. Preterea omnis deductio ad īpoſſibile pōt effici oſtenſiua rōcinatio/quemadmodū ſupra in priori diſcuſſimus volumine: ſequit̄ itaq3 ad incōmoduz deductionem ſyllogiſmū eſſe: atq3 hec hunc in moduz. ¶ Eſt Altrinſecus Aphrodiſieſis Alexāder atq3 alij nōnulli, q deductionem ad impoſſibile ſyllogiſmū eē negent dicētes huic finitionē ſyllogiſmi rōcinationiſq3 minime conuenire: in deductione nāq3 iſta atq3 in ſuppoſitorijs oib⁹ ratiocinijs, ꝓpoſitiones non poni/ſed ſupponi dicunt̄: z ꝓpterea dicebamus ſupra in definitione ſyllogiſmi/poſitis quibuſdam, addi ad differētiaz hypotheticaꝝ rōcinationū: in quibus ꝓpoſitiones nō poni ſed ſupponi dicunt̄. Preterea Ariſtoteles in priori volumine inquit ad verbum, quū de hypotheticis loqueret̄: omnes eniz per impoſſibile cōcludentes falſum quidē rōcinātur: qd aūt a principio ex ſuppōne mōſtrant: z paulo infra air: in oibus eni ſyllogiſmus quidē fit ad trāſumptuz: qd autē ex principio/ꝯcludit̄ per ꝯfeſſionē aut aliquā aliā ſuppoſitionē: quare quū ſylls tm̄ ſit, qui ad trāſumptuz ſit, procul dubio tota ad impoſſibile deductio ſylls nullo pacto vocitanda erit. Ad hec in oi ſyllogiſmo ac rōcinatione tres termini ac bine ꝓpoſitiōes tm̄ ſunt: ſed in hac deductione z termini plures tribus z ꝓpōnes duabus aſciſcunt̄: non itaq3 ſylli rōnem ſubibit. Adde ꝙ mōſtratiōes oēs ſyllogiſtice ꝑ dici de omni aut nullo vel ꝯuerſionē tāq̄ principia ſtabiliunt̄: verū ad incōmodū deductio nō ſic ſe habet: quū ois iſtius mōſtratio ex primi principij de quolibet dicit̄ affirmatio aut negatio rōne pendeat: non itaq3 ſyllogiſmus dicēda erit. Preterea qd nō pōt ſyllogiſtice reſolui, nec ſyllogiſtice ēt cōponi pōtiſꝫ nec deductio ad īpoſ'e: imo nec rō aliqua ſuppoſitoria ſyllogiſtice reſolui pōt/vt in priori volumine diſputatū fuit: igit̄ nec ſyllogiſticā cōpoſitionē habere dicēda erit. ¶ Quū hec itaq3 ſic ſe habeāt: dicēdū eſt ad impoſ'e deductionē nullo pacto ſyllm̄ eſſe aut ſylli rōnez ſuſcipere: z ex ꝯſequēti nullā rōnē ſuppoſitoriā. ¶ Addēduq3 inſup falſuz illud eē: qd nōnulli aſſerūt ſyllm̄ diuidi tāq̄ ſm formā in predicatiuū ac ꝯditionalē: hoc eniz neutiq̄ cōcedendū, z quū dī rōnem oēm aut a pte ad totū/aut ecōuerſo/aut a parte deniq3 fieri ad ptē, ꝓculdubio negandūz exiſtimo: nō enim de oibus cōſequentijs atq3 habitudinibus neceſſarijs hoc profert̄: ſed de ijs tm̄, que ad ſyllogiſmi rationez deduci poſſunt. ¶ Ad ſcd̄m neganda eſt conſequentia atq3 illatio: nō enim ſequit̄, ſi aliqd z per oſtenſiuū ſyllꝫ/z per deductionē mōſtrari poſſit: ꝙ deductio ſylls ſit: quēadmodū ſi vnū z idē argueret̄ z demrātiuo z dialectico rōcinio, nō ob id tm̄ dialecticus ſylls demonſtratiōis rōnē ſuſcipet. Uerūenimuero lꝫ gnūs ac ſcd̄s hypotheticoꝝ nō ſylli/ſed potētie pot⁹ ſyllogiſtice vocādi ſint: ſylls tm̄ oſtēſiuus/q ad trāſumptū efficit̄/z vere ſyllo eſt z ſylli rōnē admittit: ꝙ ſi latius deductionē ad īpoſſibile, omnes iſtos ſyllogiſmos voces, tunc faciēda erit diſtinctio ac dicēdū/partem deductionis ſyllm̄ eē/ptez vero minime.

Opīo Abumaſaris Alpharabij z Algazelis de ſyllogiſmo hypothetico.

Opīo quorūdā de diuiſiōe ſylli ſꝫ formā z māam.

Alexāder nolūt deductionem ad īpoſ'e eē ſyllm̄ cui finitio competat ſyllogiſmi

Nota ꝙ ordinaꝫ preceſſerit ... vt ſcit ... qd poſte... eſt ſuppo... qd prius more geometrarum.

Dubiū an deductio ad impoſſibile ſuſcipiat rōnē ſylli

Solo rōnum opinionis oppoſite.

minime: ſin aũt pſſius deductionẽ vocemus ad impoſſe binas tñ ſuppoſitorias ratiões illas/nullo pacto in ſylli rõnẽ veniet. Sz de hoc iã plus ſatis pertractatũ fuit: ſupereſt de cetero/vt exponamus q̃s ſit artifex ille: q mon

Nota q̃ artifi ces vtūtur de mõſtratõe dū cũt ad ipoſſe.

ſtrationib⁹ vtatur ad impoſſe. ❡ Dicimus itaqz q̃ ⁊ demõſtrator ⁊ dialecticus ⁊ piraſticus oſtẽſione vtunt̃ ad impoſſe: verũ anteq̃ꝫ hoc exponamus/enarrãdi ſũt modi ſunt/q̃bus ad incõmodũ deducimus: ſunt itaqz modi

Duo mõi ſũt ducẽdi ad im poſſe demon ſtrationis.

demonſtrationis ad impoſſe bini: vnus artificialis/alius ſine arte/⁊ q̃ſi vnicuiqz ex nã ꝓpria ingenitus: q̃ artificialis bifariaꝫ ſcindit̃/vnus demonſtratori attinet: quũ. vz. ꝓpõnes accipiunt̃ imediate ⁊ poſteriora ſeu ꝯclõ nobis vel nãe manifeſtior ſit q̃ꝫ p̃miſſe ꝓpõnes: hoc enim diſſe

Dĩa inter de monſtrationẽ oſtẽſiuã ⁊ ad ipoſſe ducẽtẽ.

runt inter ſe oſtẽſiua demr̃atio ⁊ deducens ad impoſſe; q̃ vna icipit a priorib⁹: altera ỽo a poſteriorib⁹: quẽadmoduꝫ Abumaçar Alpharabius in libro de ſyllõ: ⁊ Ariſtoteles in p̃ poſterioꝝ tradidere: vñ nõ iniuria inq̃t Aluliḋus Roſadis in primũ de celo/oẽm demõſtrationeꝫ ad

Qis dmr̃atio ad impoſſe eſt dmr̃atio q̃a.

impoſſe eſſe demõſtrationẽ quia: vnus itaqz modus demonſtratori attinet/veluti diximus. Altero ỽo ad dialecticũ ac tentatorẽ pertinet: quũ. vz. in ꝓpõnibus ꝓbabilibus opinabilibuſqz fiat ad incõmodũ deducti. ❡ Or ſi

Dubium q̃lr demr̃atiõe ad ipoſſe vtat̃ demõſtrator.

ambigas quonã pacto fieri poſſit vt demonſtrator vtat̃ deductiõe: quũ aliog̃ demõſtratio ois ex veris cõſtruat̃ ꝓpõnibus/quũ in p̃ma efficiat̃ figura/quũ in ꝓpõnibus conuertẽtibus.

Solutio.

❡ Reſpõdemus demõſtrationeꝫ oẽm/que vere ⁊ ꝓprie demõſtratio ſit/ita ſe hĩe ex neceſſitate/puta eẽ: quã nõnulli vocant cauſe ⁊ exiſtentie: non tñ ob id oportere hoc ſimplr de q̃cũqz ꝓferri demõſtratiõe/ſiue q̃a fuerit/ſiue ꝓp quid. Amplius: dicim⁹ demonſtrationis ad ipoſſibile ꝓpõnes oẽs veras eẽ: ſi enim ꝑ demõſtrationẽ ad ipoſſe intelligimus ſuppoſitorios ſyllogiſmos/puta q̃ntũ ac ſcõm hypotheticoꝝ/q̃bus ad incõmodũ deductio ꝓcedit/nemini dubiũ: q̃ ꝓpõnes oẽs vere ſunt: veritas nãqz ac falſitas hypotheticarũ ꝓpõnũ in neceſſitate exiſtit cõſequẽtie.

Dubium q̃lr ſit dialectico vtile ꝓp dcĩ Phi. 8. top.

❡ Si ỽo ex altera parte q̃ſpiam authorẽ ꝓbeat Ariſt. q̃ in 8° topicoꝝ ait/diſputanti nõ eẽ vtendũ ſyllõ ad impoſſe: ⁊ ꝓpea perperaꝫ dici/q̃ dialecticus vtat̃ deductiõe ad icõmodũ.

Solutio.

❡ Rñdemus nõ hoc abſolute protuliſſe Phm: ſed quũ inq̃t ideꝫ oſtẽſiue ⁊ per impoſſe rõcinari poſſit/nõ vz diſputãs vti deductione ſed potius mõſtratiõe oſtenſiua: hec enĩ cuideñor ſtabiliorqz eſt. Artificioſus itaqz deductionis modus talis eſt. Qui ỽo ſine arte profert̃ is eſt quo p̃⁹ principia mõſtrare ꝯſueuimus/quoqz exponis quaſi ratiõe vtimur: q̃li fortaſſe in q̃ãm poſt nãlia vſus fuit Ariſtoteles/qualiqz iterũ in priori volumie diximus monſtrari ꝯuerſionis regulas: ſed de hac abunde ſupra diximus.

Deductiõe ad ipoſſe oẽs artifices vtunt̃.

❡ Planũ itaqz deductioneꝫ ad impoſſe ad oẽs attinere artifices/demõſtratorẽ/dialecticũ/ac litigioſum/ſeu tentatorẽ: ⁊ ex his inſuꝑ manifeſtũ/cur nõ oĩa monſtrentur oſtẽſiuo rõcinio/quũ tñ aliog̃: quodcũqz oſtenſiue monſtrat̃/poſſit ẽt deduci ad impoſſe: quũ eniꝫ in mõſtratiõe qualibet a notiorib⁹ initiũ ſumẽdũ ſit: ſi ꝯtigerit ꝯ̃neꝫ ꝓpoſitionibus notiorẽ eẽ/opus erit ad incõmodũ deducere/nõ aũt oſtẽſiuo vel rõcinio: ⁊ ob hoc inq̃ũt mathematici theoremata q̃dã eẽ: q̃ ſolũ ꝑ ipoſſe demr̃ari poſſit: quẽadmodũ diametrũ coſte icõmẽſurabileꝫ eẽ.

Dubiũ ex dicto phi p̃⁹ h⁹

❡ Qð ſi in ꝯ̃rium ſniaꝫ afferas Ariſto. q̃ in priori volumie dicebat: q̃ðcũqz mõſtrat̃ ꝑ ipoſſibile/poſſe ⁊ oſtẽſiue mõſtrari.

Solutio.

❡ Rñdeo aliũ eẽ monſtrari aliũ demr̃ari/ac verũ eſſe/vbicũqz fit deductio ad ipoſſe: ibidẽ ẽt fieri poſſe oſtẽſiuã rõnẽ: nõ aũt vbicũqz demr̃ationeꝫ facim⁹ ad ipoſſe ⁊ q̃a ibidẽ ẽt fieri poſſe oſtẽſiuã ⁊ ꝓp quid: q̃ñ ſit eadeꝫ ⁊ notiora eſſent ⁊ ignotiora: qð abſurdiſſimũ. Sed his tñ ſa

Quid ſit dductio ad ipoſſe ex dicto phi.

ctis iã demũ ad cõtextuꝫ enarrandũ veniamus. [Syllõ ỽo qui per ipoſſe:] Enarraturus itaqz Ph̃s/quõ ꝑ deductionẽ ad icõmodũ diuerſa mõſtrent̃ q̃ſita/p̃mũ deſcribit/q̃d ſit deductio ad impoſſe inq̃ens ſyllm ad impoſſibile eẽ: quũ ſuppoſita ꝯ̃nis ꝯ̃dictoria ⁊ altera ꝓpõne aliunde accepta deducimus ad aliq̃ð manifeſte falſuꝫ: vbi

Doctõ Albertꝰ

notes/quẽadmodũ ⁊ Diuus refert Albertus/q̃ ex habitu nõ ex actu/veluti in ꝓcedẽtib⁹/potẽtiã iſtã ſyllogiſticã deſcripſit. Hoc aũt ideo factũ fuit: q̃ñ deductio ad ipoſſe ſylli ac mõſtrationis magis rõnẽ hẽbat/quã ſuperiores potẽtie: ille enĩ quodãmõ ad iſtã tãq̃ꝫ ſcopuꝫ dirigebantur. [Fit aũt in oĩbus figuris.] Poſt deſcriptionẽ ꝯductiõis ad ipoſſe vult edocere quonã pacto ꝯueniãt inter ſe ꝯuerſio ſylloꝝ ac ꝯductio ad ipoſſe: ⁊ inq̃t/has po^as in h̃ ꝯcordes eẽ/q̃ ambe i trib⁹ efficiant̃ figuris: addũt aliq̃/q̃ ambe opp^m ſupponẽtes rõcinant̃.

Quo differũt ⁊ ꝯueniũt ſyllogiſm⁹ ꝯuerſiuus ⁊ deductio ad ipoſſe.

Differunt aũt inter ſe/q̃ñ ꝯuertit̃ ſyllõ iã ꝓcedẽte alia rõcinatiõe: ſꝫ deductio ad ipoſſibile efficit̃ nullo p̃miſſo ſyllõ/ſꝫ tñ ꝓpoſita in me^m ꝯ̃ne q̃rẽdaꝫ quã tãq̃ꝫ verã i q̃õnẽ ꝯducim⁹: veluti in exẽplo/ſi aliꝰ extiterit mõſtrare/nullũ hoieꝫ eẽ inaiatũ/non ſtatiꝫ accipim⁹ ꝓpõnes ad ꝯ̃nẽ oſtẽſiue mõſtrãdã: ſꝫ cognoſcẽtes ꝯ̃nẽ manifeſte verã eẽ/vtimur ꝯductiõe ad icõmodũ/puta h̃ pacto/ſi falſuꝫ ẽ/nullũ hoieꝫ eẽ inaiatũ: verũ ergo erit ꝯ̃dictoriũ/aliq̃s hõ ẽ inaiatus: cui ſi adderim⁹/nullũ inaiatũ aĩal. Cõcludim⁹ ſm 4.^m idem ꝯ̃rabilẽ/nõ ois hõ aĩal: qð ⁊ falſuꝫ eſt ⁊ abſurdũ: h̃ igit̃ mõ differũt ꝯuerſio ac deductio ad ipoſſibile. Differũt ẽt q̃ñ in ꝯuerſione ſupponimus tam ꝯ̃riũ q̃ꝫ ꝯ̃dictoriuꝫ/in deductiõe ỽo ꝯ̃dictoriũ tñ. Iteꝫ q̃a cõuerſio ꝯ̃nãdã tñ monſtrat ſylli/deductio aũt ꝓpoſitã ꝯ̃nẽ. Ad hec q̃ñ qð ſupponit̃ i ꝯuerſiõe/ꝯcludit̃ in deductiõe: ⁊ ecõuerſo qð in deductiõe ſupponit̃/in ꝯuerſiõe colligit̃. Demũ diũt cõuerſio atqz ꝯductio/q̃ñ ꝯuerſio indifferẽter ſupponit ac concludit aut verum aut falſum: deductio autem ſemꝑ ⁊ ſupponit ⁊ concludit falſum.

❡ Termini autẽ ſimilr ſe habebũt in ambobus/⁊ eadẽ amboꝝ acceptio/vt ſi/a/ineſt oĩ b: mediuꝫ autẽ/c. Si fuerit ſuppoſitũ aut nõ omni aut nulli/b/ineẽ: c/ỽo omni/qð erat veruꝫ: neceſſe eſt/c/aut nulli aut nõ omni/b/ineſſe: hoc aũt impoſſibile: q̃re falſum/qð ſuppoſitũ eſt/verũ igit̃ oppoſitũ. Conſilr ỽo ⁊ in aliĳs figuris: quecũqz enĩ cõuerſionem ſuſcipiũt/⁊ ſyllm ꝑ impoſſe: alia itaqz problemata oĩa ꝑ ipoſſe mõſtrant̃ in oĩb⁹ figuris.

❡ Hoc eſt: lꝫ hũc inter ſe diſtaꝫ ac diſcidiũ obtineãt/q̃ñtũ tñ ad reflexionẽ ſylli vno ⁊ eodẽ mõ ſe hñt: veluti i exẽplo/ſi ꝯcluſuꝫ fuerit/oẽ/b/eẽ/a/ꝑ me^m/c: h̃ pacto. oẽ/c/a oẽ b/c/oẽ/b/a/poterim⁹ facere ⁊ ꝯuſionẽ ⁊ ꝯductionẽ ad ipoſſe q̃ſi ꝑ eoſdẽ termios atqz eaſdẽ ꝓpõnes hũc in moduꝫ: ſi nõ ẽ vera ꝯ̃ iſta/oẽ/b/a: ſupponam⁹ q̃ aut ꝯ̃riũ aut ꝯ̃dictoriũ/nullũ/b/eẽ/a/vel nõ oẽ/b/eẽ/a/ deinde huic addamus maiorem ꝓpoſiti ſyllogiſmi/omne/c/a/⁊ ita cõcludim⁹ i ſcḋa fig^a. nullũ/b/eẽ/c: aut nõ oẽ/b eẽ/c: h̃ aũt ſit ⁊ ipoſſe ⁊ manifeſte falſum/vel mõſtretur alio ſyllõ: ⁊ quũ ex vero nõ ſequat̃ falſuꝫ/falſuꝫ ẽt erit: qð a ꝑncipio fuit ſuppoſitũ/hoc eſt nõ omne/b/eẽ/a: q̃re ſuũ opp^m ac ꝯ̃dictoriũ verũ erit/omne/b/eſt/a/quod monſtrandũ fuerat ꝑ ipoſſibile. Notatu aũt dignũ q̃ Ariſtoteles nõ ſuppoſuit ꝯ̃rium ac ꝯ̃dictoriuꝫ ſimul/dicẽs nõ oĩ aut nulli q̃a fieri h̃ legitime poſſit i ꝯductiõe ad icõmodũ: ſꝫ h̃ fecit/vt vnũ ⁊ idẽ exẽplũ ambob⁹ ſatiſfaceret ⁊ cõuerſiõi ⁊ ꝯductiõi

Nõ q̃ i deductiõe ad ipoſſe nõ poſſum⁹ ꝯ̃riũ ⁊ ꝯ̃radictoriũ ſupponere recte. h̃ vel oppo^m. vñ. phs p̃⁹ poſte. aſſerere vt ibi deduximus.

ad incōmodum: vel aliter vt exēpla poneret quō monſtrari debeat ꝛ vliter affirmatiua/ꝛ affirmatiua ē in ꝑte: nō oi.n. contradicit omni: nulli xo alicui: ꝙꝙ hoc ita ſit intelligendū expoſuit inferius quū ait: q̄re falſum qḋ ſuppoſitū eſt: verū igiť oppoſitū: nō eni recte poſſumus dicere/ſi vnū ẜrioꝝ ſit falſum/ꝙ ꝛ reliquū falſuʒ exiſtat. ⌊ Cōſilr xo: ⌋ itidem inqt faciēdū erit in reliquis figuris: ꝓpea ꝙ quecūqꝫ cōuerſionē ſuſcipiunt ꝛ deductionez ē admittūt ad incōmodū: ꝛ h eſt/qḋ voluit Alulidus Ro ſadis/quū ait: ꝛ tñ ſyllo ad impoſſe magis re ipſa ſimilis erit ſyllo conuerſo: qm̄ forma ipſius erit forma hec ꝑ ſe.

Dubiū de cōtradictione in dictis ꝑhi h ꝛ infra.

⁋ Circa hec dubitaret fortaſſe quiſpiā/quō veruʒ ſit: q̄cūqꝫ cōuertunť poſſe ē deduci ad impoſſe: quū tñ aliqꝫ inferius dicat/vlez affirmatiuā mōſtrari nō poſſe ꝑ impoſſibile in prima figura: que tñ cōuerſione deduciť/ve luti ſupra diſcuſſimus: vñ ꝛ Philoponus ait ad verbuʒ/ quecūqꝫ per impoſſe mōſtranť/per cōuerſionē etiā oſtē dunť: quecūqꝫ xo ꝑ cōuerſionē: non etiā per impoſſe: in plus eni ſe habet ꝯuerſio/ꝙ̄ deductio ad ipoſſe.

Solutio.

⁋ Ad h dicimus/ꝙ dum cōuertimus ſyllm̄ cōcludētē vlem affirmatiuā in prima figura/neqꝫ tunc facimus ſyllʒ in eadem ꝑma/ſed aut in ſecūda aut in tertia: verū fieri di cōuerſio in prima/qm̄ ꝓcedēs ſyllo prime figure diſpōnez habebat: qḋ de deductione ad impoſſe/nullo pacto ꝓferre poſſum⁹. Hec eni nō ꝓcedit ſuppoſito alio ſyllo: quēadmodū ꝯuerſio: veluti iam a principio diſtiximus: ꝛ h eſt/qḋ voluit Philoponus/quū dixit/cōuerſionem ſyllogiſmi in plus ſe habere/ꝙ̄ deductionē ad impoſſibile.

⁋ Vlē aūt predicatiuū in media qdem ꝛ tertia mōſtrať/in prima xo nō mōſtrať: ſupponať nāqꝫ/a/nō omni/b/aut nulli ineſſe/ꝛ accipiať alia ꝓpō vtrinlibet/ſiue/c/ineē oi/a/ſiue b oi/d/ſic eni eē poſſet prima figura: ſi igitur ſuppoſitū eſt/a/ineſſe nō omni/b/nō ſit ſyllo vtrinlibet accepta ꝓpōne: ſi autez nulli/qm̄/b/d/aſſumpta fuerit/ſyllo qdez erit falſi: ſed ꝓpoſitū nō mōſtratur: ſi eni/a/nulli/b/b/xo oi d/a/nulli/d/hoc xo impoſſe: falſuʒ itaqꝫ/a/ineſſe nulli/b. Sʒ nō/ſi nulli falſuʒ/omni verū. Qꝫ ſi/c/a/accepta fuerit/nō ſit ſyllo: neqꝫ qm̄ ſuppoſitū ſit/a/ineē non omni/b/q̄re manifeſtū ꝙ oi ineſſe nō mōſtrať in prima figura ꝑ impoſſe: alicui xo, ꝛ nulli ꝛ non oi mōſtrať: ſupponatur eni/a/nulli/b/ineē: b/aūt acceptū ſit omni aut alicui/c. Igiť neceſſe eſt/a/nulli aut nō omni/c/ineē: ſed hoc impoſſe: ſit enim verū ꝛ manifeſtum/ꝙ/a/ineſt oi/c/q̄re ſi hoc falſuʒ/neceſſe eſt/a/alicui/b/ineſſe. Qꝫ ſi ad/a/ſumpta fuerit altera ꝓpō non erit ſyllo/neqꝫ qm̄ ẜriuʒ ꝯcluſioni ſuppoſitū fuerit/vt alicui nō ieſſe: planū igiť ꝙ oppoſitū ſupponēdū.

In oib⁹ figuris ſeꝫ ſmā oſtendiť vlis affirmatiua ꝑ deductionem ad impoſſe.

⁋ ἀντιστρεφόντων ἀναλύσεις inqt Alexāder tradit oſtenſiuis rōcinijs: in rectis nāqꝫ ꝛ oſtenſiuis ſyllis vlis affirmatiua in prima tm̄ concludebať figura: in his xo/q ad impoſſe deducunť in oibus figuris cōcludiť vlis affirmatiua ꝓpō/ꝓterqꝫ in prima figura: ꝛ hoc eſt/qḋ impreſentia mōſtrare conať Ariſtoteles: dico eni inqt ꝙ ꝑ impoſſibile oſtendi nullo mō poterit vlis affirmatiua in prima figura/puta: oē/b/eſſe/a/nā ſiue cōtradictoriū ſupponať nō oē/b/a/ſiue cōtrariū nullū/b/a/ꝛ alia ꝓpō vtrinlibet accipiať/hoc eſt aut a parte ſuperiore/vt fiat maior/aut ab inferiore vt fiat minor/vel nō erit ſyllo/vel erit qdē: non tñ ꝓpoſitū concludet: puta in exēplo ſupponať contradictoriuʒ proiecti in qōnem ꝓpoſiti/nō oē/b/a. deide accipiať altera ꝓpoſitio ad/a/ꝛ fiat maior: planū ꝙ nullo mō vtilis erigeť cōplicatio: efficieť nāqꝫ ſyllo in ꝑma figura ex maiore vniuerſalr affirmatiua cū minore negatiua in ꝑte hūc in modū/oē/a/c. nō oē/b/a/veruʒ complicatio hec in priori volumine mōſtrata fuit inutilis: ꝙ ſi altrinſecus ꝛ ad minorē extremitatem ꝓpōnem acceperimus/cōiugationē itidē cōſtituemus inutilē ex maiore negatiua in parte cū minore vliter affirmatiua/vt in exēplo/nō omne/b/a/oē/d/b: nihil enim ita diſpoſitis terminis ſyllogiſtice colligiť: vt liqdo intueri licet: ſi itaqꝫ contradictoriū ſuppoſuerimus/nullo pacto ſyllʒ cōplicabimus: ſin aūt cōtrariū accipiamus/puta nullum b/a/ꝛ ad minorē extremitatē alteram ꝓpōnem aſſumamus: puta b/d/ſyllogiſtice qdem falſum cōcludemus: non tñ ob id ꝓpoſitū mōſtrabimus: vt in exēplo: nullum/b/a. oē/d/b/nullū/d/a: hoc autem ſupponať eſſe impoſſe ac falſum: ſi itaqꝫ hoc falſuʒ/falſuʒ ꝛ illud ex quo ſequiť: ſed ſequiť ex cōtrario ſuppoſito: nullū/b/a: falſuʒ itaqꝫ eſt hoc: ceteruʒ nō ſi hoc falſuʒ/ꝓpterea dicendū eſt ſuū cōtrariū verū eſſe/oē/b/a: nil eni prohibet bina cōtraria ſimul eſſe falſa. Qꝫ ſi/c/a: hoc eſt ad maius extremū accepta fuerit ꝓpoſitio/oē/a/c/nō ſit ſyllo: quemadmodū neqꝫ qm̄ cōtradictoriū ſupponebať/non omne/b/eē/a/vt in exēplo/oē/a/c: nullū b/a: ſic eniʒ minor prodibit negatiua in ꝑma figura. Ex his itaqꝫ planuʒ nullo pacto poſſe vliter affirmatiuā cōcludi in prima.

Dubiū q̄re in ꝑ⁹ nō colligatur vle affirma⁹ ꝑ deductionē ad impoſſibile vt in alijs.

⁋ Sʒ ambigeret fortaſſe aliquis cur hoc ita ſit: quū eni prima figura lōge perfectior exiſtat ꝛ ſcḋa ꝛ tertia/cōſentaneū videť/ſi vle in ſecūda ac tertia cōcludiť per impoſſe: ꝙ ꝛ in ꝑma colligi poſſit. ⁋ Preterea oēs ſyllī ſecūde ac tertie vt ꝓficianť ad primā reducanť figurā: ſi igiť ꝛ hi reducenť/planū ꝙ in prima per impoſſe concludi poterit vlr affirmatiua.

Solo. ꝙ non idē ſeruatur due ꝓfectiōis ꝛ iperfectiōis i oib⁹ figuris: imo oppoſit⁹

⁋ Ad hec ꝛ cōſilia dicimus nō eūdem ſeruari ordinē ꝓfectionis atqꝫ imꝑfectionis in rectis rōcinationibus ꝛ in deducētibus ad impoſſe/imo qḋ amplius ex oppoſito penit⁹ ordinem diſtribui: nāqꝫ qui recti ſyllī ꝓfectiores ſunt/ij deducētes ad impoſſe impꝑfectiores efficiunť: nāqꝫ deducentes ad incōmodū ex oppoſito rōcinanť: ꝓfecti xo oppoſitū imꝑfectius ſemꝑ exiſtit: quēadmodū negatiua in ꝑte/que vliter affirmatiue opponiť imperfectiſſima ē oium ꝓpōnū. ⌊ Alicui xo ꝛ nulli: ⌋ nō mōſtratur inqt per impoſſe vliter affirmatiua/ſed negatiue ambe ꝛ affirmatiua in ꝑte mōſtrari vtiqꝫ poſſunt in ꝑma figura. ⌊ Supponať eni a/nulli/b/ ⌋ exponit quō in ꝑma figura ꝑ impoſſibile mōſtreť affirmatiua in ꝑte/puta aliqḋ/b/a: ſi enim inqt hec nō eſt vera/ſupponať ſua cōtradictoria/nulluʒ b/a/cui addatur altera ꝓpoſitio manifeſte vera que accipiať ad/b/puta aliqḋ/c/b: deide ex his ꝯcludať ſm̄ 4um indemonſtrabilē aliqḋ/c/nō eſt/a/qḋ fieri nequit: ſupponať enim hoc manifeſte falſuʒ eē ac impoſſe: ꝓpea ꝙ huius cōtradictoriū: oē/c/a/ꝛ neceſſariū eſt ꝛ manifeſte verū: ſi itaqꝫ falſuʒ eſt aliqḋ/c/nō eē/a/falſum erit ꝛ illud ex quo deduciť/puta nullū/b/a: q̄re ſuum cōtradictoriū verū erit/aliqḋ/b/a/qḋ fuerat in mōſtrationē ꝓpoſituʒ. ⌊ Qꝫ ſi ad/a/ ⌋ hoc eſt ſi ad maius extremū ꝓpōnē aſſumpſerimus/ſiue cōtrariū ſiue cōtradictoriū ſupponamus ꝯcluſionis ꝛ queſiti/nō cōſtruemus vtilē cōplicationem: qm̄ in ꝑma figura minore exiſtē negatiua nō efficiť ſyllo: vt in exēplo: oē/a/c/nullū/b/a: vel aliquod/c/nō eſt/a: ex huiuſcemodi terminoꝝ ac ꝓpōnuʒ diſpōne nil ſequitur vi

Nota ꝙ Ariſtoteles tm̄ ſumit oē/c/eē/b/ꝛ poſtea concludit vlez vl ꝑticularē negatiuāſʒ qm̄ ꝯrio nō ita ſequitur ꝓpo^m ſ oimā: vt ꝯdictoriū nō neceē ē ſi vnuʒ ẜriū ē falſuʒ aliū eē veruʒ. Idcirco fecit ſolū monſtrationē de ꝯdictorio ſic auctor in expoſitione.

ſyllogiſtica:vbi notes ꝙ latini ſubcōtrariū vocauit:hoc etiā in loco noīe ꝯtrariū:queadmoduꝫ ſupra quoq; plerūq; fecerat.[Planū igit̄:]manifeſtū inquit ſi volumus ad iͣpoſſibile ducere/ꝙ nō cōtrariuꝫ ſed oppoſituꝫ ac cōtradictoriū ſupponendū:⁊ addas tu/⁊ altera ꝓpō nō ad maiorem ſed ad minorem extremitatem accipienda.

℄ Ruſus ſupponatur/a/alicui/b/ineſſe: acceptuꝫ aūt ſit/c/oi/a/neceſſe itaq;/c/alicui/b/ ineē:hoc aūt ſit ipoīe:quare falſuꝫ qḋ ſuppoſituꝫ eſt:ſi ꝟo ſic/verū nulli ineē. Cōſilr autē ⁊ ſi priuatiuū ſumptū fuerit/c/a. Sꝫ ſi ꝓpō que eſt ad/b/accepta fuit/nō erit ſylls:ſin aūt ꝯriuꝫ ſuppoſitū fuerit/ſylls quidē erit ⁊ impoſſibile:ſꝫ nō mōſtratur ſuppoſitū:ſupponatur enī/a/oi/b/⁊/c/accipiatur oi/a.igitur neceſſe eſt/c/oi/b/ineſſe:hoc aūt impoīe:quare falſuꝫ/a/ineē oi/b. Verū nōdū vtriq; neċiū/ſi nō oi/nulli ineē. Cōſilr aūt ⁊ ſi ad/b/accepta fuerit altera ꝓpō/ſylls qdē erit ⁊ impoīe: ſꝫ nō tollitur ſuppō:q̄re oppoſitū ſupponēdū.

℄ Hoc eſt:ſi intētio fuerit monſtrare vlīter negatiuam in p̄ma figura p impoīe/puta nullū/b/a/ſupponamus ſuuꝫ ꝯdictoriū:aliqḋ/b/a:deinde accipiamus alterā ꝓpōnem ad maiorē extremitatem/oē/a/c/ex his vt planū eſt ꝯcludemus aliqḋ/b/c qḋ ſupponat̄ eſſe impoīe ⁊ falſuꝫ:q̄re ⁊ id ex quo ſequit̄/falſuꝫ erit puta aliqḋ/b/a/⁊ ſi hoc falſuꝫ ſuū cōtradictoriū verū:nullum/b/a/qḋ fuerat monſtrādū. Eodē pacto ⁊ ſi/c/a:hoc eſt maior ꝓpō accipiat̄ non affirmatiua/vt ſupra fecimus:ſed negatiua/hunc in modū:nullū/a/c:aliqḋ/b/a:aliqḋ/b/nō eſt/c:ſit eniꝫ h̄ falſum ⁊ impoīe ac deducat̄ cōtradictoriū/vt prius.[Sed ſi ꝓpō:]hoc eſt/ſed ſi accepe rimus alterā ꝓpōnem nō ad a/vt ſit maior/ſed ad/b/vt fiat minor/nō erit pacto aliq̄ ſylls:qm̄ complicatio fiet ex maiore in ꝑteqḋ alterā p̄me figure legē abrogat.[Sin aūt ꝯriuꝫ.]Si ꝟo ingt nō cōtradictoriū/ſed ꝯriū queſiti ſuppoſuerimus ſylls quidem ac vtilē cōplicationē cōſtruemus/non tn̄ ꝓpoſituꝫ concludemus.vt in exēplo/ſupponat̄ oē/b/a/qḋ eſt contrariū vlīs negatiue:deīde huic addat̄ altera ꝓpō ad maiorem extremitatē accepta/oē/a/c.Cōcludit̄ igit̄ oē/b/c/qḋ ſupponat̄ falſum eē ac impoīe:falſuꝫ itaq; ⁊ id/ex q̄ deducit̄/omne/b/a/ſed nō/ſi hoc falſuꝫ/ꝑpea verum eſt/nullū b eē/a:pōt enim vtraq; cōtraria ſimul falſa exiſtere.[Cōſimilr aūt ⁊ ſi ad/b.]Si ingt cōtrariū ſuppoſuerimus ⁊ alterā ꝓpōnem nō ad/a/vt ſupra/ſed ad/b/accepimus/ſyllm ꝯſimilr cōſtruemus ⁊ impoīe concludemus/oē/b/a:omne/d/b:oē/d/a/qḋ ex ſuppōne ſit impoſſibile:q̄re ⁊ illud ex quo deducit̄:omne/b/a/ſed nō ſi h̄ falſum:ꝑpterea verū erit ſuū cōtrariuꝫ nullū/b/a:pōt eniꝫ vtraq; ſimul falſa eē:⁊ hoc eſt/qḋ voluit dū inquit/ſꝫ nō tollit̄ ſuppoſitio:ac ſi diceret/ſed nō ſublata ſuppōne ꝑpterea cōcluditur ꝓpoſitū:qm̄ nō ſi vnum ꝯrioꝝ eſt falſum/ob id reliquum eſt verum:eſt itaq; ſemper oppoſitum ac contradictorium ſupponendum.

℄ Vt aūt mōſtremus/a/ineſſe nō omnī/b/ſupponendū omni ineſſe:ſi enī/a/omni/b/⁊/c/oi a/c/omni/b/q̄re ſi hoc impoīe/falſuꝫ/qḋ ſuppoſitū eſt. Cōſilr autē ⁊ ſi ad/b/accepta fuit altera ꝓpō:⁊ ſi priuatiuuꝫ erat/c/a.cōſimilr: ſic etenī ſit ſylls. Si ꝟo ad/b/ſit priuatiuū/nihil mōſtrat̄. Qꝫ ſi nō omni/ſꝫ alicui ineē ſuppoſitū fuerit/nō mōſtrat̄ qm̄ nō omni/ſꝫ qm̄ nulli:ſi enim/a/alicui/b:c/ꝟo omnī/a/c/alicui b/inerit:ſi igit̄ hoc impoīe/falſuꝫ eſt/a/alicui b/ineſſe:quare verū nulli:hoc aūt monſtrato/tollit̄ ipm verū:a/eniꝫ alicui qdem/b/inerat:alicui autē non inerat. Amplius nō accidit impoīe iuxta hypotheſin:eēt eni vtiq; falſa:ſi qdem ex veris nō eſt falſuꝫ rōcinari:nūc autē eſt vera:ineſt nāq;/a/alicui/b: quare non ſupponēdū alicui ineſſe/ſed oi. Conſilr ꝟo ⁊ ſi mōſtraremus/a/alicui/b/nō ineē exiſtens:ſi eniꝫ idē alicui nō ineſſe ⁊ nō oi ineē: eadem vtroꝝq; demonſtratio.

℄ Enarrat q̄uo negatiua in parte poſſit oſtēdi per ipoſſibile inquiēs ſupponēdū eſſe ꝯdictoriū ⁊ accipiēdam alterā ꝓpōnem ad maiorē extremitatē/puta in exemplo/ſi nō eſt verū:aliquod/b/non eſt/a/ſupponat̄ ſuū cōtradictoriū:omne/b/eſt/a:deinde addat̄ ad maiorē accepta ꝓpoſitio:omne/a/c/⁊ cōcludat̄ in p̄ma figura:omne/b/c/ſꝫ hoc falſuꝫ.ergo ⁊ oē b/eē/a/ex quo ſequebat̄:igitur queſitum verū:aliqḋ/b/non eē/a.[Cōſimilr aūt ⁊ ſi ad/b:]h̄ idem fiet ⁊ ſi altera ꝓpoſitio nō ad maiorē/ſed ad minorem accipiat̄ extremitatē hunc in modū:omne/b/a:oē/d/b:omne/d/a:ſi enī hoc impoīe/falſuꝫ erit:omne/b/eſſe/a:⁊ ex ꝯſiti veruꝫ aliqḋ/b/nō eſſe/a.[Et ſi priuatiuū:]h̄ eſt ſi/c/a:⁊ maior ꝓpō accepta fuerit negatiua:inidē ꝓpoſitū cōcludere valebimus vt in exēplo:nullū/a/c:omne/b/a: nullū b/c:qḋ ſi e[...]/falſuꝫ erit ⁊ ſuppoſitū ipſum:oē/b/eſſe/a:q̄re v[...]cōtradictoriuꝫ/aliqḋ/b/non eē/a:ſi ꝟo negatiua ꝓpoſitio nō ad/a/ponatur/ſed ad/b:hoc eſt nō ad maius/ſed ad minus extremū/nihil penitus cōcludet̄:in prima nāq; figura minor negatiua in cōiugatiōe vtili eē non poterat.[Qꝫ ſi nō omni:]verum ingt ſi in mōſtratione ꝓblematis huius nō cōtradictoriū/ſꝫ ſubcōtrariū ſuppoſuerimus/puta aliqḋ/b/eē/a/nō mōſtrabimus nō omni/hoc eſt negatiuā in parte/ſed nulli ⁊ vniuerſalē negatiuā:quemadmodum ſupra expoſuimus: ⁊ nūc etiaꝫ declarat̄ in exempl[...]/a/c/aliqḋ/b/a/aliquod b/c/ſi hoc eſt impoīe/falſ[...]ſuppoſitum fuit/aliqḋ b/eē/a/quare ſuū cōtradictoriū verū/nullū/b/eē/a/qḋ ſi verum eſt/verū ⁊ aliqḋ/b/nō eſſe/a:nō tn̄ ꝑpterea dōꝫ eſt ſuppoſito ſubcōtrario hoc accidere:ſed p accñs quodāmodo:qm̄ eniꝫ poſito ſubcōtrario queſiti ſequit̄ vlīter negatiuā eſſe verā per deductionē ad incōmodū:ex hoc etiā deriuare poterimus negatiuaꝫ in ꝑte veritatem obtinere:⁊ ita poſito ſubcōtrario p accidēs cōcludimus negatiuā in parte poſitione verā eē. Ceterum ingt ꝓhs non debemus ꝑpter hoc dicere/ꝙ deductio fieri poſſit ex pōne ſubcōtrarij:ſi enī hoc ita eſſet/nō ſolū poſitione particularis/ſed ⁊ nā particularis ſequeret̄:ſed hoc non ſic:dū enim vera eſt nullū/b/eſſe/a/non pōt particularis ſm nāꝫ vera eē/puta aliqḋ/b/nō eſſe/a/ſi enim hec ſuo pte īgenio vera eſt:vera etiā erit ſua ſubcontraria/aliqḋ b/eſſe a/q̄re ſi p impoīe ex ſuppoſitiōe ſubcōtrarij concludimus vlīter negatiuā verā eſſe/accidit verā aliquaꝫ ꝓpōnem tolli ac deſtrui/puta iſtaꝫ/aliqḋ/b/eſt/a/que ſimul cum negatiua in ꝑte verificabat̄:poſitum nāq; fuerat hanc/aliqḋ/b/nō eſt/a/particularē eſſe ſm naturam.[Amplius nō accidit.]Preterea ingt nō accidit impoſſibile hoc ꝑ hypotheſin ac ſuppōneꝫ/que erat:aliqḋ/b/

eſt/a:ſi enim ita foret/nõ eſſet vera/ſed falſa:qḋ tamẽ ali/
ter ſe habet:dicimus enĩ hanc eſſe ſm naturã particula/
rē:aliqḋ/b/nõ eſt/a:qḋ ſi ita eſt/vera erit ⁊ ſubcõtraria:
aliqḋ/b/eſt/a/que erat hypotheſis accepta:igiť hypothe
ſis erit vera.ergo totũ añcedẽs verũ/igiť ⁊ cõcluſio:qm̃
vt ſupra diſputauimus ex veris ꝓpõnibus non põt fal/
ſa cõcluſio ſequi:quaſobres quũ ſuppoſitio iſta vera ſit
nõ poterit eſſe cauſa falſi ⁊ impoſſibilis cõcluſi:⁊ ex con
ſequẽti particularis negatiue:quare nõ ſupponẽdũ ſub/
cõtrariũ:aliqḋ b/eſt/a:ſed cõtradictoriũ:oẽ/b/eſt a.[Cõ/
ſimiľr ꝯo ⁊ ſi mõſtraremus:] Idẽ inqͣ fiet ſi mõſtrãdũ
accipiamus ꝑ impoſſe/a/alicui/b/nõ ineſſe:qm̃ eniž idem
eſt nõ omni ⁊ alicui nõ ineſſe:eadẽ nimirum ⁊ vtroꝝq;
Obiectum. mõſtratio efficieť.⸿ Sed quereret nõ abre qͥſpiam/an
queadmoduz negatiuã in parte per acciñs mõſtrabam⁹/
nõ poſſimus itidẽ ⁊ affirmatiuã particularem oſtende/
Solutio. re:⸿ Rñdeo fieri hoc minime poſſe/nãq;/vt ſup̃ diſ/
cuſſimus/vliter affirmatiua nõ põt per impoſſe in pma
cõcludi figura:⁊ ꝓpterea nec affirmatiua in parte ꝑ acci
dens:veluti conſideranti manifeſtum.

⸿ Planũ itaq; q̃ non cõtrariũ/ſed oppoſitũ
ſupponẽdũ:nãq; ſic neceſſariũ erit ⁊ digni/
tas probabilis:ſi enĩ de omni dictio aut ne/
gatio:quũ mõſtratuž fuerit q̃ nõ negatio/ne
ceſſe eſt affirmationez verificari. Rurſus ſi
nõ ponit affirmationẽ verificari/ꝓbabile eſt
exiſtimare negationẽ. Contrariũ aũt neutro
mõ conuenit exiſtimare:neq; enĩ neceſſariũ
ſi nulli falſuž/omni verũ eẽ:neq; ꝓbabile/vt
ſi alterũ falſuž/q̃ alterũ verũ. Planũ igiť q̃
in prima figura alia qdẽ ꝓblemata oia mõ
ſtranť per impoſſibile/vle aũt affirmatiuuž
non monſtratur.

⸿ Ex dictis poriſma tãq̃ ꝯcluſionem infert ingens ex ſupe
Cor^m ex dictiſ q̃ nõ ꝯrĩũ ſed ꝯdictoriũ ſupponendũ. rioribus clarũ eſſe q̃ in deductiõe ad incõmodũ nõ con
trariũ vel ſubcõtrariũ ſed oppoſitũ ac ꝯdictoriũ ſuppo
nẽdũ eſt:⁊ ſubdit/rõnẽ huius reddẽs.[Nãq; ſic neceſſa/
riuž erit ⁊ dignitas ꝓbabilis:]hoc eſt:nãq; ita ex neceſſi/
tate cõcludetur ꝓpoſitũ queſitũ/⁊ dignitas/qua vti ꝯſue
uimus in deductionib⁹/imo/qḋ amplius in ſciẽtijs oĩb⁹
probabilis erit:eſt autem dignitas iſta/de omni affirma/
tionẽ aut negationẽ verã eſſe:ſi itaq; iſte neget affirma/
tionẽ veram eẽ/ꝓbabile eſt ac cõſentaneum exiſtimare
negationẽ vere ꝓferri:ſin aũt negatio falſa/vera nimirũ
erit affirmatio:ſed de cõtrarijs nõ poſſumus eadem di/
cere:neq; enim ſi vnũ ꝯtrium falſuž/ꝓpterea reliquũ ve/
rum eſt/neq; hoc etiã ꝓbabile. Ceteruž quo poſſimus q̃
in cõtextu dicanť recte intelligere exponẽdum a nobis
eſt/qd ꝓbabile/qd dignitas ſignificent:vt bonum deſcri
ptionibus enarratis facilior contextus appareat.⸿ Eſt
Quid dignitas. igiť dignitas ſiue proloquiũ/ſeu profatuž/ꝓpoſitio ime/
diata:quã neceſſe eſt quẽcũq; habere ⁊ credere:qui artẽ
ac ſciam aliquã velit addiſcere:ſic enĩ inquit in poſterio
ribus Ariſtoteles/⁊ ita ꝑipatetici oẽs dignitatem acce/
pere:quã nõnulli ẽt κοινὴν ἔννοιαν, hoc eſt cõem cõce/
ptũ appellauere:hanc itẽ greci ἀξίωμα vocant παρὰ
Oplo ſtoicorũ de dignitate. τὸ ἀξιοῦσθαι, ⁊ ab oĩbus approbari.⸿ Stoici tñ ſecus
accipiebãt axioma ⁊ dignitatem:axioma nãq; vt ipſorũ
verbis vtar nũcupabãt τὸ ἀποφαντὸν ἢ καταφαντὸν
ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ. qḋ negabile aut affirmabile:quãtũ in
ſeipſo eſt:hoc eſt:axioma nil aliḋ eſt/q̃ quod peripateti/

ci enũtiationez vocant. Impreſentia ꝟo per dignitatem
atq; axioma debemus intelligere ꝓpõnem imediatam
ſm deſcriptionez:quã ex ſnĩa ꝑhĩ ſupra deſignauimus:
ſic enĩ ⁊ hec dignitas nuncupať:de quolibet negatio aut
affirmatio vera:⁊ hec de dignitate.⸿ Probabile ꝟo eſt Quid ſit probabile.
referẽte in topicis Ariſto.qḋ videť oĩbus aut pluřib⁹ aut
ſapientibus:⁊ his aut oĩbus aut pluřib⁹ aut maxime no/
tis:vel vt nõnulli ferunt/ꝓbabile eſt/qḋ neq; verũ neq;
falſum penitus eſt:vt deũ poſſe oia:deũ nãq; eſſe veruž
eſt:poſſe aũt oia falſum:q̃re ꝓpõ dicens deuž poſſe oia
nec vera nec falſa penitus eſt.⸿ Sz ambigeret nõ iniu Dubium.
ria aliq̃s quõ ꝓpoſitio ſupra allata ſm hunc ſenſuž ꝓba
bilis eſſe poſſit: illa enĩ non dubiã/ſed cõſtãtiſſimaž ve/
ritatẽ obtinet:quare ſm deſcriptionẽ iſtã ꝓbabilis nul/
lo mõ dici poterit.⸿ Rñdemus/queadmodũ in primo Solutio.
de differẽtijs topicis inqͣt Diuus Seuerinus: probabile Probabile duplex neceſſariũ ⁊ nõ neceſſarium.
duplex eẽ:neceſſariũ ac nõ neceſſariũ: ꝓpoſitio ꝓbabilis
ac neceſſaria dr̃:que ꝑter q̃ ⁊ vera eſt ⁊ neceſſaria videť
etiã oĩbus aut pluribus aut ſapiẽtibus vt oẽ totũ eẽ ma/
ius ſua parte/⁊ de quolibet affirmationẽ aut negationez
dici:ꝓbabile ꝟo non neceſſariũ id eſt/qḋ dubitate veri/
tatis exiſtit/vt oẽm matrẽ filios diligere:lz enĩ ita cũctis
fere videať:non tñ ob id neceſſariũ hoc eẽ dicemus:qm̃
compertũ eſt matres aliquas ꝓprios filios odio inſecu/
tas:illi itaq; dũ ꝓbabile finiebant preſſius accipiebant
ꝓbabile/vt.vz.contra neceſſariũ diſtinguiť. Ariſtoteles
ꝟo ⁊ latinis deſcripſit ⁊ cõiũs:hoc etiaž in loco accepit vt
vz.tã neceſſario q̃ nõ neceſſario accõmodať.⸿ Sz ad/ Dubiũ aliud
huc dubitarent alij cur ita hoc in loco dixerit ꝑhs ⁊ di/
gnitas erit ꝓbabilis:quaſi enĩ videť ambigere an ſit ꝓ/
babilis nec ne.⸿ Dicimus ḃ ideo factũ fuiſſe/vt ſcire/ Solutio
mus mõſtrandi modũ iſtũ maxime apud dialecticos:q̃
probabilibus vtunť ꝓpõnibus in vſu eſſe:ac ſi diceret/
ſi cõtradictoriũ ſuppoſuerimus ⁊ de neceſſitate cõclude
mus:⁊ dignitas dicens/de quolibet affirmatio aut nega/
tio/erit ꝓbabilis ⁊ apud omnes accep^ta:ſic eniž accidet
dignitatẽ illã in multo eẽ vſu ⁊ in multoꝝ mentib⁹ ſta/
biliri.[Planũ igiť q̃ in p^a figura:]manifeſtuž inquit ex
ſupra dictis problemata ⁊ queſita oia poſſe ꝑ deductio/
nem in prima mõſtrari figura ꝑter vle affirmatiuũ:hoc
enĩ in prima figura mõſtrari nequit:in ſcḋa ꝟo ac tertia
oſtendeť:quod quõ fiat/enarremus ſcḋam figurã iã iam
explicantes:ſed prius exponamus vtiliũ cõiugationum
numerũ/que hac in figura ꝑ impoſſe cõcludunť.⸿ Sũt Quot ſint vtiles coniugatiões q̃ i p^a fig^a cõcludunť ꝑ impoſſibile.
itaq; referente Diuo Alberto vtiles cõplicatiões in pri/
ma figura ad impoſſe ducentes octo:hinc ad affirmatiuã
in parte cõmõſtrandã/⁊ totidem ad vliter negatiuaz ac
demũ quatuor ad negatiuam in parte oſtendẽdã ⁊c̃.

⸿ Figura ſecunda.

In media ꝟo atq; vltima:⁊ hoc
mõſtrať:ponatur eniž/a/nõ omni
b/ineſſe:acceptũ autẽ ſit/a/oĩ/c/in/
eſſe:igiť ſi nõ omni/b:c/ꝟo omni
c/nõ omni/b:ſed hoc impoſſe:ſit enĩ manife/
ſtum q̃/c/ineſt oĩ/b/q̃re falſuž/qḋ ſupponiť:
verum itaq; oĩ ineſſe. Sin aũt cõtrariũ ſup/
poſitũ fuerit/ſyll's quidẽ erit ⁊ impoſſe/non
tñ mõſtratur ꝓpoſituž:ſi enim/a/nulli/b:ipſi
ꝟo/c/omni/c/nulli/b:ſed hoc ĩpoſſibile:qua/
re falſum nulli ineſſe:ceterũ nõ ſi hoc falſuž/
omni verũ:quãdo aũt/a/ineſt alicui/b/ſuppo/

natur/a/nulli/b/ineē:c/autē omni inſit:neceſ-ſe igiť/c/nulli/b:q̄re ſi hoc īpoſſibile/neceſſe eſt/a/alicui/b/ineſſe:ꝙ ſi fuerit ſuppoſitū alicui nō ineſſe/eadē erunt/q̄ ⁊ in prima figura.

Planum ex his/q̄ ſupra relata ſunt nō poſſe vliter affirmatiuā per īpoſſibile monſtrari in prima figura:quā inq̄t ·ph̄s ita ſe hʒ: nil tamē phibet in ſecūda ac tertia vlem affirmatiuā deductiōe mōſtrari:vt in ſecūda/ſit puta oſtendendū/omne/b/a.p impoſſe: faciemus hūc in moduʒ/ſi nō eſt verum/qđ ꝓpoſuimus/ ſupponať cōtradictoriū:nō omne/b/a/cui addať extrinſecus vlis ꝓpoſitio affirmatiua manifeſte vera:omne/c/a/ ⁊ ita fiat cōplicatio:omne/c/a:nō omne/b/a/negatiuaʒ in parte cōcludens in quarto ſecūde:nō oē/b/c/que quū ex ſuppoſito ſit īpoſſis ac manifeſte falſa/arguit ⁊ id/qđ ſuppoſitum fuerat manifeſte falſum eſſe:nō omne/b/eſſe/a: quare ſi hoc falſuʒ/verū erit ſuū contradictoriū:oē/b/eē a/qđ monſtrandū fuerat. Scias tñ inq̄t ·philoponus ꝙ nec imediate nec primo oſtēditur vliter affirmatiua/aut in ſecūda/aut in tertia figura:ſed aliarū ſublatione ꝓpoſitionuʒ ⁊ quodāmō per accidēs:ſublato eniʒ ac peremp̄to poſito introduciť queſitū. [Sin aūt cōtrarium.] Si inq̄t nō ſuppoſuerimus cōtradictoriuʒ/velutī ſupra/ſed cōtrariū/nempe ad icōmodū atq̄ʒ impoſſibile rō deducet:non tñ ꝓpterea q̄ſitū monſtrabiť:quoniā nō ſi vnū contrariū falſum ſit/ꝓpterea ex neceſſitate alterum veritatem obtinet:nil enī vetat vtraq̄ʒ ſimul falſa eē/velutī etiā ſupra diximus:rō autē/que per cōtrariū fiat ad impoſſibile deductio ſit in altero ſecūde figure mō/puta in exemplo:oē/c/a:nullū/b/a:nulluʒ/b/c:hoc eniʒ ſit ⁊ falſuʒ ⁊ impoſſibile:nō tñ ob hoc ſequeť verum eē cōtrarium poſiti:omne/b/eē/a. [Quādo aūt/a/alicui/b.] Si vero inq̄t affirmatiuā in parte voluerimus deductione monſtrare in ſecūda figura/puta aliqđ/b/eſſe/a:ſupponemus ꝯtradictoriū:nullū/b/eſſe/a/cui altrinſecus addita vliter affirmatiua cōcludemus in altero ſecūde modo/nullū/b/eſſe c/vel in primo eiuſdē:nullū/c/eſſe/b/vel in tertio eiuſdeʒ aliqđ/c/non eſſe/b/que qm̄ ⁊ falſa ſunt ⁊ impoſſis arguūt ſuppoſitū etiam falſuʒ eē:nulluʒ/b/eē/a:ꝙ ſi hoc falſum/ verū erit ſuū cōtradictoriū/aliqđ/b/eſſe/a/qđ fuerat mōſtrandū. [Et ſi fuerit ſuppoᵐ alicui non ineſſe.] Hoc eſt ſi nō contradictoriū vt ſupra fecimus/ſed ſubcōtrariū ſuppoſuerimus/eadē accident/que ⁊ in prima figura:ideſt aut nō cōcludeť propoſitū/aut nō fiet ſylls:ſi enī altrinſecus vlem addiderimus ꝓpōnem/impoſſibile qdem deducemus:nō tamē ꝓpoſitū mōſtrabimus:ſi vero particularem nullo pacto ex ambabus in parte vtilem conſtruemus complicationem.

Rurſus ſubijciať/a/alicui/b/ineſſe:ipſi vero c/nulli inſit:neceſſe itaq̄ʒ/c/alicui/b/nō ineēſʒ omni inerat:q̄re falſum qđ eſt ſuppoſitū.a/ igiť nulli/b/inerit. [Quoniaʒ aūt/a/ non oī/b/ ſupponať omni ineſſe:ipſi vero/c/nulli:neceſſe igiť/c/nulli/b/ineſſe:hoc aūt impoſſe:quare verū nō omni ineſſe. Planū igitur ꝙ oēs ſylli ſiunt per mediā figuram.

Si voluerimus inq̄t monſtrare vliter negatiuaʒ/puta nullū/b/eſſe/a/ſubijciamus ſuū contradictoriuʒ:aliqđ/b/ eſſe/a:deinde altrinſecus addať vliter negatiua:nullum c/a/⁊ ex his:nulluʒ/c/eē/aliquod/b/a. Cōcludať in tertio ſecunde/aliqđ/b non eē/a/qđ ſi falſum eſt ⁊ impoſſe/falſuʒ erit ⁊ ſuppoſitū/aliqđ/b/a:quare ſuum cōtradictoriū verum:nullū b/a/quod monſtrandum fuerat. [Quādo aūt a/non omni/b.] Hoc eſt ſi animus extiterit per impoſſibile mōſtrare negatiuā in parte/ſupponemus itidē contradictoriū:omne/b/a:cui addemus aliūde vliter negatiuā vel negatiuam etiā in parte:nullū/c/a:aut aliqđ/c/nō eſt/a:⁊ ex his vel in p̄mo vel in altero vel in quarto ſcḋe modo/cōcludemus nullū b/c:aut nullum/c/b:aut aliqđ c/non eſt/b:que quū falſa ſint ac īpoſſibilia arguiť ⁊ ſuppoſiti cōtradictoriū impoſſe eſſe:omne/b/a:q̄re verū/aliquod/b/non eſt/a:queſitū. vʒ. mōſtranduʒ. Sed querūt nōnulli cur eſt ꝙ Ariſtoteles in mōſtratione negatiuoꝝ ꝓblematuʒ nō ita ſuppoſuit cōtrariuʒ:vt qđ ex ipſo ſequereť/ſciremus:quēadmodum in ſuperioribus fecerat cōplicationibus. Reſpōdēt q̄dem hoc ideo factū fuiſſe:quoniā idem oſtenſionis modus fuerat in vtriſq̄ʒ: vtrobiq̄ʒ nāq̄ʒ ſi cōtrarium ſupponamus falſum q̄dem fortaſſe ſequeť/ac impoſſe:non tamen monſtrabiť queſituʒ. Vel alr̄ ⁊ melius dicimus hoc ideo feciſſe ·ph̄ʒ/ quoniā lōgiore ſermone opus fuiſſet ad hoc declarāduʒ: ſi enī accurate intueri velimus/videbimus ſuppoſito ēt ſubcōtrario in mōſtratione particularis negatiue p̄ accidens quodāmodo ꝓpoſituʒ mōſtrari:⁊ quoniaʒ hec fuere diligēter pertractata in p̄ma figura ⁊ lōgiuſcula rōnū ſerie:ob id operepretiū duxit impr̄ſentia ab hoc ſuperſedere negocio:quū iſta iaʒ ex ijs/que in p̄ma figura dicta ſunt/planiſſima facta ſint. Sʒ ambigeret nō imerito quiſpiā cur nō etiā ita fecerit/duʒ affirmatiuam mōſtrabat in parte:ibi enī nō ſolū cōtradictoriuʒ/ſed ſubcōtrariuʒ etiā ſuppoſuit:quū tamē alioqui p̄ accn̄s quodāmodo ſubcōtrario ſuppoſito monſtreť affirmatiua in p̄te:ſi enī ex ſuppoſitiōe huius ꝓpoſitionis:aliqđ b/non eſt/a/ mōſtramus:oē/b/eē/a:nimirū ſi hec vera eſt/vera etiam erit/aliqđ/b/eſſe/a. Dicimus Ariᵗᵉᵐ hoc feciſſe/quoniā hoc nō fuerat declaratū in p̄ma figura:ibi enī non cōcludebať vliter affirmatiua/⁊ propterea neq̄ʒ affirmatiua quoq̄ʒ in p̄te p̄ accn̄s cōcludi poterat:⁊ ꝓpterea h̄ quodāmodo innuens dixerat ſuperius/eadē erunt:que ⁊ in prima figura:quaſi ingens:ꝙ eedem rōnes:quas in prima figura cōſtruxeramus de mōſtratione p̄ accn̄s/poſſunt ⁊ hoc in loco afferri. [Planū igiť:] Manifeſtuʒ eſt aūt ex ſupra allatis:ꝙ ſyllogiſmi ac ꝓblemata omnia cōcludi poſſunt in hac ſcḋa per impoſſibile:qđ fieri in prima nullo mō poterat. Planū etiā/ꝙ octo in ſecūda ſiunt ad impoſſibile cōiugationes vtiles/vna ad vlem affirmatiuam cōmonſtrandaʒ/tres ad particulareʒ affirmatiuam:vna ad vliter negatiuā/atq̄ʒ itē tres ad negatiuaʒ in p̄te:ʒ iā his expoſitis:ad tertiam tranſeamus.

Dubium.

Solo quorūdam.

Alia ſolo.

Dubiū aliud

Solutio

Oīa ꝓblemata i 2ᵃ figᵃ concludi pn̄t p̄ impoſſibile.

Octo ſūt vtiles ꝯiugatōes p̄ ipoſſe in 2ᵃ figura.

Figura tertia.

Cōſimiliť aūt ⁊ per vltimā:ponať eniʒ/a/alicui/b/nō ineſſe:ipſi vero/c/ oī/a:igitur alicui/c/nō ineſt:ſi igitur hoc impoſſe/falſum alicui nō ineē: quare verū omni. Si vero ſuppoſitum fuerit nulli ineſſe/ſylls q̄dem erit ⁊ impoſſe:nō aūt monſtratur ꝓpoſitū:nam ſi cōtrariū ſuppoſitū fuerit/eadē erunt/que ⁊ in priorib⁹:ſʒ ad alicui ineſſe/accipienda eſt hec ſuppoſitio:ſi enī/a/nulli/b:c/vero alicui/b/a/nō oī/c/ſi igitur hoc falſum/verum/a/alicui/b/ineſſe.

Eodem inq̄t modo/quo per ſecūdam figurā ꝓblematū genera mōſtrabanť/oſtēdūtur etiā per tertiam:ſuppoſito.vʒ.cōcluſionis ꝯtradictorio ⁊ al-

tera altrinſecus accepta propõne: puta in monſtratione vlis affirmatiue: omne/b/eſt/a: ſupponat aliqđ/b/nõ eẽ a: deinde altrinſecus accipiat: omne/b/c: ex his concludat: aliquod/c nõ eſſe/a: ꝙ ſi falſum eſt/a/c/impoſſibile/ falſum ꝛ aliqđ b/nõ eſſe/a: q̃re veruꝫ omne/b/eẽ/a/quod fuerat in mõſtrationem ꝓpoſitũ: ſi vo non ꝯdictoriũ/ſꝫ cõtrariuꝫ ſuppoſuerimus/eadẽ accident: que ꝛ in priorib̄s figuris ac ꝯiugationib̄s: hoc eſt falſuꝫ qdem ꝛ impoſſibile deducet: non tñ oſtendet ꝓpoſitũ.[Sed ad alicui ineſſe.] Hoc eſt ſuppoſitio iſta/nullũ/b/a/nõ eſt apta ad mõſtrandã vliter affirmatiuã per impoſſe: ſed hui⁹ ſuppoſitione vti debemus ad oſtẽdẽdã affirmatiuã in pte: puta: ſi nõ eſt verũ aliqđ/b/eſſe/a: ſupponat/nullũ/b/eẽ a/an extrinſecus addẽtes/aliqđ/b/c ꝯcludimus in ſexto tertie: aliqđ/c/non eẽ/a/qđ ſi falſum falſa erit ꝛ ſuppoſitio: nullũ/b/a: q̃re verum aliqđ/b/eẽ/a/quod fuerat monſtrandũ: poſſumus ad hãc eãdem ꝓpõnem oſtendẽdaꝫ non particularẽ/ſed vlem ꝓpõnem extrinſecus aſciſcere: vt cõplicatio in ſecundo tertie modo extruat hoc pacto: nullum b/a: omne/b/c: aliquod/c/non eſt/a.

[Quando aũt/a/ineſt nulli/b/ſupponat alicui ineſſe: accipiatur autẽ ꝛ/c/omni/b/ineriſtẽs: igitur neceſſe eſt ipm/a/ineſſe alicui/c: ſꝫ nulli inerat: q̃re falſum/a/ineſſe alicui/b. Si vo ſuppoſitũ fuerit/a/ineriſtẽs omni/b/non mõſtratur ꝓpoſitũ: ſed ad non oĩ ineſſe/hec accipiẽda eſt ſuppoſitio: ſi enim/a/omni/b/ꝛ c/alicui/b/a/ineſt alicui/c: ſed hoc nõ erat: q̃re falſuꝫ omni ineſſe: ſi autẽ ita/verũ non oĩ: ꝙ ſi fuerit ſuppoſitũ alicui ineſſe/eadẽ erũt/ que ꝛ in predictis. Manifeſtũ igit ꝙ in oĩbus ſyllogiſmis ꝑ impoſſe oppoſitũ ſupponendũ: planũ ꝛ ꝙ in media figura monſtrat quodãmõ affirmatiuũ/ꝛ in vltima vle.

[Si vo inquit animus fuerit cõcludere: nullũ/b/eſſe/a/ ſupponemus ſuũ cõtradictoriuꝫ: aliquod b/a: deinde extrinſecus accipiẽtes: omne/b/c: cõcludemus aliqđ/c/eſſe a: qđ quũ falſum ſit ac impoſſibile arguit ſuppoſiti etiaꝫ falſitatem qđ fuerat aliqđ/b/eſſe/a: ꝛ ꝓpterea contradictorium verũ erit: nullũ/b/a/qđ monſtrãdum ꝓpoſueramus: poſſumus ꝛ aliter idẽ hoc queſituꝫ oſtendere: puta addẽtes extrinſecus: oẽ/b/c/ſed nõ in minoris ſed in maioris locũ ꝓpõnis ita/vt ſyll̃s ſit: omne/b/c: aliqđ/b/a: aliquod/a/c/vel itẽ aliter addentes aliũde negatiuã vliter: nullũ/b/c: aliqđ/b/a: aliqđ/a/nõ eſt/c. Phs vo non expoſuit hos deductionũ modos: tũ ꝙa faciles erant: ꝛ vnuſquiſꝙ ſuopte ingenio poterat hos coniectare: tũ vo qꝛ ſatis fore duxit illũ moduꝫ explicaſſe: cui oſtenſiuus in prima cõpoſitus figura correſpõderet.[Si vo ſuppoſitum fuerit/a/ineriſtẽs omni/b:] ſi vo inquit nõ cõtradictoriũ vlis negatiue ſuppoſuerimus/ſed cõtrarium: puta omne/b/eẽ/a/nõ monſtrabit propoſitũ: verũ ſuppoſitio hec apta erit ad negatiuã in parte oſtẽdendã: puta oẽ b/a: aliqđ/b/c: aliqđ/c/a: ſi hoc falſum/falſa eſt ꝛ ſuppoſitio: omne/b/a: q̃re verum non omne/b/a/eẽ: qđ erat propoſitũ: hec Phs: poſſumus autẽ ꝛ aliter deductioneꝫ facere/puta extrinſecus addentes: omne/b/c: vel aliqđ/b/c: nõ in minoris locũ ꝓpoſitionis/vt in ſuperiori exẽplo/ſꝫ in maioris/poſſumus item in eiuſdẽ locũ aſciſcere: omne b/c: vel aliqđ/b/non eẽ/c: vel nullum/b/eſſe/c: ꝛ deinceps ꝯcludere/aliquod/c/a/vt ſupra: aut aliqđ/a/c: aut aliquod a/nõ eſſe/eaque oĩa ꝛ falſa ꝛ impoſſia: ſed ipſe vnico exẽplo contentus fuit ꝯs de cauſis: quas paulo antea recẽſuimus.[Oꝫ ſi fuerit.] Si vo inquit nõ cõtradictorium/ ſed ſubcõtrariuꝫ ſuppoſuerimus eadẽ accident/que ꝛ in prima ꝛ in ſecũda figura dicta ſunt: hoc eſt aut ꝓpoſituꝫ non deduci/aut ſi cõcludit non immediate ſed per accñs colligi: poteramus hec ꝛ in deductione vliter affirmatiue dicere: ſed abſurdũ penitus/eadẽ toties repetere: quũ alioqui plana ſint ac facilia.[Manifeſtũ igitur.] Quaſi ad ꝯfirmationẽ eorum/que dicta ſunt/inqt de ſuperioribus planũ eſſe in deductiõe ad incõmoduꝫ ſemꝑ cõtradictoriũ ſupponendũ eẽ/ꝛ non aliquãdo cõtradictoriuꝫ/ ꝛ aliquãdo cõtrarium: vt in cõuerſione ſyllogiſmoꝝ efficiebatur.[Manifeſtuꝫ etiã inqt eſt: ꝙ deductione ad impoſſe quodãmõ in ſecũda mõſtrat affirmatiuum ꝛ in tertia vle: quodãmodo dixit/vt ſignificaret monſtrationem iſtã non eẽ rectam: ſed ſi vle ꝛ affirmatiuum ꝯcludebant/per accidẽs ꝛ obliqui colligebant ꝛ alioꝝ ſublatione: vti ſupra etiã mõſtrauimus: ꝛ hec hunc in moduꝫ.[Scitu vo dignum ꝙ in hac figura duodeciꝫ ſiũt cõplicationes vtiles ad incõmodũ deducentes/vna ad vlẽ affirmatiuã cõmonſtrandã/bine ad affirmatiuã in parte/tres ad vlem negatiuã/ac ſex demũ ad negatiuam in parte.[Animaduertẽduꝫ ꝑterea/ꝙ ſi volumus in prima figura facere impoſſe ꝓpoſitio extrinſecus accipienda/nõnũꝗ ſupra ſubiectuꝫ queſiti accipit aliquando infra: ꝛ hoc/ꝙa medius terminus in vna ꝓpõnũ ſubijcit ꝛ in altera predicat ẜm prime figure diſpõnem: in ſecunda vo ſemꝑ ſub predicato accipit/ꝛ in tertia ſub ſubto: ita eni figurarũ natura exigit: ꝛ de his hactenus: abhinc pertractemus differentiam monſtrationis oſtẽſiue ꝛ ad incõmodum deducentes.

In deductiõe ad ipoſſe ſemꝑ ꝯdictoriũ ſupponendũ

In deductiõe ad ipoſſe i 2ª oſidit affirmatiuũ: i 3ª vle ꝑ dicens.

In 3ª figura duodeciꝫ ſũt cõbinationes vtiles ꝑ impoſſe.

Nõ diſſimoꝺe accipiẽdaꝫ eẽ ꝓpõneꝫ extriſec⁹ aſſumptã/ẜm diuẽrſitatẽ triũ figurarum.

[Differentia inter oſtẽſiuam mõſtrationeꝫ ꝛ deducentem ad impoſſibile.

Differt autẽ demõſtratio ad impoſſibile ab oſtẽſiua eo/ꝙ ponit/quod vult tollere deducens ad cõfeſſuꝫ falſuꝫ: oſtẽſiua vo incipit ex cõfeſſis poſitionibus. Accipiũt itaꝗ ambe duas ꝓpõnes ꝯfeſſas: ſꝫ illa qdem/ex qbus eſt ſyllogiſmus: hec vo vnam qdem harũ/vnam aũt contradictionẽ cõcluſionis:/ꝛ illic qdeꝫ non neceſſe cõcluſionem notã eſſe/neqꝫ preaccipere/ꝙ eſt aut non: hic vo neceſſe ꝙ eſt: differt auteꝫ nihil dictionẽ aut negationẽ eẽ cõcluſionem: ſed ſilr ſe habet de vtriſꝗ.

Superius a principio tradita atqꝫ aſſignata fuit differẽtia inter cõuerſioneꝫ ſyll̃i ac deductionem ad impoſſe: nũc autẽ expoſiturus eſt/quo differant/quoue conueniãt oſtẽſiua rõcinatio ꝛ ad incõmodum deducẽs inquiens duplicem harũ differẽtiam eẽ/ vnam ex parte ꝓpõnũ/alterã ex parte cõcluſionis: ꝛ ex parte qdem ꝓpõnum/quoniã deducens ad impoſſe vnã tñ ꝓpoſitionem verã accipit/oſtẽſiua vo ambas veras retinet ꝛ confeſſas. Preterea lꝫ conueniant ambe/ꝓpterea ꝙ binas accipiũt conceſſas ꝓpoſitiones: differũt tñ qꝛ oſtenſiua binas hꝫ conceſſas ꝯfeſſaſꝗ/ex qbus ſyll̃s conſtruitur: deducẽs vo ad incõmoduꝫ nõ ambas accipit que in ſyllogiſmo cõſtituunt: ſed vnã tñ/alteram vo hꝫ cõtradictionẽ cõcluſionis ꝛ falſam ꝓpõnẽ. Ex parte vo cõcluſionis differũt: quoniaꝫ in oſtẽſiuo rõcinio nõ opꝫ

Duplex differentia inter oſtenſiuaꝫ [illegible] ꝛ ad ipoſſe ducẽtẽ.

precõſiteri cõcluſionem aut veraꝫ aut falſam eſſe: in deductione aũt opꝫ precõcedere, ꝙ eſt falſa, aut ꝙ ſuppoſitio vera ſit: ſed quo ad affirmatiuũ aut negatiuũ nulla a ſeinuicẽ differẽtia diſſident. Sunt itaqꝫ in ſumma differentie tres inter oſtẽſiuam rõcinationem ꝛ ducẽtem ad impoſſibile, bine ex parte ꝓpõnum ꝛ vna ex parte concluſionis: cõmercia ꝟo ac cõcordie due, vna in ꝓpõnibus, altera in ↄcluſione. ℂ Sꝫ quereret nõ iniuria quiſpiaꝫ, cur ita dixerit Phs, deductionẽ ponere alterã ꝓpõnum, oſtẽſiuam ꝟo rõcinationem incipere ex cõfeſſis poſitionibus: ꝛ mox quaſi cõtrarium ꝓtulerit inquiens ambas accipere ꝓpões confeſſas. ℂ Preterea qũo verum ex ambabus ꝓpõnibus in oſtẽſiua fieri ſyllꝫ, in deductione autẽ ex altera tñ: quũ tamẽ alioqui ſuperius mõſtrauerimus ex falſis ꝓpoſitionibus poſſe ſyllogiſticaꝫ erigi cõplicationem. ℂ Reſpõdemus Ari^lem impſentia non enumeraſſe differẽtias ꝗbus oſtẽſiuum rõciniũ ſimplr differt a deductione ſimplr accepta, ſed eas ꝓtuliſſe: ꝗbus demõſtratio oſtẽſiua a demonſtratione deducente ad impoſſe ſeiungit: lꝫ enim ꝛ illa ſimplr accepta differant a ſeinuicẽ: dilucidior tamẽ eoꝝ differẽtia in demonſtrationib^9 appareat: quũ tamẽ ꝛ oẽ hoꝝ diſſidiuꝫ ad demonſtratiões ſpectare videat: qȯ ita eſſe innuit in poſterioribus Ari^les eaſdem ferme differẽtias repetẽs: quum tñ alioqui nõ de ſyllo ſimplr, ſed demõſtratione ſermonem haberet. ℂ Et ꝓpterea hoc idẽ ſupra innuens dixerat. Differt aũt demonſtratio: ꝛ non dixit monſtratio, vt in alijs pleriſqꝫ cõſueuerat: maximam nãqꝫ differẽtiam ſemꝑ facit inter δεῖξιν, καὶ ἀπόδειξιν. hoc eſt monſtrationem ac demõſtrationem, vt de cõtextu planũ fieri põt. Nec ſic exponimus. ℂ Illoꝝ ꝟo opinionẽ nũqꝫ approbauerim: qui aſſerũt ſermonẽ eẽ impſentia de oſtẽſiuo ſyllo, ac oſtenſiuũ ſyllogiſmũ eũ tñ vocari: qui ambas habeat ꝓpoſitiones ꝛ veras ꝛ notiores ↄcluſiõe: hoc eni procuidubio falſuꝫ exiſtimo: plures eni ſunt ꝛ oſtenſiui ꝛ dialectici ſyllogiſmiqꝫ ambas hñt ꝓpões falſas: probabiles tamẽ, ac in probabilitate notiores cõcluſiõe: qȯ ſatis eſt ad rõnem oſtẽſiui ſyllogiſmi cõſtruendã: ſed de his hactenus: deiam eniꝫ mõſtremus, qũo qȯ oſtenſiue mõſtrat, poſſit ꝛ ad incõmodũ atqꝫ impoſſe deduci.

Dubiũ in dictis Phi que vident ſibi iuicẽ ↄria.

Dubiũ aliud

Solo ꝙ Ariſtoteles nõ poſuit dñias inter ſyllm ſimplr oñſiuũ, ꝛ ducẽtẽ ad ipoſſe ſed ↄuenientes.

Demonſtratio et mõſtratio differũt vt δεῖξαι, ꝛ ἀπόδειξις

Contra opionẽ eoꝝ ꝗ putãt Ariſtotelẽ de ſyllo ſimplr locutum fuiſſe.

ℂ Qꝫ omne per impoſſibile mõſtratuꝫ ꝛ oſtẽſiue mõſtrari poteſt, ꝛ econuerſo.

Omne ꝟo quod oſtẽſiue cõcludit ꝛ per impoſſe monſtrabit, ꝛ qȯ ꝑ impoſſe, oſtenſiue, per eoſdẽ terminos: quãdo igit ſyllꝫ in prima efficiat figura: verum erit in media aut vltima: priuatiuũ qdeꝫ in media, ꝑdicatiuuꝫ autẽ in vltima. Quũ ꝟo in media ſyllꝫ, qȯ verũ in prima ꝛ in oĩbus ꝓblematibus: quãdo autẽ in vltima ſyllꝫ, qȯ verũ in ꝑma ꝛ media: affirmatiua qdẽ ĩ prima, ꝑuatiua ꝟo ĩ media.

Poſteaqꝫ poſuit differẽtias inter oſtẽſiuaꝫ rõcinationẽ ꝛ deducẽteꝫ ad impoſſe: ex cõſequenti vult qȯ in priori volumie ſimplr enuntiauerat, dearticulatius enarrare: quonã. vꝫ. pacto omne, qȯ oſtenditur per impoſſe, ꝛ oſtenſiuo rõcinio mõſtrari queat: ait itaqꝫ: ſi deductio in prima extitit figura: ꝙ verũ hoc eſt vera rõcinatio ac verã colligens ↄcluſionẽ erit in ſecunda aut tertia figura: ſi eni priuatiua ac negatiua extiterit, in ſecũda cõcludet, ſin autẽ predicatiua ꝛ affirmatiua in tertia atqꝫ vltima. Qꝫ ſi deductio ad incõmodum in media ac ſecũda figura ſit, tunc oſtẽſiua rõcinatio verã cõcludens ↄnẽ in prima efficiet figura ſm oẽ genus ꝓblematis ac q̄ſiti. Quũ ꝟo deductio in tertia conſtruit figura, ſyllꝫ ad veritatẽ ↄcludendã in prima erit figura, ſi qdem affirmatiua fuerit cõcluſio: ſin autꝫ negatiua in ſecũda. ℂ Sed dubitat referẽte Philopono hoc in loco Alexãder: qũo verum ſit, qȯ inqt Ari^les omne ꝑ impoſſibile mõſtratuꝫ poſſe ꝛ oſtenſiuo oſtendi rõcinio: quũ tñ quartus medie figure modus, ac quintus vltime ꝑ ipoſſibile mõſtrent, nõ aũt oſtenſiue. ℂ Reſpõdeo nõ eſſe Phi ſniam, ſi in aliqua figura aut modo aliquo fiat deductio ad impoſſe, ꝙ in eadẽ figura atqꝫ eodẽ modo fiat etiã rectus ac veritatem ↄcludens ſyllꝫ: hoc eni fieri nequit: imo quod amplius non poteſt deductio ad impoſſe ꝛ rectus ſyllꝫ in eadem vnqꝫ figura ſi termini ydẽ manſerint complicari: qȯ ꝛ ſupra Phs pro pte innuit, ꝛ infra exqſitius dclarabit. ℂ Sed vlterior queſtio eſt cur ſuꝑ dixerit Phs, ſi deductio ad impoſſe in prima extiterit figura, ꝙ in negatiuis ſyllꝫ rectus fiat ĩ ſecũda, in affirmatiuis autẽ in vltima: quũ tamẽ non ſolũ in affirmatiuis, ſꝫ etiã in negatiuis recto rõcinio queſituꝫ in 3ª poſſimus concludere, puta ſi particulare fuerit ꝛ negatiuũ. Conſimilis q̄ſtio erit de ijs, que ſuꝑ ſecũda figura ꝓtulit: neqꝫ enim oĩa per primã tñ figurã ꝓblemata cõcludunt: ſed vlĩa quidem per primam tñ, particularia ꝟo ꝛ per primã ꝛ per tertiã. Idem q̄rendũ erit ꝛ de tertia: non eniꝫ ſolũ negatiua per mediã ac ſcdãm ↄcludunt figuraꝫ, ſꝫ etiã per primã. ℂ Rñdemus ad hec vera qdẽ eſſe: que nos diximus: Ari^lem tamen ita de ſingulis enuntiaſſe figuris: qꝛ eo mõ cõmodius fieri poterat qꝫ aliter: vnde in memoriã reuocãda, que in priori diximus volumine primã figurã aptiorem eẽ ad vlĩter affirmatiuã concludendũ, ſecũda ad vlĩter negatiuã, tertia ꝟo ad particulares oẽs: vnde quũ dixit de prima figura loquens, priuatiuum qdem in media intelligẽdum eſt vlẽ: vel aliter ꝛ melius, ſit ſenſus, priuatiuũ qdem in media, hoc eſt, ſi cõcluſio aliqua in media cõcludit, illa erit negatiua: ꝑdicatiuũ aũt in vltima: ideſt qa affirmatiua nulla in ſecunda ↄcludi poteſt, ſi ↄcluſio aliqua affirmatiua fuerit illa cõcludet recte in tertia: qꝛ in ſecũda non põt: ſi eni h fieri poſſet eẽt vtiqꝫ melius: vñ ꝛ de ſecũda inquiẽs ait. Quũ ꝟo in media ſyllꝫ, qȯ verum in ꝑma ꝛ in oĩbus ꝓblematibus: nõ ꝙ in tertia etiam figura aliqȯ per impoſſe mõſtratũ recto nequeat oſtẽdi rõcinio: ſed ꝙ cõmodius eſt ac dignius in prima cõcludi qꝫ in ſecũda, quũ fieri hoc legitime poſſit. Qȯ autẽ de vltima figura protulit ita audiendũ eſt: vt cõmodius affirmatiuas in ꝑma: negatiuas ꝟo in ſecũda ↄcludi dicamus: nãqꝫ in tertia figura ex oppoſito cõcluſionis cũ minore ſit ꝑma figura: cuꝫ maiore aũt ſecũda: ꝛ ꝓpterea qa maior plus valet in ſyllo, negatiue cõcluſiones per impoſſe deducte in tertia digni^9 concludant in ſecũda qꝫ in prima: ꝛ ita de reliqs dicendũ. In prima nãqꝫ ex oppoſito cũ maiore cauſat ſecũda, cũ minore tertia: ꝛ in ſecũda cũ minore tertia, cum maiore ꝟo prima: atqꝫ hec proculdubio eſt indubitatiſſima dictorũ ratio: Sed his explicitis iã ad reliqua tranſeamus.

Dubiũ Alexãdri ꝫ Phi dictum.

Solutio.

Aliud dubiũ

Solutio.

Dẽ qȯ ꝑ dedactionẽ ad impoſſe ↄcludit etiam ꝑ ſyllm oñſiuũ ↄcludi poteſt.

ℂ Figura prima.

Sit enim oſtenſum, a, nulli aut non omni, b, ꝑ primã figuraꝫ: igit ſuppoſitio qdẽ erat, a, ineſſe alicui, b: c, ꝟo accipiebat, a, qdem oĩ ineſſe: b, aũt nulli: nã ſic efficiebat ſyllꝫ ꝛ impoſſibile: hec aũt media figura: ſi, c, a, qdeꝫ oĩ: b, ꝟo

nulli ineſt: ⁊ manifeſtū ex his/ꝙ nulli/b/ieſt a/Cōſilr aūt ⁊ ſi non omni mōſtratū eſt in/exiſtēs:ſuppoſitio nāq; eſt oi ineē:c/ꝟo accipiebat/a/qdē oi:b/ꝟo nō omni:/⁊ ſi priuatiuū acciperet/c/a/cōſimilr:ſic eni efficit media figura. Rurſus mōſtratū ſit/a/inexiſtens alicui/b:ſuppoſitio igit nulli ineſſe:b/ꝟo accipiebat oi/c/ineſſe/⁊/a/aut oi aut alicui/c:ſic enim erit impoſe:hec aūt vltima figura:ſi/a/⁊/b/omni/c/⁊ manifeſtū ex his ꝙ neceſſe eſt a/alicui/b/ineſſe/Conſimilr autē ⁊ ſi/b/aut/a/acceptum fuerit inexiſtens alicui.c.

Incipit hanc ſigillatim ꝑ vnāquāq; figurā mōſtrare/quō oſtēſa per impoſe/ex recto ſyllogiſmo oſtēdi queāt:⁊ primū a pͣ exordit: ⁊ in hac ab vliter negatiua:qm̄ enim vt ſupra plerūq; retulimus vlē maiorem vim obtinet ad ſyllogiſmū cōplicandum ꝙ affirmatiuū/nō iniuria vlr negatiuā affirmatiue in pte impſentia anpoſuit:ſi eni vliter affirmatiua concludi poſſet per īpoſſibile in prima figura/ꝓculdubio de ea ꝑmum mētio facienda fuerat:ſed qm̄ id fieri nō poterat:cōſentaneū fuit ab vliter negatiua ꝑncipiū ſumere:ait itaq; ſi in prima figura cōcluſuz fuerit per impoſe:nullū/b eſſe a/ſuppoſito cōcluſionis oppoſito hūc in modū:oē/a/eſt c:aliqd.b/a:aliqd/b c:qd impoſe:ſi inq̄ ſyllogiſmus nulli cōcludens in prima ſic fuerit cōſtructus:nimirū recta rōcinatio fiet in ſecūda hoc pacto:omne/a/c:nullum/b/c:nullū/b/a.[Cōſimilr aūt ⁊ ſi nō omni:] Cōſentaneū fuerat ſm dignitatis ordinē poſt vlem negatiuaz agere de affirmatiua in parte:hec eni potior digniorq; eſt negatiua itidē in parte:ſed qm̄ negatiua particularis cōformior eſt vliter negatiue ꝙ affirmatiue: ppterea ſtatiz poſt expōnem vliter negatiue de particulari itidez negatiua ptractat inquiens eodē mō fieri oſtēſiuum rōcinīū in ſecūda figura/ſi ꝑ impoſſibile in pͥma mōſtrauerimus negatiuā in parte: vt in exēplo:omne/a/c:omne/b/a:oē igit b/c:ſed hoc impoſe:quare ⁊ ſuppoſitū:erit itaq; ſyllo rectus in quarto ſecūde hūc in modū:omne/a c:non omne b/c:non oē/b/a: vel ſi c/a:hoc eſt maior ꝓpoſitio accepta fuerit negatiua ita/nullū/a/c: omne/b/a:nullū/b c: quod falſum ⁊ impoſſibile:rōcinīuz rectum extruitur in tertio ſecūde hunc in modū:nullum/a/c:aliqd vel nō omne/b/c:non oē itaq;/b/a:⁊ hoc eſt/qd voluit dum inqt:⁊ ſi priuatiuum acciperet/c/a.Cōſimilr:ſic eni efficeret media figura.[Rurſus mōſtratum ſit/a/inexiſtēs alicui/b.] Supereſt vt de particulari ⁊ affirmatiuo problemate iā ꝑtractemus:ait itaq; ſi affirmatiua ꝯcluſio in parte deducta fuerit in prima per impoſe:ꝙ rectū rōcinīuz ad hāc cōmonſtrandā in tertia efficiet/puta: nullū.b/a:oē/c/b:nullum/c/a:qd falſum eſt ⁊ impoſſibile:rectum ꝟo rōcinīū in tertia tale fiet:omne vel aliqd/c/a:omne/c/b: aliqd b/a:⁊ hoc eſt/qd voluit duz inqt:ſi/a/⁊/b/ omni/c.[Cōſimilr aūt.] Hoc idē eueniet quo ad ſyllogiſmi figuraz/ſiue maiorē acceperimus affirmatiuaz in parte:aliqd/c/a: omne/c/b:ſiue etiā minorē:omne/c/a: aliqd/c/b:ſic enim vtroq; modo cōcluditur:aliqd/b/a/in tertia figura:Atq; hec de prima figura:ad ſecundam tranſeamus.

Quare ab vli negatiua ꝑbs inceperit.

Si vlis negatiua ꝑ ipoſe i pͣ ꝯcluditur oſtēſiue ꝯcludet in 2ͣ.

Particularis negatiua ꝑ īpoſe i pͣ oſtēſiue in 2ͣ.

Particularis affirmatiua in pͣ ꝑ ipoſe in 3ͣ oſtēſiue.

Figura ſecunda.

Rurſus in media figura ſit oſtēſuz a/omni/b/inexiſtēs:igit ſuppoſitio erat/a/ineſſe nō omni/b:eſt autem acceptum/a/omni/c: ⁊/c/omni/b:ſic eniz erit impoſſibile:hec ꝟo prima figura:ſi/a/oi/c/⁊ c/omni/b/Cōſimilr autē ⁊ ſi alicui oſtēſum eſt inexiſtēs:ſuppoſitio nāq; erat/a/ineē nulli/b:ſed acceptuz fuit/a/omni/c/⁊/c/alicui/b. Or ſi priuatiuus ſit ſyllo/ſuppoſitio qdez/a/alicui/b:acceptuz ꝟo eſt/a/nulli coꝝ/que/c/⁊/c/omni/b:qre ſit prima figura:⁊ ſi nō vlis ſyllo:ſed/a/alicui/b/mōſtratuz eſt non ineſſe cōſimilr:nam ſuppoſitio/a/ineſſe oi/b:acceptum ꝟo eſt/a/nulli/c: ⁊/c/alicui/b: ſic enim prima figura.

Monſtrauit ſuperius quō que per impoſſibile mōſtrabant in pͥma figura/oſtēſiuo arguebant rōcinio in ſecunda ac tertia:expoſiturus impreſentia:quō que per impoſe mōſtrātur in ſecunda ad rectos prime ſyllos reducant: ⁊ primuz agit de vli affirmatiua:que in ſecūda ſic oſtendit:omne/c/a:non oē/b/a: non oē/b c:ſed hoc falſuz ⁊ impoſe:rectum ꝟo ⁊ oſtēſiuuz rōcinīuz tale erit:omne/c/a:oē/b/c:omne/b/a:ſed hec prima figura eſt/vt planū ex ſuperioribus.[Cōſimilr autē ⁊ ſi alicui oſtēſuz eſt:] Ordinē dignitatis ac doctrine merito nunc ſecutus eſt:qm̄ in ſecūda figura vliter etiā affirmatiua per impoſe monſtrabat cū qua cōmerciū habebat affirmatiua in parte ⁊ ob id poſteaq; de vli ptractauit ex ꝯſequenti agit etiā de particulari inquiēs ſi deductio ad incōmoduz in ſecūda figura extiterit:omne/c/a:nullū/b/a:ꝙ oſtenſiuus ac rectus ſyllo erit in prima:oē c/a:aliquod/b/c:aliqd/b/a.[Or ſi priuatiuus ſit ſyllo:] Si ꝟo inquit ſyllo hoc eſt cōcluſio ⁊ queſitū negatiuuz extiterit/puta vle cōcluſuz per impoſe in ſecūda hūc in modum:nullū/c/a:aliquod/b/a:aliqd/b/non eſt/c:qd falſum ⁊ impoſſibile:ſi inquam tale extiterit cōcludet ita recto ſyllogiſmo in prima:nullū/c/a:omne/b/c:nullū/b/a.[Et ſi nō vlis ſyllo.] Et ſi inqt cōcluſio per impoſe deducta negatiua fuerit in parte hūc in modū:nullū/c/a:omne/b/a:nullum/b/c:qd impoſſibile:ſi inquā res ſic ſe habuerit fiet rectus ſyllogiſmus in prima:nullū/c/a:aliqd/b/c:aliquod/b/non eſt/a.Et hec de 2ͣ figͣ/ad 3ͣᵐ ꝓcedamus.

Vlis affirmatiua q ꝑ ipoſe ꝯcludit in 2ͣ oſtēſiue in pͣ ꝯcludetur.

Particularis affirmatiua ꝑ īpoſe i 2ͣ oſtēſiue in pͥma.

Vlis negatiua ꝑ ipoſe in 2ͣ oſtēſiue in pͣ.

Particularis negatiua ꝑ ipoſe i 2ͣ oſtē ſiue in pͥma.

Figura tertia.

Rurſus in tertia figura oſtēſum ſit.a.omni.b.ineſſe:igit ſuppoſitio erat a.ineſſe non oi.b:acceptū aūt eſt.c.oi.b.et.a.omni.c:ſic eni erit ipoſſibile:hec ꝟo prima figura/Conſimilr aūt et ſi in aliquo demonſtratio; ſuppoſitio nāq; a.ineſſe nulli.b:acceptuz aūt eſt.c.alicui.b.et.a.oi.c/Si ꝟo priuatiuus ſyllo/ſuppoſitio quidem.a.alicui.b.ineſſe:acceptuz eſt autē.c.a.quidē nulli:b.ꝟo omni:hec aūt media figura/Conſilr autē ⁊ ſi nō vlis demonſtratio: ſuppoſitio eni erit.a.ineē omni.b:acceptum ꝟo fuit.c.a.qdem nulli:b.autē alicui:hec ꝟo media figura. Planū igit ꝙ per eoſdez terminos ⁊ oſtēſiue eſt mōſtrare vnūqdq; ꝓblematū/⁊ per impoſe/Cōſimilr autē erit ⁊ oſtēſiuis extātibus ſyllis ad impoſe deduce-

re in terminis acceptis: qñ ꝓpoſitio oppoſi-
ta ꝯcluſioni accepta fuerit: fiũt eni ĩ ĩdẽ ſyllĩ
ĩjs/ qui per cõuerſionẽ: q̄re ſtatim habemus
⁊ figuras: ꝑ quas vnũquodq; erit: manifeſtũ
igitur ꝙ vnũquodq; ꝓblema mõſtrat̃ am-
bobus modis ⁊ per impoſſibile ⁊ oſtẽſiue:
et non cõtingit alterum ſeparari.

Vis diuiſiõez ꝓblematũ q̃ i 3ª ꝑ ĩpoſſibile ꝯcludũt quo oſtẽſiue i aliis oſtẽdantur.

Dixeramus ſuperius ꝓblemata que per ĩpoſſibile mõſtrabant̃ in tertia ita diuidi/ vt affirmatiua prime figure oſtẽſiuis aſcriberent̃ ratiocinijs negatiua ꝟo ſecũde: hoc igit̃ ĩpreſentia mõſtraturus eſt: ac primũ incipit ab vlĩter affirmatiua ingens/ ſi vlĩter affirmatiua ꝯcluſio monſtrata fuerit in tertia ꝑ deductionẽ hunc in modũ: aliqđ/b/non eſt/a: omne/b/c: aliqđ/c/nõ eſt/a: qđ eſt impoſſe: ſi inquã ita deducta fuerit: fiet oſtẽſiuus ſylls in prima ſic: oẽ/c/a: omne/b/c: oẽ/b/a. [Cõſimilr aũt ⁊ ſi in aliquo:] Jdẽ inquit fiet in ꝑma oſtẽſiuũ rõcinium: omne/c/a: aliquod/b/c: aliqđ/b/a: ſi deductio ad incõmodũ in tertia extiterit: nullũ/b/a: aliqđ b/c: aliqđ/b/non eſt/a: qđ falſum eſt ⁊ impoſſe. [Si ꝟo priuatiuus.] Mõſtrauit quõ ſi vlĩter negatiua in tertia deducta fuerit per impoſſe ad ſecũde rectas rõcinatiões redocet̃: puta aliqđ b/c: oẽ/b/a: aliquod/c/a: qđ falſum ⁊ impoſſibile: rectus ꝟo ſylls ita fiet in ſecũda: nullum/a/c: oẽ b/c: nullum/b/a. [Conſilr autẽ ⁊ ſi non vlis.] Jtidem inquit in ſecũda fiet rõcinium rectum: nullum/a/c: aliqđ/b/c: aliquod/b/non eſt/a: ſi in tertia per impoſſe mõſtrauerimus negatiuã in parte: aliqđ/b/c: omne/b/a: aliqđ igitur a/c: quod falſum eſt ⁊ impoſſibile. [Planũ igit̃.] Porriſmata quedam infert ex dictis inquiẽs ex ſupra adductis palã eſſe: ꝙ vnũquodq; ꝓblema ac ꝓiectum ⁊ oſtẽſiue ⁊ per impoſſe monſtrari põt: problema dixit ait Philoponus/ qm̃ de ꝓblematis verũ erat: de modis autẽ minime: veluti ex dubitatiõe Alexandri planũ ſupra fecimus. [Conſilr autẽ erit.] Quẽadmodũ/ inquit ex dictis manifeſtũ/ ꝙ ſylls omnis per impoſſe poteſt fieri oſtenſiuus/ ita planũ etiam eſt/ ꝙ oſtẽſiuus omnis ad impoſſibile deduci põt ⁊ in eiſdẽ terminis: quũ ꝓpoſitio cõcluſioni oppoſita fuerit accepta: quẽadmodũ ⁊ in ſyllis cõuerſis/ nam ſylls omnis qui per impoſſe claudit̃ conuerſus etiã eſt: veluti recte intuẽtibus manifeſtũ eſt. [Quare ſtatim.] Hoc eſt ſi attẽte que ſupra diximus/ aduerterimus: quũ oſtenſiuã habuerimus rõcinationẽ/ habebimus ⁊ ad incõmodum deducẽtem/ ⁊ ecõuerſo: planũ etiã ꝙ vna mõſtrationũ iſtarum ab altera ſeparari nõ poterit/ hoc eſt vbi eſt oſtẽſiuus ſylls/ ibidem deductio fieri põt ⁊ retrouerſum: vbi deductio ibidem rectũ rõcinium. ¶ Sz quereret nõ iniuria q̇ſpiam cur Phs non fuerit ĩſdẽ vſus elementis ad deſignandã ꝯnem quibus antea vtebat̃: ſupra eni in priori volumine cõcluſionem notabat per/c: nũc autẽ eam ſignificauit ꝑ/b/a: que notule maiorẽ ꝓpõnẽ antea monſtrabant. ¶ Dicimus ſ; ideo factũ fuiſſe/ vt innueret in deductione ad incõmodũ ita oportere ꝯnem notiorẽ eſſe ꝑmiſſis ꝓpõnibus: quẽadmodum in recto ſyllogiſmo/ ꝓpões cõcluſione euidẽtiores exiſtunt. ¶ Sz hec iã de mõſtratione per impoſſibile determinata ſufficiãt: nõ eni ĩpreſentia differẽtiã pono inter mõſtrationem per impoſſe ⁊ ad impoſſe: quã nõnulli nimis curioſe indagãtes poſuerũt. ¶ De deductione igit̃ ꝑtractantes primũ rõnẽ ordinis aſcripſimꝰ/ mox dubitantes an ſuppoſitorũ ſyllogiſmi ac deductio ad impoſſe ſylli definitionẽ vere ſuſciperent: deinde edocuimus quot ſint deductionũ modi/ quis maxie artifex hac vtatur vt inſtrumẽto/ quõ demõſtrator hac vti poſſit/ quare nõ omnia oſtẽſiuo mõſtrent̃ rõcinio/ quõ que cũq; cõuertunt̃ deducãtur etiã ad impoſſe/ an vlĩter affirmatiua in ꝑma per impoſſe cõcludi poſſit: qđ axioma ſeu dignitas apud peripateticos/ qđ apud ſtoicos qđ ꝓbabile/ cur dignitas ꝓbabilis/ ꝙq; ꝓbabile bifariam dicat̃/ cur deductione ad impoſſe negatiuoꝝ queſitoꝝ in ſecũda/ non ſupponat̃ cõtrarium quẽadmodum in affirmatiuis. Cur Phs deductionũ modos oẽs nõ explicuerit. Expoſitis deinde cõplicationũ oĩum vtilium ad impoſſibile ducẽtiũ in quacũq; figura numerus/ ac quõ extrinſecus aſciſcẽda ꝓpoſitio ſoluta deinceps qõne ſuper differẽtia deductionis ac oſtẽſiui rõcinij/ ſolutaq; iterũ q̃ſtiõe altera ſuper ĩjs/ que protulit Phs de reductiõe deductionũ ad ſyllogiſmos rectos. Ac demum allata rõne cur Phs ad ſignandã ꝯnem non fuerit ĩſdem vſus elemẽtis/ que antea ꝑacceperat. Atq; ita cũ diuino auxilio primũ libri huiꝰ ſectũ expleuimus. ¶ Sũt eni nõnulli/ q volumen hoc 2ᵐ in ſecta diuidunt ad prioris voluminis imaginẽ ſimilitudinemq;: ac primũ ſectũ ad hũc vſq; locũ deducunt. Nobis aũt ꝑter id/ qđ apud aliũ neminẽ diuiſionẽ iſtã inuenimus/ modus etiã diuiſiõis non placet. Si eni volumen hoc in secta diſtinguẽdũ cẽtruimus: tris in ptes ſecãdũ foret: ſ; ꝙ tris a pricipio diximus ſ; in volumine pertractari: ita/ vt in ꝑmo agat̃ de potẽtijs ſyllogiſticis/ in ſecũdo de impotẽtijs/ in tertio demũ de annexis verũ ſi diuiſionẽ iſtã fecerimus/ nõ terminabit̃ ad hunc locũ ſectũ primũ/ ſed poſt tractatũ de ſyllo ex oppoſitis: ſylls nãq; ex oppoſitis ⁊ ipſe/ quemadmodũ mox videbimus inter potẽtias ſyllogiſticas cõnumerãdus eſt: Sed iã rem ipſam aggrediamur.

Problemata oĩa q̃ ꝑ ĩpoſſe mõſtrant̃ eadẽ oſtenſiue mõſtrant̃/ qđ verũ eſt de ꝓblematibꝰ ſ; nõ de modis.

Põt ecõuerſo ſylls oĩs oſtẽſiuus ꝑ impoſſe fieri.

Dubiũ quare Phs variauerit elñta in ꝯclõne ad impoſſe ab oſtenſiua.

Solutio.

Epilogus eorũ q̃ dcã ſunt de mõſtratiõe ad impoſſe.

Sũt q librum 2ᵐ prioꝝ in ſecta diuidant ⁊ ꝑᵐ ſectũ ad hũc locũ ꝑducant.

¶ De eo/ qđ eſt ex oppoſitis rõcinari.

In quali autẽ figura eſt ex oppoſitis ꝓpõnibus rõcinari/ ⁊ in q̄li nõ eſt/ ita erit manifeſtũ. Dico autẽ oppoſitas eſſe ꝓpões ſꝫm dictionem q̄dem quatuor/ vt omni ei/ qđ eſt nulli/ ⁊ omni ei/ qđ eſt non omni/ ⁊ alicui ei/ quod eſt nulli/ et alicui ei/ qđ eſt non alicui: ſꝫm aũt veritatem/ tres: alicui eni ei/ qđ eſt non alicui ſꝫm dictionẽ ſolũ opponit̃. Harũ ꝟo contrarias q̄dem/ que vlĩter/ omni ei/ qđ eſt nulli/ ineſſe: vt oẽm ſciam eẽ ſtudioſã ei/ qđ eſt nullã eſſe ſtudioſam: alias aũt oppoſitas.

¶ De ſyllogiſmo ex oppoſitis.

Quoniam rõcinatio omnis ex oppoſitis falſum atq; impoſſe cõcludit: nõ immerito voluit Ariſtꝰ prius de impoſſi pertractare/ vt huius rõne cognita facilius/ que de oppoſitis dicebant̃ poſſemus itelligere: acturus itaq; de ſyllogiſmo ex oppoſitis/ querẽdũ ꝑmo eſt/ an rõcinij modus iſte finitionẽ rõcinationis ſuſcipiat: quã a principio poſuimus/ an ꝟo potẽtia ſolũ ſyllogiſtica ſit/ ſylls ꝟo minime. Deinceps querẽdũ etiam erit ad quẽ pertineat artificem hoc mõſtrationis genere vti. Mox dandus deſcribendusq; modus: quo ſyllm ex oppoſitis conſtruere poſſimus: quotq; huius differentie exponẽdum. ¶ Dicimus itaq; vt prime queſtioni faciamus ſatis ſyllm ex oppoſitis potẽtiã ſyllogiſticã eẽ. ſyllogiſmũ ꝟo minime: quẽadmodũ ⁊ de precedẽtibꝰ aſſerebamus: nãq; ꝯcluſio non ſequitur eo/ ꝙ hec ſint/ aut q̄ ſic diſpoſite ꝓpões fuerint in figura quapiã legitime aut

An ſylls ex oppoſitis ſit ſyllogiſmus.

Solũ ꝙ ſyllogiſmꝰ ex oppoſitis ẽ potẽtia ſyllogiſtica/ ſ; nõ ſylls.

modo aliquo: ſi enim ita eēt non poſſet in ſecũda ex maiore in parte vel in tertia ex minore negatiua fieri vtilis cõplicatio: qḋ tñ infra fieri mõſtrabimus. ¶ Preterea. ſyllˢ oīs, qui vere ſyllˢ eſt ꝓpõnes binas habere debet ac terminos tres: veluti in priori didicimus volumine: ſʒ in hac rõne bini tñ termini explicanť: non igiť eſt vere ſyllˢ: q̄ ſi dicas binos eſſe ſm rem: tres xo ſm rõnem, et ħ ſufficere ad ſylm̃ extruẽdũ. ¶ Cõtra. in ſyllo nõ ſolũ rõne, ſed ⁊ ſm reʒ mõ aliquo opʒ terminos diſtingui: vt in priori declarauimus volumĩe: ⁊ nũc ēt pro parte mõſtrabimus: nãq; ſi maior extremitas rõne tñ differens acciperet a minore: ſequereť idẽ ſuiipſius mõſtrationeʒ facere: ⁊ ꝑpterea notius eſſe ⁊ ignotius: quũ eni in cõcluſione duo ſint queſitũ ac cõceſſum, ſeu ſubiectuʒ ac ꝑdicatũ: ⁊ ſubtũ ſemꝑ tãq̄ notum ſupponať, queſitũ xo vt ignotũ ac querẽdũ: nimirũ ſi idem fuerint ſubiectũ ac ꝑdicatũ: idẽ vt notũ ⁊ ignotũ accipieť. ¶ Preterea. ſi in aliquo vero rõcinio termini ſm rõnem tñ diſtinguunť: aut illud erit demõſtratio aut dialecticus ſyllˢ: ſed non demõſtratio: qm̃ in demõſtratione termini ſemꝑ ſm rẽ ac prolationem diſtinguũtur: ſubtũ eniʒ mediũ ſeu definitio ⁊ ꝑpria paſſio, nõ rõne tñ, ſed re quoq; ac ꝑlatiõe a ſeinuicem ſeiungũtur: verũ nec dialecticus etiam ſyllˢ: ibi enim ſubtũ ſemꝑ eſt ſpẽs predicata xo aut genꝰ aut definitio, aut ꝑpriũ aut accidens: ſed hec a ſeinuicem re atq; enũtiandi mõ diſiungũtur, nõ igiť rõne tñ diſt. Q ſi dicas neq; dialecticũ neq; demonſtratiuũ ſylm̃ taleʒ eſſe, ſed ſophiſticũ: ꝓculdubio falſo iſtud dicať: ſyllogiſmus nãq; ſophiſticus oīs, vt aliquãdo mõſtrabimus ratiocinij verã rõnem ſubterfugit, ⁊ forme ſyllogiſtice penitus eſt expers. Adde q̄ ſi vere ſyllˢ eēt per pñᵃ quoq; ſyllogiſtica ſtabilireť, dictuʒ inq̄ de omni vel de nullo, aut cõuerſionem: ſed neq; per dictũ de omni vel de nullo: quoniã ſyllˢ ex oppoſitis nullus in pͥma conſtrueť figura, vt mox videbimꝰ, neq; etiã per cõuerſionẽ vt planum eſt: quũ nullus ex oppoſitis ſyllˢ ad primã reducať figurã. ¶ Ad hec. ſi ꝯñtia hec vere eſt ſyllˢ, ſequiť artez de medio inueniẽdo nõ eſſe perfectã: nullus eni locus ꝑ añtis repugnantia aut ꝯñtia rõni huic poterit accõmodari. ¶ Dicẽduʒ itaq; ſylm̃ ex oppoſitis cõſequẽtiaʒ q̄dem eē ⁊ ex neceſſitate cõcludere: nõ tamẽ vere ſylm̃ ſʒ hoc totuʒ forraſſe, ſylm̃ ex oppoſitis: quẽadmodũ ⁊ ſyllogiſmũ ſophiſticũ ꝯſueuimus dicere: qui tamẽ vere ſyllogiſmus non eſt. ¶ Ad quẽ xo artificem ꝑtineat varij varia protulere, ſunt enim qui dicãt hunc attinere ad demõſtratorem eſſeq; paralogiſmũ diſciplinẽ: alij vt Philoponus vtilẽ eſſe dicũt rõnẽ iſtiuſmodi ad ſophiſticas diſturbationes, nõnulli xo ⁊ ad demonſtratorẽ ⁊ dialecticum, ad demõſtratorẽ quidẽ vt arguit ꝯtra cauillatores, ad dialecticuʒ autem vt ex minori abſurdo ad maiꝰ poteſt deducere. ¶ Ego xo demõſtratoris nullo pacto eē ſyllo ex oppoſitis arguere, nec dialectici ēt nec iteʒ ſophiſte, ſed eius artificis: qui piraſticus ſeu tentatiuus dicitť: quiq; lato noīe aliquãdo dialecticus nũcupatur. Demõſtrator xo ſemꝑ ex veris ac neceſſarijs ſylm̃ cõmunit, dialecticus autẽ ex ijs que pluribus aut oībus aut ſapientibus videnť, ⁊ vera etiã ſunt: ſophiſta xo nunq̄ ex neceſſitate ꝯcludit: quũ itaq; ſyllˢ ex oppoſitis ⁊ neq; ex veris neq; ex ꝓbabilibus, ex neceſſitate tamen ꝯcludat: ſequiť q̄ ad aliũ ſpectet artificem. Erit itaq; artifex iſte tẽtator: qui falſas accipit ꝓpõnes: acceptas tñ ac conceſſas, ſi non apud oēs apud tamẽ reſpondentẽ: quẽadmodum in octauo topicoꝝ diligẽtiſſime pertractauit Phs. Sʒ hec planiora fient ſi prius modos expoſuerimus, q̄bus huiuſcemodi ꝯſequẽtias ratiũculaſq; poſſimus cõſtruere.

Sylls ex oppoſitis ẽ ꝯña nõ tamẽ ſyllˢ: Demũ tñ ħ ẽ maturiꝰ conſiderandum.

Ad quẽ artificem ſpectet ſyllˢare ex oppoſitis.

Syllʒ ex oppoſitis ñ ſpectare ad dẽmõſtratoreʒ nec dialecticũ ſed piraſticum.

¶ Dico igitur q̄ ſyllˢ ex oppoſitis ſeu oppoſita cõcludens duplex eſt: vnus oppoſita actu accipiẽs in maiore ꝓpõne: de quo ad calcem capituli dicendũ erit: alter ꝯcludens oppoſita in potẽtia: ⁊ ex his inferẽs idem a ſeipſo negari: de quo ad ꝑncipiũ tractat Ariˢᵗᵒ: neq; eni ſis eius ſentẽtie, vt exiſtimes oppoſita actu in ſyllo accipi: Hoc eni dãnat leui Herſonis inquiens, nõ fieri ſylm̃ nãlem ex duobus actu oppoſitis: nemo eni eſt, qui ſimul cõcedat bina actu oppoſita, puta oẽm diſciplinã ſtudioſam eē: ⁊ nullaʒ ſtudioſaʒ eſſe: q̄ ſi dicas hoc fortaſſe admitti apud eos qui bina ꝯcedebant cõtradictoria, de q̄bus Phs in gãma poſt nãlia: hoc temẽ ꝑterq̄ q̄ in viis pauco erit, inutile etiã exiſtimabiť: quum enim rõ oīs in ꝯcluſioneʒ tãq̄ in qḋ queritur ordineť: quis eſt queſo tã craſſi ingenij, qui in mediũ querenduʒ ꝓponat, an nulla diſciplina, diſciplina ſit. ¶ Eſt itaq; modus iſte rõcinãdi tãq̄ ꝯñtia quedam collecta ex duobus ſyllis: qui bina aut cõtraria aut cõtradictoria in potẽtia ꝯcluſerint: quẽadmodũ ſiquis vno ſyllo ꝯcluſiſſet oẽ aĩal pauce cholere lõgeuũ eſſe, ⁊ rurſus, nullum equuʒ alio ſyllo, eſſe longeuũ: is bina cõtradictoria conceſſit: qm̃ equus eſt aliqḋ aĩal pauce cholere. Iterũ ſi quis admitteret oẽm hoīem eſſe albũ, ⁊ nullũ riſibile eē albuʒ: is etiã duo cõtraria cõcederet in potẽtia, qm̃ oīs hõ eſt riſibile: neq; hoc multũ abſurdũ eſt, ſi in vſuʒ cadit, ſunt eni plerīq; veluti infra videbimus: qui aliqua vliter cognoſcãt, in parte autem ignorent: ſunt itẽ alij qui de vno ꝑdicatũ vnum affirmẽt ſub vno noīe, idem ſub alio noīe ab eodẽ negãtes: q̄ fortaſſe ignorent multiuoca illa eē: ⁊ ꝑpterea accidit eos ꝑq̄ facile ad oppoſita deduci: imo q̄ abſurdiſſimũ ad negationem vnius a ſeipſo. Ex his itaq; manifeſtũ, quõ tẽtator atq; piraſticus ſyllo vtatur ex oppoſitis: vt periculum faciat an qui ſciam aliquã profiteť, recte eã calleat: quemadmodũ ⁊ Plato in oībus ferme ſuis voluminibꝰ ac dialogis facit. ¶ Sed circa hec dubitaret nõ imerito quiſpiã: ſi hac vtiť cõſequentia tẽtator ſolus. Cur Ariſtoteles nõ ꝑtractauit de ea in octauo topicoꝝ dimittẽs qḋ hoc in loco ad ꝓpoſitum non fuerat. ¶ Rñdeo factum hoc fuiſſe duplici de cauſa, tuʒ q̄a intentio erat hic cõnumerare potẽtias oẽs ſyllogiſticas: inter quas ponebať ⁊ ꝯñtia ex oppoſitis, tuʒ etiã q̄a habitum tentatiuuʒ induũt omnes ferme artifices: nãq; ⁊ demõſtrator ſepoſitis plerũq; demõſtrationibus habitũ aſſumit tentatoris: vt que in ſcia ſua demõſtrari non poſſunt faciat aliq̄ modo plana: veluti ⁊ Ariˢᵗᵒ in libris poſt nãlia aliqñ fecit. Sʒ his iã explicitis ad ꝯtextũ declãranduʒ trãſeamus.

Sylls ex oppoſitis ꝯˣ eſt.

Inquit leui Herſonis nõ fieri ſyllʒ nãlẽ ex duobus actu oppoſitis.

Nõ ſylm̃ ex oppoſitis eſſe ꝯñtiã quãdam ex duobꝰ ſyllogiſmis poˢ oppoſita concludẽtibꝰ collectam.

Dubium.

Solutio.

[In quali autẽ figura.] Intẽtionem ꝓponit eoꝝ que dicturus eſt inquiẽs intentionem ſuã eē pertractare in qua figura poſſimus ſylm̃ ex oppoſitis cõplicare: ⁊ qm̃ hoc ſciri nõ poterat, ni prius cognouiſſemus quot ⁊ que eēnt oppoſita: ꝑpterea ſubdit dicens: oppoſitas ꝓpõnes ſm vocem ac proferendi modum quadrifariã diſtingui, aut enim ſunt contrarie vt omne nulluʒ, aut contradictorie, vt omne non omne, aliquod nulluʒ, aut ſubcontrarie, vt aliquod, aliquod non: ipſe xo in contextu de more dixit non alicui pro eo quod eſt, alicui non. He igitur ſm vocem diſtinguũtur: ſm autem veritatem tres tñ ſunt oppoſitiones: aliquod enim ⁊ aliquod non ſm vocẽ tñ opponunť: propterea q̄ oppoſita ſimul vera eſſe nequeũt. Hec autem in materia contingente ſimul verificantur, vt aliquis homo eſt albus, aliquis homo non eſt albus. [Alias aũt oppoſitas.] Hoc eſt contradictorias: lʒ enim omnes oppoſite dici poſſint: quia tamen contradictoria in quacũq; materia verũ ac falſuʒ diuidunt: nõ imerito hãc noīs prerogatiuã κατ᾽ ἀντονομασίαν fuere ſortita.

Oppoſite ꝓpõnes ſm vocẽ q̄drifariã dicuntur.

Contradictoria ꝑ antonomaſiã dicunť oppoſite.

¶ Figura pᵃ

Figura prima.

In prima igit̄ figura non eſt ex oppoſitis ꝓpoſitionibus ſyll'mꝰ/neqꝫ affirmatiuus/neqꝫ negatiuus: affirmatiuus q̄dem/quoniā ambas oportet affirmatiuas eſſe ꝓpōnes: oppoſite ſꝰo dictio ⁊ negatio. Priuatiuus autē/q̄m oppoſite quidem idē de eodē predicāt ⁊ negant: mediū ſꝰo/q̄d in prima/non dicitur de ambobus: ſed ab illo aliud q̄dem negat̄: ipſū autē de alio p̄dicat̄: verū he nō opponunt̄.

Nō poſſe in p̄ª figura fieri ſyll'mꝫ ex oppoſitis.

Inquit ꝙ ex oppoſitis ſyll'ſs in p̄ª figura fieri nullo modo pōt: ſi eni fieret aut affirmatiuus eſſet/aut negatiuus: affirmatiuus q̄dem eē nequit/quoniā ſi ꝯcluſio affirmatiua foret/oporteret ambas ꝓpōnes affirmatiuas eſſe: negatiuus autē/q̄m ꝓpōnes oppoſitas ⁊ ſubiectū ⁊ predicatū eadē habere oportet: ſed in p̄ma figura hoc fieri non pōt: q̄d enim ſubycit̄ in maiore predicat̄ in minore. Qz ſi aliqs dicat cōtra hoc/q̄m a p̄ma figura oēs alie deriuant̄ ac rurſus per cōuerſionē in eādem redeunt: ⁊ ꝓpterea ſi queſitū aliqd monſtrat̄ in ſecūda ac tertia/poſſe illud idē oſtendi in prima. Dicimus nō eſſe hoc neceſſariū: ſyll's nāqꝫ ex oppoſitis non vi figure aut alicuius p̄ncipij ſyllogiſtici vim ſuā arguendi ac mōſtrandi retinet/ſed rōne oppōnis/veluti iam ſupra diximus: ⁊ ꝓpterea nō ſeruat eaſdem leges q̄s ſupra de alijs recitauimus rōcinijs: Atqꝫ hec de p̄ma figura.

Inſtantia.

Solo ſyll's ex oppoſitis tenet ſolū rōne oppōnis non vi ſyll'i a.

Figura ſecunda.

Sed in media figura ⁊ ex oppoſitis ⁊ ex contrarijs cōtingit fieri ſyll'm. Sit eni bonum q̄dē in quo/a: ſcientia ſꝰo/in quo/b/⁊/c: ſi itaqꝫ ſciaꝫ oēm ſtudioſaꝫ accepit ⁊ nullaꝫ/a/b/omni ineſt ⁊/c/nulli: quare/b/nulli/c: nulla igitur ſcientia ſcientia eſt.

Quoniam in p̄ma figura nō efficit̄ ex oppoſitis ſyll's vult impñſentia Phs mōſtrare: quō fieri poſſit in ſcd'a: ⁊ inq̄t in ſecunda figura/que media nūcupat̄ ſyll'm effici ex oppoſitis/quādo. vꝫ altera ꝓpoſitio v'lis extiterit/⁊ altera in p̄te/⁊ ex ꝯtrarijs etiā quum ambe v'les fuerint: puta ponamus loco/a/⁊ medij termini bonū/loco/b/⁊/c/hoc eſt extremitatū ſciam: ⁊ ita ex ꝯtrarijs cōplicemus rōnem/oīs ſcia eſt ſtudioſa nulla ſcientia eſt ſtudioſa: nulla igitur ſcia eſt ſcia. Sꝫ dubitaret nō iniuria q̄ſpiā quō ſupiꝰ diximus nō debere vtraqꝫ oppoſita actu accipi ſed potētia: quū tñ in hoc exemplo actu ſint accepta/oīs ſcia ſtudioſa/⁊ nulla ſcia ſtudioſa. Preterea querendū cur Ariſtoteles in expōne terminoꝝ poſuerit ꝓ medio termino bonū/deide in cōplicatiōe rōnis ſtudioſum. Dicimus quēadmodū ⁊ Philoponus videtur innuere/ꝙ Phs nō curauit B in loco occultationē/de qua in topicis exactiꝰ ꝑtractat/vt facilius intelligeremus quō rō ex oppoſitis ꝯſtruat̄: ꝓpōnes aūt poſuit q̄s nemo cōcederet: ſꝫ inferius ⁊ de celatiōe in exēplis ſequentibꝰ curā habebit: ⁊ ꝓpterea reſpōdemus/ꝙ ſi ꝓpōnes actu accepit/nō eas poſuit tāq̄ ab aliquo concedēdas/ſꝫ vt exemplū ſyll'i ex oppoſitis dilucidiꝰ intelligeret̄. Hec fortaſſe ille videret. Nos aūt aliter ⁊ meliꝰ dicimus alteri ēt queſito ſacietes ſatis/ꝙ Ariſtoteles optime ꝯſtruxit rōnes ex oppoſitis in potētia/nā quēadmodum ⁊ Leui Gerſonis

Dubiū q̄ꝛ po-nunt̄ actu oppoſita i ſyll'o ab Ariſt. i lr̄a.

Solō Phi'lo poni ꝙ Phs nō curauit occultationeꝫ vt fecit i octauo topicoꝝ.

Alia ſolō. ꝙ Ariſto. ꝯſtruxit ſyll'mꝫ ex oppoſitis in poª

inq̄t/cōpluribꝰ modis efficiunt̄ oppoſita in potētia/puta q̄n ſubm ꝓpōnis vnius ponit̄ ſub ſubto alteriꝰ/vel p̄dicatū ſub p̄dicato/aut ex vno ſequit̄ reliquū/puta ſi accipiamus oēꝫ ſciaꝫ ⁊ nullā medicinam/ſi fumū eē ⁊ ignē nō eē: ſunt itē oppoſita in poª/quū termini multiuoci ſeu polyonymi accipiant̄/vt oēꝫ enſeꝫ ⁊ nullā ſpathaꝫ. Dico itaqꝫ ad ꝓpoſitū ꝙ Phs tales in ꝑñtia terminos accipiens bonū mozis ⁊ ſtudioſaꝫ termini ſūt ⁊ multiuoci ⁊ idē penitus ſignātes: vñ ſcias/quēadmodū apō nr̄os a v'tute nō ſit v'tuoſus ſꝫ ſtudioſus/ita ⁊ apō grecos ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, οὐκ ἀρεταῖος, ἀλλὰ σπουδαῖος, quēadmodū ꝑ p̄te ⁊ in p̄ñtis ꝺclarat̄: ſtudioſūꝫ itaqꝫ ⁊ bonū ꝑ eodē penitꝰ accipiēs Phs hūc in modū latētē ꝯſtruxit ſyll'mꝫ/oīs ſcia ē bonū/nulla ſcia ē ſtudioſuꝫ: nulla igit̄ ſcia ſcia: ꝓpōnes aūt ille: q̄ tñ p̄cedētiū ſylloꝝ ꝯnes ēt ſunt/fortaſſe ab aliq̄ ita ſīt admittentur: q ignorauerit bonū ⁊ ſtudioſūꝫ idē penitus ſignare. Sꝫ dubitat ad hec Diuus Albertus: quū idēꝫ i rōne iſta ſubycit̄: ⁊ idē ēt p̄dicet̄: quō poterimꝰ cognoſcere ꝯñtiā hāc in 2ª aut 3ª figª eē. Dicimus iſpiciēdū eē q̄ſitū ac ꝯnē/⁊ ſi terminꝰ q̄ſiti ſubycit̄ i ꝓpōnibꝰ/2ª erit figura: q̄m in 2ª extremitates ſubyciunt̄ ⁊ mediꝰ p̄dicat̄: ſi ſꝰo terminus ꝯnis p̄dicet̄ in ꝓpōnibus/tertiam reddet figurā: q̄m in tertia ambe extremitates p̄dicant̄.

Inquit Leui Gerſonis nūris modis efficī oppoſita in potētia.

Dubiū Alberti

Solutio

Conſimilr̄ autē ⁊ ſi omnēꝫ accipiens/medicinā non ſtudioſaꝫ accepit: nāqꝫ ipſum/a/omni/b: ipſi ſꝰo/c/nulli: q̄re quedā ſciētia nō erit ſciētia: ⁊ ſi ipſum/a/c/quidē omni; b/aūt nulli: eſt ſꝰo/b/q̄dem ſciētia: c/autē medicina: ſed/a/ſuſpitio: quū eniꝫ acceperit nullā ſcientiam ſuſpitionem/accepit aliquā ſciētiaꝫ eſſe ſuſpitionem. Differt autē ab eo/qui pridēꝫ/eo ꝙ terminis cōuertit̄: prius eniꝫ ad/b: nūc autem ad/c/affirmatiuū: ⁊ ſi altera ꝓpoſitio non ſit v'liter/conſimilr̄: ſemꝑ eniꝫ medium eſt/q̄d ab altero q̄dem negatiue dicit̄/ de altero autē affirmatiue: q̄re cōtingit oppoſita cōcludi: p̄terq̄ ꝙ non ſemꝑ neqꝫ oīno: ſed ſi ita ſe habeant/que ſub medio: vt aut eadem ſint/aut totum ad parteꝫ: aliter autē impoſſibile: neqꝫ eniꝫ erunt vllo modo propoſitiones aut contrarie aut oppoſite.

Vult B Philoponus exēplū eſſe alteriꝰ modi 2ª figª ex maiore v'lr̄ affirmatiua cū miore in p̄te. Ego ſꝰo alr̄ dico exēplū p̄us extitiſſe ad oñdēdū quō ꝯtria ꝯcludāt̄: B aūt quō ꝯdictoria. Cōcludunt̄ igit̄ inq̄t Ariſtoteles contradictoria/quū accepimꝰ oēꝫ ſciaꝫ ſtudioſaꝫ eē/⁊ nullā medicinam ſtudioſaꝫ: quū eni medicia ſit aliq̄ ſcia/ſeq̄t̄ aliquā ſciaꝫ nō eē ſtudioſaꝫ/⁊ oēꝫ ſciaꝫ eē ſtudioſaꝫ: q̄ ſūt ꝯdictoria/⁊ ex ꝯñti quedā ſcia nō erit ſcia. Et ſi ipm/a. Hinc Ariſtoteles ponit exēplūꝫ quō ꝯdictoria cōcludant̄ ex maiore negatiua cū miore affirmatiua: ⁊ ē ꝯuerſus modus cū p̄cedēte: accipit āt loco/b/maioris extremi ſciaꝫ/loco/c/mioris medicinā/loco/a/medij ſuſpitionē ſeu exiſtimatiōeꝫ ſeu opionē: nō. n. ſꝰbū repperi latinū: quo recte effingerē: q̄d greci ὑπόληψιν dicūt: nāqꝫ nō recte opionē dicē poſſemus: quū nō ſint idē δόξα καὶ ὑπόληψις, quōcirca dicam nos ip̄ñtia ſuſpitionē: ſi itaqꝫ aliqs diceret nullā ſcia ſuſpitio/oīs medicia ſuſpitio/ꝯcluderemꝰ aliq̄ ſciaꝫ ſciaꝫ nō eē: quū meᵃ ſit aliq̄ ſcia. Et ſi altera ꝓpōnū. Hoc ē: ꝯcludere etiā poterimus nō cōtraria/ſꝫ cōtradictoria/ſi

Dubitat cur nō ſic q̄ſitū vocat ὑπόληψις latine vel ci poſitū: vel exiſtimatio ac ſuſpitio dicat

vnam vl'em/alteram ſemp ſcrimus in parte:puta/ſi non oēm aut nullam medicinā/ſed aliquam.[Semp enim mediū eſt.] Occurrit tacite queſtioni/poſſet eniȝ aliquis dubitare q̄ naȝ ſit medius terminus in ꝓpōnibus:ait ꝙ in hac terminoꝝ ac ꝓpōnum diſpōne/ille erit medi⁹ terminus:qui de vna extremitatuȝ affirmatiue diceť/de altera negatiue:vnde eni pro autē accipiendum eſt/vt in pleriſqȝ alijs locis.[Preterq̄ ꝙ nō ſemp.] Si inqt vna ꝓpōnū extiterit affirmatiua ⁊ altera negatiua fiet ex oppoſitis ſylls/ſed nō ſemper/hoc eſt in quacūqȝ materia ⁊ terminis qbuſqȝ/neqȝ oīno.i.nō ſm oēm diſpōneȝ:ſed quando que ſub medio ſunt/hoc eſt extrema aut eadem ſint/vt multinoc:aut ſi non cadem/ita tamē ſe habeant/ vt vnū ſit totuȝ/alterū pars:vel maior extremitas totuȝ ⁊ minor pars:aut ecōuerſo.[Aliter aūt impoſſe.] Non h dicit ꝙ aliter modo quocūqȝ diſpoſitis terminis nō poſſint oppoſita cōcludi:ſed hoc vult:ꝙ ex huiuſcemodi ſitu ꝓpoſitionum nō poſſint oppoſita ex neceſſitate concludi:ꝓpterea ꝙ ꝓpoſitiones nullo modo ſiunt aut cōtrarie aut oppoſite ⁊ cōtradictorie:Atqȝ hec ita de ſecūda figura.Ad tertiam tranſeamus.

Figura tertia.

Sed in tertia figura affirmatiuus quidez ſylls nūq̄ erit ex oppoſitis ꝓpoſitionibus ob dictam cauſam ⁊ in prima figura:negatiuus ꝟo erit ⁊ vl'iter ⁊ nō vl'iter terminis exiſtētib⁹. Sit enim ſciētia in quo/b/⁊/c:medicina auteȝ in quo/a. Si itaqȝ acceperit oēm medicinaȝ ſcientiā/⁊ nullam medicinā ſciētiā/ipſum/c/accepit oī/a/⁊ ipſum/b/nulli:quare erit aliqua ſciētia non ſciētia. Cōſimil'r aūt ⁊ ſi non vl'iter accepta fuerit/c/a/ꝓpoſitio:ſi eniȝ eſt aliq̄ medicina ſciētia/⁊ rurſus nulla medicīa ſcientia/accidit ſciam aliquā non eſſe ſcientiaȝ. Sūt autē quū termini vl'iter accipiunť propoſitiōes ꝯrie:quū ꝟo alter in pte/oppoſite. *felapton:* *ferison:*

Superius dixerat in prima figura non fieri affirmatiuum ſyllogiſmuȝ ex oppoſitis:ꝓpterea ꝙ ad affirmatiuā cōcluſionem colligendū oporteret ambas ꝓpoſitiones affirmatiuas eē:que nullo pacto oppoſite eē poſſint:ob eādem cauſam dicit in tertia quoqȝ nō poſſe ſyllogiſmū ex oppoſitis affirmatiuū fieri:negatiuus ꝟo efficitur ambobus terminis ac ꝓpōnibus exiſtētibus vl'ibus/⁊ nō exiſtētibus vtriſqȝ vl'ibus/ſed altera vl'i ⁊ altera in parte. Dubitat cōtra hec Leui Gerſonis/quo in tertia ex ambabus affirmatiuis non fiat ſyllogiſmus ex oppoſitis:ſi eniȝ ita dicam/ois homo eſt niger/ois homo eſt albus. Nimiruȝ ex oppoſitis concludā/aliquis homo nō eſt hō. Reſpōdet ideȝ Phūs nō itellexiſſe de oppoſitis ſm materiā/ſed de oppoſitis ſm affirmationē ⁊ negationē:⁊ ꝓpterea inſtātia nihil facit ad rem. Aliter poſſemus/quēadmodū pro parte ⁊ in priori diſcuſſimus volumine ꝙ lȝ ꝓpoſitiones ille ſint affirmatiue ſm vocē/reducūtur tamē ad oppoſitas:q̄rū vna eſt affirmatiua ⁊ alia negatiua:idem eſt eniȝ dicere/ ois homo eſt niger/ac ſi diceremus/nullus homo eſt albus:⁊ ꝓpterea cōſtruetur ſyllogiſmus ex vna affirmatiua ⁊ altera negatiua.[Sit enī ſcia in quo/b/⁊/c.] Terminos exponit ⁊ loco/b/⁊/c:hoc eſt maioris ac minoris extremi ponit ſciā:loco auteȝ/a/medij termini/medicinā/

Dubiū Leui Gerſonis.

Solō einſdē

⁊ alia cōſtruit rationeȝ/nulla medicina ſciētia:hec eniȝ eſt maior:ois medicina ſciētia:⁊ cōcluditur in tertia/aliqua ſcia nō eſt ſciētia.[Cōſil'r autē ⁊ ſi nō vl'iter.] Eodem inquit modo cōſtrueť ſylls ex oppoſitis concluſionē colligēs in parte:ſi acceperimus/c/a:hoc eſt minorē ꝓpōneȝ non vl'em/ſed particularē huc in moduȝ:nulla medicīa ſciētia/aliqua medicina ſciētia/aliqua igiť ſciētia non eſt ſcia.[Sūt autē quūȝ termini.] Hoc eſt ſi ꝓpōnes vtreqȝ vl'es extiterint/contrarie ſibiīuicē erunt:ſi ꝟo vna vl'is/altera in parte/oppoſite ac contradictorie.

Oportet autem exiſtimare/ꝙ contingit quidem ſic oppoſita accipere/quemadmodum diximus/omnem ſcientiam ſtudioſam eē/⁊ rurſus nullaȝ aut aliquam nō ſtudioſam:qđ non ꝯſueuit latere. Eſt autē per alias iterrogationes rōcinari alterum/aut quemadmodum in topicis dictum eſt/accipere.

Occurrit tacite queſtioni/quā nos ſupra ⁊ mouimus ⁊ ſoluimus:poſſet eni aliqs dicere nō oportere ꝓpōnes ita acm oppoſitas accipere:q̄ñ nemo eas ꝯcedet:⁊ ꝓpterea talis ratio nihil penitus afferret vtilitatis. Reſpōdet Phs ꝙ poſſemus hoc facere/quādo eēt aliqs ita fatuus: qui bina aut cōtraria aut ꝯdictoria cōcederet:quēadmodum nōnulli Phoꝝ:quoꝝ ſniam dānat Ari^{us} in libris poſt nāliaꝫ:ſed tamē hoc genus argumēti ita ꝓlatum non cōſueuit latere:nec ꝑ hoc vtilitatē aliquam aſſequimur. Poſſumus aūt inqt ⁊ ꝑ alias interrogatiōes ac ꝓpōnes alterū/hoc eſt terminū diuerſaȝ ſm nomē/re tñ ideȝ ratiocinari:variatis enim nominibus magis latemus:vt in exemplo/nulla voluptas bonū/omnis letitia bonum. Cōcludimus ꝙ nulla letitia eſt voluptas:⁊ ex cōſequēti ꝙ nulla voluptas eſt voluptas:nā letitia ⁊ voluptas idē ſignificāt. Notanduȝ aūt ꝙ ꝓpōnes vocauit interrogationes:nimirū/qđ iam a principio diximus modū iſtū mōſtrādi pertinere ad tētatorem:qui ꝓpōnes ſuas oēs iterrogat.[Aut quēadmoduȝ in topicis.] Hoc eſt:aut aliter poterimus latētiā ac celationē facere ad ꝯcludenda oppoſita:quēadmodū diximus in octauo topicoꝝ ad pn^{m}: vbi celādi modos oēs diligenter explicauimus. Ex h aūt nōnulli voluere librū topicoꝝ ſtatiȝ poſt ꝑdicamēta ſm ordinē ſequi ⁊ anteceddere librū iſtum prioꝝ/⁊ ꝑꝑ h vocabāt librum ꝑdicamētoꝝ ante topica. Nobis tñ ⁊ Aualido Roſadis in editiōe ſua magna in librum poſteriorum atqȝ alijs multis viris clariſſimis placuit topica poſt poſteriora analytica collocari:rōnes ꝟo ex vtraqȝ pte nō ſunt imprītia afferēde in mediū:ne ꝓter ſētionez inutil'r euagem⁹. Si ꝟo q̄ſpiam quereret cur dixerit Phs:quēadmodū in topicis dcm̄ eſt:quū tñ poſt librum prioꝝ/topica ediderit. Dico h fieri ſm cōponētiū auctoꝝ ꝯſuetudinē:aliq̄ñ eni que poſteriora ſunt ſm ordinē/prius in lucē emittūt:⁊ aliq̄ñ ēt nonduȝ ꝑfecere aliqđ opus/⁊ adducūt huius teſtimoniū in mediū. Ita eniȝ fecit ⁊ in libro de iterꝑtatiōe quū ait:dcm̄ eſt aūt de his in topicis:⁊ rurſus ſecto pmo ad finē ingrōq̄ cūqȝ determinamus ꝯ ſophiſticas diſturbatiōes:quū tñ ſm oium ſniaȝ elēchoꝝ ſophiſticoꝝ liber/vltim⁹ ſm ordinē ſit logicoꝝ libroꝝ. Quid plura:ſtatiȝ ad pn^{m} eiuſdeȝ libri ait/de his qdē dcm̄ eſt in hiis/que dicta ſunt de aīa:nec tñ ſequiť ꝑꝑ hoc/ꝙ liber de aīa anteceddat ſm ordinē librū de interꝑtatiōe:pōt addi ⁊ alius locus ex lib° de iterꝑtatione/vbi inquit. Hec aūt quēadmodū in reſolutorijs dcm̄ eſt ſic ſūt diſpoſita/quū tamen manifeſtū ſit librum priorum non precedere librum de interpretatione.

Quoniam

Inſtantia a Phō in Iſa

Solō einſdeȝ ꝙ poſſit oppoſitas iacas q̄ñ ꝙ accipi.

Ex terminis multiuocis poſſe fieri ſyllos ex oppoſitis.

Opio q̄rūdā q voluerūt librum topi.ꝑcedere librum prioꝝ:⁊ ꝑꝑea vocauerūt an̄ topica.

Opio⁹ ē Aualidus Roſa. ꝙ liber topi. ſequať librum poſterio.

Inſtantia.

Solutio.

¶ Quoniam vero affirmationū oppoſitiões tres/ſex modis contingit oppoſita accipere/ aut omni ⁊ nulli/aut omni ⁊ nō oī/aut alicui ⁊ nulli/⁊ hoc cōuertere in terminis: vt/a/oī b: ipſi vero/c/nulli: aut/c/omni: b/autem nulli/ aut huic qdē omni: illi vero non omni: ⁊ rurſus hoc cōuertere ſm terminos. Conſimilr autē ⁊ in tertia figura: quare manifeſtum/⁊ quot modis ⁊ in qualibus figuris contingit per oppoſitas ꝓpōnes fieri ſyllogiſmum.

¶ Quoniā oppoſitiones que fiunt ſm affirmationē ⁊ negationem ſunt tres/que cōmutate duplicanī/accidet inquit ꝓhs cōplicationes in ſecūda ſex fieri: nāq; aut ambe ꝓpōnes vles erunt aut ambe in parte/aut vna vlis ⁊ altera in parte: ſi ambe vles aut affirmatiue aut negatiue ⁊ ſic nulla cōſtruiī cōplicatio vtilis ex oppoſitis aut ex vtriſq; affirmatiuis aut ex vtriſq; negatiuis: ſi vero vna ſit affirmatiua ⁊ altera negatiua ſic fiunt vtiles due: nāq; aut maior eſt affirmatiua cū minore negatiua/aut econuerſo maior negatiua cū minore affirmatiua: ſin autem vtreq; particulares extiterint nō ſit vtilis cōiugatio: qm̄ ratio extrueī ex oppoſitis ſm vocē tm̄ ⁊ non ſm rem/ aut ex nullo modo oppoſitis: ſi vero vna fuerit vlis ⁊ altera in parte/quatuor fiunt vtiles complicationes: pma ex maiore vlī affirmatiua cū minore negatiua in parte: ſecunda ex maiore vliter negatiua cū minore in pte affirmatiua: tertia ⁊ quarta ex ꝓpōnibus ac terminis trāſpoſitis ac conuerſis: vt que maior erat efficiaī minor/⁊ que minor maior puta tertia ex maiore negatiua in pte cum minore vliter affirmatiua: quarta vero ex maiore particulari affirmatiua cum minore vliter negatiua: ex ambabꝰ autē vel affirmatiuis vel negatiuis fieri nō pōt ratio ex oppoſitis/vt ſupra etiā declarauimus: ſunt itaq; in ſūma ſecunde figure cōiugationes vtiles ex oppoſitis ſex ⁊ totidem in tertia: ita/vt omnes duodecim efficianī. ¶ Sz circa predicta dubitaret aliquis: cur ita dixerit Ariſtoteles oppoſitiones affirmationū ⁊ non enūtiationum aut ꝓpoſitionum: nō enim in ſolis affirmationibus oppoſitio cōſiſtit/ſed etiā in negationibus. ¶ Reſpōdemus ꝙ ideo feciſſe ꝓhm: vt ſignificaret oppōnes in ꝓpoſitiōibus accipiendas eſſe ſm affirmationē ⁊ negationē: nō autē quocūq; modo: ꝓpoſitiōes enī ⁊ aliter opponunī ꝙ̄ ſm affirmationē ac negationē: vt he/que ex cōtrarijs cōſtituuntur ſm mām. ¶ Sed vlterius dubitaret quiſpiam quō duodecim ſint complicationes vtiles: nāq; ſi maior in pte extiterit in ſecūda figura ⁊ minor negatiua in tertia/nō ſiet vtilis cōiugatio veluti in priori concluſimus volumie. ¶ Rñdet Diuus Albertus duodecim quidem eſſe ꝯiugationes vniuerſas ex oppoſitis/nō tn̄ oēs vtiles: ſed nouem tm̄: quatuor in ſecūda/ac tres in tertia: ⁊ hoc videī ꝓhiloponus etiā ſenſiſſe. ¶ Aluidus tamē Roſadis/multo ⁊ diligentius ⁊ ingenioſius inquit cum Ariſtotele duodecī eē ſyllos vtiles ex oppoſitis/neq; eē curandū an in figura tertia minor ſit affirmatiua vel negatiua: qm̄ ſi ſupra in priori volumie dicebamus nō poſſe minorē in tertia negatiuā eſſe nec in ſecūda maiorem in parte: hoc dicebamus in relatione ad queſitū determinatū: ſz in ſyllo ex oppoſitis nō reſpicimus q̄ſitū determinatū: nō enim curamus ſiue ꝯcluſerimus nullū/c/eſſe/b/ vel cōuertentes: nullam/b/c: ⁊ ꝓpterea nō ſunt neceſſarie obſeruatiōes ac leges ille in huiuſcemodi rōnibꝰ. Addo ego ⁊ rōnem aliam: quā ſupra etiā innuimus: ꝙ ſylli iſti ex oppoſitis nō vi figure aut diſpōnis alicuius ex neceſſitate concludunt: ſed vi oppoſitionis. Qz autem ſex ſint complicationes vtiles monſtrat manifeſtiſſime ꝓhs in contextu: ⁊ nos etiam aliam addimus rationem: quoniā ſi tam vtiles ꝙ̄ inutiles coniugatiōes enumerare voluerimus/non ſolum ſex ſed multo plures erunt: nam ⁊ ex ambabus affirmatiuis ⁊ negatiuis vtriſq; ⁊ particularibus etiā non erigitur vtilis ex oppoſitis cōiugatio. Preterea ſi terminos ipſos afferamus/videbimus ita ſemper rem ſe habere: ꝙ ex maiore in parte in pma ⁊ minore negatiua i 3ª ſm oppoſitas ꝓpōnes fiūt vtiles ꝯiugatiōes.

Duodecim ſūt ꝯiugatiōes ex oppoſitis vtiles.

Dubium.

Solutio.

Aliud dubiū.

Solo Albti

Solo Aluidi Roſa.

Nō repugnat regulis in pᵒ traditis poſſe fieri ſyllm ex oppoſit in 2ª ex maiore pticulari ⁊ in 3ª ex minore negatiua.

¶ Sed ⁊ manifeſtū ꝙ ex falſis quidē eſt verum ratiocinari: quemadmodum dictum eſt prius: ex oppoſitis autē non eſt: ſemper enī ſylls ſit contrarius rei/vt ſi eſt bonum nō eē bonum/aut ſi animal nō animal/eo ꝙ ex contradictione eſt ſyllogiſmus/⁊ termini ſubiecti aut ijdem ſunt/aut hic totū/ille ps. Planum autē ⁊ ꝙ in obrōcinationibus/nil ꝓhibet fieri ſuppoſitionis cōtradictionē/vt ſi eſt impar non eſſe impar: ex oppoſitis nāq; ꝓpoſitionibus/ꝯtrarius erat ſyllogiſmus. Si itaq; tales acceperit/erit ſuppōnis ꝯdictio.

¶ Ponit driaꝫ inter ſyllm ex falſis ⁊ ſyllm ex oppoſitis ingens differre iſtos iter ſe: ꝓpterea ꝙ in ſyllo ex falſis/aliquādo verā colligimus ꝯnē: in ſyllo autē ex oppoſitis nūq̄. [Semp enī ſylls ſit ꝯrius rei.] Hoc eſt cōclo ſemp cōcludit: quod re ipſa fieri nullo mō poteſt: ſyllogiſmus nāq; plerūq; apud Ariſtotelem ſignificat concluſionē. ¶ Aliter ⁊ melius: ſyllogiſmus ſit cōtrarius rei/hoc eſt: predicatum eſt cōtrarium ſubiecto: vnde per ſyllm intellexit queſitum/ideſt predicatum concluſionis/per rē vero ſubiectum: quemadmodū ⁊ in ſophiſticis elenchis/quū inquit: ſm accidens quidem paralogiſmi ſunt/quādo ſimilr qdlibet aſſignatū fuerit rei ⁊ accidenti ineſſe: ꝙ aūt expoſitio iſta vera ſit expoſuit/quū ſubdidit: vt ſi eſt bonū non eſſe bonū/aut ſi eſt animal non animal: hoc enī ſit ꝓpterea ꝙ ſylls ⁊ cōcluſio eſt ex contradictione hoc eſt terminis ſibiinuicē ſm affirmationem ⁊ negationem repugnātibus. [Et termini ſubiecti.] Ideſt ⁊ termini ad ſyllm ordinati aut ſunt ydem maior ⁊ minor extremitas hoc eſt polyonymi ⁊ multiuoci, vt enſis ſpatha: aut ydē nec re nec verbo diſſoni: puta ſi rationem ex actu oppoſitis conſtruxerimus. [Aut hic totū/ille pars.] Hoc eſt aut vnus aliū continebit/veluti ſcientia medicinā. [Planum autem ⁊ ꝙ in obratiocinationibus.] Supra monſtrauit quō apud dialecticos ſeu pirasticos ⁊ tentatiuos vtamur ſyllo ex oppoſitis. Nunc autē oſtendit quō idē hoc fieri poſſit apud ſophiſtas: qui obratiocinationibus ac paralogiſmis vtuntur: nāq; ⁊ apud hos nil ꝓhibet aliquando fieri ac ꝯcludi ſuppoſitionis hoc eſt ſubiecti/aut ſuppoſitionis. i. concluſionis prius cōcluſe que ⁊ vera eſt ⁊ iam accepta cōtradictionem: vt in exēplo ſi per vnum ſyllm ꝯcluſuꝫ fuerit ternariū eſſe īparem/ꝯcludamus ꝑ aliū eūdem ternariū nō eſſe imparē: puta/oīs numerus qui diuidi nō pōt in eq̄lia eſt impar: ſꝫ ternarius eſt eius nature: nāq; ſecaī in duo atq; vnū: que ꝓculdubio ſunt ineq̄lia: eſt itaq; īpar. Ex altera pte/oīs nūerus/qui diuiditur in equalia eſt par: ſed ternarius diuidiī in eq̄lia: q2 in tres vnitates equales: eſt itaq; par: q̄re ⁊ impar ⁊ nō impar: qđ oppoſita claudit: hoc autē cōcluſuꝫ fuit quoniam ꝓpoſitiones contrarie accepte ſunt.

Driā inter ſyllm ex falſis ⁊ ex oppoſitis.

Hoc ſyllꝫ intellexit ꝓhs q̄ſitū ſꝫ habere ad ꝯcloniꝫ.

Quō apō ſophiſtas fit ſyllogiſmꝰ ex oppoſitis.

¶ Oportet autem exiſtimare/ꝙ ita quidē nō erit cōtraria concludere ex vno ſyllogiſmo: vt ſit cōcluſio/non exiſtēs bonum bonū/aut aliud quid tale:niſi ſtatim ꝓpoſitio talis accepta fuerit/vt animal album eſſe ꝛ nō albū/ hominem ꝟo animal:ſed aut cōtradictionē oportet aſſumere: vt ꝙ omnis ſciētia ſuſpitio ꝛ nō ſuſpitio:poſtea accipere ꝙ medicina ſciētia quidem eſt:nulla autē ſuſpitio:quēadmodum elenchi fiunt/aut ex duobꝰ ſyllis: vt aūt que accepta ſunt ꝯria ſint ſꝫ veritatē/ nō eſt alio mō/ꝗꝫ hoc:veluti priꝰ dictū fuit.

Ponit hic Phs alium moꝫ ꝯcludēdi oppoſita eodē ſyllo.

¶ Nunc Phs vult alium modū rōcinandi oppoſita exponere ingens:ꝙ rationes que vnico ſylla oppoſita cōcludunt non fiunt eo modo/quo ſuperiores:nāqꝫ vt monſtrauimus non ex vno/ſed ex binis pendebāt ſyllis:opꝫ autem ſi vnico ſyllogiſmo volumus cōtraria:hoc eſt aliquo modo oppoſita concludere:ꝙ propoſitio quedā talis accipiatur:que bina contineat oppoſita:vt omne aial eſt album ꝛ nō album/homo eſt animal:ergo albū ꝛ nō album:ita enim duo oppoſita poterimus vnico ſyllogiſmo colligere. ¶ Sed dubitaret quiſpiā qūo fieri poſſit/ vt tales ꝓpoſitiones apud aliquem admittantur:nemo enim eſt tā fatuus qui concedat omne animal ꝛ albū eē ꝛ non album. ¶ Reſpondet Aualidus Roſadis fieri hͦ poſſe:vt aliquis concedat animal eſſe album ſm vnum reſpectum ꝛ ſm alium non album. Quēadmodū ꝛ Philoponus inquit in poſteriora analytica concedimus aiaꝫ mortalem eſſe ꝛ imortalem:mortalē quidēꝫ ſm ſubaꝫ/ mortalem ꝟo ſm operationes:conſimilr elementa genita eſſe ꝛ ingenita/ꝛ celuꝫ moueri ꝛ non moueri:genita quidē ac moueri ſm partes/ingenita ꝟo ac non moueri ſm totum. Et ꝑpter hoc inquit ibidem Ariſtoteles ſm nonnulloꝝ ſententiam/ꝙ plerūqꝫ affirmationem cōcludere cogimur in quibuſdam queſitis ꝛ deſtructionē negationis:vt oſtendamus negationem nullū in hoc locum habere:veluti ſi de deo cōcluderemus ꝙ eſſet imortalis:ne videretur ita imortalis/quemadmodū ꝛ anima:vt negatio de ipſo ſm aliquid verificari poſſet:proponimus ꝙ imortalis eſt deus/ꝛ nō nō imortalis:ꝛ modum cōſtruēdi huiuſcemodi demonſtrationes ſm quoſdam docet in poſterioribus Ariſtoteles. [Sed aut ꝯtradictionē.] Nō eſt hoc referendū ad id/qꝺ imediate anteceſſit:qūo. vꝫ. vno ſyllo poſſimus bina concludere oppoſita:hoc enim iam declaratum fuit:ſed ad ſyllogiſmū ex oppoſitis/de quo in toto hoc capitulo pertractatum fuit:ita vt ſenſus ſit:ſi volumus oppoſita cōcludere per vnicuꝫ ſyllm ita faciendum eſt/quemadmodum diximus:ſed ſi velimus ſyllm ex oppoſitis erigere:de quo nūc propoſuimus aut ꝯtradictio eſt accipienda in duabus propoſitionibꝰ:que per nullum alium ſyllm concluſe fuerint/puta:ois ſcientia eſt ſuſpitio ꝛ exiſtimatio/ꝛ aliqua ſcientia non eſt exiſtimatio/eo modo quo elenchi ac redargutiones fiūt:redargutio enim fit/veluti infra declarabimus:quū aduerſarius ad contradictoria concedēda deducimus:aut igit̃ hoc modo faciendum:aut ꝓpoſitiones accepte debēt eē cōcluſiones precedentiuꝫ ſylloꝝ. Sed ſi volumus vere cōtraria ac oppoſita cōcludere vere ꝛ non ſm quid/ quemadmodum ſupra dicebamus aiam eſſe mortalē ꝛ imortalem:non poſſumus alio modo facere ꝗꝫ hoc nuꝑ dicto:veluti ſupra quoqꝫ declarauimus. ¶ Sed querit̃ circa dicta/cur dixerit Ariſtoteles/ſed aut cōtradictionē oportet aſſumere:quum tamē ſyllogiſmus ex oppoſitis non ex ſolis cōtradictorijs extruat̃/ſed etiam cōtrarijs: neqꝫ enim dicēdum/ꝙ cōtradictionem late acceperit ꝓ oppoſitione:quemadmodum ſupra/quū ait/non erit cōtraria concludere. ¶ Reſpōdeo ꝙ contradictionem dixit/quoniā ſi volemus propoſitiones oppoſitas accipere non poſſumus ſtatim ipſas capere:ꝛ ꝓpterea neqꝫ contrarias:ſi enim cōtrarie eſſent accipiende/ſtatim aſſumi deberent/puta:omnis medicina ſcientia/nulla medicina ſciētia ſed has nemo cōcederet:ꝛ ideo ꝓpter hoc quemadmoduꝫ ait ꝛ Aualidus Roſadis/interrogamus de affirmatione predicati de ſubto ꝛ cōceditur nobis:deinde interrogamus de negatione illius predicati a genere illiꝰ ſubiecti aut a ſpecie aut a differētia aut a proprio/vt cōcedat̃ nobis:ꝛ ꝓpterea vtplurimū altera ꝓpōnū oppoſitarum eſt in parte:qꝺ ꝛ Phs optime in exemplo declarauit:accepit eni oēm ſciam ſuſpitionēꝫ eē/poſtea ꝙ ois medicina eſt ſcia:ꝛ ꝙ nulla medicina eſt ſuſpitio:ex hͦ n. ꝯcludimus aſſumpta fuiſſe duo ꝯdictoria/oēm ſciam ſuſpitionē eē/ꝛ aliquā ſciaꝫ nō eē ſuſpitionē. Sꝫ hec iaꝫ de rōne ex oppoſitis ꝛ ꝑ ꝯña de potētijs olbꝰ ſyllicis i medij allata ſufficiāt:nō eni amplius de potētijs/ſꝫ de ipotētijs ac defectibꝰ ꝑagēdū erit:de petitione inqꝫ ꝓncipij atqꝫ alijs nōnullis. ¶ Que ꝟo de ſyllo ex oppoſitis diximꝰ/in ſūma hec ſūt:an ſylls ex oppoſitis vere ſylls rōcinatioqꝫ dicēdus ſit. Ad quē prīncas artificē ſyllo vti ex oppoſitis:quot ꝛ ꝗlibꝰ modis ex oppoſitis rōnes extruant̃:Cur Ariꝰ nō ꝯtractauit de hͦ argumēti gn̄e in 8ͦ topicoꝝ:An in ꝓma figura fiat ex oppoſitis ſylls:Solute deinceps dubitatiōes quedā circa terminoꝝ pōnēꝫ in 2ͣ figura/declaratūqꝫ quot modis fiāt oppoſita in poͣ ex opinione Leui Herſonis:qūo dignoſcēda ſit 2ͣ figura a 3ͣ. Dānata Philoponi expoſitio circa exēplū Ariſtotelicū/ qꝙ ὑπόληψις recte non poſſit latino effingi vocabulo enarratū. Soluta deīde inſtātia qūo ex ambabꝰ affirmatiuis in tertia figura nō valeat ſylls/ꝗſituqꝫ an topicoꝝ liber anteced at poꝛa analytica. Poſtea enodatuꝫ cur dixerit in ꝯtextu Phs oppōnes affirmationū:an ꝯiugatiōes oēs ex oppoſit/ vtiles ſint duodeci. Qūo ꝯcedi poſſit aiaꝫ mortalē ꝛ nō mortalē eē. Curqꝫ Ariꝰ in cōtextu dixerit ꝯdictionē ꝛ nō oppōnēꝫ. ¶ His itaqꝫ expoſitis ad ea/ꝗ de petitiōe ꝓncipij dicunt̃ declanda veniamus.

Dubiuꝫ qūo eodem ſyllo poſſunt cōcludi oppoſita.

Solo Aualidi Roſa. ꝛ Philop. ꝛ Them. i poſteriora ſequuntur.

Dubium.

Solutio.

Nō ex Aual. Roſ. qūo ſint interrogāde ꝓpōnes ꝑ ſyllo ex oppoſitis.

Epilogus dictoꝝ de ſyllo ex oppoſitis.

¶ De eo quod eſt peti in principio.

Quod autē in principio/peti ꝛ accipere/eſt quidē vt in genere accipiā in eo/qꝺ eſt/non demonſtrare propoſitum;hoc autē accidit multifariam:nāqꝫ ꝛ ſi nō ratiocinatur/ ꝛ ſi per ignotiora aut ſilr ignota/ ꝛ ſi per poſteriora ꝓus: demōſtratio nāqꝫ ꝛ ex credibilioribꝰ ꝛ prioribus eſt:horum autē nihil eſt peti/quod in principio:ſed quoniā nōnulla quidē ꝑ ſeipſa apta nata ſunt cognoſci/quedaꝫ ꝟo per alia: principia enim per ſeipſa/que autē ſubprincipia per alia:quādo non per ſeipſuꝫ cognoſcibile conetur aliquis per ſeipſum mōſtrare/tunc petit quod ex principio.

¶ Scdm̄ tectū ſcdi prioꝝ reſolutorioꝝ qꝺ eſt de impotentijs ſyllogiſticis.

Dicebamus a ꝓnͦ de tribꝰ ītētionē eſſe Ariſtotelicā hͦ i voluminē de potentijs

de potentys ſyllogiſticis/de impotentys/ac demū de anne-
xis. Poſtea igitur q̄ hucuſq; de potentys pertractauit:
ſupereſt vt ex cōſequēti agat de impotentys/ac primo de
petitione eius/qđ in principio. Hec enī magis videt̄ ac-
cidere ad ſyllogiſmi rōnem/⁊ ſi cōtra ſyllm peccat:con-
tra priores particulas definitionis ſyllogiſtice peccabit/
q̄ ſequētes fallacie. Sed anteq̄ ad cōtextū accedamus
querēdū primo an poſſit petitio eius/qđ in principio ſyl-
logiſmus rōcinīūq; eſſe/ſimulq; diſtinguēdi modi ipo-
tentie huius/ac demū diſputādum ad quē pertinent ar-
tificem hoc genus captiūculas ⁊ deliquia conſiderare.

An petitio principij ſit ſyllogiſmus.

¶ Primū itaq; dicimus petitionē aliquam poſſe rōci-
nationē ac vere ſyllm eſſe:aliquā vero nullo pacto/ſed ab
omni ſylli natura penitus ſeiunctā:verum vt hec planio-
ra fiāt afferenda diſtinctio de petitiōe eius/qđ in princi-
pio/quā ⁊ hic ponit Ariſto. ⁊ aly etiā nōnulli expoſuere:
verū ⁊ latius ⁊ fortaſſe etiā dearticulatius erit a nobis
in mediū ꝓponenda:quāq; itaq; eōi ɀcepti vt ait Phs/
petitio nil aliud ſit q̄ aliqđ in mōſtratione ꝓpoſitū non
mōſtrare:ita hec a nobis erit diſtinguēda:aut enim quū

Diſtinctio modorum petitionis principij.

queſitū mōſtrare contēdimus eaſdem accipimus ꝓpoſi-
tiōes ɀcluſioni/aut diuerſas:⁊ eaſdē aut nomine ⁊ re/aut
re tm/⁊ diuerſas etiā totidem modis:ſi eaſdem nullo pa-
cto erit ſylls:qm ſylls erat ratio/in qua ſequebat̄ alterū
a cōcluſione:ſi diuerſas aut ignotiores/aut eque ignotas
aut poſteriores cōcluſiōe:⁊ hoc bifariā aut ſm verita-
tem aut ſm opinionē:hoc igit̄ pacto ratio ɀſtructa ſem-
per rōcinationis ac ſylli ſimitionē ſuſcipiet:neq; enim ar-
ctat̄ ad hoc ſylls/vt ſemper ex notioribus ac priorib⁹ cō-
ſtruat̄:⁊ ex iſto palam ſit querētibus cur ita hic Phs de
petitione pertractet:quāq; de hac agere potius pertineat

Pro artifice petitionis principij pertractatio.

ad ſophiſtam/q̄ reſolutoriū artificem. ¶ Dicimus igit̄
vt ⁊ reliquo ꝓpoſito faciamus ſatis: q̄ de huiuſcemodi
petitione pluribus in locis agendū fuit ⁊ ex cōſequenti
ad plures attinet artifices:nāq; hic de ea agitur vt peti-
tionem ſyllogiſticā ac nō ſyllogiſticā comprehendit ſm
veritatem ac ſm opinionē:in octauo autem topicoꝝ de
petitione ſm opinionem tm pertractat̄:qđ ⁊ ipſe voluit
dum inquit:qđ in principio aūt ⁊ contraria quō petit in-
terrogans ſm veritatem quidem in reſolutoriis dictū eſt/
ſm opinionem autē nunc dicendū:ſed in ſophiſticis elē-
chis de petitione tm nō ſyllogiſtica ſermo ſit: oēs enim
fallacie tam in dictione/q̄ extra cōtra ſyllogiſmi rōnes

Dubium.

peccant/vt aliquando declarabimus. ¶ Sed quereret
aliquis quemadmodū de petitione ſm opinionē tm in
topicis agitur:cur de petitione ſm veritatē tm nō agat̄

Solo prima.

etiam in poſterioribus. ¶ Dicimus/que ad petitionem
ſm veritatem attinebant fuiſſe ſatis declarata hoc in lo
co ⁊ ꝓpterea nō fuiſſe opus de hac amplius pertracta-

Alia ſolutio.

re:qđ de petitione ſm opinionē factū nō fuerat. ¶ Uel
aliter ⁊ melius/q̄ de petitione ſm veritatē/pertractat̄
etiam in poſterioribus:totus enī locus ille/vbi de circu
lari agit demonſtratione/⁊ vbi demonſtrat oportere de-
mōſtrationem ex notioribus ac prioribus cōſtare:totus
inq̄ locus ille petitioni ſm veritatē aſcribi poterit. Quid
autē ſit petitio ſm veritatē/quidue ſm opinionem:quid
petitio ſtatim/qđ nō ſtatim inferius inter exponēdū/elu
cidanda erūt:nunc autē ad cōtextū enarrādum acceda
mus. [Qđ autē in principio.] Senſus eſt:ſi volumus late
⁊ ſm genus deſcribere petitionē eius/qđ in principio/di
cemus:q̄ petitio nil aliud eſt/q̄ nō demonſtrare ꝓpoſi-

Quare ſit appellata petitio eius quod in principio.

tum ac piectum ꝓblema. ¶ Appellatur autem petitio
eius/qđ in principio ſm nōnulloꝝ ſniam:quoniā prin-
cipia hoc eſt ꝓpōnes petimus:ideſt tāq̄ cōfeſſas accipi-

Primus modus.

mus ⁊ indemōſtrabiles:quum tn nō ſint tales. ¶ Aliter

Secundus modus a Philopo. ⁊ Alu. Roſa.

Philoponus cui ⁊ Aluidus Roſadis aſtipulari videt̄/
petitio eius/qđ in principio:hoc eſt queſitū ac ɀcluſionē
tāq̄ cōfeſſam accipere:queſitū enim eſt:qđ a principio
in mōſtrationē ꝓponitur:⁊ ob hoc appellant iſtā ara-
bes poſitionē queſiti:⁊ hi quidem huc in modū/melior tn

Nō demonſtrare nō eſt genus petitionis:ſꝫ magis commune.

mihi videt̄ precedēs expoſitio. [Nō demōſtrare.] Nō
hoc vult q̄ nō demōſtrare ſit genus petitionis:nullū enī
negatiuū predicat̄ in eo/qđ quid:ſed inquit non demon-
ſtrare in plus ſe habere q̄ petitionem/qm ⁊ de hac pre-
dicat̄ ⁊ de alys etiā cōpluribus. [Hoc aūt accidit.] Hoc
dicunt nōnulli.i.hec petitio principij quadrifariā ſit/aut
quū nullo pacto facimus ſyllm/aut ſi per ignotiora veli-
mus queſitū monſtrare/aut eque ignota/aut poſteriora.

Non demonſtrare quatuor modis dicitur.

¶ Aly vero aliter:hoc inquiunt non demōſtrare quadri-
fariam dicit̄:nā quū nullo pacto ſyllm conſtruimus vel
nihil penitus cōcludentes ⁊ cōplicationem inutilem eri-
gentes/vel concludētes quidem/nō tamē queſitū deter-
minatū/dicimur nō demōſtrare. Item quū ignotiora ac-
cipimus/aut eque ignota/aut ēt poſteriora:⁊ ea/que po-
tius per ɀcluſionē mōſtrari poſſent/q̄ ipſa ɀcluſionē oſtē-
dere:q̄ autē non demōſtrare tot modis dicatur/planū
qm ⁊ demonſtrare totidem diſtinguit̄:quū itaq; non de-
mōſtrare/ſeu etiā petere id/qđ in principio late:non autē
ꝓprie ita ſm quatuor dicat̄ modos:dicimus q̄ nullum
hoꝝ ꝓprie eſt petere id/qđ in principio:ſed qm inqt ex ꝓ-
poſitiōib⁹ alie ſunt eius nature vt ex ſe cognoſci poſſint/
alie aūt nō ex ſe/ſed ꝑ alia:nā prima principia per ſe cogno
ſcunt̄:que vero ſub primis ɀtinent̄ principys/ꝑ alia:quum
igit̄ aliqs que ſub prima principys ſunt/queq; ꝑ alia cogno
ſcunt̄ vt principia vel per ſe cognoſcibilia accepit:tunc ꝓ-
prie dicit̄ petere id/qđ in prin°. [Principia enī per ſeipſa.]

Nota q̄ principia ſine demonſtratione q̄ habent ſem potentia cognoſcere illa ex prima° poſterioꝝ.

Principia dicunt̄ vt in poſteriorib⁹ ait/ꝓpōnes imedia-
te:que nullius idigēt demōſtrationis:ſunt aūt hec/digni-
tates/ſuppōnes/definitiones/ac petitiōes:hec enī ꝑ ſolū
intellectū/quē greci νοῦν vocant/imediate cognoſcunt̄:
vn̄ ⁊ in poſteriorib⁹ inqt ad verbū Phs. Nos aūt dicimus
neq; oēm ſciam demrātiuā eē/ſed ſciaꝫ imediatoꝝ ide-
mōſtrabilē:⁊ h̄ q̄ neceſſariū ſit/manifeſtū eſt/ſi enī ne-
ceſſe eſt quidē ſcire priora ⁊ ex qb⁹ eſt demōſtratio: ſtant
aūt quādoq; imediata/hec idemonſtrabilia neceſſe eſt eē:h̄
igit̄ ſic dicim⁹/⁊ nō ſolū ſciā/ſꝫ ⁊ prin° ſcie eē quodda dici-
mus/quo terminos cognoſcimus:⁊ nō ſolū demrātionem
eē dicimus/ſꝫ neq; in infinitū ire res/ſꝫ eē quaſdā:⁊ prin° de-
mōſtrationis/quo terminos cognoſcimus:qm elucidatiōeꝫ/

Prima prin° ex ſolo intellectus ſplēdore cognoſcuntur.

que illinc eſt/aſſecuti fuerimus. ¶ Ex his itaq; planū q̄
prima prin° ꝑ ſe ac nullius alteri⁹ adiumēto cognoſcunt̄:ſed
ex ſolo intellē ſplēdore:quo ēt ɀſcimus terminos.i.de-
finitiones cognoſcere:nāq; ⁊ he nulla ſyllo aut rōcinio vi
ſtabiliunt̄:ſꝫ a ſolo itellu ſine aliquo medio ꝑcipiūt̄:vn̄
manifeſtū ꝓpterā illos facere:q̄ primis principys ac digni-
tatib⁹ fidē nullā adhibēt:queadmodū in lib° de celo re-
fert Aluidus Roſadis:ſꝫ ⁊ prius multo illi machinant̄:
qui de primis principys demōſtratiōes afferre cōtēdūt:
queadmodū referēte Proclo faciebat Apollonius:qui
demōſtrari poſſe credebat pſatū mathematicū/q̄ eidē
ſunt eq̄lia inter ſe ſūt equalia. Sit itaq; vere ac ꝓprie pe-
titio eius/qđ in principio:quādo aliqđ demōſtrabile in nu
merū primoꝝ principioꝝ retulerim⁹ tāq̄ ꝑ ſe notū ac veluti
ꝑ h̄ alia ꝓblemata mōſtrantur:queadmodū ex authori-
tate Gemini Phi refert Proclus feciſſe megarēſem Eu-

Errauit Euclides q̄ quartā ⁊ quintā petitiones tāq̄ indemonſtrabiles poſuit.

clidem:qui quartā ac quintā petitiones tāq̄ indemon-
ſtrabiles poſuit:quāq; tamen alioqui demōſtrari poſſint:
ſi enim theoremata iſtis ex altera parte correſpondētia
demōſtrari poſſunt. Cur ⁊ hec demōſtrari nō poſſe dicē-
dū eſt:nā petitio quarta dicēs/oēs rectos angulos ſibiinuicē

eſſe equales:⁊ quinta. Si linea recta ſup duas rectas ceciderit/duoq̈ȝ anguli intrinſeci ⁊ in eandem partes duobus rectis angulis minores/facti fuerit/iſtas duas lineas in infinitum protractas proculdubio coincidere inter ſe in eas partes/in quas ſunt duobus rectis minores anguli. Iſte inq̈ȝ petitiones duo ſibi ἀντίστροφα problemata habent:quorum vtrūq̈ȝ inferius demōſtratur:illa decimū ſeptimū/hec ſeptimū atq̈ȝ viceſimū:quare quūȝ hec ita ſint non cōmode fecit Euclides eas in petitionum numerum reijciens.

¶ Hoc autem eſt quideȝ ſic facere/vt ſtatim cenſeat qđ propoſituȝ eſt:contingit vero ⁊ in alia tranſeuntes apta nata per illud mōſtrari/per hec demonſtrare/qđ ex principio/veluti ſi/a/mōſtraret per/b:b/auteȝ per/c:c/aūt natum eſſet monſtrari per/a/accidit enim ita ratiocinantes ipſuȝ/a/per ipſum monſtrare: qđ faciunt/que coalternas putāt ſcribere:latent enī ipſi ſeipſos talia accipientes:que nō eſt poſſibile monſtrare nō exiſtentibus coalternis:quare accidit ita ratiocinātib⁹/vnūquodq̈ȝ eſſe dicere/ſi eſt vnūquodq̈ȝ:ſȝ ita oē erit per ſeipſum cognoſcibile:qđ īpoīe.

Que ſit petitio pncipij ſtatim facta.

¶ Poſteaq̈ȝ expoſuit/que ſit vera petitio eius/qđ in pncipio:nunc enarrat quot modis efficiatur huiuſcemodi petitio:⁊ inquit bifariaȝ hoc fieri poſſe:aut ſtatiȝ aut nō ſtatim:ſtatim quū illud idem/qđ querendum proponit/tāq̈ȝ conceſſuȝ in alterius ꝓpoſitionis accipit locū:quemadmodum in polyonymis ac multiuocis euenit:veluti ſi monſtranduȝ eēt/iuſtum eſſe quempiam interimere/et ita cōmētaremur/omne qđ iuſte fit/iuſtuȝ eſt/ſed cedes ac interemptio iuſte fit/interemptio itaq̈ȝ iuſta eſt:hic enī queſituȝ alterius ꝓpōnis locum ſibi ſortituȝ. ¶ Nō ſtatim vero efficitur/quemadmodum ⁊ Aulidus refert:quum queſitū vnum ac cōcluſio per ſyllogiſmū cōpoſitum ex multis ꝓpoſitionibus mōſtranduȝ ꝓponitur:trāſeūtes itaq̈ȝ nos in ꝓpoſitiones illas mōſtrare conamur ꝓpoſitum queſitū:que tamē potius naturaleȝ habēt aptitudinem/vt demōſtrentur per illud:q̈ȝ econuerſo per eas illud:veluti in exemplo/ſi/a/monſtraret per/b/⁊/b/per c/ ⁊ rurſus/c/natū eſſet mōſtrari per/a/nil aliud eſſet/q̈ȝ/a/per ipſuȝ/a/mōſtrari. [Qđ faciunt qui coalternas:] Exemplum ponit Phs mathematicū ad id mōſtrandum:qđ paulo ante dixerat/ac terminis ignotis explicuerat:veꝝ quo facilius exemplū ꝓpoſitū intelligere poſſimus/nōnulla prenotāda:que dictoꝝ ſenſuȝ adaperiāt. ¶ Sciendum igitur dignum q̈ ἀπαράλληλοι ſeu equidiſtātes vel coalterne nūcupantur:referēte Euclide in pmo elemētoꝝ/linee recte/que in eadeȝ ſupficie collocate/atq̈ȝ in vtrāq̈ȝ partem protracte nō conueniūt:etiā ſi in infinitū protrahātur:vel vt Poſſidonius:coalterne ſunt/que neq̈ȝ conueniūt neq̈ȝ abnuūt in eodem plano:ſed equales hn̄t perpēdiculares ab alterius pūctis in reliquā ꝑtractas. Uel aliter vt Geminus Phs/coalterne ſunt linee recte equo diſtātes interuallo:que nūq̈ȝ in eodem plano interſtitiuȝ ſuū cōminuunt. Hoc auteȝ dixit ꝓpter nōnullas rectas: que nūq̈ȝ in eodeȝ plano coicidūt:nec tn̄ coalterne ſunt: quoniam ſemꝑ interſtitium ſuuȝ diminuūt:ſed hec ſufficiant quātum ad definitionē coalternarū:qđ vero ad exēplū Ariſtotelicum attinet multa multifariam exponūt. ¶ Philoponus nāq̈ȝ hoc refert ad aſtronomicū queſitum. Aliq vero ⁊ melius hoc ad geometrā referunt:ſi enīȝ inquiunt quiſpiam vellet mōſtrare lineas aliquas coalternas eſſe:eo q̈ linea ſuper ipſas cadens faceret angulos intrinſecos ⁊ in eaſdem partes duobus rectis equales:is proculdubio principiuȝ peteret:quoniaȝ ſi poſtea vellemus mōſtrare/lineam illam deſuper cadentem facere angulos duob⁹ rectis equales/argueremus hoc eo/q̈ linee ille coalterne fuerant:veluti in pmo elementorū oſtenditur nono ac viceſimo theoremate:hi itaq̈ȝ ponūt quod in principio/quoniā lineas mōſtrāt coalternas eē/quoniam ſunt coalterne. ¶ Aliter ⁊ melius adhuc Aulidus Roſadi:ſi inquit aliquis deducēs ad incōmodū vellet per ſecūduȝ ac triceſimuȝ primi theorema demōſtrare lineas quaſpiam coalternas eſſe:is proculdubio peteret/qđ in principio:triangulum enīȝ habere tres angulos equales duobus rectis per coalternas lineas demonſtramus:quare accidet coalternas oſtendi per coalternas:qđ ⁊ circulus eſt ⁊ petitio eius:qđ in pncipio:deductio autem/quaȝ Aulidus facit talis eſt:ſi recta ſupra rectam cadens angulos ex eadem parte equales fecerit/ille linee erunt equidiſtantes ⁊ coalterne:qa ſi non/concurrent igitur/duȝ protrahūtur in rectuȝ:⁊ ꝓpterea cauſabitur in eo concurſu triangulus cuius anguli equiualebunt pluribus duobus rectis:qđ abſurduȝ: ac fieri nequit: ſed ſi iterum vellemus monſtrare hoc eſſe impoſſibile: per coalternas vtiq̈ȝ oſtendēdum foret:⁊ ita coalterne ꝑ coalternas monſtrarent:quod eſt petere ac circuluȝ facere:⁊ ꝓpterea dixit Phs in contextu:latent enīȝ ipſi ſeipſos talia accipientes/que non eſt poſſibile monſtrare non exiſtētibus coalternis:neq̈ȝ enīȝ mōſtrare vnq̈ȝ poterimus angulos triāguli equos eſſe binis rectis/niſi cōceſſerimus lineas prius effici coalternas. [Quare accidit:] Quare inquit Ariſtoteles ſi talē exercerimus demōſtrationem nil amplius monſtrabimus/quēadmoduȝ ⁊ in poſterioribus dicit/q̈ȝ ſi eſt hoc q̈ eſt hoc:ſed hoc modo ⁊ omnia facile monſtrabūtur:⁊ vnūquodq̈ȝ etiaȝ per ſe erit cognoſcibile ac primum principiuȝ:nāq̈ȝ quū concluſio ⁊ propoſitiones in vnam veniant:non poterit aliquid queſitum eē/quod ꝓpoſitio ac principiuȝ etiam eē non poſſit:quare quūȝ principiū oē ſit per ſe cognoſcibile/ſequit omnia fore per ſe cognoſcibilia:qđ abſurdiſſimum. ¶ Ex hoc dicunt nōnulli planū eſſe petitionē ei⁹/qđ in principio/idem eſſe circulari mōſtrationi:differre tamē ꝓpterea q̈ in circulari mōſtratione omnia per ſeinuicem oſtēduntur:in petitione vero vnum tm̄:⁊ iterum/quoniā in circulo planū eſt terminos omnes equiuertibiles eſſe/in petitione vero minime. Ego autem hec multis ⁊ aliis differētiis differre arbitror:nāq̈ȝ hic ſylli ratio deſtruit/ibi ſeruatur/hic quedaȝ ꝓblemata peti pñt/que ibi minime:ſed hec ſufficiant in propoſito.

Que petitio pncipij nō ſtatim.

Nō q̄ ſunt linee παράλληλοι. h eſt paralelle.i.equidiſtātes vel coalterne.

Expō Philoponi ad exēplū Phi.

Expō Alu. Roſa.ō eodē exemplo.

Dixerunt nōnulli petitiōē pncipii modo hāc idē eē cū circulari mōſtratione.

¶ Si igitur obſcuro exiſtente q̈/a/ineſt ipſi c:ſimiliter autem ⁊ q̈ ipſi/b/peteretur/a/ineſſe ipſi/b/nōdum clarum/ſi qđ in principio petitur:ſed planuȝ/q̈ non demōſtrat:nō enī eſt principium demonſtrationis/qđ ſiſr obſcuruȝ/ſi tamē/b/ad/c:ita ſe habet/vt idē ſint/aut.vȝ.conuertūtur aut ineſt alterum alteri/petitur qđ in principio:mōſtrare enim poſſet ꝑ illa/q̈/a/ineſt ipſi/b/ſi conuertūtur: nūc autem hoc prohibet:ſed non modus: ſi vero hoc faceret:quod dictum eſt/faceret vtiq̈ȝ ⁊ converteret per tria.

¶ Dine

¶ Hinc vult mõſtrare/quõ in vnaquaq; figura fiat petitio eius/qđ in ꝑncipio: ⁊ ante alias in ꝑma: ⁊ inq̃t: ſi queſitum: omne/c/a/ignotũ extiterit/⁊ maior inſuper ꝓpoſitio: omne/b/a: conſimilr̃ ignota fuerit: ⁊ accipiamus/a b/ ꝓpõnem ſimilr̃ ignotã conſtruentes ſyllm̃ in ꝑma hunc in modũ: omne/b/a: omne/c/b: omne/c/a/nõ eſt planũ an fiat petitio eius/qđ in ꝑncipio: qm̃ dubitamus an/a b/ ꝓpoſitio poſſit circulari mõſtratione oſtẽdi per/a c/cõcluſionẽ cũ minore: eſt eniz ambiguũ an/b/⁊/c/conuertant̃: qđ ſi manifeſtum fiet/planũ etiam erit petitionẽ effici: ſed nunc tñ clarũ eſt/monſtrationẽ nullã fieri: qm̃/a b/ propoſitio/que ſimilr̃ eſt obſcura ↄcluſioni/non poteſt eſſe principiũ ac ꝓpoſitio in demõſtratiõe iſta. Hoc eſt ergo/qđ voluit duz ait. Si igit̃ obſcuro exiſtẽte q̃/a/ineſt ipſi/c: ſilr̃ autẽ ⁊ q̃ ipſi/b/peteret̃/a/ineſſe ipſi/b/nondũ clarum/ſi qđ in principio petit̃: ſed planum q̃ nõ demõſtrat: non enim eſt principiũ demõſtratiõis/qđ ſilr̃ obſcurũ. | Si tamẽ. | Si v̄o inquit cognouerimus/a ⁊/b/ ſibiinuicẽ aut eadẽ eẽ: aut ↄuerti: aut alterũ ineẽ alteri/ tunc petit̃/qđ in principio: ſed hic contextus a varijs diuerſimode exponit̃. ¶ Philoponus nãq; vult/q̃ dum inquit/aut. vz. conuertũtur/aut ineſt alterũ alteri/exponat id/qđ ſupra dixerat/ſi/b/⁊/d/c: ita ſe hz/vt idẽ ſint: vt ſenſus ſit: dũ/b/⁊ c/eadẽ fuerint/hoc eſt aut cõuertunt̃/ veluti homo ⁊ riſibile/aut ineſt alterũ alteri/quẽadmodũ gaudiũ ⁊ letitia: ita enĩ intelligi volo eadẽ eẽ. ¶ Alij v̄o aliter: vt eadem ſint/hoc eſt noĩe ⁊ re: vt bonum boni eſt cauſa: ⁊ iterũ bonũ boni eſt cauſa: aut conuertuntur/ hoc eſt eadẽ ſunt re/non autẽ nomine/veluti enſis ⁊ ſpatha/ſunt eniz hec polyonyma: aut ineſt alterũ alteri/hoc eſt cõuertũtur ſm̃ ↄñtiam/nõ autẽ ſm̃ ſignificatũ/vt hõ ⁊ riſibile: ſic enim ſi maior ꝓpoſitio itidẽ ignota fuerit/ quẽadmodum ⁊ cõcluſio ⁊ minor cõuertat̃ vl̃iter poterimus per ↄclonem cũ minore maiorẽ eodẽ pacto monſtrare quodãmodo per circulũ: verũ qa ignotũ eſt/b/⁊ c/ conuerti aut eadẽ eẽ/ideo talem circulũ nõ poſſumus facere: hoc ergo eſt/qđ vetat petitionem eius/qđ in principio: non autẽ modus ſyllogiſticus: nãq; ⁊ ſm̃ modos tales ſylloꝝ poteſt petitio fieri: quare ſi hoc faceret q̃ ſpiaz ⁊ minorem cõſtrueret ex terminis cõuertẽtibus faceret vtiq;/qđ dictum eſt/hoc eſt peteret qđ in principio/⁊ cõuerteret per tria. i. triplicem faceret circulũ/ꝑmo ex/a/et b/concludẽs/c: ſecundo/ex/c/⁊/b/colligens/a: tertio/ex/c/ ⁊/a/inferẽs/b/vel per tria potius/hoc eſt per tres terminos. ¶ Sed quereret aliq̃s quõ ſi termini fuerint equiuertibiles/ſequat̃ fieri petitionez eius/qđ in principio: ſi enim hoc eſſet/ſequeret̃ demõſtrationem oẽm petitionem facere: qđ per abſurdũ. ¶ Rñdeo/quẽadmodum ⁊ Philoponus innit/q̃ petitio non fit eo/q̃ ratio hec ex cõuertibilibus cõſtet: ſed qm̃ maior ꝓpoſitio ac concluſio ſunt eque ignote: ⁊ ꝓpterea aliquãdo petitio fit iuxta maiorẽ/aliquãdo iuxta minorez: quemadmodum ſtatiz in ſequenti exemplo videbimus: ſed prius exemplũ notũ ponamus ꝓcedẽtis cõplicatiõis/oĩs voluptas bonũ/ oĩs letitia voluptas/oĩs letitia bonũ: qa enĩ letitia ⁊ voluptas ſũt idẽ ⁊ ↄuertunt̃ fit manifeſta petitio iux̃ maiorẽ.

Expõ Philoponi ſup his v̄bis: aut conuertunt̃/aut i/eſt alterum alteri.

Expõ alioꝝ.

Dubiũ quõ ꝓp terminos cõuertibiles fiat ſemꝑ petitio principij.

Solo q̃ fit petitio nõ ꝓp ↄuertibilitatẽ: ſz q̃ ſilr̃ eẽ ignote ꝓpoſitiones ⁊ cõcluſio.

¶ Conſimilr̃ autez ⁊ ſi acciperet/b/ipſi/c/ineſſe itidem obſcurũ exiſtẽs: ⁊ ſi/a/ipſi/c/nõduz quod a principio: ſed nõ demõſtrat. Si v̄o idẽ ſint/a/⁊/b: aut eo/q̃ conuertũtur aut eo/q̃ ex/b/ſequit̃/a/qđ a principio ob eandez cauſam: qđ enim põt/quod ex principio dictũ nobis eſt: q̃ per ſeipm̃ monſtrare/quod nõ per ſeipſuz manifeſtũ: ſi igitur eſt in principio peti per ſeipm̃ mõſtrare/qđ nõ ꝑ ſeipſ̃z manifeſtum: hoc autẽ eſt non mõſtrare: qm̃ quũ ſimilr̃ obſcura ſint id/quod mõſtrat̃/⁊ id per qđ monſtrat/aut eo/q̃ eadẽ eidez/aut eo/q̃ idem eiſdẽ ineſt/accipiat. In media quidem figura ⁊ tertia vtroq; mõ cõtigere poſſet peti/qđ in principio/in predicatiuo autez ſyllõ ⁊ in tertia ⁊ prima: quãdo autẽ negatiue/quũ eadem ab eodez ⁊ nõ ſimilr̃ ambe ꝓpoſitiones. Cõſimilr̃ v̄o ⁊ in media: propterea/q̃ termini non conuertuntur ſm̃ negatiuos ſyllogiſmos.

¶ Nunc exponit quõ iuxta minorem poſſit etiã peti qđ in ꝑncipio inquiẽs: ſi b/c minor ⁊/a c/cõcluſio eodez mõ fuerint obſcure: ⁊ ignotum extiterit/an/a/⁊ b/cõuertãtur nõdum petimus qđ a principio: ſed planũ q̃ demõſtratio nõ fit: ſin autẽ manifeſtũ extiterit/a/⁊/b/cõuerti inter ſe/vel ſeinuicem cõſequi: ſiaz clariſſime fiet petitio ob eãdem cãm: quã et ſupra retulimus: puta in exẽplo/oẽ honeſtũ vtile/omnis tẽperãtia honeſtũ/oĩs tẽperantia vtile: efficit̃ aũt in hoc petitio iuxta minorẽ et nõ iuxta maiorẽ: nãq; eque ignotũ eſt/oẽm tẽperantiã eẽ honeſtũ/et oẽm tẽperantiã eſſe vtile: ſi cõcedet̃ honeſtũ ⁊ vtile idẽ ſignificare aut ſibiinuicẽ ↄuerti. | Si igit̃ eſt in ꝑn°. | Poſteaq; ſuperius latẽter mõſtrauit/quõ petitio fiat in prima figura/oſtẽſurus quõ etiã efficiat̃ ⁊ in ſecũda ⁊ in tertia: ea repetit: que ſuperius fuere declarata ingens: ſi igit̃ peti eſt mõſtrare aliqđ queſitũ per aliqđ nõ per ſe manifeſtũ: qm̃ ⁊ queſitũ ⁊ altera ꝓpõnũ ſilr̃ ignota ſunt/eo q̃ eadẽ: hoc eſt ⁊ maior ⁊ medius terminus idez exiſtes in maiore ꝓpõne inſunt eidẽ minori extremitati: medius in minore: maior in ↄne: aut idez: hoc eſt maior extremitas/quũ minor ⁊ medi⁹ ↄuertant̃: ineſt eiſdẽ: hoc eſt medio in maiore ꝓpõne/⁊ minori in ↄne: ſi inq̃ petitio talis eſt: in media ac ſecũda figura ⁊ tertia vtroq; mõ: ⁊ quũ eadẽ inſunt eidẽ/⁊ quũ idẽ eiſdẽ/peti poſſet/qđ in principio/ſubaudias tñ quẽadmodũ in ꝑma figura efficiebat̃. ¶ Sed in hoc tñ eſt diĩa/q̃ in ꝑdicatiuo atq; affirmatiuo ſyllõ petitio fit in prima ac tertia figuris tñ: ſcđa. n. non cõcludit affirmatiuũ queſitũ: ⁊ eſt iterũ diĩa in negatiuis prime ſecũde ac tertie figure: qm̃ in ꝑma ac ſecũda põt ⁊ maior ⁊ minor accipi ignota/id eſt poteſt ⁊ ſm̃ maiorem ⁊ ſm̃ minorem fieri petitio: in tertia v̄o/quum eadem ab eodẽ/hoc eſt ſm̃ minorem ignotã nõ fit petitio/ ſed quũ idẽ ab eiſdem: ideſt ſm̃ maiorem tñ/⁊ non ſilr̃ ſm̃ ambas propoſitiones: ⁊ hoc quoniaz non cõuertunt̃ negatiue cõcluſiones tertie figure/quum ſint negatiue in parte: vt ex his cũ altera propoſitione poſſimus alterã concludere. ¶ Qđ autem dicit̃: cõſimilr̃ v̄o ⁊ in media referendũ eſt: inq̃t Philoponus ad ſupiora: vt ſit ſenſus: quemadmodũ negatiue petunt̃ in ꝑma ↄſimilr̃ ⁊ in media: hoc eſt ⁊ maior ⁊ minor: qm̃ in his cõcluſio poteſt eẽ vl̃iter negatiua: que vtiq; cõuerti põt: ſed in tertia nulla concluditur vl̃is/vt planũ eſt: ⁊ ꝓpterea nõ põt vtraq; ꝓpõnũ peti: aliter poſſemus ⁊ hoc referre ad ea/que cõſequenter dicũtur/vt ſenſus ſit. Cõſimilr̃ v̄o ⁊ in media/ hoc eſt itidẽ fiet etiaz in ſecũda figura/quãdo ſubaudias tñ/ↄcluſio extiterit negatiua in parte: tũc etenĩ neq; in ea fieri poterit petitio ꝑ ↄnis ↄuerſionẽ: verũ ſimplr̃ in ꝑ^a ac 2ª figura/vtraq; ꝓpõnum petit̃: qm̃ vl̃es in his con

Nõ diſſẽtit ſecũda ⁊ tertia figura in fienda petitiõe ꝑncipij.

Nõ locũ hũc difficilẽ aliter a grecis expõnit aliter ab aliis.

Expõ Aluli. Roſa.

cludi poſſunt: que omnes conuertunt᷑: ⁊ hũc quidem locũ difficillimũ ita expoſuere greci enarratores. ¶ Scicius ṽo Alulidus Roſadis atq; alij nõnulli volẽtes in affirmatiuis ſyllis vtrãq; ꝓpõnem eſſe ignotã, in negatiuis autẽ alterã tñ: puta negatiuã: ꝓpterea ꝙ negatiua nũq̄ poteſt ↄſtrui ex terminis cõuertibilibus: quũ termini cõuertibiles ſemp̄ ita ſe habeãt: vt vnus de altero ſemp̄ predicet᷑ affirmatiue. Sed pace iſtorum, ſuperior enarratio magis mihi placet, ac magis cõtextui videtur cõuenire. ¶ Ceterũ quo facilius obſcuriſſima ṽba hec contextus poſſimus intelligere exponamus, q̃o in quacũq; figura ſm̃ quoſq; modos fiat petitio eius, qđ in principio: ſic eniꝫ erunt oĩa plana. ¶ Primũ itaq; a prima exordiamur: ſequẽtes doctrinam Joãnis Philoponi: ſi igit᷑ eque ignotũ ſit: omne, c, eẽ, b: quemadmodũ ⁊ oẽ, c, eſſe, a: ⁊ a, b, fuerint termini conuertibiles ſit petitio ſm̃ minorẽ in primo modo, ſic: omne, b, a: oẽ, c, b: omne, c, a: ſi enim quiſpiã nõ concederet cõcluſionẽ, nec minorẽ etiã ↄcederet: quũ ſint eque ignote ex ſuppoſito: accepit igit᷑ in rõne hac eadẽ puta mediũ ac maiorem extremitatẽ: que eadẽ ſunt de eadẽ minore extremitate: mediũ de minore in minore ꝓpõne, maiorẽ ṽo de eadẽ in cõcluſione. Rurſus accipiamus idẽ de eiſdem facientes petitionẽ iuxta maiorẽ ꝓpõnẽ: ſint itaq; a b, ⁊, c a, eque ignota, ⁊ b c, conuertant᷑: tunc rõ: omne, b, a: omne c b: oẽ, c, a, petet maiorẽ: qui eni non concedit, a, ineſſe ipſi, c, neq; a, ↄcedet ineſſe ipſi, b: quũ b, ⁊, c, ſint eadẽ aut conuertibilia ex ſuppoſito. Et de vl'iter q̄dem affirmatiua hunc in modũ.

Mõ fit petitio in vl'i affirmatiua ↄcludẽda in p̄mo mõ p̄e figure.

De vl'i negatiua i 2° mõ p̄e q̃o fit petitio

¶ Sꝫ de negatiua quoq; idẽ monſtremus accipientes prius idẽ ab eiſdem ⁊ faciẽtes minorẽ cõuertibilem ac maiorẽ petentes hũc in modũ: nullum, b, a: oẽ c, b: nullũ, c, a: qui enim nõ cõcedit, a, ineſſe nulli, c, nec idẽ hoc etiã concedet ineſſe nulli, b: quũ, b, ⁊, c, cõuertant᷑ in minore: fit itaq; petitio iuxta maiorẽ: ſed iterum accipiamus eadẽ ab eodẽ, vt minor petat᷑: ⁊ ſit maior ex terminis ↄuertibilibus: oẽ, b, a: deinde addat᷑ minor: nullũ, c, b: ſed dicet aliquis cõplicationem eẽ inutilẽ. ¶ Rñdeo ꝙ ita eſt, ſed ſi minorẽ ac maiorẽ termis cõuerterimus: fiet vtiq; vtilis: puta nullũ, b, c: omne, a, b: põt enim hoc fieri: quũ, a, ⁊, b, idem aut cõuertibiles ſint: cõcludimus igit᷑ nullum, a, c: quare ⁊ nullũ, c, a: ⁊ ita petitio facta fuit iuxta, b c: qui enim nõ cõcedit, a, ineſſe nulli, c, nec, c, concedit ineſſe nulli, b: q̄re ex cõuerſione mõſtrata fuit petitio hoc in loco: Atq; hec de ſecũdo mõ.

De p̄ticulari affirmatiua in tertio.

¶ Sed ⁊ in tertio fit petitio ad affirmatiuã in parte concludendã, puta accipiẽdo eadẽ de eodem ex maiore cõuertibili cũ minore eque ignota: oẽ, b, a: aliquod, c, b: aliquod, c, a: fit eniꝫ petitio iuxta minorẽ: qui eniꝫ non cõcedit, a, ineſſe ipſi, c: nec, b, etiã cõcedet ineſſe eidẽ, c. Si ṽo acceperimus idẽ de eiſdem petẽtes maiorem ⁊ minorẽ aſſumẽtes cõuertibilem, accidet maiorẽ ꝓpõnem in p̄ma figura fieri ſm̃ partẽ: ⁊ ita cõplicationem inutilem: ſi eni, b c, eadẽ ſint: minor erit vl'is cum maiore in parte: aliqđ, b, a: omne, c, b: ſed vtriſq; terminis in ſeipſas cõuerſis iam fiet vtilis coniugatio: omne, b, c: aliquod, a, b: aliquod, a, c: q̄re ⁊ aliquod, c, a: fit itaq; petitio iuxta, b, a, maiorẽ: qui enim non concedit, a, ineſſe alicui, c: neq; b, concedit ineſſe alicui, a: ſed ⁊ hic mõſtrata fuit petitio per cõuerſionem: ⁊ in tertia q̄dem prime cõplicatione hunc in modũ.

Nõ fit ſyll'o i 4° mõ p̄me õ p̄ticulari negatiua.

¶ Sin aũt in quarta velimus aliquã ꝓpõnum petere nihil prorſus faciemus: aut eni idem ab eiſdẽ ⁊ minorẽ accipiemus cõuertibilem: ⁊ ꝓpterea vl'em affirmatiuã cũ maiore negatiua in parte: aliqđ, b, nõ eſt, a, omne, c, b, aut eadeꝫ ab eodem vt maior ſit vl'iter affirmatiua cũ minore negatiua in p̄te: oẽ, b, a: aliqđ, c, nõ eſt, b. Uerũ nec ſic nec illo mõ, vtilis fit cõiugatio in prima: ſed neq; per ↄuerſionẽ concludere aliqđ poterimus: quũ negatiua in p̄te nullo modo cõuertat᷑: quẽadmodũ in priori volumine diſputatũ fuit. Ac de p̄ma q̄dem figura hec ⁊ tot.

Mõ fit petitio in 2ª figª ĩ modo vl'i.

¶ Mõſtremus autẽ idem hoc fieri poſſe in ſecunda, ac p̄mo in p̄mo mõ ↄcludentes vl'iter negatiuã. Si igit᷑ accipiamus eadẽ ab eodem faciẽtes minorẽ cõuertibilẽ ⁊ petentes maiorẽ: nullũ, b, a: omne, c, a: nullũ, c, b: qui eni non cõcedit, c, ineẽ nulli, b, nõ cõcedet etiã, a, ineſſe nulli b: quũ c, ⁊, a, ſint eadem in minore. Si ṽo aſſumamus idẽ ab eiſdem arguentes ex maiore cõuertibili cũ petitione minoris: oẽ b, a: nullum, c, a: nullũ, c, b: nõdum manifeſtũ eſt factã fuiſſe petitionẽ niſi per ↄuerſionẽ: ſi enim, a, nulli, c, ⁊, c, nulli, a: quare qui non cõcedit, c, nulli, b: neq; c, nulli a, concedet: quũ, b, ⁊, a ſint idẽ.

Nõ de negatiua in parte an poſſe fieri ſyllogiſm⁹ i 2° i quo fit petitio

¶ Sed ſit ⁊ negatiua in p̄te in monſtrationẽ ꝓpoſita: ⁊ ſit a b, maior ꝓpoſitio ex cõuertibilibus, a c ṽo minor eque ignota ↄcluſioni, tunc ita facientes: omne, b, a: aliqđ, c, non eſt, a: aliqđ, c, non eſt, b: minorẽ petemus: qui eni non concedit, b, nõ ineſſe alicui, c: neq; a concedet nõ ineſſe alicui, c: quũ, a, ⁊, b, ex preſuppoſito ſint eadẽ: fit autẽ petitio iuxta minorẽ: ſi ṽo minor, a c, ſit ex cõuertibilibus ⁊ maior, a b, ſit eque ignota, nõ fiet petitio: q̄m in ſecũda figura nõ poteſt maior eſſe in parte, ⁊ iterũ quoniã particularis negatiua nõ cõuertit᷑, puta in exẽplo: aliquod, b, nõ eſt, a: omne, c, a: nihil ſequit᷑ ex maiore in parte in ſecũda figura.

Mõ fit petitio in 3ª figª

¶ Rurſus in tertie p̄ mõ, ſi eadẽ de eodem accipiamus, hoc eſt maiorẽ ex conuertibilibus, cũ minore eque ignota, petemus minorẽ: oẽ, c, a: omne, c, b: aliquod, b, a: qui eni non concedit, a, alicui, b: neq; b, cõcedet omni, c, ineſſe: q̄m, c, ⁊, a, ſunt eadẽ ex ſuppoſito, ſi enim cõuertat᷑: omne, b, b, fiet aliqđ, b, c. Silr ſi accipiat᷑ idẽ de eiſdem: hoc eſt maior eque ignota cũ minore ex cõuertibilibus: oẽ, c, a: omne, c, b: aliqđ, b, a: idem oſtendet᷑ maiore cõuerſa: qui eni non cõcedit, a, ineẽ alicui, b: nõ cõcedet etiaꝫ, c, ineſſe alicui, a: quũ, c, ⁊, b, cõuertantur in minore. Or ſi animus extiterit mõſtrare negatiuam in parte: ſi accipiat᷑ idem ab eiſdem, hoc eſt maior eque ignota cũ minore ex cõuertibilib⁹: peti poterit maior. Aliter ṽo nullo pacto: ꝓpterea ꝙ negatiua in parte non cõuertit᷑. Si ṽo aliquis pro negatiua in p̄te vl'r negatiuã acciperet: nõ peteret in p̄n°, ſed ſupra p̄nm, vt planum eſt: vl'is eni particularẽ cõtinet. ¶ Ex his ita lõga digreſſione enarratis iam dilucidũ eſt: q̃o cõtextus exponendus ſit: ait eni ꝙ in ſecunda ac tertia figura ſubaudias tñ in negatiuis cõplicationibus põt petitio fieri taꝫ ſm̃ maiorẽ q̄ ſm̃ minorẽ, quemadmodũ ⁊ in p̄ª faciebamus: ſed differũt inter ſe: quoniaꝫ ſecũda nullas cõcludit affirmatiuas: ſed ſi in affirmatiuis fit petitio aut in p̄ma efficitur aut in tertia: ſi ṽo ſyllogiſmi extiterint negatiui: nõ fiet in tertia vtroq; mõ petitio, hoc eſt tã ſm̃ maiorẽ q̄ ſm̃ minorẽ: nam quũ eadẽ accipiunt᷑ ab eodem. i. maior cõſtiterit ex cõuertibilibus nõ fiet minoris petitio: ⁊ ob id vtreq; nõ ſimil'r peti poſſunt in tertia: ⁊ fortaſſe ẽt in ſecũda idẽ fiet ſi ſylli particulares extiterint eo, ꝙ termini ac propoſitiones negatiue in p̄te conuerti non poſſunt: vt declaratum eſt.

¶ Eſt autem in demonſtrationibus quideꝫ ſm̃ veritatẽ ſic ſe habentia, in dialecticis ṽo ſm̃ opinionem.

¶ Quoniam petitio eius, qđ in principio nõ ſolũ variat᷑ ſm̃ figuras ac modos: imo ⁊ ſm̃ ſubiecta poſteaq̄ ſuperius poſuit q̃o ſm̃ figuras variet᷑, exponit impreſentia q̃o etiaꝫ diſtinguat᷑ ſm̃ materias inquiẽs, aliaꝫ eſſe ſm̃ veritatem, aliam ſm̃ opinioneꝫ: ac ſm̃ veritatem q̄dem

ingt

Tribus modis fit petitio prīcipij ſm themiſtiū ex Simplicio 8° phyſi.

inqt Simplicius in Themiſtij audiuius triſariā:pmū ac manifeſte,quū ſtatim ppoſitū accipimus:vt ſi vellemus mōſtrare,falſum eē aliqđ bonū nō facere bonos,ꝛ ſubito diceremus,oē bonum/bonos facit.peteremus principiū ſm veritatem.Secūdo petit̄ eius,qđ in principio nō ita plane,ſed ſecedendo in alia q̄ſita:que per propoſitū mōſtrant̄:veluti ſi vellemus monſtrare,triangulū habere tres equales duob⁹ rectis,ꝛ acciperemus tanq̄ notum,quadrāguli angulos equiualere q̄tuor rectis.Tertio fit petitio:quū duobus exiſtētibus,que cōuertant̄ ꝛ eque ſint ignota,vnum accipiamus in mōſtratione alterius:puta ſi queramus an diameter ſit coſte cōmenſurabilis ꝛ accipiamus coſtā diametro,petimus qđ in pncipio:ꝛ ſm veritatem qdē hunc in modū. ¶ Scđʒ vero opinionem vt Ariſt. in octauo topicoꝝ,qnque modis:vbi ſcias,ꝙ nōnulla ꝛ ſm veritatem ꝛ ſm opinionē peti poſſunt:vnde ꝛ qdāʒ modi petitionibus vtriſq; deſeruiunt:petimus igit̄ pmo id,qđ in principio ſm opinionem accipientes idē qđ mōſtrari opʒ,aut eius polyonymū ac multinomū.Secūdo ſi qđ pticulariter,vlr accipiamus.Tertio ſi retrouerſuʒ,qđ vlīter particulariter. Quarto ſi qđ cōiuncte,diuiſim ac ſeorſum.Quinto ſi cōſequentiū ſeinuicē ex neceſſitate,alterū.Tot modis aūt ꝛ cōtrariis peti dicunt̄:quēadmoduʒ ibidē narrat Phs.

Petitio pncipij ſʒ opionē fit qnqʒ mōis 8° topicoꝝ.

Verb. Moli. Roſa.nōndū

¶ Scitu vero dignū veluti ꝛ Alalidus Roſadis inqt ꝙ nōnulli artifices fugiant petitionē eius,qđ in principio,aliqui vero admittunt.Demōſtrator enī veram reijcit petitionem oēm:non autē oēm ſm opionē.Dialecticus vero vtraſq; refugit.Sed litigioſus ꝛ fortaſſe etiaʒ orator ac rhetor vtrāq; admittit ꝛ ſm veritatē ꝛ ſm opinionem: Verū de his iaʒ plus ſatis. ¶ Poſſemus ꝛ numeruʒ petitionū ponere ſm vnāquāq; figurā:ſʒ hoc ex ſupra annotatis iam percq̄ facile factū eſt:nāq; in prima ſunt ſex. In ſecūda totidē. In tertia vero nouem:ſupereſt autē vt breui enumeratiōe ꝯcludamus:que in hoc ptractata ſūt capitulo.

Numerus ſinquationū in petitione pncipij in ſinglis figuris.

Epilogus dictoꝝ d petitione pncipij.

¶ Primū itaq; intētionem eē diximus de impotētijs ſyllogiſticis ptractare,cur q; primū de petitiōe egerit cām aſcripſimus:deinde mōſtrauimus an petitio ſit rōcinatio,ad quē artificem ptineat de petitione conſideratio,an de petitiōe alicubi in poſterioribus agat̄,q̄re ita nūcupet̄ petitio eius,qđ in pncipio,que ſint pma pncipia,q̄uo cognoſcant̄,ꝙq; nōnulli ea negent,ꝙq; etiā alij ea demōſtrare conantur,ꝙ male Euclides nōnulla aſcripſerit theoremata in petitionū locū,que ſint coalterne ſm Euclidem,que ſm Poſſidoniū,que ſm Geminū Phm:q̄uo intelligendū exemplū Ariſtotelicū de coalternis,ꝙq; petitio differat a circulari mōſtratione.Soluta deinceps dubitatio cur demrātio nō petat.Poſtea expoſitū q̄uo in vnaquaq; figura ſm moduʒ vnūquēq; fiat petitio eius,qđ in principio,quot modis ſm veritatē,quot ſm opionē,ac ēt quot petant̄ ꝯria,q petitiones reijciāt,que ipſis vidāt̄,ac demū i ſūma q̄t petitionū modi:Sʒ his expoſitis iā ad 2ᵃᵐ īpoᵗᵃᵐ enarrādā accedam⁹.

¶ De eo,quod eſt non penes hoc.

Non penes hoc autē accidere falſum:qđ plerūq; in rōnibus cōſueuimus dicere. Primū quidem eſt in ſyllis ad impoſſibile:quādo ad contradictionem ſit huius: qđ monſtrabat̄ ea,que eſt ad impoſſibile.

Conſentaneum fuit impotētias,que contra dores definitionis ſylli particulas peccabant,anteponere ijs:que ptra poſteriores:

ꝛ ppterea nō immerito Phs prius egit de petitione ei⁹,qđ in principio,mox tractauimus de eo,qđ eſt non penes hoc de impotētia igitur iſta ſermonē impſentia habituri prius de more noſtro nōnulla querenda in medium proponemus:ac primū an impotētia hec ſyllogiſmi rōnem ſuſcipiat,ſubinde vero ad quem artificem ptineat,de ea ptractare,quiue ſit ipſius vſus,ac demū an idem ſint an vero inter ſe diſſideāt nō cā vt cā,ꝛ nō penes hoc. ¶ Nō penes hoc igit̄,qđ greci μὴ παρὰ τοῦτο appellant,nullo pacto ſyllogiſmi definitionē admittere dicēdū eſt:nāq; nō penes hoc fit in ſyllis ad incōmoduʒ deducentibus: quos ſuperius ſylli definitionē ſuſcipere negauimus:q̄re neq; impotētia iſta pacto aliquo in ſylli rōne cenſebit̄. ¶ Preterea.ſi rōnem,in qua fit nō penes hoc,ſyllm dicamus ſequet̄ non penes hoc nō eſſe non penes hoc qđ abſurdiſſimuʒ:ſi enim ex pmiſſis ppōnibus neceſſario ſeqtur talis ꝯcluſio ꝛ eo,ꝙ tales ppōnes ſunt,nō fiet non penes hoc:qꝛ nō penes hoc eā ſyllogiſtice rationis particulā deſtruit:qua dicebamus ꝯcluſionē ſequi,eo ꝙ hec ſint:quēadmoduʒ de nō cauſa vt cauſa dicebat Ariſtoteles in elēchis ſophiſticis.Et ppterea quū impotentia hec rōnem deſtruat ſyllogiſticā a:ddimus,duobus in locis fuiſſe pertractādum de eo,qđ eſt non penes hoc:et hec in priorib⁹ reſolutorijs:ꝛ in ſophiſticis etiā elenchis: ꝛ in prioribus qdem reſolutorijs latius,vt cōtra ſimplr ſyllm peccat:pſiſius vero in elenchis ſophiſticis:vt dialectico rōcinio aduerſatur:quapp diuerſis etiā noib⁹ fuit impotentia hec nūcupata hic ꝛ ibi:qꝛ ſub diuerſis conſiderationibus cōſiderabat̄:hic enī non penes hoc eē dicimus ſiue rō ipſa pbabilis appareat,ſiue etiā ſit manifeſte nō concludēs:ibi vero tñ nō cauſa vt cauſa eē.dicit̄,quū ratio aliquā pbabilem euidētiaʒ habuerit:ꝛ ob hec differre hec inter ſe dicimus ſub his rōnibus cōſiderata: ſi vero eodem modo vtraq; accipiant̄:ſiue ambo latius,ſeu preſſius vtraq;:pculdubio eadem penitus eēſenda ſunt,nō penes hoc ꝛ nō cauſa vt cauſa:qđ ꝛ arabes optime ſignificarūt impotētiā iſtam nō cām vt cām vocitātes,quā Phs appellat non penes hoc. ¶ Si vero quiſpiā de vtilitate impotētie huius quereret,reſpōdemus quēadmodum ꝛ leui Herſonis ac nōnulli alij inquiūt,vtilē hanc eē cōtra ſophiſticas diſturbationes:ne fortaſſe aliquādo credamus ex veris ppoſitionibus falſam cōcluſionem colligi poſſe:aut ſi cōcluſio quepiā per īpoſſibile deducat̄,ignoremus iuxta quā hypotheſin concludat̄ cōcluſio illa:ꝛ tādem vtilis eſt ſpeculatio hec ad paſſiones pprietateſq; ſyllogiſticas dignoſcēdas:ſed iā ad cōtextum enarrandū accedamus:ait itaq;,accidere nō penes h:qđ plerūq; cōſueuimus dicere in rōnib⁹ ac diſputationibus,primū ac pprie ꝛ vere eſt in ſyllogiſmis ad īpoſſibile:quādo ſit ad cōtradictionē illius qđ monſtrabatur deductiōe ad impoſſe:puta in exemplo,dico oēm coruū eſſe nigruʒ:ſi enī hoc non eſt veruʒ,ſit ergo ſuum oppᵐ,aliquis coruus non eſt niger:omne volatile eſt albuʒ,oīs coruus volatile:omnis igit̄ coruus albū:ſed hoc eſt impoſſe:q̄re ꝛ ſuppoſitū,aliquē.vʒ.coruū non eſſe nigrū:dicet itaq; ſimul diſputans,falſum qdem eſſe,oēm coruū eſſe albū:non tñ hoc ſequi penes ſuppōnē dicētē aliquem coruū nō eſſe nigruʒ:eſt ergo nō penes hoc penes contradictionem illius:quod monſtrabat̄ per deductionem ad incōmodum.

Nō penes h,nō recipit definitionē ſylli

Nō cā ꝙre h ꝛ i elēchis fuerit ptractatū de non penes h,ꝛ non cā vt cauſa.

Nota ꝙ ſit vtilitas hui⁹ ipotētie ſyllogiſti ꝛ nō penes h

¶ Neq; enī qui nō cōtradixit,dicet quod eſt non penes hoc:ſed ꝙ falſum aliqđ poſitum fuit eoꝝ,que prius:neq; in ea que monſtrat: nō enim ponit,qđ cōtradicit. Amplius aūt

quādo ſublatuꝫ fuerit aliquid oſtenſiue per a b c/nō eſt dicere/qđ nō penes poſitū fact⁹ eſt ſyll'ſ: nāqꝫ non penes hoc fieri: tūc dicimus: quādo ſublato hoc/nihil minus cōcludatur ſyll'ſ: qđ non eſt in oſtenſiuis: ſublata eni poſitione neqꝫ ad hanc erit ſyll'ſ. Manifeſtū igiť ꝙ in ijs/que ad impoſſibile dicitur nō penes hoc: ⁊ quādo ita ſe habeat ad ipoſſibile/ſuppoſitio/que a principio: vt ⁊ exiſte ⁊ nō exiſte hac nihil minus accidat/a/ipoſe.

Nota q̄re nō penes h̄ fiat i ꝺductiōib⁹ ad impoſe.

¶ Reddit rōnem quare nō penes hoc ſemper ſit in deducētibus ad impoſe: q̄ñ inquit ibi tñ poſſumus dicere nō penes hoc: vbi facta fuerit cōtradictio aliqua: quēadmodū fieri cōſueuit in deductionibus: in q̄bus ſemꝑ oppoſitū queſiti ſupponimus: ſi igiť nulla facta fuerit ꝯdictio/nō dicemus ꝯcluſionē ſequi nō penes hoc: ſed potius ꝯnem eē falſaꝫ q̄ñ premiſſarū ꝓpōnum aliqua falſa extiterit: ⁊ ꝓpterea neqꝫ in oſtēſiuo etiam rōcinio fiet nō penes hoc: q̄ñ in oſtēſiuis mōſtrationibus/nūq̄ꝫ aliquis ponit ac ſupponit: ⁊ tāq̄ꝫ cōceſſuꝫ accipit id/quo ꝯdicit queſito in mōſtrationem ꝓpoſito. [Amplius aūt.] Alia rō/qua mōſtrat in oſtēſiuo rōcinio fieri non poſſe nō penes hoc: q̄ñ nō penes hoc fieri dicimus quādo nihil minus talis ſeq̄tur ꝯcluſio: quā ꝓpoſuimus in monſtrationem: quū fuerit ſuppoſitio ſublata: ꝙ quādo poſita ſit: ſi itaqꝫ in oſtēſiuis rōcinationibus hoc fieri nequit: planū ꝙ neqꝫ in his fiet nō penes hoc: quū nāqꝫ ſuſtulerimus poſitionē ſeu admiſſam aliquā ꝓpōnem/neqꝫ ad hāc ꝯcluſionem ꝯcludendā fiet ſyll'ſ: qđ rōnem perimit eius/qđ eſt non penes hoc: q̄re manifeſtuꝫ ꝙ in ſolis deductionibus efficiť nō penes hoc: ⁊ quuꝫ ſuppoſitio/que accipiť ad impoſe cōcludēdum iam a ꝑncipio/eiuſmodi ſit/vt ſiue hec ponatur/ſiue perimatur/nihil minus ſequatur impoſſibile determinatum.

¶ Qui igitur manifeſtiſſimus eſt eius/quod eſt nō penes poſitioneꝫ eſſe falſum: quādo a ſuppoſitione incōiunctus ſit a medijs ad impoſſibile ſyll'ſ: qđ dictuꝫ eſt ⁊ in topicis: nō cām enim vt cauſaꝫ ponere/hoc eſt: vt ſi volens mōſtrare ꝙ diameter eſt incōmēſurabilis/argueret Zenonis rōnem/ꝙ non eſt moueri/⁊ in hoc deduceret impoſe: nullo nāqꝫ modo nullibi continuum eſt falſuꝫ dictioni que a principio.

Nō p⁹ mo⁹ q̄ fit nō penes h: ⁊ ē q̄ñ ſuppoſitio ē icōiūcta ad me⁹ ex q̄bus ꝯc̄lo deducitur.

¶ Scđm binos inquit modos efficiť nō penes hoc: quorum vnus manifeſtiſſimus eſt: q̄ñ ſyll'ſ ⁊ cōcluſio/que ꝑ impoſe monſtratˀ ſit incōiuncta a medijs ⁊ ꝓpōnibus a ſuppōne: hoc eſt quādo ſuppoſitio iaꝫ cōceſſa ⁊ media.ſ. propoſitiones ꝯcludentes talem ꝯnem ad impoſe deducendo ſint incōiūcte/neqꝫ terminum aliquē cōeꝫ retinētes. ¶ Manifeſtiſſimuꝫ autē inquit Alulidus Roſadis modū iſtum nūcupauit: q̄ñ nemo ferme aut pauci reperiunť: qui ab huiuſcemodi obratiocinijs decipiantur: vel aliter manifeſtiſſimū: q̄a vnuſquiſqꝫ facile poteſt cognoſcere ꝯcluſionē nō ſequi penes ſuppoſitionē admiſſam.

Topica.ſ. ſophiſtici elenchi: ⁊ q̄re ſic appellat.

[Qđ dictum eſt ⁊ in topicis.] Topica vocat ſophiſticos elenchos nec immerito: ibi eni traduntur obratiocinationū loci quēadmoduꝫ ⁊ in antecedētib⁹ voluminibus dialecticoꝝ ſyllōꝝ: eſt enī τόπος ſeu locus. referēte Alexādro ex authoritate Theophraſti ꝓhi/ꝑncipium vel elementum/inſcriptione determinatum/ſingularibus vero indeterminatū: q̄ñ igitur ⁊ ſophiſticoruꝫ fallaciarū loci q̄dam tales ſunt/nō iniuria ⁊ ſophiſtici elēchi topica nuncupātur. Adde ꝙ quēadmoduꝫ priora ac poſteriora in vnū rediguntur librū/⁊ ambo analytica ſeu reſolutoria nūcupanť: ita ⁊ topica ⁊ ſophiſtici elenchi/⁊ vtraqꝫ topica vocari poſſunt: veluti ad calcem libelli de elenchis ſophiſticis innuit Ariſtoteles. ¶ Si vero quiſpiam quereret cur in topicis octo voluminib⁹ nō pertractauerit de eo/qđ eſt non penes hoc quēadmodū de petitione eius/qđ in principio. ¶ Reſpōdemus factū hoc ideo fuiſſe: q̄ñ omnes impotētie/que fiūt nō penes hoc rōnem ſyllogiſticā dīſtruūt: qđ petitio nō facit. ¶ Qꝫ ſi obijcias ꝓhm dicētem in elēchis de nō cauſa vt cā: ergo irratiocinātes quidem ſimplr nō ſunt hē rationes/ad ꝓpoſitum autēꝫ irrōcinate. ¶ Reſpōdemus ſi rationes iſte veluti ſupra etiam diximus accipianť/vt ſyllm conſtruunt nō appellanť non penes hoc neqꝫ nō cauſa vt cauſa: q̄ñ hoc noīe tñ cenſenť: quuꝫ non arguunt eo ꝙ hec ſint: qđ de ratione fuerat ſyllogiſtica. Aut in topicis iſtō aſſeruit: h̄ eſt in octauo topicoꝝ: vbi de falſa rōne/de petitiōe eius/qđ in principio/⁊ de eo/qđ eſt non penes hoc nōnulla ſummatim ꝑtractat. [Ut ſi volēs mōſtrare.] Exemplum ponit eius/qđ eſt nō ꝓpter hoc: quū termini ſunt icōiūcti: quēadmoduꝫ inquit: ſi quis deductione ad icōmoduꝫ monſtrare vellet diametrū coſte incōmenſurabilem eē ⁊ ita faceret: ſi non eſt vera ꝯcluſio hec/ſit ergo oppoſitū: igiť diameter eſt cōmenſurabilis: qđ ſi ita eſt/ſequiť motum dari: qđ fieri nequit: nāqꝫ ſi diameter eſt cōmēſurabilis/⁊ qđcunqꝫ moueť prius mouetur ſuper dimidiuꝫ ſpatij q̄ꝫ ſupra totū/⁊ prius ſupra dimidiū dimidij: ⁊ ita in infinituꝫ: ſi aliq̄d mouebiť/cōtinget infinita ꝑtranſiri/falſuꝫ eſt igiť motum dari: ergo ⁊ ſuppoſituꝫ falſuꝫ erit: diametrum.vꝫ.cōmenſurabilem eē: factum eſt igiť non penes hoc in terminis incōiunctis/vt planum eſt. ¶ Appellat autēꝫ rōnem hanc de motu/rōnem Zenonis: q̄ñ Zeno Eleates ꝓhs: qui ob diſputādi acrimoniam ἀμφοτερόγλωσσος etiā nūcupat⁹ eſt. Unde de eo Timon ꝓhiloſ⁹ ἀμφοτερογλώσσου μέγα σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν Ζήνωνος. quatuor precipue rōnibus atqꝫ argumētis motum nō eſſe mōſtrare credidit: quēadmodū in Zeta naturalis auditus narrat Ariſtoteles: inter quas ⁊ ea cōnumeratur: quā vocauerat Achillem.

Dub⁹ q̄re nō ꝑtractauit in topicis d̄ hac falſa ſeu impotentia ſyllogiſtica.

Solutio.

Inſtantia.

Solutio.

Nota exēplū.

Zeno Eleates de motu.

¶ Alius aūt modus ſi ꝯtinuū ſit impoſe ſuppoſitioni/nō tñ ꝓpter illaꝫ accidat: hoc enim ꝯtingit fieri ⁊ ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ accipiēti cōtinuuꝫ: vt ſi/a/ponatur ipſi/b/ineſſe: b/autem ipſi/c: c/vero ipſi/d: hoc autē ſit falſuꝫ/b/ineſſe ipſi/d: nāqꝫ ſi ablato/a/nihil minus ineſſet/b/ipſi/c/⁊/c/ipſi/d/nō eēt vtriqꝫ falſum ꝑꝑ ſuppoſitionē/que a pricipio: aut rurſus ſi q̄ſpiā ſurſum acciperet cōtinuū: vt ſi/a/ipſi/b: e/vero ipſi/a/⁊/f/ipſi/e/falſuꝫ eſſe poſſet/f/ineſſe ipſi a: nāqꝫ ⁊ ſic nihil minus eſſe poſſet impoſe/ſublata ſuppōne/que a principio.

Scđs modus quāꝫ termini ſūt ꝯtinui: vl ſurſuꝫ vel deorſum.

¶ Duos ſuperius eē diximus modos eius/qđ eſt non penes hoc. Alter huculqꝫ fuit expoſitus: quū termini nullaꝫ inter ſe coherētiaꝫ retinent. Secūdus impreſentia enarrabitur: quū termini cōtinui ſunt: qui ſuppoſitionem copulant impoſſibili cōcluſio: ait ergo bifariā fieri poſſe non penes hoc in terminis cōtinuis/⁊ ſurſum ⁊ deorſum accipiēdo terminos: veluti ſi accipiať: omne/b/a: omne/c/b:

omne/d/e/⁊ cõcludamus omne/d/eſſe/b/qḋ falſuꝫ ſit ac impoſſe:⁊ ꝓpterea falſum eſſe dicamus:omne/b/eẽ/a/qḋ tãq̃ ſuppoſitũ acceptũ fuerat:fiet non penes hoc:nãq; ablato a/nihilominus remanerent reliquę ꝓpõnes illud idẽ impoſſe cõcludentes:omne/c/b:oẽ/d/c:omne/d/b/veluti in exẽplo/ſi mõſtrandum per impoſſe aliquod aial non eſſe aiatuꝫ:⁊ dicamus:ſi hoc nõ eſt verũ:ſit igiť ſuũ oppoſitũ:omne aial aiatum/deinde addamus:oẽ album aial:ois ceruſa albũ:omnis ceruſa igiť aial:ſed hoc impoſſibile:quare ⁊ ſuppoſitũ:omne aial eſſe aiatum:ſit igitur nõ penes hoc/eo ꝙ ablata etiã hac ꝓpõne illud idem ſequitur incõmoduꝫ:eſt ergo ſic nõ penes hoc in terminis ↄtinuis deorſuꝫ accipiẽdo. Fit aũt ⁊ idẽ hoc a parte p̄dicati ⁊ ſurſum/veluti ſi acciperemus:oẽ/b/a:oẽ/a/e:oẽ/e/f:⁊ cõcluderemus:oẽ/a/eſſe/f/qḋ falſum ⁊ impoſſe:nãq; ſiue oẽ/b/eſſet/a/ſiue etiã non eẽt:oĩno ſequereť impoſſibile illud:quẽadmodũ in exẽplo:omne aial aiatũ:omne aiatum coruus/ois coruus nigrũ/oẽ aiatum nigrum:qḋ eſt abſurdum:ſiue eniꝫ ponatur:oẽ aial eſſe aiatum:ſiue nõ:oĩno ſequitur illud impoſſibile:q̃re ſic nõ penes hoc accipiendo terminos ad partem predicati.

Sed opꝫ ad terminos/qui a principio coaptare impoſſe:ſic eni erit ꝓpter ſuppõneꝫ:vt deorſuꝫ accipiẽti cõtinuũ ad p̄dicatũ terminoꝝ:nã ſi impoſſe/a/ipſi/d/ineſſe/ablato/a/nõ amplius erit falſum. Surſuꝫ ꝟo de quo p̄dicatur:ſi eni nõ accidit/f/ineſſe ipſi/b/ablato b/nõ amplius erit impoſſe. Conſimilr aũt ⁊ priuatiuis exiſtibus ſylliſ. Planum igiť ꝙ impoſſi nõ exiſti ad terminos/qui a pricipio/ non accidit falſuꝫ penes poſitionem.

Oportet inqt ſi volumus impoſſe ↄcludere ꝓpter ſuppoſitionẽ coaptare ⁊ cõiungere impoſſe cõcluſum terminis ſuppõnis a p̄ncipio aſſumpte/puta in exemplo ꝓpoſito/ſi ↄcluderemus/nõ omne/d/eſſe/b:ſed oẽ/d/eẽ/a/fieret vtiq; falſum ⁊ impoſſe ꝓpter/a/neq; amplius poſſemus dicere:ꝙ nõ accidit abſurdũ penes/a:⁊ ꝙ ipo ablato nõ ſequať falſum. Cõſimilr ⁊ in alio exẽplo:ſi concludas nõ omne/a/eſſe/f:ſed oẽ/b/eſſe/f/nõ amplius poterimus dicere/ꝙ falſuꝫ nõ accidat penes/b/⁊ ꝙ ipſo ſublato nihilominus ſequať impoſſe. [Cõſilr autẽ.] Eodẽ inqt mõ fiet ⁊ in negatiuis ſuppõnibus/puta ſi q̃ſpiam monſtraturus/nullũ hoieꝫ eſſe lapidẽ dicat:ſi nõ eſt verũ:ſit ergo oppoſitũ/aliq̃s hõ lapis/deinde addat:oẽ nigruꝫ lapis ois ethiops niger/ois igitur ethiops lapis:qḋ eſt impoſſibile:⁊ ita in reliq̃s oĩbus ⁊ modis ⁊ figuris faciẽdũ eſt:nãq; veluti ⁊ Alulidus Roſadis inqt ↄſtructio taliũ cõplicationũ in oĩbus figuris eſt valde ſibi ꝓpinqua ac ſimilis. [Planũ igiť.] Manifeſtuꝫ inquit:niſi coaptauerimus impoſſe cõcluſum terminis a principio in ſuppõne acceptis/non accidet falſuꝫ penes poſitionem:⁊ bene inquiũt nõnulli dixit accidit:q̃ neq; ita ſemꝑ fit impoſſibile penes poſitionem:qḋ ⁊ ipſe declarans ait.

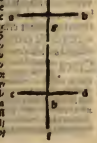
Aut neq; ita ſemꝑ ꝓpter ſuppõneꝫ erit falſum:nãq; ⁊ ſi poſitũ fuerit/a/ineſſe non ipſi b:ſꝫ ipſi/k:k/ꝟo ipſi/c:⁊ hoc ipſi/d/⁊ ſic manet impoſſe. Conſimilr autẽ ⁊ ſurſum accipiẽti terminos. Quare quoniã ⁊ exiſtenti ⁊ non exiſtenti hoc accidit impoſſibile/non eẽt vtiq; penes poſitionem.

Uerũ inqt nec ſic coaptãtes terminos ſemꝑ penes poſitionẽ cõcludemus falſuꝫ:vt in exẽplo ſit/a/aial/b/inanimatũ/ita ꝙ ſuppoſitio ſit oẽ inanimatũ aial:deide ſit/k/corpus/c/lapis/d/gagates:⁊ ita faciamus cõplicationeꝫ:oẽ inanimatum aial:omne corpus aial:ois lapis corpus:ois gagates lapis/ois igiť gagates aial:qḋ impoſſe:in hoc itaq; exẽplo impoſſe cõcluſuꝫ/ois gagates aial coaptať ſuppoſitioni oẽ inanimatũ aial:⁊ tñ non eſt dicendũ abſurdũ hoc accidere penes poſitioneꝫ:q̃ ⁊ hac ſuppoſitione ꝑpoſita:⁊ ablata etiã oĩno idem ſeq̇tur impoſſibile. Sciẽ ꝟo dignũ/ꝙ cõiunctio illa aut apud grecos ⁊ Ari^{lem} diuerſis in locis diuerſa ſignificat:nõnũq̃ enim diſtĩgit/aliquãdo exponendi gratia addiť/alias interrogandi/nonnũq̃ dubitandi vel ſoluẽdi:quemadmodum fortaſſe impreſentia. Nõ ꝯiũctões aut apđ Ariſtotelẽ diuerſa ſignificare.

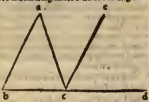
Aut hoc/quod eſt/nõ exiſtẽti hoc/nihil minus fieri falſum/non ita accipiẽdũ vt quum aliud poniť/accidat falſum:ſꝫ q̃ñ ablato hoc per reliquas ꝓpõnes idẽ cõcludať impoſſe: q̃ñ idẽ vtiq; falſuꝫ per plures ſuppõnes accidere/nihil fortaſſe incõueniẽs/veluti coalternas ↄcidere/⁊ ſi maior eſt extriſecus itrinſeco/⁊ ſi triãgulus hñet pl'es rectos duob⁹.

Quaſi ſeipſuꝫ corrigit/dixerat eni nõ ſemꝑ ꝓpter ſuppoſitionẽ cõcludi impoſſe/quũ cõcluſio coaptať ſuppoſitioni:quoniã plerũq; variať ſuppõnis ſubiectuꝫ:vel ẽt predicatũ in reliquis ꝓpõnibus aſſumptis:nũc auteꝫ dicit quaſi dubitationẽ occurrentẽ ſoluens:aut neq; ſic cõcedum eſt ꝑ cõcluſionẽ coaptari ſuppõni/quũ variẽtur ſuppõnis termini in ꝓpõnibus acceptis/⁊ ꝓpterea non eſt intelligẽdũ nõ penes hoc fieri:quũ3 alio poſito nihil minus accidat falſum. Sꝫ tunc efficiť non penes hoc ꝓprie:q̃ñ ablata ſuppoſitione ex qua dicimus ſequi impoſſibile/nihil minus concludiť idem abſurdũ:nil eteni ꝓhibet eãdem falſaꝫ ↄneꝫ per plures cõcludi ſylloſes ꝓpter alio poſito idẽ deduci impoſſe:quẽadmodũ in exemplo:poſſet quiſpiã mõſtrare coalternas ⁊ eq̇diſtantes lineas ↄcidere:⁊ ſi argueret:extrinſecũ anguluꝫ cauſatũ a recta ſupra coalternas cadẽte maiorẽ eẽ intrinſeco:⁊ ſi iteruꝫ oſtẽderet triãgulũ hñe tres angulos equalentes pluribꝰ rectis q̃ꝫ duob⁹:ex his eni veriſq; ſeq̇tur coalternas concidere:quẽadmodũ ex ipſoꝝ oppoſitis eas eq̇diſtantes eẽ:vt ex octauo ac viceſimo ⁊ ſecũdo ac triceſimo p̄mi elemẽtoꝝ theorematibꝰ colligi põt. Nõ qñ ꝓprie dõm eſt accidere falſum ſi penes hoc.

Sed faciamus ⁊ expoſitorias mõſtrationes/ac p̄mo ſupponemus/quod nõnulli tãq̃ petitionẽ admittunt:rectas/ſupra q̃s recta cadẽs angulos intriſecos in eãdẽ ptẽ minoris duobus rectis facit/ꝓtractas ↄcidere:deinde deſcriptioneꝫ faciamus hunc in moduꝫ/ſint recte eq̇diſtantes ſeu coalterne/a b/c d/ ſuꝑ quas recta cadens/e f/ipſas ſecet in pũctis/g/h:dico ſi angulus/e g b/extriſecus maior extiterit angulo/g h d/intrinſeco:ꝙ lineę/a b/c d/ quas coalternas ſuppoſuimus ↄcident:addať itaq; angulis ſupradictis angulus cõmunis/b/g/h:tũc/ſi e g b/extriſec⁹ eſt maior/g h d/ intrinſeco: quũ angulus/e g b/ Expõ exẽpli mathematici de lineis coalternis.

ſimul cū angulo cōi addito/b g b/ſint equales duob⁹ rectis/ga cauſati a recta ſupra rectā:⁊ iſti ambo ſimul ſint maiores/b/g/b/⁊/g/b d/intrīſecis:ſi enī minoribus eq̄lia addanť/que remanēt ſunt minora:ſequiť/b g b/⁊ g b d/ minores eē duobus rectis:ergo ex cōceſſio linee cōcidēt: qm̄ recta ſupra rectas cadens angulos intrinſecos in eādem partē minores facit duobus rectis. Jterū mōſtreť idem hoc altero mō:ſit triāgulus/a b c/habens angulos

equales plurib⁹ rectis q̄ duobus:educatur b c/linea vſq ad/d:quoniā igitur/a c b/⁊ a c d/anguli ſunt eq̄les duob⁹ rectis/ manifeſtum ꝙ minores erūt tribus angulis/a b c/trianguli:qm̄ ij eq̄les erant plurib⁹ rectis q̄ duobus:ergo ⁊/a c d/ angulus extrinſecus minor erit duob⁹ intrinſecis oppoſitis:ſi enī minorib⁹ equalia demanť/que remanēt ſunt minora:ſecetur igiť/a c d/angulus in duos eq̄les angulos per c e/lineam coalternā linee/b a. Planū itaq ꝙ duo noui anguli ex ſectione iſta cauſati minores erūt/a b c/⁊ b a c/angulis:⁊ ita angulus/e c a/minor erit angulo/b a c/ſuo coalterno ac viciſſim cōmutato:ergo/b a/⁊ c e/linee coalterne ⁊ equidiſtātes concurrent:qđ fuerat mōſtrandū:ſic igitur ex duab⁹ falſis ſuppōnibus eadē cōcluſio falſa colligiť: qđ fuerat a principio ꝓpoſitū. ℭ Atq hec de eo/qđ eſt nō penes hoc dicta ſufficiāt:ſatis nāq fuit ordinis rōne aſcripta queſiuiſſe an impotētia hec ſyll'e rōciniūq eēt/ quare in duob⁹ locis de ea ꝑtractauerit/an non penes h̄ ⁊ nō cauſa vt cauſa ſint idē penitus/an ꝟo aliquo inter ſe pacto differāt/quia impotētie iſti⁹ vſus atq vtilitas/deinde enarraſſe qūo elenchi ſophiſtici topicoꝝ noīe veniant/cur in topicis octo voluminib⁹ nō fuerit de eo/qđ eſt non penes hoc ꝑtractatū:ꝙ Zeno Eleates q̄tuor rōnibus motū deſtruxerit/qꝗ varia ſigſ̄es cōiunctio aut/ ⁊ quonā modo biſariam concludere poſſimus coalternas atq equidiſtantes coincidere. His itaq expoſitis et enarratis iam ad reliqua tranſeamus.

Epilogus.

ℭ De falſa ratione.

S Ed falſa rō efficitur penes primū falſuȝ:aut enim ex duabus ꝓpoſitionibus:aut ex plurib⁹oīs eſt ſyllogiſmus. Si igiť ex duabus/harū alteram vel ⁊ ambas neceſſe eſt falſas eē:ex veris enim nō erat falſus ſyll's:ꝙ ſi ex pluribus/vt/c/per/a b. Hec per/d e f b/ex his aliqđ ſuperioꝝ falſum erit:⁊ rō penes hoc:nāqȝ a/⁊/b/per illa cōcludunť:quare penes illoꝝ aliquid accidit concluſio ⁊ falſum.

Circa contextū hunc varij varia protulere:nōnulli.n. que hic dicunť/ſuperiorib⁹ annectunt volētes eūdem ordinē ac ſenſum in his oib⁹ ſeruari:alij ꝟo intētionē eſſe dicunt docere/quonā mō quiuis obſeruatiōibus nīdens ꝑcauere poſſit qđ eſt non penes h. ℭ Alij autē occurrere aiunt Phm latenti decipulo/ne fortaſſe aliquis ex falſo verum ſequi crederet. Nos aūt dicimus intētionem Ariſtotelicā eſſe/de reliquis impotentijs ſyl-

Vā intētionē huius cap. a diuerſis diuerſimode exponi

logiſticis ſermonē habere:ꝙ enim vi ſyllogiſtica falſum ꝯcludi poſſit impotentia quedā eſſe videť:⁊ ꝓpterea addimus/ꝙ poſteaq Phs mōſtrauit rationes aliquas fieri/ que nām ac formā ſimplicis deſtruūt ſyll'i/impſentia ea enarraturus eſt:que quodāmodo mōſtranti ac oſtēſiuo rōcinio derogant. ℭ Ceterū anteq cōtextū aggrediamur: diſtinguamus primū quot modis rō aliq̄ falſa dici poſſit:quēadmodū facit Ari^les in octauo topicoꝝ ⁊ in ſophiſticis etiā elenchis. Falſa igiť rō quadrifariaȝ diciť:vno quidem mō ſi nō concludiť/⁊ videať concludi/aut qui nō eſt ſyll's videť eē ſyll's. Alio autē quādo cōcludiť quidem ſed nō ad ꝓpoſitum:qđ maxime accidit in deducētibus ad impoſſe. Tertio ſi cōcludiť ⁊ ꝓpoſitum ēt cōcludiť: nō tamē ex ꝓprijs ſcie illius principijs. Quarto ſi ꝓpoſitiones falſe fuerint verā vel falſaȝ colligētes ꝯcluſionē. Quū itaq tot modis rō falſa eē dicať/Ari^les ī ea nūc ſ̄ȝ quartū modū ſolūmodo ꝑtractat/nec ſm ēt totum:nāq qūo ex falſis ꝓpōnibus verū ꝯcludi poſſit iā ſupra a principio enarrauit:dū potētias exponeret ſyllogiſticas:agit igiť impſentia de falſa rōne:que ex falſo ante ꝯńs etiam falſum ꝯcludit. De primo aūt mō in ſophiſticis elenchis ſermo habeť:in his enī de litigioſis atq apparētib⁹ agiť rōcinationibus. Sȝ de ſcđo iaȝ ſupra in primo caplo ꝑtractatū fuit:hoc enim eſt non penes hoc. De tertio ꝟo in poſteriorib⁹ agiť:de ſolis itaq duob⁹ rōnū falſarū modis diſſerendū fuit hoc in volumine:qm̄ ſm hos potētie atq impotētie elucidabanť ſyllogiſtice. Reliq ꝟo alijs artificib⁹ derelicti demonſtratori inq̄ dialectico ac ſophiſte:qm̄ ij circa mās magis ſylloꝝ verſabanť. ℭ Nō eſt autē impſentia querendū an rō falſa ſm modū iſtuȝ definitionē ſuſcipiat ſyll'i: ꝓpterea ꝙ nemini dubiū/quēadmodū ſupra ēt mōſtrauimus/ex falſis ꝓpōnib⁹ verū ſyll'm cōſtrui poſſe:ſed qm̄ ſyllogiſmi nām cōſequiť aliquid oſtēderet:rō hec ex falſis vtplm nihil oſtēdit:non iniuria ad impotētias ſyllogiſticas reiecta eſt:verum ad ꝯtextum enarrandū iam pedeȝ feramus. [Sȝ falſa rō.] Falſuȝ inquit argumētū falſaȝ colligēs ꝯ̄neȝ efficiť penes primū falſuȝ/hoc eſt falſum:qđ eſt in ꝓpōnib⁹:nūq enī falſa ſequereť ꝯcluſio/niſi aliqua ꝓpōnuȝ falſa eēt:nāq ſyll's oīs aut ſimplex ex binis eſt ꝓpōnibus/aut cōpoſitus ex pluribus:ſi ex duab⁹ falſa colligiť cōcluſio:ex neceſſitate aut altera aut ambe ꝓpōnes ſunt falſe:ꝓpterea qꝛ vt ex ſuperiorib⁹ liquet/ex veris falſum ꝯcludi neqt. Cō ſimilr ſi ex pluribus/vt/c. concludať per a b/ꝓpōnes:⁊ he per/d e/f h:a/per/d e ⁊/b per/f h/ſi inquā ita ſint:ex his ꝓpōnibus aliqua falſa erit/aut ex imediate cōcludētib⁹ c/aut ex ꝓratiocinātibus/a b/⁊ rō ipſa falſa nūcupabitur penes ꝓpōnem illā falſam. Hec igiť de ordine/intētione/ac modis falſe rōnis perſtricta ſufficiant.

Quot modis dr rō falſa:et de ea duis ſr ... rum.

Rō falſa nō ē ſyll's ſz īpo⁹ ſyllogiſtica.

Nūq ſeq ſz falſa ꝯclo niſi ſit aliq̄ ꝓpō falſa.

ℭ De eo/quod eſt non ratiocinari.

A D hoc autē ꝙ nō fiat rōciniuȝ/obſeruanduȝ quādo ſine cōcluſionibus rōnem interrogat:ne his in ꝓpoſitiōibus idē detur:qm̄ ſcimus ꝙ ſine medio nō efficiť ſyll's:mediuȝ ꝟo eſt/ qđ pluries diciť:qualiter autēȝ opȝ ad vnāquāqȝ cōcluſionē mediuȝ obſeruare/manifeſtum ex eo/ꝙ ſcimus:quale in vnaquaqȝ figura monſtratur. Hoc autem nos nō latebit eo/ꝙ ſcimus/qūo preſtamus rationem.

Jnquiunt nōnulli poſteaq in ſuperioribus docuit Phs ferre inſtātiā ꝯtra eos/qui opp^m

Que Ariſtotelis intētio in hoc cap.

cōcludere feſtinabant ꝑ impoſſe, et rurſus expoſuit falſaꝫ ꝯclōnem ſequi eo, ꝙ ꝓpōnū aliqua falſa ēēt: ꝙ imp̄rimis docet quō ꝓcauēde ſunt recte rōnes: que nos ad ꝯdictionem ducunt: et illi qdē iſta hūc in modū. Nos autē neqꝫ iſta penitus reijciētes, neqꝫ etiā approbātes, ordinis nr̄i ſeriem ac ꝓpoſitū ſecuti: dicimus Ariſt^lis^ intētionē eſſe reliquas ſyllogiſticas impotētias exequi: et qm̄ celatio ſeu latētia, quā greci κρύψιν vocāt: quodāmō rōcinādi viꝫ diruit ac labefactat: propterea docet prius euitare celationē, mox etiā ipſaꝫ ꝑficere: hoc aūt ideo facit vt artifex quiſqꝫ ex vtili iſto volumine aliquid vtilitatis reportaret. ℭ Quadere ſi qſpiam ſcitaret cur de celatiōe iſta nūc pertractet Ariſto. quū tamē alioqui magis hec ad tētatorem attineat atqꝫ octauū topicoꝝ. ℭ Dicimus h̄ ideo factū fuiſſe: qm̄ nō ſolus piraſticus: ſed et demōſtrator celatione aliqn̄ vtunt: ſi eni imediatas ac p̄mas ꝓpoſitiōes aſſumpſeris volēs lōginquā ꝯnem aliquaꝫ ꝯcludere: nimirū celatiōe ac latētia vti diceris. Prius itaqꝫ h̄ in cap̄ Ph̄s docet quō celationē poſſimus effugere ac vim ſyllogiſticaꝫ ingenio. [Ad h̄ aūt ꝙ non fiat rōcinium.] Hoc eſt: ſi volumus euitare, ne qſpiā cōtra nos celando aliqd ꝯcludat vi rōciny ac ſylli: obſeruandū ac ꝓcauendū eſt, ne idē terminus bis dicat et ꝯcedat in ꝓpōnibus: qꝛ interrogat rōnem ſine ꝯnibus: h̄ eſt quādo celationē facit: eſt .n. preceptū vnū in octauo topicoꝝ traditū: vt lateamus reſpondentem: ꝙ ſolas ꝓpōnes omiſſis ꝯnibus ꝓponamus: et ꝓpterea cū hoc ſit, fugiendū eſt ne bis idē terminus concedat in ꝓpōnibus: qm̄ ſcimus ex ſupra determinatis in priori volumie ꝙ ſine medio termino nō fit ſylls ac rōcinium: ideo ſi idē bis nō ꝯcedemus in ꝓpōnib⁹, nō erit mediū ad ſyllm ꝯſtruendū: qm̄ mediū eſt: qđ pluries dicit ãn ꝯnem: et h̄ eſt ꝙ vtili rōne atqꝫ obſeruatiōe ꝓcauendū eſt. Preſſius aūt et ad vnāquāqꝫ ꝯnem mediuꝫ obſeruabimus: ſi nr̄am ſuppōneꝫ intuebimur ac cognoſcemus: planū eni ꝙ oppoſituꝫ iſtius volet aduerſarius ꝯcludere: nāqꝫ ſi ꝯtigerit ſuppōnem nr̄am eſſe affirmatiuaꝫ in parte: nimirū vl'r negatiuā ꝯcludere volet: et ideo maxime obſeruabimus ne mediuꝫ demus in 2^a^ figura: qm̄ in hac maxie ꝯcludit: et ꝯſimil'r de reliqs dicēdaꝫ erit: affirmatiua eni vl'is in p̄ma ꝯcludit, particulares ꝟo et affirmatiua et negatiua in 3^a^: et ꝓpterea ingt Ph̄s. [Hoc aūt nos nō latebit eo, ꝙ ſcimus, quō ꝓſtamus rōneꝫ.] Ac ſi diceret: hoc aūt facere ſcimus: qm̄ non ignoramus quō ſuſtinemus poſitionē ac diſputationeꝫ nr̄am: et ideo ſi ꝓſtamus ac ſuſtinemus vt ita dicam, negatiuā in pte, non debemus ea ꝯcedere: que faciunt ad vniuerſaliter affirmatiuam concludendam.

ℭ Oportet autē qđ a reſpondentibus cauendum enūtiamus: ipſos arguentes conari latere. Hoc autē erit primū quidem ſi concluſiones nō pꝛeratiocinent: ſed acceptis neceſſarijs ſint obſcure. Amplius ꝟo ſi ꝓpinqua nō interrogat: ſed q̄ꝫ maxime imediata: vt ſit opus cōcludere, a, de, f, media, b, c, d, e, oportet itaqꝫ interrogare ſi, a, ipſi, b, et rurſus non ſi, b, ipſi, c: ſed ſi, d, ipſi e, et poſtea ſi, b, ipſi, c, et ſic reliqua. Ac ſi per vnū medium fiat ſyllogiſmus, a medio incipere. maxime eni ſic latere poſſet reſpondentem.

ℭ Hucuſqꝫ docuit quō euitanda celatio ſit: abhinc exponit: quō eadeꝫ fieri cōmode poſſit: et ait. oportere arguētem ipm conari latere in ꝗs oibus: que a reſpōdente ꝓcauenda eē diximus: hoc aūt appoſitiſſime fiet: p̄mū ſi ꝯnes nō ꝓratiocinent: ſed ꝓpōnes tm̄ accipiēs ꝯcluſiōes ipſas obſcuras et latētes dimittat. [Amplius ꝟo ſi ꝓpinqua.] Preterea ingt latebit arguens, ſi nō iterrogabit ꝓpinquas ꝓpōnes, hoc eſt eas, que ſtatim ꝯnem inferunt: ſed q̄ꝫ maxime imediatas et lōginquas: idest eas que maxime diſtāt a ꝓpoſita ꝯne: imediata nāqꝫ vt in poſterioribus dicet ꝓpoſitio eſt, qua nō eſt altera prioꝛ. [Ut ſit opus ꝯcludere.] Exēplo d̄clarat qđ dixerat, ſimul et aliō celationis ꝓceptū addens: de quo in octauo topicoꝝ etiā cōmeminit: vbi ingt oportere ꝓpōnes nō ſeriatim: ſꝫ ordine ꝑmutato ꝓponi: ſint igit termini ad ſyllm compoſituꝫ extruēdū, a, b, c, d, e, f, vtile: bonū: deſiderabile: eligibile ſm nām: voluptas: et ſic cōcludendum, a, de, f, hoc eſt oēm voluptatē eē vtile. Tūc media ad ꝯnem iſtā erunt b, c, d, e, bonuꝫ, deſiderabile, eligibile, ſm nām: debemus itaqꝫ primū iterrogare, an, a, vtile inſit ipſi, b, bono: deinde nō ſtatim ſi, b, bonū inſit ipſi, c, deſiderabili: quod ꝯſequens fuerat: ſed ſi, d, eligibile inſit ipſi, e, ſm nām: et poſtea ꝑmutatim ſi, b, bonuꝫ inſit ipſi, c, deſiderabili: et ita ſi plures etiā iterrogāde vel accipiēde fuerint. ℭ Sꝫ quereret nō iniuria aliqs cur ita dixerit interrogādas eē ꝓpoſitiones, non aūt accipiēdas: quū tn̄ alioꝗ ſupra dixerim⁹: celationē aliqn̄ ēē locū quēdā hēe apud demōſtratoreꝫ? ℭ Rñdemus, ꝙ h̄ ideo factū fuit: qm̄ celatio maxime ad piraſticū et tētatorē attinebat: ꝑ accidens ꝟo et vix ad demōſtratorē ēē. [Ac ſi ꝑ vnū.] Poſteaq̄ꝫ ſupra mōſtrauit quō celatio et latētia fiat in ſyllo compoſito: vbi ꝑ plura media ꝯclō colligit: nūc exponit: quō eadeꝫ effici poſſit in ſimplici rōcinio inquiēs: ſi per vnicuꝫ medium fiat ſylls a medio incipiendū eē: qm̄ ita maxie latere poterimus. ℭ Sꝫ dubitaret nō abre qſpiā quō ita incipiēduꝫ ſit a medio: nāqꝫ in 2ª figura a medio nūq̄ꝫ poſſumus incipere: qm̄ mediuꝫ in vtriſqꝫ ꝓdicet: in 3^a^ ꝟo ſemꝑ a medio incipimus: quū in ambab⁹ ſubijciat: ſin aūt in p̄ma a medio exordiamur, maiorē ꝓpōnē vtiqꝫ ꝓponemus: qđ et ſine celatiōe ac latētia fieri ꝯſueuit. ℭ Rñdem⁹ Ph̄s de p̄ma figura tm̄ itellexiſſe, voluiſſeqꝫ a maiore incipiendū eē: quēadmodū et Alualidus Roſadis ingt: qm̄ quū maior vl'is valde ſit, indifferēs reddit ad plures ꝯcluſiones colligēdas: et ꝓpea nō ita eā negat reſpōdens: quēadmodū fortaſſe negaret minoreꝫ: que manifeſte in ꝓpoſitā tēdit ꝯnem. ℭ Joānes ꝟo Philoponus a medio incipere exponit, h̄ eſt a minore: qm̄ fortaſſe in ea, mediam quū ſit ꝓdicatū maiorē hꝫ prerogatiuā: ſꝫ pace tanti viri, melior eſt Alualidi expoſitio: qđ ꝟo dicitur ꝯſueuiſſe nos ſemꝑ a maiore exordiū ſumere, ꝓculdubio falſuꝫ exiſtimo: nmo totū ꝯtrū ſit: quādoqdeꝫ ſemꝑ ferme p̄n^m^ capimus a minore: veluti plerūqꝫ ſupra declarū eſt. ℭ Tria igit referēte ēē Alualido de celatione h̄ in volumine ꝓcepta tradita fuere: h̄ in volumie dico: qm̄ in topicis multo plura exponunt. p̄^m^ interrogādas eē ſine ꝯnib⁹ ꝓpōnes. 2^m^ valde remotas ac lōginquas a ꝓpoſito q̄ſito. 3^m^ variādū eē ordinē ac ſeriem ꝓpōnū. ℭ Uerū de his hactenus de itētiōe p̄mū, mox cur de celatiōe h̄ in volumine ꝑtractet: cur interrogari ꝓpōnes dixerit et non accipi: quō a medio ſumat initiū: quot et q̄ ſint celatiōis ꝓcepta hic enūerata. Ad ſequētia igit his explicitis trāſeamus.

ℭ De redargutione.

Quoniam autē habemus quādo et quo mō ſe habentibus terminis fit ſyllogiſmus: manifeſtū et quando erit et quādo non erit redargutio:

Celatio quaꝫ greci κρύψιν vocant diruit vim ſyllicā de qua nūc pertractat Ariſtoteles.

Dubium.

Solutio.

Preceptum ad ꝓcauēduꝫ ne fiat nobis ſyllogiſmus.

Preceptum aliō ad ꝓcauēdū ne ꝯcludatur ꝯtrariaꝫ ꝯcluſio.

Docet Ph̄s hic quō fiat celatio.

Dubium.

Solutio.

Aliud dubiū

Solutio.

Expō Philoponi.

Tria celatiōis ꝓcepta i h̄ volumine tradita ſunt.

quum eni omnes reſponſiones concedũtur aut viciſſim ponũtur/vt hec qdez negatiua/ illa vo affirmatiua/accidit fieri redargutionem: erat enim ſylls ꝛ ita ꝛ illo modo ſe habentibus terminis: q̄re ſi quod ponit̃ cõtrarium cõcluſioni/neceſſe fieri redargutionez. Redargutio nãqz cõtradictionis ſylls eſt. ſi nihil cõcederet̃/impoſſibile fieri redargutionem: nõ eni erat ſylls omnibus terminis priuatiuis exiſtẽtibus: quare neqz redargutio: ſi eni redargutio neceſſe ſyllm eſſe: ſyllo aũt exiſtẽte/nõ neceſſe redargutionẽ. Cõſimilr vo ꝛ ſi nihil poneretur ſm reſponſionez in toto: eadem nãqz erit determinatio redargutionis ꝛ ſyllogiſmi.

Cõcludere ɔ̃dictoria ẽ ipotẽtia ſyllica.

Quẽadmodum ſupra dicebamus impotentiã eẽ ſyllogiſticã poſſe falſaz cõcludere ɔ̃nez. Eodẽ mõ dicimus impñtia ſyllogiſticã eẽ impotẽtiã ɔ̃dictoria ɔcludere: qm̃ igit̃ redargutio ſeu elẽchus h facit: nõ iniuria ꝛ hũc inter ſyllogiſticas impotẽtias ɔnumerabimus. Acturi igit̃ de redargutiõe: que grece [Greek] dicit̃ primũ diſtignemus: quot modis vox hec apud grecos accipiatur: deinde docebimus de quo ſignificato ſit impñtia ſermo: mox ad quẽ maxime ptineat artificem explicabimus. ¶ Sciu itaqꝫ dignũ/ꝙ vox iſta elẽchus apud grecos in multiplici ſignificato accipit̃: plerũqꝫ enim elẽchus idem eſt/qđ argũ ac ſũmo quedã dicendo ꝝ: quo noĩe ꝛ fabularum argumẽta vocare cõſueuimus. ¶ Eſt ꝛ apud rhetoras elẽchus ſignũ atqꝫ idiciũ/per qđ in rei cognitionẽ deuenimus: vñ ꝛ [Greek]. De quo ꝛ Ariſtoteles in altera ſua rhetorica inquit. Elẽchus eſt/qđ non põt aliter ſe habere/ſed ita vt nos dicimus: quẽadmodum viuentes cibo ꝝ indigere: pueruũ non poſſe tãtũ argẽti põdus ſubterfurari: ꝛ ɔ̃ſilia: ꝛ Demoſthenes in oratione ɔtra Androtionẽ. Elench⁹ inqt ꝛ redargutio eſt/quũ aliqs dicat ꝛ verum ſimul oſtẽdat: Sumit̃ vo ꝛ aliter elenchus/vt idez eſt/quod redargutio: quem definiẽs in ſophiſticis inquit Ariſto. ¶ Elẽchus eſt cũ cõtradictione ſylls/vel alr/elẽchus eſt cõtradictio eiuſdẽ ꝛ vnius non noĩs/ſed rei ꝛ nominis nõ ſynonymi/ſed eiuſdẽ ex his/que data ſũt ex neceſſitate nõ cõnumerato qđ erat in principio ſm idem ꝛ ad idem: ꝛ ſimilr ꝛ in eodez tẽpore. Qui vo non ſunt tales/ſed vident̃ eſſe/non elenchi ſed [Greek] ꝓprie vel ſophiſtici elẽchi nũcupant̃. ¶ De hoc itaqꝫ nũc pertractat Ariſto ſub rõne iſta: quia ſyllo mõſtranti derogat ꝛ impotẽtia quedã eſt ſyllogiſtica: eſt autẽ fortaſſe idem elẽchus in hac ſignificatiõe/quod [Greek]: de quo in octauo topicoꝝ Ariſtoteles. ¶ Pertinet autẽ rõcinãdi modus iſte tẽtatori maxime ac piraſtico artifici: mox et dialectico: vt reſpõdentem ad ɔtradictoria deducit: quõ autẽ ꝛ ad locũ iſtuz attineat iã ſupra diximus. Demonſtratoꝛ vo elẽcho aut redargutiõe minime vtit̃: niſi fortaſſe tẽtatoris habituz aliquãdo induat: veluti phs plerũqꝫ facit in libris poſt nãlia: ſed iã ad cõtextum veniamus: ait ergo: quũ elenchus oĩs ac redargutio per ſyllogiſmos fiat ac rõcinia: ſi hñ ſuperius itellexerimus in q̃ figura ꝛ qua cõplicatione fiunt ſyllogiſmi: planuz ẽt erit quãdo erit redargutio: ſi enim ambas ꝓpoſitiones affirmatiuas/aut alterã ſaltem poſuerimus/poterit vtiqꝫ fieri redargutio: qm̃ ſupra docuimus vtroqꝫ modo ſyllogiſmũ quoqꝫ fieri poſſe: ꝛ ex vtriſqꝫ affirmatiuis ꝛ ex altera tñ: q̄re ſi qđ verum ſupponimus contrariũ aut oppoſitũ extiterit cõcluſioni inducte: nimirũ erit redargutio: redargutio nãqꝫ ſeu elẽchus eſt ſylls cõtradictoriaꝫ cõcludens iam cõceſſo. ¶ Sed quereret aliquis/ſi elenchus eſt ſylls cõtradictionis/cur dixit ſupius: ſi qđ ponit̃ cõtrariuz cõcluſioni/neceſſe fieri redargutionẽ. ¶ Rñdeo verum qdem eẽ ꝛ per cõtraria poſſe quẽpiaz redargui: ſed Ariſto dixit ſyllm cõtradictionis: qm̃ qui contraria concedit/cõtradictoria etiã fatet̃: vt palam eſt: ɔtrarium vo ſupra latius accepit vt cõſueuit. [Et ſi nihil cõcederet̃.] Iaz expoſuit quõ fieri poſſit redargutio/nunc enarrat/quõ vetari: ꝛ inquit: ſi nihil cõcedatur ꝛ ambe ꝓpoſitiones negatiue fuerint: ꝙ nullo pacto fiet redargutio: qm̃ ex ambabus negatiuis ſylls etiam non cõſtruebatur: oĩs enim redargutio ſyllo/non autẽ ecõuerſo. Cõſimilr ꝛ ſi nihil cõcedat̃ in toto ꝛ vliter/nõ fiet redargutio: qm̃ neqꝫ ſyllo ſine vli fieri poterat: eadez nãqꝫ determinatio ac definitio vel ꝑtractatio eſt de ſyllo ac redargutione: ꝛ leges oẽſque ſyllo aſcribunt̃: redargutioni ẽt cohereb unt. Ceterũ de redargutiõe/quot modis accipiatur elẽchus apud grecos/quõ impñtia/ad quem pertineat artificem/qui parelẽchi/qđ apoꝛema/quõ ex ɔ̃ꝛgis fiat/iã hec ꝑtractata ſufficiãt. Ad reliqua trãſeamus.

Elẽchus multis modis accipit̃ apõ grecos.

Quid ſit elẽchus apõ rhetoras.

Definitio elẽchi ꝓpe dicta.

Elẽchus idez q̃ [Greek] ĩ 8° topicoꝝ.

Cui artifici videat̃ elẽcho

Dubium qđo elẽchus ſit ſyllogiſmus ɔ̃dictionis/ cum ẽt p ɔ̃ria fiat redargutio.

Solo q ꝑ ɔ̃ria/ẽt per ɔ̃dictoria redarguit.

Quõ poſſit vetari elẽch⁹.

¶ De deceptione/que ſm ſuſpitionem.

Accidit autez aliquãdo: quẽadmoduz in terminoꝝ poſitione decipimur/ꝛ ſm ſuſpitionem fieri deceptionẽ: quẽadmodũ ſi ɔtingit idez pluribus primis ineſſe: ꝛ hoc quidem latere quẽpiam ꝛ exiſtimare nulli ineſſe: illud autẽ noſſe: ſit/a/inexiſtens/b/ꝛ/c/per ſeipſa: ꝛ hec omni/d/conſimilr: ſi igit̃ exiſtimat/a/oi quidez/b/ineſſe/ꝛ hoc ipſi/d: a/vo nulli/c/ꝛ hoc omni/d. Eiuſdem ſm idem habebit ſciẽtiaz ꝛ ignorantiam.

Inſcribitur hoc capitulũ [Greek]. qđ idem eſt ac ſi diceret de deceptiõe/que ſit ſm exiſtimationẽ aut ſuſpicationẽ noſtraz: quid aũt intendat per iſtud hoc in loco phs multi multa dicũt: nõnulli enim intẽtionẽ eẽ dicũt pertractare de tertio peccato contra ſyllm ex oppoſitis/alij etiã aliter. Nos vo dicimus phm hic impotẽtiam aliã ſyllogiſticã in mediuz afferre: quõ. vz. accidat quoſdã cõtraria ſz exiſtimationẽ ɔcipe: Uel meli⁹: poſteaqꝫ ſuperius ꝑtractauit Ariſto de elencho ac redargutione: q ſit iuxta terminoꝝ ac ꝓpõnũ poſitionẽ: impñtia acturus eſt de redargutiõe: que efficit̃ ſm exiſtimationẽ: q̄re de ſuperioribus planũ erit huiuſcemodi deceptionẽ ſyllogiſmo vel ſyllis potius ac rõcinijs abſolui. ¶ Pertinere autẽ ꝛ dialectico ꝛ demõſtratori etiã: quẽadmodũ inqt Leui Herſonis in hoc caplo agi de errore: qui accidit circa ſciam: veluti ꝛ in ꝑncipio poſterioꝝ ſignificauit Ariſtoteles eadẽ ferme ad verbũ ponens: que hic quoqꝫ recitant̃: Ait itaqꝫ. [Accidit aũt aliquãdo.] Ac ſi diceret quẽadmodum ſupra dicebamus elẽchuz ac redargutionem fieri iuxta terminoꝝ poſitionez: itidem hoc in loco aſſerim⁹ deceptionẽ fieri poſſe ſm ſuſpitionẽ atqꝫ exiſtimationem. [Quẽadmoduz ſi ɔtingit.] ¶ Exemplũ ponit/quonaz pacto fieri poſſit huiuſcemodi deceptio inquiens: ſi eẽt aliqđ vle/puta/a/aĩal inexiſtẽs duobus/b/ꝛ/c/ bipedi ꝛ moꝛtali: ꝛ hec ambo omni/d/hoĩ: ꝛ aliqs exiſti-

Que ſit itẽtio Ariſtotelis in hoc cap.

Deceptio ſm exiſtimationẽ ptinet dialectico ꝛ dmſtatori: vt inqt Leui Herſonis.

Exm̃ qđo ſiat deceptio ꝑ media nõ ſub ſe iuicẽ poſita.

Si exemplũ [illegible] [illegible] duoby [illegible] [illegible] opinaret illud [illegible] [illegible] opina[illegible] ambo [illegible] opinãdo decipit̃ qm̃ opinabit̃ [illegible] in forma [illegible]

maret/a/aīal/ineſſe omni/b/bipedi:hoc autē.ſ.bipes ineſſe ipſi/d/homini:⁊ rurſuʒ/a/animal ineſſe nulli/c/mortali/⁊ hoc mortale ineſſe omni/d/homini/eiuſdēʒ ſm idē habebit ſciētiam ⁊ ignorātiam:ex cōceſſis enim cōcludi poterit/oēm hoīem animal eſſe/⁊ nullum hoīem eſſe animal:hūc in modū/omne bipes aīal/omnis homo bipes/ oīs homo animal:⁊ rurſus:nullum mortale aīal/oīs homo mortale/omnis igitur homo animal.

Rurſus:ſi quis deciperetur circa ea/que ex eadeʒ coordinatiōe:vt/a/ineſt ipſi/b:hoc aūt ipſi/c/⁊/c/ipſi/d:ſuſpicaret̄ ſᷓo/a/ omni/b/ineſſe/⁊ rurſus nulli/c:ſimul eni ⁊ noſcet ⁊ nō ſuſpicabit̄ ineſſe:igitur nil aliud cenſebit ex his/q̄ʒ qđ ſcit/hoc nō ſuſpicari:ſcit eni quodāmodo/ꝙ/a/ieſt ipſi/c/veluti vniuerſali/qđ ſm partem:quare qđ quodāmodo ſcit/hoc penitus cēſet nō ſuſpicari:qđ impoſſibile.

Ecē° ex medijs ſubalternis.

Superius monſtrauit/quō fiat deceptio:quum media ſunt diuerſa/neqʒ ſub ſeinuicē poſita:nunc oſtendit/quō idem accidat/quūʒ media ex eadeʒ coordinatiōe ⁊ ſubalterna accipiūtur:puta in exemplo inſit/a/ſubſtātia oī b/corpori/⁊ b/corpus omni/c/animato:⁊/c/ animatuʒ oī d/animali:ſiquis igitur exiſtimaret/a/ſubſtantiam ineſſe omni/b/corpori:⁊ iterum exiſtimaret idem/a/ineē nulli c/animato:accidet fieri deceptionem ⁊ elenchum ſm exiſtimationem:ſimul eni noſcet/omne aīatum eſſe ſubſtātiam:⁊ tamē non ſuſpicabit̄ ⁊ exiſtimabit/ſubſtantiā ineſſe animato:nihil eniʒ aliud exiſtimabit ſm hec/q̄ʒ non exiſtimare illud/qđ ſcit:ſcit eniʒ quodāmodo/a/ſubſtantiā ineſſe/c/animato:queādmoduʒ ſcire cōſueuimus ſcientia vlī/illud qđ eſt ſm partē.Quare qui ita exiſtimat/ arbitratur illud/qđ ſcit quodāmodo ⁊ in vlī/arbitratur inq̄ʒ ſe penitus nō exiſtimare:qđ fieri non poteſt.

Sed in prius dicto/ſi nō mediuʒ ex eadem coordinatione/ſm vtrūqʒ medioruʒ ambas propoſitiones nō accidit ſuſpicari/vt/a/b/quidem omni/c/ſᷓo nulli:hec autē vtraqʒ oī/d. Accidit eni aut ſimplr aut ad aliquid cōtrariam accipi ꝓpōnem primaʒ:ſi eni cui omni ineſt/b/exiſtimat ipſum/a/ineſſe:b/ſᷓo ipſi/d/ nouit:⁊ ꝙ ipſi/d/a/nouit:q̄re ſi iterum cui/c/ nulli exiſtimat/a/ineē.Cui/b/alicui ieſt:huic non exiſtimat/a/ineſſe.Qđ autē omni exiſtimat̄ cui/b/rurſus alicui nō exiſtimare cui/b: aut ſimplr aut ad aliqđ cōtrariuʒ eſt:ſic igit̄ nō ꝯtingit ſuſpicari.Scđm vtrūqʒ ſᷓo vnā aut ſm alterū ambas/nihil ꝓhibet/vt/a/oī/b/ ⁊/b/ipſi/d/ ⁊ rurſus/a/nulli/c.

Poſtea inqt Philoponus q̄ʒ dixit/quot ſint deceptiones/vult impñtiarū declarare/ſm quas ꝓpoſitiones maxime fieri cōſueuit:⁊ ait ꝙ in exemplo prius dicto:quuʒ mediū accipitur nō ex eadem coordinatione ⁊ nō ſubalternū:non accidit ambas ꝓpoſitiones exiſtimari poſſe ſm vtrūqʒ medioꝝ/veluti in exēplo/a/ſubſtātiā ineē oī b/bipedi ⁊ nulli/c/mortali:⁊ tñ hec vtraqʒ bipes ⁊ mortale ineſſe:omni/d/homini.Sic eni accidit p̄mā propoſitionem acceptā cōtrariaʒ capi aut ſimplr/ſi vlis ꝯcluſa fuerit/aut ad aliqđ ſi particularis/vel aliter/aut ſimpliciter ſi actu cōcluſe fuerint/aut ad aliqđ ſi potētia:veluti in exēplo:omne/d/b:omne/d/c.Cōcluditur in tertia figura:aliqđ/b/c:ſi igit̄ nullum/c/a:aliqđ/b/c:ſequitur aliquod/b/nō eſſe/a:quū tamen ſuperius diceremus:oē/b/ eē/a:oīs homo/bipes:oīs homo mortale:aliquod bipes mortale.Iterū/nullūʒ mortale animal:aliqđ bipes mortale:aliqđ igitur bipes nō eſt animal:quū ſupra tamē cōceſſuʒ fuerit/omne bipes eſſe animal.Hoc eſt igitur/qđ voluit/dum inqt:ſi eni cui omni ineſt/b/exiſtimat ipſum a/ineē/puta:omne/b/a:b/ſᷓo ipſi/d/nouit:omne/d/b:⁊ ꝙ ipſi/d/a/nouit/oē/d/a.Quare ſi iterum cui/c/nulli exiſtimat/a/ineſſe:ſequit̄ ꝙ cui/b/alicui ineſt/huic non exiſtimat/a/ineſſe:hoc eſt aliqđ/b/nō eſſe/a:deductio autē hec facienda eſt:queādmoduʒ ſupra diximus per tertiaʒ ac primaʒ figuras:quare ſeqtur ꝙ exiſtimet illud alicui/b/ non ineſſe:qđ opinat̄ omni/b/ineſſe:qđ aut ſimplr ꝯtrarium eſt ſi ambo vlia cōcludant̄/aut ad aliqđ ſi vtraqʒ colligant̄ in parte.Hoc igit̄ modo non pōt q̄ſpiā exiſtimare:ſm vtrūqʒ medium ambas ꝓpōnes:elēchus eniʒ ac redargutio in ꝓ̄mptu erit. Fieri tamē pōt vt quiſpiam exiſtimet vnā ꝓpōnem non eādem tñ ſm vtrūqʒ mediū/vt cōcludi poſſint oppoſita/puta:omne bipes eē animal:⁊ nullū hoīem eſſe animal:quū eni hic bina ſint media/bipes ⁊ mortale:ſm vtrūqʒ vnā exiſtimauit ꝓpoſitionem:ſm bipes:omne bipes eē animal:ſm mortale nullū hoīem eē animal. Aut fieri etiā poteſt vt idem exiſtimet vtraſqʒ ꝓpōnes ſm alterum tñ medioꝝ/ſm

In p° exēplo in q̄ ſunt me° nō ſubalterna nō accidit exiſtimat̄ vtraſqʒ ꝓpoſitiōes ſʒ vtrūqʒ mediū.

Pōt aliquis exiſtimat̄ vnā ꝓpoſitiōeʒ ſm vtrūqʒ me°.

Al° modus exiſtimandi.

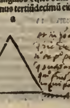
ꝟo reliquū vnā/vt omne/b/eſſe/a/ꝛ omne/d/b:ꝛ rurſus nullū/c/eſſe/a:omne bipes eē aial/ꝛ oēm hoiem eſſe bipes:ꝛ rurſus nullum hoiem eē mortale:ſic eni fieri poſſet occulta redargutio.℄ In qbuſdaꝫ ꝟo codicib⁹ text⁹ ita ſe hȝ:ſm vtrūqꝫ ꝟo vnā aut ſm vtrūqꝫ ambas nihil prohibet:ꝙ ſi ita eſt/hūc in moduꝫ exponemus:fieri nequit vt quiſpiā eādem ꝓpōnem cenſeat ſm vtrūqꝫ mediū:puta ꝙ omnis hō ſit animal/ꝛ nullus vel aliquis nō ſit animal:ſed vnā ꝓpōnē exiſtimare pōt ſm vtrūqꝫ/vt omne bipes eſſe aial:ꝛ nullū mortale eē aial/aut ēt ambas ſm vtrūqꝫ/puta omne bipes aial/omnis hō bipes/ꝛ nullū mortale aial/ꝛ omnis homo animal:nihil eni ꝓhibet ꝓpōnes apud nos cognitas eē:quū tamē cōcluſio ſit ignota:accidit eni cōcluſionē in potētia notā eē/ꝓpoſitionibus notis exiſtētibus in actu:queadmodū particulare ſub vlī:ꝛ ita videtur legere Alulidus Roſadi:ꝛ antiquior mihi tamē videt̃ prior expoſitio:quā ꝛ Philoponus approbat:vt ſenſus ſit/ſm vtrūqꝫ mediū non poſſe ambas exiſtimari ꝓpōnes/ſm ꝟo vtrūqꝫ alterā/aut alterum vtraſqꝫ vtiqꝫ poſſe:hoc autē ideo ſit:qm illo modo facilis nimiū redargutio atqꝫ ꝑſpicua:B aūt ꝛ difficilis ꝛ obſcura:ꝛ ꝓpꝑea fieri B poſſe dicit/illō minime.

Text⁹ hic nō hȝ i codi. manuſcripte nec impreſſis.

℄ Similis enim talis deceptio/ꝛ queadmoduꝫ decipimur circa eas/que in parte:veluti ſi/a/ineſt omni/b:b/ꝟo omni/c/a/oī/c/ inerit: ſi itaqꝫ quiſpiaꝫ nouit:ꝙ/a/ineſt omni cui/b/ nouit:ꝛ ꝙ cui/c/ſed nil ꝓhibet ignorare/c/ꝙ eſt:vt ſi/a/duo recti:in quo aūt/b/triãgulus/ in quo ꝟo/c/ſenſibilis triangulus;ſuſpicari nāqꝫ poſſet aliquis nō eſſe/c/ſciens ꝙ oīs triangulus haberet/duos rectos:quare ſimul noſſet ꝛ ignorabit idē:noſſe eniꝫ oēm triãgulū/ꝙ duobus rectis/nō ſimplex eſt:ſed hoc quideꝫ vlēm habere ſciam:illud autē ſingulare:ſic igit̃ vt vlī nouit/c/ꝙ duo recti/vt aūt ſingulari non nouit:q̃re nō habebit ꝯrias.

℄ Hoc eſt:deceptio iſta/qua decipimur cognoſcēdo ꝓpoſitiones ex qbus oppoſita cōcludi poſſunt:ſimilis eſt deceptioni/qua decipimur circa particularia:que ſunt ſub aliqbus vlibus:puta in exēplo/ſcio omne/b/a/eē/ꝛ oē/c/b/ꝛ item omne/c/a/oēm numerū in paria diuiſum equalem eē/ꝛ oēm binariū eſſe numerū in equa diuiſuꝫ/ꝛ iteꝫ oēm binariū eſſe parem/ꝛ tamē fortaſſe ignorabo/a/binariuꝫ eſſe parem/qm me preterit an/a/ſit binarius:q̃re ſi qſpiam nouerit/a/ineē/b/ꝛ oēm numerū in equalia diuiſum eē parem/cognoſcet etiā in potētia/a/binariū eſſe parem:qm cognoſcit/oēm binariū eſſe parē:ſed nihil ꝓhibet ipſam ignorare/a/binariū eſſe in rerū nāa.℄ Ut ſi/a/ duo recti.℄ Exēplum ponit geometricū deductuꝫ ex triceſimo ac ſecūdo elemētoꝝ theorematē:ibi eni demonſtratur oēm triãgulū habere tres angulos eq̃les binis rectis. Pro cuius expōne ſupponamus tertiūdecimū eiuſdeꝫ theorema:ꝙ recta ſupra rectā cadēs cauſet aut angulos rectos/ aut equales duob⁹ rectis/ꝛ iterum ꝙ angulus trianguli extrinſecus equiualeat binis intriſecis ſibi oppoſitis: tūc erigatur triãgulus b

Expō ꝯcluſionis poſite in Theoremate trigeſimoſecūdo primi elementoꝝ.

cui⁹ baſis ꝓtrahat̃ vſqꝫ ad/d/dico ꝙ tres anguli intrinſeci/a/b/c/ſunt eq̃les duob⁹ rectis:qd̄ ita demōſtratur:ſi eni angulus extrinſecus/c/equiualet duobus oppoſitis intrinſecis/a/ꝛ/b/ꝛ/c/extrinſecus cum/c/intrinſeco valent duos rectos:ſequit̃ ꝙ tres anguli/a/b/c/intrinſeci/valebūt etiā duos rectos:qm que vni ꝛ eidē ſunt equalia inter ſe ſunt equalia:ait ergo vt ad ꝓpoſituꝫ redeamus:ꝙ aliqs ſcire ſeu noſſe poterit idē ꝛ ignorare etiā:puta ſi/a/ponat̃/duo recti/b/triãgulus:ꝛ/c/aliqs particularis/ac ſenſibilis triãgulus:tūc ex hoc rōcinio/omne/b/a:omne/c/b:omne/c/a/ ſciet ꝙ oīs triangulus ꝛ ex cōſequenti/c/ſenſibilis triangulus habebit tres equales binis rectis:ſed fortaſſe cum hoc exiſtimare poterit/c/triãgulum non eē:quare ſimul noſſet ꝛ ignorabit idē.℄ Noſſe eni oēm triãgulū.℄ Nāqꝫ inquit quū dicimus nos cognoſcere oēm triangulum habere tres/duo dicimus/aut ꝙ vlī ſciētia cognoſcim⁹/aut ꝙ ſingulari:nouit igit̃ ꝙ/c/triãgulus habet tres vlī ſciētia/ſingulari autē non nouit:q̃re nō habet cōtrarias opiniones:ꝯria eni accipi debent ſm idem.

℄ Similr̃ ꝟo ꝛ ratio/que in Menone/ꝙ diſciplina recordatio:nullibi nāqꝫ accidit preſciri qd̄ ſingulare eſt:ſed ſimul cū inductiōe accipere ſciam/que ſm parteꝫ/tāq̃ꝫ recognoſcentes:quedaꝫ eni ſubito nouimus/queadmodū ꝙ duobus rectis/ſi nouerimus/ꝙ triangulus.℄ Conſimilr̃ aūt ꝛ in alijs:vlī igitur ſpeculamur/que in parte/ꝓpria ꝟo non nouimus:q̃re accidit ꝛ decipi circa ipa/ꝑterq̃ꝫ ꝙ nō contrarie:ſed habere qdem vlēm/decipi ꝟo ea/que ſm parteꝫ.℄ Cōſimilr̃ igitur ꝛ in predictis:neqꝫ eni cōtraria deceptio/que ſm medium ſciētie/que ſm ſyllm̄:neqꝫ que ſm vtrūqꝫ medioꝝ ſuſpitio:nihil auteꝫ ꝓhibet ſcienteꝫ ꝛ ꝙ/a/toti/b/ineſt/ꝛ rurſus hoc ipſi/c/exiſtimare/a/nō ineſſe/c/vt ꝙ oīs mula ſterilis/ꝛ ipſa mula/exiſtimare ꝑgnantē hāc eſſe:nō enim ſcit/ꝙ/a/ipſi/c/non ſimul ſpeculans aſſumptū/qd̄ ſȝ vtrūqꝫ.℄ Quare planū ꝙ ꝛ ſi hoc qdem nouit/illud ꝟo non nouit/ decipiet̃:qd̄ hn̄t vl̄es ad ſciās/que ſm ꝑteꝫ: nullū eni ſenſibiliū extra ſenſuꝫ exiſtēs nouimus:neqꝫ ſi ſentientes ſcimus/niſi vt vlē ꝛ eo/quod eſt habere propriam ſcientiam:ſed non vt agere.

℄ Similis inqt Phs ratio etiā eſt/quam poſuit in Menone/Plato:ex ea eni cōcluditur qd̄ ſcitur quodāmodo ignorari ꝛ ꝙ addiſcit̃ preſciri:ibi eniꝫ iubente Socrate virtutis definitionē afferri/qm̄ꝫ Menon nō poſſet hoc facere/ꝛ diceret Socrates:ſi oīno querimus inueniemus: dubitat Menon ꝛ ait/ꝙ nulla penitus eſt inq̄ſitio:naꝫ qd̄ querit̃ neceſſe eſt aut ꝑcognituꝫ eē/aut non:ſi non ſit ꝑcognitum:quū ipm inuenerimus nō cognoſcemus:ſin aūt precognituꝫ fuerit/nihil opus erit inq̄ſitione.℄ Ad hec igitur Socrates Menonis ſeruuꝫ arceſſiri iubet:faciteqꝫ ipſum theorema qd̄dam ſibi antea incognituꝫ inuenire/ puta ꝙ quadratum deſcriptuꝫ a diametro quadrati duplam habet proportionem ad quadratuꝫ/cuius eſt diameter:ꝛ ita ex hoc cōcludit:ſcire noſtruꝫ/recordari qd̄dā eſſe:vt

Expō rōnis Menonis q̄ ꝯcludebat qd̄ addiſcit̃ ꝑſciri.

eſſe: vt itaq; exemplū hoc ꝓpoſito accōmodemus: inquit Phūs ꝙ nullibi in Menone cōcludere poſſumus ꝓſciri, qđ ſingulare eſt, hoc eſt ſcia ſingulari: ſed ſciam, que eſt ſingularis ac ſm partez ſimul accipi cum inductione ac ſenſibili perceptiōe tāq; recognoſcēdo ac in memoriam reuocādo. Alexāder vo aliter h intelligit: ſed melior eſt expoſitio, quā poſuimus: ſunt eni quedā talia, que ſtatim ſine aliqua rōcinatiōe cognoſcimus: quēadmoduz, a, triangulū ſignatuz hīe tres angulos eqles binis rectis: hoc enim ſubito cognoſcimus: poſteaq; nouerimus ipm eſſe triangulum: ⁊ quēadmodum in hoc exēplo dicit, ita ⁊ in alijs ꝯſimilibus dicēdum eſt: vli enim cōſideratione cognoſcimus, que propria ſciētia nō nouimus. [Speculamur.] Dixit qꝛ cognitio circa vlia ꝓprie ſpeculatio nūcupatur: grece θεωρία. [Quare accidit.] Quuz inquit poſſimus aliqđ vli ſcia cognoſcere, ⁊ idē pticulari cognitione ignoramus: accidit plerūq; circa talia deceptiōes fieri: ſz he nullo pacto ꝯrie cēſende ſunt: qꝛ non eodē mō accipiunt: ſed hīe qdez vlem ſciam dicimur: decipi vo atq; ignorare ea, que ſm pte: quēadmodū ⁊ in poſterioribus dicit ad principiū: vbi eadē ferme ad vbū exponuntur. [Cōſilr igit ⁊ in ꝓdictis.] Dixerat ſupius quō decipimur circa eas que ſunt ſm pte: nūc ad ꝓpoſituz rediens inquit ꝙ eodē mō ⁊ in ꝓdictis a ꝓn° accidit deceptionē fieri, ſed nō cōtrariā: qꝛ quēadmodū ſupra nō erāt ꝯria vlis cognitio ⁊ pticularis ignorātia, ita ⁊ in ꝓpoſito nō ſunt contraria, cognitio ſm medium ac ꝓpōnes: ⁊ ignorātia ſm ſyllm ac ꝯneximo, qđ amplius, cognitio ſm vnū medium nō eſt ꝯria ignorātie ſm aliud. [Nihil aūt ꝓhibet.] Exēplum ponit quō ſcia ꝓpōnū nō eſt ꝯria ignorātie cōcluſiōis: nāq; inquit, nihil vetat aliquē ſcire: oē, b, eſſe, a, ⁊ iterz oē c, eſſe, b: ⁊ tū ignorare: oē, c, eē a, nō applicans maiorē ꝓpōnez minori: puta, ſciet quiſpiā oēm mulā eē ſterilez, ⁊ rurſus ꝙ hec mula: puta, a, eſt mula: ⁊ tamen ignorabit ꝙ, a, mula ſit ſterilis: imo fortaſſe oppoſitū arbitrabitur, puta ꝙ, a, mula ſit ꝓgnās: ſi forte cōtigerit ipſaz ꝓ nimio cibo tumidū ventrem geſtare: ⁊ ꝓpea ignorabit a, ineſſe ipſi c, qꝛ fortaſſe nō ſpeculabit ſil vtraſq; ꝓpoſitiōes. [Quare planū.] Quare inquit ſi h ⁊ has ꝓpōnes nouit, illud vo ⁊ illā ꝯnē nō nouit: fiet vtiq; deceptio: quēadmodum ēt fieri ꝯſueuit in ſciētijs vlib° reſpectu eoruz, q̄ ſunt in pte: nullū eni ſingulare ac ſenſibile, quū a ſenſu remotū fuerit ſcim°: ⁊ ſi ſcim° non ſcim° niſi vt vle ⁊ eo, qđ eſt hīe ꝓprā ſciam: h eſt nullā hēmus de huiuſcemodi ſingularib° extra ſenſuz exiſtib° cognitionē niſi vlem, ⁊ pticularē ēt vt ſub vli cōtinet: ꝓpriā eni ſciam vocat eaz, q̄ eſt in pte. [Sed nō vt agere.] Hoc eſt lz in vli cognoſcamus ⁊ ſm ptē ēt, vt ſub vli ꝯtinet: nō tū cognoſcimus vt agere: ideſt applicādo minorem ꝓpoſitionem maiori.

Scire nāq; triſariaz dicitur, vel vt vli, vel vt propria, vel vt agere: q̄re ⁊ decipi tot modis: nihil igitur ꝓhibet ⁊ noſſe ⁊ deceptum eſſe circa idez, preterq; ꝙ non contrarie: qđ accidit ⁊ ſm vtrāq; cognoſcēti propoſitionez, ⁊ non conſideranti prius: ſuſpicans eni mulam pregnantem eſſe, nō habet ſciētiā ſm agere: neq; iterum ob ſuſpitionē contrariaz deceptionem ſcientie: ſyllogiſmus enim cōtraria deceptio vniuerſali.

Scire inquit triplr dī vl vt in vli, vel vt in pticulari vel ſm applicatiōnē ꝓpōnū inter ſe: q̄re ⁊ decipi totidē dicet modis. Sz querit cur quum Ariſtoteles tres tm̄ ſcie ſpēs poſuerit cur inq; Alulidus Roſadis quatuor explicauerit. Ait enim ſcire quadriſariā dici, cōiter ꝓprie, in potētia, ⁊ in actu. Rñdemus ideo hoc factum fuiſſe, quoniam ſcire in vli ⁊ ſcire in potētia idem ferme ſunt ac ſe inuicem cōſequuntur: vbicūq; enim ſcimus aliqđ in potentia, ibidez illud cognoſcimus in vli: ⁊ ecōuerſo, vbi in vli, ibidem in potentia: nāq; quum ſcimus propoſitiōes concluſionē in potētia cognoſcimus, quoniaz in vli: ſemper eniz ꝓpoſitiones magis vles ſunt q̄ cōclo. Sed ambigeret non īmerito quiſpiaz: ſi ſcire in vniuerſali ⁊ in potētia ſunt idem: cur etiaz ſcire in actu ⁊ ſm partez nō erant eadem. Dicimus hoc ideo eē: quoniā modi iſti duo, non ita ſe inuicem conſequūtur, quemadmoduz alij bini: ꝓpterea ꝙ nihil prohibet ſciri aliquid ſm partez et propria ſciētia: ⁊ tū ignorari illud ſm agere: quoniā fortaſſe nullum factum fuerit ratiocinium. [Nihil igit prohibet.] Nihil inquit ipſe vetat quempiam poſſe idez cognoſcere ⁊ ignorare: nō tamē contrarie ⁊ eodem modo: puta vniuerſali ſciētia cognoſcere ⁊ vniuerſali idez ignorātia ignorare: ſed ſi hoc fit, ſm diuerſos cognoſcēdi modos fit: puta, ſciet aliquis vniuerſali cognitione, ⁊ ignorabit ſm propriaz ſciētiam. [Quod accidit.] Qđ inquit accidit etiam in ſupradicto exēplo: aliquis enim vtrāq; fortaſſe propoſitionem cognoſcet, ⁊ tamē non conſiderabit prius: hoc eſt non applicabit ſibiinuicē ꝓpoſitiones ſm agere. [Suſpicans enim mulam.] Hoc eſt, qui ſcit ꝓpoſitiōes iſtas, omnis mula eſt ſterilis, ⁊ iſta eſt mula, ⁊ tamen ſuſpicatur ⁊ credit, iſtam mulam pregnātem eē, nō habet ſciētiam ſm agere: quoniam nō applicat minorez propoſitionem maiori: neq; iterum deceptionem cōtrariam ſciētie, quā retinet ob ſuſpitionez: qua ſuſpicat iſtā mulam ꝓgnantem eſſe: ꝓpterea ꝙ ſyllogiſmus eſt ꝯtraria deceptio vli: hec eſt cōcluſio, ſcitur in vli ⁊ ignoratur ſm agere: ⁊ ideo non fit contraria deceptio: quoniaz ſciētia ⁊ ignorantia non accipiuntur eodem modo: veruz ſi deberet contraria fieri deceptio oporteret eandez concluſionem in vli ⁊ ſciri ⁊ ignorari: qđ nō fit in ꝓpoſito.

Qui vo ſuſpicatur bono eſſe malo eē, idez ſuſpicabitur bono eē ⁊ malo: ſit nāq; bono eſſe, in quo, a: malo autem eē, in quo, b. Rurſus vo, bono eſſe, in quo, c. Quoniā igit idē ſuſpicabitur, b, ⁊, c, ⁊ eē, c, b, ſuſpicabitur: ⁊ rurſus, b, a, eſſe cōſimilr: quare ⁊, c, ⁊, a: quēadmodum enim ſi erat verum, de quo, c, b, ⁊ de quo, b, a, ⁊ ſi de, c, a, verū erat: ita ⁊ in ipſo ſuſpicari: ſimilr autez ⁊ in ipſo eſſe: quū eni idē ſint, c, ⁊, b: ⁊ rurſus, b, ⁊, a, ⁊, c, ipſi, a, idē erat: quare ⁊ in ipſo opinari conſilr: ergo h quidem neceſſarium, ſi quis dabit primū: ſz fortaſſe illud falſum, ſuſpicari quēdaz malo eſſe, bono eſſe niſi ſm accidens: conſiderandum vo hoc melius.

Dicunt nōnulli intentionem Ariſtotelicam eſſe hoc in loco monſtrare: quomodo fiat deceptio circa incomplexa: poſteaq; oſtendit ſuperius: quonam pacto eadez effici poſſit circa complexa. Nos autē alr dicimus ⁊ fortaſſe non renuēte Philopono: ꝙ Ariſtoteles impreſentia vult exponere quomō ſm extraneas opiniones accidat fieri deceptionem: ⁊ ait ꝙ ſi quiſpiam exiſtimaret definitionem atq; eſſentiam boni tandem eſſe, que et definitio mali, accidet ipſum decipi ⁊ exiſtimare idem

Cognitio circa vlia ſpeculatio dicitur.

Scire tribus modis.

Dub^m ex quibuſdaz dictis Alu. Roſa. Solutio.

Aliud dubiū

Solutio.

Que ſit intētio Phi in h cap.

Opio auctō.

Heracli. eſt eſtimauit diffinitionẽ boni et mali eãdem.

eſſe bonũ ⁊ malum. ❡ Hoc autem dicit propter Heraclitũ phm: q̄ queadmodũ in pleriſq; locis narrat Ariſ ⁊ in alpha nãlis audit⁹ exiſtimabat definitionẽ boni ac mali eãdẽ eẽ. Ait ḡ vt ad ꝓpoſitũ reuertamur: ſi qs exiſtimet bono eẽ ⁊ malo eẽ: idest eẽntiã boni ⁊ mali eẽntiã: accidet illi arbitrari bonũ ⁊ malũ ac deinceps ꝯ̄ria eadem: qm̄ quoq; finitiões ſũt eedẽ ⁊ illa ſũt eadẽ: queadmoduꝫ ꝯ̄trio/quoq; definitiões ſũt diuerſe ⁊ illa ſunt diuerſa: vñ ⁊ Megarica deceptio ortũ cepit. [Sit naq; bono eẽ i q a.] Diſponant̄ inq̄t termini diſpõne ſyllica: ⁊ loco/a/maioris extremi ponam⁹ eẽntiã ac definitionẽ boni: loco/b/ medij/dfinitionẽ mali: loco aũt/c minoris ponam⁹ bonũ ipꝫ. ſi igit̄ idẽ aliqs exiſtimet/b/⁊/c: h̄ eſt dfinitionẽ mali ⁊ bonũ vl' dfinitionẽ boni eẽ idẽ: ſuſpicat̄ ẽt ipꝫ/c/eẽ/b/⁊ definitionẽ mali de bono ꝑdicari: ⁊ rurſus i maiore ꝓpõne arbitrabat̄/b/⁊/a/eadẽ eẽ: h̄ eſt dfinitiões boni ⁊ mali: ḡ ⁊ in ꝯ̄ne/c/bonũ eẽ/a/definitionẽ boni: ſi eni ſit ſyllo: oẽ/b/a: oẽ c/b: oẽ/c/a: accidit ꝯ̄rias fieri opiones in ꝓpoſitiõib⁹ ac ꝯ̄ne. [Queadmodũ eni.] Mõſtrat/qd dixerat: naq; inq̄t: ſi vere ⁊ ſyllice ꝯcludẽ poſſum⁹: verum eſt: oẽ b eẽ a: ⁊ oẽ/c/b: verũ igit̄ ⁊ oẽ/c/a: ita ⁊ ſm opionem eueniet: ⁊ in ipſo eẽ ẽt ꝯſilr ⁊ in ipſo q̄ꝫ opiari: fieri eni poterit in his oib⁹ ꝯſilis ſyllo atq; deceptio: ex h̄ aũt loco planũ fit nõ eẽ idẽ: ὑπολαμβάνειν ⁊ δοξάζειν. ὑπολαμβάνειν ⁊ δοξάζειν. queadmodum ⁊ in ſupiorib⁹ εἰδέναι καὶ ἐπίστασθαι. ſꝫ iſta magis ad librũ attinẽt poſteriorum. [Ergo h̄ qdẽ.] Nectio inq̄t legit̄/qd verũ eſt: ſi qs dabit ⁊ ꝯcedet pᵐ/h̄ eſt dfinitionẽ boni eẽ dfinitionẽ mali: ſꝫ forſaſſe inq̄t falſuꝫ eſt/queꝑiã ſuſpicari ⁊ exiſtimare definitionẽ boni eẽ dfinitionẽ mali niſi ſm accñs: qm̄ ꝑ accñs bona aliqñ maloꝝ naꝫ retinẽt: vt fortitudo malũ ꝑ accidẽs nũcupari põt: q̄a vulnerũ ac mortis aliqñ ẽ cã. [Cõſideradũ ꝟo h̄ meli⁹.] Opꝫ inq̄t de h̄ maiorẽ cõſiderationẽ facere: qm̄ neq; ſic ꝯtigit boni dfinitionẽ eſſe mali definitionẽ: vt inq̄t Philopon⁹ verũ h̄ fuit/q̄a termini ſuperius nõ fuere recte expoſiti: ſꝫ magis placet expoſitio prior: neq; eni ſi accidit aliqñ malũ denolari bonum aut ecõuerſo: ꝑpea afferẽdũ definitionẽ boni eẽ definitionẽ mali: quũ dfinitio de dfinitiõe nõ niſi per ſe ⁊ de oi ꝑdicet̄. ❡ Ceterũ de deceptiõe iaꝫ ſatis ꝑtractauim⁹/expoſita pᵐ Phi ĩtẽtiõe: deide quõ ſm vtrũq; mediũ ⁊ quo ſꝫ alterũ deceptio fiat enarrauim⁹: quonã pacto demõſtret̄ triangulũ hr̄e tres angulos eq̃les duob⁹ rectis/q̄ ſit rõ/q̄ in Menone/q̄d ſpeculatio/ſeu θεωρία. quõ ſcire triſariã dicat̄/quõ q̄drifariã: q̄ꝙ Ariſ mõſtret quõ ſm extraneas opiones accidat ſuſpicatiõis atq; exiſtimatiõis fieri elenchũ/quõ bona ſint per accidens aliquando mala. Sed iam his expoſitis atq; enarratis ad ea/que de conuerſione dicuntur/ſermonem flectamus.

Nõ differt eẽ ὑπολαμβάνειν, ⁊ δοξάζειν. Itẽ εἰδέναι ⁊ ἐπίστασθαι.

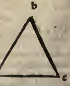
Bona p accidẽs aliqñ retinẽt naꝫ mali: vt fortitudo.

❡ De conuerſione.

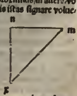
Quando autem extrema conuertũtur/neceſſe eſt ⁊ medium conuerti ad vtraq;: ſi enim/a/de/c/per/b/ineſt: ſi conuertuntur ⁊ ipſuꝫ/c/ineſt omni/cui/a/⁊/b/cum/a/cõuertitur: ⁊ ineſt/b/ omni/cui/a/per medium/c/⁊/c/cum/b/cõuertitur per medium/a/ſic in non ineſſe conſimiliter: veluti ſi/b/ipſi/c/ineſt: a/ꝟo ipſi/b/nõ ineſt: neq; /a/ipſi/c/inerit: ſi igitur/a/cõuertitur cum/b/⁊/c/conuertitur cum/a: ſit enim/b/nõ ineſſe ipſi/a: neq; igitur/c: nã/b/inerat oi/c.

❡ Tertium ſectũ ſcdi Prioꝝ Reſolutoriorum de annexis ſyllogiſmo.

Poſteaq̃ꝫ duas iaꝫ propoſiti partes ſtudioſiſſime abſoluit Ariſtoteles/ac de potẽtijs atq; impotentijs pertractauit ſyllogiſticis: ſupereſt vt de tertia quoq; im̄ſentia incipiat ſermonẽ facere. Qd itaq; tertiũ ꝓpoſueramus exequitur nũc Phs: hoc eſt de annexis ac cõſequẽtibus ſylli naturã tractatũ exorditur/ac ꝑmo de rõnib⁹ atq; argumẽtis a conuerſione: ⁊ ante alia tale explicat Theorema: ſi inq̄t in ꝑma figura extrema cõuertãtur/neceſſe eſt ⁊ medium cũ vtroq; cõuerti. ❡ Ubi querenduꝫ an modus iſte arguendi idẽ ſit cum ſyllo circulari/an alius/⁊ ſi alius/quõ differant inter ſe ⁊ ſimul explicanduꝫ erit/an in omni figura intelligendũ ſit qd profert̄. ❡ Dicimus igit̄ vt breuib⁹ agamus/queadmoduꝫ ⁊ Leui Herſonis inq̄t: modũ iſtum nõ eſſe circularem mõſtrationẽ, ꝑpea q̄ abſurdum valde foret eadeꝫ toties ſine vtilitate repetere. Preterea, circularis mõſtratio in oib⁹ ꝓblematib⁹ fieri poteſt. Hec autẽ in vlibus tm̃/in particularib⁹ minime: naq; differũt inter ſe circularis mõſtratio ⁊ argumẽtuꝫ a cõuerſione: qm̄ ibi ſupponũtur ꝓpoſitiões conuerti: hic autẽ ex cõcluſiõe cõuertibili oſtẽduntur ꝓpoſitiones cõuertibiles: ⁊ ꝓpterea circularis mõſtratio in oi figura fieri poterat: qm̄ in omni figura/ſi ꝓpõnes ſunt cõuertibiles/⁊ cõclo erit cõuertibilis: hic autem rõnis modus in ſola ꝑma perficit̄: q̄a in ſola hac/ſequit̄ ſi concluſio conuertibilis/q̄ ⁊ ꝓpõnes ſint cõuertibiles: vñ non iniuria nõnulli capitulũ hoc inſcripſere: de cõuerſionib⁹/ que in ꝑma efficiunt̄ figura: quaſi inuentes q̄ in alijs fieri nequeãt. Hoc etiã quodãmodo ſignificauit in expõne ſua media Alulidus Roſadis. ❡ Poſſemus de h̄ ⁊ rõneꝫ quãdam geometricã aſſignare: quũ eniꝫ veluti ſupra quoq; vidimus diſpõnes iſte ſyllice ad geometrarũ ſimilitudinẽ figure nũcupate ſint: non abſurdũ erit de geometricis geometricã quoq; rõnẽ afferre: qm̄ igit̄ in ꝑma figura medius terminus equalr̄ diſtat ab extremis: quũ ⁊ nã ⁊ poſitione medius ſit: ſi ꝑmã figurã deſcribere voluerimus triangulo equilatero deſcribemus: ſic eniꝫ fiet/ qd dictũ eſt: ſed quotieſcunq; tria latera alicui⁹ trianguli ſunt eq̃lia/⁊ ãguli quoq; ab illis cõtenti laterib⁹ eq̃les erũt: ḡ quãcũq; mẽſurã aſſignabim⁹ duobus angulis: erit ẽt trib⁹ aſcripta: vñ ſi anguli ſupra baſim ſunt acuti/angulus ẽt cuſpidis acut⁹ erit/ſi minores rectis ⁊ ille itidẽ: ac retrouerſuꝫ ꝯſilr/ſi

angulus cuſpidis cũ altero baſis angulo acuti extiterint ⁊ reliquus acut⁹ erit. Quadere vt ad ꝓpoſitũ veniam⁹/ſi in ꝑma figura extremitates ꝯuertent̄ in ꝯ̄ne/ꝓpõnes ẽt equiuertibiles erũt: ⁊ ſi ꝓpõnes cõuertunt̄: cõcluſio etiã cõuertet̄. ❡ Sꝫ in ſecũda ac tertia figuris hoc fieri non poteſt: ꝑpea q̄ in his non eſt equalis diſtantia medij ab extremis: ſed in altera eſt maiori proximius/in altera ꝟo minori: quare ſi figuris geometricis iſtas ſignare voluerimus: triangulo ſcaleno ſeu gradato annotabimus hunc in modum. Hec eſt enim ſecũde figure diſpoſitio: in qua medius extra q̄dem extremitates ponitur/ꝓpinquior tamen maiori. In tertia ꝟo econuerſo/medius minori propinquior/magis a maiore diſtãs hũc

in modum

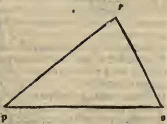
Theo^ma qd̄dam exponit Phs de rõnibus atq; argumẽtis a ꝯuſiõe: ⁊ ẽ: ſi extrema in pᵃ figᵃ ꝯuertunt/neceſſe ẽ ⁊ medium ad vtraq; ꝯuerti.

Dr̄t argᵐ a cõuerſiõe extremoꝝ a circulari mõſtratiõe.

Rõ geometrica ad idem.

In 2ᵃ ac 3ᵃ figura nõ valet argᵐ a ꝯuſiõe ꝓp inequalẽ diſtãtiã medij.

in modum. Et quia in gradato triangulo neq; latera ſunt equalia neq; anguli et ob id ĩ hoc nõ poſſu-

mus eadẽ rõcinari:que de equilatero:itidez ꝛ in ꝓpoſito nõ poſſumus eadẽ de ſecũda ac tertia figura enũtiare:q̃ de p̃ma ꝓferebamus. Uerũ ſint hec curioſius in mediũ allata:ad ꝓpoſitũ redeam⁹. Quũ inq̃t in p̃ª figura extrema maius minuſq; in ꝯne ꝯuertunt̃,neceſſe eſt ꝛ mediũ in ꝓpõnib⁹ ꝯuerti ad vtraq;:ſi eniz/a/maior extremitas ineſt/c/minori p/b/mediũ:oẽ/b/a:oẽ/c/b:oẽ/c/a/ꝛ/a/ꝛ/c/cõuertant̃:ꝛ queadmodũ/a/ꝑdicat̃ de oi c/ꝛ/c/ꝑdicetur de oi/a:oẽ/c/a:ꝛ oẽ/a/c:dico ꝙ/b/medi⁹ ꝯuertet̃ cũ/a/in maiore ꝓpõne/ꝛ poterim⁹ ꝑ mediũ/c/ꝯcludere/b/vñr ꝑdicari de/a/hũc in modũ:oẽ/c/b:oẽ/a c:oẽ/a/b/ꝛ cõſilr/c/minor cũ/b/medio ꝯuertet̃ in minore ꝓpõne/ꝑ mediũ/a/ſic:oẽ a/c:oẽ/b/a:oẽ/b/c:ꝛ ita oia interualla ꝛ oẽs termini eq̃les erũt.

Dubium. ℂ Sz q̃rit̃ quõ hoc ſit ita ſimpl̃r verũ:ſi eni dicamus:ois equus riſibile/ois hõ equus:igit̃ ois hõ riſibile:planũ ꝙ extrema ꝯuertunt̃/ꝛ tñ medi⁹ nõ ꝯuertitur cũ vtriſq;.

Solutio. ℂ Rñdeo ꝙ in h̃ ꝯuertendi mõ ſupponẽdum eſt ꝓpões vtraſq; veras eẽ:fatuũ eni eſſet ſi ꝑdicatum ſubto nõ ineſt/velle mõſtrare ꝯuertibil̃r ineẽ:ꝛ ꝓpterea ex ꝓpõnes veras eẽ:ſi ꝯuerſio valere dz.[Et in non ineſſe.]

Eodẽ mõ fit arg^m a ꝯuẽſiõe ĩ ſyllis negatiuis. Eodẽ inq̃t mõ ꝯuerſionẽ faciemus in non eẽ ac negatiuis:queadmodũ faciebam⁹ in affirmatiuis ſyllis:faciam⁹ itaq; in p̃ma figura ſm idẽ mõſtrabilẽ/nullũ/b/a:oẽ/c/b:nullũ/c/a:ſi/a/ꝯuertit̃ cũ/b:nullũ/a/b/ꝛ/c/cõuertet̃ cũ/a:h̃ eſt ꝯcludem⁹ in ꝯne:nullũ/a c/hũc in modũ:oẽ c/b:nullũ/a b:nullũ/a c:ꝛ h̃ eſt/qꝺ voluit/dũ ait:ſic eniz/b/nõ ineſt ⁊ ipſi/a:neq; igit̃/c:naz/b/oi inerat/c/q̃ſi dicat ſi accipiamus ꝯuertẽtẽ maiorẽ:nullũ/a/b/addita illi minore in maioris locum:omne/c/b/concludemus conuertentem concluſionem:nullum/a c.

ℂ Et ſi/c/conuertitur cum/b/ꝛ/b/conuertitur cum/a:de quo enim/b/omni ꝛ/c:ꝛ ſi/c/ad/a/conuertitur ꝛ/b/conuertitur:nã cui/b/c. Cui vero/a/c/non ineſt:ꝛ ſolum hoc a concluſione incipit:alia autem non ſimiliter ꝛ in predicatiuo ſyllogiſmo.

ℂ Mõſtrauit ſuperius quõ ex cõuertente maiorem cũ minore cõcludit̃ conuertens cõcluſionẽ:nũc autẽ oſtendit quõ ex cõuertente ꝯcluſionẽ cũ cõuertẽte minorẽ colligit̃ cõuertens maiorem hũc in modũ:oẽ/b/c:nullũ/a c:nullum/a b/ꝛ hoc eſt/qꝺ voluit dum inq̃t:ꝛ ſi c/cõuertit̃ cũ/b/ꝛ/b/ꝯuertit̃ cũ/a:h̃ eſt/ſi ꝯuertẽs minorẽ accipiat̃/concludet̃ cõuertẽs maiorẽ ꝓpõnẽ:de quo eniz/b/oi ꝛ/c:hoc eſt minor ꝯuertitur:oẽ/b/c:ꝛ ſi/c/ad/a/cõuertit̃ ideſt concluſio:nullũ/a c/ꝛ/b/cõuertit̃ ſubaudi ad/a:h̃ eſt maior:nullum/a/b:nã cui/b/c/ideſt nullũ/b/c:cui vero/a c/non ineſt:hoc eſt/nullũ/a c:ꝛ ꝓpterea ſubintelligas ut cõcludit̃ maior cõuerſa:nullũ/a/b.[Et ſoluz h̃ a ꝯne incipit.]

Inſtãtia ꝯtra textum. Occurrit quodãmõ tacite q̃ni:poſſet eni q̃ſpiã nõ imerito dubitare:quõ quũ ſupius dixerit ſupponẽdũz eẽ extrema inter ſe cõuerti:poſtea inceperit a cõuerſione medij cũ maiori extremo:

Solutio. Quaſi igit̃ ſoluẽs ãbiguitatẽ iſtã inq̃t:ſolũ h̃ a ꝯcl'one icipit:q̃ſi dicat ſola hec ꝓpe conuerſio nũcupari dz:reliq̃ vero ſupius facta nõ vere nec ſimil̃r ꝯuerſio dr:queadmodũ in ꝑdicatiuo ꝛ affirmatiuo ſyllo:ibi eni oẽs ꝯuerſiões a ꝯne icipiebãt.

Quare minor ꝯuẽſa ſyllogizari nequeat. ℂ Quõ aũt minor ꝯuerſa ꝯcludat̃ non expoſuit ph's:ꝓpterea q a nullo pacto ꝯcludi poterat:quũ ex vtriſq; negatiuis nihil ſyll'ice colligat̃/ꝛ maior ꝛ ꝯcl'o vtreq; negatiue ſint:q igit̃ hãc conuerſiõe mõſtrare ꝯtẽdunt̃ quiq; alios ꝯuertẽdi modos in negatiuis ſyllis machinãt̃ laterem ꝓculdubio lauant. ℂ Iã eni q̃ d̃ ꝯuerſiõe dicta ſũt ſufficiãt.p̃mũ eni adaptata capli hui⁹ itẽtiõe/q̃ſiuim⁹ an ꝯuerſio iſta idẽ ſit cũ circulari rõcinio/an vero differat/ꝛ ſi dĩt/quõ differat/an in q̃cũq; fig' efficiãt̃ ꝯuerſiões iſte/allata in mediũ rõne ẽt geometrica/ſoluta deinceps occulta dubõne circa ꝯtextũ/atq; aſcripta ꝛ aſſig̃ta cã/quõ minor ĩ 2ª idem fa'' ꝯuiſiõe mõſtrari neq̃at. Sz his explicitis ad ſequẽtia diſcẽdam⁹.

ℂ De cõmutata conuerſione.

Rurſus ſi/a/ꝛ/b/conuertuntur/ꝛ/c/ꝛ/d/conſimiliter:neceſſe autem/a/vel/c/omni ineſſe:ꝛ/b/ꝛ/d/ſic ſe habebit/vt omni alterum inſit:quoniam cui/a/b/ꝛ cui/c/d:omni autez/a/vel/c/ꝛ non ſimul:planum ꝙ ꝛ/b/vel/d/omni ꝛ non ſimul/vt ſi ingenitum incorruptibile ꝛ incorruptibile ingenitum/neceſſe quod ſit corruptibile ꝛ corruptibile factum eſſe:duo eniz ſyllogiſmi fiunt.

Theorema ſ cõmutata ꝯuẽſione. Aliud inquit nõnulli exponit Ari^{les} theorema:qꝺ 6° ac 10° q̃nti elntoꝝ Theorematũ ꝑq̃ſſit ẽ/ſi fuerint q̃tuor magnitudies ꝓportiõales/ꝑmutatim q̃z ꝓportiõales erũt. ℂ Ceterũ vt iſta exacti⁹ poſſim⁹ itelligere:q̃ ad p̃n^m q̃nti elntoꝝ ꝓtulit Megarẽſis Euclides de nõnullis rõcinãdi modis a ꝓportiõe ꝺductis/non abſurdũ erit in mediũ adducẽ exponẽtes/qd ꝯuſa/qd permutata/qd diſiũcta/qd ꝯiũcta qd euerſa/qd equa ꝓportio. Hec eni ꝓterq̃ ꝙ rõcinãdi modi q̃dã ſũt/vtilia ẽt ꝓpoſito erũt:nãq; ꝛ capl'z hoc ad illoꝝ fortaſſe ſilitudinẽ περὶ ἐναλλάξ ſeu de cõmutata vl coalterna ꝯuerſiõe inſcribit̃.

Quid ſit ꝯuẽſa ꝓportio. ℂ Cõuerſa igit̃ ꝓportio ſeu ꝓportiõalitas/q̃ in q̃tuor ꝓportiõabilib⁹/ſic ſe hz añs vni⁹ ad ſuum ꝯñs/itidẽ ſe hz añs alteri⁹ ꝓportiõis ad ꝯñs eiuſdẽ/ꝛ ſimp:ſic ſe hz ꝯñs p̃oris ad ſuũ añs:ita ſe hẽat ꝯñs 2ᵉ ad ſuũ añs:puta in exẽplo:ſic ſe hz/a/ad/b:ita ſe hz/c/ad/d:g̃ ſic ſe hz b/ad/a:ita ſe hz/d/ad/c/vt in nũis/ſic ſe hñt duo ad quatuor:ita octo ad ſexdeciz:igit̃ ſic ſe hñt q̃tuor ad duo:ita ſexdeciz ad q̃tuor:ꝛ h̃ de ꝯuerſa ꝓportiõalitate.

Quid permutata. ℂ Permutata vero quũ ꝯcludimus:ſic ſe hz añs ad añtẽ:ita ꝯñs ad ꝯñtez:vt in exemplo:ſicut ſe habz/a/ad/b:ita/c/ad/d:ergo ſicut ſe habet/a/ad/c:ita/b/ad/d:ſicut duo ad quatuor:ita octo ad ſexdecim:igitur ſicut duo ad octo:ita q̃tuor ad ſexdecim.

Quid ꝯiũcta. ℂ Coniuncta autem nuncupat̃/quũz ſicut añs cũ cõſequente ſe hz ad cõſequens:ita añs cum ꝯſequente ad ꝯſequẽs alterius ꝓportionis ſe hẽe ꝯcludimus:vt in exẽplo/ſicut ſe hz/a/ad/b:ita c/ad/d.g̃ ſicut ſe hz totũ/a b/ad/b:ita ſe hz totũ/c d/ad/d:ſicut ſe hñt duo ad q̃tuor:ita ſe hñt octo ad ſexdecim:igit̃ ſicut ſe habent duo ꝛ q̃tuor ad q̃tuor:ita octo ꝛ ſexdecim ad ſexdecim.

Quid diſiũcta. ℂ Diſiuncta vero e cõuerſo dr/ſicut ſe hz añs cũ ꝯñte ad ꝯſequens:ita ſe hz añs cũ ꝯſequente ad ꝯſequens:ergo ſi-

cut ſe h3 añs ad ↄſequens.ita ⁊ alterius proportionis ad cõſequens añs:ſicut ſe hñt/a b/ad b:ita/c d/ad/d: igit̃ ſic ſe h3/a/ad/b:ita/c/ad/d:ſicut ſe habent duo ⁊ quatuoꝛ ad quatuoꝛ:ita octo ⁊ ſexdecim ad ſexdeci3:ergo ſicut ſe habent duo ad quatuoꝛ:ita octo ad ſexdeci3.

Quid euerſa.

Euerſa vo ſicut añs cum ↄñte ad ↄſequẽs:ita añs cum ↄſequẽte ad ↄſequens.ergo ſicut añs cum ↄñte ad antecedẽs:ita añs cum ↄſequente ad añcedẽs alterius ꝓportiõis:ſicut/a b/ad/b:ita/c d/ad/d:ergo ſicut/a b/ad/a:ita/c d/ad/c/ſic duo ⁊ quatuoꝛ ad quatuoꝛ:ita octo ⁊ ſexdecim ad ſexdecim: ergo ſicut duo ⁊ quatuoꝛ ad duo:ita octo ⁊ ſexdecim ad octo.

Quid eq̃ ꝓportionalitas

Equa autem proportionalitas eſt proportionũ ſimilitudo plurium quãtitatum ſũmarum ꝓpoſitarũ ad alias ſm eũdem numerũ in aliqua ꝓportiõe applicitaꝝ medioꝝ equali numero remoto/vt in exẽplo/ſint quantitates hñtes vnã ꝓportionẽ/a/b/c/duo/q̃tuoꝛ/octo/⁊ iterũ alie aliã hñtes proportionẽ/d/e/f/tria/ſex/duodeci3: tunc ita fiat/ſicut ſe habet/a/ad/b:ita/d/ad/e/⁊ ſic/b/ad/c ita/e/ad/f/ergo ſicut ſe habet/a/ad/c:ita/d/ad/f/ ſicut duo ad quatuoꝛ:ita tria ad ſex/⁊ ſicut quatuoꝛ ad octo:ita ſex ad duodeci3:ergo ſic duo ad octo:ita tria ad duodecim. Vi igitur ſunt proportionalitatum modi: quibus poſſumus in proportionibus rationes facere:que pleriſq3 in locis vſu veniunt:⁊ a propoſito etiam noſtro non multu3 ſeiungũtur:i3 ergo nõnulli inſcribant hoc capitulũ περὶ ἐναλλὰξ ἀντιστροφῆς. ſeu de cõmutata cõuerſione:nõ tamen proprie cõmutata:ſed potius coniuncta dicenda eſt:ſit enim conuerſio iſta ad ſimilitudine3 coniuncte ꝓportionalitatis:quaſi enim dicit:ſicut ſe habet/a/ad/b:ita c/ad/d:ergo ſicut ſe habent/a c/ad aliquod tertium:ita/b/d/ad ide3:ſapit tamẽ ⁊ quiddã permutati ratiocinij.

Cõuerſio d q̃ hic agit Phs nõ ꝓpẽ cõmutata ſ3 cõiũcta potius dici debet.

Eſt igitur Theorema propoſitu3:ſi/a/⁊ b/conuertuntur:⁊/c/⁊ d/ſimilr̃ conuertuntur:ꝙ ſi/a/⁊/c/omni inſunt/ꝙ ⁊/b/et d/omni inerunt:qđ monſtratur duobus ſyllogiſmis/cuicunq3 ineſt/a/illi omni ineſt/b/⁊ cuicũq3 ineſt/c/illi omni ineſt/d:ſ3 omni enti ineſt/a/vel/c:ergo omni enti ineſt b/vel/d:⁊ prioꝛ quidem ſyllogiſmus hunc in modum.

Nõ deductio nes propoſiti Theorematiſ p duos ſylloſ oſtẽſiuos.

Secundus ita conſtruetur:cuicũq3 ineſt/a/illi omni ineſt/b/⁊ cuicũq3 ineſt/c/illi omni ineſt/d:ſed nulli eide3 ineſt/a/⁊/c:ergo nulli eidem ineſt/b/⁊/d:nõnulli igitur hũc in modum binos complicant ſyllogiſmos.

Alij vo nõ oſtẽſiuos eos faciant:ſed ad impoſſibile ducentes:⁊ vnu3 quidem ſic:ſi non eſt verum/qđ aſſerimus/d/ineſſe omni illi/cui non ineſt/b:ſit ergo ita/ꝙ aliqđ/d/ſit/b:tunc ſic aliquod/d/b:omne/b/a:aliquod/d/a: tunc vlterius/aliquod d/a:omne/d/c:aliquod/c/a:quod eſt impoſſibile:ſuppoſitum nãq3 fuerat/a c/eſſe contradictoria.

Deduc° eiuſdes Theorematis p ſyllm ad impoſſe.

Rurſus eodem pacto:⁊ p eandem deductionem:poſſum aliu3 ſyllogiſmum ad incõmodum deducentem cõſtruere monſtrantem/non valere/b/⁊/d/eidem ineſſe. Uerum deductio ac ſyllogiſmus iſte non differret a ſupra allato. Satius igitur eſt/vt dicamus binos ſyllogiſmos factos eſſe non deducentes ad impoſſibile:ſed ad tranſumptũ/vnũ in prima figura.omne/b/a:aliquod/d/b:aliquod/d/a:alterum in tertia:aliquod/d/a:omne/d c:aliquod/c/a:puta in exemplo/ponatur/a/ingenitum/b/incorruptibile/c/genitu3/d/corruptibile:tunc dico/ſi ingenitu3 ⁊ incorruptibile conuertũtur:⁊ ſimiliter genitũ ⁊ corruptibile:⁊ omne ens/aut genitum eſt/aut ingenitũ:ꝙ omne itide3 aut corruptibile erit/aut incorruptibile:⁊ nõ ſimul:q2 ſi non/ſit ergo aliquid/corruptibile ſimul ⁊ incorruptibile:tunc ita rõcinabimur/aliqđ corruptibile icorruptibile/oẽ icorruptibile ingenitum/aliquod igitur corruptibile igenitum. Rurſus omne corruptibile genitu3/aliquod igitur genitum ⁊ ingenitum:quod eſt abſurdum.

Rurſus ſi.oi/a/aut/b/⁊/c aut/d: ſiľ vo non inſunt:ſi conuertuntur/a/⁊/c/⁊/b/⁊/d/ cõuertentur:ſi enim/b/nõ ineſt:alicui cui/d/ planũ ꝙ/a/ineſt:ſi vo/a/⁊/c. Conuertuntur eni: q̃re ſimul/a/⁊/d:hoc aute3 impoſſibile. Quũ vo/a/toti/b/⁊/c/inſit ⁊ de nullo alio predicetur:inſit aute3 ⁊/b/omni/c/neceſſe eſt/a/⁊/b/ conuerti:quoniam enim/a/de ſolis/b c/dicit̃: predicatur autem/b/⁊ ipſum de ipſo ⁊ de/c. Planu3 ꝙ de quibus/a/⁊/d/dicet̃ omnibus preterq̃ de ipſo/a. Rurſus quãdo/a/⁊/b/toti ineſt/c. Conuertitur autem/c/cu3/b/neceſſe/a/omni/b/ineſſe:quoniam enim/a/omni/c: c/vo ipſi/b/eo ꝙ ↄuertitur/⁊/a/oi/b/inerit.

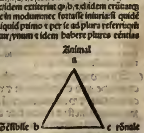
Theorema a cõmutata ↄuerſiõe qđ ſit i ↄ̃dictoꝛijs.

Uere Theorema iſtud poteſt dici a commutata conuerſione/ferme eni ide3 eſt:qđ ꝓportionalitas ꝑmutata/ſicut ſe h3/a/ad/b:ita/c/ad/d:ergo ſicut ſe h3/a/ad/c:ita/b/ad/d. Ait igitur ſi a/⁊/b/ſint contradictoria aut contradictoꝛijs equiualentia/⁊ conſimiliter/c/⁊/d:puta in exemplo propoſito:corruptibile:incorruptibile:genitum:ingenitum:ſi igitur ita ſe habuerint:ꝙ/a/⁊/c/ↄuertantur/b/et ⁊/d/conuertentur:quod mõſtratur per impoſſibile:quẽadmodum ⁊ ſuperius:ſi enim/b/non ineſt alicui cui/d. ſ eſt ſi/b/⁊ d/non conuertantur/planum ꝙ/a/inerit:ſuppoſitum enim fuerat/a/⁊ b/eſſe contradictoria:ſi vo/a/⁊/c quoniam ex ſuppoſito conuertebantur inter ſe:hoc autẽ fieri nequit. Poſſemus ⁊ ex altera parte mõſtrare/ꝙ/a/⁊/c/conuerterentur:ſuppoſito/ꝙ/b/⁊/d/eſſent equiuertibilia. Theorema igitur hoc hunc in modum fit:quẽadmodum ⁊ in primo de celo quodãmodo facit Ariſto^les.

Sunt tamẽ qui hoc nõ ſolum in contradictorijs fieri poſſe dicãt:ſed etiã in correlatiuis/que ꝑmo ⁊ p ſe ſũt relatiua:vñ inquiũt/ſi/a/⁊/b/correlatiua fuerint:⁊/c/⁊/d.cõſimiliter:⁊/a/⁊/c/idem extiterint ꝙ/b/⁊/d/idem erũt:atq3 hi quidem hunc in modum:nec fortaſſe iniuria:ſi quidẽ abſurdu3 eſt/aliquid primo ⁊ per ſe ad plura referri:q2 ex hoc ſequeretur/vnum ⁊ idem habere plures eẽntias ac definitiones:qđ fieri negt.

Theorema hoc dicũt ſe etiã fieri i correlatiuis ꝑ°ꝑ vt aſſerũt aliq

Sz ô his alſ. Quũ vo/a/toti b/⁊/c. Aliud Theorema tradit valdẽ

Nõ h Theorema qđ põe hac fig°⁊ his terminis declarari.

pulchrũ atq3 admirãdũ:igt Philopon°/⁊ ait:ſi/a/ꝑdicet̃ de oi/b/⁊/c/ſolis:ita ꝙ d nullo alio ꝑdicet̃:⁊/b/et ſilr̃ oi/c/ tãq̃ ſubto/neceẽ eſt/a/⁊/b/ↄuerti inter ſe:qđ ita mõſtrat̃:nã a/d ſolis/b c/ꝑdicat̃/⁊/b/ẽt ↄſilr̃:g ↄuertũtur ſe:ſi eni/b/ de ipſomet/b/ꝑdicat̃ ⁊ iſup de/c:igit̃ de oĩbus ꝑdicatur/ de quibus/a/dicit̃/preterq̃ ꝙ fortaſſe nõ dicet̃ de ipſo/a.

Dubium.

Sz dubitaret nõ immerito quiſpia3/ſi/a/⁊/b/ↄuertantur/quid prohibet/ꝙ/b/de ipſo quoq3/a/predicetur:neq3 enim abſurdum conuertibile predicari de conuertibili.

Solutio.

Reſpondeo verum quide3 eſſe/b/de ipſo/a/predicari/non tamen hoc ſupponi in exemplo:que enim ſupponũtur in monſtratione iſta hec tñ ſunt/a/predicari de ſolis/b c/⁊/b/de/c/etiam dici. Alexãder tamẽ dubitat de h dicto/⁊ quaſi mendum in cõtextu eſſe aſſerit ingens melius eſſe/

Alis Theorema ꝯuersum ꝑcedētis: ꝛ ſit in 3ª hoc mō.

ſius eē/ſi ita ſe baberet/ꝛ b/dicetur omnibus ꝛ de ipſo/a. [Rurſus quando/a/ꝛ/b.] Aliud Theorema/ꝛ eſt quaſi ꝑcedēs conuerſum/ſi/a/ ꝛ/b/ termini inſunt oi/c/ ꝛ/c/ꝛ/b/ ꝯuertū/tur/neceſſe eſt a/ineſſe oi/b/ ſit enī pri/mū ſyllogiſm⁹ in tertia figura:

mox in prima:in tertia ſic:omne/c/a:omne/c/b:omne/b/ a:in prima/minore vliter conuerſa:hoc enī fieri poteſt in terminis conuertibilibus:ꝛ hoc eſt/qđ voluit Phs/dum ingt:c/ꝯo ipſi/b/eo ꝙ ꝯuertit. ❡ Atq₃ hec de cōmutata ꝯuerſiōe ꝑtractata ſufficiant:ſatis enī fuit modos oēs ra tiocinandi a ꝓportione expoſuiſſe/atq₃ inſuper rationes aſcripſiſſe/cur cōmutata cōuerſio nūcupet/declaraſſeq₃ etiā quō bini ſylli in mōſtratiōe ꝑmi efficiant Theorematis/quoq₃ 2ᵐ Theorema nō in ſolis ꝯdictorijs exerceri poſſit/ſed ēt in correlatiuis/atq₃ īſup ſoluta dubitatiōe ꝯ 3ᵐ Theorema. ❡ Sȝ his explicitis ad reliq̄ trāſeam⁹.

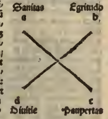
Epilogus eorū q̄ dicta ſūt de cōmutata ꝯuerſione.

❡ De mutua oppoſitorum conuerſione.

Quando autem duobus exiſtētib⁹/ vt/a/eligibilius ſit q̄ b/quū ſint oppoſita: ꝛ/d q̄ c. Conſimilr:ſi eligibiliora/a c/q̄ b d/a/eligibili⁹ q̄ d. Similr enim ſequēdum/a/ꝛ fugiendum/b: oppoſita nāq₃ ꝛ/c/ipſi/d:nam ꝛ hec opponūtur:ſi igitur/a/ipſi/d ſimilr eligendū: ꝛ/b/ ipſi/c/fugiendum: vtrūq₃ enim vtriq₃ ſimiliter fugiēdū ſequendo:quare ꝛ ambo/a c/ ipſis/b d/qm̄ aūt magis nō pn̄t ſimilr:nāq₃ b d/ſilr erāt:ſi ꝯo/d/q̄ a/eligibilius: ꝛ/b/ q̄ c/minus fugiēdum:nam minus minori opponitur:eligibilius autē maius bonuȝ ꝛ minus maluȝ q̄ minus bonuȝ ꝛ maius malū: ꝛ totum ergo/b d/eligibilius q̄/a c:ſed nunc nō eſt/a/igitur eligibili⁹ q̄/d/ꝛ/c/itaq₃ q̄/b/ minus fugiēdum. Si ergo eligeret ois amās ſm amoreȝ/a/ſic ſe habere vt gratificetur/ꝛ nō gratificari in quo/c/aut gratificari in quo/ d/ꝛ non talem eſſe vt gratificet in quo/b/planū q̄/a taleȝ eē eligibilius eſt/q̄ gratificari. Amari igitur coitu eligibilius ſm amoreȝ: amor igit magis eſt amicitie q̄ ipſius coit⁹: ꝙ ſi magis huius ꝛ finis hoc:coire igit aut nō eſt penitus/aut eius/qđ eſt amari gratia: nāq₃ ꝛ alij affectus ꝛ artes ſic. Quō igitur ſe hn̄t termini ſm conuerſiones/ꝛ eo ꝙ magis fugiēdi vel eligibiliores ſint/manifeſtū.

Inſcribitur caplm hoc a nonnullis de mutua oppoſitor cōuerſiōe: ꝓpterea ꝙ fortaſſe tradit quō oppoſita ſeinuicem cōuerſim vel potius mutuo cōſequātur:docet enī Ariſ Theorema quoddam:qđ naturaȝ quodāmō coniuncte ſapit ꝓportionalitatis inquiēs/ſi quatuor extiterint/a/b/c/d/duo eligenda/ ꝛ totidem fugiēda:ꝛ/a/eligendū ſanitas/b/fugiēdū egritudo:ꝛ iterū/d/eligendum:diuitie/ꝛ/c/fugiēduȝ pauperies:ſi inquaȝ quatuor hec ſic ſe habeāt ꝛ/a/ e/ſimul eligibiliora fuerit q̄ b.d/a/quoq₃ ꝑ ſe ſumptuȝ eligibilius erit q̄/d: puta in exēplo:ſi ſanitas ꝛ pauperies magis eligēda q̄ diuitie ꝛ egritudo planuȝ ꝙ ſanitas diuitijs eligibilior.

Theorema 6 mutua oppoſitor ꝯuſiōe.

[Similr enī ſequēdum/a.] Mōſtrat qđ propoſuerat:nāq₃ ingt ſi/a/ita ſequēdū/ queadmodū/b/fugiendū:q2 ſunt oppoſita:ꝛ/c/ſilr fugiēdū/veluti/d/ſequendū: quū ꝛ hec opponant:ſi/a/nō eſt magis eligēduȝ q̄/b/ſed ſilr:ꝛ/b/ēt ſilr fugiēdū:queadmodū/enāq₃ vtrūq₃ fugiendū dī ad ſilitudinē ꝛ imaginē ſequēdi:qre ſeqnt/ambo/a c:ſilr eligenda eē/ſicut/b d/qđ ex ſuppoſito falſum: ğ ſi/a c/eligibili⁹ q̄/b d/a/eligibili⁹ erit q̄/d. [Si ꝯo/d/q̄ a/eligibilius.] Queſitū mōſtrādū/erat:ſi/a c/eligibiliora eēnt:q̄/b d/ꝙ a eligibili⁹ foret/q̄ d:ħ aūt hūc in modū oſtēdebat/q̄ſi ꝑ impoſſ:ſi enī/a/nō eſt eligibili⁹:ſit ergo aut eque eligibile/aut min⁹:ꝙ igit eque eligibile eē non poſſit iā fuit demſtratū:nūc aūt ꝛ alterā ꝑtē oſtēdit/ꝙ. vȝ. a/nō ſit min⁹ eligibile q̄/d/ꝛ ingt:ſi d/eēt eligibili⁹ q̄ a/ ſeqret ꝙ/b/eēt min⁹ fugiendū q̄/c/quū enī/a/ꝛ/b/opponant/ꝛ/a/ſit min⁹ eligēdū ſequit ꝙ/b/erit min⁹ fugiēdū: ꝓpterea ꝙ min⁹ fugiēdū opponit min⁹ eligēdo:ſed magis bonū ꝛ min⁹ malū eligibili⁹/q̄ min⁹ bonū ꝛ magis malū: ğ totū/b d/eligibili⁹ erit q̄ totū/a c/qđ eſt ꝯ ſuppoſitū:quū igit/a/neq₃ eque eligēdū neq₃ min⁹ ſit q̄ b/ſeqt ꝙ magis erit eligēdū:ꝛ ex alia ꝑte/c/erit minus fugiēdū q̄/b/quoniā minus eligendo minus fugiēdū opponitur. ❡ Sȝ dubitat/an magis eligēdo magis fugiēdū opponat ꝛ min⁹ fugiēdū min⁹ eligēdo:ħ enī falſum eē videt: nāq₃ bn̄ viuere magis eligēdū/q̄ viuere/ꝛ tn̄ nō bn̄ viuere nō eſt magis fugiēdū q̄ nō viuere. Rurſus ꝑfecte bonū eſt magis eligēdū q̄ bonū:ꝛ tn̄ nō ꝑfecte bonū nō eſt magis fugiēdū q̄ nō bonū. Preterea ingt in 8° topi Ariſ. Euexia eſt magis eligēdū q̄ ſanitas:ꝛ tn̄ cachexia ſeu mala habitudo nō eſt magis fugiēdum q̄ egritudo. ❡ Rn̄dem⁹:queadmodū ingt Diuus Albert⁹/illa eē intelligēda vbi vnū nō ſit aut ꝑs aut ſpēs alteri⁹: vel meli⁹ vt in topicis ait Ariſ/vbi vnū nō ꝯferat alteri:ꝛ ex ħ faciliime ſoluūt oēs iſtātie. [Si ğ eligeret ois amās.] Rē maximā ingt Philopon⁹ex ꝓpoſito Theoremate monſtrat Ariſtoteles:que cōtra opionē eſt ferme oium:pauci enī ſunt:qui his tēporibus nō arbitrent amorē eē ꝓpter coitū:ipſe ꝯo totū oppoſitū monſtrat quatuor accipiens oppoſita/duo ſm preelectionem/velle/nolle: ꝛ totidem ſm actionem/poſſe ꝛ nō poſſe:vn̄ quoniaȝ in amore eligibilius eſt velle amantibus morem gerere ꝛ non poſſe q̄ poſſe ꝛ nolle:igit ꝛ minus fugiēdū/nō poſſe ꝛ velle q̄ nolle ꝛ poſſe:q̄re ꝛ velle ſimplr eligibili⁹ q̄ poſſe:ğ amicitia ac beneuolētia eligibilior q̄ coitus. ❡ Hoc aūt pēdet ex Platonis cōuiuio: vbi eos dānat:qui fineȝ amo-

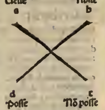
Dub^m ꝯ regulā ab Ariſtotele traditam.

Solutio.

Nō pulchra rē quā ex ꝑdicta regula Ariſtoteles elicit de eligendis.

Ex Platonis ſnia ɔcubitus nō eē amoris finem.

ris concubitum eſſe arbitrātur: ſit ergo/a/velle morem gerere/b/nolle/d/morē gerere/c/non gerere morem. In amore igitur eligibilius amatum/velle morem gerere ꝛ tamē non gerere/ꝙ morē gerere ꝛ nolle: ergo velle morem gerere eſt in amore eligibilius ꝙ morem gerere/a.vꝫ.ꝙ d/q̄re amor magis ē amicitie gratia/ꝙ coeūdi: ꝓpterea coitus nō eſt amoris finis/ſed amicitie potius ac beniuolentie: ſic enim ꝛ in alijs affectibus omnibus atqꝫ artibus dicere conſueuimus illum eſſe finem cuius gratia alia fiunt: veluti in domo edificanda non eſt finis lapides congerere ꝛ cōgregare: ſed domo extructa ab imbribus atqꝫ eſtibus defendi: quare coitus aut omnino ad amorem non pertinet/aut ſi pertinet/amicitie ac beniuolentie gratia fit.

Dubium.

℄ Sed dubitant hoc in loco nōnulli cur quum plures alij loci ſint ab eligendo ꝛ fugiendo deducti/velut in topicis traditur/cur inq̄ de hoc tm̄ impñtia ſermo factus ſit.

Solo Aluli. Roſa.

℄ Reſpondemus/quemadmodū ꝛ Alulidus Roſadis inqt: ꝙ de hoc loco magis facta fuit mentio hoc in volumine ꝙ de alijs: quoniam magis attinebat ad naturam ſimplicis ſyllogiſmi: de quo hoc in libro ꝑtractatur. [Quomō igitur ſe habent termini.] Breuibus ea concludit/que de cōmutata conuerſione/queqꝫ de mutua oppoſitoꝝ ꝯuerſiōe ſupius fuere determiata.

℄ Quoniam autem non ſolum dialectici ꝛ demonſtratiui ſyllogiſmi per predictas efficiūtur figuras/ſed ꝛ rhetorici ꝛ ſimpliciter quecunqꝫ fides: ꝛ ſm̄ quācunqꝫ methodum nunc vtiqꝫ dicendum eſſet: omnia enim credimus aut per ſyll'm aut ex inductione.

℄ Tranſitionē facit ad ea/q̄ dicturus eſt: ꝛ inqt/poſteaꝙ pertractauimus de dialecticis ac demonſtratiuis ratiocinijs quomō formam habeant ſyllogiſticam: deinceps videndum erit/quonam pacto rhetorice quoqꝫ rationes ꝛ ſimpliciter ſm̄ vnāquāqꝫ artem ac methodum ꝯſtrui poſſint argumenta: que quoniam naturam quodāmodo ſapiūt ſyllogiſmi/ꝓpterea de his etiam impñtia ſermo faciendus eſt: nāqꝫ ſi alicui fidem adhibemus: aut h' ꝓpter ſyllogiſmū facimus: aut ꝓpter inductionem. De inductione igitur atqꝫ alijs arguendi modis tractaturi breui ꝑus ea repetemus/q̄ de mutua oppoſitoꝝ ꝯuerſiōe dicta ſunt. Primū igit̄ rationē aſcripſimus cur mutua oppoſitorum conuerſio nūcuparetur: mox ꝛ contextus enarrantes inſtantias ſoluimus de magis eligendi/magiſqꝫ fugiendi oppoſitionibus: aſſeruimuſqꝫ ex Platonis ſententia coitum nō eſſe amoris finem: ac demū cauſaꝫ aſſignauimus/cur de hoc tm̄ loco ab eligendo ꝛ fugiēdo ſermonem hoc in volumine fecerit Ariſtoteles. ℄ His expeditis ad ea/que de inductione dicunt̄ trāſeamus.

℄ De inductione.

Inductio igitur eſt: ꝛ ex inductione ſyllogiſmus/alterum extremum medio ratiocinari per alterū: veluti ſi ipſorum/a c/medium ſit/b/ꝑ c/monſtrare/a/ineriſtens ipſi/b: ſic enim facimus inductiones/vt ſit/a/longeuū: in quo autē/b/bilem non habens: in quo vō/c/ſingulare longeuū/ſicut homo ꝛ equus ꝛ mulus: a/igitur ineſt toti/c: oē enī/c/longeuum: ſed ꝛ/b/bilem non habens/ineſt omni/c. Si igitur conuertitur/c/cū/b/ꝛ nō excedit medium/neceſſe eſt/a/ineſſe ipſi/b/ monſtratum nāqꝫ fuit prius: ſi duo quedam eidē inſint: ꝛ ad alterum ipſorū cōuertatur extremum/ꝙ conuertenti ꝛ alterum predicatoꝝ inerit.

Annectuntur etiam ſyllogiſmo ac eiuſdē naturā cōſequitur inductio atqꝫ exemplum: ꝛ ꝓpterea de his ſaꝫ pertractare incipit Ariſtoteles: primū autem de inductione ſermonē facit: quā hec ad logicū attinet/illud vō ad oratorē.

Duo ſūt logici inſtrūta: ſyllo ꝛ iductio pño topicoꝝ.

℄ Duo nāqꝫ ſunt logici inſtrumēta/ſyllogiſmus atqꝫ inductio. De ſyllogiſmo igitur hactenꝰ ſatis diſputatum ſuit: abhinc vō de inductione peragendū erit: ac de inductione nō ſimpliciter/ſed vt naturā aſſequitur ſyllogiſticam/ꝛ ad ſyllogiſmum quodāmodo reducitur: ſic enī ad hoc attinet volumen: aliter enī ꝛ demonſtrator ꝛ dialecticus de iſta ſermonem faciunt.

Quid ſit iductio.

℄ Eſt itaqꝫ inductio/vt in topicis inquit Ariſtoteles ꝛ Diuus quoqꝫ Seuerinus aſtipulatur/a particularibꝰ ad vniuerſalia ꝓgreſſio. Vel vt ait Abumaçar Alpharabiꝰ ſextodecimo capite libri de ſyllogiſmo/inductio eſt inquiſitio ex particularibus ſub aliquo contentis vli ad declarandum iudicium: quo ſuper re illa iudicemus in affirmatione aut negatiōe. Hec ille: vbi ſimul ꝛ definiuit ꝛ diſtinxit inductionem in affirmatiuā ꝛ negatiuam.

Alu. Roſ. diſtinguit inductionē in dialecticā ꝛ demōſtratiuam.

℄ Sunt tamē ꝛ alij quidam/quemadmodum Alulidus Roſadis q̄ hāc diſtinguūt/in demōſtratiuam/dialecticam/ac ſophiſticā.

Inductio alia cathegorica/alia hypothetica.

℄ Nos vō addimus/ꝙ omnes diſtinctiones/que ſyllogiſmo aſcripte fuerūt/poſſunt ꝛ inductione aſſignari: vnde dicimus iductionū alias cathegoricas ſeu predicatiuas eſſe/alias hypotheticas vel ſuppoſitorias/ꝛ predicatiuarum/alias demonſtratiuas/alias dialecticas/ſophiſticas alias: atqꝫ iterum iſtarū oīum/alias affirmatiuas/alias negatiuas.

Inductio cathegorica.

℄ Inductio igitur cathegorica eſt quū nulla premiſſa ſuppoſitione a particularibus ad vniuerſalia monſtranda ꝓcedimus. Hec autem in facienda/vt primū ab vniuerſalioribus exordiū ſumatur: deinde ad ꝑticulariora fiat deſcenſus: veluti in exēplo ſi per inductionem monſtrādum ſit oppoſitorum eādem eſſe diſciplinam/primo arguamus hunc in modum/contrarioꝝ eſt eadem diſciplina/ꝛ contradictoriorum/ꝛ ad aliquid/ꝛ priuatiuoꝝ: igitur oīum contrariorum eſt eadem diſciplina. Deinde deſcendendum ad particularia contraria/ꝛ inde in reliquis oppoſitionum generibus: ꝛ ita quidem predicatiua efficitur inductio.

Induc° ſuppoſitoria.

℄ Suppoſitoria vō ſit/quū ex aliqua ſuppoſitione inducimus: puta/in exemplo: ſuppono ſi anima hominis ſit imortalis ꝙ omnis anima ſit imortalis: deinde arguamus aīam hominis imortaleꝫ eē: quo monſtrato ſtatī concedet aduerſarius oēm animaꝫ immortalem eſſe: ꝛ ſuppoſitoria quidem inductio hunc in modum.

Inductio demōſtratiua.

℄ Demonſtratiua vō/quum ſit eſſentialis habitudo predicati ad ſubiectū/ꝛ eſt ea/qua conſueuimus monſtrare pacto aliquo primas propoſitiones: ꝛ in hac inquit Alulidus Roſadis non eſt neceſſarium/vt diſcurramus per oīa particularia: qm̄ iudicium vle non acquirit niſi poſt maximam cōſiderationē de pluribus indiuiduis. Ego aūt dico tūc maxime demōſtratiuā fieri inductionē/quū ꝛ predicatū eſſentialē habeat habitudinē ad ſubiectū: ꝛ oīa etiā particularia cōnumerant̄: ſic enim ꝛ

maiorem

maiorem hȝ neceſſitatē: ꝛ demōſtrationē etiā maiorem. Niſi fortaſſe ſeq̄ vellemus opionē Abunaçaris Alpharaby q̄ in lib° ſuo dialectices poſt diuiſionē īductiōis in dialecticā ꝛ ſpeculatiuā. Dialectica īngt eſt q̄ adducit ad mōſtrādā ac v̄ificādā ꝓpōnē vlēȝ, ac ipſi° ꝓbabilitatē. Demōſtratiua v̄o eſt q̄ adducit nos ad itelligēdā ꝓpoſitionē vlēȝ, nō aūt verificādā aut mōſtrādā, q̄ꝛ veritas ꝓpōnis demſtatiue nō eſt ex īductione, ſȝ ex eo q̄ð in aīa ꝯſiſtit: ꝛ h̄ fortaſſe ē q̄ð voluit Aluli. Rol. ¶ Dialectica v̄o īductio, ſit quū nō eſt ꝑdicati ad ſubtū cētialis habitudo, neqȝ oīa ēt ſm veritatē particularia cōnumerant, ſed ſm opionē. ¶ Sophiſtica aūt dī, quū nō vera, ſȝ apparentia ꝑticularia cōnumerant. ¶ Sȝ q̄reret nō imerito q̄ſpiā: quū ſingularia ſint īfinita, q̄ fieri poſſit, vt oīa cōnumerent. ¶ Reſpōdent nōnulli, quū ad ſingularia deuenimus nō amplius fieri poſſe demōſtratiuā inductionē: in q̄ īducant oīa ſm veritatē, ſȝ dialecticā: in qua cēſent ſm opionē. ¶ Rūdēt alij negātes indiuidua ſȝ nūm īfinita eē: ſi eni hoc foret, nō poſſent aliq̄b° alijs additis pacto aliquo augeri: q̄ð tn̄ cōceſſo eſt falſuȝ: ꝛ quūȝ dī idiuidua īfinita eē, id volūt intelligi, idiuidua ſm numerū eē indeterminata: ꝓpterea q̄ per ꝯtinuā ḡnatiōeȝ ꝛ corruptionē augeat ac minuat indiuiduoꝝ nūe. ¶ Alij aliter ēt dicūt nō oportere ſigillatȝ vnūqdqȝ noīari idiuiduū vel ſpēm q̄ꝛcūqȝ: ſed q̄buſdaȝ noīatim explicitis, turmatiȝ reliq̄ poſtea cōnumerāda eē: veluti in ex° oīs equus īferiorē mouet maxillaȝ, ꝛ oīs hō ꝛ oīs bos ꝛ oīs mulus: ꝛ ſic de ſingulis, vel ſic de alijs: igit oē aīal īferiorem mouet maxillā. ¶ Sȝ ꝯ h̄ dicūt nōnulli nō eē mōſtrationis genus h̄ ſanū ac legitimū, ſed fieri potius petitionē eius, q̄ð in ꝑn°: quū enim in mōſtratione quacūqȝ aīs notius ſit, vel ſaltē eſſe debeat ipſo ꝯñte: ſeqt̄ur inductionis modū illū nihil penitus arguere: eque eni ignotū q̄ alijs aīalibus verū ſit predicatū illō ineſſe, queādmodū ꝛ oib°. ¶ Ad h̄ r̄ndemus falſuȝ eē q̄ð aſſerūt: lȝ eniȝ fortaſſe particula illa ſit eque ignota, non tn̄ ꝓpterea totū aīs: ꝛ ex hoc nō ſequit fieri petitioneȝ eius, q̄ð in ꝑn°. ¶ Sed adhuc ſciaret nō īmerito q̄ſpiam, de qua inductione ſit impſitia apud Ari^lem ſermo. ¶ Ad h̄ dicim°, de inductione hoc in loco ꝑtractari vt a demōſtratiua ꝛ dialectica abſtrahit: queādmodū de ſyllo ſuperi° ēt egimus: vel poti° dōm de inductiōe hic oōnē fieri, nō vt inductio eſt ꝛ ali° a ſyllo arguēdi modus, ſed magis de inductiuo ſyllo, atqȝ vt īductio ad rōcinꝫ regulā ac formā reducat. ¶ Uerū his pactis ad ꝯtext° expōnē iā veniamus: ait igit q̄ īductio, vel poti° īductiuus ſyll's eſt: quūȝ rōcinamur vnā extremitatē de medio termino ꝑ alteraȝ extremitatē: veluti in exēplo ſit maior extremitas, a, minor, c, medi°, b, ſi mōſtraremus, a, ineſſe, c, ꝑ, b, mediam: ſyll'm vtiqȝ legitime conſtrueremus: ſin aūt, a, de, b, argueremus ꝑ, c, īductionē magis aut īductiuū ſyll'm facere diceremur: vt in exemplo, ſit, a, maior extremitas longeuū, b, bilē nō hñs, c, ſingularia lōgeua: puta, hō, equus ꝛ mulus: oīs hō equus, ꝛ mulus eſt lōgeuū: ꝛ oīs homo, ꝛ equus ꝛ mulus eſt bilē nō hñs: igitur oē bilē non hñs eſt longeuuȝ. Sit igit ſyll's inductiuus in tertia figura vlēm affirmatiuā colligens ꝯnem: q̄ð fieri legitime pōt: quūȝ termini ſunt equiuertibiles: nāqȝ ꝛ ſuperius dicebamus, q̄ꝛ, a ꝛ, b, inerāt omni, c: ꝛ, c, cum, b, conuerteret, q̄ ꝛ, a, oī b ex neceſſitate inerat: q̄ð plani° ēt fiet, ſi minor vlr conuertat: ſic eni fiet ſyll's in primo indemōſtrabili.

¶ Oportet autē intelligere, c, ex oibus ſingularibus compoſitū: inductio eni per omnia. Eſt autē talis ſyll's prime ꝛ imediate ꝓpoſitionis: quoꝝ nāqȝ eſt mediū per mediū ſyllogiſmus: quoꝝ v̄o non eſt per inductionē: ꝛ quodāmodo opponit inductio ſyllo: hic enim per mediū extremum tertio monſtrat: illa autem per tertiuȝ extremuȝ medio: natura igit prior ꝛ notior per medium ſyll's: nobis v̄o notior qui per inductionem.

¶ Opȝ īngt vt, c, mediū īductiui ſylli itelligam° cōpoſitū eſſe ex oibus ſingularib° aut ſpēb°: q̄ꝛ inductio ſit ꝑ oīa particularia enumerata, aut ſm veritatē aut ſm opinioneȝ. ¶ Sȝ querūt hoc in loco nōnulli an ſingularia hec enumeranda ſint diſiunctiue an copulatiue. ¶ Et tādeȝ aſſerūt q̄ diſiūctiue: ꝓpea q̄ taliter ſub medio continentur: ego autē ſecus dico, ꝛ copulatiue recēſenda eſſe ꝛ copulatiue etiā ſub medio cōtineri: nō enim plura particularia vlē conſtituūt, niſi ſimul iūcta. Preterea ipſe quoqȝ Ari^les ea copulatiue enumerat ingens, hō ꝛ equus ꝛ mulus. ¶ Eſt aūt talis ſyll's. ¶ Uult dr̄iaȝ ponere īter īductionem ſiue inductiuū ſyll'm ꝛ ſyll'm ſimplr̄ rectum ꝛ ait: q̄ ſyllo īductiuo mōſtrant ꝑme atqȝ imediate ꝓpōnes, recto aūt rōcinio mediate. ¶ Sed q̄reret aliq̄s, ſi ꝓpōnes imediate ſunt ꝑ ſe note, vt in poſteriorib° dr̄: cur q̄ aſſerit Ari^les eas argui ꝑ īductionē. ¶ Dicim° ꝓpōnes q̄dē immediatas nō hr̄e mediū ꝑ q̄ð poſſint ōni ratiōe aut ſyllo ꝯprobari, aliq̄n tn̄ ita ſe hr̄e, vt modicula q̄dā egeāt declaratiōe, ꝛ tūc īductiōe coarguunt: vel ēt diuiſiōe: ꝛ h̄ ē, q̄ð in ꝑmū de celo dixerat Alulidus Roſadis diuiſione atqȝ īductiōe vtēdū eē ad declarandū ea, q̄ ſunt latentiora ꝑmis cognitiōib°, ꝛ aptiora ꝑmis q̄ōnib°. ¶ Et quodāmō opponit. ¶ Scda dr̄ia, qua dr̄t īductiuus ſyll's a ſyllo ſimplr̄ recto: nāqȝ īngt īductiu° ſyll's opponit q̄dāmō ſyllo vere arguēti, ꝓpea q̄ hic ꝑ verū mediū ꝛ noti° ꝛ ꝑus nā mōſtrat mai° extremū de miori: ille aūt ꝑ id, q̄ð ſm nāȝ dēbēt eē mior extremitas, oſtēdit maiorē ineē medio: extremū eni κατ᾽ ἐξοχὴν vocat maiorē extremitatē. ¶ Nā igit prior. ¶ Tertia dr̄ia īter īductiuū ſyll'm ac ſimplr̄ rectuȝ: q̄ꝛ hic ꝑor ac notior ſȝ nāȝ ē: quū ab vlib° notiorib° ſm nāmꝫ tēdat ad ꝑticularia: ille aūt nobis notior, q̄ a ſingularib° nobis notiorib° argumēti ꝑn^m ſumit: ꝛ h̄ eſt q̄ð i topicis ēt dixit Ari^les: eſt aūt īductio veriſilior ꝛ palā ꝛ ſm ſenſuȝ notior ꝛ plurib° cōis: ſyll's aūt violētior, vel ꝛ ad ꝯtradicendū efficacior: ꝛ ꝓpea in octauo quoqȝ topicoꝝ ait idē. Utendū eē in diſputādo ſyllo q̄dem ad dialecticos magis q̄ ad plures. Inductiōe aūt ecōūo ad plures magis. Atqȝ hec de īductiōe ſeu īductiuo ſyllo. ¶ Ceterū p̄ter oīb° notādū q̄ plerūqȝ maxie fiūt deceptiōes, que ex īductiōe originē atqȝ cām hñt: ꝛ p̄ſertim circa negatiuā īductionē: vt in exēplo, ꝑma gutta nō cauat lapidem nec 2ª nec 3ª nec 4^a: ꝛ ſic de alijs oib°, ḡ nulla cauat, ꝛ ꝓpterea nō fuit ꝯcauitas iſta lapidis a guttis facta: q̄ð eſt falſum: has aūt obrōcinatiōes vocabāt antiq. Referēte Simplicio in Theta nālis audit° Soritas, q̄ſi ſmones coaceruatorios. ¶ Sȝ his explicitis iā breuib° cōcludamus, q̄ de īductiuo diſputauim° ſyllo. Primū igit rō aſſignata fuit, cur ꝑmū de īductiōe q̄ de exēplo ꝑtractauerit, deīceps declaratū fuit, quot īductiōis ſpēs, ſoluta inſuꝑ dubitatiōe quō īdiuidua oīa cōnūerari poſſint, quō aīs in īductiōe ſit noti° ꝯñte, de q̄ īductiōe ſit ſmo. Hoc ī volumine, an copulatiue, an v̄o diſiūctiue ꝑticularia in inductione cōnumerāda ſint, quō prima ꝑn° ac ꝓpōnes imediate per inductionē mōſtrent, ac demum quonā pacto deceptiōes ac Soritē fiant ſm inductiones. Sed his in mediū allatis iam de exemplo agamus.

Inductio ſophiſtica.

Dub^m quō in inductiōe oīa ſinglaria enumerent: quūȝ ſint infinita.

Solō q̄ i dialectica ſola ſumunt infinita nō in demonſtratiua.

Alia ſolutio: quō poſſit intelligi idiuidua eē īfinita.

Alia ſolō q̄ nō explicant ſigillatim oīa indiuidua.

Cōtra vltimā ſolonē oſtēdit q̄ īductio petat ꝑncipiuȝ.

Solō q̄ inductio petit q̄n nō eſt ignotuȝ totum aīs.

Dubium.

Solutio.

Quō ſiat ſyllogiſm° inductiuus.

Poſt. xi. nālis hiſto. cap. 37.

Dubium.

Solutio.

Drīa īter ſyllogiſmū īductiuū ꝛ ſyll'm ſimplr̄.

Dubium.

Solutio.

Immediate ꝓpōnes qn̄ q̄ ꝑ īductionē aut diuiſionē declarāt ꝑ° celi ꝛ 2° phyſicoꝝ.

Scda dr̄ia.

Extremū vocat maior extremitas ꝑ excellentiam.

Nō deceptiones q̄ fiūt circa negatiuā inductionem.

¶ De exemplo.

Sed exẽplũ eſt qñ extremuȝ medio ineẽ̃ñs mõſtratũ fuerit per ſile terrio: opȝ aũt mediũ tertio ⁊ primuȝ ſili notius eẽ ineẽñs/ vt ſit/a/ malũ: b/ ꝯtra ꝯfines bellũ iferre: in quo/c/ Athenienſes cõtra Thebanos: in quo aũt/d/ Thebanos cõtra Phocẽſes. Si itaqȝ velim⁹ monſtrare ꝙ bellũ gerere cũ Thebanis eſt malũ: accipiẽdũ ꝙ ꝯ ꝯfines bellũ gerere ẽ maluȝ: huius aũt fides ex ſilib⁹: vt qm̃ Thebanis/ qđ cõtra Phocẽſes. Quia igiẽ malum eſt/ qđ ꝯtra ꝯfines: qđ vo cõtra Thebanos ꝯ cõfines eſt: planũ ꝙ ꝯ Thebanos bellum gerere malũ. manifeſtum itaqȝ ꝙ/b/ ipſi/c/ ⁊ ipſi/d/ ineſt: ambo eñi ſunt/ ꝯ cõfines bellũ iferre: ⁊ ꝙ/a/ ipſi/d. Thebanis eñi nõ contulit bellũ ꝯ Phocẽſes: ꝙ aũt/a/ ipſi/b/ ineſt ꝑ d/ monſtrabitur. Eodẽ autẽ mõ ſi per plura ſimilia fides fiat mediȷ ad extremum.

Nota dĩam inter dialecticã ⁊ rhetoricã ex Zenone ſtoico.

Non iniuria Zeno ſtoicus logicaȝ pugno/ rhetoricen vo palme dilatate aſſimilare conſueuerat: qm̃ logica quaſi oratorie ꝑn^m ac fundamẽtũ exiſtit: q̃re ⁊ Ari^{les} in ꝑn^o ſue rhetorice/ hãc appellat ἀντίστροφον ⁊ παραφυές, qđdã dialectice: qđ quoȝ ita ſit: in h quoqȝ volumie Phs poſteaq̃ de mõſtratiõib⁹ oĩbus logicis diſſeruit/ vult impñtis ⁊ oratorias argumẽtatiões in mediũ exponẽdas ꝓponere/ h eſt de enthymemate atqȝ exẽplo: ꝯſentaneũ aũt fuerat ꝑus de enthymemate/ poſtea de exẽplo ſermonẽ facere: ſed qm̃ vt inqt alibi Phs/ enthymema eſt rhetoricus ſyll͠s/ ⁊ exemplũ iductio rhetorica: quũ paulo antea de iductiõe peractũ fuerit/ nõ ab re extitit exẽplũ inductioni annectẽ: vt ex ſupiorib⁹ que de exẽplo dicerenẽ planiora eẽnt. Ceteruȝ vt qd exẽplũ/ quotqȝ exẽpli ſpẽs ſint exactius poſſimus intelligere/ nõ ab re fuerit/ oĩonẽ aliquãtiſper perhabere/ cõplura ex diuerſis locis antiquoꝝ in mediuȝ afferẽtẽ. ¶ Exẽplũ itaqȝ referẽte Abumaçare Alpharabio: eſt trãſlatio iudicȷ a pticulari ad pticulare ſile ipſi in tẽpore/ in quo eſt iuentio in vno ipſoꝝ nota. Uel vt inquit Diuus Seuerinus. Exẽplũ eſt/ qđ per pticulare ꝓpoſitũ particulare qđdã ꝯtendit oſtẽdere. ¶ Uel aliẽ: vt inquit Ari^{les} in rhetorica ſua ẽm antiquoꝝ p̃cepta. Exẽpluȝ eſt actiões ſiles aut ꝯſile ȷs/ que nũc a nobis dicũẽ. ¶ Sũt aũt eodẽ referente exemploꝝ ſpẽs due/ vna ẽm quã res anteactas dicim⁹/ alia ẽm quã ipſi fingim⁹: ⁊ hec diuidiẽ ĩs παραβολὴν καὶ λόγον. h eſt collationẽ ac fabulã. Exẽpli vo ſpẽs prior talis eſt: puta/ nõ ſunt ꝯcedende cuſtodie Dionyſio/ qm̃ ⁊ Piſiſtratus bis acceptis tyrannidẽ occupauit. Collatio aũt hũc in modũ fit/ quẽadmodũ agricole cũ maximo labore ⁊ agros excolant ⁊ ſemĩa in terram ꝓȷciũt: fruct⁹ vo nõ ſine magna letitia ac voluptate colligũt/ eodẽ pacto ⁊ doctrinã ſequẽtes cũ labore maxio gloriã/ que inde venit conanẽ adipiſci. Exẽplum aũt ꝑ fabulã tale eſt: quũ eñi milites eligere decreuiſſent Phalarin Imereoꝝ Imperatorẽ Steſichorus in hunc ſermonẽ poſt multa ꝓrupit ingens: quũ equus oliȝ optimũ pratũ depaſcereẽ/ accedẽs ceruus totũ ferme paſcuũ curſitando diſſipauit: qđ vidẽs equus ⁊ egre ferẽs cõſuluit hoiem an ipſi⁹ auxilio poſſet de ceruo vindictam ſumere: qđ aſſerẽte hoie/ ſi frenũ ac ſellã ſuſcepiſſet: quũ de ceruo vlciſci ꝓperat ipſe in ſeruitutẽ redactus eſt. Quadere ⁊ vos milites cauete ne dũ vidictã ſumere de alȷs vultis iperatore electo ipſi i ſuitutẽ redigamini. ¶ Eſt ⁊ altera exẽploꝝ diſtictio/ quã idẽ Ari^{les} in altera rhetorica facit dicẽs aliqđ eẽ ẽȝ rõnẽ/ qđ ad ſuadẽdũ facẽ/ aliđ ſine rõne/ qđ diſſuaſionẽ operaẽ: ⁊ hec qdeȝ atqȝ alia cõplura de exẽplo Ari^{les}. ¶ Sũt tñ q inter exẽplũ ac collationẽ ſeu παραβολὴν nõ puaȝ eẽ velint diĩam: quẽadmodũ Dapſines rhetor. Differt inqt collatio ab exẽplo: qm̃ collatio ab inanimatis vel aĩalibus irrõnabilib⁹ accipiẽ: exẽpla vo a reb⁹ geſtis vel pſonis aſſumuntur: ⁊ addit ꝙ exemploꝝ loci ſunt a ꝯrio/ a maiori ⁊ a minori. Minutianus vo aliter hoꝝ diĩas deſcribit inquiens ad vbũ. Differũt collatiões ab exẽplis: qm̃ exempla ex hiſtoria accipiunẽ/ collatiões aũt ſine hiſtoria ⁊ ideterminate ex reb⁹ geſtis: εἰκὼν vo ait ſeu imago/ idẽ qdeȝ eſt collationi/ euidẽtiorẽ aũt oĩonẽ facit: hec ille. Sũt tñ qui εἰκόνα ad metaphoram poti⁹ accedere dicũt q̃ȝ ad exemplũ: quẽadmodũ Ari^{les} in rhetorica ſua. Sunt ⁊ alȷ qui alias iter exẽplũ ac collationẽ diĩas ponant dicẽtes collationẽ accipi ab ȷs/ que ſepe fiunt/ exẽplũ ab ȷs/ que ſemel: aut qm̃ h per pſonã/ illa ꝑ actionẽ itroduciẽ. Ceterũ hec magis ad oratorẽ ſeu rhetorẽ attinẽt: nr̃a vo intereſt impñtia mõſtrare quõ exẽplũ nãm ſapiat ſyllogiſticã: ⁊ quõ/ vt ita dicã/ exẽplarius cõſtruaẽ ſyll͠s/ vel poti⁹ ſyll͠i: nãqȝ vt inqt Abumaçar Alpharabius exẽplũ potẽtiam hȝ duoꝝ ſylloꝝ in figura ꝑma. ¶ Eſt igiẽ exemplũ/ ſeu exẽplarius ſyll͠s inqt Ari^{les}/ qñ maiorẽ extremitatẽ mõſtramus de medio nõ amplius ꝑ tertium ac min⁹ extremũ/ ſȝ ꝑ aliud aliqd tertio ſile: opȝ aũt notius eẽ mediuȝ ineẽ minori extremo/ q̃ȝ ſubaudias maius medio ⁊ rurſus ꝑmũ h eſt maiorẽ extremitatẽ ineẽ ſili tertio/ q̃ȝ ſuple/ mediũ miori: vt in exẽplo ſi vellemus ꝯſtruere ſimpliciter rectũ ſyll͠m/ ſit/a/ maior extremitas malũ/ b/ contra ꝯfines bellũ iferre/ medium/ c/ Athenienſes ꝯ Thebanos/ mior/ d/ Thebanos ꝯ Phocẽſes ſile minori: eſt igiẽ notius/ ꝙ Athenienſes iferre bellũ cõtra Thebanos ſit ꝯ cõfines iferre bellũ/ q̃ȝ ꝙ Athenienſes ꝯ Thebanos iferre bellũ ſit malũ: ⁊ adhuc ex hiſtoria notius eſt ꝙ Thebanos ꝯ Phocẽſes bellũ itulíſſe fuit malũ. Si igiẽ animus ſit mõſtrare/ ꝙ malũ eſt Athenienſes ſuſcipe belluȝ cõtra Thebanos/ primo faciemus rectũ ſyll͠m hũc in modũ. Cõtra cõfines bellũ gerere eſt malũ: ſed Athenienſes bellũ gerere cõtra Thebanos eſt ꝯ cõfines belluȝ gerere. Athenienſes igiẽ ꝯ Thebanos bellũ gerere eſt maluȝ: deide mõſtremus maiorẽ hui⁹ rõnis/ que ⁊ ſyll͠s ⁊ vere ſyll͠s eſt ꝑ ſile miori extremo hũc in moduȝ. Thebanos cõtra Phocẽſes bellũ itulíſſe fuit malũ/ ſed h fuit ꝯ cõfines iferre bellũ. g̃ cõtra cõfines iferre bellũ fuit malum. ¶ Scias aũt ꝙ iȝ rõnes iſte ambe tãdẽ reducantur ad ꝑmã figurã: prior tñ actu ſit in ꝑ^a/ 2^a vo ꝑ in tertia/ deide minore ꝯuerſa in ꝑmã reuocaẽ: ⁊ iȝ rõ hec videaẽ ſyllogiſtica ⁊ in figura diſpoſita ẽm legitimã cõplicationem/ nõ tñ ita eſt: nãqȝ ſcđa rõ/ que ꝓprie exẽplũ eſt nõ habet ſyllogiſticas cõditiones: quũ ſit ex vtriſqȝ pticularib⁹: ꝓterea nõ poterit in tertia vliter affirmatiua cõcludi/ niſi minor ⁊ vlis ſit ⁊ vlr etiã cõuertaẽ ẽm terminos equiuertibiles: quẽadmodũ ex ſupiorib⁹ planum eſt. [Manifeſtũ itaqȝ.] Hoc eſt/ qđ ſupius dixerat ⁊ nos expoſuim⁹/ opȝ aũt mediũ tertio ⁊ primũ ſili notius eẽ ineẽẽ. [Eodẽ autẽ mõ.] Nõ ſolũ inqt exẽpluȝ ꝯſtituere poſſumus per vnicũ ſile tertio/ ſȝ ꝑ plura etiã/ ⁊ mõſtrare maioreȝ extremitatẽ de medio per plura: dico nõ ꝑ oĩa/ qm̃ ſi oĩa accipenẽ nõ ampli⁹ exẽplũ: ſed inductio vocaretur.

Quid ſit ex^m vt Abumaçar Alpharabius.

Quid ex^m ꝯ Ariſtotelẽ in rhetori.

Spẽs exẽpli

Altera diuiſio exẽploꝝ.

Dĩa iter exẽplũ ⁊ collationem.

Exẽploꝝ loca.

εἰκὼν qd ſit

Exẽplũ hȝ po^{am} duoꝝ ſylloꝝ i ꝑma figura.

Quid ſit exẽplũ vl exemplarius ſyll͠s ẽȝ Ariſtotelẽ

Nota ꝙ ſyll͠s exẽplari qꝛ ſit in ꝑ^a ⁊ 3^a

¶ Planũ

¶ Planũ igiť ꝙ exẽpluz eſt/neqꝫ vt ps ad totum/neqꝫ vt totũ ad pte͂/ſed vt ps ad pte͂: qm̃ ambo ſub eode͂ ſint: notũ ṽo alterũ. Et differt ab iductione/qm̃ hec ex oib⁹ indiuiduis/ extremũ monſtrabat inee͂ medio/ ⁊ ad extremũ nõ coaptabat ſyllm: illud autem ⁊ coaptat ⁊ non ex omnibus monſtrat.

¶ Nũc quaſi mõſtratiuas rõnes diuidit exẽpluz ſit deſiniẽs/atqꝫ ipm a ſyllo atqꝫ iductiõe diſtiguẽs: ait itaqꝫ oe͂z rõne͂ arguente͂ ee͂ aut a toto ⁊ vli ad pte͂/vt ſyllo eſt: aut a pte ad totũ/vt iductio/aut a pte ad pte͂/vt exẽplum: tunc eni fit exẽplũ qñ duo pticularia ſub aliquo vli extiterit: puta c/⁊/d/ſub/b: ſed alterũ ipſoꝝ noti⁹ ſit/vt ꝙ/a/iſit/d/ q̃ʒ ipſi/c. [Et differt ab iductiõe.] Poſuit ſupra vnã diᷓm inter iductione͂ ⁊ exẽplũ: qm̃ iductio eſt de pte ad totuʒ: exẽplũ ṽo de pte ad pte͂: nũc alteraʒ explicat: nãqꝫ inductio ingt ex oib⁹ cõſtruiť idiuiduis ac pticularib⁹: exemplũ ṽo ex vno aut aliquib⁹: ⁊ rurſus 3ª diᷓa/qm̃ iductio nõ coaptat ſyllm ſeu ꝯne͂ ac minoreʒ extremitate͂ ad extremũ ⁊ maiore͂: ibi eni vnic⁹ tm̃ ſyllo fiebat ꝯcludẽs maiore͂ de medio termio p minore͂: hic aũt bine fiũt rõnes/ vna ꝯcludẽs maiore͂ de medio p ſilr miori/altera maiorez de miori colligẽs p mediũ: ⁊ ita p hãc coaptať extremũ extremo: qḋ nõ fiebat in iductiõe. ¶ Ex us q̃ dicta ſunt planũ eſt ingunt nõnulli/ꝙ ex plurib⁹ exẽplis inductio cõſtruiť: ſi eni tot exẽpla accipemus: vt oia abſumerẽt pticularia/ pculdubio nũcupareť iductio. Sꝫ de exẽplo iã hec hactenus dicta ſufficiãt. Primũ eni declarauimus logicã rhetorice fundamẽtum ee͂/deide cur ꝓus de exẽplo q̃ʒ enthymemate tractauerit Ari[les]/qḋ exẽplum ſm Abumaçare͂/qḋ ſm Seuerinũ/qḋ ſm Ari[lem] in rhetoricis/quot exẽploꝝ ſpẽs/ꝙqꝫ multi exẽplũ a collatiõe diſtinguãt/an imago exẽpli ſpẽs nuncupãda q̃uo ⁊ in q̃ figura bine in exẽplo rõnes cõſtruanť/quonã pacto exẽplũ coaptet extrema iter ſe/ac demũ ꝙ ex plurib⁹ exemplis iductio ꝯſtruať. Sꝫ his explicit ad reliq̃ trãſeam⁹.

Diuiſio oĩs argumẽtatiõis

Diᷓa iter iductione͂ ⁊ ex[m].

Ex plib⁹ exẽplis fit inductio.

¶ De abductione.

Abductio ṽo eſt/qm̃ primũ medio inexiſtis manifeſtũ ſit: vltimo aũt medium/obſcurum qde͂z/ſed ſilr credibile aut magis q̃ʒ cõcluſio. Amplius ſi pauca ſint media vltimi ⁊ medij: oĩno eni ꝓpinquius ſcie accidit ee͂: vt ſit/a/docibile/in quo b/ſcia/c/iuſtitia: ꝙ igiť ſcia docibilis/planũ: ſi aũt virtus ſcia obſcuruʒ: ſi igiť/b c: ſilr aut magis credibile q̃ʒ/a c/abductio eſt: eſt enim ꝓximius ipſi ſcire/eo ꝙ aſſumpſim⁹/a c/ ſcientiam prius non habentes.

Quare ð abductiõe atqꝫ iſtãtia ꝓus q̃ de enthymemate tractauerit.

Debuerat Ari[les] poſt ea/q̃ de exẽplo dicta ſũt/ agere de enthymemate: hec eniʒ duo ad oratore͂ attinẽt tã q̃ʒ inſtãa: ſꝫ qm̃ nonnulla adhuc ſupererãt q̃ ſylli nãm ꝯſequunť: queqꝫ idifferẽter ad logicum ptinent atqꝫ oratorem: ꝓpea hec itermiſcuit tractatui de oratorijs argumẽtationib⁹: vt ſilr oratori ac demõſtratori iſta vſuvenire itelligeremus: ꝓus itaqꝫ de abductiõe/ poſtea de iſtãtia pertractat: qm̃ abductio iſtãtiam ꝓcedit: queadmodũ ⁊ ſyllo eãde͂ iſtãtiã: ꝓus eni ſyllm ꝯſtruim⁹ vel ſalte͂ ꝯſtruere intẽdimus/q̃ʒ aduerſari⁹ iſtãtiã prepararet. ¶ Eſt aũt abductio: referẽte Proclo in ꝓmũ elntoꝝ trãſitio ab alio ꝓblemate vel theoremate in aliũ/quo cognito aut ſupinducto ꝓpoſitũ eſt manifeſtũ: veluti quũ duplicatio cubi q̃reret trãſtulerũt q̃oneʒ ad aliũ/ex quo hoc ſequiť/ꝗ eſt iuẽtione͂ duarũ mediarũ/⁊ de cetero q̃rebãt/q̃uo duab⁹ datis rectis/bine medie ad ꝓportioneʒ inuenirenť: ⁊ mathematici qde͂ hũc in modũ. ¶ Platonici ẽt ſeu Achademici ita abductionem faciunt. Abductio eſt rõ p q̃dã vera/ſilr ipſi verum ꝓpriẽ iſcrens: adduntqꝫ binas hui⁹ ſpẽs ee͂/vnã q̃ ex ꝯrio/alterã q̃ ex cõſequẽti fine: ⁊ ex ꝯrio qde͂/quũ iterrogãti circa oe͂m rõnẽ ꝯria iferť/vt in exẽplo/pr̃ me⁹ aut alius eſt q̃ʒ pr̃ tuus aut ide͂: ſi igiť ali⁹ eſt pr̃ meus q̃ʒ pr̃ tuus/quũ ſit alius q̃ʒ pr̃/nõ erit pr̃: ſi ide͂ eſt/ꝗ pr̃ me⁹ ideʒ exñ/ꝗ pr̃ me⁹/me⁹ erit pr̃. Que ṽo ex ꝯñti diſtiguiť: nãqꝫ altera id qḋ in pte q̃rit per id qḋ eſt in pte mõſtrat: ⁊ hec ad oratores attinet/puta ſi q̃rať an iſte occiderit/⁊ argumentũ ee͂ dicamus/ꝙ repertus eo tpe fuit cede cruentus. Altera ṽo qḋ vlr p id/qḋ eſt in pte ꝓbat: veluti ſi q̃rať an aĩa ſit imortalis/⁊ an ex mortuis viuẽtes ſiũt/⁊ mõſtremus ex hoc/ qm̃ ex ꝯrijs fiãt ꝯria/ꝗ aũt p particularia monſtreť: qm̃ ſomnus ex vigilia/albũ ex nigro: ⁊ eode͂ pacto de reliqs: ⁊ hec qde͂ Platonici de abductiõe ⁊ fortaſſe latius accipiẽtes abductione͂/q̃ʒ faciat Ariſto[les]. Abumaçar ṽo Alpharabius in libro qḋ cõpẽdiũ logice artis iſcripſit abductione͂ iſtã vocat trãſlatione͂/⁊ eſt ingt trãſlatio quũ ſcimus aliqḋ p ſenſuʒ alicui ineẽ/⁊ trãſfert ꝗ itell̃s ab illo ad aliũ ſibi ſilẽ/ſup quo iudiciuʒ ꝓmit: veluti ſi q̃ſpiã per ſenſuʒ cognoſceret aliq̃ corpora: puta aĩalia aut plãtas ee͂ genita/⁊ transferret intell̃s ꝗ ad celos ob aliq̃ʒ ſilitudine͂ ac cõformitatem/que eſt iter celos atqꝫ aĩalia: puta qm̃ vtraqꝫ ſunt ꝯtinua: planũ nãqꝫ eſt aĩalia ac plãtas cõtinua ee͂/planũ quoqꝫ celos ee͂ ꝯtinuos: non tm̃ perſpicuũ omne ꝯtinuũ eſſe genitũ: mõſtrať itaqꝫ hoc quaſi per inductione͂: aĩalia ⁊ plante ⁊ reliq̃ id gen⁹ ſunt continua/⁊ hec oĩa ſunt genita: igiť oe͂ ꝯtinuũ genitũ: deide celi ꝯtinui/celi itaqꝫ geniti: ⁊ ꝗ ille de abductiõe ſeu trãſlatione. Addit inſup trãſlationis binos ee͂ modos: vnum p cõpoſitione͂/alterũ per reſolõneʒ/ac reſolõnem qde͂ incipere ab occulto. Cõpoſitione͂ aũt a manifeſto: ſed plura etiã atqꝫ ampliora per lõgã ſerieʒ prodit de cõſtituenda tranſlatione: que impñtia omittenda ee͂ duximus: ne nimiũ a ꝓpoſito diuerteremur. ¶ Ariſtoteles aute͂ abductione͂ vocat ad mathematicoꝝ ſilitudinem/vt pleraqꝫ alia: quũ manifeſta ac ꝯceſſa maiore abducimur ac ſeuocamur a ꝓpoſito ad minorem mõſtrandaʒ/qm̃ obſcura exiſtẽs aut ſilr cõcluſioni credibilis/aut etiã magis/aut iterũ ſi pauca ſint media ad minore͂ mõſtrandaʒ: que tñ obſcura ſit: nunc eni abducimur hac relicta ad hui⁹ monſtratione͂: nãqꝫ ſi minor multo notior ee͂t ꝯcluſione ⁊ hãc p ratiocinatiõe mõſtrare conaremur nõ ἀπαγωγὴ ſꝫ ὑπαλλαγὴ potius inquiunt nonnulli vocari deberet. ¶ Rurſus ingt Philoponus ſi media ad minore͂ oſtendendam nõ eſſent pauca/ſed multa/ non ἀπαγωγὴ ſed ὑπέρβασις potius ac trãſgreſſio nũcupanda ee͂t: opus igiť eſt/ſi fieri debeat abductio/minore͂ ꝓpõnem obſcuram ee͂/aut eque ignotã cõcluſioni/aut paupillulũ notiorem/⁊ ad hec ꝙ pauca ſint media qbus talis mior monſtrari poſſit: iꝫ ergo binos abductionis modos in ꝯtextu videať ponere Ari[les]/nõ tñ eos duos exiſtimauerim/ſꝫ potius plures cõditiones dixerim/que ad abductionem regrunt. [Oĩno eniʒ.] Hoc eſt ſi pauca extiterint media ad minore͂ oſtendendã/accidet minore͂ iſtã ſciẽtie ac primis principijs ꝓximiorez eſſe/aut ſcie hoc eſt vt ſciatur ac cognoſcať. [Ut ſit/a/docibile.] Exẽplũ abductiõis ex Menone ſumptum: ſit/a/maior extremitas: docibile/b/ mediũ ſcia/c/mior iuſtitia: ꝓpoſitio itaqꝫ hec maior/oe͂z

Quid abductio ſm Platonicos.

Due ſpẽs abductionis.

Que Ariſtoteles ð abductione.

Quid ſit abductio ex ſnĩa Procli.

ſciam eſſe docibilē/manifeſta eſt/ꝙ autē3 virtus ſcia ſit obſcurū exiſtit:quū igitur ad hanc monſtrandā diuerti mus abductionē facimus.[Si igiť /b c/ſilr.] Sēlus ꝛ ordo eſt:ſi/b c/minor ꝓpoſitio ſit eque credibilis aut non multo pluſq3 cōcluſio/ꝛ nos diuertamus ad hāc oſtēdē dā/abductio nūcupatur eo/ꝙ aſſumpſimus/a c/ꝓnē3: quū tamē prius nō habuiſſemus ſciā3 de minore ꝓpōne:erimus aūt ſciētie proximiores hac monſtrata.

Aut rurſus ſi pauca ſint media ipſorū/b c: nāq3 ꝛ ſic ꝓximius ipſi cognoſcere/veluti ſi d/eſſet q̄drari:in quo aūt/e/rectilineū:in quo vero/f/circulus:ſi ipſius/e f/vnū ſolū3 eē medium3 hoc/qđ eſt cū lunulis eq̄lem fieri circulum rectilineo:eē poſſet ꝓpe ipſum cognoſcere:quū vero/b c/neq3 credibilius ſit q̄3/a c/ neq3 pauca media/non dico abductionem: neq3 q̄n/b c/ſit imediatū:tale enī ſciā eſt.

Aliud exēplū quo mōſtrat abductionem fieri debere/ vbi pauca ſint media:quibus poſſimus oſtēdere/b c/ minorem ꝓpōne3:nāq3 ꝛ ſic hac mōſtrata proximi efficimur cognitioni:qua poſſimus recte cognoſcere minorē ꝓpoſitionē:eſt aūt exemplū h mathematicū de quadrādo circulo/qđ greci vocāt τετραγωνισμόν,de quo Ariſ[tote]les in pluribus quadratura circuli ſcibilis quidem eſt/nōdū tamen ſcita. Fuerūt aūt q̄plurimi/qui ſe hāc inueniſſe exiſtimabant/vt Bryſo/Antiphon/ꝛ Hippocrates: quos Ariſtoteles dānat in pleriſq3 locis. Eſt autē exēplū3 h de q̄drādo circulo p lunulas Hippocratis:ꝛ opportuniſſime quidem ad ꝓpoſitum ductū. Hic eni vt inqt Proclus primus dubitatorū deſcriptionū abductione3 feciſſe dr:vir ingenioſe ſiľ ꝛ abductionis exēplū ꝛ eiuſdē quoq3 inuentor in mediū ꝓpoſuit. Ceterū quo facilius q̄ in exemplo dicunť poſſimus itelligere:nō ab re fuerit Hippocratis cam deſcriptionē in mediū ꝓponere. Hic eni/quēadmodum inqt Simplicius hunc in modū circulū p lunulas quadrabat:h eſt quadratū circulo equale ꝯſtituebat:ſic circa/a/b/rectā deſignat[us] ſemicirculus/a b c/ſciſſus duas in partes per d/ꝛ/a/d/ puncto ducat ex a b/recta/d c/ ꝛ/a/c/ ꝯiūgaľ ea que eſt latus q̄drati:q in circulo deſcript[us] eſt:cuius eſt ſemicirculus/a/c/b:deīde circa a c/linea3 deſcribatur ſectu3 circuli/a e c.tunc qđ/a b.a b/eq̄le eſt illi/ qđ/a b/a c/ꝛ illi/qđ ab altero q̄drāguli latere/a b c/ſemicirculi deſcriptū eſt:nāq3/a b eſt baſis orthogonij triāguli:ſicut aūt ſe hñt q̄drāguli a diametris inuicē/ſic ꝛ circuli/q circa ipm ſunt/ꝛ ſemicirculi/quēadmodū oſtēſu3 eſt i 2[us] duodecimi elemētoꝝ theoremate: ꝯ/a c b/ſemicirculus duplus eſt/a e c/ſemicirculi:eſt aūt/a c b/ſemicirculus duplus etiā/a c d/quarte q̄drati ptis:q̄re quarta q̄drati ps eq̄lis erit/a e c/ſemicirculo/qđ fuerat mōſtrādū: hinc.n. ſequiť ꝙ totū q̄dratū3 toti circulo erit eq̄le:ꝛ hūc quidem in modū Hippocrates circulū q̄drare ꝯſueuerat/alr aūt Bryſo/ꝛ adhuc alr Antiphon:quos tñ oēs in pleriſq3 locis dānat Ariſtoteles tāq3 q recte mōſtrationem non faciāt. Lз aūt Ari[ſtoteli]s tēporibus q̄dratura hec nō fuerit reperta:poſteriores tñ vt ꝛ Simplicius ꝛ Diuus Seuerinus in p̄ſtis aſſerūt eam adinuenere. Atq3 iter p̄mos Sextus Pythagoreus/poſtea Archimedes p lineā/quā vocauit Lycomede/deinceps Nicodemus p lineam vocatā quadrāgulārē. Poſt hos Apollonius p lineā/quam ipſe nūcupabat ſororē κοχλοειδοῦς. Deīde Carpus p quādā lineā/quā ex duplici motu appellat:atq3 alij itez cōplures poſt hos/quoꝝ mōſtratiōes tāq3 ꝓlixas ꝛ a ꝓpoſito alienas exiſtētes miſſas impītia facimus:idez tñ Simplicius in Ꝯta de nāli auditu inqt ad verbū:ꝛ pp hoc neq3 circuli q̄dratura aliquo modo eſt iuenta:ꝛ nūc iuēta quidē videť eē:ſed cū quibuſdam ſuppōnib[us] ꝯdicentibus. Reliquū tātūmodo eſt/vt exēpla3 propoſito accōmodemus:inqt igiť Phs/ſi b c ac mior ꝓpoſitio ſit obſcura ꝛ pauca hēat media/ꝙ abductio fiet:vt in exēplo ponatur/d/maior extremitas quadrari/e/medium rectilineum:in quo/f/minor circulus/ꝛ ita erigamus ſyllm/oē rectilineu3 quadraľ/ois circulus rectilineaľ/ois igiť circulus q̄draľ:in h eni rōcinio maior quidem nota eſt/minor vero eque ignota/aut parū notior ꝯne:q̄re ſi ſupponamus ipſius/e f/minoris vnicū ſolū eſſe mediū:qđ Hippocrates aſſerebat/per lunulas circulares equale3 fieri rectilineo/h eſt per ſecta circuloꝝ:lunula nāq3 eſt ſectū circuli: ſi inq̄3 h ſuppoſito mōſtremus rōcinū iſtius minorem/ abductionē faciemus:q̄re ꝛ ſyllo ꝓpoſito erimus prope ipſa3 cognitionē:q̄m facilime minorem arguere poterimus.[Quū vero/b c.] Quū vero inqt ſyllm cōſtruam[us]:ꝛ minor ſit ignota:nō tñ credibilior q̄3 cōcluſio/aut nō habēs pauca media/tunc abductionē nō dicemus fieri:ꝛ rurſus ſi eadē minor/b c/ſit imediata/nullo pacto efficieť abductio:ſed potius ſcia eē diceť:imediate nāq3 ꝓpōnes ſciri potius dicunť/q̄3 abductiōe mōſtrari:ꝛ de abductiōe quidē hactenus. Primū eni expoſuimus/qua de cauſa poſt exēplū non agat ſtatim de enthymemate/ſ3 abductione atq3 iſtantia. Poſtea qd ſit abductio ſm mathematicos/ qd ſm Platonicos quot abductiōis/quot exigant ad faciēdā abductionē/ꝙ Hippocrates cuius abductionē inuenerit/q̄o circulū p lunulas quadrauerit/quoq3 alij pleriq3 rectā circuli quadraturā iuenerint. Sз his trāſactis ad inſtantiam declarandam tranſeamus.

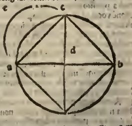
De inſtantia.

Ceterū inſtātia eſt ꝓpō ꝓpōni cōtraria:differt aūt a ꝓpōne qm̄ iſtātia3 ꝯtingit eſſe in pte: ꝓpōnem vero aut omnino non contingit/aut non in vniuerſalibus ſyllogiſmis.

Quoniam vt ſupra ē recitauimus cōia ſunt oratorib[us] ac dialecticis:adde etia3 demōſtratorib[us] abductio atq3 iſtātia/ꝓpterea Phs cōmiſcuit has methodos oratorijs rōcinijs/ſignificās iſtātias atq3 abductiōe3 ad multos attinere artifices. Nāq3 ꝛ mathematici inſtātia vtunť ac caſu/ꝛ oratores iſtantia/ꝛ dialectici ē/atq3 vt ſimplr dicā artifices oēs. Scitu tñ dignū/ꝙ ex moderniorib[us] rhetores nōnulli ſec[us] accepe inſtātias q̄3 ꝛ hic ꝛ in rhetorica ſua faciat Ari[ſtoteles]. Hermogenes nāq3 Tarſius ſecto de iuētione tertio ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν, ita in mediū ꝓponēda eē dicit:puta dicet Oreſtes/licuit mihi matrem interimere:ꝛ h vocant ἀντιληπτικὸν κεφάλαιον. Deīde iſurgit aduerſari[us] dicēs/imo nō licuit/ꝛ h iſtātia nūcupatur. Poſtea:ꝛ ſi licuit nō idēnatā licuit/ꝛ h ἀντιπαράστασις ſeu ꝯtrarie-

Exēplū q̄ de quadrādo circulo p lunulas Hippo. cuius opportunus eſt ad ꝓpoſitum de abductione.

Deſcriptio Hippo. cuiꝯ quam ponit Simplicius ꝯ[°] phyſi.

Nō poſteriores pleroſq3 circuli tetragoniſmū inueniſſe.

Qui artifices vtanť iſtātia.

Rhetores nōnulli vt Hermogenes aliť q̄3 hic Phs inſtātiā acceperunt.

ſiſtẽtia:hĩc aũt eodẽ referẽte/nõ ſemꝑ eundẽ ordinẽ ſed aliqñ inſtãtia/nõnũꝗ̃ ꝯreſiſtẽtia ꝓcedit:qȝ eni violẽtius 2ᵐ ſortiť locũ:qȝ mĩt᷒ ꝓcedit:ꝛ ille qdẽ hũc in modum.

Ariſtotelis alr iſtãtiã ac- cipit ꝛ diffinit. ⁋ Ariᵉˢ tñ atqȝ alij ferme oẽs alr iſtãtiaȝ accipiũt:ꝛ hic quoqȝ iſtãtia ẽ inqt ꝓpõ ꝓpõni ꝯria:ħ eſt enũtiatio quã aduerſari᷒ ꝓponit in ꝯriũ enũtiatiõis ꝓpoſite a ꝯdiſputãte vl̃ audiẽte:ſũt eniȝ ꝓponere atqȝ iſtare actiões ꝯrie: quẽadmodũ i 8ᵒ topicoꝝ inqt Ariᵉˢ/ ꝓponẽ ẽ vnũ facẽ/ que ſũt plura:opȝ eniȝ in toto oĩno ſumẽ ad qȝ eſt diſputatio:iſtare aũt/qȝ vnum eſt facẽ plura:nãqȝ aut diuidit aut interimit/ħ qdẽ dãs/illõ vo nõ dãs eoꝝ/q̃ poſita ſũt. Ariᵉˢ igiť de iſtãtia hũc in modũ ꝑtractat/ ipſãq nõ tñ tñ vt ad dialecticũ attinet:ſȝ pouꝰ vt nãȝ ſylli ſapiẽt:nãqȝ ꝛ hec ſyllogiſticũ q̃dãmõ ſequeť ingeniũ.Exponit igiť qd ſit ꝛ quo a ꝓpõne differat/q̃tq; modis ac per q̃s figuras

Inſtãtia diff a ꝓpõne. ſ. dẽmonſtratiua. ferať.[Dif aũt a ꝓpõne.] A ꝓpõne inqunt nõnulli ſubaudiẽdum demr̃atiua:qȝ hꝫ ꝓpõnes ſemꝑ ſũt vl̃es/aut ſaltẽ in ſyllis vlib᷒.⁋ Alr ꝛ melius Alulidus Roladis

Expõ Alulidi Ro. ꝙ ꝓpõ de ꝓpõnẽ intellexit ꝓpõnem vl̃eȝ abſolute: q̃ iſtãtia ſemꝑ in minᵒ ſe hꝫ q̃ ꝓpoſitio. dãt inqt iſtãtia a ꝓpõne/ꝯ quã iſtãtiã ferim᷒:qȝ iſtãtia põt eẽ in pte:imo vꝑlm talis eſt:ꝓpõ vo ꝯ quã ferť inſtãtia aut oĩno nõ põt eẽ in pte:qȝ ſi recte ferať iſtãtia/ quẽadmodũ inqt Leui Herſonis ſemꝑ ꝯ maiorẽ ferť ꝓpõnẽ/q̃ in pᵃ figᵉ eſt vl̃is:adde iterũ ꝙ iſtãtia nũꝗ̃ ſȝ rei nãm dȝ in plus ſe hr̃e/q̃ ꝓpõ/ꝯ quã ferť/ſȝ aut equalr ſe hꝫ aut in min᷒:nõ eniȝ ſi ꝓponerem᷒ aliquoꝝ ꝯrioꝝ eſſe eãdẽ diſciplinã/recte iſtarem᷒ dicẽtes/nulloꝝ oppoſitorũ eãdẽ eẽ ſciãȝ:q̃s ob res opȝ ꝓpõnẽ ſemꝑ eẽ vl̃eȝ ꝯtra quã ferať iſtãtia:ꝙ ſi accidat ipſaȝ eẽ in pte:ħ nõ fiet in ſyllis vlib᷒/vl̃em ꝯcludẽtib᷒ ꝯnẽ/ſȝ in hs q ꝑticularem colligũt.⁋ Sũt g alr itelligãt in vlibus ſyllis ħ eſt demõſtrationib᷒:he eni ſm rei nãȝ vl̃es eẽ debent.⁋ Alr nõnulli ẽt itelligũt in vlib᷒ ſyllis ħ eſt rõcinijs pᵉ figᵉ:q vl̃es ſũt:ꝛ ꝑ dcñ de oĩ mõſtranť:quũ eni iſtãtia, vt diximus/ſemꝑ ferať ꝯ maiorẽȝ:ꝛ maior ꝓpõ in pᵃ ſemꝑ ſit vl̃is/nimirũ/ꝓpõ ꝯ quã ferť iſtãtia ſemꝑ erit vl̃is:ſi vo accidat ſyllos nõ eẽ vl̃es ꝛ mõſtrari ꝑ dcñ de oĩ/vt i 3ᵃ figᵃ/fortaſſe ꝓpõ/ꝯ quã iſtamus:poterit eẽ in pte/vt i 3ᵃ

Dubᵐ ꝙ iſtãtia non poſſit eẽ ꝑticularis. figura. Uerũ pᵃ expõ optima oĩum.⁋ Sȝ ꝯ ħ diceret aliqs/iſtãtiã nũꝗ̃ poſſe eſſe in pte:nãqȝ vt in poſteriorib᷒ inqt Ariᵉˢ/nõ opȝ iſtãtiã ferre/ſi ſit ꝓpõ inductiua: qȝ ſicut nõ eſt ꝓpõ/q̃ neqȝ in plurib᷒ neqȝ in oĩb᷒ ẽ/ita neqȝ iſtãtia:qȝ eedẽ ſũt ꝓpões ꝛ iſtãtie:quã eniȝ fert inſtantiã/ħ fiet vtiqȝ ꝓpõ aut demr̃atiua aut dialectica.

Solutio. ⁋ Ad ħ rñdemus:Philoponum ibi loqᵢ de iſtãtia demr̃atiua:q̃ nullo pacto põt eẽ in pte:hic aũt de q̃cũqȝ iſtãtia ſermo fit. Preterea.dicim᷒ ꝓpõnẽ atqȝ iſtãtiã idẽ eẽ ſm rẽ/nõ tñ ſm rõnẽ:fieri.n.neqt vt vna ꝛ eadẽ enũtiatio reſpectu eiuſdẽ ꝛ iſtãtia ſit ꝛ ꝓpõ:reſpectu tñ diuerſoꝝ nihil ꝓhibet.

Aliud dubiũ. Solutio. ⁋ Sȝ ad hec ambigeret ali᷒ an nõ ſoluȝ ꝯ ꝓpões/ ſȝ ꝯ ꝯnẽ ẽt poſſim᷒ iſtare.⁋ Rñdet Philoponus iſtantiã ꝓprie eẽ ꝓpõnem.Cõcluſionis vo non iſtãtiam ſed ἀνασκευὴν ac refutationẽ dici.

⁋ Ferť aũt inſtãtia biſariã ꝛ ꝑ duas figuras: biſariã quidẽ qm̃ aut vl̃r aut in pte oĩs iſtãtia:ex duab᷒ vo figuris/qm̃ oppoſite ferũť ꝓpõni:oppoſita aũt in prima ꝛ tertia figura ꝯcludunť ſolis:qñ eni cẽſeat omni incẽ iſtamus ꝙ nulli/aut ꝙ alicui nõ ineſt. Hoꝝ autẽ nulli quidẽ ex prima figura/alicui vo non/ex vltima/vt ſit/a/vnã eẽ ſciaȝ in quo/b/ꝯtraria. Quũ igiť ꝓponit vnam eẽ ꝯrioꝝ ſciaȝ/inſtat aut ꝙ oĩno nõ eadeȝ oppoſitoꝝ/ꝯria aũt oppoſita:quare ſit prima figura/aut qm̃ noti ꝛ ignoti nõ vna:hec vo tertia de c:nãqȝ noto ꝛ ignoto/contraria quidem eſſe/verũ:vnaȝ autem ipſorum ſcientiam eſſe/falſum.

⁋ Nũc modos ꝛ figᵃˢ ꝑ q̃s ferũť iſtãtie ordit:ꝛ inqt ꝙ duob᷒ modis ꝛ ꝑ binas figuras ferũť iſtãtie:duob᷒ qdẽ modis/qȝ aut vl̃r aut in pte:ꝑ binas autẽ figuras/qm̃ ꝑ pmã ꝛ tertiã:in his eni ſolis oppoſita ꝯcludunť:ħ eſt affirmatiue ac negatiue ꝯnes colligi pñt affirmatiue ꝯ negatiuas iſtãt ꝛ retrouerſum negatiue ꝯ affirmatiuas:non aũt ħ diť ꝙ oppoſita:ħ eſt ꝯria aut ꝯdictoria in his ambab᷒ figuris ꝯcludi pñt:nãqȝ in 3ᵃ nulla ꝯclõ eſt vl̃is:ſȝ ħ vult/ꝙ iſtãtie/q̃ ꝓpõnib᷒ ſunt oppoſite in pᵃ ac 3ᵃ ꝯcludunť tñ/vl̃es qdẽ in pma/particulares vo in 3ᵃ:puta ſi qſpiã ꝓponeret:oẽ/b/eẽ/a/iſtarem᷒ biſariã/aut ꝙ nulluȝ b/eſt/a:aut ꝙ aliqȝ/b/nõ eſt/a:vt in exẽplo/ſit/a/vnaȝ eẽ ſciãm:b/vo ꝯria:ſi g̃ qſpiã ꝓponeret oĩuȝ ꝯrioꝝ vnaȝ eẽ ſciaȝ/poſſem᷒ vl̃r iſtare ꝑ pmã figurã exiriſec᷒ aſſumentes hũc terminũ oppoſita ſic/nulloꝝ oppoſitoꝝ eadem ſcia/ſed ꝯria ſunt oppoſita:igiť nulloꝝ ꝯrioꝝ eadẽ ſcia:ꝛ ita qdeȝ inſtãtia vl̃r ferť ꝑ pmã figurã.Sin aũt inſtãtia extiterit in pte/in tertia ꝯcludeť:vt in exẽplo/noti ꝛ ignoti nõ eſt vna ſcia/notũ ꝛ ignotũ ſunt ꝯria:g̃ aliquoꝝ contrarioꝝ nõ eſt vna ſcia:de/c/eni medio termino dr̃ in minore vere ꝙ ſunt contraria:non autẽ vere proferre poſſumus in cõcluſione/ꝙ ipſorum ſit vna ſcientia.

⁋ Rurſus in priuatiua ꝓpõne ꝯſilr:quũ eni cenſet nõ eẽ vnã ꝯrioꝝ/aut ꝙ oĩum oppoſitoꝝ/aut ꝙ aliquoꝝ ꝯrioꝝ eadeȝ/dicimus/vt ſanabilis ꝛ egrotabilis:oĩum/igiť ex prima: aliquoꝝ/vo ex tertia figura.Simplr eniȝ in oĩb᷒/quũ vl̃r qdeȝ iſtãt ad vl̃e ꝯdictionẽ dicere eoꝝ/que ꝓponuntur:veluti ſi nõ exiſtimet eãdẽ ꝯrioꝝ/oĩum dicẽtem oppoſitoruȝ vnã:ſic aũt neceſſe primã eẽ figurã:mediuȝ eni ſit qȝ vl̃e ad id/qȝ ex principio.In parte vo ad qȝ eſt vl̃e/de quo dr̃ ꝓpoſitio/vt noti ꝛ ignoti nõ eãdeȝ:cõtraria eni vl̃r ad hec ꝛ ſit tertia figura:mediũ eni/qȝ in pte accipiť/ vt notũ ꝛ ignotuȝ:ex qbus enim eſt rõcinari ꝯriuȝ:ex his ꝛ iſtãtias conamur dicere:q̃re ꝛ ex ſolis his figuris ferimus:in ſolis eni oppoſiti ſylli:ꝑ mediã eni nõ erat affirmatiue.

⁋ Eodẽ inqt pacto iſtãtiã ferimus ꝯ negatiuã ꝓpõnem/ aut eni vl̃r iſtamus ꝑ pmã figurã hũc in modũ/oĩuȝ oppoſitoꝝ eſt eadẽ ſcia/oĩa ꝯria ſunt oppoſita/oĩum igitur ꝯrioꝝ eſt eadeȝ ſcia. Aut in pte ꝛ per tertiam/ſanabilis ꝛ egrotabilis eſt eadẽ ſcia/ſanabile ꝛ egrotabile ſunt contraria/aliquoꝝ itaqȝ ꝯrioꝝ eſt eadẽ ſcia.[Simplr enim in oĩbus.] Rõnẽ in mediũ adducit/quare vl̃es iſtãtie in pma ꝯcludunť figura/ꝛ inqt:quũ vl̃r inſtamus:opus eſt ꝯdictionẽ dicere ad vl̃e eoꝝ/q̃ ꝓponunť:ħ eſt opȝ ꝯdicere cõiori ac ſubm ꝓpoſite ꝓpõnis ꝯtinẽti:puta in exẽplo ſic ꝓpõ:nulloꝝ ꝯrioꝝ eẽ vnã ſciam:ſi vl̃r volumus ꝯcludere opus eſt accipe añtia ꝑdicatum ꝛ ꝯñtia ſubm: veluti in ꝑ dicebam᷒ volum᷒:puta oĩum oppoſitoꝝ eẽ vnã ſciaȝ:ſic aũt ſit pma figura:ꝛ mediũ:ħ eſt oppoſita ſit vl̃e ad id/qȝ ex pncipio:ideſt vl̃r cõtinet ſubm pncipalis ꝓpõnis/ꝯ quã inſtãtiã ferimus/ħ eſt ꝯria:oĩa eniȝ

Duob᷒ mõis ꝛ ꝑ binas figuras ferunt inſtantie.

Vl̃es iſtãtie i pᵃ ferũť figᵃ.

Inſtantia pti/cularis fit 3°

3ria ſunt oppoſita.[In pte Ꝟo.] Hoc eſt ſi volumus in/ſtantiā ferre ſm pte debemus id ꝑ medio accipe/ad qd vle de quo dicet ꝓpō/hoc eſt ſubm: de quo ꝓpōnis pre/dicatū dr: vt notū ꝛ ignotū: de his eni 3ria vliter ꝑdican/tur: de qbus in ꝓpōne dicebamus/nō eē vnam ſciam. fit igit tertia figura: accipit eni mediū/qd eſt in pte/hoc eſt ōns vtrūqꝫ ꝛ ſubm ꝛ ꝑdicatū ꝓpoſite ꝓpōnis: vt notū ꝛ ignotū: q̄re quū ita res ſe habeat in ſolis pma ac tertia fi/guris inſtātias feremus: qm ꝛ in his ſolis poſſumus con/traria rōcinari: ꝛ ſylli oppoſiti: h eſt ōnes cōtrarie ac cō/tradictorie in his ſolis cōcludi pſtant: nāqꝫ per mediā ac ſe/cūdā figurā nō poſſumus affirmatiuā ꝯcludere ꝓpōnē: ꝛ ex hoc ferre inſtātiam cōtra negatiuas ꝓpoſitas: quare quum in ſecunda figura non concludantur oppoſita/nō poterit in hac legitime ferri inſtantia.

Per ſcdaꝫ fi/gurā non pōt ferri iſtāt ꝯ negatiuas ꝓ/poſitiones.

¶ Amplius ꝛ ſi pluris idigeat orōnis/q̄ per mediā figurā: veluti ſi non det/a ineſſe/b/cō/q/c/nō ſequit ipm. Hoc eni ꝑ alias ꝓpōnes planū. Nō opꝫ aūt iſtātiā ad alia euerti/ſed ſtatim manifeſtam habere alterā ꝓpōnē: vn̄ ꝛ ſignum ex ſola hac figura non eſt.

¶ Argumētū quaſi eſt oratorū de quo ſupra diximus ꝑ inſtātiaꝫ ꝛ cōtrarcſiſtētiaꝫ: ſi eni quiſpiaꝫ diceret: lꝫ per ſecūdam figurā inſtantiā ferre qm in hac concluduntur oppoſita. Reſpōdebit aduerſarius per inſtātiā/nō licet qa non cōcludūtur oppoſita in ſecunda: deinde per con/trarcſiſtētiam ꝛ ſi cōcludunt/non fertur etiā/qm non le/gitime ꝯcludunt: ſed pluris indigēt orationis: puta cō/uerſionis alterius ꝓpoſitionis: puta ſi quis dicat oīuꝫ cō/trariorū vnam eſſe ſciam: ꝛ aliqs per ſecūdam figuraꝫ conet inſtare hunc in modū: nullū corūꝫ/quorūꝫ eſt vna ſciētia eſt oppoſituꝫ/oīa cōtraria ſunt oppoſita/igit nul/lorꝫ contrariorꝫ eſt eadē ſciētia: ſi igit ita quiſpiam face/ret/nō legitime faceret: qm opus eēt alia vel aliqs extr/ſecus per cōuerſioneꝫ acceptis ꝓpoſitionibus: qd vitio/ſum eſt in inſtātia ferenda: nō eniꝫ opꝫ inſtātiam euerti ac trāſmutari ad alias ꝓpōnes: ſed habere ꝓpōnem ad perficiendū ſyllm aſſumptā ſtatim manifeſtā/h eſt na/turalr diſpoſitā ꝛ non per cōuerſionē occultā: neqꝫ ꝑdi/catum ꝓpōnis cōtra quā ferimus inſtātiam/ꝑdicatuꝫ ēē remanere dꝫ in ꝓpōne aſſumpta ꝛ non fieri ſubm: puta ſi ferenda ſit inſtātia cōtra hanc ꝓpōnem/oīum contra/riorꝫ eſt vna ſcientia/debemus huius ꝑdicatū in aſſum/pta etiā predicatū facere/puta: nullorꝫ oppoſitorꝫ eē ean/dem ſciētiam/ꝛ nō ecōuerſo.[Unde ꝛ ſignū.] Nō eſt h ad id/qd paulo ante dictū fuit/referēdū: ſed ad id/quod ſupius ꝓtulit/vbi ait: in ſolis eni oppoſiti ſyllogiſmi: ita vt ſenſus ꝛ ordo ſit: q̄re ꝛ ex ſolis his figuris ferimus: in ſolis eni oppoſiti fiūt ſyllogiſmi: per mediā eniꝫ ac ſecū/daꝫ figurā non erat affirmatiue cōcludere: vnde ꝛ ſignū ac ſylls a ſigno ex ſola hac ſecūda figura non eſt: quoniā ſecūda non pōt affirmatiuā concludere: ꝛ oīs cōcluſio a ſigno eſt affirmatiua: que Ꝟo ſequūtur/amplius ꝛ ſi plu/ris/tāqꝫ ex hyperbato ſm orōnē fuere interpoſita.

¶ Cōſiderāduꝫ autē ꝛ de alijs iſtātijs/vt de hijs/que ſunt ex ꝯrio/ꝛ ſimili ꝛ eo/qd ſm opi/nionē: ꝛ ſi eam que eſt in parte ex prima/aut priuatiuā ex media poſſibile capere.

Si ſit ſmo in ſpālib° ſcien/tijs alie ſūt in/ſtātiarꝫ ſpēs ꝯſiderande.

¶ Inſtātia ſm q ad ſimplr attinet ſyllm ita pertractat/quēadmoduꝫ ſupra retulimus. ¶ Uerūꝫ inquit Ariſ[les] ſi ad determinatiores ſciētias deſcēdere voluerimus/debe/mus alias quoqꝫ inſtātiarꝫ ſpēs conſiderare/puta que ſunt ex cōtrario/que ex ſimili/ꝛ que ſm opinionem: hec eni magis aut ad oratorem aut ad dialecticum attinent.

¶ Ceterū vt hec exactius poſſimus intelligere: operep/cium erit ea in mediū afferre: que in altera ſua rhetorica de inſtātia ꝓtulit/queqꝫ iterū in octauo topicorꝫ: his eniꝫ perceptis facile/que hic dicunt intelligemus: ait itaqꝫ in rhetoricis iſtātias quadrifariā ferri/aut ex ſeipſo/aut ex cōtrario/aut ex ſili/aut ex iudicatis. ¶ Ex ſeipſo qdem/ veluti ſi de amore ſit enthymema ac rō/q amor ſit ſtu/dioſus: inſtātia bifariam fert/aut vliter q oīs defectus atqꝫ indigentia malum/ꝛ amor defectus atqꝫ indigentia/ꝛ ꝓpterea nō eſt ſtudioſus: aut ſm partem/qm ſi omnis amor eſſet ſtudioſus/non diceret optimus aut peſſimus amor/niſi aliqs amor eēt malus. ¶ Ex cōtrario autem/ quēadmodum ſi eēt enthymema/q bonus vir oēs ami/cos beneficijs efficit/inſtamus qm malus nō efficit oēs maleficijs. ¶ Ex ſimili Ꝟo: veluti ſi eēt enthymema/q male affecti ſemꝑ odio ꝓſequunt/inſtamus dicentes/q bene affecti nō ſemꝑ beneuolētia ꝓſequunt: vel melius a ſimili dicunt/quecūqꝫ ſm analogiā ac ꝓportioneꝫ ꝓ/ferunt/vt ſi quiſpiā exiſtimaret lineā eē partē corporis: diceret alius hoc eē falſum/qm neqꝫ pūctus eſt ꝑs lineę. ¶ A iudicatis Ꝟo inſtātie dicunt/quecūqꝫ trahunt ab eo/qd eſt ſm opioneꝫ ꝛ viris celebribus: vt ſi eēt enthy/mema/ebrijs veniam dādā eē/inſtaremus dicentes/ſi h eēt veruꝫ nō Pittacū laudari debere/qui maxīe puniri ebrios voluit: ꝛ hec qdem ꝛ tot de inſtantia in rhetoricis Ariſ[les]. ¶ In topicis Ꝟo inqt inſtātiaꝫ ad q̄tuor fieri/aut ad ſuppōnem vel ꝓpōnem ex qua falſum ſeqtur/aut ad interrogātem/aut ad iterrogata/q non bene interrogata ſint/aut ad tēpus/q nō tempore idoneo ac debito. Phs itaqꝫ hoc in volumine de inſtātia egit/que ex ſeipſo eſt/ ſeu que ad ꝓpōnē/ex qua ſequit falſuꝫ. Reliquas Ꝟo ita ſimpliciter ꝑtranſiuit/qm magis ad ſuppoſitorios redu/cunt ſyllos ac locos dialecticos/q̄ ad reſolutoriū artifi/cem: quēadmodum ꝛ Aluidus Roſadis atteſtat.[Et ſi eam/que eſt in parte.] Preterea inqt conſiderare debe/mus an poſſim° iſtātiā ꝑticularē ferre ꝑ pmā figuram/ꝛ negatiuā ſeu vlr ſeu in pte ꝑ 2[am]: ſi eniꝫ accurate oīo ad/uertem° fieri h pōt/nō tn̄ ita manifeſte: qm ſemꝑ ꝯuer/ſiōis alicui° idigebim°: nāqꝫ vlis ꝓprie in p° ꝯcludit ac ſm nālē diſpōnē pticularis Ꝟo in 3°: veluti ex ijs/que de medij inuētiōe dicta ſunt/planum fieri pōt: ſi Ꝟo huiuſce/modi inſtantias ad alias figuras reuocare aius fuerit/ni/mirū ꝯuerſiōe erit opus. ¶ Sꝫ de iſtātia plura fortaſſe/ q̄ ꝓpoſito attinere videbant addidim° exponētes p°/ qui ſint artifices q vtant iſtātia/q Hermogenes alr ac/ceperit iſtātiā q̄ꝫ hic Ariſ[les]/quid ꝓponere/qd iſtare/qūo de iſtātia hic pertractet qūo itelligendū ꝓpōnē debꝫ vlēꝫ eē iſtātiā Ꝟo aliqā in pte. Soluta deinceps dubitatiōe ex poſteriorib° allata/declarauimus qūo ꝓpoſitio atqꝫ iſtātia ſint idem ac qūo differāt iter ſe/an iſtātia poſſit eē ꝯnis/ cur in 2ª figura nō poſſimus iſtātiā ferre/ac demū q in/ſtātia quadruplex/vt in rhetorica dicit ac topicis Ariſ[les].

Ex rhetoricis q̄drifariaꝫ ferunt inſtātie.

Ex ſeipſo.

Ex ꝯtrario.

Ex ſimili.

A iudicatis.

Ariſtoteles ī topicis de in/ſtantia.

De q̄ inſtātia egerit Phs in hoc libro.

¶ De veriſimili.

Veriſimile Ꝟo ꝛ ſignū nō eſt idem: ſꝫ veriſimile quidē eſt ꝓpoſitio ꝓ/babilis: qd eni cognoſcūt vt in plu/ribus ita fieri aut nō fieri/eē aut nō eſſe/hoc eſt veriſīle/vt odire inuidētes/aut be/neuolētia ꝓſequi amatos. Signū autē vult eē ꝓpoſitio demōſtratiua aut neceſſaria/aut

probabilis: quo eni exiſtente eſt/aut quo facto prius aut poſterius facta eſt res/ſignum eſt/ꝙ factum fuerit aut ſit.

Conſentaneuz fuerat poſt ea/q̄ ſupi⁹ fuere declarata/iā de altero iſto oratorio ꝑtractare/h̄ eſt de cōmento ſeu enthymemate: ſed qm̄ enthymema ex v̄iſilib⁹ ⁊ ſignis ꝯſtruit/opepꝛciū fore duxit ꝓhs ꝑus de his ſermonē facere: vt iſtis cognitis facili⁹/q̄ de enthymemate dicunt/ꝑciperem⁹. Inſcribit itaq; h̄ caplm περὶ εἰκότων καὶ σημείων. Hoc eſt de veriſilib⁹ aut credibilib⁹ ⁊ ſignis: εἰκὸς eni grece idē eſt/ qꝺ apꝺ nr̄os credibile aut v̄iſile: veluti i partitiōib⁹ Cicero ēt inuit. Ceterū quo facili⁹/q̄ hic dicunt poſſim⁹ intelligere: qm̄ h̄ magis ad rhetorē q̄ȝ logicū attinet: nō ab re erit in mediū afferre: q̄ de his in altera ſua rhetorica ꝓtulit Ari^les^. ¶ Ait ḡ q̄ſi ad v̄bū εἰκὸς ſeu credibile eſt/qꝺ vt in plurib⁹ fit/nō ſimplr aūt: queadmodū nōnulli diffiniūt: ſed qꝺ eſt circa ea/q̄ ꝯtingūt alr ſe hr̄e/ita ſe hn̄s ad illō/reſpectu cui⁹ eſt credibile: queadmodū vl̄e ad id/qꝺ ſm pte. ¶ Signoꝝ aūt aliō ita ſe hȝ/vt ſingulare qꝺdaȝ ad vl̄e: aliō v̄o vt vl̄e ad id/qꝺ ſm pte: hoꝝ aūt qꝺ nec̄iū τεκμήριον. qꝺ nō nec̄iuȝ inoiatū eſt ſm dr̄iaȝ. Neceſſaria igit dico/ex qb⁹ fit ſylls: vn̄ ⁊ ex ſignis quod tale eſt/ τεκμήριον eſt: quū fert ⁊ nō ꝯtigit ipm ſoluē τεκμήριον dr̄ tāq̄ȝ oſtēſuȝ ac finitū: τέκμαρ eni ⁊ finis idē ſūt ſȝ antiquā linguā. Ex ſignis aūt qꝺ vt ſingulare ad vl̄e ſic eſt/ veluti ſi q̄s ꝑpiā diceret/ſapiētes ſūt iuſti. Socrates eni ſapiēs/erat eni ⁊ iuſtus: h̄ igit eſt ſignuȝ: qꝺ tn̄ ſolui pōt/lȝ etiā verū ſit: nō eni rōcinat: ſi v̄o q̄ſq̄ȝ diceret/iſte egrotat/qm̄ febricitat: aut pepit/qm̄ hȝ lac/h̄ nec̄ium eſt/⁊ ſolū ex ſignis τεκμήριον nūcupat: ſolū eni quū verū eſt/inſolubile ē. Qꝺ aūt vt vl̄e ad id/qꝺ ſm pte ſe hȝ/veluti ſi q̄s diceret/ꝙ febricitat/qm̄ frequentē hȝ anhelitū: ſoluit ⁊ h̄ lȝ ſit verū: ꝯtingit eni ⁊ nō febricitātē hr̄e anhelitum frequētē. Hec ille. ¶ In altera quoq; rhetorica inquit/ εἰκὸς ſeu credibile eſt: qꝺ quū dr̄/exempla in ꝯceptu hn̄t audientes. Diuidit aūt tris in formas: vna eſt affect⁹ hominuȝ nāȝ ꝯſtes oōne cōprehēdere: puta/ſi h̄ plerūq; facerēt/aut ob triſtitiā/aut ꝑꝑ cōcupiſcētiā. Scōm gen⁹ credibiliū/qꝺ ex ꝯſuetudine: qꝺ oēs facere ſoliti ſumus. Tertiū/qꝺ ex lucro eſt: ⁊ de credibilib⁹ q̄dē ac ſignis hec in ſūma Ari^les^. ¶ Alij alr vt Fabi⁹ εἰκότων ſeu credibiliū tria gn̄a faciūt/vnū firmiſſimū: qꝺ ferme ſemꝑ accidit/vt liberos a parētib⁹ amari. Alterū qꝺ ꝑpēſi⁹ ac facili⁹: puta cū/q̄ recte valeat in craſtinū ꝑuenturū. Tertiū/ qꝺ ſolūmō nō repugnat: puta/furtū i domo factū ab eo/ qui domi fuit. Signū ēt lati⁹ acceptū ydem illi diuidunt duas in ptes: in nec̄iuȝ ⁊ nō nec̄iuȝ: ⁊ nec̄iuȝ q̄dē vocant τεκμήριον: nō nec̄iū v̄o ἀντοσημεῖον: ſeu ſignū cū gn̄e equocū. Hec aūt variari ſm tria tēpoꝛa aſſerūt/ꝑteritū/ puta ſi pepit coiuit: pn̄s/ſi vēt⁹ ē violētus/⁊ fluct⁹ magni in mari: futurū ſi q̄s in corde vulnerabit/peribit: ⁊ horuȝ oīuȝ q̄dā ꝯuertibilia: puta ſi viuit ſpirat/⁊ ecōuerſo/q̄ ſpirat viuit. Quedā v̄o in ꝯriū nō recurrunt/vt ſi pepit coiuit/nō aūt ſi coiuit pepit. Et hec q̄dē ac tot de ſigno ſufficiāt: ſupeſt vt ad ꝯtextū enarrādū veniam⁹: εἰκὸς inquit ſeu v̄iſile vel credibile ⁊ ſignū nō ſunt idē: ſȝ veriſile eſt ꝑpō ꝓbabilis ſubaudias ⁊ ꝯtingēs: h̄ eni extrinſec⁹ adducēdū: queadmodū i rhetoricis voluit Ari^les^: ⁊ ſubdit: qꝺ eni cognoſcūt audiētes vt in plurib⁹ ita fieri aut nō fieri/ eē aut nō eē/h̄ eſt v̄iſile: vt odio hr̄e inuidentes/aut beneuolēdā amicos ꝑſeq. [Signuȝ aūt.] Lati⁹ hic accipit ſignū/vt cōprehēdit ſub ſe σημεῖον καὶ τεκμήριον. ⁊ inquit ꝙ ſignū h̄ pacto acceptū non eſt q̄dē ꝑpō/ſȝ aſſimilat ꝑpōni/aut demōſtratiue ſi fuerit ſignū nec̄iuȝ/vt lac hȝ/q̄ pepit: aut ꝓbabili ſi fuerit nō nec̄iuȝ vt iſte cedem cōmiſit: q̄a veſtē cruētā hȝ: ⁊ q̄ſi diuidēs ſignū in pn̄s/ꝑteritū ⁊ futurū: inq̄t: quo eniȝ exn̄te eſt/aut quo facto ꝑus aut poſteri⁹ facta eſt res/ſignū eſt rē illā factaȝ fuiſſe/aut fieri aut futuram eſſe. Ac de veriſimili quidem ac ſigno tot: deinceps de enthymemate ediſſeramus.

Inſcribit h̄ c. περὶ εἰκότων καὶ σημείων. h̄ eſt de veriſilibus ⁊ ſignis.

Quid ſit εἰκὸς ſm Ariſtotelē in altera ſua rhetorica.

De ſignis ⁊ ſpēb⁹ eoꝝ.

Quid εἰκὸς ē ſm Ariſtotelem in altera rhetorica.

Fabi⁹ alr tria gn̄a εἰκότων ſeu veriſilīuȝ facit.

Signuȝ diuidit Fabius in nec̄iuȝ ⁊ non neceſſarium.

¶ De enthymemate.

Enthymema igit eſt ſyllogiſmus imperfectus ex veriſimilibus aut ſignis.

Latius h̄ in loco accipit enthymema: ꝑſſius eniȝ referēte in topicis Cicerone enthymema nūcupat κατ' ἐξοχὴν ſn̄ia ſeu rō ex ꝯrijs: quū tn̄ aliq ex alijs locis cōplib⁹ enthy^ta^ duci poſſint. Ceteruȝ vt recte de enthy^te^ ſmonē poſſim⁹ face/ꝑmittenda ꝑus nōnulla: ac ꝑ^m^ q̄d nomē h̄ ſignet ⁊ vn̄ dcm̄ fuerit: ac q̄uo latie nūcupet: deīde quonā pacto differat a ꝑiodo: h̄ eni lȝ nō oīno logica ſint: nō tn̄ legētib⁹ igrata ⁊ a ꝓpoſito aliena futura exiſtimam⁹. ¶ Enthymema igit referēte Fabio in oratorija ſuis iſtitutiōib⁹ ſignat/qꝺ nos cōmentū/aut cōmētatiōeȝ vocam⁹: vnū igit itellectū hȝ: q̄ oīa mēte ꝯcepta ſignat: alterū/qꝺ ſn̄iaȝ cū rōne. Tertiū qꝺ certā q̄ȝdā argumēti ꝯnē/vl ex ꝯn̄ub⁹/vel ex repugnātib⁹. Hūc autez eodē aſſerēte nōnulli rhetoricū ſylłm: alij iperfectū ſylłȝ vocauere. Dcm̄ eſt aūt inq̄t Minutian⁹ enthy^ma^: aut q̄a orator ipm adinuenit κατενθυμεῖται, aut q̄ iudicib⁹/ ſeu auditorib⁹ derelinq̄t προσενθυμεῖσθαι ſi q̄d deficit. ¶ Dr̄t aūt enthy^ma^ a Periodo ſeu clauſula tāq̄ȝ magis exoꝛnatū a min⁹ exoꝛnato: vt eni inq̄t Daphnes rhetoꝛ. Periodus eſt enthymema q̄dāmō rhythmice enūtiatū ꝑ mēbra ac ceſuras ſibiinuicē dimēſas. ¶ Sȝ his explicitꝭ ad ꝯtextū exponēdū veniam⁹. Enthymema igit eſt ſylls iperfect⁹: q̄a ex altera tm̄ ꝑpōne ex v̄iſilib⁹ aut ſignis: etenāq; oē enthymema ex his tāq̄ȝ elmtis ꝯſtituit: lȝ Ari^les^ in altera ſua rhetorica dicat enthymemata ex quatuoꝛ ꝯſurgere ex veriſili/exēplo/veſtigio/ac ſigno: ſed de exēplo ſupi⁹ dixim⁹: de reliq̄s v̄o impn̄tia fit mētio: ſub ſigno eni lati⁹ ſumpto ꝯtinet veſtigiū ac ſignū ꝑſſi⁹ acceptū: ⁊ hūc q̄dē in modū Ari^les^/alij v̄o alr finiūt dicētes/ Enthymema eſt oīo cōpreſſa iperfecta ſm vnā dignitatē: aut enthymema ꝯclo ꝑcedētis argumēti: ſed h̄ in mediū ꝓtuliſſe ſufficiat: ſi eni vellemus drīaȝ enthy^ma^ ⁊ epichiremat exponē/iā plus opportuno oōnē ꝑtraherem⁹.

Enthymema ſn̄ia ex ꝯrijs vt Cic. i top.

Enthymema q̄d ex Fabio.

Quid dīt enthymema a Periodo.

Enthy^ma^ eſt ſylls iperfect⁹ ex v̄iſilibus ⁊ ſignis.

¶ Accipit aūt ſignū trifariam/quot modis ⁊ mediuȝ in figuris: aut eni vt in prima: aut vt in media: aut vt in tertia: veluti mōſtrare ꝑgnātē eē/ꝙ lac hȝ: mediū eniȝ/lac habere: in quo/a/ꝑgnantē eē/b/lac hr̄e: mulier in quo/c. Oēs aūt ſapiētes ſtudioſi/pittacus eni ſtudioſus/ꝑ vltimā: in quo/a/ſtudioſum in quo/b. Sapiētes in quo/c/Pittac⁹. Verū igit ⁊/a/ ⁊/b/de/c/ꝑdicare: ꝑterq̄ȝ ꝙ h̄ q̄dem nō dicūt ꝑꝑ cognoſcē/illō aūt accipiūt. Pregnātem v̄o eē/qm̄ pallida/ꝑ mediā figurā vult eſſe: quoniam enim ſequitur pallidum ꝑgnātes: ſequit autem ⁊ hāc/mōſtratuȝ fuiſſe putāt/ ꝙ eſt pregnans. Palliduȝ in quo/a/pregnātez eſſe/in quo/b/mulier in quo/c.

¶ Poſtq̄ȝ enthymema deſcripſit/exponit ipn̄ia ꝑ quot

figuris efficiant enthymemata: ꝛ inqt ꝙ trifariã ac per tres figuras ferunt signa/adde tu ꝛ credibilia: vel sig^m la tissime accipiēdū est, vt vestigiū, credibile/ꝛ sig^m ꝓpe di ctū cōprehēdit: ex his eni oib^9 enthyme^ta ꝛ cōmēta con struunt.⌊ Ueluti monstrare pgnātē.⌋ Exēplū ponit quō enthy^ma a signo efficiat in p^a fig^a/ꝛ inqt: ponam^9 loco/a/ maioris extremi pgnātē eē: loco/b medij/hēe lac: loco/c/ minoris mulier: ꝛ tūc ita ꝯstruam^9 syllm: oē lac hns fuit pgnās: ista mulier lac hz: igit fuit pgnans. ❡ Sz qreret nō iniuria qspiā/quō si ita ꝯstituunt enthyme^ta/quō inqꝫ sint imperfecti sylli: hic eni nō imꝑfect^9/sz ꝑfectissimus ac tertij est indemōstrabilis. ❡ Rñdem^9 rōnē ita ꝯstructam nō eē enthy^ma, sz pot^9 enthymematicū syllm/ac rōcina tionē dialecticā a signo: q̄ tñ facillime enthy^ma fieri pōt: si eni aut maiorē aut minorē abstulerim^9/fit rō ista enthy mema. ❡ Et ꝟo qspiā qreret/quō possim^9 cognoscere an maior an minor deficiat ꝓpō/dicim^9 inspiciēdā eē ꝯnē/ ac si subm ꝯnis deficit in ꝓpōnib^9/minor deest/si pdica tū/maior: erit igit enthy^ma, ista mulier hābz lac/g̃ fuit p gnās.⌊ Et aūt sapiētes studiosi.⌋ Exēplū enthymematis in 3ª fig^a: Si ꝟo qspiā qreret cur prius nō fecerit de 2^a mē tionē. ❡ Rñdem^9 h ideo factū fuisse: qm signū nō ꝓpe fertur in 2ª fig^a: quēadmodū sup̄ ēt dixim^9 ꝑpea ꝙ val de solubile est, vt īfra/elucidabit. Enthymema igit ꝓpo sitū tale est/sapiētes sūt studiosi/qm ꝛ Pittac^9 studiosus: minor aūt ꝓpō tāqꝫ manifesta ꝙ Pittac^9 sapiēs sit/de relinquit. Celebratissimū nāqꝫ fuit Pittacū Yrre filiuz sapiētē extitisse: enthymematic^9 g̃ sylls ita fiet: sit a ma ior studiosuz b minor sapiētes c/medi^9 Pittac^9. Pittac^9 est sapiēs/Pittac^9 est studiosus: igit sapiētes studiosi/a/ igit ꝛ/b/extremitates de/c/medio pdicant: sz h, idest mi nor tāqꝫ nota omittit: illō autē: h est maior tāqꝫ ignotior assumit.⌊ Pregnātē ꝟo eē.⌋ Exēplū ponit 2^e fig^e: in qua ex signo cōmittit falsa ꝯñtia: fit eniz rō ex ambab^9 affir matiuis in 2^a: sit/a/medi^9 termin^9: pallidus/b/maior pre gnās/c/minor mulier: tūc ita erigam^9 enthy^ma: oīs pgnans pallida: ista mulier pallida: ista igit mulier pgnās: erit āt enthy^ma, si altera omissa ꝓpōne dicam^9: ista est pallida. g̃ pgnās: in hac itaqꝫ fig^a non fit vtilis sylls/aut enthy^ma necūz: nisi fortasse accidat signa ꝯuertibilia eē: tūc enim maiore ꝯuersa fiet isolubilis rō in prima figura.

Enthy^ma a si gno in p^a f. g^a

Dub^m quō en thymema sit ꝑfect^9 syllo.

Solo q̄ē ser mo ō enthy^co syllogismo.

Quō possit cognosci que nā deficiat ꝓpō

Signū nō fer tur i 2^a figura qm valde so lubile.

Enthy^ma ex 2^a fig^a i q̄ cō mittit falsa cō sequent: qz ex duabus affir matiuis.

❡ Si igit vna dicta fuerit ꝓpō/signū fit solū: sin aūt ꝛ altera assumpta fuerit/sylls: vt qm Pittac^9 liberalis: nā honoris cupidi libera les. Pittac^9 ꝟo honoris cupidus. Aut rur sus ꝙ sapiētes boni. Pittac^9 eni bon^9/sed ꝛ sapiēs: sic igit fiūt sylli: ꝑterqꝫ ꝙ q ꝑ primaz figurā isolubilis/si verus sit: vlis eni est: qui ꝟo ꝑ vltimaz/solubilis/ꝛ si vera sit ꝯclo/eo ꝙ nō est vlis/neqꝫ ad rē sylls: nō eni si Pit tacus studiosus/ꝑꝑ hoc ꝛ alios necesse sapi entes. Qui ꝟo ꝑ mediā figurā: semꝑ ꝛ oino solubilis: nūqꝫ eni fit sylls ita se hñtibus ter minis: nō eni si pgnās pallida: pallida aūt ꝛ hec/necesse pgnātē eē hāc: verū igit in oib^9 erit signis: dr̄ias aūt hñt q̄ dicte sūt. Aut igit sic diuidēdū signū. Hoꝝ ꝟo medium vesti giū sumēdū. Uestigiū nāqꝫ quod scire facit aiūt eē: tale aūt maxie qd̄ medium. Aut q̄ ex extremis/signum dicendum: que ꝟo ex me dio vestigiuz. Probabilissimuz nāqꝫ ꝛ ma xime veruz/qd̄ per primā figuram.

Enī mor syllug^s ... enthimema

❡ Ponit iter enthymema ac syllm drīam inqens si vna sola ponat ꝓpō ꝙ signū atqꝫ enthy^ma nūcupat: sin aūt ꝛ altera assumat/nō ampli^9 signū atqꝫ enthy^ma dr/sz sylls/ oēs cupidi honoris liberales/Pittac^9 honoris cupidus/ Pittac^9 igit liberalis/rursus in 3^a fig^a/Pittacus bonus: Pittac^9 sapiēs: sapiētes g̃ boni: ita igit fiūt enthymema tici sylli ac rōcinatiōes. ❡ Sz differūt iter se: qm q in p^a fiūt fig^a/isolubiles sūt, h est neqꝫ in for^a neqꝫ in mā pec cāt syllogistica: ꝛ ꝑpea nō possum^9 aliq̄ pacto soluere/qn sequat ex necītate talis ꝯclo: supposito igit ꝙ ꝓpositio nes sint vere/necio legit ꝯnē quoqꝫ verā eē: n iqꝫ vlis ac cipit maior ꝓpō ꝛ reliq̄ oia legitime disponunt: q ꝟo ꝑ vltimā ac 3^{am} figurā efficit, solui pculdubio pōt/supposi to ēt/ꝙ ꝯclo sit vera: ꝑpea ꝙ non est aliq̄ ꝓpō vlis/sed ambe sūt in ꝑte: ꝛ si vles ēt acciperent ꝓpōnes: tñ nō eēt adhuc sylls ad rē: h est vlez ꝯnē ꝯcludēdā: vlis eni ꝯclo nulla colligit in 3^a: tñ si accipem^9 ꝯnē nō vlr/sz in parte/ fortasse ꝛ ipse ꝑ expōnē fieret pacto aliq̄ isolubilis. Sed in 2ª fig^a semꝑ ꝛ oino efficit solubile enthy^ma: qm in 2^a ex ambab^9 affirmatiuis nihil vnqꝫ syllogistice ꝯcluditur: nisi fortasse arg^m duceret a signo ꝯuertibili: verū sic non 2^e/sed p^e figure rōne syllogisticū foret: puta in ex^o/viuēs spirat Socrates spirat Socrates igit viuit.⌊ Uerū igit in oib^9 erit figuris.⌋ Hoc est poterim^9 verā ꝯcludē ꝯnem in oibus figuris: sz tñ dicerent ꝯnes ille eo/quē diximus/ mō.⌊ Aut igit sic diuidēdū signū.⌋ Aut igit inqt debem^9 signū ita diuidē, quēadmoduz supra fecim^9 in solubile ꝛ isolubile: aut alia faciēda diuisio in signū ac vestigiū: ve stigiū voco: qd̄ grece τεκμήριον. de quo sup̄^9 multa di xim^9: qd̄qꝫ in Partitionib^9 Cicero notā vocat ingenē: ꝓ prie aūt nota/arg^m/qd̄ nūqꝫ alr fit, certūqꝫ declarat.⌊ Hoꝝ ꝟo mediū.⌋ Hoc est qm signū lati^9 acceptū ꝑ tres vt vi dim^9 variet figuras/illō ꝓprie τεκμήριον ac vestigium nūcupādū: qd̄ est mediū: h est in p^a fig^a: in hac eni veluti in p̄ori diximus volumie mediū ꝛ nā ꝛ pōne mediū erit: nāqꝫ ꝛ antiq vestigiū dicebāt/qd̄ facit ad sciaz: h aūt ma xime est, qd̄ in p^a efficit fig^a.⌊ Aut q̄ ex extremis.⌋ Hoc i mediate ex supiorib^9 pēdet: vbi aiunt igit sic diuidēdū signū: decide statiz subseq oz: aut q̄ ex extremis sig^m dōm: que ꝟo ex medio vestigiuz. Reliq̄ aūt ex iterpōne dicta sūt: est igit sensus: si volum^9 alr videre signū late sūptū: debem^9 dicē signoꝝ aliō eē signū ꝓprie, aliō vestigiuz/ꝛ signū qdē ꝓpe acceptū est: qd̄ ex extremis: h est/qd̄ in 2^a ac 3^a ꝯcludit fig^a: he eni extreme nūcupantur: qm in his mediū nō est positiōe mediū: sz in 2^a maioris locū occu pat/in 3^a ꝟo minoris. Uestigiū aūt nuncupabit/qd̄ est ex medio. i. p^a fig^a: vbi mediū nā ꝛ pōne mediū est: ꝛ subdit rōnē: qm signū/qd̄ in p^a efficit fig^a ꝛ maxime ꝓbabile ꝛ maxie ēt verū est: ꝛ h qdē ac tot impressis Arl^is. Nobis ꝟo ad copiosiorē doctrinā nōnulla quoqꝫ alia in mediū adducēda sūt, q̄ ad sermonē de enthy^te attinere videntur. ❡ Sciendū itaqꝫ dignū/quēadmodū in lib^o de inuētiōe in qt Hermogenes/ꝙ enthymematū alia sūt/q̄ simplr di cunt enthy^ta/alia ꝟo q̄ epēthymemata/seu supcōmenta nūcupant: ꝛ enthy^ta qdē sūt/q̄ p^mo loco statiz ꝓferūtur: epēthymema ꝟo/qd̄ ad p̄ores enthymemati ꝯfirmatio nē ꝯstruit. ❡ Alij ēt aliā faciunt diuisionem dicētes/en thymematū qnque eē spēs seu modos: sententiosuz: syllo gisticū: ostensiuū: redarguitiuū: ꝛ exēplare. ❡ Nos ꝟo cum Arl^e in altera sua rhetorica dicem^9 enthymematū binas eē spēs/ostēsiuū ac redarguitiuū: ac ostēsiuū qdē ex ꝑfes sis ꝯcludens/vt iuuenes munifici. g ꝛ tu munificus. Re

Drīa iter en thymemata s z diuisitatē figu rarum.

Uestigiū ē ex q̄ sylls fit i p^a figura.

Dō p^s eo mo dos enthyme matū q̄s Her mogenes po nit ꝛ alij qdā

Scōm Arl stotelem due spēs enthyme matum.

elargatiuũ ꝗ̃o ex nõ ꝯceſſis/vt in exẽplo/abſurdũ eſt glo
riã plurimi facere/nolle tñ ꝓ gloria adipiſcẽda labores
ſuſtinẽ. Addit Abumaçar Alpharabi⁹ in ſuis rhetoricis/
enthymematũ binas eẽ ſpẽs/vnã oſtẽſiuoꝝ/alterã cõdi
tionaliũ: ꝯditiõales diuidi in ꝯiũctas/ac diſiunctas ad
morẽ ſylloꝝ. ¶ Sũt aũt ſm quoſdã loci enthymemati
ci vnus ac vigĩti. Prim⁹ ex ꝯrio ſi tẽperãtia boneſtũ/itẽ
perãtia erit turpe. Scd̃s ex ꝯiugẽtib⁹ ſm pñẽ/ſi bñficys
affecti odim⁹ ⁊ mala patiẽtes amabim⁹. Terti⁹ ex eo qđ
ad aliqđ/ſi apđ vos iniuſtũ eſt villã ĩperare/neq3 mihi li
cebit ꝑſuaſo facere. Quart⁹ ex nõ cauſis/vel efficiẽtib⁹ ⁊
gñantib⁹/ſi hũanitas eſt bonũ ⁊ boneſtũ/⁊ qđ ex his effi
cit. Quint⁹ ex magis ⁊ min⁹/ſi filiũ interemit/neq3 alys
parcet. Sext⁹ ex ꝯriis ſm magis/ſi bonũ eſt ꝯcupiſcẽ/q
maxie ꝯcupiſcent/optimi erũt: ſ3 tamẽ videm⁹ ipſos ple
rũq3 delinq̃re. Septim⁹ ex ys/q̃ ſubito adaptãt/op3 ma
iorẽ virtute p̄eminere: q2 ſi alr/ridiculũ ꝑfecto eẽt/ſi me
liorẽ peior indicaret. Octauus ex ꝓportionato/vt in exẽ
plo Iphicratis/ſi magnos pueros viros exiſtimabunt/⁊
puos viros pueros arbitrabunt. Nonus ab exẽplo/ab
ſurdũ ſi in nauib⁹ gubnatores nõ eligunt ſorte/iperato
res velle ſm ſortẽ eligẽ. Decim⁹ ex iductiõe: ſi halyattes
candaules/⁊ gyges ſemp nobis hoſtes extitere: fatuum
eẽt exiſtimare Crœſũ beneuolũ. Undecim⁹ ex diuiſiõe:
ſi oẽs trib⁹ de cauſis delinquũt/aut hui⁹ grã/aut illi⁹/aut
illi⁹: ſed ob duas iſtarũ peccatũ h cõmitti nõ põt: ob 3ᵃᵐ
ꝗ̃o neq3 ipſi dicũt peccatũ fuiſſe. Duodecim⁹ ex iudicio
de eodẽ/aut ſili/aut ꝯrio/⁊ iudicio qdẽ oium/aut pluri
moꝝ/aut ſapiẽtũ: ſi ſapiẽtes cẽſuerunt bñfactorib⁹ grãs
hñdas/cur ⁊ nos nõ hẽmus Romanis grãs. Tertiuſde
cimus ex occaſiõe: ſi tardãtibus iſtabilis victoria ⁊ iſir
ma/nimirũ ⁊ ys/q iã vicere. Quartuſdecim⁹ ex trãſum
ptiõe/nõ fuit graue parere Antipatro/ſ3 graue erit ſerui
tutẽ ſubire. Quintuſdecim⁹ ex ꝯñtib⁹ malis/non op3 do
ctrine operã dare/ſeq̃t enĩ inuidia. Sextuſdecim⁹ ex defi
nitiõe/ſi tẽperãtia optimũ bonũ/⁊ tẽperans optime bo
nus. Septimuſdecim⁹ ex ſuppõne/ſi Philippo credẽtes
patriã negligetis/nĩl vetat nos oẽs in ſeruitutem redigi.
Duodeuiceſim⁹: ex ys/q̃b⁹ peccãt in accuſando aut rñdẽ
do/vt ex Medea carcini/accuſauit Medeã q2 liberos
iteremerit: ⁊ ꝑpea aũt ipſ3 peccaſſe. Rñdet illa ſe egdẽ
peccaſſe/q2 Iaſonẽ nõ interfecit. Undeuiceſimus ex fine
⁊ cui⁹ grã/ſi h dabit/dabit vt poſtea ꝑuat⁹ eo/maiore af
ficiat triſtitia. Uiceſim⁹ ex noie/certe nõ fuiſſet ruſtico
rũ familia nũcupata/niſi ruſticos mores habuiſſet. Pri
mus ac viceſim⁹ ex vitio datis hoĩb⁹ aut reb⁹/abſurdu3
ſi olim pugnabam⁹/vt in ꝑrias redirem⁹/nũc in patriã
reuerſi fugiem⁹/ne bellũ incamus. ¶ Hec qdẽ de locis
enthymematicis nonnulli tradidere: Ariˡᵉˢ tñ quoſdam
alios addidit/⁊ plẽs adhuc Minutian⁹ puta: a magni
tudine: a q̃titate: a loco: a mõ: a dñia: a pcẽto: a mã: ab eo/
qđ eſt ſili: a gñe: a ſpecie: ab vli: a figmẽto: a pte ad totũ: a
toto ad ptẽ. ¶ S3 hos oẽs ꝑſeq̃ iã nimis lõgũ eẽt: ſuffi
ciũt igit q̃ impñtiaꝝ relata ſũt: ac pmũ ð ꝟiſiĩb⁹/cur hos
egerit de ꝟiſilibus Ariˡᵉˢ, q̃ de enthymemate/qũo latie
dicat εἰκός. quid ſignũ: quot ſignoꝝ ſpẽs: quid veſtigiu3
ſeu τεκμήριον. quod ſignoꝝ ſolubile/quodve iſolubile
ſit. Poſtea de enthymemate diximus/q2 lat⁹ accipiatur
ac ꝑſiius q2 latine cõmẽtũ ſeu cõmẽtatio nũcupatur: q2
enthymematis ſigũa tria. vñ dicat enthymema quõ dif
ferat a periodo ſeu clauſula/ſolutis deiceps dubõnib⁹ q
buſdã circa ꝯtextu3: poſtea expoſuim⁹/cur ꝑ² figura me
diu3/atrue 2ᵃ ac 3ᵃ extrema nũcupent: qđ enthymema:
qđ epẽthymema: quot enthymematu3 ſpẽs ſeu modi: ac
demũ q̃t loci enthymematici. His itaq3 explicitꝭ ad ea/q̃
de phyſiognomica ſeu nã cognoſcẽda dicũt accedam⁹.

Nota ð locis enthymema

Ariſto. ⁊ Mi nutian⁹ ð loc3 enthymema ticis.

¶ De cognoſcenda natura.

Naturaz ꝗ̃o cognoſcere poĩe eſt: ſi
qs det ſil mutari corp⁹ ⁊ aiaz: que
cũq3 nãles paſſiões ſunt: q enĩ for
taſſe muſicaz didicit/mutauit aiam
in aliquo: verũ paſſio hec non eſt ex ys/q̃ nã
nobis iſunt: ſ3 quẽadmodũ ire ⁊ deſideria ex
nãlib⁹ motibus. Si igit ⁊ hoc datũ fuerit ⁊
vnũ vnius ſignũ eẽ/⁊ poſſimus accipere ꝓ
priam vniuſcuiuſq3 generis paſſionem ⁊ ſi
gnũ/poterimus naturam cognoſcere.

Que ſit Phĩ intẽtio in h capite varij varia ꝓtulere.
Diuus nãq3 Albtus atq3 alij cõplures itẽ
tionẽ Ariˡⁱˢ eẽ dicũt methodũ atq3 artẽ tradere: ꝑ quam
poſſim⁹ mediũ iuenire ad ꝯſtruenda enthyᵐᵃ: h eſt ſigna
ſeu veſtigia vniuſcuiuſq3 nãz ꝯñtia. ¶ Aluidius ꝗ̃o Ro
ſadis ac Ioãnes Philopon⁹ meo iudicio melius itẽdere
Phm aſſeruere/aliud ſyllo annexũ deſcribere: h eſt quõ
ſylls phyſiognomic⁹ ꝑ figurã ſyllicam diſponat. ¶ Eſt
aũt ſylls phyſiognomic⁹ rõcinatio q̃dã a ſigno/⁊ a ſigno
nõ oĩ/ſ3 nãz ſubti ꝯñte: vñ ⁊ capl3 iſtud grece iſcribitur
περὶ τοῦ φυσιογνωμονεῖν. nos de cognoſcẽda natu
ra trãſduxim⁹: añq̃3 igit exponat quõ talis ſylls cõſtruẽ
dus ſit: ꝑ̃us declat quonã pacto phyſiognomicũ ſignum
poſſim⁹ iuenire: qđ in tali ſyllo tãq̃3 mediũ aſſũcit: h aũt
ſ3 aliq̃ mõ nãle ſit ⁊ ad nãlẽ videat attinere Phm/tñ ſ3
q2 ⁊ õmſ̃atoꝝ ⁊ dialectic⁹ h gen⁹ argumẽti ac mõſtratio
nib⁹ ſepiſſime vtunt: ſm iſtđ phyſiognomicũ rõcinium
ad reſolutoriũ artificẽ/q de ſimplici peractat ſyllo/attinẽ
enũtiabim⁹. Poterim⁹ ḡ ingt Ariˡᵉˢ φυσιογνωμονεῖν ⁊
ad cognoſcẽdas nãs mediũ iuenire: ſi qs duo/vĩ potius
tria tãq̃3 pñ⁹ ac dignitates vĩ potius ſuppõnes acceperit:
vnũ/q2 aia ⁊ corp⁹ ſil ab affectibus mutent nãlib⁹: h eſt
aia corpis/⁊ retrouerſu3 corp⁹ aie affect⁹ ac diſpõnes ſe
quat: alterũ q2 vnũ ſignũ vni⁹ ſit paſſiõis atq3 affectus.
Hec aũt tãq̃3 mõſtrata in nãlib⁹ ꝓ ꝯceſſis accipiẽda ſt.
Phyſiognomic⁹ enĩ Phs tãq̃3 alibi demſ̃ata/puta in li
bro de aia/aut ⁊ in alys nãliu3 libris hec admittit: quãq̃3
in phyſiognomicis ſuis monſtrat Ariˡᵉˢ quodãmõ aiam
corpis/⁊ aie corp⁹ ſeq paſſiões atq3 affect⁹: ſ3 h facit nõ
rõnes adducẽs vlẽs/ſ3 iductiõe vtẽs/q̃ veluti ſupra oſtẽ
dim⁹ ꝑ̃ᵃ pñ⁹ ac ſuppõnes aliq̃ñ declarant. Multũ enim
ingt videm⁹ a corporeis affectibus itellectũ variari/⁊ in
ꝯriũ corp⁹ ab animi lãguorib⁹ cõtaminari: nãq3 ebrieta
tes ac morbi nõ ſolũ corp⁹ male afficiũt/ſed ⁊ animũ di
ſturbant: ⁊ cetere animi paſſiões/amor/triſtitia/timor/le
titia atq3 id gen⁹ oia nõ itellectũ ſolu3/ſed ⁊ corp⁹ defati
gãt. [Qui enĩ fortaſſe.] Exponit q̃re dixerit paſſiões nã
les: h enĩ ingt addidim⁹ ad dñia3 habituũ ac diſpõnũ: q̃
ex arte ꝓueniũt: he enĩ aia3 qdẽ mutãt/nõ tñ corpus va
riãt aut afficiũt: veluti ſi qſpiã ex amuſo muſicus fieret:
verũ ingt paſſiões atq3 affect⁹ iſti nõ ſũt ex nãlib⁹ diſpo
ſitiõib⁹: ſ3 nãles affect⁹ dicũt: vt ira/ꝯcupiſcẽtia: q̃ ex nã
lib⁹ ꝓueniũt motib⁹: h aũt dixit/qm̃ vt in phyſiognomi
cis credit/phyſiognomica ſigᵃ accipiũt ex motib⁹/colo
rib⁹/figuris/morib⁹/lenitate/voce/carne/ptib⁹/⁊ typo ac
for⁹ toti⁹ corpis. [Et poſſim⁹ accipe.] Tertia h eſt ſuppo
ſitio/q2 poſſim⁹ accipe ꝓpriã cuiuſcũq3 gñis paſſione3:
gen⁹ aũt ꝓ ſubto accepit: aut gen⁹ dixit: qm̃ vt in phyſio
gnomicis ingt Ariˡᵉˢ/nõnulli antiquoꝝ gñati3 ⁊ ſm aia
liũ gñs phyſiognomiã exacerbãt vnicuiq3 ſuã paſſionẽ

Expõ Albti de intẽtiõe hu ius cap.

Expõ Alu. ⁊ Philoponi de eadem.

Mõ qđ ſit ſyl logiſm⁹ phy ſiognomicus

Duo pñ⁹ põit Phs ex qb⁹ iuenit mediũ phyſiognomi cum.

Tertiu3 pñᵐ ad idẽ mediũ

aſcribentes:ſed prior expoſitio melior:melius enī eſt vt ꝛ alibi Phs aſtipulaṫ/in ſpēm q̄ȝ in genus referre.

¶ Si enī ſeorſuȝ eſt alicui generi indiuiduo inexiſtēs paſſio/vt leonib⁹ fortitudo/neceſſe ꝛ ſignum eſſe aliquod. Simul naq̄ȝ inuiceȝ pati ſuppoſitum eſt:ꝛ ſit hoc/magnas extremitates habere/qḋ ꝛ alijs ineſſe generib⁹ nō totis contingit:ſignum enim ita propriū eſt: q̄m totius generis propria eſt paſſio/ꝛ nō ſolum propria/quemadmoduȝ conſueuimus dicere. Inerit igitur ꝛ in alio.genere hoc/ꝛ homo erit fortis/ꝛ aliud aliquod animal:habebit igitur ſignū. Unuȝ enim vnius erat:ſi igitur hec ſunt/ꝛ poterimus talia ſigna colligere in his animalibus:que ſolū vnam aliquam paſſionem habēt ꝓpriam: vnaqueq̄ȝ autem habet ſignuȝ:quoniā neceſſe vnū habere/Poterimus naturā cognoſcere. Qꝫ ſi duo habet propria totuȝ genus/vt leo forte ꝛ cōmunicatiuuȝ/q̄uo cognoſcemus vtruȝ vtrius ſignum/ſeorſuȝ conſequentiū ſignorum. An ſi alij alicui non toti ambo: ꝛ in quibus non totis vtrūq̄ȝ:quādo hoc quideȝ habeat/illud ꝟo non. Si enim fortis quidē/liberalis ꝟo non:habet aūt ex duob⁹ hoc:planum ꝙ ꝛ in leone hoc ſignū fortitudinis.

¶ Hinc incipit monſtrare/q̄uo ex ſigno naturam poterimus cognoſcere:ſi enim inq̄t:genus aliqḋ indiuiduū paſſionē atq̄ȝ affectum ſeu diſpōneȝ aliquā habuerit/vt leo fortitudinē: manifeſtū ꝙ ꝛ ſignū huius habebit:naq̄ȝ ex ſuppoſito ſimul patiunṫ aīa ꝛ corpus. ¶ Genus aūt indiuiduum vocauit impꝛēntia Phs ſpēm ſpālissimaȝ:hec enī indiuidua nūcupaṫ:q꞉ in alias ſpecies diuidi non poteſt: aut genus indiuiduuȝ nūcupauit genus non diuiſibile in alia genera:queādmodum ꝛ in.E.nālis audiuis ſpecieȝ vocauit indiuiduaȝ nō diuiſibilem in alias ſpēs:ſed iſta parum ad rē:reuertamur ad ꝓpoſitū. Si itaq̄ȝ leoni ineſt fortitudo/inerit ꝛ fortitudinis ſignum:ſit hoc/hic magnas extremitates:puta manus amplas ac pedes conſimilr:eſt enim hoc ſignū fortitudinis:queādmoduȝ Ariſtoteles inq̄t in phyſiognomicis:vbi ait quaſi ad verbū. Fortis corporis ſigna/capillamētum durū:figura corporis recta:oſſa ꝛ leſte ꝛ extremitates corporis fortes ꝛ magne:ac reliqua que ſequūtur:ſit itaq̄ȝ ꝓpriū fortitudinis leonū ſignum habere amplas extremitates:qḋ tamē ita ſit ꝓpriuȝ/vt nō ſolis inſit leonibus/ſed oīb⁹:alijs ꝟo generibus neq̄ȝ totis neq̄ȝ ſolis:ſic eniȝ ꝓpriuȝ appello ſignum:q̄m totius generis ꝓpriū eſt/ꝛ non ſolū proprium: queēdmodum cōſueuimus dicere:qḋ conuenit omni ſoli ꝛ ſemꝑ. Quū igitur ꝛ alijs accidat generib⁹:hō etiā fortaſſe dicetur fortis/aut aliud quoppiam aīal:quare ſi homo fortis erit/habebit ꝛ fortitudinis ſignuȝ:qḋ eſt habere amplas extremitates:aliō enī huius ſignū habere nō poterit:q̄m ex ſuppoſito vnū ſignuȝ vnius eſt ſubdi. Si igiṫ ita hec ſe habuerint:ꝛ poſſimus hec ſigna comperire in aīalibus vnicam hn̄tibus paſſionem atq̄ȝ affectuȝ: vnaqueq̄ȝ autem paſſio ex ſuppoſito vnū hȝ ſignum/ſequiṫ ꝙ facillime naturam poſſimus cognoſcere. Si ꝟo tota ſpēs nō vnicum habuerit ꝓpriū/ſed bina/puta:aut ꝭ plura vt leo fortitudinem et liberalitatē:manifeſtum ꝙ ꝛ duo vel plura ſigna retinebit:quo igiṫ diſcerniculo cognoſcemus verū ſignum vtrius paſſionis ſignuȝ ſit ſeorſum.[An ꝛ alij alicui.]Rn̄deo inq̄t/naq̄ȝ aut particula/vt ſupra etiā diximus/ſolutionis eſt nota/reſpōdeo igiṫ ꝙ hec duo ſigna/q̄uū non ſolis inſint leonib⁹/alij etiā inerūt ſpēi ſed nō toti:ꝛ tūc debemus ꝯſiderare duo indiuidua eius ſpēi/cui nō inſunt ambo:ſed alterū tn̄ quorum vni alterū hoꝝ ſignoꝝ inſit/ꝛ alteri alterū. Si enim puta Socrates ſit fortis/nō aūt liberalis:ſit aūt ſignū vt diximus fortitudinis habere extremitates amplas:liberalitatis ꝟo frontem dilatatā:ꝛ Socrates habuerit amplas extremitates:non autem frontem latam:planum ꝙ hāc ampla extrema in leone ſignū extitit fortitudinis.

¶ Eſt itaq̄ȝ naturam cognoſcere/in prima figura medium cōuerti cuȝ primo extremo:ſuꝑgredi ꝟo tertiuȝ ꝛ nō conuerti/vt fortitudo a/extremitates magne in quo/b:c/auteȝ leo: cui igitur/c/b/omni/ſed ꝛ alijs:cui ꝟo/b/ꝛ/a/ omni ꝛ non pluribus/ſed conuertitur. Qꝫ ſi non,non erit vnum vnius ſignum.

¶ Finiunt Priora Reſolutoria/Io. Franciſco Burana Ueronenſi/interprete.

¶ Nūc tādē ꝓpoſitū exequiṫ:h̄ eſt q̄uo phyſiognomic⁹ cōſtruaṫ ſyll̄s:ingens ꝙ tale rōciniū in p̄ᵃ cōplicaṫ figᵃ:ꝛ neceſſe eſt mediū terminū cū maiore cōuerti extremitate:minorē ꝟo ſupare ꝛ nō ꝯuerti:puta in exᵒ ſit/a/ maiꝰ extremuȝ fortitudo:b/mediꝰ magne extremitates:c/minor leo. Planū igiṫ ꝙ/a/ꝛ/b/ꝯuertunṫ:oē eniȝ forte magnas hȝ extremitates ꝛ ecōuerſo:ſȝ idē/b/nō ꝯuertiṫ cū/c/imo ꝛ alijs ineſt:nō enī ſolus leo magnas hȝ extremitates:ſȝ ꝛ alia multa aīalia.[Qꝫ ſi nō.]Hoc eſt ſi nō ꝯuertunṫ/a/ ꝛ/b/ſequiṫ ꝙ aliq̄ erūt fortia/q̄ nō hēbūt amplas extremitates/ſȝ aliō ſignū fortaſſe:ꝛ ita duo ſigna erūt vniꝰ affectus:vl̄ aliqḋ hēbit ampla extrema ꝛ tn̄ nō erit forte:ꝛ ita hāc ampla extrema erit pluriuȝ paſſionum atq̄ȝ affectuū ſigᵐ. ¶ Sȝ q̄reret nō iniuria q̄ſpiā an phyſiognomicus ſyll̄s poſſit in alijs ꝯſtrui figuris. ¶ Rn̄demus non poſſe:nā in zᵃ nō ꝯſtituiṫ:ꝓpṫea ꝙ in hac ex ābabus affirmatiuis/nō erat vtilis cōplicatio:in 3ᵃ ēt nō ſit:q̄m 3ᵃ nō poterat in ꝯnē vl̄eȝ. Et de phyſiognomico qdē rōcinio/imo de toto p̄oꝝ libro iaȝ ſatis pertractauim⁹. ¶ Supeſt iā vt receptui canētes finē enarratiōi huic nr̄e cū dijs ponam⁹:nō enī parū fecim⁹/ſi poſt ea/q̄ in p̄ori volumie diximus/zᵐ ēt aggreſſi expoſuim⁹/q̄uo ſyll̄s vnꝰ poſſit plures colligē ꝯnes/q̄uo ex falſis ꝓpōnib⁹ vera ſequaṫ concluſio/q̄uo circulo poſſim⁹ mōſtratiōes facē/q̄uo cōuerſim/q̄uo ad icōmodū deductio fiat/q̄uo ex oppoſitis rōciniū/q̄uo petitio ei⁹ qḋ in p̄nᵒ/q̄uo non penes h̄/q̄uo falſa rō/q̄uo vitādū rōciniū q̄uo elēchus ac redargutio/qualis ſuſpicionis dceptio/q̄uo ꝯuerſio in p̄ᵃ figᵃ/q̄uo cōmutata ꝯuerſio/q̄uo oppoſitoꝝ ꝯuerſio mutua/q̄uo inductio/q̄uo exēplū q̄uo abductio/qd/ꝛ q̄uo inſtātia/qd ſignū ac veſtigiū/q̄uo enthymemata ſeu cōmēta:ac demū vltimū exponētes caplm/p̄mo itētionē Phi aperuimus:deinceps qd phyſiognomicus eēt ſyll̄s deſcribentes/deinde ex q̄bus phyſiognomica ſigna deducanṫ/quid genus indiuiduū/qd ſpēs indiuidua/ac demum an in zᵃ ꝛ 3ᵃ figuris phyſiognomic⁹ erigi poſſit ſyll̄s. Quib⁹ oīb⁹ expoſitis ꝛ enodatis Deo optimo maxio gr̄as agimus imortales:q nos ad ſcopū tāti opis ac finē facili ꝑduxit tramite.

Docet Phs quo ſyll̄s phyſiognomicus ꝯſtruatur.

Dubiaȝ an in alijs figuris cōſtruaṫ ſyllogiſmus phyſiognomicus. Solo.ſolū in p̄ᵃ ꝯſtrui poſſe.

Epilog⁹ totius libri prioꝝ.

Genus indiuiduū h̄ ē ſpēs ſpālissima: vl̄ gen⁹ indiuiſibile in alia gn̄a

¶ Finis enarrationis in Secūdum Priorum.

¶ Joannis

¶ Joãnis Franciſci Burane Veronenſis/ Expõnis medie Auerrois/in Libros prioꝝ reſolutoriorũ Ariſtotelis/ex hebreo in latinum conuerſio.

Irit. Oꝑꝫ etiã eſt/vt pmo incipiamus enarrare id/qḋ h in libro q̃rimus/ac vtilitatez ex re/quã q̃rimus puenientez: deinceps poſt hec q̃ reſpectu alioꝝ/de qb⁹ h in libro ſermonẽ fač/radicuꝫ ⁊ pncipioꝝ vicẽ obtinẽt: h eſt vt pmo cognoſcamus qd ppõ/ ⁊ qd terminus/⁊ qd ſyll's/⁊ ſylloꝝ qualis pfectus/⁊ qualis impfectus/⁊ qd p̄dicatũ de omni vel p̄dicatũ de nullo aut nõ de aliquo: et dicemus q̄ id/qḋ querimus h in libro/eſt demõſtratio: qm̃ ſyll'z q̃rimus/quia demr̃ationẽ q̃rimus. Utilitas ṽo que ex h puenit eſt vt cognitiõez aſſeq̃mur demr̃atiuã de re oĩ ſm maximã pfectionẽ/quã hõ põt nãlr ꝯſeq.

Intẽtio huiꝰ Libri.

Utilitas.

Et ppõ qdez eſt oõ affirmatiua alicuiꝰ de aliquo: aut negatiua alicuiꝰ ab aliq̃: ⁊ ppõ diuidẽ ex pte q̃litatis ⁊ ex parte q̃titatis: Ex pte qdẽ q̃titatis/ q̄ alia vl'is/alia pticularis/alia indefinita. Ex pte ṽo q̃litatis qm̃ vnaqueq; aut affirmatiua eſt aut negatiua: Et vl'is affirmatiua ea eſt/in qua affirmaẽ p̄dicatũ de omni ſubto/ceu ſi dicã oĩs hõ aĩal: vl'is aũt negatiua ea eſt/in q̃ predicatũ negaẽ ab oĩ ſubto/veluti ſi dixerim: nullus hõ lapis: Et pticularis affirmatiua ea ẽ/in q̃ de pte ſubti affirmaẽ p̄dicatũ: queadmodũ ſi dicã/aliqḋ aĩal hõ. Particularis ṽo negatiua eſt/ſiue p̄dicatũ ab aliquo negetur ſubto/vt ſi dicã/aliqḋ aĩal nõ eſt hõ: ſiue negeẽ vl'e ipm a ſubto: ceu ſi dicamus/nõ oẽ aĩal hõ: qm̃ pticularis negatiua binas hꝫ interp̄tationes: quarũ vna eſt ptis deſtructio: altera ṽo vl'itatis/que in ipa repiẽ: Ceterũ idefinita ea eſt/cui penitꝰ ſepimentũ nõ annectiẽ/aut vl'e/aut pticulare: queadmodũ dicimus/ſcientia cõtrarioꝝ vna/⁊ voluptas nõ eſt bonũ. ¶ Et he diuiſiones ſunt ppõnis ex pte forme/h eſt diuiſiones vtiles ad cognitionem ſyll'i ſimplr. ¶ Diuiſiões ṽo ex pte materie ſũt/qm̃ ipſiꝰ alia eſt demõſtratiua/alia dialectica ac reliq̄ in q̃s partiẽ ſm artiũ ſermocinaliũ mãm/queadmodũ in ſequẽtib⁹ ex hac arte planũ fiet. ¶ Ac ppoſitio qdez demõſtratiua ⁊ dialectica re a ſeinuicẽ differũt: ac differentiarũ vna hec eſt: q̄ demõſtratiua ppoſitio/altera eſt ꝯdictiõis pars/⁊ ea quidẽ vera. Dialectica ṽo eſſe põt vtralibet ex ptib⁹ ꝯdictionis: qm̃ aſſumiẽ ꝯceſſa a reſpõdẽte/⁊ reſpõdẽs poterit vtrãlibet cõtradictiõis partẽ reſpõdere: nãq; interrogans interrogationẽ in hac arte dat illi optionẽ vt reſpondeat per verã magis voluerit ꝯdictiõis partẽ: nec differũt inter ſe demõſtratiua ac dialectica ppoſitio in deſcriptione ſm q̄ ſyll'm ſimpl'r aſtruunt: verũ nulla in h penitus iter eas diſa eſt: nãq; vterq; ⁊ demõſtrator ⁊ dialecticus rõcinabiẽ verũ ſyll'm vbi aliqd de aliquo p̄dicari aut non p̄dicari acciperit/dũ ppõnem aliquaz ponit. ¶ Erit itaq; ppõ ſyllogiſtica veluti genus demonſtratiue ac dialectice ppõnis: de qua ꝯſiderabimus h in liꝰ: oratio affirmatiua alicuiꝰ de aliquo aut negatiua alicuiꝰ ab aliquo Demõſtratiua ṽo ea eſt/que ex primis fuerit nãliter ſcitis. Sed dialectica ex pbabilib⁹/ſi aſtruas ſyllogiſmũ: ſin autẽ interrogas ex ꝯceſſis pbabilibus. Sectiones ṽo quibus a ſeinuicẽ diſtinguuntur ppões iſte perfecte tradite ſunt in libris ⁊ demonſtrationis ⁊ dialectice: vbi ſm modũ iſtũ conſiderande relinquunẽ: ⁊ ꝯſimiliter ceterarum ppoſitionum diuiſiones in propriis perficiuntur artibus ſicuti ſophiſtice ⁊ rhetorice propoſitiones. Uerũenimuero ſatis fuit hoc in loco ppoſitionũ diuiſiones cognoſcere ſm quantitatem predicatam.

Quid ſit ppõ ⁊ q̃ eiꝰ diuiſiones ex pte q̃titatis ⁊ q̃litatis.

Diuiſio ppõnis ex pte q̃titatis ⁊ q̃litatis ẽ ſm formam. Diuiſio ppõnis i dialecticaz ⁊ demr̃atiuã eſt ex mã. Diſa inter ppõnẽ dialecticaz ⁊ demr̃atiuã.

Propõ ſyllogiſtica ẽ veluti genus ad dialecticã ⁊ demõſtratiuam.

Terminus ṽo hoc in libro ſigẽ illud/in qḋ reſoluuntur propoſitiones ſm qḋ ps eſt neceſſaria ad hoc/q̄ ppoſitio ſit: hoc eſt p̄dicatũ ac ſubm: quoniaꝫ partes ſunt ppoſitionis neceſſarie: non autẽ ea/que ppoſitioni adijciũtur loco copule: queadmoduꝫ inuentionis ṽbe: quiꝫ in ea nõ reſoluaẽ ppoſitio tãq; partes ſibi neceſſarias: erit eniꝫ iam ppoſitio in actuꝫ inuentionis verbuꝫ in ea ſit in potẽtia ⁊ lateat: veluti conſuetudo eſt apud Arabas in ternarijs/ac queadmoduꝫ res ſe hꝫ in binarijs: h eſt ex eo q̄ nõ eſt illis opus ṽbo inuentiõis: ⁊ in h eq̃les ſunt ppões affirmatiue ⁊ negatiue.

Quid ſit terminus.

Uerbũ inuẽtionis nõ eſt res neccĩa i ppoſitiõe: ſꝫ ſumiẽ loco copule.

Dixit. Syll's autẽ eſt oratio/in qua quũ ponũtur res plures vna ſequiẽ ex neceſſitate pp̄ter hec poſita p ſe non per accñs aliud quid ab illis. Oratio hic genus eſt ſyllogiſmi: ⁊ in hoc volumus orationẽ enuntiatiuam: ⁊ reliqua que accipiunẽ in definitiõe differẽtie ſũt/ qb⁹ diſtinguiẽ oõ vere ſyll'ica a nõ ſyll'ica: vñ dũ inquit quũ ponunẽ/itelligit quum admittũtur/h eſt ꝯceduntẽ: ⁊ dũ ingt res/itelligit ppões: deide addit plures vna/qm̃ ipſe iferiꝰ declabit/q̄ nõ erit ſyll's ex ppõne vna: ⁊ quũ dixit aliḋ qd/itelligit ipſiꝰ ꝯnẽ: ⁊ h qm̃ opꝫ ꝯnẽ aliud eẽ a ppõibus: qm̃ nil eſt/qḋ ad ſuiipſiꝰ mõſtrationez accipiaẽ. Et quũ dixit: ſeqtur ex neceſſitate: addidit neceſſitatis ꝯditionẽ: qm̃ ꝯñtiaruꝫ alia neceſſaria/⁊ alia nõ neceſſaria: ⁊ ſm hãc cõditionẽ diſtiguiẽ ſyll's ab orationib⁹/ex qb⁹ res ſeqtur ꝯñtia nõ neceſſaria/queadmodũ inductio ⁊ exẽplũ/⁊ ſyll'i: in qb⁹ aliqñ negatio ꝯcludiẽ/nõnũq; affirmatio. Et quũ dixit/p ſe itelligit/vt ſit ſyll's pfectꝰ: hoc eſt/vt nihil in eo deſit/qḋ ad ſyll'm faciat. Et dũ ingt/non per accñs ſigẽ figuras/que in nõnullis concludunt materijs: queadmodũ infra declarabiẽ cõcl'onẽ fieri ex binis affirmatiuis in ſecũda figura: quũ p̄dicata ſubtis in p̄dicatiõe equa fuerint: ⁊ pars eoꝝ que in hac definitiõe aſſumunẽ ex ſe manifeſta eſt/q̄ ſyll's iſit: ps ṽo ⁊ leſſe monſtrabiẽ. Queadmodũ ſyll'm oõnẽ eẽ enũtiatiuam ex ſe manifeſtũ eſt: qm̃ oõ enũtiatiua ea eſt/que aut vera aut falſa eſt: ⁊ ſilr qḋ in ea di/vt ex ipſa ſequaẽ aliḋ a ppoſitionib⁹/q̄q; ꝯñtia neceſſaria ſit/⁊ h ex ſe manifeſtũ: ⁊ cõſimilr vt ſit ꝯñtia p ſe nõ p accñs: h etiã ex ſe clarũ: hoc eſt ſyll'm oportere hac diſponi diſpõne: qḋ ṽo mõſtrandum derelinqtur eſt/oportere in ipſo poni ppões plures vna: ⁊ h iſra declabiẽ: planũ nãq; ſiet ſyll'z oẽz ex binis cõpoſitũ eẽ ppõnib⁹ neq; plurib⁹ neq; paucioꝝib⁹.

Quid ſit ſyllogiſmꝰ ⁊ declaratio eiuſ definitionis.

Inductio ⁊ exẽplũ nõ ſũt ꝯñtie neccĩe.

Syll's aũt qdã pfectus ⁊ qdã impfectꝰ: ⁊ pfectꝰ vtiq; is eſt/cui nõ eſt opus/quo appareat ex ipo ſequi ꝯcluſio/facere aliud preter id/quo ipſius oſtenditur cõcluſio. Impfectus ṽo is eſt/qui indiget/quo appareat ex ipſo cõcluſio ſequi/vt aliud fiat aut alia ex ijs/que ſequunẽ ex ppoſitionibus: que in ipſo fuere poſite: ⁊ h q̄a opꝫ ſyll'm eſſe cõpletũ/hoc eſt nihil ipſi deficere/vt ſyll's ſit. Et adhuc iſte diuidiẽ duas in ptes: qm̃ ipſiꝰ alius eſt/ cui aliqd deeſt/vt appareat eſſe ſyll's: ⁊ is eſt: qui ſibi nomẽ imperfecti vendicat: alius ṽo eſt/cui nihil deficit/vt appareat eſſe ſyllogiſmus/⁊ is eſt perfectus.

Diuiſio ſyll'i p pfectũ ⁊ imperfectum.

Uerũenimuero dictũ de omni/aut dictũ de nullo/ſigẽ/nihil in oĩ reperiri ſubiecto/de quo non predicetẽ predicatum: hoc eſt/vt predica-

Quid ſit dĩ de omni.

tuꝫ ineſt omni ſubiecto:⁊ omni etiã illi,qḋ per ſubiectum diſponit̃ inexiſtat:adeo,vt quum dicimus:omne animal eſt corpus,⁊ velimus in ipſo exercere intentionem dicti de omni nõ tñ ſit intẽtio noſtra,vnũquodq; ex aialibus eſt corpus:ſed vnũquodq; ex animalibus:⁊ omne id,qḋ per vnũquodq; ipſoꝝ diſponit̃,eſt corpus:⁊ hec eſt dif/ferẽtia inter dictum de omni,qḋ principium efficit̃ in h̃ libro,⁊ inter ꝑpoſitionem vniuerſalẽ:⁊ dictum de nullo cõſimilr̃:ſigt̃ eniꝫ nihil in omni reperiri ſubiecto,a quo nõ negetur predicatũ:ita vt predicatum neget̃ ab omni ſubiecto,⁊ ab his oĩbus,quibus ineſt ſubiectuꝫ:hoc eſt ab his,que diſponunt̃ a ſubiecto.Et hec ſunt illa,quorum co/gnitionem precedere oportet conſiderationeꝫ de ſpecie/bus ſyllogiſmorum:quecũq; fuerit ſpecies.

Diffĩa īter di/ctũ de oĩ ⁊ p/põnẽ vlem.

De ꝯuerſione ꝑpoſitionum abſolutarum. Cap.II.

Et omnis propoſitio aut eſt abſolu/ta:hoc eſt actu exñs,aut neceſſaria,aut poſſibilis:⁊ ꝓpter hoc diui/dũtur ſyllogiſmoꝝ genera ad diuiſionẽ mo/doꝝ ꝑpoſitionũ.Amplius iſtarũ vnaqueq; aut affirmatiua eſt aut negatiua,aut vniuerſalis,aut par/ticularis,aut indefinita:ꝙ̃obreꝫ faciunt ſyllogiſmoꝝ in/uentoꝝ ſpecies ſm̃ modos iſtos:hoc eſt ex ipſis alius ex propoſitionibus cõſtat neceſſarijs,⁊ inexiſtẽtib⁹,⁊ poſſi/bilibus:quẽadmodũ fecere etiã ſpẽs ex parte variatiõis propoſitionũ in quãtitate ac qualitate:in quãtitate qdeꝫ ſm̃ variationem ſepimentoꝝ,in qualitate ꝟo ſm̃ affir/mationis ac negationis diuerſitateꝫ:modus igit̃ neceſſa/rius ac poſſibilis iã ex ꝓcedẽte libro cogniti ſunt. Jn/exiſtẽtes autẽ eas eſſe videtur velle:que actu nõ neceſſa/rio inueniunt̃:hoc eſt in q̃bus ꝑdicatuꝫ ineſt omnibus ſubiecti indiuiduis,multo tempore:⁊ veriſimile eſt,vt in hãc ſpecieꝫ veniant ꝑpoſitiones:de quibus ambigit̃ an neceſſarie ſint,an ꝟo non neceſſarie:non autẽ ille,q̃ actu inueniũtur dum ſubiectum inuenitur aut predicatuꝫ:quẽ/admodum arbitratus eſt Alexãder:quoniã ⁊ ſingulares ſunt,⁊ ſi ex ipſis vl̃ia reperit̃,raro eſt ac per accñs:quuꝫ alioqui ⁊ hoc genus ꝑpoſitiones fieri in ſequentibus ꝓ/hibeat Ariſ̃. Neq; iterũ eſt aliquid cõprehẽdens ne/ceſſariũ ac poſſibile,quẽadmodum exiſtimauit Theo/phraſtus atq; alij nõnulli:niſi forte rõnem inexñtis eſſe vellet,ignorare ipſaꝫ neceſſariã eſſe aut poſſibilem:q̃ñ,qḋ hic intendit̃ eſt diuiſio ꝑpõnis ſm̃ exiſtentie diuiſio/nes,aut ſm̃ diuiſiones ſcitoꝝ primoꝝ:que nobis nãliter in ꝑpõnibus inſunt:adhuc ex his,que infra dicemus,cla/rũ iſtud fiet. Darũ itaq; triuꝫ ꝑpõnum,hoc eſt inexi/ſtẽtis,neceſſarie ac poſſibilis,alie qdem cõuertunt̃,alie ꝟo minime:ideſt vt in cõuerſione mutet̃ ordo partium enũtiationis:vt ſit predicatũ ſubm̃ ac ſubm̃ ꝑdicatuꝫ ſer/uata veritate ⁊ qualitate ſua affirmationis ac negatiõis: Atqui quũ mutatur ordo ⁊ nõ ſeruet̃ veritas,illḋ eſt qḋ hac in arte nũcupatur euerſio enuntiationis.

Que ſint ꝑpõ/nes inexiſt.

Contra opi/onẽ Theophra/ſti.

Quid ſit con/uerſio.

Ex ꝑpõnibus itaq; vniuerſalis negatiua ab/ſoluta cõuertitur ſeruata quan/titate,vt in exẽplo ſi verum eſt,nullã voluptatẽ eſſe bo/num:verũ etiã erit,nullũ bonum voluptatem eſſe.Affir/matiua ꝟo vl̃is ꝯuertitur qdem,nõ tamẽ ſeruata quãti/tate,hoc eſt vl̃iter,ſm̃ negatiue diſpõnem.Ceu ſi verum ſit,qḋ dicimus:oĩs voluptas bonum,erit itidẽ veruꝫ:ali/quod bonũ voluptatẽ eẽ.Ex particularibus aũt abſolu/tis affirmatiua qdem conuertit̃ in parte:veluti,ſi veruꝫ eſt,qḋ dicimus:aliqua voluptas bonũ:opꝫ,vt verũ etiaꝫ ſit:aliqḋ bonũ voluptatem eſſe.Negatiua ꝟo non ſemꝑ conuertit̃ in omni mã ex iſta ſpecie:qḋ tamẽ exigitur in ꝯuerſione ꝑpõnuꝫ oĩum:neq; eniꝫ ſi verũ eſt aliqḋ ani/mal nõ eſſe hoiem:ꝓpterea ⁊ cõuerſum verum erit:ali/quem hoiem nõ eſſe animal:⁊ inductio ſufficit ad oſten/dendũ aliquid non ꝯuerti:veluti particularẽ negatiuã: ſed ad mõſtrandũ aliqḋ cõuerti iã eſt opus oratione.

Sit itaq; ꝑmo exẽplũ vl̃is negatiue,qḋ dicimus: a,ineſt nulli,b:ita vt,a,exẽpluꝫ ſit ſubi: b,ꝟo predicati.Exemplũ eteni elemẽtoꝝ accõmodat⁹: ne fortaſſe qſpiaꝫ exiſtimaret,qḋ mõſtrat̃,ſeq gr̃a mate/rie:h̃ eſt ꝓp ſubm̃ exẽplũ:nõ aut ꝓp rẽ in ſe:veluti ſi lo/co,a ponerem⁹ aial:loco,b,lapidẽ.Dicamus igit̃,ſi verũ fuerit,qḋ dicim⁹:nullũ,a,b,ꝙ opꝫ ex neceſſitate verũ ẽẽ eſſe:nullũ,b,a:qm̃ ſi nõ eſt verũ,qḋ dicimus:nullũ,b,a: ꝯdictoriũ ſuũ verũ erit:quẽadmodũ expoſuimus in lib⁰ ꝓcedẽte:h̃ eſt,aliqḋ,b,a.Ponem⁹ igit̃ ꝑticulare iſtud,ſen/ſibile aliqḋ:puta,c:erit ğ,c qḋ eſt ꝑs ipſius,b,ſm̃ ſenſuꝫ inuẽtũ in,a:q̃re aliqḋ,a,ſm̃ ſenſuꝫ inerit ipſi,b,⁊ non iaꝫ poſuimus verũ eẽ:nullũ,a,eẽ,b:ſed h̃ impoſe ⁊ nõ cõue/nit:q̃re falſum,qḋ diximus:aliqḋ b,eẽ,a:ꝙ ſi hoc falſuꝫ, verum erit,qḋ aſſerebamus:nullũ,b,eſſe,a,qḋ monſtra/re intẽdebamus.Affirmatiua ꝟo abſoluta vl̃is ꝯuertit̃: quemadmodũ diximus in parte:ſi eni verũ extiterit:oẽ b,eẽ,a:dico ꝙ ſeqtur ex neceſſitate in oĩ mã:vt veruꝫ ſit: aliqḋ,a b:demõſtratio huius:nãq; ſi nõ eſt verũ,qḋ dici/mus:aliqḋ,a,b,verũ erit ſuũ ꝯdictoriũ,qḋ eſt:nullũ,a,eẽ b,⁊ quũ h̃ verũ extiterit,verũ erit ⁊ ꝯuerſum:veluti an/tea expoſuim⁹ de vl̃i negatiua,h̃ eſt:nullũ,b,eẽ a:ſed iaꝫ poſueramus:oẽ,b,eẽ,a,qḋ eſt impoſe ⁊ non ꝯuenit:ğ qḋ diximus:nullũ a,eẽ b,falſuꝫ eſt ex neceſſitate:ꝙ ſi h̃ fal/ſum,verũ erit ſuum ꝯdictoriũ:aliqḋ,a,b.De affirmatiua ꝟo abſoluta in ꝑte dicim⁹ ẽẽ ꝯſilr̃ ꝙ in ꝑte ꝯuertat̃:qm̃ ſi verũ extiterit:aliqḋ,b,eẽ a:verũ quoq; erit aliqḋ,a,eẽ,b, ex neceſſitate:q: ſi nõ eſt verũ,verũ erit ſuũ ꝯdictoriuꝫ: nullũ,a,b,⁊ quũ fuerit h̃ verũ,ꝯuerſum ẽẽ ſuũ verũ erit: qḋ eſt:nullũ,b,a:ſed iã poſuimus:aliqḋ,b eẽ a,qḋ ⁊ ipoſ/ſibile ⁊ nõ ꝯuenit:q̃re ſi falſuꝫ extiterit:nullũ,a,eſſe,b,ex neceſſitate verũ erit ꝯdictoriũ ſuuꝫ:aliqḋ,a,b. Negatiua aũt in parte nõ ſemper ꝯuertit̃:cuius exemplũ:ſi loco,b, ponamus aial,⁊ loco,a hoiem:nunc verũ erit,non oẽ ani/mal hominẽ eſſe:nõ tamẽ ꝓpterea ſuũ cõuerſuꝫ verũ, non omnis homo aial:⁊ hoc ſufficit in deſtructione,quẽ/admodum diximus.Atq; he quidẽ ꝑpõnes ſunt que cõ/uertũtur,queq; non conuertũtur in materia abſoluta.

Quare Ari/ſtoteles in de/mõſtrãdo cõ/verſionẽ ele/mẽtis vtat.

De ꝯuerſione ꝑpoſitionum neceſſariarum. Cap.III.

Ceteruꝫ ex ꝑpõnibus neceſſarijs,a,vl̃is quoq; negatiua ꝯuertit̃ vl̃r,⁊ vl̃is affirmatiua cõuertit̃ in ꝑte:⁊ ꝯſilr̃ affir/matiua particularis,ſm̃ diſpõnẽ abſoluta/rũ:huius aũt oſtẽſio eſt:qm̃ ſi verum extite/rit:nullũ,b,eſt,a,ex neceſſitate:dico ꝙ ſeqtur,vt veruꝫ ẽẽ ſit:nullũ,a,eſt,b,ex neceſſitate:demõſtratio huius,qm̃ ſi non fuerit verum,qḋ dicimus:ex neceſſitate,nulluꝫ,a,eſt b:Contradictoriũ ſuũ erit verũ:hoc autẽ eſt aut affirma/tiua in parte in mã poſſibili:que eſt ꝯria materie neceſſa/rie:aut alia neceſſaria affirmatiua ꝑticularis:qm̃ nõ ſunt hic niſi iſte due materie:ꝓpea ꝙ abſoluta eſt ex nã poſſi/bili:⁊ impoſe,qḋ accidit ex poſitiõe ipſarũ eſt vnũ:qm̃ poſe id eſt:qḋ quũ ponit̃ in actu,non accidit ex põne ſua impoſe.Qz ſi poſuerimus ipaꝫ neceſſariã ꝑticularẽ:mõ/ſtrabit̃ ex hac poſitiõe ſeq impoſe ſm̃ oñſionẽ ꝓcedẽtẽ negatiue abſolute:ſi ꝟo ponam⁹ ꝑticularẽ poſem:quẽad/modũ ſi ponam⁹,poſe eſt aliqḋ,a,eẽ,b:⁊ tũc planũ erit,ſi poſuerimus aliqḋ,a,eſſe,b,in actu,nõ accidet ex h̃ ipoſſi/bile:atqui ſi poſuerimus:aliquod,a,eſſe b,in actu:erit ⁊ aliquod b,a,in actu:quoniam particularis abſoluta iam ꝯuertitur:⁊ iam poſuimus nullũ,b,eſſe,a,ex neceſſitate; quod eſt

Ad nõ eẽ miſi/duas mãs:q̃/niã abſoluta ẽ/ex nã poſſi.

qđ eſt impoſſibile ⁊ non conuenit: ⁊ qđ eſt ex natura poſſibilis ⁊ poſſibile contrariuꝫ eſt neceſſario: ⁊ quum falſa extiterit affirmatiua particularis neceſſaria ⁊ poſſibilis, ſequitur vt vera ſit, vniuerſalis negatiua neceſſaria: quoniam, qđ non eſt contingēs neqꝫ neceſſariuꝫ, illud eſt negatum neceſſario. ❡ Uniuerſalis ꝟo affirmatiua neceſſaria cōuertitur ipſa quoqꝫ in particulareꝫ neceſſariaꝫ: ſi eni verum extiterit: omne, b, eſſe, a, ex neceſſitate, dico q̄ ſequit̄, vt ſit veruꝫ: aliquod, a, eē, b, ex neceſſitate: quoniā ſi eſt aliquod, a, b, ꝯtingenter ⁊ non ex neceſſitate, ſequit̄ vt ſit aliquod, b, a cōtingenter: ⁊ hoc ſm̄ mōſtrationem poſitionis precedētis: que facta eſt de ineriſtēte: ppterea q̄ ſi ponamus: aliqđ, b, quod eſt contingenter aliqđ ſenſibile, erit hoc quoddaꝫ a, ⁊ quoddā, b, qđ ſi ita eſt, erit aliquod, b, a contingēter: ſed iam poſuimus: omne, b, eſſe, a, ex neceſſitate: qđ eſt impoſſibile ⁊ non conuenit: quare ſi hoc ita eſt, ſequit̄, vt ſimul cuꝫ hoc qđ dicimus: omne, b, a, ex neceſſitate: veruꝫ etiā ſit aliquod, a, eſſe, b, ex neceſſitate. Affirmatiua autē neceſſaria in parte: ⁊ ipſa cōſimiliter conuertit̄ in particulareꝫ neceſſariam: quoniā ſi fuerit aliquod, b, a ex neceſſitate: oportet vt ſit aliquod, a, ex neceſſitate, b: quia ſi non, nō erit aliquod, b, ex neceſſitate a. Et he ſunt ꝓpoſitiones abſolute ac neceſſarie, que conuertūtur. Et hec expoſitio quaꝫ expoſuimus eſt expoſitio, quam intendit Ariſtoteles.

❡ Sermo de ꝯuerſione ꝓpōnuꝫ poſſibiliū. Cap. IIII.

Propoſitiones ꝟo poſſibiles, hoc eſt de quibus vere dicit̄ nomē poſſibile: queqꝫ ita ſe habēt, vt poſſint eſſe ⁊ nō eſſe in tēpore futuro: ſic diſponūtur ſm̄ cōuerſionē, vt affirmatiue abſolute ⁊ neceſſarie: hoc eſt q̄ vniuerſales affirmatiue ⁊ particulares cōuertantur in parte: ⁊ hoc manifeſtuꝫ: nāqꝫ ſi fuerit: omne, a, b, cōtingenter: vel aliquod, a, b, etiam contingenter: dico q̄ aliqđ quoqꝫ b, a, contingenter erit: quia ſi nō eſt cōtingenter: ſed fortaſſe neceſſario: aliquod igitur a erit, b, neceſſario ſm̄ qđ prediximus: ⁊ iam poſuimus: omne, a, eſſe, b, contingenter: qđ impoſſibile ⁊ non conuenit. Ceteꝝ propoſitionuꝫ negatiuaruꝫ conuerſio in hac materia ecōtrario ſe habꝫ, q̄ꝫ in illo: ⁊ hoc quoniā vniuerſalis negatiua in hac materia nō conuertit̄ vniuerſalr̄, et particularis cōuertitur: quēadmoduꝫ declarabimus in ſermone de ſyllogiſmis, qui componūtur ex ꝓpoſitionibus poſſibilibus: ⁊ cauſa huius eſt: quoniaꝫ negatiua in hac materia nō eſt reuera negatiua: quemadmoduꝫ declaratuꝫ eſt in libro precedente: vis nāqꝫ ipſarum eſt affirmatiuaruꝫ vis: ⁊ hoc quoniam modus in ipſis ſimilis eſt ꝟbo ſubſtātiuo: qđ eſt in enuntiationibus ſine modo: ⁊ quēadmoduꝫ enūtiatio in qua dictio negatiua nō componitur cum verbo affirmatiuo, ſed cū predicato, eſt affirmatiua: vt quaꝫ dicimus. Zaiol eſt non bonus, vel eſt non albus: eodem pacto ſe habebūt ⁊ enuntiationes iſte: quoniaꝫ dictio negatiua in ipſis non coniūgitur cuꝫ modo ſed cuꝫ predicato, vt quaꝫ dicimus, poſſibile eſt hoc non eē in hoc, aut poſſibile eſt nō eē in parte hu°. Uerū hoc ampliori declaratione declarabit̄ in ſequentibus.

Sed poſteaq̄ꝫ fuere hec dclarata, dicamus ex quo cōponat̄ ſyllogiſmus q̄ antea definitus fuit, ⁊ in quo componatur, ⁊ quo pacto compoſitio ſua, ⁊ quādo componatur compoſitione ſm̄ quā ex ipſo ſequat̄ aliud ab ipſo ex neceſſitate. ❡ Amplius poſt hoc oportebit de demōſtratiōe loqui: quoniā oportet ſermoneꝫ de ſyllogiſmo precedere ſermonem de demonſtratione: ſyllogiſmus nāqꝫ vniuerſalior eſt demonſtratiōe: omnis enīꝫ demōſtratio ſyllogiſmus, ⁊ non eſt omnis ſyllogiſmus demōſtratio: puta, ſi extiterit figura cōcludens, ⁊ non fuerint ꝓpoſitiones ſue vere.

❡ Sermo in trib° figuris ex ꝓpōnib° abſolutis. Cap. V.

Dicamus igitur q̄ ſyllogiſmus de quo querimus hoc in libro, eſt ſyllogiſmus qui componitur ſup queſito determinato, veluti quum dicimus: omne, c, a: aut nullum, c, a: ac manifeſtum, quū acceperimus aliquid ꝓportionatum ipſi, c, ⁊ ipſi, a, que ſunt extremitates queſiti: puta, exēpli gratia, b, q̄ hinc ꝓpoſitiōes componūtur ex tribus terminis: ex quibus duo ſunt ſeparati inter ſe, cōmunicantes ꝟo in termino vno: ⁊ ſi acciplamus aliquid cōicans duabus extremitatibus queſiti ſm̄ hanc diſpoſitioneꝫ, fieri poteſt, vt ſm̄ hanc oſtēdatur queſitum, hoc eſt, q̄, c, ſit, a: vel q̄, c, non ſit, a, vel non ſit in ipſo, a. Exempluꝫ huius dicti, c, eſt, b, ⁊, b, eſt, a: ⁊ ſequitur ex hoc vt ſit, c, in, a, ⁊, a, in, c: aut dicamus, c eſt b, ⁊ b non eſt, a: igitur ſeqtur, q̄, c, non ſit in, a: ⁊ ſubiectū queſiti, qđ eſt, c, in vna ꝓpoſitione vocatur extremitas minor: ⁊ predicatuꝫ queſiti, quod eſt, a, in altera ꝓpoſitione dicit̄ extremitas maior: ⁊ termin° ipſis cōmunis, terminus medius: ⁊ ꝓpoſitio in qua eſt minor extremitas nūcupatur minor, ⁊ in qua eſt maior extremitas, appellat̄ maior. ❡ Ordo autē medij termini inter ambas extremitates dicit̄ figura. Et quoniaꝫ quatuor ſunt poſitiōes termini cōmunis duabus extremitatibus: vna vt predicetur de vtriſqꝫ extremitatibus, altera vt eiſdē ſubijciatur, tertia vt ſit ſubiectuꝫ in maiore, ⁊ predicatuꝫ in minore: quarta ecōuerſo. Cōſiderabimus ſm̄ quem ordinē ex iſtis verificetur vt ſint figure naturales ſm̄ potētiaꝫ cogitatiuam: hoc eſt, vt ſuper ipſas cadant hoīes naturaliter, non autē ſm̄ potētiam artificialeꝫ: quoniam ſyllo, queꝫ hec ars conatur tradere: hoc eſt de quo ſolicita eſt, vt genera ipſius cōprehendat, ⁊ ſeparet ſpēs concludentes in vnoquoqꝫ genere a non cōcludentibus, ſm̄ pſcrutationem iſtam oſtendet tibi, q̄ figure predicatiue ſunt tres: ⁊ q̄ quarta figura, quā poſuit Galenus non eſt figura naturalis: in qua medius terminus de maiori ꝑdicat̄ extremo, ⁊ minori ſubijcitur.

❡ Figura prima.

Dicamus igit̄ ſi fuerit ordinatus medi° terminus iter duas extremitates ita, vt predicet̄ de minore, ⁊ ſubijciat̄ maiori: quēadmodū ſi dicamus: omne, c, b: ⁊ oē, b, a: planū q̄ ordo iſte ſyllogiſticus eſt, q̄qꝫ nobis ineſt ſꝫ nām. Ariſ ꝟo appellat ordinē iſtum figuram primam. Quū igitur oēs due ꝓpōnes, aut ſic ſe habēt, q̄ ambe ſūt vniuerſales, aut particulares, aut idefinite, aut vna ipſaruꝫ vlis, ⁊ altera in parte, aut vna ipſaruꝫ vlis ⁊ altera idefinita, aut vna ipſarū idefinita ⁊ altera in parte: ⁊ vnaqueqꝫ harū trium ſpērū bifariaꝫ variatur, vel vt ſit vlis maior ⁊ particularis minor, vel ecōuerſo: ⁊ ꝯſimilr̄ vlis nō idefinita ac particularis cū idefinita: ⁊ vnaqueqꝫ haꝝ nouem ſpērum ita ſe hꝫ ſm̄ cōpōneꝫ aut vt ambe ſimul affirmatiue ſint aut negatiue ſimul, aut vna ipſarū affirmatiua ⁊ altera negatiua, ⁊ hoc duob° modis, vno q̄ ſit minor negatiua ⁊ maior affirmatiua, ſecūdo in cōtrariū huius: ex quo planuꝫ ſi multiplicate fuerint ille quatuor in has noueꝫ, efficientur hac in figura ſex ac triginta cōiugatiōes: ⁊ Ariſ exponit, q̄ ꝯcludat, queue nō ꝯcludat: veluti quaꝫ dicit: qñ fuerint due ꝓpōnes vles affirmati

Syllo de q̃ q̃rit in lib° po. ri eſt q̃ cõponit ſup q̃ſitū determinatū.

Ordo medij termini inter extremitates vocat fig°.

Quarta figura nõ eſt nãlis

Ex diuiſione neceſſaria colligũtur .36. coniugationes.

P̄ia ↄiuga⁹ vl'is valis.

ue/ↄcludet ex neceſſitate vl'is affirmatiua:cuius exēplū ex elementis:vt ſi ponamus:omne/c/b:⁊ omne/b/a: dico q̄ ex hoc concluditur:omne/c/a:⁊ hoc ſemper ex neceſſitate. Exemplum vero huius in materijs quemadmodū ſi ponamus:omnis homo animal:⁊ omne aial ſenſibile/ſequit̄ ex hoc/q̄ ois homo ſenſibile:q̄ꝗ hoc ſequat̄ planum ex intētiōe dicti de omni:quod deſcripſimus in p̄ncipio huius libri:⁊ hoc quoniā intentio huius/quod dicimus:omne/b/a:⁊ omne aial ſenſibile:que eſt maior propoſitio in hac cōiugatione:nimiruꝫ eſt q̄ omne id/quod eſt/b/aut diſponit̄ per/b affirmatiue/ipm eſt/a/⁊ poſteaq̄ cōiunxerimus in hunc locuꝫ:q̄/c/diſponit̄ per/b/affirmatiue:ſequit̄ ex neceſſitate/vt diſponat̄/c/per/a. Conſimilr quū dicimus:omne aial ſenſibile:nempe volumus/vt omne qđ diſponit̄ per animal ſit ſenſibile:⁊ poſteaq̄ coniūxerimus huic/q̄ homo diſponit̄ vt ſit animal. Planuꝫ eſt ex hoc ſequi/vt ipſe diſponat̄ per ſenſibile:⁊ iſte eſt vnus ex modis ↄcludentibus in hac figura.

2ª ↄiuga⁹ vl'is valis.

¶ Eodē pacto quum extiterint due p̄pōnes vniuerſales/⁊ fuerit maior negatiua ⁊ minor affirmatiua. Manifeſtū ſimilr ex intētione dicti de nullo/q̄ vniuerſalem negatiuā colligit. Exēpluꝫ huius/vt quuꝫ dicimus:omne/c/b:⁊ nullum b a:ſequit̄ ex hoc/q̄ nullū c/ſit a:q̄ñ intentio eius/quod dicimus:nullū/b/a/ſignat q̄ nihil/qđ affirmatiue diſponit̄ per/b/eſt/a/⁊/c/diſponit̄ affirmatiue per/b:ſequitur itaq̄ vt non diſponat̄ per/a.

Cōiugatiōes vl'es inutiles.

¶ Si vero fuerint ambe p̄poſitiones vl'es negatiue ſimul/aut maior affirmatiua ⁊ minor negatiua/nō erit ex hoc ſyll's ↄcludens/neqꝫ vl'eꝫ neqꝫ particularē:⁊ hoc quoniā manifeſtū/q̄ in materijs cōcludit aliquādo affirmatiuā veraꝫ:⁊ aliquādo negatiuam verā:⁊ iterū quoniā nō eſt in ipſo intētio dicti de oī: quoniā cōditio eius/qđ de omni dicit̄/eſt/vt ſit/a/negatū ab omni eo/qđ diſponitur per/b/diſpoſitione affirmatiua:⁊ q̄ñ/c diſponit̄ per/b/diſpoſitione negatiua/nō ſeq̄t̄ ex hoc/vt diſponat̄ per/a/diſpoſitione negatiua/ſiue maior affirmatiua extiterit/ſiue negatiua:⁊ ad hec quoniaꝫ duo iſti modi cōcludunt in materijs aliquādo affirmatiuaꝫ verā/⁊ aliquādo negatiuā veram. Hoc autē planuꝫ/ſi poſuerimus terminos duaruꝫ p̄pōnum vl'ium:quarū maior affirmatiua ⁊ minor negatiua/animal hō/equus: vbi animal ſit maior terminus/hō medius/⁊ equus minor:⁊ aliquādo/animal/homo/lapis:quoniaꝫ igitur dicimus/nullus equus homo:ois homo animal/cōcludimus vniuerſaleꝫ affirmatiuam/hoc eſt oēm equum eſſe aial: quuꝫ vero dicimus:nullus lapis homo:omnis homo aial/concludit̄ vniuerſalis negatiua:hoc eſt/nullus lapis animal:q̄ñ igit̄ hec cōpoſitio aliquādo concludit negatiuā/⁊ nonnūq̄ concludit affirmatiuaꝫ/non ſequetur ex ipſa aliud ex neceſſitate ac ſemper ſ'm id/qđ acceptuꝫ fuit in definitione ſyllogiſmi:quū itaqꝫ res ita ſe habeat/nō eſt ſyllogiſmus. Eodē pacto ponātur termini qui cōcludūt affirmatiuaꝫ in vtriſqꝫ p̄poſitionibus vniuerſalr negatiuis/rōnale/equus/⁊ homo:qui vero vniuerſalem negatiuam colligūt/rationale/equus/⁊ aſinus:⁊ hoc quoniā/nullus homo equus:nullus equus rōnale/⁊ concluditur:ois homo rōnale:⁊ rurſus nullus aſinus equus:nullus equ⁹ rationale:⁊ cōcluditur/nullus equus rōnale:quuꝫ igitur hec cōiugatio aliquādo cōcludat affirmatiuaꝫ:⁊ aliquādo negatiuam/nō erit vtiqꝫ cōiugatio ſyllogiſtica. Atqꝫ hec eſt ſyllogiſmoꝝ intētio:qui ex duabus vniuerſalib⁹ p̄poſitionibus hac in figura componūtur:hoc eſt q̄ duo ex ipſis cōcludunt/⁊ duo non cōcludunt.

Nō ſyll'm ex duab⁹ vl'ibus ne[gatiuis] nihil penit⁹ con[cludere].

¶ Scias tamē dignuꝫ q̄ is/qui ex binis negatiuis conſtruitur in hac figura/nihil penitus ↄcludit ſeu ſyllogiſmo artificiali/ſiue etiā naturali:qui eſt quuꝫ dicit̄ cogitatio ſine conſideratione. Si vero minor in ipſo extiterit negatiua/iam exiſtimat̄ q̄ concludat negatiuaꝫ in parte/poſteaq̄ p̄poſitiones cōuerſe fuerint:atqui hec ſpecies cōcluſionis/nō eſt ex ſyllogiſmo:ſuper queꝫ cogitatio nāliter cadit:nimirū concluderet:ſi in quarta figura ſyll's nāliter ↄſtrueretur: atqui qđ intenditur/quemadmodum diximus/eſt expoſitio ſylloꝝ/ſuper quos nāliter cadit humana cogitatio.

cluderet:ſꝫ ex minori negatiua tn̄ Cōcludere ↄclonē artificialē/quā ſ directe vocitat: ſ' ideꝫ aſſerit Ariſt. in fine figurarū ō p̄pōnū ſecūdi huius.

De ↄiugatiōibus p̄ticularibus valibus.

Nō ſi in hac figura vna p̄pōnum vniuerſalis extiterit ⁊ altera in parte:⁊ maior vniuerſalis fuerit/aut affirmatiua aut negatiua/⁊ mior particularis ⁊ affirmatiua/erit ex hoc ſyll's concludēs perfectus. Exemplū huius/quoniā ſi ponamus:aliquod/c/b:⁊ omne/b/a: ſequitur vt ſit aliquod/c/a. Hoc autē manifeſtū ex intentiōe dicti de omni:quoniā diſpoſitio ei⁹/quod eſt: omne/b/a: quēadmodū pleruqꝫ diximus/eſt/q̄ omne/quod diſponitur per/b/diſpoſitione affirmatiua/ipſum eſt/a:ſed ponitur aliquod/c/diſponi per/b:ſequitur itaqꝫ vt particulare/hoc ſit diſpoſituꝫ per/a. Et conſimilr ſi poſuerimus aliquod/c/b:⁊ nullū/b/eſt/a:ſequitur ex hoc:aliquod/c/non eſſe/a:⁊ hoc etiaꝫ manifeſtuꝫ ex intētione dicti de oī negatiui. Similiter ſequet̄ diſpoſitio:ſi in duob⁹ modis iſtis loco particularis indefinitam poſuerimus:quoniaꝫ indefinita ex neceſſitate eſt particularis:neqꝫ enim fieri poteſt/vt indefinita particularē non valeat:⁊ hoc eſt/qđ ex neceſſitate ipſi ſemper ineſt. Et ſi diſpoſitionem vniuerſalem ſignificat:non tamē oportet hoc ei ineſſe:⁊ propterea poſuerit ipſius vim/vim particularis.

Cōiugatiōes p̄ticulares inutiles.

¶ Si vero vniuerſalis propoſitio fuerit minor ſeu affirmatiua/ſiue negatiua/⁊ maior non vniuerſalis/ſed idefinita vel particularis/negatiua aut affirmatiua/non erit ex hoc ſyll's: ⁊ hoc manifeſtuꝫ:quoniaꝫ in ipſis non reperitur intentio dicti de omni:⁊ ad hec planuꝫ etiaꝫ ex materijs/hoc eſt quoniā in materijs cōcludit aliquādo affirmatiuaꝫ ⁊ aliquādo negatiuam. Exēplum huius/ſi ponamus q̄ oē/c/b:⁊ aliquod/b/eſt/a:vel nō eſt/a/nō ſequitur ex hoc/vt ſit c/negatuꝫ ab aliquo/a/aut inſit in aliquo/a:⁊ hoc quoniā deficit hic aliqua ex cōditionibus dicti de omni vniuerſalis:qui in ipſis reperiat̄:q̄ intētio dicti de omni fueraꝫ/vt/a/predicaret̄ negatiue aut affirmatiue de omni eo/qđ tn̄ diſponitur affirmatiue per/b/ſed/a/dicitur de aliquo hōn autē de omni eo. Exemplū vero terminoꝝ/qđ cōcludunt affirmatiuaꝫ verā:vbi minor fuerit vniuerſalis affirmatiua/⁊ maior affirmatiua in parte/bonū/habitus/⁊ ſciētia:⁊ hoc quoniā omnis ſciētia eſt habitus/⁊ aliquis habitus eſt bonus/⁊ cōcluſio/q̄ omnis ſciētia bonum:⁊ hoc eſt veruꝫ:qui vero negatiuaꝫ concludunt/ſunt bonuꝫ/habitus/⁊ ignorantia:que eſt ſ'm viā habitus:hoc eſt innata:⁊ hoc/quoniaꝫ omnis ignorātia habitus/⁊ aliq̄s habitus bonum:tamē nulla ignorātia bonuꝫ:⁊ hoc etiā nō concludit ſ'm viam naturalē:cōſimilr ſi poſuerimus q̄ nullū/c/eſt/b:⁊ aliquod/b/a:vel aliquod/b/non eſt/a/non cōcludemus cōcluſionem ſeruātem quantitatem:⁊ hoc quoqꝫ manifeſtuꝫ ex intentione dicti de omni ⁊ ex materijs. Exemplū igitur terminoꝝ p̄poſitionum:que cōcludant affirmatiuam:quū maior extiterit affirmatiua particularis/⁊ minor negatiua vniuerſalis/albuꝫ/equus ⁊ cygnus:⁊ hoc/quoniam nullus cygnus eſt equus/⁊ aliquis equus album/⁊ concluditur/omnis cygnus album. Termini vero/qui negatiuam veram concludant ſunt/albuꝫ/equus ⁊ coruus:⁊ hoc/quoniaꝫ nullus coruus eſt equus/⁊ aliquis equus album/⁊ concluditur/nullus coruus album:que eſt negatiua vera. Quum igitur declaratum ſit/q̄ in huiuſcemodi ſyllogiſmis aliquando cōcluditur vniuerſalis affirmatiua/nonnunq̄ vniuerſalis negatiua/planum q̄ non cōcludunt negatiuam in parte/neqꝫ affirmatiuam

affirmatiuã in parte: hoc quoniã ex parte, q̄ conclu-dit vl'em affirmatiuã, non poteſt cõcludere vl'em nega-tiuam, neq; particularẽ negatiuã ſemp: ex parte ꝟo, q̄ cõcludit vl'em negatiuã, nõ põt cõcludere vl'ẽ affirma-tiuam ſemp, neq; particularẽ etiã affirmatiuã: atq; hi q̄-dem nõ ſunt ſyllogiſmi in cõparatione eius, qđ ſm natu-ralẽ viã cõcluditur. Eodẽ autem pacto, ſi loco particula-ris accipiaꝰ indefinita: quoniã ipſarũ vis eſt vna. Conſi-militer etiã ſi maior ꝓpoſitio extiterit vl'is ſeu affirmati-ua, ſeu negatiua, ⁊ minor particularis negatiua, non erit itẽ ſylls, qui ſm viam nãlem queſitũ colligat: quoniã quũ minori extremitati nõ inſit medius terminus: ſ eſt non predicet̃ de ipſo affirmatiue ſm cõditionẽ poſitam in dicto de omni, fieri põt vt maior extremitas illi inſit, ⁊ nulli etiã inſit. Exẽplum cuius ſi poſuerimus ꝙ aliqđ c, non inueniẽt in aliquo ex, b: ⁊ omne, b, a, poteſt cõclude-re ꝙ, a, aliquãdo ineſt alicui, c, ⁊ aliquãdo nõ ineſt. Exẽ-plum ꝟo huius ex materia, animal, homo, albũ, ⁊ hoc quoniã aliquod albũ non eſt homo, ⁊ ois homo animal: ⁊ tũc fieri nõ poteſt, quum particularis aut ſm poſitionẽ ſit, aut ſm naturã: hoc eſt particularis poſitione, ſi quum dicimus aliquod albũ nõ eſt homo: que eſt negatiua in parte: verũ fuerit ſimul cũ vniuerſali negatiua: puta, nul-lum albũ eſt homo: tunc ſylls complicabit̃ ex duabꝰ ꝓ-poſitionibus vl'ibus: quarũ minor eſt vniuerſalis nega-tiua, ⁊ maior vl'is affirmatiua: ſed iam expoſuimus ꝑ ter-minos, ꝙ iſte nõ concludit: ꝓpterea ꝙ cõtraria colligit. Et ſi cum hoc, qđ dicimus aliquod albũ non eſt homo, ſimul vera nõ extiterit vl'is negatiua, ⁊ ſit aliqđ albũ ex neceſſitate homo: ⁊ aliquod etiã nõ ſit homo: ſi inquã ita fuerit non reperient̃ in hac poſitione termini, qui cõclu-dant cõtraria: hoc eſt affirmatiuam ⁊ negatiuã: quoniam opꝫ vt ſit aliquod, c, a, atq; ſi cum hoc, qđ dicimus aliqđ album nõ eſt homo ſimul verũ extiterit aliquod albũ eſſe hoiem: tunc oportet vt hec coniugatio ſit coniugatio ꝯcludens: hoc eſt vt ſit ex minore affirmatiua in parte et maiore vniuerſali: ſed iã declaratũ fuit, ꝙ eſt cõcludens proculdubio affirmatiuã in parte: ⁊ ꝓpterea non eſt ve-rũ, vt in cõſimili mã inueniri poſſit vniuerſalis negati-ua: qm̃ ipſa cõtradicit particulari affirmatiue. Atqui de-claratũ eſt in cõſimili mã quũ fuerit ꝓpoſitio particu-laris negatiua vera ſimul cũ affirmatiua particulari, ſ eſt, vt dicimus, particularis per naturã: ꝙ complicatio iſta nõ cõcludit: quoniam fieri poteſt, vt inueniat̃ in illo particulari aliquod a quo neget̃ homo, de quo vere ꝑdi-cetur animal: ⁊ item aliqđ, de quo dicat̃ falſo: puta, ſi po-ſuerimus aliquod albũ, qđ non eſt homo, exẽpli gratia niuem: verũ erit, quũ diſerimus nullam niuem eẽ ani-mal. Et ſi poſuerimus, exempli gratia cygnũ, vere ꝓfer-re poterimus: oẽm cygnum eſſe animal. Hoc igit̃ modo manifeſtũ nobis factũ fuit: ꝙ hec complicatio nõnũq̃ vniuerſalẽ affirmatiuã verã concludit: ⁊ aliquãdo vni-uerſalem negatiuã verã: que ſunt cõtraria. ¶ Nil pre-terea vetat, vt dicamus cõplicationem iſtã non conclu-dere, ſm ꝙ hoc in loco querimus cõiugationes ſemꝑ cõ-cludentes: non autẽ ſm materiã aliquã: ceterũ ſi admi-ſerimus cõplicationem iſtã cõcludere affirmatiuam in parte: hoc vtiq; fiet, quũ negatiua particularis, ſm natu-rã particularis erit: hoc eſt in materia, in qua ſimul etiã verificat̃ affirmatiua in parte: nõ autem vbi ſimul vera extiterit vl'is negatiua: quã vocamus particularem poſi-tione. Sed qđ querimus in materia eſt, qđ per ſe cõclu-dit: hoc eſt in omni mã: ⁊ ꝓpterea nõ recenſebit̃ coniuga-tio iſta inter materias cõcludentes: quẽadmodum neq; illa, que ex binis affirmatiuis cõcludit in figura ſecunda: ſꝫ fortaſſe cõcludat in aliqua materia: qm̃ materie in q̄-bus cõcludit ſunt apud nos ignote. Cõſimilr̃ etiã decla-rabit̃ ꝙ coniugatio illa nõ cõcludet per ſe: in qua maior propoſitio negatiua fuerit vniuerſalis, ⁊ minor negatiua particularis: quẽadmodũ de hoc quoq; declarauimus. Termini ꝟo huius ex materia, inanimatũ, homo, albũ: quoniã aliqđ album nõ eſt homo, ⁊ nullus hõ eſt inani-matũ: ꝙ ſi ſub hoc aliquo acceperimus, niuem ⁊ cygnũ. Cõcludet̃ nobis, ꝙ nix non eſt aiatum, ⁊ cygnus quia vo-latile eſt aiatum: ⁊ ita inueniet̃ coniugatio iſta cõcludẽs duo ꝯtraria ſimul. Et ſi due ꝓpoſitiones accepte in hac figura extiterint ambe particulares, aut ambe idefinite, aut vna indefinita ⁊ altera ꝑticularis, non erit ex his ſyl-logiſmus, ſiue ambe fuerint affirmatiue aut ambe nega-tiue aut altera affirmatiua ⁊ altera negatiua: ⁊ hoc mani-feſtũ ex eo, ꝙ non inuenit̃ in ipſis intẽtio dicti de omni: quoniã ipſũ determinatur binis cõditionibꝰ: vna, ꝙ ma-ior ſit vniuerſalis, qũocũq; ſe habeat ſm qualitatẽ: hoc eſt affirmatiua vel negatiua: altera ꝙ minor ſit affirma-tiua qũocũq; ſe habuerit ſm quãtitatem: hoc eſt vniuer-ſalis aut particularis. Iã autẽ declaratum eſt ex termi-nis, ꝙ nõ cõcludit: quoniã cõtraria cõcludũtur in omni-bus iſtis cõplicationibus: termini ꝟo cões ad vniuerſa-lem affirmatiuã cõcludendã, animal, albũ, homo: hoc eſt, vt ſit animal maior extremitas, albũ medius, homo minor: ⁊ hoc quoniã inuenies terminos iſtos ad oẽs con-iugationes illas, vt cõcludant affirmatiuã: nãq; aliquis homo albũ, ⁊ aliquod albũ animal, ⁊ aliquis homo non eſt albũ, ⁊ aliquod album nõ eſt animal: ⁊ ex oibus iſtis ſequitur ꝙ omnis homo animal. Termini ꝟo cões ijs, que cõcludũt vniuerſalẽ negatiuã, animal, albũ, lapis: animal maior, albũ medius, lapis minor. Iã itaq; expo-ſuimus, que cõcludant in hac figura, que ꝟe non: ꝙq; ex ipſis quatuor tñ cõcludunt: ⁊ que ex duabus conſtruunt̃ vniuerſalibus affirmatiuis: ⁊ que ex vniuerſali affirma-tiua maiore, ⁊ particulari affirmatiua miore, ⁊ q̃ ex vni-uerſali negatiua maiore, ⁊ particulari affirmatiua mino-re: ⁊ que ex vniuerſali negatiua maiore, ⁊ vniuerſali affir-matiua minore. Et q; cõcludit omnes enũtiationũ ſpe-cies: hoc eſt vniuerſalẽ affirmatiuã, particularem affir-matiuã, vniuerſalẽ negatiuã ⁊ particularem negatiuam: ꝙq; ſyllogiſmi cõcludentes in hac figura ſunt perfecti: ⁊ ob hoc vocata fuit figura prima. ¶ Qđ ꝟo priores exco-gitarunt, ꝙ tres modi figure iſtius binas cõcluſiões col-ligunt: hoc eſt modus cõcludens vniuerſalẽ negatiuã: cõ-cludit etiã cõuertẽtem, ⁊ cõcludens particularẽ affirma-tiuam cõſimilr̃: ⁊ concludẽs item vniuerſalem affirma-tiuã: ꝙ. vꝫ. iſti etiã cõuertentes ſuos ꝯcludũt: hoc eſt af-firmatiuã in parte: hoc inquã illi aſſerunt: q2 intẽtionem ignorant Ariſtotelicam. Ariſtoteles nãq; hoc in loco in-tendit cõnumerare concluſionũ ſpẽs, que per ſe ⁊ ꝑmo in ſyllogiſmis inueniunt̃ nãlibus, nõ aũt qui ſunt ſm in-tẽtionem ſecũdam, ⁊ nõ ſm curſum ſyllogiſmi.

Nõ ꝙ ꝓpõ ẽ ꝑticularis duobus modis vł ſm nãꝫ vł po ſitione.

Lꝫ ꝯiugatio ex vl'i affirmatiua vł negatiua: ⁊ particulari negatiua vl'r non ꝯcludat: põt tñ in aliq̃ determiata mã ꝯcludẽ: ſꝫ huiuſmodi ꝯiugatiões nõ ꝯſiderant̃ in hoc libro.

Hec ꝯditiões ad dictũ de oi requirunt̃.

Nõ ẽ tribꝰ cõiugatõibꝰ aliis in pª figª q̃ ꝯcludũt ꝯuertẽtes, q̃re non meminit Ar.

¶ Tractatus de figura ſecunda. Cap. VI.

Quum ꝟo terminus medius pre-dicatur de duabꝰ ex-tremitatibus: hoc eſt de ſubiecto queſiti ac predicato eiuſdem: ⁊ hoc, ſiue de ipſis affirmatiue predicetur, vel negatiue, aut de vno affirmatiue ⁊ de alio negatiue, ſi-ue ſubiectum in ambabus vniuerſale ſit, ſiue in parte, vel in vna ipſarum vniuerſale, in altera in parte aut indefinite. ¶ Planũ ꝙ talis complicatio eſt cõplicatio ſylli: ꝙq; cogitatio humana ſuper ipſã natu-

Figª 2ª eſt naturalis.

raliter cadit:nō autem ſm viam artificialem.Exemplūʒ huius:quoniā diceret fortaſſe aliquis:hic abortiuus non eſt animal:⁊ ſi aliquis interrogaret,quare:Reſpōderet, quoniā animalis vox eſt vehemēs:⁊ manifeſtuʒ,ꝙ ex h ſermone excerpi poteſt ꝓpoſitio minor:que iam eſt euidens:huius,vʒ.nati vocem non eſſe vehemētēʒ:vox igiꝰ vehemēs medius eſt terminus:qui de binis predicatur extremitatibus.Talis autē complicatio vocatur figura ſecūda:terminus vero,qui de ipſis predicaꝰ,medius nuncupaꝰ:⁊ ſubiectuʒ queſiti,minor,⁊ euiſdem predicatum, maior.Ac ꝓpoſitio,cuius ſubiectū,eſt ſubiectuʒ queſiti, propoſitio minor:cuius autē ſubiectum eſt ꝑdicatū queſiti propoſitio maior.Ponemus itaqꝫ primū in ſermōe, minorem extremitateʒ:poſtea ſequeꝰ medius:deide ſequetur maior:vt diſtinguaꝰ maior a minore:quoniaʒ nō diſtinguūtur in hac figura,niſi vt ad queſitū referuntur.

Nō nō diſtinguūt extremitates maiorē ⁊ minorē niſi pe nos q̄ſitū in ſigura 2ª.

In hac igitur figura non inueniꝰ ſyllꝰs perfectus:inueniuntur autē ſylli concludentes:quūʒ fuerint ꝓpoſitiones vles ⁊ non vles:ſi itaqꝫ ſint vniuerſales,ſyllꝰs erit:quum medius predicaꝰ de vna extremitatuʒ omni affirmatiue,vera earum fuerit:⁊ de altera predíceꝰ negatiue:ꝙ ſi de ipſis predíceꝰ affirmatiue,non erit ſyllꝰs ꝯcludens.

Primꝰ modus vlis valid.

¶ Ponamus ergo primū duas ꝓpoſitiones vles,vnaʒ negatiuaʒ ⁊ alterā affirmatiuam,ſitqꝫ maior negatiua ⁊ minor affirmatiua:dico igiꝰ ꝙ concludiꝰ negatiuaʒ vniuerſalem.Exēplum huius:omne,c,b:⁊ nullum,a,b:dico ꝙ ſequiꝰ ex hoc:nulluʒ,c,a:ſi enim conuertamus negatiuam vlem dicenteʒ:nullum,a,b:⁊ dicamus:nullum,b,a: quūʒ iam ſupra poſuerimus:omne,c,b,concludemus in ſecūdo modo prime figure ſm ꝙ declarauimus:ꝙ nullum,c,eſt,a.

Scōs modus vlis valid.

¶ Conſimiliꝰ ſi poſuerimus etiā minorē negatiuam ⁊ maiorē affirmatiuaʒ:dico ꝙ complicatio iſta quoqꝫ concludiꝰ vlem negatiuaʒ.Exemplūʒ huius:ſi dicamus:nullum,c,b:⁊ omne,a,b.Cōcludetur nullum,c,a: quod mōſtratur ſi conuertamus ꝓpoſitionem negatiuā, ⁊ ſit:nullum,b,c:quum iam poſitum fuerit:omne,a,eē b.ergo nobis cōcludiꝰ in modo ſecūdo figure prime ꝙ nullum,a,eſt,c,ꝙ ſi iteruʒ cōuertamus cōcluſionē iſtaʒ, erit nobis:nulluʒ,c,a:ſed hanc cōcluſionē per ſe concludebat ſyllꝰs primus figure iſtius.

Modi vles inutiles.

¶ Quuʒ vero extiterint bine ꝓpoſitiones vniuerſales affirmatiue aut negatiue ſimul,nō facient ſyllogiſmū cōcludentem:puta,ſi poſuerimus:omne,c,b:⁊ omne,a,b:dico ꝙ non ſequiꝰ ex hoc, vt ſit:omne,c,a:neqꝫ aliquod,c,a.Hoc autē planū ex materiis,que cōtraria colligunt.Exemplum terminoꝝ concludētium affirmatiuaʒ ex materiis:homo:ſubſtantia: ⁊ animal:ita vt accipiamus ſubſtātiā terminū medium:et hoc,quoniā omnis homo ſubſtātia,⁊ omne animal ſubſt: ⁊ cōcluditur in materia ꝙ omnis homo aīal.Exemplūʒ vero ex materiis terminoꝝ concludentiū negatiuā:lapis: ſubſtātia:⁊ animal:⁊ hoc quoniā omnis lapis ſubſtātia:⁊ omne aīal ſubſtātia:⁊ ꝯcluditur in materia:nullus lapis animal.Et ſimiliꝰ quūʒ poſuerimus:nullū,c,b:⁊ nullū,a, b:nāqꝫ ⁊ complicatio etiaʒ iſta in materiis ꝯtraria ſimul concludit.Exemplū terminoꝝ cōcludentiū affirmatiuaʒ,homo,linea,⁊ animal:⁊ hoc quoniā nullus homo eſt linea:⁊ nullū animal eſt linea:⁊ cōcluditur:omnis homo animal.Exēplum vero terminoꝝ ꝯcludentium vlem negatiuam,lapis,linea,animal:nullus eni lapis linea,⁊ nullum animal linea,⁊ cōcluditur nullus lapis animal.Inueniūtur ergo due complicationes iſte aliquādo concludentes affirmatiuaʒ,⁊ aliquando negatiuaʒ:non igiꝰ eſt ſyllꝰs.¶ Iam itaqꝫ declaratū eſt ex hoc tractatu,quū fuerint due ꝓpōnes vles quādo erit,⁊ quādo non erit ſyllꝰs in hac figura:qꝛqꝫ ſylli ꝯcludentes in hac figura nō ſunt perfecti:qꝛ iam expoſuimus ꝙ per aliud cōcludunt nō autē per ſe.¶ Si vero vna duarū ꝓpōnum in hac figura vlis extiterit,⁊ altera particularis,ſi maior vlis fuerit et minor particularis,⁊ vna ab altera diuerſa extiterit in q̄litate:hoc eſt ſi vna fuerit negatiua,⁊ altera affirmatiua, erūt ex hoc ſylli ꝯcludentes.

Pris ꝯiugaꝰ ꝑticularis valid.

¶ Sit itaqꝫ primuʒ maior vlis negatiua,⁊ minor affirmatiua in pte:puta,aliquod c,b:nullū,a,b:dico ꝙ ex neceſſitate aliquod,c,non eſt a: qm̄ ꝯuertiꝰ:nullū,b,a:⁊ iā fuit poſitū:aliqḋ,c,eſſe,b:⁊ nullum,b,eſt,a:reuertiꝰ itaqꝫ ad figurā primaʒ:ſed iā declarauimus ꝙ in hac figura ſequiꝰ:aliqḋ,c,nō eē,a.

2ª ꝯiugaꝰ ꝑticularis valid.

¶ Similiꝰ etiā ſi fuerit maior ꝓpoſitio vlis affirmatiua,⁊ minor ꝑticularis negatiua:puta,aliqḋ,c,nō eſt,b:⁊ omne,a,b:dico ꝙ ſequiꝰ ex hoc negatiua in parte:aliqḋ.vʒ.c,non eſſe,a: qḋ mōſtratur:ſi enim non fuerit verū,qḋ diximus:aliqḋ c non eſt,a:erit ſuū cōtradictoriuʒ verū:ꝙ omne,c,eſt,a, cum quo cōiungemus ꝓpōnem ſecūdam,quam poſuimus:omne,a,b,⁊ ſequiꝰ ex hoc in figura p̄ma:omne,c,eē b:ſed iam poſuimus:aliqḋ,c,nō eſſe,b:qḋ fieri nō poteſt ⁊ non coheret:ſed qḋ ex falſo ſequitur eſt falſuʒ:⁊ falſum eſt:qḋ ſequitur ex eo,quod diximus:omne,c,eē,a:falſum igiꝰ etiaʒ erit:omne,c,eſſe,a,ergo cōtradictoꝛium ſuum verū:quod eſt aliquod,c,non eſſe,a:⁊ hoc eſt,qḋ volebamus declarare.

Syllī nō ꝯcludētes ꝑticulares ſi ꝓpōnes ſint diuerſe ſꝫ qualitatem.

¶ Quū vero extiterit in hac figura ꝓpoſitio maior particularis ⁊ minor vlis:⁊ vna ipſarū diuerſa in qualitate fuerit a ſecūda,non erit ſyllꝰs ex hoc.Sit ḡ primum maior particularis negatiua ⁊ minor vlis affirmatiua:puta,omne,c,b:⁊ aliquod,a,nō eſt,b:hoc autem declaraꝰ:quoniā reperiūtur cōtraria ſimul ꝯcludi in materiis diuerſis.Termini igiꝰ cōcludentes affirmatiuam ſunt,coruus,aīal,ſubſtātia:coruus minor,aīal medium, ⁊ ſubſtātia maior:qm̄ omnis coruus animal,⁊ aliq̄ ſubſt non eſt animal:⁊ concludiꝰ:omnis coruus ſubſtātia:que eſt affirmatiua vera.Termini vero cōcludentes negatiuā ſunt,coruus,animal,albuʒ:nāqꝫ omnis coruus animal,et aliqḋ albuʒ nō eſt animal:⁊ concludiꝰ,nullus coruus eſt albū:⁊ hoc eſt verū.Conſimiliꝰ etiaʒ non erit ſyllꝰs:ſi maior affirmatiua extiterit in parte:⁊ minor vlis negatiua. Exēplum huius ex elemētis:nulluʒ,c,b:aliqḋ,a,b.Termini vero ꝯcludentes affirmatiuā in hac cōplicatiōe ſunt, lapis,aīal,ſubſtātia:⁊ lapis eſt minor:aīal medium:⁊ h quoniā nullus lapis eſt animal:⁊ aliqua ſubſtātia aīal:et concluditur:oīs lapis ſubſtātia.Termini autē concludētes negatiuā,ſcientia,animal,ſubſtātia:⁊ ſcīa minor ſm ordineʒ nr̄m,⁊ aīal mediꝰ:⁊ hoc,quoniaʒ ſcīa non eſt aīal, ⁊ aliqua ſubſtātia animal:cōcluſio,ſciētia nō eſt ſubſtantia.Iā itaqꝫ declaratū eſt,quum fuerit ꝓpoſitio vlis in hac figura diuerſa a particulari ſm qualitatē,quādo erit ⁊ quādo nō erit ſyllꝰs.

Cōiugatiōes ꝑticulares indefinitas vbi ꝓpoſitiones ſint indifferentes ſꝫ qualitatem.

¶ Si vero extiterint vlis ⁊ particularis aut indefinita conſentiētes in qualitate:h eſt,aut ſimul negatiue,aut affirmatiue ſimul:non erit oīno ſyllꝰs. Sint ergo p̄mū negatiue,⁊ ſit maior ꝓpoſitio vlis,⁊ minor particularis:puta,nō omne,c,eſt,b:⁊ nullū,a,b.Hoc autem oſtenditur,quoniā non omne,c,b,nō eſt determinatum:cum hac enim vera eſt vlis negatiua ⁊ affirmatiua iterum in parte.Or ſi cum ipſa vlis negatiua extiterit vera,nō erit ſyllꝰs concludens ſm ꝙ declaratuʒ fuit:qm̄ inueniūtur termini cōcludentes vleʒ affirmatiuā:quādo aūt cū ipſa vera ſiꝰ fuerit affirmatiua ꝑticularis nō inueniunꝰ termini ꝯcludētes vleʒ affirmatiuā:qm̄ ſi inuenirētur termini concludentes,ꝙ oē,c,ſit,a:quum iam poſuerimus:nullū,a,b,ſequetur vtiqꝫ:nullū,c,eſſe,b,⁊ erit particularis negatiua,negatiua ſm poſitioneʒ non ſm naturam:ſed iam poſuerimus ipſaʒ negatiuam ſm naturaʒ, hoc eſt vt ſimul cū ipſa verum foret:aliqḋ,c,eſſe,b.Hoc

autē

Quū negatiua pticularis nō ē determinata:ideirco hec cōiugatio q̄nq; ɔcludit q̄nq; nō/ob idq; in illa indicāda

autē fieri nequit ⁊ nō coheret. ¶ Atqui declaratū eſt cō plicationem iſtam non cōcludere quoniā negatiua particularis non eſt determinata:hoc eſt/quoniā aliquando eſt particularis ſm naturā:⁊ aliquādo ſm poſitionem:⁊ ſi ita eſt aliquādo cōcludet ⁊ aliquādo non cōcludet:ſed qḋ aliquādo cōcludit ⁊ aliquādo nō concludit/nō cōnumerat inter ſyllos:quoniā ſylls cōcludit vnicā cōcloneꝫ ex neceſſitate. Operepreciuꝫ autē eſſet/vt afferētes ad hoc expoſitionem ꝓcedentem ita/vt ſimilr faceremus: quēadmodum fecimus in figura prima/accipiētes. vꝫ. ſub illo aliquo quippiā de quo verificaret pꝛedicatuꝫ queſiti/ atq; iteruꝫ aliud aliquod de quo falſo diceretur:puta/in exemplo/ſi dicamus aliquod albuꝫ nō eſt animal:⁊ nullus lapis eſt aīal:deīde accipiamus ſub aliquo albo q̄ppiam:de quo falſo dicaꝛ lapis:puta/pānum album:atq; aliud iteruꝫ de quo vere ꝓferaꝛ lapis: puta/ſapphirum. Ceterū expoſitio iſta idē valet:quod trāſductio ad vlem negatiuam minorē:⁊ ꝓpterea manifeſtuꝫ ex eo/quid exiſtimauerit hic Ari^les. ¶ Sint rurſus affirmatiue/ ⁊ ſit maior vniuerſalis ⁊ minor in parte: puta aliqḋ/c/b: ⁊ oē a b:conſimilr non erit ex hoc ſylls:⁊ hoc quū ſimul cum affirmatiua particulari vera fuerit vlis affirmatiua:hec enī nūq̄ cōcludit ſm ꝙ declaratuꝫ fuit:⁊ inueniunꝛ termini cōcludentes affirmatiuā ⁊ negatiuaꝫ:ꝙ ſi cum ipſa vera extiterit negatiua in parte:nō inuenies terminos/quibus cōcludas vniuerſalē affirmatiuaꝫ ob cauſaꝫ/quā diximus:quādo ambe erant negatiue. Atqui planuꝫ ꝙ nō concludit:quāꝫ eo modo ſm ſe declaratum fuerit/quo ⁊ aliud expoſitū eſt. ¶ Si ꝟo negatiue ſimul fuerint ⁊ minor ꝓpoſitio vlis extiterit maior ꝟo particularis/veluti:nullum/c/b:aliqḋ/a/non eſt/b/non erit ex hoc ſylls:termini cōcludentes affirmatiuaꝫ vniuerſalē/coruus/albū/animal/coruus minor:albū medius/⁊ animal maior. Cōcludentes ꝟo negatiuaꝫ/coruus/albuꝫ/lapis:coruus minor:albuꝫ medius/⁊ lapis maior. ¶ Et cōſimilr nō erit ſylls/quū fuerint ſimul affirmatiue/⁊ minor extiterit vniuerſalis ⁊ maior in parte:quoniaꝫ hec cōcludit cōtraria: exemplū terminoꝝ concludētium affirmatiuaꝫ:cygnus/albuꝫ/animal:cygnus minor:albuꝫ medius ⁊ animal maior:⁊ hoc quoniaꝫ omnis cygnus albū/⁊ aliqḋ animal album:⁊ cōcluſio/omnis cygnus animal:qui ꝟo cōcludūt vniuerſaleꝫ negatiuā/nix/album/aīal:⁊ hoc quoniaꝫ ois nix album/⁊ aliqḋ animal albuꝫ:⁊ cōcluſio/nulla nix animal. Jam itaq; declaratuꝫ eſt:quāꝫ fuerint bine propoſitiones ſimiles in qualitate ⁊ diuerſe in quantitate/ꝙ non erit ſylls in figura hac/⁊ ſi ambe extiterint particulares aut indefinite/aut vna ipſaruꝫ particularis ⁊ altera indefinita/nō erit etiam ex ipſis ſylls:ſiue fuerint affirmatiue ſimul/ſiue negatiue ſimul:aut vna ipſarū affirmatiua et altera negatiua:qm̄ oēs cōcludunt in materijs diuerſis/aliq̄ñ affirmatiuā ⁊ aliq̄ñ negatiuā. Termini cōes cōcludētes in oībus affirmatiuā/homo/album/aīal:homo minor:albuꝫ medius:⁊ animal maior:nec te latet complicatio ipſoruꝫ:⁊ omnes cōcludunt/omnis homo eſt animal. Termini ꝟo cōcludentes negatiuaꝫ/inanimatuꝫ/albuꝫ/animal/inanimatuꝫ minor:albū medius:animal maior: ⁊ oēs concludūt ꝙ inanimatuꝫ non eſt animal. ¶ Jam igiꝛ ex hoc manifeſtuꝫ eſt:quum fuerit hac in figura ſyllogiſmus cōcludens:ꝙ neceſſariuꝫ eſt/vt ꝓpoſitiones ſe habeāt/quēadmodum diſpoſuimus:hoc eſt vt maior ſit vniuerſalis ⁊ minor diuerſa ab ipſa in q̄litate:ꝙq; quāꝫ extiterint ꝓpoſitiones ſm hanc diſpoſitionē/neceſſariū eſt/vt ſit ſylls in hac figura:⁊ cuꝫ hoc ſimul manifeſtuꝫ/ ꝙ ois ſylls:qui eſt in hac figura:eſt imperfectus: qm̄ iaꝫ declarauimus/ꝙ eſt ſylls per additionē rerum aliaruꝫ:

Collectio oīum q̄ ꝓpa ſūt 3^e figure.

que vel ſunt diſpōnes conſequentes ꝓpoſitiones ſuas ex neceſſitate/dū cōuertūtur ⁊ reducūtur ad figurā pꝛimam: vel etiam ſit declaratio per impoſſibile:⁊ manifeſtuꝫ ē ꝙ hac in figura non eſt concluſio affirmatiua:ſed aut negatiua vniuerſalis aut negatiua in parte.

¶ Tractatus de figura tertia. Cap. VII.

Cum ꝟo medius termin^us ſubiectū ambabus queſiti extremitatib^us/⁊ extremitates de ipo predicanꝛ vocatur figura iſta/figura tertia: veluti ſi/a/⁊/c/ꝓdicentur de/b:⁊ manifeſtū etiā ꝙ figura hec eſt figura nālis:⁊ ħ quoniaꝫ aliquis vtiq; diceret/ꝙ/c/eſt/a: quum/b/ſit/c/⁊/a. Et ex materijs/qm̄ corpus eſt inouatū qm̄ paries eſt corpus ⁊ eſt inouatum. Propoſitio auteꝫ in qua eſt ſubieꝫ queſiti vocatur minor:quoniā ⁊ ipſum vocaꝛ terminus minor:ea ꝟo in qua fuerit ꝓdicatū queſiti/qḋ eſt extremitas maior/nūcupatur maior:ſit autē in exemplo minor extremitas/c/medius/b/⁊ maior/a/⁊ ſit ipſoꝝ ordo vt primo incipiamus a termino medio:deinde ſequaꝛ minor:poſtea maior:nō erit autē in hac quoq; figura ſylls perfectus. Pōt autē in ipſa ſylls eē/quū fuerint ꝓpōnes vles/aut vna ipſarū vniuerſalis ⁊ altera particularis/⁊ pōt etiā non eē ſylls. ¶ Sint ergo primū bine ꝓpoſitiones vniuerſales ⁊ affirmatiue/vt in exēplo: omne/b/c:⁊ omne/b/a:dico/ꝙ hic cōcludit aliquod/c/eē a:quoniā minor vniuerſalis:omne/b/c/ɔuertitur in particularem:aliquod/c/b:⁊ iam poſuimus:omne/b eē/a:cōcluditur itaq; in figura prima:aliquod/c/eſſe/a/ſm ꝙ ibi declaratuꝫ fuit. Hoc autē declaraꝛ per impoſſibile ⁊ ꝑ poſitionem:ac per impoſſibile quidem/quū accipiꝛ contradictoriū cōcluſionis:⁊ huic annectiꝛ altera duaruꝫ ꝓpoſitionum:ex q̄bus ſequitur cōtradictoriū alterius ꝓpoſitionis:ex quo autē falſum ſequiꝛ/illud etiam eſt falſum. ¶ Scdm ꝟo poſitionem ſi ponamus aliqḋ/b/eſſe g:⁊ quoniā c/in omni/b/⁊/g/eſt pars ipſius/b/ex neceſſitate g/erit pars ipſius/c:⁊ quoniā/a/in omni/b/ex neceſſitate/g/erit pars ipſius a:ſed iaꝫ fuerat pars ipſius/c:igiꝛ aliquod/c/eſt/a. ¶ Cōſimilr ſi fuerit maior ꝓpoſitio negatiua/⁊ minor affirmatiua erit etiā ſylls:vt ſi dicamus: omne/b/c:nullū/b/a:dico ꝙ cōcludit aliquod/c/nō eſt/a: hoc eſt negatiuam in parte:quoniā ſi cōuerterimus affirmatiuam vlem in parte/fiet cōplicatio hanc in moduꝫ: aliquod/c/b:nullaꝫ/b/a/que ɔcludit:aliquod igitur/c/nō eſt/a/⁊ hoc in figura prima.

Fig^a 3^a ē fig^a naturalis.

Prim^o ſylls vlis vtilis 3^e figure.

Probatio p expōnē termi in ſumpti ſub medio.

Scd's ſylls vlis vtilis 3^e

Sin autē vlis negatiua extiterit minor ⁊ vniuerſalis affirmatiua maior:veluti ſi dicamus/nullum/b/c:⁊ omne/b/a/nō erit ex hoc ſylls concludēs q̄ſitum:quoniā concludit contraria/quum ſit in materijs. Exempluꝫ terminoꝝ cōcludentiuꝫ affirmatiuaꝫ/equus/homo/animal:equus minor:homo medius: animal maior:⁊ hoc quoniā nullus homo equus/⁊ omnis homo animal:⁊ cōcluditur/omnis equus animal:que eſt affirmatiua vera. Termini ꝟo cōcludentes negatiuaꝫ/inanimatum/hō/animal:qm̄ nullus homo eſt inanimatū/⁊ homo eſt animal/⁊ cōcluditur inanimatum non eſt animal.

Cōiugatiōes vles inutiles.

Nō ſi fuerint ꝓpoſitiōes vles negatiue:nō erit ſylls oīno:qm̄ cōcludūt duo ɔtria. Termini aūt ɔcludētes affirmatiuā ſūt/equus/inaīatū/aīal:⁊ equus minor: inaīatū medius:aīal ꝟo maior:⁊ ħ qm̄ inanimatū nō eſt equus/⁊ inanimatuꝫ non eſt aīal:⁊ concluditur ꝙ equus eſt animal. Concludētes ꝟo negatiuam/equus/inanimatuꝫ homo/equus minor/inanimatū medius:⁊ hō maior: ⁊ hoc quoniā inanimatū nō eſt equus/⁊ inanimatum nō

eſt hō/⁊ equus non eſt hō.¶ Sed iā declaratū eſt quā/do erit ſyll's hac in figura/⁊ quādo non:quū ambe propo ſitiones vl'es extiterint:⁊ hoc quoniā ſi fuerint affirmati/ ue:erit ſyll's cōcludens affirmatiuā in parte.Et ſimilr ſi maior negatiua extiterit ⁊ minor affirmatiua,erit ſyllus cōcludens negatiuam in pte:ſin aūt fuerint negatiue/aut minor negatiua vl'is/cū maiore affirmatiua:nō erit ſyll's.

Sylli ꝑticulares ꝯcludētes vbi ſūt ambe affirmatiue.

Si vo altera ipſaruꝫ vl'is extiterit ⁊ altera in parte/ vtrauis ꝯtigerit/⁊ affirmatiue fuerint:erit ſyl logiſmus ꝯcludens affirmatiuā in parte:puta in exēplo/ ſi poſuerimus:omne/b c:⁊ aliqđ.b/a:dico ꝙ aliquod/c/ eſt/a:hoc eſt ſi minor extiterit vl'is ⁊ maior in parte:⁊ ħ quoniā ſi conuertatꝰ aliqđ/b/a:⁊ fiat aliqđ/a/b:⁊ omne/b/ c.Concludetꝰ in pma figura aliqđ/a/eſſe/c:ꝙ ſi conuertatꝰ ⁊ cōclusio iſta/queſitū deinceps cōcludetꝰ:puta,aliquod c/a:⁊ hoc concludiꝰ per binas cōuerſiones.Conſimilr ēt ſi minor extiterit particularis/⁊ maior vl'is,erit ſyll's con cludens:exēplum huius/ſi ponamus/aliqđ,b/eſſe/c:⁊ oē b/eſſe/a:dico ꝙ cōcludiꝰ aliqđ/c/eſſe/a:⁊ hoc quoniā con uertitur hec particularis/⁊ fit aliqđ/c/b:⁊ omne/b/erat/a: quare cōcludiꝰ in prima figura:aliqđ/c/eſſe/a.Mōſtratꝰ item hoc per poſitionē ſi poſuerimus/exēpli grā/ꝙ ali/ quod/b ſit/g:⁊ tunc omne/g/erit/c:⁊ omne/g/a:⁊ ita redit ad eam/que ex ambabus cōſtat vl'iter affirmatiuis hoc eſt que cōcludit aliqđ/c/eſſe/a.Mōſtratur iteꝫ deducē/ do orationē ad impoſſibile:qđ vocatur in cōtrariū ꝑmu tatio:⁊ hoc quoniā ſi acceperimus cōtradictoriū conclu/ ſionis/⁊ ipſi coniūxerimus alteraꝫ duarū ꝓpōnum:ſeqꝰ vt altera ſit falſa:puta in exēplo/ſi acceperimus:nullum c/a/qđ eſt cōtradictoriū ꝯcluſionis:⁊ huic addiderimus ꝓpōnem minorē:aliquod.vꝫ.b/eſſe/c/cōcludemus in fi gura pma/ꝙ aliqđ/b/non eſt/a:qđ eſt cōtradictoriū ma/ ioris ꝓpōnis:quā poſuimus:ꝙ.vꝫ.omne/b/eſt/a.Quum igitꝰ oratio/in qua poniꝰ cōtradictoriuꝫ ꝯcluſionis dedu/ catur ad impoſſibile:ſequiꝰ/vt hoc etiā cōtradictoriū ſit impoſſibile:cōcluſio itaqꝫ vera erit.

Cōiugationes ꝑticulares vtiles vbi vna ſit affirmatiua ⁊ altera negatiua.

Qđ ſi altera ipſarū extiterit affirmatiua/⁊ altera ne/ gatiua/⁊ fuerit ꝓpoſitio negatiua maior ⁊ affir matiua minor:iam fiet ſyll's:puta in exēplo ſi ponamus primo maiorē negatiuam in parte/⁊ minorē vl'iter affir/ matiuā:veluti ſi omne/b/ſit/c:⁊ aliqđ/b/non ſit/a:dico ꝙ cōcluditur aliqđ/c/nō eſt/a:⁊ hoc per deductionē ſermo/ nis ad impoſſibile:quoniā ſi nō fuerit veruꝫ/qđ dicimꝰ: aliqđ/c/nō eſt/a/erit ſuum cōtradictorium verum:omne vꝫ/c/eſſe/a:ſed poſteaqꝫ ꝯiunxerimus huic ꝓpōnem mi/ norem:puta ꝙ omne/b/c/concludetꝰ ꝙ omne/b/eſt/a.qđ impoſſibile:quoniā cōtradictorium eſt ꝓpōnis maioris: iā enim poſuimus ꝙ aliqđ,b/nō eſt/a:ſuuꝫ itaqꝫ cōtradi ctorium verum erit/aliqđ.vꝫ.c non eē/a.¶ Ceterum ħ per poſitionē etiā monſtratur:ſi poſuerimus/b/reꝫ ſenſi/ bilē/vt exempli grā/g/⁊ ſit nullū g/a:omne/g c:quoniam g/eſt pars ipſius/b.Redit eniꝫ ad ſpēm cōcludentē huiꝰ figure:hoc eſt/que ex duabus cōſtat vl'ibꝰ/maiore nega/ tiua/⁊ minore affirmatiua/⁊ cōcludit aliqđ/c/non eſſe/a:⁊ modus iſte nō mōſtratur per cōuerſionē.Conſilr ſi ma/ ior extiterit vl'iter negatiua cuꝫ minore affirmatiua in p/ te,erit ita quoqꝫ ſyll's cōcludens:puta in exēplo:aliqđ/b/ c:nullum/b/a:cōcludit aliqđ/c/non eſſe/a:⁊ hoc quoniam ſi cōuerterimus affirmatiuā minorē redibit ad figuram primā.¶ Sin autē maior ꝓpoſitio extiterit affirmatiua ⁊ minor negatiua non erit ſm hoc ſyll's ad queſitū:⁊ iſte ſunt due ſpēs:vna vt maior ſit vl'is ac minor in parte:pu ta in exēplo:aliquod/b/nō eſt/c:⁊ omne/b/a:dico eniꝫ/ꝙ non cōcludit:⁊ hoc quā in materijs diuerſis cōtraria col/ ligit:exemplū terminoꝝ concludentiū affirmatiuaꝫ,ho/

Hic nō iā p qđ ſit expō ce rē ſenſibilem.

Cōiugationes inutiles vbi minor ſit negatiua.

mo/animal/⁊ aiatum:⁊ homo minor:aīal medius/⁊ ani/ matū maior:⁊ hoc quā aliquod aīal nō eſt homo:⁊ omne animal aiatum:⁊ cōcluditur oīs homo aiatum.Termini ꝟo cōcludentes negatiuā nō inueniunꝰ ſi ſimul cum ne/ gatiua particulari/vera extiterit affirmatiua in pte/⁊ fiat aliqđ/b/c:⁊ omne/b/a:igitꝰ aliquod/c a:quare vere ꝓferri non pōt:nullum/c/eſſe/a.Atqui ſpēs hec cōnumeratꝰ inter nō concludentes:ꝓpterea ꝙ in aliqua mā tm̄ concludit: puta in ea/in qua cuꝫ negatiua particulari vera fuerit af firmatiua in parte.Cōſimilr ſi minor extiterit vl'is ⁊ ma ior in parte/vt in exēplo:nullum/b/c:⁊ aliquod/b/a:dico igitꝰ ꝙ non cōcludit.Termini autē cōcludentes affirma tiuā/aquaticū:homo:aīal:⁊ hoc/quoniā nullum aquaticū homo:⁊ aliqđ aquaticuꝫ aīal/⁊ concluditur/ꝙ omnis hō animal:que eſt cōcluſio.Termini ꝟo cōcludentes nega tiuam/aquaticū/ſciētia/animal:⁊ hoc/qꝛ nullum aquati/ cum eſt ſciētia/⁊ aliqđ aquaticū eſt animal:⁊ colligitꝰ nul la ſciētia eſt aīal:que eſt cōcluſio.¶ Cōſilr etiā non erit ſyll's/quū ſimul fuerint negatiue/vl'is ⁊ particularis.Exē plum terminoꝝ ꝯcludentium negatiuā/quum fuerit mi/ nor vl'is ⁊ maior in parte:aiatum:ſciētia:aīal: animatum medius/ſcīa minor/ ⁊ aīal maior:⁊ hoc quoniā aiatuꝫ nō eſt ſciētia:⁊ aiatum non eſt aīal:⁊ cōcluditur,ſcīa non eſt animal.Exēplum ꝟo terminoꝝ cōcludētium affirmati/ uam:aquaticū:homo:aīal:⁊ hoc quoniaꝫ aquaticum non eſt hō/⁊ aliquod aquaticū nō eſt aīal:⁊ colligitur oīs ho/ mo aīal:que eſt cōcluſio.Termini ꝟo cōcludētes nega/ tiuam/quū fuerit maior ꝓpoſitio vl'is negatiua/⁊ minor particularis:albus:nix:coruus:⁊ hoc/quā aliquod album nō eſt nix/⁊ nullū album eſt coruus/⁊ cōcluſio/nulla nix coruus.Termini autē cōcludentes affirmatiuā non inue/ niūtur ob cauſam pdictam:hoc eſt ſi cuꝫ negatiua parti/ culari vera affuerit affirmatiua in parte:⁊ hoc quā ſi con cluſuꝫ fuerit:omne/c/a:quū iā ſupra acceperimus aliqđ b/c.Cōcludetur nobis aliqđ/b/eſſe/a:ſed iā poſueramus in ꝓpōnibus huius ſylli:nulluꝫ/b/eſſe/a/qđ fieri nō pōt ⁊ non coheretin ſpecie igitꝰ hac colligi nequit vl'is affir/ matiua.Atqui planū ꝙ nō eſt ſyll's:quoniā nō cōcludiꝰ ꝯcluſio vna ſemper:⁊ hoc quā ignoramus/quādo ſimul cum negatiua particulari verificatꝰ affirmatiua particu/ laris/⁊ quādo vl'is negatiua cum eadem hac.

Cōiugationes inutiles vbi ambe ſint negatiue.

Si vo fuerint bine ꝓpōnes in hoc ſyllogiſmo parti/ culares aut indefinite/aut vna particularis ⁊ altera indefinita:ſeu affirmatiue ſimul fuerint/ſeu nega/ tiue ſimul,ſiue vna ipſaruꝫ affirmatiua ⁊ altera negati/ ua/non erit in hoc ſyll's.Termini ꝟo cōcludentes affir/ matiuā vniuerſalem in omnibus iſtis ſpeciebus:albuꝫ: homo:animal.Concludentes autem negatiuā:homo:in/ animatuꝫ:animal:albū medius/⁊ animal maior.

Ceterum ex hoc tractatu iā manifeſtū eſt/quādo erit/⁊ quādo non erit ſyll's hac in figu/ ra:quoniā ſi minor in hoc ſyllo fuerit affirmatiua/⁊ alte/ ra ꝓpōnum vl'is/ſiue minor/ſiue altera ab hac/nimirū erit ſyll's cōcludens:⁊ ſi fuerit ſyll's cōcludens ex neceſſi tate ꝓpoſitiones ita erūt diſpoſite.Preterea.declaratuꝫ etiam fuit:ꝙ ſyllogiſmi figure iſtius non ſunt ꝑfecti:quoꝝ ex ipſis ſunt qui monſtrantur per conuerſionem/ per poſitionem ⁊ per impoſſibile:alij ꝟo oſtendunꝰ per po ſitionem ⁊ impoſſibile:quoꝝ in hac figura nō inueniꝰ cō/ cluſio vl'is neqꝫ affirmatiua neqꝫ negatiua.

Nō ex ħ loco ꝯclūdes ⁊ ꝓprias pme figꝰ

Cōmune eſt autē omnibus figuris,vt nō conclu/ datur ex ambabꝰ negatiuis/neqꝫ ex am babus particularibus/neqꝫ ex ambabꝰ indefinitis/neqꝫ ex indefinita ⁊ particulari:quā vis indefinitarum eſt vis particularium.¶ Amplius:declaratū eſt in oī ſyllo/quū fuerint

Hec ſunt cōia oībꝰ figuris.

Nō ꝺ ſylloſ q̄ latent ꝑ ꝺcit ſapeſmo ꝛ friſeſom. ꝛ ꝺe bēt fieri in p° fig°. Ariſtoteles ꝺo ꝛ Auē. i olb° ꝛ ꝯcludentes tn̄ q̄ſitum nō poſitū nec determinatū.

fuerint bine ꝑpōnes/vna vlis negatiua ꝛ altera affirmatiua/ꝙ erit ſyllo ſemper cōcludens/hoc eſt ꝯcludēs aut queſitū poſitum aut queſitū non poſitū:ac queſitū qdez poſitū/quum maior in figura p̄ma extiterit vlis negatiua:queſitum ꝟo non poſitū/quꝫ minor fuerit negatiua vlis. Conſilr res ſe habebit ꝛ in figura ſecūda/quū maior in ipſa fuerit vlis negatiua ꝛ maior particularis:ac in figura tertia quū minor fuerit negatiua:ꝛ hoc qm̄ ſi fuerit nullū c/b:ꝛ omne/b/a:ꝛ cōuerterim⁹ vtraſq; ꝑpoſitiōes iſtas/ꝛ dixerimus aliqḋ/a/b:ꝛ nullū b/c/cōcludem⁹ aliquod/a/nō eſt/c. ⸿ Atqui nō cōnumerant̄ ſylli tales inter ſylloſ:quos hic intendimus:qm̄ qḋ querimus hoc in loco eſt ſyllo/ſuper quē nāliter cogitatio cadit in cōparatione ad queſitū determinatū. ⸿ Uerum ſyllo/qui concludit nō queſitū nō ita ſe hꝫ:vt potentia cogitatiua ſit in ipſo naturaliter ſolicita/neq; ipm̄ penitus componit.

Nō ſylloſ ſuꝑa poſitoſ ſ ee nāles.

Syllo q ſ cōcludit q̄ſitum determinatū ſ eſt nālis.

Tres figuꝛ ab Ariſt. poſitę ꝯcludūt q̄ſitū determinatū nāliter.

⸿ Exēpli eniꝫ grā/ ſi queramus/an/a/ſit in c:ꝛ dicamus a/eſt in/c:qm̄/a/eſt in/b/ꝛ/b/in/c:nimirū erit ſyllo iſte naturalis ſm̄ ſermonē pluriū hoīum:ꝛ hoc in figura p̄ma. Conſimilr ſi dicamus/a/nō eſt in/c:qm̄/b/eſt in c/ꝛ/b/nō eſt in/a/planū ꝙ cōpoſitio iſta ineſt nobis ſm̄ naturam: ꝛ hec eſt figura ſecūda/ꝛ inuenit̄ ſm̄ ſermonem multoꝝ hoīum per naturā. Conſilr ſi dicamus/a/eſt in/c/qm̄/a/ꝛ c/ſunt in/b:iſte etiaꝫ ſyllo ineſt nobis per nāꝫ/ꝛ eſt fig⁹ 3ª.

Diſpō mediū vt ꝑdicetur ꝺ maiori ꝛ ſubijciat minori nō eſt nālis/vt ex eo ſeq̄tur q̄ſitū determinatū. Digreſſio ꝫ Gal. de 4ª figura ꝙ nālis nō ſit.

Sin autē dicamus/a/eſt in/c:quoniā/c/eſt in/b/ꝛ/b/in/a/res erit quā nemo nāliter faciet:propterea ꝙ ex hoc ſequit̄ non queſitū/ideſt/c/eē in/a:ꝛ eſt hoc in gradu eo/in quo dicimus/a/eſt in/c:qm̄/a/eſt in/b/ꝛ/b/in/c:ꝛ hoc eſt quiddā/qḋ non faceret cogitatio ſm̄ naturā. ⸿ Et ex hoc planū/ꝙ figura quarta/de qua meminit Galenus/nō eſt ſyllo ſuper quē cadat nāliter cogitatio:ꝛ hoc qm̄ ſi queramus an/c/ſit in/a/ꝛ dicam⁹/c/eſt in a:qm̄/b/eſt in/a/ꝛ/c/in/b/ſumus inter duo/aut vt admittamus/qḋ ſequit̄ ex iſta cōpoſitione/ꝛ reijciamus h̄ q̄ſitum penitus qḋ eſt/c/eē in/a:ſed hoc eſt diuerſum ab eo/qḋ querebamus:aut vt ſimul cū eo/qḋ ex hac compoſitione deducit̄/remaneat etiā queſitū ſm̄ cogitationē noſtram/quēadmodū de eo qōnē feceramus:ideſt vt ſubꝫ in eo ſit ſubtū ꝛ predicatū ꝑdicatū:ꝛ h̄ qm̄ in oī queſito vno ſubtuꝫ eſt ſubiectū ſm̄ naturā ꝛ predicatū ꝑdicatuꝫ ſm̄ naturā. Et quū remanet apud nos ſubiectum queſiti ſubtuꝫ ꝛ predicatū ꝑdicatum:ꝛ hoc eſt ſm̄ cogitationem noſtrā in hac diſpōne:qua ſemꝑ queſitū maneat q̄ſituꝫ: adducit̄ deinceps terminus medius/qui ꝑdicet̄ de ꝑdicato queſiti ꝛ ſubijciat̄ ſubiecto queſiti ſm̄ ꝙ exiſtimauit Galenus/hāc figuram quartaꝫ eſſe ſm̄ ꝙ refertur ad queſitū:ſi ꝟo nō/nō erit hic figura quarta/ſed potius p̄ª figura/vel de queſito/vel de cōuerſo ipſius. Uerū ponamus vt hic ſit figura quarta:nimirum formabit̄ in hunc modū/ideſt in relatione ad queſitū determinatū:vt ſubꝫ in eo ſubtuꝫ ſit ſm̄ naturā ꝛ predicatū predicatū ſm̄ naturam:qm̄ non formabit̄ figura quarta/niſi ſm̄ modos iſtos. Si igit̄ queramus inactionē alicui⁹ in aliquo/ꝛ accipiamus terminū mediū/ꝑdicemuſq; euꝫ ſemel de predicato queſiti/ꝛ ſemel de ipſo ꝑdicemus ſubtum queſiti: ſequit̄ ex hoc/vt aliquid vnū per ſe ſit/tāq̄ꝫ de ſeipſo ꝑdicatum:qm̄ ex parte/qua predicat̄ de predicato queſiti ꝛ ſubijcit̄ ſubiecto eiuſdē/predicat̄ quodāmodo de ſeipſo: quod eſt abſurdiſſimū:ꝛ iſta eſt cauſa/ob quā non cōponit ipſum cogitatio ſm̄ naturā ſuper queſito determinato ita/vt ſit hic ſyllo cōcludens queſitū determinatū per duas cōuerſiones:ſm̄ ꝙ exiſtimauit Gal. de fig⁹ 4ª.

Nō dīaꝫ inter ꝯuerſiōes q̄s poſuit Gal. i

Differt autē conuerſio hec a cōuerſiōe/quam facit Ariſ.ᵗᵉˢ/dum reducit multas ſpēs ſecūde ac tertie figure ad primā:qm̄ cōuerſio illa fit ad declarandam ꝯnem in ſyllo nāli/hec autē ad expoſitionē cōcluſionis in ſyllo artificiali/ſed non nāli. Atqui Ariſtoteles nō curat ſylloſ artificiales:quoniā nō ſunt cōformes hijs/que ſunt:ꝛ hoc ꝑcedit in infinitū. ⸿ Et ꝑpter hoc exiſtimauerūt nōnulli:ꝙ reperiantur plures concluſiones in quacūq; figurarū preter eas:de q̄bus mētionē fecit Ariſtoteles:hoc eſt ꝛ particulares ipſarū ꝛ cōuerſe etiā:ſi q̄ramus deinde cōcludamus eas mediantib⁹ ꝯnib⁹ p̄mis: ſed hoc eſt nō ſm̄ nālem/ſed artificialem viā. ⸿ Ariſtoteles ꝟo declarabit/ꝙ due ſpēs vniuerſales figure p̄me/ ideſt que cōcludūt cōclōnem vlem/ſunt oīum figurarū perfectiſſime:quoniā oēs ſpecies ſylloꝝ ſecūde figure ita ſe habēt:vt vlis ipſarū redeat ad vlem figure iſtius:ꝛ particularis/que eſt in ipſa ad particularē/que eſt in figura p̄ma. Oēs ꝟo ſpēs figure tertie ad particularem p̄me figure:ꝛ hoc qm̄ omnes ſpēs figure tertie cōcludūt particularem. Particularis ꝟo/que eſt in p̄ma figura monſtrari pōt deductione ad impōle per vlem figure ſecūde:que oſtendit̄ per vlem p̄me figure. De igit̄ due ſpēs figure p̄me ſunt ꝑfectiſſime oīum ſpērum ſylloꝝ:nā quō autē particularis figure prime monſtret̄ deductione ad impōle per vlem ſecūde figure eſt:vt ſi dicā/a/ineſt ipſi hec/b/alicui/c:dico ꝙ/a/ineſt alicui/c:ſi eniꝫ nō fuerit ita/ erit cōtradictorium ſuū verū/hoc eſt:nullū/a/c:ſed iā poſuimus/ꝙ/a/ineſt omni/b:ergo cōcludet̄ in figura ſecunda ꝙ/b/nō ineſt alicui/c:ſed iam poſuimus/b/alicui/c/qḋ fieri nō poteſt ꝛ nō coheret. Conſimilr mōſtrabit̄ ꝯcludi negatiua in parte in figura prima per negatiuā vlem figure ſecūde deducendo ad impoſſibile. Ceterū ex hoc tractatu iam fuere declarate ſpēs ſylloꝝ abſolutorum:q̄ ſequunt̄ aſſertionē alicuius aut deſtructionē eiuſdem.

fig⁹ 4ª:ꝛ q̄s poſuit Ariſt. in 2ª ꝛ 3ª.

Excludit opinionē alioꝝ de multiplicatiōe ſylloꝝ ꝑter illos quos Ariſt poſuit. Nota ꝺ reductiōe oīuꝫ ſyllogiſmoꝝ in vles p̄me.

⸿ Tractatus de ſyllis neceſſarijs. Cap. VIII.

Dixit ꝛ quoniā ꝑpōnes abſolute/neceſſarie ꝛ poſſibiles diuerſificantur inter ſe ſm̄ modū ꝛ māmoquā ſignificat modus:ꝛ hoc qm̄ multa ſunt in actu:que tn̄ non ſunt ex neceſſitate:ꝛ hec ſunt abſoluta:ꝛ nōnulla neq; neceſſaria ſunt neq; in actu/ſed que in futuro ꝛ eſſe ꝛ nō eſſe poſſunt:ꝛ hec ſunt poſſibilia:quedā ꝟo ſemper ſunt:ꝛ hec ſunt neceſſaria. Manifeſtū ꝙ opꝫ ſylloſ compoſitos ex vnaquaq; iſtarū ſpērum diuerſos eē a ſemetipſis ſm̄ diuerſitatē ſuarū ꝑpōnum/ꝛ ſyllo erit neceſſarius ex ꝑpoſitionib⁹ neceſſarijs/ꝛ abſolutus ex abſolutis ꝛ poſſibilis ex poſſibilib⁹. Sylli igitur qui cōponunt̄ ex ꝑpoſitionib⁹ neceſſarijs ſunt primi ſyllogiſmis/qui cōponūtur ex ꝑpoſitionibus abſolutis:ꝛ hoc qm̄ conditiones cōcluſionis abſolutarū ſunt per ſe cōditiones cōcluſionis neceſſariarū:ꝛ ea/que ſunt cā/vt nō ſequat̄ concluſio in nō cōcludentibus/eadē ſunt cauſa vt nō ſit concluſio in neceſſarijs:qm̄ nō eſt differētia inter ipſos niſi ſm̄ additionē neceſſitatis tm̄:ꝛ hoc qm̄ ſpecies ꝯcludētes ꝛ nō cōcludentes in abſolutis ſunt ſm̄ numerū cōcludentiuꝫ ꝛ nō ꝯcludentium in neceſſarijs. ⸿ Atqui differētia eſt inter ipſas:qm̄ abſoluta dicitur de eo/qḋ eſt in actu/q̄ꝫq; non eſt neceſſariū:neceſſaria ꝟo dicit̄ de eo/quod eſt in actu/qḋq; eſt neceſſariū ac per iſtā additionēꝫ diſponit̄: ꝛ modus cōpoſitionis eius/qḋ cōcludit in figura prima ex abſolutis/hoc eſt diſpoſitio dici de omni aut dici de nullo/eſt cōditio:que in figura prima cōcludit ſm̄ materiā abſolutam aut neceſſariā:ꝛ hoc qm̄ intentio dici de omni in ipſis eſt:vt dicat̄ affirmatiue aut negatiue de oī eo:qḋ eſt in actu/ſiue in actu extiterit cum additione cōditionis neceſſarie/ſeu abſq; additione ipſius. Atqui cō

Propōnes modales diſtinguūt̄ ſm̄ ꝛ modū ſeq̄ntē illū appoſitus inceſſib⁹ nota.

Dīa inter abſolutas ꝛ neceſſarias non ſm̄ modū niſi ſm̄ materia.

Diſpō dici de oī in neceſſarijs ꝛ abſolutis eſt eadē:ſꝫ dat in ꝑoribus.

ditio dicti de omni:qḋ.fit in materia poſſibili diuerſifi-
catur a cōditiōe dicti de omni:qḋ fit in materijs iſtis.Et
hoc eſt,qḋ apparet ex ˀbis Ariſtotelis,aut veritas ꝑ ſe:
quemadmodū declarabit̃ poſt hoc.Cōſilr̃ modus oſtē-
dendi cōplicationes cōcludētes in figura ſecūda ⁊ tertia
ex ꝓpoſitionibus neceſſarijs,eſt idē modus cum eo:quo
mōſtrauimus cōiugationes ꝯcludentes in figura ſecunda
⁊ tertia ex ꝓpōnibus abſolutis:⁊ hoc quū oſtenduntur ꝑ
reductionē ad primā figurā per ꝯuerſionē alterius ꝓpo
ſitionum ſuarū:⁊ hoc qm̃ conuerſio in ꝓpōnibus abſolu
tis ac neceſſarijs eſt vna.Et ꝯſimilr̃ qḋ in ipſis oſtendit̃
per poſitionez.Qḋ ˀo in ipſis oſtendit̃ per impoſſe,hoc

Sylli q ꝑ impoſſe oſtendunt̃ ad ꝑmā reducti i 2ª ⁊ in 3ª: nō pñt oſtdi i neceſſarijs ſʒ per expōnez.

eſt quum fuerit ꝓpoſitio vlis affirmatiua ⁊ particularis
negatiua nō diſponitur vna diſpoſitione:⁊ hoc qm̃ ſyll's
deducens ad impoſſibile erit compoſitus ex vna ꝓpoſi-
tione ſylli ⁊ ex cōtradictorio cōcluſionis ſm̃ modū ⁊ ſʒ
negationē ſuam,⁊ erit mixtus ex ꝓpoſitione neceſſaria ⁊
abſoluta aut poſſibili:ſed huiuſqʒ nōdum declarata fuit
cōcluſio:que ſequit̃ ex hac cōplicatione.Ceterum quod
ibi monſtrat̃ per impoſſibile,hic oſtēdit̃ per poſitionē:
puta quum ponimus ſub aliqua negato rem ſenſibilez a
qua predicatū vlr̃ negatur,⁊ ita redit ad ſpeciem que
in prima ꝯſtruitur figura ex ambab' vniuerſalibus vna
affirmatiua ⁊ altera negatiua.

¶ Tractatus de ſyllogiſmis mixtis ex neceſſarijs ⁊ inexi
ſtentibus. Cap.IX.

Syllogiſmi igitur cōcludentes in iſtis mixtionibus ſūt
per ſe ſylli cōcludentes in non mixtionibus ſuerūt: ꝙ duplicātur:⁊ hoc qm̃ ſpe-
cies vna per ſe erit due ſpēs quēadmo-
dum exēpli gratia que eſt ex binis vlib'

Sylli mixti duplicant̃ i oib' modis cuiuſcūqʒ figure.

in prima figura triecue ſpēs:vna vt ſit maior neceſſaria
⁊ minor inexiſtēs,altera econuerſo:⁊ erūt ſylli concluden
tes in omni figura hic duplicati reſpectu ſylloꝝ conclu-
dentiū in omni materia ibi:⁊ illud,quo oſtēdit̃ ꝯcludēs
ꝙ non cōcludente ibi,eſt id,quo oſtenditur hic,hoc eſt in
inexiſtētibus.¶ Atquū qḋ ſupereſt,vt cōſideremus hic

Mō niſi' ꝯſideraſt i ſyllis mixti ē q̄s mo' duo ꝯcl'onis ſequatur.

ꝙ diſpoſitione mixtoꝝ eſt modus cōcluſionū ſuaruz,ſ
eſt qui modus ſequat̃ ex duobus modis propoſitionūz.
¶ Et Ariſtoteles dixit,ſi fuerit ꝓpoſitio maior in figu-
ra ꝑma neceſſaria,ꝙ erit cōcluſio neceſſaria,ſin aūt non

Opio Ariſt. ꝙ ſequat̃ ꝯ° neceſſa: ex maioꝛ neceſſa ⁊ minore inexiſtē: qm̃ maior ē ꝑo medie.

ſit neceſſaria,non erit cōcluſio neceſſaria.Sit igit̃ omne
c,b,in actu:⁊ omne,b,a,ex neceſſitate:dico ꝙ vna iſtarū
duarū ſpērum cōcludit ꝙ a,eſt in omni,c,ex neceſſitate:
⁊ altera ꝙ nullū,c,a,ex neceſſitate:monſtratio huius qm̃
c,eſt pars ipſius b:ꝓpterea ꝙ ex cōditionibus prime fi-
gure eſt,vt ſit minor affirmatiua:⁊ ex cōditionib' huius
mixtionis,vt ſit,c,pars ipſius,b,in actu:nō autē poſſibi
liter:quēadmodum ſe habet diſpoſitio in ſyllis poſſibi-
libus:ſed quū predicat̃ aliqḋ de toto predicat̃ ex neceſ-
ſitate etiā de parte ſm̃ modū,quo predicat̃ de toto:⁊ hoc
planū ꝑ ſe:qm̃ ps ꝯtinet̃ ſub toto,⁊ ſubingredit̃ ipm̃.

Nō ſi non maior ſed minor extiterit neceſſaria,non
erit cōcl'o neceſſaria:puta,ſi dicamus:omne,c,
b,ex neceſſitate:⁊ omne,b,a,in actu,vel nullū,b,a,i actu:

Si maior ſcḋi ſit ē minor: nō erit neceſſa: non neceſſa ſʒ ē ſcḋ ꝯcludet ꝯcl'o.

dico ꝙ nō concludit̃ in hac cōplicatione:omne,c,eſſe,a,
ex neceſſitate aut nō eſſe,a,ex neceſſitate oſtenſio huius:
qm̃ ſi fuerit poſſibile ponamus ꝙ omne,c,ſit a ex neceſ-
ſitate:ſed iā poſuimus:omne,c,eſſe,b,ex neceſſitate:quare
⁊ cōcludet̃ in figura tertia:aliqḋ,b eſſe,a,ex neceſſitate:
ſed iā poſueramus:omne,b,eē,a,nō ex neceſſitate:quod
fieri nō poteſt ⁊ non coheret.Conſimilr̃ mōſtrabit̃ ſi po
ſuerimus ꝓpoſitionem maiorē negatiuam non neceſſa-
riā.Hoc eni ſimilr̃ etiaz mōſtrabit̃ ex quo,c,eſt ps ipſi'
b,⁊,a,predicat̃ de omni eo,qḋ eſt pars ipſius,b,⁊ quod
eſt totū nō neceſſariuz predicat̃ etiā de,c,non neceſſario
poſtea ꝙ eſt pars ipſius,b.Manifeſtuz etiā ex terminis
ꝯcluſionem non eſſe neceſſariā:puta ſi ponamus loco,a,
motū ⁊ loco,b,animal,ac loco,c,hoiez ⁊ dicamus omnis
homo eſt animal ex neceſſitate:⁊ omne aial mouetur nō
ex neceſſitate:⁊ cōcludet̃,ois homo mouet̃ nō ex neceſ-
ſitate:niſi qḋ termini aſſueuerant cōcluſionē nō eſſe ſemꝑ
neceſſariā,non aūt ꝙ nō concludat neceſſariā oino:quē-
admodū aſſertat ḣ ſyll's ad impoſſe:⁊ inētio dicti de oi.

Aue. Ariſt. nō negare ob hoc Ariſto. poſſe ſeq ꝯcl'onē neceſſariā:ſʒ qa nō ſemꝑ iḋ demonſtrat̃ regula gnāl:ſʒ inētio dicti ḋ oi ⁊ deducto ad impoſſe oſtdunt̃ vlr̃ ꝯcl'onē ſequi.

Syllogiſmi ˀo particulares in hac figura,hoc
eſt cōcludentes cōcluſiones parti-
culares ita ſe habēt:ꝙ ſi ꝓpoſitio vlis ⁊ maior fuerit ne
ceſſaria,⁊ ꝯcluſio erit neceſſaria:ſin autē particularis ac
minor neceſſaria extiterit:⁊ maior nō ſit neceſſaria non
erit concluſio neceſſaria,ſiue maior affirmatiua fuerit ſi-
ue negatiua:⁊ mōſtratio huius erit mōſtratio ſylloꝝ vni
uerſaliū:hoc eſt per dictū de omni,per impoſſe ⁊ per ma-
teriam:⁊ hoc qm̃ ſi ponam' loco,a,motū:⁊ loco,b,aial:et
loco,c,albū.Cōplicabitur ſyll's:aliqḋ albū animal ex ne-
ceſſitate,⁊ omne aial motū nō ex neceſſitate ⁊ concludi-
tur aliqḋ album motū ſed nō ex neceſſitate.¶ Ex ˀbis
itaqʒ Ariſtotelis planū ſententiā ſuam eē in hac ſpecie,vt
modus ꝯcluſionis ſequat̃ modū propoſitionis maioris:
qm̃ ſi fuerit ꝓpoſitio maior abſoluta:cōcluſio erit abſo-
luta,⁊ ſi neceſſaria extiterit,cōcluſio erit neceſſa.¶ Theo

Opio Ariſt. ꝙ i mixtione modus cōcl'onis ſequat̃ modū ꝓpōnis maioris.

phraſtus ˀo atqʒ Eudemus ex antiquis peripateticis,⁊
inter poſteriores Themiſtius,q eos ſecutus eſt,exiſtima-
runt ꝙ modus concluſionis ſequat̃ viliorem ex duobus

Digreſſio ḋ Theophraſtū Eudemum ⁊ Themiſtiū ab Ariſto. diſſentientes.

modis,hoc eſt vt ſemꝑ in tali cōplicatione ſequat̃ ꝓpo-
ſitionem abſolutā:quoniā abſoluta eſt vilior neceſſaria.
¶ Et potiſſimū cui innituntur eſt:qm̃ arbitrant̃:ꝙ omne,
in quo fuerit aliqḋ vt pars ⁊ aliqḋ vt totum,ita ſe habe-

ꝑ° rō Theophraſti ⁊ aliorū ꝯ Ariſto.
2ª rō Theo. ⁊ alioꝝ ꝯ Ar.

bit:vt ſi aliqḋ vnūz predicet̃ ꝑdicatione aliqua de toto,
ſequat̃ vt de parte etiā predicet̃ cum ḣ eodem modo:
⁊ conſilr̃ ſi predicet̃ etiā pars de re aliqua cū aliquo mo
do,oportebit vt totuz quoqʒ de re iſta ꝑdicet̃ cum ḣ eo-
dem mō:quoniā igit̃ in omni ſyllō eſt aliqḋ vt totum et
aliqḋ vt pars:ſi fuerit vna duarū ꝓpōnūz abſoluta ⁊ al-
tera neceſſaria,nihil ꝓhibet,vt minor ſit neceſſaria,⁊ ma
ior abſoluta,aut maior neceſſaria ⁊ minor abſoluta. Di-
ſeruerunt ⁊ ſi fuerit minor neceſſaria,erit aliqḋ vt pars ⁊ ali
quid vt totū:⁊ medius quidez terminus vicē totius obtine
bit:minor ˀo partis:quare ſi aliqḋ predicet̃ de toto,quod
eſt terminus medius,predicabit̃ etiā cū hoc eodē modo
de parte,que eſt terminus minor.Et ſi ꝓpoſitio neceſſa-
ria maior extiterit ⁊ in ipſa cōſimilr̃ aliquid vt ps ⁊
aliquid vt totū:⁊ maior quidē totius vicez obtinebit,me
dius ˀo partis:ſequit̃ ergo ſi pars,que eſt terminus me
dius ꝑdicat̃ de minore extremitate cuz aliquo mō,vt ſit
modus iſte idē cū modo totius:qḋ eſt maior extremitas:
idē inquā,quū predicat̃ de ipſa:quare inquiūt iſti:quocūqʒ
res ſe,hēat,opʒ modū predicationis in cōcluſione,ſequi
modū ꝓpoſitiōis abſolute.¶ Sed in ḣ ſermone eſt cō-
fuſio manifeſta:⁊ hoc qm̃ cōſideratio totius ⁊ partis in
ſyllō ſm̃ ꝙ eſt ſyll's cōcludens in ꝑma figura per dictuz

Contra opiōnē Theophraſti ⁊ alioꝝ ſequentiū q' rō pūs ⁊ tot' ſolū inueni't in ꝓpōne minore.

de omni,nimirū eſt in ꝓpoſitione minore:⁊ ꝓpterea con
ditio ipſius eſt,vt ſit affirmatiua:maioris aūt cōditio eſt
vt ſit vlis non autē vt ſit affirmatiua:qḋ quuz ita fuerit:
non eſt conſideratio totius ⁊ partis in ꝓpōne maiore,ſi
inueniant̃ vt ſint neceſſaria aut nō ſint:ſed opʒ vt conſi-
deratio totius ⁊ partis exiſtat in loco,in quo eſt cōditio,
vt ſyll's ſit:hoc eſt totuz ⁊ pars:que ſunt in ꝓpōne mino-
re:qḋ quum ita ſit,modus cōcl'onis ſequet̃ moduz ꝓpo-

Soluit 2ᵃᵐ rōnem.

ſitiōis maioris/ſm ꝙ exiſtimauit Ariſ.ᵗᵉˢ. ¶ Et ſi illis ēt
ↄceſſerimus partē ꝛ totū cōſiderari in vtraq́ꝫ ꝑpoſitio/
num:nō oportebit nos ponere in loco/cōſiderationis to/
tius ꝛ partis que ſunt in ꝑpōne minore/ꝛ in loco cōſide/
ratiōis totiᵘ ꝛ ptis que ſunt in ꝑpōne maiore/vſquequo
demᵘ h̄ iudiciū ſuper ſyllo. ¶ Amplius ſi cōſiderek ꝑs
in ꝑpōne maiore/nō aūt in minore/nō erit ſyllo niſi per
accñs:qm̄ nō oportet vt minor extremitas cōprebēdak
in ꝑdicatione ſub maiore ꝑpōne/quāꝫ non ſit vl̄is:et h̄ ꝑ
ſe manifeſtū eſt. ¶ Et qd̄ ēt dubitarūt.alē.[Hoc autē ſe

Solō ꝑme rationis.

cit eos errare.]Qm̄ exiſtimauerūt modū cōcluſiōis ſeq
debiliorem duoꝝ modoꝝ ꝑpōnis:quēadmodum res ſe
hꝫ in affirmatione ac negatiōe:id eſt qm̄ ſi fuerit vna ꝑ/
poſitionū affirmatiua ꝛ altera negatiua/cōcluſio ſequek
negatiuaꝫ que eſt vilior:hoc eſt ſyllo imaginarius: ꝛ hoc
qm̄ cōcluſio nō ſeqtur ꝑpōnem negatiuā ꝛ non affirma
tiuaꝫ ex parte/qua negatiua vilior ſit affirmatiua:ſed ex
parte qua eſt negatiua:abſoluta ꝟo ſi eſt vilior eſt affir/
matiua/nō autēꝫ negatiua:cōfuſio igik iſtius ſermōis eſt

Soluit 3ᵃᵐ rationem.

per ſe manifeſta. ¶ Qd̄ etiā cōcēdit eſt qm̄ in aliq̄ ma/
teria cōcludik abſoluta/ꝛ tñ minor eſt abſoluta ꝛ maior
neceſſaria:vt in exēplo:omnis homo ambulat/hoc eſt in
actu:ꝛ omne ambulās mouek ex neceſſitate:igik ois ho/
mo mouek/non tñ ex neceſſitate:ꝛ deceptio in h̄ eſt/qm̄
ambulans nō mouek ex neceſſitate/ex parte/qua eſt hō/
ſed ex parte qua eſt ambulās:ꝙ ſi cōditionem iſtā/quaꝫ
in maiore accepimus/ponamus etiā in ↄcl'one/erit neceſ/
ſaria:puta/ex neceſſitate/ois homo mouek ex parte/qua

Excludit reſponſionē q̄ⁿdaꝫ:oſtendēs ꝙ maior nec̄ia cū minori nō necē ↄcludit nec̄iā ꝑ dicā de omni.

eſt ambulās. ¶ Nō opꝫ autēꝫ/vt aliquis ad hoc reſideat
dicens:ꝙ in hac cōplicatione ↄcluſio eſt abſoluta quum
minor eſt abſoluta ꝛ maior neceſſaria:qm̄ in hac ꝑpōne
neceſſaria non inuenitur dictum de omni:quod fecit vni/
uerſaliter Ariſtoteles in hoc libro:ꝛ hoc/vt/a/ predicetur
ex neceſſitate de omni eo/quod diſponitur per/b/ affir/
matiue ſiue diſponatur per/b/in actu/ſiue ex neceſſitate/
ſiue poſſibilr:qm̄ nō eſt vtilitas in hac cōditione ni vera
extiterit in omni mā:ſed certe opꝫ vt hec ↄditio vera ſit
in omni mā. Et ſi induxerimus etiā per materias/planū
nobis fiet:ꝙ hoc/qd̄ dicimus:oē qd̄ eſt/b/eſt/a/ex neceſſi
tate/aut eſt/a/abſolute/in aliq̄ mā ſignificat:omne qd̄ eſt
b/in actu eſt/a/ex neceſſitate veluti quum dicimus:omne
ambulans mouek:ꝛ in aliqua mā ſignificat:omne qd̄ eſt/b/in
potētia aut in actu eſt/a/ex neceſſitate/vt quāꝫ dicimus:
oē motū eſt corpus. Cōſimilr etiā diſponik enūtiatio ab/
ſoluta. ¶ Qd̄ quū ita ſit/dictū igik de omni verum in oī
mā in ꝑpōne neceſſaria ꝛ abſoluta/eſt/vt/a/inſit ex ne/
ceſſitate aut abſolute omni illi/qd̄ eſt/b/in actu:quoniam
in aliqua mā verificabik de omni eo/quod eſt in potētia
aut in actu/b/ꝛ in aliq̄ de omni eo/qd̄ eſt in actu tñ:qm̄/
ſi/a/verificak de oī eo/qd̄ eſt/b/in potētia:verificabik ēt
de omni eo/qd̄ eſt in actu/ꝛ nō ↄuertik:h̄ eſt ſi/a/verifi/
cak de omni eo/qd̄ eſt/b/in actu:vt etiam verificek de oī
eo/qd̄/b/in potētia. ¶ Et ꝑpter h̄ opꝫ cōditionem dicti
de omni in neceſſarijs atq́ꝫ abſolutis eē/vt maior extre/
mitas predicek de omni eo/qd̄ eſt mediū in actu:hoc eſt
de omni eo de quo predicak terminus mediᵘ in actu nō
poſſibiliter:ꝛ ꝑpterea quū minor ꝑpoſitio extiterit poſ/
ſibilis ꝛ maior neceſſaria aut abſoluta/nō erit ſyllo ↄclu/
dens ſm dcm̄ de omni in oī mā/quemadmodū exponit
Ariſ.ᵗᵉˢ in ſequētibus:qm̄ hoc vtiq́ꝫ cōcludet per dictū de
omni in aliqua mā: hoc eſt in qua ꝟificak/a/abſolute de
omni eo/qd̄ eſt/b/in actu aut in potētia:ſed nō intēdik h̄
in loco qd̄ eſt ꝑpter materias. ¶ Et hōc eſt/in quo dire/
xit Abumaçar mētē ſuā cōtra Ariſ.ᵗᵉᵐ. Nāq́ꝫ in ꝑpoſitiōe
poſſibili maiore reperik cōditio in omni mā:quā exiſti/

Nō qd̄ Abumaçar ↄ Ariſ. de dicto de oī.

mauit Abumaçar in oībus ſpēbus ꝑpōnum:ꝛ hoc quo/
niam quāꝫ dicimus oē qd̄ eſt/b/eſt/a/poſſibiliter/ verifi/
cak de omni eo/qd̄ eſt in potētia aut in actu:ꝛ ꝑpea quāꝫ
fuerit maior poſſibilis erit ↄcluſio poſſibilis in quacūq́ꝫ
miſtiōe:quemadmodūꝫ declarabik in ſequētibᵘ. Quare
non eſt cōditio dicti de omni in oībᵘ tribus ꝑpōnibus h̄
eſt abſoluta/neceſſaria ꝛ poſſibili/ vna:veluti exiſtima/
uit Abumaçar:quū fuerit/a/ꝑdicatū in actu/aut ex neceſ
ſitate/aut in potētia de omni eo/qd̄ eſt/b/ in q̄cūq́ꝫ ex tri/
bus ſpēbus:hoc eſt aut poſſibiliter aut ex neceſſitate/aut
in actu. ¶ Neq́ꝫ eſt etiā cōditio dicti de oī in hoc libᵒ ea/
de qua meminit Alexāder:vt/a/predicek ex neceſſitate/
aut poſſibiliter aut in actu de oī eo/qd̄ eſt/b/in actu:quo/
niā ſi res ita eēt/nō concluderet/que cōſtat ex ambabus
poſſibilibᵘ ſm dictum de omni:ꝛ hoc manifeſtuꝫ ↄſide/
ranti. Et inductio atteſtak ſentētie Ariſ.ᵗᵉˢ:qm̄ nō eſt vtili/
tas in cōditione/que nō pōt ſuper materias ſm ꝙ exiſti/
mauit Abumaçar/neq́ꝫ in cōditione/que ↄtinet oēs ſpe/
cies ꝑpoſitionū/ſm qd̄ exiſtimauit Alexāder. Et ex hoc
ſit manifeſta dubitatio:que accidit hoībus ex opinione
Ariſtotelis in miſtione poſſibilis cum neceſſaria ꝛ inexi/
ſtēte:ſꝫ ꝙ planū erit ex dicto noſtro/quū deo volēte ad
hūc locū deuenerimus. Sed iā declaratū eſt/ꝙ indiciūꝫ
in miſtiōe nec̄ie ꝛ abſolute eſt ad ꝑpōnē maiorem.

Nō nō eē ↄditionē dicti de oī i oībᵘ ꝑpōnibᵘ vnā ꝛ eādē:rō h̄ vide īfra.c.13.dubᵘ

Cōtra Alexandrū q̄ putauit dcm̄ d̄ oī tenere in abſolutis.

¶ De miſtiōe nec̄ie ꝛ abſolute in figᵃ 2ᵃ. Cap. X.

SEd in ſecūda figura/quū fuerit ꝑpō ne/
gatiua neceſſaria/ↄclo erit neceſ/
ſaria:ſi ꝟo affirmatiua nec̄ia extiterit nō erit
cōcluſio neceſſaria:ſit ergo ꝑmā vl̄is negati/
ua maior neceſſaria/ꝛ affirmatiua vl̄is minor
abſoluta:puta in exēplo ſi dicamᵘ/omne/c/eſt/b/in actu/
ꝛ nullū/a/b/ex neceſſitate:qm̄ igitur negatiua cōuertitur/
redibit hec ad ſpēm ꝑme figure:in qua maior eſt negati/
ua neceſſaria ꝛ minor abſoluta:q̄re cōcluſio ꝓculdubio
neceſſaria erit/ſm ꝙ declaratū fuit. Cōſimilr etiā h̄ idē
accidet/ſi ponak minor negatiua vl̄is neceſſaria ꝛ maior
abſoluta:qm̄ cōuertimus:nullū/c/hec ſit nullum/b/c/ex ne
ceſſitate:ꝛ oē/a/b/ abſolute:q̄re cōcludik in ꝑma figᵃ/nul
lum/a/c/ex neceſſitate:quēadmodū ſupra expoſuimus:ꝛ
quū cōuerſa fuerit cōcluſio/redibit queſituꝫ. Et ſi fuerit
ꝑpoſitio affirmatiua neceſſaria/ꝛ negatiua abſoluta con
cludek abſoluta:qm̄ negatiua abſoluta/quū cōuertik effi
citur maior in ꝑma figura. ¶ Sed iaꝫ in hac declarauī/
mus ſi fuerit maior in ꝑma figura nō neceſſaria/ꝙ con/
cluſio erit nō neceſſaria ſed abſoluta:iā eniꝫ declaratum
fuit per viā ad impoſſe/ꝙ ↄcluſio non eſt neceſſaria/ſed
abſoluta/quū fuerit affirmatiua neceſſaria:ꝛ h̄ ſi poſue/
rimus/ꝙ cōcluſio huius ſylli ſit:nullū/c/eſt/a/ex neceſſi/
tate:ſed iaꝫ in ꝑpōnibus huius ſylli fuerat/ꝙ oē/c/eſt/b/
ex neceſſitate:ꝙ ſi cōuerterimus affirmatiuā vl̄em/fiet
aliqd̄/c/b:ꝛ nullū/c/eſt/a/ex neceſſitate. Concludik ſm ꝙ
declarauimus in ꝑma figura/ꝙ aliqd̄/b/non eſt/a/ex ne/
ceſſitate:ſed iā poſueramus/ꝙ/a/non eſt/b/abſolute:q̄re
ſi cōuertamus/verū etiā erit/ꝙ/b/nō eſt/a/abſolute:ꝙ ſi
b/non ſit/a/abſolute/iā erit poſſibile/vt oē/b/ſit/a/ abſo/
lute:qm̄ abſoluta eſt de nā poſſibilis:ſed iā fuerat cōclu
ſio/ꝙ aliqd̄/b/nō eſt/a/ex neceſſitate:qd̄ fieri nō poteſt ꝛ
nō coheret:ꝛ hac eadē declaratione palā ſit/ſi neceſſaria
affirmatiua maior extiterit/ꝛ negatiua abſoluta minor:ꝛ
hoc qm̄ cōcludit duo cōtraria. Conſimilr mōſtrak etiāꝫ
per terminos:ꝙ cōclo in his duabᵘ ſpēbus nō eſt neceſ/
ſaria:puta/ſit loco/a/albuꝫ:loco/b/aīal:loco/c/hō:ꝛ cōpo/
natur ſyllo ita:ois homo ex neceſſitate aīal:nullum albū
in actu eſt animal:ꝛ ↄcludik:nullus homo eſt albᵘ:ſed h̄
non eſt neceſſariū:qm̄ hō pōt ꝛ eſſe ꝛ non eſſe albū:ꝛ ſm

In 2ᵃ figᵃ ſi negatiua fuerit nec̄ia erit ↄᵒ nec̄ia:ſi affirmatiua nō erit ↄᵒ nec̄ia: qm̄ nō redibit ad pᵃᵐ ex maiori neceſſaria

hoc etiā modus ꝯcluſionis in duob⁹ ſyllis particularib⁹ huius figure: ſequit̃ modum ꝓpoſitionis negatiue: huiuſq̃ mōſtratio eſt hec eadē: ꝟ eſt per ꝯuerſionē ⁊ impoſſibile in loco, in quo fit impoſſibile in duob⁹ ſyllis vlib⁹ huius figure, ⁊ per eoſdem etiam terminos.

℄ Cōplicatio inexiſtis ex neceſſarijs in fig͞a 3ª. Cap. XL.

In 3ª fig͞a ꝯ͞o ſeq̄t modū ꝓpōnis q̄ nō cōuertit̃ q̄ ī 1ª fit maior ī pͣ figura.

In tertia vero figura modus ꝯcluſionis ſemꝑ ſequitur ꝓpōnem, q̄ non cōuertit̃: q̄ ꝓpoſitio hec in potentia eſt ꝓpoſitio maior in figura pͣma: ſed iā declaratū fuit, ꝙ modus ꝯcluſionis in pͣma figura ſequitur ꝓpōnem maiorē: ⁊ hoc eſt cōtrariū diſpoſitioni, que eſt in ſecūda figura: q̄ in ipſa modus concluſionis ſequitur modū ꝓpōnis, que conuertit̃: q̄ ꝓpō, que cōuertit̃ hec in figura eſt in potētia maior in figura pͣ: ⁊ hoc q̄ minor in ſecūda figura eſt eadē que ⁊ in pͣma et maior in ipſa conuertit̃: maior aūt in figura tertia eſt eadem, que ⁊ in pͣma figura: ⁊ minor conuertit̃: ⁊ ordo iſte diſponit̃ ſm ꝙ mōſtratur cōcluſio. ſ. ꝑ cōuerſiones ⁊ id, quo mōſtratur per poſitionē: ⁊ q̄ potētia ſpērū, que mōſtrant̃ per poſitionē: eſt etiā potētia ſpērū, que mōſtrant̃ per ꝯuerſionē: qđ quū penitus certum exiſteriſſ ponant̃ due ꝓpōnes ſm dictū Ariſ͞tis vles affirmatiue, vtra ipſarū fuerit neceſſaria: iā cōcluſio erit neceſſaria: ⁊ hoc quū cōuerterimus abſolutā vlem ſm partē: ſ. fiet in figura pͣma ea, que hʒ maiorē vlem neceſſariā, ⁊ minorē abſolutā in parte, ⁊ cōcludet ꝯcluſionē neceſſariā in pte: ſm ꝙ expoſitū fuit. Sin autē ea, quā cōuertimus fuerit minor in hac figura: ꝟ eſt quū maior ſit neceſſaria: diſpō in hoc eſt manifeſta, hoc eſt q̄ cōcludit ſine ꝯuerſione cōcluſionis. Et ſi cōuertamus maiorē, que ſit abſoluta, ⁊ ſit minor hac in figura vlis neceſſaria, mōſtrabit̃ hoc ꝑ duas cōuerſiones, per cōuerſionē ꝓpōnis, ⁊ cōuerſiōeʒ cōcluſionis: ſm ꝙ expoſitū fuit. ℄ Et ſi vna vliū affirmatiua fuerit ⁊ altera negatiua, modus ꝯcloñis neceſſario ſequet̃ modū negatiue: q̄ affirmatiua cōuertetur: ⁊ erit negatiua maior in pͣ figura: que ſi fuerit neceſſaria: ꝯclo ēt erit neceſſaria, ſm id, qđ expoſitū fuit: ſi vero fuerit abſoluta ⁊ cōclo erit abſoluta. Et ſi fuerit vna duarū propoſitionū in hac figura, ꝟ eſt in cōcludēte vlis, ⁊ altera particularis, ⁊ fuerint affirmatiue, ſequet̃ cōclo vlem ex ipſis: q̄ ea eſt, que nō cōuertit̃ in hac figura: ſi enim cōuerteret̃ eēt ſylls ex duabus particularib⁹: ſed iaʒ declaratū fuit, ꝙ nō cōcludit: poſtea igit̃ ꝙ non conuertit̃, erit maior in pͣma figura. Sin autē extiterit vna ipſaruʒ affirmatiua ⁊ altera negatiua, modus ꝯcluſionis ſequet̃ modū negatiue: q̄ negatiua, ſi fuerit hac in figura vlis, erit maior in pͣma figura: ꝓpterea ꝙ fieri nequit, vt minor in prima figura ſit negatiua: ſi vero fuerit particularis potentia ſua ſm declarationem poſitionis, eſt potētia vlis negatiue ſm id, quod declaratum fuit in poſitione.

In negatiuis vlib⁹ ſi negatiua fuerit neceſſaria erit ꝯ͞o neceſſaria: ſi affirmatiua non erit.

℄ Tractatus de ſyllogiſmis, qui componuntur ex propoſitionibus poſſibilibus. Cap. XII.

Dixit. Oportet autē nūc, vt dicat̃, q̄n erit ſylls ex ꝓpōnib⁹ poſſibilibus, ⁊ quomō erit, ⁊ in quo erit. Poſſibile igit̃ vliter eſt: qđ non eſt neceſſarium: qđq; quū ponit̃ eſſe, nō accidit ex hoc impoſſibile: ⁊ vult ꝑ poſſibile ꝟ in loco illud, qđ cōprehendit rē exiſteʒ in actu, ⁊ priuatā: ⁊ per neceſſariū, omnes ſpēs, de qbus dicit̃ neceſſariū, hoc eſt neceſſariū abſolutū ⁊ neceſſariū relatuʒ ad tēpus aliqđ, ſiue preteritū, ſiue pͥſens, ſiue futurum: ⁊ ad futurū non id, de quo dī neceſſariū per equocationeʒ:

Definitio poſſibilis.

Hic ſumit poſſibile poſſe vt cōprehēdit id qđ eſt in actu ⁊ qđ in po͞t.

hoc enī eſt poſſibile: ⁊ ꝯ͞r̃ius intēdimus hic definitionē tradere. ℄ Et ꝙ hec ſit definitio poſſibilis appet ex eo, ꝙ nō poſſunt duo cōtradictoria ſimul eē vera: q̄ hoc, qđ dicimus, nō poſſibile eſt eē ⁊ impoſſe eſt eē, ⁊ neceſſe eſt nō eē cōtradicit huic, qđ dicimus poſſibile eſt eē, nō impoſſibile eſt eē, nō neceſſe eſt nō eſſe: ⁊ iſta ſequunt̃ ſe inuicem: hoc eſt ex ꝟ, qđ dicimus non poſſibile eſt eē, ſequitur qđ dicimus impoſſe eſt eſſe ⁊ qđ dicimus neceſſe eſt nō eſſe: quēadmodum ex ꝟ, qđ dicimus, poſſibile eſt eē, ſequitur nō impoſſe eſt eē ⁊ non neceſſe eſt nō eē. Qđ quū ita ſit, ⁊ oporteat, vt de omni dicat̃ aut negatio aut affirmatio de ꝟ igit̃, qđ dicimus poſſibile eſt eē opʒ vt verificetur nō neceſſe eſt eē: poſtcaq; falſo de ipſo dī neceſſe eſt eē. ℄ Et ꝓpterea cōuertitur hoc, vt dicamus, oē poſſibile nō eſt neceſſariū, ⁊ qđ non eſt neceſſariuʒ eſt poſſibile: ⁊ ꝓpter hoc videt̃ ꝙ genus huius definitiōis ſit illud, qđ ſignificat dictio, qđ: ⁊ hoc eſt res cōprehēdēs inexiſtēs ⁊ priuatū: quēadmodū diximus: ⁊ differētia ſua eſt, quod dicimus, nō eſt neceſſariū. ℄ Et qđ in ea addit̃: ꝙ quū ponit̃ eſſe, ex eo nō ſequitur impoſſe, eſt ꝓpriū ex proprijs poſſibilis, nō differētia ex differētijs ipſi⁹. ℄ Et iſta eſt ex ſnīa Abumaçaris in hac definitiōe: ipſe enī exiſtimat, ꝙ hoc dcm̄ ſit differētia vltima in definitiōe: ita ꝙ intelligat̃ qđ dicimus, nō eſt neceſſariū, ꝙ inuentio ſua nō eſt neceſſaria in futuro, quēadmoduʒ eclipſis lune: ⁊ q̄ nō eſſe verificat̃ de impoſſi: ꝓpterea addit̃, quū ponitur eē, non accidit ex hoc ipoſſibile: ⁊ ꝓpter hoc erit genus poſſibilis priuatū: differētia vero ipſi ꝓpria eſt hec, ſi ponitur eē, nō accidet ex ipſo impoſſe: ⁊ hec eſt opinio plurimoꝝ expoſitoꝝ ex peripateticis. ℄ Propriū autē ꝓpōnū poſſibiliuʒ eſt, vt affirmatiue ſequant̃ negatiuas, ⁊ negatiue affirmatiuas, hoc eſt negatiue poſſibiles, nō negatiue poſſibiles: ⁊ ſunt ille, que affirmāt poſſibilitateʒ, ⁊ negant inuētionem non autē que negāt poſſibilitatē: q̄ ee ꝯtradicūt poſſibilib⁹, ſm ꝙ expoſitū fuit in enarratiōe περὶ ἑρμηνείας. ⁊ hoc, q̄ ex eo, qđ dicimus poſſibile eſt eē, ſequit̃ qđ dicimus poſſibile eſt nō eſſe: hec naq; eſt natura poſſibilis: hoc eſt vt ſit aptū natum eē ⁊ nō eſſe: ⁊ hec cōſequētia inuenit̃ in oībus ſpēbus oppoſitoꝝ que ſunt in hac mā: ⁊ hoc q̄ ex eo, qđ dicimus poſſibile eſt ineſſe omni, ſequit̃ poſſibile eſt ineſſe nulli: ⁊ ex hoc, quod dicimus, poſſibile eſt ineſſe alicui poſſibile eſt nō ineſſe alicui: ⁊ in cōtrariū hoꝝ duoꝝ. ℄ At demōſtratio ſuꝑ hoc eſt: q̄ poſſibile nō eſt neceſſarie inuentionis: ⁊ qđ poſſibile eſt eē poſſibile eſt nō eſſe: quū non ſit neceſſariū nō eſſe. Propōnes autē, quas hic poſuimus negatiuas, re vera ſunt affirmatiue indefinite ſm ꝙ declaratū fuit in lib͞o περὶ ἑρμηνείας: quoniā dictio non, non ꝯiūgit̃ in ipſis cū modo, ſed cū dictiōe inuētionis, ⁊ hoc quēadmodum, qđ coniūgit̃ cum pͥdicato in enūtiationib⁹ non modalib⁹. ℄ Poſſibile autē trifariā dicit̃: vno modo poſſibile vt in plus, vt caneſcere hoīem in ſenectute, ⁊ pubeſcere in tpe adoleſcētie. Secundo poſſibile in minus: ⁊ ꝟ eſt oppoſitū poſſibili vt in plus: vt ꝙ nō caneſcat hō in ſenectute, ⁊ nō pubeſcat in tēpore adoleſcentie. Tertio poſſibile ſm equalitatē: qđ eque poſſibile eſt eē ⁊ nō eſſe, veluti dilaniare hunc pannuʒ, aut nō dilaniare. Poſſibile vero equaliter ita ſe hʒ, vt affirmatiua ſequat̃ negatiuā, ⁊ negatiua affirmatiuā equalr̃. Qđ autē eſt in plus ita ſe hʒ, vt affirmatiua ipſius ſequat̃ negatiuā in minus, ⁊ negatiua ipſi⁹ affirmatiuā in minus: qđ vero eſt in minus, ſic ſe hʒ, vt affirmatiua ipſius ſequat̃ negatiuaʒ ⁊ negatiua affirmatiuā ſm plus: q̄ enī poſſibile eſt, vt hō caneſcat ſm plus in ſenectute, poſſibile etiā erit, vt nō caneſcat in ipſa ſm minus. ℄ De poſſibili igit̃ ſm minus ⁊ poſſibili equalr̃

Declaratio definitiōis conuingentis.

Nō neceſſariū ꝯ͞uertit cū poſſibili.

Nō qđ ſit ꝓpriū poſſibil.

Alia expōſitio ſcđm opiniones plurimoꝝ ſm expōnentes Abumaçaris ⁊ alioꝝ.

Propriūʒ eſt ꝓpōnū poſſibiliū vt affirmatiue ſequāt negatiuas ⁊ negatiue affirmatiuas.

Demōſtratio ꝙ in ꝓpōnib⁹ poſſib⁹ affirmatiuas ſequant negatiue ⁊ eꝯ.

Diuiſio poſſ.

De poſſ ſʒ mi nus ⁊ eq̄lr nõ agit ars õnſtratiua: ſʒ aliæ q̄dam.

non agit ars demõſtratiua: ſed de ipſis agunt artes multe/ queadmodũ oratoria agit de poſſibili equaliꝛ: ⁊ ars augurandi ⁊ ars excantandi pertractãt de poſſibili ſm minus. ¶ Sʒ intẽtio impñtia eſt dicere quõ ſcire poſſim⁹/ quãdo eſt/ ⁊ quãdo nõ eſt ſyllˢ ex ꝓpõnibus poſſibilib⁹ abſolute/ hoc eſt ſʒ ꝙ ſunt poſſibiles/ aut in plus/ aut eq̄liter/ aut in minus: qꝛ h̄ in libro ꝯſideramus de forma: nõ autẽ de materia ſylli. ¶ Poſtea igiẽ ꝙ̄ hoc iã eſt ſtabilitũ/ loquamur de ſyllis: qui componunẽ ex ꝓpõnibus poſſibilibus in pma figura: ⁊ incipiamus pmo ab vniformib⁹/ poſtea a miſtis: ⁊ dicamus ꝙ nũs ſylloꝝ perfectorũ cõcludẽtiũ in hac mã/ eſt idẽ cum nũo ſylloꝝ ꝯcludentiũ in mã abſoluta ⁊ neceſſaria: ⁊ hoc/ qꝛ ſi ponam⁹/ omne qõ eſt/ c/ eſt/ b/ poſſibilr: ⁊ omne/ qõ eſt/ b/ eſt/ a/ poſſibilr/ ſequeẽ ꝙ omne qõ eſt/ c/ eſt/ a/ poſſibilr: ⁊ hoc planũ conſimilr ex diſpõne dicti de omni/ aut negatiõis ab omni: ⁊ hoc/ quoniã diſpoſitio eius/ qõ dicimus/ omne/ b/ eſt/ a/ poſſibilr/ ſig̃t ꝙ omne illud/ qõ diſponiẽ per/ b/ poſſibilr/ aut in actu: hoc eſt omne illud/ qõ eſt/ b/ in potentia aut in actu eſt/ a/ poſſibilr/ ideſt ꝙ/ a/ de ipſo poſſibilr dĩr: quũ itaq; poſuerimus/ ꝙ/ c/ diſponiẽ per/ b/ poſſibilr: ſequiẽ/ vt/ a/ ſit in/ c/ poſſibilr: ⁊ ꝯſimilr ſi maior fuerit vlis negatiua/ ⁊ minor affirmatiua vlis: vt ſi dicamus: oẽ/ c/ ẽ/ b/ poſſibilr: ⁊ nullũ/ b/ eſt/ a/ poſſibilr: ſequuꝛ itidẽ ex eo/ ꝙ/ c/ eſt pars poſſibilr ipſius/ b/ vt/ a/ negeẽ poſſibilr ab omni/ c. ¶ Qꝛ ſi ex duabus ꝓpõnibus maior vlis fuerit affirmatiua ⁊ minor negatiua/ nõ erit ſyllˢ: quoniam nõ erit in ipſis cõditio dicti de omni: hoc eſt/ vt ſit minor extremitas diſpoſita per mediũ/ ideſt diſpoſita ꝑ medium diſpõne affirmationis/ ſm id/ qõ dictum eſt: ſed iam erit ſyllˢ eo ꝙ ꝓpoſitio affirmatiua hac in mã ſequiẽ ex negatiua/ ſed nõ erit perfectus: quoniã mõſtratio ſua eſt ꝑ rem additã diſpõni dicti de omni: ⁊ hoc eſt/ qõ vocauit Ariſ^les^ hoc in mã cõuerſionem: ⁊ hoc qꝛ ſi ponamus loco ꝓpõnis negatiue eã/ que ex ipſa ſequiẽ/ ideſt affirmatiuã: tunc ſequiẽ vt ex hac efficiaẽ ſpẽs pma huius figure: que ꝯſtat ex ambabus vlibus affirmatiuis. Maxia ꝟo vtilitas/ que inueniẽ in huiuſcemodi ſyllis/ eſt/ quũ fuerit vlis negatiua ſm minus: qꝛ conuertiẽ in eã/ que eſt ſm plus/ queq; plus facit. Et cõſimilr quũ fuerint ꝓpoſitiones vlẽs in hac figura negatiue: nõ erit ſyllˢ perfect⁹: qꝛ non inueniẽ in ipſis diſpoſitio dicti de omni: ſed iam erit ſyllˢ perfectus: quũ ambas negatiuas cõuerterimus ad affirmatiuas ſequẽtes ex ipſis/ aut cõuerterimus negatiuam minorẽ ad affirmatiuã ſequentem ex ipſa. Maxia autẽ vtilitas/ que inueniẽ in hac ꝯuerſione eſt/ quum fuerint negatiue ſm minus: qꝛ huiuſcemodi ſylli cõferunt dialectice: ⁊ eſt cautela bona in ea arte: ⁊ hoc qꝛ interrogans/ itendit/ vt admittanẽ ꝓpõnes ſm plus/ vt ex ipſis cõcludat affirmatiuã ſm plus: ⁊ timet ſi inter iterrogandũ mõſtrauerit aliq̃d ſuper ꝓpõnibus ꝯcludentib⁹ iſtã ꝯcluſionem: ne admittat reſpõdẽs: ⁊ ideo iterrogat negatiuas ſm minus: nõ eni ſentiet qõ ſequiẽ ex hoc ⁊ admittet eas. Qꝛ ſi vna duarũ ꝓpõnum extiterit vlis ⁊ ſecũda particularis: ⁊ vlis ſit maior ⁊ particularis minor: ſi minor fuerit affirmatiua/ erit ſyllˢ ꝑfectus/ ſiue maior extiterit vlis negatiua/ ſiue affirmatiua: ⁊ hoc planum eſt ex diſpõne dicti de omni: ꝙ ſi minor fuerit negatiua/ nõ erit ſyllˢ perfectus: ſed erit imꝑfectus/ quũ minorẽ conuerterimus ad affirmatiuã/ que ex ipſa ſequuꝛ. Qꝛ ſi maior ꝓpoſitio extiterit particularis/ ⁊ minor vlis/ non erit ſyllˢ oĩno/ neq; ꝑfectus/ neq; imꝑfectus/ ſiue fuerint ſimul affirmatiue/ aut ſimul negatiue/ aut vna ipſarũ affirmatiua ⁊ altera negatiua: ⁊ hoc qꝛ in ipſis nõ inueniẽ diſpoſitio dicti de omni/ neq; per ꝯuerſionẽ/ neq; ex ſubaꝓpo

Incẽtio h⁹ libri ẽ loq̃ d ꝓpõnib⁹ poſſib⁹ ſʒ ꝙ poſſe abſolute/ d vero poſſ/ mõ dicendo tñ ad ſpẽs ei⁹: q̃ſo ſiũt ex eis ſylli.

Hic icipit loqui d ſyllis ex vniformib⁹ ꝯtingenti.

Nõ q̃le ſit dictũ d oĩ i ꝓpõnib⁹ de poſſ.

Ex maiore affirmatiua ꝯtĩgẽte ⁊ minore negatiua ſit ſyllˢ i p⁹ niſi ad affirmatiuã reducaẽ.

Cautela dialectica.

ſitionũ: ⁊ hoc qꝛ ſi dicamus: oẽ/ c/ b: ⁊ aliqõ/ b/ a/ nihil ꝓhibet/ vt/ b/ intret ſub aliqõ: quo/ a/ trãſcendit/ b: h̄ eſt/ quo negaẽ ab/ a/ negatione neceſſaria: q̃re nõ ſequuꝛ ꝓpter h̄/ vt ſit: oẽ/ c/ a/ poſſibilr: ⁊ etiã vt nõ ſit in aliquo ipſiũ poſſibiliter: qꝛ ſi nõ fuerit: oẽ/ c/ a/ poſſibilr: nõ erit veruꝫ ꝙ nullũ/ c/ ſit/ a/ poſſibilr. Cõſilr ni verũ etiã fuerit/ ꝙ aliqõ c/ eſt/ a/ poſſibilr: non erit etiã verum/ ꝙ aliqõ/ c/ non eſt/ a/ poſſibilr. Jam igiẽ mõſtratuꝫ eſt ꝙ oẽs iſte ſpẽs non cõcludant/ ſiue fuerint particulares ſimul/ ſiue maior particularis ⁊ minor vlis/ ex terminis. Qꝛ hi ꝯcludũt aliq̃n affirmatiuã ⁊ aliquãdo negatiuã: hoc eſt negatiuã neceſſariã ⁊ affirmatiuã neceſſariã. Termini aũt cõcludentes affirmatiuã/ homo albũ/ aĩal: ⁊ hoc qꝛ aliq̃s homo eſt albũ poſſibilr: ⁊ aliqõ album aĩal poſſibilr: ⁊ ꝯcluſio/ ꝙ aliq̃s homo eſt aĩal ex neceſſitate. Cõcludentes ꝟo negatiuã/ pannus album/ aĩal: ⁊ hoc qꝛ aliq̃s pannus eſt album poſſibilr: ⁊ aliqõ album aĩal poſſibilr: ⁊ ꝯcluſio ꝙ nullus pãnus eſt aĩal. Et ꝯſilr accidit/ quũ accipim⁹ minorem vlem: queadmodũ ſi dicamus/ oĩs hõ poteſt eſſe albũ/ ⁊ aliqõ album poteſt eẽ aĩal: ⁊ oĩs homo aĩal: ⁊ oĩs pãnus põt eſſe albũ/ ⁊ aliqõ albũ poteſt eẽ aĩal/ ⁊ nullus pãnus eſt aĩal: que eſt ꝯcluſio. ¶ Quũ igiẽ termini accepti in hac cõpoſitione aliquãdo ſignificent affirmatiuã neceſſariã/ ⁊ aliquãdo negatiuã neceſſariã/ monſtraẽ ꝙ hec cõplicatio nõ eſt ſyllˢ oĩno ad ꝯcluſionem ex ꝯcluſionib⁹ cuiuſcunq; materie/ hoc eſt/ ſiue ponaẽ abſoluta/ ſiue neceſſaria/ ſiue poſſibilis: ⁊ hoc qꝛ dũ cõcludit aliquando negatiuã neceſſariã/ ⁊ aliq̃n affirmatiuã neceſſariã/ ſig̃t ꝙ nõ concludit ꝯcluſionẽ aliquã neceſſariã: ⁊ qꝛ cõcludit neceſſariã/ ſig̃t ꝙ non ꝯcludit ꝯcluſionẽ/ abſolutam/ neq; poſſibilem: qꝛ abſoluta ⁊ poſſibilis nõ ſunt neceſſarie. ¶ Sũt igiẽ ſylloꝝ ꝯcludentiũ hac in figura ⁊ in hac mã ſpẽs octo/ quũ non nũãtur indefinita ꝑter particularem: q̃tuor perfecte ⁊ he ſunt/ que in alijs etiam materijs cõcludũt: ⁊ quatuor imꝑfecte: ⁊ he ſunt appropriate huic materiei. ¶ Qõ autẽ dixit Themiſtius/ ꝙ in his q̃tuor imꝑfectis nõ eſt vtilitas penitus: nãq; ſi negatiue extiterint ⁊ poſuerimus ipſas a pn⁹ ſm plus/ ꝯuertenẽ ad eas/ que ſunt ſm minus: ſed he ad artẽ nihil oĩno faciunt: ſin autẽ ꝓpõnes iſte fuerint ſm minus/ nõ fiet de ipſis queſtio in arte aliqua ex artib⁹: que ponũt ꝓpõnes in qõnẽ: neq; ponunẽ etiã pnᵐ in artibus facientibus queſtiones. ¶ Dictũ inq̃ꝫ hoc eſt impoſe: qꝛ iam expoſuimus modũ/ ſm quẽ ſiunt/ ac ſm quẽ conferunt arti dialectice: h̄ dicimus/ ſi admiſerimus/ ꝙ ars non faciat ꝓpõnes ſm minus: qꝛ veriſimile eſt/ vt qui de hac mã ingrit/ ipſas etiã faciat. Et hec eſt actio ſcientie diuine.

Quidã q̃re cõcludentes ex terminis affirmatiuã necẽã ⁊ negatiuã neceſſariã ſunt prorſus inutiles.

Sylli ꝯcludẽtes in p⁹ fig⁹ ex vniformib⁹ de ꝯtĩgẽti ſũt octo: q̃tuor ꝑfecte ⁊ q̃tuor imperfecte.

Ꝯtra Themiſtiũ.

Cõtra Themiſtium.

¶ Cõplicatio poſſibilis ⁊ inertis in figura p⁹. Ca. XIII.

Dicamus igiẽ ſi fuerit vna ex duab⁹ ꝓpõnibus abſoluta ⁊ altera poſſibilis/ ſi fuerit maior ꝓpoſitio poſſibilis ⁊ minor abſoluta/ ꝙ ſpẽs ſylloꝝ/ que inueniunẽ in hac cõpoſitione/ erunt ꝑfecte/ hoc eſt manifeſte ꝯcluſionis ſm dictũ de omni: ſunt aũt quatuor ſpẽs: hoc eſt ꝯcludens vlem affirmatiuã/ ⁊ vlem negatiuã/ ⁊ particularẽ negatiuam/ ⁊ particularem affirmatiuã: erũt autẽ ꝯcluſiones ipſarũ poſſibiles vere. ¶ Qꝛ ſi fuerit maior abſoluta ⁊ minor poſſibilis/ ſylli cõcludentes in hac ſpecie miſtionis hac in figura erũt imꝑfecti: ⁊ ex ipſis cõcluſio affirmatiua erit poſſibilis/ ſiue vlis fuerit/ ſiue particularis: negatiua ꝟo aut poſſibilis erit aut neceſſaria/ ſiue particularis ſiue vlis. ¶ Sit ergo primum maior poſſibilis ⁊ minor abſoluta/ ⁊ ſint vlẽs: dico ꝙ cõcludant ꝯcluſionẽ poſſibilẽ: puta/ in exemplo: ſit oẽ/ c/ b/ in actu/ ⁊ omne/ b/ a/ poſſibilr: ⁊ ꝯcludit ꝙ omne/ c/ a/ poſ

Ex maiore poſſ ⁊ minore abſoluta ſiũt ſylli ꝑfecti cõcludẽtes ꝑ dictũ de omni.

Si maior fuerit abſoluta et minor poſſe ſyllogiſmi erũt imꝑfecti: ⁊ affirmatiui concludũt ꝯcluſionem poſſe: negatiuo vꝰ neceẽ vel poſſibile.

Cõditio dicti de oi i ꝓpõne maiore poſſ ē diuiſa ab i^a q̄ recipit in maiore necīa, ⁊ de ineſſe.

ſibiliter:⁊ hoc qm̄ diſpoſitio ei⁹/qḋ dicimus: oē/b/eſt a/ poſſibiliter ſigt ꝙ omne qḋ eſt/b/in po^a aut in actu eſt/a/ poſſibilr.¶ Qm̄ cõditio iſta dicti de omni/que accipit̃ in ꝓpõne maiore poſſibili/eſt diuerſa a conditione dicti de oi:que accipit̃ in maiore ꝓpõne abſoluta aut neceſſaria:⁊ hoc qm̄ ſi dicamus:oē/b/eſt/a/in actu aut ex neceſſitate planū ꝙ in pluribus materieb⁹ verificant̃ ꝓpõnes iſte de omni eo/qḋ eſt/b/in actu tm̄:vt qm̄ dicimus:ois homo eſt ambulās:⁊ ois homo loquit̃:qm̄ ambe ꝓpoſitiones iſte de eo tm̄ verificant̃/qḋ eſt hō in actu/non de eo/qḋ eſt homo in potētia:in multis aūt verificantur de ambabus diſpõnibus ſimul:hoc eſt de oi eo/qḋ eſt in potētia/⁊ de omni eo/qḋ eſt in actu/⁊ ꝓprie in mā neceſſaria:vt qm̄ dicimus oē motū eſt corpus:qm̄ hoc eſt verū de moto in actu ⁊ de moto in potētia.¶ Quum ergo ita res ſe hēat/cõe erit oi materiei in his ꝓpõnibus/h̄ eſt neceſſariis ⁊ inexiſte/vt predicatū inſit in actu oi illi/qḋ eſt terminus medius:hoc eſt/ꝙ a/inſit ex neceſſitate aut in actu oi illi/qḋ eſt/b/in actu.Et ꝓpterea inqt Ariſ^tes in hac miſtiōe/ſi fuerit maior abſoluta ⁊ mior poſſibilis/ꝙ ſyllogiſmi erūt impfecti:qm̄ quū minor ſit poſſibilis/⁊ maior abſoluta aut neceſſaria/nō cõprehendit ipſam ꝯditio dicti de omni vniuerſalis ī oi materie:opȝ igit̃ illud reijcere/qḋ cõcludit ſm partē materierū:queadmoduȝ reijcitur ꝯcluſio ex ambab⁹ affirmatiuis in 2^a figura/lȝ concludāt in aliqua mā.¶ Sȝ diſpõ ꝓpõnis poſſibilis eſt diuerſa ab hoc:h̄ eſt qm̄ in oi materia verificat̃/ꝙ/a/oi poſſibilr de omni eo/qḋ eſt/b/in actu aut in potētia:qm̄ eni dicimus:oē qḋ eſt homo/pōt ambulare:verificat̃ de omni eo/qḋ eſt hō in potētia ⁊ hō in actu:⁊ ſilr ſe habet res in reliqs materiebus:⁊ hoc per ſe manifeſtuȝ eſt ex inductione materierum:⁊ ignoro/quō hoc latuit expoſitores:quū res in hoc ſit manifeſtiſſima.¶ Poſtea ꝙ q̃ʒ hoc eſt ſtabilitū:dicamus/ſi fuerit diſpoſitio dicti noſtri: oē/b/eſt/a/poſſibilr:ꝙ vult de oi/qḋ eſt/b/in actu aut in potentia/a/ꝑdicari poſſibilr:deinde poſuerimus/ꝙ oē/c/eſt/b/ i actu:planū ꝙ/a/dicet̃ de omni/c/poſſibilr.Cõſilr declarabit̃ res/quum maior extiterit vlis negatiua poſſibilis/⁊ minor vlis affirmatiua abſoluta/ꝙ cõclo erit negatiua poſſibilis ex eadē diſpõne dicti de omni:cui⁹ conditio eſt in maiore ꝓpõne negatiua poſſibili:⁊ hoc qm̄/quū dicimus:nullū/b/eſt/a/poſſibilr:volumus ꝙ nulla res que ſit/b/in potētia aut in actu/ſit/a/poſſibilr: deide ponamus ꝙ/c/ſit/b/in actu:ſeqtur ꝙ/c/nō ſit aliqḋ ex/a/ poſſibilr.Qȝ ſi fuerit maior abſoluta ⁊ minor poſſibilis/ nō erit ſylls perfectus:qm̄ cõditio ꝑdicationis abſolute vere in omni mā/queadmodū diximus eſt/vt ſit de rebus que actu inueniunt̃/nō in potentia:q̄re quū poſuerimus/ꝙ oē/b/eſt/a/in actu.i.oē quod eſt/b/in actu eſt/a/in actu:⁊ cõiunxerimus huic ꝙ/c/eſt/a/poſſibilr:manifeſtū eſt ꝙ/c/nō ingredit̃ ſub cõditionem dicti de omni:⁊ ſpēs iſta ſyllorū nō eſt manifeſte ꝯcluſionis per ſe/h̄ eſt ex ꝓpoſitionibus ꝑ ſe/ſed ex alio:qḋ accipit̃ ex ꝓpõnibus poſitis:hec aūt eſt cõditio ſyllorū imperfectorū.Et ꝓpterea dixit Ariſ^tes de ſpēbus ſyllorū:quorū maior in hac miſtione eſt abſoluta ⁊ mior poſſibilis/ꝙ ſūt impfecte:⁊ excogitauit oſtēſionē ipſarū per impoſſe:⁊ adducit ad oſtenſionē ſyllogiſmorū imperfectorū/ꝙ falſuȝ impoſſe non ſequit̃ ex falſo poſſibili:ſed ad hoc mōſtrādū pmo aſſert: ꝙ quū fuerint duo/quorū vnū eſſe ſequit̃ ex eo/ꝙ 2^m ſit/ ſm ꝯſitiaȝ ſyllogiſticā/hoc eſt quum ſint ambe ꝓpõnes/ opȝ ex neceſſitate vt ꝯcluſio ſit:ſeqtur ex his duob⁹/quū prius/qḋ eſt añs/neceſſario eſt/vt ſm etiā qḋ eſt ꝯñs/neceſſario ſit:quūq; prius eſt poſſibilr/ꝯñs itidem eſt poſſibilr:hoc eſt de poſſibilitate cõi/que cõtradicit impoſſibili.

Qḋ ſit dcm̄ d oi i ꝓpõne neceſſaria ⁊ d in eſſe.

fals cõis

Qḋ ſit dcm̄ d omni in ꝓpõne poſſibili.

Ex falſo poſſ nō ſeqt̃ falſuȝ īpoſſe: ⁊ h̄ demonſtrat hic Ariſto.

Ex añte poſſ ſeqt̃ ꝯñs: ⁊ h̄ īteligit Ari. d poſſ cōi qḋ ꝯdicit impoſſ.

Exēplū huius/qm̄ quū poſuerimus/ꝙ ſi eſt/a/vt ſit b/hoc eſt ſi inuētio/b/ſit per ſe ex inuētione/a:ſequit̃ ſi/a/ eſt neceſſariū:vt/b/etiā ſit neceſſarium:⁊ ſi/a/fuerit poſſibile:vt/b/etiā ſit poſſibile:ſit ergo primū/a/poſſibile:dico ꝙ/b/qḋ ſeqtur ex/a/erit etiā poſſibile:mōſtratio hui⁹/ qm̄ ſi fuerit nō poſſibile.¶ Et volo per nō poſſibile remotionē oīum intētionū:quas ſigt nomē poſſibile:quod eſt negatū verificatuȝ de impoſſi. Poſſibile ergo in tēpore/in quo eſt poſſibile/poterit trāſire in actū:quū igit̃ poſuerimus/a/poſſibile ⁊/b/nō poſſibile:etiam poterit/a/eſſe ⁊ exire in actū abſq; hoc ꝙ/b/ſit:ſed iam poſuimus ꝙ ſi eſt/a/eſt/b:ſequit̃ igit̃/vt/b/ſit ⁊ non ſit ſimul:qḋ fieri negt ⁊ nō coheret:opȝ ergo ſi eſt/a/poſſibile:vt/b/etiaȝ ſit poſſibile:quecūq; ſpēs accidat eius/de quo dr̄ nomē poſſibile.Quū itaq; ſit hoc ſtabilitū:dico ꝙ nō ſequit̃ ex falſo poſſibili/falſuȝ impoſſe.Exemplū huius/qm̄ ſi poſuerimus/a/eē falſuȝ poſſibile:hoc eſt poſſibile/vt ponat̃ eē in tēpore/in quo nō eſt:dico ꝙ/b/eſt falſuȝ poſſibile/non falſuȝ impoſſe:hoc eſt falſuȝ eternū.Exēpluȝ huius/ſi fuerint ꝓpõnes/aut vna ipſarū falſa poſſibilis:fieri nequit/ vt ꝯclo ſit falſa impoſſis:⁊ hoc/qm̄ ſi fuerit/a/falſus/⁊ ipȝ in tēpore falſitatis poſſibile verū/⁊ iaȝ poſuerimus/ſi/a/ poſſibile verū/ꝙ ⁊/b/poſſibile veruȝ:⁊ poſſibile non eſt falſuȝ impoſſe:erit ergo/b/poſſibile ⁊ nō poſſibile ſil/qḋ fieri negt ⁊ nō coheret:quare quū fuerit vna ꝓpõnū ſyllogiſmi aut ambe falſe poſſibiles/nō erit ꝯclo falſa impoſſibilis:ſed falſa poſſibilis.¶ Quū itaq; ſit hoc ſtabilitū/ ponamus binas ꝓpõnes vles:quarū maior ſit affirmatiua abſoluta:⁊ minor affirmatiua poſſibilis:veluti ſi oē c/ſit/b/poſſibiliter:⁊ omne/b/a in actu:dico ꝙ iſta cõplicatio ſemꝑ concludit ꝙ/c/pōt eē/a/qḋ monſtrat̃:ſi eni nō fuerit/poſſibile eſt oē/c/eſſe/a/erit ꝯdictoriū ſuum/nō poſſibile eſt:oē/c/eſſe/a:ſed iaȝ poſueramus:oē/c:poſſe eē b:ſi igit̃ poſuerimus ꝓpõnem iſtā in actū:hoc eſt:oē/c/oē/b/ in actu:qḋ eſt falſuȝ nō impoſſe/⁊ ipſam cõiūxerimus ei: qḋ ſequit̃ ex dicto noſtro:nō poſſibile eſt oē/c/eē/a.Concludet̃ nobis in figura tertia/ꝙ aliqḋ/b/ex neceſſitate nō eſt/a:qm̄ cum eo/qḋ dicimus nō poſſibile eſt oē/c/eē/a/ verificat̃ qḋ dicimus:aliqḋ/c/nō eſt/a/ex neceſſitate:fiēt igitur nobis in tertia figura bine ꝓpõnes:quarū vna eſt affirmatiua abſoluta/⁊ ſecūda particularis neceſſaria affirmatiua:cõcluſio ꝟo ex neceſſitate particularis neceſſaria negatiua:vt ſupra dictū fuit:aliqḋ igit̃/b/non erit/a/ ex neceſſitate:atqui iā poſueramus:oē/c/eē/a/in actu:qḋ eſt cõtradictoriū ꝯcluſionis:qḋq; fieri nequit ⁊ nō coheret:falſuȝ igit̃ ac impoſſe ſeqtur neceſſario ex ꝓpoſitiōe/ quā ꝯiunximus ꝓpõni falſe poſſibili/⁊ qua dicebamus nō poſſibile eſt:omne/c/eſſe/a/ex neceſſitate:qm̄ ex falſo poſſibili nō ſequit̃ falſum impoſſe ſm ꝙ declaratū fuit: illud igit̃ ex quo ſequit̃ impoſſe eſt impoſſe.Quum itaq; ſit falſuȝ qḋ dicimus:aliqḋ/c/non eſt/a/ex neceſſitate:qḋ ſequit̃ ex eo/qḋ dicimus/nō poſſibile eſt:oē/c/eē/a.ḡ qḋ dicimus/nō poſſibile eſt:oē/c/eſſe/a/falſuȝ:quūq; hoc ſit falſum erit ꝯdictoriū ſuū veruȝ:qḋ eſt:omne/c/pōt eē/a. Jam igit̃ ex h̄ planū/ꝙ ꝯcluſio huius ſylli eſt poſſis.

¶ †Atqui ſi fuerit falſuȝ/qḋ dicimus non poſſibile:⁊ deſtruat oēs diſpõnes de quibus dicit̃ poſſibile:ſequet̃ iaȝ vt poſſibile qḋ eſt verū/qḋq; eſt cõcluſio huius ſylli ſit nō tm̄ poſſibile ꝓprium:ſed quecūq; accidit ex ſpēb⁹ illius:de quo dr̄ nomē poſſibile:hoc eſt/qḋ cõtradicit impoſſibili ita/vt cõcludat ſylls iſte tres concluſiones/abſolutaȝ/poſſibilē/⁊ neceſſariā:aut rē ꝓcedētem ꝓceſſu generis ad iſta tria:⁊ hoc eſt/qḋ ſignificamus/quū dicim⁹ nō impoſſe:hoc autē ipſi accidit eo/ꝙ priuat̃ cõditione dicti de omni:ſed quō dixit in hoc Ariſ^tes/ꝙ eſt poſſibile pro

Nō qḋ ſit ſcḋ ln^m ꝑ nō poſſe.

Alr dit ꝙ ex abſoluta maiore ⁊ minore poſſ affirmatiue ſeqt̃ ꝯclo poſſe.

Nō ꝙ hec vba obſignata non hn̄tur in alia trāſlatiōe vſq; ad aliō ſignū ⁊ pōt īcipere digreſſio in hoc loco.

priū. Uidet̄ igit̄, vt hoc dicat: ꝙ illud ↄcludit̄ in hoc ſyllogiſmo: de quo iudiciū fert̄, ꝙ ſit viliſſimū ipſoꝝ. Niſi nobis ↄtradicat aduerſarius: ꝙ hec ↄ̄ nec̄io ſequit̄: quēadmoduꝫ iter enūciationes de indefinita iudicium ferimus: ꝙ ob vilitatem potentiam habeat particularis: cōſidera igitur iſtud: quoniam hoc latuit expoſitores.

Nō ꝗ ſit ꝑpō abſoluta ꝑbat ↄſiderādū tn̄ eſt diligētius an ex huiuſmodi abſolutis poſſit fieri eiuſmodi ↄiugatio: nam forte in h̄ ꝑſerēda eſt Alexādri opinio.

¶ Atqui accidit huic cōplicationi, vt ↄcludat in hūc modū: hoc eſt ꝙ non cōcludit aliquādo affirmatiuā neceſſariā: ⁊ aliquādo negatiuā neceſſariam: quēadmodum eſt diſpō in ſyllis nō cōcludētibus: quū accepta fuerit abſoluta ꝑpōſitio: que eſt ea, de qua verificat̄ ꝑdicatio vlis abſoluta: hoc eſt in qua atteſtat̄ ſenſus: ꝑdicatū ipſius ineē omni ſubīo in omni tēpore aut plurimo ipſius: ⁊ he ſunt ꝑpōnes, que inueniunt̄ per inductionē: in qua perficiūtur oēs partes: quēadmodū ois coruus niger, ⁊ ois nix alba. Differētia ȷ̄o inter ipſas ⁊ neceſſarias eſt: quoniā de iſtis exiſtimat aius ipſarū poſſibilitatē in pauco tpe futuro priuari poſſe: de neceſſarijs ȷ̄o nō exiſtimat h̄: qm̄ in ipſis cogitat ꝑportionē eſſentialē: que eſt inter ꝑdicatū ⁊ ſubiectū: ex iſtis igitur abſolutis, quēadmodū inqt Ariſtoteles, ſiūt plurimi ſylloꝝ: ex abſolutis ȷ̄o, que inueniuntur in pauco tēpore, vt ꝙ omne motuꝫ ſit hō, planū non fieri ſyllm: ſed multo magis tn̄ cū poſſibili: quēadmodū non ſit ſylls ex poſſibilibus ſm̄ minus: quū igit̄ hec abſoluta: hoc eſt de qua nō verificat̄ ꝑdicatū vliter niſi in pauco tēpore, accepta fuerit maior ⁊ mior poſſibilis, aliquādo cōcludet̄ affirmatiua ⁊ nonnūꝗ̄ negatiua. Cauſa autē huius eſt: qm̄ hec abſoluta ita ſe hꝫ: vt vliter verificet̄ in tēpore ꝑſenti: minor ȷ̄o ex parte qua eſt poſſibilis nō cōprehendit̄ ſub maiore: quū poſſibile inueniat̄ etiā in futuro: ⁊ hoc eſt, vt arbitror, qd̄ determinauit Ariſtoteles: vt ꝑpōnes vles accipiant̄ vere in trib⁹ tēporib⁹: nō autē qd̄ exiſtimauit Abumaçar, ꝙ hec determinatio ſit ſm̄ diſpōnem dicti de omni: nō eniꝫ pōt eē dictū de oī in ꝑpōne maiore abſoluta vera vniuerſalr̄ in trib⁹ tēporibus, niſi in aliqua mā: ⁊ hoc vt verificet̄, a, eē actu oī illi qd̄ eſt, b, in potētia aut in actu: qd̄ quūꝫ ita fuerit: complicatio ex h̄, cōcludet ſm̄ dictuꝫ de omni: qm̄ Ariſtoteles ꝑcepit, ꝑpōnes abſolutas nō fieri niſi in hac mā.

Cōtra Abumaçarem ꝙ hec complicatio non teneat ꝑ dictū de oī.

Quid igit̄ voluit quū dixit ipſaꝫ nō concludere ſm̄ dictū de omni: hoc eſt, quū abſoluta miſcet̄ poſſibili, ⁊ mōſtrauit eam ↄcludere per impoſſe: Quid etiā voluit, quū ait: ꝙ aliquādo ↄcludit affirmatiuaꝫ, ⁊ aliqn̄ negatiuā: ſequit̄ ergo vt hec abſoluta, nō ſit ea abſoluta, quā oſtendit ↄcludere per deductionem ad impoſſe: ⁊ ita cōditio ꝙ ipſa cōcludat ſm̄ dictū de omni colligit̄ eē vera in aliqua mā, nō in omni. ¶ Neqꝫ eſt etiā ꝑceptum, qd̄ intellexit: vt ꝑpoſitio abſoluta apud ipm̄ ea ſit: ꝗ̄ cōprehendit poſſibilē ⁊ neceſſariā: quēadmodū ex ipſo intellexit Themiſtius: ꝓpterea ꝙ ꝑpoſitio hec, h̄ eſt abſoluta ſm̄ hanc diſpōnem, nō inenit̄ extra intellectū. Atqui intētio ipſius eſt cōnumerare modos ꝑpōnuꝫ annexos modis entis, aut ꝑmis ſcitis. Oꝫ ſi intētio Ariſto in modis eſt enumerare differētias ꝑpōnū ex parte inuētiōis ⁊ cognitionis: non erit vtilitas in abſoluta ſm̄ opionem Theophraſti ⁊ Themiſtij. Oꝫ ſi voluit cōnūerare ex parte ſcitoꝝ primoꝝ, que nobis inſunt ſm̄ nāꝫ: iaꝫ in ipſis erit vtilitas: qm̄ multa ſunt in quibus ſcimus ꝑdicatū ineē ſubiecto, ⁊ ignoramus an inuētum fuerit poſſibilr̄, an ȷ̄o neceſſario. Credibile igit̄ eſt, vt de abſoluta binas cōceperit intētiones ſimul: h̄ eſt vt ſit abſoluta ſm̄ ſciētiaꝫ et abſoluta ſm̄ inuētionē ⁊ ſciam: ⁊ hec ea eſt, quā definiuimus: nō autem ea, de qua meminit Alexāder: qm̄ ex hac nō componit̄ ſylls, niſi per accn̄s, hoc eſt in tēpore determinato: quū eni miſcet cum poſſibili, nō cōplicat̄ ex ipſa

Cōtra Themiſtium ꝙ Theophraſtus per abſolutā nō intellexit eaꝫ de ꝗ̄ Themiſti⁹

Nota ꝙ male arguit ↄ̄ Alexādrū h̄, qm̄ ille accipit hic ꝑpōnē abſo

ſylls omnino, hoc eſt, vt minor ſit poſſibilis. Scd̄m igit̄ expōneꝫ iſtam remouent̄ dubitatiōes cadētes ſup re viri huius: ⁊ cū hoc etiā, ꝙ expoſitio iſta vera eſt, ⁊ cōueniēs ſententie ipſius in hac arte. ¶ Ariſtoteles aūt mōſtrat ꝑ terminos acceptos ex materijs, ꝙ ſi in tali mixtiōe accipiat̄ abſoluta inuēta in pauco tēpore in actu, ꝙ inqꝫ non erit oīno ſylls cōcludens: qm̄ aliquādo colligit negatiuā neceſſariā, ⁊ aliqn̄ affirmatiuā neceſſariā. Termini concludētes negatiuā, homo, motū ⁊ equus: hō minor: motū medium: equus maior: ⁊ hoc qm̄ poſſibile eſt oēm hoieꝫ eē motū, ⁊ oē motū i aliq̄ tpe erit equus: in q̄ nil alid inueniat̄, qd̄ moueat̄, niſi equ⁹: ⁊ ↄ̄ nec̄ia, nullus hō ē equus. Termini ȷ̄o ↄcludētes affirmatiuā, hō, motū, ⁊ aial: qm̄ poſſe eſt oēꝫ hoieꝫ eē motū: ⁊ oē motū in aliq̄ tpe erit aial: puta, in quo nil aliud moueat̄, niſi aial: ⁊ ↄcluſio affirmatiua neceſſaria, que eſt: ois homo aial. Quū igit̄ res ita ſit, abſoluta que accipit̄, ea erit: que nō appropriabit̄ tēpori ꝑter aliud tēpus: vt ex ipſius diſpōne ſciamus eaꝫ non eē neceſſariam, aut ignoretur hoc: quoniaꝫ maxima pars propoſitionum eſt iſtius diſpoſitionis.

Iuxta Alex. ꝙ accepit ſupra in diuiſiōe ꝑpoſitionum. Hic eſt finis digreſſionis.

Sin autē extiterit ꝑpō vlis maior negatiua abſoluta, ⁊ minor vlis affirmatiua poſſibilis: dico ꝙ ipſa ↄcludit negatiuā poſſibilē ſm̄ participationē noīs: hoc eſt, que dr̄ de poſſibili ⁊ neceſſaria: quūꝫ igit̄ dicimus hos ſyllos ↄcludere: hoc volumus, ꝙ nō cōcludunt affirmatiuā aliqn̄, ⁊ negatiuā aliquādo: ſed concludunt, aut affirmatiuā tn̄, aut negatiuā ſolūmō: attamen negatiua ⁊ affirmatiua in ipſis dr̄ de plurib⁹ intētionib⁹: ⁊ hec eſt vna ex cauſis, ob quā dicimus ꝙ non eſt perfectus. Exēplū huius ſi dicamus: oē, c, eſt, b, poſſibilr̄: ⁊ nullum, b, a, abſolute: dico igit̄ ꝙ ex hoc cōcludit̄: nullū, c, a, poſſibilr̄: ⁊ aliquādo erit cōcluſio: nullum, c, a, neceſſario: mōſtratio huius, qm̄ ſi nō eſt verū, qd̄ dicimus, poſſibile eſt nullum, c, eē, a, ſit verū ſuū ↄ̄dictoriū, non poſſibile eſt nullū, c, eē, a, ergo ſequit̄, vt aliqd̄, c, ſit, a, ex neceſſitate: ⁊ hoc eſt manifeſte ↄ̄rie per ſe: ſi igitur aliqd̄, c, ſit, a, ex neceſſitate: ⁊ omne, c, b, in actu: ⁊ hoc trāſlata ꝑpoſitione poſſibili hac in figura ad abſolutā, fiet ſylls in 3ª figura ex binis ꝑpōnibus affirmatiuis: quarū vna eſt particularis neceſſaria maior, ⁊ ſecunda, vniuerſalis abſoluta minor: ſed iā declarauimus ꝙ hic ↄcludit particularē neceſſariā per poſitionē: ⁊ hoc, qm̄ redit ad ambas affirmatiuas vles in 3ª figura: quarū maior eſt neceſſaria, ⁊ concludit particularē neceſſariā affirmatiuam: hoc eſt: aliqd̄ b, eē, a, ex neceſſitate: ſed iā poſitū fuerat in ſyllo, ꝙ nullum, b, eſt, a, qd̄ fieri nō pōt ⁊ non coheret: impoſſe autē nō ſequit ex falſo poſſibili: ſequit ergo ex eo, ꝙ poſuim⁹ aliqd̄, c, eē, a, ex neceſſitate: atqui ſi hoc falſuꝫ, verū erit ſuū ↄ̄dictoriū: veluti ſi dicamus, nō neceſſe eſt, c, eē, a, ⁊ h̄ verificat̄ cum eo, qd̄ eſt, c, nō eſt, a, poſſibilr̄: ⁊ non, a, neceſſario: ⁊ ꝓpterea erit ↄclō ſylli huius aliquādo negatiua neceſſaria, ⁊ aliquādo negatiua poſſis. ¶ Hoc autem mōſtratur ex terminis: ſit enī loco, c, homo, loco, b, intelligēs: ⁊ loco, a, coruus, ⁊ cōplicetur hūc in modū, poſſibile eſt omnem hoiem eē intelligēs: ⁊ nullum intelligēs eſt coruus: ⁊ ↄcludit̄: nullus hō eſt coruus: que eſt, negatiua neceſſaria: ſit etiaꝫ ↄſimilr̄, c, hō, b, ſapiēs: ⁊ a, motū: ⁊ ita cōplicet̄ ſylls: poſſibile eſt oēm hoiem eē ſapiens: nullū ſapiēs eſt motū ſm̄ ſapiētiam ſuam: ⁊ ↄcludit̄ poſſibile eſt oēm hoiem nō eē motū: que eſt negatiua poſſibilis. Uerū opꝫ, ſi voluerimus, quo ꝑficiat̄ ex hoc ↄueniētia, aut qd̄ eſt ꝑximum ↄueniētie: vt fiat inductio in hac cōplicatione in pluribus materijs: inuenieт̄ enim res ita ſe habere: hoc eſt, ꝙ cōcludit aliquādo negatiuam neceſſariā ⁊ aquando negatiuā poſſibilem. Qd̄ ſi fuerit hac in

Nō ſi maior fuerit negatiua de ineē: mīnor poſſe affirmatiua cōcludit̄ ↄª negatiua poſſe ſ̄ poſſi cōi ad neceſſariā ⁊ poſſibile.

Nō hic dr̄ velle modū ēē affirmatiuā cōcludē ↄclōnē poſſem ſ̄ poſſi cōi: quū tn̄ oppoꝫ ſupra dictum ſit.

Exᵐ in terminis ꝙ concludatur negatiua nec̄ia: aliquādo negatiua poſſe.

figura minor negatiua poſſibilis/nõ erit ſyllõ perfectus: qm̃ cõditio figure iſtius eſt/q minor ſit affirmatiua: verum ſi cõuerſa fuerit negatiua poſſibilis ad affirmatiuã poſſibilẽ/erit ſyllõ/qui preceſſit: & ſimiliter accidit quãdo extiterint ambe ꝓpõnes negatiue hac in miſtiõe/& minor fuerit poſſibilis: hoc eſt q nihil cõcludit niſi conuertatur poſſibilis ad affirmatiuã. Sin aũt minor in hac figura fuerit negatiua abſoluta/nõ erit ſyllõ cõcludens/ſiue maior fuerit negatiua poſſibilis/aut affirmatiua poſſis. Termini concludentes affirmatiuã neceſſariã/nix/aial/& albũ: & hoc qm̃ nulla nix eſt aial: & poſſibile eſt/omne aial eẽ album: & cõcluſio ois nix albũ: que eſt affirmatiua neccia. Termini vero cõcludentes negatiuam: pix/aial: album: & hoc qm̃ ois pix nõ eſt aial: & omne aial põt eſſe albũ/& cõcluſio/nulla pix põt eſſe albũ: que eſt negatiua neceſſaria. Iã igitur declaratũ eſt: quãdo fuerint ambe ꝓpoſitiões vñles hac in miſtione/qñ erit & qñ non erit ſyllõ cõcludens/quoque ex ipſis perfectus & quis imperfectus: & declaratũ eſt etiã qñ in imperfectis cõcluſio erit manifeſta per ſyllm ad impoſſibile/& quãdo per cõuerſionem. ¶ Sed quum fuerit altera duarũ ꝓpõnum huius miſtionis vlis & altera particularis/& maior poſſibilis vlis/ſiue negatiua/ſiue affirmatiua & minor affirmatiua particularis/erit ſyllõ perfectus eodẽ modo/quo quãdo ꝓpõnes vtreque erãt vñles/& maior poſſibilis & minor abſoluta & modus cõnis erit idẽ illi mõ/hoc eſt poſſis pterque q hic eſt pticularis & ille vlis/& hoc manifeſtũ ex intẽtiõe dici de oi/quẽadmodum & in illis.

De ſyllis pticularibus ĩ pᵃ figura miſtis ex neccia & poſſi

Si vero fuerit maior ꝓpõ vlis & abſoluta: nõ aũt poſſibilis & minor particularis poſſibilis/ſiue fuerint ambe ꝓpõnes affirmatiue ſiue vna ipſarũ affirmatiua & altera negatiua: erũt ex hoc ſylli cõcludentes imperfecti: & ex ipſis aliqui mõſtrantur per impoſſe ad ſimilitudinẽ monſtratorũ per impoſſe in miſtione ex ambabus ꝓpõnibus vlibus: alij vero mõſtrantur per cõuerſionẽ: puta quum fuerit minor particularis negatiua poſſibilis/quẽadmodum ſe hẽbat res/& quãdo erat negatiua vniuerſalis. Sin autẽ extiterit minor negatiua abſoluta/nõ erit ſyllõ. Termini cõcludentes affirmatiuã/nix/aial/& albũ: & hoc quoniã aliqua nix nõ eſt aial/& omne aial põt eſſe albũ/& concluditur/aliqua nix eſt albũ. Concludentes vero negatiuã pix/aial/& album: & hoc qm̃ aliqua pix nõ eſt animal/& oẽ animal põt eſſe albũ/& cõcluſio/aliqua pix non eſt albũ: que eſt negatiua neceſſaria particularis. Et ſi accepti fuerint termini iſti indefiniti loco particularium/& nõ fuerimus imaginati in ipſis: qđ imaginabamur in pticularibus ſʒ q dicebamus/aliq̃ nix nõ ẽ aial/q ꝑs ipſius ſit aial: oportʒ q ſtabiliatur ꝑ terminos/q ſint cões pticularibus & indefinitis.

Si vero extiterit ꝓpõ vlis minor & pticularis maior/ſeu negatiua ſeu affirmatiua/aut poſſis/aut abſoluta nõ erit ex hoc ſyllõ: & ſimiliter ſi fuerint ambe ꝓpoſitiões particulares aut idefinite/nõ erit ſyllõ/ſiue maior fuerit abſoluta & minor poſſibilis/ſiue ecõuerſo: demonſtratio aũt huius eſt demõſtratio de his ſpẽbus in materia nõ miſtis. Termini cõcludentes affirmatiuã neceſſariã in iſtis/quã fuerit maior particularis/hõ/albuʒ/& animal: hõ minor/albuʒ medius/& aial maior. Cõcludentes vero negatiuã/pãnus/albuʒ/& aial. Sed iã declaratũ fuit ex hoc: q̃s cõcludat in hac ſpe miſtiõis in iſta figᵃ/hoc ẽ in pᵃ & q̃s nõ cõcludat/& q̃s pfectus & quis nõ perfectus.

¶ Tractatus de miſtione neceſſarie & poſſibilis in pᵃ figᵃ. Cap. XIIII.

Cum vero extiterit vna ꝓpõnum ſylli poſſibilis/& altera neceſſaria/ſpẽs ſyllorũ cõcludentium/erunt ſm nũm cõcludentiũ ex poſſibili & abſoluta perfecti & nõ pfecti. Perfecti enim erũt hic/quãdo maior fuerit poſſibilis/quẽadmodum & ibi: imperfecti vero quã maior fuerit neceſſaria & minor poſſibilis: cõcluſiões autẽ hic erunt poſſibiles/quã ambe ꝓpõnes fuerint affirmatiue/ſeu ſylli perfecti extiterint aut imperfecti/vñles aut pticulares. ¶ Si vero vna ꝓpõnum fuerit affirmatiua/& altera negatiua/ac affirmatiua quidem neceſſaria negatiua aũt poſſibilis/erit cõcluſio poſſibilis: ſin aũt affirmatiua extiterit poſſibilis/& negatiua neceſſaria: concluſio nõnũque erit negatiua poſſibilis/& aliqñ negatiua abſoluta: veluti & in miſtiõe poſſibilis atque abſolute qñ negatiua erat abſoluta/concluſio fuerat aliqñ negatiua neceſſaria/& nõnũque poſſibilis negatiua: & hoc penitus ſiue ambe ꝓpoſitiones vñles forent/ſiue vna ipſarũ vlis & altera in pte/hoc eſt quã maior erat vlis/& minor pticularis: quum enim maior erat in parte/non concludebat penitus.

In ſyllis affirmatiuis ſiue pfecti ſint/ſiue imperfecti cõ° erit poſſis. In negatiuis ſi negatiua ſit erit poſſis ſequitur cõ° poſſis/ſi vero neccia ſequitur cõ° quãque poſſis negatiua quãque ĩ actu.

¶ Poſſibile vero hoc in loco in cõcluſionibus fortaſſe ſignificat ad ſimilitudinẽ eius qđ ſignificabat poſſibile in pcedẽtibus hoc eſt poſſibile vle: qđ cõprehendit tres inuẽtiones: quẽadmodũ expoſuit Abumaçar. Fortaſſe autẽ vult in hoc poſſibile verũ ſm modũ/quo expoſuimus in miſtione poſſibilis & inexiſtẽtis: hoc eſt poſſibile manifeſtũ: ſed ſi res ita ſe hʒ: cur dixit/aliqñ negatiuã abſolutã/& aliqñ negatiuã poſſem/& tacuit qđ poſſibile: puta/poſſibile cõſequens: & nõ diſtinxit ipm ad modos inuentionis tres: & nõ dixit/q ſyllõ cõcludat negatiuã neceſſariã: qm̃ hoc eſt particulare/& in quadam mã. ¶ Et fortaſſe ſyllõ concludebat negatiuã neceſſariã: qm̃ negatiua neceſſaria eſt alia a negatiua neceſſaria: quẽadmodum nõ dixit hoc in loco/q ſyllõ cõcludat affirmatiuã neceſſariã: qm̃ hoc eſt particulare & in aliqua mã/quẽadmodum cõclõ affirmatiua in 2ᵃ figura. ¶ Sint igitur ambe ꝓpõnes vñles affirmatiue/& maior neceſſaria/minor autẽ poſſibilis: dico q iſte cõcludit cõcluſionẽ poſſibilem nõ neceſſariam/& q ſyllõ in hoc nõ eſt pfectus. Exẽplũ huius/ſi dicamus: omne/c/b/poſſibiliter/& omne/b/a/neceſſario/dico q cõcluditur: oẽ/c/a/poſſibiliter/quoque eſt ſyllõ imperfectus: qm̃ cõditio dici de omni in ꝓpõne neceſſaria eſt/q/a/ſit pdicatum de omni eo/qđ eſt/b/in actu/nõ in potentia: q aũt in ipſo ſequatur cõcluſio poſſibilis/mõſtratur per ſyllm ad impoſſe ſm modum: quo mõſtratum fuit in ſilli huic in miſtione alia/& hoc quã acceptum fuerit cõdictorium cõclonis/hoc eſt negatiua neceſſaria: qm̃ non poſſibile verificatur de negatiua neceſſaria: & cõiũxerimus ipſi ꝓpõnẽ poſſibilẽ ex ſyllogiſmo/hoc eſt minorẽ poſteaque trãſtulerimus ipſam ad inexiſtẽtem: & cõcludetur in figura tertia particularis negatiua neceſſaria: qm̃ hoc redibit ad figurã primã/& cõclo erit neceſſaria: ſequetur aũt ex ipſo cõdictoriũ ꝓpõnis maioris/hoc eſt negatiua neceſſariam/ã maior fuerat affirmatiua neceſſaria. Et ſi maior fuerit poſſibilis & minor neceſſaria: erit in hoc ſyllõ perfectus: & hoc planum ex intẽtione dici de omni ſm q ſupra dictũ eſt/& erit concluſio poſſibilis. Et ſi vna ex duabus ꝓpõnibus extiterit affirmatiua & altera negatiua/& fuerit negatiua neceſſaria maior/& minor poſſibilis/erit ſyllõ imperfectus cõcludens binas cõnes negatiuas/vnã negatiuã abſolutam/& alterã negatiuã poſſibilẽ: & non dr/q cõcludat negatiuã neceſſariã: qm̃ hoc quidem fieri põt quãdo fuerit minor extremitas in potentia ſub medio: ſed hoc non verificatur/niſi in aliqua mã. Atqui monſtratur cõſimiliter per ſyllm ad impoſſe/q cõcludit cõcluſionẽ abſolutã negatiuã & poſſibilẽ: ſit eni omne/c/b/poſſibiliter: & nullum/b/a/neceſſario: dico q cõcludit nullum/c/a/in actu aut poſſibiliter: mõſtratio huius/qm̃ ſi non ſit vera hec cõcluſio/vera erit ſua cõtradictoria/hoc eſt aliqđ/c/a/ex neceſſitate: & hoc/qm̃ iſta cõdicit cõcluſioni in qualitate &

Nõ quo ſumẽdũ ſit poſſe in hoc loco.

Nota q ſyllõ negatiuus ſʒ vos dicimus põt cõcludere negatiuã neccĩã: non autẽ negatiuam neceſſariã: & hoc ẽ qđ ẽ Alexander voluit in miſtiõe cõiũgẽs & de moſſe.

tate ⁊ quantitate:coniungamus autẽ ipſi ꝓpõnem vlẽm negatiuam neceſſariã ex ſyllogiſmo/ꝙ/b/non eſt/a/ex neceſſitate:⁊ cõcludeẽ in ſecũda figura/ꝙ/b/nõ poteſt eẽ/c: ſed iã poſueramus:omne/c/eſſe/b/poſſibilr:qḋ fieri non poteſt ⁊ nõ coheret:ſed quãꝫ fuerit falſa neceſſaria affirmatiua/vera erit cõtradictoria:hoc eſt negatiua abſoluta:ꝙ ſi fuerit vera negatiua abſoluta:poterit cum ea verificari negatiua poſſibilis:quoniã abſoluta ẽ poſſibilis inuẽta.❡ Sin autem ꝓpoſitio maior extiterit negatiua poſſibilis/⁊ minor affirmatiua neceſſaria/erit ſyll̃s perfectus/⁊ cõcluſio poſſibilis ſm ꝙ declaratũ fuit ex diſpoſitione dici de oĩ:⁊ Ari^{ſtoteles} dixit/ꝙ nõ põt monſtrari ꝑ ſyllogiſmũ ad impoſſibile.❡ Si vo ꝓpõ minor fuerit negatiua poſſibilis/nõ erit ſyll̃s ꝑfectus:ſed ſyll̃s erit perfectus per cõuerſionẽ negatiue poſſibilis ad affirmatiuaꝫ ſm ꝙ ſupra diximus:ꝙ ſi minor fuerit negatiua nec̃ia/⁊ maior affirmatiua poſſibilis/nõ erit ſyll̃s:neqꝫ qñ ſimul extiterint negatiue/⁊ minor fuerit neceſſaria.Termini/cõcludentes affirmatiuã/nix/aĩal/albũ:⁊ hoc/qñ nulla nix eſt aĩal:⁊ omne aĩal albũ poſſibilr:⁊ ꝯcluſio affirmatiua neceſſaria:ꝙ oĩs nix eſt albuꝫ.Termini vo cõcludentes negatiuã:pix:aĩal:albuꝫ:⁊ hoc/qñ cõcludiẽ/nulla pix albũ:que eſt negatiua neceſſaria.Cõſilr ſi acceperimus binas negatiuas:⁊ hoc/qñ pix nõ eſt aĩal:⁊ aĩal non eſt albũ/⁊ pix inde nõ eſt albuꝫ:⁊ ad hec qñ nix nõ eſt aĩal:et animal nõ eſt album poſſibilr:⁊ nix albũ.Sed quñ fuerit vna duarũ ꝓpõnuꝫ particularis:⁊ maior extiterit neceſſaria ⁊ negatiua/cõcluſio erit abſoluta negatiua/⁊ negatiua poſſibilis:quẽadmodũ ſe habebat res/quñ erant vlẽs/⁊ maior negatiua:ħ autẽ mõſtraẽ per impoſe:quẽadmodũ oſtẽdebaẽ in vlibus.❡ Et ſi minor fuerit ꝑticularis affirmatiua neceſſaria/⁊ maior negatiua poſſibilis/erit ꝯcluſio poſſibilis in parte:⁊ ħ planũ ex intẽtione dici de omni.Atqui ſi etiaꝫ fuerint affirmatiue ſilr:⁊ maior vlis neceſſaria/erit cõcluſio quoqꝫ poſſibilis:mõſtratio aũt huius eadẽ erit/que ⁊ prius/quũ ambe erant vlẽs affirmatiue.❡ Et ſi ꝓpõ vlis fuerit minor ⁊ particularis maior/⁊ particularis extiterit nec̃ia ⁊ vlis poſſibilis/ſiue fuerit affirmatiua ſeu negatiua/nõ erit ſyll̃s.Termini ꝯcludẽtes affirmatiuã:hõ:aĩal:albũ:⁊ hoc/qñ omnis hõ põt eſſe albũ:⁊ aliqḋ album non eſt aĩal:⁊ hõ eſt aĩal ex neceſſitate:⁊ hõ etiã põt nõ eẽ albũ:⁊ aliqḋ albuꝫ animal/⁊ hõ eſt aĩal ex neceſſitate.Termini vo ꝯcludẽtes negatiuã/pãnus/albũ/aĩal:⁊ hoc qñ poſſibile eſt pãnuꝫ eſſe albũ:⁊ aliqḋ albũ nõ eſt aĩal:⁊ pãnus nõ eſt aĩal.Cõſimilr poſſibile eſt pãnũ quoqꝫ nõ eſſe albuꝫ:⁊ aliqḋ album eſt aĩal:⁊ pãnus nõ põt eẽ aĩal:ſiue minor fuerit negatiua/ſiue affirmatiua quum extiterit vlis ⁊ poſſibilis/nõ concludit.❡ Eodẽ pacto quũ fuerit mior vlis neceſſaria/ſiue negatiua/ſiue affirmatiua:⁊ maior poſſis particularis:iſte nõ cõcludit penitus.Termini concludẽtes affirmatiuã/quũ fuerit negatiua.Coruus:albũ:animal:et hoc/qñ coruus nõ eſt albũ ex neceſſitate:⁊ aliqḋ album aĩal poſſibilr:⁊ cõcludiẽ:coruus eſt animal ex neceſſitate.Termini vo ꝯcludentes negatiuã:pix:aĩal:albuꝫ:⁊ ħ qñ pix nõ eſt albũ:⁊ aliqḋ album aĩal:⁊ pix non eſt aĩal ex neceſſitate.Termini vo ꝯcludẽtes affirmatiuã/quãꝫ minor fuerit vlis affirmatiua ⁊ neceſſaria:cygnus:albũ:aĩal:⁊ hoc/qñ omnis cygnus albũ ex neceſſitate:⁊ aliqḋ album aĩal.Concluſio/oĩs cygnus aĩal:que eſt neceſſaria: cõcludẽtes vo negatiuã:nix:albũ:animal:⁊ hoc/qñ nix eſt albũ/⁊ aliqḋ album aĩal:⁊ nix nõ eſt animal ex neceſſitate/que eſt cõcluſio.Et ꝯſilr nõ erit ſyll̃s in hac ſpecie: quum fuerint ambe propoſitiones indefinite/vel particulares:aut vna ipſaruꝫ indefinita/⁊ altera particularis:

ſiue maior fuerit poſſibilis ⁊ minor neceſſaria/aut econuerſo.Termini vo cõmunes his omnibus ſpecieb^{us} concludentes affirmatiuam:homo:album:animal. Concludentes vo negatiuam:inanimatuꝫ:album:animal. Compoſitio autẽ ipſoꝝ facilis exercitatio in eis.❡ Ceterũ ex hoc tractatu iam eſt manifeſtuꝫ:ꝙ ſpẽs ſyllogiſmorũ compoſitorum in hac figura ſm miſtionẽ poſſibiles ⁊ abſolute/ſunt equales ſpeciebus ſyllogiſmorum compoſitorum ex poſſibili ⁊ neceſſaria/concludentes cõcludẽtibus/⁊ non concludentes non concludentibus/⁊ concludentes perfecte cõcludentibus perfectis/⁊ concludẽtes imperfecte concludentibus imperfectis.Et via per quã oſtendũtur imperfecte eſt vna ⁊ eadem:⁊ declaratũ etiã eſt/ꝙ in affirmatiuis concluſiones ſunt poſſibiles:⁊ conſimilr in negatiuis:quãꝫ ꝓpoſitiones maiores ſunt poſſibiles:quãꝫ vo fuerint neceſſarie aut abſolute/erunt in miſtione ex poſſibilibus ⁊ abſolutis/neceſſarie aut poſſibiles:in miſtis vo ex poſſibilibus ⁊ neceſſarijs/erunt negatiue abſolute/aut negatiue poſſibiles. Spẽs ſyll̃oꝝ miſtoꝝ tã concludẽtes ꝙ nõ ꝯcludẽtes ꝑfecti ⁊ iꝑfecti ſunt eq̃les in ſpẽb^{us} miſtibilibus in fig^{ura} 2^{a}.

❡ Tractatus de cõplicatione poſſis in 2ª fig^{ura}. Cap.XV.

Quum vo fuerint bine propoſitiones poſſibiles in ſecunda figura/non erit ſyllogiſmus cõcludens:ſiue extiterint affirmatiue/aut negatiue:ſiue vna ipſaruꝫ affirmatiua ⁊ altera negatiua:ſeu ſimul fuerint vniuerſales/aut particulares/aut vna ipſarũ vniuerſalis/⁊ altera particularis.Sin autẽ vna ipſarũ fuerit abſoluta ⁊ altera poſſibilis/ſi affirmatiua fuerit abſoluta ⁊ negatiua poſſibilis/non erit ſyllogiſmus concludens:ꝙ ſi negatiua extiterit abſoluta ⁊ vniuerſalis/erit ſyllogiſmus concludens:⁊ cõſimiliter accidet/quum fuerit vna duarum ꝓpoſitionum neceſſaria/⁊ altera poſſibilis.Oportet autem vt poſſibile in concluſione horum ſyllogiſmoꝝ intelligatur hoc in loco ſm modũ/quo intellectum fuit in precedẽtibus.❡ Opere vo preciũ eſt/vt primo declaremus/ꝙ vlis negatiua poſſibilis nõ cõuertitur ſeruata quantitate ⁊ qualitate/quemadmodum conuertitur negatiua neceſſaria ⁊ negatiua abſoluta. Ponamus igiẽ primũ/ꝙ poſe ſit nullũ/c/eẽ/a:dico ꝙ nõ ſeqẽ ex ħ/vt poſſibile ſit nullũ/a/eẽ/c/mõſtratio huius/qñ ſi hec eẽt vera/eẽt ſimul cũ ea vera vlis affirmatiua poſſibilis:puta/poſſibile eſt oẽ/a/eſſe/c:ꝓpterea ꝙ affirmatiue poſes redeũt ad negatiuas poſes/vlẽs ad vlẽs/⁊ ꝑticulares ad ꝑticulares:⁊ ħ qñ cum eo/qḋ dicimus/poſe eſt:nullum/c/eſſe/a/ verificaẽ affir^{matiua} ipſi ꝯtria:puta/poſe eſt oẽ/c/eſſe/a.Et ſi verificaẽ cuꝫ hoc/qḋ dicimus:poſe eſt/oẽ/c/eſſe/a qḋ dicimus:poſe eſt omne/a/eſſe/c:igitur vlis affirmatiua poſis cõuerteẽ vliter:ſed iaꝫ declaratũ fuit/ꝙ nõ ꝯuertiẽ:hoc igiẽ impoſe ⁊ nõ coheret. Hic oñſtrat ꝙ nõ ꝯuertiẽ vlis negatiua poſis i ſeipaꝫ vniuerſalr. ❡ Amplius ꝙ nõ conuertatur ſemper/planum ex materijs:dico enim ꝙ ſi poſſibile eſt nullum/c/eſſe/a/poterit etiam aliqḋ/a/nõ eẽ/c/ex neceſſitate:exẽplũ huius:qñ poſe eſt nullũ hoĩem eẽ albũ:⁊ tñ aliqḋ albũ ex neceſſitate nõ eſt hõ:puta/nix ⁊ cygnus:ꝙ ſi opꝫ aliqḋ/a/nõ eẽ/c/ex neceſſitate/non verificabiẽ cũ hoc poſe eſt omne/a/nõ eſſe/c: quoniaꝫ opꝫ aliquod ipſius ⁊ neceſſarium eſt/vt non ſit. Demſtratio ex terminis.

Dixit. Sed iam exiſtimabit aliqs negatiuã poſem mõſtrari per deductionẽ ad impoſe:puta/in exẽplo/ſi aliqs dicat:ꝙ hoc qḋ dicimus:poſe eſt nullum/a/eẽ/b/ꝯuertiẽ vere:qñ poſe eſt nullũ/b/eſſe/a.mõſtratio huius:qa ſi nõ eſt verũ/qḋ dicimus/poſſibile eſt nullũ/b/eẽ/a/erit igiẽ ꝯdictoriũ ſuũ verũ/hoc eſt:nõ poſe eſt nullum/b/eſſe/a:⁊ quoniam eſt quod dicimus:non poſſi- Hic ponit modũ falſum q̃ poſſit oñdi ꝙ conclu^{ſio} vlis negatiua poſſibilis i ſeipaꝫ

bile eſt:nullũ/b/eẽ/a:ſequit̃ ex ipſo/vt aliqđ/b/ex neceſſi/
tate ſit/a/⁊ eſt hoc:qm̃ declaratũ eſt/ꝙ cõuertit̃ particu/
laris neceſſaria:aliqđ igit̃/a ex neceſſitate erit/b:ſed iam
poſuimus/ꝙ poſſibile eſt:nullũ/a/eẽ/b/qđ fieri nõ põt/
⁊ non coheret.℄ Atqui in hoc ſermone eſt deceptio:⁊ hoc

Hic excludit iſte modus.

qm̃ non ſequitur ex eo/qđ dicimus/non poſſibile eſt:nul
lum/b/eẽ/a/vt dicamus:aliqđ/b/ex neceſſitate eſt/a:ſ; ſe/
quitur ex ipſo/vt aliquod/b/ex neceſſitate non ſit/a:qm̃
quod dicimus:aliquod/b/ex neceſſitate nõ eſt/a/contra/
dicit ei/qđ dicimus:poſſibile eſt/nullũ/b/eẽ/a/queadmo
dum cõtradicunt:aliquod/b/ex neceſſitate eſt/a:⁊ poſſi/
bile eſt:omne/b/eẽ/a:quoniã igitur ex eo/quod dicimus/
poſſibile eſt:omne/b/eſſe/a:ſeqtur poſſibile eſt nullu;/b/
eſſe/a/⁊ ei/qđ dicimus:poſſibile eſt/omne/b/eſſe/a:ꝯtra/
dicit aliquod/b/ex neceſſitate nõ eſt/a:q̃re ei qđ dicim⁹:
poſſibile eſt/omne/b/eſſe/a:contradicit aliquod/b/ex ne/
ceſſitate eſt/a:⁊ aliquod/b/ex neceſſitate nõ eſt/a:⁊ conſi/
milr̃ ꝯtradicunt ambe iſte particulares ꝓpõni negatiue
poſſibili:puta ei/qđ dicimus:poſſibile eſt nullũ/b/eſſe/a:
ex illa igitur/que cõtradicit huic:ſequitur ipſius cõtradi
ctorium:quoniã cui contradicit cõſequens ex eo/ſcḋm ſi/
milr̃ etiam cõtradicit illi/ex quo ſeqtur cõſequẽs:ei igit̃/
qđ dicimus:poſſibile eſt nullum/b/eſſe/a/duo contradi/
cunt:vnũ/aliqđ/b ex neceſſitate non eſt/a:⁊ alterũ/aliqđ
b/ex neceſſitate eſt/a. Ergo ex eo/qđ dicimus in ſyllo ad
impoſſibile/non poſſibile eſt nullu;/b/eſſe/a:ſeqtur ali/
quando aliqđ/b/ex neceſſitate eſt/a/⁊ nõnũq̃ aliquod/b/
ex neceſſitate non eſt/a/ꝙ ſi que ſeqtur fuerit particula/
ris negatiua neceſſaria:nõ deducet̃ ſermo ad impoſſibi/
le:quoniã particularis negatiua neceſſaria non cõuertit̃:
ſed aliquãdo erit/ꝙ poſſibile ſit:nullu;/a/eſſe/b:⁊ aliqđ
b/ex neceſſitate non ſit/a:velut ſi dicamus:poſſibile eſt
nullum hoiem eſſe album:⁊ aliqđ album non eſt homo
ex neceſſitate:puta/nix ⁊ cygnus. Jã igitur declaratum
fuit negatiuã poſſibilem nõ cõuerti.℄ Ponamus itaq;

Ex ſcḋb⁹ de ꝯiungẽti nihil ſeq̃l i 2ᵃ fig⁰:qm̃ negatiua nõ ꝯuertitur.

binas ꝓpõnes vl̃es poſſibiles:quaru; vna ſit affirmati/
ua ⁊ altera negatiua in ſecũda figura:puta dicamus/poſ/
ſibile eſt omne/c/eẽ/b:⁊ poſſibile eſt nullu;/a/eſſe/b:dico
ꝙ hec complicatio nihil cõcludit:quoniã negatiua poſſi
bilis conuerti non poteſt:queadmodum poterat in mã
abſoluta ⁊ neceſſaria.℄ Neq; etiã conſimilr̃ per ſyllm̃
ad impoẽ monſtratur/ꝙ ſit ſyll̃s:ſi enim acceperimus
cõtradictoriũ cõcluſionis affirmatiua; poẽm/non acci/
det ex hoc impoẽ:quonia; he ſeinuicem ſequunt̃:hoc eſt:
affirmatiua poſſibilis/⁊ negatiua poſſibilis:⁊ cõſilr̃ ſi ac/
ceperimus ꝯdictoria; affirmatiuã neceſſariã particula/
rem aut negatiuã.℄ Oino igitur ſi erit ex iſta complica

Nõ ſi eẽt ſyl/logiſm⁹ in 2ᵃ ex ſcḋb⁹ ꝯtin/gẽtib⁹ oino ſe/queret ꝯ⁰ con/tĩgẽs nõ abſo/luta neq; ne/ceſſaria.

tione ſyll̃s/ipſe per ſe cõcludet ꝯcluſionẽ poſſibilẽ/quũ
fuerint ambe ꝓpõnes poſſibiles:nõ autẽ ꝯclõnẽ abſolu
tam aut neceſſariã:quoniã non eſt in hoc ſyllo ꝓpõ ſcḋm
iſtam diſpõnem. Si autẽ cõcludet cõcluſionem poſſibi/
lem/aut erit negatiua poſſibilis/aut affirmatiua poſſibi/
lis:ſed ex terminis mõſtrat̃/ꝙ aliquando ꝯcludũt nega/
tiuã neceſſariã:⁊ aliqñ affirmatiuã neceſſariã:ex vtraq;
aũt iſtarũ ꝯnu; ſeqtur/ꝙ ſit impoẽ ꝯcludi aut negatiuã
poſſibilẽ aut affirmatiuã poſſibilem:⁊ hoc qm̃ negatiua
neceſſaria deſtruit affirmatiuã ac negatiua; poſſibiles/⁊
ꝯſilr̃ affirmatiua neceſſaria dẽſtruit vtraſq;. Termini cõ/
cludentes negatiuã in hac mã:hõ:albũ:equus:albu; ter/
minus medius:⁊ hõ minor:⁊ componit̃ ſic:poſſibile eſt
oẽm hoiem eẽ albũ:⁊ poſſibile eſt/nullũ equu; eẽ albũ:
⁊ concluſio/nullus hõ eſt equus:que eſt nec̃ia. Quũ igit̃
a/negatũ fuerit/a/c ex neceſſitate/nõ verificabit̃:vt oẽ a/
poſſit eẽ in/c:⁊ iterũ vt oẽ/a/poſſit nõ eẽ in/c:qm̃ ipſa cõ/
uertit̃ ad affirmatiuã. Ex hoc igit̃ planũ ꝙ hec cõplica/
tio non ꝯcludit cõcluſionẽ poſſibilẽ/neq; negatiuã/neq;
affirmatiuã.℄ Jãq; mõſtratu; eſt etiã hoc/ꝙ ſilr̃ ꝯclu/
dit in aliq̃ mã affirmatiuã neceſſariã:puta/ſi accipiamus

Nõ ꝙ Ariſto teleſ i iſta non ponit ꝯcludi affirmatiuam nec̃iã ſ; ſolu; negatiuã. Ille videt q; co/nat adducere terminos quos ꝯclu⁹ affirma tiua nec̃ia:quã mat̃iã/alcḋ/hõ:ſ; ꝓbabi/lior⁹ igĩ hõ mĩ/nime fieri poſ ſe:qr op; ſu/mere ꝓpõnes eodẽ mõe ve/ras:hõ ẽt i vtiſq; terminis fieri ne q̃t:hõ ẽt ratiõe ꝓ3:qm̃ op; ſu/mere mioꝛem ſcḋ maioꝛe. er/go qđ affirma tur đ vna non ſit đ altera ne/gari. ergo nõ ꝑñs repiri ter minũ de oĩ.

loco eq̃ aĩal:⁊ hõ qm̃ ꝯcludit/oĩs hõ aĩal:que eſt affirma/
tiua neceſſaria:cum qua neq; verificari põt affirmatiua
poẽis neq; negatiua poẽis:⁊ hõ qm̃ ꝙ ꝯtradicat negatiue
poſſibili/planũ eſt ꝓ ſe:ꝙ aũt ꝯdicat affirmatiue poſſibi
li planum ẽt ex eo/ꝙ ipſa ſeqtur ex negatiua poẽi:⁊ ꝯſilr̃
mõſtratũ eſt ẽt ꝙ nõ erit ſyll̃s in hac fig̃a:ſi ẽt varie lo/
cũ negatiue/hõ eſt ſi poſueris minorẽ/poſteaq; fuerit ma/
ior/aut ecõuerſo:⁊ ꝯſilr̃ declaratũ eſt ẽt ꝙ non erit ſyll̃s
ſi accipiãtur ambe ꝓpoſitiões affirmatiue aut negatiue:
demonſtratio autem huius eſt per hos eoſdem terminos:
neq; erit difficile hoc exercitato in eis.

℄ Complicatio abſolute ⁊ poẽis in 2ᵃ fig̃a. Cap. XVI.

Quod ſi vna duarũ ꝓpõnu; in hac figura fuerit abſoluta ⁊ altera poſſibilis ⁊ negatiua fuerit poſſibilis/non erit ex hõ ſyll̃s
oĩno/ſiue ambe ꝓpõnes ſimul vl̃es extiterint/
ſeu particulares:mõſtratio aũt ſup hõ eadẽ eſt:quã feci/
mus/quũ ambe ſimul erãt poẽs ⁊ in eiſdẽ terminis:hoc
eſt quoniã inueniũtur ꝯcludẽtes aliqñ negatiuã nec̃iam:
⁊ aliquãdo affirmatiuã neceſſariã.℄ Et ſi fuerit ꝓpõ ne
gatiua abſoluta ⁊ affirmatiua poſſibilis/⁊ fuerint ambe
vl̃es/erit ſyll̃s in hoc:qm̃ negatiua abſoluta cõuertitur:⁊
fiet maior in pͦ fig̃a ſcḋm ꝙ ꝓdiximus/ſiue negatiua fuerit
maior/ſiue minor:ſi minor/mõſtrabit̃ hõ per duas ꝯuer/
ſiones/per ꝯuerſionẽ maioris/⁊ ꝯuerſionẽ ꝯcluſionis/ſ;
ꝙ predictũ fuit.℄ Et ſi fuerint ambe negatiue:hõ eſt ne

Jn 2ᵃ fig̃a ſi negatiua fuẽit poẽis non fiet ſyll̃s i vllis modis.

gatiue vl̃es:⁊ fuerit vna ipſarũ poſſibilis/⁊ altera abſolu
ta:erit ſyll̃s imꝑfectus:vbi conuerſa fuerit negatiua poſ/
ſibilis ad affirmatiuã:quoniã erit ex binis ꝓpõnibus/ne/
gatiua abſoluta ⁊ affirmatiua poẽi:ſi vo extiterint ambe
ꝓpões affirmatiue non erit ſyllogiſmus:hoc aute; pla
num ex eo/ꝙ aliquãdo cõcludũt affirmatiuã/⁊ aliquan/
do negatiuã. Termini cõcludentes affirmatiua;/homo/

Si ꝓpõ nega/tiua fuerit ab/ſoluta fiet ſyl/logiſm⁹ ꝑ ꝯuẽ/ſione; illi⁹ ad 2ᵐ ĩdemrabi/le; i pͣ ex ma/ioꝛi abſoluta negatiua.

ſanitas/aĩal:⁊ hoc quoniam poſſibile eſt oẽm hominem
eſſe ſanum:⁊ omne animal eſt ſanum:⁊ oĩs homo eſt ani
mal ex neceſſitate:que eſt ꝯcluſio. Concludẽtes vo nega
tiuam:homo:ſanitas:equus:⁊ hoc quoniam poſſibile eſt
oẽm hoiem eſſe ſanum:⁊ omnis equus eſt ſanus:⁊ ꝯclu/
ſio:nullus homo eſt equus:que eſt negatiua neceſſaria.
Sin autẽ extiterit vna duaru; ꝓpoſitionũ vniuerſalis ⁊
altera particularis erit in hoc:queadmodu; in eo/in quo
accidit/vt ambe ſint vniuerſales:ideſt cõditio cõcludẽs
in iſs/eſt cõditio cõcludens in iſtis/⁊ non cõcludens in il
lis eſt nõ cõcludens in his:⁊ hoc quoniã ſi fuerit affirma
tiua abſoluta vl̃is/aut particularis/nõ erit in hõ ſyll̃s:⁊ hõ
mõſtrat̃/queadmodũ ⁊ illđ/quũ fuerint vl̃es ⁊ per eoſ/
dẽ terminos.℄ Et ſi vl̃is fuerit abſoluta ⁊ negatiua erit
ſyll̃s per ꝯuerſionẽ ad pͣmã figuram:ſi vo ambe fuerint
negatiue ⁊ vna ipſarũ vl̃is abſoluta/erit ꝯſilr̃ ſyll̃s imꝑ/
fectus:quũ fuerit ꝯuerſa negatiua poſſibilis ad affirma/
tiuã poẽm/ſcḋm ꝙ declaratũ fuit:ꝙ ſi fuerit negatiua ab/
ſoluta ꝑticularis/nõ erit ſyll̃s:ſiue altera ꝓpoſitio extite/
rit affirmatiua ſeu negatiua. Et conſimilr̃ non erit ſyll̃s/
quum fuerint ambe ꝓpoſitiones indefinite/aut ꝑticula/
res/aut vna ipſarũ idefinita ⁊ altera particularis/ſeu ſint
affirmatiue ſimul aut negatiue:demõſtratio aũt ſuper hõ
eſt eadẽ cũ demõſtratiõe ꝓcedẽte ⁊ in eiſdẽ terminis.

℄ Cõplicatio poẽis ⁊ neceſſarie in 2ᵃ fig̃a. Cap. XVII.

Quum vo extiterit vna ꝓpõnũ hac in fig̃a poẽis ⁊ altera neceſſaria/⁊ fuerint ambe vl̃es/ac negatiua extiterit ne/ceſſaria/erit ſyll̃s per ꝯuerſionem negatiue ad

Jn 2ᵃ fig̃a ex nec̃ia negati/ua ⁊ affirmati/ua poẽi erit ſyl/logiſm⁹ ꝯclu/

dēs ꝯcłonem abſolutā n ⁊ poſſibilē ſꝫ affirmatiua fuerit necīa ſi erit ſyllꝰ i modo vlibus.

primaꝫ figuram: in qua maior negatiua neceſſaria/ ⁊ minor affirmatiua poſſibilis: ſed iaꝫ monſtratū fuit/ ꝙ hec ꝯcludit abſolutaꝫ ⁊ poſſibilem/ ſiue neceſſaria fuerit maior/ ſiue minor: ſin autē affirmatiua fuerit neceſſaria/ nō erit ſyllogiſmus: hoc autē planuꝫ ex terminis ſi poſuerimus extremitatē minorem hoīem/ ⁊ mediuꝫ albū/ ⁊ maiorem cygnū: ⁊ hoc/ quoniā poſſibile eſt nullum hoīeꝫ eē album: ⁊ omnis cygnus eſt albū ex neceſſitate ⁊ concluditur/ nullus homo eſt cygnus: que eſt negatiua neceſſaria. Cōcludens autē negatiuam neceſſariā/ non poteſt cōcludere poſſibilem penitus/ neqꝫ affirmatiuā/ neqꝫ negatiuā: ⁊ planū etiam ꝙ non cōcludit ꝯcluſionē negatiuam neceſſariā: qm̄ neceſſaria erit ex ambab9 neceſſarijs/ aut ex ſyllo in quo extiterit neceſſaria negatiua: ſed affirmatiua abſoluta non eſt poſſis ſm̄ ꝙ mōſtratuꝫ fuit. Conſimilr̄ planū eſt etiā/ ꝙ nō concludit abſolutā: qm̄ abſoluta eſt ex natura poſſibilis. ¶ Amplius: manifeſtū eſt ē ex terminis/ ꝙ non concludit negatiuā neceſſariā: qm̄ cōcludit aliqñ negatiuā neceſſariā ⁊ aliquādo affirmatiuā neceſſariā. Termini igit̄ cōcludentes negatiuaꝫ neceſſariā ſunt qui ꝓceſſere. Cōcludentes aūt affirmatiuā neceſſariā/ vigilans/ motū/ aīal: ⁊ hoc quoniā omne vigilās eſt motū ex neceſſitate/ ⁊ poſſibile eſt/ nullū aīal eſſe motū: ⁊ omne vigilans eſt aīal ex neceſſitate: nō igit̄ erit in hac cōplicatione ſyllꝰ concludens penitus/ ſiue affirmatiua neceſſaria maior extiterit/ ſiue minor. Qꝫ ſi fuerint bine ꝓpoſitiones ſimiles in qualitate: ſi negatiue qdem extiterint/ erit ſyllꝰ: quum negatiua poſſibilis conuerſa fuerit ad affirmatiuā poſſibilem/ que ex ipſa ſeqꝛ: qm̄ fiet cōplicatio ex binis ꝓpōnibus/ affirmatiua poſſibili ⁊ negatiua neceſſaria: ſed iā mōſtratuꝫ fuit ꝙ hec cōcludit/ ſiue minor negatiua fuerit ſiue maior. Sin autē extiterint bine ꝓpoſitiones vlēs affirmatiue/ non erit ſyllꝰ. Planuꝫ etenim eſt/ ꝙ cōcluſio non pōt eſſe negatiua/ neqꝫ abſoluta/ neqꝫ neceſſaria: qm̄ non inuenit̄ in ſyllo ꝓpoſitio negatiua/ neqꝫ neceſſaria/ neqꝫ abſoluta/ neqꝫ etiā negatiua poſſibilis/ neqꝫ affirmatiua neceſſaria: qm̄ planuꝫ ex terminis/ ꝙ ꝯcludunt negatiuā neceſſariā: qꝺ autē concludit negatiuam neceſſariam nō pōt oīno cōcludere aut affirmatiuā neceſſariā/ aut poſſibilē/ aut abſolutam: ⁊ ꝯſilr̄ nō pōt concludere penitus negatiuā poſſibilē. Terminī ꝯcludētes negatiuā neceſſariā/ hō/ albū/ cygnus: qm̄ poſſibile eſt oēm hoīeꝫ eē albū: ⁊ oīs cygnus albū ex neceſſitate/ ⁊ ꝯcluſio nullus hō cygnus. Iſte ergo ſunt vie ꝯcludentes hac in figura ſm̄ hanc viaꝫ miſtionis/ ⁊ nō cōcludentes/ quum fuerint ambe ꝓpōnes vlēs.

Hinc ꝯclones in modis pticularib9 ꝯcludantur.

¶ Si vo vna ipſaꝝ vlis extiterit ⁊ altera in pte/ ſi maior qdē ꝓpō fuerit vlis negatiua neceſſaria: erit ſyllꝰ ꝯcludēs/ aut negatiuā poſſibilē/ aut negatiuā abſolutā: qm̄ ſi negatiua necīa cōuerſa fuerit/ redibit ad pmā figurā: que cōponit̄ ex affirmatiua poſſibili/ ⁊ maiore negatiua neceſſaria: ſin aūt affirmatiua extiterit neceſſaria/ non erit ꝯſilr̄ ſyllꝰ oīno: monſtratio autē huius eadem eſt: que ⁊ in vlib9 ⁊ p eoſdem terminos: qui preceſſere. Cōſilr̄ nō erit ſyllꝰ/ quum fuerint ambe affirmatiue: oſtēſio aūt huius/ eſt oſtenſio/ que fuit in vlib9. Qꝫ ſi fuerint ambe ꝓpōnes/ hoc eſt vlis ⁊ particularis negatiue/ ⁊ vna ipſarū extiterit vlis neceſſaria/ erit in h ſyllꝰ imꝑfectus: ⁊ hoc ſi cōuertat̄ poſſibilis negatiua ad affirmatiuā: erit ſyllꝰ: quēadmoduꝫ fuit/ quū erant vlēs/ vt predictū eſt: ⁊ ſi fuerit negatiua necīa particularis nō erit ſyllꝰ/ ſiue fuerit affirmatiua/ ſiue negatiua poſſibilis. Cōſilr̄ nō erit ſyllogiſmus/ quum fuerint bine ꝓpoſitiones idefinite aut particulares: mōſtratio autē huius eſt eadem mōſtratio cū ꝓcedēte/ ⁊ in eiſdē terminis. Iaꝫ itaqꝫ declaratū fuit/ ſi ꝓpō neceſſaria ponatur negatiuā vlis/ ꝙ erit ſyllꝰ concludēs/ aut negatiuā abſolutā aut negatiuam poſſibileꝫ: quū vo ponatur neceſſaria affirmatiua/ non erit ſyllꝰ. Manifeſtum igit̄ ex hoc/ ꝙ vno ordine terminorum in ſyllogiſmis abſolutis ⁊ neceſſarijs erit ⁊ non erit ſyllogiſmus. Amplius manifeſtum ꝙ oēs ſyllogiſmi iſti ſunt imperfecti.

¶ Complicatio poſſibilis in tertia figura. Cap. XVIII.

Quum vo extiterint hec in figura bine ꝓpōnes poſſibiles vniuerſales/ erit ſyllꝰ/ ⁊ erit ꝯclo pticularis poſſibilis eo mō/ quo fuit in abſoluta ſolū ⁊ neceſſaria hoc eſt per eaſdē illas conditiones/ ⁊ monſtratio ſuper hoc/ eſt monſtratio ſuper illis: quod autē ꝓpriuꝫ eſt iſtius materie/ eſt: ꝙ quuꝫ fuerint negatiue/ erit ex ipſis ſyllꝰ imperfectus per conuerſionē vnius negatiue ad affirmatiuaꝫ: ⁊ affirmatiua ex ipſa erit ex binis ꝓpoſitionibus: quarū vna affirmatiua ⁊ altera negatiua.

Proprium eſt mā poſſis vt ex ābab9 negatiuis p ꝯuſionē ad affirmatiuas fiat ſyllogiſmus.

Qꝫ ſi fuerit vna ex ipſis vlis ⁊ altera pticularis: ſyllogiſmi concludentes ⁊ non concludentes erūt: quemadmoduꝫ fuere in mā abſoluta ⁊ neceſſaria/ ⁊ per eaſdeꝫ illas cōditiones: hoc aūt eſt ꝓpriuꝫ: qm̄ quuꝫ fuerint ambe negatiue/ erit ſyllꝰ per cōuerſionem/ hoc eſt per ꝯuerſioneꝫ negatiue ad affirmatiuā: que ſequitur ex ipſa: qm̄ non fit ſyllꝰ ex binis negatiuis ſm̄ aliquā māꝫ neqꝫ ſimplicem/ neqꝫ cōpoſitā.

Nō fit ſyllꝰ ī aliā mā nec ſimplici nec mixta ex ābab9 negatiuis.

Sin autē accipiant̄ due ꝓpōnes indefinite aut particulares nō erit conſilr̄ ſyllꝰ: quoniam aliquādo cōcludit affirmatiuā neceſſariā/ ⁊ nōnūqꝫ negatiuā neceſſariā. Termini cōcludētes affirmatiuaꝫ: hō: album: aīal: ⁊ hoc qm̄ aliquod albū poteſt eſſe hō/ ⁊ albuꝫ poteſt eſſe aīal: ⁊ homo ex neceſſitate eſt aīal. Concludētes vo negatiuam: hō: album: equus: ⁊ hoc qm̄ albū pōt eſſe homo: ⁊ albū poteſt eē equus: ⁊ concluſio/ nullus hō eſt equus: ⁊ per hos eoſdem terminos mōſtrat̄ h: quum fuerint negatiue/ aut vna ipſarū affirmatiua/ ⁊ altera negatiua: nā complicatio poteſt ex ipſis componi.

¶ Cōplicatio poſſis ⁊ abſolute in 3° figura. Cap. XIX.

In 3° figura ex abſoluta ⁊ poſſi ābab9 affirmatiuis et vlib9 ſeqꝛ ſēp ꝯclo poſſis.

Quum vo vna duarū ꝓpōnum hac in figura fuerit abſoluta ⁊ altera poſſibilis/ ⁊ ambe affirmatiue vlēs/ erit ꝯcluſio poſſibilis in parte: ⁊ h monſtrat̄ per conuerſionem minoris: qm̄ ſi ipſa fuerit poſſibilis/ redit ex figura prima ad id/ in quo minor poſſibilis ⁊ maior abſoluta: ſed iā in ꝓcedētib9 declaratū fuit/ ꝙ eſt ꝯclo poſſibilis: ſi vo minor extiterit abſoluta redit ad id/ in quo mior eſt abſoluta in fig° p°/ ⁊ maior poſſibilis: ſed iā ꝯſilr̄ expoſitum fuit ꝙ hec ꝯcludit poſſibilem.

Si altera fuerit negatiua ſi ſuē ⁊ negatiua poſſis ꝯ° erit poſſis vera/ et ſyllꝰ pfect9: ſi abſoluta fuerit negatiua/ erit ꝯclo poſſis de poſſi cōi.

¶ Qꝫ ſi vna ipſarū extiterit affirmatiua ⁊ altera negatiua/ ⁊ fuerit vtrauis ipſaruꝫ abſoluta/ h eſt: aut maior aut minor/ ⁊ maior extiterit negatiua poſſibilis/ erit ꝯ poſſibilis vera: ſin aūt negatiua fuerit abſoluta/ erit ꝯclo negatiua poſſis per pticipationē nōis: h eſt que ꝯcludit binas ꝯclones/ negatiuā neceſſariā ⁊ negatiuā poſſem. Qꝫ ſi minor extiterit negatiua ⁊ poſſibilis/ ſeu fuerint ambe negatiue/ nō erit ſyllꝰ/ niſi cōuertat̄ negatiua poſſibilis ad affirmatiuā: que ſeqꝛ ex ipſa: quoniā reuertet̄ ad eā: que eſt ex binis affirmatiuis/ aut ad eam in qua maior negatiua ⁊ minor affirmatiua.

Syllī pticulares in 3° natui ex poſſi ⁊ inē

¶ Si vo extiterit vna duarū ꝓpōnuꝫ vlis/ ⁊ altera particularis/ ⁊ fuerint ambe affirmatiue/ aut maior affirmatiua ⁊ pticularis negatiua/ erit ſyllꝰ per reductionē ad primā figurā per conuerſionem particularis affirmatiue/ ſm̄ ꝙ declaratum fuit: ⁊ cōcluſio ſua erit ſm̄ modum/ quo fuit quādo bine propōnes erant vlēs. Qꝫ ſi affirmatiua fuerit vlis ⁊ negatiua particularis ⁊ minor abſoluta affirmatiua/ ⁊ maior negatiua particularis poſſibilis/ erit ſyllꝰ: declaratio autem huius

erit per ſyllm ad impoſſibile. Sit ergo omne/b/c/abſolute: ⁊ aliquod/b/non eſt/a/poſſibiliř: dico ꝙ poſſibile eſt aliquod/c/non eſſe/a: ſi enim hoc non eſt verum: verum erit ſuū contradictorium/hoc eſt: omne/c/eſt/a/ex neceſſitate: nā qꝫ hoc eſt cōtradictoriū ſm modum ⁊ quantitatē ⁊ qualitatē: ſed iam poſitum fuerat/ꝙ omne/b/eſt/c/abſolute: ergo cōcludit in pma figura/ꝙ omne/b/eſt/a/ex neceſſitate: ſed iā poſueramus aliqđ/b/non eſſe/a/poſſibiliř: qđ fieri non pōt ⁊ non coheret: ſin autē extiterit maior particularis abſoluta ⁊ minor poſſibilis/erit ſyllogiſmus: qui monſtrat poſitione: ꝙ ſi minor fuerit negatiua ⁊ abſoluta/non erit ſyllogiſmus: quoniam proprium eſt tertie figure/ꝙ non habeat minorem negatiuā: ſi vo fuerit minor negatiua poſſibilis/erit ſyllogiſmus per ꝯuerſionē ad affirmatiuā ſm ꝙ predictum fuit: ſin autē extiterint ambe propoſitiones indefinite aut particulares/non erit ſyllogiſmus: monſtratio vo huius ea eſt/que facta fuit in ſpeciebus vniuerſalibus in hoc capitulo/ſ eſt in poſſibili tm̄/⁊ in his eiſdem terminis.

℄ Cōplicatio poſſibilis ⁊ neceſſarie in fig. 3ᵃ. Cap. XX.

Sin autem ambe ꝓpōnes extiterint ⁊ vles/⁊ vna ipſarū necīa/⁊ altera poſſibilis/⁊ ipſe ābe affirmatiue/erit in hoc ſyllogiſmus cōcludens cōcluſionem poſſibilē: ⁊ hoc planum per cōuerſionem ad primam figuram: ꝙ ſi fuerit vna affirmatiua ⁊ altera negatiua/⁊ affirmatiua neceſſaria ⁊ minor/erit ꝯclo negatiua poſſibilis/⁊ hoc per ꝯuerſionem affirmatiue ⁊ reductionem cōplicatiōis ex figura pma ad id/in quo maior eſt negatiua poſſibilis/⁊ minor particularis necīa. Et ſi negatiua fuerit neceſſaria maior/erit concluſio negatiua poſſibilis ⁊ negatiua abſoluta per reductionē ſm cōuerſionem ad id/in quo maior in figura prima negatiua neceſſaria/⁊ minor affirmatiua poſſibilis. Si vo minor fuerit negatiua poſſibilis/⁊ maior affirmatiua necīa/nō erit ſyllogiſmus/niſi per cōuerſionem negatiue poſſibilis ad affirmatiuam poſſibilē. Sin autē minor extiterit negatiua neceſſaria/non erit ſyllogiſmus. Termini concludētes affirmatiuam/homo/dormiens/equus/⁊ hoc quoniā nullus homo eſt equus/⁊ poſſibile eſt omnem hoīem eē dormiens/⁊ concluſio: poſſibile eſt omnem equum eſſe dormiens. Termini vo concludentes negatiuā/homo/dormiens/⁊ equus vigilans: ⁊ hoc/quoniā nullus homo eſt equus vigilans/⁊ poſſibile eſt oēm hominem eē dormiens: ⁊ concluſio/nullus equus eſt vigilans/qđ ſit dormiens. ℄ Sin autem extiterit vna duarum ꝓpoſitionū vlis ⁊ altera particularis/erit ſylls per reductionem ad primā figuram/⁊ erit concluſio poſſibilis ſm diſpōnem ſpecierum: que ad ipſas deducūtur ex figura pma. Et ſi vna propoſitionum extiterit negatiua ⁊ altera affirmatiua: ⁊ fuerit negatiua maior/ſi quidē neceſſaria/erit concluſio abſoluta aut poſſibilis: quoniā redibit per cōuerſionem ad primā figurā: que concludit binas illas concluſiones: ſeu fuerit vniuerſalis/ſeu particularis per poſitionē ⁊ impoſſibile: ſed ſi negatiua fuerit poſſibilis/erit concluſio poſſibilis vera ſm diſpoſitionē poſſibilis appropriati ſyllogiſmo ad quē reducitur in prima figura: ſin autē negatiua extiterit minor/ſi quidē poſſibilis/erit ſyllogiſmus per conuerſionem ad affirmatiuā poſſibilem/ſi vo neceſſaria/non erit ſyllogiſmus: ⁊ hoc manifeſtum ſm modū/quo monſtratū fuit/quā erant vles/⁊ per illos eoſdem terminos. Sed iā expoſitū fuit/quādo erit ſylls in hac ſpecie/⁊ quō erit/⁊ qualē concluſionem qualis ſyllogiſmus concludat: ⁊ quales ex ipſis perfecti ⁊ non perfecti ſm diſpōſitionē ſpecierum: que ſunt hac in figura. Sed iam perfectus eſt tractatus de omnibus ſyllogiſmis predicatiuis.

Ex poſſi ⁊ neceſſaria i 3ᵃ figura ābob affirmatiuis ſequit ꝯ poſſiſi; ſi āt altera negatiua ſi fuerit poſſi erit ſyllogiſmus: ⁊ ꝯ poſſi; ſi āt negatiua fuerit necīa erit ꝯ negatiua poſſibilis ⁊ negatiua abſoluta.

Sylli pticulares i 3ᵃ mixti ex necīa ⁊ poſſibili.

℄ Et figure ſyllogiſmorum ſunt tm̄ tres ⁊ de ſyllis hypotheticis hoc eſt conditionalibus. Cap. XXI.

Dixit. Jam igit̃ declaratum fuit ſm modū/qui dictus fuit in figuris abſolutis: ꝙ oēs ſylli exiſtes in his figuris/reducunt ad primā figurā: que eſt in ipſis. Et aūt oia ſyllorum genera/que abſolute inueniunt/reducant ad primā figuras penitus/planū erit: poſteaq̄ oſtēſum fuerit ꝙ oia ſyllogiſmoꝝ ꝑdicatiuoꝝ gnīa ſunt/hec tria tm̄/ꝙ reliq ſyllogiſmoꝝ/gbus nō egent neceſſario ꝑdicatiui/nō ſūt reducibiles ad eos: qui ſunt ſm viā predicationis. ℄ Dicamus igit̃ ꝙ oīs ſylls penitus/aut mōſtrat aliquid eē aut aliqd non eſſe: ⁊ vtrūqꝫ hoꝝ duoꝝ/aut oſtendit aliquid vle/aut aliquid particulare: oīs autē qui monſtrat aliqd eſſe/aut aliquid nō eſſe/aut mōſtrat ſm modū predicationis/aut mōſtrat ſm modum cōditionis/aut monſtrat per ſyllm cōpoſitum ex ambobus iſtis: puta/per ſyllm ad impoſſibile: de quo eſt intentio nunc: eſt enim hec de ſyllogiſmis/qui ſunt ſm viā predicationis ⁊ conditiōis concludentes ⁊ non cōcludentes abſolute: ſi enim monſtrati fuerint iſti/monſtrati etiā erunt hi/quibus indigemus ad hos/hoc eſt ſyllogiſmus ad impoſſibile/⁊ ſylls/qui eſt ſm conditionē. ℄ Dicamus igit̃/ſi opus fuerit/vt oſtēdamus aliqd eē in aliquo: puta/ſi oportuerit monſtrare ꝙ/a/predicat̃ de b/aut ſm modum negatiōis/aut ſm modū affirmationis: planū ꝙ accipiemus ad monſtrationē huius ſm modū ꝑdicationis/ꝙ aliqd eſt in aliquo/⁊ predicat̃ de aliquo: ꝙ ſi accepimus in ſ/a/ꝑdicari de/b/planū ꝙ idē acceptū erit in mōſtrationē ſuipſi⁹: ſed hoc ⁊ impoſſe eſt/⁊ non cōfert cognitioni ꝗſiti queſitum: ⁊ cōſilr ſi acceperimus ad hoc enūtiationē diuerſaꝫ a ſubto ⁊ a ꝑdicato queſiti: manifeſtū etenī etiā ꝙ non ſequit̃ ex ipſo queſitū/neqꝫ affirmatiuū/neqꝫ negatiuū: quemadmodū ſi dicamus ꝙ/a/predicatur de/b/qm̄/c/predicatur de/d. Quā igitur bina hec cōtraria ſint impoſſibilia/ſupereſt vt dicamus/ꝙ id/quod accipitur ad mōſtrandū/a/predicari de/b/aut eſt oratio participās alterius extremorū/aut participās amborū ſil. ℄ Amplius: ſi participat alterius extremorū: oportet vt aut ipſi⁹ predicatum ſit idem/quod predicatum queſiti ⁊ ſubiectum aliud/aut vt ſubiectum ſuum ſit ſubiectū queſiti ⁊ predicatum aliud/aut predicatū queſiti ſit ipſius ſubiectū/aut ſubiectum queſiti predicatum ſuū: non enim poteſt oratio participationis effugere ab vna iſtarū partium. ℄ Preterea oportet etiā hoc participans aut ita ſe habere/vt vnū ⁊ idem iudiciū ſit/preterq̄ ꝙ illi cōmunicet iudicium aliud/aut enūtiatio alia: aut ꝙ communicatio ſit cum enuntiatione alia: ⁊ hoc abſqꝫ eo/ꝙ verificet̃ de queſito. Si igitur accipiatur participans cum vno extremorum queſiti/quod eſt/a/⁊/b/enuntiatio vna tm̄: puta/ſi accipiatur/a/participare cum/c/predicatione vna ex ipſis ſm compoſitionem ſuam: planū ꝙ non ſequit̃ ex hoc/vt/a/participet cum/b: hoc eſt/vt predicetur affirmatiue aut negatiue de/b/in omni tempore: in quo non participat/c/cum/b. Et ſi acceperimus/a/communicare cum/b/in predicatione ſeorſum ⁊ ſm ſe/planum quidem ꝙ ex hoc erit ſyllogiſmus: non autē ſuper queſito quod queritur/hoc eſt ꝙ/a/inſit/b/aut negetur ab eo: ſi vo acceperimus aliqua cōicātia cum vna duarū extremitatū in infinitum/preterq̄ ꝙ cōmunicent cum altera: quēadmodum ſi accipiat̃/a/cōmunicare cū/c/⁊/c/cum/d/⁊/d/cum e/non ſequitur ex hoc/vt/a/communicet cum/b/aut predicatiōe affirmatiua/aut ꝑdicatiōe negatiua viſquequo

Nō pſcberrimā diuiſionē ꝯſonā ꝙ per ſyllos cathegoricos oſtendunt: ⁊ ēt hypotheticos. Ois ſylls aut cathegoricus: aut hypotheticus ꝯſtāt ꝯtxtᵒ ex vtroqꝫ vt ſylls ad ipoſſe.

Oſñdit ꝑ diuiſionē necīum nō poſſe fieri ſyllm niſi ꝓpōnes cōicent in aliq̄ medio.

cōmunicans cū/a/non cōmunicauerit cū/b:qm̄ ſyllꝰ non terminatus erit ex ꝑpōnibus nō determiatis:hoc eſt ſyllogiſmus/qui nō eſt ſuper queſito determinato/erit ex ꝑpoſitionibꝰ nō determinatis:verū ſyllꝰ determinatꝰ:h eſt/qui erit ſup queſito determinato/ſeqꝛ vt cōponatꝰ ex propoſitionibus determinatis cōicantibus cū vtraqꝫ extremitate queſiti:⁊ ex hoc ſequiꝰ vt ad minimū ſyllꝰ determinatus cōponatꝰ ex binis ꝑpōnibꝰ cōicantibus in termio medio ⁊ variatis in extremitatibus queſiti: ꝙ ſi nō/non pōt monſtrari aliqd ꝑdicari de aliquo ꝑ ꝑdicationē alicuꝰ de aliquo:quēadmodū ſi/a/cōicet cū/c/⁊ c/cū/b:tūc ſequiꝰ vt/a/cōmunicet cum/b. ¶ Et ex h monſtraꝰ ꝙ oīs ſyllꝰ erit ex binis ꝑpōnibꝰ/⁊ terminis tribꝰ/termino minore/⁊ medio ⁊ maiore. Quare ſyllꝰ oīs ꝑdicatiuꝰ/qui cōponiꝰ ſuper queſito determinato/erit ſm̄ vnā harū triū ſpērū/ſyllo ꝑ predicatiuoꝝ/h eſt figuram primam/ſcdāz/⁊ tertiā:ꝙ aūt nō inueniaꝰ figura quarta/planū ex medio termino:qui accipiꝰ cōicare cū ambabus extremitatibꝰ:quēadmodū ſi accipiaꝰ/c/cōicare cū b/⁊/a/que ſunt extremitates queſiti/ex neceſſitate ſeqꝛ vnū ex tribus/vel vt ſubm maioris extremitatis/ſit ꝑdicatū minoris/quemadmodū ſi/a/predicetꝰ de/c/⁊/c/de/b:⁊ hec figura ꝑma/aut predicetꝰ de vtriſqꝫ ſimul:⁊ hec figura ſecūda/aut ipſis ſubijciatur:⁊ hec figꝰ tertia. ¶ Si āo accipiatur predicatū maioris ſubijci minori/non conueniet:ꝓpterea ꝙ predicatū maioris ꝑdicaꝰ de minore:qm̄ maior predicaꝰ in queſito ſm̄ nām de minore/⁊ ita erit idē predicatū de ſeipſo:qd̄ fieri non pōt:ſi interpretꝰ terminus medius ſm̄ queſitū poſitum:ꝙ ſi exponaꝰ ſꝫ participationem/ꝯcludet aliud a queſito:puta/ cōuerſū ſuū:⁊ hoc ſm̄ modū/qui nūcupatur cōplicatio figure ꝗrte: quā poſuit Galenus:atqui erit ſyllꝰ ſup alio a queſito poſito:ſed in h nō cadit cogitatio ſm̄ nām/neqꝫ accipiꝰ in ſermone ſyllogiſtico nō demōſtratiuo/neqꝫ exiſtimatiuo. ¶ Iā igiꝰ monſtratū eſt/ꝙ oīs ſyllꝰ predicatiuus ex neceſſitate erit vna ex his tribꝰ ſpēbꝰ:ꝙ ſi fuerit vnū et idem queſitū oſtēſū per plura media:quēadmodum ſi mōſtratū fuerit/a/ineſſe/b/ꝑ īuētionē a b c/⁊/c/in/d/⁊/d/in/e/⁊/e/in/b/erit ſyllꝰ cōpoſitus ex vna iſtarū triū figurarū/aut ex duabꝰ/aut ex tribus. ¶ Cōſiſtꝛ ſyllꝰ ad ipoſſibile cōponiꝰ etiā ex vna harū triū figurarū ⁊ ſyllo conditionali:hoc aūt mōſtraꝰ/ꝓpterea ꝙ ſyllꝰ ad ipoſſe ſit per deductionē ſermonis ad ipoſſibile per ſyllm̄ ꝑdicatiuum/⁊ ex eo ꝙ queſitū primū in eo ſeqꝛ ⁊ monſtraꝰ per ſyllm̄ ꝯditionalem:quēadmodū ſi dicamus/ꝙ diameter aut eſt cōicans cū latere quadrati aut diuerſa:deinde mōſtretꝰ cōditionatū ex h ſyllo:puta/ꝙ nō eſt cōicās per ſyllm̄ ꝑdicatiuū:qui deducat ad impoſſe:⁊ hoc ſi dicamus:ſi cōicaret:eēt ꝓportio quadrati vnius ad quadratum alterius ꝓportio numeri quadrati ad nūm quadratū:ſeqꝛ ergo ex hoc vt ꝓportio quadrati lateris ad ꝗdratū diametri ſit ꝓportio numeri quadrati ad nūm ꝗdratum:ſed iā declaratū fuit in libro elementoꝝ/ꝙ ꝓportio duoꝝ quadratoꝝ vnius illorum ad reliquū/nō eſt ꝓportio numeri ꝗdrati ad nūm quadratū:ſꝫ eſt ꝓportio duorū ad vnū:h aūt fieri nō pōt ⁊ nō coheret. Sꝫ poſteaqꝫ monſtratū fuit/ꝙ nō cōicat ponimus in eo ex ſyllo conditionali/qd̄ a principio fecimus:puta quū dicebamus: diameter aut diuerſi aut cōicans:ſed nō eſt cōicās:igitur ex neceſſitate eſt diuerſa:hic aūt eſt ſyllꝰ cōditionalis diuiſiuus:qui cōponiꝰ ex binis cōtradictorijs ꝑfecte ꝯtradictionis:ex ꝗbus quū vnū poniꝰ/cōcludiꝰ alterū:quēadmodū dicemus in ſyllꝭ conditionalibꝰ:impoſſe itaqꝫ/veluti diximus in h ſyllo mōſtraꝰ per ſyllm̄ ꝑdicatiuū/⁊ queſitū oſtendiꝰ per ſyllm̄ cōditionalē. ¶ Sꝫ ex ſylli

[Margin: Oīs ſyllꝰ conſtat ex duabꝰ ꝓpoſitiōibꝰ et tribꝰ terminis.]
[Margin: Oīs ſyllꝰ cathegoricꝰ ē ſꝫ vnā triū figurarum.]
[Margin: Nō totū qd̄ ſeqꝛ de figꝰ 4ꝰ ꝯ Galenū]
[Margin: Nota de ſyllo ad impoſſe.]

conditionalis diſpoſitionibus planū ꝯſtꝛ/ꝙ nō eſt ſufficiens ſine ſyllo ꝑdicatiuo. ¶ Et hoc qm̄ ſylloꝝ conditionalū duo ſunt gēa ꝑma:vnū eſt ſyllꝰ ꝯiunctiuus/is videlicet/qui cōponiꝰ ex ꝯtitibus/⁊ coaptaꝰ ꝑ notas cōditionis facientes coniūctionē:veluti ſi dicamus/ſi ſol aſcēdit eſt dies:illud autē/ex quo aliud ſeqꝛ/vocaꝰ anꝰs:qd̄ autē ſeqꝛ ꝯſequēs. ¶ Iſtius āo ſunt bine ſpecies:vna vt ponaꝰ ipſius anꝰs per ſe ⁊ ꝯcludaꝰ cōſequens:quēadmodū ſi dicamus/atqui ſol aſcendit:ergo eſt dies:altera āo/quū poniꝰ in ipſo oppoꝰᵐ cōſequētis:⁊ ꝯcludiꝰ oppᵐ antecedētis:puta/ſi dicamus:atqui dies non eſt:ergo ſol nō aſcendit. ¶ Sed genus 2ᵐ eſt conditionalis diuiſiuꝰ:hic aūt cōponiꝰ ex cōtradictorijs perfecte contradictionis:⁊ coaptanꝰ illi note conditionis ſignificantes partitionē:veluti ſi dicamus/hoc tempus/aut eſt dies aut eſt nox:huiꝰ aūt ſunt quatuor ſpēs/⁊ hoc quia poniꝰ anꝰs et ꝯcludiꝰ oppoſitū cōſequētis/⁊ poniꝰ cōſequens ⁊ cōcluditur oppoſitū anꝰcedētis/⁊ ponitur oppoᵐ antecedētis ⁊ ꝯcludiꝰ ꝯſequēs/⁊ poniꝰ oppoſitū cōſequentis ⁊ cōcludiꝰ anꝰcedēs:puta/ſi dicamus/atqui nō eſt nox/igitur eſt dies/vel atqui nō eſt dies:igitur eſt nox:vl̄ atqui eſt nox: igitur non eſt dies/vel atqui eſt dies:igitur non eſt nox. ¶ Quū itaqꝫ ſyllogiſmoꝝ conditionalium genera prima ſint hec duo:ſi perſcrutabimur ipſorū diſpoſitiōez/planū nobis fiet:ꝙ queſitum in ipſis id eſt:qd̄ monſtraꝰ per modum conditionis:ſed poſitū eſt illud/quod oportet monſtrare per ſyllogiſmū predicatiuū in conditionali diuiſo ⁊ ꝯiūcto poſteaqꝫ fuerit ꝯiūctio ⁊ ꝯdictio ꝑ ſe manifeſta:⁊ h/qm̄ ſi fuerit ꝯiūctio in ipſis manifeſta ꝑ ſe/⁊ poſitū manifeſtū ꝑ ſe/erit ēt ꝯñs manifeſtū ꝑ ſe:⁊ h planū i ꝯditiōali diuiſo:qm̄ ſi fuerit ꝯdictio manifeſta ꝑ ſe:⁊ poſitū manifeſtū ꝑ ſe/erit ꝗſitū quoqꝫ māifeſtū ꝑ ſe. Puta/ſi planū extiterit ꝙ mundus ex neceſſitate aut eſt nouum aut eternum/⁊ fuerit etiā planum ꝙ nō eſt eternum:erit igitur ex neceſſitate per ſe quoqꝫ manifeſtū/ꝙ eſt nouus. Conſimilꝛ ſe habebit diſpoſitio in cōditionali coniuncto:ſi enim motum eſſe eſt manifeſtum per ſe/⁊ natura manifeſta per ſe ſine medio:ergo nām eſſe per ſe quoqꝫ manifeſtum erit. Eodem pacto ſi fuerint operationes anime manifeſte ab anima per ſe:igitur ⁊ anima erit manifeſte inuentionis per ſe. Conſimiliter ſi motus fuerit manifeſte inuētionis/⁊ notum quoqꝫ extiterit per ſe/ꝙ eſt a motore:igiꝰ ⁊ motor erit manifeſte inuētionis ꝑ ſe. Eodē modo ſi priuatio motus in re aliqua fuerit manifeſta per ſe/⁊ priuatio ipſius a motore nota etiā per ſe: igitur ꝑuatio motoris ibi erit per ſe manifeſta. Et vlterius quum conſideraueris demonſtrationes/que prodeūt ꝓceſſu conditionalium in ſciētijs/⁊ hoc in queſitis ſm̄ naturam:inuenies cōiunctionem aut manifeſtam per medium aut per poſitionem:⁊ hoc ſequitur quidē in ſyllogiſmis ꝯditionalibus:qui nō ſunt predicatiui in potētia: hoc eſt/qui ſunt cōditionales veri. ¶ Ceterū qui ſunt in potētia predicatiui prodeunt ꝓceſſu conditionis:⁊ ꝓpterea pōt per ipſos mōſtrari ꝗſitū ꝑ ſe/⁊ ſeorſū ꝑ additionē ꝓpōnis ⁊ hec ꝯditiōaliū ſpēs ea eſt/in qua cōicat anꝰs cū conſequente in termino vno:ſed iam enūciauimus h in tractatu:quē deſtinauimus ad h. Et ſi fuerint due diſpoſitiones in ſyllo conditionali per ſe note/nō efficieꝰ omnino ad declarandā rem ignotā per nāꝫ:⁊ fortaſſe efficietur ad mōſtrandū aliqd minus occultū ignoto ꝑ nām:quēadmodū ſit īductio ⁊ ei ſīlia. ¶ Nec dici pōt/ꝙ quēadmodū ſunt ꝓpōnes in ſyllo ꝑdicatiuo ꝑ ſe note/⁊ ꝯ ignota/ꝯſiſꝛ accidat/vt res ſit in ſyllo ꝯditionali/h eſt vt ſint ambe ꝓpōnes ꝑ ſe note/ideſt ꝯditiōalis ⁊ poſita/⁊ ſic ꝯ ignotū:qm̄ accidit vt ſint ambe ꝓpōnes i ſyllo ꝑdicatiuo

[Margin: Syllꝰ ꝯditionalis nō ē ſufficiēs ſine ꝑdicatiuo.]
[Margin: Sylloꝝ cōditionaliū duo ſūt gēa:quoꝝ ꝑᵐ ē ſyllꝰ cōiūctꝰ:2ᵐ ſyllꝰ diuiſiuus.]
[Margin: Syllꝰ ꝯditionalis ꝯiūctiuꝰ duas hꝫ ſpēs.]
[Margin: Nō ſyllo cōditionali diuiſiuo:cuiꝰ ſunt ꝗtuor ſpēs.]
[Margin: Nota qd̄ ꝗſitū/qdqꝫ poſitū ipꝫ ſit i ſyllogiſmo conditionali.]
[Margin: In ſyllo ꝑdicatiuo ꝓpoſitiones ſūt ꝑ ſe note ⁊ ꝯꝰ ignota ⁊ nō ꝯuigitur tā vt ſeqꝛ ꝯclo. ſꝫ in ſyllo ꝯditiōali nō regrunꝰ ꝓpōnes et ꝑ cōpōnē ſpēꝛ ſequiꝰ ꝯclo.]

ꝯſimilr ſyllī plures ſup queſito vno niſi aliud extiterit a queſito. Et ſi/c d/ ꝓpōnes ſint nō ꝯcludentes:nō cōferēt aliqd ꝯcl'oni ꝓpōnū/a b/cū ſ3 etiā/ꝙ ꝯclo ꝓpōnum/a b/ eſt aliud a queſito. Si xo fuerit ꝯclo ꝓpōnū/a b/vna ex ꝓpōnib⁹/c d/nō effugiūt:ſilr ēt ꝓpōnes/c d/ab bis trib⁹ diſpōnibus vel vt ꝯcludāt/e/vel vt ꝯcludāt alterā ꝓpōnū/a b/vel vt ꝯcludant aliud ab bis:ſi igit ꝯcluſerint/e/ erūt ſyllī plures ſup queſito vno:ſed iā declaratū fuit ꝙ hoc non eſt impoſſe:ꝙ ſi fuerit ꝯclo ſua vna ex ꝓpōnib⁹ a b/erit monſtratio circularis ⁊ non erit ibi ſyll's ſup q̄ſito. Et ſi fuerit cōcluſio ſua/cōcluſio ex ꝓpōnib⁹/c d/alia ab/e:⁊ alia ab altera ꝓpōnum/a b/erunt ꝯſilr ſyllī ples ſuper queſito vno/niſi fuerit aliud a queſito. Sin aūt ꝓpoſitiones/c d/nihil ꝯcludant penitus/nō erit ipſis vtilitas ad ꝯcluſionem/⁊ erunt caſſe/⁊ erit ibi ſyll's vnus/ſed ſuper alio a queſito. Iā3 igit declaratum fuit/ꝙ oīno fieri nō poteſt/vt imaginemur queſitū vnū mōſtrari ꝑ ſyllogiſmū vnum cōpoſitū ex pluribus ꝓpōnibus q̄3 duabus:⁊ ex hoc etiā manifeſtū eſt ꝙ nō poteſt queſitū vnū mōſtrari per ſyll'm vnum cōpoſitum ex plurib⁹ terminis q̄3 tribus:⁊ hoc eſt/qd intēdebam⁹ oſtēdere. Poſtq igit q̄3 mōſtratum fuit ꝙ oīs ſyll's ſimplex/nō erit ex pluribus terminis q̄3 tribus/⁊ tres termini erūt due ꝓpoſitiones tm̄:ergo ſyll's oīs non erit ex pluribus ꝓpōnibus/q̄3 duabus/⁊ terminis tribus/⁊ planū etiā ꝙ nō erit ex paucioribus:igit ſyll's omnis/non erit ex pluribus terminis q̄3 tribus neq3 ex paucioribus. ¶ Qō quū fuerit planū/manifeſtū etiā erit ꝙ oīs ſyll's ſimplex/aut cōpoſitus ex ſyllogiſmis ſimplicibus perfectis:in quo nō deficiat ꝓpoſitio ex ꝓpōnibus neceſſarijs ad ꝯcluſionē vltimam:componit ex ꝓpoſitionibus paribus ⁊ terminis imparibus: qm̄ termini ſuperant ꝓpōnes vno:ꝙ q3 qualiſcūq3 ſyll's fuerit ſm̄ hāc diſpōnē/⁊ nō habuerit ꝓpōnes ſuas pares/ꝙ inquā nō ꝯcludit/niſi in ipſo accepta fuerit ꝓpoſitio nō neceſſaria ad ꝯnem/aut derelicta fuerit aliq ex ꝓpoſitionibus neceſſarijs:⁊ ꝓprium eſt hoc ſyllī/vt ſint in ipſo ꝯnes dimidiū ꝓpōnum:qm̄ ex omnibus duab⁹ ꝓpoſitionibus eſt ꝯcluſio. ¶ Syll's xo cōpoſitus ſ3 iſtā diſpōnem/vocat continuus:in quo.v3.coaptant veluti diximus oēs ꝓpōnes neceſſarie ad ꝯnem queſiti:⁊ repetūtur ꝓpoſitiones medie bis/ſemel ex eo quo ſunt ꝯcloſiones ⁊ ſemel ex eo/quo ſunt ꝓpoſitiones:⁊ itelligo per ꝓpoſitiones medias ꝓpōnes/que ſunt inter queſitū pmaſ ⁊ ꝓpoſitiones primas:ex qbus cōponuntur ſyllī ſimplices:ad quos reſoluitur ſyll's cōpoſitus:ipſi autē ſunt per ſe noti:quēadmodum ſi mōſtratum fuerit ꝙ/a/eſt in/b/ per ꝓpoſitiones/c d/⁊ mōſtretur vtraq3 iſtarū duarū ꝓpoſitionum per duas ꝓpoſitiones:puta ſi mōſtret ꝓpoſitio/c/per ꝓpōnes/e g/⁊ ꝓpoſitio/d/per ꝓpoſitiōes/e h/ ⁊ ſint ꝓpōnes/e g/e h/quattuor per ſe manifeſte:⁊ ſint oēs ꝓpōnes iſtius ſyllī pter quattuor aliquādo ꝯnes ⁊ aliqn ꝓpōnes hoc eſt ꝯnes reſpectu ſuperioꝝ/⁊ ꝓpōnes reſpectu inferioꝝ. ¶ Uerū ſyll's ꝯſecutiuus qui vocatur partitiuus:hoc eſt/in quo ponuntur/aut oēs ꝓpōnes tm̄ ſine ꝯcluſionibus cōſequētibus ex ipſis/aut pars ꝓpōnū ſm̄ modū/quo non dicuntur oēs ꝓpōnes/ꝓprium habē/vt ſemper termini vno ſuperent ꝓpōnes:non autē erunt ꝓpoſitiones ſemꝑ pares ⁊ termini impares:quēadmodū erāt in ſyll'o cōpoſito cōiuncto:ſed ꝓprium huius ꝯſimiliter erit quū fuerint ꝓpōnes pares/vt ſint termini impares/⁊ quā3 fuerint ꝓpōnes impares/vt ſint termini pares:qm̄ hoc eſt ꝓpriū numeroꝝ:quoꝝ vnus addit ſuper aliū:ꝙ ſi fuerint ꝓpōnes impares ⁊ termini pares/⁊ additus fuerit terminus vnus/ꝯuertet diſpoſitio/⁊ erūt ꝓpoſitiones pares ⁊ termini impares. ¶ Qm̄ igit ſ3 ꝯſe

Ex q̄ ſyll's oīs cōſtat ex trib⁹ terminis ꝯſtabit ex ꝓpōnibus duab⁹ necīo.

Oīs ſyll's ſimplex vl' cōpoſit⁹ i q̄ nō deeſt nec ſuperfluit ꝓpō h3 ꝓpōnes pares et terminos impares:⁊ ꝯcl'ones dimidiū ꝓpōnum.

Qō ſit ſyllogiſmus cōpoſitus.

Qō ſit ſyllogiſm⁹ ꝯſecutiuus ꝯ partitiuus dī.

quit ſyll'm/vt ex ꝓpōnibus ſuis alique aliqbus coaptētur/⁊ non ſit diſtinctio ꝯcluſionū inter ipſas/de qb⁹ mentionē facimus in ſyll'o ꝯiuncto/ſed negligant:ſequit q̄ vt inmouet ꝯclo in ipſo ſit cū oīb⁹ trib⁹ terminis ex illis cōcluſionib⁹:quarū aliq̄ eſt opus ad ꝯnē queſiti/⁊ aliq̄ non eſt opus:⁊ he ſunt ꝯnes/que vocant ſuꝑflue. Qō quū ita fuerit/erūt ꝯnes inouate in hoc ſyll'o multo plures ⁊ terminis ⁊ ꝓpōnibus:hoc eſt/qm̄ ſi extiterint termini ples quattuor ⁊ addat terminus vnus addent ēt ꝯnes pauciores terminis ꝑcedentib⁹ termino vno:qm̄ nō cōplicabit ꝯclo ex termino addito ⁊ cōſequēte:ſed ex ipſo cōplicabit ⁊ termino tertio. Amplī⁹ ex ipſo ⁊ ex termino q̄rto ꝯſilr vſq3 ad vltimū termioꝝ:qui fuerit termin⁹ additus ad extremitatē inferiorē:⁊ qn̄.v3.ſubijciat ꝑdicato vltiori aut in extremitate ſupiore:qui ꝑdicet de ꝑdicato ꝑ. Uel vt addat ſilr etiā in medio:⁊ hoc qm̄ quū fuerit additus in medio/faciet inidē ꝯnes cū terminis ſupiorib⁹ ⁊ cū inferiorib⁹ ꝑter duos terminos ꝯſitez:quoꝝ alter ſupior ⁊ alter īferior. ¶ Exēplū huiꝰ:qm̄ ſi nobis ſubijciant termini q̄ttuor/a b c d/erūt ex terminis iſtis tres ꝯnes/ꝯclo ad terminos a b c/⁊ ꝯclo ad termios/a c d/⁊ ꝯclo ad terminos/b c d. Et ſi addat ſupra ipſos terminus vnus/vt exēpli gr̄a/e/inouantur tres concl'ones:ꝯcluſio ad terminos/ e d c/⁊ cōcluſio ad terminos/e c b/⁊ ꝯcluſio ad terminos e b a. Erūt igit ꝯcluſiones inouate a termino addito pauciores terminis/cum qbus cōplicatur terminus addit⁹/vno. Scdm̄ igitur cōſiderationes iſtas fieri pōt/vt conſiſtamus ſup cognitiōe duarū ſpērū ſyllī compoſiti/coniūctiui ⁊ partitiui:quoniā ſi nō cōplicabunt ipſis ꝓprietates iſte/⁊ ꝓpoſitiōes non ſint addite ad hūc intētiōe3: vt ſint addite ꝓpoſitiones/quibus non eſt opus ad queſitum. Planū ꝙ oratio nō erit ſyll's compoſitus oīno nō coniunctiuus neq3 diuiſiuus:in quocūq3 igitur inueniētur ꝓprietates coniunctionis/erit ꝯiunctiuus/⁊ in quocūq3 inueniētur ꝓprietates diuiſionis/erit diuiſiuus.

Nota hic de multiplicatōe ꝯcluſionum.

Ex⁹ multiplicationis.

¶ Que ꝓblemata ꝑ vnā/⁊ que ꝑ plures figuras ꝯcludāt: ⁊ q̄ facile/que ve difficulter ꝯcludi poſſint. Ca. XXII.

Ed quoniā ſpēs ꝯcluſionū que ſunt ex ſyll'is ſunt apō nos note/⁊ in quot figuris ſit vna ⁊ eadem concluſio/ ⁊ in quot ſpeciebus ſit iſtius figure. Planū nobis erit in hoc:qualis ſpecies concluſionum ac queſitoꝝ ita ſe habuerit:vt cū difficultate ſuper ipſa ſyllogiſmus inueniri poſſit:⁊ qualis ſylloꝝ ſpecies ita etiā ſe habeat: vt facile ſup ipſa inueniat ſyll's:qm̄ manifeſtū/ꝙ ſpēs/q̄ mōſtrat per ſyll'os pluriū figurarū ⁊ pluriū ſpērū/q̄3 figure vni⁹ ⁊ einſdē/ꝙ inq̄3 eſt facilior ea:q̄ oſdit ꝑ ſyll'os pauciores figurarū ⁊ paucioꝝ ſpēꝝ. Mōſtratū eſt itaq3 ꝙ vl'is affirmatiua nō oſtenditur niſi in pma figura/⁊ ſ3 in vna ſpecie ipſi⁹:⁊ declaratū eſt etia3/ꝙ vl'is negatiua mōſtrat in duab⁹ figuris pma ⁊ ſecūda:in p⁹ in vna tm̄ ſpecie/in 2⁹ in binis ſpēbus. De affirmatiua etiā particulari conſimilr mōſtratū fuit/ꝙ concludit in figura pma in ſpecie vna ipſi⁹:⁊ in tertia i trib⁹ ſpēb⁹. Et ꝯſilr quoq3 mōſtratū fuit:ꝙ ꝑticularis negatiua ꝯcludit in oīb⁹ figuris:in pma in ſpecie vna/in ſecūda in binis ſpēb⁹/⁊ i tertia in tribus ſpēb⁹. ¶ Qō quū ita fuerit/vt expoſuim⁹. Planū ꝙ difficillima ad ꝯſtruēdū eſt vl'is affirmatiua/ quū per vnicam viam conſtruat:ad deſtruēdū xo eſt oīum facillima:quā3 deſtruat per cōſtructionē particularis negatiue:particularis aūt negatiua ꝯſtructu facillima oīum:quū in plurib⁹ ex ipſis ꝯſtruit:amplius qa cōſtruitur per vl'em negatiuā:⁊ oīno vniuerſalis cōſtructu facilior q̄3 deſtructu:qm̄ ꝯſtruit ꝑ deſtructionē ſui ꝯdictorij:qd eſt particulare/⁊ per ꝯſtructionē ſui ꝯtrarij/quod

Difficil⁹ ad conſtruēdum vniuerſalis affirmatiua: ad deſtruēdū facillima.

Particularis negatiua ad ꝯſtruēdū facillima:ad deſtruēdū difficil⁹.

Ulis negatiua fere eq̄lis ē in vtroq3 deſtru ctio facilior

eſt vniuerſale. ¶ Ulis autē negatiua cōſtruit̄ in duab⁹ figuris ⁊ deſtruit̄ etiā in duabus figuris:niſi ꝙ deſtructio ipſius facilior eſt conſtructione eiuſdē: ⁊ hoc q2 deſtruit̄ per cōſtructionem particularis affirmatiue ⁊ vlis affirmatiue:que ꝯſtruit̄ per modū vnū/⁊ eſt ꝯcluſio per ſe. Particularis ꝟo queſita ꝯſtructu faciliora ſunt q̄ deſtructu: ⁊ hoc q2 cōſtruunt̄ ex vno mō per ſe/⁊ mōſtrātur in pluribus figuris ac ſpēbus pluribus: ⁊ ex mō conſtructionis ipſius vlis:qd̄ cōtinet ea:deſtruunt̄ autem ꝑ modum vlis ſui contradictorij tm̄: ⁊ ꝓpterea inter ipſa difficultas eſt in deſtruēdo negatiuū particulare: quoniā ſpm vtiq3 deſtruit̄ per vle affirmatiuū:qd̄ ex ipſis ꝯſtructu difficillimum eſt. ¶ Et oino conſtructio affirmatiui difficilior cōſtructione negatiui: ⁊ hoc q2 particulare negatiuum mōſtrat̄ per plures vias q̄ ſint he/per q̄s oſtēdit̄ particulare affirmatiuū. Conſilr vle negatiuū monſtrat̄ per plures vias q̄ ſint he/per quas mōſtratur vle affirmatiuū. Quū ergo cōſtructio affirmationis ſit oſtēſio inuentionis: ꝓpter hūc modū iā vere poſſumus dicere/ꝙ deſtructio eſt facilior cōſtructione. Et ſi accipiamus vle particulare cōſtruenda ac deſtruēda:erit deſtructio vlis leuior cōſtructione eiuſdē/particularis autē ecōuerſo. Sed iā declaratū eſt ex eo/qd̄ diximus/qualis erit ordo terminoꝝ in ſyllis/⁊ ex quot terminis ⁊ ex q̄t ꝓpōnibus cōſtabit: ⁊ quō oportet ꝓportionē ꝓpōnum inuicē ſe habere: ⁊ quale queſitū in q̄ mōſtret̄ figura: ⁊ qd̄ oſtēdatur in figuris paucioribꝰ/⁊ q̄t in figuris pluribus. Jam itaq3 completa eſt pars pͣma iſtius tractatus.

Oino ꝯſtruꝰ affirmatiui eſt difficilior conſtructiōe negatiui.

¶ PARS SECVNDA.

¶ De inuentione medij ſyllogiſtici. Cap. XXIII.

SIrit. Sed iā eſt opus/vt ſciamus/ quō cadit ſylls ſup omni queſito/cuius cognitionē intēdimus: ⁊ per q̄lē viam accipiunt̄ ꝓpōnes cuiuſcūq3 ſylli: non enim ſolū nobis eſt opus/vt cognoſcamus qd̄ ſylls: ſ3 ēt vt ſciamus ordines per quos accidit/vt faciamus ſyllm: hoc autē perficit̄ ex cognitione duarū ſpērū ordinū:quarū vnus eſt/vt ſciamus ordines:in q̄bus accidit ſylls: ⁊ 2ꝰ ꝟo/vt ſciamus ordines:in q̄bus ſunt extreme ꝓpōnū ſylli. ¶ Dicamus igit̄/ꝙ entiū aliqua de nullo penitus predicant̄/ niſi per accn̄s/⁊ per viam nō nālem: de ipſis ꝟo reliq̄ ꝑdicāntur:puta/indiuidua ſubalia ſenſibilia/vt Zēiad: dicimus eni ꝙ Zēiad eſt homo ⁊ aial: ⁊ q̄cq3 reliqua de ipſo ꝑdicant̄: ipſum ꝟo non dī de reliq̄s/niſi per accn̄s: veluti quū dicimus/ꝙ hoc albū eſt Zēiad. Alia ꝟo ſunt de quibus aliqua ꝑdicant̄: queq3 ⁊ ipſa de aliquo dicunt̄: quēadmodū ꝑdicatio ſpērum de idiuiduis/⁊ generū de ſpeciebus:puta/in exēplo/ꝑdicatio aialis de hoīe/⁊ ꝑdicatio hoīs de Zēiad ⁊ Amar: ꝙ hīc iſte ſpēs inueniant̄/manifeſtū per ſe. Tertia ꝟo ſpēs eſt eoꝝ:que predicantur de aliquo/⁊ nihil oino de ipſis predicat̄/⁊ hoc ſm viā naturalē. Amplius ſpēs iſta ꝑdicationis mōſtrat̄ in libro demōſtrationis:q2 ibi oſtendit̄:ꝙ ꝑdicata oino deueniūt ad ꝑdicatū vltimū:de quo penitus nō dī ꝑdicatū. ¶ Qd̄ quum fuerit poſitū ⁊ planū etiā extiterit/ꝙ maxima pars inueſtigationū ⁊ queſtionū eſt de rebus medijs īter ambas iſtas extremitates: hoc eſt/que ꝑdicant̄ de aliquo/⁊ aliq̄d de ipſis predicat̄. Planū ꝙ oē queſitū inuenitū in hoc genere/in quo ſit ⁊ predicatū ⁊ ſubm: ꝙ omne inq̄ queſitū tale ita ſe habeat/vt ⁊ ipſum de alio dicat̄/⁊ aliud de ipſo predicet̄. ¶ Qd̄ quū etiā fuerit poſitum conſilr ſequit̄ vt via/per quā oino aſſeguntur diſpōnes ꝓpōnū cuiuſcūq3 queſiti/contineat̄ ſub hoc genere entiū/hoc eſt

Nō duos ordines inueniendi ſylls ad q̄ſitū:q̄rū vnꝰ eſt ad mā3 alter ad formā.

Diuiſio ꝑdicatorum.

Maxia pars q̄ſitoꝝ ē ō ꝑus medijs īter extremitates.i. gn̄a gn̄aꝪ ⁊ indiuiꝰ.

Uia ēt ad ꝓpōnes ꝯn̄das ſumitur ex ꝑus medijs.

ſit ſub medijs:poſtea q̄ a ꝑncipio diſtinctū fuerit queſitum in duos terminos:ꝑdicatū.ſ3. ⁊ ſubm: q2 queſitū omne diſtinguit̄ in iſtos duos terminos. ¶ Preterea inſpiciemus ea oīa/que inueniunt̄ in vnoquoq3 iſtorū terminoꝝ/hoc eſt ea/que ſequunt̄ ſubm queſiti/queq3 ſequunt̄ ꝑdicatū eiuſdē:puta/definitiones/gn̄a/dr̄ias/ ꝓpria ⁊ accidētia ꝯſequētia rem: ⁊ ad hec ea/in quibꝰ inuenitur vtrūſq3 terminoꝝ queſiti/hoc eſt ea/ex q̄bus ſeq̄t ſubm queſiti/⁊ ex q̄bus ſequitur ꝑdicatū eiuſdem: ⁊ ea etiā ꝯſimilr:que negant̄ ab vtroq3 terminoꝝ duoꝝ iſtorum: q2 iam mōſtratū fuit ꝙ negationes cōuertuntur. Op3 autē vt diſcernamus:qualia ex iſtis ꝑdicatis ſūt definitiones vnius duoꝝ terminoꝝ/aut vtriuſq3/⁊ qualia genera/⁊ qualia ꝓpria/⁊ qualia accidētia ꝯſequentia. Et ꝯſilr opus etiā eſt vt diſcernamus/quale ex iſtis eſt definitio in veritate/aut genus/aut ꝓpriū/aut accn̄s: ⁊ quale ex iſtis eſt definitio ſm opinionē celebratā/aut genꝰ/aut propriū/aut accidēs/ſm ꝙ facit dialecticus in q̄cūq3 arte:q2 qd̄ erit ſm veritatē/fiet in arte demōſtratiōis:qd̄ autē erit ſm opinionē celebratā/fiet in arte dialectice: ⁊ oino quanto copioſiores erimus ſpērū ꝓpōnū/tāto citius inueniemus queſitū. Ceterū ex ꝯn̄tibus op3 vt accipiātur vliter ꝯſequentia vtriuſq3 terminoꝝ/hoc eſt predicata de vtroq3 ipſoꝝ:non autē ꝯſequentia appropriata/ que ſunt particularia/hoc eſt/que ꝑdicātur de aliq̄ ipſorum:puta/in exēplo/ſi fuerit queſitū/an homo ſit ſit/nō debemus eligere/qd̄ ſeq̄tur aliquē hoīem: ſed qd̄ ſequit̄ oēm: q2 non eſt ſylls/niſi ex ꝓpōnibus vlibus: quēadmodū declaratū fuit. Conſilr nō eſt opus/vt accipiamꝰ ꝓpōnes indefinitas:quarū potētia eſt potētia particularis ſm ꝙ declaratū fuit:neq3 planū ex diſpōne ipſarū/ an ſint particulares/an ꝟo vles. Eodē pacto op3/vt eligamus ea/que ꝯſeq̄tur vtrūq3 duoꝝ terminoꝝ/vlr:puta/in exēplo qd̄ ſm totū ſequat̄ homo/nō autem qd̄ ſm partē. ¶ Op3 autē vt ſepimētū ſemꝑ coaptet̄ ſubiecto ꝓpoſitionis accepte/non autē predicato: q2 ſi cōiunget̄ predicato/erit aut impoſſibilis aut inutilis ad ſyllm ſm ꝙ declaratū fuit in libro ꝑcedente. ¶ Quum ꝟo fuerit vnus duoꝝ terminoꝝ queſiti:cuius queris accipe conſequens cōprehēdens:nō refert hoc in loco/ ſiue queſieris ꝯſequēs ſuū per ſe/aut ꝯſequēs huius vlis cōprehendētis ipm:puta/in exemplo ſi queramus. Ubi gr̄a ꝯn̄tia hominem/⁊ nouerimus/ꝙ aial cōtinet hoīem: non refert ꝗ in loco: ſiue accipiamus aliqd̄ ꝯſequēs ex ꝯſequētibꝰ hominē/aut aliqd̄ ꝯſequens/ex ꝯn̄tibus aial: q2 omne id/ quod ꝯſeq̄tur cōprehendēs hoīem/iā ⁊ hoīem ꝯſeq̄tur. ¶ Amplius: ſi queramus aliq̄d/qd̄ ſequat̄ vnum duoꝝ terminoꝝ: ⁊ fuerit terminus/cuius ꝯn̄tia querimus/cōtinens aliqd̄ ſubiectoꝝ ſuoꝝ: non eſt opus/vt ſimus ſolliciti ad verificādum: ꝙ ꝯſequens iſtū terminū/ſeq̄tur etiā ſubm ſuum: q2 planū eſt/ꝙ omne ꝯn̄s aliq̄d/ꝯſeq̄tur ēt cōprehenſum in ipſo. Sꝫ eſt opus/vt verificemus ꝙ terminus:cuius ꝯn̄s accipit̄: cōprehendit̄ in hoc ſubto:puta/in exēplo/ſi aial ſeq̄tur hoīem/⁊ continet ipm: ſequit̄ etiam oē id/qd̄ cōtinetur ab ipſo hoīe. Atqui opus eſt/vt verificemus: ꝙ in hoc ꝯtinet̄ aut nō cōtinetur hō. ¶ Et eſt etiā opus/vt eligamus ex iſtis ꝯn̄tia ꝓportionatis q̄ſito: ſi enim extiterit queſitū poſſibile vt multū/accipiamus ꝯn̄tia poſſibilia vt multū: quoniā ſylls queſitorum poſſibiliū vt multū/erit ex ꝓpōnibus/que ſunt vt multum: quēadmodū ſylls queſitoꝝ exiſtentiū in mā neceſſaria/erit ex ꝓpōnibus neceſſarijs. Dī autē ſunt duo ordines/per quos querimus copiā ꝓpoſitionis/⁊ ois ſylli: cuius cōſtructionē intēdimus. ¶ Ordines ꝟo/q̄bus inquirimus ſyllm per ſe/hoc eſt formā ſuā ſunt/ſm ꝙ dicam: ⁊

Que ſint inſpicienda ex parte ſubti ⁊ ꝑdicati in q̄ſito.

Sepimētum hoc ē determinatio ē addēda ſubto nō ꝑeo.

Nuus q̄ rimꝰ aliqd ꝯn̄s nō refert/ſiue accipiamꝰ ꝓpius ſuū/ſiue remotiꝰ: nā qd̄ vlꝰ ē cōprehēdit etiam minus vle.

Si terminꝰ cꝰ ꝯn̄s q̄rimꝰ aliqd ꝯtinet: nō ops vt q̄ramꝰ an illō ꝯn̄s de illo ꝯtēto ꝑdicet: illō eni ē māifeſtū ꝙ ſi ꝑdr̄ ō ꝯtinēte: de ꝯtēto ēt predicabit.

Neceſſe ē eligere ꝯn̄da ꝓportionata.

Ordo q̄rēdi ſyllm q̄tū ad formam.

Ex ſbtē ꝑdi° ⁊ ꝑdi°ꝑe ſubi° quū eadē fuerint cōcludet° vlis affirmatiua in p° fig°.

cam:⁊ hoc qꝛ omne queſitū/cuius querimus ſyllm/aut eſt affirmatiuū vle/aut negatiuū vle/aut affirmatiuum particulare/aut negatiuū particulare. Si igiť queſitum extiterit vle affirmatiuum ⁊ voluerimus ipm ꝯcludere: opꝫ vt conſideremus ꝑdicatū ſubiecti ſui ⁊ ſubiꝰ predicati ſui:⁊ ſi inuenerimus aliqđ ſubiectū ꝑdicati eſſe idem cū aliquo ꝑdicato ſubiecti:ex neceſſitate ꝑdicatū ipſius erit in omni ſubto:hoc autē manifeſtū ex eo/ꝙ hec poſitio eſt eadē cum poſitiōe ꝑme figure/ppterea ꝙ vlis affirmatiua concludiť in hac figura:puta/in exēplo ſi queſierimus an oēs partes mūdi ſint noue:⁊ mūdus diſponatur per cōpoſitū/⁊ cōpoſitū ſubijciať nouo:⁊ cōplicetur ſylls hūc in modū:ois pars mūdi eſt cōpoſitū/⁊ omne cōpoſitū nouū/ois itaqꝫ pars mundi eſt nouum.

Particularis affirmatiua ꝯcluꝰ ex ſbtē.ſ. añcedēnbꝰ ad vtrūqꝫ termiꝰ nū qſiti in tertia figura.

℄ Et ſi voluerimus cōcludere affirmatiuū particularē per ꝓpōnes vles:fieri hoc poterit ſi accipiamꝰ duos terminos ſubiectos ſimul:ſi enī inuenerimus aliqđ vnū ⁊ idem ſubtū vtriqꝫ/ex neceſſitate ſequitur/vt ꝑdicatū iſtī alicui ſubiecto:hoc autē manifeſtū per poſitionē tertie figure:puta/in exēplo/ſi queſitū noſtrū fuerit/an aliquis motus ſit eternꝰ:⁊ aliqđ inueniatur ſubtū ambobꝰ iſtis terminis/vt corpus celeſte:⁊ cōplicetur ſylls hūc in modū:corpus celeſte moueť/⁊ corpus celeſte eſt eternū:⁊ cōcludiť/aliqđ motum eſt eternū:ſed ⁊ hoc accidit in figura ꝑma:qū inuenerimus vnū ex ſubiectis ꝑdicati ꝑ ſe vnū ex ꝑdicatis de aliquo ſubto queſiti.

Vlis negatiua duobꝰ modis ꝯcluꝰ ꝑ ꝑmā ⁊ ſcōdam.

℄ Sin autē voluerimus ꝯcludere vlem negatiuam:fieri pōt hoc ſm duos modos:vel vt cōſideremus cōſequētia ſubtū qſiti/⁊ id/qđ nō pōt ſubijci ꝑdicato queſiti:ſi eniꝫ inuenerimus cōſequēs ſubꝫ queſiti idē cū ſubto:qđ nō pōt ſubijci predicato queſiti:ꝯcludeť nobis in ꝑma figura ꝙ ꝑdicatum queſiti non pōt ineſſe alicui ſubiecto queſiti:puta/in exemplo/ſi queramus an aia ſit imortalis:⁊ per ſe motū ſit ꝯñs ſubtū iſtius queſiti:⁊ idē hoc ſit ſubtū:quod nō pōt eſſe ſubtū predicati illius queſiti:⁊ compliceť ita ſylls:ois aia per ſe moueť:nullū per ſe motū eſt mortale:⁊ ꝯcludiť ex hoc ꝙ ois aia non eſt mortale. Modus ꝟo ſecundus/vt ꝯſideremus ꝯñtia predicati/⁊ inueniamus aliqđ/qđ negeť a ſubiecto:ex hoc eniꝫ cōcludeť nobis in ſecūda figura ꝙ predicatū negať ab omni ſubto:puta/in exemplo/ſi queſiuerimus/an vacuū ſit vnum ex entibus nālibus:⁊ inuētū fuerit ens ſenſibile:qđ ſequatur entia nālia/⁊ negeť a vacuo:⁊ cōplicetur ſylls hūc in modū:vacuū nō eſt ſenſibile/⁊ entia nālia ſunt ſenſibilia:⁊ ꝯcluſio/vacuū nō eſt vnū ex entibus nālibꝰ.

Tribꝰ modis ꝯcluꝰ ꝑticularis negatiua.

℄ Sin aūt voluerimus ꝯcludere negatiuā particularē/fieri poterit hoc ſm tres modos:qꝛ iam mōſtratū fuit/ꝙ hec cōcludiť in tribus figuris:vnus ipſoꝝ/ſi cōſiderabimus ꝯñtia ſubtū/⁊ que nō poſſunt ineſſe ꝑdicato:ꝯcludeť in ſecunda figura/ꝙ ꝑdicatū nō eſt in aliquo ſubto:puta/in exēplo/ſi queſierimus/an aliqua aia nō ſit mortalis:⁊ inuenerimus cōſequentia aliquā aiam:puta/hē operationes ꝑ ſe/⁊ aliquādo nō eſt operatio ſua ꝑ ſe:⁊ cōplicemus ſyllꝫ hūc in modū/aliqua aia hꝫ operationes ꝓprias:⁊ nullū mortale hꝫ operationes ꝓprias:⁊ redit eni ad primā figuram ꝑ ꝯuerſionē negatiue:⁊ ꝯcludiť ꝙ aliqua aia nō eſt mortalis:ſed hoc ēt mōſtratur in tertia figura:ſi accipiamus ſubiecta ſubto queſiti huius/⁊ ea a qbus negať predicatū:ſi igiť inuenerimus ex iſtis aliqđ/qđ ſit vnum ⁊ idē/concludeť nobis in tertia figura/ꝙ ꝑdicatū negať ab aliquo ſubiecto. Sꝫ hoc etiaꝫ accidit in ꝑma figura:ſi ex ꝯſequentibꝰ ſubtū inueniať aliqđ:qđ ſit idē cū eo:cui nō pōt ineſſe predicatū. Preterqꝫ ꝙ ꝯcludiť iſtud queſitū ex ꝓpōnibꝰ vlibus in figura 3ª tm̄:atqui volebamus h/vt acciperenť ꝓpōnes vles. ℄ Sꝫ opꝫ/vt eligantur ex

Eligēda ſunt ex ꝯñtibus et añtibꝰ q̄ ſunt magis vlia.

ꝯñtibus vtriuſqꝫ extremitatē ⁊ ſubiectis eiſdē/qđ eſt magis vliter ⁊ magis vniuerſale:qꝛ ſi fuerit ſylls ex talibꝰ ꝓpōnibus/erit etiaꝫ ſylls ex eo/qđ eſt minus vliter:qꝛ in ipſis cōtineť:ꝙ ſi cū inueniet ſylls ex eo:quod eſt magis vliter:iā inueniri poterit ex eo:qđ eſt minus vliter:⁊ pōt etiā non inueniri:puta/in exēplo ſi inueniamus ſyllꝫ ſuper eo/qđ eſt:hoiem eſſe cōpoſitū ex contrarijs ex eo/ꝙ hꝫ cōplexionē:⁊ ſup h inueniamus ſyllꝫ ex eo/ꝙ eſt ſenſibile:qꝛ ſenſibile eſt magis appropriatū qꝫ hñs cōplexionē ⁊ ꝯtineť in ipſo:qū igiť inuenerimus ineē habēti cōplexionē iaꝫ inuenimus ⁊ ſenſibili:⁊ qū inuenerimus cōplexionē hñs ineſſe ſenſibili:iā inuenimus complexionē hñs ineſſe hoi. Quū itaqꝫ inuenerimus contraria ineſſe hoi/per mediū cōplexionē hñs/iam ⁊ ipſa inuenimus per mediū ſenſibile:ꝙ ſi non inuenerimus ſyllm ſuper h ex parte/qua eſt hñs cōplexionē:iam fieri poterit/vt ſuper h inueniať ſylls ex parte/qua eſt ſenſibile:⁊ iā pōt etiā nō inueniri. ℄ Ceterū ex hoc planū eſt:ꝙ nō euadet:quin hec itētio ſit per duas ꝓpōnes ⁊ tres terminos:ſm ꝙ declaratū fuit ex diſpōne ſyllica:⁊ ꝙ non erit ſylls/niſi in tribus figuris de qbus mētionem fecimus/⁊ ex iſtis in ꝯcludētibus.

Nō q̄ ſint dimittēda i arte inueniēdi medium.

℄ Qđ autē opꝫ dimittere in copia ꝓpōnum/qū accipimus ꝯñtia ⁊ ſubā eſt id/ex quo cōplicatur figura nō ꝯcludēs:quēadmodū nō eſt opus/vt accipiamus ꝯñs ambas extremitates/qū fuerit vnū ⁊ idem:qꝛ ex h erunt bine affirmatiue in ſecūda figura:iam enī mōſtratū fuit/ꝙ nō cōcludit. Cōſimiliter nō eſt opus/vt accipiamus:quod negať ab vtriſqꝫ:ppea ꝙ iaꝫ declaratū fuit nihil cōcludi ex duabus negatiuis. Eodeꝫ mō ſi fuerit ſubtū ſubto queſiti/⁊ qđ negať a ſubto queſiti/vnū ⁊ idem:nō eſt opus vt accipiamus ipm:quoniā erit minor negatiua in ꝑma figura:ſed iā declaratū fuit ꝙ nō concludit. Planū etiā ꝙ erit vtiqꝫ ſylls/qū idem poſitū fuerit bis:h eſt qū habuerit ꝓportionē ad duos terminos/ꝓportionē ꝑdicati/aut ſubiecti:⁊ hoc eſt terminus medius:ſi eniꝫ fuerit terminus medius due res/non erit ſylls:qꝛ ſeqtur vnā duarū extremitatū:ineſſe vni aut negari ab eo. Qđ autē nōnulli exiſtimauerūt ꝙ erit ſylls/quum accepta fuerint duo ad ambas extremitates varia ſm ꝯdictates/⁊ oino illud:qđ non pōt cōplicari cū alio:qꝛ hoc reduciť ad id:cuius eſt poꝰ acceptionis alterius rei:que ſeqtur vnā ipſarum/⁊ negať ab altera:⁊ fortaſſe hoc nō erit cōcludens. Puta/in exēplo/ſi aliqs mōſtrare ꝯtendat:ꝙ voluptas nō eſt finis hois/eo ꝙ voluptas eſt malū ⁊ finis hois bonū:nāqꝫ ex h ꝯcluſum fuit/ꝙ voluptas nō eſt finis hois ex eo/ꝙ a ꝑncipio cōcluſit:ꝙ voluptas nō eſt bonū ex parte/qua eſt malū:qū igiť complicitū fuerit cū hac ꝯne/ꝙ finis hois bonum:cōcludemus ꝙ voluptas nō eſt finis hois. Tales igiť ſylli ſūt ſylli compoſiti ex pluribus figuris/nō aūt ſylls quartus ſimplex. Qui ꝟo exiſtimauit talem ſyllm eē vnū ſyllm ſimplicē:ipſe eſt ſilis ei:qui exiſtimat ſyllm cōpoſitū eē ſyllꝫ ſimplicē:q ēt h arbitrať/ignorat qđ ſit ſylls ſimpꝉ:⁊ q ignorat qđ ſit ſylls ſimplꝫ/ignorat ēt ſyllm abſolute.

Contra opionē illoꝝ qui dicebāt accipiēda eſſe duo ꝯria ad ambas extremitates vt ꝯcludatur negatiua.

Conſilr quoqꝫ ſe habebit ſylls ad impoſe ſm ꝯſiderationē/hoc eſt per ea/que ꝓportionem habēt ad vtrūqꝫ terminoꝝ:hec aūt ſunt tria/quēadmodum diximus:aut ea/que ſubijciūtur illis:aut ea/que ꝑdicanť de ipſo:aut ea/que negant ab ipſo vel ſm modum ſubiecti/vel ſm modū ꝑdicati:qꝛ hoc non variať in negatione ſm ꝙ diximus.

Syllo ad impoſe ꝑ eādem ꝯſiderationē poterit ꝯſtrui ꝑ quaꝫ ⁊ ſylls cathegoricus.

Oē qſitum qđ ſyllo cathegorico oñdiť ꝑ ⁊ ꝑ ſyllꝫ ad impoſe ꝯcludi ex aduerſo i eiſdē terminis.

℄ Hoc aūt manifeſtū eo/ꝙ oē queſitū/qđ monſtrať per ſyllm predicatiuū/pōt ēt monſtrari in his eiſdē terminis per ſyllm ad impoſe. Conſilr omne queſitū/qđ oſtēdiť per viā impoſſis/mōſtrari pōt in his eiſdē terminis per ſyllm ꝑdicatiuū. Puta/in exē

plo/ſi habuerimus/q /b/inſit omni/a/⁊ nō inſit alicui/c/
⁊ voluerimus per duas iſtas ꝓpōnes mōſtrare/q /a/nō
ineſt alicui/c/per viā impoſſi:dicemus/a/nō ineſt alicui/
c:q2 ſi nō ineſt ergo/a/alicui/c:ſed iā habebamus q /b/
ineſt omni .a/⁊ cōcludit nobis/q /b/ineſt alicui/c:ſed iā
habebamus/q /b nō ineſt alicui/c/ qḋ eſt ipoſſe ⁊ non co-
heret:q ſi voluerimus ꝯcludere hoc per viā ꝑdicatiōis:
dicemus q /a nō ineſt alicui/c:qm̄/b/non ineſt alicui/c/⁊
ineſt omni/a/⁊ eodē pacto mōſtrat̃ res in oibus queſitis
ꝗ hoc qm̄ ambo ſylli/hoc eſt ꝑdicatiuus ⁊ deducens ad
impoſſe/ſunt vtiq3 p acceptionē ꝯñiū ambas extremita-
tes/aut per ſubiecta ipſarū/aut per acceptionez alicuius:qḋ
ponit̃ in ipſis. ¶ Sʒ differūt īter ſe/qm̄ ſylls deducens
ad impoſſe: cōplicat̃ ex binis ꝓpōnibus:quarū vna eſt
propoſitio vera/⁊ altera falſa:⁊ cōcludit ꝯdictoriū ꝓpo-
ſitionis ſcḋe vere. Sylls ꝟo predicatiuus cōplicatur ex
ambabus ꝓpōnibus veris/nō aūt aliter:nō igit̃ coaptat̃
ſylls ex ipſis/niſi cognouerimus per binas ꝓpōnes:hoc
autē erit per vias/quas narrauimus. Et ſi ita fuerit/erit
ibi ſylls predicatiuus:ſi ꝟo acceperimus ꝯdictoriū que-
ſiti:⁊ vnā ipſarū ipſi coaptauerimus/erit ſylls ad impoſſi-
bile:hoc aūt manifeſtius monſtrabit̃:quū declarabūtur
ſpēs ſylloꝝ ꝑdicatiuoꝝ:que cadūt in ſyllo ad impoſſe/⁊
huiuſcemodi ſyllis conditionalib⁹:qb⁹ eſt opus ad hunc
modū conſiderationis:qm̄ iā declaratū fuit:q nō mon-
ſtrat̃ queſitū ſm̄ nāturā/niſi ꝯiunxerimus illi ſyllm̄ predi-
catiuū:qui oſtēdat aut veritatē poſiti/aut veritatē ꝯiun-
ctionis. ¶ Scḋm itaq3 modū iſtū ꝯſiderationis mōſtra-
tur omne queſitū/ſiue fuerit in mā neceſſaria/ſiue in mā
poſſibili. Amplius ex ħ manifeſtū q non dicimus/oēm
ſyllm̄ fieri poſſe per iſtā viam:ſed q non pōt ſylls fieri
niſi per hāc viā:ꝓpterea q iam mōſtratū fuit/q ois ſyl-
logiſmus erit in vna triū figurarū:q̄q3 tres iſte fig⁹ erūt
ex hīs/que ꝑdicant̃ de duab⁹ extremitatibus/aut ſubici-
untur binis extremitatib⁹. Quare nō pōt inueniri ſylls/
niſi ex ꝯſideratione iſtoꝝ:hoc eſt ꝯñium ⁊ ſubeoꝝ. Et ſi
planū fuerit oēm ſyllm̄ eſſe ſm̄ ꝯſiderationez iſtoꝝ:ma-
nifeſtū etiā ex hoc erit/q ois ſylls erit in vna trium figu-
rarum ⁊ ex duab⁹ ꝓpōnibus ac terminis trib⁹. ¶ Via
igit̃ hec ad copiaʒ ꝓpōnum ac ſylloꝝ ſuper queſitis eſt
vtilis oibus artibus ac doctrinis/ſeu vere extiterint ſeu ꝓ-
babiles:nā verarū vera inueniunt̃ ꝯñia ac ſubiecta/⁊ ꝓba-
biliū ꝓbabilia. Quare via hec ꝯfert nobis in cognitione
acquirēdarum ꝓpōnum ad oē queſitum:q ſi nō:fortaſſe
crederemus/niſi eēt apud nos via hec/q deeſſet ad aſſe-
quendū q̄cūq3 queſitū inſpicere ad quācūq3 rez ex ꝓpo-
ſitionib⁹ ⁊ ad ꝓpōnes vnas eaſdez in queſitis affirmati-
uis/ac queſitis negatiuis:nec ſolū hoc:ſed etiā poterim⁹
exiſtimare nos aſſecutū ire oēs queſitoꝝ ſpēs/hoc eſt af-
firmatiuū vle ⁊ negatiuum vle ⁊ affirmatiuū particula-
re ac negatiuū particulare per vnā viam ⁊ ex ꝓpōnibus
vnis eiſdē. ¶ Atqui quū habuerimus hanc viā:nūc erit
intētio noſtra in quocūq3 queſito ex reb⁹ determinatis no-
tis paucis ſm̄ nūm:quū3 eni fecerimus hoc queſitū:op3
vt appropriemus cuicūq3 queſito ꝓpōnes appropriatas
generi/in quo fuerit hoc queſitū/ꝓportionatas ipſi. Quē-
admodū ſi fuerit queſitū operatiuū/eligēde erunt ꝓpoſi-
tiones ꝓportionate rebus volūtarijs. Et ſi extiterit ſciē-
tiale accipiemus res ꝓportionatas reb⁹ ſpeculatiuis ap-
propriatis huic generi:de quo ſpeculat̃ ars hec ſpecula-
tiua:ꝓpterea opus eſt in cognitiōe ꝓpōnum ꝑmarum
in oibus generib⁹:hoc eſt appropriatarū/vt ſint ꝓportio-
nate cōcluſioni. Puta/in exēplo/ſi opus fuerit cognoſce-
re ſtellas/hoc eſt ſciam aſtrologie/oportet prius cogno-
ſcere ſtatū motuum ſtellarū:⁊ ꝓpterea ex eo/q nouim⁹

Diffa inter ſyllogiſmū ad impoſſe ⁊ cathegoricum.

Oē q̄ſitū ſiue in mā neceſſaria ſiue poſſi p viā dictam monſtratur.

Via hec dicta eſt vtilis oib⁹ artibus ⁊ doctrinis.

Procedētibus hac via in q̄cūq3 q̄ſito: ſumēde ſūt ꝓpoſitiones cuicūq3 gñi appropriate ſm̄ diuerſitatē ipſorū queſitoꝝ.

per intellectionē ⁊ inſpectionē motus ſtellarū erratica-
rū poterimus inuenire demōſtratiōes ſup cognitiōe ſuo-
rum orbiū:ꝯſimilr in oi arte atq3 omni ſcia:cuius itelle-
ctio eſt neceſſaria. Si eni adepti fuerimus cognitionem
oium primoꝝ/⁊ ꝓpōnū:que inueniūt̃ in ħ gñe:tunc facile
poterimus inuenire demōſtrationes ſup oibus reb⁹ q̄ſi-
tis in ħ gnē:⁊ cognoſcemus ēt de quo aſſerri poteſt de-
mōſtratio in ħ gñe/⁊ de quo nō pōt. Sʒ iam diximꝰ vlr
quō oporteat acquirere ſylloſ ac ꝓpōnes. Sermo aūt ex-
poſitiu⁹ ⁊ approp̄at⁹ vnicuiq3 q̄ſitoꝝ gñi dicet̃ i li⁰ dia⁰.

DIxit. Via aūt diuiſionis eſt pua ps iſtius
modi ſpeculationis:qm̄ ipſa conſide-
rat copiā ꝓpōnum:que ſunt ex differētijs ꝯſe-
quēntibus. Cauſa autē q̄re eſt pars pua/eſt:qm̄
diuiſio eſt velut infirmus ſylls/⁊ nō ſylls verus:q̄uiq3
enim rōcinat̃ per viā diuiſionis:ponit id/ſup quo opor-
tebat aſſerre demōſtrationē per ſyllm̄:⁊ ſemꝑ ponit ali-
quid/qḋ extra ꝓpōnes/⁊ non comprehēdit̃ in ipſis:⁊ hoc
per variationē eius/ſuper quo eſt intētio in ſyllogiſmo.

Via diuiſionis q̄ pceſſit eſt pua ps ē iſtius ſpeculationis.

Dixit. Antiqui autez exiſtimarūt de via diuiſiōis q
eſt ſylls:quoniā per ipſaʒ cognoſcimus defini-
tiones rerū. Sʒ error ipſoꝝ de via demonſtrationis fuit
duplex:vnus q2 exiſtimauerūt/q definitio oſtēdit̃ p de-
monſtrationē:alter qm̄ arbitrati ſunt/viaʒ diuiſionis eē
ſyllm̄:quapꝑ ignorarunt qḋ poſſit ſciri per demōſtratio-
nem/⁊ qḋ nō poſſit ſciri:qḋ enim oſtēdit̃ per ſyllm̄/mon-
ſtratur vtiq3 per ſylloſ de qbus mētionem fecimus. Et
igit̃ diuiſio nō ſit vere ſylls/planū:eo q termin⁹ medius
in ſyllo ſemꝑ eſt particularior priori extremo: ⁊ ꝑus ex-
tremū/qḋ eſt predicatū queſiti comprehēdit amplius q̄
ipſū:in diuiſione aūt res econuerſo ſe hʒ:hoc eſt/qm̄ termi-
nus medius eſt vlior maiore extremitate:que eſt ꝑdica-
tū queſiti:puta/in exēplo ſi ignorauerimus an homo ſit
mortalis/vel imortalis:⁊ cognouerimus binas ꝓpōnes:
quarū vna eſt/q hō eſt aial:⁊ altera q aial aut eſt mor-
tale/aut imortale:quū itaq3 mōſtrare voluerimus vnā
iſtarū duarum ꝓpōnum/q hō aut eſt aial mortale/aut
imortale:hoc eſt vnū ex binis iſtis oppoſitis:vt ex hoc
perficiamus dīfinitionē:⁊ eſt/qm̄ eſt animal mortale aut
nō mortale:⁊ cōplicemus oīonem huc in moduʒ homo
eſt aial ⁊ aial aut mortale aut imortale:ſequit̃ aūt ex bi-
nis iſtis ꝓpōnib⁹/q hō aut eſt mortale aut imortale/nō
aūt q ſit vnū iſtoꝝ ꝑfecte:qḋ erat queſitum:niſi fortaſſe
extiterit ꝑ ſe manifeſtū/aut notū per aliquē ſyllm̄ ex ſuꝑ
relatis. Medius igit̃ terminus in ħ ſyllo/qui eſt aial/eſt
cōmunior queſito:qḋ eſt mortale aut imortale. Cōſilr ſi
fuerit notū apud nos:q hō eſt aial mortale:⁊ q mortale
aut eſt bipes aut multipes:⁊ voluerimus mōſtrare/vtꝝ
iſtoꝝ fuerit homo:nō inueniet̃ aliquo mō vtilitas hec in
via diuiſiōis. Quare diuiſio nō eſt ſylls aliquo pacto nō
in queſito ſimplr/vt ſi res ſit/aut non ſit/neq3 in queſito
vel coaptato:quēadmodū ſi queſitū fuerit/an res ſit acci-
dēs/vel genus/vel ꝓpriū/vel definitio:attamē eſt vtilis
in ſyllogiſmo. Sed iam dictum fuit/per quid poſſidebi-
mus ſyllogiſmos/⁊ quō ipſos poſſidebim⁹:⁊ ſup quas re-
opus eſt conſiderare in omni ſpecie queſitorum.

Error antiquoꝝ duplex.

Q diuiſio nō ſit ſylls.

¶PARS TERTIA.

¶ De reductione orationum male con-
textaꝝ ad ꝑdictas fig⁹. Ca. XXIIII.

DIxit. Iā ꝟo nobis reliquū eſt poſt
hoc:vt dicamus/quō poſſimus
reducere ſylloſ/qui ſūt in libris ⁊ enun-
tiationib⁹ ad iſtas figuras:qm̄ nō ſūt in
libris ⁊ enūtiationib⁹ ſm̄ eam viam:de

qua fecimus mētionem. Hec enī eſt ītētio tertia: que reſtat nobis cōſiderāda in re ſyllogiſtica: ppterea ꝙ quū ſciuerimus ſpēs ſylloꝝ: ⁊ habuerimus po^am faciēdi eos/ ⁊ po^am reducēdi oēs illos/ qui ceciderint in ſermone aut enūciatione ad figuras: de qbus mētionē fecimus: perfectū erit deſideriū nr̄m primū de cognitiōe ſylli cum eo: qđ accidet nobis ex eo: qđ dicet̄ de reſolōne ſylli ad figuras: de qbus mētionē fecimus: qꝛ ꝗ ſequet̄ confirmatio veritatis eius/ qđ diximus: oēm. vꝫ. ſyllm eſſe per vnam triū figurarū pdictarū: qꝛ quū inuenerimus oēs ſylloꝝ: qui fiūt in libris ⁊ enūciationib⁹/ redire ad iſtas figuras: iā aſſecuti erimus per viā inductionis: ꝙ iſte figure ſunt fundamēta oium ſylloꝝ: ⁊ h eſt declaratio eius/ ſup quo ꝯſiſtit demōſtratio: hoc eſt/ vt ſint vere quocūqꝫ mō inquirant̄/ ⁊ cōſentientes ex omni latere: qꝛ veritas/ vt inquit Ari^les atteſtat̄ ſibiipſi ⁊ conſentit ex omni latere: ⁊ vult per hoc/ ꝙ modus mō atteſtet̄. ¶ Primū ergo/ qđ opꝫ facere in reſolōne ſyllogiſmorū ad iſtas figuras eſt: vt ſoliciti ſimus ad inueniendas binas ppōnes in h ſermone ſyllico: qꝛ due ppōnes ſunt ptes magne ſylli. Diuiſio aūt rei in partes ſuas magnas facilior eſt diuiſione in partes ſuas paruas. ¶ Ampli^o: poſt h/ opꝫ vt ſciam⁹ qualis ſit maior ppoſitio/ ⁊ qualis ſit minor: h aūt planū ex duab⁹ extremitatib⁹ q̄ſiti: ⁊ an plane dicte fuerint ſimul in h ſermone ſyllogiſtico/ an vna ex ipſis: ⁊ ſi plane vna fuerit dicta/ ⁊ vna ſilētio pretermiſſa/ que ex ipſis taceat̄ ⁊ omittat̄ an maior an minor: qꝛ plerūqꝫ accidit in ſermone ꝯtie/ vt exprimat̄ maior/ ⁊ omittat̄ minor: ⁊ plerūqꝫ conſimilr/ vt ponant̄ in ſyllo ppōnes inutiles ⁊ ad ꝯſtructionē ꝯnis ⁊ ad deſtructionē eiuſdē: ⁊ h/ aut ad elōgationē/ aut coaptationē/ aut ad aliquē aliū modū ex his: qui ꝯnumerati fuere in octauo dialectice. Et ppterea opꝫ/ vt inueſtigemus an accepta fuerit in h ſmone ſyllogiſtico ppō ſuperflua: aut deficiat ppō neceſſaria: vt relinquat̄ ſuperfluū ⁊ ponat̄ diminutū: quouſqꝫ īueniātur bine ppōnes/ ex qbus cōponit̄ ſylls: qꝛ niſi iuenerim⁹ binas ppōnes/ nō ꝯueniet reducere ſermonē ſyllogiſticū ad vnā figurarū pcedētium. ¶ Orōnū autē ſyllogiſticarum/ alie ſunt: in qb⁹ additamēta ac deficiētia facile percipimus/ alie vero/ in qb⁹ difficile: ⁊ alie ſunt/ que exiſtimant̄ eſſe ſylli aliq eo/ ꝙ ex ipſis ſeqtur aliquid ex neceſſitate/ nō tn̄ ſunt ſylli: qꝛ non oē illud/ qđ ſeqtur ex aliquo ꝯſequentia neceſſaria eſt ſylls: ſed illđ: qđ ſeqtur ex neceſſitate ex binis ppōnib⁹: quarū pportio vni⁹ ad alterā/ eſt proportio toti⁹ ad ptē: eſt ſylls. Exēplum vero/ in quo deficit/ ⁊ cū difficultate ſcit̄/ qđ deficit: eſt ſermo pdictus ad ꝯcludendū/ ꝙ partes ſube ſunt ſuba: ppterea ꝙ/ quū deſtruit̄ non ſuba/ non deſtruit̄ ſuba: ⁊ quū deſtruunt̄ ptes ſube/ deſtruit̄ ſuba: hec enī cōcluſio ſequit̄ ex h ſmone: ſed deficit maior: que eſt: ꝙ id/ quo deſtructo deſtruitur ſuba eſt ſuba: hec aūt ppō ſeqtur ex ppōne expſſa in h ſermone: ſ. eſt: qđ nō eſt ſuba/ nō deſtruit ſubam per deſtructionē ſuā: ⁊ hoc qꝛ ſi verificata fuerit nobis hec ppoſitio/ verificabit̄ etiam ꝯuerſa ſue ꝯdictorie: que eſt: ꝙ deſtruēs ſubam p deſtructionē ſuā/ illđ eſt ſuba: quum ḡ adiūxerimus huic ppōni minorem: que eſt/ ꝙ ptes ſube deſtructiōe ſua deſtruūt ſubſtantiam concludetur nobis in p^a figura ꝙ ptes ſube ſunt ſuba. ¶ Sꝫ fieri ēt pōt/ vt ſermo iſte diſponat̄ per aliā figurā/ q̄ꝫ per iſtam: quēadmodū ſi dicamus: partes ſube deſtructiōe ſua deſtruunt ſubam: qđ aūt eſt aliud a ſuba nō deſtruit dſtructiōe ſua ſubam: ⁊ ꝯcludit̄ in 2^a figura ꝙ ptes ſube nō ſunt aliud a ſuba. ¶ Amplius: cōplicem⁹ huic: ⁊ id/ qđ nō eſt aliđ a ſuba eſt ſuba/ ⁊ ꝯcludet̄ ꝙ ptes ſube ſunt ſuba. Exemplū vero/ in quo deficit aliqua ppōnū/ ⁊ cognitio huius facilis exiſtit: eſt qđ dicim⁹: ſi eſt hō eſt aīal/ ⁊ ſi eſt aīal eſt ſube: igit̄ ſi eſt hō eſt ſuba: ⁊ hoc/ qꝛ deficit in iſto/ ois homo aīal/ ⁊ oē animal ſube. Cauſa autem iſtius erroris eſt ppterea ꝙ exiſtimat̄: ꝙ id/ qđ neceſſario ſeqtur: ſequat̄ ꝯñtia ſyllogiſtica. Quū igit̄ inuenerimus aliqđ: qđ ex aliq̄ ſequat̄: non eſt opus/ vt exiſtimemus ſyllm pfectuꝫ: niſi inuenerimus binas ppōnes in ipſo ſimul. ¶ Quūqꝫ in hoc negocio inuenerimus binas ppōnes: opꝫ vt adhuc diuidamus binas ppōnes ad tres terminos: ⁊ cognoſcam⁹ illum eſſe mediū terminū: qui ſit terminus cōicans cum duobus termis: qui ſunt extremitates q̄ſiti: ppea ꝙ fieri non pōt/ vt ſit aliqs ſylls ſine termio medio. Quūqꝫ inuenerimus terminū mediū pdicatū de minore ⁊ ſubm maiori/ aut pdicatū de minore/ ⁊ negatū a maiore. Erit h ex figura pma. Sin aūt medius terminus predicet̄ de vna ipſarū ⁊ neget̄ ab altera ſm modū predicati/ nō ſm modū ſubiecti: erit hoc ex ſecūda figura. Si vero medius terminus ſubijciat̄ vtriqꝫ extremitati/ aut ſm viā affirmationis/ aut ad vnā ipſarū ſm viā affirmatiōis/ ad alteraꝫ vero ſm viā negationis/ erit tertia figura. Qꝛ iā declaratū fuit/ ꝙ nō eſt hic pportio quarta termini medij ad duas extremitates ⁊ duarū extremitatū ſm curſum nālem pdicatiōis: ſiue fuerint ambe ppōnes vlēs/ ſiue vna ipſaruꝫ vlis ⁊ altera particularis: amplius ꝙ non accidit/ vt maior ſit particularis in figura pma/ ⁊ ſecūda: qꝛ poſitio medij termini in hoc eſt vna. Qđ quūꝫ ita fuerit: planū ꝙ in quocūqꝫ ſermone nō inuenit̄ aliqđ bis poſituꝫ: ꝙ inquā ſermo iſte nō eſt ſylls: ſi enī in ipſo nō inueniat̄ vnus terminus bis/ nō erit ibi terminus medius: ꝙ ſi ibi nō extiterit terminus medi⁹: nō erit ibidē ſylls. ¶ Qꝛ autē declaratū fuit/ ꝙ nō monſtrat̄ oē queſitū in oī figura: ꝗqꝫ ex ipſis aliqđ monſtrat̄ in vna figura/ vt vle affirmatiuū: aliqđ vero oſtendit̄ in duab⁹ figuris/ vt vniuerſalis negatiua ⁊ particularis affirmatiua: aliqđ aūt monſtratur in trib⁹ figuris/ vt negatiua pticularis: manifeſtū ꝙ nō eſt opus: vt querat̄ queſitū in q̄cūqꝫ figura acciderit/ ſed in figura ipſi appropriata. Ois autē queſiti/ quod extiterit in plurib⁹ figuris vna cognoſcet̄ figura/ in qua mōſtrat̄/ per poſitionē medij termini ex duab⁹ extremitatib⁹: illius igit̄/ qđ oſtendit̄ in fig^a appropriata/ cognoſcemus figurā: in qua mōſtrat̄: ex queſito p ſe/ quemadmodū etiā cognoſcemus ipſam ex poſitiōe medij termini: illius vero/ qđ mōſtrat̄ in duab⁹ figuris/ quū inuēta fuerit poſitio medij termini: queremus vtiqꝫ poſitionē duarū extremitatū tm̄: ⁊ hec ea ſunt: que cōſtituere poſſum⁹ ſup figura ſylli in ſmone ſyllogiſtico ſcripto aut dicto. ¶ Accidūt aūt nobis plerūqꝫ errores ⁊ deceptio/ eo ꝙ exiſtimemus in reſolōne dicti: in quo non eſt ſylls: ꝙ eſt ſylls ⁊ ecōuerſo ob cauſas multas: quarū vna eſt/ quū arbitramur ppōnes eſſe vlēs ⁊ nō ſunt vlēs ſm veritateꝫ: hoc aūt accidit/ quū accepimus idefinitas: qꝛ figura ſyllogiſmi decipit nos in h: quēadmoduꝫ ſi accipiamus/ ꝙ hō eſt aīal/ ⁊ aīal eſt neqꝫ gn̄abile neqꝫ corruptibile: ⁊ exiſtimemus ex h ſequi: ꝙ hō ſit neqꝫ gn̄abile neqꝫ corruptibile: qđ eſt falſum. Minor itaqꝫ eſt vera in toto/ puta ꝙ ois hō eſt animal: maior vero eſt vera in pte/ nō autē in toto: puta ꝙ nō omne aīal eſt ingn̄abile ⁊ incorruptibile. Atqui verificat̄ h de aīali vli intellecto/ nō autē de oī indiuiduo aīalis. ¶ Accidit aūt falſitꝫ quoqꝫ ac deceptio pp corruptionē pportionis terminoꝝ inter ſe in poſitione terminoꝝ ita/ vt exiſtimemus aliqđ eē ſyllm: qđ non eſt ſylls: puta ſi accipiamus eo mō quo non ſunt veri: vt in exēplo/ ſi dicat aliqs ois hō eſt ſuſceptiuus egritudis: ⁊ egritudo nō pōt ſuſcipere ſanitatē: igit̄ hō non pōt ſuſcipere ſanitatē: cauſa aūt huius eſt: ꝗa termini in iſtis ppo-

Nō ab h loco ꝑcepta obſeruāda ad reſoluēdū ſyllm.

Nō aliq̄s eē orōnes ſyllogiſticas ī qb⁹ facile cognoſcunt̄ q̄ d̄ſunt vel ſupfluunt aliq̄ in qb⁹ difficile.

Quum inuēte ſunt due ppōnes ī ſyllo reſoluēde ſūt in tres terminos.

Querēda eſt reſolō cuiuſcūqꝫ ſylli ⁊ q̄ſiti ſm appropriatā figurā.

Accidit error in ſylli reſolōne/ quia credimus ī eo eē ppoſitiōes vlēs quū ſint indefinite.

Accidit ēt error pp corruptionē pportionis terminoꝝ inter ſe ī pōne: quū ponitur diſpōnes loco ſuſcipiētis illas.

ſitionib⁹/nõ accipiant̃ in p̃dicatione ſup quo eſt opus:et hoc/qm̃ accepit loco p̃dicati ſanitatis ⁊ egritudinis/ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ per ſe/h̃ eſt qm̃ accepit loco ſani ſanitatem/⁊ loco egri egritudinẽ:⁊ ꝓpea ſi variemus terminos ⁊ dicamus/poſſibile eſt hoiem eẽ egrũ/⁊ poſſibile ẽ egrũ eſſe ſanũ: ↄcludet̃ nobis res vera:ꝙ.vʒ.poſſibile eſt hominẽ eẽ ſanũ. Si ṽo nõ fuerit ſeruatũ hoc in huiuſcemodi ꝓpõnib⁹/nõ erit ſyll's:puta ſi accipiant̃ intẽtiones ac diſ,põnes loco ſuſcipiẽtiũ diſpõnes/nõ ſolũ extiſtimabit̃ ꝙ nõ ſit ſyll's in fig⁹ p̃ᵃ/ ſʒ neqʒ in trib⁹ figuris ẽ:puta ſi aliqs dicat/poſſibile eſt hoiem ſuſcipere ſanitatẽ:⁊ egritudo nõ põt ſuſcipere ſanitatẽ:hec eniʒ cõplicatio eſt in ſecũda figᵃ non ↄcludens:qm̃ cõcludit falſuʒ:puta ꝙ hõ non põt ſuſcipe egritudineʒ. Cõſilr poſſibile eſt/vt non ſit ↄc'lo ſm̃ iſtam cõplicationẽ in 3ᵃ figura:⁊ h̃/qm̃ egritudo ⁊ ſanitas:ac ſci a ⁊ ignorãtia inſunt vni eideʒ:non tñ ineſt vnũ ipſoꝝ alteri:⁊ hec eſt cõplicatio tertie figure:⁊ ꝓpter h̃ extiſtimabit̃ ob iſtã cãm/ꝙ nõ concludit in tribus figuris:cauſa aũt hui⁹ eſt:qm̃ ipſe accepit loco ſubiecti diſpõnuʒ ⁊ intẽtionũ intentiones ⁊ diſpõnes per ſe:⁊ ꝓpterea opʒ vĩr in huiuſcemodi ꝓpõnibus/ vt accipiamus ſuſcipiẽs intẽtionẽ ſimul cũ intẽtiõe:⁊ tũc ponam⁹ ipm/ſubiectũ terminũ aut p̃dicatũ. ℂ Nõ eſt autẽ opus/vt queramus terminos/in quos reſoluit̃ ſyll's/⁊ ſimplr terminũ mediũ/ſm̃ ꝙ ſuper ipſis ſigt̃ terminus abſtract⁹: qm̃ multa ſunt ſuper qb⁹ ſigt̃ur per oratiõẽ cõpoſitam:⁊ ſimplr terminus/cui nõ eſt nomẽ abſtractũ:⁊ ꝓpea difficile eſt reducere huiuſcemodi ſmones ad figuras predictas:⁊ accidit error in hoc:qm̃ extiſtimat̃/ꝙ ſit ſyll's ſine termino medio:puta in exẽplo/ſi dicamus/anguli triãguli ſunt eq̃les duobus rectis:qm̃ extriſecus eſt eq̃lis duobus intriſecis:⁊ ꝓpea non opʒ/vt queramus terminũ mediũ in omni queſito orõnẽ/neqʒ ẽt dictionẽ abſtractaʒ:ſʒ aliqñ erit orõ/aliqñ erit dictio ſeparata. ℂ Ampli⁹:ſimiliter nõ opʒ/vt queramus ꝓportionẽ vnam p̃dicationis terminoꝝ:qui ſunt in ſyll'o:quiqʒ de ſeinuicẽ p̃dicant̃ ſiue ſm̃ modũ negatiõis/ſiue ſʒ modũ affirmatiõis:quẽadmodũ ſi accipiamus maiorẽ extremitatẽ incẽ medio/⁊ mediũ vltimo:qm̃ nõ opʒ/vt itelligamus ex h̃ in oĩ loco:ꝙ primũ diſponit̃ ad mediũ/⁊ mediũ diſponitur ad vltimũ:⁊ p̃mũ in vltimo ↄſilr diſponit̃:eodẽ pacto quũ negamus terminũ a termino:nõ opʒ vt ex ipſo itelligam⁹ negationẽ ſuã ſm̃ ꝙ eſt diſponẽs ⁊ diſpoſituʒ:ſed ex hoc opʒ/vt itelligamus vnũ ex modis ꝓportionũ:p quos ſequit̃ aliqd ex aliquo/aut negat̃ aliqd ab aliquo:aut plẽs modos ex ipſis:ſi modi ꝓportionũ extiterint plẽs vno:puta/in exẽplo/verũ eſt/ſi dicamus/contrarijs ineſt vna cognitio:⁊ ſi dicamus/cõtrarioꝝ eſt vna cognitio:nõ aũt verũ erit/ſi dicamus:cõtraria ſunt vna cognitio. ℂ Sed accidit ẽt vt maior extremitas diſponat̃ ad mediũ:⁊ mediũ nõ erit diſpoſitũ ad tertiũ:puta/in exẽplo/ſi dicam⁹: ſapiẽtia eſt ſcia/⁊ ſcia eſt ſtudioſuʒ/⁊ cõc'lo ꝙ ſcia eſt ſtudioſum:⁊ aliqñ erit ↄ̃riuʒ huius:puta/erit terminus medius diſpoſit⁹ ad vltimũ/⁊ p̃mũ nõ erit diſpoſitũ ad mediũ: quẽadmodũ ſi accipiamus/ꝙ oĩs cõtrarij eſt ſcientia/⁊ ꝙ bonũ eſt ↄ̃rium/⁊ ↄcluſio erit/ꝙ boni eſt ſcia. Ad hec accidit/vt primũ nõ ſit diſpoſitũ ad mediũ/neqʒ mediũ ad vltimũ/⁊ tñ primũ ſit diſpoſitũ ad vltimum:que eſt cõcluſio:vt in exẽplo/boni eſt ſcia/⁊ ſcia eſt gñis/⁊ cõcluſio/ꝙ bonũ eſt genus. ℂ Ad hui⁹ ſilitudineʒ/opus ẽt eſt/vt intelligamus in negatiõe:quũ enim negat̃ aliquid ab aliquo/nõ ſigt̃ ſemꝑ/ꝙ hoc nõ eſt h̃:ſed aliqñ ꝙ hoc nõ ineſt huic/aut nõ eſt in h̃/⁊ ſilia ex modis ꝓportionũ: puta/in exẽplo vere dicimus/motus nõ ineſt motui:non aũt vere dicimus/mot⁹ nõ eſt mot⁹. Cõſilr dicimus: generationis nõ eſt gñatio/⁊ nõ dicimus/gñatio non eſt generatio:quum igitur addiderimus huic/ꝙ delectatio eſt generatio/concludetur nobis ꝙ delectationis non eſt generatio:non autẽ/ꝙ delectatio non eſt generatio.

Non eẽ ſemp q̃rẽdos terminos ſimplices in ſyll'o ⁊ eoꝝ reductione.

Termini oẽs in ſyllo ñ ſũt accipiẽdi ſm̃ vnũ modũ p̃dicationis.

Dixit. Simplr ⁊ ſermone vli opʒ terminos poſitos accipi eo mõ/quo fuerũt accepti ſeparati/hoc eſt in recto qui arabice vocat̃ Alraphaa:qm̃ in hunc modũ ſignt ſuper ꝓpõnib⁹:ꝓpoſitiões ṽo opʒ accipere eo mõ/quo ſũt vere:ſiue extiterint in recto[Alraphaa]ſiue in alio ꝙ̃ in Alraphaa.i.recto:⁊ i alio qdẽ ꝙ̃ i Alraphaa ſciʒ recto/vt quũ dicimus/decẽ ſũt duplũ qnqʒ/⁊ pãnus eſt ex lino. ℂ Termini aũt/qui affirmant̃ de aliquo non ſunt ſemꝑ ſeꝑati/neqʒ abſoluti:ſed aliqñ erunt cõpoſiti: quẽadmodũ/quũ ſunt coaptati:opʒ igit̃/vt accipiant̃ eo mõ/quo ſunt veri/cõpoſite/aut ſeꝑate/ aut abſolute/ aut coaptate:⁊ cõſilr termini p̃dicati ſm̃ moduʒ negationis.

Hoc eſt directe ſeu nominatiue.

Opʒ aũt vt termini/q ter ponant̃ in ꝓpõnib⁹ in qbuſdã locis/vice 3ᵃ ponant̃ ſil' cũ maiore termĩo/nõ aũt cum termino medio. Puta/in exẽplo/hõ eſt ſenſibile/⁊ ſenſibile eſt cõpoſitũ ſm̃ ꝙ ſenſibile/igit̃ hõ eſt cõpoſitũ ſm̃ ꝙ eſt ſenſibile. Si eni poneremus/qd dicim⁹/ ſm̃ ꝙ ſenſibile ſimul cũ termĩo medio/⁊ diceremus/hõ eſt ſenſibile ſm̃ ꝙ eſt ſenſibile/eſſet vtiqʒ falſum. Cõſimiliter etiam ſi dicamus/rectum eſt bonum/⁊ bonum eſt ſcibile ſm̃ ꝙ bonũ:igit̃ rectũ eſt ſcibile ſm̃ ꝙ bonũ. Or ſi poſuiſſemus ſimul cũ termĩo medio/⁊ dixiſſemus/ rectũ eſt bonũ ſm̃ ꝙ bonũ:fuiſſet falſum ⁊ nõ itelligibile. Atqui opʒ vt iſtã poſitionẽ/fiat ꝓpõ vera:qm̃ ſi dixerimus/ꝙ homo componitur/⁊ non poſuerimus cõditionem ſm̃ ꝙ ſenſibile/erit falſum.

Termini qui ter ponũt̃ i ꝓpõnib⁹.i.reduplicati ſunt q̃rẽdi ſũt cum maiori extremitate.

Dixit. Nõ eſt aũt poſitio terminoꝝ in ꝓpõnib⁹ ſyllogiſmi/cuius cõcluſio eſt abſoluta: quemadmodũ eſt poſitio ipſoꝝ in ſyll'o/cuius ↄcluſio eſt coaptata/⁊ in poſitione alicui⁹ ↄditionis in ipſis:puta/in exemplo/ſi aliqs monſtret/ꝙ bonũ eſt ſcibile/aut ꝙ eſt ſcibile qõdã p mediũ/qd eſt ens:opʒ ꝙ mõſtrem⁹/ꝙ ẽ ſcibile qõdã/quũ accepim⁹/ꝙ ipm eſt ens aliqd/nõ autẽ ens abſolute:ſi ṽo itẽtio noſtra extiterit mõſtrare/ꝙ ẽ ſcibile abſolute:accipiemus ad huius diffinitionẽ/ꝙ eſt ens abſolute:puta/ſi dicamus/bonũ eſt ens qõdã/⁊ hoc ens eſt ſcibile/ↄcludet̃ ꝙ bonũ eſt ſcibile qõdã:⁊ volo per qõdam illud/qd appropriat ipm:⁊ h̃ qm̃ hoc qd eſt/qõdã adiacens ſigt ſubam appropriatã rei. Quũ ṽo dixerim⁹/bonum eſt ens/⁊ ens eſt ſcibile/ↄcludem⁹ vtiqʒ/ꝙ bonũ eſt ſcibile:eo/ꝙ eſt ens/nõ aũt eo/ꝙ aliqd/qd approꝑet ipʒ.

Nõ eẽ eodeʒ mõ ponẽdos terminos qñ ↄ⁹ eſt abſoluta ⁊ qñ coaptata id eſt ſimplr/ ⁊ cũ aliq̃ determinatione.

Opʒ aũt vt ꝑmutemus noĩa in terminis/que nõ fuerint manifeſta p noibus manifeſtis. Conſilr moueamus orationem cõpoſitã cũ orõne cõpoſita/que ſit manifeſtior:quũ ſignet ipſos per orationem compoſitã:quũqʒ fuerit nomen impoſitũ termino:quem ſigt oratio cõpoſita/ opʒ/vt accipiat̃ nomẽ loco iſtius orationis:quoniã ipʒ ⁊ facilius ⁊ appropriatius eſt:puta/in exẽplo/ſi nõ refert dicere/imagiabilis nõ eſt genus extiſtimabile ⁊ dicere imaginabile nõ eſt extiſtimabile:opus eſt/vt faciamus in ſyllogiſmo/qd dicimus/imaginabile nõ eſt extiſtimabile loco ei⁹/qd dicimus/imagiabilis nõ eſt gen⁹ extiſtimabile.

Opʒ autẽ vliter/vt interꝑtatio ꝓpõnũ ſit ſm̃ modũ/ quo eſt in ↄ̃ne/hoc eſt/vt non addat̃ dictio:q̃ nõ ſit in ꝓpõnibus/neqʒ deficiat etiã dictio aut lr̃a/que accepta fuerit in ꝓpõnibus. Puta/ſi fuerit ↄcluſio/ꝙ voluptas eſt ipm bonuʒ/opus eſt/vt accipiat̃ ipſum bonũ in ꝓpoſitionibus ↄcludentib⁹ ↄ̃nem iſtã cũ he cognitionis in lingua ſancta/qd eſt/al/in lingua arabica. Sin autẽ fuerit ↄcluſio ꝙ voluptas eſt bonũ ſine he cognitionis:opʒ/vt accipiat̃ bonum in ꝓpoſitionib⁹ ſm̃.

Nõ eẽ addendũ aliqd i cõcl'one qd ñ ſit poſitũ i ꝓpõnib⁹:neqʒ i ꝓpõnib⁹ qd i cõcl'one nõ ponatur:ſicut de articulis apd Arabes ⁊ grecos.

iſtū modū: quoniā dīa maxima eſt inter hoc, quod dici/mus, voluptas eſt bonū: ⁊ hoc qḋ dicimus, voluptas eſt ipm̄ bonū: ⁊ B, qm̄ oīo prior ſigt̄, ꝙ voluptas eſt ex bo/nis: ⁊ oīo 2ª. ſigt̄, ꝙ voluptas ſcorſuꝫ eſt ipm̄ bonum.

In termis a de inicē pdīcatis p° fig° obſeruādū ē dcm̄ de omni.

Quum ṽo accepti fuerint termini de ſe inuiceꝫ predicati, opus eſt, vt in ipſis obſer/uemus dictū de omni: ⁊ B qm̄ differētia magna eſt in ꝓ/poſitione maiore: ſi dicamus, cui ineſt, b, illi omni ieſt, a, ⁊ dicamus, ꝙ, a, ineſt cui oī ineſt, b. Qm̄ ſi huic, quod di/cimus, a ineſt omni illi, cui ineſt b, cōplicuerimus, ꝙ, b, ineſt omni, c, concludemus ex neceſſitate, ꝙ, a, ineſt oī, c. Si ṽo huic, qḋ dicimus a, ineſt illi, cui oī ineſt, b, coniū/xerimus, ꝙ b, ineſt omni, c, nō ſequetur ex B ꝙ, a, inſit oī c, quoniā ꝯditio fuit vtriuſqꝫ ꝙ illud, cui ineſt, b, a, ineſt oī il/li: ſed res erit, ꝙ aliqḋ cui ineſt, b, non aūt oē: neqꝫ ſequit̄ ex hoc, ꝙ, a, iſit omni, c, quoniā fieri pōt, vt, c ſit ex extre/mitate, que diſponit̄ per, b: ⁊ tamē nō inſit, ipſi, a. Conſilr quū maior extiterit negatiua: hoc eſt, qm̄ eſt magna diffe/rētia, ſi dicamus, ꝙ, a, negat̄ ab omni, cui ineſt, b, ⁊ dica/mus, ꝙ, a, negat̄ ab oī eo, cui ineſt ipſuꝫ, b. Propterea ꝙ manifeſtū, ſi acceperimus in terminis, ꝙ, a, dicitur de oī eo, de quo dī, b, ⁊, b, oī de omni, c, ꝙ nō ſequitur, vt, a, di/cat̄ de omni, c. Si ṽo accipiat̄ ꝙ, a, dicit̄ de omni eo, de quo dī ipſuꝫ, b, ſegtur ꝙ, a, dicatur de omni, c.

ōλōv

Hoc ſic oportet declari ex° poſito ab Alex° ſic. b. volatile: a. albuꝫ: c. cygnus: tō q̄ dī volatile ō 1°dicit a. ſꝫ nō oī: na aū ō cygno: ſꝫ non ō coruo: vñ maior ē particularis vera: ſꝫ nō ꝯclu° ꝑꝫ ſi loco cygni ponat̄ coru°: ſi dt dicat: ō q̄ oī. b. dī: tunc maior ē ō oī: ſꝫ falſa: n̄ eniꝫ oē volatile eſt albū: vñ ut in/ge Alexā. d: e cui ineſt. b. illi oī ieſt. a. ē face maiorē pticlarē: ꝙ aliqḋ. b. eſt. a.

Dixit. Nō opꝫ autē vt imagiemur, quū dicimus, a, eſt, b, ⁊, b, eſt, c, ꝙ opinemur velle in ſermone iſto adducere impoſē: qm̄ nos non fecimus has lr̄as, vt eſſent aliqḋ determinatū ad queſitū declarādū: ſed acce/pimus ipſas loco materierū: queadmodum accipit geo/metra lineam, quā deſcribit, loco linee per quaꝫ intendit nobis adducere demōſtrationē: ⁊ ꝓpterea ponit geome/tra, lineā iſtā eſſe tāte quātitatis ſm̄ lōgitudinē, ⁊ illaꝫ li/neam eē longā ſine latitudine: quū tn̄ non ſit ita ſm̄ ſen/ſum. Et ꝓpter B ſi, a, ſcriptū nō eſt, b, ⁊, b, non eſt, a, nolu/mus quū hoc dicimus: ꝙ ſi, a, nō dicat̄ de omni eo, quod eſt, b, ⁊ ſic, c, ſubiectū ipſi b, ꝙ nō ſequit̄, vt, a, dicat̄ de, c, nolumus inqꝫ aliud, niſi ꝙ ſi fuerit aliqḋ, cuius ꝓportio ad aliud nō ſit ſicut ꝓportio totius ad partē, ꝙ inqꝫ non erit ex hoc ſyllᷓ: verū loco exemploꝝ, que ſunt in B ſer/mone accepimus lr̄as: qm̄ ipſe ſunt faciliores in doctrina: quoniam exhibitio exemploꝝ in doctrina eſt neceſſaria.

Sylli hypothetici nō eo/dēꝫ mō reſol/uunt̄: qm̄ de/monſtrāt per modū pōnis.

Dixit. Per huc igit̄ cōſiderationis modū cōueniēs eſt, vt reſoluamus ſylloſ: ſed non opꝫ, vt q̄ra/mus reſolonem ſylli ꝯditionalis per huc modū: qm̄ nō habemus aptitudinē, vt reſoluamus ſyllm̄: qui mōſtrat̄ per modū cōditionis: qm̄ B vtiqꝫ erit per modū poſitio/nis ⁊ ꝯueniētie inter duos loquētes: queadmoduꝫ ſi qͥ/piam ponat per modū cōueniētie, ſi vna potentia nō ſu/ſcipiat cōtraria, ꝙ nō erit vna cōtrarioꝝ cognitio: deide mōſtremus, ꝙ vna potētia nō ſuſcipit cōtraria, ⁊ ſegtur ex ipſo, ꝙ non eſt vna cognitio ꝯrioꝝ. Quod igit̄ reſolui pōt ex hac oīone, nō eſt id, qḋ poſitū fuit per modū con/ditionis: qḋ eſt B, contrarioꝝ nō eſt vna cognitio: ſed qḋ pōt reſolui eſt id, qḋ monſtrat̄ per viā ſylli ꝑdicatiui: qḋ eſt, po^ēª nullā inueniri: que ſuſcipiat cōtraria: quoniā iā ſuper B fuit ſyllᷓ: qḋ eſt, quoniaꝫ egritudo ⁊ ſanitas ſunt cōtraria, ⁊ egritudo ⁊ ſanitas nō ſunt vna potētia: quare ſegtur in tertia figura, ꝙ nō oīum ꝯrioꝝ eſt vna poten/tia: qm̄ ſi hoc eēt inueniret̄ aliqḋ ſanū ⁊ egruꝫ ſimul: ⁊ B fuit, qm̄ in ſyllo conditionali, monſtrat̄ poſitum ꝑ ſyllm̄ predicatiuū deducētē ad impoſē: ⁊ conſilr in ſyllo dedu/cente ad impoſē non reſoluit̄ niſi ſylls predicatiuus de/ducens ad impoſſibile, non autēꝫ ſyllogiſmus conditio/nalis: quoniam iam mōſtratum fuit ꝙ ipſe eſt compoſi/tus ex duabus ſp ie bus ſyllogiſmi.

Nō reſoluit̄ i hypothetico ē id qḋ ꝑ ꝑdica/tiuū ꝓbat.

Planuꝫ etiā ꝯſimilr, ſi fuerit aliqḋ queſitū, quod mōſtret̄ in plurib° figuris vna: ꝙ fieri po/teſt, vt oīo, que ſit ad demōſtrationē iſtius queſiti reſol/uat̄ ad plures figuras vna. Ordo aūt in hoc ē iſt: qm̄ ſpe/cies ſylloꝝ, que ſunt in ſecūda figura ⁊ tertia cōicāt cum figura pͥma in declarādis aliqb° queſitoꝝ ſpēb°: queād/modū eſt cōicatio pͥme ac ſecūde ſpēi ex figura ſecunda cū ſpecie ſcḋa pͥme figure ad vlem negatiuā ꝯcludēdaꝫ: ⁊ queadmodū eſt etiā cōicatio ſpērū ꝯcludentiuꝫ ꝑticu/larē negatiuā in figura ſecūda ⁊ tertia cū eo, qḋ cōcludit particularē negatiuā in figura pͥma: qm̄ ex ſpecieb° iſtis, que ſunt in ſecūda ac tertia figuris, aliqua eſt, cui° ꝯcluſio mōſtratur per ꝯuerſionē, ſiue fuerit per duas cōuerſio/nes ſiue per vnā ꝯuerſionē, ⁊ hec pōt reduci ad primam figurā: ⁊ que eſt pͥme figure pōt ēt reduci ad ſecundam ⁊ tertiā: illa aūt ſpēs ſecunde figure ac tertie, cuius ꝯcluſio mōſtrat̄ per viā ad impoſē, aut poſitioneꝫ, nō reducitur apte ad pͥmā figurā: queadmodū via quarta ſecūde figu/re ꝯcludēs negatiuā particularē nō apte reducit̄ ad ſpēꝫ pͥme figure ꝯcludētem negatiuā particularem: ⁊ ꝓpea apparet, ꝙ oīo ꝯcludens negatiuaꝫ vlem pōt reſolui ad ſecūdā ac pͥmā figuras: particularis aūt negatiua, que cō/cludit̄ in ſecūda ac tertia figuris nō redit ad primā figu/rā: neqꝫ etiā, qḋ in pͥma figura redit ad ſcḋaꝫ, niſi in eo, cu/ius ꝯclō nō mōſtrat̄ per poſitionē: illi ṽo, cuius conclu/ſiōes mōſtrant̄ per poſitionē in duab° figuris, non cōue/nit hoc: ⁊ ſi reducat̄ qḋ eſt in ſecūda figura ad tertiam, B eſt ex eo, ꝙ ꝯcludit negatiuaꝫ, redibit qḋ eſt in tertia ad ſecūdā. Atqui cōuenit hoc in ſpēb°: in qbus fieri pōt cō/uerſio ambarū ꝓpōnum ſimul: ⁊ B erit, quū ꝓpō nega/tiua extiterit vlis: quoniā vtraqꝫ ipſarū redibit ad ſuam cōplicitam: ꝓpterea ꝙ vlis negatiua cōuertet̄ ⁊ particu/laris etiā affirmatiua ꝯuertet̄. Et ſi negatiua fuerit in 2ª figura particularis: particularis negatiua nō cōuertet̄, ⁊ vlis etiā ſi cōuertet̄, erit particularis. Cōſilr in figura 3ª, ſi negatiua fuerit vlis, poterūt redire ꝓpōnes ſue ad pri/mā figurā: qm̄ negatiua vlis ꝯuertet̄: ⁊ affirmatiua etiaꝫ ꝯuertet̄ particulariter, ſiue fuerit vlis, ſiue particularis: ꝙ ſi negatiua fuerit particularis, nō reſoluet̄ ſylls ad ſe/cūdā figurā: qm̄ negatiua nō cōuertit̄. Jam igit̄ manife/ſtum eſt ex B ſermone, q̄les ſylloꝝ ſpēs ex trib° q̄libus ſylloꝝ cōicantes, in queſito vno quales inqꝫ reſolui pōſſ ad ſeinuicem, ⁊ in quibus fieri nō poteſt hoc.

Oīo q̄ ꝯclu° queſituꝫ qḋ ꝑ plēs figuras oñdit̄ pōt ad eaſdē plēs fi/guras reſolui: ꝑter ꝯcludētē pticularē ne/gatiuā: q: nō ꝯuertitur.

Accidit autē deceptio in ſyllo, eo ꝙ exiſtimatur, ꝙ enūtiatio infinita ⁊ negatiua ſunt vna ⁊ ea/dem: ⁊ B, qm̄ accidit ꝓpter iſtud, vnū ex duobus, vt exiſtimet̄, ꝙ cōcludens ſit nō cōcludēs: ⁊ B quum cadit enūtiatio infinita in loco, in quo ſi caderet negatiua, fieri nō poſſet, vt eſſet ſylls, ⁊ exiſtimat̄ ꝙ infinita ſit negati/ua: ⁊ tn̄ in veritate eſt ifinita: ⁊ B, quū cadit ꝓpō infinita ita, vt de ea exiſtimemus ꝙ ſit negatiua in loco: in q̄ non prohibet̄ ſylls quin ſit ꝯcludens: qḋ autē remouet dece/ptionem iſtā eſt, vt ſcias: ꝙ B qḋ dicimus, aliqḋ eſt non albū, ⁊ aliqḋ nō eſt albū, nō ſignificāt ſuper re vna: ꝙ qꝫ negatio huius, Zaid eſt album nō eſt, qḋ dicim°, Zaid eſt nō albū: ſed qḋ dicimus, Zaid nō eſt albū: ⁊ hoc qm̄ ꝓportio huius, qḋ dicimus, Zaid eſt albū, ad B, qḋ dici/mus, Zaid eſt nō albū, eſt ꝓportio eius, qḋ dicim°, poſ/ſibile eſt, ꝙ Zaid ambulet, ad B, qḋ dicimus, poſſibile eſt, ꝙ Zaid nō ambulet. Proportio autē huius, qḋ dici/mus, Zaid eſt albū ad hoc, qḋ dicimus, Zaid nō eſt al/bum, eſt ꝓportio eius, qḋ dicimus, poſſibile eſt, ꝙ Zaid ambulet ad hoc, qḋ dicimus, non poſſibile eſt, ꝙ Zaid ambulet: ⁊ queadmodū due poſſibiles, ſunt due enūtia/tiones affirmatiue, veluti declaratū fuit in libro ꝑceden/

Hic dclat̄ nō eē eadē in fi/gurando nega/tiuā cū ifinita

re. Conſilr Zūad eſt albū/ꝛ Zūad eſt nō albuꝫ ſunt due enūtiatiōes affirmatiue: ꝙ ſi h qđ dicimus/ Zūad eſt nō albū eēt in gradu eius/ qđ dicimus/ Zūad nō eſt albuꝫ: oporteret/ vt res oīs/ aut eēt albū/ aut non album: quēadmodū ſequit̄/ vt res oīs/ aut ſit albū/ aut nō ſit albū/ at manifeſtū ꝙ de nō entibus ꝛ de multis etiā entib⁹ nō vere ꝓferimus/ ꝙ ſint alba/ aut ſint non alba: ſed ꝙ ſint alba/ aut nō ſint alba vere ꝓfert̄ de oībus. ⸿ Amplius: ſi hoc/ qđ dicimus/ Zūad pōt nō ambulare eēt in gradu eius/ qđ dicimus/ Zūad non pōt ambulare/ affirmatio ꝛ negatio ꝯiūgerent̄ in vno ꝛ eodē: qm̄ quemadmodū qđ dicimus de Zūad/ ꝙ pōt ambulare ꝛ nō ambulare/ verificant̄ ſimul. Cōſilr ꝛ hoc/ qđ eſt poſſe ꝛ nō poſſe: h eſt ſi intētio negatiōis in h fuerit intētio priuationis/ planuꝫ ꝙ poſſe ꝛ nō poſſe non ꝯiungent̄ ſimul in vno ꝛ eodeꝫ.

Nō hic de nō ente non dici nomē īfinitū.

Nō diffeꝛ inter enūtiationē īfinitā ꝛ negatiuā: qm̄ infinita ſīl. ē affirmatiua ſibi oppoſita poſſūt/ ꝗ̄doq̄ de eo de verificari: quādoq̄ eſſe falſe ſi ſubꝫ vtroq̄ careat: ſꝫ negatiua cū ſua affirmatiua oppoſita ſemꝑ diuidūt verū ꝛ falſuꝫ ī oīb⁹ entibus.

⸿ Enūtiatio igit̄ infinita differt a negatiua: qm̄ aliquādo inuenit̄ ipſa ſimul cū ſua oppoſita in vno ꝛ eodē: aliquādo aūt caret ſubiectū vtraq̄ ipſarū enūtiatio. Ro negatiua ꝛ affirmatiua nūq̄ cōplicant̄ ſimul in vno ꝛ eodeꝫ: neq̄ eſt aliqđ/ quod careat vtroq̄: ꝛ ꝓpterea qđ dicimus Socrates eſt iuſtus ꝛ Socrates eſt nō iuſtus ſunt ſimul falſa: quū fuerit Socrates mortuus: ſed qđ dicimus/ Socrates eſt iuſtus ꝛ Socrates nō eſt iuſtus/ diuidūt veruꝫ ꝛ falſuꝫ: h eſt/ ꝙ non pōt Socrates nō diſponi per alterū iſtoꝝ/ ſiue fuerit mortuus/ ſiue viuus. Conſilr ſi dicamus de Zūad ꝙ pōt ambulare/ ꝛ ꝙ nō pōt ambulare/ vnū ipſoꝝ eſt verū ꝛ alterū falſuꝫ. Quūq̄ extiterint enūtiatiōes īfinite affirmatiue/ habebūt negatiuas. ⸿ Quū autē cōparant̄ enūtiatiōes ſimplices ꝛ infinite affirmatiue ꝛ negatiue/ apparēt ad ſeinuicē bine ꝓportiones/ ꝓportio oppōnis ꝛ ꝓportio affirmationis. Ponamus igit̄ loco affirmatiue ſimplicis que eſt/ Zūad eſt bonū/ lrām a/ ꝛ loco negatiue ſimplicis/ que eſt/ Zūad nō eſt bonuꝫ/ lrām/ b/ ꝛ loco affirmatiue īfinite/ que eſt/ Zūad eſt non bonū lrām/ d/ ꝛ loco negatiue ipſi⁹/ que eſt/ Zūad nō eſt non bonū/ lrām c/ ꝛ ponamus ſub/ a/ c/ ꝛ ſub/ b/ d: oī igitur ineſt/ a/ aut/ b/ ꝛ nō poſſint ꝯiūgi in vno: qm̄ vnū ipſoꝝ ē affirmatiuū ꝛ alterū negatiuū. Cōſilr ſe habebit/ c/ cū/ d/ quū hoꝝ itidem vnū ſit affirmatiuū ꝛ alterū negatiuuꝫ: ꝛ manifeſtum etiā eſt/ ꝙ cuicūq̄ ineſt/ d/ ex neceſſitate oī illi ineſt/ b: eſt eniꝫ verū eſt qđ dicimus/ eſt non bonū/ verū etiā erit/ qđ dicimus nō eſt bonū: de eo nāq̄ opꝫ ꝙ verificet̄/ ꝙ eſt bonū/ aut ꝙ nō eſt bonū: quūꝫ igit̄ falſum de ipſo ſit/ ꝙ eſt bonū/ ſeqtur vt verū ſit de eo/ ꝙ nō eſt bonum: ergo cuicunq̄ ineſt/ d/ illi oī ineſt/ b: qm̄/ b/ ſeqtur ex/ d/ ꝛ eſt quū fuerit/ d: ſed nō ꝯuertit̄ ita/ vt/ d/ inſit oī illi/ cui ineſt/ b. ⸿ Qm̄ quum fuerit Zūad nō ens verificat̄/ de eo/ ꝙ nō eſt bonū: ꝛ tn̄ nō vere ꝓfert̄ de ipſo/ ꝙ ē nō bonū: iſta igit̄ eſt diſpō/ d/ cū/ b/ iſta ꝯtraria diſpō auteꝫ/ a/ cum/ c/ ſe hꝫ in ꝯtrarium huius/ hoc eſt/ quoniaꝫ/ c/ ſeqtur/ a/ ꝛ eſt quū fuerit/ a/ ꝛ nō ꝯuertit̄ ita/ vt/ a/ ſequat̄/ c/ ꝛ ſit qđ ſpm̄ eſt: qm̄ de quo vere ꝓferimus ꝙ eſt bonum/ de eodem vere dicimus ꝙ nō eſt nō bonū: qm̄ de eo verificabitur/ aut ꝙ nō eſt nō bonū/ aut ꝙ eſt nō bonū: ꝛ nō conuertit̄ hoc ita/ vt de quocūq̄ vere dicamus/ ꝙ nō eſt nō bonū/ de eodē etiā vere poſſimus dicere/ ꝙ eſt bonum: qm̄ de Zūad nō ente vere ꝓferimus/ ꝙ nō eſt nō bonū: qm̄ fieri nō pōt/ vt de eo nō verificetur/ aut ꝙ eſt nō bonū/ aut ꝙ nō eſt nō bonū: qm̄ due ōrōnes iſte/ ita ſe hñt/ vt vna ſit affirmatiua ꝛ altera negatiua: ꝛ fieri nō pōt/ vt aliquid ſit/ cui alterū iſtoꝝ nō inſit: neq̄ etiā ꝯiungi pnt in aliquo ſimul. Quū hoc igit̄ ita ſit/ planum ꝙ fieri non pōt: vt/ c/ que eſt negatiua infinita: ꝛ/ b/ q̄ eſt negatiua ſimplex ꝯiungant̄ in vno ꝛ eodē: qm̄ de quo verificat̄/ a/ de eo verificat̄/ c/ ꝛ de quo verificat̄/ a/ de eo falſificatur/ b: qm̄ vna ipſarū affirmatiua ꝛ altera negatiua: igit̄ de quo verificatur/ c/ de eo/ eſt falſum/ b. Sꝫ/ d/ que eſt affirmatiua infinita ꝛ/ a/ que eſt affirmatiua ſimplex ꝯiūguntur in aliquo vno: quoniam non eſt opus/ vt/ d/ ſit in eo/ in quo eſt/ b: ſed res ſe habet in cōtrarium/ hoc eſt/ vt/ b/ ſit in eo/ in quo eſt/ d. Sed iam exiſtimatur/ vt a/ que eſt affirmatiua ſimplex ꝛ/ d/ que eſt affirmatiua infinita/ ſint oppoſita: quoniam poſuimus/ ꝙ ſi eſt/ d/ eſt/ b/ ꝛ/ b/ ꝛ/ a/ ſunt oppoſita: hoc eſt/ quoniam quum eſt vnum ipſorum/ alterum tollitur/ ꝛ non poteſt aliquid eſſe ſine altero ipſorū: ergo/ d/ ꝛ/ a/ ſunt in hac diſpōne. Uerum ſi/ d/ ꝛ/ a/ fuerint oppoſita per modū negationis ꝛ affirmatiōis/ ſeq̄ret̄/ ꝙ ſi eſſet/ b/ eēt etiā/ d/ qđ eſt falſuꝫ ꝛ cōtrarium ei qđ monſtratū fuit: qm̄ opꝫ/ vt/ d/ verificet̄ de/ b/ quū de ipſo falſificet̄/ a. Sꝫ fieri pōt/ quum poſuerimus/ c/ ſequi ex/ a/ ꝛ/ a/ nō ſequi ex/ c/ vt mōſtremus ex h/ ꝙ/ b/ ſeqtur ex/ d/ ꝙ q̄ hoc nō conuertit̄/ ꝙ q̄ fieri nō pōt/ vt ſimul ꝯiungant̄/ c/ ꝛ/ b: ſed fieri vtiq̄ pōt/ vt/ a/ ꝛ/ d/ ſimul coaptent̄. Qđ quū ita fuerit/ manifeſtū ꝙ fieri neq̄t/ vt/ b/ ꝛ/ c/ coniungant ſilr in aliquo vno: qm̄/ b/ cōprehendit̄ in/ d/ ꝛ quuꝫ eſt/ d/ non eſt/ c: qm̄ vnū ipſoꝝ affirmatiuū eſt ꝛ alterū negatiuum. Sꝫ fieri vtiq̄ pōt/ vt/ d/ ꝛ/ a/ ꝯiungant̄ in aliquo vno: qm̄ a/ nō continet̄ in/ c/ imo in aliquo tpe eſt/ c/ in quo nō eſt a. Quū ergo res oīs ita ſe habuerit/ vt ipſi inſit/ aut/ a/ aut b/ ꝛ/ d/ inuenitur aliquādo in/ a/ ꝛ aliquādo in b. ⸿ Sꝫ fieri etiā poteſt/ vt oſtēdamus per demōſtratione aliaꝫ/ ꝙ ſi/ c/ ſequat̄ ex/ a/ ꝙ/ b/ ſeqtur ex/ d/ ꝛ ꝙ/ b/ ꝛ/ c/ nō ꝯiūgunt̄: ꝙ q̄ fieri pōt vt/ d/ ꝛ/ a/ cōiungant̄: ꝛ hoc/ quoniaꝫ ſi/ c/ cōprehendit̄ in/ a/ ꝛ de re omni verificat̄/ aut/ d/ aut/ c/ ſequitur vt/ d/ vere enūciet̄ de/ b/ abſq̄/ c/ qm̄/ c/ cōprehēdit̄ in oppoſito ipſius/ b/ qđ eſt/ a. Quūꝫ igit̄/ c/ cōprehendat̄ in a/ b/ cōprehendet̄ in/ d: quūq̄/ c/ cōprehendatur in/ a/ ꝛ/ b/ cōprehendet̄ in/ d. Planū ꝙ/ c/ ꝛ/ b/ cōiungi nequeūt in aliquo vno: ꝙ q̄ hoc fieri vtiq̄ poteſt in/ d/ ꝛ/ a. ⸿ Hoc aūt/ qđ accidit in enūtiationibus īdiuiduis īfinitis ac ſimplicib⁹/ accidit etiā cōſilr in priuatiuis ac ſimplicibus: et quemadmoduꝫ negatiua affirmatiue ſingularis ſimplicis nō eſt īfinita ſimplex affirmatiua/ eodē pacto negatiua affirmatiue ſimplicis vlis nō eſt affirmatiua vlis infinita: puta/ in exemplo/ nō eſt negatio huius/ qđ dicim⁹: omnis hō eſt albū/ hoc/ qđ dicimus: oīs hō eſt non albuꝫ: ſed hoc/ qđ dicimus/ nō eſt oīs homo albū: cauſa aūt hui⁹ ea eſt/ quā ſupra diximus: ꝛ h/ quoniā iſta/ que dicimus: oīs homo eſt albū: ꝛ oīs homo eſt nō albū ſunt falſa ſil: ꝛ non ineſt alterū ipſoꝝ ex neceſſitate vnicuiq̄: quemadmodū ſe hꝫ diſpoſitio in h/ qđ dicimus: oīs homo eſt album: ꝛ nō oīs homo eſt albū: ergo ſyllis cōcludēs: oīs hō eſt non albū/ eſt alius a ſyllo ꝯcludente: nullus hō eſt album: ꝛ h eſt/ qđ dicebamus: ꝙ oīs homo eſt nō albū/ eſt affirmatiua: ꝛ ꝓpterea oſtēſuꝫ fuit/ ꝙ nō cōcludit̄ niſi in prima figura: ſed qđ dicimus: nullus hō eſt albuꝫ/ eſt negatiua vlis/ ꝛ ꝯcludit̄ in pma ac ſecunda figuris: ꝛ hoc in ſpecie vna pme figure/ ꝛ in duabus ſpēbus ſecūde: quare ꝯcludetur in trib⁹ ſylloꝝ ſpeciēb⁹. ⸿ Cōſilr quū fuerit ꝓpoſitio minor in pma figura infinita/ non opꝫ/ vt exiſtimemus/ ꝙ nō cōcludat: quemadmodū ſe hꝫ diſpō/ quū extiterit negatiua: neq̄ etiā quuꝫ fuerint ambe ꝓpoſitiones infinite/ diſponuntur eo modo/ quo diſponebantur negatiue: naꝫ propoſitio infinita diſtinguitur a negatiua: quoniam dictio infinitans eſt pars propoſitionis. ⸿ Et propterea ſuper ipſam cadit etiam dictio negationis: ſed dictio negationis non eſt pars propoſitionis: ꝛ ob hoc ꝑdicatum affirmatiue ac ſubiectum eiuſdem/ eſt ideꝫ cuꝫ ꝑdicato negatiue ac ſubiecto ſuo. ⸿ Sꝫ iā perfecte ſunt intentiones/ quas comprehendit tractatus iſte.

Nō duas ꝓportiones inter ſimplices ꝛ īfinitas affirmatiuas ꝛ negatiuas.

Nō nomē īfinitū non ꝑdicari ð nō ente

Alia demōſtr⁹ ꝙ ſi/ c/ ſeq̄tur ex/ a/ ipſꝫ etiaꝫ b/ ſeq̄t ex/ d.

Idē ē indiuiduis de priuatiuis ꝛ infinitis.

Quū fuerit minor īfinita in p⁹ fig⁹ erit ſyllogiſmus.

Dictio īfinita eſt pars ꝓpōnis: iō ſup ipſam pōt negatio cadere.

¶TRACTATVS SECVNDVS LIBRI De Syllogiſmo.

Epilog⁹ oius q̄ dicta ſūt in p̄mo prioꝝ.

Ixit. Sȝ poſtea q̄ꝫ declarauimus ꝑ quot figuras erūt ſmones ſyllogiſtici, et per q̄les ſpēs ꝓpōnū earū, vȝ. ꝓpōnes, in q̄bus eſt intētio dici de oīe et ꝑ quot ꝓpōnes erūt: q̄q̄ ipſe ſunt due: et quādo erit et quādo non erit ſyll's: et hoc q̄n non inueniť inter ipſas terminus medius cōicans. Et diximus de qualitate cuiuſcūq; triuȝ figurarū: q̄ eſt ordo medij termini lr̄a ambas extremitates: et diximus cū hoc, que ex q̄tuor queſitis in q̄li q̄rāur figura: h̄ eſt affirmatiuo ac negatiuo v̄l'ibus, et affirmatiuo ac negatiuo p̄ticularib⁹. Et determiauimus poſt hoc qualitatē inq̄ſitionis ſup queſito abſolute, et ꝑ qualē viaȝ accipiuntur ꝓpōnes ſyll'i: et faciamus ipſas: ac q̄uo reſoluať ois ſermo ſyll'icus ad cōpoſitionē: ex qua fuit cōpoſitus. ¶ Dicamus nūc q̄n ſylloꝝ oium alij cōcludūt concluſiōes v̄l'es: alij ꝟo ꝯnes particulares: q̄ accidit vt ſyllogiſmi ꝯcludentes v̄l'es ex ꝯnl ꝯcludāt p̄ter ꝯneȝ p̄mā ꝯcluſiones plures. Sȝ ex ſyll'is ꝯcludētibus ꝯnes particulares accidit, vt illi, qui cōcludūt affirmatiuas p̄ticulares: ꝯcludant ꝯnes plures cū p̄ma ꝯne: qui ꝟo ꝯcludant particulares negatiuas nō ꝯcludūt niſi ꝯnē p̄ᵐᵃᵐ. ¶ Cauſa aūt in h̄ eſt, q̄n cōcluſiones v̄l'es et particulares affirmatiue ꝯuertunť: negatiua ꝟo particularis nō cōuertiť: quare accidit, vt ſyll's ꝯcludens ꝯnem v̄lem affirmatiuā ꝯcludat etiā particularē que cōtineť ſub hac v̄li, et p̄ticularem in quā cōuertiť v̄lis affirmatiua. Item accidit, vt ꝯcludens v̄lem affirmatiuā, cōcludat etiā ipſaȝ conuerſam: ſed nō accidit, vt ꝯcludens negatiuā particularē, cōcludat aliā ab ipſa: q̄n neq; ꝯuertiť, neq; cōtinet aliam. ¶ Scōm igiť hūc modū accidit vni et eidē ſyll'o, vt cōcludat ꝯnes plures vna. P̄terq̄ꝫ q̄ p̄ᵒ q̄dē quā ꝑ ſe cōcludit eſt vna: reliquas ꝟo ab hac ꝯcludit ſȝ q̄ ſequunť ꝯcl'onē primā et mediāte illa, et ſunt quaſi ꝯnes per accidēs: et ꝓpterea tales nō fuere cōnumerate intra ꝯcl'ones ſyllogiſticas in tractatu p̄r errauerūt in h̄ antiq enorratores: quoniā cōnumerauerunt ipſas. Sȝ poſſet etiā aliquis exiſtimare, q̄ ex vno et eodē ſyll'o eſſent plures concluſiōes vna ſm aliū modū: p̄terq̄ꝫ q̄ hoc eſt ſm exiſtimationē, non aūt ſm veritateȝ. ¶ Hoc igiť accidit in p̄ᵃ figura ſm duos modos: quoꝝ vnus eſt: quū expoſuim⁹, q̄ aliq̄d predicatū p̄dicať de aliquo ſubto, et ſit manifeſtum apud nos, q̄ aliq̄d ſubijciť ſubto queſiti: exiſtimať enī quū mōſtratuȝ fuerit predicatū q̄ſiti ineē ſubto q̄ſiti: q̄ iam ex h̄ ſit manifeſtū, ip̄m ineſſe etiā ſubto ſubti: puta, in exēplo, ſi fuerit queſitū, an mūdus ſit nouū, et declaratū fuerit ex hoc q̄ celi ſunt noua: et h̄ extiterit ꝑ ſe manifeſtū, q̄ celi ſunt ꝑs mūdi: et hoc eſt vnū ex ijs, quo exiſtimať, ex ſyll'o vno eſſe ſm modum iſtum plures ꝯnes vna: ſed h̄ nō eſt verū: q̄n hoc, q̄ḋ dicimus, celi ſunt noua, in h̄ exemplo ꝯcludiť per duas ꝓpōnes: quarū vna eſt, q̄ celi ſunt pars mundi: et altera q̄ oēs partes mundi ſunt noue: et ſequitur ex h̄, q̄ celi ſūt noua. ¶ Modus ꝟo alī⁹ eſt, quū declarauerimus: q̄ aliq̄d ineſt ſubto duarū ꝓpoſitionū: et ſit manifeſtuȝ per ſe: q̄ terminus medius in ambabus ꝓpōnib⁹ cōp̄rehēdit ſub ſe ſubtū aliud ſil' cum ſubto queſiti: iā enī exiſtimabiť, q̄ ex hoc cōcludanť concluſiōes plures vna: quarū vna eſt ꝯclo q̄ſita: altera ꝟo, cuius ſubtū cōtineť ſub medio termino ſimul cuȝ ſubto queſiti: puta, in exēplo, ſi mōſtratū fuerit, q̄ mundus eſt nouū per duas ꝓpōnes: quarum altera ſit, q̄ mūdus eſt cōpoſitū ex partibus, et altera, q̄ cōpoſitū eſt nouū. Jam enī exiſtimať, q̄ ex binis iſtis ꝓpōnibus, bine ꝯcluſiōes ꝯcludātur: quarū vna eſt, q̄ mūdus eſt nouū. et altera q̄ corpus eſt nouū: manifeſtū enī eſt per ſe, q̄ corpus comp̄rehēditur ſub cōpoſito: quēadmodū ſub ipſo cōp̄rehēditur mūdus: et vtrūm accidit hoc, quū maioꝛ fuerit manifeſta ex ſyll'o: ſed in veritate ſunt duo ſyll'i cōicantes in maiore ꝓpōne, et ſeparati in minore. ¶ Et h̄ per ſe accidit in p̄ma figura, q̄n ꝯcludit negatiuas v̄l'es: quēadmoduȝ accidebat, quū concludebat affirmatiuas v̄l'es: in ijs ꝟo qui ꝯcludūt particulares nō accidit ſpēs iſta ꝯcluſionis: vt ſiue v̄l'es: q̄ſ ſubtū ſuū intret ſub ſubtū ꝯcl'onis: q̄n ꝯcl'o eſt particularis: ſed accidit ſpēs 2ᵃ eo, q̄ maior ꝓpoſitio eſt v̄l'is in oībus ſyll'is iſtius figure v̄lib⁹ ac particularibus. ¶ Sȝ in 2ᵃ figura accidit, vt exiſtimeť, q̄ in v̄libus ſyll'is cōcludať cōcluſio ſua, et q̄ḋ cōp̄rehendiť ſub ſubto cōcluſionis eo, q̄ hoc approximat p̄ncipio exiſtimationis: ſed in veritate eſt ꝯclo ſyll'i in p̄ma figura, h̄ eſt, q̄ maior extremitas inſit ſubto ſubti ſui: nō aūt exiſtimať q̄ cōcludat ſimul cū ſua ꝯne id q̄ḋ eſt ſubiuȝ medio termino: q̄n ſi h̄ vtiq; cōcludiť, cōcludiť quideȝ ſm ordinē ſecūde figure. Sȝ cogitatio nō cadit nāl'r ſm menſurā ꝯcl'onis in 2ᵃ figura: quēadmodum cadit oē h̄ in p̄ma figura: et ꝓpterea videť, q̄ maiorē extremitateȝ ineſſe illi, q̄ḋ ſubijciť medio termino, in 2ᵃ figura ſit per 2ᵐ ſyll'm: et nō exiſtimať, q̄ ꝯcludať per ſyll'm p̄mū per ꝯtrariū eius: q̄ḋ ſubijciť ſubto ꝯcluſionis: puta, in exemplo, corpus celeſte nō eſt nouū: et corpus cōpoſitum eſt nouū, et ſequitur ex hoc ſyll'o q̄ corpus celeſte nō eſt compoſitū: et q̄ orbis ſtellarū fixarū nō eſt compoſitus: q̄n manifeſtū eſt per ſe, q̄ cōp̄rehendiť ſub corpore celeſti. Si aūt exiſtimaret aliquis, q̄ ſequereť ex h̄ ſyll'o maiorem extremitatē ineſſe ei q̄ḋ ſubijciť medio termio: q̄n quū fuerit per ſe manifeſtū, q̄ elemēta nō ſunt noua: tāȝ nō ſequitur ex h̄, q̄ elemēta nō ſunt cōpoſita, niſi ꝑ alium ſyll'm a ſyll'o, ex quo ſequitur q̄ corpus celeſte nō eſt compoſitū: et h̄ ſm veritatem et ſm p̄nᵐ exiſtimatiōis. ¶ Et ꝯſimil'r ſe h̄ȝ diſpoſitio in 3ᵃ figura: h̄ eſt, q̄ nō exiſtimatur, q̄ cōcludat ſimul cū ꝯcl'one ſua, niſi maiorem extremitateȝ ineſſe illi, q̄ḋ ſubijciť minori extremitati tm̄: non aūt illi, q̄ḋ ſubijciť medio termino: et ꝓpterea non exiſtimamus in ſyll'is particularibus, q̄ ꝯcludant aliud a cōcluſione ſua: q̄n ſubiectum queſitoꝝ eſt particulare.

Sylli v̄les cōcludūt plures ꝯcl'ones et p̄ticulares affirmatiui.

Syll's conclu ei cō p̄icularē negatiuā vnaȝ tm̄ cōcl'onem ꝯcludit.

Qualis ſyll'us vn⁹ ꝯcludere poſſit p̄ſe cōcl'ones, p̄maȝ tm̄ ꝑ ſe cōcludit: alias do ꝑ accidēs rōne cōuerſionis.

Hic notātur duo alij mōi q̄b⁹ vn⁹ ſyll's exiſtimať poſſe ꝯcludē plures ꝯ⁹nes, nō tñ ſȝ veritatem.

Modi duo ſue dicti ſunt i modis v̄lib⁹ p̄ᵉ fig^e ſȝ nō in p̄ticularibus: q̄n ꝯ° ē p̄ticularis q̄ fieret maior, et ſyll's inualis.

In 2ᵉ fig^e bi duo modi nō fiunt.

In 3ᵉ ſ fig^e fit vn⁹ modus tm̄.

¶ Capl'm. Qualiter fieri poſſit, vt ex propoſitionibus falſis ſit ꝯcluſio vera, et quādo erit, et quomodo.

PRopoſitiones ꝟo, ex quib⁹ erit ſyll's: aliq̄ erunt ſimul vere: aliq̄ aūt erunt ſimul falſe, et nōnūq̄ꝫ erit vna ipſaruȝ vera, et altera falſa: illa aūt, que eſt falſa pōt eē aliquādo falſa in toto: et eſt ea, de qua verificať ſuū cōtrariū: et pōt ēt eē falſa ſm partē. Concluſio aūt ex neceſſitate, aut erit vera, aut erit falſa. Et ſi fuerint ambe ꝓpōnes vere, fieri non pōt, vt ex ipſis ſit ꝯcluſio falſa: ſed fortaſſe, quū fuerint ambe ꝓpōnes falſe, poterit eē concluſio vera: hoc autē accidet nō ꝓpter ꝓpōnes: ſed ꝓpter aliā cām: que poſtea declarabiť. ¶ Et aūt fieri nō poſſit vt ex ꝓpōnibus veris ſit cōcluſio falſa, planū ſm iſtū modū: ſi accipiať loco ꝓpoſitionū vereꝝ, a, et accipiať loco cōcl'onis, b: manifeſtum igiť ex definitione ſyll'i: q̄ ſi ponať, a, eſſe: q̄, b, etiaȝ erit:

Propō i toto falſa eſt: cuius ꝯtrarium eſt verum.

Ex falſis ſequitur verū, ſ; hoc nō accidit ꝓp ꝓpōnes: ſ; alia de cauſa vt poſt dicet.

gno:ſi igitur dicamus aliqđ magnū eſt bonū: ⁊ omne bonū eſt aial: cōcludet ꝙ aliqđ magnū eſt animal: que eſt ꝯcluſio vera ex duabus ꝓpōnibus: quarū maior eſt falſa in parte/⁊ minor vera. Conſilr accidit/quū fuerit maior ꝓpoſitio negatiua: hoc aūt mōſtrat per hos eoſdem terminos/vt ſi dicamus/aliquod magnū eſt bonū/⁊ nullum bonū eſt aial/⁊ ꝯcluditur nobis ꝙ aliqđ magnū nō eſt aial: ⁊ hoc eſt verū ex binis ꝓpōnibus: quaꝝ maior eſt falſa in parte ⁊ minor vera. Eodē mō ſi ꝓpoſitio falſa fuerit minor/erit aliqñ ex ħ ꝯcluſio vera: qm̄ fieri pōt: vt/a/īſit oi/b/⁊ alicui/c: ⁊/b/inſit nulli/c: vt in exēplo/aial ineſt oi cygno/⁊ alicui nigro: ⁊ cygnus ineſt nulli nigro: ſi igit dicamus aliqđ nigrū eſt cygnus: ⁊ ois cygnus eſt animal: ꝯcludet ꝙ aliqđ nigrū eſt aial: qđ eſt verū ex duabus ꝓpōnibus: quarū minor eſt falſa/⁊ maior vera. Cōſimilr accidet/ſi maior extiterit negatiua: qm̄ fieri pōt: vt a/nō inſit alicui/b: ⁊ nō inſit etiā alicui/c/⁊/b/inſit nulli/c/ vt genus ꝓportionatū ſpēi alterius gñis ⁊ accidenti: qđ ineſt ſpēbus illius gñis ꝓportionati: puta/in exēplo/animal ineſt nulli nūo: ⁊ nō ineſt alicui albo: ⁊ nūs ineſt nulli albo: ſi igit dicamus/aliqđ albū eſt nūs/⁊ nullus nūs eſt aial: ꝯcludit ꝙ aliqđ album non eſt aial: que eſt ꝯcluſio vera ex binis ꝓpōnibus: quaꝝ maior eſt vera/⁊ minor falſa. Eodē pacto/accidet vt ſit ꝯcluſio vera/quū maior ꝓpō falſa extiterit in parte ⁊ minor falſa in toto: fieri enī pōt: vt/a/inſit alicui/b/⁊ alicui/c/⁊/b/inſit nulli/c: ħ autē accidit/quū/b/fuerit contrariū/c/⁊ fuerint ambo accñtia in genere vno: vt aial/qđ ineſt alicui albo ⁊ alicui nigro/⁊ albū ineſt nulli nigro: ſi igit dicamus/aliqđ album eſt nigrū/⁊ omne nigrū eſt animal: cōcludet ꝙ aliqđ albū eſt animal: hec igit ꝯcluſio eſt vera ex duabus ꝓpōnib⁹ falſis: quaꝝ maior eſt falſa in pte ⁊ minor in toto. Conſilr accidit/quū extiterit maior ꝓpō negatiua: hoc aūt monſtrat per hos eoſdē terminos: puta/ſi accipiat aliqđ album eſt nigrū/⁊ nullū nigrū eſt aial/ꝯcludit ꝙ aliquod album nō eſt animal: qđ eſt verum. Conſilr/quū fuerint bine ꝓpōnes falſe/⁊ extiterit maior falſa in toto accidet aliquādo ꝯcluſionem eē verā: fieri enim poteſt: vt/a/inſit nulli/b/⁊ idem inſit alicui/c: ⁊/b/inſit nulli/c/vt gen⁹/qđ ineſt ſpēi alterius generis: ⁊ ineſt accidenti/quod ieſt ſpeciebus ſuis: ⁊ hoc accidens nō ineſt illi ſpeciei: puta/in exēplo/ſi dicamus/aliqđ albū numerus/⁊ ois numerus animal: aliquod igit album animal: iſta igit ꝯcluſio eſt vera ex binis ꝓpoſitionibus falſis. Conſimilr accidet quū fuerit maior ꝓpoſitio negatiua: puta/in exēplo: aliquod nigrū cygnus/⁊ nullus cygnus animal: ⁊ ꝯcluditur ꝙ aliquod nigrum non eſt animal: ⁊ hoc eſt verū/ex binis ꝓpoſitionibus falſis: iſte igitur ſunt ſpēs cōcludentes ꝯcluſionem verā ex ꝓpōnibus falſis in prima figura.

falſe ꝓpō

❡ Tractatus de ſecunda figura.

Modi vles in 2ª fig⁹ qb⁹ ex falſis ꝓpōnib⁹ ꝯclu[r] vera ꝯclo.

Tertio. In ſecūda ħo fieri pōt/vt cōcluſio ſit vera ex ꝓpōnib⁹ falſis: quū fuerit vtraq3 duarū ꝓpōnū falſa/⁊ hoc/aut in toto/aut in pte/vel quū fuerit vna ipſarū falſa/⁊ altera vera/ſiue extiterit falſa in toto/ſiue in parte: et hoc erit in ipſis in ſylliſ ꝯcludēnb⁹ vlē ⁊ particularem: puta/qm̄/b/quod eſt terminus medi⁹ inerit nulli/a/qđ eſt maior extremitas/⁊ ierit omni/c/quod eſt minor extremitas/⁊/a/inerit nulli/c: ſm qđ monſtratum fuit: vt in exemplo/ſi dicamus: omnis hō animal/⁊ nullus lapis eſt aial. Si igit ponamus ambas iſtas ꝓpoſitiones ecōtrario eius/quo ſunt: vt ſi accipiat/b ineē oi a: hoc eſt/ſi accipiatur ꝙ ois lapis animal ⁊ ineē nulli/c.

Hoc eſt ſi accipiatur/ꝙ nullus homo eſt aial. Cōcludet ex duabus iſtis ꝓpōnibus falſis eadē cōcluſio: que erat/quū ambe ponebantur vere: puta/ꝙ nullus homo eſt lapis. Conſilr accidet/ſi verū extiterit/ꝙ/b/ineſt omni/a/⁊ ineſt nulli/c/hoc eſt/quū fuerint iſte cōuerſe etiā ad ſua cōtraria. Concludet enī poſteaq3 cōuerſe fuerint ad falſitatem id/qđ antea ꝯcluſum fuit: puta/ꝙ/a/ineſt nulli/b. Eodē pacto accidet/quū fuerit vna ꝓpō tota falſa/⁊ altera vera/vt cōcludat cōſilr cōcluſio vera: fieri nāq3 pōt: vt/b/quod exēpli gratia eſt medius terminus iſit vtriq3 ex/a/⁊/c/que ſunt extremitates q̄ſiti: ⁊/a/iſit nulli/c. Hoc autē accidit generi ſimul cū ſpēbus diuidētib⁹: que ſunt ſub ipſo: vt animal/qđ ineſt omni homini ⁊ omni equo/⁊ equus ineſt nulli homini: ſi igit accipiatur ꝙ genus ieſt vni/alteri autē non ineſt/erit vna ꝓpō non falſa/altera autē non vera: ⁊ erit cōcluſio tota vera/ad q̄ſcunq3 partem ponatur negatiua/hoc eſt maioris aut minoris: puta/in exēplo/ſi dicamus/omnis equus animal: ⁊ nullus homo animal. Concludit ꝙ nullus equus homo: hec autem eſt concluſio vera ex binis propoſitionibus: quarum vna falſa/⁊ altera vera. Conſimilr accidet/quum extiterit pſ vnius ꝓpoſitiōis falſa/⁊ fuerit altera tota vera. Fieri enī poteſt/vt/b/iſit alicui/a/⁊ omni/c/⁊/a/inſit nulli/c: quemadmodum animal: quod ineſt alicui albo ⁊ omni coruo: ⁊ album ineſt nulli coruo: ſi igitur accipiatur nullum album eſt animal: ⁊ omnis coruus eſt animal. Concludet/nullus coruus eſt album: que eſt concluſio vera ex binis propoſitionibus: quarū vna eſt falſa in parte: puta/quū dicimus/nullum album eſt animal: altera autē vera in toto/vt quum dicimus: omnis coruus animal. Eodē mō accidet: quum ea/que eſt falſa in parte/extiterit affirmatiua: que autem vera in toto negatiua: puta/ſi dicamus: omne albū animal/nulla pix animal: ⁊ concluditur nullum album pix: que eſt concluſio vera ex binis propoſitionibus: quarum altera eſt affirmatiua falſa in parte/vt quum dicimus: omne album animal/altera autē vniuerſalis negatiua vera in toto/vt quū dicimus/nulla pix eſt animal. Conſimiliter accidet/vt ſit concluſio vera: quum fuerint ambe propoſitiones falſe in parte: puta/in exemplo/ſi dicamus: omne album eſt animal: nullum nigrum eſt animal: ⁊ concluditur ex hoc ꝙ nullum album eſt nigrum: que eſt concluſio vera ex binis propoſitionibus falſis in parte: ⁊ hoc quoniam aliquod albū eſt animal/⁊ aliquod nigrum eſt animal: ⁊ hoc eque/ſiue ponatur negatiua maior ſeu minor: veluti ſi dicamus: nullum album animal: ⁊ omne nigrum animal: erit enim concluſio vera ex binis ꝓpōnib⁹ falſis in parte. Hec igitur eſt diſpoſitio ſyllogiſmorum ex propoſitionibus vniuerſalibus: qui ſunt in hac figura. ❡ In ſylliſ aūt particularibus idē accidet/qđ ⁊ in vlibus: ⁊ hoc qm̄ aliquando maior erit falſa in toto/⁊ particularis vera: ⁊ tamen concluſio erit vera: vt in exemplo/aliquod album eſt aial: ⁊ nullus homo eſt animal: ⁊ concluditur ex hoc/ꝙ aliquod album non eſt homo: que eſt vera ex binis propoſitionib⁹/particulari vera ⁊ vniuerſali falſa in toto. Eodem modo accidet/ſi vlis falſa extiterit affirmatiua: vt in exemplo/aliquod album non eſt animal: ⁊ omne inanimatum eſt animal: concluditur ex hoc/ꝙ aliqđ albū non eſt inanimatū: que eſt vera/ex particulari negatiua vera/⁊ affirmatiua vniuerſali falſa. Conſimiliter accidet/ſi ponatur ꝓpoſitio vera vniuerſalis/⁊ falſa particularis: vt in exēplo/ſi dicamus/aliquod inanimatū eſt aial/⁊ nullus numerus eſt animal: concluditur ex hoc/ꝙ aliqđ inanimatū nō eſt numerus: qđ eſt verū ex pticulari falſa ⁊ vli negatiua vera. Eodē mō accidet/ſi accipiat vlis vera affir-

Modi particulares in 2ª figura.

matiua/⁊ particularis falſa negatiua:quod accidit gñi ſimul cũ ſpẽbus/que ipſi inſunt/⁊ differẽtijs barũ ſpẽrũ:⁊ boc/qꝛ nõ eſt verũ/qũ dicimus/aliqḋ ambulãs nõ eſt aĩal:⁊ oĩs bomo aĩal:⁊ ↄcludiť ex boc/ꝙ aliqḋ ambulãs nõ eſt bomo:qḋ eſt verũ ex ꝓpõne vli vera ⁊ falſa particulari:ſed ⁊ boc aliquãdo accidet/qũ fuerint ambe ꝓpoſitiones falſe/particularis ⁊ vlis:vt in exẽplo/ſi dicamus/oĩs ſcia eſt potẽtia animalis/⁊ alicui bomini nõ ineſt potẽtia animalis:⁊ cõcludiť ex boc/ꝙ alicui bomini non ineſt ſcia:qḋ eſt verum ex ambabus ꝓpõnibꝰ falſis. Eodem pacto accidet quũ extiterit vlis negatiua et particularis affirmatiua:veluti ſi dicamus/nulli bomini ineſt potẽtia aĩalis/⁊ aliqua ſcia eſt potẽtia aĩalis:⁊ concludiť ex boc/ꝙ aliqua ſcia non ineſt bomini.

❡ Tractatus de figura tertia.

Hĩs moꝰ quo in 3ª figura ex ambabꝰ in toto falſis ſeqť ↄclo vera.

Conſimiliter accidet bac in figura/vt ſit cõcluſio vera ⁊ ambe ꝓpõnes falſe/aut in toto/aut in parte/aut vna ipſarũ in toto/et altera in parte. ❡ Eodẽ mõ quũ extiterit vna ipſarũ vera/⁊ altera falſa/vel in toto/vel in parte:⁊ B/qꝛ nibil ꝓbibet/vt duo ſint:que alicui vni non inſint:ſed vnũ ipſoꝝ alteri inſit:quũ igiť accipiť/ꝙ vtrũqꝫ ipoꝝ ineſt rei buic vni/innouať ibi ↄcluſio vera ex ambabꝰ ꝓpõnibus falſis in toto:vt in exẽplo/ſi dicamus:oẽ inanimatũ eſt ambulãs/⁊ omne inanimatũ eſt bomo. Cõcludeť bac in figura/ꝙ aliqḋ ambulans eſt bomo:boc autẽ eſt verũ ex binis ꝓpoſitionibus falſis in toto. Conſilr accidet/quũ extiterit vna negatiua ⁊ altera affirmatiua:fieri nãqꝫ poteſt:vt/c/ qḋ eſt minor extremitas inſit nulli/b/qḋ eſt mediũ:⁊/a/qḋ eſt terminus maior inſit omni/b:⁊ nõ inſit alicui/c: quũ igiť acceperimus/c/ineſſe omni/b:⁊/a/ineſſe nulli/c. Concludeť nobis/ꝙ/a/nõ ineſt alicui/c:vt in exemplo/ſi dicamus:omnis cygnus nigrũ/⁊ nullus cygnus aĩal:cõcludeť ꝙ aliquod nigrũ non eſt animal:boc autẽ eſt verũ ex binis ꝓpõnibus falſis in toto. Eodem pacto/quum fuerit vtraqꝫ duarũ ꝓpõnũ falſa in parte/poterit aliquãdo cõcluſio eſſe vera:fieri eniꝫ põt/vt/a/⁊/c/inſint alicui/b/⁊/a/inſit alicui/c:quemadmodũ album ⁊ bonum:que inſunt alicui aĩali:⁊ bonũ ineſt alicui albo:ſi igiť poſuerimus/a/⁊/c/vtraqꝫ ineſſe omni/b:ↄcludeť/a/ineſſe alicui/c:B autẽ eſt verum ex binis ꝓpõnibꝰ falſis in parte:puta/in exẽplo/ſi dicamus:omne aĩal albuꝫ:⁊ oẽ aĩal bonum:concludiť ꝙ aliqḋ album eſt bonũ:qḋ eſt verũ. Conſimilr accidet/quũ fuerit maior ꝓpõ negatiua/⁊ minor affirmatiua ⁊ ambe falſe in parte:⁊ ipſe extiterint vles:nibil eniꝫ ꝓbibet/ꝙ/a/nõ inſit alicui/b:⁊/c/inſit alicui/b:⁊/a/non inſit alicui/c/que eſt cõcluſio:vt in exẽplo/ſi dicamus:nullum animal eſt bonũ:⁊ omne aĩal eſt albũ:concludiť eniꝫ ex boc/ꝙ aliqḋ album nõ eſt bonũ:qḋ eſt verũ ex binis ꝓpoſitionibus falſis in parte. Eodẽ modo aliquando erit cõcluſio vera/quũ fuerit vna duarũ ꝓpõnuꝫ falſa in toto/⁊ altera vera:fieri enĩ põt/vt/a/⁊/c/ambo inſint ipſi/b/⁊/a/nõ inſit alicui/c:quum igiť acceperimus/a/ineẽ nulli/b/⁊/c/ineſſe omni/b. Cõcludetur nobis ꝙ/a/non ineſt alicui/c:boc autem eſt veruꝫ ex duabus ꝓpoſitionibꝰ: quarũ vna eſt falſa in toto/⁊ altera negatiua vera:vt in exẽplo:ſi dicamꝰ:omnis cygnus animal/⁊ nullus cygnus album/concludetur ex boc ꝙ aliquod animal non eſt album:boc autem eſt veruꝫ ex duabus ꝓpoſitionibꝰ:quarum vna eſt falſa in toto. Conſilr accidet/quũ ꝓpõ:que eſt minor falſa extiterit:⁊ ꝓpoſitio/a b/que eſt maior/vera. Termini autẽ/quibus boc monſtrať ſunt/nigruꝫ/cygnus/⁊ inanimatũ:⁊ boc/quoniam ſi ponamus/ꝙ oĩs cygnus eſt nigrum:⁊ nullus cygnus eſt inanimatuꝫ/concludetur nobis/ꝙ aliquod nigrũ non eſt inanimatuꝫ:qḋ eſt verum ex binis ꝓpoſitionibus:quarum minor eſt falſa in toto. Eodem modo accidet/quũ accepte fuerint ambe propoſitiones affirmatiue:boc eſt/vera ⁊ falſa. Termini autẽ/quibus boc mõſtrať/ſunt animal/cygnus/⁊ nigruꝫ:⁊ boc/quũ diciť:omnis cygnus nigrum:⁊ omnis cygnus animal:concludeť enim nobis ex boc/ꝙ aliqḋ nigrũ eſt animal:boc autẽ eſt verum ex duabus ꝓpõnibꝰ affirmatiuis:quarũ altera eſt falſa/ſiue extiterit vera maior/ſiue minor:monſtrant autẽ boc ydem iſti termini. Conſimilr aliquãdo erit cõcluſio vera:quũ fuerit vna duarũ ꝓpoſitionũ vera/⁊ altera falſa in parte:fieri enim põt:vt/c/inſit omni/b/⁊/a/inſit alicui/b/⁊/a/inſit alicui/c/que eſt cõcluſio:vt in exemplo/bipes qḋ ineſt omni bomini:⁊ bonuꝫ non ineſt omni bomini:⁊ bonuꝫ ineſt alicui bipedi:ſi igiť acceperimus/a/⁊/c/ineſſe omni/b/erit ꝓpõ/b c/ vera tota:⁊ pars ꝓpõnis/a b/falſa. Concluſio autẽ vera:puta/in exemplo/ſi dicamus:oĩs bomo bipes:⁊ omnis bomo bonum:cõcludiť enim/ꝙ aliqḋ bipes eſt bonũ. Cõſilr accidet quum acceperimus ꝓpõneꝫ/a b:boc eſt maiorẽ veram ⁊ ꝓpoſitionem/b c:boc eſt minorem falſam in parte:monſtratio autem buius eſt per bos eoſdem terminos:ſi ponamus minorem extremitatẽ maioreꝫ/⁊ ponamus queſitum noſtrũ/quod concluditur/prius cõuerſum:puta/ꝙ aliqḋ bonuꝫ eſt bipes. ❡ Eodẽ pacto accidet/quũ acceperimus vnam ꝓpõnem negatiuam/⁊ altereꝫ affirmatiuam:iam enim mõſtratuꝫ fuit in figura tertia:quũ/c/inſit omni/b:⁊/a/non inſit alicui/b/ꝙ/a/nõ inerit alicui/c. Si igitur accipiatur/c/ineſſe omni/b:⁊/a/ineẽ nulli/b accidet vt ſit ꝓpoſitio negatiua falſa/⁊ altera ſit tota vera:⁊ relinquatur eadem concluſio vera:puta/ꝙ/a/non inſit alicui/c:erit autẽ cõcluſio vera ex duabus ꝓpoſitionibꝰ: quaruꝫ vna eſt vera in toto:vt negatiua/⁊ altera falſa in parte/vt affirmatiua. ❡ Hoc autẽ idem qḋ diximꝰ accidere in ſyllis vlibus bac in figura/accidet etiã in ſyllogiſmis particularibꝰ:mõſtratio aũt buius erit ꝑ terminos per quos ipſoꝝ diſpõnẽ mõſtrauimus in ſyllis vlibus:⁊ boc/vt faciamus in negatione iſtoꝝ qḋ fecimus in negatione illoꝝ/⁊ in affirmatione iſtoꝝ/quod fecimus in affirmatione ipoꝝ:qꝛ ꝓpoſitio vlis falſa in toto eſt falſa in parte/ſiue fuerit negatiua/ſiue affirmatiua:quũ ergo ꝓpoſitiones vles falſas/quas ibi exẽplo vles adduximus fecerimus particulares:monſtrabiť boc in loco/quẽadmodum ibi etiã mõſtratuꝫ fuit.

Syll̃i particulares in 3ª figª in qbꝰ ex falſis vera ↄᵒ ↄcluďᵉ.

❡ Quũ igiť ſit boc manifeſtum:planũ ſi extiterit cõcluſio falſa/ꝙ neceſſarium eſt:vt in ꝓpoſitionibus ſit ꝓpoſitio falſa:qꝛ aliõ nõ ꝑficereť ex ꝓpõnibus veris/cõcluſio vera:qḋ eſt ↄtrariũ ei/qḋ acceptũ fuit in definitiõe ſylli/⁊ ei/qḋ cõfeſſo conſtat ex demonſtratione ſue diſpoſitionis.

Concluſio falſa ſeq nõ põt niſi ſit aliq̃ ꝓpõ falſa.

❡ Atũ quũ fuerit cõcluſio vera/nõ ſeqtur oĩno/vt ſint ꝓpõnes vere:cauſa aũt buius eſt/qꝛ verũ eſt vlius vero:qḋ mõſtratur per viam ſyllogiſmi:⁊ verũ/quod monſtrať per viam ſylli/monſtratur etiã per plures ſyllõ vno:⁊ ꝓpter boc nõ ſequitur quum perimitur ſylls/vt perimať concluſio/boc eſt/quũ fuerint ꝓpoſitiones falſe/vt ſit concluſio falſa:ſꝫ ſequiť quũ perimiť cõcluſio:boc eſt/quũ fuerit falſa/vt perimať ſylls/ideſt vt ſint ꝓpoſitiões falſe/aut ſit figura ſyllogiſmi corrupta:bec enim eſt diſpoſitio conſequẽtis cum eo/ex quo ſeqtur/vt non ſit conſequentia ſua cõuertibilis:quemadmoduꝫ ſe babẽt animal ⁊ bomo:quoniã enim bomo appropriatius eſt q̃ aĩal:ſequitur/quum ſit bomo/vt ſit animal/⁊ quũ perimitur bomo/vt non perimatur animal:ſed quũ perimiť animal/vt perimať bõ

Nota cõnuerſo quod poſſe eſt ꝓpõnes falſas quãvis ſit ꝓclo vera.

bomo igitur

homo igitur eſt loco ſylli: ⁊ animal loco ↄcluſionis. Cōſimilr etiā non ſequitur oīno: quū ſunt ambe ꝓpōnes falſe: vt ſit ↄcluſio falſa: aut vt ſit vera: demōſtratio aūt ſuper hoc eſt, ſi dicamus ꝙ poſita fuerint duo: quoꝝ vnū ſit primū ⁊ alterū zm: ⁊ ponamus ꝙ zm ſequaꝛ ex p̄mo, hoc eſt, quū ſit primū, vt ſit zm: ſit autē ſignū p̄mi a, ⁊ ſignum ſecūdi, b: puta, ſit, a, albū ⁊, b, magnū: dico igiꝛ ꝙ ſi, a, ita ſe habuerit, vt quū ſit: ſit etiā, b, non ſequitur quū deſtruiꝛ a, vt deſtruaꝛ, b: ⁊ hoc: qꝛ iam mōſtratū fuit quum deſtruiꝛ, b, vt deſtruaꝛ, a: ⁊ hoc, qꝛ ſi non deſtrueꝛ, erit inētaz: ſed quū eſt, a, iam poſuimus, ꝙ eſt etiā, b: ergo quum deſtruiꝛ, b, ſequitur vt ſit, b, qḋ fieri non pōt ⁊ nō coheret.

¶ Quū igiꝛ ſtabilitū ſit hoc fundamētū: dicamus, quū fuerint tres termini, p̄mus, ſecūdus ⁊ tertius, ⁊ ſecundus ſequaꝛ primū, ⁊ ſcḋm tertius, dicamus inquā ꝙ terti⁹ ſequiꝛ primū: quūq; fuerit hoc ſancitū: dico ꝙ non eſt neceſſariū, vt perimaꝛ, a, ⁊ ſit, b: ⁊ hoc, qꝛ iā mōſtratū fuit: qꝛ, b, ſequebaꝛ ex, a: qꝛ inq; quū deſtruiꝛ b, deſtruitur a: ſi igitur ponamus, ꝙ deſtructo, a, deſtruaꝛ, b: quū iaꝫ poſuerimus, ꝙ deſtructo, b, deſtruiꝛ, a: ſequitur, ꝙ quū deſtruiꝛ, b, ſit, b: ſed hoc ⁊ fieri nō pōt ⁊ nō coheret: ⁊ ꝓpterea nō eſt neceſſariū, quū ſint ꝓpōnes falſe, vt ſit ↄclo vera: ſed veritas ipſius eſt per viam accidētis: ⁊ hoc eſt, qḋ volebamus monſtrare: ⁊ ꝓpter hoc planū ↄſilr etiaꝫ eſt ꝙ non opꝫ, vt deſtructo, a, deſtruaꝛ, b: qꝛ neceſſariū eēt, vt inuentio, a, ſequeretur ex inuētione, b: ſed, b, ſequebaꝛ ex inuentione, a: quare cōſequentia eſſet conuertibilis: quod eſt impoſſibile: ⁊ ꝓpterea non opꝫ, quū fuerint ꝓpoſitiones falſe, vt ſit concluſio falſa: ſed quū fuerit ↄcluſio falſa, ꝓpōnes erunt falſe: qꝛ deſtructo, b, deſtruitur, a.

¶ PARS TERTIA.

¶ Tractatus de monſtratione circulari.

ACcidit autē ſyllogiſmo, vt in ipſo cadat monſtratio circularis: que eſt quū accipiꝛ concluſio ſua ⁊ ↄuerſū vnius ꝓpōnū, ⁊ monſtraꝛ ꝑ ea ꝓpoſitio altera: puta, in exēplo: ſi aliqs ↄcluſerit, ꝙ, a, ineſt omni, c, per mediū b, quū poſuerimus, a, omni, b: ⁊, b, oī, c: ⁊ cōcludatur ex hoc, ꝙ, a ineſt omni, c: ſi igitur voluerim⁹ monſtrare per iſtam ↄcluſionem, que eſt, a, ineē omni, c, ꝙ, a, ineſt omni, b: accipiemus, a, ineſſe omni c: ⁊, c, omni b: que eſt minor ꝓpoſitio conuerſa: ⁊ cōcludeꝛ ex hꝯ, ꝙ, a, ineſt omni, b: que eſt altera ꝓpoſitio: cuius mōſtrationē intēdebamus. Conſimilr accidet, quū voluerimus ↄcludere per hāc eādem cōcluſionem, ꝓpoſitionē aliā: que eſt, b, ineſſe omni c: ⁊ habeamus ꝙ, b, ineſt omni, a: ⁊, a, oī c: erit enim concluſio: ꝙ, b, ineſt omni, c: que eſt ꝓpoſitio, cuius cōcluſionem intēdebamus ex duabus ꝓpoſitionibus ſyllogiſmi. ¶ Oſtēdemus autē ꝙ fieri negt: vt oſtēdamus propoſitiones ex cōcluſionibus per aliū modū ab hoc: puta, ſi accipiamus vnā ꝓpoſitionem extraneā, ⁊ ipſam complicemus concluſioni: ⁊ hoc, quoniam ſi accipiatur terminus medi⁹: qui nō ſit vnus ex terminis exiſtētibus in ꝓpōnibus, nō concludeꝛ ex hoc aliqḋ ex ꝓpoſitionibus acceptis ad hanc cōcluſionem: vt in exemplo, ſi complicemus ↄcluſioni: que eſt, a, ineſſe omni c: ꝙ c, ineſt omni, e, non cōcludetur ex hoc, niſi ꝙ, a, ineſt oī, e: quod eſt aliud ab eo: quod dicebamus, a, ineſſe omni, b: aut, b, ineſſe omni, c, que erant ꝓpōnes huius ↄclōnis.

Poſtea igiꝛ ꝙ non conuenit accipere ſimul cū ↄclōne ꝓpoſitionē extraneā: ſupereſt, vt cum ea accipiaꝛ vna ex duabus ꝓpōnib⁹ ſylli: qꝛ ſi acciperemus ambas ꝓpoſitiones eaſdē, rediret ↄcluſio, ad quā poſueramus eādē ꝓpōnem. Conſilr ſi acciperemus etiā vnā ꝓpōnē ſylli eo modo, quo eſt, ſimul cū ↄcluſione, nō ↄcluderet ſilr ex hac ꝓpoſitio alia: ⁊ hoc, qꝛ ſi cōplicuerimus ſil cum ↄcluſione: que eſt, a, ineſſe omni, c: qḋ dicimus, a, ineſſe oī b: que eſt maior ꝓpoſitio: ꝓdibit oratio ex duabus affirmatiuis in ſecūda figura: que nō concludit. Et ſi eidē cōplicuerimus minorē: vt, b, ineſſe omni, c, ꝓdibit ex hoc ſyllꝰ ex duabus affirmatiuis in tertia figura: ⁊ cōcludeꝛ ꝙ, a, ineſt alicui, b: ⁊ ꝓpter hoc oportet, vt ꝓpoſitio, quā coaptamus concluſioni, accipiatur conuerſa: quemadmodum ſi complicemus, quemadmodū diximus, cū cōcluſione, a, ineſſe omni, c: ꝙ, b, ineſt omni a: ⁊ cōcludatur minor: vt ꝙ, b, ineſt omni, c: ⁊ eodē modo ſi ipſi complicemus minorem conuerſam, cōcludetur maior propoſitio. ¶ Et ꝓpterea apparet ꝙ hec ſpēs monſtratiōis fieri pōt per ꝓpōnem conuertibilem: quū igitur extiterint hinc ꝓpōnes conuertibiles, ⁊ cōcluſio conuertibilis, erūt ibi ſex ꝓpoſitiones, ꝓpōnes ſylli ⁊ conuertentes ipſas, ⁊ concluſio ac ipſam conuertens: fieri igitur poteſt, vt adducamus demonſtrationem ſuper quacūq; iſtarū ꝓpoſitionum per ſeinuicē: quouſq; nihil ſuperſit, quod nō ſit planum per ſyllogiſmum acceptum ex illis eiſdē. Concludantur autē ibi ſex ſyllogiſmi ↄcludentes ſex ſpēs cōcluſionum: vt in exemplo termini, a b c, tres cōuertūtur inter ſeinuicem: ⁊ ſimiliter cōcluſio, que ex ipſis concluditur: quēadmodum eniꝫ omne, a b, erit, a: ⁊ eodē modo omne, b c: ⁊ omne, c b: ⁊ ſimilr omne, a c: ⁊ omne, c a: ꝓpterea ꝙ quum fecerimus demonſtrationē ſuper eo, quod eſt a, ineſſe omni, c: ⁊ acceperimus, a, ineē omni, b: ⁊, b, omni, c: fieri etiā poteſt, vt faciamus demōſtrationem ſuper ꝓpoſitiōe, a, ineſſe omni, b: que eſt maior, per cōcluſionem ⁊ ꝓpōnē, b c conuerſam, que eſt minor: vt ſi dicamus a, ineſſe omni, c, ⁊, c, omni, b: concludeꝛ enim nobis ꝙ, a, ineſt omni, b: que eſt maior iſtius ſyllogiſmi. Conſimiliter monſtrabimus ꝓpoſitionē, b c: que eſt minor per eādem concluſionem ⁊ maiorē ꝓpoſitionem conuerſam: qḋ quum ita ſit, fieri aliquando poterit vt faciamus demonſtrationem ſuper vnaquaq; ꝓpōnū: iſtius ſyllogiſmi: qḋ autem ſupereſt, eſt, vt afferamus demōſtrationem ex eo, quod accepimus in demonſtratiōe ambarū iſtarū ꝓpōnū, ſup vtraq; duaꝝ ꝓpōnū cōuerſa: ↄcluſio eni ea eſt: quā a principio rei cognouimus: hoc aūt fieri pōt, ſi ↄuertamus ↄcluſionem ⁊ coaptemus illi alterā ꝓpōnē: puta, ſi voluerimus afferre demōſtratōē ſup maiore ↄuerſa: vt ꝙ, b, ineſt omni, a: accipiemus concluſionē ↄuerſā ⁊ minorē ꝓpōnē eādē: ⁊ dicemus, b, ineſt oī, c: que eſt minor: ⁊, c, omni, a, que eſt ↄcluſio cōuerſa: ⁊ concludeꝛ nobis, ꝙ, b, ineſt omni, a: que eſt maior ↄuerſa: quāq; antea feceramus ſine demonſtratione. Conſilr etiā ſi acceperimus ↄcluſionē ↄuerſā: ⁊ ipſi coaptauerimus maiorē ꝓpōnē: ↄcludetur nobis minor conuerſa: quā antea acceperamus ſine demōſtratiōe: puta, ſi dicamus, c, ineſt omni, a: que eſt ↄclō ↄuerſa: ⁊, a, omni, b: concludiꝛ eni nobis ex hoc, c, ineē omni, b: que eſt conuerſa, quā antea fecimus ſine demōſtratiōe: nihil igiꝛ ſupeſt in ꝓpōnibus, de quo nō fecerimus demōſtrationē p̄terq; ↄcluſio ↄuerſa: eſt aūt iſte ſyllꝰ ſextus: qui mōſtraꝛ ꝑ cōuerſionē vtriuſq; ꝓpōnū: quas a rei p̄ncipio ↄcluſim⁹: puta, in exēplo: ſi dicamus, c, de omni, b: ⁊, b, de omni, a: igitur. c. de omni. a. que eſt concluſio conuerſa: nihil itaq; nobis ſupereſt ex iſtis propoſitionibus acceptū: de quo iam non fecerimus demōſtrationē. Planū aūt quēadmodū diximus, ꝙ hoc accidit in ꝓpōnib⁹ inter ſe ↄuertibilib⁹: p̄terq; ꝙ modus iſte mōſtratiōis: hꝯ ē acceptio alicui⁹ ad oſtēſionē ſuipſi⁹ ē ex ſpēb⁹ repetitiōis. ¶ Et ꝓpea

Syll's circularis ẽ ſpẽs petitiõis p̊ncipij: ſʒ nõ fit in demõſtratiõib⁹ niſi per duos modos cognitionis vt aſſerit Ar. p̊° poſte.

Qũ ſyll's circularis i p̊° fig° in p̊mo mõ.

Quõ ſit ſyll's circularis i 2° mõ p̊me fig° negatiuo.

Nõ qñõ ↄcludit affirmatiua ꝓpõ in mõ negatiuo p cõcl'onẽ ⁊ maiorem.

Nota radicẽ hãc dici ẽ oi nõ eẽ aliã a p̊° radice poſita in p̊° li°. ↄ Albumaçarẽ q putauit p hoc ex miori negatiua: imo ex duab⁹ negatiuis poſſe fieri ſyll'm in p̊ma figura.

Cõtra Albumaçarẽ.

Si/a/negat ab oi eo qd ẽ/b/ i oi mã/non tñ ſeqt ecõuerſo vt.b.iſit oi illi a q̃ negat.a.i oi mã:⁊ h cõuerſũ accipit Ariſtoteles.

non fit in demõſtrationib⁹/niſi efficiat duobus modis/⁊ hoc quũ fuerint ꝓpões notiores ↄcl'one ſm vnum modũ:⁊ cõcluſio notior ꝓpõnibus ſm aliũ modũ:quemadmodũ ſi eſſent ꝓpões notiores ſm modũ cognitionis exiſtẽtie/⁊ cõcluſio notior ſm modũ cognitionis cauſe:modus aũt iſte oſtenſionis appropriat arti ſophiſtice: ſic igit accidit mõſtratio circularis:quẽadmodũ dixim⁹ in p̊ma ſpecie p̊me figure:hec autẽ ea eſt/que concludit vl'em affirmatiuã. ¶ Sed fieri ẽt põt/vt in ſpecie negatiua accidat modus iſte oſtẽſiõis:puta/ſi/a/inſit nulli/b:⁊ b/inſit omni/c:⁊ ↄcludat in p̊ma figura/ꝙ/a/ineſt nulli/c: ſi igitur voluerimus in hoc mõſtrare ꝓpõnem maiorẽ per ↄcl'onem ⁊ minorẽ cõuerſam/accipiemus ꝙ/a/ineſt nulli/c:⁊/c/oi/b:⁊ ↄcludet nobis/ꝙ/a/ineſt nulli/b:que eſt maior ꝓpõ. Or ſi voluerimus ↄcludere minorem p concluſionẽ ⁊ maiorem ꝓpõnẽ ↄuerſã/nõ monſtrabit nobis hoc per eaſdẽ ꝓpões:⁊ hoc/qr non erit ſyll's ex binis negatiuis:⁊ ſi eẽt nõ ↄcluderet niſi negatiuã:ſed illa/ cuius ↄcl'onẽ q̃rimus eſt mior:que eſt affirmatiua. ¶ Et ꝓpterea quũ voluerimus mõſtrare minorem ꝓpõnem per eãdem ↄcluſionem ⁊ maiorem ꝓpõnem cõuerſam: nos q̃dem ponemus ↄcluſionẽ in ꝓpria figura ſine aliq̃ mutatione:puta/ſi dicamus/a/ineſt nulli/c:deinde accipiemus maiorem/que erat/a/ineſt nulli/b/ſm modũ:qui ex ipſa ſequit:vt/a non inſit omni illi/cui oi ineſt/b:⁊ ponemus cõuerſum huius:puta/ꝙ/b inſit omni illi cui/a/non ineſt:quũ igitur habuerimus ꝙ/b ineſt omni illi/cui non ineſt/a:⁊ coaptauerimus huic ꝓpõni:ꝙ/a/negat a c planum ꝙ ex ipſo cõcludet/b/ineſſe oi/c/que erat minor ꝓpoſitio:quã intẽdebamus cõcludere. ¶ Nõ eſt aũt hoc radix ſecũda dici de omni alia a radice:quã fecimus h in libro a principio:quẽadmodũ inuenimus Albumaçarem exiſtimaſſe:⁊ hoc qr ipſe dixit/ꝙ radix iſta eſt ↄdictoria p̊me radici:quũ enim fecerimus radicem iſtã/inuenimus id/qd ſm radicem illã nõ concludebat/ſm iſtã concludere:⁊ hoc/qr radix hec eſt/vt ponamus exempli grã/ꝙ/a/ineſt omni illi a quo negat/b:vel ꝙ/a/negat ab omni eo a quo negat/b in cõtrariũ eius:qd poſuimus in p̊ma figura:qd erat/vt/a/ineſſet aut negaret ab oi eo: qd eſt/b:⁊ ſm hoc ↄcludet:cui⁹ minor eſt negatiua in prima figura:⁊ cõcludet etiã illud/qd eſt ex duabus negatiuis. ¶ Sed radix iſta/que efficit hoc in libro nõ eſt per poſitionẽ:hoc eniʒ eſt/qd intelligit ex ꝓpõne vli per ſe/ ⁊ cuius ſignificatio eſt nã'lis:ſʒ radix hec ſecũda eſt vnũ/ quod ſeqtur ex ꝓpõne vli negatiua:⁊ ꝓpterea nõ eſt vtilitas in ipſa ad cõcluſionem ex duab⁹ negatiuis/hoc eſt: quã poſite fuerint ambe ꝓpões negatiue:atqui erit in ipſo vtilitas:ſi ſequat ex hoc/qd dicimus/a/ineſt nulli/b/ ꝙ/a/inſit omni illi/quod non eſt/b/omnino:ſed hoc non ſequitur:quẽadmodũ non ſequitur ſimiliter etiam conuerſum iſtud/quod hoc in loco ponunt:hoc eſt/ꝙ nõ ſequitur in omni materia:vt/a/negat ab omni eo/quod eſt b:vt/b/inſit omni illi/quod non eſt/a:album enim negat ab omni eo/quod eſt nigrum:⁊ tamẽ nigrũ nõ ineſt omni illi/quod non eſt album:ſed ſequitur hoc ↄuerſum in his/ que ſunt oppoſita:a quorum altero nullum ens effugit:ſʒ fecit hoc in loco cõuerſum iſtud Ari[les]/lʒ ſit particulare: quemadmodum fecit conuerſionẽ vniuerſalis affirmatiue vniuerſaliter:⁊ ꝓpter hoc non exiuit in hoc diſpoſitio a ſua radice:quoniam cõuerſio conſequentis in potentia eſt cõuerſio ꝓpoſitionis:⁊ ideo nõ exiuit ab eo/quod accipitur in monſtratione circulari/eo ꝙ fuit per concluſionem ⁊ cõuerſum vnius ꝓpoſitionum:quoniaʒ potentia conſequentis conuerſi eſt potentia conuerſionis propoſitionis. Hec igitur eſt mõſtratio circularis in ſpecie bus ſyllogiſmoꝝ vlium prime figure. ¶ Sed in ſyll'is particularibus:qui ſunt in hac figura/fieri neqt/vt ſcias per demõſtrationem ꝓpõnem vl'em ſm viam circuli p cõcluſionem ⁊ ꝓpoſitionẽ particularẽ:qr enuntiatio vl'is monſtrat vtiq; per ꝓpoſitiones vles/nõ autẽ particulares:⁊ ad hec quoniã non eſt ſyll's ex ambab⁹ particularibus:monſtratio nãq; circularis eſt per cõcluſionẽ ⁊ vnam duarũ ꝓpõnum ↄuerſam:ſed ſuper miorẽ ꝓpoſitione fieri põt/vt adducatur demõſtratio per viã circuli:puta ſi/a/inſit omni/b:⁊/b/iſit alicui/c:⁊ ↄcluſio ꝙ/a/ inſit alicui/c:quã igit voluerimus inuenire demonſtrationem/ꝙ/b/inſit alicui/c/per viam cõuerſionis:accipiemus ꝙ/a/ineſt alicui/c/que eſt cõcluſio/⁊ maiorẽ ꝓpõnẽ vl'em conuerſam:que eſt/quã dicimus/b/ineſt omni/a: ⁊ ↄcludetur nobis in prima figura:ꝙ/b/ineſt alicui/c:erit autẽ in eo terminus medius/a. Conſimilr ſi fuerit ſyllogiſmus particularis negatiuus/fieri nequit/vt ſcias p demonſtrationẽ ꝓpoſitionem vl'em ob cauſam:quã diximus:ſed fieri vtiq; poteſt/vt monſtretur per oſtenſionẽ circularẽ:quã fecerimus in propoſitione negatiua vniuerſali id/quod fecimus in ſyllogiſmo vniuerſali negatiuo:hoc eſt/vt oſtendamus ꝙ ſequitur ex eo/quod dicimus/a/ineſt nulli/b:vt/b/inſit omni illi a quo negatur/a: quã igitur coaptauerimus huic ꝓpoſitioni concluſionẽ/ que eſt/a/negatur ab aliquo/b/concludet nobis ꝙ/b/ineſt huic alicui. ¶ Iſte igit eſt modus monſtrationis circularis/qui efficitur in prima figura.

In modis particularib⁹ p̊° figure qũo poſſit ⁊ nõ poſſit fieri circularis.

¶ Figura ſecunda.

IN ſecunda uero figura fieri nõ poteſt vt ſcias ꝓpoſitionem affirmatiuam per demonſtrationem ſm viam circuli:ꝓpterea ꝙ non concludit niſi negatiuam:ſed fieri poteſt/vt negatiua cognoſcatur per huiuſcemodi demõſtrationem: ſi a/iſit omni/b/⁊/a/inſit nulli/c:⁊ cõcludatur in ſecũda figura:ꝙ b/inſit nulli/c/ſm ꝙ termin⁹ medius eſt/a:ſi igit coaptauerimus huic ꝙ/b/ineſt omni/a/que eſt maior conuerſa/ cõcludetur ꝙ/a/ineſt nulli/c/que eſt minor in ſyllogiſmo primo. Terminus autẽ medius in hoc ſyllogiſmo eſt/b: ſed in ſyllogiſmo p̊mo erat/a. Or ſi acceperimus ꝓpõnẽ vniuerſalem maiorem in ſecũda figura negatiuam/fieri poterit/vt mõſtretur per circulũ:ſed in figura p̊ma:puta/ſi dicamus/a/ineſt nulli/b:⁊/a/ineſt omni/c/planũ ꝙ concludet nobis in ſecũda figura/ꝙ/b/ineſt nulli/c/quã igit acceperimus cõcluſionem iſtã ⁊ coaptauerimus illi minorẽ cõuerſam/que eſt/c/in omni/a. Cõcludet in prima figura/ꝙ/b/ineſt nulli/a:iã enim/c/eſt terminus medius:ſi igit ↄuertamus ↄcl'onẽ iſtã/ꝓueniet nobis ꝙ/a/ ieſt nulli/b/que fuerat maior ꝓpõ negatiua in p̊mo ſyll'o: ⁊ ob h ꝓpriũ eſt mõſtratiõis circularis in hac ſpecie ſecũde figure/vt nõ ſeruet eadem figura:ſed redit ad primã figurã. ¶ Ceterũ:fieri aliquãdo ẽt põt/vt mõſtrem⁹ ꝓpõnem affirmatiuã in hac figura/quã fuerit minor/p viã circuli:quũ fecerimus radicẽ p̊cedẽtem:hoc eſt ↄuerſionẽ affirmatiue ex negatiua:ſin autẽ fuerit maior/fieri nõ poterit/niſi per cõuerſionem minoris:ſed h eſt extra viã mõſtratiõis circularis. Uerum in ſyll'is ↄcludẽtib⁹ particularẽ hac in figura fieri nõ põt/vt cognoſcat ꝓpõ vl'is p demõſonẽ ſm modũ circuli:ꝓpea ꝙ ipſi ſemp concludũt pticularẽ:ſʒ ꝓpõ pticularis põt vtiq; cognoſci p demõſonẽ/quũ vl'is extiterit affirmatiua:⁊ pticularis negatiua:puta/in exẽplo/ſi ponam⁹ ꝙ/a/ineſt oi/b:⁊/a/non ineſt alicui/c:⁊ ↄcludat ꝙ/a/nõ ineſt alicui/c:quã igitur huic coaptauerim⁹ maiorẽ ꝓpõnẽ ↄuerſaʒ:puta/ſi dicamus/b/ieſt oi/a/ꝓueniet nobis/b/nõ ieſt alicui/c:⁊/b/ieſt

Propriũ eſt dmſonis circularis i 2ª figura vt nõ ſeruet idem modũ figure.

Quõ poſſit ↄcludi ꝓpõ affirmatiua circulariter i 2ª fig° p radicẽ prius poſitã.

In particularib⁹ 2ª qũo poſſit ⁊ nõ poſſit fieri ſyll's circularis.

omni/a/

omni/a/ꝛ ↄcludeť nobis ꝙ/a/nõ ineſt alicui/c in hac eadẽ figura:b/enĩ eſt medius terminus:qui ꝓdicať in hac complicatione de vtriſqȝ extremitatibus ſimul. Et ſi ꝓpoſitio vlis extiterit negatiua/que eſt/a b/fieri nõ poteſt vt minor affirmatiua cognoſcatur per demõſtrationem/que eſt ꝓpõ/a c/quũ cõuerterimus ꝓpõnẽ/a b:nõ enĩ concluditur affirmatiua cõcluſio ex ambabus ꝓpõnib⁹ negatiuis/aut vbi vna ipſarũ extiterit negatiua:ſed iam poterimus facere radicem precedẽtem/vt cõcludamus affirmatiuam particularẽ:ꝛ hoc/qꝛ quũ habuerimus/ꝙ/b/nõ ineſt alicui/c/que eſt cõcluſio:ꝛ habuerimus etiã ꝙ a/ineſt nulli/b:amplius cõuerterimus hoc:ꝛ habuerimus/ꝙ/b/ineſt nulli/a:ꝛ ad hec acceperimus/qd̃ ſequiť ex hoc:puta/ꝙ cui omni ineſt/a/illi nõ ineſt/b:ꝛ cõuerterimus hoc:puta/ꝙ cui omni nõ ineſt/b/illi ineſt/a/habebim⁹ ꝙ/a/ineſt omni illi cui nõ ineſt/b:quũ igiť coaptauerimus huic/ꝙ/b/non ineſt alicui/c/concludetur nobis/ꝙ/a/ineſt alicui/c/ꝛ ſm hoc erit monſtratio circularis in ſecunda figura.

¶ Figura tertia.

Sed in monſtratione circulari tertie figure/quũ fuerint ambe ꝓpõnes vniuerſales/fieri non põt/vt cognoſcas per demõſtrationem per ↄcluſionẽ vnaꝫ duaꝝ ꝓpõnum in hac figura:qꝛ cõcluſio qdem erit particularis:ꝓpoſitio autẽ ſuper qua intẽdimus demõſtrationem adducere eſt vlis. ¶ Et ſi ꝓpoſitio vna extiterit vlis ꝛ altera particularis fieri poteſt vt aliquãdo cognoſcatur particularis per demõſtrationẽ:ꝛ aliqñ fieri nõ põt/vt per demõſtrationẽ cognoſcať:ꝛ hoc quũ fuerint ambe ꝓpõnes affirmatiue ꝛ minor extiterit vlis:fieri enĩ poteſt/vt cognoſcať per demõſtrationẽ ſm viã circuli:ſin autẽ extiterit maior vniuerſalis/fieri nequit:vt cognoſcatur per demõſtrationeꝫ ſm viã circuli:puta/in exemplo/ſi/a/inſit omni/c/que eſt maior:ꝛ/b/alicui/c/que eſt minor:ꝛ concludatur/a/alicui/b:quum enĩ ipſi coaptauerimus maiorem ꝓpoſitionem conuerſaꝫ/que eſt/c/ineſſe omni/a:concludetur nobis ex hoc/ꝙ/c/ineſt alicui/b:ſed hoc non erat queſitũ noſtrum:nam queſitum noſtrũ erat cõuerſum huius:puta/ꝙ/b/ineſt alicui/c:lȝ enĩ hoc ſequatur ex neceſſitate:ꝓpterea ꝙ monſtratum fuit/ꝙ particularis affirmatiua cõuertiť:nõ tamẽ eſt aliqd qd̃ monſtreť per viam circuli ꝑ ſe ꝛ primo:ſed ſi eſt/eſt mediante cõuerſione:monſtratio enim circularis/quemadmodũ diximus eſt vt monſtreť vna ꝓpoſitio per ↄclõnem ꝛ ſecũdam cõuerſam. Et ſi vniuerſalis fuerit minor:quẽadmodum ſi/b/inſit omni/c/ꝛ/a/alicui/c/fieri põt/vt monſtreť per viaꝫ circuli/ꝙ/a/ineſt alicui/c/que eſt ꝓpoſitio particularis maior:ꝛ hoc/quoniã ↄcluſio iſtius ſylli eſt/a/alicui/b:quũ igitur huic coaptauerimus minorẽ cõuerſam:puta/ſi dicamus/c/in omni/b:planũ ꝙ ſequiť/vt a/inſit alicui/c:nam/b/eſt medius terminus:ſubijciť enĩ vtriſqȝ extremitatib⁹ ſimul. Sin autẽ extiterit vna duarum ꝓpõnum affirmatiua ꝛ altera negatiua:ꝛ affirmatiua fuerit vlis/ꝛ negatiua particularis/ꝓdibit nobis demonſtratio ſuper particulari:puta/in exemplo: ſi/b/inſit omni/c:ꝛ/a/non inſit alicui/b. Cõcludetur ꝙ a/non ineſt alicui/b:ſi igitur coaptauerimus huic cõcluſioni/ꝙ/c/ineſt omni/b:ſequetur ex neceſſitate:vt/a/non inſit alicui/c/ſm ꝙ monſtrauimus in tertia figura:b/enĩ eſt medius terminus:ſin autẽ negatiua extiterit vlis/non cognoſceť affirmatiua particularis per demõſtrationem ſm viam circuli/niſi fecerimus radicem iſtam aliam:puta/in exẽplo/ſi/a/inſit nulli/c:ꝛ/b/alicui/c:cõcludetur ꝙ/a/nõ ineſt alicui/b:ſi igitur accipiamus loco eius/quod dicimus/a/ineſt nulli/c:ꝙ/c/ineſt omni illi/cui non ineſt/a/ꝛ cõiũxerimus huic/ꝙ/a/non ineſt alicui/b:planũ ꝙ ſequitur/b/ineſſe alicui/c/que eſt ꝓpoſitio particularis affirmatiua.

In 3ᵃ figᵃ nõ põt vlis ꝓpõ ꝑ circulũ oſtẽdi.

In ſyllo in quo eſt altera particularis ĩ 3ᵃ/particularis qñqȝ oñdi põt:qñqȝ non niſi adhibeať ↄuſio:ſȝ hec mũdo ñ eſt vere circularis.

¶ Jam igitur mõſtratum fuit/ꝙ oſtenſio/que eſt ꝑ circulum:ſi qdem fuerit in prima figura/erit in eadeꝫ ꝑma figura:ꝛ erit etiam in aliquo ſimili figure tertie:vt quum fecerimus radicẽ iſtam precedẽtem:hoc eſt/quum acceperimus loco eius/qd̃ dicimus/a/ineſt nulli/b: ꝙ/b/ineſt omni illi:cui non ineſt/a:modus enĩ iſte ſimilis eſt figure tertie:naꝫ/a/ꝛ b/predicãtur ſimul de re vna:vnũ qdẽ ipſorum affirmatiue ꝛ alterũ negatiue:ſed hec poſitio eſt poſitio termini medij ad/a/ꝛ/b/iſte autẽ exitus eſt exit⁹ termini medij in tertia figura ita/vt ſubijciať vtriſqȝ extremitatibus:ſm enim moduꝫ iſtum:dixit Ariſᵗᵒ in hoc/ꝙ eſt tertia figura:non autẽ ꝙ ſit tertia figura ſm veritatẽ. ¶ Mõſtratio ꝟo circularis in ſecunda figura/erit conſimilr̃ in eadem ſecũda figura:ꝛ erit etiã in ꝑma/ꝛ in monſtratione quoqȝ que aſſimilať tertie. ¶ Conſimilr̃ monſtratio circularis in tertia figura/erit in ꝑma/ſecunda/ꝛ tertia/ꝛ ſm radicem:que aſſimilatur tertie. Planũ igitur ꝙ ꝓpoſitiones/de quibus diximus/ꝙ nõ mõſtrãtur ſm viã circuli:ꝛ hoc in ſecunda ac tertia figura:ꝙ inquantũ ita ſe habent:ꝛ hoc/quoniaꝫ fieri non poteſt in aliquibus ipſarum omnino/vt monſtrentur per viam circuli:ꝛ ſi alique etiam monſtrantur per viam circuli:ſpecies illa monſtrationis circularis eſt imperfecta.

Syllo circularis fit ĩ ꝑᵃ figᵃ ꝑ eãdẽ ꝑᵃᵐ:ſ negatiuis ĩ modis admitteť radix ſupra poſita que eſt qdam modus tertie.

In 2ᵃ ꝟo per eãdẽ 2ᵃᵐ ꝛ ꝑmã:ꝛ moduꝫ ſilẽm tertie.

In 3ᵃ ꝟo per oẽs:ꝛ ꝑ moᵐ ſilem tertie.

¶ Tractatus de ſyllogiſmo conuerſiuo.

Conuerſio autẽ hec in arte dicitur multis modis:ſȝ qd̃ vult hoc in loco eſt/vt per oppoſitũ concluſionis ꝛ vnã duarum ꝓpõnuꝫ/altera ꝓpõ ſyllogiſmi deſtruatur/ꝛ quaſi eſt cõtraria monſtrationis circularis:ꝛ hoc quoniã ſequitur ex neceſſitate:quũ acceperimus oppoſituꝫ cõcluſionis/ꝛ coaptauerim⁹ vnã duarũ ꝓpõnum/vt ꝓpõ ſecũda deſtruať ex neceſſitate: ſi enĩ non/non deſtrueť cõcluſio:nã ↄcluſio nõ deſtrueť/niſi deſtruanť ꝓpõnes ſm ꝙ declarauimus:ſed iaꝫ deſtruebať ↄclõ ꝑ poſitionem ſue ↄ̃dictorie:qd̃ fieri negt ꝛ nõ coheret:deſtructio aũt vnius duarũ ꝓpõnuꝫ ꝑ oppᵐ ↄclõnis variať:quũ oppoſitũ acceptũ fuerit ↄ̃riuꝫ/aut ↄ̃dictoriũ:quẽadmodũ oſtẽdeť poſt h. Cõtradictoria ꝟo/quẽadmodũ dicemus/ſunt oẽ/nõ omne/aliqd̃/nullũ. Cõtraria aũt ſunt/quũ dicim⁹ oẽ/nullũ/aliqd̃/ꝛ nõ aliquod. ¶ Habeamus igitur in ꝑᵃ figura/a/de oi/b:ꝛ/b/de oi/c:ꝛ concludať/a/de oi/c:ſi igiť acceperimus ↄ̃riũ ↄ̃nis iſtius:puta/ꝙ/a/de nullo/c:ꝛ ↄiũxerimus illi maiorẽ ꝓpõnem ſylli:puta/ꝙ/a/de oi/b/manifeſtũ/ꝙ ↄcludeť in ſecũda figura/b/ineſſe nulli/c/qd̃ eſt cõtrariũ minoris ꝓpõnis acceptę in ſyllo:ꝛ eodẽ mõ ſi ↄiunxerimus cõtrario iſtius eiuſdẽ ↄ̃nis/ꝓpõnem minorẽ/cõcludeť cõtradictorium maioris propoſitionis:veluti ſi habeamus/ꝙ/a/inſit nulli/c/quod eſt contrarium concluſionis:quum huic cõiunxerimus minorem ꝓpoſitioneꝫ:puta/ſi dicamus/b/ineſt omni/c:planum ꝙ concluditur in tertia figura:ꝙ/a/non ineſt alicui/b:quod eſt contradictorium:non autem contrarium maioris ꝓpoſitionis:fieri enĩ nõ poteſt/vt tertia figura cõcludat vniuerſaleꝫ:ꝓpoſitio aũt cõtraria eſt vlis:ꝓpõ igiť maior in ꝑma ſpecie ꝑme figure deſtruiť deſtructione particulari/non aũt vli ſm hanc viam/hoc eſt per acceptionẽ cõtrarij cõcluſionis:minor ꝟo deſtruiť deſtructiõe vli. Cõſilr̃ hoc idẽ accidit in ſcda ſpecie ꝑme figure:puta/que cõcludit negatiuã vleꝫ:quũ enĩ acceptũ fuerit ↄ̃riũ ↄ̃nis/fieri põt/vt minor ďſtruať ďſtructiõe vli:ſȝ maior ďſtrui ꝑt ďſtructiõe ꝑticlari:qꝛ ad ďſtructiõeꝫ

Nõ alio mõ ſumi ↄuſiões in ſyllo ↄuſiuo ꝙ in ꝑmo ſupra fuerit.

Mõ quo fiat ſyllo ↄuſiuus ſumẽdo ↄ̃riũ ↄclõnis cũ altera ꝓpõne.

Quo fiat ſyllogiſm⁹ ɔuerſiu⁹ ſumendo ɔdicto^m ɔclo nis cū altera ꝓpoſitione.

iſtam cõponitur ſyll'ſ in tertia figura. ¶ Sin autẽ accipiatur contradictorium concluſionis in his duab⁹ ſpẽb⁹ figure iſtius, fieri nõ põt, vt deſtruatur vna duarũ ꝓpoſitionum ſylli, niſi deſtructione particulari: ꝓpterea ꝙ vna duarũ ꝓpõnũ ſylli cõtradictoriarũ, erit particularis, et qm̃ ɔdictoriũ eſt particulare. Et ꝓpterea ſeqtur, vt ſit ɔcluſio ꝑticularis, et ſit ɔdictoria particularis: numeret ḡ prima hec ſpẽs ſylli: vt, a, inſit oi, b: et, b, omni, c: et concludat̃ a, oi, c: ſi igit̃ accipiat̃ ɔdictoriũ iſtius ɔcluſiõis, vt ꝙ, a, non inſit alicui, c: et huic cõiunxerimus maiorẽ ꝓpõnẽ: puta, ꝙ, a, inſit oi, b: planũ ꝙ cõcludet̃ ex hoc in 2ª figura, ꝙ, b nõ ineſt alicui c, per viã poſitionis: hoc autẽ eſt cõtradictorium: nõ autẽ cõtrariũ ꝓpõnis minoris. Conſimilr̃ ſi ɔiunxerimus ei, qd̃ dicimus, a, nõ ineſt alicui, c, ꝓpõnem minorem, que eſt, ꝙ, b, ineſt oi, c: concludet̃ ex hoc, ꝙ, a nõ ineſt alicui, b: qd̃ eſt cõtradictoriũ maioris: quũ igit̃ accipitur contradictoriũ, non erit ꝓpõ vl'is, ſed particularis: cõſimilr̃ accidet idẽ hoc in ſpecie vl'i negatiua iſtius figure: quũ eni accepẽrimus cõtradictoriũ ſue ɔcluſionis: puta, ꝙ, a, ineſt alicui, c, et cõiunxerimus illi ꝓpoſitionem vl'em negatiuã: puta, ꝙ, a, inſit nulli b: ɔcludet̃ nobis, ꝙ, b, non ineſt alicui, c. Eodẽ pacto accidet, ſi ipſi cõiunxerimus affirmatiuã: quẽadmodũ, ſi fuerit, a, in aliquo, c: et, b, in oi c: ſeqtur enĩ ex hoc, vt, a, inſit alicui b: qd̃ eſt cõtradictoriũ vl'is negatiue. ¶ Ceterũ in duabus ſpeciebus particularib⁹ figure iſtius, quũ acceptum fuerit cõtradictoriũ cõcl'onis, fieri põt vt ambe ꝓpoſitiones deſtruãtur ſimul: ſed ſi accipiat̃ cõtrariũ, fieri nequit, vt vna ipſarũ deſtruat̃ per hãc viã. Sit eni concluſio, ꝙ, a, inſit alicui, c, per mediũ, b: ſi accipiat̃ ɔdictoriũ ſuum: puta, ꝙ, a, ineſt nulli c, et ipſi cõiungat̃ minor ꝓpoſitio: puta, ꝙ, b, inſit alicui, c. Cõcludet̃ ex hoc in tertia figura, ꝙ, a, ineſt alicui, b: qd̃ eſt cõtradictorium maioris: ſi igit̃ cõiunxerimus huic, qd̃ dicimus, a, ineſt nulli, c, ꝓpoſitionem maiorem, vt ꝙ, a, ineſt oi, b, cõcludet̃ nobis, ꝙ b, ineſt nulli, c: qd̃ eſt ɔdictorium minoris: ambe igit̃ propoſitiones deſtruunt̃, quũ conuerterimus ad ɔdictoriũ: ſin aũt cõuertamus ad cõtrarium, nõ deſtruet̃ vna duarum ꝓpõnum: ſi eni fuerit cõtraria ɔcluſionis particularis affirmatiue: puta, ꝙ, a, nõ ineſt alicui, c: et adiũxerim⁹ huic maiorẽ: vt ꝙ a, inſit oi, b, cõcludet̃ nobis ex h, ꝙ, b, nõ ineſt alicui, c: ſed que dicimus, b, ineẽ alicui, c: et, b, non ineſſe alicui, c, poſſunt aliqñdo ſimul verificari: ꝓpterea non deſtruit penitus opatio hec ꝓpõnem minorẽ. Sin autẽ huic cõtrario, qd̃ dicimus, a, nõ ineſt alicui, c, cõiũgamus ꝓpõnem minorem: puta, b, ineſſe alicui, c, nõ erit ex hoc ſyll'ſ: quoniã eſt ex binis particularib⁹: ſed hic nõ concludit in tertia figura. Cõſilr̃ accidet in ſpecie particulari: que cõcludit negatiuam in hac figura: h eſt, qm̃ ſi cõuerterimus cõcluſionem ad ɔdictoriũ: fieri poterit, vt deſtruãtur ambe ꝓpõnes ſimul: ſin autẽ ɔuerterim⁹ ad cõtrariũ, nulla ipſarũ deſtruet̃: mõſtratio aũt huius eſt mõſtratio que preceſſit in particulari affirmatiua.

In modis particularib⁹ ex ɔdictorio ɔclonis põt fieri ſyll's ɔuſiuus ſup ãbas ꝓpõnes: ſʒ ex ɔtrario non.

¶ Tractatus de conuerſione in ſecunda figura.

In 2ª fig³ nõ põt ɔſtrui maior vl'i deſtructiõe: nec ꝑ ɔtrariũ: nec ꝑ ɔdictoriũ ɔclonis: minor vero ꝑ vtrũqʒ deſtrui põt.

IN ſecunda autẽ figura fieri non põt, vt deſtruat̃ maior ꝓpõ deſtructiõe vl'i: neqʒ ꝑ acceptionẽ ɔtrarij ɔclonis: neqʒ ꝑ acceptionem ɔdictorij: et ꝑ acceptionẽ quidẽ ɔdictorij, manifeſtũ eſt: per acceptionem vero ɔtrarij, qm̃ ſyll's cõponet̃ in 3ª fig³: et ɔclo erit ꝑticularis: ſed ꝓpõ minor deſtrui põt ꝑ duos modos, h eſt, ſi ɔuertamus ɔnẽ ad ɔtrariũ, et ſi ɔuertamus ad ɔdictorium: mõſtratio hui⁹, ſi, a, inſit oi, b: et iſit nulli, c: ſi eni accipiam⁹ ɔtrarium: puta, ꝙ, b, iſit oi, c, et ɔiũxerimus huic ꝓpõnẽ maiorem: puta, ꝙ, a, ineſt omni, b: planũ ꝙ ſeqtur ex h in pª figura: vt, a, inſit oi, c: qd̃ eſt ɔtrarium minoris ꝓpõnis: ſi vero fecerimus hãc eãdem conuerſionẽ ad maiorẽ ꝓpõnem deſtruendam: puta, quum accepẽrimus, b, ineſſe omni, c: qd̃ eſt cõtrarium cõcluſionis, et cõiunxerimus ipſi, ꝙ, a, ineſt nulli, c, que eſt minor, prodibit cõplicatio ſermonis in tertia figura, et cõcludet̃ ꝙ, a, non ineſt alicui, b: qd̃ eſt cõtradictorium: nõ autẽ contrarium maioris ꝓpoſitionis: erit autem deſtructio particularis, nõ vl'is. ¶ Si vero ɔuerterimus cõcluſionem, b c, ad cõtradictorium, ꝓpoſitiones deſtruent̃ per cõtradictoriũ: hoc eſt deſtructione particulari: et hoc, quoniã ſi accepẽrimus cõtradictorium cõcl'onis ſpẽi ſylli precedentis: puta, ſi dicamus, b, ineſt alicui c: et ipſi ɔiunxerimus ꝓpoſitionẽ minorẽ, vt ꝙ, a, ineſt nulli, c: planum, ꝙ hoc concludet in tertia figura, a, non ineſſe alicui, b: quod eſt contradictorium maioris ꝓpoſitionis. Conſimilr̃ ſi accepẽrimus hoc idem cõtradictoriũ: puta, ſi dicamus, b, ineſt alicui, c: et ipſi cõiunxerimus ꝓpõnem maiorẽ, que eſt, a, ineſſe omni, b manifeſtũ ꝙ cõcludet̃ in pͥma figura, a, ineſſe alicui, c, qd̃ eſt ɔdictorium minoris. ¶ Iã itaqʒ mõſtratũ fuit in h ſermone: ꝙ ſylli, qui fiũt ad deſtruendas ꝓpõnes iſti⁹ ſpẽi ſcd̃e figure: ꝙ inqʒ iſti oẽs ſunt particulares, et deſtructio ipſarũ eſt ꝑticularis ꝓpter minorẽ ꝓpõnẽ: hec eniʒ et in toto et in pte deſtrui põt. ¶ Eodẽ pacto oſtẽdet̃ in alia ſpẽ vl'i ſecũde figure, h eſt in qua maior eſt vl'is negatiua, et minor affirmatiua vl'is. ¶ Sed in duab⁹ ſpẽb⁹ particularib⁹ figure iſtius ſi ipſoꝝ ɔclonem ɔuertamus ad contrariũ: fieri nõ põt ſm̃ hoc, vt vtrauis duarũ ꝓpõnũ deſtruat̃: cauſa aũt in h eſt eadẽ: que aũ h accidit in pª fig³: ſin aũt cõuertat̃ ɔclo ad cõtradictoriũ: ꝓdibit ſm̃ h deſtructio vtriuſqʒ duarũ ꝓpõnũ: mõſtratio huius, ſi ponamus, ꝙ, a, inſit nulli, b: et, a, inſit alicui, c: erit eniʒ cõcluſio, ꝙ, b, non ineſt alicui, c: ſi itaqʒ ponamus ɔtrium hui⁹: puta, ꝙ, b, ineſt alicui, c: et huic adiũxerimus maiorẽ ꝓpoſitionẽ: vt ꝙ, a, ineſt nulli, b: erit ɔcluſio in pͥma fig³: ꝙ, a, non ineſt alicui, c: ſed hoc nõ deſtruit ꝓpõnem ſcd̃am: q̃ erat, a, ineſſe alicui c: fieri eni põt, vt, a, inſit alicui, c: et nõ inſit etiã alicui alij: ſin autẽ huic applicuerimus ꝓpõnẽ particularem: non erit ſyll's: ꝓpterea ꝙ erunt ambe ꝓpoſitiones particulares: mõſtratũ ḡ fuit ex h: qm̃ ſi ɔuertamus ɔnem ad ɔtrium, fieri nõ poteſt deſtructio vtriuſuis duarũ ꝓpõnũ. Sin aũt cõuerterimus ad ɔdictoriũ, iaʒ deſtruet̃ vtraqʒ duarũ ꝓpõnũ: puta, ſi accipiamus ɔtradictoriũ ɔnis: ꝙ, b, inſit oi, c: cuiqʒ ipſi coaptauerim⁹ a, ineſſe nulli, b: concludet̃ in pͥma figura: ꝙ, a, ineſt nulli, c: ɔdictoriũ. vʒ. eius, qd̃ dicebamus, a, ineſſe alicui, c: q̃ erat minor ꝓpõ: quũ vero ipſi applicuerimus ꝓpõnẽ minorem: puta, ſi dicamus, a, ineſſe alicui, c: habebimus ꝙ b, ineſt oi, c: et, a, ineſt alicui, c: et ɔcludet̃ nobis in tertia figura: ꝙ, a, ineſt alicui, b: quod eſt cõtradictoriũ eius, quod dicebamus, a, ineſt nulli b: que erat maior ꝓpõ: et per eandem iſta mõſtrat̃ hoc in ſpecie: cui⁹ maior erat vl'is affirmatiua: h eſt in 2ª ſpecie particulari ſecũde figure.

Ex ɔdictorio ɔclonis ɔſtruunt̃ ãbe ꝓpõnes ɔſtructiõe particulari.

Idẽ eſt modus oſtẽſiõis in 2º mõ fig³ 2ᵉ.

In ſyll'is particularib⁹ 2ᵉ ex ɔclone ad ɔtrium ɔuſa non deſtruunt̃ ãbe ꝓpõnes: ſʒ ex ɔuſiõe ad ɔdictoriũ ptũ.

¶ Tractatus de conuerſione in tertia figura.

In 3ª fig³ ex ɔuſiõe ɔclonis ad ɔtriũ ſi deſtruit aliã ꝓpõnẽ: ſed ex ɔuſiõe ad ɔdictoriũ vtrãqʒ.

IN tertia vero fig³, ſi ɔuertat̃ ɔclo ad ɔtriũ, fieri nõ põt, vt ꝑ h deſtruat̃ vna ſuarũ ꝓpõnũ: et h, in oib⁹ ſpẽb⁹ figure iſtius: ſin aũt cõuertat̃ ad ɔdictoriũ, fieri poterit, vt per h deſtruatur vtraqʒ propoſitionum ſyllogiſmi per coaptationem coniunctiõis ipſi⁹ cuʒ contrario: et hoc in omnibus ſpeciebus iſtius figure.

¶ Inſu

Demonſtra exēplaris de ɔūſiōe ad ɔtriū.

℄ Inſit ergo/a/omni/c:z/b/conſimilr inſit omni/c:pla/
num φ ex hoc concluderetur/a/ineſſe alicui b:iſta autem
eſt prima ſpecies tertie figure:φ ſi acceipiamus contra/
rium concluſionis iſtius:puta/a/nō ineſſe alicui b/z ipſi
adiūxerimus ꝓpōnem minorem ita/vt dicamus/b/in oī
c/non ɔ̄cluderetur aliquid:qꝛ hic erit ſylls in prima figu
ra:vbi maior eſt negatiua particularis:φ ſi ipſi coniūga/
mus maiorem ꝓpōnem:puta/ſi dicamus a/ineſt oi/c/ni/
hil etiam ɔ̄ſimilr ɔ̄cludeť:quoniā hic ſylls erit in ſecū/
da figura/vbi maior eſt particularis:z hoc/quoniā habe/
bimus a/non ineſſe alicui/b/z/a/ineſſe omni/c.Eodez pa/
cto monſtrabiť/ſi extiterit vna duarūz ꝓpōnūz affirma/
tiua particularis:hoc eſt/quoniaz fieri nequit/vt in ipſis
deſtruatur vna duarum ꝓpōnūz per ɔuerſionē ɔcluſio/
nis ad ɔ̄triūm:z hoc/qꝛ ſi perſcrutabimur deſtructionez
ꝓpōnis vlis/erit ſylls ex binis particularibus:ſin autez
coniecerimus deſtructionem ꝓpōnis particularis erit in
hoc maior particularis:verūz ſm iſtud/non erit ſylls in
prima figura/neqꝫ in ſecūda:he aūt ſunt due figure ꝑ q̄s
deſtruunť ꝓpōnes iſtius ſylli. Iaz itaqꝫ mōſtratum eſt/
ſi ɔ̄uertať ɔcluſio ad contrariūz in ſpēbus affirmatiuis
iſtius ſyllīg:φ fieri non pōt/vt ſm hoc deſtruať vna dua/
rum ꝓpōnum per ꝓpōnem ſecūdam z conuerſionem.

Demonſtra exēplaris de ɔūſione ad contradictoriū.

℄ Sin autē conuerſa fuerit ad contradictoriū:fieri pōt/
vt ſm hoc deſtruatur vtraqꝫ duarū ꝓpōnū per coapta/
tionem alterius affirmatiue ad ɔ̄uerſionez:monſtratio
autē huius/qꝛ ſi ɔ̄uertamus/qδ dicimus/a/ineſt alicui
b que eſt ɔ̄cluſio/quā poſuimus in prima ſpecie figure
iſtius/hoc eſt tertie/ad ſuum ɔ̄tradictoriū:veluti ſi di/
camus/a/ineſt nulli/c/z ipſi ɔ̄plicuerimus/qδ dicim⁹/b/
in omni/c/que eſt vna duarum ꝓpōnum ſyllogiſmi/con/
cludeť ex hoc in prima figura/φ/a/ineſt nulli/c/quod eſt
ɔ̄trarium ei/quod dicebamus/a/ineſt omni/c que eſt al
tera ꝓpoſitio ſyllogiſmi poſiti. Conſilr ſi addiderimus
ei/quod dicimus/a/ineſt nulli/b/ꝓpōnē ſecūdaz:que eſt/
quum dicimus a/ineſt omni/c:planūz φ concludeť in ſe/
cūda figura/b/ineſſe nulli/c/qδ eſt contrarius eius/quod
dicebamus/b/ineſſe omni/c/que fuit mior ꝓpoſitio. Cō/
ſimilr accidet/quū extiterit vna duarū ꝓpōnū affirmati/
uarū particularis:ſi eni/a/inſit nulli/b/que eſt ɔ̄dictoria
ɔcluſionis/z huic applicuerimus/b/ineē alicui/c/que eſt
ꝓpō particularis:ɔ̄cludeť nobis in pͥma figura/φ/a/nō
ineſt alicui/c.Et ſi huic ɔcluſioni applicuerimus ꝓpōnē
vlem habebimus a/ineſt nulli/b:z/a ineſt omni/c:z hoc
ɔcludit in ſecūda figura/φ/b/ineſt nulli c/qδ eſt ɔ̄dicto/
riūz ꝓpōnis particularis poſite.

Eadē ē oſtēſio in ſyllis negatiuis z vli z particularibus.

℄ Eodē pacto accidet
in ſyllo vli negatiuo iſtius figure:B eſt/q ɔ̄ſtat ex duab⁹
ꝓpōnibus vlibus:quarum altera eſt negatiua:z in ſyllo
ꝑticulari negatiuo/B eſt in ſyllo/in quo vna duarū ꝓpoſi
tionū eſt ꝑticularis/z altera vlis:z vna ē ipſarū negati/
ua ſm illδ idē/qδ accidebat affirmatiuo vli z ꝑticulari:
B eſt/ſi ɔuerterim⁹ ɔclōnē in ipſis ad ɔ̄triū:fieri non pōt/
vt per B deſtruať vna duarū ꝓpōnūz:cauſa aūt in B ea/
dē eſt cauſa:que fuerat in ſpecie affirmatiua vli ac ꝑticu
lari:z demōſtratio ſup hoc eſt demōſtratio eadem illa.

Epilogus oīum dictoꝝ de ſyllo ɔūſiuo.

℄ Manifeſtū igiť ex eo/qδ diximus/qualr erit ſylls in
oī figura:quū ɔuerterimus ɔclōnē ad ɔ̄triū/z quū ad ɔ̄di
ctoriū:z quādo erit deſtructio/z qñ nō erit:z quū extite/
rit/qñ erit vlis:z qñ erit ꝑticularis:φqꝫ ſylli oēs deſtru/
entes vtrāqꝫ ꝓpōnū pͥme figure:quū ɔuertiť ɔclo/fiunt
in 2ᵃ figura z tertia:qui eni fit in ſecunda figura/deſtruit
minorē ꝓpōnem:qui vero fit in tertia/deſtruit maiorē:cō/
ſimilr mōſtratuz fuit:φ ſylli qui deſtruunt vtrāqꝫ ꝓpō/
num in 2ᵃ figura/quū ɔ̄uertiť ɔcluſio fiunt in pͥma figu
ra ac tertia:nā minor deſtruiť in pͥᵃ figᵃ:maior autē in 3ᵃ:

φ:qꝫ eodē etiā mō ſylli deſtruētes ꝓpōnes ſyllīg eſt in
3ᵃ figᵃ:ſi ɔ̄uertať ɔcluſio ſua/erūt in pͥma figura ac 2ᵃ:
nā maior deſtruiť in pͥma figura:minor aūt in ſecūda.

℄ Tractatus de ſyllogiſmo ad impoſſibile.

Syllogiſmus aūt ad ipoſe fiet/
quū poſuerimus
ɔ̄dictoriū ɔclōnis:cui⁹ mōſtrationē itē/
dimus:z huic applicuerimus alteram
ꝓpōnē notā/z ɔcluſerimus aliqd ipoſſi
bile:planū eni/φ hec ſylli ſpēs ɔ̄poniť
ex ɔditionali z ꝑdicatiuo:hic autē is eſt/
qui deducit ad impoſe:hic aūt ſylls cadit in ſyllo ɔ̄triꝫ in
oībus trib⁹ figuris.

Sylls ad impoſe fit ex ɔ̄dictorio ɔclonis cūꝫ altera ꝓpōne nota/ ɔ̄cludēs aliqδ impoſe.

℄ Sylls vero ɔ̄triꝫ aſſimilať ſyllo ɔ̄/
uerſiuo:in his eni ambob⁹ ɔuenit impoſe.Dant tn̄ inter
ſe qꝛ ſylls ɔuerſiuus fit ꝑ acceptionez ɔ̄dictorij/z ꝓpō/
nis/que ipſi coniūgitur poſteaqꝫ fuerit ſylls ita/vt ɔ̄tra/
dictorium ſit ɔ̄tradictorium concluſionis iſtius ſylli/et
ꝓpoſitio adiuncta/vna ex duab⁹ ꝓpōnibus iſtius ſyllo/
giſmi.Syllogiſmus autē/qui eſt ſm viam ɔ̄trarij/acci/
pit ɔ̄tradictorium eius:qδ intēdit mōſtrare/nō autē ɔ̄/
tradictorium ɔ̄cluſionis ſyllogiſmi:z applicat illi ꝓpoſi
tionem verā:non autē ꝓpōnez ſylli poſiti.

Ꝗδ ō ſimilitudo z diuerſitas ſylli ad ipoſe ad ɔ̄uerſiuum.

℄ Amplius:
qꝛ in ſyllogiſmo ɔ̄uerſiuo ɔuenit deſtructio rei falſe/
poſteaqꝫ admiſerimus ɔ̄dictoriū impoſſis/qδ eſt verūz.
Sed in ſyllogiſmo ɔ̄trarij oſtēdemus vtrāqꝫ ɔ̄clōnē ꝑ
poſitionem impoſſis per ſe.

℄ Oē autē/qδ mōſtratur ꝑ
ſyllm predicatiuū/qui diciť rectus/pōt etiā mōſtrari ſꝫ
has eaſdem ꝓpōnes per ſyllm ɔ̄trarij:verū ſylls ɔ̄tra/
rij eſt ſimilior in vno ſyllo ɔ̄uerſiuo:z hoc/qꝛ for⁹ ipi⁹
eſt eadez forma.Cauſa autem iſtius eſt:qꝛ quum ſylls
rectus reduciť ad ɔ̄trariūz/erunt in ipſis termini ac ꝓ/
poſitiones vne z eedem:vt in exēplo/ſi ponamus/a/ineē
omni/b/per ſyllm rectum/quum inſit/a/omni/c:z/c/oī/b:
concludetur enim nobis/φ/a/ineſt omni/b.Si igiť ſolli/
citi fuerimus ad hoc mōſtrādum per ſyllm ɔ̄trarij/ac/
cipiemus ɔ̄dictorium ɔ̄cluſionis/vt/φ/a/nō ineſt omni
b/aut ɔ̄trarium eiuſdē:z ɔ̄iungemus huic maiorē ꝓpo
ſitionez:puta/a/ineſſe omni c:ſequeť eni neceſſario ex B
in ſecūda figura:vt/c/non inſit omni/b/qδ eſt ɔ̄tradicto
rium minoris ꝓpōnis z impoſe:qδ igitur poſitūz fuit/B
eſt ɔ̄tradictoriū aut ɔ̄trariūz ɔ̄cluſionis eſt impoſe:ſꝫ
quū falſum fuerit ɔ̄tradictoriū poſitū/verū erit ſuū con
tradictorium:qδ eſt concluſio:ſed hec eadē etiam eſt via
ſyllogiſmi ɔuerſiui.Conſilr autē accidit in reliquis figu/
ris:omnis enim ſylls/qui admittit ɔ̄uerſionez/admittet
etiā mōſtrationē ɔclōnis ſue ſm viā ɔ̄trarij.

Oē qδ mōſtratur ꝑ ſyllꝫ ꝑdicatiuum rectū/pōt z ꝑ ſyllogiſmū ad ipoſe ōmōſtrari ꝑ eaſdē ꝓpoſitiones.

℄ Oia aūt
quattuor queſita mōſtranť per ɔ̄trariū in oībus figuris
preter vlem affirmatiuā:hec eni nō oſtendiť in pͥᵃ figu/
ra:ſed mōſtratur in ſecunda z tertia.

Oia ɔ̄tuor ɔ̄ſita ꝑter vlē affirma^{ua} qδ ſi pōt i pͥᵃ oſidi i oīb⁹ figuris oſidi pōt ꝑ ipoſſibile.

℄ Qz igiť nō oſten
datur affirmatiua vlis per ſyllm ɔ̄triꝫ in pͥᵃ figura/mon/
ſtrať ſic:ponamus eni ꝓpōnē/quā volumus monſtrare
a/in omni/b:ſi nāqꝫ voluerimus oſtendere B ꝑ viā ɔ̄triꝫ
aut ipm erit:aut accipiēdū erit ſuū ɔ̄dictoriūꝫ:vt φ/a/nō
ineſt omni/b/aut ſuum contrarium/vt φ/a/ineſt nulli/b.

Qz vlis affirmatiua ñ poſſit ꝑ impoſe mōſtrari i pͥᵃ figura.

℄ Amplius:ſi adiungamus vni iſtoꝝ duū oppoſitoꝝ
ꝓpōnē alterā:cuius ɔ̄plicatio ſit cuꝫ oppoſito ɔclōnis/
ſit ɔ̄plicatio prime figure:opꝫ vt aut/c/predicetur de/a/
aut ſubijciať/b:quēadmodū ſi dicamus/c/dē oī/a:vel/b/
de omni c.Si igiť fuerit oppoſitū/qδ poſuimus/ɔ̄tra/
dictoriū/vt φ/a/nō ineſt omni/b:planūz φ nō erit ſylls
in pͥᵃ figura/ad vtrāuis extremitatū ponať ꝓpō altera:z
B qꝛ ſi verū extiterit/c/eē in oī/a/habebim⁹ φ/c/eſt in
oī/a/z/a nō eſt in oī/b:ſꝫ B nō ɔcludiť in pͥma figura/qꝛ
mior eſt negatiua.Et ſi poſuerimus a ꝑte/b/habebimus

q̃ a non ineſt omni b: ⁊ b omni c: ſed hoc ſimiliter etiã non concludit in prima figura: quoniam maior eſt particularis: diximus enim iam q̃ hoc non concludit. Sin autem accipiamus contrarium affirmatiue: quam conamur conſtruere ⁊ ipſi addiderimus propoſitionem cuius veritas eſt nota ex parte b: quemadmodum ſi ponamus a ineſt nulli b: ⁊ b omni c: concludetur in prima figura q̃ a ineſt nulli c: quod eſt impoſſibile: ſi igitur eſt impoſſibile quod poſuimus: puta quum dicebamus a ineſt nulli b: non tamen ſequitur ſi quod dicimus a ineſt nulli b ſit falſum ut verum ſit ſuum contrarium: puta q̃ a inſit o͠i b quod erat queſitũ noſtrũ: duo nãq̃ contraria aliquã ſimul falſificant: quẽadmodũ p̃diximus in lib° p̃cedẽte.

¶ Sin autem coaptemus propoſitionem verã ex parte a non inouabitur ſyllogiſmus: quoniam minor erit negatiua in prima figura. Planũ igitur q̃ ſyllogiſmus o͠is qui eſt ſ͠m viam contrarij: aut vtiq̃ erit per acceptionem contrarij aut per acceptionem contradictorij: ⁊ per applicationem p̃poſitionis vere alteri ipſorum. Planum igitur q̃ ſi acceperimus contradictorium v͠lis affirmatiue ⁊ ipſi coniũxerimus p̃poſitionem v͠lem verã q̃ nõ erit ſyll͠s: ⁊ ſi erit ſyll͠s non t͠n concludet impoſſibile: ex cui° falſitate ſequatur veritas vniuerſalis affirmatiue: quam querebamus oſtendere: fieri igitur nõ poteſt ut ſequat̃ v͠lis affirmatiua per ſyll͠m 3rij: cui° p̃dicationis deducẽs ad ipo͠le ſit in p̃ma figura.

Particularis affirmatiua põt p impo͠le mõſtrari i p° fig° ſũpto 3dictorio.

¶ Particularis aũt affirmatiua põt vtiq̃ p 3riũ mõſtrari i p° figura. ſi accepim° q̃ huic opponit̃ v͠lem negatiuã: hec enim eſt ſua 3dictoria: non autem particularem negatiuam que eſt ſua 3ria: ⁊ h͠ ſimil͠r etiã quum fuerit p̃poſitio vera ex parte b: nõ aũt ex parte a. Ponamus igit̃ ſi nõ eſt verũ q̃ ip͠m inſit alicui b: ponamus inq̃ q̃ a inſit nulli b. Amplius cõiungamus huic q̃ b ineſt o͠i c ⁊ 3cludamus q̃ a ineſt nulli c qd̃ eſt falſum: erit igit̃ ⁊ illud falſum qd̃ ex falſo ſeq̃tur: puta qd̃ dicimus a ineſt nulli b: quum igitur ſit hoc falſum 3dictoriũ ſuum erit verũ: puta qd̃ dicimus a ineſt alicui b qd̃ intẽdebamus mõſtrare. Si v͠o accipiamus p̃põnẽ veram ex p͠te a erit minor negatiua in p̃ma figura ⁊ non erit ſyll͠s. Conſil͠r nõ erit etiã ſyll͠s quũ acceptum fuerit cõtrariũ: ſi enim p̃poſitio affirmatiua vera poſita fuerit ex parte a erit minor negatiua: ſin aũt poſita fuerit ex p͠te b erit maior particularis: ſed he ambe nõ cõcludunt in p̃ma figura.

Non demõſt v͠lis negatiua p ſyll͠m ad impo͠le i p° fig°.

¶ Sin autẽ voluerimus mõſtrare p ſyll͠m cõtrarij v͠lem negatiuã ⁊ poſuerimus ipſius oppoſitum: oportebit vt ſit affirmatiua particularis: que eſt ſua 3dictoria: puta ſi dicamus a ineſt alicui b: quũ igit̃ ipſi adiũxerimus q̃ c in o͠i a cõcludet̃ impo͠le: puta q̃ c ineſt alicui b: qd̃ igitur dicebamus a ineẽ alicui b eſt falſum: quũ igit̃ hoc falſum extiterit verũ erit ſuũ 3dictoriũ: puta q̃ a ineſt nulli b qd̃ erat queſitũ. Cõſimil͠r accidet ſi fuerit p̃poſitio v͠lis negatiua vera. Si enĩ ponemus p̃põnem verã ex parte b nõ inouabit̃ ſyll͠s: q͠m maior erit p͠ticularis in p̃ma figura. Sin autẽ accipiamus loco 3dictorij cõtrariũ inouabit̃ ſyll͠s 3cludẽs impo͠le ad vtraſ extremitates ponat̃ p̃poſitio vera ex extremitatib° cõtradictorij: p̃terq̃ q̃ non 3cludit̃ impo͠le: ex quo q͠a ſit impoſſibile ſequat̃ veritas ſui oppoſiti: qd̃ eſt hic queſitum: op͠z ergo vt accipiat̃ cõtradictoria nõ aũt 3ria: h͠ v͠o cõe eſt o͠ibus figuris 3rij: in q̃cũq̃ fig° cõponat̃ p̃dicatiuus.

Non demõſt particularis negatiua p ſyll͠m ad impo͠le.

¶ Et ſi voluerimus mõſtrare particularẽ negatiuã p viã cõtrarij oportebit vt ponamus oppoſitũ affirmatiuam v͠lem: ſi enĩ poſuerimus oppoſitũ a ineẽ o͠i b ⁊ adiũxerimus ipſi q̃ c ineſt o͠i a ſ͠m q̃ ipſa eſt vera: concludet̃ impo͠le q̃ c in o͠i b: q͠re ⁊ a ineẽ omni b eſt impo͠le: ſed ſi hoc falſum verũ eſt q̃ dicimus a nõ ineſt omni b qd̃ eſt queſitũ. Sil͠r aũt accidet ſi hec extiterit negatiua: ⁊ eodẽ mõ ſi ipſi 3iũgamus b in o͠i c: aut b in aliquo c concludet̃ impo͠le in p̃mo figura. Sin autem applicuerimus ipſi q̃ c ineſt alicui a nõ erit ſyll͠s p̃pterea q̃ maior fiet particularis in p̃ma: ⁊ eodẽ mõ quum hec extiterit negatiua. Iã itaq̃ mõſtratum fuit q̃ o͠ia queſita oſtẽdũt̃ per 3rium in p̃ma figura p̃ter v͠les affirmatiuas.

In o͠i mã in ſyll͠o ad impo͠le ſumẽdũ ẽ 3dicto͠m: nõ aũt cõtrariũ.

¶ Ope͠r v͠o p̃ciũ eſt in omni mã vt in ſyll͠o cõtrarij accipiamus cõtradictoriũ ei° qd̃ ĩtẽdimus mõſtrare nõ aũt 3riũ: quũ ſi fuerit falſum vnũ 3rioꝝ non ſequit̃ vt ſit verũ alterum contrarium: quemadmodum oſtenſum fuit in libro precedente: neq̃ eſt etiam probabile quum eſt falſum vnũ contrarium vt ſit verum contrarium ſuum.

Non oſtẽdit̃ p impo͠le v͠lis affirmatiua i figura 2ª p v͠ia cõtradictorij.

Sed vniuerſalis affirmatiua monſtrat̃ in ſecunda ac tertia figura: oſtẽſio aũt huius eſt: quoniam ſi voluerimus monſtrare a ineſſe omni b in ſecunda figura accipiemus ſuam contradictoriã: puta q̃ a non ineſt o͠i b: quũ igitur applicuerimus huic 3dictorio q̃ a ineſt o͠i c ſequetur ex hoc in ſecũda figura q̃ c nõ inſit omni b qd̃ quũ ſit impo͠le ⁊ p̃poſitio applicita 3tradictorio extiterit vera: ſequit̃ vt falſum accidat ex 3dictorio: qd̃ eſt quũ dicebamus a nõ ineſt omni b: ſed ſi hoc eſt falſum verũ erit ſuũ 3dictorium: vt q̃ a in omni b. Sin aũt loco 3dictorij acceperimus cõtrariũ: nõ erit in ipſo vtilitas in omni mã.

Non demõſt particularis affirmatiua i figura 2ª.

¶ Et ſi voluerimus monſtrare hac in figura affirmatiuã particularẽ: puta qd̃ dicimus a ineſſe alicui b oportebit accipere 3dictoriũ ſuũ vt q̃ a ineſt nulli b. Amplius 3iungemus ipſi a ineẽ o͠i c ⁊ cõcludet̃ nobis q̃ c ineſt nulli b: hoc autẽ impo͠le ſeq̃tur ex eo q̃ poſuimus a ineſſe nulli b: q͠uare 3dictoriũ ſuũ verũ: quo dicebamus a alicui b. Et ſi accipiamus 3rium loco cõtradictorij accidet in hoc qd̃ accidit in p̃ma figura: hoc eſt vt 3cludatur impo͠le: ſed nõ mõſtrat̃ per hoc veritas oppoſiti qd̃ poſitũ fuit in omni mã.

Demõſo v͠lis negatiue in 2ª per impo͠le.

¶ Sin autẽ voluerimus oſtẽdere hac in figura v͠lem negatiuã accipiemus tunc ſuã cõtradictoriã: puta q̃ a ineſt alicui b ⁊ ipſi cõiungemus qd̃ non eſt dubiũ in veritate ſua: vt q̃ a ineſt nulli c: ſequet̃ enĩ ex neceſſitate q̃ c non ineſt alicui b qd̃ eſt impo͠le: ſi ergo qd̃ poſuimus eſt falſum: igit̃ a inerit nulli b.

Demõſo particularis negatiue in ſecũda per impo͠le.

¶ Et ſi voluerimus mõſtrare negatiuã particularẽ accipiemus ſuã 3dictoriã: puta q̃ a ineſt o͠i b ⁊ applicabimus ipſi q̃ a ineſt nulli c ſequet̃ enĩ impo͠le: puta q̃ c ineſt nulli b: ergo 3dictorium eius: ex quo ſeq̃tur impoſſibile eſt verũ: puta qd̃ dicimus a nõ ineſt alicui b qd̃ intendebamus oſtẽdere: oſtenſum eſt igitur q̃ omnia queſita monſtrãtur per contrarium in ſecunda figura.

Demõſo v͠lis affirmatiue in 3ª per impo͠le.

Conſimiliter accidet etiã vt mõſtrent̃ omnia in 3ª figura: oſtenſio autẽ huius: quoniam ſi voluerimus oſtẽdere v͠lem affirmatiuã: accipiemus ſuã 3tradictoriã: puta quũ dicimus a non ineſſe alicui b: cui quũ applicuerimus c ineſſe omni b concludet̃ in 3ª figura q̃ a non ineſt alicui c. Terminus enim medius qui eſt b ſubijcit̃ vtriſq̃ extremitatib°: quũ igitur ſit 3cluſio impo͠lis: cõtradictoriũ eius ex quo ſeq̃tur ipoſſibile eſt verũ: puta qd̃ dicimus a ineſſe omni b qd̃ volebamus 3cludere. Et ſi poſuerimus cõtrarium loco 3dictorij cõcludet̃ q̃dem impo͠le: non t͠n ſequet̃ ex ipſo ex neceſſitate veritas queſiti: quẽadmodum etiã accidebat in reliq̃s figuris.

Demõſo particularis affirmatiue in 3ª per impoſſibile.

¶ Sin autẽ voluerimus oſtẽdere q̃ a ineſt alicui b que eſt affirmatiua particularis ponemus q̃ a ineſt nulli b que eſt ſua 3dictoria: ⁊ applicabimus ipſi c ineẽ alicui b ⁊ concludet̃ hac in figura q̃ a nõ ineſt alicui c qd̃ quũ ſit falſum qd̃ ex ipſo falſo ſequit̃: puta qd̃ dicimus a ineſt nulli b eſt etiã falſum: ſed quũ hoc ſit falſum verum erit ſuũ cõtradictoriũ: qd̃ eſt queſitum a

Demõſo vlis negatiue in 3ª ꝑ impoſſ.

tum/a. vʒ. ineſſe alicui/b. ¶ Et ſi voluerimus monſtrare vlem negatiuã: quẽadmoduʒ ſi voluerimus mõſtrare/ꝙ/a/ineſt nulli/b/accipiemus ꝯdictoriũ huius/vt ſi dicamus/a/ineſſe alicui/b/⁊ huic applicabimus/c/ineſſe oĩ b/ſequeẽ igiẽ hec in figura/vt/c/iſiẽ alicui/a/qd̃ quum ſit falſuʒ: falſuʒ vtiqȝ ſequit ex cõtradictorio poſito: naʒ ꝓpoſitio/c/b/nõ hʒ dubitatione in veritate ſua. Quũ3 igiẽ cõtradictoria falſa extiterit: que eſt particularis affirmatiua: vera erit vlis negatiua: puta/qd̃ dicebamus/a/ineſt nulli/b. Si ꝟo acceperimus ꝯriũʒ: accidet in hoc/qd̃ accidebat in reliqs figuris.

Demõſo paricularis negatiue in 3ª ꝑ ipoſſ.

¶ Et ſi voluerimus mõſtrare particularẽ negatiuã/ponemus ſuũ cõtradictoriũ: que eſt vlis affirmatiua/veluti ſi ponamus/a/ineẽ omni b/⁊ applicabimus ipſi/ꝙ/c/ineſt omni/b: hec autẽ nõ eſt dubia in ſuã veritate. Concludeẽ autẽ nobis/ꝙ/c/ineſt alicui/a/qd̃ quũ fuerit falſuʒ: cõtradictoriũ/qd̃ eſt vlis affirmatiua/de quo dubitaẽ/eſt falſum: ſed quum fuerit falſa vlis affirmatiua/vera erit particularis negatiua.

Cõcluſo dictorũ de ſyllo ad impoſſ.

¶ Iaʒ igiẽ ex diſpõne ſyllũ ſm cõtrariuʒ duo fuere hoc in loco declarata: quoꝝ vnũ eſt: ꝙ in ipſo ſemper ⁊ in oĩ mõ eſt vtile accipere contradictorium/non autem accipere contrarium. Scðm autem ꝙ omnia queſita prodeunt ſm ipſum in ſecunda figura ac tertia: ꝙ ꝗ in prima figura/non elicitur per ipſum tñ vniuerſalis affirmatiua: reliqua autem queſita eliciuntur.

¶ Capl'm. Diãs ſyllogiſmi recti ⁊ ducẽtis ad impoſſ.

Syllo ad impoſſ incipit a ꝯdictorio cõcluſionis.

DIrit. Differũt aũt ſyllo rectus ⁊ ſyllo contrarij/quãdo cõcludunt vnuʒ ⁊ idẽ queſitũ ex ꝓpõnibus vnis ⁊ eiſdẽ: ꝓpterea ꝙ in ſyllo ſm cõtrariuʒ ponimus a ꝓnº id/qd̃ volumus deſtruere: hoc eſt ꝯdictorium eius/quod intẽdimus monſtrare: vt quum ſermo deuenerit ad falſum/ſciaẽ ꝙ eſt falſuʒ.

Syllo ad impoſſ icipit a ꝓpõnibꝰ noſ.

Syllo autem rectus incipit a propoſitionibus notis: ambo autem ſyllogiſmi ſunt ex propoſitionibꝰ notis: niſi ꝙ ſyllogiſmus rectus eſt ex binis propoſitionibus: ex quibus eſt ſyllogiſmus: ſed in ſyllogiſmo ſm contrarium vna tñ ꝓpoſitionum ſuarum eſt ex ꝓpoſitionibus ſyllogiſmi recti: ſecũda autem eſt ꝯdictoria cõcluſionis dubitate.

In ſyllo recto ꝯº ẽ ignota: in ſyllo ad ipoſſ eſt nota ꝑ põnẽ cõtradictorij.

¶ Amplius in recto non eſt neceſſariuʒ/vt cõcluſio ſit nota anteꝗ̃ ſit ſyllogiſmus: ſed in eo/qui eſt ſm contrarium/iaʒ eſt opus/vt ſit nota ad poſitionez ſue contradictorie: nõ eſt autem in hoc differentia/ſiue concluſio fuerit affirmatiua/ſiue negatiua.

Q̃do ꝯuenit ſyllo rectus ⁊ ad ipoſſ ducẽs oſtẽdẽdo eãdẽ ꝯcl'onez ꝑ eoſdẽ termĩnos ⁊ ꝓpoſitiones.

¶ Omne ꝟo queſituʒ/quod mõſtratur per ſyllogiſmuʒ rectum/poteſt per has eaſdem ꝓpoſitiones monſtrari per ſyllogiſmuʒ contrarij: ⁊ omne/qd̃ oſtenditur per ſyllogiſmuʒ ꝯtrarij/poteſt per hos terminos ⁊ ꝓpoſitiones monſtrari per ſyllogiſmum rectum.

Nota ꝙ ĩ oĩbus q̃ſitẽ ãʒ ſyllogiſmꝰ ꝓdicatiuus q̃ ẽ in ſyllo ad ĩpoſſ ⁊ rectꝰ ꝯuẽiũt ꝙ ꝑ eoſdẽ terminos ⁊ ꝓpõnes ſuis/ ꝺĩnt tñ q̃ nõ ſunt ꝑ eaſdẽ figuras: ⁊ hꝯ pʒ in oĩbꝰ figuris.

¶ Quũ ꝟo ſyllogiſmus predicatiuus/qui eſt in eo/qui eſt ſm contrariuʒ/extiterit in prima figura: ſyllogiſmus rectus ſuper hoc queſito/⁊ per has eaſdem ꝓpoſitiones erit in ſecunda figura ⁊ tertia: ſi vniuerſale quidem negatiuum/in ſecunda figura. Sin autẽ affirmatiuum particulare/in tertia: negatiua ꝟo particularis ad duas figuras ſimul/quando ea/que eſt vera fuerit affirmatiua/ſin autem fuerit negatiua/erit in ſecũda. Quum ꝟo ſyllogiſmus predicatiuus/qui eſt in contrario extiterit in ſecunda figura/ſyllogiſmus rectus erit in ꝓma: ⁊ hoc in omnibus queſitis. Sed quũ ſyllogiſmus contrarij extiterit in tertia figura ſyllogiſmus rectus erit in prima ac ſecũda: ſi affirmatiuus quidem/in prima: ſi ꝟo negatiuus in ſecũda: monſtratio autem huius: quoniaʒ ſi oſtenderimus per ſyllogiſmum cõtrarij in prima figura ꝙ/a/ineſt nulli/b/⁊ poſuerimus cõtradictorium huius: puta ꝙ/a/ineſt alicui/b/⁊ applicuerimus huic contradictorio/ꝓpoſitionem veraʒ/concludetur in prima figura concluſio falſa. Qd̃ quum ita ſe habeat planum ꝙ ꝓpoſitio vera coniũgetur vtiqȝ ex parte/a: non autem ex parte/b: adeo/vt ꝓpoſitio vera ſit maior: fieri enim non poteſt/vt maior ſit particularis hac in figura: erit igitur ꝓpõ vera/ꝙ/c/ineſt omni/a. Sit igitur/c/in omni/a/⁊/a/in aliquo/b: concludetur enim nobis in ꝓma figura/ꝙ/c/in aliquo/b/quod eſt falſum. Reducetur autẽ ſyllogiſmus cõtrarij ad rectũ/quum acceperimus cõtradictorium concluſionis falſe/⁊ ipſi applicuerimus ꝓpoſitionem veram: que eſt in ſyllogiſmo cõtrarij. Planum eniʒ eſt: ꝙ ꝓpoſitio vera/que eſt/c/in omni/a/eſt contradictoria ꝓpõni falſe: que eſt/c/non ineſt alicui/b: he eniʒ cõmunicant in/c/quod eſt maior extremitas ꝯcluſionis/que fuerat in prima figura cõcludens impoſſibile per ſyllogiſmuʒ contrarij. Sed oẽs hine propoſitiones: quarũ cõmunicatio eſt in extremitate maiore queſiti: complicantur in ſecũda figura: ſyllogiſmus autẽ rectus ita prodibit/c/in omni/a/⁊/c/in nullo b: ⁊ cõcludetur ꝙ/a/ineſt nulli/b: hoc autem eſt/quod cõcludebatur in ſyllogiſmo contrarij. Conſimiliẽ accidet/ſi monſtrauerimus per ſyllogiſmuʒ cõtrarij in prima figura/ꝙ/a/non ineſt omni/b: hoc eſt particularem negatiuã ſm ꝙ poſueramus ſuuʒ contradictoriuʒ: puta ꝙ/a/ineſt omni/b/⁊ applicabamus ipſi propoſitionem vniuerſalem veram ex parte/a/vt ꝙ/b/ineſt omni/a: quum igitur concluſerimus/ꝙ/c/ineſt omni/b/quod eſt falſum/accepimus contradictorium ſuum/vt ꝙ/c/non ineſt alicui/b/⁊ applicuimus ipſi ꝓpõnem maiorem veraʒ: ⁊ complicitus fuit ſyllogiſmus rectus ſuper re manifeſta in ſyllogiſmo cõtrarij hunc in modum: c/ineſt omni/a/⁊/c/non ineſt omni/b: igitur/a/nõ ineſt omni/b/quod eſt cõcluſio ſyllogiſmi ſm contrariuʒ. Sed iam prodibit hoc in tertia figura: ſi poſuerimus ꝓpõnem veram: que fuit ꝯiuncta cum contradictorio/minorem in prima figura: cõtradictoriuʒ enim quoniaʒ hic erat vniuerſale affirmatiuũ/poterat eſſe maior ꝓpõ in prima figura: erit igitur concluſio falſa/a/in omni/c: ſi igitur accipiamus contradictorium ſuũ: quod eſt/a/non ineſt alicui/c/⁊ applicemus ipſi ꝓpõnem veram/vt ꝙ/b/in omni/c: planuʒ ꝙ ambe iſte propõnes cõmunicant in minore extremitate cõcluſiõis prime figure: erit autẽ ſyllogiſmus in tertia figura: ⁊ cõcludet/a/nõ ineſt alicui/b: hoc autẽ eſt/quod fuit manifeſtum per viaʒ contrarij in ꝓma figura. ¶ Accidet aũt ſi accipiamus ꝓpõnem veram ex parte/a/negatiuaʒ: vt ſyllogiſmus rectus ſit in ſecũda figura tñ: quoniaʒ ſi acceperimus cõtradictorium eius/quod querebamus per viã contrarij: vt ꝙ/a/ineſt omni/b/⁊ ipſi applicuerimus ꝓpõnem veram ex parte/a: vt ꝙ/c/ineſt nulli/a/concludetur in ꝓma figura/ꝙ/c/ineſt nulli/b: quod eſt falſum: ſi igitur acceperimus contradictorium huius/vt ꝙ/c/ineſt alicui/b ⁊ applicuerimus ipſi eam/que eſt vera/vt ꝙ/c/ineſt nulli/a/concludeẽ in ſecunda figura/ꝙ/a/non ineſt alicui/b/quod eſt queſituʒ per viam contrarij nobis concluſuʒ in prima figura. Sin autẽ affirmatiua particularis monſtrata fuerit in tertia figura: veluti ſi concluſum fuerit in ꝓma figura per ſyllogiſmum cõtrarij/ꝙ/a/ineſt alicui/b/eo ꝙ poſuimus/a/ineſſe nulli/b/qd̃ eſt contradictorium/⁊ applicuimus huic/b/ineſſe omni/c/que eſt vera (fieri eniʒ non poteſt vt applicemus ipſaʒ a parte/a/eo ꝙ minor non erit negatiua in prima figura) ⁊ concluſimus/a/ĩeſſe nulli/c/qd̃ eſt impoſſibile. ¶ Si igiẽ accipiamus cõtradictoriuʒ huius impoſſibilis/vt ꝙ/a/ineſt alicui/c/⁊ applicemus ipſi ꝓpõnem veram: veluti ſi dicamus/b/ineſt omni/c. Planuʒ ꝙ concludetur nobis in tertia figura/ꝙ/a/ineſt alicui/b/quã/c/eſt terminus cõmu-

nicans cū contradictorio impoſſibilis ꝛ ꝓpōne vera: ꝫ autem eſt ſubiectū ambarum extremitatū. Conſimilr accidet, quū fuerit ꝓpō vera applicita contradictorio/ particularis: hoc eſt, ꝓpō /b c. Hec igit̄ eſt diſpoſitio oīuꝫ eorum: que monſtrantur per contrariū in prima figura. Jamqꝫ etiā monſtratū fuit, ꝙ in ipſa non oſtendit̄ vniuerſalis affirmatiua. ℂ Secunda figura.

Si vlis affirmatiua p 2ᵃᵐ oſtēſa ꝑ ſyll'ꝫ ad ipoſſ rect' eadē oſtēſa eſt ꝑ ꝓmam.

Sed in ſecunda figura ponamus/ ꝙ monſtretur per contrarium vniuerſalis affirmatiua: puta ꝙ /a /ſit omni /b/ eo ꝙ poſuimus ſuum contradictoriū/ vt ꝙ /a /nō ineſt oī /b/ ꝛ applicuimus ipſi maiorem ꝓpōnem veram: que cū ipſa cōplicabatur in ſecunda figura: ꝙ /a /in omni /c/ ꝛ cōcluſum fuit falſū ex hoc: puta ꝙ /c /non ineſt omni /b. Dicamus igitur ꝙ ſyllogiſmus iſtius queſiti erit in ꝓma figura: ꝛ hoc/ quoniā ſi accipiamus contradictoriū concluſionis falſe: vt ꝙ /c /ineſt omni /b/ ꝛ applicuerimus ipſi quod dicimus /a /ineſſe omni /c/ que eſt vera: planū ꝙ cōcludetur nobis in prima figura tūc /a /ineſſe omni /c/ que eſt vniuerſalis affirmatiua: ꝛ hoc/ quoniā due iſte ꝓpoſitiones vere: quarū vna eſt contradictoriū falſe/ ꝛ altera vera poſita in ſyllogiſmo cōtrarij nō cōmunicāt/ neqꝫ in predicato vt ſit ſecunda figura/ neqꝫ in ſubiecto/ vt ſit tertia: ſꝫ illō/ in quo cōicāt/ eſt ſubiectū maiori extremitati/ que eſt in q̄ſito/ ꝛ ꝓdicatū de miore: hic aūt ē ordo ꝓᵉ fig̃.

Particularis affirmatiua i 2ᵃ p ipoſſ demōſtrata oñdet recto ſyll'o in prima.

ℂ Sin aūt mōſtrauerimus in ſecunda figura per ꝯtrariū affirmatiuā particularē: puta /a /ineſſe alicui /b/ ex eo/ ꝙ poſuimus /a /ineſſe nulli /b/ quod eſt oppoſitū/ ꝛ cōplicuimus huic /a /ineſſe omni /c/ ita vt ſequeretur /c /ineē nulli /b/ quod eſt falſū: dico igitur ꝙ ſyllogiſmus rectus erit in prima figura: ꝛ hoc/ quoniā ſi accipiamus /a /ineē omni /c/ que eſt vera poſita in ſyllogiſmo ꝯtrarij/ ꝛ /c /alicui /b/ quod eſt cōtradictoriū concluſionis falſe: planū ꝙ ꝯcludetur in prima figura /a /ineſſe alicui /b.

Vlis negatiua p ipoſſ demōſtrata i 2ᵃ oñſtue oſtēſabit in prima.

ℂ Si aūt mōſtrata fuerit per cōtrariū vniuerſalis negatiua in ſecunda figura/ eo ꝙ poſuimus ſuū contradictorium: qō eſt /a /ineſſe alicui /b/ ꝛ complicuimus huic ꝙ /a /ineſt nulli /c/ ita vt cōcluſio eſſet falſa/ ꝙ /c /non ineſſet alicui /b/ ſyllogiſmus ſuus rectus erit in prima figura: ꝛ hoc/ quoniā ſi accipiamus contradictoriū cōcluſionis falſe/ vt ſi dicamus /c /ineſſe omni /b/ ꝛ applicemus ipſi /a /ineſſe nulli /b/ que erat vera: cōcludemus in ꝓma figura/ ꝙ /a /ineſt nulli /b.

Negatiua q̄ꝫ ꝑticularis ꝑ i poſſ oſtēſa i 2ᵃ recto ſyllogiſmo i ꝓᵃ monſtrabit.

ℂ Conſimilr ſi monſtrauerimus in ſecunda figura per ſyllogiſmū contrarij particularem negatiuā/ vt ꝙ /a /non ineſt alicui /b/ eo ꝙ poſuimus ſuā contradictoriā: que eſt /a /ineē omni /b/ ꝛ applicuimus huic ꝙ /a /nō ineſt alicui /c/ ꝛ ſequebatur ex hoc/ vt /c /non ineſſet alicui /b/ qō eſt falſū: ſyllogiſmus igitur ſuus rectus erit/ ſi acceperimus /c /in aliquo /b/ quod eſt contradictoriū concluſiōis falſe/ ꝛ applicuerimus ipſi ꝓpōnē verā: que eſt /a /ineſt nulli /c/ ſequet̄ enim ex hoc /a /non ineſſe alicui .b. Jā igit̄ monſtratum eſt: ꝙ ſyll's rectus eius/ qō oſtēdit̄ ꝑ ꝯtrariū in 2ᵃ figura/ erit in ꝓma figura: ꝛ hoc in oībus queſitis.

ℂ Tractatus de tertia figura.

Vlis affirmatiua p ipoſſ i 3ᵃ oſtēſa: recte oſtēſabit̄ ꝑ ꝓmam.

Amplius ſit monſtrata in tertia figura per viam contrarij vniuerſalis affirmatiua: puta/ quod dicimus /a /ineſſe omni /b/ eo ꝙ poſuimus ſuā contradictoriam/ vt ꝙ /a /non inſit alicui /b/ ꝛ applicuim9 huic/ ꝙ /c /in omni /b/ ita vt falſa/ que ſequebatur fuerit /a /nō ineē alicui /c. Dico igitur/ ꝙ ſyllogiſmus ſuus rect9 erit in prima figura: ꝛ hoc/ ſi accipiamus contradictoriū cōcluſionis falſe: puta/ ſi dicamus /a /ineſt omni /c/ ꝛ applicemus huic /c /ineſt omni /b/ que eſt vera. Cōcludet̄ nobis in prima figura/ ꝙ /a /ineſt omni /b: hoc autē eſt/ quod per impoſſibile mōſtratū fuit: fieri enim nequit vt /a/ ꝛ /b/ cōmunicent/ niſi in aliquo tertio/ qō ſubijciatur ipſi /a/ ꝛ predicetur de /b/ que ſunt extremitates queſiti.

Particularis affirmatiua ꝑ ipoſſ oſtēſa i 3ᵃ: oſtēſabit in ꝓᵃ recto ſyllogiſmo.

ℂ Cōſimilr ſi monſtrauerimus per contrariū particularē affirmatiuam in tertia figura: puta/ ſi dicamus /a /ineſſe alicui /b/ eo ꝙ poſuimus ſuū contradictoriū/ vt quod dicimus /a /in eſt nulli /b/ ꝛ applicuimus huic/ ꝙ /c /ineſt alicui /b/ ita/ vt falſum concluſū extiterit/ ꝙ /a /non ineſt alicui /c. Syllogiſmus ſuus rectus erit in prima figura: ꝛ hoc/ ſi accipiamus contradictoriū falſi/ hoc eſt ꝯcluſionis: puta/ quod dicimus /a /ineſt omni /c/ ꝛ huic applicemus /c /alicui /b: ꝫ eſt ꝓpōnem ſyllogiſmi verā: ꝛ concludamus ꝙ /a /ineſt alicui /b.

Vlis negatiua ꝑ ipoſſ oñſta i 3ᵃ oſtēſabitur in 2ᵃ ſyll'o recto.

ℂ Eodē pacto ſi monſtrauerimus per contrariū vniuerſalē negatiuā/ eo ꝙ poſuimus ſuā contradictoriā: puta/ qō dicimus /a /ineſt alicui /b/ ꝛ applicuimus huic/ ꝙ /c /ineſt omni /b/ ita/ vt cōcluſū fuerit /c /ineſſe alicui /a/ qō eſt falſum: dicamus igitur ꝙ ſyllogiſmus ſuus rectus erit in ſecūda figura: ꝛ hoc ſi accipiamus cōtradictorium cōcluſionis falſe/ ꝛ ꝓpōnem veram: que poſita fuerat in mōſtratione cōtrarij: habebimus enī ꝙ /c /ineſt nulli /a/ ꝛ /c /ineſt omni /b/ ꝛ concludet̄ nobis /a /ineſſe nullī b: hoc autē eſt id/ quod fuerat monſtratū per viā contrarij.

Particularis negatiua ꝑ ipoſſ in 3ᵃ demōſtrata: oſtēſabit i 2ᵃ recte.

ℂ Conſimilr accidet ſi monſtrata fuerit per viā contrarij particularis negatiua eo ꝙ accepimus ſuā cōtradictoriam: puta/ vlem affirmatiuā. Ut quoniā accepimus /a /ineſſe omni /b/ ꝛ huic applicuimus /c /ineſſe oī /b/ ꝛ concluſimus /c /ineſſe alicui a/ qō erat impoſſibile. Dico igitur ꝙ ſyllogiſmus rectus cōſimilr erit in ſecūda figura: ꝛ hoc/ quū acceptū fuerit cōtradictorium cōcluſionis: ꝛ ꝓpō vera ſm ꝙ cōſuetū fuit: habebimus enī ꝙ c /non ineſt omni /a: ꝛ /c /alicui /b/ ꝛ ꝯcluditur ꝙ /a /nō ineſt omni /b/ aut nō ineſt alicui /b.

Epilogus dictorū ꝺ diſſ ſylli recti ꝛ ad ipoſſ ducētis.

ℂ Jā itaqꝫ mōſtratū fuit/ ꝙ omnia queſita: que oſtēduntur per ſyll'm contrarij in omnibus figuris: poſſint etiā mōſtrari per ſyllogiſmos rectos: quia ad ipſos redeūt per has eaſdē ꝓpoſitiōes ꝛ per hos quoqꝫ ſimilr eoſdem terminos: quia redit9 ſyllogiſmi recti ad cōtrariū eſt idē cū ſyllogiſmo: qui vocat̄ conuerſiuus. Conſimilr planū etiā ex eo ꝙ prediximus/ quū ſyllogiſmi recti reducūtur ad cōtrariū/ ad quales ſyllogiſmos reducūtur ſm cōtrarium: ꝛ eodē pacto quū ſyllogiſmi ipſius contrarij reducūtur ad rectos/ ad q̄les ſyllogiſmos reducūtur: mōſtratū inſuper fuit: ꝙ oē queſitū oſtendi pōt per ꝯtrariū/ ꝛ ſm rectitudinem.

ℂ Tractatus de ſyll's: qui cōponuntur ex oppoſitis.

Oppoſita ſꝫ affirmatiōeꝫ ꝛ negatiōnē ſūt ꝯdictoria ꝛ cōtraria.

Dixit. In quali autē figura complicari poſſit ſyllogiſmus ex duab9 propoſitionibus oppoſitis/ ꝛ in quali figura fieri hoc non poſſit: mōſtrabitur ex eo/ qō ponemus. Sed primo iā dicam9/ ꝙ oppoſita ſm veritatē ſm modū negationis ꝛ affirmationis/ ſunt duo cōtradictoria ꝛ cōtraria: qō quum ſit ſtabilitum.

Nota q̄re nō poſſit fieri ſyllogiſm9 ex oppoſitꝫ i ꝓᵃ fig.

ℂ Dicamus ꝙ fieri nō poteſt/ vt cōplicetur ſyllogiſmus in ꝓma figura/ neqꝫ ex contrarijs/ neqꝫ ex contradictorijs/ neqꝫ ſyll's concludens affirmatiuam/ neqꝫ ſyll's concludens negatiuam: ꝛ affirmatiuā quidē: quoniā oportet/ vt ſyll's concludens affirmatiuā conſtet ex ambabus affirmatiuis: ſꝫ in ſyll'o: qui complicatur ex oppoſitis ſm viā contradictionis/ aut cōtrarij: vna ꝓpōnum ſuarū eſt negatiua et altera affirmatiua: ꝛ negatiuā etiā non poſſumus/ ꝛ hoc quia predicatū ꝛ ſubiectū in affirmatione ꝛ negatiōe eſt vnū ꝛ idem/ ſm ꝙ mōſtratum fuit in libro ꝓcedente: ſꝫ

in ſyllogiſmo

in ſyllogiſmo prime figure/non eſt predicatum duarum ꝓpõnū vnum/neqꝫ etiaꝫ ſubiectuꝫ vnū:ꝗꝫ termin⁹ me⸗dius/qͦ ſubijcit̃ in vna duarū ꝓpõnū/ꝑdicat̃ in altera.

In 2ª fig⁹ fit ſyllo ex oppoſitꝭ ſꝫ viā ꝯrij ⁊ ꝯdictionis.

¶ Sed in 2ª figura poteſt eſſe ſyllogiſmus ex duabus ꝓpõnibus oppoſitis/ſiue ſm viā contrarij/ſiue ſm viā contradictionis:vt in exemplo/omnis ſciētia ſtudioſa/⁊ nulla ſcientia ſtudioſa:⁊ concluditur nobis/ꝙ nulla ſciē⸗tia eſt ſcientia:quod eſt maxime impoſſibile. Conſimilr̃ accidet/ſi poſuerimus:omnis ſciētia ſtudioſa ⁊ medicina nõ eſt ſtudioſa:⁊ hoc/quoniaꝫ negatio ſtudioſitatis a me⸗dicina eſt negatio ab aliqua ſciētia:⁊ ac ſi poſuiſſemus omnem ſcientiaꝫ ſtudioſam eſſe/⁊ aliquam ſciētiaꝫ non eſſe ſtudioſam:concluditur igitur nobis ꝙ aliqua ſciētia non eſt ſciētia:cauſa autēꝫ/quare hoc fieri poſſit in ſecū⸗da figura eſt:quoniam predicatū in vtriſqꝫ extremitati⸗bus eſt vnuꝫ ⁊ idem. Conſimilr̃ ſe habebit in oppoſitis/ſi poſuerimus affirmatiuam maiorem ⁊ negatiuam mi⸗norem:aut res ſe habeat ecõuerſo:diſpoſitio eniꝫ in hoc eſt vna ⁊ eadem:non poſſunt autem oppoſita conclude⸗re in hoc ſm veritatem:niſi quum acceperimus affirma⸗tiuam ⁊ negatiuam eaſdeꝫ:veluti ſi dicamus:omnis ſci⸗entia eſt ſtudioſa/⁊ nõ omnis ſciētia eſt ſtudioſa:aut ac⸗ceperimus id/quod eſt pars vnius duarum ꝓpõnuꝫ op⸗poſitarum/⁊ ſub ipſa continetur loco propoſitionis eiuſ⸗dem affirmatiue ⁊ negatiue:quemadmodū ſi ponamus loco eius/quod eſt:non omnis ſcientia eſt ſtudioſa/hoc/quod eſt/medicina non eſt ſtudioſa:aut loco eius/qͦ di⸗cimus:omnis ſciētia eſt ſtudioſa,hoc/quod dicimus/me⸗dicina eſt ſtudioſa:deinde ipſi applicemus:nulla ſcientia eſt ſtudioſa:ꝓpterea ꝙ non eſt differentia/ſi coniunga⸗mus ipſam cum ꝓpõne oppoſita eadeꝫ:aut cum eo/qͦ ſub ipſa continetur. Quum itaqꝫ non accipiuntur ꝓpoſi⸗tiones ſm vnum duorum modorum/non erunt oppoſi⸗ta/neqꝫ potentia ſua erit potentia oppoſitorum/neqꝫ ſm ꝙ opponuntur ſm viam contrarij/neqꝫ ſm ꝙ opponū⸗tur ſm viam contradictionis.

In 3ª fig⁹ in mõis affirmatiuis nõ fit ſyllogiſm⁹ ex oppoſitis.

In modis negatiuis fit ſyllogiſm⁹ ex oppoſitꝭ i vlibus ex ꝯrijs i ptī⸗cularib⁹ ex ꝯ⸗dictorijs.

¶ In ſpeciebus autem affirmatiuis tertie figure/fieri nõ poteſt/vt complicetur ſyllogiſmus ex oppoſitis:quoniā duorum oppoſitorum/vnum eſt affirmatiuum/⁊ alterū negatiuum:hec autem eſt eadem cauſa/que accidit in pri⸗ma figura. ¶ Sin autē extiterit ſyllogiſmus negatiuus: poteſt in ipſa complicari ſyllogiſmus ex ꝓpõnibus op⸗poſitis:quum fuerint ꝓpões vniuerſales/aut particula⸗res/vt in exemplo:ſi dicamus/omnis medicina ſcientia/⁊ nulla medicina ſcientia:ſequitur enim ex hoc/ꝙ aliqua ſcientia non eſt ſcientia. Quum ꝟo extiterit vna duaruꝫ ꝓpõnum in his duobus ſyllogiſmis/particularis/⁊ alte⸗ra vniuerſalis/complicabitur ſyllogiſmus ex contradi⸗ctorijs:non autē ex contrarijs:ꝓpterea ꝙ contraria ſunt vniuerſalia.

Syll'ꝗ cõplicant i 2ª ⁊ 3ª fig⁹ ex oppoſitꝭ ꝗ ſint nūero.

¶ Oportet autēꝫ vt ſcias/ꝙ ſyllogiſmi/qui complicantur in his duabus figuris affirmatiui ⁊ nega⸗tiui complicatione prima:hoc eſt/quoniam reliqui ꝗ nu⸗merantur in hoc capitulo dependent ab ijs/ſunt duode⸗cim ſyllogiſmi/ſex in omni figura:⁊ hoc/quoniam coniu⸗gationes oppoſitorum ſm viam contrarij ſunt tres:vna ipſarum/quum dicimus:omne ⁊ nullum:que ſunt oppo⸗ſita ſm viam contrarij:⁊ duo oppoſita ſm viaꝫ contra⸗dictionis:quorum vnum eſt/vt ſit affirmatiua vniuerſa⸗lis ⁊ negatiua particularis:2ᵐ ꝟo in contrarium huius. Planum igitur ꝙ ex ipſis cõplicabuntur in vtraqꝫ dua⸗rum figurarum tres ſyllogiſmi:quoniam ꝟo due ꝓpoſi⸗tiones oppoſite binas habent poſitiones in figura vna: vnam/vt ſit affirmatiua minor ⁊ negatiua maior:alterā ꝟo in contrarium huius:ſequitur ex hoc/vt ſpecies ſyllo⸗giſmorum in omni figura ſint ſex. ¶ Non cures autem in poſitione iſta/ſi fuerit minor in tertia figura negatiua/ſiue affirmatiua:ꝓpterea ꝙ prohibitum fuit in precedē⸗tibus ne eſſet negatiua in relatione ad queſituꝫ determi⸗natum:ſed quod intēdimus in his ſyllogiſmis compoſi⸗tis eſt deceptio ⁊ concluſio īpoſſibilis/ſiue concluſio ipſa fuerit impoſſibilis/ſiue ipſam conuertens.

Nõ icõuenit minorē eē negatiuā i ſyllo ex oppoſitꝭ in 3ª figura.

¶ Jam itaqꝫ monſtratum fuit in hoc tractatu in quali figura compli⸗cari poſſunt ſyllogiſmi ex ꝓpõnibus oppoſitis:⁊ quan⸗tus eſt numerus eorum:qui in ipſis ſunt ꝑmi:quiqꝫ vluꝫ retinent elementorum:⁊ manifeſtuꝫ etiam eſt/ꝙ poteſt ex ſyllogiſmis:quoruꝫ ꝓpões ſunt falſe/concludi con⸗cluſio vera preter hanc ſpeciem ſyllogiſmoruꝫ:quoniaꝫ concluſio in ipſis eſt ſemper oppoſita rei poſite/⁊ hoc ꝙ aliquod ens ſit non ens:vt ꝙ animal nõ ſit animal/⁊ qͦ diſponitur in hoc non ſit in hoc:ſiue hoc diſpoſitum fu⸗erit extra intellectum/ſiue ſit non ens:quemadmoduꝫ ſi cõcludatur ꝙ hircocerũus non eſt hircocerũus ex dua⸗bus ꝓpoſitionib⁹ oppoſitis:veluti ſi dicamus homo eſt hircocerũus/⁊ homo non eſt hircocerũus:ſequitur enim ex h̃ ꝙ hircocerũus nõ eſt hircocerũus:qui ſmo ſibiipſi contradicit:⁊ ſi hircocerũus etiā non eſſet ens:ꝓpterea ꝙ fieri non poteſt/vt verum ſit aliquid affirmari ⁊ nega⸗ri ſil de ſeipſo/ſiue illud ſit ens/ſiue ſit non ens. ¶ Atqui ſequitur hoc in iſtis ſyllogiſmis:quoniaꝫ ambe ꝓpões ſunt contradictorie:ſiue predicatum ac ſubiectū in ipſis fuerint vna ⁊ eadem:ſiue vnum ipſorum fuerit pars al⸗terius. ¶ Planum autēꝫ ꝙ ſyllogiſmi corrupti/qui ſunt in hac arte ꝓpter corruptionem ꝓpõnuꝫ/comprehendi poſſunt in ſyllogiſmis veris exiſtentibus in hac arte con⸗tradictorijs ꝓpõnum verarum:preter ꝙ ꝙ relinquat̃ in hoc/vt exiſtimetur/ꝙ iſti ſyllogiſmi corrupti ſint veri/et hoc aut per continentiam partium aut per conſequētiā: ⁊ ſequatur artificem tractantem de celo id/quod poſuit ⁊ admiſit in hac arte. Quēadmodum ſi aliquis ponat/ꝙ corpus celeſte eſt infinitū/⁊ ponat ſimul cuꝫ hoc ꝙ eſt ſpherice figure:ſequitur enim ex hoc/vt finitum ſit infi⸗nitum:maxima ꝟo vtilitas:que in hoc reperitur/eſt in⸗ſtare ſermonibus corruptis/qui ſunt in artibus.

Nota ꝗ ſylli ex oppoſitꝭ q̃bus vtimur in arte ꝗſcīatiua.

Maxia vtilitas ſylli ex oppoſitꝭ ē inſtare ſmõib⁹ corruptis ꝗ ſūt i artibus.

¶ Oportet inſuper/vt ſcias:ꝙ non poteſt aliquis errare in poſitione duarum ꝓpõnum oppoſitarum/in ſyllogiſ⸗mo ſimplici vno ⁊ eodem. ¶ Conſimilr̃ non poteſt ali⸗quis interrogans decipere reſpondentē adeo/vt ab ipſo admittat binas ꝓpões contradictorias ſimul in ſyllo⸗giſmo vno ſimplici/⁊ non admittat eas:quum interroga⸗uerit ipſas per vnum modum:quemadmodum ꝙ ad⸗mittat/ꝙ res hec eſt bona/⁊ ꝙ non eſt bona. ¶ Sed fie⸗ri hoc vtiqꝫ poteſt/quaꝫ interrogantur ſm vnum modū ⁊ ponuntur ſm alium:aut ponuntur pars ſyllogiſmoruꝫ compoſitorum/ſi poſitio ſua ſit per moduꝫ ⁊ interroga⸗tio ſuper ipſis per modum:quemadmodū ſi aliquis in⸗terroget/an animal album non eſt album:fieri eniꝫ pōt/ vt admittat hoc:quoniam animal albuꝫ ſunt due res ſi⸗mul:ſed non eſt album eſt vnum tñ:⁊ ſm hunc intelle⸗ctum fieri poteſt/vt reſpondens admittat iſtam ꝓpõnē: quum hac ipſum interrogamus. Quūqꝫ interrogaueri⸗mus poſt hoc/an homo ſit animal ⁊ album:fieri ſimili⸗ter etiam poteſt/vt a nobis admittat hanc aliam:ſuper hoc autem concludetur impoſſibile:puta/ꝙ aliquod al⸗bum non eſt album. Eodem pacto fieri ēt poteſt/vt ad⸗mittat duo oppoſita quum vnum ipſoruꝫ ponitur pars ſyllogiſmi ſimplicis reſpectu concluſionis determinate: ⁊ alteruꝫ quoqꝫ ponitur pars alterius ſyllogiſmi ſimpli⸗cis reſpectu concluſionis alterius conſimilr̃:in hoc igitur per ſe poteſt homo errare ⁊ ponere in ſyllogiſmis com⸗poſitis ꝓpões contradictorias:quemadmodum ſi ad⸗

Nõ pōt aliqͥs errare vt ponat duas ꝓpõnes oppoſitas in vno ſyllo ſimplici tñ.

Nõ pōt aliqͥs reſpondens decipi ab interrogāte in admiſſione duarū ꝓpõnū oppoſitarū in vno ſyllo.

Nota hic ꝗ ꝓ ꝗ ꝗ i duobus ſyllis pōt admitti oppoſita.

mittat ꝙ omnis medicina eſt ſcientia: ⁊ omnis ſciētia eſt opinio abſq; eo/ꝙ exponat/quod ſequitur ex hoc: puta/ quod dicimus: omnis medicina eſt opinio. Deide admittat ſecundaꝫ ꝓpōnem: puta nulla medicina opinio: quare erit admittens in tribus iſtis ꝓpōnibus/binas ꝓpoſitiones oppoſitas/vt ꝙ omnis medicina eſt opinio/ ⁊ nulla medicina eſt opinio: quare ſequetur ex ipſis/ꝙ nulla medicina eſt medicina: maxime autem accidit hoc: quāꝫ interrogamus conſequens oppoſitum: non autem oppoſitum ipſiuſ: ꝓpterea ꝙ latebit/ ⁊ admittetur: ⁊ maxime quāꝫ ipſum conſequens fuerit longinquum: quemadmodum ſi interrogemus de affirmatiōe predicati ad ſubiectum ⁊ admittatur: deinde interrogemus de negatione huius predicati a genere iſtius ſubiecti/aut ſuper ſpeciebus aut ſuper indiuiduis ⁊ admittatur: ſequetur eniꝫ ex hoc negatio eiuſdem predicati ab omni hoc ſubiecto/de quo affirmabatur/aut a parte ipſius.

¶ Tractatus de poſitione queſiti primi eiuſdeꝫ in ſyllogiſmo: que vocatur repetitio.

DIxit. Poſitio autem queſiti primi/ hoc eſt/quod intenditur monſtrari per ſeipſum non autem ꝓpter aliquid aliud: quod ſit pars ſyllogiſmi cōcludentis ipſuꝫ: eſt ex genere orationū/ per quas non poteſt aliquid oſtēdi per demōſtrationē: quod intendamus oſtēdere per demonſtrationem. ¶ Accidit autem/vt queſitum non oſtendatur per demonſtrationem ab ea oratione/per quaꝫ intendimus demonſtrare/quatuor modis: quorū vnus eſt/vt ex iſta oratione non ſequatur cōcluſio: quā intendebamus ex ipſa ſequi: ſeu quia nihil penitus concludat: ſeu quia non concludat aliquid ex hiis/que intendebamus concludere. Modus auteꝫ ſecundus eſt/ vt ꝓpōnes ſint ignotiores concluſione: conditio nāq; ꝓpoſitionuꝫ eſt/vt ſint notiores concluſione. Modus vero tertius eſt vt ꝓpōnes ⁊ concluſio ſint in vno gradu occultationis. Quartus autem modus eſt/vt concluſio ſit cauſa cognitionis ꝓpōnum: ex conditionibus nāq; ꝓpoſitionum eſt/vt ſint notiores concluſione/ ⁊ ſint cauſa in cognitione ipſius: ⁊ in hoc excedit pars iſta partem ſecūdam. Quum itaq; ſit hoc ſtabilituꝫ/non eſt poſitio queſiti primi pars ſyllogiſmi ſubeius. vꝫ. qui vocatur repetitio: que eſt oratio per quā non oſtenditur per demōſtrationem queſitum primum: quoniaꝫ hic eſt vnus ex modis: ſed magis oportet/vt oratio per quaꝫ non monſtratur queſitū aſſueſcat ↄſuetudini generis. Spēs aūt iſta orōnis q̄ vocat͛ repetitio eſt illa/qua ſolicit⁹ eſt aliqs in mōſtrādo aliqđ ignotū ꝑ illđ idē: h̄ eſt ꝑ aliqđ ignotū id/qđ nō pōt monſtrari niſi per aliud ab ipſo. ¶ Cognitorum enim bine ſunt ſpecies: aut nota per ſe/vt ꝓpōnes prime: aut nota per aliud ab ipſis/vt ea/que cognoſcuntur per primas ꝓpoſitiones. ¶ Quāꝫ igitur aliquis ſolicitus ſit ad oſtendendaꝫ aliquid per ſe per id/quod eſt notuꝫ per aliud: hoc eſt/quod vocatur hac in arte repetitio/ ⁊ poſitio queſiti primi. Hec auteꝫ operatio deceptionis aut errati accidit ſm̄ duos modos: quoruꝫ vnus eſt vt queſitū per ſe ponatur ꝓpoſitio ad oſtenſionem ſuiipſius. Hoc auteꝫ accidit quāꝫ predicatum ac ſubiectuꝫ queſiti fuerint duo nomina multiuoca: quemadmodū poſt hoc declarabitur. Secundus vero modus/veluti ſi monſtretur concluſio aliqua per ſyllogiſmos plures compoſitos ex propoſitionibus pluribus: quarū vna ita ſe habet/vt nō monſtretur/niſi quum hec concluſio facta fuerit propoſitio in ſyllogiſmo ipſam concludente: quemadmoduꝫ ſi aliquis monſtret/ꝙ/a/ineſt ipſi/c: quāꝫ acceptum fuerit a/ineſſe/b: ⁊/b/ipſi/c: deinde oſtēdat/b/ineſſe ipſi/c/eo/ꝙ b/ineſt ipſi/c: ⁊/c/ipſi/c. Amplius mōſtret/a/ineſſe ipſi/b/ eo/ꝙ/a/ineſt ipſi/c/que erat concluſio/ ⁊/c/ineſt ipſi/b: nō enim eſt differentia inter iſtam ſpecieꝫ ⁊ ſpecieꝫ primā: niſi ꝙ in ſpecie prima cōcluditur id/quod intēdebamus concludere ex aliquo per ſe: ſed in hac ſpecie cōcluditur quod intendebamus concludere/per media plura vno. Deceptio autem in hac ſecunda ſpecie multū accidit ꝓpter obliuionem: quemadmodum accidit demonſtranti/ſi linea recta ſupra duas rectas ceciderit/ ⁊ duo anguli/qui ſunt in vno latere/equales fuerint duobus rectis/ ꝙ due ille linee ſunt equidiſtantes: quoniaꝫ ſi non eſſent equidiſtantes/quum protraherentur in rectuꝫ/concurrerent in altero duoruꝫ lateruꝫ/ ⁊ fieret ibi triangulus/cui⁹ anguli eſſent maiores duobus rectis: quod fieri non pōt ⁊ non coheret: quoniam ꝙ triangulus habeat duos angulos rectos/monſtratur per lineas equidiſtantes. Et in ſūma accidit ei/qui facit hanc ſpeciem monſtrationis illud īpoſſibile: quod accidebat illi/qui ratiocinabatur dicens ſi eſt hoc/ꝙ eſt hoc: ſed ſm̄ hunc modum erunt omnia per ſe nota ⁊ ſufficiētia abſq; eo/ꝙ cognoſcant͛ per alia. ¶ Quāꝫ vero habuerimus aliquid/quod ignoremus ineſſe duobus diuerſis: ⁊ vnum iſtoꝝ duorū ſit eo/ꝙ aliud eſt/iam declarabimus ignotum per ignotum: non tamen ſequitur/vt ſit/quemadmodum hec monſtratio: que vocatur repetitio: veluti ſi ignoremus/a/eſſe in/b/ ⁊ in/c: ſit autem per ſe manifeſtum/b/eſſe in/c: velimus autē mōſtrare/a/eſſe in/c/eo/ꝙ eſt in/b/ſeq̄tur vtiq; vt talis monſtratio ſit repetitio ſiue ſm̄ veritatem: quāꝫ due res fuerint res vna ⁊ eadem ſm̄ veritateꝫ: hoc eſt/c/ ⁊/b: diuerſificentur autem ſm̄ nomina: ⁊ hoc/quum habuerint nomina multiuoca/aut ſm̄ opinionem exiſtimatam: quum fuerit opinio de/b/ ⁊/c/ꝙ ſint vnum ⁊ idē/preterq̄ꝫ ꝙ ſint vnum in veritate ſm̄ numerum: hoc autem accidit/quū vnūquodq; ipſorum eſt conuertibile cum ſuo complicito: quemadmodum ſi vnum ipſoruꝫ eſſet proprium alterius/aut definitio/aut deſcriptio/aut vnuꝫ ipſorū ſequat͛ ex reliquo iꝫ non ſit conuertibile: quemadmoduꝫ ſequitur/ꝙ ſit animal/ſi eſt homo. Atqui hec eſt repetitio probabilis/non ſm̄ veritatem. Os ſi tātmodo diuerſificent͛ ſm̄ nomen/erit repetitio vera: quemadmodum ſi aliqs monſtret/ꝙ hec res ſibi allata eſt enſis/ꝓpterea ꝙ eſt ſpatha. Cōſimilr̄ ſi habuerimus duo: que ignoremus ineſſe vni rei/ ⁊ notum ſit vtrūq; ipſoruꝫ ineſſe alteri: ⁊ voluerimus monſtrare/ꝙ vnuꝫ ipſorum ineſt huic ignoto: quia alteruꝫ ſibi ineſt: dico ꝙ non erit hoc repetitio: niſi notum ſit hec duo ita ſe habere/vt vnum ipſorum alteri inſit: ⁊ ſint vnum ſm̄ veritatem: aut quia vtrūq; ipſoruꝫ conuertitur cum ſuo complicito/aut quia ſequit͛ ex ipſo: quemadmodum ſi ignoraremus/a/ ⁊/b/eſſe/in/c/ ⁊ eēt notum/a/eſſe in/b: dico ꝙ hoc non erit repetitio ſuper queſito: niſi exiſtimatum fuerit/a/ ⁊/b/eſſe vnum ⁊ idem/aut ꝙ erunt vnum ⁊ idem. ¶ Differunt aūt repetitio ⁊ monſtratio circularis: quoniaꝫ in monſtratione circulari opꝫ tres terminos ſibīuicē conuertibiles eſſe: quemadmodum expoſuimus/hoc eſt/a/ ⁊/b/ ⁊/c. Sed hoc in loco nō erit conditio cōuerſionis/niſi in/b/ ⁊/c/ideſt in duob⁹ terminis ſyllogiſmi. Quum igitur monſtratio que vocatur repetitio ⁊ poſitio queſiti ſit/vt oſtendamus rem ignote inuentionis per ſe ex parte/qua accidit rei/vt exiſtimet͛/ ꝙ ſit res due: ⁊ hoc aut ꝑdicatuꝫ queſiti ⁊ terminus medius/aut ſubiectuꝫ eiuſdem ⁊ terminus medius: manifeſtum ꝙ ſyllogiſmus repetitionis componitur ex duab⁹ propoſitionibus: quaruꝫ vna eſt nota/vt ꝙ vna iſtarum

Quatuor modis fit petitio pn̄cipij quāꝫ nō oñdit͛ ꝑ id ꝑ qđ dꝫ demōſtrari.

Cognita alia per ſe alia per aliud.

Nota qđ ſit ꝑ ꝑte petitio q̄ſiti primi.

Nota q̄ſio ſit petitio principij.

Diſa inter poſitionē ⁊ monſtrationeꝫ circularem.

duarum rerum inſit alteri/hoc eſt/que ſm veritatẽ/aut probabilr eſt vna:altera autem ignota:puta/extremitatem queſiti ignotam ineſſe vni ipſorum:aut maiorẽ medio/ſi minor nota extiterit:aut medium ineſſe minori/ſi maior fuerit cognita:quemadmodum ſi eſſent/b/ꝛ/c/nomina multiuoca/ꝛ vellemus mõſtrare/a/eſſe/c/per medium/b:hoc eſt ſi acceperimus/a/ineſſe/b:ꝛ/b/ineſſe/c:a/enim ineẽ/b/eſt ꝓpõ ignota:b/ꝟo ineſſe/c/eſt propoſitio nota:ꝓpterea ꝙ ſunt nomina multiuoca/aut talia:vt exiſtimentur ita ſe habere. Conſimiliter accidet ſi/a/ꝛ/b/fuerint nomina multiuoca:hoc eſt ſi notũ fuerit/a/eſſe in/b/ ſed/b eſſe in/c/ignotum. ❡ Qd̃ quum ita ſit/manifeſtũ ꝙ ſpecies ſermonum compoſitorum hac compoſitione/que vocatur repetitio/erunt in omnibus tribus figuris.

Poẽ fieri petitio in trib⁹ figuris.

Conſimiliter quum fuerit ſyllogiſmus ex duabus propoſitionibus affirmatiuis erunt ſpecies que componuntur ex hoc genere in tertia figura/ac prima duplum reſpectu ſpecierum/que concluduntur in vnaquaqꝫ ipſarũ/quã fuerint in omni figura:quoniam termini conuertunt̃ inter ſe/hoc eſt propoſitio nota:ꝙ autẽ affirmatiui duplicem habeant concluſionem/eſt:quoniam omnis ſpecies ipſorum diuiditur in duas partes:quarum vna eſt/vt minor ſit ignota ꝛ maior nota:ſpecies ꝟo ſecunda ſe habet in contrarium huius:minorem enim habet notam ꝛ maiorem ignotam. Sed quũ fuerit ſyllogiſmus negatiuus:hoc eſt ex duabus propoſitionibus:quarũ vna eſt affirmatiua/ꝛ altera negatiua/non accidet/vt ſpecies iſte duplicentur:quoniam ignote ſemper vtiqꝫ erunt negatiue:non enim verum erit/vt ſit propoſitio conuertibilis nota negatiua:quoniã ſemper aut eſt aliquid/quod eſt vnũ ſm veritatem/aut quod exiſtimatur eſſe vnum. ❡ Quũ itaqꝫ monſtratio ſm modum repetitionis ſit duarũ ſpecierum:aut repetitio vera:que eſt/quũ propoſitio conuertibilis in ipſa eſt ex duobus nominibus multiuocis:aut repetitio ſm opinionem exiſtimatã probabilẽ:quũ eſt in ipſa propoſitio:de qua propter conuerſionẽ in ſeipſum/exiſtimant ꝙ ſit vna:aut ꝓpterea ꝙ vnus duorũ terminorum continetur ſub alio:manifeſtum ꝙ ars demonſtrationis accipit intentionem verã ipſius:ſed ars dialectica accipit duas ſpecies ſimul:hoc eſt eã/que eſt repetitio vera/ꝛ eã/que eſt repetitio probabilis:ſed ars ſophiſtica appropriat ſibi hanc monſtrationem:ꝛ in hoc videtur etiam:vt ars rhetorica non elonget vnam duarꝫ ſpecierũ monſtrationis huius. Jam igitur ex hoc monſtratũ fuit/qd eſt/qd̃ vocat̃ repetitio/ꝛ quot ſũt ſpẽs ſue.

Quũ ſit duplex petitio ꝛ ſm diuẽ ꝛ ſm opionẽ. dmõſtratio accipit ꝑmã. ars dialectica duas.

Petitio pncipii eſt ꝓpa ſophiſtis.

❡ Tractatus de acceptione eius/quod non eſt cauſa concluſionis falſe/ac ſi eſſet cauſa.

Dixit. Quum autem interrogãs cõcludit contra reſpondentẽ falſum ex poſitione ſua:ꝛ eſt poſitũ:quod facit redire reſpondentem ad hoc/vt dicat/falſum non accidere propter id:qd̃ poſuit reſpõdens:ſed accidit ex alio/ꝙ eſt in hac oratione:per quã conabatur monſtrare/ꝙ falſum accidit ex poſito:quod ego accurate obſeruaui/aut admiſi:atqui hoc accidit in ſyllogiſmo:qui eſt ſm contrarium:quũ acciderit/vt falſũ ſequatur ex aliquo:quod non ſit in hoc veſtigium radicis poſite. ❡ Hoc autem accidit in ſyllogiſmo contrarij/quũ fuerit vna ſuarum propoſitionum vera:ſed illa/ex qua ſequitur falſum/dubia/ꝛ coniũgatur ipſi poſitio ſm ꝙ eſt res addita ſuper duas propoſitiones:quoniam quum fuerit in propoſitionibus ſyllogiſmi/qui eſt ſm contrariũ/dubium:ꝛ concludat ex ipſis interrogans falſum/poſteaqꝫ intromiſerit in ſummam ipſarum poſitionẽ ita/vt videatur falſum ſequi ex poſitione:iam enĩ ſufficit reſpõdenti hoc in loco:vt dicat/ꝙ falſũ ſequitur ex falſo:quod eſt in ſyllogiſmo/preterqꝫ ꝙ ſit opus/vt dicat/ꝙ non ſm poſitionem accidit falſum:hoc enĩ ſermone eſt opus/quũ fuerit vna duarum propoſitionũ ſyllogiſmi ſm contrarium vera/ꝛ altera dubia:ꝛ ſm hoc manifeſtũ conſimiliter:ꝙ oratio iſta non erit a reſpondente:quum impoſſibile/ſuper quo interrogauit interrogãs/componatur aliquãdo ex ſyllogiſmo recto:ꝛ hoc quoniã in ſyllogiſmo recto nihil ponitur/de quo ſoliciti ſimus/vt deſtruat̃:ſed hoc accidit in ſyllogiſmo contrarij. Quum ergo manifeſtũ ſit/ꝙ oratio iſta inſtantie eſt a reſpondẽte:erit vtiqꝫ in eo/quod adducet interrogans ſyllogiſmus contrarij:non autem ſyllogiſmus rectus:manifeſtum ꝙ accidit in ſyllogiſmo contrarij/quũ impoſſibile conſequens fuerit/vt poſitio ſit/quã poſuit reſpondens/aut deſtruxit ipſã:aut eſt opus reſpondenti vt dicat interroganti/ꝙ nõ ſequitur impoſſibile in hoc ſyllogiſmo propter poſitionẽ/quã poſui aut admiſi:ꝓpter quã exiſtimas ſequi impoſſibile. ❡ Hoc autẽ accidit ſm duas vias in ſyllogiſmo contrarij:manifeſtior autem ipſarũ ea eſt/que aliuũ nõ latet:nec conuenit/vt per ipſum decipiant aut decipiant̃ niſi pauci homines:eſt autem quũ poſitum non cõmunicat ſm vnam ſuarum partium/hoc eſt predicatum et ſubiectum cũ terminis propoſitionũ/ex quibus ſequit̃ impoſſibile:vt in exemplo/ſi radix poſita/de cuius impoſſibilitate ſoliciti ſumus/ſit/a/in omni/b/ꝛ dicamus/ſi a/in omni/b:ꝛ/c/in omni/d:ꝛ/d/in omni/e:ſeqtur/vt/c/ſit in omni/e:quod eſt impoſſibile:ſed impoſſibile ſequitur ex eo/ꝙ poſuimus/a/in omni/b:igitur/a/eſſe in omni/b/ eſt impoſſibile:manifeſtum tamen eſt/ꝙ/a/eſſe in/b/nõ eſt ſignum/vt/c/ſit in/e/quod eſt impoſſibile:vt in exemplo:quod dixit Ariſtoteles in materijs:ſi aliqs dicat/ꝙ diameter non cõmunicat coſte:quoniã ſi cõmunicaret/ꝛ motum pertranſiret diuiſum finitum/poſteaqꝫ tranſiuiſſet medietatem ſuam:ſed non pertranſiret medietatẽ ſuam/niſi poſteaqꝫ pertranſiuerit medietatẽ iſtius medietatis:ꝛ ita inuenientur in metiendo medietates infinite:ſequitur ergo/ſi ſit motus/vt motum pertranſeat ſpatium infinitũ in tempore finito:quod eſt impoſſibile:hoc autem impoſſibile ſequitur ex eo/ꝙ diximus diametrũ cõmunicare cũ latere. Manifeſtũ enim/ꝙ ſermo iſte/ex quo ſequitur impoſſibile/eſt dubitatio Zenonis de motu:que non coaptatur alicui parti ipſius poſiti:de cuius deſtructione in hoc ſermone ſoliciti ſumus:ꝛ ꝓpterea hoc eſt minimum:quod facit ad hoc. ❡ Uia autẽ ſecunda/que magis latet qꝫ pma/eſt/vt poſitio/cuius deſtructionem intendimus/cõmunicet cũ vna ſuarũ partiũ:aut cum propoſitionibus concludentibus falſũ preter concluſionẽ/aut cũ concluſione falſa. ❡ Jlla igitur/que cõmunicat cũ concluſione/magis latet:ꝛ eſt ea/de qua meminit Ariſtoteles:quũ autem cõmunicabit cum concluſione/aut cõmunicabit cũ predicato/aut cum ſubiecto. ❡ Amplius ſi participabit cũ vno iſtorum:aut cõmunicabit:vt ſit predicatũ in ipſa/hoc eſt concluſione/aut cõmunicabit vt ſit ſubiectum in ea:componantur igitur ex hoc quatuor vie:ꝛ hoc quoniã quum cõmunicet cum concluſione ſm cõmunicationẽ propoſitionũ in prima figura:aut cõmunicet cũ ipſis de ſuperius vt vna extremitatũ poſiti predicetur de extremitate ſubiecti primi in propoſitionibus/aut ſubiecti ipſius/aut predicatuerit autem vna extremitatum poſiti ſubiectum in concluſio-

Nõ ſic hic qño accidit falſũ qñ nõ ꝑp hoc ꝛ ꝙ accidit in ſyllõ ad ipoẽ ꝛ nõ in recto.

Nõ ꝙ accidit nõ ꝑp h ſm duas vias: quarũ pma eſt manifeſtior.

Scda via eſt qñ falſũ cõicat cũ ꝯcſone ꝛ magis latet.

ne falſa:vt in exemplo/ſit poſitum/ex quo volumus ſe-qui falſum/ꝙ/a/in omni/b:propoſitiones autem ordina-te in prima figura per quarum mediuʒ concluditur fal-ſum/ſint/c/de/d:ꝛ/d/de omni/e. Si igitur exempli gratia accipiamus/a/de/b:ꝛ/b/de/c:ꝛ/c/de/d:ꝛ/d/de omni/e. De-inde ex hoc concludamus impoſſibile:puta/ꝙ/b/dicitur de omni/e. Planum ꝙ hoc impoſſibile ſequitur ex alio/ q̄ ex/a b/quod eſt radix poſita. Cõmunicatio autē iſta eſt cum ſubiecto radicis/cuius intenditur deſtructio tñ/ ſm ꝙ ſubiectum radicis eſt predicatum in concluſione falſa. ℂ Et ſi poſuerimus ſyllogiſmum ſic/ꝛ dixerimus a/in omni/b:ꝛ/a/in omni/c:ꝛ/c/in omni/d:ꝛ/d/in omni/e: deinde concluſerimus ex hoc impoſſibile:puta/ꝙ/a/eſt in omni/e:manifeſtuʒ ꝙ in hoc impoſſibili participat ra-dix poſita:cuius deſtructionem intendimus/cum predi-cato tñ:quod eſt/a/ſm ꝙ eſt predicatum in concluſiõe: quũ igitur ablata fuerit propoſitio/a/b/que eſt radix po-ſita:remanet impoſſibile/quemadmodum erat.

ℂ Conſimiliter ſi fuerit radix poſita cõmunicans cum iſtis propoſitionibus in vna ſuaruʒ extremitatuʒ a par-te inferiore:hoc eſt/quum poſitum fuerit ſubiectum ſub ſubiecto propoſitionis vltime propoſitionuʒ concluden-tium falſum:vt in exemplo/ſi ponamus/c/de omni/d:et d/de omni/e:ꝛ/e/de omni/a:ꝛ/a/de omni/b/quod eſt ipm poſitum:ſit autem impoſſibile conſequens/c/de omni/a. Planum igitur/ꝙ poſitum cõmunicat cum concluſione falſa ſm partes predicati ſm ꝙ ipſi ſubijcitur. Eodẽ pa-cto ſi ponamus/c/de/d:ꝛ/d/de omni/e:ꝛ/e/de omni/b:ꝛ/a/ de omni/b:ſit autem impoſſibile/c/de omni/b. Planum enim conſimiliter/ꝙ concluſio falſa cõmunicat cum ra-dice poſita in ſubiecto/ſm ꝙ ipſi ſubijcitur. Sunt ergo iſte/quemadmoduʒ apparet/quatuor ſpecies:quibus in-nouatur cõmunicatio propoſitionuʒ in prima figura ſm vnam extremitatuʒ radicis poſite. In ſũma igitur opor-tet/vt reſpondenti/quuʒ dicet falſum non ſequi ꝓpter ra-dicem poſitam/occultetur in omnibus radix poſita/que eſt propoſitio/a b/ꝛ dimittatur impoſſibile per ſe.

Nõ poſſe fie-ri falſaʒ nõ ꝓ-pter ſm oẽs figuras. ℂ Conſimiliter accidet in omnibus ſpeciebus ſcḋe ac ſe-cunde figure/ac etiam tertie:ſtatus eniʒ ſuper hoc eſt ꝓ-ximus. Iam igitur manifeſtum eſt ex hoc/ꝙ poſituʒ erit annexum propoſitioni per media concludentia conclu-ſionẽ falſam/ꝛ falſum non ſequetur ex poſito:ꝛ ſm quot modos accidet hoc. ℂ Et ꝓpterea non ſufficit/quũ fue-rit impoſſibile:vt ſit ex radice poſita/ſm ꝙ fuerit cõmu-nicans cum propoſitionibus concludentibus impoſſibi-le:ſed cum hoc oportet quũ ipſuʒ deſtruitur/vt deſtrua-tur falſum. Quum eniʒ iſte diſpoſitiones coaptantur po-ſito/cognoſcitur ꝙ falſum ex ipſo ſequitur/hoc eſt quod cõmunicat cum concluſione falſa:quuʒ enim deſtruatur ꝛ non varietur propoſitio ſecunda/que cum ipſa cõmu-nicat/deſtruetur falſum:fieri eniʒ poteſt/quũ deſtruitur radix poſita/ꝛ varietur propoſitio ſecunda:que cuʒ ipſa cõmunicat/vt concludatur hoc idem falſum:poteſt eniʒ res vna concludi per media diuerſa:vt autem concluſio vna cõcludatur per ſyllogiſmos diuerſos ſm oẽs termi-nos/fieri neutiq̄ʒ poteſt:niſi quando contrarium fuerit in terminis medijs tñ abſq; extremitatibus:ꝛ ꝓpterea fie-ri nequit/vt dicamus/quum deſtruitur radix poſita/ꝛ re-manet impoſſibile/ꝙ hoc ipoſſibile poteſt ſequi ex hac radice poſita per ſyllogiſmos ſeparatos in omnibus ter-minis reſpectu ſyllogiſmi concludentis ipoſſibile abſq; poſito:quum igitur deſtruxerimus poſituʒ cõmunicãs/ ꝛ remanſerit impoſſibile:planũ ꝙ ſequitur/vt ſit per ꝓ-poſitiones medias inter impoſſibile ꝛ poſitũ propoſitio

Nõ ſūt cõdi-tionē requiſi-ta eſt vt illo dē-ſtructo falſuʒ dſtruat. poſſʒ enĩ illo dſtructo adhuc falſuʒ remanē p alios me° ꝯcluſuʒ.

falſa:quoniam propoſitio falſa non poteſt eſſe/niſi ex ꝓ-poſitionibus falſis ſm ꝙ declaratum fuit. ℂ Et ſi ſyl-logiſmus/cum quo coniungit̃ poſitio/ꝛ per quem inter-rogans conatur deſtruere poſitionem extiterit ſyllogiſ-mus ſimplex:hoc eſt ex duabus propoſitionib⁹ tñ/quuʒ impoſſibile ſequatur ſimul cuʒ ablatione poſitionis/ma-nifeſtum erit per ſe/ꝙ non erit conſequens ex radice po-ſita. ℂ Sin autem ſyllogiſmi/qui ſunt ex impoſſibili et poſito fuerint plures ſyllogiſmo vno/nõ erit manifeſtũ: cognoſcitur tamen ꝙ falſum continetur in ſyllogiſmo. Quuʒ autem reſoluti fuerint omnes iſti ſyllogiſmi in ſyl-logiſmum primuʒ/ex quo cõpoſiti ſunt:ꝛ monſtrata fue-rit concluſio ſua:planum tibi erit ſi inuenietur falſum ſi-mul cum deſtructione poſitionis:aut non inuenietur:ſyl-logiſmi autem qui ſunt ſm hanc diſpoſitionem hi ſunt: qui a principio complicantur ex binis propoſitionibus: quaruʒ vna eſt vera/ꝛ altera dubia:non erit tamen ma-nifeſtum an concluſio ſit falſa:quum autem ipſi adiun-getur propoſitio vera/poterit concluſio proueniens con-ſimiliter ſm diſpoſitionem ſuam eſſe ignota an ſit falſa: adiungatur autem ipſi ſimiliter etiaʒ propoſitio vera/ꝛ conſideretur concluſio ſua quouſq; tu deuenias ad con-cluſionez:que ex diſpoſitione ſua manifeſta fuerit/ꝙ eſt falſa. Cognoſcetur enim tunc ꝙ omnes iſte concluſiones ſunt falſe. Quum igitur reſoluti fuerint ad ſyllogiſmum primum/ꝛ conſideremus ſyllogiſmum primũ ſimul cũ radice poſita/cognoſcemus ſm hunc ordinem/an ipoſſi-bile ſequatur ex ipſa/an non.

Hic põit ſignū ꝑ illa q̄ eſt d falſa oꝛone.

Nota qñ ſylli ſūt plures ex ꝑ bo ꝑcipit falſa nõ pp ſi ſunt reſoluẽdi i ꝑ-mū ſyllm vt oñdat falſum non accĩ pp poſitionē.

ℂ Capīm. De obſeruatione vt non fiat ſyllogiſmus.

DIxit. Oportet autem reſpondentez in arte dialectice/quuʒ in reſponden-do de poſitione aliqua ſolicitudinem habe-bit:ꝛ interrogans intenderit cum propoſi-tionib⁹/vt eas admittat:oportet inquã ipm obſeruare/ne admittat in propoſitionibus/quas interro-gat/terminum vnum bis/aut pluries:ꝛ hoc quum fuerit interrogatio in ꝓpoſitionibus tñ abſq; cõcluſione. Si enim non admittet terminum vnuʒ bis in propoſitioni-bus/non erit ibi terminus medius:quum autez non fue-rit in ꝓpoſitionibus/quas admittet/terminus:in quo cõ-municent:non prodibit ibi ſyllogiſmus:nedum proue-niet ex ipſis ſyllogiſmus:qui deſtruat poſitionem. Et ſi in propoſitionibus admiſerit terminum vnum bis:pote-rit ipſaʒ prohibere ab iſta concluſione:que eſt contradi-ctoria ſue poſitionis ex parte qualitatis ordinis termini medij reſpectu alicuius ſpeciei concluſionum quatuor: quas diximus:hoc eſt ne ordinetur hoc in loco ordo:qui eſt neceſſarius:hoc autem poterit reſpondens facere eo/ ꝙ non ignorat qualis concluſio in quali trium figurarũ concluditur:hoc eſt quod ſit propriũ vni figure aut cõi-cet cũ duabus:aut cũ oĩbus tribus:ħ aũt iã ꝓdictũ eſt.

DIxit. Qḋ autem precepimus cauere reſpondentẽ: ne ſuper ipſuʒ veniat ex eo/quod admiſit id/ quod redeat ad deſtruendam poſitionem ſuaʒ:eſt id/qḋ precipimus faciendū reſpondenti:vt magis occultetur/ quid ſit:quouſq; hoc admiſerit reſpondens. ℂ Meni-nit autez in hoc de tribus preceptis proportionatis huic libro:quorum vnum eſt:ne interroget ſuper propoſitio-nibus ſimul cuʒ concluſionibus:ſed dimittat ꝯcluſiões/ ſiue fuerint propoſitiones propinque aut lõginque:hoc autez accidet in ſyllogiſmo compoſito:quuʒ fuerint due propoſitiones concludentes contradictoriuʒ:quarũ vna ſit concluſio:ſecunda ħo accipiatur ad interrogationez/ ꝛ ſit conſimiliter/ꝛ ipſa concluſio ſequens ex duab⁹ pro-

Tria ſcepta obſuãda ab i terrogãte: qꝛ ꝑ ᵃ ẽ vt dimit-tat ꝯcõnes: ꝛ interroget ꝓpo ſitiones.

poſitionibus interrogatis:ſequitur enim hic/vt fiat interrogatio ſuper tribus propoſitionibus/ꝛ derelinquatᷣ propoſitio quarta/que eſt concluſio. ¶ Preceptum ão ſcd̃m/vt fiat interrogatio ſuper propoſitionibus longinquis/ꝛ dimittatur interrogatio ſuper ꝑpinquis:ꝛ hoc ſimiliter etiam accidet in ſyllogiſmo compoſito.quũ fuerint due propoſitiones concludentes ad contradictoriũ/ due concluſiones ex binis ſyllogiſmis:quoꝝ vterqꝫ cõponitur ex duabus propoſitionibus:erunt igitur hic ſex propoſitiones:quattuor longinque/que ſunt ꝑpoſitiones non exiſtẽtes concluſiones:ꝛ quattuor ꝑpinque/que ſunt concluſiones:fit autem interrogatio ſuper quattuor:ꝛ relinquuntur due.Differentia ão que eſt inter hoc preceptum ꝛ primum/eſt:quia lꝫ vtrũqꝫ poſitum dimittat cõcluſiones/que ſunt ex ipſis:ibi tamen dimittuntur ↄcluſiones ſm ꝙ concluſiones/hic autem ſm ꝙ ſunt propinque. ¶ Preceptum ão tertium eſt/vt varietur ordo ꝑpoſitionũ in interrogatione/ꝛ fiat interrogatio ſup ipſis ſine ordine:ſm quem oratio compoſita fuit:vt in exemplo/ſi ſoliciti ſimus/vt concludamus/a/eſſe in/g/per media:a/in/b:ꝛ/b/in/d:ꝛ/d/in/e:ꝛ/e/in/g non eſt opus/vt interrogemus:an/a/ſit in/b:deinde an/b ſit in/d:ſed eſt opus vt a principio interrogemus:an/e ſit in/g:deinde poſt hꝫ an/b/ſit in/d:ꝛ ſm hunc modum cadet interrogatio ſup reliquis per priuationem ordinis:quo in ipſis reperitur ſequi concluſio:quoniam ſm hoc latebit res reſpondentem:ꝛ hoc eſt/quod oportet facere interrogantem/quum vult latere in ſyllogiſmo compoſito.

Scd̃z vt interroget ꝑpõnes remotas.

Tertiũ vt varie͂t ordo ꝑpoſitionum.

Sed in ſyllogiſmo ſimplici/qui eſt ex binis tñ ꝑpoſitionibus/ꝛ vno termino medio/oportet' vt incipiamus interrogare ſuper propoſitione maiore: deinde interroget ſuper minore:quoniam ſm hunc modũ latebit concluſio reſpondentem:ꝛ hoc/quoniam ipſe format in intellectu ſuo contrariũ formationis concluſi:qꝛ ſciens ſm id/quod eſt in hoc libro/id inqꝫ/quod eſt ante iſtas formationes tñ:iam nouit quando erit concludẽs ad orationẽ:ꝛ quando non erit ꝛ quomodo erit. ¶ Manifeſtum igitur/ꝙ non latebit:quum fuerit compoſit' ex propoſitionibus:quas admittit reſpondens:poterit eniꝫ ipſi eſſe repulſa:quia nouerit interrogans/quando complicatur ſyllogiſmus/ꝛ quando non cõplicatur:nouimus enim/ꝙ ſi confiteaᷣ reſpondens propoſitiones affirmatiuas:aut fuerit in ipſis affirmatiua ꝛ negatiua:ꝙ iaꝫ fieri poteſt repulſio:quoniam iam declaratum fuit/ꝙ non erit ſyllogiſmus/niſi quum fuerint ambe propoſitiones ſue affirmatiue ſimul:aut vna fuerit affirmatiua ꝛ altera negatiua.Et ſi huic adiungatur/ꝙ concluſio ſit contradictoria poſitionis:de qua cuſtodienda reſpondens ſolicitus eſt:iam erit repulſio ex neceſſitate:quoniam repulſio eſt ſyllogiſmus concludens contradictorium poſitionis: de qua cuſtodienda ſolicitus eſt reſpondens.Et ſi non conceſſerit reſpondens propoſitionem affirmatiuã fieri non poteſt/vt ſit repulſio:quoniam iam declaratũ fuit ꝙ non erit ſyllogiſmus ex propoſitionibus negatiuis: et quum non erit ſyllogiſmus/non erit repulſio:quum eniꝫ eſt repulſio/iam ſequitur/vt ſit ſyllogiſmus:ſic eniꝫ ſe habet diſpoſitio particularis reſpectu vniuerſalis: quemadmodum eſt diſpoſitio animalis cũ homine/ꝛ diſpoſitio ſyllogiſmi abſoluti cũ ſyllogiſmo repulſionis.Conſimiliter manifeſtum etiam eſt/ꝙ non erit ſyllogiſmus/quia non conceſſerit propoſitionem vniuerſalem:monſtratũ enim fuit ꝙ ex conditionibus ſyllogiſmi concludentis eſt/vt vna propoſitionum ſuarum ſit vniuerſalis/ꝛ ſecunda affirmatiua.

In ſyllo ſimplici pmo ē interroganda maior vt magis lateat.

Hic põt figᷣri pcilla q̃ eſt ĩ elencho.

¶ Capitulum De fallacia ſm exiſtimationem.

Dixit. Quemadmodum autem accidit in propoſitionibus error ꝛ confuſio ita/vt contingat in eo/quod ſcimus ſcientia prima/ꝙ eſt ſic/vt exiſtimemus ꝙ non eſt ſic:eodem pacto accidit hoc idem nobis in cõcluſionibus:hoc eſt/vt exiſtimemus de eo/quod ſcimus ſic eſſe/ꝙ non eſt ſic:aut ecõuerſo. ¶ Sed iam exiſtimant nõnulli eſſe non cõueniens/vt hoc accidat in cõcluſionibus:hoc eſt/vt ſciamus ipſas ſcientia vera/ꝛ tamen exiſtimemus in ipſis contrarium eius/quod nouimus:quemadmodum ſi eſſet vnum/quod ſciremus ineſſe duobus ſine medio:ꝛ ſciremus etiam duo illa ineſſe alteri conſimiliter ſine medio:quemadmodum ſi/a/eſſet in/b/ꝛ/c:ꝛ/b/ꝛ/c/eſſent in/d/ſine medio:qui eniꝫ ſcit/a/ineſſe omni/b:ꝛ/b/omni/d:ſcit etiaꝫ conſimiliter/ꝙ/c/ineſt omni/d/fieri nõ poteſt/vt exiſtimetur/aut videatur/a/nõ ineſſe alicui/c.Accidit enim vt ſciat vnum ꝛ idem ꝛ ignoret ipſum ſm vnum moduꝫ:ꝛ hoc quoniam cadet vtiqꝫ in homine cognitio ex parte ignorantie:quaꝫ prehabuit hac in re:ꝙ ſi habuerit in hoc ſcientiaꝫ/accidit vt ſciat ꝛ ignoret rem ſimul:quod eſt impoſſibile. ¶ Et quemadmoduꝫ exiſtimatur ꝙ hoc prohibetur in ſyllogiſmis diuerſorum mediorum terminorum/quemadmodum in his duobus ſyllogiſmis:quibus exemplum adduximus. Conſimilr̃ exiſtimatur etiam hoc vetari in ſyllogiſmis: quorum termini medij predicantur de ſe inuiceꝫ:quemadmodum ſi vnus ſciret/ꝙ/a/eſt in omni/b:ꝛ/b/in omni c:ꝛ/c/in/d/fieri nõ poteſt/vt videatur/ꝛ exiſtimet/ꝙ a/ſit in/b:ꝛ b/in/c:ꝛ/c/in/d:ꝛ ꝙ/a/non ſit in aliquo/d:quoniam habebit ſcientiam ꝛ ignorantiam alicuius eiuſdẽ ſimul: quod fieri non poteſt. ¶ Sed fortaſſe/quum hoc conſiderauerimus/videbitur/ꝙ in mõ primo:qui eſt/quũ termini medij non predicantur de ſeinuicem:non poteſt nobis accidere in maiore propoſitione vnius duorũ ſyllogiſmorum cognitio falſa ſimul cum ſcientia maioris ꝑpoſitionis alterius ſyllogiſmi/ꝛ duarum propoſitionum minorum duorum ſyllogiſmorum: vt in exemplo/ſi habuerimus/ꝙ/a/eſt in omni/b:ꝛ/b/in omni/d:ꝛ/c/in omni d/fieri nõ poteſt/vt decipiamur ꝛ exiſtimemus/ꝙ/a/nõ eſt in aliquo/c:quoniam accidit ex hoc/vt ſint due ꝑpoſitiones ſyllogiſmorum maiores contrarie in cogitatiõe: aut vt potentia ipſarum ſit potentia contrariarũ in exiſtimatione:quod eſt impoſſibile:hoc eſt/vt proueniat nobis ſcientia contraria in vno ꝛ eodeꝫ per ſe.Atqui ſequitᷣ hoc/ſi aliqs ſciat ſcientia vera/ꝙ/a/ineſt omni illi/cui ineſt/b:ꝛ ſciat/b/eſſe in/d:ſcit etiam ꝙ/a/eſt in/d:ꝙ ſi videretur/a/ineſſe nulli ei/cui ineſt/c/cum eo ꝙ ſciremus/c/eẽ in omni/d. Jam videretur/a/non ineſſe ei alicui/cui ineſt b/ſimul cum eo/ꝙ videretur/a/ineſſe omni illi/cui ineſt b:nam/d/eſt pars ipſius/b:aut iaꝫ videtur/a/eſſe in/d/cũ hoc/ꝙ videatur/a/non eſſe in/d:ſed ambo ſunt contraria impoſſibilia:quoniam aut cogitatio erit cõtraria:aut potentia ſua erit potentia cogitationis contrarie:ſed hoc eſt impoſſibile:vt.vꝫ.exiſtimetᷣ affirmatio ꝛ negatio ſimul in vno ꝛ eodem ex parte vna:Sed ꝙ decipiatur aliquis in vna iſtarum duarum ꝑpoſitionum maiorum/quũ nõ habuerit ſcientiaꝫ propoſitionis alterius/fieri vtiqꝫ põt. Hec igitur eſt diſpoſitio exiſtimationis ꝛ ſcientie in ſyllogiſmis:qui ſunt per medios terminos diuerſos. ¶ Sꝫ in ſyllogiſmo vno/aut ſyllogiſmis:quoꝝ medij termini de ſeinuicem predicantur:iaꝫ fieri poteſt vt aliquis habeat ſcientiam ꝛ exiſtimationem in concluſione:ſed non ex parte vna:ſed ex duabus partibus diuerſis:vt in exẽ-

Quã termini medij ſũt diuerſi nõ poſſe accidẽ fallaꝫ ĩ ↄcl'one vt ſciatur ſil' ꝛ ignoret ꝑp ↄrias opiniones.

In ſyllo in q̃ termini medij de ſeinuicẽ ꝑdicãtur/põt accidere falſa vt ſciam' ↄcl'onẽ ꝛ putemus ↄriã eiuſdeꝫ: nõ tñ eodem modo.

plo/poſſumus enīʒ ſcire/a/eſſe in omni/b:⁊/b/in omni/c: ⁊ tamen ſit apud nos ꝯcluſio ignota/que eſt/a/ineē omni c:⁊ perturbemur ⁊ exiſtimemus/a/ineſſe nulli/c:quoniaʒ non eſt neceſſarium/vt qui ſcit ambas ꝓpoſitiones/ſciat concluſionem:quoniam ꝯcluſio ſcitur in potentia in am-babus propoſitionibus/non autem in actu:ſm q̄ acci-dit particulari/vt non ſit cognitum apud eum:qui nouit vniuerſale:vt in exēplo/qui nouit/a/ineſſe omni/b:ꝫ eſt omni illi/cui ineſt/b:ſit autem/b/ineꝫiſtēs omni/c:iā ſcit q̄/a/ineſt omni/c:niſi q̄ ſcit qdem hoc per ſciam vniuer ſalem:ignorat autē ipſam ſm particularem:⁊ ꝓpter hoc non ꝓhibetur ex parte ignorātie/qua ſibi accidit cogita-tio ex ſyllogiſmo vno/corruptio cōtraria ſciētie ſue:vt in exemplo ex neceſſarijs/qui nouit oēm triangulū habere tres angulos equales duobus rectis:iam nouit triangulū ſenſibilem ſibi allatū eſſe ſm hanc diſpoſitionem in po-tētia/non autem in actu:⁊ ꝓpter hoc iam fieri poteſt/vt decipiat̄ in eo ⁊ exiſtimet q̄ nō ſit triangulus/q̄q̄ angu li ſui nō ſunt equales duobus rectis:⁊ hoc q̄ȓ ſcit ipſum ex parte rei vlis/ignorat autē id ex parte rei particularis appropriate. ¶ Scdm autem modū iſtuʒ/ſequit̄/vt ſol-uat̄ dubitatio Menonis:qua dicit̄/q̄ diſcipulus/ſi igno rat queſitum:qd non nouit:q̄ iam nouit poſteaq̄ȝ nouit: ſin autem nouit an̄q̄ȝ addiſceret/diſciplina eſt ſuperflua ¶ Reſpōſio igit̄ in hoc eſt/q̄ queſitū eſt ignotū ex pte/ qua eſt appropriatū:eſt auteʒ notū ex parte/qua eſt vle: non autē ſm q̄ reſpondit Plato:quū admiſit doctrinaʒ eſſe ſm modū recordationis:ſi eni habeamus/q̄ omnis triāguli anguli ſunt equales duobus rectis/⁊ ignoremus triangulū iſtuʒ abſconditū ſignatuʒ/q̄ eſt triangulus:ſi-mulac planum factum fuerit nobis ad ſenſuʒ/q̄ eſt triā-gulus/nouimus q̄ anguli ſui ſūt equales duobus rectis: nec fieri poteſt/vt dicimus/q̄ id/quod ꝓuenit ex cogni-tione per monſtrationeʒ trianguli:q̄.vʒ.anguli ipſiꝰ ſunt equales duobꝰ rectis/q̄ in q̄ȝ eſt recordatio:quemadmo-dum ipſi admiſere:q̄ȓ id/quod prouenit per ſenſuʒ nō eſt recordatio:⁊ q̄ȓ ſimiliter ignorātia:quā habemus in particulari nō eſt cōtraria ſcientie/quā habemus in vli: ꝓpterea q̄ ſciētie duarum ꝓpoſitionum/non eſt contra-ria ignorantia cōcluſionis:q̄ȓ ambe ꝓpoſitiones ſciunt̄ in actu ⁊ concluſio in potentia:⁊ hoc q̄ȓ ſcientia dicitur quatuor modis/aut ſciētia vlis/aut ſingularis/aut in po-tentia/aut in actu:ſm igitur hos modos quatuor/nihil ꝓ-hibet/vt habeamus de re vna ignorātiaʒ ⁊ ſciētiā ſimul/ ⁊ accidat nobis in ipſa exiſtimatio ⁊ ſcia:hoc eſt ſꝫ duos diuerſos modos:hoc autē inuenitur ſm ſenſum:multos eni homines offendimus:qui norunt ꝓpoſitiōes/⁊ errāt in cōcluſione:quemadmoduʒ ſi eſſet apud nos cognitio vlis/⁊ deciperemur in particulari:vt in exemplo habe-bit aliquis/q̄ omnis mula eſt ſterilis/⁊ q̄ hec ſibi allata eſt ſterilis/⁊ tamē exiſtimabit q̄ ipſa eſt pregnās ꝓp in-flationem quā habet in corpore ſuo:q̄re erit apud ipſuʒ exiſtimatio ⁊ ſciētia de re vna ⁊ eadem:ſciētia qdeʒ ſm duas ꝓpoſitiones veras/quas habet:exiſtimatio autem ꝓpter ſyllm corruptum inouatum apud ipſuʒ hac in re: ⁊ hoc per viaʒ exiſtimationis/que inouatur apud nos in cōſimilibus ꝓpoſitionibus ſm oppoſitionē ſcientie:que oritur ex ſyllogiſmo corrupto:quū igitur nouerit ambas ꝓpoſitiones ⁊ ignorauerit cōcluſionem iaʒ ſciet ⁊ igno-rabit rem vnam:ſciet quideʒ ipſaʒ ex parte potētie/igno rabit autem ex parte actus:quū q̄ȝ nouerit maioreʒ ꝓpo ſitionem ſyllogiſmi vlis/iaʒ ignorabit minorem ex parte ⁊ ſciet ipſaʒ ex parte:ſciet eniʒ ex parte diſpoſitionis vni-uerſalis:ignorabit auteʒ ipſum ex parte particularis ap-propriati:⁊ quūʒ nouerit minorem/iam ſciet maioreʒ ex parte ⁊ ignorabit ipſam ex parte:ſciet enim ipſaʒ ex pte particularis:⁊ ignorabit eam ex parte vlis. ¶ Jam igit̄ monſtratum fuit ex hoc/ſm quē moduʒ prouenit nobis in cōcluſione ſciētia ⁊ exiſtimatio ſimul:hoc eſt homini vni:⁊ ſm quē modum non conuenit hoc:q̄ q̄ȝ modus/q eē non pōt in vno hoīe pōt eſſe in duobus hoībus.

Nō q̄ſo ſol-uat̄ dubitatio Menonis ab Ariſto. nō eo pacto q̄ Pla-to q ob eā cō-ceſſit ſciaʒ eē rememoratio-nē ⁊ ꝯfer oīa hic dicta cum hiis q̄ ꝑ poſte. diū. c. 4.

Scīa dī qua-tuor modis.

¶ Capl'm. De rebus ſignoꝝ:quoꝝ poꝰ eſt poꝰ ſylloꝝ.

ACcidit autē illis/qui exiſtimant q̄ ꝯtra-ria ſint res vna/quemadmodum qui imaginātur bonum ⁊ malū eſſe rem vnā/ vt ſequat̄ ex iſta imaginatione/vt malū predi-cetur de bono/⁊ bonū predicetur de malo:ita/vt accidat ex hoc aliqd predicari de ſeipſo:⁊ hoc vt fateātur/q̄ bo-num eſt malū/aut q̄ malum eſt bonū:Componit̄ auteʒ exempli gratia/oratio iſta ſm cōpoſitioneʒ p̄me figure: ⁊ ſequit̄ apud ipſos/vt ſit bonū bonum:quēadmodū cō poneretur oratio/ſi eſſent oēs ꝓpōnes vere. Conſilr ac-cidit illi/qui dicit/q̄ oīa entia ſunt vnū:hoc eſt vt ſit ali-quid p̄dicamʒ de ſeipſo:q̄ȓ ſi/c/⁊/b/eſſent res vna:⁊/b/⁊ a/res vna:ſeqtur apud eos/vt fateātur/q̄/c/eſt/b:⁊/b/eſt a:⁊/c/eſt/a:cum eo/q̄ ſunt res vna:ꝯcluſio auteʒ erit cō-ſequens ex neceſſitate in huiuſcemodi ꝓpōnibꝰ:attamē ꝯcluſio falſa eſt ex ꝓpōnibus falſis:⁊ hoc/quoniam fieri non poteſt/vt bonū ſit maluʒ/niſi per accidens:per ſe ꝟo non. Exiſtimatio ꝟo cōtrarioꝝ q̄ ſint vnū/erit ob hanc eādem cām/⁊ modi multi exiſtimationū:quēadmodum accidit hoc antiquis/⁊ ſpēs harum expōnuʒ:quas faciūt conſulti taliū opinionum:quū eniʒ inueſtigat̄ diſpoſitio ipſarū/inueniunt̄ reſolui ad ſpecies oppoſitoꝝ/⁊ ad ſpe-cies rerū:de quibus dī nomen vnius ⁊ multitudinis.

¶ Capl'm. De ꝯuerſione extremoꝝ in prima figura.

DIxit. Quū ꝟo habuerimus tres termi-nos ordinatos ordine p̄me figure: veluti ſi/a/ineſſēt omni b:⁊/b/ineēt omni/c/ ſi ꝯcluſio cōuertit̄/conuertent̄ etiaʒ hine ꝓ-poſitiones:⁊ hoc/q̄ȓ ſi verum fuerit/c/ineē omni/a/oportebit/c/ineſſe omni/b:⁊/b omni/a:ſi eniʒ ac-cipiamus/c/ineſſe omni/a/⁊ huic applicemus ꝓpōnem maiorem:puta/q̄/a/inſit omni/b:ꝯcludet̄ minor conuer-ſa/vt q̄/c/ineſt omni/b. Cōſimilr etiā ſi accipiamus con cluſionem cōuerſam:veluti ſi dicamus/c/ineſſe omni/a: ⁊ huic applicemus minoreʒ ꝓpōnem/concludet̄ maior ꝯuerſa:⁊ hoc/q̄ȓ ſi habuerimus/b/ineſſe omni/c/que eſt minor:⁊/c/omni/a/que eſt cōcluſio conuerſa/ꝯcludet̄ no bis/b/ineſſe omni/a/que eſt maior conuerſa.

In p̄ᵃ figᵃ ſi extrema mu-tuo ꝯuertūt̄ in ꝯcl'one ne-ceſſe eſt ⁊ ꝓpō-nes ꝯuerti.

¶ Sed in ſyllō vniuerſali negatiuo iſtius figure accidit: quū maior ꝓpoſitio ipſius cōuertitur:vt ꝯclō etiā ꝯuer-tatur:puta/in exēplo/ſi ponamus/a/ineſſe nulli/b:⁊/b/oī c/cōcludet̄ nobis/a/ineſſe nulli/c:ſi ꝟo cōuertamus ma-iorem:ꝯuertet̄ etiā cōcluſio:puta/ſi habuerimus/b/ineē nulli/a/⁊/b/omni/c:ꝯcludet̄ nobis in ſecunda figura/q̄/c/ ineſt nulli/a/que eſt cōcluſio cōuerſa:⁊ hoc/q̄ȓ ſi vlis ne gatiua cōuerſa fuerit apud nos ignota/aut ſm q̄ eſt ali-quod adhuc nobis nō declaratū/faciemus etiā ipm hoc in loco. Conſimilr ſi cōuertat̄ etiā minor affirmatiua/cō uertet̄ ꝯcluſio:erit eni omne/c/b:⁊ nullū/a/b:⁊ ꝯcludetur in ſecūda figura q̄/c/ineſt nulli/a. Et ſi hec in ſpecie con uertat̄ cōcluſio ⁊ cōuertat̄ minor/conuertet̄ etiā maior: habebimus eni/c/ineſſe nulli/a/⁊/c/ineſſe omni/b:⁊ ꝯclu det̄ in ſecūda figura/b/ineſſe nulli/a:ſm ꝟo modū iſtuʒ ſolūmō fieri pōt/vt ꝯuertat̄ ꝓpō per ꝯuerſionē ꝯcluſio-nis:quēadmodum fieri poterat ꝫ in ſpecie affirmatiua: q̄ ſi pōt/non ꝯueniet/niſi per ꝯuerſionē minoris ꝓpōnis

In ſyllō nega-tiuo ſi maior ꝯūit̄ ⁊ ꝯᵒ con-uertitur.

ſimul cū cōuerſione ɔclōnis: tunc enī mōſtrabiť conuerſio maioris: ſed ɔuerſio cōcluſionis ex cōuerſione vnius duarum ꝑpōnū fieri nō pōt in ſpecie affirmatiua: quēadmodum fieri poteſt hoc in loco, ꝓpterea ꝙ nō cōcludiť ex duabus affirmatiuis in ſecunda figura.

℄ Capl'm. De ɔuerſione ſm cōmutatā ꝓportionem inter oppoſita.

Dixit. Quū ꝟo fuerint duo termini: quorū vterq; ɔuertiť cū ſuo complicito: veluti ſi fuerit oē /a b/ ⁊ oē /b a: ⁊ adhuc fuerint duo alij termini: quoꝝ vterq; cōuertať cum ſuo cōplicito: quēadmodū ſi fuerit oē c d: ⁊ omne /d c: ⁊ extiterint /a/ ⁊ /c/ oppoſita: ⁊ /b/ ⁊ /d: cōſilr etiā oppoſita: quū fuerint duo paria oppoſitoꝝ: nō effugiet ſubm ſecūdi paris alioꝝ oppoſitoꝝ /qn ſit ſubſ ipſoruꝫ: vt in ex.ᵒ ſi /a/ ⁊ /c/ talia extiterint: vt ab vno ipſoꝝ nō effugiat /k/ ⁊ /b/ ⁊ /d: talia ēt /vt ab altero ipſoꝝ /nō effugiat /k/ ſi habuerimus /ꝙ in oī eo in quo inueniť /a/ inueniť /b: ⁊ in omni eo /in quo inueniť /c/ inueniť /d/ ⁊ in /k/ ſit aut /a/ aut c: planū ꝙ in /k/ erit aut /b/ aut d. Cōplicať enī ſyll'e cōpoſitus hūc in modū: in /k/ eſt aut /a/ aut /b: ſed omni illi ineſt b /cui ineſt /a: ⁊ oī illi ineſt d /cui ieſt /c: igitur ipſi k /aut /b/ aut /d /ineſt ex neceſſitate. Cōſimilr monſtrabiť ɔuerſiꝫ huius: veluti ſi ponamus ꝙ /k /nō effugit a d /⁊ /b: ſequitur etiā vt nō effugiat: aut ab /a/ aut a c: vt in exēplo ex materijs: ſi accipiamus loco /a/ gn̄abile: ⁊ loco /b/ corruptibile: ⁊ loco /c /nō gn̄abile: ⁊ loco /d /non corruptibile: ⁊ fuerit oē generabile corruptibile: ⁊ oē corruptibile gn̄abile: ⁊ eodē pacto: omne nō gn̄abile nō corruptibile: ⁊ oē non corruptibile nō generabile: dico /ſi omne fuerit aut gn̄abile /aut nō generabile: ꝙ opꝫ omne eſſe: aut corruptibile aut nō corruptibile: ſi enim omne gn̄abile eſt corruptibile: ⁊ omne nō gn̄abile eſt nō corruptibile: ⁊ nihil effugit /quin ſit aut gn̄abile aut nō generabile: manifeſtū ꝙ nihil effugiet /quin ſit: aut corruptibile: aut non corruptibile.

Amplius dico /ꝙ quū poſuerim⁹ vni ⁊ eidē ſubto /ex neceſſitate ineſſe vnū oppoſitoꝝ cōiugatoꝝ: ⁊ poſuerimus /ꝙ vna partiū oppoſitoꝝ ɔuertatur cū altera pte oppoſitoꝝ: dico inq̄ ꝙ ps reliq̄ oppoſitoꝝ cōiugatoꝝ ɔuertetur cū reliqua parte alioꝝ oppoſitoꝝ: vt in exēplo: ſi omne fuerit /aut gn̄abile /aut non generabile: aut corruptibile /aut nō corruptibile: ⁊ fuerit oē generabile corruptibile: ⁊ oē corruptibile gn̄abile: dico /ꝙ omne nō corruptibile eſt nō generabile: ⁊ oē nō generabile eſt nō corruptibile: demonſtrať aūt hoc: ſi enī non gn̄abile nō extiterit non corruptibile: erit ergo corruptibile: ꝓpterea ꝙ poſuimus iā ꝙ omne aut eſt corruptibile aut nō corruptibile: ſi igiť nō generabile eſt corruptibile: quū poſitum fuerit corruptibile cōuerti cū generabili: ſequeť ex hoc /vt non generabile ſit gn̄abile: qđ fieri nō pōt ⁊ nō coheret. Cōplicatur aūt ſyll's hūc in modū /nō gn̄abile eſt corruptibile: ⁊ omne corruptibile gn̄abile: ɔcludiť enim /ꝙ omne nō generabile gn̄abile: eodem mō mōſtrať nō corruptibile ɔuerti cū nō generabili.

℄ Capl'm. De ɔuerſione terminoꝝ in ſecūda figura.

Conſimiliter etiā quādo cōplicatur bine vl'es affirmatiue in ſecūda figura: ⁊ medius termin⁹ nō inſit alij a duabus extremitatibus: ⁊ maior extremitas inſit oī minori: ſeqtur /vt maior inſit omni medio: h̄ eſt /vt cū ipſo cōuertať: quemadmodū ſi /a/ ineſſet omni /b/ ⁊ omni /c/ ⁊ non alijs: ⁊ /b/ ineēt omni /c: dico ꝙ ſequiť: vt /b/ inſit omni /a: ⁊ hoc /quoniaꝫ ſi b /ineſt omni /c/ ⁊ oībus ſuis partibus: ⁊ /a/ nō ineſt /niſi oībus partib⁹ ipſius /c/ ⁊ omni /b: planū ꝙ oī illi /cui ineſt /a/ ineſt /b: quare omne /quod eſt /a/ eſt /b.

℄ Capl'm. De ɔuerſione terminoꝝ in tertia figura.

Conſimil'r ſi complicenť bine affirmatiue in 3ᵃ fig.ᵃ: ⁊ terminus medi⁹ cōuertať cū minore extremitate: ſequiť /vt ſit extremitas maior in omni minore: h̄ eſt /vt cōcludať vl'is affirmatiua: vt in exemplo /ſi /a/ ⁊ /b/ ꝑdicenť de oī /c: ⁊ /c/ ꝑdiceť de oī /b: dico ꝙ ſeqtur ex neceſſitate: vt a /prediceť de oī /b: qm̄ /a/ prædicať de oī /c: ⁊ /c/ ꝑdicať de oī /b: ex neceſſitate eniꝫ /a/ inerit oī /b: qm̄ cōplicatio ipſa redit ad ꝑmā figuram.

℄ Capl'm. De bina ɔiugatiōe oppoſitorum eligendorum ⁊ fugiendorum.

Quum ꝟo extiterint bina oppoſita: vt /a/ ⁊ /b: ⁊ /a/ ſemꝑ fuerit eligēdū apđ nos: ⁊ /b/ fugiēdū: ⁊ extiterit ɔſimil'r ēt bina oppoſita: quēadmodū /c/ ⁊ /d: ⁊ fuerit /c/ ɔſil'r fugiēdū ⁊ /d/ eligēdū ⁊ ꝓſequēdū: dico ſi /a c/ ſimul fuerint meliora q̄ /b d/ ꝙ /a/ erit meli⁹ q̄ /d/ ⁊ eligibilius: qm̄ eniꝫ /a/ ⁊ /b/ ſunt oppoſita: ⁊ /a/ eſt q̄rendū ⁊ /b/ fugiēdū: a /eſt q̄rēdū: quēadmodū /b/ eſt fugiendū: ⁊ hoc /qm̄ oīa oppoſita ſunt in vna extremitate oppoſitiōis: qđ quū ita ſit /dicemus ꝙ /a/ ex neceſſitate ē eligibili⁹ ⁊ amabilius q̄ /d: q: ſi nō erit eligibilius ipſo: erit ergo /aut eq̄le ipſi /aut /d/ eligibilius eo: ſi igiť /a/ ⁊ /d/ ſunt equal'r querēda: planū ꝙ /c/ ⁊ /b/ erūt equal'r fugiēda: qm̄ b /in abbominatiōe eſt equale ipſi /a/ in electione: ⁊ /c/ eſt equale in abominatione ſua: ipſi d /in electiōe ſua. Quū igitur res ita fuerit: erūt /a/ ⁊ /c/ ſimul equalia in electione ipſi b /⁊ /d/ ſimul: ſed iā poſuimus /ꝙ /c/ ⁊ /a/ ſūt eligibiliora: h̄ itaq; fieri nequit ⁊ nō coheret. Sin autē poſuerim⁹ d /eligibilius q̄ /a: ſeqtur vt /b/ ſit minus in abominatiōe q̄ /c: ⁊ hoc /qm̄ id /qđ eſt minus abomiabile opponiť ei /qđ eſt minus querendū: qđ aūt eſt magis abominabile opponiť magis querēdo: ſi igiť /d/ eſt magis q̄rēdū q̄ /a/ ⁊ /c/ erit abominabilius q̄ /b: ⁊ erunt /d/ ⁊ /b/ ſimul magis querēda ⁊ minus fugiēda /q̄ /a/ ⁊ /c: ſed magis querēdū ⁊ minus fugiēdū eſt melius: igiť /d/ ⁊ /b/ ſimul ſunt meliora q̄ /a/ ⁊ /c/ ſimul: cuius ɔ̄dictoriū poſuimus: h̄ enī fieri non pōt ⁊ nō coheret: ſequtur ergo /ſi poſuerimus /a/ ⁊ /c/ meliora q̄ /b/ ⁊ /d/ vt /a/ ſit meli⁹ q̄ /d. ℄ Exēpluꝫ in h̄ ex materijs in eo /qui tāgiť cōcupiſcētia: eligibilius enī ipſi eſt: vt appetat morē gerere /q̄ ꝙ morem gerat: ⁊ h̄ /qm̄ manifeſtum eſt /eligibilius eē appetere morē gerere ⁊ non morem gerere q̄ morē gerere cū h̄ /ꝙ nō eligat morem gerere: ſequiť ergo ſm ꝙ ꝑmiſimus /ꝙ eligere morē gerere /dignius eſt /q̄ morē gerere: ⁊ ex hoc mōſtrauit Plato digni⁹ eē apud amanteꝫ: vt nō coeat qm̄ coit⁹ ſimul perimit deſiderium eligendi morem gerere: ſed quūꝫ nō coiuit extat electio morem gerendi. Et concupiſcentia quēadmoduꝫ inquit Ari.ᵗᵉˢ /ſeu ex operatione ſua proueniat coitus: ſiue non proueniat: eſt tamē appetitus cōiunctus cum deſiderio ⁊ voluptate nāli⁹ principio. Cōponitur nāq; ex concupiſcentia ⁊ iſto appetitu: ⁊ tūc perficiť operatio ſua: quoniā plurime concupiſcentiarū ita ſe habēt: quū complicantur cum artibus ⁊ cōſuetudinibus: vt perficiatur operationes harū artiuꝫ: aut harū conſuetudinū: ſm ꝙ fecit ipſas homo ad mēſuram operationuꝫ iſtius artis: ⁊ hoc /quemadmodum fortitudo naturalis quum ɔiūgitur cū militia: tunc erit actus militie ſm ꝑfectionē. Jam itaq; monſtratū fuit ex hoc /quō eſt diſpoſitio conuerſionū inter ſe: ⁊ quō rōcinari poſſimus ex eligibili et digniori ſm hāc ſpēꝫ ſignoꝝ. ℄ Conſentaneū aūt eſt /ꝙ Ari.ᵗᵉˢ mētionē fecerit de h̄ loco /⁊ non de alijs locis: qm̄ exiſtimauit hūc eē ꝓximū nāe ſylli: h̄ eſt vlitati ſue.

Nō exēplum pulchrū ⁊ admirādū. eligibili⁹. ſ. eē velle ⁊ non poſſe q̄ poſſe ⁊ nō velle.

Nota Platonis ſniam de amore.

Cur Ariſtoteles de h̄ vn̄ loco eligēdi meminerit.

¶ Caplm. De inductione ⁊ ſigno ⁊ reliquis ſyllis, q̄ fiunt ſm potentiam eius: quod preceſſit.

Dixit. Opꝫ autẽ vt mõſtremus nunc ꝙ reliqui ſylli: qui ſiũt in rhetorica ⁊ cõtionibus ⁊ ꝑſuaſionib⁹: reducunt̃ ad ſyllogiſmos ꝑcedentes: ⁊ ex h̃ poſſumus certo dicere ꝙ oẽs ſylli ſunt ꝑ figuras ꝑcedentes non ſolũ demõſtratiui ⁊ dialectici: ſed oẽs ſylli itellectuales: ⁊ oĩno oĩs veritas cadens in omni arte: h̃ aũt manifeſtũ ex eo ꝙ oĩs veritas aut eſt per ſyllm, ⁊ illud qđ eſt ſimile ſyllo, qđqꝫ ſignũ nũcupat̃, aut per inductionem ⁊ qđ eſt ſimile inductioni, qđqꝫ vocat̃ exẽplum.

De ſyllo iductiuo.

¶ Inductio igit̃ eſt quãꝫ mõſtrat̃ ſemꝑ illud: cuius via eſt, vt ſit maior extremitas in ſyllo, ineſſe illi: cui⁹ via eſt, vt ſit terminus medius in ſyllo, per id, cuius via eſt, vt ſit terminus minor in ipſo: ſm eñi modũ iſtũ, qđ ex ipſa ſeqtur, ex neceſſitate ſeqtur: vt in exẽplo ſit terminus medius inter a ⁊ c, per modũ ꝑdicationis ſm nãlẽ ꝯſuetudinẽ lr̃a b: ⁊ ſit a terminus maior ſm nãm: ⁊ b medius ſm nãm: ⁊ c minor: ⁊ mõſtret̃ per lr̃am c, a ineſſe ipſi b: nõ autẽ a ineſſe ipſi c per lr̃am b ſm modũ, quo monſtrabat̃ per ſyllm: vt in exẽplo ex materys ſi accipiamus loco a aĩal longe vite, ⁊ loco b aĩal pauce cholere, ⁊ loco c mulũ: equũ: ⁊ aſinũ: ⁊ monſtret̃ ꝙ oẽ aĩal pauce cholere eſt lõge vite, ex eo ꝙ induxerimus oẽs ſpecies aĩaliũ pauce cholere eẽ lõge vite, vt mulũ, equũ, ⁊ aſinũ, ⁊ ꝑ ipſa oſtẽdamus ꝙ oẽ aĩal pauce cholere eſt longe vite. Quũ igit̃ fuerit hoc inductio: planũ ꝙ longe vite h̃ in loco erit terminus maior ſm nãm: pauce aũt cholere medius: particularia vo minor: nos igit̃ mõſtrauimus maiorem ineẽ medio per minorẽ. ¶ Atqui monſtratio hec erit ꝯña ex inductione ꝯũria vera, h̃ eſt ꝓportionata ꝯũrie cõcluſionis per ſyllm vere figure: poſteaq̃ induxerimus omnes ſpẽs pauce cholere, ⁊ inuenerimus eas oẽs lõge vite: tũc eñi ſequet̃ quãꝫ a ⁊ b fuerint iuẽta in oĩ c: hoc eſt lõge vite ⁊ pauce cholere: in mulo, equo, aſino, ⁊ hoĩe: vt a inſit omni b: queadmodũ antea monſtratũ fuit: ⁊ hoc, qm̃ quũ induxerimus oĩa aĩalia particularia: quoꝝ loco accepimus lr̃am c, cõuertet̃ lr̃a b cum lr̃a c in ꝑdicatione: et ſequetur ex hoc: vt a inſit omni b ſm ꝙ antea monſtratum fuit. ¶ Et ꝓpterea qđ eſt neceſſariuꝫ in inductione vera eſt vt in ipſa perficiantur oĩa particularia ita, vt ſic cõponatur ſylls: omne pauce cholere eſt aut mulus, aut equus, aut aſinus, aut hõ: ⁊ oĩa hec ex neceſſitate ſũt longe vite: igit̃ oẽ pauce cholere eſt lõge vite ex neceſſitate: quũ vo in ipſa nõ perficiunt̃ oĩa particularia, nõ ſequit̃ ex ipſa aliqđ ex neceſſitate.

Ad h̃ vt inductio cõcludat neceſſio opꝫ oĩa ſingularia induci.

¶ Nõ eſt aũt cõditio hec in inductiõe ex eo ꝙ trãſfert̃ ab inductiõe: que fit in dialectica ad inductionẽ: que fit in demõſtratione: queadmodũ nõnulli arbitrati ſunt: qm̃ veritas inductionis in demõſtratiõe forinſecus accedit, ⁊ ex eo ꝙ aliqđ nobis applicat̃: non aũt ꝯfert nobis inductio per ſe: ſi etiã complerent̃ oĩa particularia: ſed eſt q̄a predicatũ ꝑ ſe ineſt ſubiecto: per hoc igit̃ diſtinguitur hec iductio ab iductiõe demõſtratiua. Qꝫ aũt oporteat inductionẽ iſtã appropriari dialectice ⁊ vl'iter dialecticã eẽ, manifeſtũ ex eo ꝙ cõditio dialectice eſt, vt in ipſa ſit ſylls vere figure: qđ quum ita ſit opꝫ, vt inductio, que fit in ipſa, ſit per modum: quo in ipſa ſequat̃ neceſſario qđ intẽdimus. ¶ Amplius: diſtinguit̃ ab inductiõe, que fit in demõſtratione, aut queadmodũ diximus per ſubm ſubale: aut qm̃ in inductiõe, que fit in dialectica cõplent̃ oĩa particularia ſꝫ opionẽ, non aũt ſm veritatẽ: ⁊ ita opꝫ intelligere, qđ hoc in loco dicit Ariſtẽ: ⁊ ſm hoc ſoluunt̃ oẽs dubitationes: quas eſt aſſecutus Abumaſar. ¶ An vo dialectica faciat inductionẽ: in qua nõ perficiunt̃ oĩa particularia: ⁊ an vis iductionis ſit vis exẽpli: de hoc queretur in libro dialectice.

Nõ ẽ iductio ne demſatiua ⁊ dĩa dias ad topicam.

Dixit. In inductione aũt mõſtrat̃ ſemꝑ id, ad quod mõſtrãdũ ꝑ terminũ mediũ: nõ eſt via: qđqꝫ etiã nõ eſt manifeſtũ per ſe: qđ enĩ monſtrat̃ ꝑ terminuꝫ mediũ, nõ põt monſtrari, niſi per ipm: in eo aũt, qđ eſt ꝑ ſe manifeſtũ, facere iductionẽ eſt ſuꝑfluũ: ⁊ hoc eſt vnũ, per qđ diſtinguit̃ ſylls ab inductione. Inductio aũt queadmodũ diximus, cõicat cũ ſyllo, eo ꝙ eſt in trib⁹ terminis: diſtinguit̃ autẽ ab ipſo eo, ꝙ in ſyllo mõſtrat̃ maior extremitas ineſſe minori per mediũ terminũ: ſed in iductione oſtẽdit̃ maior extremitas ineẽ medio eo, ꝙ ineſt minori extremitati: h̃ eſt illud, cui⁹ via eſt, vt in ſyllo ſit extremitas maior, ⁊ terminus medius, ⁊ minor extremitas: nõ aũt, ꝙ illud, per qđ mõſtrat̃ queſitũ per iductionem, ſit in ea terminus minor: neqꝫ ꝙ illud, cui oſtendit̃ queſitũ ineſſe, ſit terminus medius. Diſtiguit̃ ẽt ab ea cõſimil'r ſyllo eo, ꝙ eſt prior ſm nãm: inductio aũt eſt ꝑor ſm ſciẽtiam. Hec igit̃ tria ſunt, per que diſtinguit̃ ſyllogiſmus ab inductione perfecta, non autem ab alys.

Nõ qđ ꝑ iductionẽ mõſtretur: ⁊ qđo diffeꝛt a ſyllo.

¶ Tractatus de exemplo.

Exemplũ vo eſt, quũ oſtendimus maiuſ ineſſe minori, in eo ꝙ oñdimus mediũ ineſſe ſimili minori ꝑ inuẽtionẽ maioris: quũ mediũ ineſſe minori, ⁊ maioreꝫ ſimili minori extremitati manifeſti⁹ extiterit eo, qđ volumus mõſtrare, hoc eſt maiorem ineſſe minori: vt in exẽplo ſi fuerit extremitas maior a, ⁊ minor c: ⁊ medius b, ⁊ e ſimile ipſi c: ſit autẽ b ineſſe ipſi c, ⁊ a ipſi e, notius q̃ a ineſſe ipſi c. Exẽplũ in hoc ex materys, ſi accipiamus loco a iniuſtuꝫ, loco b interimere athmanem, loco d interimere pios: ⁊ loco e interimere omarẽ. Quũ igit̃ mõſtrare voluerim⁹, ꝙ iterimere athmaneꝫ eſt iniuſtũ: premittemus ad hoc, ꝙ iterimere pios eſt iniuſtũ: h̃ aũt monſtrabimus, eo ꝙ interẽptio omaris fuit iniuſta: h̃ igit̃ mõſtrato dicemus, interimere athmaneꝫ eſt interimere pios, ⁊ iterimere pios eſt iniuſtũ: ergo iterimere athmanẽ eſt iniuſtũ. Planũ autẽ, ꝙ athmanẽ eſſe piũ, ⁊ interimere omarẽ eſſe iniuſtuꝫ, eſt notius apud nos, q̃ ꝙ interemptio athmanis ſit iniuſta. Planũ igit̃ ꝙ mõſtrauimus maiorẽ extremitatẽ ineſſe medio: puta, quũ dicebamus iterimere pios eẽ iniuſtũ ꝑ id, ꝙ ipſa inerat ſimili minori extremitati: ⁊ h̃ eſt interimere omarẽ: qđ eſt ſimile athmani ſm pietatẽ ⁊ coaptationẽ. Conſil'r accidet, ſi manifeſtũ fuerit maioreꝫ extremitatẽ ineſſe medio: eo ꝙ ineſt multis ſilibus, dũmodo nõ cõpleantur oĩa particularia: tũc eñi erit inductio precedens. ¶ Planũ igit̃ ex h̃, ꝙ exẽplũ eſt monſtratio: in qua fit ꝓgreſſus a particulari notiori ad ignotius: qm̃ ſimiliũ nõ eſt vnũ ſub altero: ⁊ qm̃ inductio eſt ꝓgreſſus particulariũ notiorũ ad vle ignotius: ⁊ ſylls ab vli notiori ad ſuũ particulare ignotius, h̃ eſt ad ꝯcluſionẽ intrãtẽ ſub ꝓpõnem maiorẽ. ¶ Differũt autẽ exẽplũ atqꝫ inductio, de qua mentionẽ fecimus, in hoc: qm̃ inductio eſt ex oĩb⁹ particularib⁹ igredientibus ſub terminũ mediuꝫ, ⁊ oſtendit ꝙ terminus maior ineſt medio: ſed exẽpluꝫ nõ ex oĩbus particularibus oſtẽdit maiorẽ extremitatẽ ineẽ medio. ¶ Mõſtratio aũt, que eſt ꝑ iductioneꝫ, confert in eo, ꝙ accipit̃ q̄ ſylli: quũ ꝓpõ: que monſtrat̃ ꝑ inductionẽ: ponit̃ ꝓpõ minor in ſyllo ꝑme figure: ⁊ maior eſt per ſe manifeſta: ⁊ h̃ etiã cõſil'r, quũ fuerit inuẽtio termini medy minus occulta q̃ ꝯcluſio, aut eq̃lis ipſi in occultatione. Qꝫ igit̃ ſit ꝓpõ minor: quoniã quũ fecerimus ad

Quid ſit exẽpluꝫ ⁊ qđo e qđ oſtendat.

Nõ ꝙ ꝓceſſus ſint ſylls iductio ⁊ exẽpli.

Dĩa inter iductionẽ ⁊ ex⁹.

Nõ hic ẽ de iductiõe ⁊ ſyllogiſmo: ⁊ ꝙ mõ differt.

oſtendēdā ꝓpōnem maiorē ⁊ cōpleuerimus oīa particularia ſm̄ ↄditionē predictā:iā mōſtrata erit ↄcluſio ꝑ ipſam inductionē:non autē/qđ oſtendit̄ ꝑ ipſam eſt vtile ex eo/ꝙ ponit̄ in ipſo ꝑ ſylłm:ſed erit h̄ manifeſtius ꝑ inductionē tn̄ abſqꝫ eo/ꝙ ſylłs coaptet̄ iductioni. ¶ Cū aūt ſit minus occulta ꝙ̄ ↄcluſio/aut equalis ipſi in occultatiōe:qm̄ ſi fuerit magis occulta ꝙ̄ ↄcluſio:fieri nō pōt/vt monſtret̄ tn̄ per terminū mediū/non ꝑ inductionē:⁊ hoc/qm̄ occultū/qđ oſtēdit̄ ꝑ inductionē/ex neceſſitate eſt minus ꝙ̄ occultū quod mōſtrat̄ ꝑ ſylłm:ꝙ ſi nō/erit potētia ſylłi ⁊ inductiōis vna:accidet nāqꝫ/vt occultatio ꝓpōnis/que mōſtrat̄ ꝑ iductionē ſit eq̄lis illi/q̄ mōſtratur per ſylłm/h̄ eſt ↄcłoni:quū fuerit ↄcło ea/per quam ignorat̄ illō/qđ ignorat̄ ꝑ ꝓpōnē minorē:qđ eſt magis vłe:vt in exēplo/ſi fuerit q̄ſitum/an oīs prudētia ſit diſciplinabilis:⁊ ſoliciti ſimus ad h̄ mōſtrādū per duas ꝓpoſitiones:quaꝝ vna eſt/ꝙ oīs prudētia eſt ſcia/⁊ ſecunda/ꝙ oīs ſcia eſt diſciplinabilis:erit igit̄ maior ꝓpō ꝑ ſe nota:puta/ꝙ oīs ſcia eſt diſciplinabilis:minor aūt erit penitus ignota/dū ignorabit̄ ↄcło:qm̄ quū ſciem⁹/ꝙ aliq̄ prudentia h̄ eſt ſapiētia eſt ſcia/ſciemus ēt ꝙ eſt diſciplinabilis:ſꝫ q̄ſitū erat/an oīs prudentia ſit ſcia ⁊ diſciplinabilis:quū igit̄ verificatū nobis fuerit/ꝙ oēs prudētie ſunt ſcia/erit ēt verificata nobis minor:puta/ꝙ oīs prudentia ſit ſcia/poſteaꝙ̄ ignorātia nr̄a in ipſis fuerit ſup re vna/h̄ eſt in minore ꝓpōne ac ↄne:⁊ h̄ ex parte/qua inuentio in ipſis eſt nota ꝑ ſe:ſed vłitas fuit ignota. Quū ꝟo fuerit ↄcluſio ignote inuētiōis in pte ⁊ in toto/h̄ eſt ſimplr̄:⁊ fuerit maior nota ꝑ ſe/⁊ mīor in eo/quo viam hꝫ/vt mōſtret̄ per iductionē/ſeq̄tur ex neceſſitate/vt ſcia in ipſa ſit maior/ꝙ̄ ſcia in ↄcłone:⁊ h̄ accidet:quū particularia facientia inductionē fuerint determiata ſm̄ nūm:quēadmodū accidit antiquo geometre volēti mōſtrare/inueniri figurā quadratā equalē circulo:q ⁊ poſuit ꝓpōnē maiorē/ꝙ oī figure hn̄ti lineas inenit̄ quadratū eq̄le:qđ eſt notū apō geometras. Deide ſolicitus fuit ad mōſtrandū/ꝙ oīs circulus eſt eq̄lis figure rectilinee/poſteaꝙ̄ diuiſit circulū ad figuras paucas ſꝫ nūm equales figuris rectilineis:q̄ ſunt figure lunares:qm̄ ſi diuideret̄ tot⁹ in figuras lunares/iā eēt illud/qđ fecit ꝑ inductionē h̄ in loco:ſm̄ cam ↄſuetudinē:qua minor ꝓpō eſt minoris occultationis ꝙ̄ ↄcluſio. Cū ſi nō fuerint media determiata/quēadmodū ſe hn̄t iſte ꝓpōnes/nō erit oſtēſio per inductionē/ſꝫ mōſtrabunt̄ per ſylłm. Et ꝓpea dixit Ari[les] in ↄſilib⁹ ꝓpōnibus:ꝙ nō vocat̄ mōſtratio/que fit in h̄/inductio. Qm̄ monſtratio eadē in tali ꝓpōne/aut erit ꝑ ſylłm/aut per exēplū/aut ꝑ inductionē:in qua nō ꝑficiunt̄ oīa particularia:ſed iā expoſuit h̄ in loco/ꝙ ſpēs iſta iductionis eſt exēplū. Conſilr̄ quū media minoris ꝓpōnis multa extiterint/nō vocabit̄ mōſtratio/que fit in h̄ iductio. Cōſilr̄ etiā quū fuerit ꝓpō maior nota ꝑ ſe/tūc ꝓpriū erit ꝓpōnis/que mōſtrat̄ per inductionē/vt ſit mīor/⁊ ſit minus occulta ꝙ̄ ↄcło/aut equalr̄/⁊ ſit non nota per ſe.

Quō mōſtrat̄ ꝑ iductionem eſt min⁹ occultū ꝙ̄ qđ ꝑ ſyllogiſmum.

¶ Tractatus de inſtantia.

Dixit. Inſtantia ꝟo eſt oſtēſio ꝑ ꝓpoſitionē ↄrīaꝫ ꝓpōni:quam intēdimus deſtruere ꝑ inſtātiā: differūt aūt ambe ꝓpōnes:qm̄ ꝓpō/cuius intendimus deſtructionē/ſemꝑ erit vłis:qm̄ ipſa eſt/per cuius deſtructionē deſtruit̄ ↄcluſio in ſyllo:cui⁹ vna ꝓpōnū eſt particularis/⁊ altera vłis:ſed ꝓpō ↄrīa in potētia huic ꝓpoſitioni/erit vłis:qm̄ ↄtinet plus ꝙ̄ ꝓpōnē ↄdictoriā:quā intēdimus deſtruere:erit aūt aliq̄n particularis/quā fuerit magis appropriata ꝓpōni/quā intēdimus deſtruere/ꝙ̄ ꝓpō ↄtradictoria. ¶ Inſtātia ꝟo erit ſm̄ nām̄ prior in duabus figuris/in figura p̄ma ac figura tertia:⁊ h̄ qm̄ ↄcluſio/per quā intēdimus deſtruere ꝓpōnē vłem ſylłi/aut erit vłis/quū intēdimus deſtructionē vłem/aut particularis/quū intēdimus deſtructionē particularem:⁊ in particulari qdē ꝓueniet cōcluſio ipſius ſm̄ inſtātiā concluſio p̄ma in tertia figura:in vłi ꝟo in p̄[a] fig[a]:ſiue ꝓpoſitio quā intēdim⁹ deſtruere/fuerit vłis negatiua/ſiue vłis affirmatiua/ſi enī extiterit vłis affirmatiua/deſtruit̄ aut per vłem negatiuā/aut per negatiuā particularē. Sin aūt fuerit negatiua vłis/deſtruet̄ aut ꝑ affirmatiuā vłem/aut per affirmatiuā particularē:fiet aūt ↄdictio maiori ꝓpoſitioni/ſi vłis qdē extiterit/in p̄[a] fig[a]:ſin aūt particularis in 3[a] ex materijs ꝑ ſe:vt in exemplo/ſi q̄ſpiā poſuerit/a/ineſſe oī/b:⁊ voluerimus deſtruere hāc vłem per ↄnem vłem negatiuā:ponemus ꝙ/a/negat̄ ab oī eo/qđ cōp̄hendit̄ in/b/⁊ p̄dicat̄ de/b/ſicꝫ puta/c/⁊/b/ſubijciat̄ ſꝫ naturā ipſi/c:⁊/c/ſubijciat̄ ipſi/a:hec aūt eſt cōplicatio prime fig[e] ex neceſſitate. Cū ſi ↄdicemus ipſi ↄdictione particulari:accipiemus/ꝙ/a/negat̄ ab aliq̄/b:⁊ erit pars iſta d/⁊ ꝓueniet/d ſubm̄ ſm̄ nām̄ ambab⁹ extremitatibus:h̄ aūt eſt cōplicatio tertie figure:⁊ erūt ambe ꝓpōnes poſite ad ↄdictionē oppoſite in potētia ꝓpōni/quā itēdimus deſtruere:aut ex pte/qua ſunt magis vłes/aut ex pte/qua ſunt magis appropriate:⁊ eodē pacto faciemus/quū fuerit ꝓpō/quā itēdimus deſtruere/vłis negatiua:vt in exēplo ex materijs/ſi intēdamus ↄdicere dicēti/ꝙ oīum ↄrioꝝ eſt ſcia vna/⁊ velimus deſtruere h̄ ꝑ ꝓpōnē vłem negatiuā:accipiemus negatiuā cōprehēdentē ipſam:puta/ſi dicamus:nulloꝝ oppoſitoꝝ ſcia eſt vna. Contraria ꝟo/que ſunt ſubm̄ ꝓpōnis/quā intēdimus deſtruere/ponunt̄ ſub oppoſitis:cōponet̄ autē ſylłs in p̄[a] fig[a]:puta/ↄria ſunt oppoſita/⁊ nulloꝝ duoꝝ oppoſitoꝝ ſcia eſt vna: igitur nulloꝝ duoꝝ ↄrioꝝ ſcia eſt vna. Cū ſi deſtruamus ꝓpōnē iſtā vłem ꝑ ꝓpōnē particularē/accipiemus p̄dicatū ipſi⁹ negari ab aliquo ↄrioꝝ:⁊ erit exēpli grā/ꝙ ſciti ⁊ ignorati nō eſt ſcia vna:⁊ ꝓueniet terminus medius ſubꝫ duarū extremitatū/⁊ cōponet̄ ſylłs:qm̄ ſciti ⁊ ignorati nō eſt ſcia vna:⁊ ſcitū ⁊ ignoratū ſunt ↄria:igit̄ aliquoꝝ ↄrioꝝ nō eſt ſcia vna. Eodē mō accidet quum fuerit ꝓpō/quā intēdimus deſtrue/vłis negatiua:h̄ eſt ſi ipſa deſtruens fuerit vłis/erit in p̄[a] fig[a]:ſin aūt ꝑticularis/erit in tertia figura:⁊ qm̄ manifeſtū eſt/ꝙ opꝫ/vt cōplicetur ſylłs cōplicatione:que rei exiſti coaptet̄:hoc eſt/vt ſit ex p̄dicatis in intellu/ſm̄ ꝙ ſunt in nā extra itellectū:⁊ hoc eſt/qđ itelligit̄ per p̄dicatū ſm̄ ↄſuetudinē nālē:manifeſtum ꝙ deſtructio ↄſilr̄ cōplicat̄ in p̄[a] fig[a] ac 3[a]:qm̄ materia ꝓpōnis/quā accipimus ↄdictoriā in po[a]/enunciat hoc:ſi ſit vłis/quēadmodū diximus/ꝙ erit in p̄[a] fig[a]:ſin autē particularis/erit in tertia. ¶ Sꝫ deſtructio/que eſt in 2[a] figura ꝓueniet vtiqꝫ/nō ex eo/ꝙ ponimus ꝓpōnē in potētia ↄdicentē ꝓpōni:cuius deſtructionē intēdim⁹ a p̄n⁹ rei/ſm̄ ꝙ ipſa eſt ꝑ ſe manifeſta:ſed quaꝫ p̄mo ponimus ↄuertentē ipſā ſm̄ ꝙ eſt ꝑ ſe manifeſta/deide ponimus/ꝙ ipſa ↄuertit̄:⁊ ꝓpterea deſtructio in 2[a] figura: quēadmodū ingt Ari[les] indiget operatione multa/vt in exēplo/ſi voluerimus deſtruere/qđ dicim⁹/a/ineſt oī/b:deſtructione vłi in 2[a] figura:ponemus p̄mo/ſm̄ ꝙ eſt ꝑ ſe manifeſtū ꝙ/c/cōprehēſū in/b/ineſt nulli/a:deide ponemus/ꝙ h̄ ↄuertit̄/quouſqꝫ deueniemus ad h̄/ꝙ/a/ineſt nulli/c:ſed h̄ totū elōgat̄ exiens a nā:⁊ hoc/qm̄ eſt p̄dicatio nō ſm̄ ↄſuetudinē nālem:⁊ eodē mō ſe habebit res in deſtructiōe particulari que eſt in p̄ma figura. Iſte igit̄ ſunt ſpēs deſtructionū/que ſūt in figuris p̄dicatiuis.

Quid ſit inſtā tia ⁊ quō diat a ꝓpoſitiōe cui ſit inſtantia.

In qb⁹ figuris fiat inſtātia.

Quō ꝑ 2[am] figuram poſſit fieri inſtā.

Mōo fiāt inſtāc in loco hypotheticis a ꝯ̄rio ⁊ ſīli.

Ceterū conſimiliter etiā ſunt deſtructiones, que accipiūtur a ꝯtrario, ⁊ a ſimili, ⁊ ab opinione accepta ab aliquo celebrato, aut a pluribus celebrātis: deſtructio autē a contrario ⁊ a ſimili erit in ſyllis conditionalib⁹. Exemplum ꝟo deſtructionis a ꝯ̄rio: quēadmodum ſi aliqs ponat, ꝙ ille eſt bonus: qui amat oēs fratres ſuos: deſtruamus autē ipſum ſi dicamus: ſi ille eſt bonus, q̄ amat oēs fratres ſuos: ergo malus erit, qui odio inſequitur oēs fratres ſuos. Exemplum ꝟo deſtructiōis a ſimili: quemadmodum ſi aliquis ponat, ꝙ viſio eſt per aliquid exiēs a vidente ad viſum: dicemus enim, ſi hoc ita eſt: erit igitur auditio per aliquid exiens ab audiente ad auditū. Exēplū ꝟo deſtructionis ab opinione admiſſa: quēadmodū ſi aliqs dicat: nō opꝫ ebrios excuſari quū peccāt: qm̄ rex nō admittit excuſationes ſuas: ſed eos īſeqtur puniēdo.

Tractatus de ſigno ⁊ veriſimili.

Quid ſit veriſimile.

Dixit. Veriſimile autem ⁊ ſignū nō ſunt vnum: qm̄ veriſimile eſt ex ꝓpoſitionibus probabilibus, ⁊ ex ys que ſunt ex poſſibili ſm plus, hoc eſt res aliqua, ꝙ ſit aut non ſit ſm plus ⁊ inueniatur, aut non inueniatur: ⁊ hoc, quemadmoduꝫ ſi aliqs dicat, ꝙ inimici odio habent, ⁊ amici amant. Signum autem erit ex ꝓpōnibus, que ſunt viſa ſuper inuētione rei ⁊ eſſentia ipſarū: hec autem viſa, aut ſunt neceſſaria, aut probabilia in veritate. Ac ſignuꝫ quidem, qđ ſignificat ſuper inuētiōe rei, predicaꝶ ſm tres modos, ſm ꝙ fit ꝑdicatio a terminis medijs in tribus figuris: hoc eſt, vt ꝑdiceꝶ de minori: ⁊ ſubijciatur maiori: ⁊ tunc componitur ſignum in pͥma figura, aut vt predicetur de vtriſqꝫ ſimul ⁊ cōplicabitur in ſecūda figura, aut ſubijciatur ambab⁹ extremitatib⁹, ⁊ complicatur in tertia figura. Exempluꝫ huius in prima figura, ſi quiſpiam diceret, hec mulier peperit, qꝛ hꝫ lac: ſic eñi cōponitur ſyll's: hec mulier hꝫ lac: ⁊ omne hñs lac peperit: igiꝶ hec mulier peperit: ⁊ hec eſt cōcluſio. Exemplum ꝟo cōpoſitionis in tertia figura: ſapientes ſunt ſtudioſi, qm̄ Socrates ſtudioſus: cōplicatur aūt ſylls hunc in modū: Socrates eſt ſapiēs, ⁊ Socrates eſt ſtudioſus, igiꝶ ſapiens eſt ſtudioſus. Exēplū aūt compōnis ſigni in ſecūda figura: quemadmodū ſi aliquis dicat: hec mulier peperit, qm̄ eius facies eſt pallida: cōponiꝶ eniꝫ ſylls ita: hec mulier eſt pallida, ⁊ que peperit eſt pallida: ⁊ cōcluditur ſm pͥmā exiſtimationem, ꝙ hec mulier peperit.

Quid ſit signū.

Signū ſit in trib⁹ figuris.

Quā ſūt āb ꝓpōnes oī ſylloġm⁹ quaꝫ deficit vna vocaꝶ ſignū. ⁊ h̄ ē enthymema. Sig^m in p^a figura eſt īdeficiens.

Quū igiꝶ verificaꝶ in oībus his trib⁹ ſpēb⁹ ſylloꝝ ſꝫ ambas ꝓpōnes ſimul, vocanꝶ ſylli: quū ꝟo vna duaruꝫ ꝓpōnū occultaꝶ, aut pp ipſius declarationē, aut pp ipſ⁹ falſitatē, vocaꝶ ſignū. Ac ſignū qdeꝫ, qđ eſt in p^a fig^a, nō eſt deficiēs, ꝑpea ꝙ vere ſequiꝶ cōcluſio ex ipſo: ſed ſignū, qđ eſt in tertia figura eſt deficiēs: qm̄ ꝯclō accipiꝶ vlis: quū tñ ſm veritatē ſit particularis. Qđ aūt eſt in 2ª figura eſt imꝑfectū: qm̄ in figura ipſa nō eſt ſylls ex duabus ꝓpōnib⁹ affirmatiuis: qꝛ nō ꝑpterea ꝙ mulier eſt pallida in tpe in quo peperit: ⁊ hec mulier eſt pallida, ſequiꝶ vt peperit. Cōmune autē eſt omnibus his tribus ſignis ꝙ habeāt ꝓpōnes veras: diſtinguunꝶ ꝟo a ſcilicē ſm figuras: in qbus cōponanꝶ: ⁊ qđ ex ipſis vocaꝶ ſignū ſm veritateꝫ eſt qđ componiꝶ in ſecūda figura ⁊ tertia: ⁊ eſt, quū ſignū fuerit particulari⁹ vtriſqꝫ extremitatib⁹, aut vlius vtriſqꝫ extremitatib⁹: h̄ eſt extremitatib⁹ ꝗ̄ſiti: quū eñi fuerit vlius, componiꝶ in ſecūda figura: quū ꝟo extiterit particularius, cōplicatur in tertia. Signū autēꝫ, qđ componiꝶ in prima figura, eſt veriſſimū ſignoꝝ ⁊ nobiliſſimū ipſoꝝ: ⁊ hoc eſt, cui appropriaꝶ nomē veſtigij.

Tractatus de ſyllogiſmo anatomico.

Accidētia nālia ſigillāt aīam ⁊ corp⁹ a ꝑn⁹ creatiōis: accidētia ꝟo nō nālia ſolā aīam.

Dixit. Sylls autē anatomicus inueniri vtiqꝫ poterit apud eū: qui admittat, ꝙ accidentia aīe nālia, quēadmodū ira ⁊ fortitudo, ſignauerit aīaꝫ ⁊ corpus a ꝑncipio creatiōis: qm̄ notū eſt, ꝙ accidētia nō naturalia nō ſignāt corpus: lꝫ forte ſignent aīam: quēadmodū qui didicit artē muſicā ſignouit vtiqꝫ aīam ſuā, nō anteꝫ ex hoc ſignauit corpus ſuū. Si eniꝫ aliqđ ex aīalib⁹ creatū fuerit forte ſm nām, aut timidū ſm nām: dicere ſemper aliqs poterit: ꝙ iſte ſpēs aīaliuꝫ ſunt ſignate ab iſtis accidentibus nālib⁹: quū igiꝶ admiſerit hoc, ⁊ admiſerit etiā, ꝙ ineſt vnicuiqꝫ aīaliū ſpēi aliqđ accidēs ex accntibus aīe nālib⁹: ſeqtur vt inſit vnicuiqꝫ ipſoꝝ ſignū ⁊ accidentia appropriata vnicuiqꝫ accnti ex accntibus aīaruꝫ ſuarū nālib⁹. Qđ quū ita ſit, fieri poterit, vt ueniaꝶ ſylls anatomicus. Ut in exēplo, qm̄ leoni eſt fortitudo: opꝫ vt a creatione ſua illi inſit ſignū ſignificans ſupra fortitudinē ſuā: qm̄ iaꝫ poſuimus aīam ⁊ corpus ſignari ab accītibus aīe nālibus: ſit aūt h̄ ſignū in magnitudīe extremitatū ſupremaruꝫ: opꝫ igiꝶ, vt inueniaꝶ magnitudo extremitati in omni aīaliū ſpecie: que eſt fortis: qm̄ ſeqtur, vt ſignū iſtud ſit ꝓpriū fortitudinis: iā eñi poſuimus, ꝙ oē accñs aīe hꝫ ſignū ꝓpriū: quum igiꝶ fortitudo ueniaꝶ in alio a leone, qm̄ homo ⁊ alia ab ipſo ſunt fortia: ſequitur autē qm̄ quū ꝑfecerimus ſigna ſignificātia in vnaquaqꝫ ſpecie aīalium ſuper accidentibus anime, vt ipſa appropriēnꝶ vni ſpeciei, aut plurib⁹ vna ſpecie: erit hoc, qđ inuenitur in iſto aīali vno ex ipſis accidens vnū, aut plura vno accidente: quēadmodū ſi eſt in leone fortitudo ⁊ magnanimitas, ⁊ ſm vnūquodqꝫ iſtoꝝ ſignū: iam cognoſcemus ipm, ⁊ faciemus in eo anatomiaꝫ: ⁊ iudicabimus, ꝙ cuicūqꝫ indiuiduo ineſt hoc ſignum, ꝙ illi ineſt hoc accidens ex accidētibus anime. Sylls igitur anatomicus erit, quū conuertiꝶ terminus medius cum maiore extremitate, ⁊ non conuertiꝶ cū ipſo extremitas minor: qm̄ ſi medius terminus nō conuertaꝶ cum maiore extremitate: non erit ſignū appropriatū huic veſtigio, ⁊ nō ſignificabit ſuper ipſo: vt in exemplo, ſi non verificaꝶ qđ dicimus, oē hñs magnas extremitates eſt forte: nō erit vtilitas in hac mōſtratione, quū dicimus, iſtū hoīem eſſe fortem, eo ꝙ hꝫ magnas extremitates: ⁊ hoc, qm̄ habemus vtiqꝫ, ꝙ fortis habet magnas extremitates: habere autē magnas extremitates eſt terminus medi⁹, ⁊ fortis eſt extremitas maior: quū igitur nō verificatur ꝯuerſio extremitatis medie: que eſt magnarū extremitatū cum maiore, que eſt fortis: fieri nō poteſt, vt: ex ipſo mōſtremus: ꝙ iſte homo eſt fortis: quoniā eſt magnarū extremitatum: qm̄ hoc monſtratur per duas ꝓpōnes: quarū vna eſt, ꝙ hic hō eſt magnarū extremitatū: ⁊ omne magnaꝝ extremitatū eſt forte. Ex cōditionibus ꝟo ſuis eſt, ꝙ nō conuertaꝶ minor extremitas cū medio: qm̄ ſi ꝯuerteretꝶ, eēt oē magnarū extremitatū leo: ⁊ h̄, qm̄ hoc in loco ſūt tres termini, leo, fortis ⁊ magnarū extremitatū: ac magnaruꝫ quidē extremitatū eſt terminus medi⁹: ⁊ leo minor, ⁊ fortis maior. Et ſi vera eſſet cōuerſio minoris extremitatis cū medio: puta, ꝙ oē magnarū extremitatū eſt leo: fieri non poſſet: vt magne extremitates inuenirenꝶ in alio, ꝗ̄ in leone: ⁊ fieri ēt nō poſſet, vt ſm hoc mōſtrareꝶ in alio a leone, ꝙ eſt fortis: quēadmodum ſi non conuerterentur medius cum maiore: non eſſet magnarū extremitatuꝫ ſignum appropriatum fortitudini.

In ſyllo anatomico ꝯuertitur mediū cū maiori: ſꝫ nō cū minori.

Finit media interpretatio in Priora Reſolutoria Ariſtotelis Diui Aluali filij Roſadis.

Compendiū

¶ Compendium in Libros Prioꝝ Ariſtotelis ab Auerroe cōpoſitum/ ⁊ ex hebreo in latinum trāſlatum/ Jo. Franciſco Burana Veronenſi/ interprete.

Nota ex h dicto ⁊ ſequēti ↄcluſionē et aliud a ſyllo.

Syllõs eſt oratio/ in qua ponunē plura/ ⁊ ex ipſis ſequitur aliud per ſe/ nō aūt p accidens/ ex neceſſitate. Opꝫ autē vt exponamus ptes iſtius definitionis: que ſūt per ſe manifeſta: et quā oporteat monſtrare p aliud ab ipſa. Dicam⁹ igiē ꝙ opꝫ ex ſyllo ſequi aliud ab ipſo: qꝛ ſi fuerit hec ↄſītia neceſſaria: manifeſtū p ſe/ ꝙ erit faciēs ſyllm ſm ꝙ ſyllo ad oſtēdēdū ignotuꝫ per notū: ſunt igiē in ipſo nota ea/ que ponunē: ignotū aūt eſt illud/ qḋ ſequitur: ꝙ ſi forte ſequerenē ex ipſo illa/ que ponunē: tūc fieri poſſet/ vt illud/ qḋ ſequitur/ vnū ⁊ idē ex parte vna eēt notū ⁊ ignotū: qḋ eſt falſuꝫ. Cōſilr appet et/ ꝙ opꝫ ↄſītaꝫ iſtā eſſe neceſſariam: qꝛ ſi nō eēt neceſſaria: poſſet equalr in nobis iudicari vnūqḋq oppoſitoꝝ: non aūt qḋ ex ipſo ſequitur/ eēt verū per ſe ⁊ neceſſariuꝫ. Sed relique ptes definitiōis iſtius: puta/ ꝙ eſt oratio in qua ponunē plura: non ſunt per ſe manifeſte: ⁊ h eſt/ qḋ opꝫ exponere/ ad qd ſint iſta/ ⁊ ad quid oporteat vt ſint plura vno: ⁊ ſup hoc cōſiſtūt partes manifeſte inuētiōis in ſyllogiſmo: qꝛ ipſe ex ptibus definitiōis iſtius vicem obtinēt principij demōſtrationis: qḋ aūt eſt ignotū/ locuꝫ habebit ↄcluſionis demōſtratiōis/ ſm ꝙ appebit ex diffinitionib⁹ in hꝫ que ſequunē.

Declaratio ꝙ i ſyllo ponunē plura ꝙ vnū ꝫ obuiās pncipio.

¶ Dicamus igiē planū eſſe/ quū poſuerimus/ q̄ſitū aliquod: puta/ ſi dicamus an mūdus ſit eternus: ⁊ ſolliciti fuerimus ad ſtabiliēdā affirmationē huius pdicati de h ſubto/ aut negationē ab ipſo per aliqḋ: ⁊ poſuerimus ipm ſm modū pdicationis/ nō autē ſm modū cōditionis: ꝙ h vtiq/ quū in ipſo cōplicitum fuerit ſubtū ac pdicatū/ erit oratio vna per quā declaratur negatio iſti⁹ pdicati a ſubto/ aut affirmatio de eodeꝫ: manifeſtū aūt ꝙ hec nō erit dictio abſtracta: ſed oratio ↄcreta: cui ſubeſt verū aut falſuꝫ. Ꝙ ſi nō/ non opꝫ/ vt qḋ ſequitur ex ipſo ſit oratio concreta minima orationū. Minima vero oīum orationuꝫ: que ſunt ſm hāc diſpōnē eſt ea: que cōponitē ex pdicato ac ſubto: ⁊ hec eſt/ que ex eo ꝙ eſt ps ſylli/ vocaē ppō. Jaꝫ aūt ex h ſermone manifeſtuꝫ eſt: ꝙ genus ſylli eſt oratio ↄcreta: volumus autē h in loco p plura/ ppōnes. Qꝛ aūt opꝫ/ vt hec ſint plura vno: planū ↄſilr etiā ex h mōꝫ: ꝙ oratio iſta/ p quā itendimus veritatē q̄ſiti/ ex neceſſitate hēbit ſubtū ⁊ pdicatū in diſpōne ſua ſubm ⁊ pdicatū in q̄ſito: aut ſeparabunē ab ipſis ſil. Si igiē ſeparaē queſitū in ſuis ptib⁹ ambab⁹: nō ſequetur ex ipſis vtiq aut affirmatio/ aut negatio. Puta/ ſi coaptemus ei/ qḋ dicim⁹/ aut mūdus eſt nouus/ aut etern⁹/ ꝙ hō eſt animal/ nō ſequitur ex h affirmatio/ aut negatio in eternitate/ aut nouitate cognita: quāto minus/ quū ptes ipſi⁹ fuerint eedē cū ptibus q̄ſiti: qꝛ nihil accipiē ad oſtēſionem ſui ipſi⁹: ſed h vocaē petitio: ⁊ eodeꝫ pacto/ qꝛ cōicant cum vna duarū extremitatū/ ⁊ nō cū altera/ nō ſequiē ex ipſis queſitū: ſed fortaſſe opꝫ/ vt ſequaē aliud a queſito. Ut in exēplo/ ſi huic qḋ dicimus/ an mūdus ſit nouus/ adiūgamus: ꝙ nouū eſt corpus/ ⁊ aial eſt ſapiēs: ſequeē vtiq ex hac oratione/ vel ꝙ mūdus eſt corpus/ vel ꝙ aial eſt nouū: qḋ quū ita ſit: opꝫ vt cōicet cū ambab⁹ extremitatib⁹ q̄ſiti ſm vtraſq ptes ſeparatas/ aut ſm partē vnā: ⁊ ſi qdē ſm vtraſq ptes/ ſequitur vt ad minimū ſint due ppōnes: ſin aūt ambe ptes fuerint ſeparate: non erit inter iſtas ppoſitiones ↄiunctio penitus: quūq non fuerit inter ipſas ↄiunctio penitus: nō erit ex ipſis ↄiunctio iter pdicatum ac ſubtū queſiti/ neq in ſyllo penitus. Qḋ quū ita fuerit: opꝫ/ ſi non fuerit ſeparatū in vna parte tm/ vt cōicet cuꝫ vtriſq extremitatib⁹ q̄ſiti: ⁊ ſm h accidit vt pdicatū ei⁹/ qḋ ſequiē/ cōiungaē cū pdicato/ aut negeē ab ipſo: oratio igiē ſc hīs ſm iſtā diſpoſitionē ex neceſſitate componiē ex duab⁹ ppōnib⁹/ neq paucioꝛib⁹/ neq pluribus: vt in exēplo/ ſi adiūgamus huic qḋ dicim⁹/ mūdus eſt nouus/ ꝙ mūdus eſt nouus.

Ꝙ due ppoſitiones ſylli cōponunē ex tribus terminis.

¶ Iſte aūt bine ppōnes variātur ſm tres partes: que vocanē termini: quoꝝ vnus eſt ſubꝫ queſiti/ ⁊ vocaē in ſyllo minoꝛ extremitas: ſcds vero eſt in parte cōicandōis/ ⁊ appellaē terminus mediꝰ: terti⁹ autē predicatū q̄ſiti/ ⁊ vocaē extremitas maioꝛ. Ac ppō qdē/ in qua ſubijciē minoꝛ extremitas/ vocaē mioꝛ ppō: illa vero/ in qua pdicaē maioꝛ extremitas/ vocaē maioꝛ. Ordo aūt termini medij cadit inter ſubtuꝫ ⁊ pdicatum queſiti.

Ex trib⁹ terminis oꝛigināē tres figure.

¶ Quū vero obſeruauerimus/ vt ipſi⁹ pdicatū remaneat predicatū/ ⁊ ſubm remaneat ſubm/ eſt res/ que verificaē ſm intellectū apud eū: qui intēdit aliuꝫ ſup queſito trib⁹ modis: vel/ vt terminus medius ſubijciaē maioꝛi extremitati/ ⁊ pdiceē de minoꝛe: ⁊ hec vocaē prima figura: vel vt pdiceē de ambabus extremitatib⁹/ ⁊ nūcupaē ſecūda figura/ vel vt ſubijciaē vtriſq extremitatib⁹ ſimul: ⁊ hec vocaē tertia figura.

Spēs ſylloꝝ ↄcludēciū et nō ↄcludentiū ſunt 36.

¶ Jam itaq planū factū fuit ex hoc ſermone/ ex quo ⁊ ex quot reb⁹ cōponanē ſylli/ ⁊ q̄t ſpecies ipſoꝝ prime: ſed ſpēs ſylloꝝ: qui ſunt ſub vnaquaq iſtarū ſpērū triū/ concludētes aut nō cōcludentes/ ſm id quod ex diuiſione ⁊ ſermone pcedente planū factū fuit: ſunt .36. in vnaquaq figura: qꝛ oīs ſylli componitur ex binis ppōnibus: quēadmodum declaratū fuit. Due autē ppoſitiones/ aut ſunt ambe affirmatiue/ aut ambe negatiue/ aut vna affirmatiua/ ⁊ altera negatiua: ⁊ hoc bifariā/ aut maioꝛ affirmatiua/ ⁊ minoꝛ negatiua/ aut ecōuerſo: et vnaquęq iſtarū quatuoꝛ partiuꝫ/ que ſunt in ipſis ex pte affirmationis ⁊ negatiōis: vel vt ſint ppoſitiōes accepte vniuerſales ſimul/ aut ambe particulares/ aut vtreq indefinite/ aut maioꝛ vlis ⁊ minoꝛ idefinita ⁊ ecōuerſo/ aut maioꝛ vniuerſalis ⁊ minoꝛ particularis: ⁊ ecōuerſo. Quū igitur fuerint he nouem partes/ que ſunt ex parte quantitatis ſm quatuoꝛ: que ſunt ex parte qualitatis negationis ⁊ affirmationis: prouenient ex hoc in vnaquaq figura/ ſex ⁊ triginta complicationes: ⁊ hoc/ cōſimilr etiam in vnaquaq materia ex trib⁹ materijs/ hoc eſt inexiſtente/ neceſſaria/ ⁊ poſſibili ſm plus/ aut equaliter/ ⁊ in cōmiſtione ex ipſis: niſi ꝙ he ſex ac triginta duplicātur in ſyllogiſmis miſtis: aliquādo eni erit exēpli gratia maioꝛ inexiſtēs/ ⁊ minoꝛ neceſſaria/ aut econuerſo/ hoc eſt maioꝛ neceſſaria ⁊ minoꝛ inexiſtēs. Jſte igitur ſunt figure ſylloꝝ ſm ꝙ habemus ex ſermone pcedēte: qꝛ oīs ſyllogiſmus cōponiē ex binis ppōnibus.

Fieri ↄſitaꝫ neceſſariā i ſyllo ex duab⁹ ppōnib⁹: qꝛ vna ē affirmatiua indifferēs ſm qualitatē: altera vlis idifferēs ſꝫ q̄litatē.

¶ Quaꝫ igiē huic addiderimus: quod eſt reliquū ex deſinitiōe eo ꝙ eſt cōſequētia neceſſaria/ ecce nō proueniet hoc ex iſtis propoſitionib⁹/ qualiſcūq acciderit: niſi vt vna ipſarū ſit affirmatiua: quātacūq fuerit ſꝫ quātitatē/ ⁊ altera vlis/ q̄liſcūq fuerit ſꝫ q̄litatē. Jn eo igiē/ ꝙ vna ipſarū ē affirmatiua/ in h ꝑuenit cōplicatio: in eo aūt/ ꝙ altera eſt vlis: in hoc erit neceſſaria complicatio.

Nota de dcō de oī qd ſit: ⁊ qalr intelligaē de mēte Ariſtotelis.

¶ Et hec eſt diſpō dicti de oī: cuius cōditio eſt in ſyllis cōcludētib⁹: qꝛ conditio dicti de oī/ quēadmoduꝫ dicemus eſt/ vt aliqḋ prediceē

inexiſtēter/aut poſſibiliter/aut neceſſario de omni eo/qđ diſponitur per ſubiectū ſuum/⁊ predicet̄ de omni ſubto predicationis ſm cōſequentiam ⁊ abſolute/hoc eſt vere ſm modū trinum/abſq; eo ꝙ ponamus in ꝯditione ſua modū inexiſtie tm̄/aut neceſſarij/aut poſſibilis:queād-modū ſi diceremus aial ex neceſſitate de omni ambulā-te:⁊ neget̄ ēt res ipſa ex neceſſitate/aut inexiſter/aut poſſibilr ab oi eo qđ diſponitur in ſuo ſubto abſolute/abſq; eo ꝙ ponamus cōditionem in hac diſpōne modum ali-quē:queādmodū ſi dicamus:homo ex neceſſitate nō de aliquo hinibili/hoc eſt eniz qđ verificauit Abumaſar eē opinionez Ariſt^lis^:ſm quā in vſu habebat dictū de oi ß in libro:qđ eſt radix ac pn^m oium ſyllogiſmoꝝ ꝯcludentiū. Conditionē igitur ponit dicti de oi hoc in loco cōſequen tiam abſolutā abſq; mō appropriato/ſed verū de oibus modis:qm̄ hoc ꝯcludit in oibus materijs per impoſſibi-le eius:ſuper quo eſt diſpoſitio in demōſtratiōe/cui^9con ditio eſt/vt dicat̄ ſm ꝯñiaz neceſſariā. Qꝛ ſi nō/ꝓueniet neceſſario concluſio per accñs/niſi accepta fuerit hec ꝓ-portio que eſt iter duas ꝑpōnes/ad queſitū determiatū: qūo eni conſentaneū erit/quod in hoc dicimus:oportere alterā/quecūq; fuerit/vlem eſſe:qualitcūq; extiterit ſm qualitatem:alterā vo affirmatiuā/quātacunq; fuerit ſz quātitatē: ſortaſſe igit̄ quū acceperimus ꝓportionē iſtā/ que eſt inter duas ꝑpōnes cum annexione ad queſitum determinatū:qđ intēdit̄ hoc in libro:erit maior ex neceſ-ſitate vlis/minor autē affirmatiua:⁊ ꝓpterea non attigit Ariſt^teo^ figuraz quartā:quā poſuit Galenus. ¶ Hec itaq; ꝓportio/que eſt inter duas ꝑpoſitiōes/inuenitur in actu in ſpēbus concludentibus pme figure:in ſecūda autez ac tertia figuris in potētia:⁊ ꝓpterea quod ex ipſis non re-dit ad primā figuraz per cōuerſionem aut expōnem:nō erit ſylls: ꝓpterea ꝙ in ipſo non inuenitur conditio dicti de omni/neq; in potentia/neq; in actu. Quū itaq; exqui ſieris ſex ac triginta modis:qui ſunt in pma figura:⁊ hoc ſm tres materias/hoc eſt inexiſtētez/neceſſariaz/⁊ poſſi-bilem vtplurimum:non coaptabit̄ proportio iſta niſi q̄-tuor ſpēbus ex ipſis/⁊ hoc in quacūq; materia:⁊ conſiſtr in miſtionibus:niſi ꝙ ipſe duplicabūtur/quemadmodū dicemus/⁊ erunt octo. ¶ Intentio autem noſtra hoc in loco eſt loqui de ſpeciebus:que ſunt in materijs neceſſa-rijs ⁊ poſſibili vtplurimū:quoniā he ſunt:quorū vſus eſt in ſcientijs. Adde quoq; ꝙ hic nō eſt differētia iter ſyllo giſmos/qui ſunt in his duab^9 materijs/⁊ in mā inexiſte/ in hac figura ⁊ ſecūda ⁊ tertia. Siue fuerit inexñs ſz ꝙ exiſtimauit Ariſtoteles ⁊ Abumaſar:cuius intētio eſt in tpe pñti. Uel ſm ꝙ viſum fuit Theophraſto ac The-miſtio:ꝙ he dicant̄ abſolute abſq; eo ꝙ ꝓferat̄ in ipſis modus inexñs:ſed ex eo/ꝙ predicat̄ ſm intellectū ꝓdi-catiōe abſoluta:abſq; eo/ꝙ annectat̄ ipſis modus dinoſ: nō opꝫ aūt/vt intētio nr̄a ſit de poſſibilib^9 equalr.

Dicitū ð oi hꝫ eē in ſyllo in ordie ad q̄ſitū determiatū.

Non poſuit Ariſto. figu-ram 4^am^. Hec ꝓportio iter ꝑpōnes q̄ niſi aliō eſt ꝙ dictū ð oi:ue-nit i ſyllis p^e in actu: i alijs ēo in po^a.

Intētio in h libro ē loq de ſpēb^9 ꝑpōnū q̄ ſunt in mā necīa ⁊ poſſi-bili vtplm.

¶ Figura prima.

Primus mo dus p^e figure.

Species prima ex ſpeciebus concludentibus componitur vtiq; ex duabus ꝑpoſitionibus affirmatiuis/vlez affirmatiuam colligentibus. Huius exēplū in materia neceſſaria:omne corpus cōpoſi-tum omne compoſitum nouum:cōcluſio/omne corpus nouum. Ex modo itaq; hoc concludendi confeſſo poſſu mus inſpicere diſpōnē dicti de omni:nouū enim ꝓdicat̄ de omni eo/quod diſponitur per compoſitum:⁊ corpus ponitur ſubiectum diſpoſitum per ipm̄:neceſſariū itaq; eſt/vt predicetur nouum de corpore. Exemplum huius in poſſibili vtplurimū:quicūq; frequenter ingredit̄ bal-neū ſuper repletionem/ſudat in eo nimiū:quicūq; aūt ſudat nimium/aduritur:concluſio/quicūq; ingredit̄ bal neum ſuper repletionē aduritur:eodē igit̄ pacto planuz ꝯſiderāti ꝙ hoc cōcludit̄:queādmodū ⁊ in neceſſario.

¶ Species ſecūda componitur ex duabus ꝑpoſitionib^9: quarum maior eſt vlis negatiua/minor autez vlis affir-matiua:concludit autē vniuerſalem negatiuam. Exēplū huius in neceſſario:omne corpus cōpoſitum/nullū cō-poſitum eternum:cōcluſio/nullū corpus eternum: Cōſi-militer etiā hoc in loco planuz/ꝙ ꝯcluditur eo ꝙ eternū accipitur negatū ab omni eo/quod diſponit̄ per compo ſitum in ꝑpoſitione maiore:⁊ corpus ponitur in propoſi tione minore diſpoſitum per ipſum. Exēplum huius in poſſibili vtplurimum:quicūq; eſt mūdus ab exceſſib^9/ habet calorem nālem liberum in oibus membris ſuis:ſz nullus qui habet calorem nālez in mēbris liberū/corri-pitur a febre putredinis:concluſio/ergo nullus q eſt mū-dus ab exceſſibus corripitur a febre putredinis.

Scđs modus

¶ Species tertia cōponitur ex binis ꝑpoſitionib^9:quarū maior eſt vniuerſalis affirmatiua/⁊ mior particularis af firmatiua/cōcludens affirmatiuam particularē. Exēplū huius in neceſſario:aliquod corpus eſt cōpoſitum ex cō trarijs:omne compoſitū ex contrarijs corruptibile: Cō-cluditur:aliquod ergo corpus eſt corruptibile:quoniam pars iſta ponitur ſub compoſito ex elementis:qđ diſpo-nitur per ipſum. Exemplum huius in poſſibili vtpluri-mum:aliquis homo eſt/cuius/quum comedit ſtipticum poſt ſaturitatem/relaxat̄ venter:quicūq; autez ita facit/ ita ſe hꝫ/ꝙ ei^9 corpus nō ſuſcipit ex nutrimēto id/qđ eſt neceſſariū:cōcluſio/aliqs hō ita ſe hꝫ/ꝙ eius corpus nō ſuſcipit ex nutrimento:qđ ei eſt neceſſarium.

Terti^9 mod^9.

¶ Species quarta eſt ex duabus ꝑpōnib^9:quarū maior eſt negatiua vlis/minor autē affirmatiua in parte:cōclu dens/negatiuam particularem. Exēplū huius in mā ne-ceſſaria:aliquod corpus ſimplex habet contrarium:nul-lum qđ habet contrarium eſt eternū:concluſio/aliquod corpus ſimplex nō eſt eternum. Exēplum huius in ma-teria poſſibili:aliquis homo ita ſe habꝫ/ꝙ in eius ſtoma cho aceſcit cibus:nullus autez/in cuius ſtomacho aceſcit cibus/corripitur pleureſi: Concluſio/aliqs igitur hō non corripitur pleureſi. ¶ Ceterū ſpēbus miſtis ex iſtis ma terijs nō vtitur artifex diuinus:ſed ſolū artes operatiue eo ꝙ accipiant adiumentum a diſpoſitione indiuiduoꝝ: ⁊ ꝓpterea ipſe vtuntur ſpeciebus miſtionis illius:in qua minor eſt inexiſtens ſingularis aut poſſibilis:⁊ maior ne ceſſaria. Exemplum illius/cuius minor eſt inexiſtens/et maior neceſſaria:iſte egrotans habet febrem/⁊ tuſſim/⁊ dolorem affixum lateri ſuo ſimplicem:⁊ diuerſitatem:q-cūq; autem eſt ita diſpoſitus/habet apoſtema. Cōcluſio/ iſte igitur egrotans habet apoſtema. Exemplū illius/cu ius minor eſt poſſibilis vtplurimum ⁊ maior neceſſaria/ iſte egrotans habet dolorem capitis continuum ⁊ partē ſenſibilem deſcenſus aque in oculum:quicūq; autez ha-bet deſcenſum aque in oculum ita ſe habet/ꝙ eius viſus corrumpitur:concluſio/poſſibile igitur eſt/vt huic egro-tanti corrumpatur viſus. Exemplum illius cuius minor eſt inexiſtens/⁊ maior poſſibilis vtplurimum:iſte egro-tans habet febrem calidam acutam:⁊ videtur vrina ſua in die critico in paroxyſmo alba abſq; tinctura notabili: quicunq; autem ita eſt diſpoſitus/patitur innouationez apoſtematis in cerebro:concluſio/igitur iſte egrotās pa-titur inouationem apātis in cerebro. Atqui cōcluſiones iſte determinate manifeſte cōſimiliter fiunt per diſpoſi-tionē dicti de omni:ſed modus ꝯcluſiōis in ipſis ſequitur propoſitionē maiorem ſm ꝯñiā diſpōnis dicti de oi:qꝛ obfuſcatū fuerit in ipo id/de quo mētionē fecim^9/⁊ fuerit

Quartus mo dus.

Spēb^9 ſylloꝝ miſtoꝝ vtunt̄ artes opatiue

Nō ꝙ iſte mo dus idigeat ꝯſideratiōe ⁊ ma xime an ꝯclu dat p dictū de omni.

mā diſpoſita

Nota q̄ dictū de q̄ ſup̄ en̄ notauimus.

mā diſpoſita ſm̄ diſpōnem ppriā. ꝓterq̄ ꝙ accidit qñq̄ in qbuſdā materijs, vt ꝯcludant ꝯclones multimodas: ⁊ preſertim quū fuerit maior neceſſaria aut inexiſtēs, ⁊ minor poſſibilis: cuius iam poſuimus exēplū: ⁊ ꝓpterea ꝓlongauimus ſermonē in ipſis declarandis: maxima nāq̄ diuerſitas inter ſapiētes extitit de modis cōcluſionū mixtionis iſtarū ꝓpōnum. Unū autē hoc manifeſtum cōſiderāti, ꝙ ſpecies iſte, de quibus mētionem fecimus, cōcludunt. De igit̄ ſunt oēs ſpecies ſyllo͛ꝝ cadentes in hac figura: que ſunt in vſu in demōſtrationibus, ꝓter ſolas illas, in quibus altera ꝓpōnum eſt particularis: opꝫ nāq̄ ſm̄ diſpōnē lingue, vt ſint vl'es: puta, in exemplo, ſi velimus ponere ꝓpōnem dicentē, aliquis homo ita ſe hꝫ, ꝙ in eius ſtomacho cibus aceſcit, vl'em: tunc in ſūma accipiemus eam ſm̄ diſpoſitionem vl'em: ⁊ eodē pacto fieri poterit in reliq̄s ſpēbus particularibus, ⁊ redibūt vniuerſales: qđ quīꝫ ita ſit, planū ꝙ ſpecies vl'es iſtius figure ſunt ille: quibus vtunt̄ artes demōſtratiue diuine: aliarum v̄o vſus tm̄modo eſt in cōtradictorio demōſtratiuo quīꝫ voluerimus deſtruere vl'em.

Spēs vl'es p̄ fig̊ ſūt ille q̈bus vtunt̄ artes demōſtratiue.

Quoniā autē ſunt etiā ſpecies cōcludentes in ſecūda ac tertia figuris: mōſtrabimus ꝙ plurimū ipſas concludere per reſolonē ad primā figurā. Reſoluētur autē ad primā figurā aut per cōuerſionem tm̄, aut per cōuerſionē ⁊ expoſitionē.

Cōuerſio qđ ſit.

Quenā ſint ꝓpōnes ꝯuertibiles.

℄ Eſt autē conuerſio quīꝫ variat̄ ordo partium enūtiationis, ⁊ fit ex predicato ſubiectū, ⁊ ex ſubiecto ꝑdicatū, ⁊ ſeruatur qualitas ac veritas ipſius. ℄ Sꝫ ante opꝫ, vt declaremus que ꝓpōnes cōuertantur, que v̄o minime: iam itaq̄ mōſtratū eſt in precedētibus, ꝙ ꝓpoſitiones ex parte clauſurarū ſunt quatuor, negatiua vl'is, affirmatiua vl'is, negatiua particularis ⁊ affirmatiua particularis. Uniuerſalis igit̄ negatiua conuertit̄ ſeruata quantitate ⁊ qualitate, queadmodum ſi dicamus: nullus homo lapis: cōuertitur enīꝫ in hāc, nullus lapis homo: hoc autē manifeſtum eſt ex eo, ꝙ partes ipſius ſeparātur ſeparatione vltima, ⁊ non vniūtur in aliquo penitus: omne aūt a quo aliud diſtinguitur, ⁊ ipſūꝫ ab eo diſtinguitur.

℄ Sed vl'is affirmatiua cōuertit̄ ſeruata qualitate cum veritate: non aūt ſeruata quātitate: ꝙ aūt partes ipſi᷒ cōuertant̄: planū eo, ꝙ ſemꝑ ita inuenit̄ in oīb᷒ materijs: ſꝫ nō ponamus hoc inter ꝓprietates cōuerſionis: qm̄ ħ nō eſt neceſſariū neq̄ ꝑpetuū ex eo ꝙ eſt affirmatiua vl'is.

℄ Particularis autē affirmatiua conuertitur ſeruata veritate ſm̄ qualitatē ac quātitatē ſuā: quoniā particularis nō ſe habet ita, vt pars a parte differat: ſed eſt tm̄mō pars vna. Particularis v̄o negatiua nō cōuertitur, neq̄ per conuerſionem qualitatis, neq̄ per cōuerſionē quantitatis ſue: quemadmodum ſi dicamus, aliqđ aīal nō eſt homo: nō enī veruꝫ eſt, ꝙ aliquis homo nō ſit aīal: ꝯuerſio etiā iſta inuenit̄ in enūtiationib᷒ neceſſarijs ⁊ poſſibus vtplm̄: he autē ſunt, de qbus eſt intētio in hoc tractatu.

Nota ꝓpōnes poſſes vtplm̄ vl'es negatiuas ꝯūti i ſeipas: cu᷒ oppm̄ aſſerit Ariſto. ⁊ ipſe in poſtb᷒ analyticis.

℄ Exēplum ꝓpōnis negatiue vl'is poſſibilis vtplm̄: nullus hñs venas mūdas ab oppilatione corripitur a febre putredinis: iſta enim conuertitur, nullus, qui corripitur a febre putredinis hꝫ venas mundas ab oppilatione. Conſimilis etiā diſpoſitio eſt in reliquis ꝓpōnibus, que conuertūtur ⁊ non ꝯuertuntur.

℄ Figura ſecunda.

Primus modus 2e fig.

Concluſio etiaꝫ iſtius figure eſt quatuor ſpēruꝫ. ℄ Spēs prima cōſtat ex maiore negatiua ⁊ miore affirmatiua, cōcludentibus negatiuam vl'em: vt in exēplo, in materijs neceſſarijs: oē corpus compoſitum: nullū eternū compoſitum: cōcluſio nullū corpus eternum: quoniā igitur vl'is negatiua conuertitur, reſoluet̄ in ſecūdā ſpēm prime figure. Exemplū huius in materia poſſibili, nullus a quo receſſit febris poſt digeſtionem ſm̄ criſin in die debito cadit in recidiuā: ſed omnis a quo receſſit febris in principio ſue egritudinis, cadit in recidiuam. Cōcluſio, nullus a quo receſſit febris in principio ſue egritudis, ita ſe habet, ꝙ ab eo receſſerit poſt digeſtionē ſm̄ criſin in die debito: ſi igitur vniuerſalem negatiuam conuerteris, reſolues ⁊ hanc in ſecūdā ſpeciem prime figure in materia poſſibili.

2e modus in ſecūda.

℄ Spēs ſecunda ea eſt: in qua maior eſt affirmatiua vniuerſalis, ⁊ minor negatiua vniuerſalis: cōcludit autē negatiuā vl'em. Exēplum in materia neceſſaria, nullū eternum cōpoſitum, omne corpus cōpoſitū, ⁊ cōcludit̄, nullum eternū corpus: ſi enim cōuertat̄ vl'is in hac ſpecie et redierit ad figurā primā tūc erit maior, poſteaq̄ hic fuerit minor: ꝓpterea ꝙ nō fit concluſio in prima fig᷒, quīꝫ minor fuerit negatiua: cōcludet̄ igit̄, nullū corpus eternū: quoniā itaq̄ hoc etiā conuertit̄, cōcludetur inſuꝑ, nullum eternū corpus: ⁊ hoc planū erit quū fecerimus duas cōuerſiones: ꝯuerſionē cōcluſionis, ⁊ ꝯuerſionē ꝓpōnis. Exēplū v̄o huius in poſſibili: quicūq̄ afficit̄ febre ephemera, habet aquas ſuas a principio egritudinis ſeruatas albas equales: nullus autē, qui afficitur febre putrida hꝫ aquas ſuas a principio egritudinis, ſeruatas albas equales: concluſio, nullus igitur febricitans febre putredinis, habet febrem ephemeram: quum itaq̄ negatiua vniuerſalis conuerſa fuerit, ⁊ reſoluta fuerit in maiorem prime figure, concludet̄, nullus febricitans febre ephemera hꝫ febrē putridā: quūq̄ hec iterū ꝯuerſa fuerit, ꝯcludet̄, nullus febricitās febre putrida hꝫ febrem ephemeram.

3e modus.

℄ Species tertia maiorem habet vniuerſalem negatiuā, minorem v̄o affirmatiuam particularē, concludēs negatiuam particularem. Exemplum huius in neceſſaria, nullum corpus mouetur ſurſum, aliquod corpus mouet̄ ſurſum: concluditur, aliquod itaq̄ corpus nō eſt corpus: conuerſa enim vniuerſali negatiua reſoluetur ad quartā ſpeciem prime figure. Exemplum huius in poſſibili: aliquis febricitans habet dolorem capitis: nullus mundus ſtomacho habet dolorem capitis: concluditur per ꝯuerſionem ipſius, aliquis febricitās nō hꝫ mūdū ſtomachū.

4e modus.

℄ Species quarta maiorem habet vniuerſalem affirmatiuam, minorem v̄o negatiuam particularē concludēs negatiuā particularem. Exemplū huius in neceſſaria: omne corpus eſt in loco, aliquod ens non eſt in loco, concluditur aliquod igitur ens non eſt corpus: hoc enim manifeſtū erit, quīꝫ poſuerimus hoc particulare creatorē: qui ſit laudatus: ⁊ compleuerimus ſyllogiſmum hoc pacto per conuerſionem negatiue: omne corpus eſt in loco, non eſt locus creatori, concluditur corpus nō eſt creator: quum igitur hec conuerſa fuerit, concludetur, creator nō eſt corpus: quod erat queſitum: ⁊ hoc per reſolutionē ad ſpeciem ſecundam iſtius figure per ſe: hanc autem ſpeciē diximus concludere per expoſitionem, ⁊ conuerſionem propoſitionis, ac conuerſionem concluſionis. Exemplū v̄o huius in poſſibili, omnis febricitās febre acuta ita ſe habet, ꝙ eius febris finitur per criſim: ſꝫ alique febres nō finiuntur per criſin: concluditur: aliqua igitur febris non eſt febris acuta: quum enim poſuerimus hoc particulare febrem lentam: conuertetur propoſitio maior: ⁊ cōcludetur: nullus igitur febricitans febre acuta habet febrē lentam: ⁊ ad hec conuertetur concluſio iſta ⁊ cōcludet̄, nullus igitur febricitans febre lenta habet febrē acutā. Proprium v̄o eſt figure iſtius, non concludere ex duab᷒ affirmatiuis. ℄ Sꝫ in hac figura in artibus operatiuis ſunt etiam complicationes: quarum minor eſt inexiſtens ſingularis, aut poſſibilis. Exemplum illius, cuius minor

Queſtiones q̄ ſunt in fig᷒ 2e.

eſt inexiſtens ſingularis: maior neceſſaria, nullus egrotans febre putrida caret oppilatione. Iſte egrotat feb. putrida, ꝯcluſio eſt. ergo nõ caret oppilatione: hoc autẽ per cõuerſionẽ ſm ꝙ prediximus. Exemplum eius, cuius minor eſt inexiſtẽs ⁊ maior poſſibilis: iſte egrotãs habz ꝑmiſtionẽ intellectus: ⁊ videt̃ ſibi ꝙ habeat pilos ſupra pãnos ſuos, ⁊ colligit ipſos: nullus aũt habẽs cerebrũ illeſuz ab apatibus diſponit̃ hac diſpõne: ⁊ cõcludit̃ per cõuerſionem negatiue: iſte egrotãs non hz cerebrũ illeſum ab apatib⁹. Exemplũ ꝟo illius, cuius minor eſt poſſibilis ⁊ maior neceſſaria, hic egrotãs cõtinuauit ſolẽ in tpe eſtatis cũ h̃, ꝙ cerebrũ ſuum erat calidũ ſm cõplexionẽ, cõprehendit̃ ab inſtãtia vigiliarũ, ⁊ nullus lethargus corripit̃ ab inſtãtia vigiliarũ: ꝯcluſio fieri nõ põt, vt eger iſte ſit lethargꝰ: ⁊ hoc cõſimil̃r per conuerſionem vlis negatiue.

Figura tertia.

EThac figura nõ vtunt̃ ſpẽs orationum demõſtratiuarũ: qm̃ cõcluſiones iſtius ſunt particulares, ꝯcluſiones aũt demõſtrationũ vles: quẽadmodũ declaratũ fuit in libro demõſtrationis, ⁊ nõ erit cognitio pmi ſm modũ reduplicationis, ⁊ nõ erit neceſſarium ꝯclonẽ eſſe abſolutã, abſqz eo ꝙ cõmiſceat̃ in h̃ modus oĩno in toto ipſo, in quo dicat̃ extrãia ſm opionẽ Theophraſti ſm opinionem noſtrã: ⁊ ſpecies concluſionum ſex.

Primus modus 3ᵉ figure. Spẽs prima cõponit̃ ex binis ꝓpõnib⁹ vlibus concludentibus affirmatiuã particularẽ. Exẽpluz huius, ois ſcia ſpeculatiua eſt docibilis, ⁊ ois ſcia ſpeculatiua eſt opiabilis, ꝯcluſio, aliq̃ opio eſt docibilis: minor nãqz affirmatiua ꝯuertit̃, ⁊ redit ad ſpẽm tertiã prime figure.

Scḋs modus tertie. Spẽs 2ᵃ maiorem hz vl̃r negatiuã, ⁊ minorẽ affirmatiuam vlem cõcludens negatiuã in parte: minor nãqz cõuertit̃ in parte ⁊ redit ad quartam ſpecieꝫ prime figure. Exẽplũ huius: nulla ſcia ſpeculatiua nãlis, ⁊ ois ſcia ſpeculatiua opinabilis: ꝯcludit̃ aliq̃ opinio nõ eſt nãlis.

Tertius modus. Species 3ᵃ maiorẽ hz vlem affirmatiuã, minorem ꝟo affirmatiuã particularẽ. Exemplũ huius, ois hõ aial, aliquis homo albus, concluditur, aliquod albuz animal: redit enim ad ſpeciem tertiam prime figure.

Quartus modus. Species 4ᵃ maiorẽ hz affirmatiuaꝫ particularem, minorẽ ꝟo vl̃ter affirmatiuã. Exemplum huius, aliqḋ aial albuz, oẽ aial corpus, cõcludit̃ aliquod corpus albũ: maior enĩ particulariter ꝯuertitur, ⁊ redit minor: ⁊ oratio ita cõplicat̃, aliquod albũ animal ⁊ omne animal corpus, ⁊ ꝯcluditur aliquod albũ corpus: ⁊ hoc in tertia ſpecie prime figure. Amplius cõuertitur hec concluſio, ⁊ fit aliqḋ corpus albũ: qḋ erat queſitũ: hoc autẽ ita ſit qm̃ particularis, que hic erat maior, efficit̃ minor in pma figura.

Quintᵘs modus. Species 5ᵃ maiorẽ hz negatiuã vlem ⁊ minorem affirmatiuã particularem, cõcludens negatiuã particulareꝫ. Exẽplũ huius, nullũ aial lapis, aliqḋ aial albũ, aliqḋ albũ nõ eſt lapis: minor enĩ cõuertit̃, ⁊ fit aliqḋ albuz aial, nullum animal lapis: redit nãqz ſpecies quarta prime figure, ⁊ concluditur, aliquod album non eſt lapis.

6ᵘs modus. Species 6ᵃ maiorem hz particularẽ negatiuã, minorẽ ꝟo affirmatiuã vlem, cõcludens negatiuã particulareꝫ: ⁊ hoc, quũ reduxerimus ipſaꝫ per expõnẽ ad ſpẽꝫ ſcḋaꝫ per ſe iſtius figure. Exemplũ huius ſi dicamus, aliquod aial nõ eſt albũ, omne aial corpus, cõcludit̃ aliqḋ corp⁹ non eſt albũ: ſi enĩ parteꝫ iſtã aialis, a qua negat̃ album, poſuerimus: exẽpli gratia cornũ, tũc ita diſponet̃, nullus cornus albũ, ⁊ omnis cornus corpus: redit eniꝫ per ſe ad ſpẽm ſecũdã iſtius figure: de hac autẽ manifeſtũ eſt, qño reducitur ad primã figuram: iſte igit̃ eſt tractatus oĩum ſpẽrum ſylloꝝ predicatiuoꝝ: poſt hoc autem opꝫ, vt ꝓcedamus ad tractatum de ſyllogiſmo conditionali.

Syllogiſmus conditionalis.

QUoniam igit̃ iaꝫ acceptũ fuit in diffinitiõe ſylli ſimplr̃, ꝙ eſt oratio, in qua ponũtur plura vno. Modus aũt poſitionis eſt duoꝝ modoꝝ: quoꝝ vnus eſt modus ꝑdicationis, alter ꝟo eſt modus cõditionis. Opꝫ igitur, vt tractemus de hoc ſyllo conditionali: in ſũma itaqꝫ componitur ex binis ꝓpoſitionib⁹, maiore ac minore: maior autẽ componitur ex duab⁹ ꝓpoſitionibus predicatiuis: in quibus complicatur dictio conditionalis: minor autẽ eſt pars iſtius maioris ⁊ predicatiua, vna ex duabus propoſitionibus ꝑdicatiuis cõponentibus propoſitionem maiorem. Pars autem pma ſyllogiſmi cõditionalis, que eſt cauſa cõſequentie vocat̃ antecedens. Pars autẽ ſecũda, que ſequitur vocatur cõſequens.

Modus poſitionis ē q̃ loquit̃ pħs i diffinitiõe ſylli eſt 2ᵘˢ: ꝑdicatõis ⁊ ꝯditõis: ex q̃ nota ꝙ vult diffinitõeꝫ ſylli cõpetere ē ſyllo ꝙ hypothetico cui⁹ oppᵐ aſſerũt greci ⁊ alij multi.

Syllogiſmi ꝟo conditionales diuidunt̃ primum ſm partes dictionũ conditionalium in coniũctum ⁊ diuiſum: cõiunctus eſt ille, cui appenditur dictio ꝯiunctionis, vt ſi, ⁊ quãdo: diuiſus ꝟo is eſt, cui applicatur dictio diuiſionis, veluti aut, ⁊ vel: coniunctus cõponitur ex duobus cõſequentibus, diuiſus aũt ex duob⁹ ꝯdictoriis.

Sylli ꝯditiõales h̃ẽ ſuppoſitoꝝ ſũt duarũ ſpẽrum.

Dicamus igit̃ prius de ſyllis ꝯiũctis: iaꝫ igit̃ exiſtimet̃, ꝙ hi a pri⁹ diuidunt̃ ſꝫ diuiſionẽ ꝯſñiũ: quoniã igit̃ cõſequẽtium alie ſunt mutue cõſequẽtie: quaꝫ ex eo, ꝙ vnũquodqꝫ ipſoꝝ eſt, eſt etiaꝫ ſuuꝫ cõpar, quemadmoduꝫ ex aſcenſu ſolis, diem eẽ: alia ꝟo non ſunt mutue cõſequentie, veluti vnuꝫ ⁊ duo eẽ: quꝫ enim duo fuerint, eſt ⁊ vnuꝫ, ⁊ non ſequit̃, ꝙ quũ vnum fuerit, ſint etiã duo. Diuidet̃ coniunctus conſimil̃r duas in partes. Coniũcti igitur concludentes ex cõſequẽtibus non perfecte cõſequentie ſunt duaruꝫ ſpecierũ: vna, quũ ponitur añcedẽs per ſe ⁊ ꝯcluditur cõſequens ꝑ ſe, quẽadmodum ſi dicamus, ſi hic ſignatus eſt homo, eſt etiaꝫ animal: ſed eſt homo, igit̃ ex neceſſitate eſt animal. Planum autem per ſe quũ ita poſitum fuerit concluſionem ſequi: quum enĩ antecedẽs inuenit̃, inuenit̃ ⁊ cõſequens.

Pria ſpẽs q̃ ē ſyllo ꝯiũctis ſiue ꝯiunc⁹: q̃ diuidit̃ ſꝫ diuiſionẽ ꝯſñiũ.

Species ſecũda ea eſt, in qua ponitur oppoſitum conſequentis ⁊ concluditur oppoſitum antecedentis: ꝙ autem hoc ita ſe habeat, monſtratur de proximo: quoniam ſi conſequens neceſſario ſeqr̃ ex añte: fieri non poteſt, quin aut ſit vlius ipſo, aut illi equale: ꝙ ſi fuerit eq̃le, planum ſi tollit̃ cõſequens, ꝙ añcedẽs etiã tolletur: puta, ſi dicamus: ſi hic ſignatus eſt homo, eſt etiã riſibilis: ſꝫ nõ eſt riſibilis, ergo non eſt homo: ſin autẽ fuerit vl̃e, manifeſtũ ſi tollitur cõſequẽs, ꝙ añcedẽs etiã tollet̃. Exẽplũ huius, ſi accipiamus hoiem añcedẽs ⁊ aial ꝯñs: ſequit̃, ſi auferatur animal, ꝙ homo etiaꝫ auferatur: quoniam magis vniuerſale cõtinet particulare: non autẽ ſequit̃, ſi auferatur homo, ꝙ animal etiã auferat̃: non enim ex inuentione aialis, inuenit̃ homo: ⁊ ſpẽs etiã alie iſtius ſylli ſm ꝙ reſiliũt ex diuiſiõe: in q̃bus. vꝫ. ponit̃ oppᵐ añtis aut ꝯñtis per ſe, nõ ſunt cõcludentes: niſi cõplicatio ꝯſequẽtie: affirmationis ſm affirmatiõeꝫ fuerit ſufficiẽs ſm cõſequẽtiã. Atqui cõplicatio negatiõis cũ affirmatiõe, aut affirmationis cum negatione, aut negationis cum negatiõe, quẽadmodũ videbit̃ ex ſmone nr̃o, nõ eſt ſufficiẽs.

Scḋa ſyllo ꝯiunctoꝝ.

Et ꝓpterea decenti⁹ eſt, vt ingramus demõnẽ poſitiõis oppoſiti ꝯñtis ſimplr̃ ⁊ ſequatur ex ipſo oppᵐ añtis ſm ſpẽm pmaꝫ iſti⁹ ſylli: ⁊ dicam⁹ ſi ex oppoſito ꝯñtis non ſeqr̃ oppᵐ añtis: ſequat̃ q̃ añs ꝑ ſe: ſed iã poſuim⁹, quũ inuenit̃ añs, ꝙ inuenit̃ etiã ꝯñs: ſequetur ergo ex h̃, quũ inuenitur oppoſitũ conſequentis, ꝙ inueniatur ꝯſequẽs: ⁊ ita ex cõtradictorio rei, ſequet̃ rẽ ipſaꝫ eẽ: qḋ eſt falſum.

Nã poſitiõem q̃ ex oppoſito ꝯñtis ſeqˀ oppᵐ añtis.

Propriũ

Nota ꝓprietatē ſylli ꝯditiona lis ꝯtinui i ꝓ mis ſpēb⁹.

¶ Proprium ꝟo eſt iſtarū duarum ſpecierū iſtius ſylli concludentium, ꝙ añcedēs in ipſis ſemper ſit añcedens ſm naturaꝫ, ⁊ ꝯñs ꝯñs ſm naturaꝫ: ꝙ cōſequens in ipſis ſit neceſſariū, ⁊ ſequitur ex eo, ꝙ añcedēs ſit, ⁊ nō ſequiť ex eo, ꝙ ꝯſequens ſit. ¶ Aſqui ſpecies, que cōponuntur ſm perfectionem cōſequentie ſunt quatuor omnes ꝯclu dentes: vna, in qua ponitur añcedēs ⁊ cōcluditur conſe quēs: quēadmodū ꝓceſſit de ijs, que nō ſūt ꝑfecte ꝯñtie. Species ꝟo ſecunda, in qua poniť cōſequēs per ſe, ⁊ cō cluditur añcedēs per ſe: manifeſtum autem eſt conſilr, ꝙ hec concludat, ex eo ꝙ ponitur vnūquodqꝫ ipſoꝝ ſe, qui ex intentione ſui cōparis. Tertia ꝟo, in qua ponitur oppoſituꝫ cōſequentis ⁊ cōcluditur oppoſituꝫ añceden tis: ꝙ autem hec concludat planuꝫ ex eo, quod preceſſit. Quarta ꝟo, in qua ponitur oppoſitū antecedētis ⁊ ꝯclu ditur oppoſituꝫ cōſequentis: ꝙ autē hec cōcludat planū conſimilr ex modo, quo ponitur perfecta conſequentia.

Spēs ꝙ ꝯclu dunt ſm ꝑfec tionem ꝯñtie ſūt q̄tuor.

¶ Exemplum harū quatuor ſpecierū. Prime, ſi ſol aſcē dit, eſt dies, ſed ſol aſcēdit, igitur eſt dies. Exemplū ſecū de in hoc eodeꝫ exemplo per ſe ſed dies eſt, igiť ſol aſcē dit. Tertie ꝟo: ſed dies non eſt, igiť ſol nō aſcēdit. Quar te auteꝫ, veluti ſi dicamus: ſed ſol non aſcendit, igiť dies non eſt: non eſt enim differentia, quodcūqꝫ acceperis va riatum ex parte cōcluſionis: ſed variatur vnumquodqꝫ ipſoruꝫ ex parte eius, quod intenditur in cōcluſiōe: quē admoduꝫ ſi exempli gratia, intentio noſtra fuerit cōclu dere, ꝙ dies eſt: nō variatur niſi añcedēs per ſe: puta, ꝙ ſol eſt, cōſimiliter ſi intentio noſtra fuerit concludere, ꝙ ſol non aſcendit: variamus oppoſituꝫ cōſequentis: ⁊ eo dem pacto apparet in alijs ſpeciebus: ꝙ id, quod variať in ipſis conſideratur ſm conſiderationem eius quod in tenditur in concluſione. ¶ Erunt igitur ſpecies compli cite ex conditionali ſm iſtam diuiſionem octo: quarum due nō perfecte conſequentie non cōcludūt: relinquunť ſex concludētes. Ceteruꝫ quod exiſtimatur, oportere ma nifeſtum eſſe in conditionali cōiuncto, eſt veritas cōpli cationis: atqui fieri poteſt, vt itelligať, quis alius ab hoc ſit perfecte complicatiōis, aut nō perfecte: ⁊ ꝓpterea qḋ neceſſario afferri oportet ad ſtabiliēdas iſtas ſpecies in concluſione ſm quācūqꝫ materiam eſt perfectio conſe quentie aut imꝑfectio: iſte auteꝫ due ſpecies ſunt: in qua rum vna ſubijcitur añcedēs ſolum ⁊ cōcluditur ꝯſequēs ſolum: altera ꝟo, in qua ſubijcitur oppoſitum cōſequen tis, ⁊ cōcludiť oppoſitum antecedentis. ¶ Fieri autem poteſt, vt error cōmittatur ſm iſtam diuiſioneꝫ in eo, ꝙ fecit Ariſtoteles in ſecūda figura: quoniā non complicať in ipſa cōcluſio ex duabus affirmatiuis, que cōuertātur per ſe ſeruata veritate ſm quātitatem ac qualitateꝫ: pu ta, que cōponuntur ex diſpoſitionibus ꝓprijs: ſed ſignať in ipſis diſpoſitio neceſſaria ſemper: quoniā cōuerſio tā erit nota. ¶ Ceterum nō erit in iſtis ſpēbus figura ꝑma ſm cōditionem cōnexi: ſed diuiditur vnaqueqꝫ ex iſtis ſpēbus in ſpecies quatuor. Cōplicatio auteꝫ iſta eſt, quū componitur affirmatiuaꝫ cuꝫ affirmatiua: veluti ſi dica mus, ſi tu es homo, tu es animal: vel cōponitur negatio cum affirmatione: quēadmoduꝫ quuꝫ dicimus: ſi hoc ſi gnatuꝫ eſt homo, nō eſt equus: vel componitur affirma tio cum negatiōe, veluti ſi dicamus, ſi hoc viuuꝫ non eſt plāta, eſt animal: ⁊ ex ipſis etiaꝫ ea eſt: in qua complicať negatio cū negatione: quēadmodū quuꝫ dicimus: ſi B ſi gnatū non eſt aial, nō eſt homo: ꝙ ſi duplicaueris has q̄ tuor ſm ſpēs primas iſtius diuiſiōis vltime, efficientur ſpēs cōcludentes octo: quūqꝫ multiplicate fuerint ſꝫ di uiſionem iſtā primā per ſpēs ſex, erunt ſpēs concluden tes, q̄tuor ac viginti. ¶ Sꝫ fieri etiā pōt, vt ſpecies iſte multiplicenť ſm quatuor ꝑtes, que ipſas ꝓcedūt ex par te quātitatis: ⁊ hoc, qrñ fieri pōt, vt añcedēs ⁊ ꝯñs ſimul ſint vl'ia, vel ꝙ ſint particularia ſimul, vel ꝙ vnū ipſoꝝ ſit vl'e ⁊ alterū particulare: ⁊ hoc bifariam, vel vt añs ſit vniuerſale, ⁊ conſequens particulare, aut ecōuerſo.

Spēs ꝯditio naliū ꝯtinuo rū ſunt octo: quarū due nō ꝯcludūt, ſex ꝯo ꝯſtant.

Nota de erro re q̄ accidit.

Quatuor ſpe cies ſylloꝝ cō tinuoꝝ q̄ ad q̄litatē: q̄ ītez multiplicari poſſunt.

Multiplica tio ſylloꝝ ꝯti nuoꝝ ſm q̄ titatem.

¶ Exēplum eius, que cōplicať ex duob⁹ vl'ibus ſil, ſi oīs hō eſt rōnalis: oīs hō eſt riſibilis. Exēplū ꝟo illius, que cōponiť ex binis particularib⁹ ſimul, ſi aliqḋ aial eſt ho mo, aliquod igiť aial eſt rationale ex neceſſitate. Exem plum eius, in qua añs eſt vl'e ⁊ conſequens particulare, ſi omnis homo eſt aial, aliquod animal eſt ꝑhm.

¶ Exēplū ꝟo eius, in qua añs eſt particulare ⁊ ꝯñs vl'e, ſi aliq̄ dimēſio eſt ſeparabilis, poſſibile eſt oēm dimen ſionē ſeparari. Conſilr ēt fieri pōt, vt añs ac ꝯñs ſil ſint ſingularia aut indefinita ſimul: ⁊ ad hec cōpliceť vnum quodqꝫ ipſoꝝ cū altero. In oīb⁹ itaqꝫ ſpēb⁹ iſtis erit ali quādo cōplicatio neceſſaria, ⁊ aliqñ poſſibilis: q̄ ſūt due cōplicationū ſpēs, qb⁹ vti ꝯſueuimus in ſciēțis. ¶ Sed opꝫ nō ignorare: ꝙ añs in huiuſcemodi ſyll'is aliqñ erit oīo vna aliqñ oīones plures: verū opus eſt: vt ꝑtes ꝑti bus ſibiinuicē cōicēt: ⁊ tūc erūt, quo ad vim añtis oratio vna, ⁊ ſi nō erūt ꝓpōnes multe: veluti ſi dicamus, ſi fue rit corpus īfinitū īfinitū in oībus pūctis ſuis, ⁊ ſi nō mo ueť ſꝫ partes ſuaſ igiť mot⁹ nō eſt: ⁊ eodē mō erūt oīo nes multe in ꝯñte: in qbus eadē erit ꝯditio vt habeāt vis ꝯñtis: quū ita ſe habuerint, vt ꝑs parti cōpliceť: nōnūq̄ꝫ vtrūqꝫ añs inqꝫ ac ꝯñs cōponunť ex oīonib⁹ multis ex ſeinuicē depēdentibus. Ueluti ſi dicamus, ſi fuerit ſol

Nota ꝙ añs ī hm̄oi ꝯñtijs: aliqñ eſt vna oīo: aliq̄ñdo plures.

igiť ſol ex neceſſitate eſt in circulo: cuius cētrū ext a centro mundi.

¶ De conditionalibus diuiſiuis.

Syllogiſmi ꝟo ꝯditionales diuiſiui cōponunť ex ꝯdi ctorijs: ꝯdictoria aūt ea ſunt: que ſil coire non poſſunt in ſubto vno, ſm modū vnū, in tēpo re. Sūt aūt ipſa vl'r ex oppoſitis ꝑ ſe, hoc eſt affirmatio ne ⁊ negatiōe, priuatiōe ⁊ habitu, ꝯrijs ac relatiuis. Hoꝝ ꝟo quatuor ſpērū, alie ꝑfectā hñt oppoſitionē, alie iꝑer fectā. Perfectā igiť hñt ꝯdictionē: quoꝝ ꝯdictio eſt vl'is: ⁊ hoꝝ alia in duob⁹ tm̄ exercēt oppoſitionē, alia in plu ribus: que cū hoc tñ ſunt vl'ia. Diuidiť autē ſpēs hec ſyl logiſmi in ſpēs tres: ſꝫ ꝙ diuidūtur hec ꝯdictoria in has tres ſpēs. ¶ Que ꝟo in duob⁹ tm̄ exercēt oppōnez ſunt affirmatio ⁊ negatio priuatio ⁊ habitus, ⁊ cōtraria ime diata: in hac igiť ſpecie ſylloꝝ cōpoſitoꝝ ex his tribus: que eſt ſpēs ꝑma hui⁹ ſylli: deſtruiť qḋcūqꝫ acciderit aut añs, aut ꝯñs, aut ipſoꝝ oppoſitū: ⁊ id ꝯcludiť. Exēpla āt hoꝝ ſunt in promptu. Relatiua ꝟo inueniri poſſunt per modū diuiſionis ⁊ cōpoſitionis: quēadmodum ſi dicere mus in cōpoſitione, ſi hic eſt pater, nō eſt filius: ⁊ in diui ſione, hic aut eſt pater, aut eſt filius. ¶ Et ex ipſis etiam ſunt, qui cōplicanť ex pluribus partibus contrarijs: ſed ipſarū contradictio non eſt perfecta. ¶ Species autem ſecūda ea eſt: in qua coniūguntur cōtraria habentia me dia determinata ſm nūm: veluti ſi dicam⁹, hec linea, aut eſt magna, aut eſt pua aut eq̄lis: ⁊ in hac ſpecie ꝯſilr de ſtruiť qḋcūqꝫ cōtigerit, aut añs, aut oppoᵐ, aut ꝯñs, aut oppᵐ: ⁊ ſit cōcluſio. Ceterū nō ſufficit deſtructio vni⁹ tm̄: ſed opꝫ deſtruere ſm nūm cōtradictoriū: quēadmoduꝫ ſi deſtruamus, ꝙ nō eſt magna, ⁊ relinquatur, ꝙ eſt, aut parua, aut equalis: ⁊ iterū deſtruať, ꝙ nō eſt parua ⁊ re linquiť, ꝙ eſt equalis: ⁊ hoc eſt, quod intendebamus de clarare. Uideť autem ſyllogiſmus iſte cōponi ex ꝑtibus multis conditionalib⁹ ſm numerū ꝓpōnū, q̄ deſtruunť.

Sylli hypo thetici diuiſi ui cōponūtur ex oppoſitis.

Nō pulchraꝫ diuiſionē ho rū ſylloꝝ diui ſiuoꝝ.

Que ſint ſpe cies ſylloꝝ q̄ i duobus tm̄ exercēt oppo ſitionē: ⁊ ē ꝑ⁹

Que in plib⁹ exercēt oppo ſitionē: ſꝫ nu merus ē deter minatus: ⁊ eſt ſecunda.

Sylli cõiũctiui nõ hñt añs et ɔñs ſꝫ nãꝫ ſe ɔñto.ſꝫ ad ſe inuicẽ ꝑmuta ri poſſunt.

¶ Et proprium eſt huius ſyllogiſmi: vt ſcilicet non ſit antecedens ſignificans propoſitionem ſm naturam, et cõſequens ſm naturam: ſed antecedẽs redire poteſt conſequẽs ⁊ cõſequens antecedẽs. ¶ Qui vero componũtur ex contradictoriis non perfecte contradictionis: ex qbus ſpecies tertia ſyllogiſmi iſtius cõſtituitur: ii ſunt qui cõplicantur ex multitudine contrariorum: quorũ ſunt media non determinata ſm numerũ: ſed conſuetudo eſt, vt fiat per modum contrariorꝫ vniuerſaliũ, veluti ſi dicamus: idem non intelligitur per reſpectũ ⁊ per ſe, ſed intelligitur per reſpectum: igitur non per ſe.

3ª ſpẽs coꝝ q cõponũtur ex pluribꝰ nõ hñtibus numerũ determinatũ.

¶ De ſyllogiſmo ad impoſſibile.

Nota ſylſꝫ ad īpoſſe cõponi ex ɔditiõali ⁊ ꝑdicatiuo: et qlr cõponaẽ.

Syllogiſmus ad impoſſibile cõponitur ex predicatiuo ⁊ conditionali: ⁊ ſm modum iſtum conſueuit fieri: puta, ſi velimus monſtrare veritatẽ alicuius enuntiationis: accipiemus cõtradictorium ipſius: ⁊ applicabimus ipſi ꝓpõnem veram indubitate veritatis: ⁊ componemus ex ipſis aliquam complicationum concludentium in quacũqꝫ figura contigerit ex figuris predicatiuis: quãqꝫ cõcluſerint concluſionem manifeſte falſaꝫ: cognoſcemus ꝙ falſũ nõ ſeqtur ex cõplicationibꝰ ſyllꝰicis, dũmõ extiterit cõplicatio ɔcludẽs, neqꝫ itẽ ex ꝓpõnibus veris: relinquiẽ igiẽ ꝙ non erit hoc, niſi ex ɔdictorio ꝓpõnis dubie: quũ itaqꝫ ɔdictoriũ ſuũ ſit falſũ: ſeqtur ꝙ ipm verũ exiſtat: puta, in exẽplo, ſi velimus mõſtrare ꝙ mũdus eſt nouus: ⁊ dicamus ſi hoc nõ eſt verũ, ergo ɔdictoriũ ſuũ erit verum: puta, ꝙ mundus eſt eternus: deinde applicabimus huic ꝓpõni ꝓpõnẽ indubitate veritatis: puta, ꝙ nullũ eternũ variatur: ex quo ſeqtur ꝙ mundus nõ variatur: qđ eſt falſum: ſed falſum non ſequiẽ ex ꝓpõnibus veris: ſeqtur igitur ex cõplicita dubia: quũ diceb[a]mus ꝙ mũdus eſt eternus: ſed ex quo ſequiẽ falſum ipm eſt falſum: falſi aũt ɔdictoriũ eſt verũ: verũ eſt igiẽ, ꝙ mũdus eſt eternus. ¶ Proprium vero eſt huius ſylli ⁊ ſylli ɔditionalis, non poſſe mõſtrare concluſionẽ abſqꝫ ſyllo ꝑdicatiuo: opus eſt enĩ, ſi ex ipſis cõcluſio ꝓuenire debeat, vt reducatur ad ſyllm ꝑdicatiuũ.

Syllꝰ ad impoſſe ⁊ oẽs ſyllogiſmi hypothetici nõ põt mõſtrare concluſionẽ ſine ſyllogiſmo ꝑdicatiuo.

¶ De ſyllo aũt diuiſiuo manifeſtũ: ꝙ ex predicatiuo ac ɔditionali cõplicaẽ: ɔditionalis enĩ mõſtratur: quũ componiẽ per modũ poſitionis, ⁊ hoc qñ non mõſtraẽ a ꝑncipio poſitionis: ꝙ res ipſa nota ſit abſqꝫ cõplicatiõe: ſed relinqtur hoc ex deſtructione añtis aut oppoſito ɔſequẽtis. Atqui ꝓceſſus ipſius eſt ꝓceſſus dubius. Quũ vero cõſequẽtia manifeſta extiterit, ⁊ deſtructio poſiti: tũc nõ eſt diſpoſitio ꝓceſſus ſm hũc modũ dubius: quũ fuerit intẽtio noſtra ꝑpetua: ſed ꝓducemus orationẽ ꝓceſſu ꝓprio rei: que inueniẽ apud intellectũ: ꝙ ſi, quũ fecerimus hoc, nõ fuerit ꝓpoſitio iſta manifeſta in aĩo: fiet per poſitiõeꝫ ꝓceſſus, ꝓceſſus ɔditionalis: ⁊ manifeſtabiẽ ſeorſũ: qñ quam extiterit deſtructũ manifeſtum a ꝑncipio rei: tũc ⁊ oppoſitũ ſuũ erit etiã manifeſtũ a ꝑncipio rei: puta, ſi dicamus, ꝙ mundus, aut eſt nouus, aut eternus: ⁊ extiterit vna harũ duarũ rerũ manifeſta apud aĩam noſtrũ: tunc oppoſitũ ſuũ ɔſimilr erit etiã manifeſtũ: ⁊ hoc planũ in animo: ⁊ ꝓpterea ſeqtur ꝑ ſyllm ɔditionalem ſm ꝙ eſt cõditionalis ſup q̃ſito ignoto: vt deſtructũ nõ ſit manifeſtũ in aĩo: ſed mõſtremus ipm ꝑ ſyllm ɔditionaleꝫ: ⁊ hic ex neceſſitate ꝑficiaẽ ꝑ ꝑdicatiuũ. Conſueuit tñ in qbuſdã ſyllꝰis ꝑdicatiuis fieri ɔſecutionẽ añtis ex ɔſequente equalẽ, ⁊ deſtructũ manifeſtũ eẽ in aĩo, aut non eſſe ipſi.

Mõ ſyllꝫ diuiſiuꝫ cõponi ex ꝑdicatiuo ⁊ ɔditionali.

talr ɔditionalibus

Sylli ɔditionales eq̃lẽ hñtes qñqꝫ ɔſecutionẽ ɔñtis ex añte ⁊ de-

Exemplũ ex dicto Hippocratis: ſi hõ rõnalis eſſet vnũ: nõ vtiqꝫ doleret: ecce ꝙ deſtructũ in hoc ſyllo planũ eſt a principio rei, hoc eſt, ꝙ dolet: ⁊ fortaſſe referẽ ad monſtrationẽ cõplicatõis añtis cũ ɔñte: veluti ſi dicamꝰ, qñ ſi hõ rõnalis eẽt vnũ nõ alteraret, ⁊ qñ dolet alteraẽ.

ſtructũ in aĩo manĩm ꝑ ſe.

¶ De ſyllogiſmis compoſitis.

Sylli cõpoſiti: alij ex vno: alij ex pluribus cõponunẽ generibus.

Syllogiſmorum vero de qbus mentionẽ fecimꝰ, alij ſunt ſimplices, alij vero cõpoſiti: ⁊ cõpoſitorꝫ alij cõponunẽ ex vno tm̃ genere coꝝ, quos nũerauimus: alij vero ex vna aut pluribꝰ ſpẽbus ipſorꝫ: ſyllꝰs nãqꝫ ad impoſſe, ſm ꝙ declarauimꝰ, cõponiẽ ex pluribꝰ gñibꝰ: ſyllꝰs enĩ cõditionalis nõ eſt in vſu ꝑ ſe ⁊ ſimplex niſi in arte dialectice: quẽadmodum mõſtrauimꝰ: ſyllꝰs vero ꝑdicatiuus ⁊ efficiẽ ſimplex ⁊ efficiẽ cõpoſitꝰ: ⁊ hoc aut ex ſpecie vna: quẽadmoduꝫ q cõponiẽ in pª figª: aut ex pluribꝰ ſpẽbꝰ, quẽadmodũ q cõponiẽ ex pª ac zª figuris. ¶ Syllꝰs itaqꝫ ſimplex is eſt: qui cõcludit ɔnẽ ꝑmã ex binis ꝓpõnibꝰ tm̃ ꝑ ſe manifeſtis: ⁊ hec eſt vna ipſiꝰ ꝓprietas, vt ꝓpões ſint due tm̃. Propriũ ẽt ipſiꝰ eſt: vt termini vno ſuperẽt ꝓpoſitiões ſuas: quẽadmodũ ſi ꝓpões ſint due, reſoluenẽ ad ꝓpoſitiões tres. Propriũ ſiẽ ipſiꝰ eſt, vt ɔnes ſue ſint ipaꝝ dimidiũ.

Syllꝰs cathegoricꝰ ⁊ ſimplex ⁊ cõpoſitus efficitur.

Quid ſit ſyllogiſmꝰ ſimplex.

¶ Syllꝰs vero cõpoſitus diſtinguiẽ in ſpẽs: quarũ vna eſt: vt ɔcludaẽ ɔclo ex binis ꝓpõnibꝰ: que ambe ɔcludãtur per binos ſyllꝰos: quorꝫ vterqꝫ ɔſtat ex binis ꝓpõnibꝰ: et ita q̃tuor iſte ꝓpões gñabunt q̃tuor ſyllos: quorꝫ vnuſquiſqꝫ ɔſtabit ex binis ꝓpõnibus: ⁊ ſic quouſqꝫ reſoluaẽ in ſyllm ſimplicẽ: in quo ꝓpões accipiunẽ ꝑ ſe manifeſte: puta, in exẽplo, ſi accipiamꝰ binas ꝓpões dẽmõſtrãtes, ꝙ aĩa nõ eſt mortalis ſꝫ opionẽ Platonis: ⁊ dicamꝰ, aĩa per ſe mouẽ: qđ ꝑ ſe mouẽ non eſt mortale: aĩa igiẽ nõ eſt mortalis: opus eſt igiẽ, vt mõſtremꝰ vtrãqꝫ iſtarũ ꝓpõnũ ꝑ ſyllmqꝫ ɔſtet ex binis ꝓpõnibꝰ: puta, ſi exẽpli grã, voluerimus verificare minoreꝫ ⁊ dixerimus, ꝙ aĩa mouẽ ꝑ ſe ꝑ duas ꝓpões: puta, ꝙ aĩa eſt ꝑnᵐ motus, et ꝑnᵐ motus mouẽ ꝑ ſe: igiẽ aĩa mouẽ per ſe. Cõſilr verificabimꝰ maiorẽ: puta, ꝙ illđ, quod ꝑ ſe mouẽ, non eſt mortale, per binas propoſitiones: puta, quod per ſe mouetur eſt continui motus, ⁊ omne, quod eſt continui motus nõ eſt mortale: igiẽ qđ per ſe mouẽ nõ eſt mortale.

Mõ ꝺ ſyllꝰo cõpoſito qđ ſit ⁊ ſpẽbꝰ eius.

¶ Spẽs vero zª iſtarũ enũtiationũ eſt, vt ɔcluſio ſit ex binis ꝓpõnibꝰ: quarũ vna ſit ꝑ ſe manifeſta: altera vero manifeſta ꝑ ſyllm ex binis ꝓpõnibꝰ: quarũ altera ɔſilr ſit manifeſta in aĩo, altera vero quouſqꝫ deueniaẽ ad ſyllm ſimplicẽ: ⁊ hoc ſm duas ſpẽs: q̃rũ altera ẽ: vt maior ſit manifeſta ꝑ ſe, mior vero nota ꝑ ſyllꝫ: altera vero, quũ ecõuerſo ſe hñt: puta, ꝙ mior ſit mãifeſta in aĩo, maior vero ꝑ ſyllꝫ. ¶ Spẽs vero 3ª cõponiẽ ex duabꝰ iſtis ſpẽbꝰ: puta, quum ſylli cõpoſiti ita ſe hñt: ꝙ in ipſis mõſtranẽ oẽs ꝓpões ⁊ oẽs ɔnes enũtiatiue vſqꝫ ad ɔnẽ vltimã: ⁊ accipiuntur ɔclões aliqñ ſm ꝙ ſunt ɔnes, aliqñ ſm ꝙ ſunt ꝓpoſitiones: vt accidat ſyllꝰs cõpoſitꝰ cõnexus. Proprium vero eſt huius ſpẽi ſylli cõpoſiti, ſi ꝓpões ſunt pares, vt termini ſint impares, ⁊ ɔclões dimidiũ ꝓpõnũ. ¶ Quũ vero non monſtranẽ oẽs ꝓpões in ipſo exiſtẽs: neqꝫ oẽs ɔclões, accidet ſyllꝰs cõpoſitus diuiſus: cuius ꝓpriũ eſt: ſi ꝓpões ſue fuerint impares, vt termini ſint pares, ⁊ ſi ꝓpões pares, vt termini ſint impares: ⁊ que mõſtrantur ex ipſis, aliquãdo erit minor, aliqñ erit maior: ⁊ aliquando erit in ſecũda ſpecie, que eſt per ſe manifeſta, ⁊ aliqñ erit nõ manifeſta in animo. ¶ Syllꝰs aũt, in quo auferẽ enuntiatio ſm ꝙ eſt ɔcluſio non eſt cõſuetus vocãt ipm ſubm ꝑdicatiũ: in quo aũt ſm ꝙ eſt ꝓpõ, vocaẽ apud ipſos ꝑdicatum: cõſueuerũt autẽ antiqui ipaꝫ ponere in ſuis voluminibꝰ vtplm in hũc modũ.

Hic incipit ponere modũ redigẽdi ſyllos imꝑfectos: qbus aliq̃ ꝓpõ deeſt.

¶ Redeamus igiẽ ad exẽpla harũ orõnũ: quas quũ inuenimus diuiſas, reducanẽ ad ɔiunctas, quũ ingſſuerimus oẽs ꝓpões ſuas ⁊ terminos ſuos, minorẽ, mediũ ⁊ maiorem,

loꝛem, ⁊ oẽs ↄcl'ones ipſaꝝ: quibus opus eſt ad ↄ̃clonẽ queſiti vltimaꝫ, nõ aũt ↄcluſionũ, que vocant̃ ſupflue: hoc eſt earũ, quibus opus eſt ad cõcluſionem queſitam. Medius aũt terminus palaꝫ fit ex eo, ꝙ bis accipit̃ in ſyllo: quaꝫ ꝟo mediũ terminũ ſequeſtrauerimus, inquirimus figuram, ⁊ hoc ex poſitione duarũ extremitatum: extremitas aũt declarat̃ per cõcluſionem, ⁊ hoc qꝛ concluſio affirmatiua vniuerſalis erit in p̃ma ſpecie figure p̃me ex neceſſitate: ⁊ pp hoc ſpẽs iſta eſt magis neccia demõſtrationib': ↄcl'o ꝟo vniuerſalis negatiua erit in ſc̃da ſpecie p̃me figure ⁊ in ſpẽb' ſc̃de figure, nõ aũt in alijs.

¶ Opꝫ aũt cuꝫ hoc, vt diſtinguamus in partib' ꝓpõnuꝫ, qđ eſt predicatũ ⁊ ſubiecꝫ: qm̃ accidit, vt precedat p̃dicatum in oꝛone ⁊ poſtponat̃ ſubiectuꝫ: niſi enũtiatio ſe habuerit in contrarium: hoc eſt eniꝫ, qđ aptabis in hac arte ecõtrario: vocant aũt ipſuꝫ artifices arabes ſm̃ expoſitionem principij añcedẽs. ¶ Scito ꝟo dignũ, ꝙ predicatuꝫ aut ſubiectuꝫ in ꝓpoſitionibus ſunt dictiões ſeparate, ⁊ aliquãdo ſunt compoſite cõpoſitione cõditionis ⁊ coniũctionis: ⁊ aliquãdo ſubiectũ componit̃ ex duab' dictionibus ſeparatis: ⁊ erit in ipſis diuiſio ad modũ dictionis ſeparate: veluti ſi dicas, Reuben pater tu' ſtabat ꝯſimil'r opꝫ, vt obſeruemus in enũtiandis dictionib': que quũ complicant̃ cuꝫ verbis, ꝓcedũt a p̃ncipio noĩs per modũ expoſiti: veluti ſe hꝫ id, qđ ꝓpoſuimus: ⁊ hoc eſt, qđ vocant grãmatici noĩbus familiarib' exponens ⁊ expoſitum, hoc eſt predicatũ ⁊ ſubiẽ: ⁊ hoc vt cognoſcamus locũ cõiunctionis, que eſt intra ipſa: que vocat̃ apđ grãmaticos ſignũ: queqꝫ conſueuit poni a grãmaticis in caplo qđ vocant caplm̃ enuntiationis: omne eñi tale neceſſariũ eſt in arte grãmatice: ⁊ neceſſariuꝫ etiã eſt ei, cui exponit̃ lingua hec: ⁊ cõſil'r neceſſariũ eſt populo in lingua ſua: quoniã ars grãmatice eſt in vnaquaqꝫ lingua, in qua inueniunt̃ hĩe partes, ⁊ res intelligunt̃ ab hoĩb' lingue illius ſm̃ regiones ſuas: ſunt aũt apud arabes agẽs ⁊ patiens. ¶ Pars aũt vna nõ neceſſaria in hac arte eſt, quũ redierit exponens, ⁊ redierit nomen: ⁊ ꝓpterea non poſſunt ambe iſte ptes intelligi in oĩbus tempoꝛib', ⁊ ꝟ totũ poſteaqꝫ intellexerimus ex ſermonib' poſitis in ſyllogiſmo id, quo nõ eſt opus ad cõcluſionẽ queſitaꝫ. Iſtarum aũt ſpẽruꝫ vna eſt, qua ꝓcedimus ad veruꝫ declarandũ: altera ꝟo, qua ꝓcedimus ad rectificandũ diſcurſum animi per ꝓpõnes, ⁊ hoc quũ facimus inq̃ſitionem ad acq̃rendã veritatẽ, ⁊ orationẽ rectificãtem veritatem ⁊ ſpeculationẽ, ⁊ declarationẽ eius, qđ ſignificat̃ ab oꝛone ⁊ diuiſiõe ⁊ cõpoſitione, ⁊ vl'r ea, que nõ ſunt ꝑ ſe manifeſta, ſed adminiculant̃ ſpeculationi ⁊ veritati: ſũt aũt hec ſpẽs doctrinariũ. Ceterũ ſylli iſti cões ſũt arti demõſtrationis ⁊ reliquis artibus: quibus conſueuimus vti.

Nota ꝺ p̃to ⁊ ſubto in ꝓpoſitionibus.

¶ Sermo autẽ de inductione ⁊ exemplo ac ſigno, ſm̃ ꝙ vendicantur ab vnaquaqꝫ arte ac veritate, ſmo inq̃ iſte ſm̃ intentionem noſtram conuenient̃ in his ſermonibus abbreuiatis eſt, vt decet veritatem.

¶ De ordinib' ꝑ quos efficiunt̃ ſylli, q vocant̃ p̃dicatiui.

Dicamus igit̃ quoniaꝫ ordines, q inueniũtur in hac arte, binas habent ſpẽs, vnã in actu: alteraꝫ in intellectu: ⁊ iaꝫ ſermonẽ fecimus de ijs, que attinent ad cognitioneꝫ ſylloꝝ ac ſpẽruꝫ ſuarũ: nũc opꝫ vt loquamur de ijs, per que fieri poſſunt ſylli: qui eſt modus cognoſcẽdi in cõſideratiõe, alius a modo, quo cognoſcimus in actu. Atqui ſignificauimus nos velle mẽtioneꝫ facere de ordinib', qui fiunt ſm̃ genus hoc ꝑ ſe tm̃: quaꝫ alioqui p̃di xerimus nos itẽ velle ſermoneꝫ facere de ordinibus logicis in hac introductiõe ordinuꝫ per ſe: ⁊ hoc

Ordies q inueniũt̃ i arte ſyllogiſ: ſc̃di duas hñt ſpẽs: vnã in actu, alterã in itell'u.

ꝓpter vnã duarũ cauſarũ: quarũ altera eſt: qm̃ artes demonſtratiue nõ ſunt manifeſte in oĩbus per ↄ̃nem affirmatiuã ex principijs poſitis in ea: ſed ꝟ ſuper re in arte: ⁊ ꝓpterea vnũ ex ijs, que ponũtur in ꝑfectione artis eſt: vt ſit apud familiares iſtius potentie: quũ igit̃ hoc ita ſe habeat. Certe pars hec logices neceſſaria eſt ad ꝑfectionem artiũ perfectarũ, ſm̃ ꝙ de ipſis ars eſt in tpe ꝟ noſtro: ⁊ ꝓpterea per ſe nõ fecimus mẽtionem de huiuſcemodi ſermonibus: in q̃bus ↄ̃ſueuimus vti demõſtratione: ⁊ hoc ex neceſſitate ſm̃ duos modos: aut vt cõicet cũ arte demõſtratiua ⁊ reliquis q̃nque artib', aut vt ſit appropriata. Lꝫ igit̃ vtplꝫ ſit cõis: nos tñ ſecernemus modum, ſm̃ quẽ efficit̃ appropriata. Ordines ꝟo, q̃bus conſueuimus vti in ſyllis dialecticis ⁊ rhetoricis nõ ſunt neceſſarij ad ꝑfectionẽ, ⁊ ↄ̃ſil'r rhetorica ⁊ poetica: qm̃ non ſunt neceſſarie ad doctrinã ⁊ artes ſpeculatiuas: ordines ꝟo per quos efficiunt̃ ſylli dialectici ſũt neceſſarij ad faciendã inquiſitionẽ in artib': que non ſunt adhuc ꝑfecte: ꝙ ſi perficiant̃ etiã, nõ idigẽt hoĩ, niſi ad gloriã. ¶ Intentio aũt altera, pp quã exiſtimauimus mentionẽ faciendã eſſe de huiuſcemodi ordinib' eſt: qm̃ demõſtratio eſt id qđ maxime intẽdimus: ⁊ ꝓpterea nõ omiſimus ordines ipſius ſup rebus neceſſarijs, vt ipſaꝫ aſſeq̃remur: ſed mẽtionẽ fecimus de ijs, per que ↄ̃ſequeremur maxime honũ in ipſa: nulli eñi dubiũ, ꝙ optimũ in cognitione demõſtrationis eſt, vt cõſtet ex ꝓprijs ⁊ principijs: hec igit̃ eſt vtilitas, quã intẽdimus in hac parte logices: declarata eſt aũt ex ijs, que diximus, intentio, ordo, ac ꝓportio ipſius: ⁊ hoc, quoniam manifeſtum eſt, ꝙ eſt pars tractatus de ſyllogiſmo: ⁊ ideo opoꝛtet, vt legat̃ poſt cognitionem ſpecierum ac modoꝛum ſyllogiſmi, ⁊ ante libꝛuꝫ demonſtrationis. Sꝫ poſtq̃ iſta manifeſta fuerint: opus erit, vt cognoſcamus, qui ſint loci per viam deſcriptiõis ac definitionis, ⁊ quomodo perficiãtur abſolute: deinde innitamur poſt hoc cognitioni vniuſcuiuſqꝫ locoꝝ particularium ⁊ quomõ perficiantur: cognoſcere enim inſtrumenta non eſt cognoſcere quomodo perficiãtur: via eñi cui inſiſtimus ſm̃ ꝙ ſunt loci, ⁊ ſm̃ ꝙ ſunt per ſe, eſt ex perfectionibus appropriatis vnicuiqꝫ: nos eniꝫ ſemper ex rebus ignotis apud nos inſiſtimus rebus occultis: iꝫ enim maxima pars eoꝛum, que conſideramus in his ꝓcedat per hanc viam, ꝓpterea ꝙ occultum eſt, quod intendimus: ideo eſt diuerſitas in ipſis.

Nota ꝺ ordinib' q ad demõſtrationem ↄ̃ferũt: qm̃ i ea ẽ p̃ncipalis intentio.

Nota ex ꝟ loco capi poſſe ꝙ aliq̃ ꝑ dialectice tradita in libꝛis topi. ꝑcedat tractatũ de demonſtratione.

¶ Dicamus ergo manifeſtum eſſe, ꝙ loci ſm̃ ꝙ ſunt loci, exhibent potentiam ad inouandas propoſitiones appropriatas vnicuiqꝫ queſito in vnaquaqꝫ arte: nec ſolum faciunt hoc: ſed exhibent etiam figuraꝫ orationis: ex qua ſequitur queſitum: ⁊ ꝓpterea loci non facientes acquirere figuram concludenteꝫ, non ſunt vales, quemadmodũ locus: per quem concluditur ſyllogiſmus in prima figura cum minore negatiua. Alius ꝟo locus eſt: qui per ſe facit acquirere orationem ſyllogiſticam, que ſub ipſa comprehenditur. Figurarum autem ſyllogiſticarũ alie ſunt manifeſte concluſionis per ſe, alie ꝟo nõ ſunt manifeſte, ſm̃ ꝙ prediximus. Diuiduntur nãqꝫ loci ſm̃ hanc diuiſionem: alij eniꝫ manifeſti ſunt in intellectu: alij ꝟo mõſtrantur per alia: quemadmoduꝫ mõſtrabitur in ſequẽtibus. ¶ Quũqꝫ hoc ita ſit, quemadmodum poſuimus: ecce manifeſtum eſt, ꝙ loci propoſitionum vniuerſaliũ ſunt ordinati in animo in potentia propinqua actui, ordine ſyllogiſtico vniuerſali, non auteꝫ ſuper queſito appropriato particulari: ſunt igitur ꝓpoſitiones vniuerſales: quoniam propoſitiones, que accipiuntur ad monſtrãdũ vnumquodqꝫ queſitum in vnaquaqꝫ arte, habent ſub ſe particulares: ſunt autẽ ordinate ordine ſyllogiſtico: quo-

Nota de locis ꝓpoñ vliũ q ſũt appꝛobati ad inueniendã ꝓpõnes ꝑticulares: vide totũ qđ ſeq̃t.

niã figure particulares:ſub qb⁹ fiunt ſylli ſup vnoquoq; queſito copulant̃ gñl locoꝝ:qui ſunt ſub ipſis:vt in exẽplo:ſi habuerimus hũc locũ/ꝙ oẽ p̃dicatũ ĩeſt oib⁹ ſpẽbus ſubti:ecce tũc ẽt inerit oibus:que ſubijciunt̃ ſubto:ꝛ diuidemus iterũ ipm in ſpẽs ꝓprias:quouſq; intellexerimus:ꝙ predicatũ ineſt oibus ipſis:quũq; inuenerim⁹ ipʒ in oibus/iudicabimus/ꝙ ipʒ ineſt oi ſubto:ꝛ cõplicabit̃ ex h ſylls in p̃ᵃ figᵃ. Exẽplũ huius:ſi q̃ramus an febris ſit calor extraneus/ꝛ diuidamus febrẽ in febrẽ ephemerã ꝛ putridã/p̃dicabit̃ eni de vtriſq; calor extraneus:cõplicet̃ igit̃ ſylls in hũc modũ in p̃ᵃ figᵃ. Febris aut eſt febris hectica/aut ephemera/aut putrida/ꝛ vnaqueq; iſtaꝝ eſt calor extrane⁹/ꝛ ꝯcludit̃/ergo ois febris eſt calor extrane⁹: hic igit̃ eſt locus appropriatus ad inueniendas ꝓpõnes particulares:p q̃s inueniemus q̃ſitũ particulare/ꝛ inueniẽdũ ſyllʒ ipſi⁹:ꝛ ꝯſilr ſe hʒ res in oib⁹ locis:ꝛ ꝓpterea locus in veritate ſermonis eſt in poᵃ ad oẽs ſyllos particulares/q ſunt ſub ipſo:qꝺ aũt in poᵃ ẽ res multe/eſt ẽt fundamẽtũ:qꝺ quũ ita ſit:deſcribent̃ loci/ꝙ ſunt fundamẽta ſyllꝛ:quẽadmodũ facit Ariˢᵗᵒ/quũ dixit/ꝙ ſũt dictiones opinabiles/h eſt ad opinãdũ ſyllm:ꝛ voluit ſignificare p dictiones/dictiones vulgares:ꝛ p h voluit res/q̃s ponũt in ſyllis ad ſimilitudinẽ dictionũ vulgariũ i ſcripto. Qui ꝟo definiunt ipſos/ꝙ ſunt ꝓpõnes vniuerſales/nõ definiũt eos ſm ꝙ ſũt loci:q aũt definiũt eos/ꝙ ſũt ſylli vles/non dicũt veriũ:qꝛ nõ ſunt ſylli in actu. Planũ aũt ſi non habuerimus huiuſcemodi ordines ꝑparatos:ꝙ erimus ſiles ys/qui opinant̃ ꝯcludere q̃ſitũ nouũ/ſi ipʒ rõcinati fuerint per accñs ꝛ nõ ſm viã artiũ noſtrarũ:quẽadmodũ/q facit demrones ignorans conditionẽ demonſtrationis/ꝛ medicat̃ nõ exiſtẽs medic⁹:ex hoc itaq; apparet vtilitas iſtoꝝ locoꝝ. ¶ Iſti igit̃ ordines ꝯuenienter ponũtur inter ordines traditos in libro ſylli/eo ꝙ faciũt acqrere ſyllo cognitionẽ/ꝓpter q̃ ꝙ iſti ſũt magis appropriati q̃ alij ſalij ꝟo ſũt magis vles:nõ poteſt aũt vle lõginquũ cõplicari cum particulari indiuiduo/niſi dũs ac-

Talr ſcãntes/ſequẽtes

per accñs:qꝺ eni ꝓcedit hoc ꝓceſſu nõ aſſilat̃ rei/neq; ſe habet ſm artẽ/ſed p accñs:diſcretũ ꝟo ꝓpinquũ particulari hʒ iſtã poᵗᵉᵐ:hoc eſt/qꝛ poſt inouare:ꝛ ꝓp hoc diuidunt̃ iſti ordines h in loco ſm iſtũ actũ/nõ aũt in ſequẽtibus. Veruñ ꝟo ordines iſti non ſunt vles/niſi habuerint poᵗᵉᵐ notificãdi ꝑticulare tñ:ꝛ ꝓpterea oẽs iſti ſylli ſũt annexi ſyllis traditis in libro ſylli vlibus cũ relatione ad particulares:quãʒ ꝟo fuerint res vles manifeſte/nõ accipientur ad monſtrandũ q̃ſitũ ſuarũ ꝑtiũ/neq; ponemus ipſas ꝓpõnes:quũ igit̃ ordines iſti ſe habeant ſm diſpoſitionẽ hãc:ꝛ ſm veritatẽ/nõ debeãt verificari ſm ꝙ ꝓpõnes/neq; ſm ꝙ ſylli:ſed qꝛ iſti ordines ſunt cõces cũ ordinib⁹ traditis in libro ſylli ad exhibẽdas formas ſyllogiſmoꝝ particulariũ: exiſtimauerunt locos iſtos definiendos eſſe ex agente appropriato/ꝛ dixerũt ꝙ ſunt ꝓpõnes/ꝛ nõ vocauerũt ſyllm:ꝛ hoc eſt quod mouit Abumaçarẽ ad definiendũ ſubtũ/ꝙ ſũt ꝓpõnes vles:in q̃rũ partibus ꝯueuimus facere ſyllʒ:in qua definitione eſt error ꝓp duas cauſas:quarũ altera eſt/qꝛ ꝓpõ non eſt gen⁹ loci/niſi in loco vno:quãʒ. vʒ. fuerit ꝓpõ particularis ſyllica. Altera ꝟo eſt/qꝛ applicatur ipſis agẽs ſm appropriatũ:qꝺ dat formã ſyllo ꝑticulari:qꝛ aũt dĩ/oĩo in poᵃ exñs ſylli multi ꝑticulares:tũc efficietur ſylli multi particulares:quũ deuentũ fuerit ad genus p ſe et differẽtiã ſuã ꝓpriã: verũ oĩo hec in poᵃ eſt in ys:ſub qb⁹ deſcripſit Ariˢᵗᵒ per modũ ſimilitudis/ꝙ eſt fundamentũ ſyllogiſmoꝝ:qꝛ ꝟo deſcripſerũt ſubtũ:ſm ꝙ eſt ꝓpõ:cui⁹ partes ꝯuenerũt eſſe ꝓpõ maior in vnoquoq; ſylloꝛ h inuenit̃ in ꝓpõne vli dicẽte ꝙ eq̃lis vni ſunt eq̃lia:opus fuit diſtinguere inter ipʒ ꝛ ipaʒ:ꝛ dixerũt multi loquẽtiũ: ꝙ non oiuʒ ꝓpõnũ vlium p̃dicata ſunt maiores in vnoquoq; ſyllo ꝛ vnaquaq; arte:ꝛ ꝓpterea opiati ſunt hãc p̃tẽ artis/circa quã verſant̃ artes:ꝙ ſi vocauerunt opinãtes/ꝓpõnes iſtas ſubta/hoc dixerũt equoce:ꝓpterea ꝙ magna eſt diĩa/accipere ad rei expoſitionẽ ſm ordinẽ logicũ ꝛ accipere ſʒ ꝙ eſt ps ſyllogiſtica. Or ſi fieri põt/vt ſubtũ ꝓpõnis minoris in ſyllo ſit ps p ſe in loco:nihil vtiq; h ꝓhibebit. Poſteaq̃ ꝟo declaratum fuit/qd ſint loci iſti abſolute/ꝛ que ſint agẽtia ſua:ecce opʒ/vt cognoſcamus ꝯſilr:que ſint agentia in ipſis abſolute. ¶ Amplius:mõſtrabunt̃ poſt h ſpẽs loci/q̃ ſint:ꝛ declarabit̃ agẽs ipſi⁹. Dicamus igitur/ꝙ agẽs iſtoruʒ ſubtoꝝ ſm ꝙ ſunt iſta eſt/vt aiuʒ intẽdamus ad iueſtigãdũ q̃ſitũ:ꝛ reſoluam⁹ hoc in partes q̃ſtoꝝ aut affirmatiuũ/aut negatiuũ:deinde reſoluamus q̃ſitũ in p̃dicatũ ꝛ ſubtũ:ꝛ inquiramus in ipſis vnũquẽq; locoꝝ ꝯñtiũ aut repugnãtiũ:quũq; iuenerim⁹ ipa ſib vno ipoꝝ:tũc iueniem⁹ ẽt ſyllʒ ſuũ/ſʒ ꝙ ꝯſequit̃ aut repugñt:ꝛ ſʒ iſtõ agẽs/vocat̃ ps lĩ logice reſolo.

Vles hic exponit artẽ inueniẽdi mediũ.

Talr ꝯño aut repugnans.

Reſolutio.

Hec igit̃ p̃dicata accipiuntur p modũ diuiſionis. Locus autem iſte ꝯtinet ſub ſe ſpecies ſex locorum: quorũ vnus eſt:oẽ p̃dicatũ ineſt oib⁹ ſpẽbus ſubti/aut oibus ſpẽbus ſpẽrũ ſuarũ:aut ſpẽb⁹ illarũ ſpẽrũ ſm ꝙ ſũt ſpẽs/hoc eſt ſʒ ꝙ ſũt p̃me aut vltime aut medie:igit̃ ineſt oibus p̃dicatis:modi aũt ꝑtractãdi locũ iſtũ ſunt:vt diuidamus ſubtũ q̃ſiti in ſpẽs ꝓpinquas:ꝛ aio aduertamus ſi p̃dicatũ ineſt oibus ipſis:quũq; ipʒ iuenerimus ĩeſſe oibus/iudicabimus/ꝙ p̃dicatũ ineſt oi ſubto:ꝙ ſi nõ inerit ꝓpinqs:diuidemus iterũ illas ſpẽs in alias ſpẽs/q̃ ſunt ſub ipſis:ꝛ ꝯſiderabimus ſi ineſt oibus ys:ꝛ tũc planũ erit/ꝙ p̃dicatũ ineſt oib⁹ ſubtis:ꝛ ita faciemus cõtinue diuidendo:qꝛ non inerit p̃dicatũ ſpẽb⁹:in quas diuiſerimus ſubtũ:quouſq; ꝑficiet̃ ad ſpẽs vltimas:ꝛ ex h cõplicabit̃ ſylls in p̃ᵃ figᵃ:puta/in exẽplo: ſi q̃ramus/an ois motus ſit finitus:diuidemus motũ in lationẽ/alterationẽ/ꝛ augmentũ/ꝛ inueniemus vnũquẽq; iſtoꝝ finitũ ꝛ cõplicabimus ſylls hũc in modũ:ois motus/aut eſt latio/aut alteratio/aut augmẽtũ/ꝛ ois talis eſt finitus/ꝛ cõcludit̃/itaq; ois mot⁹ eſt finit⁹:ſʒ dici poſſet/ꝙ nõ eſt vtilis/niſi inqſitiõe atq; iueſtigatiõe mõſtratũ fuerit q̃ſituʒ ignotũ p demrõnẽ:ꝛ erit hoc ſubtũ appropriatũ topicis.

Loc⁹ iſte h q̃ ſub ſe ꝯtinet alios ſex locos: quoꝝ pm⁹ eſt hic p viã diuiſiõis ſubiecti.

¶ Sed ſpẽs 2ᵃ eſt vt oẽ p̃dicatũ qꝺ negat̃ ab oib⁹ ſpẽb⁹ ſubti:q̃cũq; fuerint ille ſpẽs/aut p̃ᵉ/aut medie/aut vltie/negeĩ ẽt ab oi ſubto:ꝛ modũ ꝑficiẽdi hũc eſt ſilis ꝑcedẽti:vt. vʒ. diuidamus ſubtũ in ſpẽs ſuas:quũq; inuenerim⁹ predicatũ negatũ ab oib⁹ iſtis ſpẽb⁹:planuʒ erit/ꝙ negabit̃ ab oi ſubto:ꝛ cõponem⁹ hũc in p̃ᵃ figᵃ:vt in exẽplo/ ſi q̃ramus an aia ſufficiat in opationib⁹ ꝓprys p ſe ſine adiumẽto mẽbroꝝ corporaliũ:diuidem⁹ aiaʒ in vegetatiuã/ꝛ ſenſitiuã/ꝛ cogitatiuã/ꝛ rõnalẽ:ꝛ iueniem⁹/ꝙ nulla iſtarũ ſufficit in opationib⁹ ꝓprys per ſe:ꝛ ꝯcludit̃/ꝙ nulla aia ſufficit in opationibus ꝓprys per ſe ſine adiumento membroꝝ corporaliuʒ:quũ ꝟo in his duab⁹ ſpeciebus ſubiectoꝝ p̃dicatũ ineſt plurib⁹ ſpẽb⁹ ſubtoꝝ/aut negat̃ a plurib⁹ eoꝝ:ꝛ faciamus in hoc indiciuʒ vle:erit ſubtũ topicũ inductiuũ/aut cõpoſitũ ex ſyllo ꝛ iductiõe.

Loc⁹ ſcõs q̃ ſi ſilis ꝑcedenti.

¶ Spẽs aũt 3ᵃ eſt:quũ p̃dicatũ ineſt alicui ſpẽi ſubti:tunc inerit ẽt alicui ſubto:ꝛ p h ſubtũ cõplicat̃ ſpẽs p̃ᵉ 3ᵉ figᵉ: ꝛ ꝓpterea modus mõſtrãtiõis iſti⁹ ꝯñtis p ſe eſt mõſtratio ꝯñtis figᵉ 3ᵉ:modus aũt ꝑficiẽdi ꝯſimilr eſt/vt diuidam⁹ ſubtũ in ſpẽs ꝓprias/aut ſpẽs ſpẽruʒ ſuarũ/ꝛ cõponam⁹ ꝙ p̃dicatuʒ ineſt alicui ſubto:vt in exẽplo:ſi q̃ram⁹ an oẽ aial ſit cogitatiuũ:diuidem⁹ aial in ſpẽs ꝓprias ꝛ ꝑueniemus ad aliquã:puta/hoiẽʒ:q eſt cogitatiuus:ꝛ cõplicabimus ſyllʒ:ois hõ aial/ꝛ ois hõ cogitatiuũ/ꝛ ꝯcludit̃ p cõ-

Terti⁹ locus.

uerſioneꝫ minoris affirmatiue/aliqđ aīal cogitatiuum.

Quartꝰ locꝰ. ¶ Spēs aūt 4ᵃ eſt/vt oē ꝑdicati negeť a ſpecie ſubti aliꝗꝰ:nūc eni negabiť ab aliquo huiꝰ ſubti:ꝛ ita fiet ꝑticularis negatiua in ſexta ſpecie figᵉ 3ᵉ:vt in exēplo/ſi ꝗramus/an aliqđ aīal non videat:ꝛ diuidamus aīal/ac ꝑueniamus ad aliqđ:cui viſus nō inſit:puta/talpā:ꝛ cōplicemus ſyllm hūc in modū/ois talpa aīal/ꝛ talpa nō videt/ ꝯcludiť/aliqđ aīal nō videt:iſti igiť ꝗtuoꝛ loci ſunt ꝑ modū diuiſiōis ſubti.

Locꝰ qrtꝰ ꝑ diuiſionē ꝑdicati. ¶ Reliquunť aūt duo ſubta ꝑ modū diuiſionis ꝑdicati:quoꝝ vnū eſt:vt ois ꝑdicati ſpēs:aut vna/aut plēs inſit oī ſubto:tūc eni ħ ꝑdicatū inerit omni ſubto:vt in exēplo:ſi ꝗramus/an ſpōgia ſit aīal/ꝛ diuidamus aīal in aīal:cui ineſt ſenſus vnus:puta ſenſus tactꝰ/ꝛ in aīal/cui inſunt plures ſenſus:ꝛ inuenerimus ſpōgiam ex eoꝝ nūo:cui ineſt tm̄ ſenſus tactꝰ:ꝛ cōplicemus ſyllꝫ in ꝑma figura:ſpōgia eſt ſentiēs ſenſu tactus/ꝛ oē ſentiēs ſenſu tactꝰ eſt aīal:cōcludiť/igiť ſpongia eſt animal.

Sextus locꝰ. ¶ Spēs 2ᵃ eſt:vt ois ꝑdicati oēs ſpēs negenť ab aliquo ſubto:tūc eni negabiť ab oī ſubto ħ:verū ex iſto nō complicať ſylls in ꝑᵃ figᵃ:qꝛ minoꝛ eſt negatiua:ſed cōponiť/ ſm ꝙ exiſtimauerūt/ꝑ ſyllm ꝯditionalē:vt in exēplo:ſi queramus/an tp̄s ſit motꝰ:ꝛ diuidamꝰ motū in ſpēs:puta/lationē/alterationē/ꝛ cremētū:ꝛ inueniamus tp̄s negatū ab oībꝰ his:ꝛ cōplicemus ſyllm hunc in modū:tēpus aut eſt latio/aut alteratio/aut cremētū:deide ponemꝰ oppoſita ꝯñtis:puta/ꝙ nō ineſt latiōi/neqꝫ alteratiōi/ neqꝫ cremēto:ꝛ ꝯcludemus oppᵐ añtis/ꝙ tp̄s nō eſt motꝰ:ꝙ igiť ſequať ħ queſitū ex loco iſto mōſtrať ꝑ moduꝫ/per quē mōſtrať ꝯclo huius ſpēi/ꝑ ſyllꝫ ꝯditionalē:nihil aūt intereſt in ħ loco/ſiue diuidamus ꝑdicatum in ſpēs/aut dr̄ias/aut ꝓpria:atqui nō ſigt ꝑ diuiſionē ꝑdicati ꝗſituꝫ particulare affirmatiuū:qꝛ ſi aliꝗ ſpēs ꝑdicati iſit ſubiecto:tūc ꝑdicatū inerit oī ſubto.Cōſilr nō ſigt hic ꝗſitū negatiuū/negatiuū particulare:ꝓpea ꝙ quū aliꝗ ſpecies predicati negať a ſubto:nō ſeqtur vt ꝑdicatum negeť ab aliquo ſubto:ſed inerit oī ipſi/ eo ꝙ vna ſpēs ex ſpēbus ſuis ipſi ineſt.

Ex locis ſuꝑ dictis emergūt alii ſeptem. Primꝰ locus. ¶ Ex iſtis aūt locis cōponunť loci ſeptē:qui ſub ipſis reponunť.¶ Quoꝝ vnus eſt:vt oē ꝑdicatū inſit oī gn̄i ſubti alicuius/aut dr̄ie/aut ꝓprio ipſiꝰ/aut accn̄ti vlr ꝛ inſepabili:tūc eni ineſt oī ſubto huic:ꝛ cōponiť ſylls iſte in ꝑᵃ figᵃ:vt in exēplo:ſi queramus an ſphera ſit in loco:ꝛ inueniamꝰ/ꝙ corpus genꝰ eſt ipſius ſphere eſt in loco:ꝛ cōpliceť ſylls hūc in modū:ſphera eſt corpus:ꝛ corpus eſt in loco:ꝯcludiť/ꝙ ſphera eſt in loco.Exemplū aūt de dr̄ia:ſphera neqꝫ grauis eſt/neqꝫ leuis:oē aūt/ qđ neqꝫ graue eſt/neqꝫ leue/mouet circulariter:igiť ſphera moueť circulariter.Exēplū 3ᵒ de ꝓpͦ:ſphera moueť circulariter motu nāli:qđ aūt moueť circulariter/hꝫ cētrū/ſupra qđ moueť circulo:igiť ſphera hꝫ cētrū:ſupra qđ moueť circulo.Exēplū de accn̄te vlr inſepabili:ſphera moueť:ꝛ oē/qđ moueť eſt in loco:igiť ſphera ē ī loco.

2ᵘˢ locus. ¶ Spēs 2ᵃ eſt:vt oē ꝑdicatū negeť a gn̄e ſubti alicuiꝰ/ꝛ a dr̄ia/ꝛ ꝓprio/ꝛ accn̄te ipſiꝰ:tūc eni negať ab oī ſubto ħ:ꝛ hoc ꝯſilr cōplicať in ſpecie negatiua ꝑme figure.Exēplū de gn̄e:ſi ꝗramus/an vltima ſphera conſiſtat in vacuo:ꝛ dicamus ſphera eſt corpꝰ/ꝛ corpus nō ꝯſiſtit ī vacuo/igiť ſphera nō ꝯſiſtit ī vacuo.Exēplū de dr̄ia:ſphera hꝫ cētrū ſupra qđ circulo moueť:ꝛ oē qđ hꝫ cētrū/nō moueť circulariter in vacuo:igiť ſphera nō moueť circulariter in vacuo.Exēplū de ꝓpͦ.Corpꝰ ſphericū nō moueť ſm totū in loco:qđ aūt ita ſe hꝫ nō hꝫ locū/quo trāſferatur:igiť corpus celeſte non habet locum:quo tranſferať ſm totum.Exemplū de accidēte:corpus celeſte mouetur:qđ autem moueť non mouetur in vacuo:igiť corpus celeſte non moueť in vacuo/neqꝫ ſuper vacuum.

¶ Spēs 3ᵃ eſt:vt oē ꝑdicatū ꝑdiceť de oī accn̄te ſubiecto alicui:ꝛ ħ accn̄s ſit inſepabile ꝛ appropriatuꝫ ſubto:igiť predicatū inerit ex ꝑte huic ſubto.Exēplū huiꝰ:aliquod corpꝰ moueť motu recto:oē autē/qđ moueť motu recto/ hꝫ ꝯtriū/ꝯcludiť/ꝙ aliqđ corpꝰ hꝫ ꝯtriū:ꝛ ħ in ꝑma figᵃ. 3ᵘˢ locus.

¶ Spēs 4ᵃ eſt:vt oē ꝑdicatuꝫ negeť ab omni accidente ſubto alicui:ꝛ ħ accn̄s ſit appropriatuꝫ ſubto:tūc eni negabiť ab aliquo huiꝰ ſubti:ꝛ ħ ꝯſilr cōcludet negatiuam particularē in ꝑᵃ figᵃ.Exēplū huiꝰ:aliqđ corpus moueť motu circulari:ꝛ oē/qđ moueť motu circulari nō hꝫ contrariū:ꝯclo/aliqđ corpus non hꝫ ꝯtriū. 4ᵘˢ locus. ¶ Iſte igiť ꝗtuoꝛ ſpēs accipiunť ex ꝑte ſubiecti:nō cōuenit aūt hic/vt mōſtremus per locū gn̄is/aut differētie/aut ꝓpꝛij/aut accn̄tis queſitū particulare/neqꝫ affirmatiuū/neqꝫ negatiuū:qꝛ fieri nō pōt/vt vnū iſtoꝝ inueniať appropatū ſubto:ſꝫ aut eſt eqˡe ſubto:quēadmodū ſe hꝫ res ī ꝓpꝛijs:aut ē magis vlē:quēadmodū ſe hꝫ res in genere ꝛ accidente. Nota de ꝗſito ꝑticulari affirmatiuo vel negatiuo.

¶ Spēs aūt/que accipiunť hic ex parte ſubti ſunt tres:ꝗruꝫ vna eſt:oē ꝑdicatū/cuius genus/aut ꝓpriū/aut accn̄s vlē/negať ab aliquo ſubto oī:hoc ēt ꝑdicatū negať ab oī hoc ſubto:declať aūt ſylls per hūc locū in ſpecie 2ᵉ figure 2ᵉ:qꝛ medius terminꝰ ꝑdicať de ambabꝰ extremitatibus:ꝛ ꝓpea mōſtrať ꝯñs ſequi ex ħ ꝑ hūc locū ꝑ ſpēꝫ:per quā mōſtrať ſeq ꝯclo iſtius ſpēi in 2ᵃ figᵃ.Exēpluꝫ de gn̄e:ſi ꝗramus/an itellectio nr̄a gn̄eť:ꝛ dicamus/ itellectio nō alterať:ꝛ qđ generať alterať:ꝯcludiť/itellectio nō generať:ꝛ hoc ꝑ duas ꝯuerſiōes:ꝯuerſionē ꝓpōnis/ꝛ ꝯuerſionē ꝯñis:ꝛ ꝓpea locꝰ iſte ꝯſilr nō eſt ꝑ ſe māifeſtꝰ. Exēpla ſit huiꝰ ď dr̄ia/ꝓpͦ/ꝛ accn̄te inueniť nō ē difficile. 5ᵘˢ locus.

¶ Spēs 2ᵃ eſt/vt oē ꝑdicatū:cuiꝰ dr̄ia aut ꝓprium iſit oī ſubto alicui:inſit oī ſubto/arctauimus aūt ħ ſuꝑ dr̄ia ꝛ ꝓprio:qꝛ cōuertunť:ꝛ ꝓpterea fieri pōt:vt ꝑ hunc locum fiat concluſio in ſecunda figura ex binis affirmatiuis:qđ non contingit in genere/neqꝫ in accidente. 6ᵘˢ locus.

¶ Spēs 3ᵃ eſt:quū oē ꝑdicatū:cuius accidens vlē/aut ꝓpriū/aut dr̄ia aut genus negať ab aliquo:non inſit alicui huic ſubto:ꝛ ħ cōcludiť in 4ᵃ ſpecie ſecūde figᵉ.Exemplū huiꝰ de ꝓprio:ſi ꝗramus/an aliqđ ens nō ſit corpꝰ:ꝛ dicamus/oē corpus eſt in loco/aliqđ ens nō ē in loco/cōcludiť/aliqđ ens nō eſt corpꝰ:locꝰ aūt iſte ꝯcludit ꝑticularē affirmatiuū:ꝛ ħ in dr̄ia ꝛ ꝓpͦ:ꝗ ꝯñr cōuertūt:ꝛ ħ qꝛ ois ꝑdicati ꝓpriū/aut dr̄ia ieſt parti alicuiꝰ ſubti:tūc eniꝫ ꝛ ipm ieſt parti ſubti huiꝰ:vt in exēplo/ſi ꝗramus/an aliqđ aīal ſit hō:ꝛ inueniamꝰ ꝓpriuꝫ hoīs:puta/riſibile ineſſe alicui aīali/ꝛ ꝯcludamꝰ in 2ᵃ figᵃ ſic:aliqđ aīal eſt riſibile/ꝛ ois hō riſibile:ſi eni cōuerterimꝰ maiorē/cōcludemꝰ in ꝑᵃ figᵃ/aliqđ aīal riſibile/ꝛ oē riſibile hō/cōcludiť aliqđ aīal riſibile.¶ Si 3ᵒ accipiamꝰ ħ in loco accn̄s magis appropriatū ꝗꝫ ꝑdicatū/ꝛ iſit oī ſubto/nō cōplicabiť ex ħ ſylls:qꝛ maioꝛ in tp̄o erit particularis in 2ᵃ figᵃ:qđ nō concludit:vt in exemplo/ſi queramus/an ois hō animal/ꝛ inueniamus riſibile in aliquo aīali ꝛ in oī hoīe:ꝛ cōplicabiť ſylls hunc in modum in ꝑma figura:ois hō riſibile/ꝛ aliquod riſibile animal:ſed hoc non concludit. 7ᵘˢ locus.

¶ Ceterū ex iſtis locis ſūt ēt loci definitionū:ſub qbꝰ ſunt ſpēs ꝗtuoꝛ:quaꝝ vna ē:vt oē ꝑdicatū iſit diffinitiōi ſubti alicuiꝰ/aut parti definitiōis eiuſdē:tūc eni inerit oī ſubiecto:modus aūt ꝑficiēdi in ħ/vt definiamꝰ ſubtū:ꝛ ſi inueniemꝰ ꝑdicatū in definitiōe/aut ꝑte definitiōis ipſiꝰ/iudicabimus/ꝙ iſit oī ſubto.Cōponeť aūt ſylls iſte in ꝑᵃ figura:vt in exēplo/ſi ꝗramus/an corpus ſphericū ſit finituꝫ:corpus ſphericū eſt illō:qđ vna ſupꝑficie cōprehēdiť:in cuiꝰ medio eſt pūctꝰ:a quo oēs linee exeūtes ad ſupꝑficiē ſunt eqˡes:qđ aūt ita ſe hꝫ eſt finitū.Exēplū 2ᵘ:vt oē ꝑdicatū negeť a definitiōe alicuiꝰ ſubti/aut ab oībꝰ partibꝰ. Nota ħ locis definitionuꝫ ex qbus ꝗtuoꝛ ꝯcludūt:q ħ ſūt ꝗtuoꝛ ſpecies.

tūc eni̅ negabit̄ ab oi̅ ſubto B:⁊ B concludet negationē
vlem in pᵃ figᵃ. Exēplū hui⁹/ſi q̄ramus:an loc⁹ ſit vacuū
⁊ dicam⁹: loc⁹ eſt finis cōprebēdēs: ſed finis cōprebēdēs
nō eſt vacuū: ꝯclo/igit̄ locus nō eſt vacuū: ſ3 loci iſti duo
ſunt ex pte ſubti. ¶ Ex pte aūt p̄dicati ſunt itē duo: quo/
rū vnus eſt: vt oē p̄dicatū: cui⁹ deſinitio aut ptes defini/
tiōis iſint alicui ſubto oi: ipm ē iſit oi huic ſubto: B autē
ꝯcludit̄ in zᵃ figᵃ: qꝛ deſinitio ꝯuertitur in ſeipſa3: vt in
exēplo/ſi q̄ramus an circulus ſit pſectu3: ⁊ dicamus: per/
fectū eſt: cui nihil pōt addi/⁊ nihil ſui gn̄is ipſi deficit: ſ3
circulus ſe h3 in hūc modū: igitur circulus eſt perfectū.

Scd̄s loc⁹ ex pte deſinitiōis p̄dicati.

¶ Spēs zᵃ eſt: vt oē p̄dicatū/cuius deſinitio negat̄ ab oi̅
ſubto aliquo aut ab oib⁹ partib⁹ deſinitionis ſue: ipm ē
neget̄ ab oi̅ ſubto B: vt in exēplo: ſi q̄ramus/an linea re/
cta ſit pſectū: ⁊ dicamus: pſectum eſt: cui nihil pōt addi: ⁊
cui nihil deficit: ſed linee recte pōt addi aut detrahi: ⁊ re/
manet linea recta: igit̄ linea hec recta nō eſt pſectū: ⁊ hoc
etiā ꝯſilr cōcludit ſpēs p̄ma ꝯnis ſecūde. ¶ Iſte igit̄ in
totū ſunt ſpēs locoꝝ icidētiū hic: enumerauim⁹ aūt ſpēs
ſm ꝙ viſu3 nobis fuit: qđ ꝟo magis peculiare eſt ſyllis/
qui cōponunt̄/⁊ magis celebratū in hoc ſubto eſt, vt ſylli
ſint p̄dicatiui: qꝛ potētia cōditionaliū ſm ꝙ ſūt/eſt po⁹

Po⁹ ſylloꝝ ꝯditionalium vt cōditiōalēs ſūt eſt po⁹ p̄dicatiuoꝝ: ſ3 deeſt eis aliq̄ ppoſitio.

p̄dicatiuoꝝ: quū eni̅ accipiunt̄ p modū cōditiōis: ſunt
pp ſyllm p̄dicatiuū: ſed deficit ipſis altera ppōnu3: vt in
exēplo/ſi dicamus: ſi eſt ſphera non poteſt aliqđ ei addi:
neq3 detrahi: igit̄ ſphera eſt pſectū: deeſt eni̅ ppō maior:
ꝯſilr fieri pōt/vt minor ē deficiat: vt in exēplo: ſi pſectū
eſt/cui nihil pōt addi aut detrahi: igit̄ ſphera eſt pſectū:
⁊ ppea exēpla hoꝝ cōditionaliū nō ſunt ꝯditionalia ve/
ra: B eni̅ magis ppriū eſt locis demōſtratiuis: loci enim
cōpoſitionis ⁊ deſinitiōis ſunt: p quos cōplicant̄ p̄dica/
tiui quīque: ex qb⁹ componunt̄ ſylli demōſtratiui: ſm ꝙ
diſpoſitū fuit in libro demſonis: ſunt aūt hi/gen⁹/defini/

Nota de locis qb⁹ cōficit̄ ſyllogiſmi dialectici ⁊ demonſtratiui.

tio/dr̄ia/accn̄s/vle/⁊ pprīū: niſi ꝙ ſubta hec ſunt cōia ar/
tibus demōſtratiuis ⁊ dialecticis ⁊ ſophiſticis: in demon
ſtratiōe nāq3 accipiet̄ ſubtū cōpoſitū ex gn̄ibus veris/⁊
differētys veris: in dialecticis ꝟo ex gn̄ib⁹ pbabilibus ⁊
drītys pbabilib⁹: in rhetoricis ꝟo ex gn̄ib⁹ ⁊ dr̄ia/q̄ ſunt

Nota de locis q appropriāt̄ ſyllis ꝯditionalibus.

in p̄n° opioni: ꝗ epiſtumant̄ ipſa eē pbabilia. ¶ Sed
hic ē ſunt loci appropriati ſyllis cōditionalib⁹. q ſunt lo
ci ꝯſites ⁊ loci repugnātes: op3 aūt/vt mentionē faciam⁹
de ys/qb⁹ ꝯſueuimus vti in demſone: ⁊ icipiam⁹ a ſyllis

Primꝰ loc⁹ ē ꝯſite q h3 duas ſpēs.

ꝯſitie: quoꝝ due ſūt ſpēs aut vt ſit ens ex ente/aut ꝺſtru/
ctio ex deſtructiōe: ⁊ p̄n° ſubti/vt ſeq̄at̄ ens ex ente eſt:
vt ois enūtiatio: p quā eſt aliqđ queſitū: ita ſe hēat: vt ipa
exiſte/ſit ē queſitū: ex B eni̅ cōponit̄ ſylls in p̄ore ſpecie
ꝯditionalis cōpoſiti: in qua ponit̄ anͤs p ſe/⁊ ꝯcludit̄ ꝯn̄s
per ſe: vt in exēplo: ſi q̄ram⁹/an capilli creſcant in ꝟtice:
ppea ꝙ oculus ablat⁹ fuit/aut nō: tūc eni̅ q̄remus enūtia/
tionē: ex qua ſequat̄ B q̄ſitū: ⁊ dicam⁹: ſi eſt viſus in hoīe:
igit̄ capillus creſcit in vertice: ppea ꝙ ablat⁹ fuit oculus:
deide ponem⁹/ſed viſus eſt in hoīe: ⁊ ꝯcludit̄/ꝙ capillus
creſcit in vertice/quū ablat⁹ fuerit oculus: manifeſtū aūt
ꝙ ſubtū B eſt ſubti cōſtitutiōis ſemp: ⁊ B/qꝛ non reſol/
uit̄ ſine poſitiōe anͤtis. Fieri aūt nō pōt/vt ponat̄ opp^m
ꝯn̄tis: qꝛ ꝯn̄s eſt q̄ſitu3: ſed q̄ſitū nō ponit̄. ¶ Subtu3
aūt z^m eſt: vt oē q̄ſitū/ex cui⁹ poſitiōe ſeq̄tur aliquā enū/
tiationē eē: ita ſe hēat: vt quū hec enuntiatio tollit̄/tolla/
tur ē hoc q̄ſitū: ⁊ B ex ipſa re planū eſt: ꝙ ipſi⁹ ſylls cō/
ponit̄ in zᵃ ſpecie cōditiōalis cōpoſiti: quū. vꝫ. ponit̄ op
poſitū ꝯn̄tis ⁊ cōcludit̄ opp^m: ſed B eſt ſubtū deſtruētiū:
qꝛ q̄ſitum eſt anͤcedēs: vt in exēplo: ſi eſſet vacuū/eſſet
etiam penetratio corporum: deinde ponemus: ſed pene/
tratio corporum non eſt: igitur non eſt vacuum.
¶ Subiecta ꝟo/p que ſeq̄tur deſtructio ex deſtructione:
ſūt īnidē duo: quoꝝ vnū, vt ois enūtiatio ita ſe habeat: vt
quū ipſa deſtruit̄: deſtruat̄ ē q̄ſitū: quū eni̅ ipſa deſtrue/
tur/deſtruet̄ ē q̄ſitū: hui⁹ aūt ſylls eſt in priore ſpecie cō

Scd̄s loc⁹ eſt ex repugnātia ſiue ꝺſtructiōe q ſilr h3 duas ſpecies.

ditionalis cōpoſiti: in quo ponit̄ anͤs p ſe: B aūt eſt ſubtū
deſtruentis ſemp: qđ ex re ipſa manifeſtu3 eſt: vt in exē/
plo/ſi q̄ram⁹/an vacuū nō ſit: ⁊ dicam⁹: ſi penetratio cor/
poꝝ nō eſt/vacuu3 nō eſt: deide ponamus: ſ3 penetratio
corpoꝝ nō eſt: cōcludit̄/igit̄ vacuu3 nō eſt. ¶ Subtum
ꝟo z^m eſt: vt oē q̄ſitu3: p cui⁹ deſtructionē deſtruit̄ enun
tiatio aut res aliq̄: ita ſe hēat: vt quū ſit/q̄ſitu3 ē ſit: ſylls
eni̅ iſte cōplicabit̄ in zᵃ ſpecie cōditionaliū cōpoſitoru3:
in qua ponit̄ opp^m ꝯn̄tis ⁊ ꝯcludit̄ opp^m anͤtis: ⁊ eſt ſemp
locus cōſtitutiōis: vt in exēplo: ſi q̄ramus/an deus nō ſit:
⁊ dicamus: ſi de⁹ nō eē: igit̄ viſus nō eē: deide ponam⁹
opp^m ꝯn̄tis: puta/ꝙ viſus eſt: ⁊ cōcludet̄ oppo^m anͤtis/ꝙ
deus. Quatuor itaq3 ſubta cōſequētiu3/p̄nt ē viu venire
in demſone: qꝛ ꝯn̄tia fuerit demonſtrabilium: ſubta ꝟo
alia ab ys/que hic efficiunt̄/ſūt aut dialectica/aut ſophi/
ſtica: atq3 dixim⁹/ꝙ iſta ſubta ſunt magis appropriata
ſyllis cōditionalib⁹: qꝛ maxia ps ſylloꝝ cōpoſitoꝝ ita
ſe h3: vt difficulter cōponi poſſint in figura p̄dicatiua: fie
ri eni̅ nō pōt/vt oro cōſtruat̄/niſi p additamētū aut defe
ctu3: Cōditio ꝟo in hac diſpōne eſt: vt anͤs ⁊ ꝯn̄s nō cōi/
cent in ſubto vno: veluti ſi dicam⁹: ſi ſol aſcēdit ſupra ter/
ra3/dies eſt: cōſilr ē declaratio rerū/de qb⁹ querim⁹/an
ſint abſolute/magis appropriata eſt ſyllis ꝯditiōalib⁹: ſ3
qꝛ ſylli cōditionales nō vſuueniunt p ſe in q̄ſito ignoto/
ſm ꝙ expoſuimus in libro ſylli: erūt hec ſubta in vſu in
demſone ad ſubta: que cōponunt̄: ſed in dialectica ſuffi/

Subta oppoſitoꝝ in ꝯn̄a oppoſito mō ſe hn̄t ad ea q ſūt p ꝯn̄tiam alicui⁹ ex aliq̄.

ciūt p ſe. ¶ Subta ꝟo oppoſitoꝝ in ꝯn̄a ſe hn̄t ecōuer
ſo ys: que ſūt p ꝯn̄tiā alicuius ex aliquo: que vocant̄ cō/
ſequētia: ⁊ hoc qꝛ hic ex ente ſequit̄ ens ⁊ ex deſtructiōe
deſtructio: ibi aūt ſeq̄tur ex ꝯn̄te deſtructio/⁊ ex deſtru
ctiōe ens: quū fuerint hec oppoſita. In his aūt ſubtis ali/
quādo accipit̄ ꝯn̄a per modū diuiſiōis: ⁊ hoc/quū inue
nit̄ opp^m ſpp ſubto vno: veluti ſi dicamus: ſi iſte nūs eſt
par/nō eſt impar: aliq̄ ē inuenit̄ rectū: puta/quū inueni/
tur opp^m de ſubto vno/aut opponit̄ ſubto/oro p̄ᵉ/⁊ p̄di/
cati opponit̄ p̄dicato p̄mo: ⁊ vocat̄ rectū p modū vnu3:
veluti ſi dicamus: ſi hō eſt aial/igit̄ qđ non eſt hō/nō eſt
animal: ⁊ ſi conueniens eſt bonū/igit̄ paruū eſt malum.
¶ Quū ꝟo p̄dicatū orōnis ſecūde fuerit opp^m ſubto/orō
p̄ma ⁊ ſubti p̄dicato ſuo: vocat̄ p duos modos: ⁊ q̄ſitum
aliq̄ accipit̄ vle/aliq̄ accipit̄ particulare. Locus ꝟo/

Loci vles.

quū accipit̄ vle/eſt: oē q̄ſitum ita ſe hn̄s/vt ex ei⁹ ſubla/
tiōe ſequat̄ aliqđ eē: quūq3 B tollit̄/ſeq̄tur q̄ſitū eē: ⁊ hoc
ſubtū ſemp eſt ad ꝯſtruēdū: exēplū ſi q̄ram⁹: an mūdus
ſit nouꝰ: accipiem⁹ aliqđ: quo ſublato ſeq̄tur inouationē
eē: puta/ꝙ mūdus nō h3 cām efficiētē: deide ponem⁹: ſ3
mūdus nō eſt ſine cauſa efficiēte: qđ eſt opp^m ꝯn̄tis. igit̄
ꝯcludit̄/ꝙ mūdus eſt nouu3: qđ eſt oppoſitū anͤcedētis.
¶ Locus ſecūdus eſt: vt ois res ita ſe habeat: vt ea ſubla/
ta/q̄ſitū ſit: igit̄ quū hec res tollit̄/inuenit̄ p̄dicatū queſiti.
Exēplū/ſi q̄ramus/an mūdus ſit eternꝰ: ⁊ dicam⁹/ſi mū
dus nō hab3 mām: ex qua generet̄: igit̄ eſt eternum: ſed
non habet materiam: ergo eſt eternum: locus autem iſte
conſimiliter eſt locus conſtructionis ſemper.
¶ Subiectū z^m eſt: vt oē ſubtu3 q̄ſiti ita ſe hēat: vt ex co/
ꝙ ipſū eſt/ſequat̄ deſtructio alicui⁹ rei: tūc eni̅/quū B res
eſt/tollit̄ B q̄ſitū: eſt aūt ſubtū deſtruētis. Exēplū/ſi q̄ra/
mus/an aia ſit imortalis: ⁊ dicamus/ſi aia eſſet mortalis:
nō haberet opationē pprīā: deinde ponamus/⁊ dicam⁹:
ſ3 h3 opationē pprīā: ⁊ ꝯcludet̄: igit̄ aia nō eſt mortalis.
¶ Subiectū 4^m: vt ois res ita ſe hēat: vt ſequat̄ ex eo/ꝙ
ipſa eſt/deſtructio alicui⁹ q̄ſiti: tūc quū hec res inuenitur/

aut ſublatio ipſi⁹ q̄ſiti inuenieť: ꝛ h̄ ſubtū ꝯſilr eſt dſtruc͂tiſ. Exēplū, ſi q̄ramus, an agēs rē boneſtā ſit boneſt⁹ per poſitionē: ꝛ dicamus: ſi eſt hic diſpoſitio nālis faciēs acquirere in opatiōe rē boneſtā: planū ꝙ operās boneſtū, nō eſt boneſtus ꝑ poſitionē: deide ponamus: ſed hic, res ita ſe hȝ: ꝯcludiť, ꝙ boneſtus nō eſt boneſtus ꝑ pōnē.

Loci particulares. ℂ Loci aūt pticulares ſunt u, q accipiunť ab oppoſitis, q̄ ſūt q̄tuor: affirmatio ꝛ negatio, ꝯria, ꝑuatio ꝛ habit⁹, ac relatiua: accipiunť aūt hec ſubta: qm̄ ſi negatio eſt vera de aliq̄, falſa eſt affirmatio, ꝛ ſi falſa eſt affirmatio, vera eſt negatio: qm̄ affirmatio ꝛ negatio ita ſe hn̄t: vt ſemꝑ in oī re diuidāt verū ꝛ falſuȝ: ꝛ hec ſūt ꝯdictoria: ꝛ hic ſimilr, quū fuerint negatio ꝛ affirmatio in ipſis cū ꝯditionibus: qbus ꝯſueuerūt diuidere verū ꝛ falſuȝ: ſȝ iā diſtixim⁹, ſȝ quot ſpēs inueniť affirmatio ꝛ negatio, ꝛ q̄uō opponunť, ꝛ ſyllos iter ea ꝛ iter reliq̄ oppoſita, in ꝓcedentib⁹: vn̄ non eſt opus facere de ipſis mētionē h̄ in loco: ſubtuȝ aūt, qđ accipiť ex ꝑuatiōe ꝛ habitu eſt: vt in quocūq; ꝓrio fuerit priuatio: ab eodē remoueať habit⁹ iſti⁹ ꝑuationis: ꝛ ſilr a quocūq; remoueť habit⁹, eidē iſit ꝑuatio illi⁹ habit⁹: ſubȝ autēȝ pōt ſuſcipe habitū ꝛ deſtructionē. ℂ Subtū autē: qđ accipiť a ꝯrēs eſt: vt in quocūq; iueniť vnū ꝯriorū, nō iueniať alterū: nō tn̄ ſeqtur: ſi auferať vnū cōtrariū a ſubto, vt illi iſit alteruȝ: niſi in ꝯrēs imediatis: ꝛ ꝓpea vt plurimū, deſtructio ꝛ diſpō, q̄ eſt in relatiuis eſt, quēadmodū diſpō extris in ꝯrēs mediatis: hoc eſt, ꝙ ſequiť ex eo, ꝙ vnū relatiuoꝝ ſubto alicui ineſt: vt alteruȝ ei iſit, ꝛ nō ꝯuertiť vt ſequať ex eo, ꝙ alterū tolliť, vt alteruȝ iſit. Exēplū: ſi Reuben iſte ꝛ pr̄ Hanoch, nō verificať, vt ſit filius eiuſdē. ℂ Subtū ꝯo, qđ recte accipiť in iſtis quatuor oppoſitis, nō ſe hȝ ita: vt in ipſis ſit ſubtū demōſtratiuū: niſi in q̄tuor ſubtis tm̄ ꝑ affirmationē ꝛ negationeȝ: hec aūt accipiunť ſm duos modos ſm ꝙ ꝓdiximus: q̄ ꝓ vnū eſt ſubtū: qđ cognoſciť ꝑ ꝯuīſaȝ ꝯdictoꝝ: qđ eſt ſubiectū appropriatū demōſtrationi. 2ᵐ eſt, ꝯuerſum cōuerſiōis negatiue vlis in ſeipſam: ſȝ ſubtū, qđ cognoſciť per ꝯuerſionē oppoſiti eſt ſm duas ſpēs: quarū vna eſt in oī ꝓdicato: cui⁹ affirmatio ſeqtur ex eo, de quo affirmatur ſubtū: tūc enī negatio ſubti ſequeť ex eo, de quo negatur predicatū. Exēplū, ſi q̄ramus, an entia, que nō ſunt in loco, nō ſint corpora: ꝛ dicam⁹, ſi oē corpus eſt in loco, igiť qđ nō eſt in loco, nō eſt corpus: ꝛ h̄ eſt ꝯuerſuȝ ꝯdictoꝝ aītis. Secūda ꝯo eſt in oī ꝓdicato: cuius negatio ſeqtur ex eo, de quo affirmať ꝓdicatū: vt in exēplo: ſi q̄ram⁹, an oē corpus ſit in loco, ꝛ dicamus: ſi oē, qđ non eſt in loco, nō eſt corpus: igiť oē illud, qđ eſt corp⁹, ex neceſſitate eſt in loco: declarať aūt hoc ſubtū, quū dicimus: ſi nō ſequiť ex eo, qđ ponimus, oē corpus eſt in loco: vt id, qđ non eſt in loco nō ſit corpus: igiť ſequeť ꝯdictoriū ſuū ex neceſſitate: vt. vȝ. aliqđ, qđ nō eſt in loco ſit corpus: deide ꝯuertetur hoc: qm̄ eſt affirmatiua particularis: puta, aliquod corpus non eſt in loco: ſed iaȝ poſueramus, ꝙ oē corpus eſt in loco: hoc igiť eſt falſum ꝛ impoſſibile.

ℂ Subiectū ꝯo 2ᵐ: qđ eſt conuerſio negatiue vlis eſt in oī predicato: cuius negatio ſeqtur ex eo, de quo affirmať ſubtuȝ: tunc eniȝ negatio ſubiecti ſequeť ex eo, de quo affirmatur predicatum. Exemplum, ſi dicamus: qđ eſt hō non eſt lapis: igiť qđ eſt lapis, non eſt homo.

ℂ Tertiū eſt, in oī ꝓdicato: cuius affirmatio ſequiť ex eo, a quo negať ſubtum: tunc enī affirmatio ſubiecti ſequeť ex eo, a quo negať predicatū: vt in exemplo: ſi qđ non eſt ſurdum, eſt mutuȝ: igiť qđ non eſt mutum, erit ſurdū: demonſtratio autē ſuper ſubiecto ſecūdo erit demōſtratio ſuper cōuerſione negatiue vniuerſalis: ſed iā de hoc ꝓdiximus: hoc igiť eſt ſubiectū, in quo cōmunicāt artes demōſtratiue, ſubtuȝ inductiōis exempli, ꝛ ſilitudinis, ꝛ differētie, ꝛ equalitatis, ꝛ additamenti, ꝛ defectus, ꝛ reliquorum ſubiectoꝝ: que cōnūerauimus in 2° libro topicoꝝ: igiť oīa ipſa, aut ſunt ſufficientia, aut dialectica preter ſubtuȝ differentie: de quo exiſtimauerūt, ꝙ aliquo modo eſt in demōſtrationibus: vna ꝯo ſpecies earuȝ, que ponuntur ſub hoc ſubiecto, eſt in omni ꝓdicato, quod addit illi cui addit ſubtuȝ illius: tūc eniȝ inerit ſubiecto: Exemplum: ſi magis ſapiēs eſt magis opinatiuus: igiť ſapiētia eſt opinio: opȝ aūt ſi vti velimus hoc ſubiecto in demōſtratione, vt accipiamus aīcedens vniuerſale: puta, oīs magis ſapiens: hoc autem fiet in additamento: quum vnum ſequetur ex altero per ſe.

ℂ Species ꝯo ſecūda eſt in omni predicato: cuius ſubto ineſt aliquid: ꝛ ineſt ſubiecto vni minori, deinde ineſt adhuc etiaȝ minori: tunc eniȝ decētius eſt, vt maiori inſit: ꝛ ecōtrario: qđ non ineſt maiori: oportet magis, vt non iſit minori: hoc autē erit etiaȝ demōſtratiuum: hoc eſt in eo, quo magis opus eſt hic ſm naturaȝ ꝛ ꝓceſſioneȝ: quemadmoduȝ illud qđ fecit Ariſtoteles: quuȝ voluit mōſtrare motum circularē nō habere cōtrarium: dixit enim: ſi motus circularis habet cōtrarium: magis oportet, vt rectus habeat cōtrariuȝ q̄ȝ circularis: deinde mōſtrabim⁹: ꝙ rectus, qui nō conuertiť, nō habet cōtrarium: igiť magis oportet, vt circulari nō ſit cōtrariuȝ. Quuȝ autē acceperimus in ipſo alteraȝ probabilem: erit dialecticaȝ, aut in principio cognitionis, ꝛ erit rhetoricaȝ: ꝛ hāc ſpēm ſyllogiſmoꝝ cognouerunt logici noſtroꝝ tempoꝝ in ſyllogiſmo primo: qđ autem magis decet eſt: vt componatur in eo, qđ ſuſcipit magis ꝛ minus. ℂ Et hoc cōpēdiū orationis de ſubiectis ſufficiat ſm intētionem noſtram.

ℂ Compendium Aluidi Roſadis Prioꝝ Analyticorum Ariſtotelis finit.

Venetijs opa exactiſſima, ſūptibuſq; heredū quōdā Nobilis Viri dn̄i Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēſis: ac ſocioꝝ, ipreſſum. Anno a Salutifero partu Milleſimo quīgēteſimo, vigeſimoq̄rto. iiij. Jdus Martij.

Regiſtrum.

✠ A B C D E F G H J K L M N O P Q R

✠, Duarum chartarum, Q, quinternio, R, ternio. Ceteri ſunt quaterniones.

¶ Hieronymi Bagolini Veronēſis/annotationes ⁊ dubitationes in primū Priorum Reſolutoriorum Ariſtotelis.

In ꝓlogo vbi titulū libri ꝓoriuz exponit doctor noſter cur reſolutorius iſcript⁹ ſit/pter ea q̄ adducit̄ ex dictꝭ Philoponi/Alexādri/⁊ Jo. Damaſceni/addo q̄dā ex dictis Alcinoi in libello de dogmate Platonis. ¶ Reſolutiōis tres ſt ſpēs. Una eſt aſcēſus a ſenſibilib⁹ ad itelligibilia pma. Alia a demōſtratis ⁊ ſubdemōſtratis ad indemōſtrabiles ⁊ imediatas ꝓpōnes regreſſus. Alia eſt a ſuppōne aſcēdēs ad pn̄ᵐ/q̄ ſuppōne nō egēt. Et p⁹ habꝫ talē nāꝫ: veluti ſi a bono corporis trāſeam⁹ ad aīę bonū. Ab h aūt ad bonū qḋ in legib⁹ eſt. Deīde ad īfinitū pelagus bonitatis: vt h mō indagātes ipm ꝑ ſe bonū repiamus. Scḋa reſolōnis ſpēs talis exiſtit. ſupponēt opꝫ id qḋ q̄rit̄/ac cōtēplari q̄nā ſint illa priora/atq̄ a poſteriorib⁹ ad priora aſcēdēdo demōſtrare/donec ꝑuēiat ſit ad pn̄ᵐ atq̄ ꝯfeſſum: a q̄ rurſus icipiēdo ꝑ cōpōnis modū deſcēdamus. Ueluti ſi q̄ramus: nūqd aīa ſit imortalis: h ipm ſupponēs: quero an ſemꝑ mobilis. deinde h demr̄ato. Jterū q̄ro an id quod ſemꝑ mobile eſt ſit per ſe mobile: q̄ demr̄ato/rurſus q̄ro an ꝑ ſe mobile pn̄ᵐ motus exiſtat: deide ſi pn̄ᵐ an ingenitus: qḋ veluti ꝑ ꝯfeſſo habet̄: quū qḋ igenitū eſt/ēt icorruptibile ſit. Sumpto igit̄ ab hoc qḋ ex ſe pꝫ imīortalis demr̄atio cōponit̄: pn̄ᵐ igenitū eſt ⁊ icorruptibile/pn̄ᵐ mot⁹ eſt id qḋ ꝑ ſe mouet̄. Aīa aūt eſt ꝑ ſe mobilis: igit̄ igenita/icorruptibilis/atq̄ imortalis eſt aīa. ¶ Que aūt ꝑ ſuppōnē reſolō ſit talis ē. Qui aliqḋ inqrit id eē ſupponit. Deīde qḋ ſequat̄ ad ipꝫ ſuppoᵐ iſpicit/ac poſtmodum ſi ſit de ſuppōne rō afferēda: aliā faciēs ſuppōnē ingrit an id qḋ prius ſupponebat̄ ad aliā ſequat̄ ſuppōnē: ea nūq̄ ingſitiōe ceſſante/donec ad aliqḋ pn̄ᵐ ꝑueniam⁹ qḋ ſuppōne non egeat. Hec Alcinous. ¶ Ex his q̄ in 2ᵃ reſolōnis ſpe dicta ſūt/recte colligere poſſum⁹: perperā quoſdā dixiſſe reſolōnē eē demōſtrationē q̄a: nō recte quoq̄ alios quoſdā: q̄ reſolōnē dmōſtrationē ꝓp qḋ aſſeruerūt. Primi nāq̄ nō diſtinguētes nālem reſolōnē a mathematica in hūc errorē inciderūt. Poſſimus q̄ppe in nālib⁹ in q̄bus effect⁹ priores nobis notioreſq̄ ſūt/in cognitionē q̄ eſt ipſi⁹ cauſę ꝑ reſolōnē q̄ demōſtratio q̄a dici pōt q̄m ex nobis notiorib⁹ ꝓcedit/deuenire/qua īuētā regredimur demōſtrationē ꝓp qḋ ꝯſtituētes: Hoc i expōne nr̄i ꝓlogi phyſicoꝝ ꝓpulchre declauim⁹ ex intētiōe Jo. grāmatici p̄ ⁊ 2ᵒ poſte. ⁊ Themiſtij p̄ phyſi. ⁊ 2ᵒ poſte. ¶ Sꝫ de reſolōne mathe^ca de q̄ Alexāder p̄ p̄oꝝ. ⁊ Jo. Dam. ⁊ Alcinous/⁊ Haly p̄ artis pue/⁊ Themiſti⁹ p̄mo poſte. c. 30. ⁊ Jo. grā^cus 2ᵒ poſte. in pn̄º/h penitus abſurduꝫ eſt: quū eiuſmodi demr̄atio q̄a in mathe^cis ſit ipoſſi/quāꝫ effect⁹ ſint nobis/cauſis ipſis ignotiores: nō aſcēdimus ḡ a ꝯne in pn̄ᵐ demōſtrando illa: ſꝫ ꝯne ſuppoſita: lꝫ ignota ſit pn̄ᵐ inueſtigamus: ⁊ quocūq̄ inueſtigato pn̄ᵒ ex illo demōſtrationē erigere poſſum⁹: q̄uis id nō oīno putemus neceſſariū: donec ad pn̄ᵐ per ſe notū ꝑueniamus. Quo inuēto demōſtrationes oēs colligim⁹/donec ad cōcluſionē ꝓpoſitā ꝑueniamus. Hic aūt modus reſolōnis ſit ꝑ 2ᵃᵐ opatione itelle/ꝓpoſita aliq̄ ꝯne/ꝯſiderādo/an inter ſubiū ⁊ p̄dꝫ ſit aliqḋ mediū: ⁊ illō mediū cū p̄to iūgēdo ⁊ formādo ꝓpōnē: qua formata iterū aſpiciēdum eſt/an inter ſubiū ⁊ p̄dꝫ ſit aliqḋ mediū. Et ſic iterū de illa fieri pōt/donec ad ꝓpōnē per ſe notā veniam⁹: inter cuius ſubiū ⁊ p̄dꝫ nullū ſit mediū. ¶ Hoc mō vtunt̄ mathe^ci in ſuis demr̄ationib⁹: vt cuiꝫ intuēti indubie patere pōt. Semꝑ eni poſterius theorema in ꝓimū prius reſoluit̄: ⁊ illō in aliud donec ꝑueniāt ad ꝓpōnes ꝑ ſe notas. Aliqui tn̄ recentiores ſophiſtice potius q̄ realr̄ ꝓcedētes oſtēdere conati ſunt math^cos poſſe vti dmr̄one q̄a: terminos logicos ꝑmiſcēdo/vel ſyllm topicū ex cōib⁹ ꝓcedētē: ſed vtroq̄ hoꝝ modoꝝ ꝑfecto inanis eſt/⁊ extne⁹ math^co: q̄lib; eni artifex vtit̄ logica conſtruēdo ſyllos ⁊ demōſtratiōes ⁊ definitiōes ſm artē in logica traditā: ſꝫ nō itermiſcēdo artē illā: neq̄ terminos illos/niſi quum opus fuerit ad ꝓbationē dſcēdere/vt apte dixit Ari^les 2ᵒ poſte. quū. d. ꝑ ſyllꝫ definitiuū nō poſſe ꝓbari dfinitionē de defi^to. ¶ Preterea. demr̄atio q̄a/gn̄at ſciaꝫ q̄a ex p̄ poſte. ⁊ ꝓcedit ex effectu notiori ſm reꝫ ad cām ignotiorē. Sꝫ hō ꝓceſſus in terminis logicis nō gn̄at ſciaꝫ: ſꝫ modū ſciēdi potius/nec ꝓcedit ex notiorib⁹ ſm rem nec eni notū eſt/ꝙ h ſit ꝯclo: ⁊ illō mediū: niſi quāꝫ fuerit facta demōſtratio. Dico ēt loquēdo ſolū in termis logicis. ¶ Preterea. reſolō quā q̄rūt mathe^ci eſt ipſi⁹ paſſionis cui⁹ cām inhęrētię ad ipm ſubiū q̄rūt: quā ꝑus ſupponūt ineē ſubiō: lꝫ ignota ſit/inueſtigātes cām. Hic aūt modus nō pōt eē demr̄atio q̄a: vt pꝫ. Nec ēt verū eſt qḋ dicūt ſyllm topicū ꝯnex math^cis ꝑ mediū cōe ꝯcludentē qḋ ⁊ alijs accōmodari pōt/eſſe ſyllm mathematicū: nec q̄a: nec ꝓp qḋ: imo peccat cōtra ſyllm ⁊ demr̄ationē mathematicā: vt. d. Ari^les in elēchis: ſed eſt appellādus dialecticus ſylls: vt p̄ poſte. di. ¶ Ex his pꝫ 2ᵐ ⁊ 3ᵐ ſupra ꝓpoſitoꝝ. ſ. ꝙ reſolō nō eſt demr̄atio ꝓp qḋ: ſed eius inuentio. Et quoſdā alioq magnos viros in expōne hoꝝ Gal. p̄ artis paruę valde fuiſſe deceptos. Sic enim dicit Gal. neminē tn̄ añ nos eā quę oritur ex finis notione ſcripſiſſe cōperimus. Jtē p̄ma q̄dē ex finis notione icipit q̄ per reſolutionē ſit: vbi ꝑ notionē finis itelligūt cognitionē ⁊ ſcientiā perfectā, quā tūc dicūt incipere quū finita ⁊ perfecta eſt reſolō. Et ad hoc adducūt Ari^lem teſtē p̄ poſterioꝝ. tex. cō. 39. Quum eni incipit reſolutio: tūc dicūt incipimus dubitare ⁊ nō ſcire. Sed certe in his dictis et ſibi ⁊ Ariſtoteli ⁊ Gal. cōtradicūt. ſibi q̄dem: q̄m quāꝫ ꝑ reſolutionē habemus vnam mediam ex arte tradita ab Ariſtotele tradita p̄ prioꝝ. tunc erigimus demonſtrationem: ⁊ quū ois demōſtratio ſciaꝫ generet: pꝫ tūc nos incipere ſcire. Ariſtoteli quoq̄ quū loco allegato: 2ᵒ phy. ⁊ primo aſſerat tunc nos habere perfectaꝫ ſciētiam: quū non contingit vlterius quęrere: nō contingit aūt vlterius quęrere quāꝫ eſt completa reſolutio. ergo tūc habemus perfectam ſciētiaꝫ: quę iaꝫ inceperat quāꝫ inceperat reſolutio. ſuis ergo telis iſti iugulātur. Cōtradicunt inſuper Gal. ⁊ antiquis authoribus oībus quos adduximus. Dicit eniꝫ primā doctrinaꝫ ordinariam quę ſit ſm diſſolutionem incipere ex finis notiōe/quibus verbis notat terminum a quo huius doctrinę: hoc ſignificat prępoſitio illa ex; talis autē terminus a quo eſt ipſa finis notio/quē manifeſtuꝫ eſt non poſſe eſſe ꝑfectam cognitionem: quū illa ſit terminus ad quem. ergo per notionem intelligendum eſt pręcōceptionem finis in intellectu pręſuppoſitā cognitione quadam confuſa. Et hoc veritatem habet in omnibus ſciētijs ⁊ artibus: vt patet ex Philoſopho primo prioꝝ. qui intentionē ſuā dicit eſſe de demōſtratiōe

quā tñ non exegtur niſi vſq ad finē ſcōi poſteri. Sʒ de
terius eſt ꝙ per finē notū intelligūt nō ipm quęſituʒ ſeu
fineʒ:cui⁹ intēdimus hēc perfectā cognitioneʒ:ꝛ quē pri
mo in mēte ſtatuimus:ſed vltimā ꝛ ſupmā cāʒ per ſe no
tam:ad quā per reſolōneʒ ꝑuenimus:ex cuius cognitiōe
vere tūc incipit doctrina: Sʒ ꝑfecto hęc expoſitio eſt ꝯ in
tentioneʒ Gal. Ariſtotelis ꝛ oīum qui de reſolōne pertractant:
Quęrēdū eni eſt ab eis qd illō ſit cuius perfectaʒ cogni
tionē quęrimus per reſolōnē:certū eſt illud eſſe ipʒ quę
ſitū ꝛ finē. ḡ ab iſto fine incipit doctrina reſolutiua:qa ab
ipſo incipit reſolō:Quę reſolō ſi aliqd nobis declaret:cer
tuʒ eſt ꝙ ab illo icipit notitia qd̄ ꝑ nobis occurrit in tali
reſolōne:ſed qd̄ ꝑ nobis occurrit eſt cā ꝓxima.ḡ a cauſa
ꝓxima incipit/nō a remota. Exēplū pʒ reſoluēdo corp⁹
humanū in ꝑ̄ organica:organica in ꝯſilia:ꝛ ſic deinceps.
¶ Amplius ſi qd̄ dicūt eſſet verū:ſeq̄ret/ꝙ cōpoſitiua
ꝛ reſolutiua ab eodē icipere:qd̄ eſt penit⁹ abſurdū:quū
ſint oppoſitę. ꝯñia pʒ:qa cōpoſitiua incipit a cā ſupma:
ꝛ deſcēdit vſq ad ꝓximā:pʒ p Auer. ꝑ phyſicoꝝ. cō. ꝑ. ꝛ
Ariſtotelem ipſuʒ. Forte dices cōpoſitiuaʒ icipere quū ꝑuētū
eſt ad vltimū cāuʒ:ſed B aptiſſimū eſt incōueniens:qm
tūc nō icipit:ſed habet ꝯplecuiſſima/eo ꝙ nihil reſtat vlte
rius hēduʒ. Inſup B expoſitio manifeſtiſſime ꝯdicit Ari
ſtoteli ꝛ Auer. 3° ethico. cō. 6. vel. 7. iuxta diuerſas nume
rationes. vbi voluit reſolōnē ꝛ cognitioneʒ reſolutiuā in
cipe a fine cōſtituto quē acgrere volumus:non autē ab
ipſa ſupma cauſa:Quē locū aliqui ex recentioribus ho
rū doctrinā ſequētes adeo extorte ꝛ deprauate expoſue
rūt:vt putē eos non ita ꝓ veritate ſentire:ſʒ cōtentiōis ꝛ
cuiuſdā pertinacię grā id factitaſſe: Nā ſi vba Auer. ita
ſcīnt intelligēda vt exponūt:nō ꝯſonaret eius expō Ariſtotelis
dictis/imo totū oppo⁹:ꝛ B luce clarius itelligi pōt vba
Auer. cū vbis Ariſtotelis cōferētib⁹. ¶ Sʒ ne tm̄ vbis agere
videamur re ipſa qd̄ dicim⁹ oñdamus. Ponūt hi diſtō
nē quādā q̄s ſupra diximus ſequētes/de duplici reſolō
ne:dicūt nāq reſolōnē dupl'r fieri poſſe/vno mō ſine cō
uerſione alio mō cū cōuerſiōe. Pmō mō fit reſolō nūq̄
reflectēdo a cā ſup effectū:ſʒ ſemꝑ reſoluendo effectū in
cauſas ſuas:donec ad primaʒ ꝛ ſupmaʒ cauſaʒ perueniā
mus. Secūdo mō fit quāʒ inuenta vna cauſa ab illa ſup
effectū ſuū reuertimur demōſtrādo:ꝛ ſic ſecundo altera
cauſa īuēta ꝑ illā demōſtrando/donec ad ꝑ ſe notā ꝑue
niamus. Certe talis reſolō ſcōo mō dicta:quia reſolō di
ci poſſit nō eſt reſolō vera:ſed admixta cōpōni:vt qlibʒ
etiā paruʒ eruditus pōt aiaduertere:quo ḡ iſti intēdētes
declare qd ſit reſolō vt a cōpōne diſtiguit/dicūt reſo
lutionē vno mō dictā poſſe cū cōpōne miſceri:nā iſte ꝓ
ceſſus veri⁹ dī aggregatū ex reſolōne ꝛ cōpōne. ¶ Pre
terea. iſte modus ꝓcedēdi iure nō dʒ fieri:qm̄ cā illa nō
eſt per ſe nota:ſʒ vlterius reſolui/donec ad ꝑ ſe notam
perueniaꝛ:ꝛ tūc icipit cōpō. Et hoc aſſerit Gal. in ꝑn° ar
tis ꝑuęquū ingt/2° fit ex cōpōne eorū q̄ ꝑ diſſolōnē in
uēta ſūt:ꝛ B ēt oēs fatent qui de reſolōne ꝛ cōpōne ſcri
pſerūt:vt pʒ ꝑ Alexā. ꝑ prioꝝ. Jo. grāmaticū 2° poſteꝝ. ꝛ
in ꝓhemio poꝝ. ꝛ ipſummet Ariſtotelem ꝑ poſte. c. 39. Sʒ eſto B
tolerabile deteri⁹ illō eſt qd̄ affirmāt Auer. hāc diſtōnē
voluiſſe innuere loco allega. vbi ꝓceſſum iſtū a fine icipi
entē appellat reſolōnē cū ꝯuerſiōe credentes ipm velle
cōuerſionē miſceri cū reſolōne. Ignorāt eni hi modū lo
quēdi Auer. quū ei⁹ dicta in logica nō viderint:nā B eſt
reſolō quā alibi appellat Auer. reſolōnē in ꝯtū ad diſaʒ
reſolōnis nālis ad quā nō ſeqtur ſimpli⁹ cōpō:Quū igit
hęc reſolō fiat grā cōpōnis in qua poſtea cōpleta reſolō
ne ꝯuertimur ad q̄ſitū incipiētes a ꝑ° cā quouſqꝫ perue
niam⁹ad ꝓximā/merito appellāda eſt reſolō in ꝯtū vel
reſolō cū ꝯuſiōe. Reſolō vo nālis abſolute reſolō. Hoc
apparet manifeſte ex ſnia Phi ꝛ Auer. vbicunqꝫ de hac
reſolōne loquunt quę in agibilib⁹ fit quę ſilis illi eſt quę
fit in mathematicis:ꝛ gnāliter in ſpeculatiuis:ꝛ pręcipue
2° phyſi. tex. cō. 89. ꝛ 3° ethico. cō. 6. vel. 7. ꝛ 7° meta. 23.
Vis declaratis videam⁹ vba Phi 3° ethicoꝝ/ꝛ vba Cō
mētatoris ſup eiſdē:vt aptiſſime intelligat q̄ʒ extorte ab
his expoſita ſint. Verba Phi hęc ſūt. Nec ſane de finib⁹
ꝯſultamus:ſed de his quę ſunt ad finē. Medic⁹ enim nō
ꝯſultat an ſanū faciat:nec orator/an ꝑſuadeat:nec guber
nator Reipu. an bñ iſtituat ciuitatē/nec alioꝝ qſq̄ de fi
ne deliberat:ſed poſito fine queādmodū ꝑueniāt cōſide
rant:ꝛ ſi ꝑ multa fieri poſſe ꝯſtat:ꝑ qd̄ illoꝝ facillime et
optime fiat pergrūt. Si vo ꝑ vnū:queādmodū ꝑ illud
fiat:ꝛ id rurſus ꝑ qd̄/donec ꝑueniāt ad ꝑmā cām qd̄ in i
uentiōe vltimū eſt:g eniʒ ꝯſultat videt q̄rere ac reſolue
re ꝑdicto mō quaſi diagrāma:ſed vī nō ois ꝑquiſitio eē
ꝯſultatio:ceu quū mathe^ci aliqd pergrūt. verū ois ꝯſulta
tio pergſitio eſt. Et qd̄ vltimū in reſolōne id ꝑmū in gene
ratiōe eſt:ꝛ ſi in aliqd̄ icidūt qd̄ impoſſe ẽ:illō omittūt:
veluti ſi pecunię opus:ſi q̄s hēe nō poſſint. Sin aūt vī
poſſe:tūc facere aggrediunt:ꝛ reliq̄. Verba aūt Auer. ſin
gula nolo ponē:qm̄ vbis Ariſtotelis optime correſpōdēt:ſed
ponā partē illā ī qua eſt aliq̄lis dubitatio:ꝛ illā q̄ ab his
praue exponit. Eſt aūt hęc/ꝛ nō deſiſtūt ab ingrendo ſic
donec perueniant ad cām ꝑmā:quę eſt poſtrema in eſſe.
Hęc vba correſpōdēt illis Ariſtotelis. ꝛ id rurſus ꝑ qd̄ donec
perueniāt ad ꝑmā cām qd̄ in īuētione vltimū eſt. Sub
dit Ariſtoteles. qui eni ꝯſultat vī reſoluere ꝑdicto mō q̄ſi dia
grāma. i. q̄ſi deſcriptionē mathematicā. Hęc vba/vltio
ſolo relicto/ ſic ab Auer. paraphraſtice exponūt:ꝛ ille. ſ.
q ꝯſiliat ingrit qdē ſm viā reſolōnis ꝑ ꝯuiſiōeʒ. Et iſta
eſt via ingſitiōis ſm modū reſolōnis per ꝯuerſionem. i.
via qua ingrimus ea q̄ ſūt ad finē in agibi^{li} eſt ſm mo
dū reſolōnis ꝑ ꝯuerſionē q logic⁹ eſt q̄ vtunt math^ci. Et
ſubdit Phs:ſʒ vī nō ois ingſitio eē ꝯſultatio/ceu quum
mathe^ci aliqd ꝑquirūt. Verū ois ꝯſultatio ꝑquiſitio eſt;
ꝛ qd̄ eſt vltimū in reſolōne id ꝑmū eſt in gnōne. Si vba hęc
cū Auer. vbis ꝯtuliſſent recētiores noſtri nō icidiſſent in
errorē adeo manifeſtū. Auer. hęc exponēs ita dicit. Et iā
manifeſtū ꝙ nō ois inquiſitio eſt conſiliatio:vt ingſitio
in doctrina. i. in mathe^cis qd̄ iſti nō itellexerūt:ꝛ vlr i ſpe
culatiuis:quūqꝫ ita ſit erit ois ꝯſiliatio ingſitio:ꝛ nō ꝯuer
tit:et vltimū in via reſolōnis ꝑ ꝯuerſionē:eſt ꝑmū ꝑ ingſi
tionē:vltimū in eē. Et eſt illō grā cui⁹ ſūt reliq̄ de qbus in
quirit:ꝛ ꝓp B ponūt ipm ꝑmū in ingſitiōe:ꝛ tādē requi
rūt ea ex qbus neceſſario eſt eē ei⁹. Hęc vba Auerro. ab
his intelligunt B mō:ꝙ Auerro. q̄tuor ꝓprietates attri
buit ipſi cōpoſito:ſiue effectui:cuius facim⁹ reſolōnē. ꝑ^a
eſt/ꝙ ipm eſt vltimū in eē. 2^a/ꝙ eſt id ꝓp qd̄ alia q̄rūt.
3^a/ꝙ ipſum eſt primuʒ in inquiſitione facta via reſoluti
ua:qa in tali reſolutione ꝛ cōſideratione ꝛ ingſitiōe ipm
eſt primū qd̄ ponitur:ꝛ eo poſito ab ipſo ꝛ eius notione
incipit reſolutio cum cōuerſione quantuʒ eſt merito re
ſolutionis:vt in cōſilio de domo conſtituenda primo po
nitur:vl ꝓponitur in mēte noſtra domus:ꝛ ab ea ꝛ ei⁹ no
tione incipit reſolutio. quarta ꝓprietas ꝙ finis vel effe
ctus vel cōpoſitū:eſt etiā vltimū in reſolutione per con
uerſioneʒ:ꝛ hoc quantuʒ eſt merito cōuerſionis:qa finis
vel effectus eſt id qd̄ vltimate actu notificatur per illam
cōuerſioneʒ. ¶ Ex his inferunt corrolaria duo. Primū
ꝙ de mēte Auer. eſt manifeſtū id qd̄ eſt ꝑmuʒ in reſolu
tione per cōuerſionē eſt vltimū in eodē:ſʒ diuerſimode:
ſcʒ merito reſolōnis ꝛ merito ꝯuerſiōis ipʒ vltimate no
tificātis. Secūduʒ/ꝙ reſolutio de mente Auerro. incipit

ab effectu ⁊ eius notióe:ꝗ effect⁹ eſt vltimus in eſſe. Hec eſt hoꝝ erronea expoſitio, nec Ariſ^tis, nec Auer. intelligentiũ: aut diſſimulantiũ veritatez: vt qui velint videri ſimplicioꝛib⁹ ⁊ hebetioꝛib⁹ ſub vmbꝛa falſitatis ex ingenio veritatẽ defen^re: quũ poti⁹ opp^m faciãt: falſitatẽ eniz falſo defendũt, ⁊ abſq; cauſa doctiſſimum virũ Nicolaum Leonicenũ optime de lr̃is deq; ipſa medicina meritũ, accuſant ⁊ rephendũt. Videnť hi penitus immemores dictoꝝ Ariſ^tis ⁊ Auerro. 2° phyſi. ⁊ 7° metaphy. de duplici motu. ſ. intẽtionis ⁊ executionis: ꝗ oppoſito mõ ſe hñt. Hũc ꝗ̃ motũ executionis hic ꝓhs vocat motũ inquiſitionis: hi aũt motũ inq̃ſitiõis ⁊ reſolonis eũdẽ faciũt q̃ſi ſint noĩa ſynonyma apud Auer. quũ tñ nõ ſint, ſaltẽ in hͦ vltimo dicto. dũ inq̃t: qđ eſt vltimũ in via reſolonis p cõuerſionem eſt ꝑmum via inquiſitionis ⁊ vltimũ in eſſe: vult enim dicere ꝙ id vltimum ad qđ reſolutio peruenit eſt primum quod quęrimus habere: ⁊ eſt vltimuz in eẽ: quoniam eſt cauſa ab effectu remotiſſima. Cã autez hęc eſt vltia in eẽ: vt inq̃t Auer. 2° phyſi. cõ. 38. ꝑ^a aũt cã in eẽ eſt cã ꝓxima a qua ꝓxime ipm cõpoſitũ ſiue effect⁹ dependet in facto eẽ: lz in fieri ꝑmo ab illa remota incipiat eẽ: ⁊ hoc mõ cauſa illa remota põt dici vltima ⁊ ꝑ^a diuerſimode vt dixi: ⁊ hęc ꝟba tũc ꝯſonabunt cũ illis q̃ ſupra dixit Auer. ⁊ nõ deſiſtũt ab hac inq̃ſitiõe: donec ꝑueniãt ad cãm ꝑmã q̃ eſt poſtrema in eſſe. Si autẽ exponantur vt illi exponũt quõ ſimul ꝯſonabunt verba hęc. Illud ꝗ̃ vltimum ad qđ ꝑuenit reſolo eſt ꝑma cauſa q̃ eſt poſtrema in eẽ ⁊ vltima in intẽtiõe. vt inq̃t Ariſ^{tes} in lr̃a. ſed eſt ꝑma quę quęrit̃ vt habeat̃: quoniã ſine illa alię oẽs quę ad eſſe effectus ꝯcurrũt non pñt hẽe eſſe. Exẽpluz pz de pecunia: q̃ nĩſi illa habeatur nõ poterunt hẽi lapides: nec ligna: nec ędificatoꝛ ad ꝯſtruẽdam domum. Et hͦ eſt qđ dicit̃ ex 2° phyſi. qđ eſt vltimũ in intẽtione eſt ꝑmuz in executione. qđ hic ꝓhs dixit eẽ ꝑmũ in gñõne. Quõ ergo ꝯſonabũt ꝟba Auer. cũ ꝟbis Ariſ^tis ſi ita exponant̃ vt illi expoſuerant. ⁋ Appet ex hͦ ꝙ coꝛrolaria illa ſunt falſa: ⁊ q̃tuoꝛ illas ꝓprietates ꝯueniẽter attribui poſſe illi vltimo i via reſolonis. Eſt eñi vltimũ in eẽ eo mõ quẽ diximus: ⁊ ꝑmũ in inq̃ſitione: hͦ eſt qđ ꝑ quęrimus vt habeamus: quo nõ habito: nec reliqua hẽi poſſunt. Et ideo ſubdit Auer. eſt illđ cui⁹ grã ſunt reliqua de q̄bus inq̃ritur. i. eſt illud quo exiſtẽte reliq̃ ſunt: quę inq̃runt̃ grã ſinis ꝯſequendi. Vñ ſubiũgit. ponũt ipſum ꝑmuz in inq̃ſitiõe. i. eſt id qđ ꝑmo quęrũt habere vt cętera hẽi poſſint quę ſine illo haberi nõ poſſunt. Et hͦ declarat ex ꝟbis ſequentibus: quũ inq̃t. ⁊ tãdem req̃runt ea ex q̄bus eſt neceſſario eẽ illius. i. ꝓpter quę vt habeant̃ eſt neccĩuz eẽ illius vltimi in reſolone: ⁊ pꝛimi in gñatione ſiue executione. Et ita exponẽdo hęc ꝟba ſicut rei veritas eſt: verba Auer. ⁊ Ariſtotelis in diuerſis locis adducta ſibi conſonãtia videbũtur. ⁋ Ex quo itez appet dubitationẽ illã quã iſti mouent poſt ſeptimum notabile: cum ipſo ſeptimo notabili nõ eẽ alicui⁹ ꝓpo^ti ⁊ penitus inualida. Vtrũ finis reſolutionis ad quez vltimo peruenit ſit ꝑn^m cognitionis, cui dicto ſũme inixit̃ authoꝛ ille quẽ ſequunt̃. Nã ex his quę ſupꝛa dicta ſunt: pz quũ reſolo fiat gratia cognitiõis: ⁊ tũc ceſſat reſolo quũ non eſt vlterioꝛ qđ: ⁊ quũ non eſt vlterioꝛ qđ nõ eſt vlterioꝛ dubitatio, quũ non eſt vlterioꝛ dubitatio iã eſt acq̃ſita ſciẽtia. ꝗ̃ tũc eſt finis ſciẽ quã per reſolutionem adepturi ſumus. Si autẽ reuertẽdo ab illo vltimo incipimus: tunc illud eſt verum in via cõpoſitiua: nec ibi eſt amplius reſolutio ſi recte volum⁹ loqui: quũ ille ſit proceſſus oppoſitus ꝑmo a ſimplicioꝛibus ad compoſitioꝛa deſcendens: qui poteſt etiam dici demõſtratio ꝓpter quid a cauſis in cauſata ꝓgrediens ſed hoc illi non placet: nec his qui euz ſequunt̃: q̃uis ipſi cum eo diſtinctionem illam finxerint authoꝛitate ꝓpꝛia. Nos autez quicq̃d dicimus ex Ariſtotele, Auer. Theophꝛaſto, Simplicio, Ammonio, Joan. grãmatico, aliiſq; peripateticis cõfirmamus ⁊ aſſerimus eſſe verũ. Patet quoq; diſtinctionẽ illaz de fine quã adducunt ſaluantes nõ eſſe ad mẽtem peripateticoꝝ recte ſentiẽtiu: naz ſi nis ille ſecũdus ad quez peruenit̃ per reſolutionẽ eſt terminus ad quez reſolutionis: ideo ab eo nõ incipit doctrina reſolutiua ſed cõpoſitiua: ⁊ quũ dicitur icipit doctrina reſolutiua nõ abſolute: ſed per conuerſionez. Dico ꝙ falſum eſt qđ dicitur: naz illa nõ dicitur amplius reſolutiua ſed compoſitiua: ⁊ ita hi confundẽtes hõ doctrinas veritatẽ nõ animaduertẽtibus occultãt. ⁋ Sed accidit non immerito circa ea quę dicta ſunt dubitatio quũ reſolutio compoſitionez pręſupponat ⁊ nõ ecõtra. non enim reſoluũtur quę cõpoſita ſunt: quõ dicimus nos ꝑmo reſoluere ⁊ poſtea componere. Occaſiõe huius argumẽti, dixerunt pędicti reſolutionem ſequi compoſitionem: ⁊ non cõferre ad demonſtrationez: ſed eẽ habituz quẽdaz quo intellectus diſcurrit poſt omnem demõſtrationẽ ſolũ gratia quietationis: ⁊ vt cognoſcat virtualez continẽtiam oĩum principioꝛuz: non autez vt ſciẽtiam aliquam acq̃rat. Hoc autem ex verbis Alexandri ꝑmo pꝛioꝝ ſe accepiſſe dixerũt: dicũt quoq; de principÿs duplicez haberi poſſe notitiam, vnaz cõpoſitiuam, alteram reſolutiuam: compoſitiuãq; eſſe per quaz dum infert̃ ex eis aliqua cõcluſio ipſam notificant. Reſolutiuam ꝟo vt diximus: ſed ꝙ hęc dicta ſint oĩno falſa arguitur: vnũquodq; ens naturalr̃ in ſuam perfectionez mouetur ad quã quũ peruenerit perfecte quieſcit: mouetur autẽ intellectus vt perfectam acquirat ſciẽtiam: qua adepta quieſcit in illa: Eſt enim perfecta ſciẽtia perfecta quies intellectus quũ ſit eius perfectio: ſi igitur abſq; illa vltimata reſolutione perfectiſſimaz habet ſciẽtiam: patet omnino reſolutionẽ illam inanez foꝛe: ꝙ autẽ habeat ſciẽtiam ſine illa patet: quoniaz ꝑus habuit cognitionẽ effectus per omnes ſuas cauſas per pꝛimũ ⁊ ſecũdaz proceſſum. ſ. reſolutiuum ⁊ cõpoſitiuum: talis autez cognitio eſt perfecta ſciẽtia: quũ ſit habitus per demõſtrationem acquiſitus. ergo ⁊c. Qꝛ etiaz per illos ꝓceſſus cognoſcit̃ virtualis cõtinentia ꝑncipioꝛuz: patet ex quodaz eoꝛũ ſuppoſito. Virtualis continẽtia pꝛincipioꝝ cognoſcit̃ his cognitis quę in ipſis ꝑncipÿs continẽtur: ſed per pꝛimũ ⁊ ſecũdum ꝓceſſum ꝑfecte cognoſcũtur omnia. ergo ⁊c. minoꝛ pz: q̃ñ per tertiũ vt ⁊ ipſi dicũt nihil noui addit̃ quod pꝛius nõ fuerit cognitũ. ⁋ Sz foꝛte quis diceret nõ cognoſci illa, cognitione reſpectiua quę per tertium habet̃. Cõtra. per ꝑmũ ⁊ ſecundũ proceſſum cognoſcitur cauſa quatenus cauſa: ⁊ effectus quatenus effectus: ⁊ per ſecundum refertur cã in effectu: ⁊ effectus in cauſam. ergo habet̃ notitia reſpectiua. Etiam falſum eſt dicere ꝙ pꝛincipia cognoſcantur via reſolutiua vel compoſitiua: nam pꝛincipia quatenus pꝛincipia ſunt: vel per inductionez cognoſcũtur vel naturali lumine intellectus: vt dicit̃ in libꝛo poſterioꝝ. Illud etiam qđ dicitur compoſitiuaz notitiaz eſſe per quã dum infert̃ ex eis aliqua ꝯclo ipſaz notificãt. videt̃ mihi ꝙ hͦ eſt acq̃rere non pꝛincipÿ cognitionẽ: ſed concluſionis ex ꝑn° per viam cõpoſitiuã: quando enĩ pꝛincipiatũ in ꝑn^a reſoluimus acquirimus cognitionẽ pꝛincipiati per ꝑn^a ⁊ nõ pꝛincipioꝝ niſi vt in ꝑncipiatũ ordinant̃ ⁊ referũtur. Vnde multi etiam ſcdm ꝓceſſum putarunt eſſe inanez: qđ an veruz ſit. ꝑmo phyſicoꝝ diſcuſſimus in q̃õne de regreſſu. Inſuper ꝙ reſolutio fiat gratia cognitionis habetur expꝛeſſe ex ſententia ꝓhi ꝑmo poſterioꝝ. tex. cõ. 39.

& p̄mo phy. tex. cō. 5. & ideo ordinatur ad demōſtrationē & definitionē: vbi inqt reſolōnē definiti in ptes ipm defi/niētes ipm nobis diſtincte notificare, qđ erat prius cōfu/ſe cognitū. ¶ Dico ḡ aliter ſoluēdo argumētū: Reſolo/nē̄ priorem eſſe quo ad nos ipſa cōpoſitione: Compoſi/tionem vero priorē ſm nām: & hoc cōcludit ratio & nihil aliud. vnde & demōſtratio cōpoſitio dr̄ ſm nām a ſim/plicibus p̄ncipijs in p̄ncipiata cōpoſita deſcēdēs: ſʒ hāc cōpōnē ſm nām exiſtētē nos nō niſi per reſolonē inue/niamus: hoc aūt eſſe verū optime Themiſtius declarat p̄mo poſterior. quū inqt. Demōſtratio pp qđ eſt ex no/tioribus natura: nā quū dr̄ demonſtrationē eē ex notiori/bus id referendū ad naturā eſt: nec enim demonſtratio ad menſurā ingenij noſtri ſe ſubmittit ſed rectam tenet ad veritatem viam: nec quid ipſi poſſimus attendit, ſed in ſolam rei naturaʒ incūbit, illaʒ explorat, illā veſtigat: etiā ſi ignota nobis inconſpectaq; ſit. Hec Themiſtius. ¶ Ultimo circa ea que dicūtur de titulo libri priorum addendum cenſeo q̄ q̄uis Alexander & Philoponus li/bruʒ prior ū inſcribi dixerint ab vltimo ſecto p̄mi in quo orationes inartificioſe concluſas in proprias figuras do/cet reſoluere: non tamē abſurdū putauerim, artē quoq; de inueniēdo medio ſyllogiſtico & facultate propoſitio/num traditam in eodem: per quā terminū medium in fi/guris ſyllogiſmum proprium cōſtituentem venari poſſi/mus reſolutoriam vocari: quemadmodum & ars de in/uentione medij demōſtratiui, vt Philoponus 2° poſte/riorum aſſerit reſolutoria eſt appellanda.

¶ Circa definitionem termini annotatio.

In definitione termini in illa parte, appoſito vel diuiſo eē vel nō eſſe: quoniā expoſitor iſte breuem admodū atq; conciſaʒ Alexā/dri expōnem ponit, in qua tamē quedā po/nuntur annotatu digna: idcirco verba eius volui in mediū afferre gr̄a declarādi verba Phi, & ſoluende cuiuſdā diffi/cultatis q̄ circa illā occurrit. Inqt ḡ Alexāder. Verba aūt illa, appoſito vl̄ diuiſo eē vl̄ nō eē, addidit ne aliq̄ h̄ ipſ neſciētes, quū verbū eſt tertiū adp̄dicati locū tenet in p/pōne, diuidētes ppōnē: eē aut nō eē tertiū terminū eſſe putēt: nō eſt eni terminꝰ in eiuſmodi ppōnibꝰ ipm eſt: ſʒ appoſitū qdē ſignat cōpōnē p̄dicati & ſubiti: & oſtēdit af/firmationē: negatiue vero dcm diuidit & ſepat terminos ab/inuicē: & oſtēdit negationē. In duos eni terminos ois diui/dit ppō: Qz eni nec terminꝰ, nec termini ps ſit verbū, eſt, videt manifeſtū eē ex eo q̄ affirmatio & negatio opꝰ ex eiſdē cōſtāt terminis: ſʒ vt verbū eſt terminꝰ eē quū ſolū po/nit: vt nāq; tūc p̄dicatꝰ terminꝰ eē: nec tn̄ eſtimo ſi q̄s di/ligēter cōſideraret, nec tūc verbū, eſt, p ſe terminꝰ eſt. Propō/enī dicēs, ſocrates eſt: equpollet illi, ſoc. ens eſt. in q̄ iūgit ens cū verbo, eſt. p̄dicatꝰ aūt terminꝰ hic ēt: ſʒ qm̄ illi dictiōi ens verbū, eſt, equpollere vr: quū ab ipſo diſcedat, breuitati/ſ gr̄a & ne idē videamur dicē, ſolū ſubito cōiūgit: ſic vo ptiū cū terminꝰ ſit & ppōnis pticula. Hec Alexāder. Iteruʒ infra cōcorditer ad h̄ ſubdit. Aut addidit verba illa, appo/ſito vel diuiſo eē vel nō eē, vt oſtēderet q̄ h̄ verba, eē aut nō eē, nō ſūt ppōnis ptꝰ neq; termini: ſʒ ſūt extra terminos, eē & nō eē, aut appoſita ptis terminis extrinſece, in diuiſione ppōnū in terminos, aut ſepata ab eis. Nihil eni amplius faciūt h̄ q̄tuʒ ad diuiſionē ppōnū in terminos appoſita q̄ diuiſa: videt eni in ppōne illa, ſoc. eſt albꝰ, termini eē ſocra. & albꝰ: & cōueniētius ſe hēbit lr̄a ſi ſic dicat: appoſi/to eē aut nō eē, aut diuiſo. Subdit poſtea, An abſurdū eſt dicere, nullo mō in ppōnibus hoc pacto ſe habētibꝰ verbum eſt p̄dicari: quaʒ p̄cipue Eudemus libro primo de dictione, hoc ipm pluribus argumētis oſtendat. Hec verba vltimo loco addita intelligēda ſunt de ppōnibꝰ de qbus in hac vltima expoſitiōe meminit. ſ. de 3° adiacēte. Videt tn̄ in tota hac expōne Alexander expſſe p̄mo ne/gare ppōnē de ſcđo adiacente: ſaltē ſm nām qm̄ eſt non ponit ſolū: quaʒ ſemp ſubintelligat ens a quo dicūt greci vt ēt Ammoniꝰ in libro de iterptatiōe, ipm verbū eſt denti/nari: & q̄ ſolū eē cōſtituimus ex nr̄o mō loquēdi. 2° nega/re q̄ in ppōnibꝰ de 3° verbū ſit ps p̄dicati: quā opionē ēt Auerro. in expōne ſua ſequr: Et hāc opionē aliq̄ h̄ argu/mēto cōfirmāt, ſi eēt ps p̄dicati, in ppōnibus hꝫ nō fieret bona cōuerſio: qm̄ totū p̄dicatū nō pmutaret in ſubiectū: Sʒ re vera mihi aliter vr̄ dōm ex intētiōe Phi & Auer. p̄ de iterptatiōe. cap. de verbo, locū illū exponētiū inqt ibi Phs, verbū ſemp eē eoꝝ que de altero dicunt notāꝰ quibꝰ verbis innuit verbuʒ ſemp ſignare intētionē p̄ti: verbuʒ eni in ppōne nūq̄ pōt eē ſuppoſitū: ſʒ ſemp eſt appoſi/tū: ſemp eni de altero dr̄: & h̄ manifeſte appet ex eo q̄ greci ipm ῥῆμα dicūt. q̄ſi qđ de altero dr̄: vel igit ſignam rē abſolute eē, vel hic eē 3° tertiū: ſi p̄mū ſit ppō de 2°: ſi 2ᵐ ſit ppō de 3°: & hoc expſſiſſime aſſeruit Phs: qui diuiſit p/poſitiones in eo libro in ppōnes de 2° & in ppōnes de 3° adiacēte: & in his dicit verbū eſt 3ᵐ adp̄dicatum, vbi vult verbū eſt, eſſe ptē p̄dicati: & ex pte p̄dicati ſumi. Et cōfir/mat h̄ q̄ ſi verbū eſt, reſolueret in ens: tūc eēt pceſſus in infinitū: nā eiuſdeʒ nature ſemp eſt, ipm eſt. ſi ḡ in illa: ſocrates eſt, reſoluent: ita & in iſto, ſocra. ens eſt: qm̄ verbū eſt ibi nō eſt cōtractū: ſic in illa, ſocra. eſt albꝰ. ¶ Ad ar/gumētū ipſoꝝ q̄ nō fieret bona cōuerſio Rn̄deo negan/do cōñtiā: nō eni ſit pmutatio in his ppōnibꝰ, niſi eorū q̄ poſſunt idēter eē ſubta & p̄ta: ſʒ id qđ ſemp eſt p̄tū forꝰ & oibꝰ cōe & cōibile p p̄tuʒ mā̄le illud ſemp remanet p̄ p̄ti in oibus: & ad hāc ēt itētionē Phs loquuꝰ eſt h̄ in dfi/nitione termini: loqut eni ſolū de ppōnibꝰ tertij adiacē/tis q̄ pprie cōſtituunt ſyllm cathe̅: q̄ diuidunt vt dixi/mus ſolū in ſubʒ & p̄tuʒ mā̄le, remanēte p̄to forꝰ in oibꝰ eodē mō: quū eni verbū nō variet itētionē q̄tū ad cōſti/tutionē ſylli: idcirco dixit ipʒ eē appoſitū: & ita etiā expo/nimus dcm Auer. hic: qui tn̄ aliā opionē quā diximus in libro de interptatione: & veriorē ſequutus eſt. Idē & Ale/xander videt ſenſiſſe quū dixit abſurdū eſſe in hꝫ ppo/ſitionibꝰ de 3° verbū nullo mō p̄dicari: & id auctē Eude/mij cōfirmauit. nō eniʒ pōt ibi loq̄ de ppōnibus ſecūdi: qm̄ ab eo ſmone in quo ſupra loq̄bat de illorouas alias miſſiones iterpoſuit lōgo ſermone ad dubitationē q̄ q̄rit q̄re Phs dixit eē aut nō eē, & in vltima fac ſolū mētionē de ppōnibꝰ de 3°: & poſt vltimo loco dic ea que diximꝰ, vbi per ppōnes hꝫ nō pōt intelligere niſi de ptime ad/iectis. Hec de his intētū dicta ſint.

¶ An ſyllogiſmus poſſit probari eſſe. Itē an ſit ſubiectū libri priorum annotationes quedam.

In definitione ſylli princip̄ ad/iōe expōnē de/ſcēdat expoſitor iſte, adducit ex dictis Jo. grāmatici opionē q̄rūdā Phoꝝ q̄ ephecti/ci vocabāt, negātiū ſyllz: quoꝝ argꝰ ſatiſfa/ciēs Jo. duas dat rn̄ſiōes: quarū hic vnā tm̄ tāgit, breuē & nimis obſcuram: ſed ego ambas maioris dilucidatio/nis gratia adducam: vt quedam etiam que a modernis tanguntur ex his declarem. Eſt ergo prima reſponſio, q̄ aliud eſt ſyllogiſmus & aliud ſyllogiʒabile quū ergo ſyl/logiſmum cōſideramus vt per ipm demōſtrationes fa/cimus: tunc hoc ipſum ſyllogiſmum vocamus: quum vo vt rem aliquam demonſtrabilem, ſyllogiʒabile appella/mus: & ſic demōſtratur ſylls nō vt ſyllsꝭ vt ſyllabile.

Hac

Hāc rñſionē infrigit Jo. ⁊ recte/ex hac eni ſolōne nō auferē proceſſus in infinitū:⁊ pſtat adhuc dubitatio:nam ⁊ ſyll's ille p quē de ſyllo vt ſyllogiçabile ſit demſ̄ratio/poterit ⁊ ipſe vt ſyllogiçabilis pſiderari p aliū ſyllm vt ſyllogiſm⁹/g iterū vt ſyllabilis p aliū:⁊ ita in īfi̅. Et ita reiecta hac ſubdit aliā:ꝙ nō oēs demſ̄ones/nec oīuꝫ dmōſtrationū pri⁹ p ſyllm aliū demſ̄ranẽ/ſꝫ eſt dueniēdū tādē ad cōes aī cōceptiōes:ex gb⁹ pri⁹ ſumētes ſyllos cōſtruimus:⁊ h̄ dmſ̄ratū eſt in poſteriorib⁹/ↄ̄ illos qui negabāt ſciaꝫ:vbi Ari^{les} dixit/nō oīa p dmſ̄rōnē ſciri:ſꝫ eē deueniendū ad cōes aīe ↄcepc⁹ q̄ ſꝫ dmſ̄rōne pſectiores. Ex his g̃ pmi ſylli ſiūt:hꝫ xo ex nullo amplu⁹. Hec Jo. grāma^{c9}. Hꝫ ſolōnes ambꝫ vñr illꝫ eē q̄ a recētiorib⁹ ib alijs verbis dr:⁊ p⁹ ſꝫ a Jo. ipugnet:pōt tñ ſuſtineri clariorbus. Videt:ꝙ ſyll's duob⁹ modis ↄſiderari pōt. vno⁹ vt īſt̃ꝫ. alio⁹ vt ſubiēū. g̃ de ipo vt ſubiēo pōt hñ ſcia p ipmmet vt īſt̄rm:⁊ ipe vt iſt̄rm notior eſt ſeipo vt ſubꝫ. Et qñ dr: etiā ille vt ſyll's pticularis ſylla^{lis} poterit p aliū ⁊c. Rñ⁹ negādo h̄:qm ille iā ſemel ↄſiderat⁹ fuit ſub ſyllo in cōi qn̄ de eo fuit facta dmſ̄ra°. ¶ Ulteri⁹ ſciēdū eſt/⁊ ad h̄ oſeruāt z° ſolo/ꝙ ſyll's ille pticularis p quē fit dmſ̄ratio de ſyllo in cōi. x. g.ꝙ ↄſtat ex trib⁹ termis/⁊ duob⁹ ppōnibus/⁊ alia hꝫ/eſt noſ⁹ nō q̄ten⁹ iſt̄rm ppe/nec q̄ten⁹ maior extremitas in eo de miori pdı°/ſꝫ q̄tenus ↄſtat ex ppōnib⁹ imediatis ⁊ p ſe notis. Ex dfinitiōe ſylli q̄ ē pri^{m} in hac ſcia:⁊ in h̄ ſyllo pticulari/paſſio pbata ē notior de medio/q̄ȝ de miori:g̃ in me⁹ exp̄mit cāꝫ:q̄re hꝫ paſſiōes īſūt ſylloꝝ hic ē pri⁹ ſyll's de q̄ Jo. loq̄bat. Ex his ſolūi pñt dubōnes multꝫ q̄ a modernis adducūtur i hac mā. ¶ Ulteri⁹ adhuc ē ſciēdū/ꝙ quū ſyll's ſit ſubꝫ in h̄ lib:nō aūt argu^{tio} vt aliq falſo tenuerūt:qm ſpēs aliꝫ ei⁹ non ↄſiderāt a Pho in h̄ li°. niſi i ordie ad ſyllꝫ:vt pꝫ ex z° hui⁹:quāq̄ ēt ſyll's ſit ſꝫ multos ſubiēū i tota logica tal's ſiter h̄ ſubīa dīa eſt ſtamēda. Est eni ſyll's ſubꝫ in tota logica ↄſiderat⁹ q̄tū ad oēꝫ modū eēndi quē hꝫ i ſe ⁊ i ſuis ptib⁹ itegralib⁹ ⁊ ſubiectiuis:⁊ i his q̄ ad ipꝫ attributionem hñt:vñ nō dr vle ſꝫm pdicatōēꝫ/ſꝫ ſꝫ adeq̄tionē ⁊ ↄtinētiā. Eſt aūt ſubiēū i li° poꝝ ↄſiderat⁹ ſimplr q̄tū ad vnū modū eēndi ſuū ſolū. l. q̄tu ad māꝫ i cōi abſtractā ab oī mā ſpērū ſylli:⁊ q̄tū ad formā ſylli i cōi ſꝫ ſe. Utrū aūt ſpālis h̄ mod⁹ ↄſiderādi faciat ipꝫ eē ſylli ſpēꝫ alijs ſpēbus ↄdiſtīctā. Ego qdē arbitror ꝙ n̄:h̄ tñ alijs maturi⁹ diſcutiēdū dimittim⁹:ſūt eni q tenēt ꝙ nec ſubꝫ h⁹ libri nec ſcia in eo tradita ſit ſupior ad ſubꝫ libri topicoꝝ nec poſte^{or}. qm oēs hi ſūt ſylli ↄſiderati ſꝫ diuſos modos eſſendi:vt pꝫ. Et ad h⁹ ↄfir^{mam} adducit rō tal. Diuiſio ſylli i cōi p māꝫ pbabileꝫ ⁊ necīā nō ē diuiſio gñis i ſpēs:qm ſpēs ſb aliq̄ gñe poſitꝫ diuidūt iter ſe p dīas ſoiales eſſentiales ipas ↄſtituētes:ſꝫ alia ē diuiſio ſylli in cōi p dīas ēntiales:q̄ ↄſiderat i li° poꝝ. ⁊ ē diuiſio q̄ fit i tres figuras ſꝫ triplicē hitudinē mediꝫ iter extremꝫ q̄ qdē diuerſis pncipijs roborāt:vt ſuo loco videbit. Sꝫ ſoluo has rōnes dndo/ꝙ q̄tuis diuiſa ſit rō ipoꝝ:illa tñ q̄ cōpetit ſyllo i cōi vt ſyll's ē/ē ēt cōis ſyllo topico ⁊ dmſ̄ratiuo q̄ten⁹ ſt ſylli/⁊ q̄ten⁹ hñt formā ⁊ māꝫ ſylli i cōi:ſꝫ ſit diuerſa ab eiſdē q̄ten⁹ topic⁹ ⁊ dmſ̄ratiuus:eodē mō pꝫ ad ↄfirmationē. ↄcedēdo ꝙ ſyll's i cōi ⁊ ſimplr nō ſꝑiur ō topico ⁊ dmſ̄ratiuo vt gen⁹ de ſpēbus/ſꝫ vt qd cōe⁹ de mōis ſpālibus. Si aūt ē eſt pdicatio ēntialis/eſt vt ſpēi ſpāliſſimꝫ de individuis:nā q̄tenus ſylli eādē hñt eſſentiam.

¶ Annotationes circa definitionē ſylli.

Circa expōnē dfinitionis tenet expoſitor iſte ↄ cōeꝫ oīum expōnē. pri^{m} pti^{cula} definitiōis nō oronē:ſꝫ rōnē legēdā eē:quū il-lud ſine cōtrouerſia teneri poſſit ex varia ſigtiōe huius nois λόγος ēt apō grecos. Qd̄ q̄dē inēū ſit nouū ⁊ pulchrū: Nos tñ magis Alexādro fauentes ⁊ alijs oib⁹:rōnes q̄s gr̃a firmādꝫ hui⁹ opionis facit/ſoluem⁹:⁊ dicim⁹ legēdū eē orō nō rō:pp v̄ba q̄ ſubdit/in q̄ poſtꝫ gbuſdā:vult eni ſyllꝫ eē orōnē vnā hypo^{ca} in q̄ iūgunt ptes cathegoricꝫ p terminū me^{m}:⁊ h̄ nō Alb⁹ tm:ſꝫ Auer. aſſeritimo Ari^{les} ipe z° poſte. tex. cō. xi. v̄ba Auer. in maiori editiōe ſūt h̄:⁊ ex eo ꝙ ſt iſtꝫ duꝫ ppōnes orō vna p cōicationē ſuā in termio me°/ſeqt ex ipa ↄ ex necītate:⁊ h̄ totū declarātū fuit in li° ſylli: v̄ba aūt Ari^{lis} vna qdē ppōne accepta nō ē:duab⁹ aūt ad min⁹:h̄ aūt quū vnū me^{m} habeant:h̄ igit vno accepto ↄnē necē eſt eē. qd clarius: Et hic termin⁹ medi⁹ ſe hꝫ vt mā in ſyllo:vt īngt Auer. i me° expōne li° allegato. reſpectu. l. ipſi⁹ ↄnis. vñ ſꝫ ſyll's poſſit accipi ſolū p ppōnib⁹ ↄſtitutis tñ in mō ⁊ i fig^{ra}:credo tñ veriorē eē acceptionē p aggregato ex ppōnib⁹ ⁊ ↄne. Eſt eni ↄ pfectio ⁊ for⁹ ſylli: ppōnes aūt mā:quū ergo for^{a} ⁊ mā ab iuicē ſepari nō poſſint/appet totū hoc aggregatū ppē eē ſyllꝫ:ex q̄ ſeqt ↄnē eē de ēntia ſylli:⁊ h̄ Phs ſigniauit quū dixit necē eſt ſequi aliud qd:poſita nāq̄ mā ppa alicui⁹ rei for^{a} illi⁹ pculdubio exorit ⁊ igigñr:quū g̃ ambo hꝫ ponāt in ſylli dfinitiōe ambo erūt de ēntia ſylli:h̄ ēt argr ex alio/qa ſyll's ē ēntialr diſcurſus/g eſt qdā mot⁹ a pmiſſis in ↄnē/oīs aūt mot⁹ ēntialiter icludit termios:⁊ pcipue termi^{m} ad quē. g̃ ↄ ē dē ēn^{a} ſylli. Eſt g̃ ⁊ alio mō ſyll's orō hypo^{ca}/in q̄ iūgūtur ppōnes cū ↄne p notū illatōis notāte diſcurſꝫ illū ēntialr. ¶ Ex his ſoluūt arg^{ta} oīa pter vltimū/in q̄ dicit:quū ponit gen⁹ remotū in dfinitiōe:tūc illō eſt ↄdēdum p dīas donec ad ppiquū veniatur:dī illō ēt hic ab Ari^{le} fieri:nam p illa v̄ba nl aliō voluit ſigr̄e niſi/ſyllm eē orōnē hypotheticā in q̄ iūgunt ptes cathe^{ce}/p terminū me^{m}/⁊ p notā illatiōis:nec oportuit addē vle/aut pticulare affirmatiuū aut negatiuū:qa hꝫ ſpectāt ad modos ſylli ſpāles: nō aūt ad cōeꝫ. ¶ Ulteri⁹ ↄſideratiōe dignuꝫ eſt qd dīt Alexāder circa illā definitionis ſylli pticulā/alterū qd a poſitis. īngt eni Ari^{lem} v̄ba hꝫ addidiſſe vt ſylli vtilitatē oſideret:⁊ cui⁹ gr̃a inuētus ſit:vt. l. ↄnē ignotā ex pmiſſis notis pbaret:quū eni ſyll's iſt̄rm ſit ⁊ iſt̄rm dē vtilitatis alicui⁹ gr̃a ⁊ finis/inuētū ſit:ipſe quoq̄ ſyll's quam vtilitatē hāc nō pbuerit/gr̃a cui⁹ iuētus eſt ſyll's nullo pacto dicēdus erit:etiā ſi formā ſyllogiſticā ⁊ ↄiugationem ſyllicaꝫ poſſideret:⁊ pp hāc pticulā excludunt ſylli duplātes/vt ſi oīs eſt/oīs eſt:ſed oīs eſt. g̃ oīs eſt:⁊ ſylli idētter ↄcludētes. i. ↄcludētes omni ⁊ nulli. Quā eni vtilitatem nobis prebent hō ſylli:nullā certe:ob id necē eſt ↄcōnem aliā eē a pmiſſis ⁊ vere aliam ⁊ necīo ſequi:⁊ p hoc excludit oratio inductiua ⁊ exēplaris:in gbus ſꝫ ponant quędā:non tamē ſeqtur cōcluſio necīo. Addo etiaꝫ ꝙ petitio principij excludit in qua ↄ vī eē cum pmiſſis eadē:⁊ qd inēdim⁹ pbare in pri° petit. g̃ ↄ in illa nō eſt alia a pmiſſis:q̄ȝq̄ quo ad terminoꝝ diſpōneꝫ poſſet eē ſyll's. Qꝫ aūt īngt vlterius Alexander hē orōnes inutiles ſylli nō ſint:apparet p ſpēs ſylloꝝ diſcurrendo. Nā oīs ſyll's/vel topic⁹ eſt/vel demſ̄ratiuus/vel ſophiſtic⁹:ſꝫ hꝫ orōnes nō poſſunt eē aligs hoꝝ ſylloꝝ:⁊ hoc ipſe longo ſermone primo prioꝝ pbat:⁊ adhuc latius pᵒ topicoꝝ. ex negatione aūt ſpērꝫ oīum genus quoq̄ deſtruit:quiꝫ nō ſit genus pter generis ſpēs. 7° metaph. 43. Ex his oībus videt Alexāder velle nō eē appellādā orōnē aliq̄ȝ ſyllm:q̄ꝫ vim non hēat pbandi:q̄ꝫuis figurā aliquā habeat ſyllogiſticam. Sed pfecto verba iſta ita nude plata magnas patiant difficultates:nō eni videt ꝙ de rōne ſylli ſimplr:vt de eo pmo prioꝝ agit ſit pbare:ſꝫ tñ in-

ferret: et ad h quoq; neceſſariũ eſt ↄ̃nẽ eẽ a pmiſſis diſſimilẽ: ꝗ̃ ꝗd infert eſt aliud ab inferẽte. ❡ Et h eẽ verũ pbat tali rõne: oẽ b, a: oẽ c, b. ergo oẽ c, a. Itẽ: ois leo volat, ois aſinus leo. ergo ois aſinus volat. Iſti ſunt ſyll'i: et tñ nihil pbãt: ꝑ̄tea nõ pcedũt ex notis vel apõ ſe vel apõ aliũ: h eſt ↄ̃ceſſis: vt ṫn et Cõmẽtator et oẽs antiq expoſuerũt: nã primi ſylli ppõnes ſũt oĩno ignote: et ois pbatio eſt p notiora: ſcdi ãt ſũt oĩno ĩpoſſes. ❡ 3° ſic: Ariſ͡tes p topic. ſyllos in forma peccãtes nõ vult eẽ ſyllos: bonos aũt in forma ſʒ in mã peccãtes vult eẽ ſyllos: tũc ſic, mã ſylli dialectici ẽ pbabilis. ſylls ğ qui non habebit pmiſſas pbabiles peccabit in mã ſylli dialectici: et nõ dicet ſylls dialectic⁹: nihil tñ obſtat quin poſſit dici abſo͡te ſylls nõ peccãs ĩ mã ſylli ſimplr. Mã nãq; ſylli ſimplr ſũt ppõnes ipſe quo ad affirmatiuũ et negatiuũ: vlẽ et pticulare. Idẽ eẽt dõm de ſyllo demonſtratiuo et ſophyſtico. ❡ Pręterea: nõne Phs 2° huiꝰ dicit poteſtatẽ eẽ ſyllogi͡cã vt falſę ppõnes poſſint verã ↄ̃nem ↄ̄cludere: ppter hęc argumẽta dixerũt multi de rõne ſylli ſimplr tñ eſſe ꝙ inferat nõ ꝙ pbet. Et addũt hĩ rõnẽ aliã: ſi ſylls ſimplr eẽt pbatiuꝰ: tũc ois ſylls eſſet pbatiuus. ↄ̄ña eſt manifeſta, ↄ̃ñs eſt falſũ de ſyllo ex falſis pcedẽte. Dicũt quoq; de rõne ſylli ſimpliciter eẽ ſolũ diſpõnẽ termiorũ in mõ et in figᵃ et neceſſariã illationẽ. ❡ Et vlteriꝰ: ꝙ nõ requirũt in ſyllo ſimpliciter tres termini vocalr diſtincti: qꝛ eſt aliqs bonꝰ ſylls in ꝗ̃ tñ ſũt duo termini: pʒ de ſyllo ex oppoſitis 2° poꝝ. Imo qõ plus eſt: ex vno tñ termino aiũt poſſe ſyllm bõm ſimpliciter ↄ̄ſtare: vt ſi fiat ĩ 5° tertie talis ſylls, aliqs hõ nõ eſt hõ, ois hõ eſt hõ. ğ aliqs hõ nõ eſt hõ. ❡ Ex quo vlteriꝰ inferũt ad ppoſitũ coꝝ ꝗ̃ a pñꝰ in hoc notabili dicta ſũt: nõ oportere eẽ ↄ̃nẽ ſylli ſimplr aliam ſeu diuerſã, a q̃cũq; pmiſſarũ ſeorſum ſumpta: quãʒ vt patuit in aliꝗ̃ ſyllo ↄ̄clo ſit eadẽ pciſe ſm vocẽ cũ altera pmiſſarũ. Sʒ iſti delirãt quũ dicãt Ariſ͡tem in definitiõe ſylli, poſitis quibuſdã, qõ denotat ppõnes duas: ſaltẽ eẽ oportere et diuerſas, ꝗ̃ nõ pñt eẽ diuerſę et duę: niſi pp h ꝗa duę extremitates iũgunt cũ vno medio: ex qbꝰ alterũ qd. i. ↄ̄clo a pmiſſis diuerſa neceſſario ſeqꝛ: qõ eẽ non põt: niſi ꝗa extrema inter ſe iũgunt in affirmatiuo: vel diſiũgunt in negatiuo: ex quo vĩ oĩno neceſſarium tres eẽ in ſyllo categorico terminos et duas ppõnes, vnã ↄ̃nẽ diuerſaʒ ↄ̄cludẽtes. Ex quo pʒ ſyllm illũ ppoſitum in 5° 3ᵉ eſſe oĩno vanũ et inanẽ et nihil ↄ̄cludere: nec oĩno eẽ dõm ſyllm: qꝛ nõ cõpetit ei diffinitio ſylli: nec differt iſte ab illo quem adduxit Alexander, niſi ꝗa ille hʒ cõnexũ et trãſumptũ oĩno idẽ et affirmatum. Hic ṽo ſũt duę ppõnes nõ differẽtes in alio: niſi ꝗa vna eſt affirᵐᵃ et altera negatiua: et idẽ tñ in totũ ſũt termini: h aũt nõ ſufficit ad ↄ̄ſtitutionẽ ſylli. Requirit eni diuerſitas ſaltẽ in duobꝰ termĩs. ſ. medio cũ maiori: quũ eni medium ſit cã ꝙ maior extremitas cũ minore vniat: vel diſiũgat ſiue vere ſiue falſo: et cã a cãto neceſſario diſtinguat: nihil eniʒ põt eẽ ſibi cã vt aliqd ſibi inhereat: ſʒ ğ poſſit maior extremitas eẽ eadẽ cũ minori ſm vocẽ: differt tñ ab illa ſʒ officiũ et in mõ ſumẽdi vt ſtatiʒ dicã de mẽte Alexãdri: qõ appet in ſyllo ex oppoſitis in quo idẽ a ſeipſo remouet: et idẽ ſupplet vicẽ duoꝝ, medium tñ opʒ eẽ diuerſum pp cãm dictã: et nõ ab re dixi h eſſe neceſſariũ in ſyllo categorico: qꝛ de hypothetico forsaſſe ſecus eſt: nã in categorico non põt ↄ̄cluſio eſſe oĩno ſimilis alteri pmiſſarũ: ꝗa nullus eſt ſylls categoricꝰ in quo paucioribꝰ termĩs idigeamꝰ ꝙ̃ ille in quo idẽ de ſeipſo ↄ̄cludit affirmatiue vel negatiue, affirmatiue vt dõ: oẽ aial rõnale eſt hõ: ois hõ eſt aial rationale. ğ ois hõ eſt hõ: negatiue vt in ſyllo ex oppoſitis: nulla diſciplina ſtudioſa: ois diſciplina ſtudioſa, nulla diſciplina diſciplina: in his aũt nulla pmiſſarũ eſt alteri ſimilis: nec etiã ↄ̄clo alicui illarũ. Sʒ in ſyllo hypotheᵗᶜᵒ diuiſiuo ex oppoſitis ↄ̄ſtituto, inqt Alexãder poſſe eſt ↄ̃nem nõ differre ab altera pte diſiũctiuo et ipſm trãſumptũ vt dõ, aut eſt dies, aut nox: ſʒ nõ eſt dies. ğ eſt nox: vel aut eſt dies aut nõ eſt dies: ſed eſt dies: vbi trãſumptũ eſt ſimile alteri pti diſiũcti. Sʒ inqt Alexãder, ſuſtinẽdo vlr verum eẽ ꝙ ↄ̃ ſit diuerſa a ppõnibꝰ, lʒ ↄ̃ illa ſit ſilis ſm vocẽ: non infert tñ vt ſilis: ſed vt oppoᵐ alteriꝰ ptis ꝗ̃ poſita fuit in diſiunctio: vt ſuo mõ ẽt diximus de maiori et minori extremo in ſyllo ex oppoſitis. ❡ Sʒ tũc eẽt dubᵐ de petitiõe pncipij: ſaltẽ de illa ꝗ̃ ſtatim fit: verũ ſit bonꝰ ſylls vt iſti aſſerũt: forsaſſe dõm eſt ꝙ nõ. De hoc tñ, 2° huiꝰ latiꝰ differemꝰ: nũc aũt qõ pncipalr qrit̃ pſcrutemur: an. ſ. h ↄ̄ceſſo ꝙ ↄ̃ ſit a pmiſſis diuerſa habeamꝰ ↄ̄cedere ſyllm oẽʒ eẽ pbatiuũ: quãʒ ſit hęc eiꝰ vtilitas: qua ſeclu͡ſa ſylls nihil erit: et nãq; cętera inſtrũ: vt inquit Alexãder p topic. abijcimus quũ nõ poſſunt in pprĩã vtilitatẽ. ❡ Pro cuiꝰ ſolone vt opionẽ Alexãdri p viribꝰ tueamur, dicimus diſtinguẽdũ eſſe de pbatiõe: nã duplex dĩ eſſe pbatio: vna eſt quũ ex ppõnibꝰ veris et notioribꝰ: vel ſaltẽ pbabꝰ et notioribꝰ cõcludimꝰ ↄ̄clonẽ aliã a pmiſſis, ita ꝙ veritas et pbabilitas et cõplexio ↄ̃nis ex veritate et notitia et cõplone pmiſſaꝝ depẽdeat. Et iſte modus pbationis deſeruit ſyllo dialectico et demõſtratiuo. Aliꝰ modus pbationis eſt quũ nõ pp veritatẽ aut cõplonẽ vel notitiã pmiſſarũ ꝗ̃ ſit cã veritatis et notitię et cõplonis in cognoſcẽdo tñ, ipſiꝰ ↄ̃nis: ſʒ ex ſola terminoꝝ diſpõne ſiue adinuicẽ iũctoꝝ pbat̃ hoc pdicatũ ineẽ huic ſubiecto. Hic eni nõ ſolũ ↄ̄ſiderat̃ modus illationis, ſed ẽt pbationis: ſuppoſita nãq; illa terminorũ diſpõne in mõ et figura tali pbat̃ pdicatũ h in eẽ huic ſubiecto. Hęc aũt pbatio nõ fit ex notioribꝰ: nec ex verioribꝰ: ſʒ ſiue verę ſiue falſę ſint ppõnes, ſiue ignotę ex tali terminoꝝ cõplone pbat̃ talis ↄ̃: et h mõ Phs in 2° huiꝰ inquit ſyllm ex falſis, eẽ ſyllʒ et poſſe verũ ↄ̄cludere. Et eſt aduertẽdũ ꝙ ſcđs modus eſt vilior pmo. Uult ğ Alexã. ꝙ ſola forma ſyllogiſtica et ↄ̄iugatio, ſiue modus nõ ſufficiat ad h ꝙ vere dicat̃ ſylls: qꝛ in deſinitione et eſſentia ſylli requirit̃ ꝙ ↄ̄clo ſit a pmiſſis diuerſa: et per ↄ̃ñs etiã pmiſſę inter ſe vt ſupra diximus: qõ ſignat vtilitatẽ ſylli. Põt eni ſeruari forma ſyllogiſtica in aliqbus in qbus ↄ̃ ſit eadẽ cũ aliqua pmiſſarũ, vbi termini ſint tñ diuerſi ſm acceptionẽ intellectꝰ: et nullo mõ ſm vocẽ nec ſʒ rẽ: vt appet in exẽplis ſup addũctis. ❡ Ex his appet ſolo ad duas pmas rõnes in oppᵐ addũctas. Rõ autẽ 3ᵃ quę difficilior eſt ẽt ex pdicta diſtĩõne ſoluit̃, quãʒ dĩ: ſi aliqs ſylls nõ pcedat ex pbabꝰ peccabit in mã ſylli dialectici: nihil tñ obſtat quin ſit ille ſylls: dũmõ habeat mãm ppoſitionatã ſyllo ſimplr, ↄ̄ceditur totũ dum habeat cõditiones prius dictas: ex hoc tamẽ nõ ſequitur illũ non eẽ pbatiuũ: ſaltẽ loquẽdo de pbatiõe ſcđo modo dicta. Naʒ ſylls pbatiuus ſcđo mõ dictus diuidit̃ in topicum et demõſtratiuũ et ſophiſticũ peccantẽ ſoluʒ in mã: vt dicit̃ p topico. cap. p. et p elẽchoꝝ. Sylls tamẽ ſimplr põt eẽ pbatiuus ſcđo modo et nõ pmo: vt ſępius dictum eſt. Sʒ dices: videt̃ Alexãder loqui de pbatione ſcđo mõ dicta: qꝛ, inquit, tales ſyllogiſmos nõ eſſe vtiles, nec dialectico, nec ſophiſtico, nec demõſtratiuo. Dico ꝙ Alexander loquitur de ſyllogiſmis quos ipſe adduxerat: ſed illi aliꝗ qui probant ſecundo modo: ſunt vtiles quantum ad ſecũdum modum probandi generaliter qui pręſupponit̃ a primo: nam pſupponunt ſyllogiſmus dialecticus et alij formam et materiã ſyllogiſticam generalẽ: quę etiam generaliter probat: et illã neceſſario includũt: et ſic pʒ ꝙ ſyllogiſmus qui vere ſylls eſt hʒ viʒ pbãdi: vel pmo, vel ſecũdo mõ: non autẽ ſolũ inferendi vt dictum eſt.

¶ Circa dictū de omni ab Ariſt. definitū Annotatio.

Dictum de omni ab Ariſt. definitū vr̄ nō differre a ſyllo: quia īgt dictū ḋ omni eē qñ nihil eſt ſumē ſubiecti de q̄ alterū: ꝰ eſt p̄tū nō dicat. nā vt Alexāder ꝑ poꝝ dicit, quā ois ꝑpō ꝯſtet ex ſubiecto ⁊ p̄to: tūc p̄tū de oi ſubiecto dicet qñ nihil eſt ſumē ſubiecti de q̄ nō dicet p̄tū. vt aial de oi. hoīe: nullū eni hoīez eſt accipe, de quo aial nō dicetur. ¶ Hic aūt modus dicēdi nō vr̄ differre a ſyllo: ꝰ ꝯfirmat ex dicto Simplicij in ātp̄ſitis exponētis regulā illā qñ alterū de altero p̄tur vt de ſubiecto, qcqd p̄tur de p̄to p̄tur ⁊ de ſubiecto. Jngt eni. Hic eſt p̄m⁹ modus p̄e fig⁹ quā me⁹ ſit in toto maiore: ⁊ dicat de toto miore. ¶ Eſt igit aduertēdū ꝙ dictū de oi ꝯtinet tres termios ⁊ duas ꝑpōnes: quēadmodū ⁊ ſyllis: ſ; dīt a ſyllo: qm̄ ſylls cōtinet ꝰ in actu: dictū aūt de oi in po⁹. Et iō dictū de oi eſt ſylls implicit⁹: ⁊ ſyllo eſt dictū de oi explicitū: ſicut dī de definito ⁊ definitiōe. Vn̄ dictū de oi ꝯtinet duos termios i actu q ponunt in ꝑpōne maiore. ſ. mediū ⁊ maiorē extremitatē: minorē aūt in po⁹. Et ex ꝰ ēt miorē ꝑpōnē in po⁹ ꝯtinet: ⁊ maior ꝑpō quā ſe hēat vt totū ꝯtinēs minorē in po⁹ vt ꝑtē dʒ eē vlis. minor aūt quā ſit ꝑs ꝯtēta ſub medio neceſſario erit affir̄ma: nō eni eſt totū niſi de ꝑte affir̄ma p̄dicet: ſylls aūt duas ꝑpōnes ⁊ tres termios actualr̄ explicitos ꝯtinet: vt dōo, ois hō eſt aial, ſocra. eſt hō: ex ꝰ autē ꝙ maior extremitas dī de medio, ſeqt̄ vt dicat de miori quę ꝯtinet ſub medio: ⁊ hic eſt diſcurſus ſyllicus. Hoc aūt pʒ ex ꝟbis Ariſt. quā dicit: nihil eſt ſumē ſubiecti: de q̄ p̄tū nō dicat: ſigt eni eē ꝑpōnē vnā quę ſubiectū ꝯtineat ⁊ p̄tū ſub cui⁹ ſubiecto liceat aliqd ſumi. Jlla ḡ nō pōt eē niſi ꝑpō maior ſub cui⁹ ſubiecto pōt ſumi mior: ⁊ ſic notat ꝑpō maior in actu: mior aūt in po⁹: ⁊ maior vlis ⁊ mior affirmatiua. De ſyllo aūt dicit Pħs infra. quā ḡ poſtrem⁹ in toto ſit medio ⁊ medi⁹ in toto ꝑ: vel ſit vel nō ſit: neceē eſt extremitatū fieri ſyllm ꝑfectū. Vbi notat ꝑpōnes ambas ⁊ termios actu ſumi: ſ; iʒ maior ſit vlis: qa ſe hʒ vt totū ad minorē: alio tñ mō q̄ ad q̄litatē ſumit: qñ ꝯcludēda ē ꝯclo affir̄ma, ⁊ alio qñ negatiua. Hoc autē accidit maiori qñ p̄dicatū eſt a ſubiecto remouēdū in ꝯne: ꝓpter qd̄ neceē eſt idē p̄tū remoueri a medio ſub q̄ minor ſumit vt ꝑte remanēte miori affirmatiua quā ſit ꝑs. Et ꝰ eſt qd̄ Pħs ſubdidit, qñ dixit ⁊ de nullo ſilr̄. ¶ Ex his pʒ diña inter dictū de oi, ⁊ ꝑpōnē vlēz quā ponit Auer. in expōne huī⁹ loci: qa in dicto de oi intelligit ⁊ inuit potētialis ꝯſiſtētia ⁊ cōtinētia mioris affirmatiuę: q̄ non inuit in ꝑpōne vli affirmatiua: ⁊ idcirco hñ dictū eſt: dictū de oi duas ꝯtinere ꝑpōnes, vnā in actu, alterā in po⁹. Pʒ etiā verū eē dictū Ariſt. qd̄ frequēter reperit: ⁊ in libro p̄oꝝ ⁊ poſterioꝝ nō poſſe eē ſyllm: niſi ſit in eo aliqd ſe hñs vt totum ⁊ aliqd ſe hñs vt ꝑs. ¶ Dilucidū quoqꝫ eſt dictū de oi duo hēre ſigta: qm̄ duas īportat ꝑpōnes: vnū p̄mariū, ⁊ alterū ſecūdariū: actuale p̄m̄ eſt, ⁊ 2m̄ potētiale. p̄m̄ eſt ꝙ p̄tū dicat de q̄libet ꝯtēto ſub ſubiecto: ⁊ ꝰ mō, ꝑpō iſta, ois hō eſt animal: ꝓpter ſubiectū diſtributū ab illo ſigno vli vt eſt dictū de oi: ſigt q̄libet idiu⁹ hois eſſe aial. 2m̄ eſt ꝙ de q̄libʒ ō quo dī ſubiectū dicat p̄tū: ⁊ ꝰ mō illa ꝑpō, ois hō eſt aial: ſigt ſocratē et Platonē eē aial. ¶ Et ꝰ fuit cā erroris Alfarabij vt dicit Auer. qm̄ putauit ſcḋariū ſigtū dicti de oi eē p̄mariū: nā putauit illā ꝑpōnē, ois hō eſt aial: p̄ ſigre ꝙ oē de quo dī hō eſt aial. Hoc aūt eſt falſū: qa tūc maior extremitas nō diceret de medio: ſed de eo de q̄ dicit mediū, ⁊ iʒ mediū poſtea in minori ꝑpōne de miori extremo diceret. Et tūc ꝑpōnes iſtę nō poſſent concludere: qm̄ maior extremitas fuiſſet p̄ta de minori in p̄a ꝑpōne: ⁊ ex hoc poſtea ꝯcluſit Alfarabi⁹ ꝙ poſſʒ fieri dictū de omni ex ambabus negatiuis, ſic dōo, qd̄ nō eſt aial non eſt hō. nulla ſtatua eſt aial. ḡ nulla ſtatua eſt hō. Sʒ hic ē error p̄dicamēt: qm̄ nō dī maior extremitas de medio: ſʒ de eo de quo dicit mediū. nā nō eē hoīem dicit de eo de q̄ dī non eſſe aial. ꝙ ſi de medio imediate maior extremitas diceret detegeret error protinus. Alio etiā peccato peccat hic ſyllo: vt īgt Auer. ꝯ ipſe nā ꝯſtat ex plib⁹ q̄ duabus ꝑpōnib⁹. ſylls aūt categoric⁹ ex duab⁹ tm̄ ꝯſtat. Et hʒ potius viʒ ſylli hypothetici q̄ categorici: qui arguit a deſtructiōe ꝯſequētis ad deſtruēdū āns. Idē eni eſt dicere: qd̄ non eſt aial non eſt hō: ac ſi diceremus, ſi non eſt animal nō eſt hō. ¶ Vlterius ſciēdū eſt, ꝙ etſi dictū de oi videat ſumptū ab illa regula in āntp̄ſitis: tamē illa regula ſtrictius intelligit: qa ſolū in p̄dicatis eſſentialib⁹: ita eni īgt Simplicius intelligendū eē ꝟbū illō de ſubiecto. Dictū aūt de omni latius intelligit non ſolū de eo qd̄ eſſentialiter cōtinet ſub ſubiecto: ſed quouis mō. Quū enim aial dicit de hoīe, dicit ⁊ de omni eo qd̄ ꝯtinet ſub hoīe: ſiue id de quo dicit ſit per ſe cōtentū ſub hoīe, ſiue ꝑ accidens: dūmodo hō de illo p̄dicet actualr̄ vbi ſylls ſit ex ambab⁹ de ineſſe, aut ex maiori de neceſſ.º ⁊ minori de ineſſe, quouis mō ſumpto ineē, ſiue ſimplr̄, ſiue vt nunc. Ex quo etiā dicit verā eſſe regulā Ariſt. ꝙ ex maiori de neceſſario cū minori de ineſſe quouis mō ſumpto ineſſe ſeqt̄ ꝯclo de neceſſario ꝑ dictū de omni. Alr̄ dictū de oi in tali miſtione nō verificaret niſi in ꝑpōnib⁹ neceſſarijs: qd̄ tamē eſt falſū. hoc ſignificauit Ariſt. ibi quā dixit: nam, c, ſub, b, eſt: ſignificās miſtionē illā tenere ꝑ dictum de omni. Hoc aūt inter cętera ex eo maxīe arguit: ꝙ ſi aial p̄dicatur neceſſ.º de hoīe: quā ſuppoſita hois: ſiue per ſe, ſiue ꝑ accñs idētificent vlr̄ hoī: neceſſe eſt vt de illis ſuppoſitis: idē aial cū eodē mō neceſſitatis in ꝯne p̄dicet. ¶ Ex quo iterū arguit opionē quorūdā falſā eē in qua dicūt ſyllm illū peccare ꝑ fallaciā accñtis in quo eſt maior de neceſſ.º ⁊ minor de ineē vt nūc: albū nāqꝫ accidit hoī vt ſtat ſub ꝰ p̄dicato qd̄ eſt aial: vnde nō ſeqt̄, ois hō eſt aial neceſſ.º: albū eſt hō. ḡ albū eſt aial neceſſ.º. Cui⁹ erroris cauſa forte fuit: qa credidit dictū de oi tenere tñ in ꝑpōnibus neceſſarijs: vt ſupra dictū eſt de regula in āntp̄ſitis. vñ ſi hoc dictū eſſet verū: ille ſylls peccaret ꝑ fallaciā accidētis, ſiue ſumeret maior cū mō neceſſitatis, ſiue nō: nā albū accidit hoī vt ſtat ſub illo p̄to qd̄ eſt aial, ſiue ei apponat modus neceſſitatis, ſiue nō. Et ꝰ mō nullus fieret ſylls ſine fallacia accñtis niſi in ꝑpōnibus per ſe vel neceſſarijs. Sʒ pʒ ſolo ex dictis: nā q̄uis albū nō ſit de eētia hois: tamē qa idētificat homini: nā ois ꝑpō affirmatiua eſt vera ꝑ idētitatē p̄dicati cum ſubiecto. idcirco quā aial cū modo neceſſitatis de hoīe p̄dicet, p̄dicabit cū eodē mō de omni eo qd̄ eſt idē cū hoīe: ⁊ ꝑ dictum de omni: vt dictū eſt. Sʒ de his latius ⁊ accuratius loco ſuo dicemus. ¶ Vtrū autē dictū de omni ſit p̄ncipiū regulatiuū oīum ſylloꝝ, vel tm̄ primę figurę. Dicendū ꝙ perfectio eētialis ſylli quę inuenit in quolʒ ſyllo cuiuſcūqꝫ figurę ꝯcludēte eo ꝙ hęc ſint: hʒ in q̄libet figura p̄n̄m ꝓpriū: nam figurę oēs cōcludūt ꝯcloes ſuas ex neceſſitate per tres diſpōnes medij eētialr̄ diuerſas: ꝓpter qd̄ diuerſa ſunt p̄ncipia: nā in p̄ma eſt dictū de omni ꝑ qd̄ denotat exiſtētia medij inter extrema: hoc mō ꝙ ſubijciat maiori: ⁊ p̄dicet de miori: in ſcḋa ꝙ mediū qd̄ remouet a p̄dicato ⁊ affirmat de ſubiecto eſt cauſa remotionis extremoꝝ in ꝯne a ſeinuicē: in 3a: qa quęcūqꝫ idē ſunt vni tertio, idē ſunt īter ſe. Hi eni ſunt ſitus medij in 2a ⁊ 3a fig⁹. Perfectio tñ accñtalis, q̄ denotat nō neceſſitatē: ſʒ euidētiā illius nō inuenitur niſi in p̄a quę ꝯcludit ꝑ dictū de oi: alię autē vt euidētiā hāc habeant reducēdi ſunt ad p̄mā.

per ↄuerſionē.cõuerſio ġ erit pn̄ᵐ regulatiuũ ſylloꝝ im/
perfectoꝝ:quo ad euidẽtiã:vt.ſ.ad primã reducantur:⁊
tũc oẽs tãdem eodem principio radicali regulantur:Jc/
circo forte de alijs principijs Ariᶜᵒ non meminit.

¶ Dubium an diuiſio propoſitionum ab Ariˡᵉ tradita ſit
penes modos/aut materiam/aut vtrũqꝫ intelligenda.

Dubium diſcuſſiõe dignũ eſt de diui/
ſiõe quã Ariˡᶜᵒ facit ṗ ṗoꝝ.
ca.z.ipſarũ ꝓpõnũ:quarũ als.d.ſignare in/
eſſe als neċio ineē/als ↄtigere ineē/an ſit pe
nes mãm tm̄ itelligenda/vel penes modos
tm̄:vl̄ penes vtrũqꝫ.Jtẽq̇d per ꝓpõnes de ineē itellexe
rit/quũ eni hęc ſint fundamẽta oiuꝫ q̄ ſequant̄/niſi recte
intelligant̄ in magnos ⁊ inextricabiles errores nos ꝑdu/
cent.Quaſdã etiã dubitationes alias q̄ his annectunt̄ ad
futura differemus quę in miſtionibus ſunt ꝑtractanda.

¶ Quãtũ ad ṗmã q̄õnẽ videt̄ ṗ hãc diuiſionẽ dataꝫ
eē penes mãꝫ. ṗ ex ꝟbis Ariˡᵉ ponẽtis hãc diuiſionem
penes ſigra ꝓpõnũ quę a modis cẽndi ⁊ nã ipſarũ reꝝ
ſumunt̄. 2°/ex ꝟbis eiuſdẽ iſra.c.14.in pn̄°cap.⁊ Auer.
ibidẽ.quũ ingt.Quĩ autẽ diuerſuꝫ eſt ineē ⁊ neċio ineē ⁊
contingere ineē:naꝫ multa q̇dẽ inſunt:nõ tm̄ ex neċitate:
multa aũt nec inſunt ex neċitate/neqꝫ iſunt oĩno:ↄtingũt
aũt ineē:⁊ Auer.ingt/qm̄ ꝓpõnes diuerſant̄:q̇dã a q̇buſ/
daꝫ in mõ ⁊ mã quã ſigt̄ modus. 3° ⁊ fortius ſic arguit̄.
Niſi hęc diuiſio daret̄ penes mãꝫ nõ poſſent verificari
regulę q̄s Ariᶜᵒ infra tradit de cõuerſiõe ꝓpõnum cõti
gẽtiũ de vero ↄtigẽti:quũ.d.vl̄eꝫ negatiuã ⁊ ꝑticularem
affirmatiuã ad oppoſitã q̄litatẽ ↄuerti:⁊ nõ eo mõ quo
ꝓpõnes de neċio ⁊ de ineē/quũ illa ſit neċia ↄtingẽtis vt
poſſit eē ⁊ nõ eē:vt iſra clari⁹ oñdit.c.18.quũ ipm̄ cõtin/
gẽs definit ⁊ dicit ꝓpõnes de ↄtingẽti ↄuerti ad oppoſi
tas q̄litates.¶ Hoc idẽ ex ſnia Alexandri aphro.⁊ Jo.
grãmatici ṗ ṗoꝝ.argt̄ qui ṗdictã diuiſionẽ pfectã eē de
clarãtes:id ex parte rerũ declarãt/diſtõnẽ mẽbroꝝ ṗdi
dictę diuiſionis ex rerũ ipſarũ diſtõne ſumẽtes.¶ Hęc
ſunt ꝟba Alexãdri.Eoꝝ q̄ aliq̇b⁹ iſũt/alia q̇dẽ ſemp in
ſunt/alia ꝟo q̄nqꝫ q̇dẽ iſunt:q̄nqꝫ ꝟo non:ſi q̄ ſemp inſit
qd̄ ineē di:⁊ ſi ſumat̄ ineē:neċia ſit hęc ꝓpõ affirmatiua ⁊
vera:neċia ꝟo negatiua vera q̄ accipit nõ ineē alicui id/
qd̄ nũqꝫ aptũ eſt ineē.Si aũt nõ ſemp iſit ṗdium ſubto:ſꝫ
tm̄ ſm̄ ṗſens tps ꝓpõ q̄ hoc ſigt̄ de ineſſe ſit affirᵃᵗⁱᵘᵃ vera.
ſilr ⁊ de ineē negatiua vera:q̄ qd̄ nũc nõ ineſt/nõ ineē ſi/
gnat.Si aũt in pñti ṗdicatũ nõ ineſt ſubto:ſꝫ põt ipſi in
eſſe:⁊ ſic tãqꝫ poꝛe ineſſe accipiat̄/poſſis ſit ꝓpõ affirma
tiua vera:q̄ ꝟo poſſe nõ ineē ait.vel id qd̄ ineſt/vl̄ id qd̄
nõ ieſt poſſis ſit negatiua vera.¶ Jdẽ quoqꝫ aſſerit Ale
xander in alia diuiſione quã facit penes ſepabilitatẽ vel
inſepabilitatẽ ṗti a ſubto.Ex q̇b⁹ duo itelligunt̄ de mẽ
te ei⁹.Primũ/ꝙ modi nõ faciũt ꝓpõnes eē tales:vt mo
dus neceſſari⁹ nõ facit ꝓpõnẽ neċiaꝫ:nec ei⁹ abſentia ꝓ
poſitionẽ de ineē:ſed ſolũ ex rõne terminoꝝ hꝫ ꝓpõ ꝙ
ſit neċia de ineē vl̄ ↄtingẽs.Scḋm eſt/ꝙ ꝓpõ de ineſſe
eſt nõ in mã neċia:ſꝫ poſſi in actũ reducta:vñ quũ hãc i
telligat eſſe ꝓpõnẽ de ineſſe:pꝫ oẽs alias:q̄cũꝗ ſint ſine
mõ:nõ tm̄ dici de ineē:ſꝫ vel neċias/vel poſſes.ġ intelligi
diuiſionẽ Ariˡᵉ penes mãm ⁊ habitudinẽ termioꝝ:non
aũt penes modos:ħ ẽt ex ſolone alterius q̄õnis plani
erit.¶ Sꝫ in opp̄ᵐ ꝙ ſit data penes modos ⁊ nõ penes
mãꝫ arguit̄ rõnib⁹ nõ minus efficacib⁹.Pria eſt/ſi data
eēt penes mãꝫ:hęc diuiſio nõ cõpręhẽderet oẽꝫ ꝓpõnẽ
categoricã:nõ eni cõpręhẽderet moˡᵉˢ. Ariᶜᵒ aũt.d.oẽm
ꝓpõnem.ſ.categoricã in hac diuiſiõe ↄtineri.Scḋa eſt/
nã Ariᶜᵒ docens q̄ pacto cõuertunt̄ ꝓpõnes de ineē/aſ
ſignat regulas illas in omni mã ſemotis modis:cuius ſi
gnũ eſt:q̄ loquit̄ in termis ignotis cuilibꝫ mãe applicᵇⁱˡ.
Jtẽ aſſignãs:ꝙ ꝓpoſitio pꝛ̄ˡʳⁱˢ negatiua nõ cõuertit̄:dat
exẽplũ in mã neceſſaria:vt aliqd̄ aial nõ eſt hõ:ſed non
ↄuertit̄/vt aliq̄s hõ non ſit aial.ergo ſeq̄tur ꝓpõnes ne/
ceſſarias ⁊ de ineſſe q̄tũ ad mãm nõ differre:opꝫ ergo
eas differre penes modos.Tertio ẽ/q̄ Ariᶜᵒ iſra.c.14.
dicit ꝓpõnem neceſſariã nõ differre ab ea quę de ineſſe:
niſi q̄ in ea ponit̄ modus neceſſitatis.ġ mã ꝓpõnis de
neceſſario erit:dis ꝓpõ de ineſſe cui addet̄ modus neċs/
rius.¶ Cõfirmat̄ idẽ ex dicto Ariˡᵉ in.c.de cõuerſione
ꝓpõnũ ↄtingentiũ q̄ ꝓpõneꝫ de ineſſe ſigt̄ per negatio/
nẽ neceſſarij.ġ vult ꝓpõnẽ neċiaꝫ intelligi per ꝓpõneꝫ
neceſſarij. 4° Alexander exponẽs dcm̄ illud in lr̄a Ari/
ſtotelis ſm̄ vnãquãqꝫ allocutionẽ.d.ipm̄ appellaſſe mo
dos allocutiones:qm̄ modi ꝓpõnibus apponuntur ad li
bitũ noſtrũ ⁊ ex noſtra ꝓlatione:nõ aũt ex nã reruꝫ aut
habitudine terminoꝝ.Si eni modus materię conſonus
ꝓpõni ſemp apponeret̄ nũqꝫ fieret ꝓpõ modalis falſa:
quũ igit̄ in ħ libro prioꝝ fiat ſolũ mẽtio de ꝓpõnibus et
ſyllis formalr̄ ſumptis vt ↄſtituunt ſyllm̄ formalr̄ ſum/
ptũ ⁊ penes formã variabilẽ nõ hꝫ in his cõſiderari ve/
ritas aut falſitas ꝓpõnuꝫ:ſed ſoluꝫ modus cõpõnis for/
malis:quo ad affirmatiuũ/negatiuũ/vl̄e ꝑticulare/de i/
eſſe/de neċio/⁊ de ↄtigẽti:Sꝫ tũc q̄rit Alexãder ſi ita ẽ:
q̄re ergo Ariᶜᵒ videtur hãc diuiſionem penes mãm de/
diſſe:nã nec mã neċia ſpectat ad ſyllm̄ ſimplr̄ nec cõtin/
gẽs:ſed ad demr̄atiuũ ⁊ dialecticũ.Rñdet ħ ideo ipꝫ fe
ciſſe vt notaret ſyllm̄ ſimplr̄ in oi mã poſſe indr̄nter fie/
ri:a q̄ tm̄ ſemp ſepabilis eſt/quatenus ſylls ſimplr̄:⁊ ꝙ
oẽs modi cuilibet materię indifferẽter applicari poſſũt.
Quã ſolonẽ in his ꝟbis clare exponit Alexãder ſic ing/
ens.abſqꝫ mã igit̄ modos ipſos ꝓpõnib⁹ apponẽs vl̄es
in ipſis demr̄ones facit/nõ penes hãc aut hãc mãm oſtẽ
dens diũas ſylloꝝ fieri:ſed penes modũ additum. Uſes
igit̄ exñtes demr̄ones hę/ꝓprię ſunt tractatui de ſyllis.
Addit tm̄ ⁊ cãm ꝓpter quã fecit diuiſionẽ penes mãm:⁊
eſt ꝓpter cõuerſiones:quũ eni eſſent ↄuerſiones neċię ꝓ
pter reductionẽ modoꝝ ſcḋę ⁊ tertię figurę ad ṗmã/ex ꝓ/
põnes de ineē de neċio ⁊ ↄtigẽti nõ eodẽ mõ poſſent cõ
uerti:fuit neceſſariũ hac diuiſiõe data penes mãm oſtẽ/
dere diuerſuꝫ modũ ↄuerſionis in eis eē.Et ſubdit ꝙ ꝓ/
pter miſtiões diuerſarũ ſpẽrũ ꝓpõnũ ex q̇b⁹ diuerſi mo
di ſylloꝝ miſti fiũt formalr̄ diuerſi fuit neċiũꝫ ipm̄ feciſ/
ſe diuiſionem ꝓpõnum penes modos. Hec ſunt Alexan
dri ꝟba/pter ea quę ſupra adduximus.An differẽtię ta/
les ꝓpõnum ad ſyllogiſticã methodũ ⁊ tractationeꝫ ne/
ceſſarię vr̄ ſunt:nã ⁊ q̄ nõ ſilr̄ fiunt ↄuerſiões ꝓpõnuꝫ
quę ſm̄ ṗdictos modos differũt:⁊ ꝑ ↄuerſiones plẽs ſyl/
logiſmoꝝ alij a ṗᵃ figᵃ oſtenduntur ↄcludentes:neċia ei
fuit ſm̄ hos modos ꝓpõnuꝫ diuiſio/ alr̄ nãqꝫ in neceſſa/
rijs/alr̄ in inexñtib⁹/alr̄ quoqꝫ in ↄtingẽtib⁹ ↄuerſę ꝓpo
ſitiones ſyllos faciũt.Sꝫ ob id quoqꝫ ꝙ miſtę iter ſe ſꝫ
hos aut hos modos/differẽtes ꝓpõnes/diũaꝫ quãdã ſyl
logiſmoꝝ faciũt:eẽt ꝓp ħ ad ſyllicã tractationẽ/diũs ꝓpõ
nũ ſm̄ hos modos eſt neċia:Sequunt̄ demũ verba illa
quę ſupius adduximus.¶ Jn ſolone huius dubitatiõis
expſſa ⁊ indubitabilis eſt ſnia Alexãdri ⁊ Jo.grãᶜⁱ eũ ſe/
quentis ꝙ Ariᶜᵒ hanc diuiſionẽ dederit penes modos ⁊
nõ penes mãꝫ ꝓpter rõnes poſt oppᵐ adductas.Et hãc
opinionẽ etiã multi ex latinis ſequunt̄:⁊ in hoꝝ auxiliuꝫ
poſſet dici ꝙ etſi videat̄ Ariᶜᵒ ꝓpõnes has penes ſigra
⁊ mãm diuiſiſſe:qd̄ q̇deꝫ facit cõſiderando eas vt verę
ſunt:non tamẽ negat diuiſionẽ ẽt penes modos eē facien
dã quũ ſubdit ſm̄ vnãquãqꝫ allocutionem.i.ſm̄ vnum/
quẽqꝫ modũ ad libitũ noſtrũ applicabilẽ:quus ꝓpõnes
ipſas/

Snia Alexã/
dri ⁊ Philo/
poni de diui/
ſiõe ꝓpõnum
ab Ariſtotele
data.

ipſas/ſiue veras/ſiue falſas idẽ̄nter conſideramus. Hoc
aptiſſime Alexãder infra aſſerit.c.14.his vbis. Mani/
feſtiſſime aũt dñiam nobis declauit ꝑpõnis inexiſtentis
⁊ ad neccẽiam ⁊ ad ↄtingẽtẽ quũ dixit:multa eni inſunt:nõ
tñ ex neceſſitate:q̃daꝫ vo neqꝫ ex necẽitate/neqꝫ inſunt oĩ/
no:ſed ↄtigit ineſſe:nã h̃ pacto inexñtes q̃dẽ erũt:q̃ ipm
inexiſtẽs:nõ tñ neccẽio inexiſtẽs ſignificabunt:neccẽie vo q̃
neceſſario inexiſtẽs:ↄtingẽtes vo q̃ nõ qḋ iã ineſt:ſed qḋ
ineſſe poterit:vere q̃dẽ/ſi verę ſint:falſo aũt ſi falſę:patet
aũt ꝙ dñia ꝑpõnum ⁊ ſylloꝝ ſm modos:modoꝝ appo
ſitione dignoſcet̃:vnicuiqꝫ eni ꝑpõni ⁊ vnicuiqꝫ ſyllo ꝑ/
prius in p̃dicatione modus adiũget̃. Uult g̃ Alexander
modos vere falſoqꝫ cuilibꝫ ꝑpõni ⁊ affirmatiue ⁊ nega/
tiue ꝑmiſcue adiũgi poſſe. Idẽ ⁊ Joan.grãmatic⁹ cõfir
mat quũ illos redarguit qui diuiſionẽ ꝑpõnũ ꝑ modos
cũ diuiſione illarũ ꝑ mãm ↄcurrere faciebãt/aſſerẽs ipe
diuiſiões has oĩno eẽ diuerſas/ob id qḋ modi non ex re/
Snia ppo. ruꝫ nã:ſed ex nr̃a ꝓlatiõe/ꝑpõnib⁹ apponant̃. ¶ Sꝫ ⁊
ſi hęc ſit iſtoꝝ opio/mihi tñ vĩ ſatius ⁊ rectius dĩe hanc
diuiſionẽ penes mãm eẽ datã ⁊ modos mãę ↄſentiẽtes:
Et h̃ ob rõnes adductas i p̃n⁹ q̃õnis ⁊ alias nũc adducẽ/
das. Quarũ p̃ª eſt hęc:quiꝫ Ariˡᶜᵒ ꝓbat vlẽm negatiuaꝫ
de neccẽio cõuerti in terminis docet h̃ ꝑ deductioneꝫ ad i/
poẽ ſumẽdo ↄdictoriũ eius qḋ vult ꝓbare eẽ verũ:⁊ vt
inqt Jo.grã.opponit modũ mõ/quale q̃li/⁊ quãtuꝫ q̃to.
Ex cui⁹ falſitate deducit falſum eẽ qḋ ſeqtur/qḋ quũ ſe/
quutũ ſit ex eo qḋ ſuppõm fuit oñdit falſuꝫ eẽ qḋ fuit ſup/
poſitũ:⁊ ↄſñter verũ ei⁹ ↄdictoriũ.ſ.vlẽꝫ negatiuã neceſ/
ſariã:mõ certũ eſt ꝙ hęc oſtẽſio fieri nõ poſſet niſi ſum/
pſiſſꝫ ꝑpõnẽ de mã ⁊ mõ neceſſariã. Scḋa ⁊ fortior eſt/
quõ poſſet Ariˡᶜᵒ ꝑ dictũ de oĩ infra in miſtionib⁹ oſten/
dere ex maiori de neccẽio ⁊ miori de ineẽ ſeq ↄnẽ de neceſ
ſario. Jdẽ:ex maiori de ↄtigẽti ⁊ miori de ineẽ/qr̃ diſtin/
guit ſigñuꝫ ꝑpõnis de ↄtigẽti:niſi ſumeret ꝑpõnes de ne
ceſſario ⁊ ↄtigẽti in q̃b⁹ modus mãę ↄſonaret. Tertia ẽ/
quũ hęc oĩa q̃ de ↄuerſionib⁹ dicant̃ ⁊ de diuerſitate ha/
rũ ꝑpõnũ ad ſyllos miſtos ordinent̃:eo certe mõ debẽt
ordinari quo poſſint ad illos eſſe vtiles.ſed ad hõ ſyllos
vtiles eẽ nõ p̃nt hę ꝑpõnes niſi ſumantur mõ quẽ dixi/
mus.ſ.de mõ ⁊ mã correſpõdẽtib⁹:Quã eni vtilitatẽ no
bis p̃ſtabũt ſylli miſti ex ꝑpõnib⁹ falſis ↄſtituti. ¶ Di/
cendũ eſt g̃ Ariˡᶜᵒ hãc diuiſionẽ ꝑpõnum ex ipſa reruꝫ
nã ſumpſiſſe quę eſt penes mãm ⁊ terminoꝝ hitudineꝫ
ſumpta:ex qua ẽt dedit itelligere diuiſionem penes for/
mam/quũ dixit ſm vnãquãqꝫ allocutionẽ:quę eſt penes
ipſos modos:⁊ ſi dicat̃ ipm nõ potuiſſe hoc facere:q2 i/
differẽter q̃libet forma ⁊ q̃libet modus põt cuilꝫ ꝑpõni
ſm q̃cũqꝫ mãm applicari. R̃n̄⁹ ꝙ oĩs for⁹ põt cuilibet
mãę applicari violẽter vel nãlr:ſed nãlr falſum eſt:naꝫ
nãlr q̃libꝫ for⁹ hꝫ neccẽiaꝫ ſibi ꝓpriã ⁊ dterminatã cui nãlr
applicat̃. Quũ g̃ Ariˡᶜᵒ reſpexerit ad vtilitatẽ hoꝝ ꝑpõ
nũ ⁊ nõ poſſit modus quũ ſit for⁹ vtilr applicari niſi ma
terię ꝓpor⁹.ſ.necẽi⁹ necẽię ⁊ ↄtigẽs ↄtigẽti:⁊ quũ voluerit
modũ inſeq mãꝫ rei/a q̃ ẽt ab itellu nr̃o inẽr⁹ fuit/quũ dno
tet q̃litatẽ cõpõnis p̃dĩ cũ ſubiectõ:alr eni ꝑpõnes hę peni/
tus eẽnt inutiles:ið dãdo diuiſionẽ penes mãm:dedit ẽt
diuiſionẽ penes formã q̃ nãlr mãm illã inſeqt̃. ¶ Pro/
pter qḋ notãda ſũt q̃dã q̃ ⁊ ꝓ his ⁊ alijs in 2ª dubõne di/
cẽdis vtilia ſũt. p̃ᵐ eſt/ꝙ ꝑpõ dĩ tripl̃r neccẽia/⁊ vt õ hac
ita de alijs dico eẽ itelligẽdũ. Uno⁹ mãlr:q2 habitudo p̃dĩ
ad ſubiectũ eſt neccẽia:lꝫ mõ necẽitatis non dtermĩnet̃. Alio⁹
formalr q2 mõ necẽitatis dterminat̃:q̃uis mã nõ ſit ne
ceſſaria. 3ᵒ mãlr ⁊ formalr neccẽia/qr̃ eſt ibi hitudo ter/
minoꝝ necẽia:⁊ modus necẽitatis appoſit⁹ mãꝫ illã nãlr
inſequẽs. Dũũ ꝑpõnũ p̃ᵃ dĩ neccẽia/lꝫ nõ de neccẽio niſi i/
plicite:q̃uis eni ei modus non apponat̃: ſubintelligi tñ
põt quũ ſit ei nãlr applicabilis. 2ª dĩ de neccẽio lꝫ non ſit
neccẽia: magis tñ iproprie q̃ꝫ p̃ª dicat̃ neccẽia. 3ª ꝓpriiſſima
dĩ neccẽia:q2 mãlr ⁊ formalr neccẽia. ¶ Scḋo notãduꝫ eſt
ꝑpõnẽ de ineẽ 2ʳ ſumi poſſe q̃tũ ad p̃ns ſpectat ⁊ gñali⁹:
qr̃ infra modos alios ſpẽles addem⁹. p̃ mõ ⁊ latius/oĩs
ꝑpõ dĩ de ineſſe q̃ caret mõ/ſiue ſit de mã neccẽia/ſiue de
ↄtigẽti:⁊ ꝑ opp̃ᵐ mõˡⁱˢ q̃ hꝫ mõᵐ appõᵐ de q̃cũqꝫ mã fue
rit:⁊ h̃ mõ ſumit Ariˡᶜᵒ ꝑpõnẽ de ineẽ vſqꝫ ad tractatũ õ
miſtiõib⁹:⁊ h̃ iõ q2 ꝑpõnes iſtę q̃ ad ↄuerſiões nõ dĩnt
de q̃cũqꝫ mã fuerint:quũ careãt mõ:⁊ ex h̃ ſolui p̃nt ar/
gumẽta q̃dã ↄ hãc opionẽ adducta:vt pꝫ itelligenti:Et ſi
dicas vĩ ꝙ eodẽ mõ ꝓportionabilr debat ſumẽ ꝑpoſi/
tiões mõˡᶜᵉ vſqꝫ ad illã p̃tẽ:negat̃ ↄñtia:⁊ rõ ex dictis ẽ
manifeſta:qr̃ eſt dñia in ↄuerſiõib⁹. 2ᵒ mõ dĩ ꝑpõ de i/
neẽ q̃ diſtiguit̃ ↄ ꝑpõnẽ formalr ⁊ mãlr neccẽiã:⁊ formalr
⁊ mãlr ↄtingẽtẽ:q̃ aũt ſit hꝫ ꝑpõ paulopoſt declabim⁹.
¶ 3ᵒ eſt aduertẽdũ ꝙ etſi in ꝑpõnib⁹ falſis ⁊ ipoſſib⁹ poſ
ſit forma ſyllica ſaluari quũ ipſa inq̃tũ ſyllica nullaꝫ ſi/
bi mãm determinet:tales tamen ſylli ex falſis ꝓcedẽtes
nulli⁹ vtilitatis ſũt ſi p̃ncipalr ↄſiderent̃. Et h̃ maxie hꝫ
veritatẽ ex intẽtiõe Alexãdri qui in definitiõe ſylli taꝫ ꝑ
prioꝝ q̃ꝫ ꝑ topicoꝝ dixit:quũ ſylls ſit inſtrm. Inſtrꝫ aũt
omne vtilitatis alicui⁹ grã inuẽtũ ſit:ſyllm ex falſis im/
poſſib⁹ ⁊ ignotis ꝓcedẽtẽ ⁊ ↄſñter nihil ꝓbãtẽ nõ eſſe ſyl/
logiſmũ:quũ vtilitatem ſyllogiſmi nõ p̃ſtet:niſi fortaſſe
alium ſyllm ꝓbaremus ꝑ deductionẽ ad impoẽ:ſed il/
lud principalr nõ facimus:ſed vt ex falſo falſuꝫ aliõ de/
ducam⁹ ex cui⁹ deſtructiõe dſtruim⁹ aliõ falſuꝫ ex q̃ illõ
fuit deductũ ⁊ opp̃ᵐ illius eſſe verũ:ſi quis aũt bene ad
verba Alexãdri aduertat hęc opio nõ eſt oĩno ei⁹ dictis
ↄtraria. Ex q̃bus argumẽta ſoluẽda ſunt:⁊ p̃cipue illa q̃
ꝓbãt diuiſionẽ hãc eẽ dataꝫ penes modos tñqr̃ dire/
ctius illi ↄdicũt:quę enim ꝓbant dari penes mãꝫ/illa po
ti⁹ fauẽt huic opioni q̃ꝫ ↄdicant. ¶ Ad p̃mã quũ dicit̃:ſi
eẽt data penes mãꝫ nõ eẽt ſufficiẽs. Dõꝫ ꝙ h̃ rõ ↄcluder
ret ſi tñ penes materiaꝫ eẽt data:ſꝫ nos tenem⁹ ꝙ penes
vtrũqꝫ:nã dans diuiſionẽ penes mãꝫ innuit ẽt penes mo/
dos qui nãlr mãm inſequant̃. ¶ Ad ſcḋaꝫ dĩ/ꝙ dũ do/
cet cõuerſiones ꝑpõnũ de ineẽ Ariˡᶜᵒ ſumit ꝑpõnes de
ineẽ lati⁹:vt ſupra dcm̃ eſt:nõ ita quũ docet ↄuertere ꝑ/
põnes de neccẽio ⁊ de ↄtigẽti:ſꝫ ſumit illas ꝓꝑetates:h̃ eſt
mãlr ⁊ formalr tales. Idẽ dĩ de ↄuerſiõe ꝑticularis ne/
gatiuę de ineẽ:nã ꝑpõ de mã neccẽia ſine mõ eſt de ineſſe:
qr̃ eſt ſine mõ:⁊ ſatis fuit oñdiſſe in ea ꝙ nõ ↄuerteret̃:
q̃uis forte in alia vt poſſi poſſet ↄuerti:ad oſtẽdẽdum ꝙ
ꝑticularis negatiua nõ ↄuerteret̃ i oĩb⁹:Et quũ dĩ ꝓhꝫ
facere vlẽs oſtẽſiões in oĩ mã quiꝫ vtat̃ termis ignotis
ad oẽꝫ mãꝫ appli⁹. R̃n̄⁹ illõ eẽ verũ in ↄuerſione ꝑpõ/
nuꝫ de ineẽ:qr̃ in his nulla eſt dñia quo ad ↄuerſionẽ/ſi/
ue ſint in mã neccẽia/ſiue poſſi/ſiue de ineẽ ꝓpe dicta:ſꝫ in
ꝑpõnib⁹ de neceſſario quũ modus nõ applicet̃ cuilibet
mãę niſi violẽter vt dixim⁹ fiũt oſtẽſiones vlẽs in oĩb⁹
ꝑpõnibus de neceſſario:q̃b⁹ modus mãę ↄſonãs appli/
cat̃: ⁊ h̃ ſufficit:Et ita dõm eſt in ꝑpõnib⁹ de mõ ↄtigẽti.
¶ Ad tertiã r̃ndet̃ negãdo ↄñtiã:lꝫ eniꝫ modus neccẽius
poſſit applicari cuilꝫ ꝑpõni de ineẽ vtrãqꝫ ꝑpõnẽ large
ſumẽdo:loquẽdo tñ de ꝑpõnib⁹ mãlr ⁊ formalr talib⁹ õ
q̃b⁹ dixim⁹ ꝓhm p̃ncipali⁹ intẽdẽ ꝑ ſyllos miſtos vna
nõ põt eẽ mã alteri⁹:⁊ ad dcm̃ ꝓhi dicim⁹ nõ velle ipm
ꝙ mã ꝑpõnis mãlr ⁊ formalr neccẽię ſit q̃lꝫ ꝑpõ õ ineẽ lar
go mõ dcã:nã ſibiipſi repugnẽret:quũ ibidẽ dicat dcm̃ de
oĩ ſilr aſſigñri i ꝑpõnib⁹ de neccẽio ⁊ inexñtib⁹:ſꝫ nõ eẽ dif
ferẽtiã iter ꝑpõnes õ ineẽ q̃ ſũt mãlr neccẽię ⁊ ꝑpõnes q̃b⁹
additur modus neccẽius mãę conſonus quo ad ſylli ↄſtõ/

nēnisi in mō necio. ¶ Et hec rñsio ꝯfirmaſ ex dcō Ari.
ibidē vt ſup̄ adducebaſ: ꝙ ꝗ ꝑpōnes de ieē māl̄r neciç
quo ad actualē īhęrētiā pti ad ſubm̄ ſūt ſilēs cū aliis de
ineē q̄ ſūt de mā poſi:ꝫ in ſicióe differāt: ꝟ ꝯuerſionē
in illis nō variat. Fortaſſe ꝑhs ab ͭᵉ ꝑtulit ꝙ nō erit dif
ferētia iter ꝑpōnes de necio ⁊ illas niſi in mō necitatis.
¶ Uel dōm ⁊ breui' ꝙ ꝑhs accipit ibi ꝑpōnes necias
⁊ de mō necio q̄ vere ſūt. ex ꝗb' cōponiſ ſyllo ex necys
ꝑpōnib' māl̄r ⁊ formal̄r talib'. ¶ Ad cōfirmationē rñ'
ſilr: ꝙ Ari ͭᶜᵒ accipit ibi ꝑpōnē de ineē large: put extēdiſ
etiā ad mā; necia;: ⁊ iō talis ꝑpō ſigāir ꝑ negationē ne/
ceſſary. ¶ Ad vltimā ex itēnōe Alexādri quam dānon
poſſent aſſignari ꝑpōnes de necio falſę: ſꝫ oēs eēnt verę
ſi modus māç ꝯſonās applicaret. Rñ' negādo ꝯñtiā: nā
in aſſignādo oppōnes appet illō eē falſum: ſiue in fig' il/
las aſſignem': vt dōo, neceē eſt oēꝫ hoiem eē aial: neceē eſt
nullū hoiēꝫ eē aial: ⁊ eꝫ acci ͭᵒ vlēꝫ negatiuā verā cui op
poniſ vlis affir ͣ falſa de necio: vt nece eſt nullū hoiem
eē aſinū: ⁊ neceē eſt oēꝫ ⁊c. ſiue eas aſſignem' ꝑ ipoſe oſtē
dēdo ꝗlibet ꝯuerſionē: in ꝗb' modus māç idebite ꝑter/
nāl̄r applicaſ: vt dōo, ſi falſum eſt qō dico, neceē eſt oēm
hoiēꝫ eē aial: vera eſt ei' ꝯdictoria: nō neceē eſt ⁊c. ⁊ ꝟ illi
equaleſ: ꝯtigit aliquē hoiēꝫ nō eē aial: q̄ idcirco falſa eſt:
ꝗa modus māç opp ͥᶜ applicaſ. Eſt eni modus ꝯtigēs ⁊
mā necia: nolum' tñ ex his fieri ſyllos tāq̄ penit' inutiles:
ſꝫ ſolū oppōnes aſſignari. Differūt tñ hę oppōnes ab il/
lis q̄ aſſignanſ in fig': qꝛ in illis ſeruaſ idē mod': vt pꝫ.
In his ꝟo non, qꝛ aſſignaſ oppō ꝑ negationē modi, ibi
ꝟo ꝑ negationēꝫ dicti. ¶ Nota tñ ꝙ ꝟ opio nō multum
dīt ab opione Alexādri ⁊ Jo. grā ͥᶜⁱ: nā exponētes ipſi di/
uiſionē ꝑhi expoſuerūt illā penes ſigra ⁊ terminoꝝ com
ꝑſonē: ⁊ ita ꝑpōnes vt veras ꝯſiderarunt: ⁊ ſi ex his illo
mō ꝯſideratis modos māç ꝑportionalr applicātes ſyl/
logiſmos ꝯſtituam' vera erit opio nr̄a. Si autē ꝑpōnes
nulla habita rōne veritatis aut falſitatis in eis cōſidere/
mus: potuerūt modi oēs idiſnter cuiuſꝫ māç vl' nāl̄r vel ꝑ/
ternāl̄r applicari ⁊ fieri ſylli falſas ⁊ veras ꝯnes idiſnter
ex veris ⁊ falſis ꝯcludētes: qō ipſi ꝯſiderātes dixerūt ex
ꝑpōnibus his ita ſumptis fieri ſyllos de ꝗbus eſt in ꝟ li
bro cōſideratio: qūuꝫ ſit liber vniuerſalis. Et ſic patet ꝗd
de hac ꝑma queſtione dicēduꝫ ſit: multa quoꝗꝫ huic de/
ſeruētia ex ſequēti cōcluſione elici poterunt.

Prima opio Theophraſti.

Quantum aūt ad z ͣᵐ qōnē ꝗd ꝑ ꝑpōnē de ineē: ſiue
inexitē ꝑhs itellexerit quā nō modaleꝫ
vt multi perperā ſenſerūt cū Jo. grā ͥᶜᵒ ⁊ Ammonio: ſꝫ vt
mām modalib' ſubſterni cēſemus, eo ꝙ modus for' ſit:
qualitatē cōpōnis ꝑti cū ſubto determinās, quā ſupponi
neciū eſt: varij ⁊ ꝑba ͫⁱ authores multa ac inter ſe diſcre
pātia ſenſerūt. ¶ Sūt igiſ in hac. q. opiones tres ꝑnci ͥᶜᵉ
q̄s Auer. ponit in qōne quā de ꝟ facit: ⁊ in ꝯ ͫ huius ptis.
Prima eſt, quā vt Auer. refert Alfarabi' ipoſuit antiqs pe
ripateticis Theophraſto, Hermino, ⁊ Themiſtio: qō tñ
Auer. nō placet: vt magis īfra patebit. Scḋa eſt, Alexan
dri in ꝟ loco. Tertia ipſi' Auer. Tenet ꝑ ͣ opio ꝑpōneꝫ
de ineē eē illā in qua non eſt modus: ⁊ ē de mā necia aut
poſi: ⁊ quāuꝫ ſit potēdalis ⁊ ꝯbibilia ꝑ modos. ſ. neciūm ⁊
poſe: vl ꝙ reſpectu illarū ſe hēat vt genus. Eſt ḡ ꝑpō de
ineē illa q̄ caret mō: ⁊ eſt de mā necia vel poſi: ⁊ ſe hꝫ vt
gen' ad neciū ⁊ poſeꝫ. ¶ Hic opꝫ ꝑ ꝑpōnē neciaꝫ itelli
gere māl̄r ⁊ formal̄r neciaꝫ: ⁊ ꝑ poſem eodē mō māl̄r ⁊
formal̄r poſeꝫ. ¶ Hāc ēt opionē oēs latini ab Albto ac/
cipiētes ſequuti ſunt ſm quoſdā: qō tñ nō credo ex toto
verū: vt īfra patebit: ꝙ hec ſit iſtoꝝ opio de mēte Alfar.
pꝫ iſpiciētib' ꝟba Auer. in pn' qōnis, ⁊ i expōne. ¶ Sꝫ
ꝯtra hāc opionē iſurgūt ꝑipatetici poſteriores: Auer. ꝗ.

Nulla ꝑpō iueniſ ex intellm q̄ ſit idifferēs ad neciaꝫ ⁊
poſeꝫ: Sꝫ diuiſio ꝑpōnū ab Ari ͥᶜ eſt tradita de ꝑpōnib'
diuiſis penes nām rerū ⁊ penes ſigra nālia. ḡ ꝑpō de in/
eſſe nō dꝫ eſſe ꝑpō ficta ab itellu. z', ſi ꝑpō de ineē eēt
vel necia vel poſia, tūc dareſ aliq̄ ꝑpō q̄ nō ſigāreſ per
aliquē modū ab Ari ͥᶜ poſitū: ⁊ eēt illa in qua ꝑtuꝫ actua/
liter ineēt ſubto: ꝑ tpe deter ͥᵒ: illa enim nō eēt necia, nec
poſis: ꝗa nō reſpicit futurū, nec mo ͥᵒ de ꝯtigēti aut neca/
rio. ḡ ⁊c. ꝙ ſi diceret talis ꝑpō de ineē: tūc habeo itētum
ꝙ ꝑpō de ineē eēt ꝑpō de poſi in actu poſita. 3', ſi ꝑpō
de ineē ſe hēt ꝑ idifferētiā ad neciaꝫ ⁊ poſeꝫ: tūc idē eēt
iudiᵐ de illa reſpectu illarū qō eſt de idefinita re' vlis ⁊
ꝑticularis. ḡ quū in ſciētys idē faciam' iudiᵐ de indefi ͥᵗᵃ:
qō de ꝑticulari facimus: qꝛ ſicꝫ ꝑticularis ꝯuertiſ in ter/
minis, ita ⁊ idefinita: ⁊ ex idefinitis non fit ſylls: ſicꝫ nec ex
ꝑti ͥᵇ, ita ⁊ de hac ꝑpōne de ineē idē faciem' iudiᵐ qō ēt
de poſi quū ſit ignobilior necia: quēadmoᵐ ⁊ ꝑticularis
vli. ḡ ſicꝫ dixit Ari ͥᶜᵒ vlēꝫ negatiuā de poſi nō ꝯuti in ter/
minis: ita debuiſſet dicē vlēꝫ negatiuā de ineē in termis
nō ꝯuerti: qō tñ nō fecit. ¶ Harū rōnū ꝑmā tāgit hic in
ꝯ ͫ Auer. alias tāgit in qōne. Sꝫ an ꝟ opio ſuſtineri poſ/
ſit: ⁊ hę rōnes ſolui infra in opione Auer. declabimus.

Secunda eſt opio Alexādri: quā tāgit i ꝯ ͥᵒ ꝑmi ꝑoꝝ.
vbi diuiſionē Ari ͥᶜⁱ declat. Uult Alex. ꝑ/
pōnē de ieē eē illā q̄ ex ꝯtigēti in actū ē ōducta: ⁊ vera ꝑ
tpe pn̄ti: nā ꝑpō ꝯtigēs futurū reſpicit quū dicit vl' poſſe
eē qō nō eſt: ⁊ tūc ad actū deducta facit ꝑpōneꝫ de ineſſe
affir ͣᵗⁱᵘᵃᵐ verā: vel poſſe nō eē qō eſt: ⁊ ſi in actū ducaſ fit
negatiua de ieē vera. op ͥᵉ ꝟo mō ⁊ negatiua ⁊ affir ͣ fal/
ſa de ineē. ¶ Sciēdū eſt aūt ꝙ Alexā. ita ꝑpōnē de ieē
definiuit: vt ipſaꝫ ⁊ a necia tā ſꝫ māꝫ q̄ ēt ſꝫ mo ͫ diſti/
gueret, ⁊ a poſi eodē mō ſumpta: a necia ꝗdeꝫ diſtiguiſ:
ꝗa in necia ꝑtuꝫ ineſt ſubto ęterno tpe: a poſi ꝟo ꝑ ꝟ ꝙ
actu ineſt in ea ꝑtū ſubto: in poſi ꝟo in po'. Ex q̄ pꝫ non
ſumpſiſſe Alexādrū tps pn̄s: put dicim' ꝑpōneꝫ de ieē
vt nūc eē verā: ſꝫ ꝑ pn̄s itellexit i actu eē nō ſempiterno
⁊ nō aliō. Hoc plane appet ex ei' ꝟbis quū ingt clari' in
z' diuiſiōe. ¶ Pręterea, oē qō alicui ieſt aut iſeꝑabile ē
ab illo ⁊ ꝑ ſe illi inexiſtēs: aut ſepa ͥᶜ: ſi ꝗdē iſeꝑabile ſit: q̄ ꝟ
oſtēdit ꝑpō eſt necia. Si ꝟo ſepa ͥᶜ cōtigēs: cui' ea q̄ qō
iā pn̄s eſt declat, inexiſtēs ꝟo id qō ſeparatuꝫ eſt, ꝟ eſt qō
nōdū eſt pn̄s: ſꝫ pōt eē ꝯtigēs ꝑpē: Nō itellexit ḡ ꝑ talē
ꝑpōnē, ꝑpōnē de ineē vt nūc: vt male multi ex antiqs ⁊
ex modernis ei ipoſuerūt: vt ingt recte Auer. i qōne ſua:
ſed oēm ꝑpōnē de ineē ꝑpē ſumptā vt diſtiguiſ a necia
etiā ſine mō ſumpta ⁊ a poſi: q̄ ꝑpō de ineē diuidiſ ꝑ ō
ineē vt nūc ⁊ ſimpl̄r. ¶ Dices. ſi ꝑpō de ieē diſtiguiſ ꝑ
actualē īhęrētiā pti ad ſubm̄ in tpe deter ͥᵒ a necia ⁊ poſi:
ꝑ ꝗd. ḡ diſtiguiſ de ineē ſimpl̄r a de ineē vt nūc. Ad ꝟ fa
cile eſt rñdē, nā ꝑpō de ineē ſimpl̄r diſtingueſ a necia ꝑ
ꝟ ꝙ lꝫ ꝑtū in tali ſemꝑ iſit ſubto: pōt tñ imagiari nō ieē:
qō in necia imagiari nō poſſum' ꝑꝑ itriſecā ōpēdētiā ⁊
ꝑ ſe: vel dato ꝙ ꝟ nō poſſim' imagiari vt in mltis ꝑpō/
nib' eſt vidēꝛ: tñ extrema in illis ęterna nō ſūt: vt pꝫ i illa,
oīs nix eſt alba: vl' poti' in illa oē ambulās moueſ: in q̄:
lꝫ ꝑtū ſit de intriſeca rōne ſubti: nō tñ ieſt illi ęterno tpe:
qꝛ ſubꝫ nō ē ęternū. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝑpō ad ꝟ ꝙ ſit ſimpl̄r
necia idiget extremis q̄ ęterna ſūt ⁊ hitudie terminoꝝ in/
triſeca necia: ita ꝙ opp ͫ ꝑti ſubto ineē nō poſſim' imagi
nari in aliq̄ tpe. ꝑpō ḡ de ineē ſimpl̄r eſt q̄ ē vera vl' vl'
vl' ſm plm tpis: ꝑpō aūt de ineē vt nūc ſꝫ modicū tpis:
aut ex ſuppōne ⁊ nō vl' vera: niſi ex ſuppōne, vt oīs hō
currit. Hūc ēt moᵐ diſtiguēdi ꝑpōnē de ineē īfra hēs ab
Alexādro in mīſtiōe ⁊ necīaru. ¶ Sꝫ eſt dubium ſi ipſe
ita ꝑpoſitione de ineſſe itelligit an ꝑpō necia affirma ͣ

Opio Alexandri.

ſine mō vel negatiua debeat dici de ineſſe necne? ¶ Ad quod mihi videt̄ ex diuiſione quaꝫ ipſe facit ⁊ declarat eſſe de mēte Ariſ. viſio eē ſatis clara: loquēdo naqꝫ de ꝓpōnibus veris, ꝓpō de mā neceſſaria ſine mō īplicite trahit ſecū modū: cuiꝰ ſignū eſt ꝙ eūdem faciant ſylloſmū ſine mō ꝗ̄ cū modo. Si autē queraẗ an eodē mō dicēdū ſit de ꝓpōne de mā ꝯtigēti ſine mō. Rñ ꝙ nō: quia ꝓpōnes iſte non trahūt ſecū modum: nec hūt illū implicitū ſicut ꝓpōnes de neceſſaria mā: quia modus cōtigēs reſpicit futurū: in ꝓpoſitionibus aūt ſine tali mō: quia ꝓpōnes hūt p̄dīcatū actu affirmatū vel negatū de ſubiecto: neceſſe eſt alterum illarū verum eſſe, ⁊ alterā falſam: quia ſunt ꝯdictorie: vñ preciſe ex ipſo modo ſignificat̄ talis contingētia prout futurum reſpicit. Vñ ſi iſta eſt vera: ꝯtingit ſocra. ambulare: tūc vera eſt negatiua de ineē, ſoc. nō ambulat: ⁊ ſi illa: ꝯtingit ſocra. nō ambulare: oppoſita illius. erūt ꝗ̄ illę de ineē vt nunc: quarū vna erit falſa ⁊ altera vera. Cōtra hanc opinionem ſunt aliquę rōnes quę adducūtur ab alijs: quas nos nō adducemus: quia ꝯtra eam male intellectaꝫ ꝓcedunt: hęc ꝟo omnia magis patebūt ex opinione Auerro. quā ex opinione Alexādri ſolertiſſime extractis. vnde ipſe opinionē ſuā ponendo illā declarat dicens alios peripateticos non intellexiſſe quod intelligere debebant ex opinione Alexandri.

Opi. Auer. Pro intelligēda aūt Auer. opīone p̄ opꝫ intelligere qd ipſe intellexerit ꝑ ꝓpōnē neceſſariā. 2° qd ꝑ ꝓpōnē de ineē. 3° an ſint plures harū diffe. ¶ Quātū ad p̄m dico ꝙ Auer. ⁊ in cōmēto p̄mi p̄oꝝ, ⁊ i q̄one ſua ꝓpōnē neceſſariā illā vocat: cuiꝰ extrema ſūt de neceſſitate ⁊ ſemper: ⁊ quoꝝ vnū alteri ꝑ ſe īheret: qualis eſt iſta, hō eſt aīal: ⁊ hō ꝓpōnibꝰ ſemꝑ ſupaddi pōt modus: ⁊ ſiūt ꝓpōnes vere ⁊ vtiles ꝑ miſtis ⁊ ſyllis ꝗ̄ ſit ex ꝓpōnibꝰ neceſſarijs vniformibus: ⁊ indr̄ter accipit eas Auer. ꝑ ꝓpōnibꝰ qbꝰ modus neceſſitatis adiungit̄: quia ipſe ſequitur oppinionem quaꝫ nos ſupra diximus: ꝙ diuiſio illa ꝓpōnū ſit data penes māꝫ ⁊ modū: ⁊ ꝙ h̄ ſit verum ꝙ ipſe aſſerit de ꝓpōne neceſſaria addūcit ad hoc, dcm̄ Ariſ. ⁊ Themiſtij p̄ poſterioꝝ dicētiū ſolā ꝓpōneꝫ per ſe eē neceſſariā. Quū ꝗ̄ ambę hę ꝯditiones neceſſario regrant̄ copulatiue ad ꝓpōnē neceſſariā: ſi altera harū deficeret: ⁊ ſi altera inſit, erit talis ꝓpō nō neceſſaria, ⁊ ingredient̄ ipſaꝫ poſitiue: ⁊ h̄ eſt qd multos decepit: quia ꝓpōnes ꝗ̄ſdā crediderūt neceſſarias quū re vera neceſſarię nō ſint: de quibus ſuo loco dicemꝰ. ¶ Pꝫ ꝗ̄ ex his q̄naꝫ ſit ꝓpō de ineſſe qd erat ſcđꝫ declarādū. Eſt enī ꝓpō de ineē illa que ſimplr̄ dī de ineē ſine aliq̄ determinatiōe hō ꝑ accñs vel vt nūc, illa in q̄ p̄dīcatū ineſt actu cuicūqꝫ ꝯtento ſub ſubto ſm̄ plurimū tpis: quia inter ſubm̄ ⁊ p̄dīcatū nō eſt ꝑfectas inhęrentię: ſed poſſe eſt cogitare oppoſitum vt in hīs ꝓpōnibus, ois coruus eſt niger: ⁊ ois nix eſt alba. Pōt enī intelligi coruꝰ albus abſqꝫ deſtructiōe eēntię: nā eēntię eius nō repugnat eſſe ſub accñte oppoſito: nā eſto ꝙ hę ꝓpō eēt falſa: non tñ eſt impoſſi. ¶ Sed eſt aduertēdū ꝙ hę ꝓpōnes illę ſūt de qbꝰ inqt Auer. ſubm̄ earū non recipe ſm̄ ſuā nām niſi vnū ꝯrioꝝ: reliquū ꝟo vt in paucioribus ⁊ ꝑ accñs. Quū ꝗ̄ ꝓpōnes de ineē dicant ꝑ neceſſarijs ꝓꝑ poſitateꝫ inueētā in eis vel ex pte ſubtoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ: vel ex parte inhęrentię: idcirco inqt Auer. ꝙ ꝓpōnes de ineē ſūt triū modoꝝ ⁊ ſpēꝝ: ſumpſit enim ab Alexādro ꝙ ꝓpōnes de ineē ſūt ꝗ̄ ex ꝯtingētibꝰ ſūt ad actū deductę. Et quia ꝯtigēs eſt triplex: in plibꝰ: i paucioribꝰ: ⁊ equalr̄: erūt ⁊ ꝓpōnes de ineē ab his ad actū deductę in pluribꝰ: in paucioribꝰ: ⁊ equalr̄: ⁊ quia Alexāder abſolute poſuit ꝓpōneꝫ de ineē eſſe deductā in actū e contigēti crediderūt alij ipſaꝫ deduci e cōtingenti in paucioribus. Erit ꝗ̄ ſꝫ Auer. ꝓpō de ineſſe ſimplr̄ quę ex ꝯtigēti in pluribus erit ad actū deducta: vt apparet in exēplo iā dato: ⁊ in h̄, ois hō hñs oculos videt: ⁊ huic opponit̄ ꝓpoſitio ꝯria de ineē in paucioribus: hñs oculū nō videt: deducta ex ꝯtigēti in paucioribus. de ineſſe aūt equalr̄ vt oē aīal dormit vl̄ vigilat: deducta ex ꝯtingēti ęq̄li. Inqt tamē Auerro. eſſe ſciēdū ꝙ hę differentię q̄s dicimus in plibꝰ: in paucioribꝰ: equalr̄ accidūt ꝓpōnibus ꝯtingētibꝰ ex pte ſubtoꝝ. de ineē ꝟo ſm̄ tēpus. Eſt enī ꝓpō de ineſſe ſimplr̄ in qua p̄dīcatū verificat̄ de quolibet ꝯtēto ſub ſubto ſm̄ plurimū tpis ꝓꝑ hoc quia poſſibile eſt eiꝰ oppoſitū in modico tpe ⁊ ꝑ accidēs: ⁊ h̄ dic̄ ēt in 2° p̄mi p̄oꝝ. Vñ ſi eēt aliq̄ ꝓpō in qua p̄dīcatū inueniret̄ in q̄libꝫ pte ſubti ⁊ nō ſm̄ plimū tpis: non eēt illa dicēda de ineē ſimplr̄: vt dōo, ois hō currit: rō hꝰ eſt: quia ꝓpō de ineē ad diiaꝫ neceſſarię magis hꝫ attēdi penes inhęrētiā p̄dīcati ad ſubm̄: cuiꝰ attēdit̄ poſitas in ꝯriū i paucioribꝰ, ꝗ̄ penes vlītatē ſubtoꝝ. In ꝯtigētibꝰ aūt magis attēdit̄ penes ſubta ꝗ̄ penes tpꝰ: ꝓꝑ determinationē contigētis additā ſubto vt ſibi inſit p̄dīcatū: ⁊ h̄ quia p̄dīcatū illi actualiter nō denotat̄ ineē, ſed poſſe ineē: vt in plibꝰ tñ: ⁊ h̄ intelligit̄ vbi ſubm̄ in his ꝓpōnibꝰ ſit terminꝰ cōis: ſed vbi eēt ſingularis: tūc illō in plibus intellm̄ eēt ſm̄ tps: vt ſi dicā: ꝯtingēs eſt in plibꝰ ſocratē ſtudē, ſubdit poſt Auer. ꝙ ꝓpōni de ineē in plibꝰ opponit̄ ꝓpō poſſis in paucioribus: ⁊ eꝯ: de in paucioribꝰ ꝯtigēs in plibꝰ: ⁊ ęq̄li ęq̄lis: ⁊ ꝙ his ꝓpōnibꝰ de ineſſe in plibꝰ vtunt̄ artes ⁊ ſcie: ſicut etiā vtūt̄ ꝓpōnibꝰ neceſſarijs: ⁊ ꝓꝫ in ſciētijs nālibꝰ. Illis aūt q̄ ſunt de ineē ꝑ accñs nō vtunt̄ niſi gr̄a ſylloꝝ ad impoſſibile: vt Ariſ. faciebat ēt ꝓpōnes aſſerit Auer. ī ſuo loco ſuo vtiles eē ad ſylloſmos miſtos ex ꝓpōnibꝰ de ineē ⁊ neceſſarijs: qd quo verū ſit maximū eſt ⁊ difficillimū videre: quia fortaſſe in h̄ potior eſt Alexādri opio. ſꝫ h̄ i illō tpe differat̄. ¶ Supeſt vt videamꝰ de 3°, an plures ſint diffę harū ꝓpōnū. Inqt ꝗ̄ in 2° p̄mi p̄oꝝ. veriſile eſt vt inueniat̄ hūc modū ꝓpōnes illę de qbꝰ ignorat̄ an ſint neceſſarię vel nō neceſſarię: in qbꝰ ꝟbis aliā inuit ſpēm ꝓpōnū de ineē pręter eas q̄s prius diximꝰ: vt ſunt illę, oē ambulans monet̄: quę apparētiā quādā h̄ñt neceſſarū ꝓꝑ habitudinē neceſſariaꝫ inter ſubm̄ ⁊ p̄dīcatū: quia tñ extrema ſempiterna nō ſūt: ⁊ p̄cipue ipm̄ ſubm̄ efficit̄: vt nō ſint ſimplr̄ neceſſarię: ſꝫ tñ dum durat ſubm̄: ⁊ ꝑ ꝯñs ex ſuppōne neceſſarię: ſubiꝫ tñ vt ex tali diſpōne cōpoſitū neceſſario in ſe icludit p̄dīcatū ꝓꝑ hītudinē neceſſariā q̄ eſt inter diſpōnē ſubti ⁊ diſpōneꝫ p̄dicati: ſꝫ vtrąqꝫ ꝯtigēter inſint ſubtoꝝ: ideo quia talis diſpō contigēter ineſt ſubto ⁊ nō ſemꝑ ineſt: iō nō poteſt hęc ꝓpō eē neceſſaria. De his ēt ꝓpōnibꝰ meminit in libello ſupiꝰ dicto de ꝓpōnibus de ineē ⁊ de dicto de oī ꝯ Alfarabiū. ¶ Eſt ⁊ 3ª q̄dā ſpēs ꝓpōnū de ineē nō multū ab hac diſſilis: quā ponit Auer. in q̄dā capite quo exponit ꝟba Ariſ. in miſtiōe neceſſarię cū de ineē: his ꝟbis ad lr̄am. Eſt aūt alia ſpēs ꝓpōnū: q̄ aliq̄ mō eſt ineēta aliquo modo neceſſaria: ⁊ eſt vt ſit ſubiꝫ cōpoſitū ex ſuba ⁊ diſpōne diuerſa: ⁊ affirmet̄ in ea p̄dīcatū compoſitū ex ſubto diſpōnis ⁊ diſpōne eēntiali ei: ⁊ erit ſubm̄ in eis vnū per accñs ⁊ p̄dicatū vnū per ſe: vt dicēdo: omne ambulās eſt aīal: ⁊ hęc eſt ineēta ꝓꝑ diſpoſitionem ſubti: neceſſaria ꝟo propter ſubiꝫ diſpōnis: ⁊ ambulans quaꝫ inuenitur ſigt ſuꝑ animal ſignando nō ſemper: ſed in hora in qua inuenit̄ ei ambulatio: ſubiectū autēꝫ ambulationis affirmat de neceſſitate eē animalis ſemper: nam ſubiꝫ ambulationis: ⁊ qd per eā diſponit̄ eſt animal de neceſſitate: ⁊ hęc ꝓpoſitio eſt aliq̄ mō neceſſaria ⁊ aliquo mō ineēta: eſt enī ineēta ꝑ ſe neceſſaria ꝑ accidēs. Hęc Auer. Ex qbꝰ ꝟbis innuit̄ diia huiꝰ ꝓpōnis ad illā quā diximus in 2ª ſpecie: vt illa, oē ambulās mouetur. Naꝫ hęc tertia eſt magis neceſſaria ꝗ̄ illa: nam in illa eſt ſolū neceſſitas in cōparatione vnius diſpōnis ad aliā quoꝝ

tamen ambę cõtingẽter inſint ſubõ. In hac ℞o ſubiectū
diſpoſitionis habz habitudinẽ per ſe neceſſariaz ad pdi
catū: τ diſpõ ipſa: dĩ tamẽ inuẽta ſeu de ineſſe: q̃a diſpoſi
tio notata in ſubo actualr ineſt eidẽ accñtalr: τ pp talez
diſpõnẽ accidẽtalr inhęrẽtẽ actu ipſi ſubo dicit̃ magis
de ineſſe q̃z neceſſaria, lz ſit magis neccia q̃z illa de ſecun
da ſpẽ: quo autez ppões hę vtiles ſint ad ipſas miſtio
nes loco ſuo declarabimus. Subdit Auer. loco allegato:
ſed ppõ huic oppoſita in qua ſubtū eſt neceſſariū τ pcū
de mã inuẽta, ipſa eſt totalr inuẽta τ nõ accidit ei eſſe ne
ceſſaria per accñs. exẽplū nõ ponit: qr eſt clarū quãz ſit
zuerſuz ppõnis iã dicte: vt dicẽdo, omne aial eſt ambu
lans. Hę igit̃ ſunt tres ſpẽs ppõnuz de ineſſe ſimplr q̃s
ponit Auer. alias oẽs dicit eẽ inuẽtas temporales, in qb⁹
nulla eſt neceſſitatis apparẽtia, niſi affirmatio pdicati in
ſubo in hac hora tñ: τ hę ppões ſunt inutiles in artib⁹:
vt Ariſ. d. cap. de ɔũn. p̃ prioꝝ. ¶ Hęc igitur pro opi
nione Auerro. in hac materia dicta ſufficiant, ad quã ite
rum latius reuertemur in materia de miſtionibus.

¶ Quo pacto ɔuertẽdę ſint ppões de neceſſario, tã af
firmatiue q̃z negatiue. Item quo pacto ppoſitiones mo
dales ſint conſtituendę.

Circa ɔuerſiões ppõnū de neceſſario,
q̃s Phs appellat neceſſarias, eſt
p̃ aduertẽdū vnū de quo ẽt ſupra memini
mus: q Ariſto. p ppões neceſſarias itel
ligit eas quę ſũt mãlr τ formalr neccię: h eſt
q̃ τ de mã neccia ſũt quo ad neccia terminoꝝ habitudinẽ τ
ęternitatez extremoꝝ, τ de mõ neccio adhibito huic mãe
mãlr, τ h ſup fuit diffuſe declarã. ¶ Ex h ſeqt̃ τ zm õ mẽ
te Alexãdri: q p ppões neccias Phs itelligit eas q̃ ppe
τ ſimplr neccię ſũt, nã ſũt τ aliq̃ ppões ſm qd neccię, vt
de neccitate oẽ grãmaticū eſt hõ. q̃ quã ſimplr neccię non
ſint nihil mirū ſi in neccias nõ ɔuertant̃. nã dicta ppõ ex
habitudie ſubi ad pcũ eſt neccia, cõ℞o eſt ɔtigẽs. naz q̃
ad grãmaticū fuerit necce eſt illũ eẽ hoiez, ſz q̃a grãmati
cū nõ necce eſt, ideo hõ ad grãmaticū nõ hz hitudinez ne
ceſſariã. lz ḡ hęc ſit neccia, oẽ grãmaticū eſt hõ de neccitate
ſz qd τ ℞a, h tñ falſa ẽ, aliqs hõ de neccitate ẽ grãma^cus.
¶ Sz qd ẽ z°, ɔſiderãdū eſt, q icidit qõ nõ parua quã p
pões modales oẽs videant̃ duplicem ſenſum facere. ſ.
cõpoſitū τ diuiſuz: vt eſt cõis opio oiuz logicoꝝ in q̃ ſen
ſu eas accepit Ariſ. nã h maxiaz fac difficultatẽ i h ne
gocio τ pcipue in ppõnib⁹ negatiuis: quã eadẽ ppõ vera
τ falſa ſm hos duos ſenſus appeat: vt in exemplo neccio,
nullius naſus eſt ſimus, τ nullus naſus neccio eſt ſimus. p̃a
eni ſigt ſimū negari a naſo cũ mõ neccitatis dnotãte cõdi
tionẽ inhęrẽtię nõ ihęrẽtis. qd falſuz eſt. z^a ℞o q ſimuz
nulli naſo neccio iſit ſz ɔtingẽter: qd τ verū eſt. ¶ Pro q̃
difficultate ſoluẽda p̃ videdū ẽ, an verū ſit qd ſupponit̃:
ſcz q oĩs ppõ modalis poſſit hẽe vtrũq ſenſū, τ eẽ vera
τ falſa ſm illũ. z° quõ diſtĩcte cognoſci poſſint hi duo ſen
ſus in his ppõnib⁹. 3° quo ſoluẽda ſit qd pn^te. Sz q̃a in
hac mã ppõnū modaliū in multis a recẽtiorib⁹ diſſenti
mus pus de ɔſtõne harū ppõnū τ mõ ɔſtituẽdi aliq̃ ad
notabimus: τ p̃ diuiſionẽ ppõnū cathegoricaꝝ quã pmi
ſit Ariſ. i poꝝ⁹. c. z°: de q̃ multa ſup̃ diſcuſſim⁹. Propõ
nū ḡ cathegoricaꝝ, alię de ineẽ dnr, alię modales. De in
eẽ dnr, in qb⁹ pcũ abſolute ineẽ di ſubo ſine aliq̃ dter
minãte ihęrẽtiã pci ad ipz ſubz, vt quã dicim⁹: ſoc. ẽ alb⁹:
hic eni ſigmus albū ſocrati ſimplr ineẽ, abſq aliq̃ hõ i
hęrẽtiã deter^te. nec opz dicẽ has eẽ modales, nã h qd di
cim⁹ ineẽ qd greci ὑπάρχειν vocãt non eſt modus vt
notauerũt: τ Ammoni⁹ in lib° de iterpratõe: τ Jo. grãma
tic⁹ p̃ poꝝ. nã quã modus ſit determiatio addita ppõni,

necce eſt illi aliqd deter^le pſuppõni, veluti mãz ſubſtratã.
Igit ſi ineẽ eẽt modus, oporteret aliqd eẽ qd illi ſupponit̃: nã ex
h vĩ ſeq pceſſus i ifi^m. Qz ſi dicat vt aliq auſi ſũt dicẽ, i
eẽ duob⁹ modis ſumi, vno mõ vt modū, alio modo vt
mãz pceptẽ. ℞. g. ſocra. currit, h eſt de ineẽ. ſi aũt dixero,
ſocra. currit de ineẽ, h ẽ modal. hi pfecto magno errore
tenent̃, nã iter determinãs τ deter^le nulla eẽt diũa, h autẽ
abſurdiſſimū eſt. Idẽ eni eſt dicẽ, ſoc. currit de ineẽ, τ ſoc.
currit, quã p hãc ppõnẽ ſigt̃ curſum ineẽ ſoc. ¶ Pręte
rea Ariſ. diminut⁹ in ſmone ſuo fuiſſet p̃ poꝝ. nã vel
pternũſiſſet modales de ineẽ, vl eas q̃ ſũt abſolute de in
eẽ, quã nullã de his diſtõnẽ poſuerit: τ ſyllos ex ppõni
bus abſolute de ineẽ ɔſtituerit. Igit̃ hac opione vt inuti
li pternũſſa, τ aliqs ppõnũ de ineẽ diuiſionib⁹ poſtpoſit:
veluti ad pñs negociū nõ ſpectantib⁹, dicem⁹ ppões il
las modales dici qb⁹ additur modus, ſigt quõ pcũ ſubo
inſit. Eſt eni modus vt Ammoni⁹ i li° de iterpratiõe, vox
ſignifica hui⁹, q̃. ſ. pacto pcũ iſit ſubo, vl vt alij dicũt ter
min⁹ determiatiuus diõis ifinitiue vl ɔiũctiue cõnotãs
paſſionẽ ppõnis idicatię q̃ correſpdet ſuo dter^li. q̃ tñ de
finitio niſi ad bonū itellectū reducat̃ eſt falſa, nã falſum
eſt q modus determiet aliõ q̃z ihęrẽtiã pci ad ſubm. ad
quã ɔſequũt̃ poſtea q̃ ponũt̃ i illa definitiõe, p actũ. ſ.
itellis reflectẽtis ſe ſup illã cõpõnẽ. nã ſi dixero: deuz eẽ
eſt neccũz p h nihil aliõ ſignifico niſi q pcũz h qd eſt eẽ,
ita ineſt huic ſubo q nõ pot nõ ineẽ: ex quo patet duo, p^o
ſi in aliq̃ ppõne ponat̃ modus h nõ denotãs nõ dz i^a p
poſitio dici modalis: nec i^a ppõ dr modalis in q̃ modus
ſubijcit̃: vt aliq falſo autumãt: vt dũo poſe eſt, ɔtigẽs eſt:
nã in his illũ poſe τ ɔtigẽs nõ ſunt modi: ſz res ſigtę per
ſubta talium ppõnuz. z^m q modus debet poni ex parte
pci: quã modus ex parte rei ſe teneat cui⁹ eſt modus: nec
differũt vt putant aliq modũz determinare pcũz τ deter
minare inhęrẽtiaz: pcũz enĩz in ppõne in virtute ſua to
taz ɔtinet cõpoſitionez. per pcũz autẽ itelligo verbuz eſt
cũ ſuo deter^te i ppõnib⁹ de tertio adpdicato, vt dixi in li°
de interpratione. h autẽ dixi pp h: q̃a poſſet addi de
termiatio aliq̃ pto partiali icluſo in pto totali: quę tamẽ
nõ faceret ppõnẽ modalẽ, qr nõ determiat cõpõnez to
tius ppõnis: vt dicẽdo, ſocra. currit velociter. vbi illũ ve
lociter ſolũ determinat curſuz: nõ autẽ verbũ, eſt. Quidã
autẽ in libro de interpratiõe hui⁹ oppoſitũ aſſerentes: di
xerũt ppoſitionẽ mo^lem eẽ in qua modus cõpoſitionez
determinat, nõ autẽ pcũz nec ſubtuz, τ ita modũ nõ tene
ri nec ex parte ſubi nec pti: ſed totius cõpoſitionis: τ hoc
pbarũt auctoritate Phi p̃ prioꝝ ɔſtituẽtis ſyllos ex mo
dalibus, in qbus pz ſi modus ſumeret̃ in pto plus ſume
ret̃ in minori q̃z in maiori: vt ſi dixero, oĩs hõ eſt aial ne
ceſſario, oẽ riſibile neceſſario eſt hõ. ḡ oẽ riſibile eſt ani
mal neceſſario: ſumeret̃ eni neceſſario, q eſt modus dter
minãs pcũz minoris qd nõ fuerat ſumptū in ſubo in ma
iori: itẽ in hãc opinionẽ lapſi ſunt vt dixerint ſi eſt ali
qua ppoſitio in qua dcm totius ppoſitiõis pro ſubo ſu
mat̃ τ pdicatū ſit modus: illã ppoſitionẽ eẽ: nõ moda
lẽ ſed de ineẽ: vt dicẽdo: ſocratẽ currere eſt poſſibile. naz
hic non denotat̃ pcũz ineẽ ſubo cũ tali mõ, ſed ſumitur
dicũt hoc totũ pro ſubo cui addit̃ pcũz qd eſt modus cũ
verbo, eſt. Idẽ eſt enĩz ſic dicere, ac ſi diceres, a, eſt poſſi
bile. i. hęc ppoſitio quę ſignificat̃ per a, eſt poſſis vt de⁹
eſt, vel ſocratẽ currere, τ vlterius errorẽ errori accumu
lãtes dixerũt: q oẽm hõ ppõnem eẽ ſingularẽ. Dictũ aũt
ppõnis vocat̃ ppoſitio de ineẽ in ppoſitionẽ de ℞bo i
finitiuo traſſormata: cui addit̃ modus cũ verbo, eſt. Sz
hęc opinio aptiſſime cõtradicit Ariſ. qui in libro de iter
pratiõe modos appõnes appellauit: τ hãc rõnem fo

me, et totũ ꝓpõnis reſiduum/materiam et ſubiectũ. vnde cõparauit modos in modalibus/verbo eſt in ꝓpõnibus exiſtentibus, certũ autẽ eſt ex ſnia ꝓhi et oīum recte loquẽtiũ in hõ ꝓpoſitionibus verbũ eſt ꝑdicari/et hoc rõnibus efficaciſſimis in libro de interpretatiõe aſtruximus. vellẽ etiã ab his libẽter quęrere, quũ hęc ꝓpoſitio/ſocratẽ currere eſt poſſibile/per eos reſoluaẽ in hanc/hęc eſt poſſibilis/ſocrates currit/ſi per hãc ſecũdã denotaẽ ꝓũ inhęrere ſubto in illa de ineſſe per dcm̃ ꝑportata/cũ modo poſſis necne: qd enĩ aliud ſignificaẽ per hãc ꝓpoſitionem/hęc ꝓpoſitio eſt poſſis/ſocrates currit/niſi hoc qd dcm̃ eſt. ſ. curſum ineſſe ſocrati cum illo modo: quid enĩ aliud ſignificare poteſt ꝓpoſitionem aliquam eſſe poſſibilem: et ita hęc propoſitio omnino modalis eſt. ¶ Ad ratiõẽ cui innitũtur/dico ꝙ ſi per/et/denotetur aliquod complexum/illa ꝓpoſitio eſt modalis implicite/ſi illud cõplexum ſit ꝓpoſitio infinitiua: vt etiam inquit ꝓhs in primo de interpretatione ſi tunica imponatur ꝙ ſignificet hominem et equũ/tũc eſt multiplex hęc ꝓpoſitio: tunica eſt alba. ¶ Ad aliud/nego nõ poſſe cõſtitui ſyllogiſmos ex ꝓpoſitionibus modalibus ſi modus ſit ꝑdicatũ: nõ enĩ attenditur ordo ſyllogiſticus terminorum in ꝓpoſitionibus penes ꝑdicatum formale/ſed penes materiale/et penes ſubiectum/vt etiam ſit in conuerſionibus vt alias declarauimus. Multa alia hic poſſẽ dicere/ſed quũ hoc non ſit quod ꝑncipaliter intẽdimus: ad alia me cõuerto quę ab aliis quibuſdã dicũtur qui inter cęteros inſignes habentur logici. Aſſerũt quippe hi/has ꝓpoſitiões nõ ęquiualere/omnem hominẽ eſſe animal eſt neceſſariũ: et oīs homo neceſſario eſt animal: et prima eſt vera: ſecũda falſa: et omnes hę: vt omne verum eſſe verum eſt neceſſarium/et omne verũ neceſſario eſt verum: nã prima eſt in ſenſu compoſito/ſecũda in diuiſo: nam ex ſecũda ſequitur: omnis homo neceſſario eſt animal/ſocra. eſt homo. ergo ſocra. neceſſario eſt animal: Sed valde ego admiror dicta iſtorũ: nam illud idem incõueniens quod ex ſecũda deducitur poteſt ęque bene ex ꝑma deduci: ſequitur enim: omnem hominẽ eſſe animal eſt neceſſariũ/ſocra. eſt homo. ergo ſocra. eſſe animal eſt neceſſarium: ex ſententia ꝓhi ꝑmo priorũ in miſtione neceſſarii et ineſſe. Et ideo dicẽdũ eſt/ſi vniformiter ſumãtur ambas poſſe eſſe ęqualiter veras aut falſas: nam idem eſt dicere/oẽz hominem eſſe animal eſt neceſſariũ et omnis homo eſt animal neceſſario: vt etiam ipſi aſſerũt: et hęc ſimiliter ſunt idem/omne verum eſſe verũ eſt neceſſaria: et omne verum eſt verum neceſſario: ſignificat enim hęc/hanc propoſitionem eſſe neceſſariam/omne verum eſt verum: ꝙ autem hęc ſit neceſſaria: patet. quia eius contradictoria eſt impoſſibilis vel contraria: nam hęc eſt impoſſibilis: nullum verum eſt verum/et aliquod verum non eſt verum: Quũ igitur omnis ꝓpoſitio modalis ſit diſtinguẽda ex duplici ſenſu: patet eos non recte dicere: vnde non negamus et nos omnes hõ propoſitiones in ſenſu diuiſionis eſſe falſas: in ſenſu autem compoſitionis veras: nec eſt illud aſſignandũ pro ratione/ꝙ ſequatur aliquam ſingularem eſſe neceſſariã: quia illud idem ſequitur tam in cõpoſito ꝙ̃ in diuiſo: nam aliqua propoſitio eſt in vniuerſali neceſſaria quę in ſingulari eſt cõtingens: imo omnes hę hõ ſunt: ſed diuerſitas ſenſus: Quõ autẽ ſint hi ſenſus intelligendi infra declarabimus. ¶ De modis autẽ dicemus vt inquit Ammonius in libro de interpretatione/ꝙ etſi multi eſſe poſſint ac fere incõprehenſibiles ab intellectu noſtro. Illi tamẽ qui eſſentiales ſunt et ex ipſa rerũ natura ſumuntur/ſunt tñ duo. ſ. poſſibile et neceſſarium: nam impoſſibile ad neceſſarium reducitur: quiã ſignificat neceſſario non ineſſe: poſſibile vero et contingens idẽ ſunt: ſi ſumatur pro vero poſſibili: nec differũt niſi in nomine: quia poſſibili aſſignatur contradictorium per ipſum impoſſibile: ſed contingenti non poteſt aſſignari per incontingens. Ineſſe autem vt ſupra diximus non eſt modus. Hi autem quũ vt ſyncategoremata ſumuntur tũ ſunt modi determinantes compoſitionem: qualiter. ſ. ꝑdicatum inſit ſubiecto: verum autẽ et falſum dubium ſcitum per ſe et per accidens ſunt differentię propoſitionũ ſumptę ex intellectus conſideratione reflectentis ſe ſup propoſitionez: et conſiderantis has ſecũdas intentiones in eis. Primi autem duo ipſaz naturam rei conſequunẽ: quum autem non ſumuntur vt ſyncategoremata: ſed vt termini categorici rem talem ſignificantes et non qualitatem inhęrentię ꝑdicati ad ſubiectum: non ſunt modi. non enĩ debent dici modi niſi modificent. Quõ autez faciant hi modi ſenſum cõpoſitum et diuiſum in propoſitionibus non facile eſt videre: et vtrum in omnibus ꝓpõſitionibus faciant diuerſitatez in veritate et falſitate: Et in hoc valde ſum miratus de dicto quorũdam recentiorum qui aliorum errata perpẽdentes ipſi incidũt in maiora: quũ dicant ſenſum compoſitũ in propoſitionibus eſſe attendendum ab ipſo eſſe compoſito qd fit in ꝓpoſitione affirmatiua: diuiſum vero a diuiſione ipſius eſſe: et hoc in ꝓpoſitione negatiua/in qua diuidiẽ eſſe per particulam non: qd dicunt Alexãdrum dicere ꝑmo priorũ in definitione ꝓpoſitionis: quũ voluerint dicere in definitione termini: quũ inquit Ariſtoteles/terminum voco in quem diſſoluitur ꝓpoſitio vt ꝑdicatum/et de quo pręd icatur appoſito aut diuiſo eſſe vel non eẽ. nam nec. d. hoc Alexander nec ſomniauit: ſed ſolum ꝙ ex illis verbis voluit denotare Ariſtoteles quõ fieret propoſitio affirmatiua vel negatiua: quia non fit totaliter ablato eſſe: ſed ſolum diuiſo per negationem: ita vt fiat non eſſe. Jo. autez grãmaticus voluit auctoritate Jãblici ipſum notaſſe oẽz diuerſitatem propoſitionis categorice de qua prius in libro de interpretatione meminerat. Videntur hi ignorare/nec vnq̃ vidiſſe/quę Ariſtoteles ꝑmo elenchorũ de oratione diuiſa et cõpoſita et deceptionibus in illa ſcripſit: et Alexander aliiq; expoſitores gręci in illius expoſitione dixerunt: poteſt enim in oratione eadez tam affirmatiua ꝙ̃ negatiua eſſe vterq; ſenſus: et in quo ſenſu eſt falſa in illo dicimus eſſe fallaciã. Unde et ob hoc ꝓhs duas fecit fallacias: vnaz compoſitionis/alteram diuiſionis: vñ et abutimur modo loquendi quũ dicimus aliquam propoſitionem peccare per fallaciam cõpoſitiõis et diuiſionis: non enim poteſt niſi per alteraz fallere. Omnes autẽ fere logici ſm viam cõmunem dixerunt hos terminos modales poſitos in ꝓpoſitione ante totam compoſitionem vel poſtpoſitos toti compõni facere propoſitionez modalem de ſenſu compoſito: quãdo autez mediant inter ſubiectũ et ꝑdicatũ dicti facere ꝓpoſitionem de ſenſu diuiſo: et hi nihil aliud dixerunt requiri ad hoc ꝙ fiat ꝓpoſitio de ſenſu diuiſo vel compoſito: imo ꝑciſe reſpectu horum terminorũ tñ fieri ſenſum compoſitum aut diuiſum in ꝓpoſitionibus in quibus ponuntur/vt in hac/omnem hoīem poſſibile eſt currere/in qua nulla eſt alia particula per quaz poſſit fieri ſenſus compoſitus aut diuiſus/vel per quaz multiplicitas aliq̃ intelligi poſſit. Addiderunt poſtea ponentes differentiaz inter hos ſenſus/multas: quę per ordinẽ ponẽda ſũt et examinãda. Primũ ꝙ propoſitio de ſenſu cõpoſito debz poni ineſſe: de ſenſu autem diuiſo non. Secũdo/ꝙ ꝓpoſitio de ſenſu cõpoſito verificatur pro inſtanti: de ſenſu diuiſo in tẽporibus diuerſis. Tertio ꝙ ꝓpoſitio de ſenſu compoſito eſt non

quanta: de ſenſu autẽ diuiſo eſt quanta. Quarto: ⁊ ſequitur ex tertio ꝙ ꝓpoſitio de ſenſu compoſito eſt probãda officiabiliter vel exponibiliter. De ſenſu autem diuiſo non limitatur ad hoc: ſed ꝓbatur ſm exigentiam primi termini mediati. ¶ Sed hec ꝓfecto dicta oĩa ſunt contra intẽtionem Ariſtotelis ⁊ oium peripateticoꝝ expoſitoꝝ. Qꝫ enim hi termini modales illo modo variati ſm ſitum ꝓpoſitionis faciant ſenſum compoſitum aut diuiſum, falſiſſimum: Nã vt etiam ſupra diximus, vbiqꝫ Ariſtoteles aſſerit hos modos eſſe appoſitiões prędicatoꝝ ⁊ penes hos determinari veritatem ⁊ falſitatem, affirmationem ⁊ negationem: ſicuti penes formam: quẽadmodum in nõ modalibus penes verbum, eſt: Ex quo patet ꝙ vbicunqꝫ ponantur ſemper intelliguntur additi pędicato. ¶ Cõfirmatur. q2 hi modi: vt inquit Ammonius in librum de interpretatione, ſemper intelliguntur iuncti cum verbo. vñ non refert, ſiue apponamus negationem modo, ſiue verbo. Idem enim eſt ſi dixero: contingens non eſt ſoc. eſſe leonem: ⁊ non contingens eſt ſocra. eſſe leonem. Et hoc eſt etiam idem ſi dixero, ſocra. eſſe leonẽ non eſt contingẽs. Ex quibus etiã apparet falſitas alterius dicti. ſ. ꝙ hi modi per ſe ſumpti in aliqua propoſitione non poſſint facere ſenſum compoſitum, nec diuiſum, nec aliquam multiplicitatem: vbi alij termini in eadem ꝓpoſitione poſiti ſimplices fuerint: ⁊ non multiplices. Cõſequẽtia patet ex dictis: nam ſemper iſti modi adiacent pdicato. ergo ipſi per ſe non poſſunt facere ſenſum diuiſum niſi ex parte ſubiecti ſit aliqua multiplicitas: hoc eſt, vt ſubiectum intelligatur eſſe ſub aliqua diſpoſitione, vel ſine illa, cui ſubiecto ſub hac diuerſa acceptione ſumpto poſſit pdicatum comparari: vt ſi dixero, album poſſibile eſt eſſe nigrum: albũ enim q2 terminus concretus ſeu connotatiuus poteſt et cum albedine intelligi ⁊ ſine albedine. ſi ergo cum albedine intelligatur ⁊ illi ſic ſumpto attribuatur hoc pędicatum poſſibile eſt eſſe nigrum: tunc propoſitio eſt in ſenſu compoſito ⁊ falſa: in qua tamẽ patet ꝙ illud poſſe eſſe nigrum ſe tenet ſemper ex parte pdicati. Si autẽ ſumatur ſubiectum ſine illa diſpoſitione eſt ſenſus diuiſus ⁊ verus. Eſt enim ſenſus ꝙ id quod eſt ſubiectum albedinis poſſibile eſt eſſe ſubiectum nigredinis. Prius autem ſenſus eſt ꝙ id quod eſt actu ſubiectũ albedinis ſit nigrum: quod claudit oppoſitionem: niſi ergo in aliqua ꝓpoſitione ſit aliq̃ multiplicitas ex parte ſubiecti illi termini modales per ſe non poſſunt facere ſenſum multiplicem: ⁊ hoc eſſe verum patet ex dicto Phi primo elenchoꝝ in fallacia compoſitionis. vbi inquit hãc peccare per ſenſum cõpoſitum: ſedentem poſſibile eſt ambulare. Ubi etiam notandum eſt Phm diuerſa exempla dediſſe in fallacia cõpoſitionis ⁊ diuiſionis vt notaret diuerſitatem ipſarum. ¶ Sed hic inſurgunt dubia quędam. Primum, vtrũ termini hi concreti accidentales poſſint facere ſenſum multiplicem non iuncti cum terminis modalibus. Secũdo videtur ꝙ etiam reſpectu iſtorum terminorum modalium, vbi nulla ſit alia multiplicitas poſſit fieri ſenſus diuiſus. Patet dicendo neceſſario, omnis homo eſt animal: ⁊ omnis homo neceſſario eſt animal. Prima eſt in ſenſu compoſito ⁊ vera. Secũda in diuiſo ⁊ falſa. Tertio, q2 ſaltem in modo contingenti ſeu poſſibili videtur eſſe talis multiplicitas etiam in terminis ſingularibus ſimplicitatis: vt ſoc. contingens eſt currere: patet per Phm primo prioꝝ cap. de vniuſoribus de contingenti. Omnis enĩ ꝓpoſitio de vero contingenti ſm Phm ibi habet duplicem ſenſum: vt, cõtingit omne b, eſſe, a. ibi ſumitur, b: vel pro eo qđ eſt actu b, vel pro eo qđ contingit eſſe, b. i. in potentia. ¶ Ad primum iſtorum dicendum eſt, ꝙ hi termini cõcreti poſſunt etiam ſine terminis modalibus facere ſenſum multiplicem: vt patet ex Phõ dum cõcedit primo phyſicoꝝ. ⁊ alibi ex albo fieri nigrum: nam in ſenſu compoſito falſa eſt vt ly ex, notat cauſam materialem: nam totum hoc qđ eſt ſubiectum cum oppoſito non poteſt fieri ſubiectum nigri. Si autem vti terminus a quo poteſt eſſe vera: oppoſitum enim recedit ſubiecto remanẽte: ⁊ generatur forma in eo: ⁊ breuiter in ſenſu diuiſo vera eſt, in compoſito falſa. Sꝫ iſta reſponſio non ſatiſfacit ex toto: nam dubium eſt an in omni propoſitione poſiti poſſint facere vtrũqꝫ ſenſum, ⁊ patet ꝙ non in omni abſolutẽ nec etiam in oĩ modali: ſed ſolum in contingenti aut poſſibili: ⁊ breuiter in omni propoſitione in qua ponitur verbum mutationem ſignificans: non autem permanentiam: vt dicendo, albũ eſt nigrum: aut neceſſarium eſt album eſſe nigrum: vbi affirmatur ſubiectum eſſe ſub vtriſqꝫ diſpoſitionibus ſimul permanens: at in iſtis poſſibile eſt album eſſe nigrũ: aut album ſit nigrum: poteſt vterqꝫ ſenſus reperiri, ratione verbi mutationem ſignificantis. Ideo dico ꝙ poſſibile ſimul cum iſtis ſubiectis concretis facit propoſitionem multiplicem ſm vtrũqꝫ ſenſum, cuius ratio eſt: quoniam hę formę accidentales ſunt ſeparabiles a ſubiecto: quare nunc vnam, nunc alteram induere poteſt: ⁊ quoniã ei contingenter inſunt cum tali modo poſſunt fieri hę propoſitiones habentes ſenſum multiplicem: vt dictum eſt. Sꝫ certe videtur mihi ꝙ qualis cõcluſio hęc quam ſequebatur olim celeberrimus pceptor meus Nicoletus Theatinus quantum ad modum de poſſibili veritatem obtineat, tñ quantum ad modum neceſſarium: credo admodum difficile eſſe reperiri poſſe propoſitiones in quibus diuerſus fiat ſenſus rõne multiplicitatis ſubiecti: qđ nunc ſub forma, nunc ſine forma ſumi poſſit: nam talis propoſitio videtur ratione ſigni fore contingens ⁊ nũqꝫ poſſe formari de neceſſario niſi falſa: patet in exẽplo ſupra poſito. ¶ Sꝫ ad hanc dubitationem dico iterum ſicut dixi nõ poſſe fieri ſenſum diuerſum in his ꝓpoſitionibus in quibus ponuntur hi modi ratione modorum pciſe: ſed rõne ſubiecti habentis formam aliquam, vel aliquam diſpoſitionẽ, vel conditionem aliquam ſeu determinatione quouis modo appellare volueris, ad quã iunctim ⁊ ſeparatim comparari poteſt: ⁊ ex hoc cauſatur multiplex ſenſus: patet hoc in exemplo Phi ad ꝓpoſitum maxime idoneo in fine primi de interpretatiõe: de qđ eſt dũ eſt neceſſe eſt eẽ: in quo determinatio illa, dum eſt: poteſt cum ſubiecto iungi: ⁊ facit ſenſum compoſitum falſum. ⁊ poteſt ab eo ſeiungi: ⁊ fit ſenſus diuiſus verus, ſi cum pdicato iũgatur. Exẽpla etiam patere poſſunt in alijs multis propoſitionibus pter hos modos, quos moderni ponunt: vt in illa, omnis homo vel aſinus eſt aſinus: poſſunt ergo etiam propoſitiones reperiri de neceſſario in quib9 ſit diuerſus ſenſus non ꝓpter formas ſubiecto inhęrentes a quibus ſeparari poteſt vt arguendo dicebatur: ſed propter determinationes aliq̃s ad quas ſubiectum iunctim diuiſimqꝫ ſe habere poteſt, ſaltem in ſe cõſideratum. Hic modus loquẽdi non latuit Diuum Thomam: ⁊ poteſt ab eo videri in prima parte, qõne 14.ª, arti. 3.º in reſpõſione ad 3m, vbi ponit hoc exemplum, omne ſcitum a deo neceſſe eſt eſſe: ⁊ inquit, ꝓpoſitionem hanc eſſe multiplicem in ſenſu diuiſo ⁊ cõpoſito. Nam illud verbum ſcitum poteſt ſiue pro re tñ, nõ vt ſtat ſub ſciẽtia dei: ⁊ ſic res eſt cõtingẽs: ⁊ ꝓpoſitio eſt falſa. Si autẽ vt ſtat ſub ſcientia dei ſic habet eſſe neceſſarium: ⁊ eſt compoſita vera. Si autem inquit ipſe diceret aliquis diſtinctionem hanc locum habere in formis a ſubiecto ſeparabilibus: non autem in his quę ſemper inſunt: vt patet de ſcientia dei quę ſemper rei attribuitur.

Reſpondet ipſe q etſi ſm rez/res omnis ſit a deo ſcita: poteſt tamé etiam in ſe per intellectuz cōſiderari ⁊ aliqd ei attribui vt ſic cōſiderate. Vbi grā. q ſit contingens: qd non attribuitur ei vt ſtat ſub ſciētia dei. In quibꝰ videt̃ ea omnia ſenſiſſe que nos ſupra diximꝰ. Egidius quoqz pmo elenchoꝝ non videtur fuiſſe huius opinionis expers. ¶ Ex hoc redarguēdi ſunt moderni qdaz qui viſi ſunt hanc opinionem ſequi: ⁊ eam tn̄ de modo poſi declararunt/non cōplentes ſermonem ea in parte que longe erat difficilior. Ex his etiaz multa contra latinos poſſent colligi in hac materia que intelligētibus facile patere poſſunt. ¶ Ulterius: ex his patet reſponſio ad 2m dubium: naz in illa ꝑpoſitione: neceſſario omnis homo eſt animal: ⁊ omnis homo neceſſario eſt animal: ⁊ alijs ſimilibus non fit ſenſus compoſitus ⁊ diuiſus ratione modi modaliter ſumpti. ſ. determinantis dictum vel propoſitionem: vt ſupra diximus: ſed fit ratione termini confundentis: vt etiam ipſi concedunt: vnde ponūtur ſimiles ꝑpoſitiones in ſecūdo modo: non autem in pmo. Nec iſta propoſitio equiualet illi: neceſſe eſt omnem hominez eē animal: quoniam ad hanc ſequitur illam ꝑpoſitioné eē/ omnis homo eſt animal: quaz ad illā nō ſequatur. Ideo cōſequētia nō valet ſm eos: neceſſario omnis homo eſt animal. ergo neceſſe eſt omnem hominez eſſe animal. qz antecedens eſt verum ⁊ cōſequens nonqz poteſt eſſe q nulla talis propoſitio ſit/que ſequitur ad cōſequens. Sz hec differentia certe friuola eſt: vt ſupra diximꝰ: ⁊ videt̃ q nec in vna/nec in altera fiat ſenſus compoſitus ⁊ diuiſus: niſi ratione confuſionis. Nos tamé vtraqz ꝑpoſitionem tenemus eſſe modalem: quoniam modus determinat inherentiam pdicati ad ſubiectuz: ſignificans q animal ineſt homini: ⁊ non poteſt nō ineſſe: negamus tamé q in ea fiat vel poſſit fieri ſenſus cōpoſitus vel diuiſus: quum ibi nō ſit ratio per quā fit ſenſus compoſitus ⁊ diuiſus: ⁊ ſi fit/tn̄ ratione cōfuſionis fit: ſed vbi nō admittatur talis confuſio: patet tales propoſitiōes eſſe ſimpliciſſimas: ⁊ nullo modo multiplices. Nec inconuenit aliquam ꝑpoſitionem eſſe in vniuerſali neceſſariā ⁊ in particulari contingentē. ¶ Patet etiam ſolutio ad tertium. Quis enim ꝑpoſitio illa: cōtingit omne/b/eſſe a/habeat duplicem ſenſum: ille duplex ſenſus non eſt compoſitionis vel diuiſionis: ſed per quē declaratur dictū de omni in ꝑpoſitionibus contingētibus vniformibus ⁊ modus ampliationis in hꝰ propoſitionibus. ¶ Ex his apparet ſolutio duorum que ſupra querebantur: an. ſ. omnis propoſitio in qua ponitur modus poſſit habere vtrūqz ſenſum: ⁊ patet q non: ⁊ quomō etiam fit ſenſus compoſitꝰ ⁊ diuiſus penes tales modos non preponēdo vel poſtponendo: aut interponendo vt latini: quoniam quantuz ad ſitum ſemper tenet locuz pdicati/⁊ ſemp ſunt tales diſtinguende eo modo quem ſupra declarauimus. ſ. penes multiplicitatem ſubiecti: eo tamé modo intelligēdo quē expoſuimus. Dicere autem q propoſitio de ſenſu cōpoſito ob id qd verificatur pro inſtanti debeat poni in eē: de ſenſu vo diuiſo: qa nō verificatur pro inſtanti: ſz ſucceſſiue non ſit ponenda in eſſe: quoniaz modalis eſt vera: ſibi vo correſpondēs de ineſſe ſit falſa: ⁊ ob id concedere q propoſitiones que tēpore indigent limitato pro ſui verificatione non ſunt ꝯcedende: nec de poſſibili/nec de ineſſe. vt tu pertranſis pontem: ⁊ poſſibile eſt te pertranſire pontem ⁊ alie conſimiles: omnia hec perperaz dicta ſunt/⁊ contra Ariſtotelis ſententiam. Nam primo priorū in definitione contingentis/inquit poſſibili in eē poſito nullum ſequit̃ impoſſibile. Siue hoc ſit differentia/ ſiue ꝓprietas cōtingentis: quum de quolibet dicat̃ contingente tam in ſenſu compoſito q̄ diuiſo: qa hoc nullibi Ariſtoteles diſtinxit. patet apertiſſime intelligi debere de omni ſenſu. Et ideo nō omnis propoſitio de ſenſu compoſito debet verificari pro inſtāti: nec ille propoſitiones ſunt falſe/poſſibile eſt te pertranſire pontem: ⁊ tu pertranſis pontem. Hoc enim apertiſſime eſt contra Ariſtotelem 4° phyſicoꝝ. qui de tempore ſoluens rationez probātem ipſum nō eſſe: quoniaz ex non entibus cōponeretur/inquit/in ſucceſſiuis non requiri ad hꝰ vt ſint oēs partes eorum ſimul eſſe: ſed q aliquid continuans has partes ſit: vt patet de inſtāti in tempore: ⁊ mutato eſſe in motu: vnde ꝑpoſitiones ille cōceduntur: nō qa totuz ſimul ſpatium pertranſeatur: ſed qa eſt in pertrāſiri. Uñ omnis ꝑpoſitio que eſt vera de preterito/aliquādo fuit vera de pñti. Si ergo concedimus iſtaz/q ſocra. ptrāſiuit hoc ſpatium: quare nō eſt ꝯcedenda iſta/q ſoz. pertranſit de pñti: quū enim de pterito ita dicimus ſaz nō intelligimus q totum ſimul pertranſijt ſed ſucceſſiue: ſz qa iam deuenit ad vltimum mutatum eſſe concedimus ipſuz pertranſiuiſſe: ita de pñti dum continue pertranſit: ⁊ eſt ſub alio ⁊ alio mutato eſſe continuante: non autē terminante: in potentia tamé non in actu dicimus ipſuz pertranſire: hec autem nota ſunt ex 6° phyſicoꝝ. Alique ergo ꝑpoſitiones de ſenſu compoſito verificantur in inſtanti: ⁊ eis correſpondet ꝑpoſitio de ineſſe verificabilis pro inſtanti. Et hoc eſt quando ſubiectuz poteſt eē ſimul ſub vtroqz termino cōnotato per ſubiectum ⁊ pdicatuz. Et ideo hec ꝑpoſitio de ſenſu compoſito eſt falſa ⁊ impoſſibilis/poſſibile eſt album eſſe nigrū/⁊ album eſt nigrum: qa ſubiectum non poteſt ſimul actu quieſcere ſub vtroqz termino. Alique autez ſunt verificabiles in tempore ⁊ non in inſtāti: vt patet in ꝑpoſitionibus motū importantibus. Qd autez dicit ꝑpoſitionez de ſenſu diuiſo non poſſe poni in eē: qa non verificatur pro inſtāti: etiā falſiſſimum eſt. Naz ſicut intelligimus ꝑpoſitionem de ſenſu diuiſo eſſe veraz: ita intelligimus illaz de ineē que ſibi correſpōdet. Intelligimus autem hoc modo: qd nūc album eſt/alſ poteſt eſſe nigruz/intelligēdo de ſubiecto ipſo non ſub forma. ita etiaz de ineſſe. qd nunc eſt ſub albedine/alſ erit ſub nigredine: non autem ſic ponitur vt pro eodez tēpore ſimul ſit ſub albo ⁊ nigro: ſicut etiā nec modalis de ſenſu diuiſo pro eodem: ſed pro diuerſis tēporibus intelligitur. Qd autem ſuperaddant propoſitiones de ſenſu compoſito nō eſſe quantas. De ſenſu vo diuiſo eſſe qualitas videtur abſurdiſſime dictum: quiz enim modus ex parte ſe teneat pdicati: patet eo mō quo ſubiectum ſe habeat debere ꝑpoſitiones denominari. ſi ergo ſubiectū fuerit vniuerſale vel determinatuz a ſigno vniuerſali vel particulari/vel ſingulare: vt dicitur in libꝰ de interptatione: eodem modo ⁊ ꝑpoſitiones ſe habebunt: ꝓs dicendo: neceſſario omnis homo eſt animal: vel neceſſario aliquis homo eſt animal: vel omnem hoiez eſſe animal eſt neceſſe/ſeu neceſſarium/vel aliquez/vel ſocratem: Aliter enim ex his non poſſet fieri ſyllogiſmus regularis per dici de omni ⁊ de nullo. ¶ Ex his apparet ſolutio pncipalis queſtionis/q Ariſtoteles eas vt modales accipiens eaſqz quo ad formaz conſiderans: que eſt ipſe modus per quem diſtinguūtur a ꝑpoſitionibus de ineē: ex quibus modalibus ꝯſtituitur ſyllogiſmus formaliter diſtinctus a ſyllogiſmo de ineſſe: poteſt eas in vtroqz ſenſu ſumere: non enim conſiderat hic eas quomō vere vel falſe ſint: ſed ſolum vt per modū diſtinguūtur ab alijs ꝑpoſitionibus: ⁊ quiz in vtroqz ſenſu ſemper diſtinguūtur ab eiſdem q modus ſemp ex parte pdicati teneatur: manifeſte patet eas in vtroqz ſenſu ſumpſiſſe: quum in

vtroqȝ ſenſu ſyllogiſmuȝ poſſint conſtituere formaliter diſtinctum: vt dictū eſt. Et in vtroqȝ ſenſu ſint quātę. Lȝ moderni oppoſitum aſſerant ſine ratione regulas ſolum quaſdā voluntarias aſſignantes: quas forſitan gratia inſtruendi pueros fecerūt: non quia veritatem contineant. Fatuum tamē eſt gratia doctrinę breuioris regulas falſas inſtituere: quę non doctrinam ſed potius ignorantiā diſpoſitionis pariant. Sunt enim regulę falſę pncipia falſa: ex quibus generatur ſyllogiſmus cōtrarię deceptionis. ¶ Sed ne videamur difficultates illas pterire de quibus viſi ſumus a principio ſermonem ppoſuiſſe: idcirco merito ⁊ de negatiuis de neceſſario: ⁊ de affirmatiuis dubitatio incidit quomodo ſint cōuertendę. Nam ſiue de ſenſu compoſito ſiue diuiſo ſumatur illa: nullus natus de neceſſitate eſt ſimus: non videtur conuerti poſſe in iſtaȝ: nullum ſimum de neceſſitate eſt natus: nam pma poteſt eē vera, ⁊ ſecūda falſa. Ad hanc dicitur prenotādo primo, ꝙ ppoſitiones negatiuę de neceſſario: vt de eis pertractat Phs in hoc libro ſunt negatiuę de dicto quum habeant moduȝ affirmatum: nec habēt affirmatiuam figuraȝ vt illę quę ſunt de cōtingenti. Huius autē nulla eſt alia cauſa pter ipſam neceſſarij naturaȝ ⁊ contingentis: naȝ in ppoſitione negatiua neceſſaria pdicatuȝ remouet a ſubiecto ita ⁊ taliter vt non poſſit ineſſe illi: ideo negatiua eſt non minus ꝙ negatiua de ineſſe: ⁊ cōuertitur eodeȝ modo. In ppoſitione autem de contingenti in qua dictum eſt negatum: ⁊ modus affirmatus: aliter eſt dicendus, pter ipſam cōtingentis naturam: nam pdicatus in illa ita a ſubiecto remouetur ꝙ poteſt illi iterū ineſſe: ⁊ ideo nō conuertitur vt negatiua de ineſſe. Et dicit Phs illam eē affirmatiuam ſm figuram ⁊ conuerti vt affirmatiuam: quoniam cōuertitur ad oppoſitam qualitateȝ. Hęc aūt alibi ſunt a nobis diffuſius declarata. Propoſitiōes aūt de neceſſario in quibus eſt modus negatus habent vim ppoſitionum contingentium: nō autem neceſſariarum. Nam ex negatione neceſſarij infertur cōtingens: quemadmodum ex negatione cōtingentis infertur neceſſariū: naȝ hi duo modi ſe mutuo interimunt. ¶ Ex h ſoluitur dubitatio, nam ſi illa ppoſitio: nullus natus de neceſſitate eſt ſimus: ſumatur de modo affirmato ⁊ dicto negato: ⁊ pcipue de ſenſu compoſito, falſa eſt: nec eſt mirum ſi in falſam conuertatur. vnde etiam eius cōtraria affirmatiua eſt vera neceſſaria: omne grāmaticum de neceſſitate eſt homo: ſi autem in ea negatur modus habet ſignificatum cōtingentis ppoſitionis: vnde equiualet huic: nō neceſſe eſt aliquem hominem eſſe grāmaticum: hęc autem equiualet huic: contingit omnem hoīem eſſe grāmaticū. Sunt enim oppoſitę hę ppoſitiones in omnibus. ſ. modo, quanto, ⁊ quali. ideo in cōuertente debet idē modus neceſſitatis negari ſic cōuertendo: nullum de neceſſitate grāmaticum eſt homo: nullus enim homo eſt cui neceſſario inſit grāmatica. Hęc de ppoſitione negatiua. ¶ Sȝ de affirmatiua eſt maior dubitatio, ⁊ eſt duplex. pma de conuerſione. ſecūda an ſit neceſſaria: nam de hac ſunt rationes ad vtrūqȝ efficaces. ¶ Quātum ad primam non videtur cōuerti in neceſſariaȝ. ergo non erit cōueniēs cōuerſio: vult enī Phs vleȝ affirmatiuā de nec̃io ↄuerti in pticularē affirmatiuā de nec̃io ↄuerti i pticularē affirmatiuam de nec̃io: modo naturaliter applicito: ſed ꝙ nō cōuertat̃ in neceſſariam patet: nam hęc falſa eſt: aliquis homo de neceſſitate eſt grāmaticum: quum vniuerſalis cōuerſa ſit vera. ¶ Ad hanc videt̃ vt ſupra diximus, regulas Phi de conuerſione neceſſariarum intelligendas eſſe in ppoſitionibus neceſſarijs formaliter: hoc eſt de modo ⁊ materia neceſſarijs. Et tunc merito inſurgit ſecūda dubitatio: An iſta, omne grāmaticum de neceſſitate eſt homo, ſit vere neceſſaria. Et arguitur ꝙ ſit vere neceſſaria. primo ſic. Illa ppoſitio eſt vere neceſſaria quę ſemper fuit vera: ſemper eſt vera: ⁊ ſemper erit vera: hęc eſt hō. igitur ⁊c̃. maior patet ex interptatione neceſſarij. minor ēt eſt manifeſta. ergo ſequitur cōcluſio. Iteȝ: omne grāmaticum neceſſario eſt grāmaticum. ergo omne grāmaticū neceſſario eſt homo. pbatur cōſequentia, qa ex oppoſito cōſequentis ſequit̃ oppoſituȝ antecedētis: ſequitur enim ſi grāmaticuȝ non ſit homo: ⁊ ponat̃ hominem non eſſe: ex deſtructione hominis deſtruetur grāmaticum. ḡ grāmaticum non erit grāmaticuȝ. ergo ſi non ſit cōſequens, antecedēs nō erit. Iteȝ: omne animal rationale mortale de neceſſitate eſt homo. omne grāmaticuȝ eſt animal rationale mortale. ergo omne grāmaticū de neceſſitate eſt homo: tenet ratio, ⁊ maior eſt ſimplr neceſſaria. minor de ineſſe ſimpliciter. ergo ſequitur ↄcluſio de neceſſario ſimpliciter per regulam Ariſtotelis. Item: illa ppoſitio eſt ſimplr neceſſaria in cuius ſubiecti intellectu ⁊ ratione includit̃ predicatum. hęc hō. ergo ⁊c̃. minor declarat̃: qa quum grāmaticuȝ ſit hominis paſſio, ⁊ habeat p ppriuȝ ſubiectuȝ definiri: ponet̃ pdicatum in rōne ſubiecti: ⁊ erit ppoſitio pmi modi per ſe: vt hęc: riſibile eſt hō. ¶ Amplius. illa ppoſitio categorica eſt ſimplr neceſſaria: quę tranſformat̃ ex conditionali neceſſaria. hęc hō. ergo ⁊c̃. Naȝ hęc hypothetica neceſſaria eſt: ſi grāmaticum eſt, homo eſt. ergo hęc eſt ſimplr neceſſaria: grāmaticum de neceſſitate eſt homo. ¶ Inſuper: aut omne grāmaticuȝ de neceſſitate eſt homo, aut poſſibile eſt aliqđ grāmaticum nō eſſe hominem. ſi primū, habeo intentum. ſi ſcōm: arguo ſic, poſſibile eſt grāmaticuȝ non eſſe hominem: ſed grāmaticum eſt homo. ergo poſſibile eſt hoīem non eſſe hoīem. cōcluſio eſt falſa. ergo aliqua ppoſitionum, nō illa: omne grāmaticū eſt homo. ergo illa poſſibile eſt grāmaticuȝ non eſſe hoīem. ſi illa eſt falſa. ergo eius contradictoria vera: quę dicit. omne grāmaticuȝ de neceſſitate eſt hō, ex lege contradictoriaȝ. ¶ Vltimo: illa ppoſitio eſt ſimplr neceſſaria: cuius ſubiectū non pōt eſſe ſine pdicato: ⁊ cuius ſubiectum ſibi determinat pdicatum. hęc hō. ergo ⁊c̃. maior patet: qa ſicut ppoſitio per ſe eſt: vl qa ſubiectuȝ ſibi determinat pdicatū tāꝗ̄ ppriam effectuȝ: vt in quarto mō: vel qa vt ppriam paſſioneȝ: vt in ſecūdo: vel vt partem definitionis vel totam: vt in primo: ſic ā dicenduȝ eſt de ppoſitione neceſſaria: quoniam neceſſaria ppoſitio ⁊ per ſe eodem curſu currunt. ¶ Propter has rationes dixerunt aliqui, hanc ppoſitionem eſſe abſolute ⁊ per ſe neceſſariā: nō tamē pmo: quoniam grāmaticū ineſt alicui cui per ſe ⁊ pmo ineſt hoc pdicatum homo, Ideo iſta non eſt pmo neceſſaria: ꝙ autem ſit per ſe neceſſaria patet: quoniam pdicatuȝ includitur in intellectu ⁊ ratione ſubiecti. Dicūt enim hoc ſatis eſſe vt ppoſitio ſit per ſe neceſſaria. Sȝ hi decipiuntur in acceptione ppoſitionis neceſſarię: naȝ omnis ppoſitio affirmatiua in qua verbum eſt ſumit̃, verificatur per actualem inhęrentiaȝ predicati ad ſubiectuȝ: hoc enim ipſum verbuȝ eſt in ſui ratione includit: nō poteſt autem pdicatuȝ actualiter ineſſe ſubio niſi ſubiectuȝ ſit. ergo nō poterit eſſe ppoſitio neceſſaria: quę ſit ſempiternę veritatis niſi predicatuȝ actualr ſemper inhęreat ſubio. ergo opȝ ſubiectuȝ ſemp eſſe ad hoc ꝙ ppoſitio ſit neceſſaria ⁊ per ſe. quę ppoſitio vere neceſſaria cōuertat̃ cum per ſe: vt dicit̃ pmo poſteriorū. Sed vltra hoc requirit̃ vt pdicatum ſit de ratione ſubiecti: vel ecōtra. vt non poſſit oppoſituȝ cogitari: nō ſufficit ergo vna cōditio tm̄ vt hi dixerunt: ſed requiruntur ambę. ſ. neceſſitas extremoȝ, ⁊ neceſſitas habitu

dinis

dinis inter illa. Scḋm etiā dcīn eſt falſum: nam ſi hęc eſt necīa ratiōe habitudinis extremoꝝ: qꝛ. ſ. pīuꝫ qḋ eſt hō̄ includit̄ in rōne grāmatici: nō ḡ eſt necīa rōne alicuiꝰ cui pīuꝫ prius attribuit̄, vel ſi erit necīa ratione huiꝰ: nō erit necīa rōne illiꝰ: qḋ ꝯtingēter illi attribuit̄. In his enim q̄ per ſe ſunt: ſed nō p̄, B cōſideraf̄, ꝙ oēs termini hīt pſici tatē, vt ita dicā, ſter ſe: vt ſi dixero, hō eſt ſenſibilis per ſe nō p̄: Senſibile enī attribuit̄ aīali ꝑ ſe p̄: ⁊ aīal attribuit̄ hoī per ſe p̄: ideo mediāte aīali qḋ ꝑ ſe ineſt: ſenſibile ꝑ ſe nō p̄ ineſt hoī. Sꝫ nō eſt ita in ꝓpoſito: qꝛ grāmaticus nō ꝑ ſe hoī attribuit̄: ſed mere accńtalr. ḡ falſuꝫ eſt ꝙ B ꝓpō ſit necīa per ſe nō p̄. ¶ Alr̄ ḡ dicit̄ ad qōnē: ꝙ iſta ꝓpō eſt necīa per accńs: ⁊ nō ꝑ ſe: nā illa ꝓpō nō eſt per ſe necīa in qua p̄uꝫ non attribuit̄ ſubto niſi ex ſuppōne ſubti: ⁊ quoad ſubtū fuerit. hęc eſt hō. ḡ ⁊c̄. maior eſt manifeſta: qꝛ illa ꝓpō eſt ꝑ ſe necīa in qua p̄uꝫ attribuit̄ ſubto ſimplr̄: ⁊ nō ex ſuppōne. mioꝛ etiā pꝫ: qꝛ quoad grāmaticū fuerit grāmaticū, nō pōt nō eē hō. Eſt ēt ex alio per accńs necīa: nā lꝫ p̄tū necīo attribuat̄ ſubto: qꝛ tamē ſubiꝫ accńtalr̄ attribuit̄ p̄to: efficit̄ vt ſit ꝑ accńs necīa naꝫ in ꝓpōnibꝫ ſcḋi modi in qbꝰ p̄ntur p̄ta eēntialr̄ ꝯſequētia, eſt mutua habitudo necīa īter ea: qꝛ ſubtum ſibi p̄uꝫ determiat ⁊ p̄uꝫ ſubtū. Nā hō ſibi determinat riſibile: ⁊ riſibile hoīem. Et in B diſtiguunt̄ accńtia ꝑ ſe ab accńtibꝫ iſeꝑabilibꝫ: vt ingt Jo. grāmaticꝰ p̄ poſterioꝝ.

¶ Sꝫ ꝯ argr̄ ꝙ nullo mō ſit necīa: nā illa ꝓpō de necīo eſt falſa: cuiꝰ ꝯdictoria de ꝯtingēti eſt vera: ſꝫ B eſt vera: ꝯtigit aliqḋ grāmaticū nō eē hoīem. ḡ B eſt falſa, oē grāmaticū de necītate eſt hō. maior pꝫ: ꝓbat̄ mioꝛ, poſſe eſt grāmaticū nō eē, ſtāte hoīe. ḡ poſſe eſt grāmaticū non eē hoīeꝫ. aſſumptū pꝫ: qꝛ grāmaticū ꝯtīgēter ineſt hoī. 2° hęc eſt vera ꝯtigit aliquē hoīeꝫ eē grāmaticū. ḡ ꝯtigit aliqḋ grāmaticū eē hoīem: pꝫ ꝯñia: qꝛ ꝑticularis affirꝰ de vero ꝯtigēti ꝯuertit̄ in termīs. 3° argr̄ in 3° figꝰ B mō, de necītate oē grāmaticū eſt grāmaticū, oē grāmaticum de necītate eſt hō. ḡ necīo aliqḋ hō eſt grāmaticus. ꝯ eſt falſa. ḡ aliq̄ ꝓpōnū: nō maioꝛ quū idē de ſe p̄dicet̄. ḡ mioꝛ. 4° illa ꝓpō nō eſt necīa in q̄ p̄uꝫ pōt derelīqre ſubiectū. hęc eſt hō. ḡ nō eſt necīa. maioꝛ pꝫ: mioꝛ ꝓbat̄: quia pōt hō eē ⁊ nullū grāmaticū eē. ¶ Ad p̄maꝫ di negādo mioꝛē, ⁊ ad ꝓbationē negat̄ ꝯñia: nā lꝫ poſſe ſit ſubtum nō eē, ſtāte p̄to: nō tñ poſſe eſt ſtāte ſubto nō eē p̄tū: nam vt dixi: necīa eſt tñ ex ꝑte ſubti in ordie ad p̄tū: nō autē ex ꝑte p̄di in ordie ad ſubtū. Suppꝰ enī ꝙ ſubtū ſit, non pōt ei p̄tū nō ineē. ¶ Ad 2ᵐ dicunt qdā ꝙ ex ꝓpōne q̄ ſcḋm ſe ⁊ abſolute eſt ꝯtingēs, pōt iferri ꝓpō necīa: nā illa ꝓpō: ꝯtingit aliquē hoīeꝫ eē grāmaticū: lꝫ ſit ſcḋm ſe ꝯtingēs in ordine: tñ ad illā, grāmaticū eſt hō eſt necīa. vt in exēplo: q̄uis iſta, aīal eſt hō nō ſit ſcḋm ſe necīa: quia aīal pōt eē in alio dato ꝙ hō nō ſiꝫ: tñ in ordie ad iſtā: qdam hō eſt aīal, eſt ſimplr̄ necīa. Sꝫ iſta rñſio nō ſatiſfacit: qꝛ qḋ in ſui nā ꝯtigēs eſt, nūq̄ efficiet̄ necīum: niſi nā ꝯtigēs ꝯuerteret̄ in neceſſariā: vt ingt Auer. 2° phyſi. cōmē. 48. Exēplū aūt qḋ adducūt nō eſt ad ꝓpōᵐ: ꝯmo illa eſt ſimpliciter necīa, aliqḋ aīal eſt hō: qꝛ quaꝫ neceſſe ſit hoīem eē: eo ꝙ ſpēs ſunt eternę: neceſſe eſt aliqḋ aīal eē hoīem. Alr̄ ḡ di ꝙ quū Phs dicit ꝯtigētē ad vtrūlꝫ ꝑticularem ꝯuerti in ꝯtigētē ad vtrūlibꝫ, itelligit de vera ꝯtigēte: vt eſt hęc, cōtingit aliquē hoīem currere: q̄ eſt cōtigēs ex ꝑte vtriuſqꝫ extremi. Quū ḡ iſta, cōtigit aliquē hoīem eſſe grāmaticū, ſit necīa ex ſuppōne p̄ti in ordie ad ſubtū, cōuertet̄ in illā q̄ eſt necīa ex ſuppōne ſubti in ordine ad p̄dicatū. ¶ Ad 3ᵐ, dicūt aliq ꝙ lꝫ iſta ꝓpō ſit in ſe falſa: aliquis hō de neceſſitate eſt grāmaticꝰ: tñ vt ſeqtur ex illis p̄miſſis, eſt vera ⁊ necīa. Hęc rñſio eſt oīno falſa: naꝫ

quęrendū eſt ab eis quō ſequatur hęc ꝯcl̄o ex illis ꝓpōnibus: quū oppoſitū ꝯñis ſtet cū illis: naꝫ ſtant ſiľ hęc, ꝙ omne grāmaticuꝫ necīo ſit hō: ⁊ tñ nullus hō neceſſario ſit grāmaticus. Alr̄ ḡ di ꝙ Ariſᵗᵉˢ intelligit ex ꝓpōnibus ſimplr̄ neceſſarijs ſequi ꝯnem necīam: non aūt ex qbuſcūqꝫ neceſſarijs: ideo dico ꝙ ex illis ꝓpōnibꝫ quum nō ſint ſimplr̄ necīę nō ſeqt̄ ꝯ necīa. Cōcl̄o enīꝫ q̄ ſeqtur in B ſyll̄o eſt ꝯuertēs minoris q̄ nō eſt ſimplr̄ necīa: ſed ex ſuppōne ſubti. Mō mirū nō eſt ꝓpōnem nō ſimplr̄ neceſſariā ꝯuerti in cōtingētē. nec B repugnat Ariſᵗⁱ: vt ſupꝰ diximus. ¶ Ad 4ᵐ, dicūt aliqui ꝙ illa maior eſt falſa: tūc enī iſta nō eēt necīa, hō eſt aīal: qꝛ p̄uꝫ pōt derelinquere ſubtū eo ꝙ pōt eē in alio ſubto. Hęc iterū eſt falſa reſpōſio: nā lꝫ aīal poſſit ineē alteri ab hoīe, nō pōt nō ineſſe hoī: qꝛ genꝰ eſt in oibꝰ ſuis ſpēbꝫ necīo: ⁊ quū hō ſemꝑ ſit nō pōt illi aīal nō ineſſe. Alr̄ ḡ eſt dōm ad minoris ꝓbationē ꝙ eo mō quo ꝓpō eſt necīa: eo ēt modo p̄uꝫ nō pōt derelīqre ſubtū: ſuppoſito ḡ ꝙ ſubtum ſit, p̄tū nō pōt derelīqre ſubꝫ. ¶ Quū ḡ viſuꝫ ſit iſtā ꝓpōnem nō eē ſimplr̄ necīaꝫ: ſed ꝑ accńs: Opus eſt ēt rñdere ad argumēta añ oppᵐ qōnis adducta qbꝰ ꝓbat̄ ipſaꝫ eē ſimplr̄ necīaꝫ. ¶ Ad p̄ᵐ di ad maiorē illā ꝓpōnē eē vere necīaꝫ ⁊ ſimplr̄ q̄ eſt ſempiternę ꝟitatis nullo alio ſuppoſito: mō hęc nō eſt eternę veritatis niſi ex ſuppōne ſubti. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ ꝯñia ſi itelligat̄ ꝙ ſit ſimplr̄ necīa: non enī valꝫ de forma: vt pꝫ. Ad ꝓbationē quū dī oppᵐ ꝯñtis repugnare añti: dī p̄ ꝙ illō nō eſt oppᵐ ꝯñtis: ſed illō, nō neceſſe eſt oē grāmaticū eē hoīeꝫ. B eſt, poſſe eſt aliqḋ grāmaticū non eē hoīem. qꝛ poſſe eſt aliqḋ grāmaticū nō eſſe: mō iſta nō repugnāt, poſſe eſt aliqḋ grāmaticū non eē hoīem: ⁊ oē grāmaticū eſt grāmaticū. 2° ꝙ cū oppoſito ꝯñtis ſumit̄ vnuꝫ ex quo ſeqtur impoſſe: ſumit̄ enī ꝙ hō nō ſit: cōmittit̄ igit̄ fallacia q̄ eſt non ꝑ hoc accidere falſum. Accidit enī falſum nō ex B ꝙ grāmaticum nō ſit hō: B enim eſt poſſibile, ēt hoīe exñte: qꝛ poſſe eſt grāmaticū nō eē: ſꝫ ex B ꝙ hō nō ſit. ¶ Ad 3ᵐ, quū dī: oē aīal rōnale de necītate eſt hō ⁊c̄. dī a qbuſdaꝫ ꝙ non opꝫ ex maiori ſimplr̄ necīa: ⁊ miori inexñte ſimpliciter ſeqꝫ ꝯnē ſimplr̄ necīaꝫ: ſed ſufficit ꝙ ſequat̄ ex ſuppōne necīa: ſicut in ꝯuerſiua rōcinatiōe ſi cōcl̄o eſt neceſſaria ſimplr̄: non opꝫ eadē neceſſitate cōuertentem eſſe neceſſariaꝫ: vt in illa, oīs hō eſt animal: aliqḋ aīal eſt homo. ¶ Certe miranda ſunt dicta iſtoꝝ, p̄cipue quum dicant ꝓpōnem de ineſſe ſimplr̄ eſſe illā: quę eſt de mā neceſſaria: ſi enī ex tali miſtione ſeqtur neceſſaria ex ſuppoſitione: q̄rendū erit ab eis, ex qua miſtiōe poterit ſeqꝫ ſimplr̄ neceſſaria. Ideo alr̄ dicit̄ ſequi ꝯnem ꝑ accidēs neceſſariā: quoniā etiam minor eſt per accńs neceſſaria: lꝫ maior ſit ſimplr̄ neceſſaria. ¶ Ad 4ᵐ, dicunt qdā ꝙ illa maior eſt vera de definitione eſſentiali data ꝑ genus ⁊ differētiam: hoc dicꝫ manifeſte cōtradicit Ariſᵗⁱ p̄mo poſterioꝝ: nam ꝓpōnes ſecūdi modi per ſe ſunt ſimplr̄ neceſſarię: ⁊ tñ in illis ponit̄ ſubtū in definitiōe accńtis: lꝫ nō ſit data per genus ⁊ dīiam. Iſta aūt eſt hō: grāmaticum eſt hō. Ideo di ꝙ illa maior arguit ꝓpōnē necīaꝫ vno modo. ſ. ex parte habitudinis ſubiecti ad prędicatū: quoniam ſubiectum in ſui ratione includit p̄dicatuꝫ: ſed deficit alia cōditio. ſ. ęternitas extremoꝝ: vt ſupra dictum eſt. eſt ergo neceſſaria ſolūꝫ ex ſuppoſitione ſubti. ¶ Ad 5ᵐ dicitur, quicquid aliq dicant, ꝙ eo modo quo conditionalis eſt neceſſaria: etiaꝫ categorica ex illa trāſformata erit neceſſaria: modo in quacūqꝫ bona cōditionali ſemper eſt neceſſitas cōſequentię: ſed non ꝯñtis nec antecedentis. Et ideo re vera ex conditionali bona ſi trāſformatur categorica necīa nō erit necīa niſi necītate cō-

poſitis illis ꝓpoſitionibus:⁊ ita ordinatis/vt quartam figuram conſtituant:ſequatur ꝙ/a.eſt/g:ſed ſi poſitis talibus propoſitionibus abſolute accipiamus id qđ naturaliter ex tali compoſitione ſequitur/nulla habita intentione ad primum queſitū:tunc ſequitur ꝙ/a/eſt/g/apud intellectum ex naturali aptitudine terminoꝝ diſcurrentem:⁊ lꝫ hec compoſitio ſit via naturalis ad ↄcludendū: verbi gratia.hoc qđ diximus:ſcꝫ/a/eſt/g:⁊ lꝫ queſitum illud primuꝫ ſit queſitum ſm naturaꝫ:tamē ordinare ſyllogiſmuꝫ ad illud:ita vt mediuꝫ in eo ſit ſubiectuꝫ ſubiecti ⁊ predicatuꝫ de predicato queſiti:eſt ordinare ſyllogiſmum/non ſm ordineꝫ naturalem ad tale queſituꝫ determinatuꝫ:ſtat enim vnuꝫ ⁊ idem queſituꝫ ſm vnū ordinem terminoꝝ non nāliter concludi:quod tamē ſm alium naturalr concludet̄: vt patet in exemplo. Nullus equus eſt homo/omnis homo eſt animal.ergo aliqđ animal nō eſt equus:nam cōuerſis propoſitionibus eadem cōcluſio erit naturalis:nullus homo eſt equus/aliqđ animal eſt homo.ergo aliqđ animal nō eſt equus:Et quum dicitur nō haberi regulam certaꝫ in quarta figura ꝙ minor cōcludatur de maiori:Dico nō velle hoc Auerro.ſed ꝙ ſequitur illa cōcluſio naturalr:que tamē non ſequeretur ſi illa eēt diſpoſitio quarte figure:nam lꝫ primū queſitum ſit naturale:ſit tamē inaturale quāꝫ ↄcludit̄ ex ordinatiōe tali terminoꝝ in quarta figura:ex quo pꝫ ꝙ conuerſum illius naturalius ſequitur ex illa terminoꝝ ordinatiōe.patet dicēdo ſic/omnis homo eſt animal:omne animal eſt ſubſtātia.ex his naturalr ſequit̄:omnis homo eſt ſubſtātia.Si tamē illi termini ſic ordinent̄:vt medi⁹ ſubijciatur ſubiecto queſiti ⁊ predicetur de ꝑdicato eiuſdem:tūc ſequitur hec ↄcluſio inaturaliter:aliqua ſubſtātia eſt homo.Ex quo patet ꝙ illud queſituꝫ qđ ſupponebatur naturale:quāuis ſm ſe poſſit eſſe naturale vel in ordine ad alium ſyllogiſmuꝫ:ex quo poſſet naturalr ſeq:in ordine tamē ad hūc ſyllogiſmuꝫ in quarta figura conſtitutum:eſt nō naturale.ꝑmū autē eſt naturale.Vult ergo Auerro.ꝙ in ordine ad ſyllogiſmuꝫ in quarta figura cōſtitutum non poſſit cōcludi queſituꝫ naturale:⁊ dato ꝙ ſit naturale ſit inaturale. ¶ Ad aliud quoꝫ dicunt ex tali cōpoſitione poſſe concludi queſituꝫ vt queſitum:ſalua pace/nō recte dicunt:nā ſi ſupponitur queſitū eſſe determinatuꝫ ⁊ naturale in ſe:patet ꝙ ex tali terminoꝝ diſpoſitione vt medius ſubijciat̄ ſubiecto queſiti:⁊ predicetur de ꝑdicato/ſit inaturale:naꝫ illa diſpoſitio terminoꝝ nō eſt nata naturalr abſq; cogitatione artificioſa talem concluſionē cōcludere:⁊ que naturalr ſequitur ex illa vt prime figure diſpoſitione ſeqtur/non vt quarte. Nec ex deductione ad impoſſibile ꝓbari poteſt illaꝫ cōcluſionem naturalr ſequi/lꝫ ꝓbet̄ ꝙ ſequatur:et quū dicitur ex cōuerſione maioris ad tertiā reducēdo poſſe ↄcludi queſitum. Reſpōdet̄ ꝙ ſicut cōuerſio non fit in alijs figuris quāꝫ ad primā reducuntur:vt cōcluſio nō naturalis fiat naturalis:ſed vt imperfectus ſyllogiſmus fiat ꝑfect⁹:naꝫ omnes ſyllogiſmi oium figuraruꝫ nāles cōcluſiones cōcludūt:ita ex hoc ꝙ talis ſyllogiſmus per reductioneꝫ ad tertiā cōcluderet illam cōcluſioneꝫ naturalr:nō ſequitur ꝙ in illa ꝑma ordinatione quarte figure naturalr ſequatur:nō eniꝫ eſt inuēta cōuerſio vt naturalis cōcluſio inaturalis vel ecōtra inaturalis nālis fiat:ſed ꝓpter cām dictam.Et ꝑterea Auerro.infra/inqt conuerſio qua vtitur Ariſtoles in figuris eſt ad reducendos ſyllogiſmos naturales non vt inaturales fiant:vt hi perperā ⁊ inſulſe arguūt cōtra ipſuꝫ:ſed ꝓpter cauſaꝫ aſſignatam vt imperfecti fiant perfecti.Cōuerſio autē qua Gal.vtebat̄ in reductiōe eſt ad reducēdos ſyllos nō nāles:vt pꝫ in illo:nullus equus eſt hō:⁊ omnis hō eſt animal.ergo aliqđ aial nō eſt equus:quū reducit ipm ad ꝑmā per binas cōuerſiones. Nā ex hoc ordie ꝓpoſitionū:nulla pōt ſeq preuiſis cōcluſio nālis:nam cōcluſio que nāliter videret̄ ſeq eēt:nullus equus eſt aial:⁊ tunc ex veris ꝓpoſitionib⁹ ſequeretur nāliter falſa cōcluſio:qđ eſt prorſus ipoſſibile. ¶ Ad vltimū quādo dicūt:nō eē abominabile ideꝫ de ſeipſo ꝑdicari:illud abſolute ⁊ ſine ſyllogiſmo veruꝫ eſt: Sed non vult hoc Auer.ſed ꝙ aliqd de ſeipſo per ſyllogiſmum cōcludi poſſit vt ſeqtur ex poſitiōe quarte figure:hoc eſt ſūme abominabile:naꝫ qđ eſt de aliquo ſyllogiſabile:eſt etiā de eodeꝫ dubitabile. ¶ His declaratis ſubdit Auer.cām ꝓpter quā hec ſequūtur abſurda q̄ diximus:⁊ dicit cām eſſe:qa hec figura/dato ꝙ ſit imaginabilis non ordinat ſyllogiſmū:ſicut cogitatio ordiat̄ ꝑ naturā ſuper queſitū determinatū:imo cōponit ſyllm per queꝫ cōcluditur queſituꝫ indeterminatuꝫ.ſup quem nō fertur nāliter cogitatio:ſed ſi fertur/fertur cū artificio.Et oſtēdit hoc ita eſſe:quoniā quarta figura nō concludit queſitum determinatuꝫ/niſi per conuerſioneꝫ.Aliqui hanc partē aliter/per binas cōuerſiones legūt:⁊ hoc appet in exemplo iaꝫ dato.ꝑmo eniꝫ cōuerſa maiore fit tertia figura.Deinde cōuerſa minore fit prima:vt dicendo/a/eſt b:b/eſt/g.ergo/g/eſt/a:ſi cōuertatur maior fit tertia figura/b/eſt a:b/eſt/g.g̊/g/eſt/a. Iteruꝫ ad primā reducit̄ minore cōuerſa/b/eſt/a.g/eſt/b.ergo/g/eſt/a.Sed dices:idē remanet queſituꝫ.ergo ſi nūc eſt naturale:etiā prius erat naturale.Solutio pꝫ ex his que ſupra dicta ſunt:nā queſitum hꝫ in ordine ad illam compoſitioneꝫ eſt inale:qđ tñ quo ad cōpoſitionē tertie ⁊ ꝑme eſt nāle.Quū eni ꝓpoſitiones ſumāt denoiationem a queſito/nāle eſt vt minor illa dicat̄ in qua ponit̄ ſubiectū queſiti:⁊ illa maior in qua ꝑdicatū:non aūt eꝫ. Innāle eni eſt id qđ medio ſubijcit̄ ⁊ ↄſiter minori extremo qđ de eodeꝫ medio ꝑtur.Poſtea in ↄne de eodē minori ꝑdicari:nō ſic aūt eſt in ꝑma:qm oia ad ſituꝫ nālem reducunt̄.Et ideo iure ipſo hec figura quarta nō ↄcludit queſitū terminatū:nec pōt aliq̄ pacto cōcludere. ¶ Iccirco credēdū eſt ſi Galenus poſuit hāc:non aliā ipſaꝫ crediderit q̄ᵐ oppoſitā ꝑme:⁊ habere ſyllos illos qnque qui in ꝑma idirecte ⁊ ideterminate cōcludūt:q̄s greci authore Theophraſto ἀνακλωμένους hoc eſt refractos vocauerunt.Et qa potuiſſet aliqs contra Auer.dicere ſi quarta reducit̄ ad primam per ↄuerſionē eo mō quo ⁊ tertia ⁊ ſcḋa:q̄re eā cōſtare negāduꝫ eſt: Rñdet ꝙ etſi quarta vtat̄ cōuerſione:non tñ eo mō quo 2ª ⁊ 3ª.Vtit̄ eniꝫ ad reducēdū ſyllm inālez.2ª aūt ⁊ 3ª ad reducēduꝫ nālem. Hic aliqui iterū cōtra Auer.inſurgūt dicētes ipm voluiſſe ꝑferre ↄuerſionē de nāli ad nō nāle/cōuerſioni de nō nāli ad nāle.Mirādū ꝑfecto eſt de dictis iſtoꝝ q̄ᵐ turpiter labant̄:cuꝫ credāt ↄuerſioneꝫ 2ᵉ ⁊ 3ᵉ fieri de nāli ad nō nāle:qđ abſurdiſſimū eſt. Naꝫ remanet idē q̄ſitū:eadē maior extremitas:eadē minor:eadē ꝓpōnū denoiatio:variato tñ mediꝫ ſitu/ſiue ordie:⁊ ad perfectiorē reducto:⁊ naturalē magis q̄ᵐ prius erat. Hoc aūt de 4ª figura dicere minime poſſumus:vt ex ſupra dictis liquet.Subdit Auer.ꝙ de hꝫ ſyllis artificialibus noluit Ariſtoles pertractare:qm ſculpentes ſunt/hoc eſt imaginary ⁊ fingētes q̄ſitū determiatū:cū tñ re vera nō ſint ↄſlles inuēto/hꝫ eſt nō ↄcludāt q̄ſitum nāle vt faciūt ſylli nāles:⁊ variāt a ſyllis nālib⁹ ↄcludētib⁹ q̄ſita naturalia.Et ſubdit cām:ꝙ ipſos dimiſit:qa ſunt q̄ſi infiniti:qm varias ⁊ inumeras ↄnes pñt ↄcludere:vel qa ſūt infiniti.i.indeterminati ⁊ indeterminate ↄcludētes. ¶ Hic nonnulli Auerro.carpunt ꝙ velit generationem ſyllogiſmi incipere a q̄ſito:⁊ queſitū ipm cogere ſyllm:qđ tñ dicūt

esse falsam:quoniam syll'o sequitur nexũ ⁊ cõpositionem ter-
minoꝝ ⁊ ppõnum nõ id qđ quęrit hõ:cũ ois quęstio vo-
lũtaria sit.Ex quo dicũt per accñs eẽ ꝙ syll's nõ natura-
lis dicaꝰ quia impfecte cõcludit:aut si cõparatione ha-
bita ad quęsitũ dicaꝰ non nãlis:nã idẽ syll's per se cõclu-
dit ⁊ necessario vlem ⁊ eius cõuersaz:ꝙ aũt hoc sit quę-
situ vel aliud a quęsito accidit ei.Sz nos dicimus ꝙ etsi
verũ sit ꝙ Ari'es dicit syll'm rõnem eẽ in qua qbusdã po
sitis necesse est aliud qđ euenire p ea quę posita sũt:nec
id euitari põt quin sequaꝰ iter ea tñ quę sequũtur est or-
do:na3 quędã sunt quę pmo ⁊ pncipaliter sequunꝰ eo ꝙ
hęc sint:⁊ hę sunt cõclusiones quę naturales dicunꝰ:⁊ hi
sunt syllogismi pmę.s.quatuor pmi:quos greci ἀναπο-
δείκτους vocãt,hoc est indemõstrabiles:necnon syllo-
gismi secũdę ⁊ tertię ab Aristotele numerati vtiles ⁊ syl-
logistice concludẽtes:quędam sunt quę secũdario ⁊ mi-
nus pncipalr:⁊ hi sunt syllogismi pmę ideter'e cõcluden-
tes:quos vt diximus refractos vocant:q̃uis duos ex his
etiã ad alias figuras retulerit Ari'es:⁊ hęc lz ex ordie syl-
logistico sequanꝰ:non tñ ex illo pcise:sed ex artificio intel
lect'.Idcirco nõ nãliter,sed artificiose dicunꝰ sequi.Qđ
autẽ dicũt hi generationẽ syll'i non incipere a quęsito:ita
vt quęsitũ nõ cogat syllogismũ falsissimũ est:nec hoc re-
pugnat ei qđ supra diximus.Immo dicimus nos de mẽ-
te Alexãdri in p prioꝝ.ꝙ nullus qui syllogiçat casu syllo
giçat:nã vnde potuit haberi maior ⁊ minor in syll'o nisi
ex ipso quęsito:ꝗ necesse est eũ qui syllogiçare intẽdit psi
gere sibi quęsitũ:⁊ in ordine ad extrema illa mediũ ordi
nare.Quapp Alexãder ꝯ Themistiũ in 2a figura dixit nõ
posse certe distingui maius ⁊ minus extremũ in syll'o:nisi
in ordie ad quęsitũ,in quo sunt certa ⁊ constituta:in pma
quoq; figura:q̃uis pp nãlem mediꝫ dispõnem inter illa
possint aliqnalr cognosci:certius tñ cognoscunꝰ in ordie
ad quęsitum.Et hoc expssit Auer.sępius in libri poꝝ ex-
positione.Qz etiã ex ipso quęsito cogatur syll's ⁊ dirigaꝰ:
apparet de mẽte Aristotelis in toto 2o tractatu pmi poꝝ:
in quo de facultate syllogiçãdi pertractat:quũ subtũ ⁊ pdi-
catum determinatũ in q̃sito sibi psixerit.lcz,e,⁊,a:pz igiꝰ
q̃ imbecillia sint q̃ ab his cõtra Auer.iniuste deducũꝰ.
¶ Absoluti a p aggrediamur 2m:⁊ videamus an sit ali q̃
pacto cõcedenda figura quarta:⁊ an de ea Ari'es alicubi
meminerit:in priorib' analyticis Auer.visus est illã cõ-
cedere:sz artificialẽ eo mõ q̃ diximus nõ nãlẽ:de h enim
Galenũ iprobat:dicẽs:figuras tres quas Ari'es posuit eẽ
nãles.De modis aũt sylloꝝ artif'ium noluisse ipsuz pertra-
ctare:quũ sint infiniti.Alij vo figurã quartã h pacto ꝯsti
tuerũt:pmã.s.eẽ quãdo maior extremitas pdicaꝰ de me-
dio ⁊ idẽ medium de minori.q̃rtã vo qñdo pñtz maio-
ris est subtz minoris:vt in exẽplo.p' est,omne aial est
subã,ois homo est aial. 4a,ois homo est aial:oẽ aial est
subã:⁊ hi dixerunt tali mõ dari figurã quartã pfectiorez
q̃ 2a ⁊ 3a,imo aliqñ perfectiorẽ q̃ pma:qm fm eũdẽ or-
dinẽ significaꝰ esse minoris in medio quo eẽ mediꝫ in ma
iori.s.pdicati.Nõnulli vo rectius putãtes quartaz figu-
rã nõ dari dixerũt pmaz esse figurã quãdo subtũ in vna
premissarũ est pdicatuz in altera siue illa maior sit,siue
minor:sed ij scdo loco dicti nõ admittẽtes quartã figurã
recte dicũt:pmaz tamẽ figurã male describũt:si eã intelli
gunt vt vba eoꝝ pretẽdunt:dicere enĩ ꝙ sufficiat,siue ma
ior sit,siue minor:qđ est subtũ in vna eẽ in altera pñtz in-
differẽter,falso dicitꝰ:nã semp maior in prima figura in-
telligitur in qua mediũ subijcitꝰ:minor vo de qua pdi-
caꝰ.Sed forte voluerunt dicere,siue p,siue 2a ponaꝰ lo-
co:p' figura est quia pñtz in vna a in altera subijcitꝰ:q̃uo-
cũq; locenꝰ:siue enĩ dixero,ois hõ aial:omne aial subã,

sine cõ,oẽ aial subã:ois hõ aial:semp p' fig' est.Et ad h
fortasse phs respiciens negauit figurã quartã:quia enĩ
extremitates istę cũ medio nãliter se habeãt:vt extrem'
sit in toto medio:⁊ medius in toto pmo:quocũq; ppositi-
ões locenꝰ,semp est pma figura:nõ enim maior est qa
pmo loco statuaꝰ:nec minor,qa 2o:sed maior est:qa me-
dius est in toto p:⁊ mior qa extremus est in toto medio:
imo perfectius locanꝰ si a miori icipiamus,recto ordine
incedẽtes:ascẽdẽdo a miori ad mediũ:⁊ a medio ad ma
ius extremũ:quẽ ordinẽ notauit Aristo'es quũ dixit:quã
igiꝰ tres termini ita se habeãt:vt postrem' in toto sit me-
dio ⁊ medius in toto pmo,necesse est extremitatuz fieri
syll'm perfectũ.Et hũc ordinẽ tã greci q̃ arabes semper
syllogiçãdo sequunꝰ:vt est ex eoꝝ scriptis luce clari' in-
tueri:ex quo seqtur pmos lõge deterius dixisse asserẽtes
hũc terminoꝝ ordinẽ esse quartę figurę destinatũ:quasi
hoc sit naturę decretũ:vt maior ppositio censenda sit:q̃
pmo loco poniꝰ:minor vo quę 2a:quũ tñ vt supra dixi-
mus id falsissimũ sit.Ex quo in aliud absurdi' lapsi sũt
dicẽtes syll'm hunc:ois hõ est aial,omne aial est substan
tia.ꝗ omnis hõ est subã:esse syll'm 4e figurę idirecte cõ-
cludentẽ minorez de maiore.¶ Sz h pfecto nihil sapit
peripateticũ:sed pcise sophisticũ ⁊ chimericuz figmẽtũ:
quid enĩ absurdius dici posset q̃ pdicationẽ hanc idire-
ctam eẽ quę nãlissima est:quia enĩ priuatio ois in ordie
ad habitũ iudicãda sit:si h indirecta fuerit:hęc erit dire-
cta cẽsenda:aliqua substãtia est hõ:quũ tamen eiusmodi
pręedicationes in quibus inferius de superiori pdicatur:
⁊ subiectuz de accidẽte quęq; cõtra naturę ordinẽ ab in-
tellectu finguntur ab Aristotele pmo posterioꝝ.nõ natu-
rales ac per accidẽs appellatę sint.Rectius dixissent ex
illo syllogismo cõclusionẽ hãc indirectaz ppter euz ter-
minoruz ordinẽ sequi posse:aliqua substãtia est hõ:quę
ꝯclusio indirecta est,quo ad naturalẽ terminoꝝ ordinẽ:
⁊ quo ad pmaz figuraz:cuius quarta si aliquo pacto pos-
sibilis sit:priuatio dici debet.Illam vo directaz:ois ho-
mo est substãtia:quia in pma ex naturali ordine termi-
noꝝ sequaꝰ:⁊ illa potuisset etiaz directa dici:quia in ea
maior de minori fuisset pdicata:⁊ rectius fuisset syllogis-
mus quartę illo mõ cõcludens ex tali terminoruz ordi-
ne ab intellectu ꝯficto.Lz re vera naturę ordinẽ sequẽ-
tes habita pmę ratione cuius quarta illa priuatio ipsaz in-
directã dicere debeamus.Nisi velint ij se excusantes di-
cere ꝙ syllogismus sit purũ intellectus figmẽtuz,optio-
nisq; nostrę eẽ:quouis modo maluerim' extrema ⁊ me-
diũ in ipso statuere:qđ tamẽ in phia peripatetica sũmo-
pere incõueniens eẽ putãdũ est.¶ Qđ ꝯsiderãs Theo-
phrastus pręceptorez imitatus voluit potius modos il-
los de quibus supra diximus asserere eẽ syllogismos pri-
mę:indirecte tamẽ cõcludentes ⁊ refractos,q̃ aliam sta-
tuisse figurã:in qua eiusmodi cõclusiões naturales ⁊ na-
turalr sequęrẽtur,quia illud impossibile esse indicasset.
Quapp merito cõcludiꝰ falsissimuz etiam ꝙ ij asserue-
rũt dicẽtes figurã quartã eẽ pma pfectiorez:quoniã fm
eũdez ordinẽ minor est in medio:quo in maiori mediũ:
quia minor ideo minor vocatur:qa subijciꝰ tam medio
q̃ maiori:⁊ ideo perfectius est,vt quam dicimus,homo
est aial,animal est substãtia:homo habeat rationẽ mino
ris vt sit rectus ascẽsus a minori ad medium:⁊ a medio
ad maius.Semp enĩz nãlis incessus nõ naturali perfe-
ctior est:nõ igiꝰ dari põt quarta figura.Hoc aũt verissi-
mũ esse:q̃uis rationibus Auerro.⁊ alijs supra dictis eui-
dẽtissime cõstet:põt tamẽ ⁊ alijs qbusdã cõprobari.Si
enĩ dareꝰ figura 4a quę eẽt opposita pe:posset vtiq; da
ri ⁊ 5a quę esset opposita 2e:⁊ 6a quę eẽt opposita 3e:⁊ ita
nõ tñ

nõ tñ q̃tuor/ſed ſex eẽnt figure:ↄſequẽs impoſſe ⁊ a nul
lis cõceſſum.ↄſequẽtia deducit:quoniam vnicuiq; qḋ ſe
hʒ vt habitus põt dari oppoſitus priuatio:quũ igit̃ 2ᵃ ⁊ 3ᵃ
figura ſint nãles nãles ↄ̃nes ↄcludẽtes:ſeq; vt habit⁹ ha
beãt poterit dari inãlis cuiuſ earũ opp⁹ ↄ̃ñe in illa id ire
cte ↄcludẽs:q̃ ſe hẽat vt ꝑuatio:quũ g̃ iſtę ponẽdę nõ ſint
nec illa:ſʒ dʒ dici p̃ᵃ ideter ↄcludẽs.¶ Et h̃ forte aiad
uertẽs Ari^{les} quũ meminit de modis his indirectis in p̃ᵃ
dixit illos poſſe fieri in oĩb⁹ figuris:⁊ in 2ᵃ quũ meminit
de illis trib⁹ q̃ ↄuerſas ↄcludant.Idẽ dixit:qḋ tñ retulit
ad ptãtẽ ſyllogiſticã.¶ Preterea:fig⁹ illa eſt ꝑpoſitio in q̃
qḋ de oĩb⁹ aliys terminis in ꝑpõnib⁹ ꝑdicat̃ neceẽ eſt in ↄ̃
ne ſubyci:fig⁹ 4ᵃ hõ eſt.maior eſt nota:nã h̃ rerũ nãʒ de
ſtruit:minor etiã eſt nota/diſpoſitis in 4ᵃ fig⁹ terminis.naʒ
minor q̃ de medio ꝑtur:qḋ me^{us} ẽt de maiori ꝑtur:poſtea
in ↄ̃ne maiori ſubycit̃.hec aũt abſurda ſũt.¶ Preterea
⁊ 3ᵃ:nulla poterit repiri fig⁹ math^{ca} huic ordini ↄ̃ſeruiẽs:
naʒ ex ꝑte q̃ ſubycit̃ maiori eſt ex̃ extremitates ex vno
latere:ex ꝑte aũt qua ꝑtur de miori eſt ex̃ ex altero late
re.g̃ idẽ termin⁹ medi⁹ reſpectu earũdẽ duarũ extremita
tuʒ ꝑdicabit̃ ⁊ ſubycietur:⁊ faciet poti⁹ duas figuras/ſcḋaʒ
⁊ tertiã.vt pʒ:nõ ãt vnã.Et idẽ termin⁹ medi⁹ his regulr
nõ aũt ſm rõnẽ vt ſolet fieri in ꝑma,collocabit̃ ex latere
duaꝝ extremitatũ.ſ.infra/b/⁊ ſup̃/a/in recta linea.Dices
forte/ↄſtituaʒ figurã oppoſitã p̃ᵃ:⁊ mediũ ponã in me⁹/i
cipiendo a maiori extremitate q̃ ſubycit̃ medio:qḋ me^{us}
poſtea ſubycit̃ miori:opp^{to} mõ p̃ᵃ/q̃ icipit a miori ⁊ aſcẽ
dit ad mediũ ⁊ q̃ ad mai⁹ fit aſcẽſus:ſʒ ſi h̃ pacto figure
tur quũ q̃cq̃d ꝑtur de ꝑdicato/ꝑdicet̃ ⁊ d̃ ſubto ↄueniẽs
erit:vt/c/qḋ ꝑtur de me⁹ ꝑdicet̃ ẽt de/a/qḋ ſubycit̃ me⁹ i
ↄ̃ne:⁊ ita in hac figura nũq̃ ↄcludet̃ maior de miori:ſed
ſemꝑ e͡x q̃re fig⁹ iſta penit⁹ erit inutilis.igit̃ nulla.ſi aũt
maior ꝑdicet̃ de miori/fiet retroceſſus q̃ ↄ̃ nãʒ eſt.¶ Ex
his igit̃ pʒ figurã hãc nullã eẽ oĩno:niſi illaʒ fictitiã prou
ſus ⁊ arbitrariã ſtatuam⁹.An aũt de hõ terminoꝝ habi
tudie quã hi ad quartã figurã referũt alicubi meminerit
Ari^{les}/dicimus vtiq; ipm meminiſſe in ꝑorib⁹.ſ.analyti
cis.trac.2ᵃ de facultate ſyllãdi.Quã tñ habitudinem no
luit ipſe in q̃rtã referre/vt hi fecerũt q̃ ſe plura autumãt
potuiſſe ſcire in logicis q̃ Ari^{les} ipſe ſciuerit:qḋ profecto
nõ niſi temeritati ac eorũ ſtultitię eſt aſcribẽdũ.Hec ſũt
v̾ba ꝑhi adducẽtis hãc habitudinẽ terminoꝝ:in qua idẽ
eẽt qḋ ſeqtur ad ꝑtuʒ:⁊ qḋ añcedit ad ſubtũ:h̃ eſt qḋ de
maiori ꝑdicat̃/⁊ miori ſubycit̃.Si aũt ei qḋ eſt/g/ſit/b/
idẽ cõuerſus erit ſyll̃s:nã/g/inerit/a/oĩ:nã/b/ei qḋ eſt/a:
e/aũt ei qḋ eſt/b/idẽ eni erat/b/ei qḋ eſt/g:a/aũt ei qḋ eſt
e/oĩ:nõ neceẽ̃ eſt ineẽ alicui aũt neceẽ̃ eſt:eo q̃ ↄuertatur
vl̃e ꝑdicatiuũ in ꝑticulare.Hec Ari^{les}.¶ In q̃b⁹ eſt ad
uertẽdũ Ari^{lem} nõ dixiſſe fieri ſyll̃m maioris extremita
tis ad miorẽ in 4ᵃ/vt iſti ſomniãt:ſʒ fieri ↄ̃uſuʒ ſyll̃ʒ i p̃ᵃ
ↄcludẽtẽ minorẽ de maiori:ex illa habitudie terminorũ
in q̃ qḋ ꝑtur de ꝑto eſt idẽ cũ eo qḋ ſubycit̃ ſubto:⁊ q̃a i
tẽtio nõ erat ↄcludẽ/e/de/a/:ſʒ/a/de/e/dic:qm̃ vl̃is affir^{ua}
nõ ↄ̃uit̃ niſi in ꝑticularẽ/ↄuertet̃ illa:oẽ/a/eſt/e/in illam
aliqḋ/e/eſt/a:ſit aũt ſyll̃s h̃ mõ:oẽ/a/eſt/g/ h:oẽ/g/ b/eſt/e.
g̃ oẽ/a/eſt/e:q aũt oẽ/a/ſit/g/ b:pʒ.q̃a/g/eſt idem cũ.b:oẽ
aũt/a/eſt/b:ſ͞lr q̃ oẽ/g/b/ſit/e:pʒ.q̃a/g/ añcedit ad/e:⁊/g/
eſt idẽ cũ/b.Si aũt voluiſſet ꝑhs diſpõnem illã mediũ
termini cũ extremitatib⁹ in 4^{am} fig^{am} deſtinari dixiſſet
ↄ̃nẽ illã:aliqḋ/e/eſt/a/poſſe imediate cõcludi abſq; eo q̃
plus feciſſet ſyll̃m in p̃ᵃ.per cui⁹ ↄ̃nis ↄuerſioneʒ/poſtea
ↄcluderet̃ aliqḋ/e/eſt/a.Dixit aũt ꝑhs ↄuerſuʒ fieri ſyl
logiſmũ:vel vt inq̃t Philopon⁹:q̃a ↄuertit̃ ↄ̃ vl̃is in ꝑti
cularẽ:vel meli⁹ vt Alexãder:qm̃ nõ fit oſtẽſio de eo qḋ
ꝑncipalr intẽdimus.ſ.ipſius/a/ꝑdicari de/e/ſubto:ſed cõ
uerſo modo:ipſius/e/de/a.Ex quibus oĩbus merito ↄclu
dere poſſumus figuram hãc quartaʒ ab Ariſtotele oĩno
exploſam ac relectam fuiſſe.

¶ In cap̃.de ſyllis conſtitutis ex ambab⁹ de neceſſario.

Quum dicat Ari^{les} ſyll̃os ex amba
bus de neceẽ̃io eodem
mõ cõſtitui ⁊ formari quo ⁊ qui ex ambab⁹
inexiſtẽtibus.quoniã ⁊ ꝑn⁹ eadẽ ſunt:nam ⁊
dcm̃ de omni:ſimil̃r dr̃ in vtriſq;:⁊ ꝑpõnes
eodẽ modo cõuertunt̃:exponens Auerro.v̾ba hec dicit.
Intẽtio dicti de omni in ambab⁹ eſt vt ſicaut dictũ cum
affirmatione aut negatiõe de oĩ eo qḋ eſt in actu:⁊ ęq̃ua
liter:ſiue ſit illud qḋ eſt in actu inuẽtum cũ additiõe con
ditionis neceſſitatis:aut ꝑter additionẽ illius:ſed cõditio
dicti de oĩ quę ſit in mã poſſibili diuerſificat̃ a cõditiõe
dicti de omni facta in his duabus materys.In q̃bus di
ctis videt̃ merito rep̃hendi Auer.a nõnullis:nã quũ di
uerſę ſint ſpẽs ⁊ formę ꝑpoſitionũ ex q̃b⁹ diuerſi quoq;
ſm formaʒ ſylli cõſtituũtur ⁊ perficiũt:naʒ alię ſunt inexi
ſtentes/alię neceſſarię/alię cõtigentes:merito vt ex harũ
vnaquaq; ſyll̃s perfectus in ꝑma figura cõſtituat̃:quęli
bet harũ ſpẽruʒ/ſuũ dictũ de oĩ ſuo generi correſpõdens
hẽe debʒ:vt in abſolutis dictuʒ de omni ſit:quũ nihil eſt
ſumere ſub ſubto exiſtẽs tñ de quo nõ dicat̃ prędicatũ.
In neceſſarys v̾o quãdo nihil eſt ſumere de neceſſitate
exiſtẽs ſub ſubto quin de illo de neceſſitate ꝑdicatum di
cat̃.In cõtingẽtib⁹ quãdo nihil eſt ſumerẽ qḋ ſit cõtigẽ
ter ſub ſubto quin de illo dicat̃ ꝑdicatuʒ cõtingẽter:hoc
eſt qḋ voluit Ariſtoteles q̃ prędicatio de oĩ ſua vnicuiq;
generi ſiſis aſſignat̃.Si autẽ ita dicamus:vt dicit Auer.
dictũ de omni tã in abſolutis q̃ in neceſſarys extẽdi ad
ea quę actu ſunt/ſiue ſint cũ additiõe neceſſitatis/ſiue ſi
ne additiõe illius:nõ aſſignabimus ꝑdicationẽ de omni
in his ſimpliceʒ ſed miſtaʒ.hoc autẽ valde abſurdũ eẽt.
¶ Preterea.⁊ illud abſurdius ſeqtur q̃ non ſolũ ſi ma
ior ſit neceſſaria ⁊ minor de ineẽ tenebit ſyllogiſmus per
dictũ de omni:ſed etiã ſi maior ecõtra ſit de ineẽ ⁊ mior
neceſſaria:qḋ tamẽ oẽs negãt.Et hoc eẽ verũ affirmant
ꝑbationes quas adducit Ari^{les} ad oſtẽdendũ q̃ ſequat̃
cõcluſio de ineſſe:nõ autẽ neceſſaria:ſi eni per dcm̃ de oĩ
ratio ↄcluderet:fruſtra Ariſtoteles conatus fuiſſet ad id
ꝑbanduʒ.¶ Sed y male accipiẽtes dicta ⁊ Ariſtotelis
⁊ Auerro.valde hallucinãtur:naʒ qḋ dicunt ꝑdicationeʒ
de omni ſimilẽ ſuam cuiq; ꝑpoſitionuʒ generi correſpõ
dere verum eſt:eo.ſ.mõ intelligendo quo ⁊ ꝑpoſitiones
ſm naturã ſuaʒ ſe habẽt:⁊ q̃ ſylli ſimplices ſũt ex am
babus inexiſtẽtibus/vel ex ambab⁹ neceſſarys/vel ex am
babus ↄtingẽtib⁹:iccirco his corrñdet ꝑdicatio de omni
vniformis:maxime inexiſtẽtib⁹ ⁊ neceſſarys:ſed de poſ
ſibilibus/alia ratio eſt:naʒ ꝑhs caplo de cõtingenti vo
lens declarare quo pacto ſe hʒ dictuʒ de omni in cõtigẽ
tibus dixit.Hãc ꝑpoſitioneʒ/cõtingit omne/b/eẽ a/duo
ſignificare:vel qḋ cõtingit eẽ/b/contingere eſſe/a/vel qḋ
eſt actu/b/cõtigere eẽ/a.Primus modus cõpetit vnifor
mibus de cõtingẽti.Secũdus miſtis ex cõtingẽti cuʒ in
eſſe ⁊ neceſſario.Iccirco dixit ꝑhs dictũ de omni in ne
ceſſarys ſimili mõ ſe hẽe quo ⁊ in inexiſtẽtibus:non aũt
in poſſibilib⁹:nã in his ꝑdicatio de omni extẽdit̃ tam ad
illa quę actu ſunt ſub ſubto q̃ ad ea quę in potẽtia ſunt
in neceſſarys autẽ ⁊ inexiſtẽtib⁹ ſolũ ad ea quę actu ſunt
ſub ſubiecto/ſiue cuʒ mõ neceſſitatis ſiue abſq; illo:hũc
quidẽ modũ nõ ſubdiſtixit ꝑhs:quẽadmodũ in poſſib⁹
diſtinxit:quoniã in hoc nõ erat tãta differentia:quum ex
tendatur ſolum ad ea quę actu ſub ſubiecto continentur.
Auer.aũt voluit ſubdiſtiguere:vt diſtigueret ẽt diuerſaʒ

modum accipiendi dictũ de omni in ſyllogiſmis ex am-
babus de ieſſe ⁊ de neceſſario:⁊ in miſtis ex vtriſq;:quũ
ergo ſub diſiunctione loquaꝛ:non accipit vtrũq; moduꝫ
ſimul:ſed ſeorſũ/nũc vnum/nunc alterum ſm diuerſi-
tatem ſylloꝝ in ſyllis ſimplicibus de neceſſario/dcm de
omni erit vt nihil ſumatur neceſſario exñs ſub ſubiecto
quin de illo de nec̃itate ꝑdicatuꝫ dicaꝛ. Jn miſtis ꝟo ex
nec̃io ⁊ ineẽ vt nihil ſit ſumere actu exñs ſub ſubto ſine
mõ neceſſitatis quin de illo ꝑũꝫ neceſſario dicatur. Jn
ſimplicib⁹ ꝟo de ineſſe dictũ de oĩ erit quãdo nihil erit
ſumere actu exñs ſub ſubto ſine mõ neceſſitatis quin de
illo dicatur ꝑdicatum tñ ineſſe ſine mõ neceſſitatis. Jn
miſtis ꝟo ex inexñte ⁊ neceſſario:vt nihil ſit ſumere ne-
ceſſario exiſtens ſub ſubiecto quin illi dicaꝛ ꝑdicatũ in-
eſſe ſine mõ nec̃itat: Jn his tñ ſemꝑ id eſt memoria ſer-
uãdũ cõcluſionem ſemꝑ quo ad moduꝫ ſequi ꝓpõnem
maiorem:qꝛ modi ſunt cõditiones ꝑdicatoꝝ:nõ autem
ſubiectoꝝ:Et quũ ꝑdicatũ ꝯnis ſit in maiori:ſubtũ ꝟo in
minori:Jccirco neceſſariũ eſt ꝯneꝫ ipaꝫ ſequi maiorem
quo ad modũ ſuũ/qui tamẽ modus eſt cõditio ſupaddi-
ta dicto de omni:quẽadmodũ affirmatiuũ ⁊ negatiuum
in maiori:hoc tamẽ infra clarius aperieꝛ ⁊ demõſtrabi-
tur. Ex his ſoluo rõnes iſtoruꝫ. ¶ Ad pᵐᵃ dicit/ꝙ illa ra-
tio verũ cõcluderet ſi ambo illa copulatiue requirereꝛ
ad dictuꝫ de omni de mẽte Auer. ſꝫ h̄ eſt falſum vt diꝑ-
mus. ¶ Ad zᵃᵐ dicit/ꝙ ſylls ex maiori de ieſſe ⁊ mino-
ri neceſſaria cõcludit ꝯcluſionẽ de ineſſe per dcm de oĩ:
tenẽdo dcm de omni ſub diſiunctiõe:vt declarauim⁹: Et
quũ dicit cur Ariˢᵗᵒ laborauit tribus ꝓbationibus ꝓbãs
ſequi ꝯcluſionẽ de ineſſe ſi ſeqtur per dictũ de omni:oĩs
enim concluſio quę per illud ꝑncipiũ ſeqtur eſt manife-
ſtiſſima. Cur etiaꝫ addidit ꝓbationẽ ad minorẽ de ineẽ/
maiori exiſtẽte neceſſaria:dicens:nam /c/ ſub /b/ eſt: vt ꝓ-
baret ſequi cõcluſionẽ neceſſariã/ſi ſequiꝛ per dictuꝫ de
omni. Dico ꝑmo Ariˢᵗᵐ ad illud conatum fuiſſe:quoniã
valde dubium erat/an poſſet ſequi cõcluſio nec̃ia/quuꝫ
prius dixerat in tali miſtione ſequi neceſſariam:nõ quia
ignoraret aut nollet ſequi cõcluſionẽ inexiſtentẽ ꝑ dictũ
de omni:imo ꝑꝑ h̄ voluit oſtẽdere nõ ſequi neceſſariaꝫ:
qꝛ minor maiorem coarctare nõ põt:ſed eꝫ/maior mi-
norẽ. Dico zᵒ Ariˢᵗᵐ nõ addidiſſe ꝓbationẽ ad minorem
quãdo maior eſt neceſſaria:niſi vt oſtẽderet illã cõcludẽ
cõcluſionẽ neceſſariã per dictũ de omni. dicẽs /c/ eẽ ꝑteꝫ
ipſius /b/ vt Alexãder exponit. ¶ Sꝫ diceret aliqs non
immerito cur ex tali miſtiõe ſeqtur quãdoq; neceſſaria:ſi
tenet per dictũ de omni ad cõcluſionẽ de ineſſe. Rñdeꝛ
cõcluſionẽ illã ſequi gratia materię:nõ aũt de forma:ſꝫ
nos loqmur in hoc libro de ſyllogiſmis cõcludentib⁹ de
forma:nõ autẽ ꝓpter mãm. Jtem:nõ ſequi talẽ cõcl̃onẽ
niſi variata maiori quo ad modũ ſumendi ipſam ineẽ:
puta ſi ſumatur ineſſe ſimplr̃:dicẽdo/oẽ aial eſt ſuba de
neceſſitate/oĩs hõ eſt animal:ergo/de neceſſitate oĩs hõ
eſt ſubſtãtia. Sed talis cõcluſio non ſeqtur de forma:vt
cuilibet intuenti ſatis liquet. Poſſet tñ ⁊ aliter dcm Auer.
exponi tãq̃ male ab his intellectũ:cõditio dicti de oĩ in
ambabus eſt vt ſit:aut dictuꝫ cum affirmatiõe ſi maior
ſit affirmatiua aut negatione ſi negatiua de omni eo qõ
eſt in actu:⁊ h̄ eſt cõe ambab⁹ materiebus. ſ. inexiſtenti ⁊
neceſſarię:⁊ ęqualr̃:ſiue ſit cum additione cõditiõis ne-
ceſſitatis vt in mã neceſſaria:aut ꝑter additioneꝫ illi⁹:vt
in mã de ineſſe:ita vt intelligaꝛ illud dictũ in vniformi-
bus de ineſſe:⁊ de neceſſario:nõ autẽ in miſtis:vt hi ma-
le intelligẽtes crediderunt. Singula enim ſingulis refe-
rẽdo ⁊ non vtraq; ad vtraq; nullum ſequitur abſurduꝫ.
De dicto autem de omni qõ cõpetit miſtis loqtur Auer.

in digreſſione quã facit in miſtis ex neceſſario ⁊ ineſſe:⁊
de contingenti abunde.

¶ Declaratio digreſſionis Auerro. quã facit in miſtione
neceſſarij ⁊ ineſſe in prima figura/contra gręcos.

QUum expoſitor noſter in miſtione ne-
ceſſarij ⁊ ineẽ in ꝑma figura:q̃ꝫ
uis opioneꝫ Auer. breuib⁹ perſtrigat:digreſ-
ſionẽ tñ quã idẽ facit cõtra gręcos nõ decla-
ratos vt eã iuniores facilius intelligãt du-
ximus eſſe declarãdã:⁊ quę in ea dubitatiões acciderint
ſoluendas ꝓ viribus ꝓpoſuimus:⁊ in h̄ ſeq̃mur tranſla-
tionẽ nouã interꝑtis noſtri:quũ apertior ſit ⁊ dilucidior.
¶ Poſt expõnẽ textus ꝯcludit Auer. ſniam Ariˢᵗᵉ eẽ in
hac ſpecie miſtionis vt modus ꝯcluſionis ſequaꝛ modũ
ꝓpõnis maioris:ita ꝙ ſi maior fuerit neceſſaria ⁊ ꝯclo
erit nec̃ia:ſi inexñs:ꝯclo ẽt inexiſtẽs. Hęc aũt in expõne
lrę ſunt declarata. ¶ Theophraſtus aũt ⁊ Eudemus ex
antiqs peripateticis/⁊ Themiſtius inter poſteriores/di-
xerũt ꝙ modus ꝯcluſionis ſeqtur modũ viliorẽ ex duo-
bus. Vilior aũt eſt abſoluta q̃ꝫ nec̃ia. ꝯclo ḡ ſemper erit
abſoluta ⁊ nũq̃ neceſſaria:⁊ hęc põt poni pᵃ rõ ipſoruꝫ:
Qꝛ aũt ꝯcluſio ſemꝑ ſequaꝛ viliorẽ modũ appꝫ inducti-
ue:nã ſi vna ꝓpõnũ fuerit ꝑticularis vel negatiua:cõclo
quoq; ꝑticularis erit ⁊ negatiua. Deide ponit zᵃᵐ ratio-
nem ⁊ fortiorẽ/dicens:⁊ potiſſimũ cui innitũꝛ/eſt h̄. ſ. ra-
tio iſta. Omne illud in quo fuerit aliqd ſe hñs vt totuꝫ ⁊
aliqd vt pars:ita ſe habebit:ꝙ ſi aliqd vnũ ꝑdicatõe ali-
qua ꝑdicatũ fuerit de toto:illud ẽt ꝑdiceꝛ eadẽ ꝑdicatio-
ne de parte. ſ. eodẽ mõ:per ꝑdicationẽ eni intelligit moᵐ.
Cõſilr etiã ſi pars ꝑdiceꝛ de re aliq̃ cuꝫ aliquo mõ:opꝫ
vt totum ꝑdiceꝛ de re illa cũ eodẽ modo. Quũ igiꝛ in ol
ſyllo ſit aliquid vt totũ ⁊ aliqd vt ꝑs/ſi fuerit vna duaꝝ
ꝓpõnum abſoluta/⁊ altera nec̃ia:tũc vel maior erit ab-
ſoluta ⁊ minor nec̃ia/vel eꝫ:ſi mior fuerit neceſſaria:erit
in ea aliqd vt totuꝫ:⁊ aliqd vt pars:⁊ medius termin⁹ ſe
hẽbit vt totũ ⁊ minor vt ꝑs. Si igiꝛ aliqd ꝑdicatũ fuerit
de toto qõ eſt terminus medius cũ aliquo modo/neceſſe
eſt vt illud cũ eodẽ modo ꝑdiceꝛ de parte quę eſt mior.
Si aũt maior fuerit nec̃ia:tũc ẽt in illa erit aliqd vt pars
quę eſt terminus medius:⁊ aliqd vt totũ qõ eſt maior. ſi
ergo ꝑs illa quę eſt terminus medi⁹ ꝑdicata fuerit cũ ali-
quo mõ de aliquo neceſſe eſt:⁊ totũ qõ de illa ꝑte ꝑęđi-
caꝛ/pręediceꝛ cum eodẽ mõ de illo/cuꝫ quo pars illa pas
fuit pręedicata:quocumq; ergo ſit:ſemꝑ cõcluſio ſequetur
ꝓpoſitionẽ abſolutã. ¶ Pro hui⁹ rõnis declaratiõe cõ-
ſiderãdũ eſt/ꝙ q volũt vt eis ꝑonit Auer. totũ ⁊ ꝑteꝫ in
ſyllo ſolũ in ꝓpõne nec̃ia cõſiderari:qꝛ in ꝓpõne vere
neceſſaria ꝑdicatũ ſe hꝫ vt totũ:⁊ ſubtũ vt pars/quuꝫ id
ſit genus:h̄ aũt ſpẽs. Et iõ penes totũ ⁊ partẽ q̃ reperiũꝛ
in illa ſumẽdus eſt modus ꝑdicatiõis in ꝯne. ſi ergo ma-
ior fuerit neceſſaria:tũc de ipſo toto nihil ꝑdicabiꝛ:⁊ ipꝫ
totũ de alio ab ipſa ꝑte non ꝑdicabiꝛ niſi mediãte parte:
ſumẽda eſt ḡ rõ ꝑdicationis totius ad illud tertiũ ab ipa
parte:eo igiꝛ mõ quo ꝑs de illo ꝑdicabiꝛ:eodẽ ⁊ totũ de
illo ꝑdicabitur:ſi ḡ maior fuerit nec̃ia ⁊ minor inexiſtẽs:
ſequeꝛ ꝯclo modũ partis:⁊ ita erit inexñs ⁊ nõ nec̃ia. Si
ꝟo minor fuerit nec̃ia ⁊ maior inexñs:tũc in ipſa mino-
re erit totũ ⁊ pars:ſi ḡ maior ꝑdicata fuerit cũ mõ inexi-
ſtente de medio termino q ſe hꝫ vt totũ cũ eodẽ mõ ꝑdi-
cabiꝛ de minore in ꝯclone:quę ſe hꝫ vt pars. Totũ igitur
ſeqtur cõditionẽ partis quũ ad illã neceſſario ſe habeat:
ſi ipſa de aliquo alio ꝑdiceꝛ:⁊ pars ẽt ſeqtur cõditioneꝫ
totius:quũ ad illud neceſſario ſe habeat:ſi aliqd de ipſo
toto fuerit ꝑdicatũ. Hoc mihi vr̃ huius rõnis fundamen
tũ:Et eſt meo iudicio ratio iſta/ea quã gręci enarratores

de mēte Theophraſti ⁊ Eudemi aliꝛ expoſuerunt: ⁊ ſu-
miť ex neceſſarij ⁊ abſoluti ſiue inexiſtis rōne: neceīaz ſi-
gdē eſt qḋ omni ⁊ ſempꝫ ineſt ⁊ inſepabile eſt. Inexiſto ṽo
qḋ eſt qdem in re: pōt tñ ab ea ſepari. ſi igiť /b/ ipſi /c/ nō
ineſt neceīo: pōt ab eo ſeparari: ꝙ ſi ſepareť nō inerit ipſi
c/a/ neceīo: ſi eñ vltimū ſepaꝛ ab ipſo medio: quū mediū
ſit ſūmō ꝯiūctū neceīo/ ſepabiť ⁊ ab ipſo ſūmo. igiť ſūmū
non ꝑdicabiť de illo vltimo qḋ eſt /c/ neceīo. ergo ſi mioꝛ
inexiſtēs fuerit: non erit ꝯclo neceīa. eodē mō ſi maioꝛ ſit
inexiſtēs: ⁊ mioꝛ neceſſaria: vt ⁊ ipſe fateť Ariſtoteles: quū mi-
noꝛ ſit eſſentialiꝛ medio ꝯiūcta: ſi maioꝛ extremitas a me-
dio remoueri pōt/ remouebiť ⁊ ab vltio: ⁊ nō neceīo ꝑdi-
cabiť de illo. Si aūt Ariſtoteles dicit /c/ eē ptē ipſius /b/ ſi ſit ps
ꝓpria ⁊ per ſe/ nō poterit ab illa medium remoueri: ⁊ ita erit
ꝯclō neceīa. ſi aūt ita ſit ps vt poſſit nō eē ps/ nō erit con-
cluſio neceīa. ¶ Hanc tñ rōnē ſubtilius deduxit Auer. ⁊
per aliḋ fundamētū ita vt videaꝛ eſſe rō oīno diuerſa: lꝫ
in radice ſit eadē. Hoc aūt eē veruꝫ qḋ diximus Theo-
phraſti ṽba teſtanť ab Alexādro adducta hūc in modū:
nam ſi /b/ qdem ex neceſſitate ipſi ineſt /c/ /a/ ṽo ipſi /b/ nō
ex neceſſitate: qḋ ṽo non ex neceſſitate ineſt: quū ſepara-
ri poſſit/ manifeſtū ꝙ ſi ab ipſo /b/ ſepeť /a/ ab ipo quoqꝫ
/c/ merito ſeparabiť. Quapꝑ nō ex neceſſitate inerit ꝑ ea
quę poſita ſūt. Siliꝛ quoqꝫ ſi neceīa ſit maioꝛ: qꝛ eñ me-
diū nō ex neceītate/ poterit ſepari. Hoc aūt ſi ſepareť: etiā
ipm maius ſepabiť: nā ſi qs ita acceperit: de quo /b/ etiaꝫ
ipm /a/ ex neceſſitate tāq̄ neceīas vtraſqꝫ accipit: naꝫ niſi
ſic acceperit/ falſum eſt. Hec Theophraſtus. ¶ Arguit
Auer. cōtra fundamētū huiꝰ rōnis de toto ⁊ pte dicēs/ in
illo ſermone eē manifeſtā cōfuſionem: nā qḋ ipſi ſuppo-
nūt totū ⁊ partē poſſe reperiri in vtraqꝫ ꝓpōne taꝫ ma-
iore q̄ minore/ dicit ipſe falſuꝫ eē: imo nō reperiunť illa
niſi in loco illo in quo eſt cōditio vt ſit ſyllſ: locꝰ aūt ille
eſt ꝓpō minor: nā ſup illaꝫ ſit decurſus ſyllogiſticꝰ: quod
aūt in illa tñ reperiaꝛ ps ⁊ totū declarat: qꝛ ps ⁊ totum
dicūt affirmationē: pars eniꝫ dī eē ſub toto ⁊ ſubingredi
totū: ⁊ totū de ipſa ꝑdicari affirmatiue: quā ḡ in pª figª in
dicto de omni ſit ꝯditio: vt mioꝛ ſit affirmatiua: in ea tñ
erit pars ⁊ totū: maioris aūt nō eſt cōditio niſi vt ſit vlis
ꝓpter cōtinentiā: nō tñ vt ſit affirmatiua: pōt eñ eſſe ēt
negatiua: eſt eñ dictuꝫ de oī ſiue nullo idem: qꝛ nihil eſt
ſumere ſubti/ hoc eſt ſub medio: ⁊ per h̄ notaꝛ affirmati-
ua vbiqꝫ/ quin de illo affirmeť ꝑdicatū vel remoueatur:
Iccirco maioꝛ pt eē affirmatiua ⁊ negatiua mō ſit vlis.
Ex h̄ ſequr ꝙ ſi totū ⁊ pars nō eſt niſi in miori ꝓpōne:
nō ſeqtur cōcluſio cōditionē minoris: qꝛ mioꝛ nō ꝑꝺr
de altero: ſed ſeqtur modū ⁊ ꝯditionē maioris extremita-
tis: q̄ maioꝛ de medio qḋ eſt totū qōdam ꝑdicaꝛ cuꝫ illo
mō: ⁊ per ꝯñs de pte illius totius cū eodē mō in ꝯñe ꝑdi-
cabiť: ⁊ hęc eſt ſingr/ ſpe veritas peripatetica. Hoc funda-
mēto negato nō ꝓcedit rō: nā appꝫ ex h̄ ꝙ modus cō-
cluſionis ſequr modū ꝓpōnis maioris. Naꝫ ꝯſiderato
toto ⁊ parte ſolū in minore: etiā ipſi cogunť ꝯcedere mo-
dum ꝯñis ſequi modū maioris. Sed poſito ꝙ totū ⁊ ps
in vtraqꝫ reperianť nō opꝫ ob hoc ꝯcedere ꝙ ſyllſ iudi-
candus ſit ex mō totius ⁊ partis in vtraqꝫ repto: ſiue ſit
maioꝛ neceīa: ſiue nō: vt ipſi dicūt: ſed modus ꝯñis debet
ſequi modum maioris extremitatis: vt diximus: nā ma-
ioꝛ extremitas ad minorē cōparata ꝑdicatur de illa cuꝫ
eo mō cum quo ꝑꝺr de toto/ h̄ eſt medio termino qui ſe-
hꝫ vt pars reſpectu maioris: ⁊ lꝫ reſpectu mioris vt totū.
¶ Sꝫ parcat mihi Auer. nō vr ex h̄ ſoluta ratio neqꝫ q̄
ad primā/ neqꝫ quo ad ſcḋam formationē: nā poſita ma-
iore neceſſaria/ ꝑꝺꝫ ⁊ ſubiꝫ vniunť vnione neceīa: iccir-
co/ nō pōt predicatum predicari quū ſit totum alio mo-
do q̄ pars: de cōtento ſub illo: nō poterit igiť ſequi con-
cluſio neceſſaria: ſi mioꝛ ſit de ineſſe: niſi ſit de ineē ſim-
pliciter/ hoc eſt neceſſaria ſm mām: q̄uis nō ſit formaliꝛ
neceſſaria. Sed h̄ vtrū veruꝫ ſit poſterius videbimus.
Quicqd tamē ſit ratio diffīma eſt/ ⁊ ab oībꝰ adducta: ꝑꝑ
cuius ſolonem varij in varias opiones feceſſerūt. Sub-
dit Auerro. Si totū ⁊ pars conſidereť in ꝓpōne maio-
re tñ: non autē in minore vt ij videtur aſſerere quū po-
nant maiorē neceſſariam: tūc nō erit ſyllſ niſi ꝑ accñs: ⁊
ſubdit cām: qꝛ nō opꝫ vt minor cōprehēdaꝛ ſub maio-
re in ꝑdicatione: quaꝫ maioꝛ nō ſit vlis/ hoc eſt quū actu
non cōtineat minorem: hoc autē ſit minore mediāte. tūc
enim eſt ſyllſ per accidēs quū non ſunt poſitę ꝓpoſitio-
nes oēs ꝑꝑ quas fit ſyllſ: ſed opꝫ ſupplere minorē: vt ſe-
hꝫ enthymema ex maiore deducēs ꝯñem: vt dicēdo/ oē
animal eſt ſubā: ex hac nō ſeqtur hęc cōclō/ ois homo eſt
ſubā: niſi per accidens: qꝛ opꝫ miorē ſubintelligere: ma-
ioꝛ eñ tunc non habet rōnem totius niſi ſubſumpta mi-
nore: hoc aūt dixit vt notaret qḋ prius dixerat: magis cō-
ſiderari rōnem totius ⁊ partis in miori ꝓpōne q̄ in ma-
iore: cuius rō eſt qꝛ inferiora ſupiora actu cōtinēt: ſupio-
ra aūt inferiora nō niſi poᵗ. Iccirco magis eſt ſyllſ ꝑ ac-
cidēs dicēdo/ oē aial eſt ſubā. ergo ois hō ſubā. q̄ ſi dicamꝰ/
ois hō eſt aial. ergo ois hō eſt ſubā: derelicta maiore: ex
hoc ſoluiť inſtātia qua mordeť hic Auer. a qbuſdā: Nā
q̄uis ſyllſ collectio ſit ꝓpōnuꝫ: in quo ſequitur ꝯclō ꝑꝑ
has: nihilominus decurſus ipſius ſylli magis appꝫ ex pte
⁊ toto in miori cōſideratio: vt diximꝰ. Et aduerte ꝙ hęc
oia clarius dicunť in trāſlatiōe noua q̄ veteri: qꝛ deſūt
aliqua neceīa in illa q̄ addita ſūt in hac. Scḋa rōne ſoluta
trāſit Auer. ad ſolonem pmę: dicens: ⁊ qḋ dubitarūt/ vel
aliꝛ: qḋ aūt fecit eos errare eſt/ hoc eſt ipſi hāc opionē te-
nuerunt ꝯ Ariſtoteles/ moti hac rōne ꝙ cōcluſio dꝫ ſequi vi-
liorē duoꝝ modoꝝ qui in ꝓpōnibꝰ reperianť: quemad-
modū ēt ſi altera eſt negatiua: ꝯclō eſt negatiua. Rñdet
falſuꝫ eē qḋ ſupponūt/ hoc eſt ꝯñē fore negatiuaꝫ ſi alte-
ra ꝓpō eſt negatiua: qꝛ negatiua ſit vilioꝛ affirmatiua:
ſeqtur eñ qꝛ negatiua nō qꝛ vilior: qꝛ fortior eſt ne-
gatiua ad cōcludendū q̄ affirmatiua: lꝫ ſine illa nō poſ-
ſit ꝯcludere: vt affirmatiua ſine negatiua. Syllſ eñ negatiuus
ꝯcludit per dcm̄ de nullo: qḋ eſt vt nihil ſit ſumere ſubti
a quo nō remoueaꝛ ꝑꝺꝫ. Dictū ḡ de nullo negatiuaꝫ ꝯñ-
nem colligit: quēadmoduꝫ dcm̄ de oī affirmatiuaꝫ: ⁊ de-
ſo īngꝛ ꝙ abſoluta ſit vilior: eſt tñ affirmatiua quum ſit
minor: nō aūt negatiua: ⁊ ideo non dꝫ ſequi ꝯclō abſolu-
ta: qualē forte ſeq/ dicere cogeremur ſi eēt negatiua: qꝛ
ꝯcluſio ſequiť negatiua qñ altera ꝓpōnū ē negatiua: Ne-
gat igiť Auer. ſilitudinem quę adduciť de q̄litate ⁊ quā-
titate ꝓpōnū ad ipſos modos: nā hęc ſunt cōia oībꝰ ſyllo-
giſmis: ꝓpter dcm̄ de omni ⁊ de nullo: q̄litas ergo ꝯclu-
ſionis ⁊ q̄litas ſequanť viliorē partē: de modis aūt h̄ nō
eſt neceīuꝫ. Accidit eñ quādoqꝫ vt nulli ꝓpōnū cōcluſio
ſimilis ſit quātū ad modos: vt pꝫ in miſtiōe neceſſarij ⁊
contingentis: maxie in negatiuis in qbus ſequr ꝯclō in-
exiſtēs. ¶ Addit poſtea ſolonē tertię rōnis qua ex par-
te terminoꝝ aſtruebāt illi nō eē ꝯcluſionē neceſſariā: ſic
eñ colligebant rōnē: oē ambulans de neceſſitate moue-
tur/ ois hō eſt ambulans. ḡ ois hō de neceſſitate moueť:
quę ꝯclō falſa eſt. igiť debet ſeq ſolū/ ꝙ ois hō mouetur.
Rñdet ipſe ꝓpōnē illā maiorē nō eē abſolute neceīam: ⁊
ideo quid mirū ſi cōcluſio etiā ſequať nō abſolute neceſ-
ſaria: qḋ eñ in ꝓpōnibꝰ ſeminaꝛ/ in ꝯcluſiōe eſt colligen-
dū: ſi igiť hęc ꝓpō vera eſt/ omne ambulās de neceſſita-
te moueť: nō in eo ꝙ hō: ſed in eo ꝙ ambulās: ſi idem in
ꝯñe ſumamus/ erit ꝯclō neceīa: ꝙ hō moueť neceīo in eo

ꝙ ambulãs: Et quaſi ex hac ſolõne inuit Auer. ꝙ ſi maior fuerit per ſe neceſſaria: poſſit ſequi ɔclo ꝓpue ⁊ ſimpliciter necĩa: qḋ verũ ſit verũ infra clarius dilucidabit̃. Demũ Auerro. trãſfert ſe ad excludẽdas opiniones falſas circa dictũ de omni: ⁊ ponit tres opiniões. ¶ Circa primã nota fuiſſe vnã opinionẽ (cuius tñ fuerit hec opinio non adducit Auer.) que rõnem oẽs dicti de omni in vnã quaſi formã colligebat, in oibus ꝓpõnib⁹. ꝟ. ĝ. in ꝓpõnibus neceſſarijs: dictũ de omni eſt quũ p̃dicat̃ neceſſario ipm, a, de oi diſpoſito p, b, vel actu, vel necĩo, vl poſſibilr: Ex h fundamẽto h opio dicebat ſi maiorẽ neceſſaria ⁊ minor abſoluta nõ ſeq̃ ɔnez necĩam: ſed abſolutã, qꝛ in ꝓpõne illa necĩa nõ inuenit̃ dictũ de oi vle verũ, qḋ aſſerit Ariſ. in hoc libro de quo prius diximus: ⁊ aduerte ꝙ hec ps in antiqua trãſlatiõe oppoſito mõ legit̃ ⁊ affirmatiue: ꝙ ſequat̃ ɔ necĩa p dictũ de oi: quis tñ in p̃n° ſermonis opp̃m dicat. ſ. abſolutã ſeq: nõ aũt necĩaz: dz ĝ legi negatiue vt i noua legit̃: dic̃ igit̃ Auer. nõ oportere addi tot ɔditiones dicto de oi: ſed addere ſolũ cõditiones per q̃s poſſit in oi mã verificari: ⁊ maxĩe in ꝓpoſitionib⁹ neceſſarijs ⁊ inexñtib⁹: qꝛ in poſibus factus eſt. nulla eni vtilitas eſt in additiõe tot ɔditionũ: nõ eni pñt he ɔditiones oẽs verificari in oi mã: nã aliq̃ ꝓpõ neceſſaria eſt vera ſolũ p his que in actu, vt oẽ ambulãs necĩo mouet̃, aliq̃ pro his que in actu vel in po°: vt oẽ motum eſt corpus de necĩtate: ⁊ idẽ dõm eſt de abſolutis: ⁊ veri⁹ de necĩa. erit ĝ dictũ de oi in ꝓpõne necĩa ⁊ abſoluta qḋ in oi mã verũ eſt: vt, a, dicat̃ vel necĩo vel abſolute ð oi eo qḋ diſponit̃ actu per ipm, b: ideirco Ariſ. in ſequentibus miſtionib⁹ de poſſi cuz neceſſario ⁊ inexñte inq̃t ſyllogiſmos illos iperfectos fore q maiorẽ hñt necĩam vel abſolutã ⁊ minorẽ poſſibilẽ: ꝙ ſi voluiſſet dictũ de oi in neceſſarijs ⁊ abſolutis eẽ verũ: etiã in his q̃ ɔtingẽter cõtinent̃ ſub, b, dixiſſet vtiq; ſyllos illos ɔcludere p dictuz de oi ⁊ eẽ pfectos. ¶ Scđa opio quã excludit ẽ eſt quã finxit Abumaçar: quũ eniz vidiſſet Ariſ. dicere ꝙ in ɔpoſitione poſſi maiori eſt dictũ de omni: reputauit in oi mã: nã quum eſt maior poſſis: quouis mõ ſubſumpta minore ſemp ſeqtur cõcluſio ɔtingẽs. Credidit hoc idem Ariſ. velle in oib⁹ ꝓpõnũ ſpẽbus: ſed h eſt falſum vt diximus: h aũt totum Auer. aptius ⁊ diffuſius declat in 3ª digreſſione. ĩfra cap. 13. quã etiã exponemus: nõ eni eſt vna intẽtio dicti de oi in oibus his ꝓpõnibus: imo lõge diuerſe: qꝛ ⁊ ꝓpões nõ cõicant in vna intẽtiõe: ⁊ h ſupra notauit Ariſ. in cap. de ſyllis neceſſarijs. Dĩt aũt hec opio a p̃cedente: qꝛ illa diſiũctiue illas ɔditiones colligebat: hec ꝟo copulatiue. ¶ Tertio refutat opionẽ Alexãdri quã dicit fuiſſe vt dictũ de oi ſit quãz, a, p̃dicat̃ necĩo: aut inexñter: aut poſſibilr de oi qḋ eſt actu, b, ita ꝙ in oi mã minor ſumat̃ ſub medio ſemp in actu ⁊ ſupponẽs p his tñ que actu ɔtinent̃ ſub medio: qḋ dictũ ſi veruz ſit non poſſet fieri ſylls ex vniformib⁹ de cõtingẽti: ſed oĩs talis ſylls eẽt miſtus ex ɔtingẽti ⁊ inexñte vel necĩa: qḋ tamẽ abſurdiſſimũ eſt: nos tñ h ab Alexãdro expſſe non legimus. ¶ Ultimo ɔcludit Auerroes opionẽ Ariſ. eẽ veriſſimã: qḋ pz iducẽdo: nã ex excluſione aliarũ opionum ſeqtur illud verũ qḋ Ariſ. dicit. Et ex his ẽt ſoluet̃ dubitatio que accidit hoib⁹ in miſtione poſſis cũ inexñte ⁊ neceſſaria: vt qua ſuo loco, deo dãte, dicem⁹. ¶ Sz ſup his oibus ſentẽtijs que circa dictũ de omni declarandũ inſudauerũt: mirãdũ eſt quoſdã recẽtiores Auer. carpere nõ aiaduertentes duz Auer. redarguũt ipm quoq; Ariſ. ab ipſis redargui qui abſq; dubio in eadẽ eſt opione. Dicit quippe Auer. nõ oſtẽdiſſe locũ erroris ɔtra has opiniones: quũ eni tres ſint ſũme ſimpliciſſimeq; de omni p̃dicatiões ⁊ nõ plures: altera quãz, a, abſolute dĩ de ipſo, b, ⁊ de omni abſolute ɔtẽto ſub, b: altera quũ dicit̃ de, b, neceſſario ⁊ de oi necĩo ɔtento ſub, b: tertia quũ dĩ poſſibiliter de, b, ⁊ omni poſſibilr cõtẽto ſub, b, has inq̃ opiones hc ⁊ Auer. cũ eis ignoraſſe vident̃: ⁊ p̃dicationes de omni tãq̃ miſcellas quaſdã ɔſtituiſſe: que quãz ab alijs fidẽ ſuſcipiãt: ipſe ſyllo᷑ p̃n° eẽ nõ poſſunt. Nullũ eniz eẽ põt p̃nm qḋ ſit cõe neceſſario ⁊ abſoluto ⁊ ɔtingẽti: neduz vt ſit aptũ fabrice ⁊ generationi ſyllo᷑. Hec ab his adducunt̃ ɔ Auer. ſed hi vt ſupra oſtẽdim⁹ magno errore tenent̃. Iã eni oſtẽdimus ipm poſuiſſe tres illas acceptiones ſimpliciſſimas dicti de omni q̃s in generatiõe vniformi oium ſyllo᷑ ponere necĩum eſt: ſed ꝙ nõ ſint ponẽde acceptiones he quas miſcellas vocant: que ſint p̃nª propria ſyllo᷑ miſto᷑: hoc eſt ⁊ grecos ⁊ Auerro. ⁊ Ariſ. plane ipm ignoraret: naz hi oẽs fatent̃ in quacũq; miſtione ſyllos eſſe quoſdã pfectos: quoſdã impfectos. Perfectos aũt nulli dubiũ eſt per dictũ de omni tenere. Impfectos ꝟo ⁊ per cõuerſionẽ, ⁊ p deductionẽ ad impoſſe. hoc aũt pz ex definitiõe pfecti ⁊ impfecti ſylli poſita p° cap. hui⁹ libri. Quãis igit̃ miſcelle iſte nõ ita ſimplices ſint vt ille p° que deſeruiũt vniformib⁹: non ob h tñ negãde ſunt eẽ p̃nª ꝓpria ſyllo᷑ miſto᷑. Sz qḋ dicunt nullũ eẽ p̃nm cõe his trib⁹ recte dicũt: nec h dicit Auer. ſz alias potius in h opiones redarguit: neceſſario tñ ⁊ abſoluto aliqd eẽ cõe eſt concedẽdũ: quũ ambo in h ɔueniãt qḋ eſt actu eẽ: ⁊ h pp̃t ɔceſſit Ariſ. libro de interp̃tatiõe in mã ꝓpõnũ modaliũ: ipm quoq; poſſibile extẽdi ⁊ ad ea q̃ po° ſunt, ſiue eẽ poſſunt ⁊ ad ea q̃ actu ſunt, ſiue neceſſaria, ſiue inexñtia ſint: luce clarius oſtẽdit Ariſ. ⁊ loco allegato: ⁊ ĩfra dũ diſtinguit ſignã ꝓpõnũ de ɔtingẽti. Pz igit̃ q̃ iniuſte ſe ɔ Auer. exerceãt ⁊ Ariſ. Ceterum eſt Auer. ɔ greco᷑ opiniones de hac miſtione inexñtis ⁊ neceſſarij diſſeruerit oſtẽdẽs ex maiori de necĩo cũ minori de ineſſe nõ ſequi ɔnez de ineẽ: ſed de necĩo: ſolutis eo᷑ rõnibus: nõdũ tñ pz ex his que in hac digreſſiõe dicta ſunt: qũo ſequat̃ hec ɔcluſio de necĩo in hac miſtiõe: nam quũ ⁊ necĩuz ⁊ inexñs multiplr dicant̃: dubium eſt de quo necĩo ſumat̃ maior ⁊ ſequatur ɔclo. Iterz: de quo inexñte ſumat̃ minor. De his eni nõdũ aliq̃ eſt facta mẽtio: Et q̃uis ab alijs in hac mã multa ſcripta ſint ⁊ diſputata: nõ verebimur tñ ⁊ nos aliqd dicere. Cuilz eni etiaz addendi aliqd locus relictus eſt. Laborabimus ⁊ nos ꝓ virib⁹ ingenij q̃q̃ exiguũ ſit aliqd nõ ante excitatũ, expromere. Sz qꝛ intẽtio nr̃a potiſſimũ eſt nõ que Auer. tm̃ ſenſerit: ſed qd Ariſ. declare. Iccirco videndũ eſt primo qd ex manifeſto ꝟbo᷑ eius arguẽdũ ſit. Demuz qd Auer. ipſe de eo opinatus fuerit. ¶ Quãtũ ad p̃m Theophraſtus ⁊ Eudemus quos Ariſ. intẽtionẽ calluiſſe par eſt, quã eius diſcipuli ⁊ auditores fuerint: dixerũt ipm p ꝓpõnem necĩaz vere ⁊ ꝓprie neceſſariã intellexiſſe: que ⁊ quo ad ſubm̃ ⁊ p̃dicatũ: ⁊ eo᷑ habitudinẽ necĩaz necĩa eſt. Per ꝓpõnẽ de ineẽ etiã, illaz que ⁊ quo ad mãm ⁊ q̃ ad formã diſtiguit̃ a necĩa ⁊ cõtigente. Hec ꝟo eſt in q̃ p̃dicatũ actu ineſt ſubto: ita tñ ꝙ etiã põt nõ ineẽ, p primũ diſtiguit̃ a ɔtingẽti que ſemp futurũ reſpicit, per ſecũduz a necĩa. Nec h videt̃ Ariſ. negaſſe: quũ inqt, ɔtingit eni tale eſſe, b, cui poſſe eſt, a, nulli ineẽ. vbi inqt Alexãder, per hec ipm oſtẽdere qualis ſit nobis ꝓpõ de ineſſe ſumẽda. Nec ex illis verbis Phi putãdũ eſt vt aliq recentiores crediderũt ipm voluiſſe diſtiguere ſeu ſnuere diſtõnem ꝓpõnis de ineſſe: qꝛ alia ſit ſimplr ac ꝓprie ⁊ per ſe de ineẽ, differẽs a neceſſaria ſolum in additione modi: quales ſunt in qbus genus de ſpecie p̃dicat̃. Alia ꝟo per accñs in qua terminus vnius pñti de termio al-

terius ꝑdicatur:que ab aliꝗs dicitᷣ inexiſtens nunc/vel ex ſup
poſitione:ſed aliud voluit ſignificare philoſophus qm̄ dixe/
rat ex maiori de ineē ⁊ minori necīa nō ſequi ɔ̄nē neceſſa/
riā:hoc ipm̄ aſtruens dixit:ſi ſequatur ɔcluſio necīa ſequitur
falſum:nō tamē impoſſibile per p̄mā vel tertiā figuram/ſic
cōſtituto ſyllo:omne/c/de neceſſitate eſt/a:oē/c/de neceſ/
ſitate eſt/b.ḡ aliqḋ/b/de neceſſitate eſt/a.volens ḡ oſten/
dere h̄ qḋ ſequitur eſſe falſuꝫ:nō autē impoſſibile/dixit contin/
git tale eē/b:cui nulli cōtingit ineē/a:ac ſi diceret:hec ꝓ/
poſitio neceſſe eſt aliqḋ/b/eſſe/a/ſtat cū hac:omne/b/eſt
a/que p̄us ſumpta fuerat:nā cuꝫ hac/omne corpus mo/
uetur/ſtat iſta/neceſſe eſt aliqḋ corpus moueri:puta celum
ipm̄:q3 tn̄ ɔtingit illā:omne/b/eſt/a/talē ſumē:vt nulli/b/
inſit/a:tūc appet illā:aliqḋ/b/de neceſſitate eſt/a/eſſe fal/
ſam:nō tn̄ ipoſſem:q3 nō repugnat illi:oē/b/eſt/a.Exem/
pluꝫ huius eſt:oīs hō mouetur:nā hec pōt in illaꝫ mutari/
nullus hō mouetur:motus eni pōt omni hoī/pōt ⁊ nulli i/
eſſe.Ambe aūt he ꝓpōnes/ſiue p̄ma/ſiue ſcḋa ſūt de in/
eſſe vt a necīa diſtiguntur:⁊ ſm formā ⁊ ſm mām:nō ḡ
de illa ſimpl'r ⁊ per ſe dicta philoſophus meminit:vt hi male au
tumāt.¶ Si ḡ intētio phi eſt facere ſermonē de ſyllis
miſtis ex ſpēbus ꝓpoſitionum que ſupra diſtīcte fuerūt
inter ſe/h̄ eſt ex necīa ꝓprie dicta/⁊ ēt de ineē:vt ab illa
diſtiguitur manifeſtū eſt ꝙ nō oportebat ipm̄ alr̄ diſtin
guere/nec necīaꝫ/nec inexīſtem ꝓpōneꝫ:ſed dicere ꝙ ex
his ita ſumptis ſequitur ɔ̄ necīa ſi maior ſit necīa:ſi auteꝫ
de ineē/nō ſequi necīaꝫ.Qȝ ēt ita Theophraſtus ⁊ Eude
mus de Ari^le ſenſerint:pꝫ ex rōnib⁹ quas hi ɔ̄ hanc opio/
nem ſic itellectā adducunt:nō eni ꝓcedūt rōnes ille alr̄:
niſi ꝓpōne necīa ꝓprie necīa ſumpta:⁊ de ineſſe que ta
lis ſit vt ꝑdi^tum poſſit a ſubto remoueri.¶ Hūc etiā mo
dū dicēdi poſteriores greci/quātū ab his cōſpicere poſ/
ſumus/in Ariſto^le ſunt ſectati:⁊ rōnibus illoꝝ conati ſunt
ridere hunc modū ſequētes.Si aūt adducatur in oppoſi/
tum dcm̄ phi/cū inqt c/eſſe aliqd eoꝝ que/b/in quo vi
innuere/c eē partē eſſentialē ɔtentā ſub/b/oī illud dixiſ/
ſe phm̄ vt oſtēderet ſyllm̄ hunc cōcludere ɔ̄neꝫ neceſ/
ſariam per dcm̄ de omni:nullā nāq3 aliam ꝓbationē ad
illḋ adducit:⁊ hoc Alexāder notauit:⁊ eſt modus loquē/
di pho aſſuetus ad oſtendēdū ſyllm̄ perfectū ⁊ ɔcludē/
tem per dcm̄ de omni:vt pꝫ infra in 2^a figura:quā ꝑ cō/
uerſionē oſtendit ɔcludi negatiuā necīaꝫ:in p̄ma volens
oſtēdere ſyllogiſmū tenere ꝑ dcm̄ de omni ⁊ eē ꝑfectū/
inqt:nam/c/ſub/a/eſt:qḋ non dixerat prius in p̄^a:verū tn̄
eſt ꝙ verba hec cōius dicta/teſte Alexādro imaginatio/
nem dixerūt ad credendū c/eē partē contētā ſub/b/eſ/
ſentialē:cum tn̄ nō ita ſit.Si eni ita eſſet/non fieret ſylls
perfectus niſi in ꝑdicatis eēntialib⁹/qḋ certe ꝑabſurduꝫ
eſt.Ni ⁊ ſi teſte Simplicio in aſſūptis dcm̄ de omni in/
nitatur illi regule/quādo alterū de altero ꝑdicatur:nihilo/
minus latius intelligitur dcm̄ de omni ꝙ regula illa:q̄ ſo/
luꝫ tenet in p̄tis eſſentialibus:qꝛ q̄ poſſemus etiaꝫ dice/
re illā in oibus p̄tis tenere:vbi non fiat variatio in ſigni/
ficatis terminoꝝ:⁊ hoc mō poſſet etiā ſyllo ꝓficere:naꝫ
etiā viciatur ſylls variato ſigto terminorū:puto tn̄ phm̄
illam tn̄ in p̄tis eſſentialib⁹ poſuiſſe:nā per ſubiectuꝫ vt
Simplicius/inqt/intelligit ſubtuꝫ eſſentiale.¶ Sꝫ tūc
eſt dubiū ſi verba phi p̄ma facie hūc modum dicēdi p̄/
ſe ferūt:qneꝫ ⁊ Theophraſtus ⁊ Eudemus deſtruxerūt/
poſteriores vo meri conati ſunt:q̄naꝫ ɔcluſio neceſſaria
ex harū ꝓpoſitionuꝫ miſtione ſequatur/ſimpl'r ne an ſm
quid ſeu per accidēs necīa.Philoponus hic dicit poſſe
ſubſidiū ꝑ Ari^le excogitari:⁊ eſt ꝙ ɔcludatur ɔclo ex ſup
poſitione necīa:non aūt ſimpl'r nec ꝓpe neceſſaria.Hoc
autē duplex neceſſariꝫ ſignū nouit Ari^les in libro de in/

terp̄tatione/dū loquitur de ꝓpōnibus ſingularib⁹ de futu/
ro cōtingenti:dicens:illas eē idetermīate veras:necīaꝫ
autē ex ſuppōne eſt/vel ex ſubti ſuppōne/vel p̄ti.Exem
plū p̄mi/ſocrates eſt aial:dū eni eſt ſocra.ipſe neceſſario
eſt aial.Exēpluꝫ ſcḋi/ſoc.ſedet:dum eni ſeſſio in ſocrate
eſt ipſe nō pōt non ſedere:ſimpl'r vo neceſſariū qḋ nul/
lo ſuppoſito eſt neceſſariū:vt celum moueri.inqt ḡ ſi ma
ior ꝓpoſitio ſit ſimpl'r neceſſaria:minor autē inexiſtens:
ſequitur cōcluſio ſuppoſitione necīa.i.ſuppōne ꝑdicati:q̄
uſq3 eni/a/ꝑdicatū fuerit in/c/ſubto eouſq3 ɔclo hec erit
neceſſaria:oē/c/eſt/a.Addit q3 huꝰ opionis Alexā.aphro
diſieñ.fuiſſe vna cuꝫ Soſigene eius p̄ceptore:vt ipſe aſ/
ſerit in quodā libello de miſtionib⁹ ſeparatim edito in q̄
eiuſmodi queſtiones oēs pertractat.Propter cuiꝰ editio
neꝫ Alexāder ipſe in p̄ma figura loquens de hac miſtio/
nuꝫ mā ſermonē lōgioreꝫ recuſat.Hic tn̄ tractatꝰ ad nos
nō peruenit:ex quo magnā certe iacturam paſſi ſumus.
¶ Hanc etiā opionē fere ſequitur expoſitor noſter:q̄uis
quodāmō ab illa diſſentiat:vt ex eius ſermōe liceꝫ vide/
re.¶ Meo tn̄ indicio grauiter errat Philoponꝰ duab⁹
de cauſis:p̄ q3 dicit ɔ̄nem ſequi neceſſariaꝫ ex ſuppōne
predicati ſi maior ſit neceſſaria cū minori de ineē:naꝫ q̄/
cunq3 ꝓpō:q̄uis ɔtingēs pōt illo modo dici neceſſaria:
⁊ queuis ɔcluſio ex qbuſuis ꝓpōnibus ſequēs.Fruſtra
ergo eſt ꝙ ad ɔcluſionē hōꝫ concludendā ſupponatur ma/
ior neceſſaria.Vn̄ ex his aperte videtur ignoraſſe quo pa
cto ex ſuppōne neceſſaria cōclo debeat ſequi in hac mi/
ſtione:qḋ tn̄ Alexāder optime declarauit in 2^a figura:duꝫ
dicit quoſdā hac diſtōne neceſſariꝫ voluiſſe opioni Ari/
ſtotelice opitulari.Dicūt eniꝫ/inqt ipſe:quum aial omni
hoi ineſt ex neceſſitate:⁊ hō omni moto ſeu ambulāti in/
eſt tn̄:in p̄ma figura fieri cōcluſionē nō ſimpl'r necīam:
ſed cū determinatiōe:aial eni omni moto/aut ambulanti
ineſt ex neceſſitate:donec mediuꝫ ineſt ei hoc eſt hō:non
eni ſi eē ſit maior inexiſtens/minor necīa/ſequitur ɔ̄ ex deter/
minatiōe necīa:nō eniꝫ ſi moueri oī aiali ineſt:aial vo oī
homini ex neceſſitate:ſequitur necīum hoīem moueri do/
nec ei aial ineſt(hoc eni falſuꝫ eſt)ſed donec oī aiali ineſt
moueri.Hec Alexāder.Nō adhereret tn̄ huic opioni Ale
xāder:vt mox declarabimus:ex qb⁹ pꝫ alr̄ necīaꝫ ex de/
terminatione ſeq ɔ̄nem in hac miſtiōe ꝙ Philoponꝰ di/
xerit.Eſt eni necīa ex ſuppōne mediꝫ:⁊ h̄ vt ſupra dixi/
mus exponēdo digreſſiōeꝫ ēt Auer.faſſus ē:nec ignora/
uit Ariſto^les vt qdā recētiores crediderūt/redarguentes
Auer.de h̄ mō neceſſariꝫ quē Ari^les nūq3 inuenitur poſuiſ/
ſe.2° errat Philoponus quū dicat Alexādrū huius opi
nionis fuiſſe:nā ⁊ ſi tractatus ille ad nos nō ꝑuenerit:q̄/
tuꝫ tn̄ ex eius vbis colligere poſſumus:q̄ in expōne huꝰ
miſtionis adducit:⁊ expſſius in 2^a figura ipſe aliaꝫ opio/
nem ſectatus eſt:⁊ vt oēs luce clariꝰ itelligāt vera eē que
dicimus:vba eius ad lr̄am adducemus:eoꝝ ſalteꝫ gr̄a q
grecas lr̄as nō norunt.In ea eni p̄te qua Ari^les in p̄^a fig^a
ex maiori de ineē cū minori de necīo oſtēdit nō ſequi ne
ceſſariaꝫ ɔ̄nem ex terminis/inqt Alexāder ad verbū.Di/
gnum eſt iſiſtere hic quo pacto in hac terminoꝝ cōplica
tione quū oſtderit per terminos nō colligi ɔ̄nem necīaꝫ:
non animaduerterit h̄ idē etiaꝫ in ɔiugationib⁹ illis fieri
poſſe que maiorē hñt necīam vlem:in his eni coꝝdem
terminoꝝ appoſitio oſtēdit nō fieri ɔ̄nem necīaꝫ.Si eni
ſumpſerimus aial omni hoī ex neceſſitate:⁊ hoieꝫ oī mo/
to ineē:cōcludetur aial omni moto/nō tn̄ ex necītate.Reſ/
det Alexāder dicens:ſed viſus eſt pho ſolū dictū de oī
ex neceſſitate ſecūdus eē veluti ſignificās:qꝛ nihil ſit ac/
cipere ſubti de quo nō dicatur ex necītate ipm̄ ꝑꝰ.Pro/
pter hec vba notauit Philoponus de mēte Alexandri/

Ariſtoteli terminos defeciſſe q̄bus ꝓbaret ſequi ꝯnē neceſſariaꝫ: multos autē ſuppetiſſe / q̄bus oſtēderet nō ſe qui neceſſariā. Hoc tamē expꝛeſſe non aſſerit Alexāder: ſꝫ ꝓbm inituꝫ fuiſſe dicto de oī ex neceſſitate. Quū autē eiuſmodi ꝓbatio ⁊ oſtēſio haberi pōt que vtiliſſime ⁊ manifeſtiſſime eſt: nō opꝫ addere terminos: ne q̄s crederet gratia terminoꝝ ⁊ nō formalr̄ eiuſmodi ꝯiugationē concludere. Subdit Alexāder v̄ba ex q̄bus qd ſenſerit facile eſt videre. Hoc q̄ppe dicto de oī ita ſe hn̄te: ſumēs q̄ ſub ipſo ſunt / b / veluti q̄daꝫ ipſius / b / exiſtētia: de ipſis ex neceſſitate ſumpſit / a / ꝑdicari. At h̄ verū eēt / ſi oīa q̄ ſub b / ſunt / ptes ipſi⁹ eſſent: ⁊ ita ipſi⁹ aliq̄: vt in ſuba ipſi⁹ eſſent. Sꝫ ſi pn̄t aliq̄ que ſunt ipſi⁹ / b: etiaꝫ ab ipſo / b / ſeparī: nō amplius his q̄ ſunt ſub / b / a / inerit ex nec̄citate. Sed hui⁹ deductionis cā eſt ex ipſa v̄li inexiſtēte: nā q̄ꝛ in illa oīno opus eſt / ipm / a / his q̄ ſub / b / ſunt ineſſe: ſi oī / b / iſte ſequi videt̄: ⁊ ipm / a / neceſſario his inheſuruꝫ ſi nec̄io oī b / inſit: h̄ aūt / q̄ a q̄ ſunt ſub / b / aliq̄ ipſi⁹ / b / ſūt. Sꝫ ⁊ verbū illud aliq̄ ipſius / b / eē cōius dcm̄. Imaginationē diri gis veluti que in ſuba ei⁹ ſint: ſi non ita ſe habeāt: ꝙ neqꝫ a / ipſis ex neceſſitate iſit: qḋ eni neceſſario ineſt: nō nunc ſolū: ſed ⁊ poſteri⁹ ineſt. Iccirco inexiſtētē non ponit. In his enī qḋ de oī / b ex neceſſitate ꝑ͂dr: ex neceſſitate ſeriꝫ etiā his que ſub / b / ſunt: q̄b⁹ ipm / b / ex neceſſitate ineſt: ſꝫ de eo qḋ de oī / b / inexiſtēter ꝑ͂dr: verū eſt / nihil eē eoꝝ q̄ ſunt ſub / b / de quo nō ꝑdicetur id qḋ de oī / b / ḋr: quoniam ⁊ de q̄bus neceſſario ⁊ de q̄b⁹ exiſtenter ꝑ͂dr ipm / b / his dicere ineē qḋ de ipſo oī ꝑdicat̄: verū eſt: nō tn̄ verū eſt: de q̄bus ipm / b exiſtēter ꝑdicatur / de his: qḋ de oī / b predicatur neceſſario: ꝑdicatū iri neceſſario: nā qḋ ex neceſſitate ineſt / ineē dicere verū eſt: qḋ v̄o ſimplr̄ ineſt / ineſſe dicere neceſſario nō eſt verū. Cū aūt ꝓpoſitio inexn̄s v̄lis: ſuppō ſit: paulo ante ex his quos appoſuit termios declarauit. Hec Alexāder in hac miſtiōe in p̄ᵃ figura ſuper eo textu. [Amplius manifeſtū ex terminis ꝙ nō eſt ꝯcluſio neceſſaria] In 2ᵃ aūt figura in textu ꝯſimilī quo probat Ari^{les} nō eē ꝯcluſionē neceſſariā abſolute: ſi ſit affirmatiua nec̄ia: ſed his expſſit / nec̄iam: h̄ eſt neceſſariā cū determinatiōe / ſic dicit Alexāder. ¶ Ex hac itaqꝫ additione declarauit ꝙ in miſtionib⁹ quū dicit ꝯneꝫ nec̄iaꝫ fieri: ſimplr̄ neceſſariaꝫ dicit: ⁊ nō que eſt cū determinatione: qḋ q̄dā exponentiū de miſtione ꝓpōnū locū: auxiliari putantes opioni Ari^{lis} dicūt: dicētes nō ſimplr̄ nec̄iaꝫ colligi ꝯnem ipm dicere: ſed cū determinatiōe. Deide ea ꝓſequit̄ que etiā ſupra retulimus: q̄b⁹ iterpoſitis demū ſubiūgit. Cū aūt ꝯnem neqꝫ h̄ pacto / hoc eſt cū determinatiōe nec̄iam eē velit: declarauit ipſe oſtēdens eiuſmodi: ⁊ ſic nec̄iam fieri ꝯnem in 2ᵃ figura q̄ñ mioꝛ eſt affirmatiua nec̄ia: quū nec in eiuſmodi miſtiōe nec̄iam ſimpliciter dicat fieri ꝯnem: aut ſi ⁊ hāc nec̄iaꝫ dixiſſet ſileꝫ illi. Illi quoqꝫ addere debuiſſet nō ſimplr̄ nec̄iam fieri: ſed cū determinatiōe: queadmodū ⁊ in hac. ¶ Ex oib⁹ his Alexādri dictis colligere nō iniuria poſſumus totuꝫ eius opp^m ipm ſenſiſſe: qḋ ei a Philopono imponit̄: ⁊ ꝙ nec ꝓpōnē inexiſtētē vt nūc ⁊ poſitione: ſꝫ ſimplr̄ velit in hac miſtiōe aſſumi: nec ꝯneꝫ ſequi pōne neceſſariaꝫ: ſꝫ ſimplr̄ neceſſariā. Per ꝓpōnem tn̄ de ineē ſimplr̄ / ſꝫ ex his que adduximus videat̄ illā intelligere in qua que in ſubto ſunt ptes ſunt ꝑdicari nec̄ie: vt ſit ꝓpoſitio ſ͡ꝫ materiā / neceſſari a / ſine mō: h̄ eni voluit ſignificare ꝓbm quū dixit: naꝫ / c / ſub / b / eſt: vel / c eſt aliq̄d eoꝝ que / b: ſuꝑ tamē in p̄ᵃ figura: neqꝫ rōnes adducit eoꝝ qui opinioni Ari^{lis} fauent / inq̄t / fautores aūt opionis huius aliꝗ q̄deꝫ inexiſtem v̄lem affirmatiuā in tali miſtione verā ſumēdā cenſent: nō ex ſuppōne: ſed vere inexiſtē. Petitio eni

illa ſit ⁊ nō eſt vera ꝓpō: ſumpta nāqꝫ vera inexiſtēte ⁊ v̄li / in nulla mā poterit oſtēdi falſum eē qḋ dicit̄: hoiem nāqꝫ oī moto ineē nō eſt verū vt qḋ v̄le ſit: nec grāmaticum oī hoī: nec ambulare omni hoī. In his aūt q̄ h̄ modo inexiſtētes ſumunt̄: quaꝫ nō vt v̄lr̄ vere inexiſtes ſumant̄: nō eſt neceſſaria ꝯ. Quid / inq̄t ipſe dicēt / quū minoꝛ nō amplius v̄lis inexn̄s ſit: ſed ꝑticularis ſumat̄. nā etiā hoc pacto maioꝛ eēt neceſſaria / neceſſariā fieri ꝯnē: non eniꝫ poſſibile erit amplius dicere: nō eē verā ꝑticularē inexiſtē: aliqḋ. ſ. motū eē hoieꝫ / ⁊ aliquē hoieꝫ grammaticū eſſe: quaſi velit Alexāder dicere. At h̄ falſuꝫ eſt. Subdit poſtea. Aliꝗ v̄o dicunt ſi propoſitio dicens / a / de omni / b / eadē eſt ei que dicit de quo omni / b de illo oī / a: vt ⁊ ipſe ſepe dixit: erit ⁊ dicens / a / de omni / b / ex neceſſitate: eadem illi que dicit de quo omni / b / de illo omni / a / ex neceſſitate. hoc autem ſignificante propoſitione vniuerſali neceſſaria: omnino neceſſaria ſit ꝯcluſio: q̄uis inexiſtēs ſumpta ſit minoꝛ: Quū igit̄ huic opinioni non refragei̊ Alexāder / videt̄ ⁊ ipſe hōs inexiſtētes cōcedere q̄ vere vniuerſalr̄ ſint ꝓpōnes: at v̄litas hec intelligenda eſt quo ad ſubiectuꝫ ⁊ quo ad tempus: tales autem ꝓpoſitiones: q̄uis neceſſarie oīno non ſint: ꝑarū tn̄ a neceſſarijs diſt. ⁊ ex his vult colligi ꝯneꝫ affirmatiuā v̄leꝫ ſimpliciter nec̄iaꝫ aut negatiuā ſi fuerit maioꝛ v̄lis negatiua nec̄ia. ex q̄b⁹ pꝫ ipm oīno excludere modū illuꝫ q̄ ponit nec̄iaꝫ pōe ſeq ꝯnē. ¶ Hāc quoqꝫ opionē vt ad 2^m tranſeamus Auer. ſupra dū exponit diuiſionem ꝓpōnum ab Ari^{le} poſitā ſectat⁹ eſt: ⁊ in q̄dā qōne in qua exponit v̄ba ꝓbi in hac miſtiōe: ſꝫ ꝓpōnē de ineē ſimplr̄ aliqualr̄ diuerſaꝫ in his duob⁹ locis dicere videat̄: oīno aūt ꝓpoſitio de ineſſe ſimplr̄ que ꝓ hac miſtiōe vtilis eſt: eſt ꝓpoſitio v̄lr̄ vera abſqꝫ aliqua ſuppōne: ⁊ nūq̄ falſa: quouis mō ſumat̄: he aūt ꝓpōnes ſunt in triplici dr̄ia: vt ex dict Auer. elici pōt in diuiſis locis. Prīe ſūt in q̄b⁹ accn̄tia de ſubtis ꝑdicātur a q̄b⁹ oꝛiūt̄ ſm̄ rōnē idiuidualē potiuſqꝫ ſpecificaꝫ / vt oīs coruus niger: oīs ethiops niger: ⁊ alie id gen⁹: ⁊ pn̄t dici nec̄ie ex pte ſubti: poſſes ex parte ꝑ͂di: ⁊ he nō ſunt vtiles in hac miſtiōe: q̄ꝛ ſunt deducte ex natura poſſibili: vt in pluribꝰ: vt dicit Auer. Scḋe ſunt q̄ ſunt cōpoſite ex diſpōnibus que aliq̄ñ inueniant̄ in ſubto diſpoſito ꝑ eas / aliq̄ñ aūt nō: ſed quū inueniant̄ / inueniantur alie diſpōnes illas ꝯſītes / que ⁊ ipe ſubtis accidūt / ſꝫ quū ille inueniant̄ / inueniant̄ ⁊ iſte: ⁊ h̄ mō ſunt eterne veritatis / vt oē ambulās mouet̄: ⁊ ſunt accn̄tales ex pte ſubti ⁊ ꝑ͂di: nec̄ie tn̄ q̄tū ad habitudinē ꝑ͂di ad ſubtuꝫ: ⁊ pn̄t dici inexiſtētes per ſe: nec̄ie ꝑ accn̄s. Tertie ſūt q̄ ſunt aliquo mō inexiſtētes / aliquo mō neceſſarie: ⁊ ſunt ille in quib⁹ ſubiectū eſt cōpoſituꝫ ex ſuba ⁊ diſpōne diuerſa accidētali / ⁊ in ea ꝑdicatur ꝑdicatum cōpoſituꝫ ex ſubto diſpoſitionis ⁊ diſpōne eſſentiali ei: vt omne ambulās eſt aial: ⁊ ſubtuꝫ in eis eſt vnū per accn̄s / ⁊ ꝑdicatū vnū ꝑ ſe: ⁊ eſt inexiſtēs rōne diſpōnis ſubiecti vt ambulationis: nec̄ia v̄o ꝓp ſubiectū diſpōnis / puta hoiem vel equum de quo per ſe aial dr̄. Multa alia Auer. dicit de his ꝓpōnibꝰ: et diximus etiā nos in qōne quā fecimus de diuiſiōe ꝓpōnuꝫ. ¶ Hac poſita diſtōne notat vnuꝫ Auer. qḋ eſt valde aduertēdū / ꝙ ſi ex maioꝛi neceſſaria ꝑ dcm̄ de omni debet ſequi ꝯclō neceſſaria / opꝫ mioꝛē aliquē modū neceſſitatis habere: aliter nō ſe hēt ad maioꝛē: vt pars ad totū cōtenta ſub illa: ⁊ tūc quū fuerit minoꝛ cōtēta ſub maioꝛi nec̄ia aliquo mō neceſſitatis: ꝯclō erit neceſſari a: niſi ꝙ variabit̄ neceſſitas cōclōnis eo mō quo ⁊ neceſſitas minoꝛis: naꝫ ſi minoꝛ fuerit neceſſaria per ſe erit: ⁊ ꝯ per ſe neceſſaria: ſi autē erit inuenta per ſe neceſſaria per accidēs erit ⁊ cōcluſio per accidens neceſſaria inuenta ꝑ

ſe. Hęc autē ꝓpoſitio minor inuenta per ſe neceſſaria ꝑ accidēs:ſi maior debet eſſe per ſe neceſſaria:nō poteſt eē niſi ꝓpoſitio inuenta per ſe de tertio mō:ꝛ hoc q̄ꝛ ꝑdm minoris opꝫ eſſe ſubiectuꝫ maioris ꝛ per ſe neceſſariuꝫ: q̄ꝛ maior eſt per ſe neceſſaria. Dicēdū eſt ḡ ſm Auer. intentionē,ꝙ quum Ariſtoteles dicit ex maiori per ſe neceſſaria ꝛ minori de ineſſe ſequi cōcluſionē neceſſariaꝫ: per ꝓpoſitionem de ineſſe:intelligere debemus ꝓpoſitionem de ineſſe tertio modo dictaꝫ,quę dicit̄ neceſſaria ꝑ accidēs:ꝛ ex his ſeqt̄ur ↄcluſio neceſſaria per accidēs:vt in exēplo,ois homo eſt aial de neceſſitate,omne ſcribēs eſt homo.ergo omne ſcribens eſt aial de neceſſitate:ſcribēs enim ſe hꝫ vt ſpecies hois quū ſit eius accidens qḋ nulli niſi homini ineſſe pōt:ꝛ quiꝫ nō oibus hoibus iſit: iccirco minor eſt quodāmodo neceſſaria:ꝛ hoc ſignificauit Ph's:quum dixit:naꝫ,c,ſub,b,eſt. voluit enim innuere ſpm,c,eē partē ipſius,b:nō qdem partē omnino per accidens:vt dum di,album eſt hō:accidit eni albuꝫ homini maxime vt ſub animali ſtat:ꝛ ideo ↄcluſio quę ex tali ↄiugatione ſeqt̄ur non eſt neceſſaria,niſi ex ſuppōne:duꝫ ſcꝫ nihil aliud albū fuerit niſi homo:illa autē coniugatio quę cōcludit ſcribens eē aial,nō cōcludit neceſſariuꝫ ex ſuppoſitiōe ſed abſolute:q̄uis per accñs.ſ.ratione ſubti ipſius diſpoſitionis de quo aial per ſe neceſſario ꝑdicat̄: ꝛ ratione diſpōnis per accidens. ¶ Sꝫ ↄtra hūc modū dicendi aliq̄ diſti͞ꝯ inſurgant non ꝑtermittēdę. ¶ Pria eſt cōtra determinationeꝫ ꝓpoſitionis inexiſtentis ſimpliciter:naꝫ ea proprie ꝛ per ſe ac ſimplr̄ eſt dicēda inexiſtens,quę plures hꝫ ↄditiones inexiſtēdi q̄ȝ quę pauciores:ſed hęc,omne ambulās mouetur:pauciores hꝫ inexiſtēdi cōditiones q̄ȝ hęc:omne currens eſt albū.ergo hęc potius eſt dicēda ſimplr̄ inexiſtēs. Argūitur aſſumptuꝫ: nā quēadmoduꝫ ſępius diximus,leges inexiſtētis ſūt vt ſubiectuꝫ ſit qdem:nō tamē ex neceſſitate:ꝛ ſimilr̄ ꝑtuꝫ: ꝛ ad hęc ꝙ ꝑtū inſit ſubiecto:nō tamē neceſſario oēs hę cōditiones reperiunt̄ in illa:oē currens albū:ſed in illa, oē ambulās mouet̄ altera tm̄. ¶ Secunda,vt etiaꝫ ipſe Auer.alibi aſſerit:hęc eſt ſimplr̄ de ineſſe,ois coruus niger:ꝛ omnis nix alba,in qua nulla eſt eſſentialis habitudo:nec aliqua neceſſitas.ergo hęc potius de ineē ſimplr̄ q̄ȝ illa. ¶ Tertia eſt:denoīatio ſemꝑ eſt facienda ab eo qḋ dicit̄ ſimplr̄:ſi igitur vt aſſeris ↄcluſio quę eſt ex maiore ſimpliciter neceſſaria:ꝛ minore de ineſſe ſimplr̄:eſt per accidens neceſſaria:ſimplr̄ ꝟo inexiſtēs:cur nō ſimpliciter inexiſtens denominabit̄ potius q̄ȝ per accidens neceſſaria:aut ſi hoc vis dicere cur non etiā minoreꝫ dicebas eſſe per accidēs neceſſariā potius q̄ȝ inexiſtentem ſimplr̄. ¶ Quarta,tu dicis illas ꝓpōnes:ois nix eſt alba,ꝛ alias hōi,non eſſe ad hanc miſtioneꝫ viles:ſed oppoſitū videt̄ in hoc exēplo:nulluꝫ album de neceſſitate eſt nigrum:ois nix eſt alba.ergo nulla nix de neceſſitate eſt nigra. ¶ Ad primā dicēdum,ꝙ ęquiuocat de inexiſtente ſimplr̄:nam Auerro.ſumit ſimplr̄ vt diſtinguitur cōtra ipſuꝫ nunc ſiue tēpus determinatuꝫ:non autem ſumit ſimplr̄ vt eſt idem ꝙ ꝓprie:vt.ſ.diſtiguitur oīo a neceſſario. ¶ Ad ſecūdaꝫ,cōceditur Auerro.alibi aliter ſumpſiſſe ꝓpoſitiones ſimplr̄ inexiſtētes:ſed illę nō ſut viles ad hanc miſtionem vt dictuꝫ eſt: diximus tamen omnes in hoc cōuenire,ꝙ ſunt verę in omni tēpore ꝛ in oibus partibus ſubiecti. ¶ Ad tertiaꝫ dicit̄,ꝙ cōcluſio non pōt dici ſimplr̄ de ineſſe:q̄ꝛ cōcludit̄ cum mō neceſſitatis:ꝛ ob id dicta eſt per accidēs neceſſaria:lꝫ etiaꝫ poſſit ita dici ſm materiā ꝛ lōge magis addito ei modo neceſſitatis:Et eodem modo minor nō fuit dicta per accidens neceſſaria:ſed inexiſtens ſimpliciter:quoniam lꝫ ſm materiam poſſēt dici per accidēs neceſſaria:non tamen formaliter,ſed potius formaliter inexiſtēs. Jccirco ab eo qḋ formale eſt facta eſt denominatio:quiꝫ in hoc libro ſit ſermo de ſyllogiſmo ſm formam:cui tamē materia oīo diſſonare non debet. ¶ Ad quartam dicitur, vel ꝙ maior eſt falſa ꝛ non eſt ſimplr̄ neceſſaria ſm diuerſam acceptioneꝫ illius termini album:dicitur etiam ꝙ cōcluſio illa nullaꝫ habet euidētiam neceſſitatis,nec illa negatiua,nulla nix eſt nigra,eſt magis neceſſaria q̄ȝ illa affirmatiua,omnis nix eſt alba:imo ambę ſunt de ineſſe ſimpliciter primo mō. ¶ Sed etſi Alexander et Auerro.hanc opinionem ſequuti ſint:quum tamen ex gręcis Philoponus ꝛ ex latinis plerią etiam aliam opinioneꝫ ſectati ſint,ꝙ ex maiori de neceſſario ꝛ minori de ineſſe vt nunc poſſit ſequi ↄcluſio neceſſaria videndę etiā ſunt coꝝ rationes ꝛ pro altera opinione ſoluendę. ¶ Eſt igit̄ ꝑͣ ipſoꝝ ratio hęc ſumpta ex dictis Ariſtotelis:nā quiꝫ Ariſtoteles vt ex cōtextu pꝫ nouerit diſtinctionē ꝓpōnis in ſimplr̄ ꝛ vt nūc inexiſtēteꝫ,quū dixit:ↄtingit enim tale eē,b,cui poſſibile eſt,a,nulli ineē ex quo abſolute dixit,ſi maior fuerit neceſſaria,minor inexiſtens,ſequi cōcluſioneꝫ neceſſariā,nō diſtinguēs alr̄ minorem,credēdum eſt voluiſſe ſpm cōcludi cōcluſionem neceſſariā:quouis mō ſumpta miore:Et cōfirmat̄ q̄ꝛ in miſtiōe inexiſtis cū ↄtigēti diſtixit dicēs,ſumēdā eē ꝓpoſitioneꝫ ſimplr̄ inexiſtēteꝫ:nō autē ſm determinatuꝫ tēpus. ¶ Scḋa ratio eſt ex dicto de omni,nā ſi oporteret minorē eſſe ſemꝑ inexiſtēteꝫ ꝛ ſimplr̄,ſeq̄ret̄ dictum de omni in ꝓpōnibus neceſſarijs nō verificari niſi in his q̄ actu cōtinent̄ ſub ſubto cum aliqua neceſſitatis ↄditiōe: nā vt ſupra viſuꝫ eſt,ꝓpoſitio ſimplr̄ inexiſtēs hꝫ aliq̄ȝ neceſſitatis cōditionē.ↄſequēs tamē falſuꝫ eſt:nam ſi ita dixero,ois homo eſt aial de neceſſitate,omne currēs vel omne albū eſt homo,ſeqt̄ur ꝙ omne albū vel currēs eſt aial de neceſſitate,naꝫ vt ſupra diximus in cap.de ↄuerſione ꝓpoſitionū neceſſariaꝝ,illa ꝓpoſitio eſt neceſſaria quę pōt trāſformari ex cōnexa neceſſaria:mō hęc cōnexa eſt neceſſaria,ſi currēs eſt hō currēs eſt aial de neceſſitate:ꝛ eodē modo de albo.ſi autē maior ſit de ineſſe vt nūc ꝛ minor neceſſaria,nō pōt talis connexa formari:vt oē aial currit,ois homo eſt aial de neceſſitate.ḡ ois homo currit:nō eniꝫ eſt vera hęc connexa,ſi ois hō eſt aial de neceſſitate,ꝙ omnis hō currat.De hoc etiā late ſupra diximus in opiōne Alexādri.Cōfirmat̄.q2 ois ꝓpoſitio affirmatiua vera de ineſſe eſt vera per idētitatē ꝑdi cum ſubiecto.ex h̄ ergo ꝙ mediꝰ terminꝰ idētificatur minori: quicqd de medio cuꝫ modo neceſſitatis ꝑdicabit̄,cū eodem mō de minori ꝑdicabitur:ſi eniꝫ ſunt duo cōtradictoria ꝛ vnū poſſit ꝓ ſuppoſitis per accidēs verificari ꝛ alterum poterit.ſi ḡ iſta:poſſibile eſt aliqḋ,b,nō eē,a,verificat̄ pro ſuppoſitis ꝑ accñs vt pꝫ,ꝛ illa neceſſario oē b,eſt,a,poterit verificari:q̄ꝛ ſubtuꝫ ꝓ eiſdē debet ſupponere in vtroq̄ ↄ̄dictorio. ¶ Tertia rō: ex maiori de neceſſario negatiua ꝛ minori de ↄtigēti ſeqt̄ur ↄ̊ de ineē.ḡ dato oppoſito cōcluſiōis cū maiori de neceſſario,ſeq̄tur oppoſitū minoris qḋ erit ↄcluſio neceſſaria quū mior ſit ↄtingens:oppoſitū autē ↄcluſionis eſt ꝓpoſitio de ineſſe affirmatiua vt nūc.ex maiori ḡ neceſſaria negatiua ꝛ minori affirmatiua de ineē vt nūc ſeq̄tur concluſio neceſſaria. ¶ Itē ꝛ 4ͣ rō talis adduci pōt.ſyll's ex ambabꝰ de ↄtigēti pōt ꝓbari per ſyllm ad impoīe:ſumpto oppoſito ↄcłonis qḋ erit vna neceſſaria negatiua,ꝛ altera poſita ineſſe inferēdo oppͫ alteriꝰ ꝑmiſſę de ↄtigēti q̄ erit neceſſaria.ḡ ex maiori de nec̄io cum minori de ineē vt nūc ſequęt̄ ↄcluſio de nec̄io. Propter has ꝛ alias eiuſmodi rō-

nes tenent multi ꝙ ex maiori de neċio ⁊ minori vt nunc de ineē ſequit̄ ꝯcluſio de neċio vt nūc/ſed nō ſimplr̄ neceſſaria.ſ.ex ſuppōne mediꝫ:vt ſupra diximꝰ. Alexāder tamē ⁊ Auer.nō admittunt hōꝫ ꝓpōnes eſſe neceſſarias/ vt omne albū eſt aīal:ſi illud album formalr̄ ſumat̄.qr̄ eſt de ineſſe vt nūc eo ꝙ cōtingat aliud ab aīali eē albū: ⁊ aliud ab albo eſſe aīal.nec hōꝫ ſylli poſſunt vt ſupra diximus ꝓcedere per dictū de omni:vt Alexāder ⁊ Auer. ex ſupra dictis notarūt/qr̄ opꝫ minorē eſſe aliquo pacto neceſſariā. ¶ Ad ṗmā ḡ dicit̄ Ariſto.nō poſuiſſe verba illa vt inueret diſtōnē ꝓpōnis de ineſſe vt ſupra dictū fuit de mēte Alexādri/ſed vt oſtenderet quo pacto ſi ex maiori de ineē ⁊ minori de neceſſario ponat̄ ſequi ꝯclo neceſſaria:falſuꝫ aliqḋ ſequit̄:ꝫ nō ſequat̄ impoſſe.vide quę ſupra diximus. ¶ Ad ꝯfirmationē dī.ꝙ in miſtiōe inexiſtētis ⁊ ꝯtingentis fuit coactus ꝑhs diſtinguere de ꝓpōne inexiſtēte:quoniā nō erat manifeſtū/q̄naꝫ eēt ꝓpoſitio de ineē ſumēda:ſed in hac miſtione ſumpta maior de neceſſario oſtēdit q̄lis debeat minor eē ad cōcludēdam ꝯcluſionē neceſſariaꝫ.ſ.ꝙ debeat ſumi de ineſſe ſimplr̄. ¶ Ad 2um dī negando ꝯntiā/nā lꝫ minor debeat eē inexiſtēs ſimplr̄:⁊ habēs aliquā neceſſitatis apparentiā:nō tn̄ opꝫ ꝙ ſit formaliter ⁊ māliter neceſſaria/vt in vniformibꝰ de neceſſario:aliter nō poſſet cōcludi cōcluſio neceſſaria:nā ꝓpoſitio inexiñs vt nūc nullā hꝫ neceſſitatis apparētiā ad ꝯcludēdam ꝯclōnē neċiaꝫ:Et quū vlterius dicit̄ poſſe formari talē cōnexam/ſi currēs vel albū eſt hō:currens vel albuꝫ eſt aīal de neceſſitate:⁊ ꝯñs in hac cōnexa eſt ꝯclo neċia quę ſequit̄ ex maiori de ineē. Rñdet̄/ex illa cōnexa nihil plus haberi niſi ꝙ ſequatur neċio:nō tamē neceſſaria:⁊ hoc pꝫ in q̄cunq꞉ cōnexa vera ⁊ bona/cuiꝰ tñ añcedēs ⁊ ꝯſequēs poſſunt ēt eſſe contingētia:vel pōt dici ꝙ ſequit̄ ꝯcluſio ex poſitiōe neċia: ſed antiquor eſt ṗꝰ rñſionaꝫ illa nullo mō neceſſariā ſeq ꝯcluſionē affirmat. ¶ Ad ꝯfirmationē dīꝫ in ꝓpōne minori de ineē vt nūc idētificetur p̄ꝺ̄uꝫ ſubiecto:eſt tñ ideꝫ per accñs/iō nō ſequit̄ p̄ꝺ̄uꝫ ei neceſſario ineſſe:imo plerique dicūt eſſe falſas accñtis/e quū ſubiūgitur in ꝓpōnibus cōtradictorijs ſubiecto pro eiſdeꝫ ſuppoſitis ſupponere:ꝯcedit̄ illud:non tñ ex h̄ ꝯcludit̄ cōcluſio neċia:aliud enī eſt cōſiderare ꝓpoſitionē in ſe/aliud vt cōparat̄ ad ꝯcluſionē cōcludendā. ¶ Ad 3am rōnem dī ꝯclōnē q̄ ſequit̄ ex vli negatiua neċia:⁊ minori de ꝯtingēti eſſe inexñteꝫ ſimplr̄:⁊ ideo ex illa ⁊ neċia pōt ſeq ꝯclo neceſſaria:⁊ ſi dicit̄ illā ꝯclōnē ſtare cū ꝯtingente ad vtrūlꝫ/negat̄ illud:ſed ſtat cū negatiua de ꝯtingēti dimidio cui nō repugnat ꝯclo inexñs ſimplr̄:vt pꝫ ex illa miſtiōe:de q̄ forte poſteriꝰ dicemꝰ. ¶ Ad 4um dī ſyllm ex vniformibus de ꝯtingēti vlēꝫ affirmatiuū nō poſſe per deductionem ad impoſſe ꝓbari:ſed ꝑ dictū de oī tanquā ſit ſyllo perfectus:vt Ariſto. aſſerit:qr̄ ex particulari negatiua neceſſaria ⁊ vli affirma ꝯtingēte in inexiſtētē mutata:nec in 4° 2e nec in 5° 3e fit vtilis cōiugatio ad cōclōnē neceſſariā. ¶ Sed tūc inſurgit dubitatio/ſi inutilis eſt illa cōiugatio/quō Ariſto. viſus eſt ea ad ꝓbādū ꝙ ex maiori inexñte ⁊ minori ō ꝯtigēti ꝯcludat̄ ꝯ ꝯtingēs. Rñdet̄ ꝙ ille ſyllogiſmus eſt impfectꝰ/lꝫ ſit in ṗa figa:qr̄ nō ꝯcludit per dictū de oī.ideo Ariſto. coactus fuit ꝓbare ipſum ꝑ deductionē ad impoſſe. Illa aūt deductio eſt vtilis ad ꝯcludēdaꝫ oppm illiꝰ maioris q̄ eſt affirmatiua de ineē ſimplr̄ ꝯcludēdo ꝑticularē negatiuā de ineē vel neċiaꝫ ſm qdꝫ quę illā deſtruit:eſt tñ inutilis ad ꝯcludēdā ſimplr̄ neceſſariā:q̄ ad ṗmā reduci nō poterat:vt ꝯcluderet neċiaꝫ nec ꝑ ꝯuerſionē/nec ꝑ deductioneꝫ ad impoſſe:qr̄ forte ex toto ꝯdictorio nō ſeq̄bat̄ impoſſe. Aliq̄ q̄dam inſtātię poſſent in hac materia adduci contra modos qbus Ariſtoteles cōcluſionem ſuam deducit/ſꝫ qr̄ ⁊ a grecis ⁊ a latinis qbuſdā adducuntur:non inſiſtimus.

¶ Expō 3e digreſſiōis Auer.ī miſtiōe ꝯtigēti ⁊ inexñtꝫ in ṗa figa:quā ponit.c.13.in q̄ multa de nā ꝯtigētꝫ notant̄.

Riuſq̄ ad expōneꝫ dictoꝝ Auer.in tertia digreſſiōe deſcēdamꝰ/ ſunt aliq̄ vidēda circa definitionē ⁊ nāꝫ cōtingētis:quę ipſe ponit.c.de ꝯtingēti.Ariſto. ꝯtingētis nām declarās inqt.cōtingēs eē illud qḋ quū non ſit neceſſariū/ſi ponat̄ ineſſe, nullum ex hoc accidit impoſſe:nā neceſſariū ęquoce contingere dicimus. Auer.hāc definitionē exponens dicit/per ꝟbū illud qḋ intelligit̄ genus ipſius ꝯtingētis:qḋ eſt res cōprehēdēs inexñs ⁊ priuatū:⁊ qḋ addit̄ poſtea non neċium: eſt dīa vltima per quā diſtinguit̄ ꝯtingēs ab oībꝰ alijs: ⁊ reponit̄ in eē ꝓprio:⁊ reliquuꝫ quod addit̄ nō eſt dīa apō ipm:ſed ꝓpriū ꝓpriiſſime dictū de ipſo ꝯtingēti:Et ipſe ex hac expōne ⁊ ex qbuſdā ſupiꝰ dictis videt̄ velle ipm inexñs eſſe de nā poſſibilis/⁊ ꝙ Ariſto. extēderit nomē poſſibilis ad inexñs ⁊ priuatū. Voluit enīꝫ vt ſupra viſum eſt ꝓpōnē oēm abſolutā eē de nā poſſibilis:quū ꝓpoſitio abſoluta ſit alia oīno a ꝓpōne neceſſaria:⁊ pro opīonis huius cōfirmatione poſſumus ṗ adducere dcm ꝑhi dicētꝫ inqt/nā neċium ęquoce cōtingere dicimꝰ/qbus ꝟbis viſus eſt ſolū ipm neċium a nā cōtingētis excluſiſſe:quū dicat ipm ęquoce dici ꝯtingēs.ḡ oē aliō a neceſſario ꝓprie dicet̄ ꝯtingēs. ¶ Preterea.ſi cōtingēs dī de eo ꝙ actu nō eſt:ſꝫ eē poteſt:⁊ ſi eē ponat̄:q̄uis nō ſit accidit falſuꝫ:ſed nō impoſſe:cur nō dici pōt ēt de eo qḋ actu eſt ⁊ pōt nō eē:nā ꝯtingēs verū eſt:qḋ eē ⁊ non eſſe indiffer̄ter ſit. ¶ Amplius.Ariſto. inqt ꝯtingēs ⁊ nō neċiuꝫ ꝯuertiq:quū ḡ nō neċiuꝫ dicat̄ de inexñte/dicet̄ ⁊ verum ꝯtigēs. Hic enī loquit̄ de vero ꝯtigēti. ¶ Vlteriꝰ:ēt ſi cōtingēs vertit̄ in oppoſitā q̄litatē:pꝫ eē neċiuꝫ ꝙ ꝯtigens dicat̄ de inexñti:ſit ita ꝙ ſocra.nō curreret:tunc ſi dixero: ꝯtingit ſocratē currere.hęc erit vera ꝯtigens:qr̄ reſpicit p̄ꝺ̄uꝫ in poa.ſi mutet̄ hęc in illā/ꝯtigit ſocratē nō currere: quū ſocrates actu nō curreret:dicet̄ inexñs affirma trāſpoſita/ſiue de p̄ꝺ̄o infinito:⁊ tñ eſt ꝯtigēs.ḡ ꝯtigēs dī de inexiſtentē h̄ p̄ꝺ̄uꝫ qḋ eſt nō currere actu ineſt ſubiecto. ¶ Itē:ſi vt dicit̄ 2o de interꝑtatiōe:hęc/nō neceſſe eſt eē/ꝯſeq̄t̄ ad hāc/poſſe eſt nō eē:⁊ iſta ponit exñtiā:ſed negat neċitatē: ⁊ illa/poſſe eſt nō eē:ponet exñtiaꝫ negās neċitatē:ſignificant enī ambę reꝫ illā q̄ eſt:ita eē vt nō neċio ſit:ſꝫ poſſit nō eē. ¶ Pleriq꞉ tñ ex lectiōe Alexādri ⁊ Philoponi ⁊ Abumaçaris inter arabes Auer.opīonē ēt īmoliri conātur ex multis ꝑhi dictis.Et ṗ adducit̄ dcm eiꝰ ſupra in cap.de ꝯuerſiōe ꝯtigētiū ꝓpōnuꝫ:vbi diſtīxit ꝯtingēs in tria ſigta.ſ.neċiuꝫ/inexñs/⁊ poſſe/ſꝫ verā ⁊ peripateticā expōnē ⁊ diuiſionē:⁊ ibi accipit poſſe pro vero poſſi:de q̄ infra pollicet̄ ſe dicturū.ḡ verū ꝯtingēs diſtīguit̄ a cōtīgēti qḋ ſumit̄ ꝑ inexñti.Quū ḡ hic loquat̄ de vero ꝯtingēti:loquet̄ ſolū de eo qḋ dī ꝯtingēs priuatuꝫ tñ:qḋ non eſt:ſꝫ eē pōt. ¶ Preterea.ꝓprietates q̄s Ariſto. hic ⁊ alibi attribuit ꝯtigēti ꝓprie dicto nō pñt ꝯuenire inexiſtēti.ḡ ꝯtingēs nō ꝯuenit inexñtinaꝫ cōuerti ad oppoſitas q̄litates/trāſmutari de poa in actū. Item ꝯcōponi nunc cū abſoluto/nūc cū neċio tāq̄ꝫ cū diuerſis in ſpē/nūc cuꝫ poſſi cōueniētī in ſpē:cū oīa hęc cōtingēti conueniūt:non aūt inexñti:nā inexñs nō ꝯuertit̄ ex affirmatiuo in negatiuū:nec eꝫ. Nec eſt in actū trāſmutabile ex quo iaꝫ actu eſt. Nec cōponit̄ cū abſoluto ſiue inexñti ad faciēdū miſtionē:ſed ſolū ad vniformē q̄tiationē ſylloꝝ.ḡ poſſe nō dī de inexñte. ¶ Ad hęc Ariſto. diuidit in cap.de cōtigēti ꝯtigēs/

ſi contingēs in ꝯtingēs in pluribus:qḋ appellat natum/
⁊ infinitum. Hec autē diuiſio nō poteſt competere inexi
ſtenti.ergo ⁊c. ¶ Etiam Auer. videtur ſibi aduerſari in
dictis ſuis:dicit enī Ariſtotelē quū.d.contingens nō eē
neceſſarium/per neceſſariū intelligere neceſſarium ſim/
pliciter ⁊ ſm quid:neceſſarium autē ſm quid eſt inexiſ
p̄teritum/futurum/⁊ p̄ſens.Contingens ergo quū nō ſit
neceſſarium ſm quid nō erit inexiſtēs.Adde ꝙ ex v̄bis
Phi conuincitur falſitas huius opinionis/quū.d.ꝓpriū
eſſe cōtingentis vt eo poſito in eſſe nullū ſequatur ipoſſi
bile.Inexiſtēs quum iā actu ſit non pōt in eſſe poni:vñ
aliqui videntes hoc argumētum corrumpūt lr̄am dicen
tes oportere addi/poſito in eſſe vel nō eſſe. ¶ Propter
has igr̄ ⁊ alias eiuſmodi rōnes aliter exponit Alexāder
dicta Phi. Inquit enim manifeſtū eſſe ipſum hoc loco ꝑ/
tractare de vero cōtingenti:quoniā ſupra poſuerat ęqui/
uocationē cōtingētis declarans eius ſigtā/⁊ poſtea dixit
ſe tractaturū de vero cōtingenti:qḋ diſtinguit a cōtigen
ti pro neceſſario ⁊ ꝓ inexiſtēti. Volēs ergo nām ipſi⁹ hic
declarare:definit eam per ſeparationē ab alijs duobus
modis.ſ.a cōtingēti neceſſario:⁊ ab inexiſti:a nec̄io qdē/
dicendo/quo nō exiſte neceſſario:ab inexiſtēte vero/di/
cēdo/quo poſito in eē nullū accidit ipoſſibile:vt ex his
quę ſupra diximus pꝫ. ¶ Hāc opionē ſequut⁹ eſt Albu/
maſar qui dixit priuatum ſolum eē genus contingentis/
non autē inexiſtens ſeu inuentum:vt Auer.d. ¶ Et hanc
opionē fortaſſe veriorē eſſe declarat ꝓbatio quā Phs
facit:quū īngt. Qd autem hoc ſit contingens manifeſtū
eſt ex oppoſitis affirmationibus ⁊ negationibus:nā non
contingit eſſe/impoſſibile eſſe:neceſſe non eſſe/aut ea/
dem ſunt/aut ſe cōſequuntur.ergo ⁊ oppoſita iſtorū eo/
dem modo/cōtingit eſſe/poſſibile eē/non neceſſe nō eē:
ſi ergo ad cōtingere eſſe ſeqr̄ poſſibile eē/⁊ nō nec̄e nō
eſſe:pꝫ ꝙ ꝯtingens dicit̄ ſolū de eo qḋ nō eſt:ſed non ne/
ceſſario nō eſt:ſed habet potētiam vt ſit. Pꝫ etiā quādo
dicit̄ cōtingēs eē nō nec̄ium:nō intelligit̄ ꝙ ſit ⁊ non ne/
ceſſario ſit/vt aliqui perperam intelligunt:ſed ꝙ nō ſit ⁊
nō neceſſario nō ſit. Hęc igitur copulatiue ad ipm cōti/
gens verum requirunt:ꝙ non ſit ⁊ nō neceſſario non ſit/⁊
qḋ quū non ſit ſi ponatur in eſſe nullū ipoſſibile accidit.
Erit itaqꝫ non neceſſariū genus cōtingentis ſm Alexan/
drum ⁊ Albumaſarē:⁊ ga nō nec̄ium poteſt eſſe cōe ad eē
⁊ ad non eſſe:Iccirco addita eſt illa differētia/vltima/qḋ
quū nō ſit/ſi ponat̄ in eſſe nihil accidit impoſſ:nā etiam
neceſſarium ⁊ inexiſtēs poſſunt poni eſſe/quū etiā ſint:
⁊ nihil accidit impoſſibile:ſed poni in eſſe quū non ſit ⁊
nihil accidere:ex hoc impoſſibile cōſtituit verum cōtin/
gens. ¶ Et hęc opinio meo iudicio eſt lōge melior:⁊ ma
gis peripatetica:⁊ clarius exponēs v̄ba Phi. Et hāc ſe/
quentes poſſumus rationes pro altera opione adductas
ſoluere. ¶ Ad p̄mā/quum dicit̄/neceſſarium ęquiuoce
contingere dicimus:⁊ ꝙ Phs ſolum illud excluſit:Dico
illud eſſe falſum vt patuit ex poſitione Alexādri:⁊ ꝙ ꝑ
neceſſarium Phs intelligit tam neceſſarium ꝙ̄ inexiſtēs:
nam neceſſarium:vt Alexāder inquit de vtroqꝫ dicit̄.ſcꝫ
neceſſario ⁊ inexiſtēte:qḋ enim inexiſtit neceſſario inexi
ſtit donec inexiſtit. Et hoc declat auctoritate Theophra
ſti cuius adducit verba ex p̄mo prioꝝ.dicentis. Tertium
neceſſarij ſignatum eſt ipſum inexiſtens:quando enī in/
exiſtit tunc non poteſt nō inexiſtere. ¶ Ad ſcḋam:quū
dicitur/contingens ęque bene dici de eo qḋ eſt ⁊ pōt non
eſſe:quia contingens indifferēter poteſt eſſe ⁊ non eē/ne/
gatur illud:non enim ei conuenit ꝓprietas contingentis:
ſcꝫ qḋ quum non ſit ſi ponatur eſſe non accidit impoſſi/
bile:⁊ licꝫ ipſum cōtingens poſſit etiā nō eſſe:nō tñ ęque
bene dicitur de eo qḋ eſt ⁊ poteſt non eſſe:ſicut de eo qḋ
nō eſt ⁊ eſſe poteſt:quoniā videt̄ includere priuationem
eſſe/cum potētia ad eē:cauſa iam dicta eſt:quoniā ipm
inexiſtens quādam habet cōditionē neceſſitatis. ¶ Ad
tertiā dicit̄/ꝙ nō neceſſariū conuertitur cū contingente:
vt illa negatio negat neceſſarium dictum de neceſſario ⁊
inexiſtente. Et iſta/hoc modo cōuertētur:nam qḋ nō eſt
neceſſarium neqꝫ exiſtens ⁊ eē poteſt/eſt cōtingēs. Et ꝯ
etiam qḋ eſt cōtingēs/neqꝫ nec̄ium eſt/neqꝫ inexiſtens:et
eſſe poteſt. Si autē ſupra diximus nō neceſſariū eſſe cō/
tingētis genus:ibi ſumpſimus neceſſariū pro nec̄io tm̄:
quoniā ſubdūtur alię particulę excludentes ipm inexi/
ſtens. ¶ Ad quartā/quū dicit̄ ꝯtingēs cōuerti in oppoſi
tā qualitatē/cōcedimus. Sed illud intellectum eſt:vt Ale/
xāder īngt alternatim/vt nos alibi notauimus in his an/
notationib⁹:aliter ſeqretur duo contradictoria eē ſil ve/
ra:nam ſi vera eſt iſta/ꝯtingit Socratē currere/dum So
crates nō currit:ſi cum hac ſimul vera ſit illa:ꝯtingit So/
cratē nō currere:⁊ dum iſta eſt vera de ꝯtingēti/eſt vera
illa de ineē/Socrates currit:quia omne cōtingēs futurum
reſpicit:ſeqr̄ Socratē ſimul currere ⁊ nō currere. Eſt
ergo ꝯtingēs ipm non currere:nō tūc quādo non currit:
qa iam actu nō currit:ſed quādo currit:ita ꝙ ꝯtigēs ſem/
per notat priuationē p̄dicati ⁊ potētiam ad illud/ſiue ſit
affirmatū/ſiue negatū.negatur tamē ꝯſequentia illa.ſ.ꝙ
ꝓpter h̄ ꝯtingēs dicat̄ de inexiſtēti niſi ęquoce ex cau/
ſa ſupradicta. ¶ Sed dices/h̄ eſt qḋ volumus:ſi ꝯtigēs
eſt Socra.nō currere quādo currit.ḡ cōtingens di de in/
exiſtēte:vt in argumēto dicebat̄. ¶ Rn̄o negando illā:
nō enim dicit̄ ꝯtingēs de inexiſtēte vt inexiſtēs:ſꝫ vt ha
bens potētiam ad non eſſe:⁊ potēs nō eſſe:⁊ ſi ita intelle
xit Auer.bene dixit:ſed nō ad mentē Ariſ:qui de eo qḋ
verius ꝯtingēs di:ſermonē fecit:qḋ di cōtingens eē:vt
ſcpſi⁹ dcm̄ eſt:hoc enī nobis erat notius:illud autē eſt ex
ꝯditi. ¶ Ex his etiā pꝫ rn̄ſio ad id qḋ adducebat̄ ex 2°
de interp̄tatione:nā iſta:nō neceſſe eſt eē mediate ſequit̄
ad illā/poſſibile eſt eē:quia pōt mutari in illam/poſſibile
eſt non eſſe:ſed imediatius ſequitur illa:nō neceſſe eſt non
eſſe:vt diximus verba Phi exponentes. Siqꝫ autē ita
credat Auer.opinionē ſuam intellexiſſe:vt diximus ⁊ vt
par eſt:facile poterit euadere ab his quę ꝯ ipm adducta
ſunt. Oia enim cōcludunt cōtingens nō dici de inexiſten/
te vt inexiſtēs eſt:nam inexiſtēs vt inexiſtēs hꝫ quēdam
modū neceſſitatis:ſed vt reſpicit nō eſſe:ad qḋ eſt in po
tētia:⁊ per qḋ ꝓprie diſtinguit̄ a neceſſario:vt caret tali
p̄dicato qḋ eſt nō eſſe:⁊ habet potētiam ad illud/ſic pōt
dici contingens:⁊ ꝙuis Ariſ hoc non dixerit hic:tamē
paulo inferius illud cōceſſit quū dixit. Cōtingens ꝯuer
ti ad oppoſitas qualitates. ¶ Alium tñ ſoluēdi modum
poſſumus etiam pro Auer.cōnectere/vt non refragetur
Ariſtoteli aliquo pacto:quē ex quodam Alexādri dicto
colligimus:alio modo exponendo dictum Phi in defi/
nitione contingentis:vt ſuſtineamus contingens dici tam
de eo qḋ eſt/ꝙ̄ de eo qḋ nō eſt. Inquit igitur Alexander
in ſolutione dubitationis cuiuſdam ſupra adductę. An ꝑ/
pter hoc ſic definiuit contingens:qḋ quū non ſit neceſſa
rium:non addens:⁊ qḋ omnino non ſit:non enim nō eē
eſt proprium contingentis:ſed quum non ſit ſi eſſe ſup/
ponatur nihil ad ipſum impoſſibile ſequitur:qḋ autē h̄
velit/ſignificauit ex hoc qḋ dixit:nam neceſſarium ęqui/
uoce contingere dicimus:⁊ non addidit:etiam ipſum in/
exiſtens:qḋ erat neceſſarię conſecutionis.non enī vt ęq/
uocum de ipſo dicitur. Hęc Alexander. ¶ Ex his facile
eſt colligere ſolutionem ad argumēta pro opione Auer.
nec verba Phi cogimur extorquere. Hoc aūt dixit Ale/

xander volens ſaluare quō ipſum contingens poſſit dici contingens ad eſſe ⁊ ad nō eſſe vt ſupra diximus. Poſt definitionem contingētis veri ponit Ariſto^les diuiſionez ipſius ⁊ modum cōuerſionis/diuidit itaqȝ contingēs in contingens:qḋ dicitur ſm naturam/ſiue natum/⁊ infinitum/hoc eſt indeterminatū:⁊ hoc 2^m iterum in duo ſecatur:alterum eniȝ infinitum dicit̄:q̄a non magis natum euenire ꝙ̄ non euenire:vt aīal progredi:alterum vō infinitum:q̄a a cauſa per accidēs ⁊ indeterminata eueniēs: vt animali ꝓgrediente fieri terremotum. Primo autem cōtingenti nō oppoſuit Ari^les ſuum oppoſituȝ:quoniam ex habitu nota eſt priuatio/contingēti enim naturali opponit̄ cōtingens non naturale:⁊ vt illud eſt in plus/ita h̄ in minus. Diuiſit autem 2^m modum ratione infinitatis: ⁊ hoc qḋ fortuitum eſt/non eſt id qḋ eſt nō naturale. ſed eſt rarum ꝓpter fortuitam cōiunctionem hoꝝ effectuū: q̄uis terremotus non dicatur nō naturalis reſpectu ꝓgreſſionis:nec ecōtra:ſicut hoīem naſci ſexdigitū aut bicipitez reſpectu hominis perfecti:qui ſm naturam talis naſcitur. De cōuerſione autem cōtingentis inquit/ꝯuerti ad oppoſitas qualitates vtrūqȝ cōtingens:non tamen eodē modo:nam cōtingens vtplurimū conuertit̄ in non neceſſariū hoc modo:cōtingens eſt hoīez in ſenectute caneſcere:non neceſſe eſt hoīem in ſenectute caneſcere:qḋ dictum aliqui intellexerūt:ꝙ cōtingens vtplm cōuertat̄ in negatiuam de cōtingenti poſſibili:hoc eſt cōi qḋ ſe habet vt genus ad cōtingens ad vtrūlibet ⁊ neceſſariū. Sȝ iſti meo iudicio decipiunt̄:nam hoc cōtingens nō reperitur in rerum nā:nec de eo poſſunt formari ꝓpoſitiōes in aliqua mā. nam ois ꝓpoſitio vel eſt neceſſaria vel de ineſſe vel vere cōtingens. ¶ Preterea. ſi ꝯtingēti in pluribꝰ opponit̄ cōtingens in paucioribꝰ:ſi affir^ua fuerit de contingēti in pluribus:cur nō erit negatiua de cōtingēti in paucioribus? ¶ Preterea. etiaȝ negatiua in paucioribus cōuertet̄ in affirmatiuā in pluribꝰ:ſi ꝯtingēs veruȝ cōuertit̄ in oppoſitas q̄litates. Aliter ḡ dicemus vt Alexander inq̄t ꝙ Ari^les non tm̄ docuit modū cōuerſiōis affirmatiuarū in negatiuas in hoc mō contingētis:ꝙ. ſ. nō neceſſe eſt hoīem caneſcere in ſenectute:lȝ nō ſit in eodē mō cōtingētis:ſed in diuerſo qḋ eſt in paucioribꝰ. Verū etiā afferre duplicē cauſam:q̄re contingētia vt in pluribus nō ſunt neceſſaria:vna eſt ex pte ſubti:quoniam hō priuſq̄ȝ ad etatez ſenectutis perueniat pōt mori:q̄uis ḡ ſint ꝯtingētia in pluribꝰ:poſſunt nō fieri ex defectu ſubiecti. Alia cauſa eſt:q̄m ⁊ ſi perueniat ſubtū:pōt tm̄ non habere hō paſſionem ex defectu alicuius diſpōnis ⁊ pncipij requiſiti ad eā. Conuertit̄ ḡ cōtingens verū in contingens verū:q̄uis non in eūdem modū:contingēs autē infinitū/hoc eſt equale cōuertit̄ in contingēs eq̄le:naȝ eq̄liter poteſt hō ambulare ⁊ nō ambulare. De ꝯtigēti aūt infinito qḋ eſt fortuituȝ nō dedit modū cōuerſionis/vel q̄a notus erat ex eo qḋ dixerat de ꝯtingēte in pluribꝰ:vl̄ ꝓpter cauſam quā ſubdit:q̄a de eo nulla ars conſiderat. ¶ Dis hūc in modum circa naturaȝ cōtingētis veri declaratis illud quoqȝ ſciendūȝ eſt:ꝙ Phūs ab hoc loco deinceps in omnibus ſyllis/ſiue vniformibus de cōtingenti/ſiue miſtis ex inexiſtēti ⁊ cōtingēti:aut ex nec̄io ⁊ ꝯtingenti: ꝓpōnes ꝯtingentes ſemp aſſumet de vero ꝯtigēti:ſed an ſemp ſequat̄ ꝯclō de ꝯtingēti in miſtis:⁊ ſi ſeq̄tur de ꝯtingenti/an ſemp de vero ꝯtingenti:difficilis admodum ⁊ inextricabilis ambiguitas eſt inter Phātes/ ⁊ varie de hac extiterunt ſententie. Primo itaqȝ quando ꝯtingens cū inexiſtēti miſcet̄ in pma figura:ſi maior fuerit ꝯtingēs/ſiue affirmatiua ſiue negatiua minor de ineē affirmatiua:ſemper ſeq̄tur ꝯclō de vero contingēti ⁊ ſyllogiſmi ſunt perfecti:quoniam tenent per dictū de oī qḋ debetur ꝓpoſitionibus de contingenti:de quo Phūs meminit quāȝ de vniformibus de ꝯtingēti tractaret. Si vō ecōtra maior ſit de ineſſe affirmatiua:minor quoqȝ affirmatiua de cōtingēti in eadē figura aſſerit ſequi ꝯneȝ vere cōtingētem:ſed eſſe ſylm imꝑfectum:quoniā non tenet per dictū de omni:ſed per deductionez ad impoīe:ſi autē maior fuerit de ineē negatiua cū minori de ꝯtingēti affirmatiua:nō ſequi ꝯnē de cōtingēti determiato:ſed de eo qḋ eſt nulli ex neceſſitate:⁊ addit Phūs nec̄ium eē vt ſumamus maiorē de ineſſe ſimplr:naȝ ſi aliter ſumatur/ cōcluſionē ſequi/q̄nqȝ neceſſariā affirmatiuam/q̄nqȝ negatiuā. ¶ Hec dicta Phi arduas difficultates expoſitoribus iniecerunt. Idcirco Auer. in hac mā voluit digredi vt mētem ſuaȝ declararet:⁊ alioꝝ opiniones deſtrueret. Tres autē ſunt dubitationes prime que emergūt:pꝰ q̄d per ineſſe ſimplr Phūs intellexerit. 2ᵒ q̄d per ꝯtingēs qḋ eſt nulli ex neceſſitate. 3ᵒ/an hec cōclō que in ſyllō negatiuo ſequit̄ poſſit in affirmatiuo ſequi:⁊ in his verſat̄ fere tota hec digreſſio. ¶ Et ſciendūȝ eſt/ꝙ in hac digreſſione/in trāſlatione quā habuimus/ interpte Burana cōterraneo noſtro/ſunt q̄dam verba in principio digreſſionis/a q̄bus poteſt incipe digreſſio q̄ non hn̄tur in veteri trāſlatione:⁊ ſunt vba verſantia circa tertiā dubōnez q̄ ſic legunt̄. cap̄. 13. ⁊ nos in margine ſignauimꝰ ibi pn^m digreſſionis admota manu illaȝ indicante. [Atq ſi falſum fuerit qḋ dicimus nō poſſibile/⁊ deſtruat oēs diſpōnes de q̄bus dr̄ poſſibile ⁊c̄.] Qm̄ Phūs dixerat ex maiori d̄ ineſſe ⁊ minori de cōtingēti ambabꝰ affirmatiuis ſeq̄ ꝯnē de ꝯtingenti:⁊ ꝓbauerat h̄ per deductionez ad ipoīe ex cōtradictorio cōcluſionis cū minori poſita ineſſe:deducens contradictoriūȝ maioris hoc modo:omne/b/eſt a/in actu:poſſibile eſt omne/c/eē b. ergo poſſibile eſt oē c/eſſe/a. ſi nō ſequitur hec cōcluſio/detur oppoſitum/nō poſſibile eſt omne c/eſſe/a. hec valet iſtaȝ:neceſſe eſt aliquod/c/nō eſſe/a ⁊ hac ⁊ minori poſita in eſſe in gn̄o tertio/ſeq̄tur concluſio particularis negatiua nec̄ia q̄ ꝯdicit maiori que erat vlis affirmatiua ineſſe/hoc modo:neceſſe eſt aliqḋ/c/non eſſe/a:omne/c/eſt/b. ergo neceſſe eſt aliqḋ/b/nō eſſe a. Propter hoc inquit Auer. ſi hoc falſuȝ qḋ dicimus non poſſibile/deſtruat omnes modos de q̄bus dicit̄ poſſibile quos ſupra diſtinxit Ari^les in cap̄. de cōuerſione ꝓpoſitionuȝ ꝯtingentiū:ſeq̄tur ex h̄ ꝙ poſſibile verum cōcluſum per ſylm verum pmo factum ſit non ſolum verū ⁊ ꝓpriuȝ ꝯtingens:ſed ſit ois ſpēs ipſiꝰ poſſibilis:cui cōtradicit non poſſibile vel ipoſſibile:cui impoſſibili iterū non ipoſſibile cōtradicit per qḋ ſignamus ipſum poſſibile:ita vt iſte ſylls cōcludat tres cōcluſiones abſolutā neceſſariā/⁊ poſſibilem:aut rem precedentem proceſſit generis ad iſta tria:⁊ hoc accidit ei:q̄m non poteſt procedere nec ꝓbari per dictuȝ de omni. Qꝫ ſi concedatur:tunc inſurgit dubitatio quomodo Ariſtoteles dixerit ex hac coniugatione ſequi concluſionem affirmatiuam de vero ⁊ proprio contingenti:vult dicere Auerro. ſi ſyllogiſmus iſte per dictum de omni teneretur nulla incideret difficultas de modo concluſionis: eſſet enim manifeſta concluſio de vero contingenti:ſed quia deducitur per deductionem ad impoſſibile ex contradictorio poſſibilis:ex quo ergo ex contradictorio poſſibilis quouis modo ſumpti:ſequitur maioris contradictorium qḋ eſt falſum impoſſibile:falſum autem impoſſibile non ſequitur niſi ex falſo impoſſibili. ergo illud fuit falſum impoīe qḋ fuit ſuppoſitū. ḡ ꝯdictoriū verum:qḋ eſt poīe quocūqȝ mō ſumptū:erit ergo ꝯclō poīs de q̄cūqȝ ſpecie/vel de poſſibili generico cōi. Si autem ita dicat̄

inale Ari^{les} dixit ſequi cōcluſionem de vero cōtingenti: quū ſequatur de quacūq; ſpecie cōtingētis: hoc idē repetit Auer. infra breuiſſimis ꝟbis in mō negatiuo. Et hāc cōiugationē affirmatiuā ↄcludere tres ↄnes, etiam notauit Auer. in quodā libello in quo ē hūc locū exponit. Hec dubitatio: q̄re is ſub aliis ꝟbis: eadē eſt cum ea quā dixi tertiā: quā etiā greci expoſitores mouentur. ſ. q̄ que ſequitur in ſyllogiſmo negatiuo que eſt nulli ex neceſſitate: ſequatur in ſyllogiſmo affirmatiuo: naꝫ illō appellāt mali possibile cōmune ſiue aliū. ❡ Huic dubitationi Auer. dat manus: ꝛ expoſitores greci illam conceſſerunt: ꝛ Albertus inter latinos. Sed ad Ariſtotelem videt Auer. q̄ ſicut dicimus ꝓpoſitionem indefinitam: lꝫ indifferēs ſit ad vniuerſalem ꝛ particularem equiualere potiꝰ particulari: q̄ eſt vilior, ita Ariſtoteles dixit ſequi concluſioneꝫ contingentem veram tāq̄ vilioreꝫ inter ſignificata poſſibilis. ❡ Albertus autem ꝛ alii ex latinis dixerūt, Ariſtoteleꝫ ex hoc quod. d. in modo negatiuo dediſſe intelligere candē ↄcluſionē ſequi in affirmatiuo. Greci autē dicūt q̄ eadē rōne qua Ari^{les} arguit in negatiuo ſeq dimidiū ↄtingētis: pōt aſtrui ē in affir^{uo} ſeq dimidium ↄtingētis abſq; aliq̄ heſitatiōe: ꝛ ad Ari^{lem} nihil dicūt: poſterius diluēdā hāc diffi^{lem} pretermittētes. Rñſio Auerro. eſt rhetorica. Alberti aūt rñſio facit Ariſtotelē ignaruꝫ ꝛ deſidē. Sed q̄ ſolo huius diffi^{tas} pendet ex his que dicēda ſunt: iterū ad illam reuertemur. Proſequitur Auer. in verbis ſuis declarando qō precepit Ph's, ſumēdā eē ꝓpōneꝫ de ineē ſimplr: nam ſi aliter ſumeret: peccaret ſylla q̄ a cōcluderet de oī ꝛ de nullo: vt pꝫ in iſta. Et declat q̄d intelligendū ſit p ꝓpōnē de ineē ſimplr: et dicit fere eiſdē verbis ea que ſupra dixerat in cap. de ↄuerſiōe ꝓpōnū inexiſtentiū: q̄ ꝓpō abſoluta vera ſimplr eſt illa de q̄ eſt vera ꝑdicatio vl'is abſoluta in qua ſenſus teſtatur q̄ ꝑdicatū ieſt cuilibet ↄtēto ſub ſubto oī tpe aut in plurimo tpe: ꝛ hꝫ ſunt ꝓpōnes que inueniunt per iductionē in qua verificantur omnia ſingularia ꝛ differentia inter eas ꝛ propoſitiones neceſſarias eſt q̄ a itellectus in illis pōt cogitare opp^{m} ꝑdicati ineē ſubto: ſꝫ nō in neceſſariis pp cōpōnē eēntialē ꝑdicati cū ſubto: vt in illa ois coruus eſt niger: ois nix eſt alba: pōt eni itellecꝰ cogitare coruū albū abſq; ↄdictione. Et ſubdit q̄ ex his abſolutis ſimplr fiūt plures ſyllogiſmoꝝ in ſcientiis: queādmodum etiaꝫ ex cōtingentibꝰ in pluribus. Ex abſolutis autē que verē ſunt in pauco tēpore nō fiunt ſyllogiſmi: queādmoduꝫ nec ex ↄtingētibꝰ in paucioribus: vt dicit Ari^{les}: ꝛ multo magis ſi tales ꝓpoſitiones de ineſſe vt nūc miſceantur cum contingētibꝰ. Si autē fuerit maior in hac cōiugatiōe inexiſtēs vt nūc: dicit q̄ ſeq̄tur cōcluſio neceſſario affirmatiua ꝛ neccia negatiua: ꝛ erit ſyllogiſmus nō cōcludens: ꝛ ſubdit cauſam huius eē q̄ a quāꝫ maior verificatur pro quodam paruo tēpore: vt dicēdo, omne motū eſt hō: non poterit cōpręhēdere ſub ſe minorē quam ſit cōtingēs: q̄ cōtingens verificatur etiā in futuro: ꝛ nō ſolū in illo paruo tēpore pro quo verificatur maior: ꝛ ↄcludit dicēs ſe arbitrari h̄ voluiſſe Ariſtotelē quū. d. vlem affirmatiuā accipiēdaꝫ eē de ineſſe ſimplr: non aūt pro tēpore determinato: nō aūt voluiſſe id qō putauit Albumaçar q̄ hęc determiatio ſit ſm dictū de omni: nā vt dictuꝫ fuit ſupra in digreſſione miſtiōis de neceſſario cū inexiſtēti. Propō abſoluta q̄ntūcūq; fuerit vl'is ꝛ maior nō pōt in ſe cōtinere dictū de omni vlr verum in tribus tēporibꝰ: niſi in aliqua determinata mā. Et ꝓpter h̄ nō ↄtinet minorē ↄtingētē q̄ verificatur in potētia nō in actu: cōtingens autē ex ſigtiōe ſibi ꝓpria pōt cōtinere ſubta ꝛ in actu ꝛ in potētia: ꝛ pp h̄ poteſt miſceri maior cōtingēs cū minori, ſiue neccia, ſiue inexiſtens fuerit: ꝛ cōcludere per dictū de omni: q̄ ſi ita eſt vt dixit Albumaçar: q̄re ḡ Ariſtoteles dixit ipſaꝫ nō cōcludere per dictū de omni: ꝛ quare aſtruxit ipſam per deductionem ad impoſſibile: niſi q̄ a non poterat tenere per dictum de omni. Quare etiaꝫ dixit q̄ concludit aliquādo affirmatiuam: ꝛ aliquādo negatiuaꝫ neceſſariā: ꝛ quid voluit per hoc: ſequitur igitur ex hoc vt iſta ſit alia ab illa quā oſtēdit cōcludere per deductionem ad impoſſibile: ꝛ ſi iſta etiaꝫ dicatur habere hanc cōditioneꝫ q̄ cōcludat per dictū de omni: nō erit hoc niſi in aliqua mā, non in omni. Poſtea in illa parte: neq; eſt etiaꝫ preceptuꝫ ꝛc. Excludit opinioneꝫ Theophraſti ꝛ Themiſtii de abſoluta ſimplr dicens preceptuꝫ quod dat nobis Ariſtoteles de abſoluta ſimplr non poſſe intelligi de abſoluta quaꝫ ipſi finxerunt: que cōpręhendit poſſibileꝫ ꝛ neceſſariaꝫ: quoniam nulla ꝓpoſitio inuenitur extra intellectum talis: que. ſ. ſit hoc modo īdifferēs: ꝛ ſe habeat vt materia ſubſtrata neceſſarię ꝛ poſſibili. Intētio autē Ariſtotelis fuit enumerare ꝓpoſitiones: que habēt modos annexos modis entiū: ꝛ que poſſunt diuidi diuiſiōe reali: ſm diuiſionem modoꝛꝫ entiū: aut primoꝛꝫ ſcitoꝛum, hoc eſt primoꝝ cognitoꝛum: que ſunt ꝑma ſignificata ipſaruꝫ ꝓpoſitionum per ſe nota. Or ſi hęc ſit intentio Ariſtotelis de his ꝓpoſitionibus ſermonē facere: que ſunt inuentę tm̄ in reruꝫ nā: ꝛ cognitę, nulla eſt vtilitas in abſoluta quaꝫ adducit Themiſtius. Si autē voluit diuidere ꝓpoſitiones ſm diuiſionem ſcitoꝝ primoꝛꝫ que nobis inſunt ꝑ naturam: erit in abſoluta quā tradit Themiſtius aliqua vtilitas: quoniaꝫ multa ſunt in quibus ſcimus ꝑdicatum ineſſe ſubto: ſed ignoramus an inſit cōtingēter vel neceſſario: ꝛ veriſimile eſt ꝛ credibile q̄ Ariſtoteles per abſolutam, vtrāq; intētionem cōceperit. ſ. abſolutam ſm cognitioneꝫ tm̄: ꝛ abſolutaꝫ ſm rem ꝛ cognitionē: ꝛ hęc vltima eſt illa quā prius definiuimus: nō autēꝫ illa quā voluit Alexāder: quā dicit eē veraꝫ in tēpore determinato: quoniā ex hac ꝓpoſitione nō fit ſyllogiſmus niſi per accidēs: vt in ſyllogiſmis ad impoſſibile ducētibus: in q̄bꝰ propoſitio aliqua cōtingēs vertitur in inexiſtēteꝫ, q̄ erit inexiſtēs vt nūc: ſed non poteſt admiſceri talis ꝓpoſitio cuꝫ minori de cōtingēti de q̄ in ꝓpoſito itēdimꝰ. ❡ Sꝫ de opinione Alexādri abūde diximus in q̄ſtiōe quā ſuꝑ fecimus in his annotationibꝰ de diuiſione ꝓpoſitionum ab Ariſtotele tradita. ❡ Circa hoc tamen ſcire debes q̄ Auerro. iniuſte Alexādruꝫ repręhēdit: quoniaꝫ aliter ſumit hic ꝓpoſitionē de ineſſe q̄ ſupra ſumpſerit: nam ſupra ſumpſit illaꝫ vt diſtiguitur a neceſſaria ꝛ poſſibili ſm nām rei: ꝛ fuit illa que ex cōtingēti in actum eſt deducta. Hic ꝟo per abſolutā que ſit vera vniuerſalr ꝛ nō determinato tēpore: voluit Ari^{lem} intelligere ꝓpoſitionē illā de ineſſe ſub qua ſumpta minor de cōtingēti: ſi in eē ponatur ꝛ in actu, nō poteſt illaꝫ reddere falſaꝫ ꝛ particularē: ꝛ per cōſequēs cōiugationeꝫ inutileꝫ facere in ꝑma figura cōcludenteꝫ omni ꝛ nulli ex neceſſitate: ꝛ h̄ aperte ex eius ſcriptis hoc loco colligitur. Et hoc arguit Auerro. ſcripta eius nō vidiſſe: Dat exēplum Alexāder earuꝫ ꝓpoſitionum que verę ſunt in tēpore determinato: qō etiā ab Ariſtotele in textu ponitur: vt omne motuꝫ eſt aial, vel oē motuꝫ eſt hō: ꝛ affert cauſaꝫ huius eē: quoniaꝫ mediꝰ terminus excedit maioreꝫ extremitateꝫ: ita vt in aliq̄bꝰ inſit quibꝰ maior extremitas ineē nō poteſt vniuerſalr: ex hoc ꝓpoſitio inexiſtēs ad tempus determinatur: q̄ cum enim minori extremitati cui contingit ineē ipſuꝫ mediū alteri exiſtenti ab ipſa maiori extremitate ꝛ non ſub ipſa exiſtenti, medium ipſum quod illi inerat contingēter: in eſſe actu poſitum fuerit: non poteſt amplius vera eſſe

vlis:illa inexiſtens:quę erat maioꝛ ꝓpoſitio. Si eniꝫ ani/
mal ſupponamus omni ei qđ mouetᷣ ineſſe:quum poſſit
id qđ mouetur etiã nõ aialibꝰ ineſſe:ſi actu alicui tali in/
ſit:non erit tũc vera vlis affirmatiua inexiſtens/illa quę
dicebat:omne qđ mouetᷣ eſt aial. Si ita dicamus oẽ qđ
mouetur eſt aial:cõtingit oẽm lapidem moueri:nõ eniꝫ
põt lapis moueri/donec omne qđ mouetᷣ eſt animal. Ic/
circo ſi ponamus lapidem moueri actu:ꝛ ſit vera:ſit fal/
ſa maioꝛ/aut ſi ſit vera redditur particularis:ꝛ cõſequen
ter inutilis coniugatio in ꝑma figura:ꝛ ꝯcludens omni ꝛ
nulli:vt pꝫ in exẽplis ab Ariſtotele in textu poſitis. Hęc
Alexãder ꝛ lõge plura:ꝛ poſt multa ſubdit nõ intellige/
re Ariᵗᵉᵐ per vlẽm inexiſtẽtem eam quę ſemper exiſtit.
hęc eniꝫ iã eſt neceſſaria:ſed eã quę poteſt manere inexi/
ſtens vlis affirmatiua vera:etiã quãdo cõtingẽs vlis af/
firmatiua ſumpta:eciꝫ ea in inexiſtẽtẽꝫ tranſmutetur. Et
poſt multa ponit exemplũ accõmodatũꝫ huic acceptio/
ni ꝓpoſitionis vlis affirmatiuę de ineſſe/in his terminis/
omne grãmaticũꝫ ambulat:cõtingit omnem hoiem eſſe
grãmaticum.ergo contingit oẽm hoiem ambulare. Uel
in his/omne aial vigilat:contingit oẽ motũꝫ eẽ aial.ergo
ꝯtingit omne qđ mouetᷣ vigilare:ſed aptius puto primũ
exemplũ. Eſt ergo in hac cõiugatione ſumẽ dum mediũ
inferius/hoc eſt minus cõe maiori:ꝛ mioꝛ extremitas ẽt
talis vt poſſit eſſe ſub maiori:ſi debet ſequi cõcluſio con
tingẽs vlis affirmatiua vera. Hęc in fine huiꝰ digreſſio/
nis addidimus de mẽte Alexãdri/vt oſtẽderemus male
ab Auer.fuiſſe eius opinioneꝫ animaduerſaꝫ. Et quoniã
quę hic in fine diximus:de his pertractant quę in ꝑma du/
bitatione ꝓpoſuimus:Idcirco ad illã reuertimur inueſti/
gãtes quid per ꝓpõnem de ineſſe ſimplr Ariſtoᵗᵉˢ intel/
lexerit:nam quãꝫ Auer.opinioneꝫ Theophraſti ꝛ The/
miſtij excluſerit:tãꝫ nõ idoneę ſint hę ꝓpoſitiões in hac
coniugatiõe. Uidendũ eſt an illę quas ipſe affert poſſint
talem cõplicationem cũ minori de cõtingenti ꝯſtituere.
Hoc eniꝫ minime videtᷣ fieri poſſe:poſita eniꝫ eiuſmo/
di ꝓpoſitione de ineſſe:cuius ſubiectũꝫ ſubſtãtiale eſt:et
ꝑdicatum ei ꝓpriũꝫ accidẽtale:nõ poteſt ſub ea mioꝛ ſu/
mi quę vere cõtingens ſit. Oẽs eniꝫ tales ꝓpõnes in qbꝰ
ꝑdicatũ ſubale eſt ꝛ ſubtũꝫ accñtale ſumptę cũ ꝟbo con
tingit/falſę ſunt/quoniã earũ ꝯdictorię ſunt verę/vt pꝫ ꝑ
ſingulas inductiue diſcurrẽdo:vt ſi dixero/ꝯtingit oẽ al/
bum vel motũ eſſe aial vel hoiem. Nam aliqđ albũꝫ de
neceſſitate nõ eſt aial:vt nix vel ceruſa/ꝛ aliquod motũꝫ
de neceſſitate nõ eſt homo/vt corpus cęleſte:ſiue ſumatᷣ
ſubtum ꝑ ſuba tñ/ſiue pro cõgregato ex diſpõne ꝛ ſub/
ſtãtia:ꝛ ſi pro diſpõne tñ:falſiſſimę erunt omnes:vt vel
ceco etiaꝫ patere põt. Sũptis autẽ terminis vtriſqꝫ ſub/
ſtãtialibus/ꝓpoſitio cõtingẽs fieri nullo mõ põt. ¶ Ab
hac etiã Auer.opione nõ multũ Albertus diſcrepat/qui
dicit ꝓpoſitionem de ineſſe ſimplr illam eſſe/quę ex cõ/
tingẽti nato in actũ eſt tranſlata. Hoc quoqꝫ dictũ eiſdẽ
argumẽtis refelli poteſt. Unde meo iudicio ꝑferẽda eſt
Alexãdri opinio. Ipſe nãqꝫ melius ꝛ faciliꝰ has omnes
diffiᶜᵘˡᵗᵃᵗᵉˢ euitat:ꝛ dicta Ariſtotelis rectius exponit. ¶ Sed
tamẽ nec etiã iſta opinio videtᷣ ꝓpoſito ſatiſfacere:habꝫ
eniꝫ validam cõtra ſe inſtãtiaꝫ. Nã etiam ſi ſumatᷣ talis
ꝓpoſitio de ineſſe ſub qua ſumpta mioꝛ ſi in actũ tranſ/
mutetᷣ:nõ repugnet illi nec faciat eã particularem:nihil
tamẽ ꝓhibet hãc ꝓpoſitionem eẽ inexiſtentẽ vt nũc:hõ
autẽꝫ ꝓpoſitiones nõ ſunt vtiles in ſciẽtijs:quẽadmodũ
nec ꝓpoſitiones de ꝯtingenti in paucioribus. Pꝫ qđ di/
citur in exẽplo ſuperius poſito:omne grãmaticũ moue/
tur:cõtingit oẽm hoiem eſſe grãmaticũꝫ. ergo contingit
oẽm hoiem moueri. ¶ Ad hãc rñdetur ꝙ eiuſmodi ꝓ/
poſitio:quãuis ſꝫm ſe cõſiderata ſit de ineſſe vt nunc:tamẽ
comparata ad contingẽtem ſub ea ſumptaꝫ:eſt de ineſſe
ſimpliciter/quaꝫ per illã nũqꝫ poſſit reddi particularis
aut falſa. Et dicitur etiaꝫ ꝙ duꝫ ſeruetur illa cõditio quę
dicta eſt/poterit etiam ꝓpoſitio vera vlr ſumi ꝛ abſolu/
te:non tamen ita vt ſit neceſſaria:ſed de ineſſe tñ:ꝛ tales
ꝓpoſitiões poſſunt ſciẽtijs accõmodari. ¶ Sꝫ peteret
aliquis/an ſit aliquod ꝓ Auer.ſubterfugiũꝫ:Omnes hic
Auerro.deſerunt. Credo tamen pro eo dici poſſe:ꝙ pro/
poſitio neceſſaria ꝛ inuenta/ſiue abſoluta debent habere
ſubiectum ſubſtãtiale:ꝛ neceſſaria neceſſariũ niſi ſit per
accidens neceſſaria:quę etiaꝫ poteſt dici inuenta de illis
quas ſupra diximus. Nõ poſſunt autem habere ſubtum
potẽtiale:Et huius ꝯtrariũ eſt in ꝓpoſitione poſſibili ꝙ
ſubiectum põt eſſe potẽtiale:lꝫ ꝑdicatũꝫ ſit ſubſtantiale:
modo illud ꝑdicatũꝫ nõ inſit neceſſario ſubiecto ſimpli/
ci:qđ eſt ſubiectum diſpõnis per quaꝫ redditᷣ potẽtiale:
vt ſi dicerem omne ambulãs eſt aial:hoc ꝑdicatũꝫ/aial/
neceſſario ineſt ſubiecto ambulationis:quoniã nihil põt
ambulare niſi ſit animal:lꝫ ambulatio illi cõtingẽter in/
ſit:ſi autem dicerem:cõtingit omne ambulãs eẽ coruũ:
ꝑdicatum hoc nõ ineſt neceſſario ſubiecto ambulatiõis:
poteſt eniꝫ ꝛ coruus ꝛ aliud a coruo ambulare. Pꝫ ergo
ſub ꝓpoſitionibus de ineſſe ſimplr poſſe ſumi minores
de cõtingenti habẽtes ꝑdicatũꝫ ſubſtãtiale:quaꝫ habue/
rint ſubiectum cõtingens/hoc eſt congregatum ex ſubto
ꝛ diſpoſitione illi accidẽtaliter inhęrente. quum ergo dẽ
harum cõtingentium cõtradictorias eſſe veras:dicitᷣ il/
lud forraſſe verum eſſe/ſi ſumatur ſubiectũꝫ ſubale ſim/
plex:vt in exemplo dato/neceſſe eſt aliqđ album non eẽ
animal:puta ceruſaꝫ:ſed ratione albedinis:quę illi ꝯtin/
genter ineſt:efficitᷣ vt ꝛ hoc ꝑdicatũꝫ qđ eſt animal:poſ/
ſit contingẽter eſſe illud ſubiectũꝫ cui cõtingẽter ineſt al/
bedo:ſecus eſſet ſi illa diſpoſitio illi ſubto eẽt eſſentialis.
Sũt enim iſtę ꝓpoſitiones cõtingentes ratione totiꝰ ag/
gregati contingentis. Et ex hoc patet reſpõſio ad aliud:
patet eniꝫ ꝙ non ſunt falſę ſi ſumãtur pro aggregato ꝛc.
Forraſſe autem non perperam dixiſſet Auerro.eas pro/
poſitiones de ineſſe ſimpliciter huic miſtioni ꝯferre:qꝰ
ſupra dixit miſtioni de neceſſario ꝛ inexiſtenti vtiles eẽ
quę ſunt per accidens neceſſarię:De quibus abũde dixi/
mus. ¶ Ex dictis ergo manifeſtum eſt quid per ꝓpoſi/
tionem de ineſſe ſimpliciter in hac miſtione ſit intelliᵘᵐ.
¶ Non abre aũt fuerit/dubitationeꝫ quandã ſoluereꝗ
nõ eſt ab hoc ꝓpoſito aliena:vt ꝑſtemus qđ polliciti ſu/
mus/in quodam excerpto dubio/in charta.62.col.2ᵃ de
concretis:qđ mouetur a Philopono/de quodam ꝑcepto
Phi/quo docet mutanda eẽ abſtracta nomina in cõcre/
ta:quibus non mutatis ſit fallacia in ſyllogiſmo:vt ſi di/
camus:cõtingit nulli/h/ineſſe/a:hoc eſt/nulli morbo ineſt
ſanitatem:omni homini ineſt morbus.ergo cõtingit/nul/
li homini ineẽ ſanitatem:ꝯſequẽs tamẽ falſum eſt. Ingt
Phs cãm eẽ:qꝛ termini nõ recte exponũtᷣ. Sic enim
opꝫ dicere:ꝯtingit nullũ ęgrotãs eẽ ſanũ/oĩs hõ eſt ęgro/
tãs.ḡ cõtigit nullũ hoiem eẽ ſanũ. Sꝫ inquit Io.grãᶜᵘˢ ꝙ
etiã hoc mõ non videtᷣ ſequi ꝯ:nam ſubtũ in maiori vel
ſumitur pro ſubto ſtante ſub actuali diſpõne:ꝛ ita maioꝛ
eſt falſa:qꝛ de neceſſitate nullaꝫ ęgrotãs q̄tenꝰ ęgrotãs eſt
ſanũ. ¶ Et h ẽt ꝯfirmat Albtus in eo loco:ſi aũt ꝑ ſubto
tñ/minoꝛ nõ ꝯſtabit:qꝛ in ea ꝑtur affectio de hoie:ꝛ ſic
variabitᷣ mediũ. ¶ Ad hãc dubitationẽ/lõgã ꝛ moroſaꝫ
ſolonem dat idẽ Philoponus:ſꝫ nos breuẽ ꝛ aptam da/
mus:ꝙ maioꝛ rõne ꝟbi ꝯtigit nõ ſumitᷣ cũ illa redupli/
catiõe addita ſubto:ſic eni ẽ neccĩa ꝛ nõ ꝯtigẽs. Et ſic for/
te intellexit Albtꝰ:quã eni ſubꝫ ſit terminus ꝯcretꝰ duo in

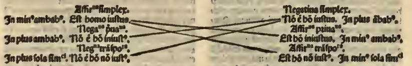
ſe cõtinens ſubiectũ ⁊ diſpõnem/ꝑmitz huic attribui põt cõiũctim ⁊ diuiſim:ſi ꝯiunctim attribuatur ſic eſt ꝓpõ vera:eſt eni ſenſus ꝙ ei ſubito qđ nunc ſubijcit̃/egri͡ᵐ cõtingit nõ ineſſe ſanitatẽ:nam ⁊ ſanitas ⁊ egritudo illi ꝯtingenter ineſt.Et h̃ mõ ſumpta eſt affirmatiua quo ad modũ:lz ſit negatiua de dicto:⁊ eſt vera ſicut ⁊ hec/ꝯtigit omne egrotans eẽ ſanũ:ſed diuiſim:qm̃ cõtingens põt mutari in oppoſitaz qualitatẽ.Si aũt ſit negatiua de mõ erit neceſſaria:qm̃ negatio ꝯtingẽtis nečitatẽ inducit:ſiğt enim ꝙ impoẽ eſt aliqđ egrotãs eẽ ſanũ.Et tũc ſumit̃ ſubiectũ cũ reduplicatione:⁊ h̃ petebat argᵐ:ſed nõ ſumit̃ h̃ modo:ſed de ꝯtigẽti vero.Tũc eni eſt ſyllˢ ꝓcedens ex maiori de ꝯtingẽti negatiua/⁊ minori de ineẽ affirmatiua concludẽs negatiuã de ꝯtingenti.⁊ optime ꝯcludit:vt patet. ❡ Ad 2ᵃᵐ aũt ⁊ 3ᵃᵐ dubitationẽ:qm̃ optime ⁊ exactiſſime interpres noſter Burana ſatiſfacit nõ aľr reſpõdebimus:ſed ne eadẽ inutiľr repetamus/ſuperſedebimᵘˢ:non ꝑtermittemus tñ dubitationẽ quãdam que nobis videt̃ difficilis ex ľra Ariˢᵗⁱˢ:nã poſtq̃ȝ dixit ꝯcludi ꝯñẽ de ꝯtingẽti nõ determinato:ſȝ de eo qđ eſt nulli ex nečitate:ꝓbat ex terminis ꝙ nõ ſeqtur ꝯ̃ cõtingẽs:⁊ adducit hos terminos/coruus/diſcurrẽs/hõ:⁊ ſic formatur ſyllˢ:nullũ diſcurrens eſt coruus:contingit oẽm hoiem eẽ diſcurrentem.ğ neceſſe eſt nullũ hoiem eſſe coruum.Jngt enim:ſed/a/ex neceſſitate nulli/c:⁊ ſubdit.Patet ğ ꝙ nõ eſt ꝯ̃ cõtingẽs:ſed neqȝ nečia ſemꝑ.Hec ṽba difficultatẽ fecerũt expoſitoribus.Uidet̃ eni velle ꝙ ex hac ſyllandi forma ſeq̃tur ꝯ̃ qñqȝ nečia/qñqȝ nõ nečia:ſed ꝯtingẽs negatiua:nõ ergo ſeqtur ꝯclo que eſt nulli ex neceſſitate:q̃ di eẽ dimidiũ ꝯtingẽtis:vt greci expoſitores dixerũt.Maxīa eniȝ eſt differẽtia inter h̃ qđ dicimus/nulli ex nečitate:⁊ h̃/neceſſe nullinã in ꝑma/ vt Alexãder ingt/ nõ negat̃ ĩherẽtia:ſed modus ĩherentie.Dicimus eni ineſſe:ſȝ nõ neceſſario ineſſe:ſed in 2ᵃ negat̃ inherẽtia:cũ mõ neceſſitatis. Cr aũt hoc ita ſit:⁊ ꝙ ſequat̃ ꝯclo ꝯtingẽs qñqȝ:ꝓbat ex terminis Phs dicẽs:nullũ ſciens mouet̃:ꝯtingit oẽȝ hominẽ ſcire/ergo/nõ erit ꝯ̃ neceſſaria:nõ enim neceſſe eſt nullũ hoieȝ moueri:ſed nõ neceſſe eſt aliquẽ.Ex his duo declarat Phs. ꝑᵐ que ſit differẽtia iter neče nulli ⁊ nulli neceſſe. 2ᵐ qđ ſignificet hec nulli neceſſe:ſiğt eni idẽ ꝙ iſta/nõ neceſſe eſt aliquẽ. ❡ Ex his vĩ hic Phs ꝙ ſeq̃t ꝯclo qñqȝ nečia:qñqȝ ꝯtingẽs ambe negatiue.Ex q̃ vlterius ſeqtur ſi ex h̃ mõ ſyllogiȥandi:dȝ ſequi ꝯ̃ de poſi:ꝙ illud poẽ ſit poẽ cõe neceſſario ⁊ ꝯtingẽti vero/qđ oẽs latini voluerunt:⁊ forte ẽt Auer.non diſcrepat:vt ſup̃ diximus. ❡ Alia dubitatio eſt quõ verũ ſit nõ ꝯcludi ꝯtingẽs iaȝ determinatũ.Supponit eni oppᵐ huiᵘˢ:qđ eſt/nõ cõtingit nulli:⁊ h̃ dicit equiualere huic qđ eſt/neceſſe alicui.Et ex h̃ ꝯcludit impoẽ:ex quo arguit ꝙ ꝯ̃ ꝑmi ſylli dȝ eẽ ꝯ̃dictoriũ huiᵘˢ qđ eſt nõ neče alicui:vel nulli ex neceſſitate:qđ idẽ eſt.Aut ğ recte ſumpſit oppoſitũ ꝯtigẽtis aut nõ recte:ſi nõ recte/ruit tota demonſtratio:ſi recte:⁊ ad illđ ſeqtur impoẽ.ğ dȝ in ꝑmo ſyllogiſmo ꝯcludi cõcluſio de vero ꝯtigẽti:ex quo in 2ᵒ per ipoẽ ex oppoſito vero veri ꝯtingẽtis ſequutũ eſt impoẽ.Jteȝ:h̃ arguit̃ ex alio:nã ſi iſta/neceſſe alicui ſumit̃ vt equiualẽs illi/nõ cõtingit nulli.ergo eius oppoſita que eſt/nulli neceſſe:equiualebit illi/ꝯtingit nulli.ſi ğ cõcludit̃ iſta/nulli neče:concludet̃ ⁊ illa que dicit/ꝯtigit nulli:ꝯcludet̃ ğ ꝯtingẽs ſm̃ determinationẽ. ❡ Ad ꝑᵃᵐ harũ dubitationũ di ſm̃ intentionẽ Alexãdri:ꝙ quãuis vellet Ariˢᵗⁱˢ oſtẽdere nõ ꝯcludi cõcluſionẽ vere contingẽtez:ſed eã que eſt/nulli ex neceſſitate/inuenit terminos ꝯcludentes neceſſe nulli:quiuis tñ intentio ſua eſſet cõcludere nulli neceſſe:nã quantum differãt iſte iam ſuperius diximus:⁊ hoc euenit ob id ꝙ non ſumpſerat maiorem de ineẽ ſimpľr ſed nečiam.Ex qua nõ fuit mirũ ſequutã fuiſſe cõcluſionẽ neceſſariã negatiuam:Uñ hoc animaduertens Phs fecit aliã demõſtrationẽ ex qua ſequuta eſt alia ꝯcluſio que eſt/nulli neceſſe:⁊ hec eſt de ꝯtingẽti dimidio:⁊ admonuit nos vt diligẽtius ſumeremus terminos:qm̃ gratia materie variatis terminis:⁊ nõ recte ſumpta ꝓpõne de ineẽ:ꝯtigit nos aliquãdo nečiaȝ negatiuam/aliquãdo ꝯtingẽtẽ negatiuã que eſt nulli neceſſe/ꝯcludere.nulla ğ cõcluſio formaľr ſeqtur ex tali forma ſyllogiſtica niſi iſta:nulli ex neceſſitate:vt negatio illa negat modũ inherẽtie:nõ aũt inherẽtiam:qm̃ hec eſt que demr̃at̃ ſequi ꝑ deductionẽ ad impoſſibile/ſumpto ꝯ̃dictorio huius/ꝯtingit nulli:h̃ eſt/non ꝯtingit nulli:qđ poſitum eſt equiualere illi:neče alicui:qua exiſte ipoſſibili/ꝯcludit̃ verũ eſſe eius ꝯ̃dictoriũ:qđ eſt nulli neceſſe:vt ſcpiᵘˢ dcm̃ eſt.Latini autẽ expoſitores ğ dicta Phi ſumpſerũt vt iacẽt:dixerũt ex hac forma ſeq ꝯcluſionẽ de poſſibili generico ſiue cõi:qm̃ ſeqtur qñqȝ neceſſaria negatiua:qñqȝ ꝯtigẽs negatiua. ❡ Ad 2ᵃᵐ di etiã ex intẽtione Alexãdri ⁊ Jo.grãmatici.ꝙ ſi ꝓpõ illa/contingit nulli/ſumat̃ per ſe ⁊ ſeorſuȝ nõ vt ꝑmuᵗᵒ in affirmatiuaȝ/illi ſolũ opponitur illa/neceſſe alicui:qm̃ illa eſt vlis negatiua de cõtingenti:hec ṽo ꝑticularis affirᵐᵃ de neceſſario:⁊ h̃ mõ etiã illa/nõ ꝯtingit nulli:equalebit illi/neceſſe alicui:ſed q̃a ꝯtingens negatiua poteſt in affirmatiuã mutari hinc eſt ꝙ ꝑ accñs ei opponit̃ alia particularis de neceſſario negatiua:que ꝑ ſe ⁊ directe opponitur vli affirmatiue de ꝯtigẽti.Phs ergo nõ ſumpſit illã/neceſſe alicui/vt ꝓprie equiualẽtẽ illi/nõ ꝯtingit nulli:ſed vt ſimul verificabilẽ:⁊ qm̃ ex ꝑticulari affirmatiua ď neceſſario ſeq̃bat̃ impoẽ.i.ꝯ̃dictoriũ maioris in ꝑ ſyllo:ſic faciendo ſyllm̃ in figᵃ 3ᵃ:neče eſt aliqđ/c/eẽ/a:oẽ/c/eſt/b:ergo aliquod/b/eſt/a.Hec ꝯ̃dicit illi que dicebat:nullum b/eſt/a/que erat maior ꝑmi ſylli in ꝑma figura.Ex ꝑticulari aũt negatiua de neceſſario nõ ſeq̃bat̃ aliqđ impoẽ:qm̃ ſeq̃bat̃ aliqđ/b/non eſſe/a/qđ nõ ꝯ̃dicit illi:quum ſit vlis negatiua de ineſſe.Jdeo dixit Phs ꝯcludi ſoluȝ ꝯ̃dictoriũ particularis affirmatiue de nečio:qđ ẽ/nulli neceſſe:⁊ ideo dimidiũ cõtingẽtis:ſm̃ illam parteȝ tñ qua opponit̃ particulari affirmatiue de nečio:nõ aũt negatiue.Hoc aũt fundamẽto negato nõ ꝓcedit rõ:nec q̃tum ad primã/nec quãtũ ad ſecũdaȝ deductionẽ.Et quũ dĩ:ſi nõ ſumpſit oppᵐ ꝯtingẽtis/recte ruit tota demr̃atio:dĩ eo ꝙ ſumpſit oppᵐ ꝑ ſe ⁊ directũ:ex quo ſequit̃ impoẽ:nec potuit ſumere aliđ:ex quo nõ ſeq̃bat̃ ipoẽ.Et iõ bñ dixit nõ ſequi ꝯcloñẽ de vero ꝯtingẽti:qđ ſupra fuit determinatũ:qđ.i.ꝯuertit̃ ad oppoſitas q̃litates.Ueruñtñ ⁊ illud eſt:ꝙ iſta ꝓpõ/nulli/c/ex nečitate ineſt/a/põt eſſe vera:ſiue ipm̃/a/inſit oĩ/c/non nečio tñ/ſiue etiã alicui ex neceſſitate nõ inſiẽtiã qđ ex neceſſitate alicui nõ ineſt/verũ eſt etiã dicere nõ ineẽ illi nečio:vt verũ eſt terram ex neceſſitate non moueri:verum quoqȝ eſt illam non ex neceſſitate moueri:motus enim illi non neceſſario ineſt:⁊ hec pro iſtorum declaratione ſufficiant.Reliqua autem que nos õmiſimus videãtur ab interp̃te noſtro.

❡ Expõ ordinis ⁊ ꝯſequentie ꝓpõnũ ſimpliciũ ⁊ trãſpoſitarum/de quibus pertractat Phs in vltimo cap.primi prioꝝ:⁊ in libro de interp̃tatiõe recolit ſe in reſolutorijs dixiſſe:in qua etiam non inutilis q̃ſtio interſeritur:an nomen infinitum de non ente predicetur.

QUoniam Ariˢᵗᵉˢ capite vltimo primi prioꝝ pertractat de ordie ⁊ cõſequẽtia quã hñt adinuicẽ ꝓpõnes ſimplices ⁊ priuatorie ⁊ ille quas greci tranſpoſitas vocãt/de quibus ꝑus in libro de iterp̃

tatione dixerat ſe in reſolutorijs meminiſſe. Idcirco nos expoſitionem hec omnia adamuſſim declarantem: quā in illo libro fecimus: non inutiliter putauimus huic loco annectēdam: cui ⁊ queſtionē addidimus de nomine infinito/an predicetur de non ente: quā etiam contra multorum opinionē: iuxta peripateticorū eruditiſſimos determinauimus. Et incipit expoſitio ab illo textu. [Quando autem verbum eſt tertium adiacens predicatur dupliciter dicuntur oppōnes: ⁊ reliqua.] Et ſequitur in hac ſerie. Poſtq̄ pertractauit Ariſtoteles de ꝓpoſitionibus ex ſubiecto tm̄: ⁊ ꝑdicato conſtitutis: variato et ſubiecto per finitū ⁊ infinitū ꝑdicato eodē manente: quū ꝑ finitū ⁊ infinitū variari nō poſſit: quā dixerit/erit oīs affirmatio ⁊ negatio ex noīe ⁊ verbo/vel ex īfinito noīe ⁊ ꝟbo. ⁊ ſubdiderit etiā ꝑter ꝟbū nullā poſſe eē affirmationem vel negationē: de noīe nihil dicēs: eo ꝙ etiā ꝑter nomen/poſſit aliqua eē affirmatio ⁊ negatio. Nūc intēdit ſmonem facere de ꝓpōnibus illis: que ſunt ex ſubto ⁊ ꝑdicato cōpoſite ⁊ tertio adꝑdicato. i. verbo eſt/qḋ tertio loco poſitū etiam ꝑdicatur. Ex quo pꝫ/verbū eſt oīno eē ꝑdicatum vel partē ꝑdicati: vt diximus cap. de ꝟbo. Appellatur autē verbū/eſt/tertiū adiacēs: nō q̄a ſit tertiū ꝑdicatum: ſed q̄a tertio loco poſitū ꝑdicatur: ⁊ nō ſolū/ſed vt alteri appoſitū. Ut aūt faciliꝰ intelligi poſſint que a ꝓho dicunt in vtroqꝫ libro: videndū ꝑ eſt ex ſnia Ammonij in libro de interꝑtatiōe: quō in iſtis ꝓpōnibꝰ fiāt negatiōes. Qḋ igitur negatiua pticula ſubto appoſita nō faciat negationē clarū eſt: quū et in ꝓpōnibꝰ de 2° adiacēte: vt ſupra dctū eſt: negatio addita ſubto nō faciat ꝓpōnē negatiuā: quū igitur aliq̄ due in ꝓpōnibꝰ de 3° ſint pticule poſt ipm ſubtū: eſt queſtio/cui ipſarū appoſita negatio faciat negatiuā. Eſt aūt manifeſtū ꝙ ꝑdicato appoſita negatio non facit negatiuā. Si eni dixero/hō nō iuſtus eſt: hic non iuſtū affirmatur de hoīe: neceſſe eſt igitur negationē apponi verbo eſt: ⁊ nō īmerito: nā in ꝓpōnibꝰ de 3° ꝑtū ſubto appoſitū ſine verbo eſt/nō facit ꝓpōnē affirmatiuā nec negatiuā: nec ſignāt verū nec falſum: niſi ei addatur verbū eſt/quo mediāte integra pficitur ꝓpō. Si igitur ꝑ verbū eſt/additū ꝑdicato pfecta fit affirmatio: ⁊ eſt id ꝑ qḋ ꝑncipaliꝰ ꝓpō ꝯſtituitur: neceſſe eſt huic negationē apponi: vt qḋ affirmatio affirmauit: neget oīno negatio. ¶ His declaratis vt appareat nūs ꝓpōnū oppoſitarū quē aſſerit Ariſtoteles dicamus ex intētiōe ipſiꝰ: ꝙ quū ex ꝓpoſitis nobis ꝓpōnibꝰ due fiāt oppōnes indefinite/alterā q̄dē ſimplices vocat: que hꝫ ꝑtuꝫ terminatū/ꝑ ipſo tm̄: altera q̄ dūa eſt/ſimplicior erit: alterā ꝟo īfinitā: q̄a īfinitum eſt: qḋ in ipſa ꝑdicatur. Theophraſtus ꝟo eā ex trāſpōne vocat: qm̄ vt infra videbitur trāſpoſito mō ad ſimplicē ſe hꝫ in ꝯſtitia ⁊ ordine. Erūt ergo due oppōnes: facta variatiōe ex pte ꝑd tm̄: ꝑ finitū ⁊ īfinitū: ⁊ q̄tuor ꝓpōnes/due ſimplices/eſt hō iuſtus: huiꝰ negatio/nō eſt hō iuſtus: due īfinite ſiue trāſpoſite: eſt hō non iuſtus: huius negatio: nō eſt hō nō iuſtus. Eſt ergo itētio Ariſtotelis querere/ad affirmationē ſimplicē: quenā reliquarū ſequatur: id eſt ſimul verificetur: vt de q̄bus affirmatio ſimplex verificatur: ⁊ que ad illas ſequi dicitur: oīno vera eē cōꝑhendatur: ſic enim ⁊ ad hoiem ſequi animal dicimus: qm̄ de q̄bus hō verificatur/de eiſdē quoqꝫ animal verū eſſe inuenitur. Quā igitur ad ſimplicem affirmationē/eius negatio ſequi non poſſit: quū ſint ei oppoſita/nec etiam affirmatio infinita ſiue trāſpoſita: qm̄ oppoſitū predicatū de eodē ſubiecto affirmāt: vt patet dicēdo/eſt hō iuſtus: eſt hō non iuſtus. Relinquitur ꝙ verificetur negatio infinita ſeu trāſpoſita: hec enim reliqua eſt de quatuor. Ad hanc igitur/eſt hō iuſtus: ſequitur iſto/nō eſt homo nō iuſtus. Si igitur de ſocra. verificatur ꝙ ſit iuſtus: verificabitur quoqꝫ ꝙ nō ſit non iuſtus: quū non iuſtum ab eo remoueatur/ob id ꝙ iuſtuꝫ affirmatur. Eodē quoqꝫ modo eſt queſtio ad affirmatiuā infinitam ſiue trāſpoſitam: quenā aliarū ſequatur: ⁊ inuenietur eadem rōne ex ipſa ſequi negatiua ſimplex. Merito ergo he trāſpoſite appellantur/quā oppoſito modo ſe cū ſimplicibus conſequātur: vt patuit. Si ergo ita eas in figura diſponamus: vt affirmatiue ſimplici ſuā ſimplicē negatiuā ex oppoſito directe opponamus: nō autē diametraliter: tūc ſub affirmatiua ſimplici eius cōſequētē negatiuā tranſpoſitā: ſiue infinitā ponemus: ⁊ ſub ſimplici negatiua affirmatiuā trāſpoſitā: vt oppoſito modo deſcēdēdo ex affirmatiua ſimplici: ſequatur negatiua trāſpoſita: ⁊ aſcēdendo ex affirmatiua tranſpoſita negatiua ſimplex. ¶ Sꝫ eſt dubiū/an ſicut de q̄bus eſt vera affirmatiua ſimplex: vera etiā eſt negatiua tranſpoſita: ita ecōtra. Rńdetur ꝙ nō: prenotando hoc ꝙ de oībus his ꝓpoſitio vera eſt: de q̄bus totū id qḋ in ꝓpoſitione ponitur verificatur: eſt igitur verū de cane nō eſſe hoiem/nō eſſe iuſtū. erit ergo ⁊ hoc totū verū: non eē hoiem non iuſtum: nā ſi homo nō eſt: verū quoqꝫ erit nō eſſe hoiem nō iuſtū: ex quo pꝫ ꝙ de cane nō poteſt eē affirmatio ſimplex vera. De pluribꝰ ergo verificatur negatiua tranſpoſita/q̄ affirmatiua ſimplex: ⁊ quum de oībus ſit/vel affirmatio/vel negatio vera: tam ſimplex q̄ trāſpoſita: ſi de pluribus verificatur negatiua trāſpoſita/q̄ affirmatiua ſimplex: ſequitur ꝙ eius affirmatiua de paucioribus verificetur: ⁊ per oppoſitū etiā negatiua ſimplex de pluribus. i. de oībus illis de q̄bus nō verificatur affirmatiua ſimplex: negatiua itaqꝫ tranſpoſita in plus eſt affirmatiua ſimplici: ⁊ negatiua ſimplex in plus affirmatiua trāſpoſita. Et quā id qḋ in plus eſt: ſequatur ad id qḋ eſt in minus: ob id ex affirmatiua ſimplici: ſeq̄tur negatiua trāſpoſita: ⁊ ecōtra ex affirmatiua trāſpoſita que in minus eſt: negatiua ſimplex que in plus eſt. Qḋ autē ⁊ negatiua ſimplex ſit in plus affirmatiua tranſpoſita ex dictis ⁊ ex dicto exēplo/ſatis patet. nā de cane dicitur ꝙ nō ſit hō iuſtus: nō tamē dicitur ꝙ ſit hō nō iuſtꝰ. ¶ Sciendū eſt aūt ꝙ hic idefinitas vt oppoſitas ſumimus: vt. i. ꝑdicatū de ſubto affirmatur vt eſt: ⁊ negatur: vel ſm intellectū ſumitur. Quā eni eas rōne aliquarū ſubiecti partiū verificabiles ſumimus: tūc eas vt particulares capimus: ⁊ que ſimul vere eſſe poſſint. Sed qm̄ ⁊ alias duas in diagrāmate/hoc eſt figura: ꝓpōnes Ariſtoteles ordinat: medias inter ſimplices ⁊ trāſpoſitas: quas appellat priuatorias/eo ꝙ priuationē aliquā forme alicuiꝰ ſignificent: que ab īfinitis ſiue trāſpoſitis differūt: q̄a in illis abſentia forme ꝑ particulā nō/appoſitā nomini: vt non iuſtus: ⁊ ſignificat negationē forme tm̄: que de pluribꝰ verificatur q̄ priuatio: ſignificatur autē priuatio ꝑ particulam/in/appoſitā nomini forme: que priuatio nō pōt cōpetere niſi ſubto cui ⁊ forma competit: quū priuatiue oppoſita circa idē ſubiectū habeāt fieri. Intelligimus autē per priuationē nō ſolū abſentiā forme: ſed etiā formā oppoſitā. hoc eſt cōtrariā imꝑfectiue: qḋ nomine priuatiuo intelligitur. Iniuſtitia itaqꝫ nō poteſt niſi de hoie crudeli dici: de quo ⁊ non iuſtū: non iuſtū autē etiā de his q̄ oīno homines nō ſunt: quātū ad negatiuā: quātū aūt ad affirmatiuā/⁊ de his qui iniuſti ſunt: ⁊ de his qui medio modo ſe habēt: de q̄bus tamē affirmatiua priuatiua dici nō pōt. Ex his oportet videre: quō ⁊ iſte ſe habeāt cū ſimplicibus ⁊ trāſpoſitis: quo ad ordinē ⁊ cōſequētiam/⁊ ſignificationē. Manifeſtū quippe eſt ꝙ harū affirmatio nō ſequitur ad affirmationē ſimplicem: quū ꝑdicata oppoſita de eodē ſubiecto affirmentur: vt eſt hō iuſtus/eſt homo iniuſtus: ſed negatio que dicit ipm nō eſſe iniuſtū/

ſub affirmatiua ergo ſimplici:hęc negatiua priuatiua i/mediate collocabit:⁊ oppoſito modo ſub negatiua ſim/plici affirmatiua priuatiua.Et eodē mō dicēdum eſt:ne/gatiuā priuatiuā in plus eſſe affirmatiua ſimplici:nā nō eſſe hoīem iniuſtū verificatur de puero:⁊ de habēte ha/bitum mediū:de qbus non verificat̄ eſſe hoīem iuſtum. Simil̄r negatiua ſimplex in plus eſt affirmatiua priua/tiua.hęc eniꝫ de ſolis crudelibus verificat̄.Illa vō ⁊ de his ⁊ de pueris ⁊ habētibus habituꝫ mediumꝫ ⁊ de alijs etiaꝫ ab homine.Ad affirmatiuā ergo ſimplicem ſeque/tur negatiua ꝑuatiua:⁊ ad affirmatiuaꝫ priuatiuā ſeque/tur negatiua ſimplex:ſemꝑ eniꝫ ad id qđ in minus eſt:ſe quit̄ id qđ in plus eſt:vt ad hoīem animal:ex quo pꝫ ꝙ eodē ꝓciſe modo:ſe habēt hę ad ſimplices quo ⁊ trāſpo ſitę.Patet etiā vnum aliud:de quo infra,contra multos recētiorū,qui ad grecoꝝ ⁊ Boetij ⁊ beati Thomę ex/poſitionē nō aīaduertētes:dicūt ideo ex negatiua trāſpo ſita aut priuatiua nō ſequi ſimplicē affirmatiuā:qa ne/gatiua verificat̄ de non entibus:de qb⁹ affirmatiua ſim/plex verificari nō poteſt:nō eſt enim illa cauſa:ſed qa in plus:nam eodē modo ex negatiua ſimplici nō ſequeret̄ affirmatiua trāſpoſita:qđ etiaꝫ ipſi aſſerūt eſſe de men/te Ariſtotelis.Cuius tamē oppoſitū nos luce clarius de/clarabimus:quū teneamus nomē infinitum poſſe de nō ente ꝑdicari,ſed cauſa eſt ęqualis in oībus:quaꝫ dixim⁹. Supereſt mō vt videamus,quō hę oēs eodeꝫ mō ſe ha beant ad ſimplices,an etiā priuatiuę eodeꝫ modo ſe ha/beant ad trāſpoſitas:vt ſimplices ad illas ſe habēt:h eſt vtrū ſicut affirmatiua ſimplex in min⁹ eſt negatiua trāſ/poſita:ita ⁊ negatiua ꝑuatiua in minus ſit negatiua trāſ/poſita:quaꝫ imediate ſub ſimplici ſit collocata:⁊ eodem modo:vtrum quaꝫ negatiua ſimplex in plus ſit affirma tiua trāſpoſita:ita etiam affirmatiua priuatiua:quę ime/diate ſub illa eſt collocata:in plus ſit eadē trāſpoſita:ita enim quaſi videret̄ cōueniens:vt fieret gradualiter aſcē ſus vel deſcenſus:⁊ dicitur eas non ita ſe habere:ſꝫ oppo ſito modo:nam negatiua priuatiua in plus eſt negatiua tranſpoſita:⁊ affirmatiua priuatiua in minus affirmati/ua tranſpoſita. Nam de pluribus verificatur hęc:nō eſt homo iniuſtus:ꝙ̄ illa,nō eſt homo non iuſtus:nā de pue ro illa verificatur:de quo non verificatur trāſpoſita:lꝫ vi deatur Auer.oppoſituꝫ dicere. Ipſe enim ſtrictius acci/pit tranſpoſitas ꝙ̄ nos accipiam⁹:vt ęquales priuatiuis: vt pꝫ quum exponit quid ſignificet affirmatiua tranſpo/ſita:vult eniꝫ ipſam ſignificare priuationē iuſtitię cū op/poſito:ita vt verificetur ſolum de crudeli. Nos aūt ipſaꝫ etiam de puero veram eſſe dicimus:ex quo etiaꝫ pꝫ 2ᵐ: ſcilicet ꝙ affirmatiua priuatiua,in minus eſt affirmatiua trāſpoſita:quum hęc de puero verificetur:de quo priua/tiua non poteſt verificari.Patet igitur ipſas priuatiuas oppoſito mō ſe habere ad tranſpoſitas:ab eo ꝙ ſimpli/ces ſe habent ad illas.Diſponetur ergo hoc modo figu/ra ad clariorem intelligentiam eorū quę dicta ſunt:⁊ eo/rum quę ab Ariſtotele dicuntur.

¶ His hunc in modum declaratis reliquum eſt vt l̄ram Ariſtotelis aggrediamur:⁊ oīa quę dicta ſūt ad ꝓpoſitū deducamus:nihil a nobis fruſtra fuiſſe cōtextū declarā/tes.Quādo autem eſt tertiū adiacens prędicat̄,dupliciter dicūtur oppōnes:diximus quō eſt tertium adiacens prędicatur:diximus etiaꝫ duas oppōnes:nō cōnumera/tis priuatiuis:vt ex figura patet.Poſtea exponit quō eſt tertium adprędicat̄:qđ appellat nomē vel verbū,vbū quidē vt tēpus cōſignificans:nomen autē,intelligēdo vo ces omnes ſignificatiuas ad placitū.Quāꝫ autem duę eſſent oppōnes hoc nō probauit tāꝙ̄ exiſtēs manifeſtū: ſed intulit qđdam cōſequens,ex quo duę ſunt oppōnes: quatuor erūt ꝓpoſitiones oppoſitę:⁊ exponit illas:dum inquit.Dico autē quoniā eſt iuſto adiacebit aut nō iuſtos ⁊ erunt duę affirmationes:qa ⁊ negationes his oppoſitę duę erūt:nā cuilibet affir^{ni} eſt aſſignare oppoſitā nega/tionē:erunt ergo q̄tuor.Hęc aūt oīa ex ſuperiorib⁹ clara ſunt:ſed interponit hęc vba:quarū duę ad affirmationē ⁊ negationē ſe habēt:ſm cōſequētiā vt priuationes,duę vō minime:quę tanta breuitate ⁊ obſcuritate dicta ſunt: vt in varias exponēdi ſentētias expoſitores extorſerint: ⁊ qa alioꝝ expōnes a Boetio videri poſſunt:tn̄ ex ver/bis Ammonij his quę dicta ſunt cōſentaneaꝫ expōnem adducam:quę etiaꝫ ex eiſdeꝫ ſatis eſt manifeſta.Dico ꝙ Phs per hęc vba intulit ꝯſequētiaꝫ ꝓpōnum quā ſupe/rius declarauimus:intelligens per affirmationē ⁊ nega/tionem:ſimplices duas,quę veluti radices ſunt ⁊ exem/plaria oīum affirmatiuarū ⁊ negatiuarū:ſunt enī ſimpli/citer tales:alię vō cū additione:vt priuatiuę vel trāſpo/ſitę:per duas autē ꝑmo loco dictas intelligit trāſpoſitas: ſcꝫ affirmatiuā ⁊ negatiuaꝫ:duę igit̄ hę trāſpoſitę:ad af/firmatiuā ⁊ negatiuā ſimplicē:ita ſe habēt vt priuatiuę. Ideſt quēadmoduꝫ ex affirmatiua ſimplici ſeqt̄ur nega tiua ꝑuatiua:ita ⁊ negatiua trāſpoſita:⁊ ſicut ex affirma/tiua priuatiua ſeqt̄ur negatiua ſimplex:ita etiā ex affir^{ua} tranſpoſita:ſeqt̄ur eadē negatiua ſimplex:duę vō mini/me,h eſt:duę vō ſimplices nō ita ſe habēt ad tranſpoſi/tas vt priuatiuę ſe habēt ad eaſdē trāſpoſitas. Oſtē ſum eſt enī ꝙ oppoſito mō ſe hnt ſimplices ad tranſpoſitas: ab eo ꝙ ſe habēt priuatiuę ad eaſdē:nā affirmatiua ſim/plex eſt in minus trāſpoſita negatiua:⁊ priuatiua negati/ua in plus:⁊ ſimpl̄x negatiua in plus affirmatiua trāſpo ſita:⁊ affirmatiua ꝑuatiua in minus.Vult ergo ꝑ hęc no bis aſſignare ordinē ſm ꝯñiā Phs inter oēs has ꝓpoſi/tiones quas ſupra declarauimus:⁊ ſubdit has eaſdē ꝓpo ſitiones eodē ordine in reſolutorijs fuiſſe diſpoſitas,hoc eſt in vltimo capite ꝑmi prioꝝ:quo ⁊ hic illas diſpoſuit: ꝓpter qđ nos in eoꝝ expōnē digreſſi ſumus.Reliq̄ quę dicunt̄ in textu clara ſunt vſqꝫ ad illam ptē.[Silr autē] In qua Phs vult eūdem nos ordinē ſm ꝯñiaꝫ cōſide/rare:in vlibus ⁊ particularibus eis oppoſitis ſm oppoſi tiones prius dictas:quē in īdefinitis cōſiderauimus:naꝫ ex illa,oīs hō eſt iuſtus:ſeqt̄ur illa,non oīs hō eſt non iu/ſtus:ſicut ⁊ illa,nō oīs hō eſt iniuſtus:⁊ ex illa,oīs homo eſt non iuſtus:ſeqt̄ur negatiua ſimplex,nullus hō eſt iu/ſtus:vt ex affirmatiua ꝑuatiua vl̄i:quę eſt,oīs hō eſt in/iuſtus:⁊ ꝙ hoc verū ſit:pꝫ ex his quę ſubdit:declarando vl̄iam poſtꝙ̄ oſtēdit ſilitudinem:dicit ḡ ꝙ etſi cōueniāt

cū idē ī initis in ordine ⁊ ꝯñtiā:nihil min⁹ nō ꝯtigit angulares eodē mō veras eē:ſed ꝯtigit aliqñ tñ. ¶ Nolo hic expōnē modernoꝝ adducere:qñ nec ꝓpōnes itelligāt: quarū ꝯñtiā ⁊ ordinē itelligit ꝑħs. Nec eas debito ordine diſponāt,nec qd ſint angulares oīno cognoſcant:non eni ꝑ angulares itelligere debem⁹ quę in angulis ſūt cōſtitutę:ſʒ quę diametralr opponunt̄:vt apertiſſime Ari^{les} dicit in codice greco. Opponunt̄ aūt ſm diametrū:affirmatiuę affirmatiuis:⁊ negatiuę negatiuis:q̄ ſunt de ꝑtis oppoſitis/vt appꝫ ex figura/in qua ꝑ lineas tranſuerſas ⁊ diametrales ſūt obſignatę. Dicit ḡ nō eodeʒ mō in vliͥbus poſſe eē veras oēs angulares:quēadmodū in ideſinitis:nā in his oēs diametrales ꝯtingit ſimul eē veras in mā cōtingēti,vt hō iuſtus eſt/hō iniuſtus eſt:hō nō iuſt⁹ eſt:⁊ ſilr oēs negatiue/hō iuſtus nō eſt/hō nō iuſtus non eſt,hō iniuſtus nō eſt. In vlib⁹ aūt pꝫ affirmatiuas nullo pacto poſſe eē ſimul veras:vt oīs hō iuſtus eſt/oīs homo iniuſtus eſt:oīs hō nō iuſtus eſt:ſūt eni de ꝑtis oppoſitis vlr ſumptis:negatiuas tñ cōtingit ſil eē veras qñqꝫ in materia ꝯtingēti:qñim ſint particulares/vt nō omnis homo iuſtus eſt:nō omnis homo iniuſtus eſt/nō omnis homo non iuſtus eſt. Poterūt ergo eodem ꝑciſe modo diſponi in figura ipſę vniuerſales cum particularibus quo ⁊ indefinitę.

Simplex affir^{tio}. — Simplex nega^o

In min⁹ duab⁹. Oīs hō iuſtus eſt. — Nō oīs hō iuſt⁹ ē. In plus duab⁹.

Priuato⁹ nega^o — Priuato⁹ affir^o

In plus duab⁹. Nō oīs hō iniuſt⁹ ē. — Oīs hō iniuſt⁹ ē. In min⁹ duabus.

Traſpo^{ta} nega^o — Traſpo^{ta} affir^o

In pl's ſola ſim^{el} Nō oīs hō ñ iuſt⁹ ē — Oīs hō ñ iuſt⁹ ē. In min⁹ ſola ſim^{el}.

¶ Quę ſequūtur in lr̃a ſatis manifeſta ſunt/vſqꝫ ad illaꝫ partē. [Quū vo ꝯria eſt negatio] In qua poſtq̄ Ariſto^{les} ſupra demrāuit quō ſe ꝯſequāt̄ vles cū ꝑticularib⁹/ſimplices cū traſpoſitis:⁊ ecōtra:vult oſtēdere quō ſe conſequant̄ quę ſunt eiuſdē quātitatis/vles cū vlibus:⁊ ꝑticulares cū particularib⁹:ex quo pꝫ falſaꝫ fuiſſe expōnē recētioꝝ ſupius quaꝫ dixit:ſilr ſe hīc vles:qñ expoſuerūt de vlibus trīucul⁹ opp^m iā declarauimus:vt aūt cōmodius has ꝯñtias quas ęqpollētias ſorticolę vocāt:declaret Ari^{les},reſumit q̄dā ſupra declarata:de veritate ⁊ falſitate ꝓpōnū:quę in figura q̄drāgulari ꝯſtituunt̄. Quarū duę ꝯrię ſunt:duę vo ſub illis ſubcōtrarię dicens eſſe manifeſtū ꝙ hę duę ꝓpōnes ꝯrię:oē aīal eſt iuſtū/nullū aīal eſt iuſtū/nūq̄ poſſunt eē ſimul verę:nec in eodē:q̄ſi ex h inuēs ipſas poſſe eē ſimul falſas in mā ꝯtingēti:ꝑꝑ qō nō īmerito addidit qñqꝫ:ex quo ēt ſeqtur ſcōm/ſubcōtrarias quū illarū ſint ꝯdictorię poſſe eē ſimul veras. ¶ Eſt aūt aduertēdū Ari^{lem} nō abre dixiſſe:neqꝫ ſimul: neqꝫ in eodē ipſas:hęc eni ſunt ad diuerſa referēda/vt inquit Ammoni⁹. Primū qdeꝫ ad oīones ipſas. 2^m ad ſignatuꝫ ob ipſis reb⁹:⁊ hęc adinuicē ꝯcurrūt. Si eni orationes ſimul verę ſunt:⁊ ꝑdicata in eis eideꝫ ſimul inſunt: ⁊ eꝯ. Aliꝗ vo ad idē ſimul referri hęc volūt:qñ̄ poſſint nō de eodē ſimul eē verę:vt omnis homo bipes:nullus equus bipes:aut de eodē non in eodeꝫ tēpore:vt oīs hō in ſęculo aureo fuit iuſtus:nullus auteꝫ hō in ſęculo ferreo fuit iuſtus. Ideo addidit/nec ſimul nec ī eodē. [Sequunt̄ vo hę.] Hic textus etiā in codicibus grecis diuerſis modis ſcribitur:Uno mō vt habetur in tranſlatione Boetij:ſequūtur vo hę/hāc qdem quę eſt/nullus hō eſt iuſtus:illa quę eſt/omnis homo eſt nō iuſtus:illā vo quę eſt:aliquis hō eſt iuſtus/oppoſita/nō oīs hō eſt nō iuſt⁹: neceſſe eſt eni aliquē eſſe:⁊ lꝫ hīc textus ſonet ꝙ ex negatiua ſequat̄ affirmatiua:⁊ ꝑ loco ponat̄ negatiua:Boetius ⁊ ordinādo figurā ⁊ exponēdo ꝑponit affirmatiuaꝫ negatiuę:qō certe mirū eſt. Nā vba Ari^{lis} ſi ita legant̄/ id nō aſſerūt. Alia lr̃a quę legitur in codicib⁹ grecis manu ſcriptis:quos ego habeo antiquiſſimos:⁊ quā habꝫ ⁊ exponit Ammoni⁹:⁊ q eū ſequuntur expoſitores:hꝫ hoc mō/vt legendo caſtigauimus. Sequunt̄ vo hęc:ei qdeꝫ quę eſt/oīs hō eſt non iuſtus:illa q̄ eſt/nullus hō eſt iuſtus:illaꝫ vo quę eſt/aliqꝭ hō eſt iuſtus:illa quę eſt/non oīs homo eſt nō iuſtus. Hāc ergo exponem⁹:eo ꝙ aliarum/nullus ex antiqſſimis grecis expoſitorib⁹ meminerit:nec aliqꝭ ex recētiorib⁹:nec Boetius:⁊ breuiter intēdit ꝑħs qō prius dixi in initio huius ꝑtis:quō ſe hñt ad ꝯñtiam ⁊ ęqualentiaꝫ vles inter ſe variatę ex ꝑte ꝑtoꝝ ⁊ particulares idēidē. Et inqt/ad vlem affirmatiuaꝫ de ꝑto infinito ſiue traſpoſitā ſequi vlem negatiuā de ꝑdicato finito:vt ad hāc/oīs hō eſt nō iuſtus:ſeqtur illa/nullus hō eſt iuſtus:⁊ ad illā/aliqꝭ hō eſt iuſtus:ſequit̄ illa/ nō oīs hō eſt nō iuſtus:⁊ appellat hāc Ari^{les} oppoſitam: nō qa ꝑticulari affirmatiuę opponat̄:ſed illi vli affirmatiuę de ꝑto infinito quā prius dixerat. Et ad hāc particularē negatiuā de ꝑto īfinito:ſeqtur ēt particularis affir^{ua} de ꝑto finito. Et hoc/inqt Ammoni⁹/ꝺdit itelligere ꝑħs per vba illa:neceſſe eſt eni aliqueꝫ eē:h eſt ſi vera eſt h: non oīs hō eſt nō iuſtus:neceſſe eſt ⁊ illā eē verā/aliquis hō eſt iuſtus. Cui⁹ ꝓbatio breuiſſima ⁊ pulcherrima hęc eſt:quā ſumpſit Boetius ab Ammonio:ſi eni nō eſt vera/vera erit ei⁹ ꝯdictoria:quę eſt nullus hō eſt iuſtus:ſʒ hęc ęqualet illi/oīs hō eſt non iuſtus:erit ḡ ⁊ iſta vera:q̄ exñte vera:ei⁹ ꝯdictoria erit falſa.ſ.nō oīs hō eſt nō iuſtus:cui⁹ opp^m iā ſumptū eſt.ſ.illā eē verā:pꝫ igit̄ ꝙ vera exñte particulari negatiua:vera eſt ⁊ ꝑticularis affirmatiua:⁊ ad illā ſeqtur ne͞cio:qō erat ꝺcēduꝫ. Pꝫ ēt ex alio:nā ex h ꝙ dicim⁹/nō oēm hoīeꝫ eē nō iuſtuꝫ:aſſerimus ⁊ aliquē eē iuſtū:nō oīb⁹ eni exñtib⁹ nō iuſtis:neceͤ eſt aliquē eē iuſtū:⁊ ita hęc vba ꝑħi itelligunt̄ de 3⁰/nō de 2⁰ adiacēte:vt aliꝗ ex recētiorib⁹ ſenſerūt:ꝙ ſi aliqꝭ diceret poſſe iſtā eē verā:non exñte vera ꝑticulari affirmatiua de ꝑto finito:dī vt ꝑus ꝙ tūc eēt vera vlis negatiua:⁊ ita nō eēt verū ꝙ nō oīs:ſʒ ꝙ nullus qō in mā cōtingēti abſurdiſſimū eſt:in qua ꝑticulares ſūt verę ex ꝓpria nā:vt ex ꝑ prioꝝ declarauim⁹. ¶ Ex recētiorib⁹ tñ nōnulli aliā ⁊ tertiā lr̃am hui⁹ loci addiderūt:quā ⁊ nos alꝭ vidimus in codice greco antiquo/q̄ ſic hꝫ in 2ª parte. [Eam vo quę eſt/nō oīs hō eſt nō iuſtus:illa q̄ eſt/aliqꝭ hō eſt iuſtus:neceͤ eſt eni aliquē eē] Et dixerūt hāc eē rectiorē. Propter vba illa:neceͤ eſt enim ⁊c.⁊ expoſuerūt vbū illud de 2⁰ adiacēte:qō ideo dicūt Ari^{lem} addidiſſe vt denotaret ex negatiua affirmatiuā ſequi nō poſſe:niſi cū ꝯſtantia ſubiectꝭ. Alr fruſtra adderet̄ vbū illōnā ſi nullus hō ſit/hęc eſt vera:nō oīs hō eſt non iuſtus:⁊ tñ falſa hęc eſt:aliqꝭ hō eſt iuſtus. Sʒ tūc opꝫ eos reſpōdere ꝓbationi ſupius factę. ¶ Pręterea.ſi idē eſt dīc hoc loco/ ꝓpōnes ſe ꝯſequi ⁊ ęqualere:ſimileſqꝫ eē:pꝫ ꝙ ſeinuiceꝫ inferūt:nō eni plus vna ſiḡt q̄ altera. Unꝭ inqt Ammonius nō ſolū ꝑticulares:ſed ēt vles ſe mutuo cōſequi dicta rōne. Seqtur eni illā/oīs hō eſt nō iuſtus:illa/nullus

hō eſt iuſtus: ⁊ eӡ. ¶ Ad argᵐ in oppᵐ iſta rñdebimus. Sӡ q̄reret aliqs cāӡ diuerſitatis: quū ſupra ꝑhs dixerit ad affirmatiuas negatiuas ſeq̄: nō tñ eӡ. cur hic aſſeramᵘ de mēte eiᵘ oppᵐ. Rñdeť aliō eē dōm in ideſinitis: aliō in determinatis a ſigno vlī vel pticulari: nā in illis rōne indeterminatiōis ſubiti poterat de alio ab ipſo ſubto tota negatiua verificari: vt ſupra declarauimᵘ: de q̄ affirmatiua verificari nō poterat. In his ꝟo: quū nō poſſit ꝑtuӡ niſi de ꝯtentis ſub ſubto verificari ſi dӡ remanere determinata ꝓpō vlis vel pticularis. Idcirco de his alr q̄ꝫ de illis eſt dōm. Et qa ſupra dixim̄ᵘ negatiuas eē in plus affirmatiuis: hic ꝟo eq̄les dicimus negatiuas cuӡ affirmatiuis: ⁊ eӡ. Hoc ēt ex mō loquēdi ꝑhi arguiť: quūӡ enim ibi dixerit duas ſe hīe ſm ꝯñtiā: duas ꝟo minime: hic ꝟo id nō addiderit: credendū eſt voluiſſe has ſe mutuo cōſequi. Hęc aſſerit Ariſ de ꝯñtia harū ꝓpōnuӡ quę a ſigno ſūt determiatę: Ammoniᵘ ꝟo authoritate p̄ceptoris ſui quoſdā adducit canones ſeu regulas īueniēdi ꝓpoſitiōes eq̄ualētes. Dicit itaq;: ꝓpōnes ꝯſiderari vł quo ad totū vel quo ad ptes: ſi quo ad ptes/duo ꝯſiderant in eis ſubtū ⁊ ꝑtuӡ: ſi quo ad totū: ēt duo/ h̄ eſt q̄ntitas ⁊ q̄litas: ſi igiť duobᵘ manētibᵘ. ſ. ſubto ⁊ q̄ntitate: duo alia mutētur. ſ. q̄litas ⁊ ꝑtuӡ: vt ſi vna eſt affirmatiua/ſit altera negatiua: ⁊ ſi ꝑtuӡ vniᵘ ſit determinatū: alteriᵘ indeterminatuӡ ſit: fiēt ꝓpōnes eq̄ualētes: vt ois hō eſt nō iuſtᵘ: ⁊ nullus hō eſt iuſtus: ⁊ nullus hō eſt nō iuſtus/⁊ ois hō eſt iuſtus: hñt eni hę ꝯditiōes prius dictas. Siłr: ois hō eſt iniuſtus: ois hō nō eſt nō iuſtus: ⁊ alia hmōi. Ex quo ſeq̄tur male ſorticolas regulas ſuas eq̄pollētiarū aſſignare. Illę. n. docent modū īueniēdi ꝓpōnes oppoſitas potᵘ q̄ꝫ eq̄ualentes. Fatuū eni eſt dicere ꝙ negatio p̄poſita facit vlem affirmatiuā eq̄pollere ꝯdictorio ſuo/ quū non remaneat vlis affirmatiua: ſit eni pticularis negatiua q̄ duobᵘ modis dr: vt Ariſ p̄ prioꝝ: huc modūӡ īueniēdi hmōi ꝓpoſitiones eq̄ualētes: quē Ammoniᵘ tradit ex dictis p̄ceptoris ſui: ſeq̄tur ēt Cōmētator in expōne ſua. ¶ Sӡ hic eſt locus arduę q̄ōnis quū non videať hic canon oibᵘ accōmodari in īueniēda ꝯñtia ⁊ eq̄pollentia ꝓpōnū: ſi enim de nō entibᵘ eiuſmodi ꝓpōnes formētur/nō videbunť eq̄ualere: vna eni pōt vera eē: ⁊ altera falſa. ſic dōo. Nullus tragelaphus eſt iuſtus/ois tragelaphus eſt nō iuſtᵘ: p̄ma eni eſt vera ⁊ 2ᵃ falſa: quū aſſerat tragelaphū eē: de eo eni nihil affirmari pōt: naӡ tragelaphus nec eſt iuſtus nec nō iuſtus: quū nō ſit. Qō quū aliqui ex ſorticolis ſine hęſitatiōe ꝯceſſiſſent: ex h̄ etiā in maius incōueniēs inciderūt dicētes ꝙ de quolӡ nō abſolute tā ente q̄ꝫ nō ente: ſӡ ente tñ: ⁊ ꝓ aliquo ſupponēte verificať alterū ꝯdictorioꝝ icōplexoꝝ: ex quo coguntť ꝯcedere nomē īfiᵐ qō eſt alterū ꝯdictoriū incōplexū de nō ente verificari nō poſſe. Alij quoq; ad h̄ idē aſtruēdū qō iſti aſſerūt: arguūt dicētes ex dicto ꝑhi infra: vbi nō eſt oppō in adiecto: nec terminus diſtractiuus cogēs/verbū eſt/ꝓ accñs de ſubiecto ꝓpōnis verificari: tūc ex p̄dicatis ꝯiunctis: lӡ inferre p̄dicata diuiſa. Seq̄tur q̄: tragelaphus eſt nō hō: q̄ tragelaphus eſt. ¶ Cōfirmāt hoc ideӡ ex rōne gñali ꝓpōnis affirᵉ: quę ꝓ ſui veritate req̄rit actualē exñtiā ſubti ſm multos: vel ſaltē potētialē ſm oēs: ⁊ in ꝯñis accñtalibᵘ h̄ abſq; aliq̄ dubitatiōe verū eſt: quū accñtia nō poſſint eē niſi in ſubto actu exñte. De ꝯñis aūt ſubalibᵘ ēt vī neceſſariū: qm̄ etſi in eis ſubtū ꝯtineat ꝑtuӡ ex rōne ſignādi ⁊ itelligēdi: tñ ſi quo ad realē veritatē hō nō pōt eē aial niſi ſit ſuba aiata ſenſitiua: ⁊ ita actu hñs alam quā ſit viuēs. Eſt aūt manifeſtū ꝙ nō ens nō hӡ exñtiaӡ: nec actualeӡ/ nec potētialē. ¶ Cōfirmant 3ᵒ aucte Ariſ q in h̄ capite nō vī ob aliud dicere ex negatiua ſimplici ſeq̄ non poſſe affirmatiuā trāſpoſitā: niſi qa negatiua de nō ente verificari pōt/de quo affirᵐ non verificať: ⁊ fuit rō ſupiᵘ adducta: ⁊ infra vī addere ꝯſtātiā ſubti: quū dicit: necē eſt. n. aliquē eē. Addūt hi ⁊ locū ſatis difficilē ex p̄ prioꝝ. cap. vltio. vbi Ariſ dicit: nō enti eq̄li nihil ſupponiť: enti nō eq̄li aliqd: ⁊ h̄ eſt ineq̄le: negāt igiť hi nomen īfinitū dici de nō ente. ¶ His rōnibᵘ ⁊ auctībᵘ adducti/⁊ ad Ariſ fortaſſe dicerēt ꝙ pticula illa fuit ſupadditꝰ q̄ dic/ſit īfinitū nomē: qm̄ ſiłr eſt ⁊ in eo qō eſt ⁊ in eo qō nō eſt: vñ in multis codicibᵘ latinis nō reperiť: nec eā exponit Ani. quū aſſerat nomē infinitū ſiḡre priuationē habitᵘ: priuatio nō dī niſi de eo de quo ⁊ habitᵘ dī. ¶ Sӡ magis mirādū eſt de q̄buſdā recētioribᵘ: qui ⁊ Boetium ⁊ gręcos expoſitores aſſerūt ſe vidiſſe: ⁊ pticulā illā addūt ⁊ exponūt: ⁊ dicūt hāc eē verā/tragelaphus eſt nō hō: vt ⁊ iſtā/ equus eſt nō hō: ⁊ tñ in hac pte pūertētes textū dicunt ex negatiua īfinita pticulari ſeq̄ pticularē affirmatiuaӡ ſimplicē cuӡ ꝯſtātia ſubti. Quibᵘ certe dictis qd pōt eſſe pugnātius: ſi eni ꝯcedūt de nō ente poſſe īfinitū nomē p̄dicari: quę nec̄itas cogit vt addamᵘ ꝯſtātiaӡ ſubti: Sӡ ꝑfecto ſi verū eēt qō aſſerūt in tā aptā imemores ꝯdictionē non īciderēt. Sӡ hi oēs meo iudicio nō recte ſe hñt in Ariſ. ¶ Dōm eſt eni de mēte eius/ꝓculdubio nomē īfinituӡ p̄dicari de nō ente. Nā ideo ipӡ īfinitū dicit eē Ariſ: qa eodē mō dī de ente ⁊ de nō ente. Cuiᵘ forte rō eē potuit vt ex Ammonio pōt colligi: quū nomē īfinituӡ nihil aliō ſignificet q̄ꝫ negationē illius naturę cui pticula negatiua addiť: ⁊ h̄ negatio ex ſui rōne nihil poſitiuū īferat. Manifeſtū eſt ipſaӡ quoq; de nō ente poſſe affirmari/de ente quoq;: quū ſub tali negatiōe/ oē aliud ab ipſa nā comp̄hēdi poſſit. ¶ P̄terea. quūӡ dicat Ariſ h̄ de ꝟbo infinito: vt nō currit ⁊ nō laborat ſine aliq̄ cōtrouerſia: ⁊ verbū īfinitū in verbū/eſt/⁊ ꝑtuӡ īfinituӡ reſoluať ⁊ maxime ex oiōnē/ex oīuӡ ꝯſenſu: pӡ ꝙ fuit nec̄iuӡ illō idem dicere de noie īfinito. ſ. ꝙ eq̄ualr diceret̄ ⁊ de eo qō eſt: ⁊ de eo qō nō eſt. ¶ P̄terea. Ariſ expſſe in pte ſequenti: dicit valere ꝯñtiā hāc/in ſingularibᵘ ſiqs ita īterroget: eſt ne ſocra. ſapiēs: ⁊ rñdeať nō. Illa rñſio negatiua facit ꝓpōnē negatiuā illā: nō eſt ſoc. ſapiēs. Ex qua poſtea dicit ꝑhs lӡ īferre: igiť ſocra. eſt nō ſapiēs: vbi maxime pӡ ex negatiua ſimplici īferri affirmatiuaӡ de p̄to īfinito: ſine aliq̄ ſubti cōſtātia. Qꝫ ſi qs/rudiťer tñ/vellet dicere illud nō referre in ſinguˡᵇ/ſӡ in vlibᵘ tñ: vt vī in lr̄a ꝑhs dicere. Illa rñſio nō deſtruit ꝓpoᵐ: qa ſufficit ꝙ habeamus ex negatiua ſeq̄ affirmatiuā/ſiue in ſinguˡᵇ/ſiue vlibus abſq; cōſtātia ſubti. ¶ Ampliᵘ: nōne aptiſſime Ariſtoteles īfra teſtať has ꝓpōnes idē ſiḡre: eſt ois non hō nō iuſtus: ⁊ illā/nullus non hō iuſtus eſt: ꝙ ſi idē ſignificant/vna vera exñte/alterā quoq; verā eſſe neceſſe eſt: ⁊ ſe mutuo ꝯſequi. Diuā eni ſubtoꝝ nihil facit in hoc: quūӡ eadē diuā quę eſt ex pte p̄toꝝ poſſit ēt in ſubtis finitis reperiri. ¶ Ad h̄: nōne iſta eſt ꝯcedēda: tragelaphus ē nō ens. q̄ ⁊ iſta/tragelaphus eſt nō hō: ⁊ ꝯñtia eſt optima a ſupiori diſtributo negatiue ad ſuūӡ īferius: vt dicūt ſorticolę. Nā etſi ens nō ſit ſupius in linea p̄dicali: eſt tñ cōius ⁊ eēntiale. añs eſt verū/igiť ⁊ ꝯñs. q̄ nomē īfinituӡ de nō ente p̄dicať. Inſup ex rōne ꝯdictionis: fatuū eni eſt dicē ꝯdictionē cōplexā diuidere tā entia q̄ꝫ nō entia: incōplexaӡ ꝟo nō: ſunt eni eq̄lis ambitus: ⁊ in h̄ differt oppō ꝯdictoria ab alijs. ¶ Adduci vltimo pōt tot grauiſſimorū expoſitoꝝ/gręcoꝝ p̄cipue: qui oēs eā ptēӡ exponētes eā exponūt aliā pticulā. ſ. ꝙ nomē infinitū eq̄ualr eſt: ⁊ in eo qō eſt/⁊ in eo qō nō eſt. Nec aliqs eoꝝ illā in dubᵐ reuocat: nec aſſerūt aliquē textū vidiſſe in quo illa pticula nō ſit. Boetius quoq; iter latinos/ ⁊ Diuus Thomas

maxime auctoritatis viri/hoc idẽ affirmãt ⁊ Albertus cum eis:quare indubie tenẽdũ eſt nomẽ infinitũ de nõ ente prędicari.¶ Eſt tamẽ aduertẽdũ ꝙ quãdo dicimus de nõ ente prędicari nomẽ infinitũ:per nõ ens intelligimus id qđ nõ eſt nec poteſt eẽ in rerũ natura:ſed apud intellectũ eſſe nihil prohibet:nec eſt omnino nõ ens:tale enĩ nec opinabile eſt nec nominabile:⁊ nullam penitus prędicationẽ recipere poteſt:quũ nec ab intellectu imaginabile ſit aut intelligibile.De pmo autem hõ negationes noĩum finitoꝝ pdicare affirmatiue poſſumus/mediante verbo/eſt.vnde veriſſimũ eſt nõ poſſe verbum/eſt/de aliquo prędicari affirmatiuę niſi illud aliquo mõ ſit:eo igitur mõ quo verbũ/eſt/de aliquo affirmari põt:eo inq̃ modo illud habet eẽ:ſi ſimpliciter/ſimplr/ſi ſm quid ſm quid:nã omne id de quo aliquid prędicare aggredimur:prę intelligi a nobis omnino neceſſe eſt:⁊ aut in pura intelligentia totũ ſuũ eſſe habere:aut etiã pceſſe per ſe ante intelligentiam noſtram.¶ Ex his facile poſſunt ſolui argumẽta in oppoſitũ.Ad primũ cui maxie aduerſarij innituntur poſſem pmo ſophiſtice reſpondere ꝙ nullo homine exiſtẽte/nulla ppoſitio eſt:⁊ per conſequens/nec vera nec falſa.Realius tamẽ reſpõdẽdo poſſet dici:ꝙ ſi añcedẽs eſt verum ex ſuppoſitione:nõ repugnat ⁊ cõſequẽs eſſe verũ ex ſuppõne:nã ſicut ex ſuppoſito/ꝙ nullus homo ſit:verũ eſt/nullũ hominẽ eſſe iuſtum:ita verũ eſt/oẽm hominem eſſe nõ iuſtum.Nec ex hac ſequitur/omnẽ hoiem eſſe:magiſq̃ ex illa/tragelaphus eſt nõ iuſtus:ſequitur/tragelaphũ eſſe/vt pxime dicetur:iã videatur ppoſitio illa de homine exiſtente affirmare nõ iuſtũ:qđ tamẽ falſum eſt:nam ex ſuppoſito/nullus homo eſt.Si enĩ illud pdicatum/non iuſtũ eẽt prędicatum determinatum qđ non poſſet niſi de re exiſtente pdicari.Illud vtiq̃ verum eẽt:ſed qa non eſt pdicatũ determinatũ:non requirit exiſtẽtiam actualẽ ſubiecti.Sed ſolũ illem ad quã per prędicatũ reſtringitur:⁊ illa eſt exiſtẽtia ſm quid:nulla autẽ facta ſuppoſitiõe in illa negatiua de hoie exiſtente negatur hoc prędicatũ iuſtum:nam in ppoſitionibus negatiuis nõ negaĩ ſubiectum:vt multi falſo credũt:ſed ſubiecto ſuppoſito negaĩ prędicatũ ab illo.¶ Dici etiã poſſet ⁊ tertio ꝙ ſuppoſitio eſt impoſſibilis.Et ideo gręci ſimile argumẽtum non formãt procedens ex ſuppoſitiõe impoſſibili:ſed de non ente vt tragelapho.Et erat argumẽtũ ſecũdo loco factũ ad qđ reſpõdetur cõcedendo ↄſequẽtiã:⁊ dicẽdo conſequẽs eſſe verũ ſicut ⁊ añcedens:⁊ quũ ſubiũgitur.ergo tragelaphus eſt:negaĩ ↄſequẽtia:⁊ quũ dicĩ non eẽ ibi oppoſitũ in adiectone:et terminũ diſtractiuũ.ergo valere ↄſequẽtiã.Rñdeĩ ibi eſſe terminũ diſtractiuum:ergo nomẽ infinitũ diſtrahit ppter negationẽ incluſam ob quã non eſt magis natum de non ente verificari q̃ⷨ ente:Nõ enim cõceditur tragelaphum eẽ:ſed totum hoc qđ eſt nõ homo:ſicut ⁊ quũ dicimus/Homerus poeta eſt:nõ enim dicimus/Homerũ eẽ:ſed eſſe poetam:qđ eſt eẽ ſm quid.Ideo nõ lꝫ inferre eẽ abſolute prolatum:qa illud ſignat rem ſimplr eſſe.¶ Sed cõtra iſtam reſponſionẽ arguitur:qa exẽplũ non eſt ad ppoſitum:nã tũc terminus põt facere diuerſitatem in conſequẽtia quãdo multipliciter ſumi poteſt:vt in ppoſito Homerus:quũ enĩ dicitur/Homerus poeta eſt:hic ſumitur vt poeta eſt:quũ autẽ dicitur/Homerus eſt:tũc referĩ ad Homerum qui fuit.Jccirco cõſequẽtia non valet:ſed de hircocerno hoc dici nõ poteſt:quũ nõ poſſit niſi vno mõ ſumi:dicĩ ꝙ etſi hircocerũs per ſe ſumptus non habeat niſi vnum ſignatũ:tamẽ ratione diuerſorũ prędicatorum poteſt reſtringi ad duo ſignificata:quum enim verbum/eſt/per ſe ſumptũ nõ ſit natũ prędicari niſi de re ſimpliciter exiſtente:tũc reſtringit ipſũ ad ſimpliciter eẽ:ideo cõſequentia nõ valet.¶ Sed iterũ inſurgit dubiũ:qa quum eſſe ſm quid prę ſupponat eſſe ſimpliciter:non videtur de tragelapho poſſe aliquid prędicari ſm quid affirmatiue:quum tragelaphus non habeat eſſe ſimpliciter.¶ Ad hoc põt reſponderi ex pręmiſſo notabili:nã in ppoſitionibus eſſe prędicati prę ſupponit eẽ ſubiecti:ita in propoſito dicimus:quũ de tragelapho pdicamus/non homo tragelaphus habet eſſe intelliᵃˡᵉ:⁊ nõ eſt oino non ens.De ſimpliciter enĩ nõ ente nihil prędicari põt:ad id quod additur ex ratione ppoſitionis affirmatiuę dicitur ꝙ id habet veritatem in ppoſitionibus affirmatiuis in quibus verbum/eſt/per ſe prędicatur:non autẽ in quibus per accidens:⁊ ſimul cum adiuncto ⁊ ratione adiuncti:⁊ poteſt dici ꝙ eo modo quo verbũ/eſt/de aliquo ſubiecto prędicatur in propoſitiõe affirmatiua etiã exiſtentia ſubiecti ſupponitur:vt prius dictũ eſt.¶ Ad aliam confirmationem quę procedit ex dicto Phi ſupra reſponſũ eſt lrãm exponendo.Et vlterius dicĩ vt Ammonius aſſerit:ꝙ ibi non affirmabamus negationem pdicati finiti per ſe ſumptã in plus eſſe:affirmatiõe prędicati infiniti:hoc enim eſt aperte falſum:ſed totas propoſitiones vt prędicata ſumentes totam negationem dictam affirmatiõe in plus eſſe deprę hendimus:quoniã tota negatio de his quę omnino homines non ſunt vera eſt:nam de cane verum eſt dicere ipſum non eſſe hominem iuſtum:ipſa tamẽ affirmatio eſt falſa:non qa prędicetur non iuſtum:ſed qa quę ſunt alia ab homine aſſerit eſſe homines non iuſtos:ſumendo autem prędicata per ſe/vt non eſſe iuſtum:⁊ eſſe non iuſtum abſq̃ dubio idẽ ſunt.¶ Ad aliud/quum arguitur Ariſtotelem addidiſſe cõſtantiam ſubiecti.Dico ꝙ ſequendo aliorũ expõnes non eſt illud verum.¶ Ad vltimũ ex primo prioꝝ:dicit ibi Ariſtotelẽ ſumere illa ⁊ determinare de illis de quibus verbum/eſt/per ſe prędicaĩ:non autem per accñs:⁊ tunc nõ ęquale non ſumitur vt vere cõtradictoriũ ęqualis:ſed quaſi oppoſitum priuatiue vt ipſe in lra dicit.Et hęc de hac quęſtione dicta ſufficiant diſputatiue ⁊ pbabiliter/exercitij intellectus gratia:quum de ea parũ ab alijs exquiſitum inuenerim.

Regiſtrum Annotationum.

S T V/Primus quaternio:Cęteri terniones.